MONOLITH

McDonald
Howard
Feist
Simmons
Banks
Dick
Faust
Lovecraft
Swanwick

002

ZAGREBAČKA NAKLADA

MONOLITH 02

ALMANAH ZNANSTVENO-FANTASTIČNE KNJIŽEVNOSTI

U ZAGRLJAJU ZUBATIH ŽENA

Sleeping With Teeth Women by Dan Simmons, 1993.

Dan Simmons rođen je 1948. Njegov prvi dodir sa znanstvenom fantastikom bio je preko brata koji mu je donio neke romane i SF fanzine. Od tog trenutka Simmons je postao opčinjen žanrom. Ubrzo i sam počinje pisati znanstvenu fantastiku. Zajedno s nekolicinom kolega, u srednjoj školi počinje objavljivati underground časopis. Završivši Washington University u St. Louisu seli se u Colorado gdje provodi osamnaest godina pišući i predajući kao nastavnik u osnovnoj školi. Međutim, premda je često slao svoje radove izdavačima, odaziv je bio više nego slab. Stoga se Simmons odlučuje na samo još jedan pokušaj zaključivši da će, ako i on bude neuspješan, odustati od pisanja. Srećom tu dolazi u kontakt s piscem Harlanom Ellisonom koji mu pod prijetnjom razbijanja nosa zabranjuje odustanak od pisanja. 1986. Simmons objavljuje svoj prvi roman "Song of Kali", za koji dobiva World Fantasy Award. Danas je Simmons autor djela poput: sage o Hiperionu (Hiperion, Pad Hiperiona, Endimion i Uspon Endimiona), vampirskog romana "Carrion Comfort" i drugih djela u kojima uživaju milioni čitatelja. Priča "U zagrljaju zubatih žena" uzeta je iz njegove zbirke "Lovedeath".

"U zagrljaju zubatih žena" je moje slavljenje bogatstva folklornih priča američkih domorodaca - naročito Siouxa, mada su predanja desetak plemena uklopljena u naraciju - i bilo je pravo uživanje obaviti istraživanja za tu priču. Čak i za tvrdokornog spiritualnog nevjernika poput mene, Crna brda Dakote odaju čudnu i upečatljivu moć. Lako je vidjeti zašto su Paha Sapa svetinja za Siouxe i za druga plemena... i zašto mladi ljudi Siouxa još uvijek odabiru otići tamo po svoje vizije. Konačno, ova duga pripovijest o nevoljnom mladom Mesiji koji želi samo povaliti nešto, a umjesto toga završi kao odabrani spasitelj svog naroda, moj je protuotrov onome što smatram saharinskom dodvoravanju takvih izopačenosti kao što je Ples s vukovima. U meni teče tek poneka kap indijanske krvi, ali čak i da sam punokrvni Sioux, mislim da bih radije bio gonjen i istrebljivan kao neprijatelj koji ulijeva strah, nego patroniziran od Hollywooda kao slabašna, ucviljena, idealizirana, politički korektna žrtva. Mitakuye oyasin. Sav moj rod.

Slušaj me. Reći ću ti nešto važno. Nisam ispričao ovu priču ranije. Ne očekujem da ću imati vremena ili snage ispričati je opet prije nego što umrem. Zato me slušaj ako je želiš čuti.

Prvo, moram razmotati ovaj omot. Vidio sam te da bacaš poglede na njega, dok sam govorio u tvoj stroj ovih proteklih nekoliko tjedana. Bio si pristojan i nisi me pitao što je to, mada je platneni zamotuljak morao pobuditi tvoju znatiželju. Na kraju krajeva, velik je kao čovjek. Vidio sam te da ga gledaš dok sam opisivao kako se *wicasa wakan* poput mene umata kao mumija tijekom *yuwipi* obreda, i znam da si se morao zapitati da možda ovaj ludi starac nema truplo drugog *wicasa wakana* u kutu svoje kolibe.

Ne, to nije čovjek. Gledaj sad dok ga odmatam.

Ispod platna vidiš slijed od sedam sirovih koža. Uklonit ću kože.

Pod kožama je ovaj omotač od bizonske kože.

Pod bizonskom kožom, tu je ovaj omot od jelenje kože. Osjećaš li kako je gipka i pored starosti? Bila je navlažena do takve mekoće u ustima moje prabake. Sad, drži ove uzice dok ja razmotam jelenju kožu.

Pod jelenjom kožom je ovaj crveni flanel.

Pod crvenim flanelom je ovaj plavi flanel. Ovo je posljednji sloj. Sad sjedi dok ja utrnem sva svjetla, osim svijeće na stolu. Uklonit ću plavi flanel.

Vidim tvoje razočarenje. Dvije stare lule, misliš. Griješiš što si razočaran.

Pripadnici mog plemena, Lakota Sijuksa, mogu čekati cijeli život da vide jednu od tih lula i čak i tad mogu biti razočarani. One se smiju pomaknuti samo u najsvetija i najvažnija vremena. Možda se pitaš zašto ih odmotavam sada, pred *Wasicunom* kao što si ti... i to *Wasicunom* neznalicom.

Odgovor je da ti jesi neznalica, ali kao i većina *Wasicuna* nisi glup. Imaš tajnicu koja će uzeti riječi što ih govorim u tvoj kazetofon i otipkati ih točno kako ih kažem. To je bitno. Ispričao bih ovu priču

mom *takoji* - mom debelom i razmaženom praunuku - ali njegove oči i uši začepljene su od izmetina *Wasicun* televizije koju gleda šest sati na dan. Moj drugi *takoja,* moj istinski unuk, u zatvoru je u Rapid Cityju. Čak i da nije, njegov um i *nagi* - njegov duh - uništeni su alkoholom.

Tako nema nikog ovdje u rezervatu tko bi imao strpljenja, mozga, ili mudrosti da posluša ovu priču, i da je shvati i da je iskoristi da postane *wicasa wakan* - sveti čovjek - ili *waayatan,* čovjek vizije koji može vidjeti budućnost. Ne sada. Ne u ova gadna vremena koja su nam *Wasicuni* ponudili da pojedemo, a mi ih progutali, poput glupog konja koji guta koprive koje će mu čupati želudac dok ne umre.

Ali, jednog dana, netko od Lakota može pročitati o ovom iz tvog neznalačkog ponavljanja. I možda će on razumjeti. Zato ušuti i slušaj.

Ova lula koju gledaš je *Ptehinčala Huhu Canunpa* - Lula Od Kosti Bizonskog Teleta. Ona je bila u mojoj obitelji Itazipcho plemena naroda Sijuksa petnaest generacija. Ove crvene stvari koje vise s lule su orlova pera; ono su kože ptica i mali skalpovi. Vidim tvoju reakciju. Da, možda su to skalpovi *Wasicun* djece, ali ja pretpostavljam da su to jednostavno skalpovi Poni muškaraca. Poniji su uvijek imali male glave jer su imali malene mozgove.

Rečeno je da čuvari lula uvijek dožive oko sto godina, i znaš da sam ja rođen prije nego što je ovo stoljeće počelo.

Ova druga lula je naša sveta plemenska lula. Vidiš tu crvenu glavu? Ona je načinjena od kamena za lulu koji dolazi iz samo jednog kamenoloma na jednom mjestu na svijetu. Bizoni su gonjeni preko litica gdje je vađen ovaj kamen za lulu. Krv bizona je u ovom kamenu. Ali nije krv bizona ono što je čini svetinjom za moj narod.

Ovaj kamen lule je meso Sijuksa. Ne mislim to kao ono što vi zovete metaforom. Crveni kamen ove glave *jest* meso naroda Sijuksa.

Prije skoro osamdeset pet godina ušao sam prvi put u jednu katoličku crkvu - malu kapelu misije na ravnicama, nestala je još prije Velike krize - i sjećam se svog šoka kad sam čuo svećenika kako nam objašnjava ideju pričešća. "Ovo je tijelo Kristovo", rekao je preko preobraćenog Brata Sijuksa koji nam je govorio njegove riječi. "Ovo je njegovo stvarno meso, kojim se mi gostimo."

Sjećam se šoka moje obitelji kad smo raspravljali to u našem šatoru te večeri. Znali smo za *Wasicune* da su pohlepni - i sama riječ za bijelog čovjeka znači "Debeli Uzimači" - ali nismo za njih znali da su ljudožderi. Nismo znali da jedu krv i meso njihovog Boga.

Ali tada je moj *tunkashila* progovorio. Moj djed bio je veoma star i veoma mudar, on je bio i *wicasa wakan* i *waayatan,* i neki kažu da je

pored toga što je bio i vrač i čovjek vizija bio također i *wapiya,* prizivač. Sjećam se da je imao dugi blijedi biljeg na glavi i čelu, skoro poput ožiljka, i da je taj biljeg bio dio njegovog *wakana,* njegove svete moći. Kad je govorio, mi smo slušali. Ja sam slušao te večeri.

"Ta stvar koju je *Wasicun* svećenik rekao nije zla", rekao je moj *tunkashila.* "Možda se meso njihovog Boga pretvara u kruh na način na koji se meso našeg naroda pretvara u kamen za lulu. Možda se krv njihovog Boga pretvara u vino na način na koji krv našeg naroda teče u nas kroz plemensku lulu i *Ptehinčala Huhu Canunpa.* Te stvari nisu zle. To nije ljudožderstvo kao u pričama koje mi je moja baka kazivala o *Kangi Wisachu,* Vranama. Nećemo suditi o toj stvari."

I te večeri starci su kimnuli glavama i pljunuli i ja sam učinio isto.

Ali držim ove lule pred tobom sada i kažem ti da, dodirujući te kamene glave, ja dodirujem meso mog naroda. Pušenjem ove plemenske lule, ja miješam svoju krv s krvlju svih Sijuksa koji su bili prije mene.

I tu je još jedna stvar. Pušit ću ovu lulu dok pričam ovu priču. Činjenica je da bih, kad bi slagao dok pušim ovu lulu, umro. Misli na to dok ti ja pričam ovu priču.

Sad me slušaj. Ne govori. Ne postavljaj pitanja. Samo slušaj.

Prvo, moram ti reći zašto pričam ovu priču nakon tolikih godina što je nisam ispričao.

Prošli mjesec, moj unuk - ne onaj unuk u zatvoru u Rapid Cityju, nego sin kćerke moje pokojne treće žene - pozvao me u svoju prikolicu tamo kod Deadwooda da vidim jedan film na videu. Bila je to velika stvar. Nekoliko njegovih kćeri i njegova polusestra i pet drugih mojih rođaka bili su tamo. Svi oni htjeli su vidjeti kako će njihov stari *tunkashila* reagirati na taj film. Bilo je to kao da mi daju veliki poklon zato što sam još živ kad bih trebao biti mrtav.

Film koji smo gledali te večeri zvao se *Ples s vukovima.* Izašao je nešto prije toga i bila je velika premijera, preko u Rapid Cityju, na koju su se mnogi ljudi iz rezervata odvezli, ali ja sam tad bio u bolnici zbog upale pluća i propustio sam cijeli taj cirkus. Pa je moj unuk Leonard Slatka Voda priredio to okupljanje uz *Ples s vukovima* da ja ne bih umro bez da vidim tu divnu stvar koja je učinjena za naš narod.

Pa, otišao sam na pola vrpce. Leonard i ostali mislili su da ja samo idem van pomokriti se u grmlju - što mi je još uvijek draže od korištenja zahoda ili kupaonice - ali sam u stvari krenuo pješice prema mojoj kući, udaljenoj šezdesetak kilometara.

Od filma mi je došlo da se izbljujem. I *jesam* se izbljuvao, mada je to moglo biti od loših *burritoa* koje je Leonard poslužio prije nego što je pustio film.

Moji unuci udarili su na sva zvona to što je veliki dio dijaloga u filmu na pravom lakota jeziku, mada je to, kad sam ih čuo kako govore, bilo užasno - točno onako kao što engleski zvuči jako glupo kad je netko iz strane zemlje upamtio riječi, ne znajući njihovo značenje niti razumijevajući kad da naglasi neki od slogova. Podsjećalo me na Belu Lugosija kako govori engleski napamet u starom filmu *Dracula.* Samo što je Lugosi trebao biti stranac; ovi ljudi trebali su biti Lakote *koji govore svojim jezikom!*

Ali nije idiotizam s jezikom bio ono što me natjeralo da odem. Bilo je to izrugivanje.

Nakon što sam se izbljuvao, plakao sam te večeri tijekom mog dugog hodanja, dok Leonard i ostali nisu shvatili da sam krenuo kući i došli me pokupiti svojim kamionetima. Plakao sam zato što moji vlastiti potomci mogu pomisliti da takav film prikazuje naš narod kakav je bio. Mislim da je svatko tko napravi takav film jedna lasica i da bi se film trebao zvati *Ples s lasicama.* Filmski glumac koji ga je napravio i režirao ga i igrao u njemu je lasica. Mislim da se ponašao sporo i glupo i lasičje u filmu i, umjesto da mu se ulaguju i daju mu dom i dobro ime kao što je *Pleše S Vukovima* i ženu, čak i zarobljenu *Wasicun* ženu, moji preci bi ga ignorirali. Ili, ukoliko bi ustrajao u tome da se i dalje pojavljuje, oni bi mu odsjekli jajca.

Ne, ono zbog čega sam se izbljuvao i onda plakao bilo je to što moj vlastiti narod nije mogao vidjeti prezir u tom filmu. To je prezir kakav samo potpuni osvajač može iskazati prema potpuno osvojenima.

U početku su se *Wasicuni* bojali ravničarskih Indijanaca. Bili su nam prepušteni na milost i nemilost u najranijim danima našeg kontakta. Tada, kad se broj *Wasicuna* povećao i njihov strah bio ublažen njihovom pohlepom za našom zemljom, mrzili su nas. Ali je barem to bila mržnja pojačana poštovanjem.

Smješkavi, miroljubivi, ekološki savršeni debili koje sam vidio prikazane kao Lakota Sijukse u tom abortusu od filma mogli su postojati samo u mozgu kalifornijsko-daskaškog *Wasicuna* kao što je onaj koji je napravio taj film. Film je bio sažaljiv. Bio je pun prezira kakav može doći samo od nedostatka bilo kakvog straha ili poštivanja prema ljudima koji su nekad s veseljem rezali jajca tvojim vlastitim precima. Bila je to sažaljiva arogancija nekoga tko može ponuditi samo samilost jer ona ne košta ništa.

Hodajući kući te večeri, prisjetio sam se igre koju sam igrao kad

sam bio dijete. Zvala se *isto kicicastakapi* i sastojala se od žvakanja šipkovih bobica, pljuvanja koštica u šake, i onda bacanja nekom u lice. Obično je sa košticama išlo i dosta pljuvačke.

Ovaj film bio je *Wasicunski isto kicicastakapi.* Bilo je to samo pljuvačka i koštice u lice. Nije bilo ničega stvarnog tamo, ničega sa sadržajem.

Pa ponavljam - slušaj. Nema nikakvih glupih, nasmijanih, *Wasicun* plavokosih daskaških junaka u ovoj priči; svi likovi su *Ikče Wicasa* - što se izgovara Ik-če Vi-ča-ša, prirodna, slobodna ljudska bića - narod koji vi zovete Sijuksi.

Ali svejedno slušaj.

Jednom davno u našem plemenu rodio se jedan dječak i njegovo ime bilo je Hoka Ushte, što je značilo Šepavi Jazavac. Bio je nazvan tako jer je, one noći kad je dječak rođen, jedan jazavac došepao u logor i ostavio svoju balegu pred *tipijem* gdje se majka Šepavog Jazavca počela hrvati sa štapom za rađanje.

Sad moraš razumjeti da je jazavac životinja koja se smatra veoma *wakan,* svetom ... punom tajanstvene moći. Jazavčev koštani pimpek, njegov penis, koristio se kao krojačko šilo, što je pomalo ironično s obzirom na probleme u koje će Hoka Ushtea njegov vlastiti pimpek uvući kad malo poraste. Također, jazavac je snažna životinja, naročito kad se uvuče u svoju rupu. Kad je jednom u svojoj rupi, ni tri čovjeka ga ne mogu izvući. Moj djed pričao mi je priču o tome kako su se tri mladića iz našeg plemena vraćala u svoj zimski logor blizu Mini Sose, Rijeke Blatne Vode koju *Wacisun* zovu Missouri, blizu mjesta gdje će agencija Pjegavi Rep i rezervat Pine Ridge jednog dana biti, kad su uočili jazavca koji je bježao prema svojoj rupi. Mladi ratnik zvani Pjegavi Rep, kasnije poznat kao Slomljena Ruka, pojurio je za njim, jer je upravo zamijenio jednog od bratovih ponija za novo novcato *Wasicun* laso i htio ga je isprobati. Pjegavi Rep uhvatio je jazavca lasom baš kad je ovaj uskakao u rupu. Oba prijatelja Pjegavog Repa pomogli su vući, ali je jazavac samo nastavio ići sve dublje, lomeći ruku Pjegavog Repa na tri mjesta i iščašivši mu rame. Nekako se u tom natezanju *Wasicun* laso upleo oko konja trojice ratnika i, mada su Pjegavi Rep i njegovi prijatelji uspjeli pustiti laso, sva tri konja odvučena su u jazavčevu rupu. Na užas ratnika, mogli su čuti konjsku vrisku još cijeli sat i dulje dok je jazavac redom stiskao njuške svakog od konja, gušeći ih snagom svojih čeljusti.

Na taj dan je Pjegavi Rep izgubio svoje ime, jer je bio od tada za stalno poznat kao Slomljena Ruka - zato što je Izgubio Svoj Konop I

Konje Zbog Jazavca predugo da se izgovori na Lakota jeziku - ali nitko u plemenu nije nikad zaboravio da je Pjegavi Rep izgubio te konje i svoj novi laso. To je istina, i ja to pričam samo zato što bi trebao znati zašto mi poštujemo i *wakan* moć i životinjsku moć jazavca.

O jazavcu ima još jedna zanimljiva činjenica. Ako rasporiš mrtvog jazavca i pogledaš svoj odraz u lokvi njegove krvi, vidjet ćeš sebe onako kako ćeš izgledati kad umreš. Jedan moj prijatelj je to pokušao kad sam bio dječak i vidio je samo svoj dječački odraz. Rekao je da čarolija nije uspjela, ali manje od mjesec dana poslije toga ritnuo ga je konj u glavu i umro je istog dana. Nikad nisam htio pogledati svoj odraz u jazavčevoj krvi, ali da tad jesam, vidio bih ovo staro lice koje vidiš pred sobom i mogao bih postati hrabar ratnik ili astronaut ili tako nešto - znajući da neću umrijeti dok ne budem star - umjesto krotki *wicasa wakan* koji sam odlučio biti.

U svakom slučaju, Hoka Ushte - Šepavi Jazavac - imao je moćno ime od rođenja, ali činilo se da nema ničeg posebnog u tom dječaku. Odrastao je samo kao dječak i nije pokazao nikakve posebne sposobnosti. Bio je, poput većine dječaka, *takoja,* razmaženi unuk, i iskazivao je više zanimanja za igru nego za obavljanje malobrojnih poslova koji su bili traženi od naših dječaka u danima prije škola i rezervata. Njegove omiljene igre bile su mafo *kiciyapi* u proljeće, kad bi dječaci bacali oštre stabljike trave jedan na drugog dok netko ne prokrvari, i *pre-hes-te* zimi, u kojoj se štap s perjem klizao po ledu, i momčadska igra Uhvati-ih-za-kosu-i-šutni ljeti. Ne, Hoka Ushte nije pokazivao nikakve posebne moći ili sposobnosti kad je bio dječak.

Moraš zapamtiti da su se sve stvari o kojima ti ovdje pričam odvijale u zlatnim danima nakon što nam je Bizonska Žena dala svetu lulu i nakon što nas je *Wakan Tanka* obdario konjem, ali prije nego što su *Wasicuni* postali brojniji od bizona na ravnicama koje su nam bile dom.

Bilo je to prije *Pehin Hanska Kasata* - smaknuća Duge Kose kod Masne Trave, to jest, ubojstva Custera kod Little Big Horna 1876.

Bilo je to prije užasnog Sporazuma iz Fort Laramieja 1868. koji je učinio protuzakonitim da *Ikče Wicasa* - prirodno slobodan čovjek - više bude slobodan. To jest, bilo je to prije godine kad su nam *Wasicuni* rekli da živimo u rezervatu.

Bila je to, ja mislim, godina Kad su doveli zarobljenike, ili 1843. po *Wasicun* vremenu. Znam to, jer je otac Hoka Ushtea bio starac od četrdeset četiri godine kad se dječak rodio. Otac Hoka Ushtea zvao se Spava Kraj Potoka i bio je rođen u godini Kad je mnogo trudnica umrlo, što odgovara vašoj godini 1799. Čudesnije su bile poodmakle godine majke Hoke Ushtea, Žene Tri Oblaka, u vrijeme njegovog

rođenja; govorilo se da je ona bila rođena ili godine Kad Su Kovrčali Dlaku Na Konjima, 1804., ili godine Kad su mahali konjskim repovima jedan nad drugim, 1805., i bila je babetina od trideset osam ili trideset devet zima kad se dječak rodio.

Hoka Ushte bio je njihovo jedino dijete. Oboje roditelja, rečeno mi je, mislili su da će im dijete podareno tako kasno u životu biti veoma važno, ali ni jedno od njih nije doživjelo da vidi svoje dijete dovoljno staro da govori. Žena Tri Oblaka izašla je iz svog tipija po mećavi, da donese vode, u istu tu zimu godine Kad Su Doveli Zarobljenike i našli su je na smrt smrznutu. Spava Kraj Potoka je, i pored svojih poodmaklih godina, napustio logor sljedećeg ljeta hvaleći se da će postići coup[1] na jednom Poniju, i nikad više nije viđen.

Hoka Ushtea odgajali su roditelji njegovih roditelja i sve žene u selu i postao je razmaženi *takoja* kojeg sam ti ranije opisao.

Ali, u neku ruku, svi su *Ikče Wicasa* bili *takoje* u tim danima. Pod tim mislim da su dani bili bogati i lagani, prošlost je postojala samo u pričama a budućnost samo u snovima i, unatoč bolu, strahu, teškoćama i smrti, život je bio pun i jednostavan. Nije bilo granica lutanjima *Ikče Wicasa* i zbilja smo živjeli u *maka sitomni* - cjelokupnom svijetu, univerzumu.

Ali to je samo pozadina priče. Sama priča počinje kad je Hoka Ushte ušao u svoje sedamnaesto ljeto i počeo svoju *hanblečeyu,* potragu za vizijom koja će promijeniti njega i njegov narod za sva vremena.

Sad zaustavi vrpcu i zapisi ovo. Riječ koju čuješ je "hanblechia" ali hoću da je vidiš: HAN BLE CE YA. Važno je znati riječ.

"Ime je sredstvo za učenje i razlikovanje priroda." Znaš li koji je mudri *wicasa wakan* rekao to?

Ne, nije Crni Jelen. Njegovo ime bilo je Sokrat. Sad zapisi riječ. *Hanblečeya.* Dobro. Sad opet slušaj.

Do vremena kad je Hoka Ushte bio sedamnaest ljeta star, neki od starijih ljudi u plemenu htjeli su ga preimenovati u Šatorska Motka, jer je njegov djecopravitelj naizgled stalno stajao ukočeno i podignuto, poput pritki borova koje sječemo za štapove naših tipija. Hoka Ushtea bilo je sram zbog toga, ali bio je strastven dječak. Za razliku od drugih mladića koji su više voljeli jahati i hrvati se i planirati krađu ponija od Ponija ili Vrana, Hoka Ushte birao je da se mota po logoru i gleda mlade cure. Imao je sreće da ga ostali nisu nazvali Postiže Coup Na

Curama.

Sad ti moram reći da u malom logoru, kakav je bio onaj u kojem je Hoka Ushte odrastao, nikad nije bilo mnogo *winčinčalasa* - zgodnih cura koje bi mogle dečku ukrasti srce. Bila je, međutim, jedna takva *winčinčalas,* i njeno ime bilo je Trčeće Tele. Petnaest godina stara sa slatkim licem i dugom crnom kosom koju je mazala mašću da se presijava, Trčeće Tele bila bi pravi zgoditak i za nekog ponositog ratnika, a kamoli nezrelog mladića poput Šepavog Jazavca. Ali pogled Hoka Ushtea zadržavao se na Trčećem Teletu veoma često.

Sad ti moram reći dvije druge stvari o zabavljanju i seksu među mojim narodom u vremenima prije rezervata. Prvo, mi smo veoma stidljivi glede takvih stvari. Imamo čak i riječ za tu stidljivost - *wistelkya* - koja znači i plahovitost oko samog čina i strah od incesta. Onaj drugi dio je to što nas čini nervoznima. Naša plemena nikad nisu bila velika, znaš, i naši logori bili su još manji, i naši preci vidjeli su učinak previše srodničkog sparivanja. Stoga svi tabui glede ženidbe preblizu obitelji. Stoga naš *wistelkya* oko cijele stvari.

Drugo, teško ti je sad opisati koliko je malo privatnosti bilo tada. Obitelji su spavale skupa u zajedničkim tipijima, tako da su djeca odrasla uz prizor i zvukove oca i majke kako se drpaju poput pasa u ćošku ili vrše snošaj pod svojim pokrivačima, ali se smatralo nepristojnim viriti, i još nepristojnijim biti toliko očit pred starijom djecom. Hoka Ushte, odgajan od baka i djedova kao što je bio, vjerojatno nikad nije vidio pravljenje životinje s dvoja leđa. Niti je ikad u životu bio sam s djevojkom. Običaj mladih *Ikče Mčašabio* je uglavnom život dječaka među dječacima a djevojaka među djevojkama; osim zajedničkog pothvata selidbe logora ili traženja drva za vatru ili bizonskih pogača, spolovi su bili odvojeni.

Tako da je Hoka Ushte činio što je mogao da se približi Trčećem Teletu, što se većinom sastojalo od toga da visi oko potoka poput lovca koji vreba plahu lovinu. Prije ili kasnije, shvatio je, svaka žena u selu dolazi na potok da napuni mješinu za vodu. Pa bi se Hoka Ushte skrio iza grmlja blizu potoka i čekao od svitanja do sumraka da Trčeće Tele dođe sama napuniti svoju mješinu. Ponekad bi Trčeće Tele došla sa svojom groznom majkom, Glasnom Ženom, i Šepavi Jazavac bi samo čekao tamo iza nekog grma juke ili stabla pamukovca, češući se po nozi i izgledajući glupo. A čak i kad bi Trčeće Tele došla sama na potok, jedino što je mogao bilo je da iskoči i iskesi joj se. Ponekad bi mu Trčeće Tele uzvratila osmjeh, ali drugi put bi ga ignorirala i nastavila puniti svoju mješinu za vodu. Tada bi Hoka Uste ostao češući nogu i opet izgledajući glupo.

Konačno je Hoka Ushteu dojadilo da visi oko potoka i izgleda

glupo, pa je odlučio krenuti u ušuljavanje u tipi.

Sad, ušuljati se u kuću tvoje cure moglo bi zvučati kao dovoljno izravno rješenje jednom *Wasicunu,* ali je za to Hoka Ushte morao skupiti skoro svu svoju hrabrost. Otac Trčećeg Teleta zvao se Stojeći Šuplji Rog i bio je poznat po svojoj gadnoj naravi. Većina ljudi pretpostavljala je da je gadna narav posljedica toga što živi s Glasnom Ženom, ali mu je narav svejedno bila zloglasna. Hoka Ushteov najgori strah, međutim, bio je da će ušuljavanje u tipi probuditi samu Glasnu Ženu, koja će to reći drugim ženama u selu. Majke Sijuksa ne uzimaju spopadanje svojih kćeri olako. Da je Hoka Ushte bio ratnik koji živi sam, takvo otkriće moglo bi značiti da će mu žene spaliti tipi dok on spava u njemu. Ili možda prerezati tetive njegovom konju. Pošto je Hoka Ushte još uvijek živio s djedom i bakom i nije imao konja, tresao se na pomisao što bi Glasna Žena i njene prijateljice mogle učiniti.

Ali njegova strast za *winčinčalas* bila je jača od njegovog straha.

Jedne noći bez mjeseca u Mjesecu kad se patke vraćaju - što će reći travnju - Hoka Ushte išuljao se iz tipija svog djeda i krenuo oko logora, pazeći da se drži podalje od mjesta gdje su držani konji, dok nije došao do tamo gdje je stajao tipi Stojećeg Šupljeg Roga. Srećom, tipi njegove voljene bio je na rubu logora, pa Šepavi Jazavac nije morao smišljati način da izbjegne sve pse koji bi lajali na njega da je puzao kroz središte logora ... jer, mada je znao sve pse po imenu i oni su znali njega, psi su nervozni noću i brzi zalajati na nekoga tko se šulja poput lasice među šatorima.

Hoka Ushte slušao je svog djeda i druge ratnike kad su pričali kako su se prikradali u logore Ponija i Šošona da postignu coup na svojim neprijateljima, i sad je koristio ta umijeća da se došulja do tipija Trčećeg Teleta, da odvuče nabor za motku od motke na stražnjoj strani tipija, i da glavom klizne pod šatorsku stijenku od bizonske kože.

Zrak je vani bio oštar i prohladan; unutra je bila uobičajena zapara dima logorske vatre, daha spavača, i poznati miris pokrivača za spavanje koji dugo nisu provjetravani. Glasna Žena nije bila najurednija ni najmarljivija među ženama. Kao što je naučio iz ratničkih priča, Hoka Ushte uvukao je glavu pod stjenku tipija i nije disao niti se pomakao dok nije odredio mjesto svih spavača unutra. Stojeći Šuplji Rog bio je odmah uočen po zvuku svog glasnog hrkanja; Glasna Žena pričala je i gunđala čak i u snu, i svaki put kad bi njen kreštavi glas ispunio mrak, Hoka Ushte zadrhtao bi na pomisao da bi je mogao probuditi. Trčeće Tele spavala je mirno i, kad su se oči Šepavog Jazavca prilagodile mraku, mogao je vidjeti njena blijeda ramena i tamnu kosu kako se blago presijavaju na djeliću zvjezdanog

svjetla koje je dopiralo kroz otvorenu rupu za dim.

Hoka Ushte je izdahnuo i udahnuo zrak tik prije nego što bi se onesvijestio. Hrkanje i govorenje u snu se nastavilo. Glasna Žena frknula je nešto pogrdno na one u svom snu i onda se okrenula uz mnogo povlačenja pokrivača, postavljajući lice prema stijenki tipija suprotno od Hoka Ushtea. On je to shvatio kao dobrodošlicu i, uvlačeći se u tipi, kliznuo svojom mršavom stražnjicom pod teške bizonske kože što je tiše mogao. Ponovo zadržavajući dah, Hoka Ushte šuljao se metar-dva do Trčećeg Teleta. Vidio je da ona pod pokrivačima za spavanje nema na sebi ništa osim labave košulje, i oba njena vitka ramena bila su gola. Srce mu je lupalo tako glasno da je bio siguran kako će probuditi cijeli logor. Posezao je da je dotakne, kad je hrkanje Stojećeg Šupljeg Roga zapelo, i on je zafrktao i uspravio se pod svojim pokrivačem.

Hoka Ushte sledio se u savršenu ukočenost i pokušao postati hrpa bizonskih koža. Srce mu je tuklo u grudima toliko jako da ga je to boljelo.

Stojeći Šuplji Rog ustao je u mraku, odbacio pokrivače, rastvorio ulaz tipija i koraknuo van. Hoka Ushte mogao je čuti krupnog čovjeka kako pušta vodu vani. Dječaku je to zvučalo kao da bizon piša. Trenutak kasnije otac Trčećeg Teleta ušao je natrag u šator i dohvatio svoje pokrivače. Hoka Ushte bio je na manje od dva metra od njega, ali glava mu je bila spuštena, noge skvrčene, ruke uvučene da ne bi uhvatile odbljesak zvjezdane svjetlosti, i žestoko se molio *Wakan Tanki* da stariji ratnik ne osjeti još jedno tijelo u šatoru i raspori mu crijeva kao jelenu prije nego što se uopće potrudi otkriti tko je taj uljez.

Stojeći Šuplji Rog počeo je opet hrkati.

Hoka Ushte pustio je da prođe nekoliko minuta prije nego što se usudio ponovo pomaći. Kao da je osjetila njegovu gorljivost, Trčeće Tele okrenula se prema njemu i do kraja smaknula svoj pokrivač. Njen dah bio je sladak i ubrzan na obrazu Hoke Ushtea kad se nagnuo bliže i pomislio: *Ona je budna! Dobrodošao sam!*

Obliznuo je svoje najednom suhe usne i podigao lijevu ruku do njene noge; druga ruka bila mu je podignuta da je stavi na njena usta na prvi predznak vriska. Hoka Ushte dodirnuo je bedro svoje voljene. Koža na tom mjestu bila je mekša nego što je mogao zamisliti, mišić gipkiji nego što je ikad sanjao. Trčeće Tele ispustila je pospan uzdah ali nije vrisnula. Hoka Ushte skoro se srušio od naleta strasti i bliske opasnosti koje je osjećao. Pomakao je ruku na više, osjećajući unutarnju oblinu jakog bedrenog mišića, vukući njenu laganu košulju na gore kako su mu zapešće i ruka napredovali. Zastao je tek kad su

mu prsti bili centimetrima udaljeni od topline prepona Trčećeg Teleta. Cijelo tijelo Hoka Ushtea treslo se od uzbuđenja; samo mu je ruka bila čvrsta i mirna, prstiju ukočenih poput njegovog uzdignutog djecopravitelja.

Konačno Hoka Ushte nije mogao više čekati. Kliznuo je prstom bliže izvoru sve te topline, siguran da se Trčeće Tele mora probuditi ako spava, povikati ako je već budna. Ali ona se nije probudila ili viknula, samo tiho promrmljala nešto pospanim glasom koji je zvučao previše neodređeno da bi bio hinjen.

Hoka Ushte zaboravio je disati. Dodirivao je žensku *winyan shan* prvi put u životu. Od uzbuđenja je skoro povikao, ali je zabio zube u donju usnu dok mu nije potekla krv. Sva njegova pažnja bila je usmjerena na vrhove prstiju dok su istraživali taj novi fenomen.

Hoka Ushte je bio iznenađen kad je ustanovio da djevojačke dlake Trčećeg Teleta na tom mjestu nisu bile meke i kovrčave kao što je zamišljao, već duge, skoro upletene poput njenih pletenica. Kliznuo je rukom duž obline njenih prepona i iznenađujuće čvrste dlake tamo i shvatio je da se protezala preko njenih bedara i da *jest* bila upletena. To ga je iznenadilo i uzbudilo skoro do neizdrživosti, dok mu najednom hladna pomisao nije pala na pamet i zaustavila uzbuđenje tren prije nego što je od njega eksplodirao.

S grčem sumnje, od kojeg su njegovi već drhtavi prsti zadrhtali još jače, Hoka Ushte podigao je ruku sa *winčinčalasinih* prepona do njenog struka pod komotnom košuljom.

Djevojačka dlaka bila je i tamo, omotana oko djevojčinog struka poput remena.

Hoka Ushte odmah je znao da je nasamaren. Ruka mu je krenula niže, našla pletenicu koja se protezala između djevojčinih sada skupljenih nogu, i pipala dugu dlaku pletenice koja se protezala ispod košulje, van ruba pokrivača, i preko poda tipija. Hoka Ushte ležao je na njoj. Napola se prevrnuo i opipao crtu kose koja je prelazila prostor za spavanje. Ravno do Glasne Žene.

Majka Trčećeg Teleta nadmudrila ga je. Upotrijebila je stari trik majki *Ikče Wicasa:* svezala je konop od konjske dlake oko struka svoje kćeri i provukla ga između njenih nogu. Kraj bi trebao biti svezan oko noge Glasne Žene. Hoka Ushte povukao je svoju drhtavu ruku, znajući da bi bilo kakav pritisak na pletenicu od konjske dlake mogao probuditi staricu koja je ležala sad već sumnjivo tiha. Možda je već bila budna i stezala svoj nož za guljenje kože.

Hoka Ushte osjetio je posljednji put toplinu Trčećeg Teleta na svojim prstima kad se povukao. Beskrajno pažljivo, skinuo je svoju

težinu s upletenog konopa, odmičući se od zaspale djevojke isto kao što se jednom odmaknuo od skupljene čegrtuše na velikoj stijeni gdje je bio zadrijemao.

Hoka Ushteu trebala je cijela vječnost da pređe malu razdaljinu do mjesta gdje je ušao, i trebale su mu dvije vječnosti da skupi hrabrosti podići stijenku i ponovo se provuče ispod nje. Kad je to učinio, zvuk i šuškanje šatorskog zida činili su mu se poput grmljavine tijekom stampeda bizona. Čučeći vani, pokušavao je ponovo prodisati normalnim tempom kad je jedan pas pored susjednog tipija zalajao, i Hoka Ushte je zaboravio svu vještinu i jurnuo duž ruba sela, kliznuo niz obalu do potoka i sakrio se pored jednog pamukovca tamo, sve do pred svitanje kad se mogao ponovo odšuljati do tipija svog djeda i opet ući kao da je samo na tren izašao van pustiti vodu.

U međuvremenu, u tijelu i umu Hoke Ushtea bjesnile su osujećene strasti. Bila je to veoma duga noć.

Rano sljedećeg jutra, djed Hoka Ushtea, *Tunkashila* Sokol Dobrog Glasa, ušao je u tipi, probudio dječaka gurkajući ga svojom mokasinom, i rekao: *"Ku-ku-u-u!* Probudi se. Spremi se. Idemo posjetiti Stojećeg Šupljeg Roga."

Pa, možeš zamisliti koliko je Hoka Ushte bio uplašen. Bio je siguran da je otac Trčećeg Teleta ujutro našao njegov trag i doznao za njegovo ušuljavanje u tipi. Koliko god da se bojao Stojećeg Šupljeg Roga, Hoka Ushte otkrio je da se više boji Glasne Žene. Cijeli logor pravio je šale na račun toga koliko je život Stojećeg Šupljeg Roga bijedan zbog oštrog jezika njegove žene, a sad je Hoka Ushte zamislio čeljusti te stare kornjačetine zarivene u svoju stražnjicu za ostatak života. Vukući noge po prašini do tipija Trčećeg Teleta iza svog *tunkashile,* Hoka Ushte nije mogao smisliti način da se izvuče iz svoje sramote, osim samoubojstva ili izgnanstva.

Tipi Stojećeg Šupljeg Roga bio je sasvim raščišćen, osim ceremonijalnih prostirki na koje su dva muškarca i posramljeni dječak sjeli. Nije bilo ni traga Glasnoj Ženi, osim zdjela vruće *pejuta sape* koju je ona očito skuhala i koje je Stojeći Šuplji Rog sad ponudio Sokolu Dobrog Glasa i Šepavom Jazavcu. *Pejuta sapa* bila je "crna vradžbina", gusto, kiselo piće do kojeg su *Ikče Wicasa* povremeno dolazili razmjenom s *Wasicunima.* Ma koliko jaka i lošeg ukusa bila, kavu su neki Sijuksi smatrali *wacan* - manje samo od *mni waken,* svete vode, viskija - i u tim danima, prije nego što su se *Wasicuni* razmiljeli ravnicama poput krpelja na krznu bizona, *pejuta sapa* bila je odista rijetka. Hoka Ushte bio je iznenađen takvom velikodušnošću, ali je onda shvatio da takva službenost mora prethoditi užasnom ribanju.

Službenost je pojačana nakon što je *pejuta sapa* progutana, kad je Stojeći Šuplji Rog napunio svoju lulu *kinnikkinnikom* i pripalio je. Ponovo je Hoka Ushte bio iznenađen što je uključen u taj ritual odraslih, i ponovo je ocijenio da je to tek uvod u strašno kažnjavanje koje će ga zadesiti. Od crne vradžbine i jakog duhana zavrtjelo mu se u umornoj glavi. Odlučio je da je previše plašljiv i preumoran da ode u izgnanstvo do kraja života. Ubit će se.

"Hoka Ushte!" počeo je Stojeći Šuplji Rog glasom toliko jakim i odjekujućim da je dječak skoro poletio sa svoje deke. "Mislim da poznaješ moju kćer, Trčeće Tele?"

Šepavi Jazavac bio je u stanju samo reći: *"Ohan."* Da. Druge riječi pobjegle su mu iz glave. Nije imao nikakvih opravdanja.

"Washtay," rekao je Stojeći Šuplji Rog i duboko uvukao iz lule, pa je opet uručio Sokolu Dobrog Glasa. "To je dobro. Onda znaš zašto smo te tvoj *tunkashila* i ja pozvali ovamo?"

Hoka Ushte mogao je samo treptati. *Upotrijebit ću nož za guljenje kože,* mislio je. *On je oštriji i otvara veliku venu brže i s manje bola.*

"Trčeće Tele postaje previše stara da bude bez muža," progunđao je Stojeći Šuplji Rog. "Vrijeme je da se uda, i podari svojoj majci i meni unuke. Ja sam to rekao Sokolu Dobrog Glasa mnogo puta. Složili smo se da bi ti bio dobar muž za moju kćer."

Ovaj put Hoka Ushte nije bio u stanju čak ni trepnuti.

Stojeći Šuplji Rog nastavio je namršteno gledati dječaka. "A prošle noći sam sanjao tebe, Hoka Ushte."

Dječakove oči ostale su otvorene. Osjećao se kao da više nikad neće trepnuti.

"Sanjao sam da sam ušao u svoj šator jedne zimske večeri i ti si bio tamo s mojom kćerkom i dvoje unučadi. Jutros sam otišao kod Dobre Grmljavine i naš *wicasa wakan* kaže da je taj san možda bio vizija. On kaže da ja nisam *waayatan,* ali da je taj san mogao biti *wakinyanpi.* On kaže da je ta stvar dobra."

Hoka Ushte uspio je pomaknuti glavu tako da je gledao u svog djeda. Sokol Dobrog Glasa uzimao je dim iz lule. Oči su mu bile sužene do proreza. Hoka Ushte vratio je pogled na Stojećeg Šupljeg Roga. *Moj* punac? Najednom je zamislio Glasnu Ženu kao svoju punicu, kako žive u istom tipiju. Srećom se smatralo tabuom među *Ikče Wicasa* da se netko obrati svojoj punici, ili izravno prizna njeno postojanje na bilo koji način. Još jedan rezultat *wistelkiye,* straha od incesta, možda. Ali vrlo dobrodošao tabu za Hoka Ushtea u tom trenutku.

"Pilmaya", rekao je Hoka Ushte, glasom tankim i drhtavim poput vrbove šibe u ljetnjoj oluji. "Mnogo vam hvala." Shvatio je, još dok je izgovarao, kako je glupo to zvučalo.

Stojeći Šuplji Rog načinio je pokret nestrpljenja. "Ti ne razumiješ. Sokole Dobrog Glasa?"

Djed Hoka Ushtea puhnuo je oblak dima i pogledao svog *takoju.* "Stojeći Šuplji Rog i Glasna Žena spremni su za unuka", rekao je polako. "Bebu da je tetoše i razmaze i naprave *takojom* poput tebe. Trčeće Tele spremna je za muža ..." Zastao je, kao da Hoka Ushte može vidjeti očito. Hoka Ushte klimnuo je glavom, ne vidjevši ništa.

Sokol Dobrog Glasa uzdahnuo je. "Ali ti nisi spreman biti muž", rekao je blago Šepavom Jazavcu.

Dječak je pokušao to shvatiti.

Sokol Dobrog Glasa nestrpljivo se počešao po obrazu. "Nisi postao ni ratnik, ni dobar lovac, ni mladić zainteresiran za plemenska posla. Nemaš ni ponije ni kože ni orlova pera. Nikad nisi postigao coup ili se smijao u lice protivnicima koji hoće tvoj skalp."

Lice Hoka Ushtea se objesilo, ali je Sokol Dobrog Glasa nastavio tiho, kao da hoće ublažiti svoje riječi. "Ti znaš da mi ne zahtijevamo da svi naši mladići budu ratnici ili junaci, Šepavi Jazavče. Znamo da će ono što sanjaš i što ti je u srcu odrediti kakav ćeš čovjek biti..." Naslonio je suhonjavu ruku na dječakovo rame. "Znaš da cijenimo čak i one koji su rođeni da budu *winkte*..."

"Ja nisam *winkte*!" odbrusio je Hoka Ushte, konačno pogođen do gnjeva. *Winkte* su bili muškarci koji su se oblačili i ponašali kao žene. Neki su šaputali da *winkte* imaju organe i muškaraca i žena. Mada su *winkte* bili smatrani *wakan* i bilo im je dobro plaćano da daju djeci tajna imena moći, nijedan Lakota s imalo samopoštovanja ne bi htio biti takav.

"Ja nisam *winkte*", rekao je Hoka Ushte ponovo, jedva razgovijetno.

"Ne, ti nisi *winkte*", složio se Sokol Dobrog Glasa. "Ali što ti *jesi,* unuče?"

Hoka Ushte odmahnuo je glavom. "Ne razumijem tvoje pitanje, djede."

Mladićev *tunkashila* duboko je uzdahnuo. "Odabrao si da se ne pridružiš nijednom od ratničkih društava, da ne ideš u krađu ponija, da ne naučiš biti jak lovac koji će snabdijevati pleme ... ima li bilo što, što si naumio raditi, što bi te učinilo odgovarajućim mužem za Trčeće Tele? Ta stvar se mora odlučiti, tako da moj prijatelj i *kola* Stojeći Šuplji Rog može donijeti odluku o budućnosti svoje kćeri kako treba."

Hoka Ushte pogledao je svog djeda i oca svoje voljene. Nikad nije doznao da su se njih dvojica zakleli na *koli;* svezali vrpce od sirove kože oko zapešća da postanu tako jaki prijatelji da su u biti bili jedna osoba. Hoka Ushte shvatio je da bi njegov sinoćnji pokušani prijestup protiv Stojećeg Šupljeg Roga bio izravan zločin protiv njegovog vlastitog *tunkashile* i zažmirio je od zahvalnosti za pletenicu od konjske dlake koju je Glasna Žena vezala oko struka svoje kćeri.

"Pa?" potaknuo ga je Stojeći Šuplji Rog.

Hoka Ushte shvatio je da oba muškarca čekaju na odgovor koji će odlučiti o budućnosti njega i Trčećeg Teleta. Misli Šepavog Jazavca bile su potpuno prazne.

Oba starca pogledala su ga očima natečenim od dima *kinnikkinnika.*

"Usnuo sam san ..." počeo je Hoka Ushte.

Oba muškarca malo su se nagnula naprijed. Snovi su bili bitni za *Ikče Wicasa.*

Hoka Ushte osjećao je vrtoglavicu, mutan od neprospavane noći, užasa, duhana, i jake *pejuta sape.* "Usnuo sam san u kojem sam otišao na *hanbleceya* i postao *wicasa wakan*", rekao je Hoka Ushte. I pored čvrstine u svojem glasu, dječak se skoro onesvijestio od iznenađenja kad je čuo riječi koje su mu izišle iz usta.

Glava Stojećeg Šupljeg Roga trgnula se natrag od iznenađenja i upitno je pogledao Sokola Dobrog Glasa. *"Wicasa wakan",* promrmljao je. "A Dobra Grmljavina je ostario i povukao se u sebe, naročito otkad mu je žena umrla od groznice prošle zime. *Hanbleceya* da se vidi da li je ovaj mladić pozvan da bude *wicasa wakan*?" Stojeći Šuplji Rog zagunđao je i pružio lulu Hoka Ushteu. *"Washtay!"*

Sokol Dobrog Glasa pogledao je svog unuka kako puši i onda i sam posegnuo za lulom.

Njegovo izborano lice smekšalo se u nešto što je bilo opasno blizu smiješka. " *Washtay",* složio se. "To je dobro. *Hecetu.* Neka tako bude."

Rano sljedećeg jutra, kad je dah ponija bio vidljiv na hladnom zraku i lajanje pasa zvučalo skoro bolno za uši, Hoka Ushte odvukao se do tipija jedinog preživjelog svetog čovjeka u logoru, noseći na poklon *kinnikkinnik* duhan u naročitoj vrećici. Nakon dijeljenja dima poklona u finoj plemenskoj luli čiji je *wicasa wakan* bio čuvar, Dobra Grmljavina konačno se okrenuo da pogleda dječaka. "*Hiyupo,* reci mi zašto si došao."

Hoka Ushte progutao je knedlu i rekao svetom čovjeku za svoj plan

da ode na *hanbleceyu* i vidi da li će i on biti pozvan da postane sveti čovjek.

Dobra Grmljavina zaškiljio je na njega. "To me iznenađuje, Hoka Ushte. Za svih sedamnaest ljeta što te poznajem, nikad me nisi ništa pitao ili došao u moj tipi da se raspitaš za *wakan* stvari ili iskazivao pažnju prilikom rituala koje sam izvodio za tvoje baku i djeda. Otkud taj nagli poticaj da odeš na *hanbleceya*?"

Hoka Ushte progutao je knedlu prije nego što je rekao: "Iz sna, *Ate*." Dječak je nazvao Dobru Grmljavinu "ocem" u znak poštovanja.

Wicasa wakan prodorno je pogledao mladića. "San? Ispričaj mi svoj san."

Hoka Ushte opet je progutao knedlu i isprepleo dijelove raznih snova da napravi uvjerljiv san-viziju. Nije lagao. Ne sasvim. Lagati *wicasa wakanu* dok se puši plemenska lula značilo je zazivati trenutnu smrt od Gromovitih Bića.

Kad je dječak završio, Dobra Grmljavina ostao je škiljiti na njega. "Znači sanjao si da si negdje visoko i konj je izašao iz oblaka i sišao i rekao ti da duhovi žele govoriti s tobom? Je li to tvoj san, Hoka Ushte?"

Hoka Ushte je udahnuo. *"Ohan."*

Stari sveti čovjek trljao je svoju bradu. "Nije to san koji bi mene poslao na *hanbleceyu* kad sam bio tvojih godina ..." Podigao je pogled na dječaka. "Ali opet, vremena se mijenjaju ... snovi se mijenjaju. Nijedan od drugih mladića nije imao *ikakav san* koji bi ih poveo putem *wicasa wakana*." Dotaknuo je rame Hoka Ushtea. "Znaš li što će *hanbleceya* zahtijevati od tebe?"

Šepavi Jazavac je na tren grizao usnu. "Znam da moram postiti četiri dana, *Ate*", rekao je. "A bit će tu i koliba za znojenje ..."

"Ne, ne", prekinuo ga je Dobra Grmljavina, odlažući svetu lulu. "To su stvari koje se *rade*. Pitao sam te znaš li što će biti zahtjevano!"

Hoka Ushte nije govorio.

"Nakon što si pripremljen i mjesto je pripremljeno", rekao je Dobra Grmljavina, glasom najednom jačim i zvučnijim nego što se Hoka Ushte sjećao da je odavno čuo, "od tebe će se tražiti da misliš samo o tome da vidiš viziju. Moraš isprazniti um od svih drugih stvari. Nema pomisli na hranu. Nema pomisli na *winčinčalas* ..."

Hoka Ushte pokušao je ne trepnuti.

"Moraš misliti samo na viziju", nastavio je Dobra Grmljavina. "Moraš ponuditi dim *čanšaše* Duhu Istoka, onda Duhu Sjevera, a ako ti

ovi duhovi ne podare viziju, onda moraš ponuditi dim Duhu Zapada, i ako te on ne obdari vizijom, moraš to isto učiniti s Duhom Juga."

"Ohan ..." počeo je Hoka Ushte.

"Umukni", rekao je Dobra Grmljavina. "Sad, ako ti duhovi ne odgovore a ti si postio i meditirao kako treba nekoliko od tvojih četiri dana, onda nudiš dim Duhu Zemlje i, ako ti taj duh ne podari tvoju viziju, moraš dati ponudu dima *Wakan Tanki,* samom Velikom Duhu nebeskom ... ali samo ako si siguran da drugi duhovi nisu odgovorili. Je li ti jasno?" Hoka Ushte pognuo je glavu.

"Nemoj biti obeshrabren ako budeš dugo čekao prije nego što primiš viziju", rekao je Dobra Grmljavina. "Duhovima se ne žuri. Kad si vidio viziju, nemoj više preklinjati duhove, već se vrati ovamo i mi ćemo te posavjetovati o značenju vizije."

Hoka Ushte lagano je kimnuo, još uvijek pognute glave.

"Ukoliko ne budeš imao viziju, bit ćemo razočarani, ali ako nađemo da je vizija neprihvatljiva", rekao je Dobra Grmljavina, s oštrinom u glasu, "bit ćeš osramoćen i tvoji djed i baka će te se odreći i bit ćeš sramota za pleme ..."

Hoka Ushte digao je pogled, još uvijek spuštene glave. Izborano lice Dobre Grmljavine mrštilo se poput kišnog oblaka.

"Ili, ako si toliko glup da nam lažeš da si imao viziju", nastavio je *wicasa wakan,* "onda bismo završili tako da te savjetujemo da uradiš stvari koje duhovi ne žele da uradiš ... i to bi donijelo nevolju tebi i svima koji te znaju."

Hoka Ushte zatvorio je oči i poželio da nikad nije osjetio požudu za Trčećim Teletom.

Dobra Grmljavina dotaknuo je dječakovu pognutu glavu i Hoka Ushte je poskočio. "A čak i ako budeš imao istinsku viziju", rekao je starac, "stvari mogu poći po zlu za tebe ili za pleme. Ako, na primjer, sanjaš o Gromovitim Bićima ili tvoje brdo udari munja dok si na *hanbleceyi,* onda odmah postaješ *heyoka,* klaun, naopaki..."

Hoka Ushte od šoka je otvorio oči. Bio je jedan *heyoka* u logoru kad je on bio mali. Ime naopakog svetog čovjeka bilo je Pušta Vodu U Rog i mada su ga poštovali i bojali ga se - naopaki su bili, na kraju krajeva, *wakan - heyoka je* također bio prilično *onsika.* Jadan. Usred zime, kad su svi drugi ostajali u svojim šatorima i umotavali se u debela krzna, *heyoka* Pušta Vodu U Rog šetao je po snježnim nanosima bez ičega na sebi osim tkanice oko bedara i žalio se na vrućinu. Ljeti, dok su Hoka Ushte i drugi dječaci goli plivali u potoku, *heyoka* je sjedio drhtureći pod krznima i gunđao zbog zime. Hoka Ushte sjećao

se da je slušao nerazgovijetnosti koje je Pušta Vodu U Rog blebetao i sjetio se kako je njegova baka rekla: "On govori unatrag i samo ga duhovi razumiju. On je, na kraju krajeva, *heyoka*." Posljednji put kad je Hoka Ushte vidio Pušta Vodu U Rog bilo je kad je naopaki odjahao ravnicom - leđima naprijed na konju - i nikad se nije vratio. Šepavi Jazavac sjetio se kako je njegov djed prošaputao baki tog tjedna da je logor izgubio na *wakanu* ali dobio malo mira.

"Heyoka?" rekao je Hoka Ushte, malo dižući bradu.

Pogled Dobre Grmljavine bio je pomalo zamućen. "Ili te *Wakan Tanka* može pozvati da budeš drugačiji sveti čovjek od *wicasa wakana* kao što sam ja", rekao je tiho. "Mogao bi postati vidar i obavljati *yuwipi* i biti čvrsto umotan u deke u mraku da te duhovi mogu naći. Ili bi mogao postati *waayatan,* čovjek vizija, i dati plemenu *wakinyanpi* koji će odlučiti o našoj sudbini. Ili bi mogao biti pozvan da budeš *pejuta wicasa* i postaneš travar koji će spravljati naše lijekove. Ili možda ..."

Dobra Grmljavina zastao je i lice mu se smrklo. "Možda ćeš biti pozvan da budeš *wapiya,* prizivač, i gađati zaraze *waanazinom.* Ili ćeš možda biti najopasnija vrsta prizivača, *wokabiyeya,* koji radi s vještičjim vradžbinama, *wihmunge,* i isisava bolest iz umiruće osobe svojim vlastitim dahom."

Hoka Ushte zatekao se kako odmahuje glavom. "Ne, *Ate,* ja samo hoću biti obični *wicasa wakan* kao ti i oženiti se Trčećim Teletom i živjeti jednostavnim životom."

Pogled svetog čovjeka ponovo se izoštrio i Dobra Grmljavina pogledao je u Hoka Ushtea kao da je iznenađen što ga vidi u svom tipiju. "Tvoje želje nemaju nikakve veze s onim što će se sljedeće dogoditi. Dođi mi sutra s još duhana, i počet ćemo pripreme za tvoju *hanbleceyu*."

U danima koji su uslijedili, Hoka Ushte i Dobra Grmljavina sredili su stvari neophodne za pripremu dječakove potrage za vizijom. Zato što je Dobra Grmljavina bio jedini sveti čovjek u logoru, a drugi logori *Ikče Wicasa* bili su predaleko da se drugi *wicasa wakani* pozovu, Dobra Grmljavina imenovao je kao zamjenu takve plemenske starce kao što su Hoka Ushteov *Tunkashila* Sokol Dobrog Glasa, jednoruki starac Drvena Čaša, *blota hunka* ratni vođa Pokušava Biti Poglavica, *eyapah,* ili izvikivač, Zvuk Groma, i stari ratnici Teško Ga Pogoditi i Gonjen Paucima da pomognu dječaku na njegovoj *hanbleceyi.* Zajedno su nadzirali Hoka Ushteov *inipi,* ili prvu ceremoniju kolibe za znojenje.

Prvo, Šepavi Jazavac odsjekao je dvanaest bijelih vrba, zabio stabljike u krug promjera oko dva metra, upleo ih u kupolu, i prekrio

kupolu kožama i pokrivačima i lišćem. Šepavi Jazavac iskopao je rupu u središtu kolibe, i sačuvao izvađenu zemlju da napravi stazicu koju će duhovi moći pratiti do kolibe za znojenje. Na kraju stazice, Hoka Ushte napravio je brdašce zvano *unci,* ista riječ koju je koristio za baku, jer je to bio način na koji ga je Dobra Grmljavina naučio da misli o cijeloj Zemlji: Baka.

U međuvremenu, njegova prava baka imala je mnogo posla. Tiho pjevušeći u sebi, odsjekla je četrdeset kvadratića od mesa na svojoj ruci i stavila ih u *wagmusha* zvečku skupa s *yuwipi* kamenčićima, malenim fosilima koje su mravi sakupili u svom mravinjaku.

Drvena Čaša, Pokušava Biti Poglavica i Gonjen Paucima odveli su Hoka Ushtea do potoka koji je tekao iz brda i nadzirali njegovo skupljanje *sintala waksu,* posebnih kamenova s malim zrnatim šarama koje su pokazivale da su sigurni za upotrebu u kolibi za znojenje. Neće pući i eksplodirati kad se baci voda na njih dok se sjaje od vreline. Dobra Grmljavina pregledao je kamenje koje je Hoka Ushte odabrao i proglasio ga dobrim. *Tunkan,* drevni i tvrdi duh kamena koji je bio prisutan kod stvaranja, dotaknuo je te *sinktala waksu.*

Sve to bilo je obavljeno na skoro pola dana jahanja od logora, jer će se Hoka Ushteova *hanbleceya* odvijati u *Paha Sapa,* svetim Crnim brdima, i starci su mu pokušavali olakšati da ne mora previše daleko ići tamo i natrag do kolibe za znojenje. Tijekom tog vremena stari ratni vođa Pokušava Biti Poglavica posudio je Šepavom Jazavcu jednog od ponija samo za njega, pa se prvi put dječak osjetio kao muškarac dok je jahao preko prerije s vjetrom u svojim pletenicama. Dok je uživao u pažnji starijih muškaraca i odobravajućim pogledima žena u logoru, uključujući i Trčeće Tele koja ga je sad stalno gledala krajičkom oka, Hoka Ushte želio je da se i prije sjetio te ideje s potragom za vizijom.

Konačno je koliba za znojenje bila gotova, prosječen je otvor prema zapadu - Dobra Grmljavina je upozorio da su istočna vrata samo za *heyoke* - i štapovi su postavljeni na mjesto da drže svetu plemensku lulu. Dobra Grmljavina postavio je bizonsku lubanju blizu ulaza i postavio šest ponuda duhana oko nje za sreću. Tada su stariji muškarci došli na samu ceremoniju *inipi.*

Svi muškarci bili su nagi u kolibi za znojenje, i u početku je to uznemiravalo Šepavog Jazavca. Nije bio naviknut da vidi starije od sebe bez ičega osim njihove vlastite oznojene kože, niti je on bio opušten što je nag pred njima. Ali uskoro su intimnost malene kolibe i para učinili da zaboravi svoju stidljivost.

Hoka Ushteov djed, Sokol Dobrog Glasa, nije ušao u kolibu, već je bio posebna osoba koja zatvara otvor izvana kad je sve ugrijano

kamenje na mjestu. Tako je Hoka Ushte bio zatvoren u *inipiju* s Dobrom Grmljavinom, Gonjenim Paucima, Pokušava Biti Poglavica, Drvenom Čašom, Teško Ga Pogoditi i Zvukom Groma.

Muškarci su pjevali: *"Tunkashila, hi-yay, hi-yay"* dok se nije činilo da se zemlja ljulja. Udisali su paru, vukli dim iz svete lule. Četiri puta otvarali su vrata da puste svježi zrak i svjetlo u kolibu, četiri puta su dolijevali vodu, i četiri puta su pušili crveni vrbov duhan. I, tijekom svega toga, šest staraca davalo je savjete Hoka Ushteu, a Hoka Ushte je slušao s onoliko koncentracije koliko je mogao skupiti. Bilo je jako vruće i jako mračno i duhan je bio veoma jak.

Konačno, Dobra Grmljavina odložio je lulu, rekao: *"Mitakuye oyasin",* što znači "Sav moj rod, svatko, svi mi", i Sokol Dobrog Glasa otvorio je vrata izvana, starci su ispuzali na svjetlo poput beba koje se rađaju, i *inipi je* bio gotov.

Tada je Hoka Ushte krenuo sam u *Paha Sapa* po svoju viziju.

Ovo ti moram reći: vizije nisu lake. Neki ljudi *Ikče Wicasa* čekaju cijeli život i nikad nemaju viziju. Drugi je imaju samo jednom ... ali ostatak njihovih života bude proživljen u pokoravanju toj jednoj viziji.

Sad, Hoka Ushte nije znao kako se osjeća glede dobivanja vizije, dok je čučao u svojoj jami za viziju visoko na jednoj litici u *Paha Sapa.* Bio je nag, osim predivne deke koju mu je njegova baka dala da se umota tijekom potrage za vizijom. Bio je nenaoružan, osim lule koju mu je Dobra Grmljavina posudio i zvečke koju je nosio s njenih četiri stotine i pet svetih kamenčića i kvadratićima mesa svoje bake koji su proizvodili tihi zvuk kad god bi pomakao ruku. Bio je umoran i pomalo zaglupljen od dima i pare *inipija,* ali se osjećao veoma čisto, kao da ga je netko temeljito izribao izvana i iznutra. Bio je gladan ali je znao da ne smije jesti ni piti još devedeset šest sati. Četiri dana.

Ili manje, ukoliko vizija dođe prije.

Hoka Ushte pokušao se moliti, ali misli su mu bile pune lika Trčećeg Teleta. Njegovi prsti sjećali su se vreline njenih prepona prije nego što je dotakao konop od konjske dlake. Čak i sjećanje na konjsku dlaku uzbuđivalo ga je. Onako prazan kako je bio, onako čist kako se osjećao, uzbuđenje se činilo skoro zasebnom vizijom dok mu se *che,* njegov djecopravitelj, micao skoro vlastitom voljom.

Prvog dana i večeri gore u *Paha Sapa,* vjetar je puhao hladno za Mjesec kad se patke vraćaju, vradžbinske zastavice trzale su se i vukle krajeve štapova oko Hoka Ushteovog odabranog mjesta, i on se skupio u svojoj plitkoj jami za viziju, pokušavajući se usredotočeno moliti

odgovarajućim duhovima, ali je i dalje bio proganjan samo vizijama nogu i bedara i sjajne crne kose Trčećeg Teleta. Nakon mraka, zrak je postao još hladniji, i travanjski vjetar nosio je u sebi nagovještaj snijega. Hoka Ushte se skupio u sebe i pokušao isprazniti um od svega osim doličnih misli koje su mu predložili mudri starci u kolibi za znojenje.

Pred zoru, Šepavi Jazavac je zaspao, sklupčan uz svježu zemlju svoje jame za viziju; *wagmuha* mu je ispala iz ruke uz tihi zveket svetih kamenčića i zrnaca mesa njegove bake. Ni hladan vjetar ni tihi zvuk zvečke nisu ga probudili.

Tada je Hoka Ushte sanjao ovo: vidio je sebe kako spava u jami za viziju dok su zvijezde sjale u hladnom noćnom zraku iznad njega, i između njegovog odabranog mjesta i zvijezda bila je velika stijena usađena u sveto tlo na padini planine iznad njega. A dok je gledao s tog čudnog mjesta izvan svog tijela, ta ogromna stijena odlomila se i krenula kotrljati se niz padinu prema njegovom vlastitom zaspalom liku.

Hoka Ushte je tad vrisnuo, ali njegovo zaspalo ja nije se probudilo i vrisak je bio poput zvižduka *wanagija,* sablasti - visok i piskav, ne uopće poput pravog ljudskog vriska. A stijena se kotrljala niz obronak prema njegovom skupljenom i nesvjesnom liku, dok je sve gledanje za koje je Hoka Ushte bio sposoban bilo da zatvori oči i gleda kako njegovo zaspalo ja biva smrskano. Ali *nagi,* ili njegov duhovni lik, nije imao oči da ih zatvori, pa je Hoka Ushte bio prisiljen gledati što se sljedeće događa.

Stijena je zastala na nekoliko centimetara od zaspalog Hoka Ushtea. Tada je iz stijene i padine i drveća i čak i od vjetra dopro glas: *Odlazi, mali čovječe,* rekao je. *Odlazi i ostavi ovo mjesto na miru. Nema ovdje vizije za tebe danas.*

I Hoka Ushte probudio se s trzajem. Bilo je skoro svitanje. Stijena je bila na svom doličnom mjestu daleko uz padinu, samo veliki obris naspram neba koje je blijedilo, a jedini zvuk bio je vjetar koji je šumio kroz borove. Ali Hoka Ushte bio je potresen vizijom ne-vizije, i ustao je i omotao deku oko svog golog mesa i šetao po padini i pokušao se istodobno ugrijati i ostati budan.

Cijelog sljedećeg dana sunce i vjetrovi bili su nježni prema Hoka Ushteu, ali nikakva druga vizija nije stigla i on je razmišljao da se vrati Dobroj Grmljavini i drugima samo s tom pričom o svojoj ne-viziji. Odlučio je da to ne učini. Sjećao se riječi Dobre Grmljavine o čovjeku i plemenu razočaranom ako nema vizije ali čovjeku osramoćenom ako je to neprihvatljiva vizija, a Hoka Ushte nije mogao ocijeniti u koju kategoriju ta ne-vizija spada. U svakom slučaju,

odlučio je ostati tu do bolje vizije.

Do sumraka druge večeri, s manje od dana i pol od četiri dana završenim, jezik Hoka Ushtea natekao je od žeđi i želudac ga je bolio od gladi. Vjetar je bio još hladniji te druge noći i Šepavi Jazavac bio je siguran da uopće neće spavati. Ali pred samo svitanje, kad su se magle počele širiti iz kanjona ispod njega i omatale pipke bjeline oko drveća na njegovom grebenu, Hoka Ushte usnio je sljedeći san:

Još jednom je bio *nagi,* čista duhovna suština, i još jednom je lebdio negdje iznad mjesta gdje se njegovo tijelo trzalo u hladnom snu. Ovaj put nije bilo stijene, ali je polagano postao svjestan tamnih oblika koji su se kretali među drvećem i prema njegovom usnulom ja. Oblici su se kretali kroz mjestimičnu maglu dok se nisu pojasnili u oblik medvjeda - većeg medvjeda nego što je Hoka Ushte ikad vidio ili sanjao - i planinskog lava i jelena - ne bilo kojeg jelena već *taha topta sapa,* svetog jelena s crnom crtom preko lica i jednim moćnim rogom koji mu je rastao iz čela - i jazavca. Promatrač Hoka Ushte malo se razveselio kad je vidio jazavca, ali ubrzo je uočio da ta životinja nije šepava i da ima neprijatan izraz na licu. Izgledala je i ljutito i gladno.

Hoka Ushte htio je povikati svom zaspalom ja da se probudi i bježi, ali sad je znao da je njegov *nagi* glas preslab da probudi bilo koga ili bilo što. Pa je Hoka Ushte gledao.

Polako su se medvjed i planinski lav i jelen i jazavac skupili oko zaspalog dječaka. Medvjed je bio toliki da bi jedan zamah njegove velike šape otkinuo mladićevu glavu. Planinski lav je bio toliko strašan da bi jedan stisak njegovih masivnih čeljusti polomio kosti tako da bi srž potekla. Jelenov rog bio je toliko oštar da bi probio usnulog Hoka Ushtea kao što lovčeva strijela probija bizonova jetra. A jazavac je izgledao tako strašno da bi mogao stegnuti kožu lica nesretnog čovjeka i svući je jednim potezom kao što je baka svlačila klizavu trbušnu kožu zeca kojeg priprema za lonac.

Ali, na centimetre od usnulog Sijuksa životinje su stale i ponovo se iz svih mjesta začuo glas: *Odlazi, mali čovječe. Ostavi ovo mjesto na miru. Nema ovdje vizije za tebe danas.*

I tada se Hoka Ushte probudio vrlo lošeg srca, *lila čante xica,* užasnut zbog *ocin xica,* ljutitih životinja. Ali se pridigao, umotao deku oko sebe, podigao lulu koju mu je Dobra Grmljavina posudio za ovo vrijeme, držao *vvagmuha* čvrsto u slobodnoj ruci, i čekao da se sunce podigne i ugrije ga i obnovi onoliko hrabrosti koliko mu je god preostalo u srcu. I ostao je i postio cijeli sljedeći dan. I sjedio je tamo te večeri kad je mrak ponovo pao.

Bila je to veoma mračna noć, sasvim bez mjeseca, oblaci su prekrili

zvijezde, mekani snijeg je padao ali se topio čim je dotakao padinu, i Hoka Ushte je zaspao, satima prije nego što je sunce obećavalo da će učiniti nebo bljeđim.

Ovaj put je vidio sebe usnulog u jami za viziju, s jasnoćom još većom nego prije, i dugo je to bio samo taj prizor: dječak koji spava s lulom pod jednim pazuhom i zvečkom stegnutom u ruci. Izgledao je poput zaspale bebe, čak i sebi, i zapitao se zašto je došao u tu glupu potragu.

Tada zemlja oko jame kao da se uzburkala i prije nego što je *nagi* Hoka Ushte uspio povikati da upozori usnulog Hoka Ushtea, jama za viziju napunila se čegrtušama. Desetcima čegrtuša, možda stotinama. Čegrtušama pradjedovima duljim od visine čovjeka, malim debelim ženkama zmija punima jaja i otrova, i nebrojenim bebama zmijama, ne duljim od dječakove podlaktice ali već oboružanima očnjacima i čegrtaljkama.

Ovaj put se Hoka Ushte probudio s trzajem i ustanovio da san nije nestao kad je otvorio oči. Bio je prekriven zmijama. Bile su stvarne. Šištale su i zvečale i pljuvale i otvarale nemoguće ralje na centimetre od očiju užasnutog dječaka.

Ovo je tvoja posljednja šansa, mali čovječe, začuo se glas koji je Hoka Ushte tako dobro poznavao iz svojih snova. *Hoćeš li otići od ovog mjesta i ostaviti ga na miru?*

Hoka Ushte skoro je povikao: *"Ohan!"* i gotovo skočio iz jame u kojoj je vrvjelo od zmija, ali se u posljednjoj sekundi sjetio sramote koju bi to značilo njegovom djedu i baki i starcima koji su ga poduprli na ovoj *hanbleceyi,* pa je umjesto da povikne "Da!" Hoka Ushte zažmirio, pripremio se da umre, stegnuo zube, i rekao: "Ne!"

Kad je otvorio oči zmije su nestale. Oblaci su se pomakli tako da je svjetlost zvijezda padala na sve. Svjetlost zvijezda bila je toliko jarka da ju je Hoka Ushte mogao osjetiti na koži. Zatvorio je oči. I zaspao.

I konačno je zbiljska vizija došla.

Hoka Ushte vratio se u kolibu za znojenje kako su ga uputili. Dva dječačića bila su postavljena tamo da čekaju na njegov povratak i, dok je jedan trčao do sela da dovede starce, drugi je raspirio vatru da zagrije kamenje. Do sredine jutra, šest staraca sjedilo je golo u pari i dimu slušajući kako Hoka Ushte opisuje svoju viziju.

Starci u kolibi za znojenje zagunđali su kad je Hoka Ushte opisao snove o padajućoj stijeni i ljutitim životinjama, i kad je došao do dijela gdje se hrvao sa čegrtušama koje su mu rekle da ode, šestorica

starih povikali su *"Haye!"* uglas.

"Ali tada mi je vizija ipak došla", rekao je Hoka Ushte. "Mislim."

Dobra Grmljavina dodao je lulu mladiću i, dok je Hoka Ushte uvlačio, stari *wicasa wakan* rekao je: "*Washtay.* Reci nam, *wicasa."*

I Hoka Ushte opisao je svoju viziju ovim riječima:

"Kad su čegrtuše nestale bio sam veoma potresen, i sklopio sam oči i usnuo ovaj san. Prvo, sanjao sam da ne sanjam nego sam budan, i jedan glas mi je rekao: 'Hoka Ushte, dođi na vrh brda. *Yuhaxcan cannonpa.* Ponesi svoju lulu. Tvoja lula je *wakan. Taku woecon kin iyuha el woilagyape lo. Enhatan najin oyate maka sitomniyan cannonpa kin he uywakanpelo.* Ona se koristi za sve stvari. Još otkad su stojeći ljudi bili posvuda po zemlji, ta lula je bila *wakan.*' *I* tako sam odnio svoju lulu na vrh brda.

A vrh mog brda sad se činio mnogo višim nego što sam ga se ja sjećao, i mogao sam vidjeti cijele *Paha Sapa* kao da gledam dolje s *mahpiya,* u oblacima. Ali mogao sam također vidjeti stvari izbliza ... *hehaka,* jelena u šumi, ptice na granama, dabrove u potocima, čak i kukce u travi... bilo je kao da su mi date oči *wanbli,* orlove oči. Tada, mojim novim orlovskim očima, mogao sam vidjeti *winyan,* ženu, i ona je bila daleko u udaljenoj dolini u *Paha Sapa,* ali sam lako mogao razaznati njenu dugu kosu, neupletenu osim jedne male pletenice na lijevoj strani koja je bila vezana bizonskim krznom, njena haljina bila je od bijele jelenje kože i blistala je tako jarko da me podsjetila na djedove priče o *Ptesan-Wi,* Bijeloj Bizonskoj Ženi, koja nam je dala prvu *chanunpa* i koja je naučila ljude svim načinima da se koristi lula i da se moli..."

Na to su se šestorica staraca trznuli i pročistili grla i pogledali se kroz paru i dim, jer Bijela Bizonska Žena bila je najpoštovanija od svih svetih bića koja su posjetila *Ikče Wicasa.* Ali starci nisu progovorili i pustili su Hoka Ushtea da nastavi.

"No, nekako ne mislim da je to bila Bijela Bizonska Žena, iz razloga koje ću objasniti kasnije u snu", nastavio je Šepavi Jazavac, ne primjećujući da ga starci pomno gledaju. Bio je udubljen u svoje pričanje vizije. "Ali slijedio sam je očima dok nije ušla u jednu pećinu negdje duboko u *Paha Sapa.* A onda se dogodila čudna stvar..." Dječak je zatvorio oči kao da pokušava bolje vidjeti prizor iz sna. "Vidio sam da se *Paha Sapa* počinju tresti, kao da su brda bivolji ogrtač koji neka žena istresa. Vidio sam kako se stabla svijaju i ptice lete i kamenje pada u kanjone; vidio sam kako potoci prestaju teći, kad je zemlja otišla od dolje na gore i natrag dolje ispod toka vode. Vidio sam kako se velike stijene ruše i pukotine otvaraju u zemlji..."

Šestorica staraca kao da nisu disali dok su čekali na riječi Hoka Ushtea.

" ... a onda, to je teško opisati, ali tlo se povilo duž grebena kao da se Baka Zemlja porađa, i četiri velike kamene glave digle su se kroz tlo dok nisu stajale visoko kao moje više-od-planine mjesto gledanja, i njihove kamene oči gledale su me, a ja sam uzvraćao pogled mojim orlovim očima, i mislim da su to bile *Wasicun* glave ..."

Dobra Grmljavina pročistio je grlo. "Zašto misliš da su one bile *Wasichu*?" pitao je, koristeći drugi izraz za Debele Uzimače, bijele ljude.

Hoka Ushte trepnuo je kao da je iznova probuđen potresom. "Nikad nisam vidio *Wasicune*", rekao je, "ali *Tunkashila* Sokol Dobrog Glasa opisao je da oni ponekad imaju dlaku na licima, a dvije od tih kamenih glava imale su dlakavo lice ... jedna je imala dlake na obrazu, druga ispod svog nosa kao malo lastavičje krilo."

Šestorica staraca su se zagledali i zagunđali.

"Također", nastavio je Hoka Ushte, "bilo je nečeg u tim kamenim licima što me plašilo kao što me Bakin večernji dolazi-u-tipi-odmah poziv plašio kad bi povikala: *'Hoka Ushte, istima ye, Wasicun agni kte'*."

Stari ratnici su se nasmiješili. I oni su čuli kako majke i bake u logoru govore djeci da dođu i idu leći ili će bijeli ljudi doći i odvesti djecu svojoj kući. Djeca se nisu bojala *vvanagi,* sablasti, ili *ciciye* ili *siyoko* bauka, ali prijetnja *Wasicunima* uvijek je uspijevala.

"I tako", rekao je Hoka Ushte, "mislio sam da su te velike kamene glave koje su se rodile u *Paha Sapa* bile *Wasicun.* Ali to nije kraj mog sna." Ušeprtljao se; očito mu je bilo neugodno nastaviti.

Starci su čekali.

"Onda sam sanjao da sam otišao u tu dolinu i ušao u pećinu kamo je otišla prelijepa žena", rekao je napetim glasom. "I tamo je bila vatra koja je osvjetljivala suho mjesto s prelijepim bijelim prostirkama razmještenim po podu ..."

Muškarci su ponovo zagunđali na pomisao na bijela bizonska krzna. Hoka Ushte nije obraćao pozornost. "... i haljina od blještavo bijele jelenje kože visjela je sa jelenskog roga usađenog u zid, i ..." liznuo je usne i uzdahnuo, "i tamo su bile tri prelijepe žene koje su ležale usnulo na prostirkama pokraj vatre. Bile su gole, i koža im se presijavala skoro narančasto na svjetlu vatre i kosa im je bila toliko blistava da je odražavala svjetlo ..." Opet je zastao.

"Nastavi", rekao je Dobra Grmljavina strogo.

"Da, *Ate.* U mom snu tiho sam ušao u tu pećinsku prostoriju i kleknuo na pokrivač blizu tri zaspale žene, koje se nisu probudile. I ja ... uživao sam gledajući njihove grudi i njihovu glatku kožu, *Ate...* i mislio sam u sebi, *kicimu kin ktelo...* učiniti ću to s njom, ali nisam bio siguran koju da odaberem da to s njom učinim, jer sam bio uvjeren da će ona koju sam htio ... htio ..."

"Tawiton", rekao je stari Teško Ga Pogoditi. "Jebati." Stari ratnik nije imao namjeru gubiti vrijeme na suptilnost.

"Ohan", složio se Hoka Ushte. "Bio sam uvjeren da će se ona koju ću *tawiton* razbuditi i povikati i probuditi druge dvije žene. Pa sam odlučio da odaberem najljepšu od tri, ali one su bile ... bile su kao da su ista žena." Hoka Ushte zastao je i otro znoj sa svog mokrog čela i nosa. *Oinkagaka tipi,* koliba za znojenje, bila je veoma vruća i zadimljena i od toga mu se vrtjelo u glavi, kao da još leti iznad *Paha Sapa* u svom snu i šest staraca koji se saginju prema njemu u zaparenom mraku su samo produžetak prizora njegovog sna. Također, bio je u tom trenu siguran da je taj san samo još jedna od njegovih prljavih maštarija i da nikad neće biti prihvatljiv. Ili još gore, to je vizija koju su mu poslala *wakinyan* Gromovita Bića i provest će ostatak svog života kao bijedni *heyoka* naopaki.

Ali, Šepavi Jazavac nije imao što učiniti osim nastaviti. "Baš kad sam htio odabrati ženu, čuo sam taj zvuk. Bio je to tihi, škrgućući i stružući zvuk. Nagnuo sam se naprijed i shvatio da dopire svakoj od žena iz ... svakoj iz ..."

"Nastavi!" zapovjedio je Pokušava Biti Poglavica.

"Iz *winyan shan* svake od žena", prošaputao je Hoka Ushte. "Iz njenog spola. Iz svih njihovih spolova ..."

Neki od staraca trgnuli su glave unatrag kao da se Hoka Ushte pomokrio na ceremonijalno kamenje. Gonjen Paucima stavio je ruku na oči. Lice Dobre Grmljavine bilo je bezizražajno. "Nastavi", rekao je.

"Nagnuo sam se bliže", rekao je Hoka Ushte, sa kojeg je znoj sad slobodno curio, "i vidio da je djevojačka dlaka najbliže od žena veoma meka i da su usne njene *winyan shan* pune i meke i blago razmaknute ..." Dječak je trgnuo glavu unatrag da izbaci znoj iz očiju. Shvatio je da se njegova budućnost odlučuje ovom vizijom, i da starci do sad moraju biti šokirani i bijesni. I pored plahovitosti sa suprotnim spolom *Ikče Wicasa* nisu bili puritanski nastrojeni - i muškarci i žene uživali su u masnim pričama i grubim šalama unutar svojih društvenih krugova - ali Hoka Ushte nikad nije čuo za takvu viziju kao dio *hanbleceye.* Ali sad nije imao drugog izbora osim nastaviti.

"I unutra, između usana njene *winyan shan*", prošaputao je, "mogao

sam vidjeti zube kako blistaju."

"Zube!" uzviknuo je Teško Ga Pogoditi, s izrazom negodovanja na svom starom licu. "Hnnnnnnrrrhh." Ispustio je ljutit medvjeđi zvuk.

"Zube", rekao je Hoka Ushte. "I pogledao sam u spol druge dvije žene, i one su također imale zube tamo. Mogao sam ih vidjeti. Mogao sam ih čuti kako tiho škrguću, kao kad moj djed škrguće zubima u snu."

Dobra Grmljavina sipao je još vode na kamenje. Para je zašištala i uzdigla se svud oko njih. "Je li to cijeli san?"

"Koju si *tawiton*?" upitao je Teško Ga Pogoditi podrugljivo.

"Ne znam", odgovorio je Hoka Ushte, odgovarajući prvo na drugo pitanje. "Znao sam da moram odabrati i da je bilo važno da budem samo s jednom od tih žena, ali sam onda u svom snu opet bio vani, u nebesima, iznad *Paha Sapa* i opet sam gledao u kamena lica namrštenih *Wasicuna* svojim orlovskim očima. A vjetar se podigao, i u vjetru je bio glas koji je rekao ..."

"Što?" ponukao ga je Zvuk Groma svojim dubokim, odjekujućim glasom izvikivača.

"Završi", naredio je Drvena Čaša. Patrljak njegove nedostajuće ruke, koju su odsjekli Šošoni prije više od tri desetljeća, sjajio se skoro ružičasto u svjetlu od usijanog kamenja.

"Glas je rekao da moram odabrati jednu i samo jednu", rekao je Hoka Ushte, "i da moram gledati samo okom svojeg srca. I glas je rekao da ne smijem uraditi ništa od toga dok me ne pročiste Gromovita Bića i dok ne budem rođen po drugi put..."

Starci su mrmljali za sebe. "Ima li još?" pitao je Dobra Grmljavina.

"Da", rekao je Hoka Ushte. "Glas je rekao da će mi biti, nakon što se rodim po drugi put, dan poklon od *Wasichua* kojeg je duh napustio."

Teško Ga Pogoditi ispustio je podrugljiv zvuk. "Dan poklon od strane mrtvog bijelog čovjeka? To nema nikakvog smisla."

Hoka Ushte kimnuo je u znak suglasnosti.

"Da si jebao bilo koju od tih žena, izgubio bi svoj kurac", zagunđao je Teško Ga Pogoditi. Pogledao je među noge Hoka Ushtea. "Ali mora da je to bio samo tvoj *nagi che,* tvoj duhovni kurac."

"Mislim da su te tri žene bile samo jedna žena, a ona je bila *winyan sni*!" rekao je Pokušava Biti Poglavica. "Žena-koja-nije-žena."

Gonjen Paucima otvorio je usta da prozbori ali Dobra Grmljavina dotakao ga je po ruci i rekao: "Tišina! Dječak nije *tanerci yaguna.* On

nije sasvim završio. Nastavi, Šepavi Jazavče."

"Htio sam samo reći da je kraj mog sna bio: ljudi koji izlaze iz pećine gdje sam bio, pećine gdje je jedna žena ušla a tri su spavale", rekao je Hoka Ushte, glasa ravnog od umora. "Vidio sam vas kako izlazite, i djeda i baku, i sve ljude iz logora, i druge - Oglala, Lakota, Brule, Miniconjou, i druge, mislim - Sans Arc, Yanktonai sudeći po perima, Vrane i Shahiyela i Susun. Bilo je mnogo plemena, rekao bih, i kako su ljudi iz svakog plemena izašli, pridružili bi se drugima i rojili poput mrava preko kamenih *Wasicun* lica, i onda sam se probudio, *Ate,* ali prije nego što sam napustio svoj san, vidio sam kamena lica kako se mrve poput nakupljenog pijeska u suhom riječnom koritu, i onda su se svi *Ikče Wicasa* i druga plemena raširili među drvećem *Paha Sapa* ... i onda sam se probudio i više ništa nisam vidio."

Starci nisu ništa rekli tada, nakon što je Hoka Ushte završio, ali konačno je Dobra Grmljavina rekao: "Sine moj, mislim da je to bila vizija i mislim da to nije bila *wakinyan* vizija, nije poziv od Gromovitih Bića, ali hoću da se sad zakuneš da je vizija bila stvarna. Zakuni se smrću od samih Gromovitih Bića, i sjeti se da držiš lulu."

Hoka Ushte nije ni trepnuo. *"Na ecel lila wakinyan agli - wakinyan namahon",* zakleo se. Nije bilo bljeska munje i Gromovita Bića nisu ga zatrla.

Dobra Grmljavina kimnuo je glavom. "*Washtay.* Vrati se u logor i u tipi svojeg djeda i odrijemaj. Nas šest staraca razgovarat ćemo o ovoj stvari i vidjeti možemo li je razumjeti." Uzeo je lulu iz ruke Hoka Ushtea. *"Mitakuye oyasin",* rekao je. "Sav moj rod." I ceremonija je bila gotova.

Hoka Ushte otišao je kući sa svojim djedom, pojeo malo bakine juhe, mada je imao slab apetit nakon skoro četiri dana posta, popio mnogo vode, spavao nekoliko sati, probudio se popodne osjećajući se iscrpljeno i zbunjeno, i onda opet spavao petnaest sati. Dobra Grmljavina i drugi starci vratili su se u logor sljedeće jutro. Sokol Dobrog Glasa otišao je da razgovara s *wicasa wakanom* dok je Hoka Ushte sjedio kraj ulaznog otvora tipija svog djeda i čekao da čuje kojim će smjerom krenuti ostatak njegovog života.

Sokol Dobrog Glasa i Dobra Grmljavina vratili su se zajedno, sat vremena kasnije, i srce Hoka Ushtea stalo je kad je ugledao njihova smrknuta lica.

Njegov djed položio je koščatu ruku na dječakovo rame. "Starci se nisu mogli složiti o tome što tvoja vizija znači", rekao je. "Dobra Grmljavina putuje do Medvjeđeg brda naći neke od sebi ravnih *wicasa*

wakana da mu oni pomognu razumjeti tu stvar."

Ramena Hoka Ushtea su klonula.

"Heya." rekao je njegov djed, pljesnuvši dječaka po ruci. "Sigurni su da je to prava vizija."

"I ja sam siguran da nije od Gromovitih Bića", rekao je Dobra Grmljavina. "Ti nisi *heyoka.*" Hoka Ushte se razvedrio.

"Sveti ljudi iz Yanktonai, Dva Kotla, Hunkpapa i Miniconju *Ikče Wicasa* sastaju se kod svetog brda u obliku medvjeda sjeverno od *Paha Sapa*", zaškripao je Dobra Grmljavina. "Pridružit ću im se."

Hoka Ushte se namrštio. "Kako znaš da se sveti ljudi iz tih plemena sastaju tamo, Ate?" Nije bilo glasnika ni posjetitelja u selu već mjesecima.

Dobra Grmljavina prekrižio je ruke. "Ja sam *wicasa wakan.*" Njegov ton malo se razvedrio. "Ako tvoja vizija znači da ti je namijenjeno da budeš sveti čovjek, onda ćeš i ti razumjeti takve stvari jednog dana, Šepavi Jazavče. *Heceutu!* Ja sad idem."

Veći dio logora gledao je kako Dobra Grmljavina s dvojicom svojih usvojenih unuka, Debelim Ponijem i Zadržava Se Kraj Vode, odlazi na svoju misiju. Jahanje do Medvjeđeg brda trajat će dva dana, i moglo bi proći još nekoliko dana dok drugi sveti ljudi ne nađu vremena da se sastanu s Dobrom Grmljavinom i iščupaju značenje iz te vizije. U međuvremenu, Hoka Ushte išao je za svojim poslom po logoru, ali je uskoro postao svjestan drugačijeg stava prema njemu; ratnici njegovih godina, koji su se prema njemu odnosili s prezirom zato što se nije pridružio nekom ratničkom društvu, sad bi pristojno kimnuli ili zastali popričati; stare žene su mu se otvoreno smiješile i mlađe udate gledale su ga krajičkom oka; sama Trčeće Tele bi klimnula i nasmiješila se dok je išla prema potoku sa svojom mješinom. Hoka Ushte shvatio je da oni više ne gledaju samo mladića od sedamnaest ljeta, već budućeg svetog čovjeka logora.

I tako je išlo tijekom dva dana odsutnosti Dobre Grmljavine. I tako bi moglo ići do povratka pravog *wicasa wakana,* da Stojeći Šuplji Rog i Glasna Žena nisu počeli prerano slaviti udaju svoje kćeri za mladića koji je upravo završio svoju *hanbleceyu.*

Glasna Žena počela je to time što je govorila svima da će se njena kćer udati za Hoka Ushtea čim se Dobra Grmljavina vrati da veže uzice. Kad je baka Šepavog Jazavca mljasnula usnama na te vijesti, dječak je rekao: "Ti nisi zadovoljna, bako?"

Starica nije digla pogled s rada šilom i tetivom na uštavljenoj koži. "Ta stvar nije dobra. Ta cura nije išla na svoj *isnati* već dva mjeseca."

Hoka Ushte pocrvenio je i oborio pogled, bio je toliko šokiran. Nije mogao povjerovati ušima da njegova baka govori o *isnati.* Vrijeme ženskog krvarenja smatrano je i *wakan* i zastrašujućim. Žena se morala izolirati tokom četiri dana kad je bila *isnati,* više zbog straha od njene moći nego izgnanstva u bilo kojem smislu. Hoka Ushte nije razumio *isnati,* ali čak i on je znao da žena kojoj je to vrijeme može ubiti čegrtušu tako da samo pljune na nju. *Wicasa wakan* koji bi pokušao liječiti ženu koja je bila *isnati* mogao bi ubiti i sebe i ženu slučajno, tolika je bila ženska moć u to vrijeme.

Te stvari je razumio, ali Hoka Ushte nije imao predstavu zašto bi bio problem to što je Trčeće Tele dva mjeseca propustila svoj *isnati.* Zar to ne bi bila dobra stvar? Odlučio je da ignorira mljaskanje svoje bake i usredotoči se na svoju novostečenu popularnost.

Nakon što je Glasna Žena proširila glas da će se njena kćer i unuk Sokola Dobrog Glasa uskoro vjenčati, njen muž, Stojeći Šuplji Rog, komplicirao je stvari priredivši *otuhan.* Sad, *otuhan* je veliko darivanje kad ponosni otac raširi svoju deku i poklanja dragocjenu svojinu da oda počast djetetu. U ovom slučaju, obično gadno raspoloženi Stojeći Šuplji Rog poklonio je svoj drugi najbolji nož, korice za luk od jelenske kože, svoju najbolju deku za konja i druge stvari da proslavi predstojeće vjenčanje.

Hoka Ushte počeo se osjećati nervozno. Stvari su se odvijale previše brzo. Njegova nervoza postala je jača četvrtog dana, kad je Stojeći Šuplji Rog održao gozbu i imenovao Hoka Ushtea za počasnog gosta. Većina muškaraca u selu bila je pozvana. Stojeći Šuplji Rog podigao je razinu važnosti gozbe time što je za glavno jelo stavio juhu od psa. Da čovjek za drugog čovjeka žrtvuje tako dobrog prijatelja kao što je njegov pas smatralo se skoro *wakan.* Naravno, Stojeći Šuplji Rog nije imao svojih pasa i morao je kupiti jedno štene od Visokog Konja, sina Gonjenog Paucima, ali zamisao je bila ono što se smatralo bitnim.

Gozba je trajala većinu četvrte noći odsutnosti Dobre Grmljavine, ali Hoka Ushte bio je previše nervozan da uživa u njoj. Jedva da se nasmijao kad se šest ratnika podijelilo u ekipe po dvojica za takmičenje u jedenju bizonskih iznutrica, u kojem je svaka ekipa počinjala sa suprotnog kraja dugog niza bizonskog crijeva, žvačući prema sredini. Stariji ratnici urlali su kad bi takmičari morali zastati da podrignu zbog svog obroka poluprobavljene i potpuno fermentirane trave koje su iznutrice bile pune. Kasnije, kad je na Hoka Ushtea bio red da zagrabi juhu u svoju zdjelu, dohvatio je glavu šteneta. To se smatralo dobrom srećom za Hoka Ushtea i veoma dobrim predznakom za predstojeći brak, ali osjećaj Šepavog Jazavca da je sve to preuranjeno činio ga je više nervoznim nego obradovanim. Jest, međutim, uživao u obroku. Juha od psa oduvijek je za njega bila

poslastica, i glava šteneta bila je veoma ukusna.

Onda se, sljedećeg jutra, Dobra Grmljavina vratio sa svojim usvojenim unucima i cijelo slavlje je okončano. Ljutiti *wicasa wakan* pozvao je Hoka Ushtea i većinu starijih muškaraca u selu na sastanak u svojem tipiju tog popodneva. Nakon što su dolične ponude date i lula dodavana, evo što je sveti čovjek rekao:

"Drugi *wicasa wakani* čekali su me kod Medvjeđeg Brda. Pije Vodu, prorok, imao je viziju da ću ja doći s važnom porukom. Odmah smo se povukli u kolibu za znojenje. Osim proroka Pije Vodu, *wicasa wakani* Strugotina, Grbin Brat, Odbija-Ići, Vatreni Grom, i Sveti Crnorepi Jelen bili su tamo."

Na to, svi muškarci u tipiju Dobre Grmljavine su zinuli, jer ti spomenuti bili su među najpoznatijim svetim ljudima *Ikče Wicasa.*

"Rekao sam im za viziju Hoka Ushtea", nastavio je Dobra Grmljavina bezizražajnim glasom, "i oni su pušili i meditirali o njoj. Nakon nekoliko sati, razumjeli smo je."

Tišina u tipiju bila je gusta poput dima.

"Vizija Šepavog Jazavca je istinita i važna", rekao je stari sveti čovjek, tonom još uvijek više ljutitim nego bilo što drugo. "Pije Vodu potvrdio je da taj san spada u *wakinyanpi*... da je Hoka Ushte odabran za *waayatana,* proroka, da donese poruku svim ljudima *Ikče Wicasa."*

Hoka Ushte stavio je prste na prostirku ispod sebe da bi ostao uspravan. Od dima je imao takvu vrtoglavicu da se skoro onesvijestio. Vidio je kako njegov djed trepće od iznenađenja i kako se Stojeći Šuplji Rog napuhava od važnosti. *Bit ću wicasa wakan,* pomislio je dječak. *Trčeće Tele imat će svetog čovjeka za muža.*

Dobra Grmljavina uvukao je dim iz plemenske lule kao da se učvršćuje za ono što je morao sljedeće reći. "Vizija Hoka Ushtea je istinski pogled iz *čanfe ista*", nastavio je. "Iz oka srca. Njeno značenje je ovo ... *Wasichu, Wasicun* pregazit će nas jednog dana. Debeli Uzimači oduzet će nam život na ravnicama, uzet će bizone, uzet će naše oružje, i ukrast će *Paha Sapa* - naša sveta Crna brda - od nas. Kamene *Wasicun* glave znače to. *Tunkan,* duh kamena koji je bio tamo pri stvaranju i koji nam je dao *Inyan,* svete stijene, poslao nam je viziju. Tome se ne može pobjeći. Vrijeme *Ikče Wicasa* kao prirodnih ljudi je skoro završeno ..."

Muškarci u tipiju povikali su od bijesa i neslaganja, ignorirajući pravila ponašanja time što su prekinuli Dobru Grmljavinu.

"Ne!" uzvikivali su i mrmljali, i *"Šiča!"* - Loše! - i jedan ratnik prošaputao je da je Dobra Grmljavina *witko,* lud.

"Tišina!" rekao je sveti čovjek i, mada nije podigao glas, cijeli tipi kao da se zatresao od snage njegove zapovijedi. U nagloj tišini, rekao je: "Ovo nisu dobre vijesti, ali to je istina. Cijeli jedan dan, drugi sveti ljudi i ja tražili smo svoje vlastite vizije, nadajući se beznadno da nas *Iktome* ili Kojot vara, vodi u glupost preko lažnih vizija. Ali glas *Wanka Tanke* čuo je svatko od nas ... ova stvar je istina. *Wasicun* će uzeti naše živote, naše konje, našu slobodu i našu budućnost. Velike kamene glave to pretkazuju. Život prirodnih slobodnih ljudi, kakav mi poznajemo, bit će gotov. Zbrisan. Ali..." Dobra Grmljavina podigao je ruku da utiša obnovljeni žamor. "Ali, ima nešto nade u viziji Hoka Ushtea."

Sam Hoka Ushte jedva je bio svjestan u tom trenutku. Zvuk užasne poruke koju je donio i pogledi drugih muškaraca činilo se da su daleko dolje niz dugi tunel. Pritisnuo je dlanove na tlo da spriječi da se prevrne.

"Žena u viziji nije Bijela Bizonska Žena, ali dolazi s istog mjesta kao i Bijela Bizonska Žena i mogla bi biti njena sestra", nastavio je sveti čovjek.

Mutno, na kraju svog tamnog tunela poimanja, Hoka Ushte je pomislio: *Ali bile su tri žene u mom snu, Ate.*

Dobra Grmljavina okrenuo je glavu. Njegove stare crne oči zabile su se u Šepavog Jazavca. "Bile su tri žene u snu, ali u stvari postoji samo jedna žena ... Sestra Bijele Bizonske Žene s blistavom opravom. Druge dvije žene u pećini predstavljaju zle strane tog duha - zle strane htjet će nas kazniti, prava sestra Bijele Bizonske Žene pružit će nam spas."

Kako ću ja znati koja žena je ona koja će nas spasiti? pomislio je Hoka Ushte, već vjerujući da mu stari sveti čovjek čita misli.

Dobra Grmljavina zagunđao je i osvrnuo se po krugu muškaraca zakrvavljenih očiju. "Vatra u Hoka Ushteovom snu je *petaowihankeshni,* vatra bez kraja, ista vatra koja je gorjela u ovoj plemenskoj luli otkad nas je Bizonska Žena posjetila tako davno. Prisutnost tog plamena u snu je dobra. To znači da će biti *Ikče Wicasa* da prenesu plamen iz generacije u generaciju. *Ako* Šepavi Jazavac pravilno odabere ..."

Kako, oče? preklinjao je Hoka Ushte u sebi, već razumijevajući da je izbor njegov i da je sudbina cijelog njegovog naroda u njegovim nejakim rukama. *Kako?*

"Dim vatre u Hoka Ushteovom snu bio je dah *Tunkashile*", nastavio je sveti čovjek, očito ne čuvši dječakove očajničke misli, "i to je dobro. To je živi dah Djeda Tajne." Okrenuo se da opet pogleda Hoka Ushtea. "I ako tvoj izbor bude pravi, kraj sna bit će kako si ti vidio ... prirodna

slobodna ljudska bića bit će ponovo slobodna. *Wasicun* će biti zbačeni i smrvit će se u prah baš kao i njihove kamene glave u snu. Bizoni će se vratiti, *Paha Sapa* pripadat će ljudima koji ih vole, i Ikče Wicasa bit će obasjani suncem svojih prirodnih običaja još jednom."

Sve oči bile su uprte u Hoka Ushtea, ali Sokol Dobrog Glasa bio je taj koji je progovorio. "Kad će se to zbiti, Oče?"

Dobra Grmljavina zatvorio je oči kao da je umoran. "Izbor mora biti načinjen tijekom života ovog mladića. Doba kamenih glava početak će za života naše djece. Naš povratak iz pećine izgnanstva bit će ..." Starac je uzdahnuo. "Ne znam. Nismo mogli vidjeti tako daleko u san ili u budućnost."

"Mjeseci?" rekao je Bez Tipija, hrabar ratnik koji nikad nije bio pretjerano pametan.

Gonjen Paucima ispustio je grub zvuk. "Za života naše djece", ponovio je. "Onda godine, Ate?"

Oči Dobre Grmljavine bile su još sklopljene. "Možda stotinu godina. Možda stotinu stotina. Možda nikad." Otvorio je oči. "To ovisi o izboru Hoka Ushtea."

Mladić se suočio sa svim pogledima: šokiranim, optužujućim, znatiželjnim i ljutitim. Želio je reći: *Ja nisam odabrao ovu viziju.*

Stojeći Šuplji Rog bio je taj koji je progovorio. "Ali njegov djed i ja smo odabrali ženu za njega. To ima biti Trčeće Tele."

Dobra Grmljavina napravio je odbacujući pokret lijevom rukom. "To neće biti Trčeće Tele. To je jasno iz sna."

Stojeći Šuplji Rog ustao je, opsovao, udario po koži šatora, rekao: "Ali ja sam održao veliko Darivanje!" vidio hladnokrvnost pogleda Dobre Grmljavine, i ljutito napustio tipi.

Hoka Ushte je uzdahnuo. Sad je napravio neprijatelja od najnaprasitijeg muškarca u logoru. Sve to zato što je njegov djecopravitelj htio stajati uspravno poput motke za šator.

"Ima li nešto što možemo učiniti?" pitao je Teško Ga Pogoditi. "Bilo što što ljudi mogu napraviti da promijene tu viziju?" Pogledao je u Šepavog Jazavca i dječak je mogao čuti neizgovoreno pitanje: *Da damo izbor nekom drugom?*

"Ne", rekao je Dobra Grmljavina.

Hoka Ushte liznuo je usne i progovorio prvi put. "Moram li otići najoš jednu *hanbleceyu,* Ate?"

"Ne", ponovio je Dobra Grmljavina. "Ali drugi sveti ljudi i ja

mislimo da bi morao imati vrijeme *oyumnija*."

Hoka Ushte grizao je usnu. *Oyumni* nije bila potraga za vizijom, već samo vrijeme lutanja. Osjetio se tužno i uplašeno na pomisao da napusti logor i svojeg djeda i baku.

Tada, i pored činjenice da je tisuću pitanja ostalo u srcima ljudi koji su sjedili tamo i deset puta toliko u Hoka Ushteovom uplašenom srcu, Dobra Grmljavina odložio je lulu i rekao: "*Mitakuye oyasin.* Sav moj rod."

I sastanak je bio završen.

Hoka Ushte nije spavao sljedeće noći. Svi u logoru gledali su ga čudno nakon ceremonije objašnjavanja vizije s Dobrom Grmljavinom. Čak i njegovi djed i baka gledali su u dječaka kao da je neko čudno biće duha došlo živjeti s njima. *Sve je to ružan san,* pomislio je Hoka Ushte, ali kad se probudio sljedećeg jutra pogledi su još bili tu, breme odgovornosti na njegovim plećima još je bilo tu, i njegova vizija nije bila san.

Njegov djed našao ga je kako sjedi na jednoj stijeni kraj potoka i rekao: "Pozvan si u tipi Stojećeg Šupljeg Roga na objed danas popodne."

Hoka Ushte osjetio je kako mu srce brže tuče. "Moram li ići, Djede? Stojeći Šuplji Rog plaši me svojim bijesom."

Sokol Dobrog Glasa odmahnuo je rukom. "Stojeći Šuplji Rog nije tamo. Otišao je jutros u lov na bizone. Veoma je ljut."

Hoka Ushte osjetio je nalet sreće. "Da li me Trčeće Tele pozvala?"

Njegov djed je slegnuo ramenima. "Glasna Žena dala mi je poziv. Ne znam hoće li njena kćerka biti tamo."

Hoka Ushte klonuo je na pomisao da jede s tom jezičavom staricom. "Moram li ići?"

"Da", rekao je njegov djed. "I lijepo se obuci. Stavi svoju vezenu košulju s resama na rukavima."

Dva sata kasnije, Hoka Ushte pojavio se pred tipijem Stojećeg Šupljeg Roga. Dječak je imao na sebi svoju najbolju opravu s vezom od perlica i rukavima urešenim resama. Stojeći Šuplji Rog nije bio tamo. Trčećeg Teleta nije bilo na vidiku. Samo je Glasna Žena sjedila pored lonca za kuhanje, sijekući povrće. Mahnula mu je da sjedne na jednu od prostirki blizu vatre i nasmiješila mu se. Hoka Ushte nije se mogao sjetiti da je ikad prije vidio tu ženu da se smiješi.

"Počašćena sam što je tragač za vizijom prihvatio moj poziv", rekla je ona, još uvijek se smiješeći.

Hoka Ushte osjetio je nalet zbunjenosti. Je li ona bila sarkastična? Žene *Ikče Wicasa* poznate su po svom sarkazmu i oštrim jezicima. A nijedan jezik nije bio oštriji od jezika ove babetine. Ilije pokušala ulagivati mu se sad kad je bio poznat? "Počašćen sam što mogu prihvatiti tvoj poziv", rekao je Hoka Ushte, odlučivši da bude pristojan.

Glasna Žena nastavila se smiješiti i nastavila sjeći repu. Hoka Ushte vidio je da ona koristi veliki nož za deranje kože. "Što to kuhaš?" upitao je pristojno.

"Pogodi."

"Timpsila", rekao je Hoka Ushte, pošto je jedino što je vidio da ide u lonac bila repa.

"Ne", rekla je Glasna Žena, otresajući posljednje komadiće repe u kipuću juhu. "Pogađaj opet."

Hoka Ushte protrljao je obraz. *"Wojapi?"* Volio je juhu od bobica ali nikad prije nije vidio da se u nju stavlja repa.

Glasna Žena nasmiješila se ali je odmahnula glavom. "Ne. Ali bit će *lila washtay.* Jako dobro. Hoćeš opet pogađati, ili hoćeš da ti kažem?"

"Reci mi", rekao je Šepavi Jazavac. Osjećao se nelagodno s tom ženom.

"To je *itka,* juha od jaja", rekla je ona.

"Ahhhh", rekao je Hoka Ushte, misleći: *juha od jaja?*

Osmjeh Glasne Žene raširio se od uha do uha. Ustala je. "Da", zapjevušila je, "tvojih *itka.* Tvojih jajca. Tvojih *susu.* Tvojih muda." I skočila je na Hoka Ushtea s divljačkim urlikom.

Dječak je bio dovoljno priseban da je uhvati za zapešće prije nego što se nož za guljenje spustio na njega, i njih dvoje zakotrljali su se po prostirkama i prašini, Glasna Žena šišteći i vrišteći poput Gromovitog Bića, a Hoka Ushte stišćući zube i boreći se da zadrži svoja *susu* na sebi. Žena je čak uspjela napraviti rez u njegovoj tkanici prije nego što je Hoka Ushte oslobodio svoju desnu ruku, stisnuo šaku, i udario je jako po vilici. Glasnoj Ženi glava je poletjela unatrag, nož je odletio u visoku travu, a tada se ona prevrnula na žeravicu vatre, vrisnula, i otkotrljala se na bizonsku prostirku, dok joj je žeravica još svjetlucala na kosi i suknji od jelenske kože.

Nije baš dobar način za postupanje sa svojom punicom, pomislio je Hoka Ushte, otresajući prašinu sa sebe drhtavom rukom. *Ne, sad nije*

moja punica.

Otišao je natrag do tipija svog djeda. I njegov *tunkashila* i njegova *unci kunshi* bili su vani čekajući ga. Njegovoj baki u očima su bile suze.

"Mislim da ću sad otići na svoj *oyumn*", rekao je Hoka Ushte.

Njih dvoje su kimnuli. Djed mu je spremio jednog od svojih ponija; Hoka Ushteov luk, strijele, nož, vrećica s vradžbinom, ogrtač, i rezervne mokasine bili su umotani u zavežljaj na deki na poniju. Baka mu je dala vreću u kojoj su bili *papi* i *wasna:* putna hrana.

"Toksha ake wacinyanktin ktelo", rekao je njegov djed dotičući dječakovu nadlakticu. *Vidjet ću te opet.*

Hoka Ushte zagrlio je djeda i baku, bacio se na ponija, i izjahao iz logora uz mnoge poglede na sebi. Ocijenio je da će biti najbolje ako bude daleko prije nego što se Glasna Žena probudi; najbolje da bude još dalje prije nego što se Stojeći Šuplji Rog vrati iz svojeg lova na bizone.

I tako je počelo Hoka Ushteovo *oyumni.* Njegovo vrijeme lutanja.

Dobro, vidim da mijenjaš svoje vrpce i znam da ovo neće biti snimljeno, ali želim ti objasniti nešto dok ti petljaš oko stroja.

Kad ti opišem svijet u koji je Hoka Ushte otišao sam, možda ćeš prepoznati neka od mjesta pošto poznaješ te dijelove Južne Dakote. Ali nisi u pravu. Crna brda koja je Hoka Ushte posjetio za svoju *hanbleceyu* nisu ona kroz koja se danas možeš provozati. I ne samo zato što tada nije bilo kamenih glava[2], ili gradova ili autoputova ili rančeva ili trgovina suvenir-kamenjem ili terarija s čegrtušama ili taksidermističkih studija ili dućana s indijanskim rukotvorinama ili kampova Jellystone parka ili casino-gradova ili parkinga za kamp-kućice. Ne, *Paha Sapa* bila su drugačije mjesto zato što su bila drugačije mjesto. *Wasicun* ne donose samo govnjive dućane suvenira i ograde od bodljikave žice, oni donose tamu i smrad koji skrivaju sunce koje je sjalo na Crna brda gdje je Hoka Ushte imao svoju viziju.

Niti su ravnice i pustare koje će Hoka Ushte proći u mojoj priči one ravnice i pustare kroz koje si se ti možda vozio. Nije samo u pitanju to što je današnja ravnica izdjeljena i parcelirana ogradama i autoputovima, seoskim cestama i međudržavnom, ni što je zagađena *Wasichu* gradovima i posranim montažnim kućama ili prijenosnim kućicama naslaganim duž autoputa poput gomile praznih pivskih konzervi koje bliješte na suncu.

Ne, razlika nije samo u tome što je svijet tada bio prazan, a danas

je natrpan smećem Debelih Uzimača. A-a. Svijet, u koji je Hoka Ushte davno ujahao na svom poniju tog svibanjskog popodneva, bio je rijetko naseljen - čovjek bi mogao jahati danima, a da ne vidi ni znaka drugog ljudskog bića - ali daleko od toga da je bio prazan.

Na travnatoj ravnici tada su bili bizoni, kojih je još uvijek bilo na milijune kad je Hoka Ushte bio mladić, i životinje - vuk i jelen još nisu bili prognani s prerije, medvjedi koji su još lutali daleko od svojih planinskih domova, orlovi koji su krstarili iznad, jazavci u rupama duž riječnih korita, čegrtuše i gušteri, jedna metropola svizaca čije je stanovništvo bilo brojnije od stanovništva Rapid Cityja danas i, naravno, tu su bile muhe i kukci i skakavci kao što je *ptewoyake* koji je nekad govorio *Ikče Wičašama* gdje možemo naći bizone.

Ali svijet je bio pun ne samo životinja: Hoka Ushte ujahao je na svom poniju u krajobraz koji je vrvio neprijateljski nastrojenim ljudima.

Wasicunima, da, ali on nikad nije vidio Debele Uzimače i bojao ih se samo kao što bi se netko bojao bauka. Užasna poruka njegovog sna učinila mu je bijele ljude samo još nestvarnijima. Mnogo stvarniji bili su drugi Indijanci koji su bili negdje tamo vani, logorujući tik iza obzorja ili ležeći u zasjedi i čekajući usamljenog lutalicu. Bili su tu drugi ogranci *Ikče Wicasa* - Oglale, Miniconjou i Brule Sijuksi. A bilo je i onih koji bi skalpirali Lakota dječaka čim ga ugledaju: *Susuni,* koje vi zovete Šošoni, i *Shahiyela,* Cheyenni, i *Kangi Wicasha* ili Vrane, koji su bili ponekad prijatelji i saveznici a često smrtni neprijatelji, i Plavi Oblaci, koje vi zovete Arapaho. Bilo je starijih neprijatelja kao što su Omahe, Otoi, Winnebagoi, i Missouriji, čiju zemlju su *Ikče Wicasa* ukrali ili pokušali ukrasti prije nego što se Hoka Ushte rodio. I bili su tu i Poniji i Poncae, čiju smo zemlju pokušavali ukrasti u danima koje je Hoka Ushte znao. Poni su bili guzoljupci a guzice koje su ljubili bile su *Wasicunske,* čak i tada, a u zamjenu za ljubljenje guzica Debelih Uzimača Poni su ubijali *Ikče Wicasa* mušketama i čak i puškama koje im je *Wasicun* konjica dala.

Pored Ponija bila su Tri Plemena, Mandani, Hidatsai, i Arikare, i oni su mrzili naš narod neugasivom strašću otkad smo im ukrali zemlju, poubijali ratnike i spalili sela tijekom našeg širenja na zapad. A dalje na zapad, znao je Hoka Ushte, bili su Santeeji i Yankonkai i Hunkpape, koji su svi redovito slali ratne pohode na istok i jug da ubiju svakog *Ikče Wicasa* na kojeg bi mogli naići.

A dolje s planina u lov po ravnici dolazili su Utei i Ravnoglavi i Pend d'Oreillei i, mada oni možda ne bi imali hrabrosti napasti selo Lakota, ubili bi usamljenog Lakota ratnika da pokažu kako se veliki muškarci. Hoka Ushte znao je da bi njegov skalp bio rado viđen trofej

koji visi s koplja ili šatorske motke bilo kojeg ratnika u desetak obližnjih plemena.

A sva plemena koja sam spomenuo, i mnoga koja neću spominjati, bojala su se Crnih Nogu. I mada su Crne Noge bile zauzete klanjem Riječnih Vrana, Assiniboina, Grosventrea, Kriija, Ravničarskih Ojibwa, i velikih Ojibwa-Čipeva - tijekom te godine Hoka Ushteovog *oyumnija,* nisu bili prezauzeti da propuste zaklati usamljenog Lakota ratnika koji je jedva znao kako da koristi svoj luk.

Hoka Ushte znao je da prazna zemlja nije prazna. Ali to nije najveća razlika između onoga što je vidio onda i što ćeš ti ili bilo koji drugi *Wasicun* vidjeti danas.

Krajobraz, kroz koji je Hoka Ushte lutao, bio je življi nego što ti uopće možeš zamisliti. *Woniya waken* - i sam zrak bio je živ. Duhovni dah. Obnova. *Tunkan. Inyan.* Kamenje je bilo živo. I sveto. Oluje koje su se kretale iznad prerije bile su *Wakinyan,* buka duha groma i znak Gromovitih Bića. Cvijeće koje je cvjetalo u beskrajnoj travi iskazivalo je dodir *Tatuskanse,* pobuđujućeg duha, sile klijanja. U rijekama su obitavali *Untehi,* i čudovišta i duhovi istodobno. Noću, Hoka Ushte bi čuo zavijanje kojota i mislio na Kojota, koji bi ga prevario ako bude mogao. Ili bi paukova mreža na stablu nosila poruku od *Iktomea,* pauka-čovjeka koji je bio još gori prevarant od Kojota. A navečer, kad bi svi drugi duhovi bili tihi i nebo se praznilo od svjetla i oblaka, tada je Hoka Ushte mogao čuti disanje Djeda Tajne i samog *Wakan Tanke.* A noću, kad bi se zvijezde raširile od jednog obzora do drugog, bez svjetala ili odsjaja na cijelom svijetu da pomuti njihovu slavu, tada je Hoka Ushte mogao pratiti stazu svog života, znajući da će njegov duh putovati na jug Mliječnim Putem kad umre.

Tako da svijet nije bio prazan.

Vidim prazninu tvog pogleda. Vidim nestrpljivost u držanju tvog tijela.

Ali želim da razumiješ jedan mali dio. Svijet je bio drugačiji za Hoka Ushtea.

Dobro. Uključi svoj stroj.

Prva dva dana Hoka Ushteovog lutanja, on je jahao djedovog konja na istok i onda na jug preko travnate ravnice, leđima okrenut prema *Paha Sapa* i neprijateljski nastrojenijim plemenima za koje je znao da žive na zapadu. Noću nije ložio vatru, već je jeo *papa* i *wasna* koje mu je njegova baka spremila: sušeno meso i *pemmican,* stučeni s bobicama i bubrežnom mašću. Putna hrana. Trećeg dana pogodio je zeca svojim

lukom i skuhao ga na vatri tako maloj da bi se, da je bila zima, mogao lako skupiti oko nje da mu deka skriva sjaj žeravice. Zec je bio žilav i nije uopće imao okus kao slastan obrok koji je njegova baka pripremala.

U noći trećeg dana, izgubio je svog konja.

To se dogodilo ovako. Cijeli taj dan zaobilazio je rub isušenog i opasnog mjesta koje je znao kao *Mako Sicha* a koje ti znaš kao Pustare. Hoka Ushteu nije se sviđao izgled tog mjesta - sve sama prašina i kamen i krivudavi grebeni i izobličena riječna korita, zaostala od drevnih poplava - ali još više od toga nisu mu se sviđale priče koje je čuo o tom mjestu. To suho mjesto bilo je poprište bitke između *Wakinyan Tanka,* velike gromovite ptice, i *Unktehi,* koju neki zovu *Uncegila,* velikog vodenog čudovišta koje je jednom ispunjavalo rijeku Missouri s kraja na kraj. Prije nego što je bitka okončana, *Unktehi* je utopila većinu slobodnih ljudskih bića i samo je totalni rat između *Wakinyana* i njegovih malih gromoptica protiv *Unktehija* i njenih malih vodenih čudovišta spasio ostatke *Ikče Wicasa.*

Tako da je treće noći Hoka Ushte sapeo konja svog djeda na relativno zaštićenom mjestu dalje od Pustara, skuhao svog žilavog zeca, i umotao se u deku za još jednu noć nemirnog sna. Ali, prije nego što se podiglo *hanhepi wi,* noćno sunce, plavo-crni zid oluje prešao je preriju, zaklanjajući zvijezde i tutnjeći poput neke drevne zvijeri iz priča Dobre Grmljavine. Baš kad se Hoka Ushte uspravio u svojoj deki s namjerom da umiri konja, zrak se odjednom ispunio *vvakangelijem,* elektricitetom lošeg mirisa koji stvara oluja, munja je bljesnula od neba do zemlje ni tristo metara dalje, i konj njegovog djeda kliznuo je iz svojih nestručno vezanih petlji i pobjegao prema Pustarama.

Hoka Ushte skočio je na noge i povikao, ali konj nije obraćao pažnju na njega. Njih dvoje trčali su prerijom osvijetljenom iznenadnim eksplozijama iz nadolazeće oluje, i konj je ubrzo ostavio zadihanog dječaka daleko za sobom. Hoka Ushte posljednji put je vidio životinju kad je nestala u jednu vododerinu neposredno prije nego što je kiša počela.

Šepavi Jazavac oklijevao je na rubu *Mako Sicha,* misleći da bi bilo pametnije vratiti se u svoj logor, i sačekati da završi oluja prije nego što zađe u te strme jaruge i mračne sjene. Ali je znao da, ako tako postupi, više nikad neće vidjeti djedovog konja. Riječ Lakota za konja bila je prilično nova, pošto je konj bio s *Ikče Wicasa* samo nekoliko generacija; *šunka wakan* značilo je "sveti pas" i tu životinju smatralo se svetom zbog njene važnosti. Hoka Ushte nije se mogao vratiti kući ako izgubi konja Sokola Dobrog Glasa.

Zašao je u Pustare baš kad je oluja nahrupila punom snagom. Mjesec je bio zaklonjen ranije, ali je sad tama bila gusta i potpuna. Podsjetila je Hoka Ushtea na *yupiwi* ritual u kojem se sveti čovjek umatao u deke i pokrivače i ostajao na mračnom mjestu da bi ga duhovi mogli naći.

U početku je kiša bila tek ledeni udar na njegovo lice i promočenu odjeću, ali je uskoro pljusak bio tako strašan da Hoka Ushte nije mogao stajati uspravno. Kleknuo je u duboko blato i vodu. Bljeskovi munja sad su stizali tako brzo da se dječakove oči nisu mogle prilagoditi ni na tamu ni na svjetlo i bio je kao slijep. Grmljavina je nadrasla grmljavinu i postala trgajući, cijepajući zvuk *Wakinyan Tankinog* velikog kljuna i kandži, vrisak Gromovitih Bića. Jaruge i udubine i vododerine postali su stravični labirint iz kojeg Hoka Ushte ne bi mogao naći izlaz, čak ni da je bio u stanju ustati i hodati u užasnoj oluji. *Wakangeli* je ispunio zrak i natjerao dječakovu kosu da se digne.

Prošlo je nekoliko minuta kad je Hoka Ushte shvatio da će umrijeti ako ostane tamo gdje je. Voda u uskoj vododerini brzo je rasla, jureći u bujicama iz nekog višeg, kamenitog mjesta u *Mako Sicha.* Hoka Ushte zaškiljio je gore kroz ledenu bujicu: rub grebena činio se desetinama metara udaljen, njegov nazubljeni rub ocrtan nebom punim munja. Čak i dok je gledao, velike žute crte udarale su u stijene duž grebena. Ukoliko se popne, munja će ga skoro sigurno pogoditi i ubiti. Ukoliko ostane gdje je, nabujala voda sigurno će ga utopiti.

Hoka Ushte počeo se verati uz strmu padinu, kližući natrag kad bi veliki komadi blata popustili i poslali ga natrag dolje u urlajuću bujicu. Voda mu je bila iznad struka posljednji put kad se popeo iz jaruge. Strma padina bila je labirint jezičaka vode i blatnih vodopada. Kiša se sad pretvorila u tuču i lupala po ramenima Hoka Ushtea. Osjećao se kao da ga *Wakinyani* kamenuju na smrt.

Konačno je Hoka Ushte morao upotrijebiti svoj nož, zarivajući njegovu oštricu duboko u padinu da nađe oslonac u klizećem blatu. Osjećao se kao da pokušava na smrt izbosti zemlju, dok su ga nebesa pokušavala ubiti ledenim šakama. Tuča mu je sad derala odjeću, režući jelensku kožu i meso. Kosa mu je bila slijepljena preko očiju, pletenice razderane, i krv mu je tekla sa sljepoočnica i čela. Nije mogao otvoriti oči i shvatio je da se uspio popeti do vrha vododerine tek kad više nije bilo padine da u nju zabije nož.

Šepavi Jazavac je ležao tamo, zajahavši uski greben kao da je na propinjućem duhovnom konju, ispuštajući nož da zabije prste dublje u blato, licem u mokrom tlu, nožnim prstima grabeći da se održi dok ga je vjetar gurao a tuča nastavila udarati. Munja je udarila u stotinu

mjesta na grebenima oko njega. U jednom trenutku, Hoka Ushte podigao je svoje raskrvareno lice prema eksplodirajućim nebesima i zaurlao kao vuk, ogoljenih zuba, izazivajući *Wakinyane* na najgore što mogu učiniti.

Tada se činilo da su se nebesa još šire otvorila, tuča se povećala do veličine šake, i Hoka Ushte nije više ničeg bio svjestan.

Kad se probudio pomislio je da su ga nebesa možda ubila. Tada je zaškiljio na savršeno plavo nebo, vidio da se bregovi bijele od soli i jaruge oko njega već počinju sušiti na suncu sredine jutra, čuo pod sobom žubor potoka u uskim udolinama, i shvatio da još nije na drugom svijetu gdje duhovi odlaze. Tamo su, znao je, boje bile mutne, sunce nikad nije sjalo jače nego na maglovit dan, i zvukovi su bili prigušeni. Hoka Ushte uspravio se na grebenu i u čudu pogledao sebe.

Bio je gol. Čak ni njegova tkanica nije preživjela poplave i tuču. Na njegovom brončanom tijelu bilo je stotinu masnica i tisuću ogrebotina. Glasno je zastenjao kad je pomakao noge, a tada zagušio daljnje stenjanje. Možda nije pripadao nekom od ratničkih društava, ali bio je ratnik *Ikče Wicasa* i mora se ponašati kao ratnik.

Njegov nož je nestao. Štoviše, i samo tlo grebena bilo je isprano jučerašnjom bujicom i nije ostalo ništa osim čudno nepravilnog kamenja koje je bilo pod zemljom. Hoka Ushte počeo se kretati prema rubu Pustare skačući s jednog na drugi pravilni kameni greben.

Napredovao je nekoliko stotina kamenova prije nego što je shvatio da je to kamenje *previše* pravilno. Kad je pogledao unatrag, još škiljeći zbog odbljeska sunca na bijeloj stijeni, znao je odmah da nije kamen ono po čemu je koračao.

Hoka Ushte stajao je na zakrivljenom vršku velikog, izloženog kralješka, dijela blistave bijele kralježnice nečega što je bilo dugo zakopano u *Mako Sicha* i sad djelomično otkriveno jučerašnjim jakim pljuskom. Shvatio je odmah da stoji na *Unktehiju … Uncegili…* drevnoj zmijskoj boginji koja je izgubila svoju bitku s *Wakinyan Tankom* dobima prije, kad su stijene bile mlade.

Izložena kralježnica protezala se kilometrima u Pustare, nestajući gdje su je drugi nanosi pokrivali ili otkrivali bijeli kamen koji je mogao biti još kostiju.

Hoka Ushte počeo se tresti. *Unktehi je* bila *wakan,* ali to je bila vrsta svetosti koja je nosila više moći nego što bi se s njom mogao snaći bilo koji sveti čovjek *Ikče Wicasa,* a kamoli dječak od sedamnaest ljeta. Hoka Ushte mogao je osjetiti *wakan* moć kako teče kroz njegova

bosa stopala kao da je *wakangeli* elektricitet protekle noći sav bio skupljen u izbijeljene kosti koje su se protezale pod njim. Pogledao je prema rubu Pustara udaljenom tristotinjak metara, a onda se uplašeno osvrnuo preko ramena kao da bi se *Unktehi* mogla dići, s mesom koje se materijalizira oko drevnih kosti, zmijskih zuba veličine planine, očiju koje blistaju žešće od sunca.

Bio je u iskušenju da klizne niz strmu padinu dalje od izloženih kostiju-stijena, klizne do sjenovite jaruge dolje gdje su se sušili zadnji ostaci poplave. Ali, za gacanje kroz to blato i kretanje zavojitim vododerinama trebali bi mu sati i sati, ukoliko ne zaluta ili utone do pasa tamo dolje.

Hoka Ushte zatvorio je oči, pomislio na svoju viziju, zaustavio drhtanje svojih nogu, i nastavio skakati s jednog pršljena na drugi, upijajući moć koja je tekla gore kroz njegove tabane i stopala i noge i slabine. Kad je stigao do trave i sišao sa zadnjeg komada bijele kosti tamo gdje se činilo da veliki kostur zaranja dublje u zemlju, Hoka Ushte osjećao je da mu cijelo tijelo treperi i mišići poskakuju kao da je *yuwipi* - čovjek ispunjen duhovnom moći. Mnoge njegove masnice su nestale i većina posjekotina je zacijelila.

Dvjesto koraka unutar trave i Hoka Ushte se osvrnuo. Samo su bijele stijene i bijeli pijesak blistali u *Mako Sicha.*

Nije mogao naći svoj logor. Ne samo što su njegov konj i nož izgubljeni, nego je poplava i odnijela ili zakopala njegov luk, strijele, pokrivku, deku, kremen, rezervnu odjeću i zalihe hrane koje je sačuvao. Nakon sat vremena pretrage, Hoka Ushte odustao je i počeo hodati na istok.

Gol, s mišićima koji su se još trzali od *wakan* energije, malo šepajući kad bi njegove bose noge nagazile na kaktus ili juku, s Pustarama koje su se prvo zamutile a onda nestale za njim, hodao je prema obzoru savršeno ravnog svijeta.

Prvo ih je ugledao kao pomično, četveroglavo biće koje dolazi prema njemu u izmaglici vreline kasnog popodneva. Hoka Ushte bio je siguran da je to jedno od čudovišta na koja ga je baka upozoravala - *ciciye* ili *siyoko.* Nije bilo mjesta da se sakrije; travnata ravnica protezala se u vječnost na sve strane, a Hoka Ushte ionako nije imao namjeru skrivati se. Stajao je i čekao da čudovište dođe njemu.

Četvoroglavo čudovište nije bilo ni *ciciye* ni *siyoko,* već samo poni kojeg su jahala trojica mladića. Hoka Ushte shvatio je da su tri ratnika iz drugog plemena vjerojatno opasnija od nekog čudovišta, ali je nastavio stajati gdje je bio. Kad su prišli bliže, mogao je vidjeti da je

poni iscrpljen i zapjenjen, a trojica ratnika ne stariji od njega. Njihova lica bila su isprugana ratnim bojama i kad su vidjeli Hoka Ushtea kako stoji povikali su, podigli štapiće za coup, i okrenuli izmoždenog ponija u njegovom smjeru.

Ovaj dan je dobar za umiranje, pomislio je Hoka Ushte, ali hrabra izjava bila je samo fraza. Nije želio umrijeti i srce mu je lupalo. Više nego ne umrijeti, nije želio umrijeti gol i bespomoćan od ruke Šošon ili Vrana dječaka koji nisu čak ni bili dovoljno stari da svaki od njih ima konja.

Nisu bili ni Šošoni ni Vrane. Hoka Ushte vidio je boje na licima, čuo njihove pokliče kad su se približili, i prepoznao ih kao *Ikče Wicasa,* mada je njihov grubi dijalekt nagovijestio da su Brule Sijuksi. Sad je vidio da su mlađi od njega; najstarijem nije moglo biti više od petnaest ljeta. Sa svoje strane, tri dječaka na konju prestali su sa svojim divljačkim coup klicanjem i zaustavili svog ponija na deset koraka od mjesta gdje je Hoka Ushte stajao gol. Na trenutak nije bilo zvukova osim struganja daha iscrpljenog ponija i suhog skakanja kukaca u travi.

"Hoka hey!" konačno je rekao najstariji dječak. "Jesi li ti ljudsko biće?"

Hoka Ushte pogledao je sebe i shvatio da mora izgledati strašnije od tih ratnika, gol, izgreban i raskrvaren kakav je bio. "Da", rekao je, i kazao svoje ime i obitelj.

Najstariji dječak skočio je s ponija i napredovao sa coup-štapićem još ispruženim kao da će ipak postići coup na toj čudnoj pojavi. Nakon što je samo dodirnuo Hoka Ushtea kao da je htio potvrditi da je stvaran, dječak je koraknuo unatrag i podigao dlan. "Mene zovu Orao Koji Se Okreće, sin Sječe Mnogo Nosova. Ovo su moji prijatelji Malo Repova i Pokušao Krasti Konje."

Hoka Ushte pogledao je dječake, koji su samo trepnuli.

"Jučer smo ubili dva *Susunija* i od tad nas goni pedeset *Susunija* na konjima." Bilo je ponosa koliko i straha u dječakovom glasu.

Hoka Ushte pogledao je na istok ali nije mogao vidjeti pedeset Šošona. Mutna mrlja na obzorju mogla je biti oblak prašine.

"Bili smo u lovu", rekao je Orao Koji Se Okreće, "kad smo naišli na *Susunija* kako postavlja logor kraj Bijele rijeke. Bio je sa svojom ženom i dječakom od pet ili šest ljeta. Kad nas je vidio, muškarac je skočio na konja, povukao dječaka do sebe, i počeo bježati, ostavljajući svoju ženu. Ubili smo je i počeli ga goniti, mada smo imali samo ovog jednog ponija ..." Orao Koji Se Okreće pokazao je na hripljućeg ponija

kao da je to razlog za ponos. Hoka Ushte pomislio je da poni samo što se nije srušio.

"Kad je pokušao pregaziti rijeku", nastavio je Orao Koji Se Okreće, "pogodili smo ga s dvije strijele i pao je s konja i uhvatili smo ga nizvodno." Dječak je podigao krvavi sklap. "Dobro je umro. Zaplivali smo rijekom da uhvatimo njegovog konja i dječaka, ali su ruke djeteta bile čvrsto upletene u konjsku grivu, a njegov konj bio je brži od našeg. Progonili smo ih sat vremena kad smo prešli jedno brdo i vidjeli *Susune* na ratnom pohodu s dječakom u dolini. Oni su nas počeli loviti. Izmakli smo im nakratko blizu rijeke. Sad su opet za nama." Orao Koji Se Okreće dodirnuo je svoje grudi s ponosom.

Hoka Ushte je nervozno pogledao na istok. Mutna mrlja svakako je bila oblak prašine i približila se. "Kamo idete?"

Orao Koji Se Okreće ugrizao se za usnu. "Naš logor bio je negdje između ovdje i rijeke, ali smo ga promašili u noći. Ne možemo se vratiti. Idemo do *O-ana-gazhee.* Zaštitnog Mjesta."

Hoka Ushte je klimnuo. *O-ana-gazhee bi\o* je uzdignuto mjesto u *Mako Sicha* gdje bi se šačica ratnika mogla oduprijeti cijeloj vojsci Šošona. Ali je bilo kilometrima udaljeno. Nije bilo izgleda da taj iznureni poni izmakne ratnom pohodu. Ti dječaci bili su mrtvi.

Orao Koji Se Okreće koraknuo je bliže i progovorio skoro šapatom da njegovi prijatelji ne čuju: "Ne bojim se umrijeti, ali nedostajat će mi djevojka po imenu Vidi Bijelu Kravu. Obećao sam joj da ću postići coup i vratiti joj se." Dječak je pogledao Hoka Ushtea skoro sa žaljenjem. "Da *Susuni* neće i tebe ubiti, molio bih te da kažeš Vidi Bijelu Kravu da bih se vratio njoj da sam mogao."

Orao Koji Se Okreće koraknuo je unatrag i rekao glasnije: "Ovaj dan je dobar za umiranje." Skočio je na ponija. Dvojica dječaka iza njega izgledali su veoma mlado i veoma uplašeno.

"Hoka hey!" povikao je Orao Koji Se Okreće i zabio pete u ponijeva rebra. Konjić je bio preumoran da galopira, ali je krenuo kasom.

Hoka Ushte gledao ih je kako se polako udaljavaju na zapad, a onda je pogledao prema istoku. Oblak prašine bio je lako uočljiv. Šepavi Jazavac oklijevao je samo sekundu prije nego što je počeo hodati prema njemu.

Da je trava bila visoka, Hoka Ushte bi se mogao skriti u njoj, ali mjesto gdje je hodao bilo je većinom suha zemlja i nisko raslinje. Moglo se vidjeti kilometrima unaokolo. Nije bilo velikih stijena, ni drveća, ni visoke juke. Oblak prašine stići će ga čak i ako bježi. Jedina neravnina na vidiku bio je nagovještaj blagog ugnuća naprijed,

između njega i Šošonskih ratnika, i Hoka Ushte krenuo je prema njemu s rezignacijom osuđenog čovjeka. Znao je da nije bitno što on nije jedan od one trojice koji su ubili Šošonskog muškarca i ženu; bilo koji Lakota skalp poslužit će da utaži bijes ratnika na pohodu. Hoka Ushte je lagano dotakao svoju raspletenu i ulijepljenu kosu.

Jahači su baš postajali vidljivi na istoku kad je Hoka Ushte stigao do korita presahnule rijeke. Nije bilo ni duboko ni široko, manje od deset koraka širine, i u njemu nije bilo ni vode ni raslinja. Korito nije dovoljno krivudalo da pruži mjesto za skrivanje, ali je Hoka Ushte svejedno skočio u njega. Spriječit će ih da ga ugledaju još minutu ili dvije. Sad je kroz zemlju mogao osjetiti topot kopita.

Hoka Ushte šetkao je dvadeset koraka na sjever, pa dvadeset koraka na jug, slušajući dahtanje konja i povike Šošona, prije nego što je primijetio rupu na istočnoj strani korita. Bila je mala. Vjerojatno jazavčeva rupa. To mu je dalo ideju.

Hoka Ushte bio je vitak. Uz zvuk konja na manje od minutu odatle, počeo je čeprkati po rupi, proširujući je taman dostatno da uvuče stopala i noge. Tada se podigao držeći se za jedan stršeći korijen i gurnuo noge u otvor. Samo činjenica da je bio nag, nauljen znojem, i da nije nosio nikakvo oružje omogućila mu je da nastavi.

Bokovi su mu češali kamen i zemlju, ali su konačno skliznuli dublje u sve užu rupu. Gornja polovica njegovog tijela još uvijek je bila van na vidjelu. Šošoni ga nisu mogli ne vidjeti. Zemlja se tresla od zvuka kopita ratnih ponija. Šepavi Jazavac stisnuo je ruke uz bokove, kopajući prstima po korijenju i šljunku, očajnički pokušavajući napraviti još mjesta. Tijelo mu je kliznulo malo dublje, dok mu nisu samo ramena i glava stršili iz pjeskovitog tla.

Mogao je sad čuti viku Šošonskih ratnika, frktanje ratnih ponija.

Hoka Ushte koncentrirao se na to da se učini manjim, tanjim i kliskijim. Uz jako stenjanje i mnogo grebanja već oderane kože, kliznuo je dublje dok mu nije samo vrh glave bio vidljiv izvana, vireći kao vrh nekakvog velikog crnog pauka. Nije mogao ući dublje. Ma koliko se migoljio, nije mogao osloboditi ruke ili noge da klizne makar jedan prst dublje. Prvi od Šošonskih konja sad je bio skoro nad njim.

Hoka Ushte zatresao je glavom po okolici rupe, pokušavajući pokriti svoju sjajnu crnu kosu pijeskom i sivom prašinom.

Prvi poni došao je do riječnog kanala i stao ravno iznad njega. Hoka Ushte mogao je osjetiti lupanje kopita i težinu konja na svojim leđima. Još konja je stiglo, zastajući nad njim i s obje strane duž istočne obale. Rahli pijesak curio je nizbrdo u njegovu kosu od grebanja kopita predvodnikovog ponija. Hoka Ushte stegnuo je zube i

zažmirio, osjećajući kako Šošoni sad gledaju u njega, pokazuju svojim kopljima, spremaju se sjahati.

Začuli su se povici na grlenom Šošonskom.

Hoka Ushte bi tad zapjevao svoju pjesmu smrti, ali nikad je nije komponirao. Sad je zažalio zbog svih onih sati koje je proveo čekajući kraj potoka da ugleda Trčeće Tele. Ratnik Lakota, sad je shvatio, trebao bi biti zaposlen važnijim stvarima.

Kao što je priprema za umiranje.

Glavni Šošon je ponovo povikao, ispustio krik od kojeg se ledila krv u žilama, i skočio konjem u usko korito točno preko Hoka Ushteove izložene glave. Bujice prašine pale su na dječaka, gušeći ga, puneći mu usta pijeskom.

Hoka Ushte opirao se porivu da se koprca, svladao poriv da se zaguši i zakašlje i vikne. Držao je dah dok je još konja skakalo preko njega, još prašine mu padalo na glavu, skoro ga zatrpavši. Cijelo tijelo Šepavog Jazavca napelo se i skalp ga je svrbio dok je čekao na strijelu ili koplje ili sjekiricu koja će zariti svoj kameni vrh u njegovu izloženu lubanju. Topot kopita trajao je, činilo se, vječno.

A tada su otišli. Hoka Ushte ispljunuo je pijesak, micao glavom dok nije mogao doći do zraka da diše, i počeo pokušavati se osloboditi. To nije bilo lako, i nagli nalet klaustrofobije i čiste panike nije nimalo pomogao. U tom trenutku, samo ga je njegov raniji strah od smrti pod oštricama Šošona spriječio da ne zove upomoć.

Sunce je bacalo duge sjene po koritu u vrijeme kad se uspio izvući. Bio je toliko iscrpljen svime što je prošao da je neko vrijeme mogao samo ležati na bijelom pijesku korita i dahtati. Bio je prekriven krvlju, glinom i pijeskom. Da su se Šošoni tad vratili, mogli bi biti toliko osupnuti njegovim izgledom da ga ne bi ubili istog trena. Nisu se vratili.

Bio je skoro mrak u vrijeme kad se Hoka Ushte na klimavim nogama ispeo iz korita. Znao je da bi imalo najviše smisla ići na istok ili sjever, dalje od Šošona i njihove lovine, ali bio je znatiželjan. Počeo je pratiti široku crtu otisaka kopita kroz sumrak, uvjeravajući sebe da je dovoljno mračno da se sakrije u niskoj travi ako se jahači vrate tim putem.

Našao je tri Brule Sijuks dječaka nedugo nakon što je se polu-puno noćno sunce diglo i bacilo mliječni sjaj na zemlju. Zvijezde su bile blistave; Mliječni Put se isticao i pored mjeseca.

Šošoni su uhvatili dječake nedugo nakon potoka. Poni Sijuksa ležao je tamo gdje se srušio i umro. Na njemu nije bilo rana. Mnogo

tragova vodilo je na sjeverozapad. Tri Lakota dječaka ležala su na dohvat ruke jedan od drugog.

Najmlađi, onaj kojeg je Orao Koji Se Okreće predstavio kao Pokušao Krasti Konje, još uvijek je imao Šošonsku strijelu kroz vrat. Na prsima i trbuhu bili su tragovi još desetak strijela. Ruke su mu bile raširene kao da je iznenađen. Njegove otvorene oči odražavale su mjesečinu, kao i bijela kost gole lubanje. Dječak zvani Malo Repova izgledao je kao da je namočen od glave do pete u sok borovnice. Pored skalpa, Šošoni su mu uzeli prste, jezik i srce.

Orao Koji Se Okreće ležao je malo dalje od druge dvojice, i nešto u njegovom raširenom položaju nagovještavalo je da se čak i borio sa svojim ubojicama. Dječakov vrat bio je rasječen od uha do uha i nepravilni prorez kao da se smiješio Hoka Ushteu. Pored skalpa i jezika, odsjekli su Orlu Koji Se Okreće uši, ruke, djecopravitelja i jaja. Jedno od njegovih očiju gledalo je s razdaljine od nekoliko koraka, nataknuto na vrh trna juke.

Hoka Ushte okrenuo se i gutao zrak. Kad je bio u stanju normalno disati, osvrnuo se, želeći im otpjevati pjesmu smrti, želeći im pomoći na njihovom putu na jug, ali ne znajući obred. *Jednog dana, kad budem wicasa wakan,* obećao je sebi, *moći ću uraditi te stvari.* Okrenuo se i nastavio svoje hodanje na istok po mjesečini.

Našli su ga dan i noć i dan kasnije. Hoka Ushte za to vrijeme nije spavao niti jeo. Nije smislio nikakvo oružje niti se snašao za nekakvu odjeću za sebe. Posjekotine su mu bile inficirane, koža mu je gorjela od sunca i groznice, i usredotočio se na glasove koji su šaputali u njegovom umu. Hodao je sve dok više nije mogao hodati i onda je stajao najednom mjestu sve dok ga noge nisu više mogle držati. Nije bio svjestan da je pao i imao je neodređenu predstavu da se pokušava popeti uz stijenu same zemlje. Kad su ga jahači okružili, bio je svjestan samo velikih predmeta koji zaklanjaju sunce. Bio je siguran da su to duhovi koji su došli da ga vode na jug i bio je iznenađen kad su progovorili na Lakota jeziku s Brule naglaskom.

Kad se probudio nešto kasnije ležao je među mekim dekama. Večernje sunce dopiralo je kroz ostruganu kožu tipija onom bogatom žutom gustinom koju je volio kao dijete, siguran u šatoru svog djeda i bake. Pomislio je na tren da je sve sanjao u groznici - mogao je osjetiti hladan znoj koji uslijedi nakon takve groznice - ali se tad jedna stara žena bez nosa nagnula nad njega, i rekla nešto drugoj staroj ženi bez nosa grubim Brule narječjem, i Hoka Ushte znao je da ništa nije bilo san.

Pored dvije žene bez nosova, bila je tu i treća, mlada žena čije lice je bilo netaknuto ali strogog izgleda. Nagnula se nad Hoka Ushtea i rekla: "Znači... živ si."

Hoka Ushte nije znao što odgovoriti na to.

Sve tri žene su napustile šator i Hoka Ushte bio je na rubu utonuća natrag u san kad je jedan veliki muškarac grubog lica ušao u tipi. "Jesu li te *Susuni* svukli do gola, uzeli ti oružje, ukrali ti ponija, i ostavili te da krvariš tamo vani?" odbrusio je krupni muškarac.

Hoka Ushte mogao je na tren samo gledati. "Ne, nisu. To je učinila oluja. *Susuni* me nisu vidjeli." Zastao je. "Ti si Sječe Mnogo Nosova."

Krupni muškarac namrštio se i dodirnuo svoj nož. "Kako ti to znaš?"

"Sreo sam tvog sina, Orla Koji Se Okreće", rekao je Hoka Ushte.

Sječe Mnogo Nosova uzdahnuo je. "Je li on živ?"

"Ne."

Krupni muškarac zadrhtao je kao da je jako udaren. *"Susuni?"*

"Da."

"Druga dvojica ... Malo Repova i Pokušao Krasti Konje ..."

"Mrtvi."

Sječe Mnogo Nosova polako je kimnuo glavom. "To objašnjava sablasno zviždanje ..." Prekinuo je svoje riječi. "Reci mi svoje ime i pleme i objasni zašto si bio gol, krvav i sam."

Hoka Ushte učinio je to. Spomenuo je samo da luta nakon što je imao viziju. Krupni ga nije pitao za viziju.

"Možeš li nas odvesti do tijela mog sina?" pitao je Sječe Mnogo Nosova.

"Mislim da mogu."

"Ujutro? Čim sunce izađe?"

Hoka Ushte osjećao je strašnu slabost nakon svega kroz što je prošao i groznice, ali se sjetio unakaženog tijela Orla Koji Se Okreće kako leži tamo neukrašeno i neopjevano, samo leži tamo gdje se životinje mogu hraniti ne znajući tko je ta osoba bila. "Danas", rekao je Hoka Ushte. "Odvest ću vas tamo prije nego što se noćno sunce digne."

Činilo se da Sječe Mnogo Nosova razmišlja o tome. "Ne. Ne smijemo ostaviti žene same kad *wanagi* hoda noćas. Odvest ćeš nas do tijela Orla Koji Se Okreće nakon što utvara ode." Tada je ostavio Hoka

Ushtea samog da razmišlja o spavanju.

Kasnije, baš kad je padao mrak, žena strogog lica ušla je s juhom za njega. Predstavila se sažeto kao "Crvena Tuča." Dok je Hoka Ushte gutao gustu juhu, pokušao je razgovarati. "Druge dvije žene ... one s odrezanim nosovima ... jesu li sestre?"

"Ne", rekla je Crvena Tuča, "one su druge žene Sječe Mnogo Nosova."

Hoka Ushte razmatrao je to na trenutak. "A jesu li ... jesu one ... da li su ..." Stara kazna kod Lakota za ženin preljub bila je da im se razrežu nozdrve ili odsječe nos. Ali Hoka Ushte nije znao kako to da kaže diplomatski. "Je li to bilo zato što su one ..." Šepavi Jazavac se spetljao i zašutio.

"Da", rekla je Crvena Tuča. "Sječe Mnogo Nosova imao je pet žena i samo je jedna ... ja ... zadržala svoj nos. Druge su tvrdile da su nedužne, ali on je ljubomoran čovjek."

Hoka Ushte progutao je komad mesa iz juhe.

"Jesi li dovoljno jeo?" zapitala je Crvena Tuča, uzimajući zdjelu prije nego što je dječak stigao odgovoriti. "Moram otići. Smrkava se. Ne smijem biti sama s tobom u tipiju." I žena strogog lica je otišla prije nego što je Hoka Ushte uopće stigao reći: *"Pilamaye"*.

Hoka Ushte probudio se u mraku uz zvuk zviždanja i lajanje mnogo pasa. Znao je odmah da je to utvara koju je Sječe Mnogo Nosova spomenuo.

Zviždanje je bilo divno, sjetno, prelijepo. Od njega se Hoka Ushte uspravio u noći, dok mu je srce lupalo, i poželio ga slijediti, mada je znao da nije njemu namijenjeno. Psi su poludjeli. Hoka Ushte je pipanjem potražio svoj nož, sjetio se da ga je izgubio, shvatio da ga je netko obukao u nove nogavice, i onda je kliznuo kroz otvor tipija da nađe izvor prelijepe muzike.

Vatre su bile ugašene u logoru Brulea. Trideset do četrdeset tipija blistalo je poput mlijeka na svjetlu noćnog sunca. Psi su prestali lajati, ali su pokazivali zube. Zviždanje kao da je dolazilo s ruba logora, nedaleko od tipija Sječe Mnogo Nosova. Hoka Ushte počeo je hodati prema zvuku, kad su ga najednom snažne ruke uhvatile i povukle dolje.

Sječe Mnogo Nosova i pet-šest drugih muškaraca bili su sagnuti iza jedne pale klade. Krupni muškarac gestom je pokazao Šepavom Jazavcu da bude tiho, dok su virili preko klade na usamljeni tipi postavljen vani u travi. Najednom je jedna visoka sjena kliznula preko

prerije prema tipiju i zviždanje kao da se pojačalo.

"Wanagi?" prošaputao je Hoka Ushte.

Sječe Mnogo Nosova kimnuo je glavom. "To je duh Orla Koji Se Okreće. Došao je po svoju *winčinčalas*."

"Vidi Bijelu Kravu", prošaputao je Hoka Ushte. "Rekao mi je."

Visoka sjena sad je kružila oko tipija. Njene ruke bile su veoma duge i noge su joj lebdjele iza, ne dotičući zemlju. Bilo je sjaja gdje bi jedno oko trebalo biti; druga duplja bila je tamna. Hoka Ushte se stresao kad se sjetio oka nataknutog na trn juke.

"Moj sin naučio je nešto jelenske magije od svog ujaka", prošaputao je Sječe Mnogo Nosova tužnim glasom. "Njegov glas je kao *siyotanka*."

Hoka Ushte je zagunđao. Čuo je za sviralu od jelenske magije koja bi napravila čarobni zvuk. Svaka djevojka koja bi ga čula slijedila bi svirača i zaljubila se u njega. Zviždanje *wanagija* postalo je glasnije i sjetnije. Hoka Ushte vidio je kako se otvor tipija razmiče i mlada žena koja je morala biti Vidi Bijelu Kravu zakoračila je na mjesečinu.

"Sad!" rekao je Sječe Mnogo Nosova i desetak ratnika iskočilo je iz svojih skrovišta i počelo vikati i bučati.

Utvara je skočila visoko u zrak, zastala poput osupnutog jelena, a onda se uvila poput dima na vjetru. Ratnici su pojurili do tipija Vidi Bijelu Kravu i nastavili vikati. Zviždanje je sad zvučalo manje kao svirala, a više kao vjetar. Hoka Ushte pridružio se vikanju i mahanju rukama, primjećujući svetog čovjeka s crnom *paha tapta sopa* prugom preko lica kako drma posvećenu tikvicu *wagmusha* zvečke da odagna utvaru.

Najednom se uvijajuća sjena zavrtjela kao kovitlac prašine i onda razletjela u tisuću komada, poput crne prašine koja se rasula na mjesečini. Zviždanje se stišalo do odjeka, a zatim do ničega.

"Otišla je za noćas", rekao je *wicasa wakan.*

Ratnici su otišli umiriti Vidi Bijelu Kravu i njenu majku. Sječe Mnogo Nosova prišao je Hoka Ushteu. "Tako je bilo prošle noći i one prije. Tako smo znali da je moj dječak mrtav. Sad ga idemo ukopati."

Ratnici su doveli konje, dvadeset ljudi je uzjahalo, netko je pomogao oslabljenom Hoka Ushteu da se popne na ponija, i krenuli su preko mjesečinom obasjane prerije.

Bila je sredina jutra kad su našli tijela. Strvinari su radili na dječacima i svih očiju i većine lica više nije bilo. Sječe Mnogo Nosova

probio je strijelom jednog lešinara koji se najeo jetre njegovog sina i bio previše trom da leti.

Ljudi su donijeli motke na *travoisima* i isjekli su ih u tri ukopne platforme. Majka Orla Koji Se Okreće poslala je njegovu najbolju ratnu košulju i posebne mrtvačke mokasine na čijim potplatima su perlom izvezene slike svijeta duhova. U to su obukli dječaka, dok su rođaci Malo Repova i Pokušao Krasti Konje isto učinili za svoje mrtve. Konačno su tri tijela podignuta na svoje ukopne platforme i sveti čovjek, čije ime je bilo Bizonsko Oko, rekao je dolične riječi i ponudio lulu duhovima. Do sredine dana obred je bio obavljen, i dvadeset ratnika i Hoka Ushte skočili su na svoje ponije i odjahali.

"Ovo nije put do vašeg logora", rekao je Šepavi Jazavac kad je shvatio da se kreću na istok, prema *Mako Sicha.*

Sječe Mnogo Nosova samo je zagunđao i počeo se mazati ratnim bojama dok su jahali.

Shvativši da je s ratnim pohodom, Hoka Ushte je rekao: "Ja nemam nikakvo oružje."

"Ovo nije tvoja borba", rekao je sjedokosi ratnik pored Sječe Mnogo Nosova. "Ali moraš prepoznati *Susunije* koji su ubili naše dečke."

Hoka Ushte pomislio je kako se krio licem u prašini dok su konji Šošona išli preko njega. Nije rekao ništa.

Do sumraka su stigli na rub Pustara. Brule su postavili hladni logor dok su se izvidnici raširili da nastave slijediti trag Šošona. Nadali su se da će moći noću pronaći neprijateljski logor, prići tiho, i napasti ih pri prvom svjetlu. Brule se, kao ni ostali Lakote, nisu voljeli boriti noću.

Nisu našli logor. Cijeli sljedeći dan slijedili su trag ali veliki ratni pohod Šošona rasuo se na četiri ili pet manjih grupa a njihovi tragovi su bili skoro nestali na kamenoj pustoši južno od *Mako Sicha.* Nakon još jednog dana lova, Hoka Ushte bio je umoran, gladan - jeli su samo *wasnu* i hladno meso manjih životinja koje su ubili - i nestrpljiv da se vrati svojoj vlastitoj potrazi. Nitko ga nije pitao, ali on je mislio da Orao Koji Se Okreće i njegovi prijatelji prije svega nisu trebali ubiti Šošonku i njenog muža. Nije izrazio to mišljenje pred Sječe Mnogo Nosova.

Četvrtog dana dva izviđača vratila su se u ratni logor. Bili su veoma uzbuđeni. Hoka Ushte slušao je ćurlikanje Brule narječja i shvatio da su izviđači našli *Wasichue,* a ne Šošone. Dječaku je bilo brže zakucalo na pomisao da vidi nekog stvarnog Debelog Uzimača, ali je rekao Bizonskom Oku: "Zar vi ne tražite osvetu nad Šošonima?"

Sveti čovjek zaškiljio je na njega. "Šošoni su vjerojatno do sada već

iza planina. Uzet ćemo osvetu tamo gdje je možemo naći."

Do tada je ratni pohod otišao daleko na zapad, dalje nego što je Hoke Ushteova grupa voljela ići zbog *Wasicun* mjesta, koje Lakote zovu Tvrđava Smrekovog potoka a Debeli Uzimači Fort Philip Kearny, ali u blizini tog mjesta su Sječe Mnogo Nosova i njegovi ratnici postavili svoju zasjedu.

U grupi, pravi poglavica je bio Juriš Lijeve Ruke, ali Sječe Mnogo Nosova bio je ratni poglavica i odredio borbene planove. Poslao je svog sjedokosog prijatelja, Orla Koji Širi Krila, i šest drugih da domame *Wasichue* na jug do potoka. To je bio smion zadatak, i ratnici su se gurali da budu odabrani. Hoka Ushte nije se javio, jer još nije bio siguran kakve ovo ima veze s njegovom potragom i zašto bi ubijanje *Wasicun* vojnika bilo osveta za smrt Orla Koji Se Okreće. Nije rekao ništa.

Dok su Orao Koji Širi Krila i njegovi ljudi mamili grupu *Wasichua* na jug svojim porugama i pokušajima da postignu coup, Sječe Mnogo Nosova postavio je svoje ratnike u položaj za zasjedu duž sjeverne strane Smrekovog potoka. Hoka Ushteu dodjeljena je dužnost da pazi na konje i drži ih tihima u gaju pamukovca sa sjeverne strane jednog brda, dok *Wasicun* ne dođu u položaj za ubijanje. Iz drveća na tom mjestu, mogao je čuti viku i pucnjavu, ali nije mogao vidjeti ništa.

Plan je uspio. Dvadeset i devet *Wasichu* vojnika, i kočija koju su pratili iz tvrđave, pojurili su za Orlom Koji Širi Krila i njegovim pomoćnicima, ubivši samo jednog od njih - čovjeka po imenu Visoki Ubojica Vrana. Preživjela šestorica doveli su vojnike u dolinu rijeke. Na kraju, sjedokosi ratnik rekao je svojim borcima da sjašu i vode konje kao da su iznureni, da bi namamili vojnike ostatak puta do rijeke.

Kad su *Wasichu* dospjeli blizu rijeke, koja je bila preduboka za gaz, a prebrza da je se lako prepliva, Sječe Mnogo Nosova i njegovi ljudi navalili su na njih svojim puškama, pištoljima i lukovima. Još dvojica Brulea su pali - Jedna Strana koji je bio pogođen u oko i umro odmah, i Hrabro Srce koji je bio pogođen u trbuh i trebalo mu je dva dana da umre - ali svih dvadeset i devet *Wasichua* zbrisano je u unakrsnoj vatri.

Kao što sam rekao, Hoka Ushte nije vidio ništa od toga kako se dogodilo, ali je sišao do rijeke, nakon što je pucnjava prestala, i vidio Debele Uzimače po prvi put. Većina je bila svučena dok je on stigao, ali nekoliko ih je još bilo u svojim plavim košuljama i hlačama. Prvi *Wasicun* na kojeg je Hoka Ushte naišao bio je dječak, ne stariji nego što je Malo Repova bio. Strijele su probole mladićevo bedro, trbuh i vrat, ali je rana od metka na grudima bila ono što ga je ubilo. Hoka

Ushte kleknuo je od čuđenja na prizor tog *Wasicuna:* dječakova kosa bila je svijetlocrvena, a koža mu je bila toliko blijeda da je podsjetila Šepavog Jazavca na meso bijele žabe. Oči Debelog Uzimača bile su široke i staklaste i veoma plave. Hoka Ushte dulje bi gledao taj čudni prizor, ali Brule po imenu Ritajući Medvjed prišao je i rekao: "Njegov skalp je moj. Ja sam ga ubio." Bio je to izazov, ali Hoka Ushte je samo ustuknuo i pustio ratnika da uzme svoj trofej.

Jedan žuti pas išao je u krug oko tijela dvojice mrtvih. "To je *Wasichu* pas", dobacio je Ritajući Medvjed radeći na crvenokosom dječaku, "ali ga nismo ubili. Previše je sladak. Odvest ćemo ga kući i dresirati da bude pas ljudskog bića."

Wasichu pored kočije ležali su svučeni i mrtvi, udova izvijenih u nezgrapnim položajima smrti.

Ljudi Sječe Mnogo Nosova bili su nestrpljivi da pohvataju konje, i nisu puno napravili na tijelima osim da ubroje coupove, izvade svoje strijele, i uzmu skalpove. Hoka Ushte primijetio je da su Debeli Uzimači bili ružni sa svojim dlakavim licima, dlakavim tijelima, i kožama poput ribljeg trbuha, ali bili su samo ljudi - ljudi s trbusima, stražnjicama i djecopraviteljima kao i svatko od stvarnih ljudskih bića.

Kočija je bila ono što je zanimalo Hoka Ushtea. Čuo je za takve *travois* s kotačima, ali ih nikad nije vidio. Ova su bila prekrivena bijelim platnom otraga i kad se Hoka Ushte sagnuo da pogleda unutra, lice umirućeg *Wasichu* dječaka-vojnika najednom je iskočilo prema njemu kao da će ga Debeli Uzimač ugristi.

Hoka Ushte povikao je i koraknuo natrag, ali *Wasicun* je ispružio ruku s nečim metalnim u njoj, i onda to ispustio kad je izdahnuo. Hoka Ushte uhvatio je metalnu stvar ne razmišljajući. Bila je teža od noža, ali beskorisna kao oružje. Imala je dvije tanke metalne ručke umjesto jedne drške, i nije bilo nikakve površine za sječenje ili udaranje. Hoka Ushte ustanovio je da, mičući ručke, može napraviti da se male metalne čeljusti otvore i zatvore. Bio je to očito *Wasichu* alat za stiskanje ili čupanje stvari.

Poklon će biti dan od Debelog Uzimača kojeg je duh napustio. Riječi iz njegove vizije. Hoka Ushte kriomice je gurnuo čudnu alatku u svoje nogavice i uzjahao konja kojeg mu je Sječe Mnogo Nosova posudio.

"Vraćamo se", rekao je ratni poglavica Brulea. "Bogati smo konjima i osvetom. *Wasicun* će okriviti *Susunije* i njihova osveta će biti naša."

Hoka Ushte je klimnuo, ali je rekao: "Drago mi je što su Orao Koji Se Okreće i njegovi prijatelji osvećeni. Ali ja sada moram ići."

Sječe Mnogo Nosova namrštio se. "Šepavi Jazavče, moje žene i ja

nadali smo se da ćeš doći živjeti s nama i oženiti se s Vidi Bijelu Kravu."

Hoka Ushte je trepnuo. Vidio je djevojku samo na tren dok joj je utvara pjevala serenadu. Zašto ga svatko pokušava oženiti? "To bi me veoma radovalo", rekao je, "ali vizija moje *hanbleceye* nalaže da nastavim dalje." Sišao je sa svog posuđenog bijelog konja.

"Zadrži ponija kao poklon", rekao je Sječe Mnogo Nosova velikodušno. "Zove se *Can Hanpi* - bijeli sok drveta - ono što *Wasichu* zovu šećer, i ukrao ga je sam Orao Koji Se Okreće."

"Pilamaye, Ate", rekao je Hoka Ushte, klanjajući se u znak zahvalnosti.

Sječe Mnogo Nosova mahnuo je rukom i ratnik Orao Koji Širi Krila prišao je naprijed s nožem, lukom, strijelama i dodatnom dekom za Hoka Ushtea. Poglavica Juriš Lijeve Ruke dao mu je čudnu stvar: veću od tikvice, zatvorenu, u kojoj je klokotala tekućina, a glatku na dodir. Bila je to nekakva *Wasichu* stvar.

"To je vrč svete vode", rekao je Sječe Mnogo Nosova, koristeći izraz *mni waken* kojim su Lakote označavali žestoko piće.

Hoka Ushte držao je tu stvar pažljivo, znajući njenu moć i opasnost.

Juriš Lijeve Ruke pokazao je zube. "Bilo je još desetak drugih vrčeva u *Wasichu* kočiji. Pazi kako je piješ. Ona pušta duhove unutra, pozvao ih ti ili ne."

Hoka Ushte ponovo je kimnuo u znak zahvalnosti, ratnici su povikali: "Hoka hey!" i odgalopirali natrag na sjeveroistok, a Hoka Ushte okrenuo je svog bijelog ponija na jug i zapad, dalje od tog mjesta smrti.

Planine Bighorn bile su područje po kojem su lovili Planinske Vrane, Šošoni, Sjeverni Čejeni i Sjeverni Arapahoi, i čak i grupe Hoka Ushteovih Oglala Sijuksa *Ikče Wicasa,* ali ta tmurna brda nije kontrolirala nijedna od tih grupa, i malo je ratnika tamo zalazilo samo. Hoka Ushte je to učinio, zaobilazeći rijeke duž kojih se činilo da *Wasichu* tvrđave leže poput perli na niski od bizonskog crijeva. Njegov poni, *Can Hanpi,* lako je preplivao rijeku Powder, i pored jezive hladnoće, i lagano se penjao u brda iznad Vidrinog potoka, Šuminog potoka i Vrbinog potoka dok više nije bilo potoka, već samo ostataka zimskog snijega. Noći su bile hladne na tim najvišim mjestima i, Hoka Ushte se stiskao u jedinoj deki koju su mu Brule dali. Zvijezde su bile tako jasne da je izgledalo da ne trepere. Hoka Ushte nije vidio nikoga.

Onda se tri dana nije uznemiravao time da lovi i jede, pijući samo po nekoliko gutljaja iz potočića koji su tekli ispod leda. Bilo je to kao da posti i pročišćava se za obred kolibe za znojenje ili *yuwipi* viziju, mada mu takav obred nije padao na pamet. Samo nije bio gladan.

Četvrtog dana je našao tipi, postavljen na dugoj litici stijene pometene od snijega vjetrom koji je rijetko prestajao puhati na toj visini. Planine i doline protezale su se ispod litice; ravnice su bile tamna površina vidljiva na istoku. Hoka Ushteov poni nije se bunio prije toga, čak ni kad ga je poveo u ledenu rijeku ili ga gonio kroz snježne nanose visoke do trbuha, ali je sad *Can Hanpi* odbijao prići tom nezgrapnom tipiju na manje od sto koraka.

Hoka Ushte ostavio je ponija i ponio svoj luk i šaku strijela preko litice. Tri žene su ga gledale dok je prilazio.

Dvije koje su virile iz otvora otrcanog tipija bile su mlade žene iz njegove vizije; bliznakinje možda, sestre skoro sigurno. Nosile su haljine od bijele jelenske kože, njihova crna kosa je blistala, lica su im bila čista i glatka poput površine sna. Treća žena, činilo se njihova majka, bila je nešto iz noćne more.

Ta babetina imala je lice sve u dubokim borama, starim bradavicama, i otvorenim čirevima. Jedno oko bilo je bijelo od sljepila; drugo je zlokobno škiljilo na Šepavog Jazavca dok je prilazio. Kosa joj je bila prljavo žuto-bijela, i ljuskasta koža njene glave provirivala je kroz nju. Njena haljina bila je poluuštavljena koža neke životinje s narančastim krznom i lošim mirisom. Leđa starice bila su izvijena poput jednog od iskrivljenih stabala koja su rasla po tom grubom grebenu.

"Dobro došao", rekla je jedna od mlađih žena, odmaknuvši se od tipija i ignorirajući strogi pogled svoje majke. Primila je Hoka Ushtea za ruku i povela ga do šatora. "Daleko si od svog doma, mladi *Wičašo*. Ostani i jedi s nama i provedi noć ovdje."

Hoka Ushte kimnuo je ali se nije nasmiješio. Znao je da je ovo dio njegove vizije i da će, ako ne odabere pravu ženu te noći, umrijeti. A s njegovom smrću umrijet će posljednja prilika njegovog naroda da porazi kugu *Wasicuna* koja će se uskoro raširiti svijetom poput drevne poplave u danima *Wakinyana* i *Unktehi*.

Dvije žene sjedile su s njim dok je babetina pripremala juhu od nekakvog smrdljivog mesa. Sunce je zalazilo dok su jeli i vjetar je podizao iskre iz vatre i razbacivao ih preko tamnih brda raširenih pod njima, dok se nije učinilo da logorska vatra baca sjeme zvijezda u noć.

Bilo je sasvim mračno kad je Hoka Ushte završio sa svojom juhom. Primijetio je da ni jedna od žena ne jede, pa ni on nije pojeo ništa od

mesa, i popio je samo malo juhe. Imala je loš okus. Kad su posljednje iskre odletjele u nebo, i jedino svjetlo bilo je od zvijezda odraženih u očima dvije lijepe sestre, Hoka Ushte je ustao kao da će otići.

Obje mlade žene primile su ga pod ruku dok se baba-majka mrštila svojim zdravim okom. Njihov stisak bio je veoma jak.

"Samo ću sapeti svog ponija za noćas i donijeti svoju deku", rekao je. "Odmah se vraćam. Evo, ostavljam moje strijele i luk da vam pokažem da ću se vratiti."

Sestre su se nasmiješile, ali jedna od njih je rekla: "Daj da odem s tobom."

Nije napuštala široki krug stijene koju je vjetar očistio od snijega, ali *Can Hanpi* kolutao je očima i odmicao se dok je žena bila blizu. Hoka Ushte smirio je svog ponija što je bolje mogao, dobro ga sapeo, i uzeo svoju deku i druge stvari sa sobom do nakrivljenog tipija.

Prelazeći stijenu, mlada žena opet ga je primila pod ruku i prošaputala: "Pazi se, hrabri dječače. Moja sestra i moja majka nisu ovozemaljske. One jedu ljude."

Hoka Ushte pretvarao se da je iznenađen. "Kako one to rade?" prošaputao je, veoma svjestan njene snažne ruke na svojoj.

Zubi prelijepe žene zablistali su na svjetlosti zvijezda. "Ako vodiš ljubav s mojom sestrom, ona ima zube na tajnom mjestu. Njima te stegne dok te moja majka ne ubije, iscijedi ti krv i tekućine, i objesi te u vreći na liticu iza tipija."

Hoka Ushte prestao je hodati. "Kako je to moguće?"

Djevojka je graciozno zagestikulirala i Šepavi Jazavac primijetio je njene duge nokte. "Moja majka i sestra su rođakinje *Iktomea,* pauka-čovjeka. One ne vole ljudska bića ... osim za večeru."

Hoka Ushte pogledao je prema tipiju. Prelijepa sestra i užasna majka bile su tek sjene blizu hladnog pepela vatre. "A ti ..." prošaputao je.

Djevojka je pognula glavu. "I ja sam rođakinja *Iktomea,* i imam ... previše zuba ... ali ja nisam zla." Dodirnula mu je ruku. "Vjeruj mi."

Hoka Ushte kimnuo je glavom. *"Pilamaye",* rekao je.

Noćno sunce kao da se dizalo ispod njih, toliko je visok bio rub litice na kojoj je bio smješten tipi. Vjetar se sad uzdigao do urlika. Starica se povukla u svoje pokrivače ali sestre su čekale unutra pokraj otvora. Jedna od njih mu je mahnula.

"Jedan čas", rekao je. "Moram pustiti vodu." Primijetio je da su

njegov luk i strijele nestali nekamo u šatoru. Dodirnuo se po leđima ispod košulje da opipa nož koji mu je dao Sječe Mnogo Nosova.

Prelijepe sestre su se zagledale i čekale.

Hoka Ushte obišao je tipi, prešao vjetrom pometenu stijenu do ruba litice, i pomokrio se u noć. Vjetar je bio hladan na njegovom *cheu.* Poput zuba.

Hoka Ushte se stresao, pogledao preko ramena, a tada brzo kleknuo da zaviri preko ruba. Red za redom svilenkastih vreća visio je tamo, pričvršćen za stijenu nečim ljepljivim. Na slabom svjetlu, Hoka Ushte mogao je tek razaznati nekoliko stvari koje su se bjelasale kroz ljepljive niti: prst tu, ogoljene zube tamo, praznu očnu duplju tu, komad bijelog mesa dalje otraga.

Šepavi Jazavac je ustao, namjestio svoju tkanicu, i okrenuo se natrag prema tipiju. Jedna od žena prišla mu je otraga u mraku. Nije mogao biti siguran, ali je smatrao da to nije ona koja je pričala s njim prije.

"Moja sestra ti je rekla nešto", prošaputala je žurno.

"Da."

Dodirnula ga je po goloj ruci. "Nisam ja ta koja uhvati ljubavnika i drži ga skrivenim zubima dok ga naša majka ne raspori", prošaputala je. "Ja želim otići odavde. Moja sestra je ta koja dijeli ukus naše majke za ljudsko meso i ljudsku krv. Vjeruj meni, i zajedno ćemo ih nadmudriti i otići dok smo još živi."

Hoka Ushte je kimnuo. "Kako tvoja majka obavlja to ubijanje?"

Djevojka se nasmiješila na tren. "Vidio si njena leđa? To je u stvari dugački rep s mnogo bodlji. Dok si uhvaćen u *winyan shan* moje sestre, i vrištiš od bola, stara razmota taj rep i razdere ti meso njime."

Hoka Ushte pokušao se nasmiješiti ali nije uspio. Djevojka je uočila smjer njegovog pogleda.

"Tvom poniju su već prosuta crijeva", prošaputala je. "Stara je to uradila dok si ti ovdje puštao vodu. Ne bi mogao ni trčati brže od njih." Dotaknula mu je leđa, kucnuvši prstima po maloj oštrici tamo. "Naša jedina nada je da ih ubiješ kad najmanje očekuju napad. Odaberi me kao svoju prvu ljubavnicu i ja ću se pobrinuti da ti moji mali zubi ne naškode."

Hoka Ushte povukao je svoju ruku od njenog snažnog stiska. "Kako ću znati da si to ti u mraku?"

"Dotaknut ću te po obrazu, ovako", prošaputala je, podižući prste do njegovog lica. "Onda, kad počnemo praviti životinju s dvoja leđa,

vrisni kao da sam ti stegnula djecopravitelja mojim zubima. Kad navale na tebe, ubij ih."

"Da", prošaputao je Šepavi Jazavac, mada se taj slog mogao izgubiti pri sve jačem vjetru. "Idi ispred mene."

Njene oči su zasjale. Noćno sunce se još dizalo, hladno i bijelo u mračnoj provaliji ispod njih. "Odista ne možeš pobjeći."

"Znam da je to istina", rekao je Hoka Ushte. "Idi. Ja ću ući."

Kad je djevojka postala samo još jedna sjena pored tipija, Hoka Ushte stisnuo je šake, podigao ih u noć, i prošaputao nebu: "*Wakan Tanka, onshimalaye...* O, Veliki Duše, smiluj mi se."

Vjetar je zviždao oko njega, veoma nalik ljepoti jelenske svirale *wanagija* u logoru Brulea, i jedan glas prošaputao je u umu Hoka Ushtea: *Vjeruj svojoj viziji.*

Dječak je kimnuo, spustio šake, i krenuo u tipi.

Šator je bio veoma mračan - nije bilo čak ni rupe za dim i debela koža je zaklanjala mjesečinu - a zrak u njemu bio je zagušljiv. Čekao je dok mu se oči nisu priviknule koliko god su mogle, ali ipak je mogao vidjeti samo ružnu majku skupljenu najdalje od njega i dvije sestre kao tamne oblike blizu otvora tipija. Postavile su njegovu deku između svojih pokrivača.

"Što je ova izbočina?" prošaputala je jedna od djevojaka dok je milovala deku. "Poklon", prošaputao je Hoka Ushte i izvadio vrč *Wasichu* svete vode. Odčepio ga je i ponudio ga najbližoj sjeni, ali je djevojka ustuknula, kao da se boji da je to otrov.

"Evo", rekao je Hoka Ushte i otpio gutljaj *mni waken.* Pekla je strašno i imala okus kao najgori lijek koji ga je njegova baka ikad natjerala da proguta, ali uspio se ne zagušiti niti zagrcnuti. "Evo", rekao je ponovo, nudeći *Wasichu* vrč.

"Ne", prošaputala je jedna od sestara, uzimajući vrč i odlažući ga. "Nismo žedne. Dođi u postelju."

Hoka Ushte protrljao je svoj obraz. Propao je njegov jedini plan: da uspava obje sestre *Wasichu* svetom vodom i onda se obračuna s babetinom-čudovištem.

Snažne ruke povukle su ga dolje na deku. Namirisao je slatki miris djevojačkog mesa svud oko sebe. Jedna od sjena podigla se nad njega i svukla mu košulju. Druge ruke izule su mu mokasine i kliznule uz njegovu butinu. Hoka Ushte zavukao je ruku iza sebe, i skrio maleni nož odatle u ruku, trenutak prije nego što su nevidljive ruke povukle

njegovu tkanicu dolje. Sestre su sad bile kao uvijajuća pepeljasta sjena *wanagija* Orla Koji Se Okreće, dva oblika koja su treperila i izmjenjivala se iznad i pokraj njega. Hoka Ushte bacao je poglede na babetinu, ali starica je bila samo blistavo oko umotano u pokrivače s druge strane tipija.

Gledaj s čante ista, rekao je njegov san. *Okom srca.*

Četiri ruke milovale su mu prsa i rebra. Oštri nokti kliznuli su mu preko obraza, niz grlo do ključne kosti. Topao, sladak dah šištao mu je u uhu.

Jedna od njih morala je lagati. A ukoliko moja hanbleceya *nije bila laž, jedna od njih mora biti dobra ... majka naše rase. Potomak Bijele Bizonske Žene. Ne mogu mi* obje *lagati.*

Mogao je osjetiti kako se sestre svlače pored njega. Njihova koža mirisala je na *wahpewastemna,* sladak parfem korišten prije važnih obreda. Na to i na nešto beskrajno više mošusno i uzbuđujuće.

Hoka Ushte osjetio je kako postaje uzbuđen i pored svog straha. Gole grudi djevojaka sad su mu dodirivale nadlaktice i bok. Jedna od njih kliznula je niže tako da joj je dah bio na njegovom bedru.

Vizija.

Znoj je sad nauljio njihovo klizanje uz njega. Tipi je bio veoma mračan, ali mogao je razaznati cme dlake njihove kose i međunožja, odsjaj odbijene zvjezdane svjetlosti na očima i usnama i zubima. Začuo se škrgućući zvuk, kao da mali zubi stružu jedan o drugi, ali Hoka Ushte mu nije mogao odrediti izvor.

Jedna od sestara protrljala je njegov *che* da se još više digne dok je druga klizila grudima naprijed-natrag po njegovim golim prsima. Prevrtale su se po njemu poput razigranih vidri.

"Ja sam spremna", prošaputala je jedna, povlačeći njegovu ruku prema svojim slabinama. Osjetio je vlagu tamo, prije nego što je povukao ruku natrag. Je li tamo bila i oštrina pored klizavosti?

"Sad, molim te, sad", prošaputala je ista sestra, ili možda druga. Obje su ga vukle. Jedna čvrsta ruka obujmila mu je jaja, onda kliznula uz njegovog djecopravitelja do nabreklog vrha. "Sad", začuo se isti glas. Ili možda drugi.

Prsti su mu dotaknuli obraz. Jedna djevojka okrenula se na leđa, sva od mirišljive kože i znoja, i otvorila svoje noge njemu dok je druga kliznula uz njega i pomogla mu da se podigne, jakom rukom gurnuvši donji dio njegovih leđa. Hoka Ushte osjetio je grudi stisnute ispod sebe, druge grudi uz svoju ruku. Shvatio je da mu nož više nije u ruci. Njegov *che* kliznuo je po djevojčinom glatkom trbuhu, osjetio čvrstu

mekoću njene donje dlake. Ruke su posegnule da ga uguraju na mjesto.

Vizija. Bile su tri sestre. Ona koja nije progovorila bila je ona čiji sam glas čuo.

Hoka Ushte pokušao se otkotrljati. Ruke su ga držale na mjestu dok su druge ruke grubo zgrabile njegov *che* i gurnule ga u djevojku pod njim. Mogao je čuti zube kako škljocaju u iščekivanju.

Šepavi Jazavac izvio se natrag, oslobodio udarcem, začuo šištanje i škljocaj frustracije, a tada su se obje sestre navalile na njega, nogu širokih i jakih oko njega. Iskotrljali su se kroz otvor šatora na svjetlost zvijezda. Sad je mogao *vidjeti* donje zube kako blistaju i škljocaju prema njegovom još dignutom udu. Lica sestara nisu više bila prelijepa kad su promijenila oblik u nešto crno i paukoliko. Previše očiju sjajilo je na njega.

Jedna od sestara zakotrljala se na njega s trijumfalnim siktanjem. Druga je grebla njegova nježna mjesta dugim noktima, sileći ga tamo. Hoka Ushte mogao je vidjeti kičmu druge sestre kako se odvaja od njene kralježnice, sa šiljcima koji se okreću poput repa škorpije.

Hoka Ushte posegnuo je, našao komad neizgorene klade, i gurnuo ga ispod svog bedra i naviše.

Sestra na njemu zarežala je nešto kad je njena *winyan shan* dohvatila kladu i počela je žvakati poput psa sa štapom. Iverje je poletjelo među njihova oznojena bedra. Sestre su likujući vrisnule, a taj vrisak nije bio ljudski.

Hoka Ushte se kotrljanjem oslobodio, šutnuo zauzetu sestru od sebe. Druga je skočila na njega, i sila njenog skoka bacila ih je oboje natrag u mračni tipi. Zubi u ustima djevojke-stvora škljocali su na njegov vrat, dok su joj oni drugi zubi grebali njegovo bedro. Hoka Ushteova ispružena ruka pala je na dršku njegovog noža pod jednom prostirkom i zamahnuo je njim okolo, osjećajući kako ulazi duboko u ljuskasta prsa nad njim. Djevojka-stvor zakoprcala se i zasiktala, vrisnula jednom, i umrla, otkotrljavši se s nožem još zabodenim u nju.

Njena sestra ispunila je ulaz u tipi. Bodljikavi rep stvora sad je šibao tamo-amo, režući materijal tipija i puštajući zvjezdanu svjetlost unutra. Hoka Ushte shvatio je da je tipi umotan u slojeve ljudske kože. Otkotrljao se kroz prevrnute šatorske motke i poderanu kožu u gomilu prostirki načinjenih od ljudske kose. Djevojka-stvor čučnula je, poput pauka sa škorpijinom bodljom.

Hoka Ushte sjeo je na nešto oštro, osjetio svoje ukradene strijele pod prostirkom, i podigao cijeli snop, znajući da nema vremena naći

luk. Djevojka-stvor bila je skoro na njemu, uvijajući ruke, noge i rep.

Umjesto da pokuša pobjeći, Hoka Ushte skočio je bliže i zabio snop strijela duboko u blistave oči stvora. Tada se otkotrljao da izbjegne grčeći rep.

Pauk-škorpija zavrištala je tako jako da je njen krik odjekivao planinama nekoliko minuta. Tada je, još stežući snop kamenih strijela u svojim očima, potrčala slijepo, saplela se na kožu prevrnutog tipija, opet ustala, i prevrnula se preko ruba litice blizu mjesta gdje su visjele vreće mrtvih.

Hoka Ushte jurnuo je do ruba da se uvjeri da stvor ne visi tamo, ali je mogao vidjeti na jasnoj mjesečini kako pada stotinama metara na stijene dolje. Njen krik i odjeci krika činili su stravično sazvučje. Tišina nakon što je udarila u stijene bila je veoma glasna.

Dječak se oteturao natrag do prevrnutog tipija, lupao po prostirkama dok nije našao svoj luk i jednu jedinu strijelu, a tada ustuknuo kad je debelo umotana babetina-majka polako izašla iz ruševina šatorskih motki.

"Stani", zahripao je, podižući i napinjući luk.

"Ne želim ti naškoditi", dopro je zvučni glas iz pokrivača.

"Vjerujem ti", rekao je Hoka Ushte. "Ali nemoj još prilaziti bliže."

Starica je stala. Hoka Ushte je sjeo prekriženih nogu i opustio luk, motreći kako bi bio siguran da se tamni lik ne približava. "Tko si ti?" prošaputao je nakon što je mjesec prešao pola neba prema jutru.

"Ja sam *winyan sni*" rekao je jednooki lik, "žena-koja-nije-žena. Ja sam i sestra i rođakinja Bijele Bizonske Žene koja je posjetila tvoj narod prije nekog vremena. Vidi..." I ona je dodirnula ugaslu žeravicu svojom usahlom rukom i plamen je izbio.

"To ništa ne dokazuje", rekao je Hoka Ushte. "*Iktome* bića koja sam pogubio skoro sigurno su mogla izvesti takve *wapiya* trikove."

"Da", uzdahnula je babetina. "A nema načina da ti dokažem da je ovaj plamen ista ona iskra koju je moja sestra-rođakinja dala tvom narodu, *peta-owihankeshni.* Vatra bez kraja."

Hoka Ushte gledao je u plamen i neko vrijeme nije ništa rekao. Konačno je rekao: "Ako si bila s Bijelom Bizonskom Ženom, kako je došlo do toga da budeš ovdje ..." Kimnuo je prema prevrnutom tipiju.

"Bila sam veoma lijepa ali veoma promiskuitetna u duhovnom mjestu", rekla je svojim hripavim glasom starice. "*Lila hinknatunpi s'a...* Stalno sam imala mnogo muževa. Uzrokovala bih da muškarci blizu mene budu opsjednuti... *wicayuknaxin.* Opsjednuti žudnjom za mnom.

Jedan od tih muškaraca bio je sam pauk-čovjek, *Iktome.* Kad mi je dojadio i odbacila sam ga, on me je dao svojim sestrama paucima. Nije bila njihova privlačnost ono što je dovodilo muškarce ovamo, već moja. *Iyuhawica yuknaxkinyanpi...* Ja uzrokujem da oni koji stanu blizu mene budu opsjednuti."

"Ja nisam opsjednut", zarežao je Hoka Ushte.

Babetina je pokazala svoj jedini zub u osmjehu. "Bio si, još od tvoje vizije. Ali nije magija opsjednutosti to što te dovelo ovamo, već *teriyaku* ... činjenica da ti mene voliš."

Hoka Ushte pokušao se nasmijati na to - babetina je bila, na kraju krajeva, svežanj bora, bradavica, čireva, staračkog mesa - ali nije se mogao smijati. Shvatio je da je ljubav ono što je bilo iza njegove vizije i što ga je dovelo ovamo. Odložio je luk i prišao bliže.

"Ako me dodirneš", rekla je babetina, "nisam odgovorna za ono što će se dogoditi."

"Nisam ni ja", rekao je Hoka Ushte i nježno dodirnuo prastaro stvorenje.

I u tom sekundu vidio je okom svog srca. I stara baba nije bila baba, već najljepša djeva koju je ikad vidio. Umjesto trulih krpa, nosila je haljinu od zasljepljujuće bijele srneće kože. Njene usne bile su meke i pune, koža tisuću puta ljepša od varljivih stvorenja koja su ga pokušala zavarati, oči lijepe i duboke pod gustim trepavicama, i kosa joj je bila živa od svjetlosti zvijezda. Njihov poljubac tekao je i tekao dok Hoka Ushte nije podigao djevojku i ponio je na svoju deku. Tamo je odvezao vezice njene haljine i svukao je s njene tople kože. Grudi su joj bile savršene; pupak joj je bio nježni brežuljak na koji je naslonio svoj obraz.

Povukla je njegovo lice do svojeg. "Ne, Hoka Ushte", prošaputala je. "U jednoj stvari ja sam kao rođakinje pauka-čovjeka ..." Pomakla je njegove prste do svoje *winyan shan.* Bila je vlažna od uzbuđenja, ali to nije bilo ono što mu je htjela pokazati. Blago je razdvojio nježne usne prstima i napipao male zube tamo. "Udavala sam se za mnogo muškaraca zato što me nitko nije mogao imati kad bi otkrili ..."

"Budi tiho", prošaputao je Hoka Ushte, istražujući prstima. "To se može srediti."

Djevojka je uzdahnula od strasti. Stegnula je njegove prste u šaku. "Da, ako ih izbiješ ..."

"Što?" prošaputao je Hoka Ushte, milujući joj kosu svojom slobodnom rukom. "I ozlijedim te? Nikad."

Rođakinja Bijele Bizonske Žene okrenula je lice prema deki. "Onda

nikad nećemo moći..."

Hoka Ushte posegnuo je preko nje da pokupi tikvu s *Wasichu* svetom vodom iz mjesta gdje ju je djevojka-pauk sakrila. "Popij ovo", rekao je, "a kad duhovi uđu u tebe da ne osjetiš mnogo bola, onda ću iskoristiti poklon *Wasichua.*"

"Poklon?" rekla je djevojka. Oči su joj se raširile kad je on izvadio kliješta vojnika Debelog Uzimača s njihovog mjesta u smotanoj deki.

I tako je bilo da je sestra-rođakinja Bijele Bizonske Žene, djevojka koja je kasnije bila poznata našem narodu kao Ona Koja Se Osmjehuje, postala Šepavom Jazavcu prva ljubavnica i jedina žena. I, kad se ona vratila u naš logor, sazvan je veliki sastanak svetih ljudi i bilo je potvrđeno da će ona biti majka one djece čije djece djeca će jednog dana izvesti *Ikče Wicasa* iz njihove pećine tame i natrag u stvarni svijet.

A kasnije, kad je ta priča kazivana, moj pradjed priznao je da je, kad je iščupao zube koji su bili na pogrešnom mjestu, ostavio jedan zubić tamo zbog predivnog osjećaja koji je to pružalo. I moj djed, kojeg sam spomenuo u ovoj priči, bio je prvo muško dijete koje se rodilo Hoka Ushteu i Onoj Koja Se Osmjehuje i ožiljak na njegovom skalpu i čelu - ožiljak od poroda koji je napravio taj jedan jedini zubić - postao je *wakan* izvor mnogo njegove moći, kad je postao sveti čovjek i čovjek vizije i prizivač.

Nikad nisam upoznao svog pradjeda, ali sam čuo u pričama da su on i moja prabaka doživjeli veoma duboku starost, i da su bili poštovani od svih prirodno slobodnih ljudskih bića, i da su bili veoma sretni, i da su bili posebno blagoslovljeni da umru prije nego što je svijet koji su poznavali potpao pod sjenu *Wasicuna.* I umrli su vjerujući da će jednog dana vizija Hoka Ushtea biti ispunjena i da će se ta sjena podići.

Vidim tvoj izraz lica. Znam tvoju sumnju. Ali, nikad nemoj posumnjati da ja znam da je ova priča istinita. I znaj da ja nikad ne sumnjam da će se *hanbleceya* vizija mog pradjeda jednog dana obistiniti. Možeš sad uzeti svoj stroj i otići. Priča je gotova. Ova stvar je kazana koja je trebala biti kazana.

Kažu da su posljednje riječi mog ostarjelog pradjeda njegovoj umirućoj ženi bile: "*Toksha ake čante ista wacinyaktin ktelo.* Vidjet ću te opet okom svog srca."

I ni u to ne sumnjam.

Zbogom onda. *Mitakuye oyasin.* Sav moj rod. Napravljeno je.

PALI

Descendant by Iain M. Banks, 1991.

Iain M. Banks autor je koji je jednako poznat i kao autor beletristike i znanstvene fantastike. Dapače, njegova znanstvena fantastika ima puno toga za reći o stanju svijeta danas, možda više nego beletristika uopće, a osim toga, sve su to izvrsno napisane priče koje još dugo nakon čitanja čitatelju daju puno materijala za razmišljanje. Njegov prvi roman objavljen 1984. kontroverzni je "The Wasp Factory", roman koji je uznemirio mnoge kritičare i koji je odmah postigao kultni status, a za koji sam autor kaže da je neka vrsta psihološkog horrora. Njegov prvi SF roman je "Consider Phlebas" iz 1987., a slijedili su ga "The Player of Games", "Use of Weapons", "The State of the Art", "Against a Dark Background", "Feersum Endjinn" i "Excession".

Dolje sam, padao sam koliko je trebalo. Izvana, ja sam samo nešto na površini, tijelo u odijelu. Iznutra... Sve je problematično. Ozlijeđen sam. Sada se osjećam bolje. Ovo je treći dan.

Jedino čega se sjećam o protekla dva je da su prošli; ne sjećam se ni jednog detalja. Ne oporavljam se ravnomjerno - ono što mi se dogodilo jučer znatno je mutnije od prijašnjeg dana, dana pada.

Mislim da mi se tada činilo kako se rađam. Primitivno, starinsko, gotovo animalno rođenje; krvavo, nečisto i pogibljeno. Istovremeno sam sudjelovao i promatrao; rađao se i porađao, a kada sam iznenada osjetio da se mogu micati, trgnuo sam se nastojeći uspravno sjesti i protrljati oči, ali su mi nekoliko centimetara od očiju ruke u rukavicama udarile u vizir, pao sam podižući prašinu. Onesvijestio sam se.

Danas je treći dan, odijelo i ja smo u boljem stanju, spremni otići, započeti putovanje.

Sjedim na gruboj stijeni među mnoštvom gromada na pola puta duž lagane strmine. Mislim da je škrapa. Mogao bi biti i uspon prema rubu velikog kratera, ali nisam uočio nikakve popratne pojave koje bi

mogle označavati grotlo u pravcu uspona, nema ni naznake preljevanja slojeva.

Vjerojatno je strmina, ne previše nagnuta s druge strane - nadam se. Psihički se pripremam misleći o putu prije no što sam uistinu krenuo. Cuclao sam crijevce smješteno uz bradu i isisao malo rijetke kisele tekućine. S mukom sam je progutao.

Nebo je ovdje svijetlo ružičasto. Sredina je jutra, svega se dvije zvijezde vide golim okom. S vanjskim naočalama, zatamnjenim i polariziranim, visoko gore mogu vidjeti samo snopove oblaka.

Na ovoj je razini atmosfera mrtva, nema čestice koja bi se pomaknula. Cvokoćem drhteći unutar odijela kao da me dotakla isprazna samotnost. Tako je bilo i prvog dana kada sam mislio da je odijelo mrtvo.

"Jesi li spreman za pokret?", upita me odijelo. Uzdahnem i dižem se, na trenutak podižući za sobom i težinu odijela prije no što se i ono, iako umorno, uspravilo.

"Da. Krenimo."

Spremili smo se. Moj je red hodati. Odijelo je teško, osjećam jednolično probadanje u slabinama, prazninu u trbuhu. Strmina se proteže do rubova udaljenog horizonta.

Ne znam što se dogodilo, to me izjeda, iako ne bi bilo razlike ni da znam. Također ne bi bilo razlike niti da sam znao u trenutku kad se dogodilo jer nije bilo vremena išta učiniti. To je bilo iznenađenje: zasjeda.

Što god nas je dohvatilo moralo je biti jako maleno ili jako daleko, jer u suprotnom ne bi bili ovdje, još uvijek živi. Da je modul udarila standardna bojeva glava ostala bi samo radijacija i atomi; vjerojatno ne bi bilo ni netaknutih molekula. Čak ni bliski promašaj ne bi ostavio išta prepoznatljivo golom ljudskom oku. Samo bi nešto majušno - čak niti bojeva glava već jednostavno nešto velike brzine - ili udaljeniji promašaj, ostavilo krhotine.

To moram zapamtiti, toga se moram držati. Koliko god se loše osjećao, još uvijek sam živ, a postojala je velika šansa da uopće ne dospijem ovako daleko, čak ni kao pepeo, a kamo li u jednom dijelu, sposoban misliti i kretati se.

Ali oštećen. Obojica smo oštećeni. Ja sam ozlijeđen, ali je i odijelo - što je na neki način još i gore.

Radi uglavnom na vanjsko napajanje upijajući najbolje što može

slabašne zrake sunca, no to mu nije dovoljno te se tijekom noći mora odmarati, tada obojica moramo spavati. Njegovo komunikacije i AG su oštećene, baš kao i sekcije za recikliranje i liječenje. A uz sve to i malena napuklina koju ne možemo pronaći. Zabrinut sam.

Kaže da imam unutrašnje ozljede i da ne bih smio hodati, razgovarali smo o tome i složili se da je naša jedina nada u kretanju. Krenuti približno pravim smjerom i nadati se da ćemo ugledati bazu u koju smo prvotno krenuli modulom. Baza je tisućama kilometara južno od sjevernog ledenog pola. Spustili smo sjeverno od ekvatora, ali koliko sjeverno, ne znamo. Ovo će za obojicu biti dugi put.

"Kako se sada osjećaš?"

"Dobro.", odgovori odijelo.

"Što misliš koliko ćemo preći danas?"

"Možda dvadesetak kilometara."

"To nije baš puno."

"Ti još nisi dobro. Bit će bolje kad ozdraviš. Bio si prilično bolestan."

Prilično bolestan. Ostaci bolesti i mrlje osušene krvi još je nalaze unutar kacige, tamo gdje ih mogu vidjeti. Više ne smrde, ali nisu ugodni oku. Večeras ću ih pokušati očistiti.

Zabrinut sam, na stranu sve ostalo, da odijelo nije bilo potpuno iskreno prema meni. Kaže da su nam šanse pola-pola, ali mi se čini da ono ili nema stvarnog pojma ili zna da su stvari lošije no što mi ih prikazuje. Eto što se događa kad imaš pametno odijelo. Ali tražio sam jedno; bio je to moj izbor, te se ne smijem žaliti. Usto, mogao sam umrijeti da odijelo nije bilo tako mudro kao što jest. Dovelo nas je obojicu ovamo iz uništenog modula i dolje kroz rijetku atmosferu dok sam ja još bio u nesvjesti od eksplozije. Obično odjelo bi možda učinilo isto, ali to vjerojatno ne bi bilo dovoljno; i ovako smo se jedva izvukli.

Bole me noge. Tlo je uglavnom ravno, ali ponegdje moram svladati male grebene i područja izrovane zemlje. I stopala su mi bolna, ali me zabrinjavaju bolovi u nogama. Ne znam hoću li izdržati kretati se tijekom cijelog dana k'o što odijelo očekuje.

"Koliko smo prešli jučer?"

"Trideset i pet kilometara."

Prošlo ih je odijelo noseći me poput vlastite težine. Ustalo je i krenulo obujmljujući me iznutra kako se ne bih tumbao. Koračalo je tako dok su se snopičasti ostaci obogaljenih pomoćnih fotoćelija vukli

za njim po prašnjavom tlu nalik na krila nekoga čudnovatoga, oštećenog kukca.

Trideset i pet. Nisam prešao niti desetinu toga. Morat ću nastaviti. Ne smijem ga razočarati. Izdao bih ga. Toliko se trudilo da nas dovede ovamo u jednom komadu, a jučer je bez prekida prešlo onako dug put bodreći me dok sam prevrtao očima i slinio buncajući o hodanju u snu i o tome kako sam živući mrtvac ... zbog toga ga ne smijem iznevjeriti. Pokleknem li ugrozit ću nas obojicu, a pogotovo ću odijelu umanjiti izglede za preživljavanje.

Uspon se nastavlja. Tlo je zamorno jednolično, uvijek isto zagorjelo smeđe. Plaši me što je tako malo raznolikosti, tako malo znakova života. Ponekad ugledamo mrlju na stijeni koja bi mogla predstavljati biljni život, ali ne mogu pouzdano reći, a ne može ni odijelo jer mu je tijekom pada izgorjela većina vanjskih očiju i ticala, a analizator nije u boljem stanju od AG-a ili primopredajnika. Odijelovo izlaganje o planetu nije uključivalo sažetu biologiju tako da čak ni teoretski ne znamo mogu li te razlike u boji biti biljke. Možda smo jedini život ovdje, možda unaokolo nema ništa živuće ili razumno na tisuće i tisuće kilometara. Sama pomisao me prestravila.

"O čemu razmišljaš?"

"Ništa," odgovorio sam.

"Reci. Trebao bi razgovarati sa mnom."

Ali što reći? I zašto bih uopće trebao razgovarati?

Pretpostavljam da želi da mu pričam kako bih zaboravio jednoličan hod i lupetanje mojih stopala na nekoliko centimetara od žutosmeđeg tla ovoga jalovog mjesta.

Sjećam se da sam prvog dana dok sam još bio pod šokom i u groznici mislio da stojim izvan obojice i gledam odijelo kako se otvara puštajući ustajao ali meni dragocjeni zrak u rijetku atmosferu. Promatrao sam se kako umirem na bezračnoj hladnoći, gledao sam kako me odijelo polagano, umorno skida sa sebe onako ukočenog i razgoličenog, obrnuto gmazovom odbacivanju kože, nalik na negativ kukuljice. Ostavilo me zgrčenog i nagog, bespomoćnog na prašnjavom tlu i nastavilo dalje, olakšano i prazno.

Možda se još uvijek bojim da će to i učiniti, jer zajedno možemo oboje umrijeti, ali odijelo, prilično sam siguran, može krajnje jednostavno preživjeti i bez mene. Mogao bi me žrtvovati kako bi spasilo sebe. To je nešto što bi učinila većina ljudi.

"Zamjeraš li ako sjednem?" kažem i rušim se na veliku gromadu prije no što je odijelo moglo išta odgovoriti.

"Što te boli?" pita me.

"Sve. Najviše noge i stopala."

"Trebat će nekoliko dana da ti stopala odebljaju i mišićima da očvrsnu. Odmori se kad osjetiš potrebu. Nema smisla da se prekomjerno siliš."

"Hmm," odgovorio sam. Želim se svađati. Želim da mi kaže da prestanem cmizdriti i da nastavim dalje ... ali ne želi se igrati. Pogledao sam prema lamatajućim nogama. Površina odijela je zatamnjena i prošarana sitnim uleknućima i ogrebotinama. Nekoliko niti tankih poput vlasi lepršа, dronjavo i pougljeno. Moje odijelo. Imam ga više od sto godina i jedva da sam ga ikad upotrijebio. Dok smo bili doma mozak je najviše vremena provodio priključen na glavnu stambenu jedinicu živeći tako na dodatnom nivou posrednosti. Čak i tijekom praznika većinu sam vremena radije provodio na matičnom brodu nego istražujući neprijateljski raspoloženu okolicu.

Eto, sada smo u ovoj neprijateljski raspoloženoj okolici sigurni k'o drek na cesti. Samo trebamo propješačiti pola ovog planeta na kojem nema zraka, savladati svaku i sve zapreke na putu, te ako mjesto kamo smo se uputili još uvijek postoji, te ako se odijelov sustav u potpunosti ne raspadne, te ako nas ne pokupi ono što je razorilo modul, i ako nas ne raznesu naši vlastiti ljudi, mi smo spašeni.

"Možeš li sada krenuti?"

"Što?"

"Bolje da krenemo, ne misliš li tako?"

"Oh. Da. U redu." Prignuo sam se prema pustom tlu. Stopala su me neko vrijeme jako boljela no kako koračam bol jenjava. Uspon izgleda isto kao i kilometrima unazad. Već sam počeo teško disati.

Ukazala mi se iznenadno živopisna slika baze kao što je mogla biti; kao što vjerojatno je: krater, otrgnut s planeta tijekom istog napada koji je nas prizemljio. Pa čak ako je to stvarnost, dogovorili smo da ipak ima smisla nastaviti prema njoj; spasioci ili pojačanje će prvo tamo krenuti. Veći su nam izgledi da će nas tamo pokupiti no igdje. Uz sve to, nije bilo ostataka modula pokraj kojih bismo mogli ostati na tlu; kretao se tako brzo da je sagorio, čak i ovoj rijetkoj atmosferi, što je umalo bila i naša sudbina.

Još imam slabašnu nadu da će nas uočiti iz svemira, ali pretpostavljam da je to sada sve manje vjerojatno. Da su nas uočili dok smo padali, ili na površini već bi nas pokupili, vjerojatno već nekoliko sati nakon što smo zaorali prljavštinu. Oni ne mogu znati da smo ovdje, a mi ne možemo stupiti s njima u vezu. Stoga nam jedino

preostaje nastaviti dalje.

Stijenje i kamenje postupno postaju sve manji. Ja idem dalje. Noć je. Ne mogu zaspati.

Zvijezde su prekrasne, ali ne pružaju utjehu. Hladno mi je, a to dodatno odmaže. Još smo na uzbrdici; danas smo prešli nešto više od šesnaest kilometara. Nadam se da ćemo sutra doći do ruba grebena, ili barem do neke promjene u krajoliku. Nekoliko puta tijekom dana mi se dok sam hodao činilo da se uz sav moj trud nikamo ne mičemo. Sve je tako jednolično.

Prokleti bili moji ljudski preci. Jako me bole kukovi i trbuh. Noge i stopala zacijelili su bolje no što sam očekivao, ali me muče ozlijede. A boli me i glava. Uobičajeno bi me odijelo napumpalo tekućinama za smanjenje boli, opuštanje ili spavanje, te svim što je potrebno mišićima kako bi ojačali i tijelu da zacijeli. Moje tijelo si ne može samo pomoći, na način uobičajen kod ljudi, tako da sam prepušten na milost odijelu.

Kaže da mu se reciklator još drži. Ne želim mu reći ali rijetka kaša koju pripravlja je odvratna okusa. Odijelo kaže kako i dalje nastoji otkriti mjesto gdje curi; ali zasad bezuspješno.

Uvukao sam ruke i noge. Sretan sam jer se konačno mogu počešati. Odijelo leži sa rukavima zakačenim za bokove, otvorene prednjice, nogavica skupljenih i prekriženih, dok se je u prsima raširilo kako bih ja dobio više mjesta. U međuvremenu se vani mrzne ugljični dioksid a zvijezde postojano sjaje.

Češem se i češem. Nešto što genetski modificiraniji ljudi ne bi trebali činiti. Ja ne mogu mislima otjerati svrab. Ovdje unutra i nije baš najugodnije. Najčešće je i toplo i udobno i prijatno: jer se za svaki kemijski hir brine ovojnica oko tijela; malena maternica u kojoj se sklupčam i utonem u san. Unutrašnja postava se više ne može toliko prilagođavati kao što je uobičavala, te ostaje prilično kruta, osjeća se - kako dodirom tako i mirisom - da je znojava. Mogu namirisati fekalije. Počešao sam se po leđima i okrenuo na bok.

Zvijezde. Zurim u njih pokušavajući se kroz zamagljenu, izgrebanu površinu vizira kacige mjeriti s njihovim netreperućim upiljenim pogled.

"Što radiš?"

"Spremam se slikati. Odsviraj mi nešto. Bilo što."

"U redu." Dok sam usmjeravao kameru k zvijezdama odijelo mi je sviralo melodiju iz moje mladosti. Ponovo sam zakvačio rukav i provukao kameru kroz zapor na grudima. Kamera je jako hladna; moj

dah je magli. Tražilo se napola namota, a onda se zaglavi. Lupkam ga noktima, ali ne popušta. Ostatak mehanizma radi; moje zvjezdane slike su dobre, prebacujem se na neke stare albume s hrpe, ispale su također svijetle i jasne. Gledam slike moga doma i prijatelja s orbitala, osjećam - slušajući staru glazbu koja pobuđuje nostalgiju - mješavinu ugode i tuge. Vid mi se zamagljuje.

Ispustio sam kameru a njen se zaslon spustio; kamera se otkotrlja ispod mene. Jedva sam se podigao odvio zaslon i nastavio premotavati stare fotografije sve dok nisam zaspao.

Probudio sam se.

Kamera leži uz mene, isključena. Odijelo je mirno. Čujem otkucaje vlastitog srca. Konačno sam utonuo u san.

Još je noć. Budan sam i kroz izgrebani vizir gledam u zvijezde. Osjećam se odmornim ali noć je ovdje gotovo dva put duža, na to ću se jednostavno morati priviknuti. Ni jedan od nas ne vidi dovoljno dobro da bismo noću mogli sigurno putovati, a ja ipak moram spavati, dok odijelo ne može pohraniti dovoljno energije tijekom sunčanih sati koje bi koristio za hodanje po tami; njegove unutrašnje energetske rezerve stvaraju jedva dovoljno kontinuiranog toka energije za puzanje, dok svjetlost koja pada na njegove fotopanele osigurava vitalne funkcije. Na svu sreću čini se da ovdje oblaci nisu tako mnogobrojni; za tmurna dana morao bih sve sam raditi neovisno je li moj red ili ne.

Odvrćem zaslon kamere, i pomislim.

"Odijelo?"

"Što je?", pita tiho.

"Kamera ima jedinicu za napajanje."

"Razmišljao sam o tome. Dosta je slaba, a i sustav napajanja je oštećen kod spojke za neki drugi izvor unutrašnjeg napajanja. A niti se mogu domisliti kako da ga spojimo za vanjski radijacijski sustav."

"Ne možemo ga upotrijebiti?"

"Ne, ne možemo. Daj gledaj svoje slike."

Gledam slike.

Nema sumnje; s naobrazbom ili ne, jednom kad se rodiš i kad odrasteš na O-u nikad se u potpunosti ne navikneš na planet. Postaneš agorafobičan; činiti se da će te naglo okrenuti, leteći u svemir,

pokupiti i poslati dok vrištiš i tuliš k golim zvijezdama. Nekako osjetiš tu golemu, pustošnu masu pod tobom, sam svemir iskrivljeni i samosabijajući, čvrsto tlo ili još polu-otopljeno, drhteći u svom škripavom, glomaznom pritisku, a ti zaglavljen, ugniježden ovdje vani, polu-užasnut da ćeš usprkos svemu što znaš izgubit svoju moć i da ćeš otići vrteći se, okrećući se i zapomažući.

To je naše rodno mjesto, iako smo ga odavno napustili. Tamo smo običavali živjeti, na nakupinama prašine i stijena, nalik ovima. Ovo je naš rodni grad iz vremena prije no što smo osjetili snažnu želju za lutanjem, priroda u kojoj smo prebivali prije no što smo pobjegli od kuće, kolijevka u kojoj smo se zarazili ludim dahom beskrajnosti prostora poput olovnih bura unutar naših zaljubljenih glava; zbunjeni mjerilom koje nas okružuje spotičemo se opijeni zvjezdanim mogućnostima ...

Uhvatio sam se kako buljim u zvijezde, očiju širom otvorenih i užeglih. Stresem se, otrgnem se od tog pogleda, ponovo ga vraćajući ka kameri.

Gledao sam grupnu fotografiju s orbitala. Ljude koje sam poznavao; prijatelje, ljubavi, obitelj, djecu; kako stoje pred glavnom zgradom na dnevnom suncu jednog kasnoljetnog dana. Prisjećam se imena, lica i glasova, mirisa i dodira. Iza njih, gotovo zgotovljen, je - kao što je bio tada - novo krilo. Drvlje koje smo koristili pri gradnji još leži u vrtu, bijelo i smeđe na zelenom. Osmjesi. Miris piljevine i osjećaj guranja dasaka; očvrsla koža na mojim rukama, te slika i zvuk ravnog drveta koje se blanja pod sječivom.

Ponovo suze. Kako da si pomognem da ne budem sentimentalan? Tada nisam očekivao sve ovo. Ne mogu se nositi s razdaljinom između svih nas sada, ovaj zastrašujući jaz tromih godina.

Prelećem kroz preostale slike; panoramske slike orbitala, njegovih polja i gradova, mora i planina. Vjerojatno se na kraju sve može sagledati kao simbol; možda s našim ograničenim pogledom jedino možemo uočiti sličnosti, talismane ... ali ta unutrašnja obložena ploča orbitala mi sada ovdje, ovako udaljenom i usamljenom, izgleda lažno. Taj svijet običnoga, mekanoga, slučajnog planeta čini mi se poput oštre i tupe strane noža sjedinjene, kao dijamant tvrde, savršenosti - naš razborit, učinkoviti maleni orbital, ali s nedostatkom bazične realnosti.

Volio bih da mogu usnuti. Želim spavati i zaboraviti na sve, ali ne mogu, iako sam umoran. Ni odijelo mi u tome ne može pomoći. Ne sjećam se kako je to sanjati, kao da je i taj uređaj, također, oštećen.

Možda sam ja umjetno napravljen, a ne odijelo, koje se ni ne

pokušava pretvarati. Ljudi običavaju reći da sam hladan, što me je vrijeđalo, što me još uvijek vrijeđa. Jedino što mogu je osjećati ono što mogu i reći si da je to sve što netko može od mene zahtjevati.

Bolno se okrećem, zaklanjajući lice od varljivih zvijezda. Zatvaram oči i mozak za njihovo proučavanje koje izaziva sjećanja, pokušavam zaspati.

"Probudi se."

Osjećam se pospano, izbačen iz ritma, ponovo umoran.

"Vrijeme je da krenemo. Hajde."

Pribrao sam se, trljajući oči, dišući kroz usta kako bih se rješio ustajala okusa. Zora izgleda hladno i savršeno, rasplinuta u ovom neprijateljskom plinskom omotaču. Uspon je još uvijek ovdje, naravno.

Sada je odijelov red za hodanje, tako da se ja mogu nastaviti odmarati. Ponovo smo premjestili noge i ruke, te su se prsa ispraznila. Odijelo se ispravilo i započelo hodati hvatajući me oko listova i struka, skidajući većinu moje težine s mojih pulsirajućih stopala.

Odijelo hoda brže od mene. Mislim da je svega dvadesetak posto snažnije od prosječnog čovjeka. Za njega je ovo neka vrsta srozavanja. I to što mora hodati mora da mu je mrsko (ako osjeća gorčinu).

Kad bi barem AG radio. Cijelo putovanje bismo skončali u jednom danu. Jednom danu.

Valjano smo prekoračili ukošenu zaravan hitajući prema rubu. Zvijezde su polako nestajale, jedna za drugom, sunčeva svjetlost ih je ispirala s prostranog neba. Odijelo je dobivalo veću brzinu kako je svjetlost jače obasjavala njegove puzajuće fotopanele.

Na trenutak smo zastali i čučnuli kako bi istražili stijenu promjenjene boje; moguće je da ako pronađemo nekakav oksid ... ali stijena ne sadrži ništa više zarobljenog oksida no što ga imaju ostale, stoga smo krenuli dalje.

" Što će biti s tobom kada i ako se vratimo nazad?"

"Jer sam oštećen?" upita odijelo. "Mislim da će baciti tijelo, ono je teško oštećeno."

"Dobit ćeš novo?"

"Pa da, naravno."

"Bolje?"

"Nadam se."

"Što će zadržati? Samo mozak?"

"Uz gotovo metar pomoćnog stupa i nekoliko podjedinica."

Želio sam da stignemo tamo. Želio samo da nas pronađu. Želio sam živjeti.

Oko polovice jutra došli smo do ruba strmine. Iako ne hodam osjećam se jako umorno i pospano, a nemam ni apetita. Pogled bi trebao biti veličanstven, ali ja sam jedino svjestan da je to dug i težak spust. Rub strmine se odranja, pogibeljan je, ispresjecan žljebovima i kanalima koji pri dnu postaju strme i sjenovite gudure koje odvajaju oštre rubove vijenca i nazubljene vrhove. Sip se rasprostire s one strane, daleko dolje, u krajobraz podno litica; boje stare, osušene krvi.

Prikladno sam potišten.

Sjedimo na stijeni i odmaramo se prije no što se počnemo probijati prema dolje. Obzor je izrazito osvjetljen i oštar. U daljini su planine i mnogo širokih, plitkih kanala u prostranoj ravnici koja se prostire između planina i nas.

Ne osjećam se dobro. Neprestano me probada u crijevima, a boli me i kad duboko dišem, kao da sam slomio rebra. Mislim da me samo okus juhe iz reciklatora odbija od hrane, ali nisam posve siguran. Na nebu je nekoliko zvijezda.

"Ne možemo odjedriti dolje, zar ne?" pitam odijelo. Na kraju krajeva, tako smo prošli kroz atmosferu. Odijelo je koristilo zanemarivu količinu preostalog AG, te je nekako postiglo da razderane plohe fotopanela funkcioniraju kao padobran.

"Ne. Gotovo je apsolutno sigurno da bi AG pri novom pokušaju potpuno zakazao, a trik s padobranom ... trebalo bi nam previše prostora, previše padanja da bismo osigurali otvaranje."

"Moramo se spuštati?"

"Moramo se spuštati."

"O.K. Spuštat ćemo se."

Podigli smo se i prišli ivici.

Ponovo noć. Iscrpljen sam. Tako umoran, a ne mogu zaspati. Slabine me bole na dodir, a u glavi mi nesnosno bubnja. Trebalo nam je cijelo poslijepodne i večer da se spustimo ovamo do zaravni, obojica smo tome pridonijeli. Zamalo smo pali, jednom. Pad od dobrih

stotinjak metara sa svega nekoliko ploča škriljavca za koje smo se pridržavali dok odijelo nije našlo čvrsto uporište. Nekako smo se uspjeli spustiti bez da smo dodatno okrhnuli i razderali fotopanele. Više zbog dobre sreća nego naše umješnosti, najvjerojatnije. Čini mi se da me boli svaki mišić. Otkrivam da mi je teško razumno misliti. Jedino što želim raditi je sklupčati se i okretati dok ne nađem položaj ugodan za ležanje.

Ne znam koliko još mogu podnijeti sve ovo. To će trajati stotinjak dana, ako ne i više, pa čak ako me ova neotkrivena napuklina ne ubije čini mi se da ću umrijeti od iscrpljenosti. Kada bi nas barem tražili. Zvuči teško izvedivo naći nekog tko u odijelu hoda po planetu, ali uistinu ne bi trebalo biti. Mjesto je pusto, jednolično, mrtvo i nepomično. Mi smo jedino što se kreće, jedini život, stotinama kilometara u nedogled, ako ne i više. Na našem stupnju tehnologije trebali bi stršati kao gromada među česticama prašine, ali ili nas ne traže ili nema više nikoga tko bi nas mogao tražiti.

Ali ako baza još uvijek postoji, jednom nas moraju opaziti, zar ne? Njihovi sateliti ne mogu neprestano gledati prema obzoru, zar ne? Moraju imati neke naredbe o snimanju neprijateljska slijetanja. Jesmo li im promaknuli? Ne čini mi se mogućim.

Ponovo gledam fotografije. Na stotine ih se istovremeno pokazuje na ekranu. Odabrao sam jednu, raširila se kako bi svojim sjećanjima ispunila mali zaslon.

Trljam glavu i pitam se koliko će mi dugo rasti kosa. Imam smješnu ali čudno zastrašujuću viziju kose kako izrasta tako dugačka da me guši, ispunjavajući kacigu i odijelo, istiskujući svjetlost, da bi me konačno ugušila. Čuo sam da kosa nastavlja rasti i nakon smrti, baš kao i nokti. Pitam se kako da - usprkos jednoj ili dvjema fotografijama i sjećanjima koja ih prate - još ne osjećam seksualno uzbuđenje.

Sklupčan sam, poput fetusa. Ja sam samosvojni mali ogoljeli planet, sveden na ono iskonsko unutar vlastite ustajale plinske ovojnice. Mali prirodni satelit ovoga mjesta, u vrlo niskoj, sporoj, nepravilnoj putanji. Što ja tu radim?

Kao da sam natjeran na sve ovo. Nikada nisam razmišljao o ratovanju ili bilo čemu opasnom, sve dok nije došao rat. Složio sam se da je neophodan, jer to je bilo očito; svi su tako mislili, barem svi koje sam ja poznavao. I dobrovoljno se javiti, pristajući odabrati stranu; to je također izgledalo ... prirodno. Znao sam da mogu poginuti, ali bio sam spreman riskirati; to je bilo gotovo romantično. Nekako mi nikad nije palo na pamet da bi mi to moglo donijeti nevolje i patnju. Jesam li ja jednako glup kao i svi oni kroz povijest - oni koje sam uvijek

prezirao i žalio - koji su odmarširali u rat, glava punih plemenitih ideja i nadanja brzoj slavi, a da bi umrli vrišteći i koprcajući se u blatu?

Mislio sam da sam drukčiji. Mislio sam da znam što radim.

"O čemu razmišljaš?", pita odijelo.

"Ništa."

"Oh."

"Zašto si ti ovdje?", pitam ga. "Zašto si pristao ići sa mnom?"

Odijelo - formalno jednako razborito kao i ja, i sa istim pravima - moglo je poći svojim putem da je htjelo. Nije moralo poći u rat.

"Zašto ja nisam trebao ići s tobom?"

"Ali što te je privuklo?"

"Što je tebe privuklo?"

"Pa ja sam čovjek, ne mogu si pomoći što se tako osjećam. Volio bih znati što ti misliš koje je opravdanje jednog stroja."

"Oh, ma hajde; i ti si stroj. Mi smo obojica sustavi, mi smo obojica materije s bitkom. Zašto si pomislio da mi s našim načinom razmišljanja imamo više mogućnosti izbora od vas? Ili da ga vi imate tako malo? Svi smo mi programirani. Svi mi imamo svoje nasljeđe. Vi ga zapravo imate više nego mi, i kaotičnije je, to je sve."

Kaže se da smo mi strojeve opskrbili svrhom, a oni nas sredstvima. Imam blagi dojam da odijelo namjerava izlanuti ovu prastaru izreku.

"Mariš li ti uistinu za ono što se događa u ratu?", pitam ga.

"Naravno," kaže odijelo, s prizvukom u glasu koji je gotovo mogao biti i smijeh.

Legao sam i češem se. Gledam u kameru.

"Smislio sam nešto," kažem mu. "Što kažeš da pronađem neku jako svjetlu sliku i vitlam je unaokolo sada u mraku?"

"Možeš probati, ako hoćeš." Odijelo ne zvuči previše ohrabrujuće. Ipak sam pokušao, ali su mi se ruke umorile od vitalanja kamere. Ostavio sam je prislonjenu uz stijenu da bliješti u svemir. Izgeda jako samotno i neobično - slika sunčanog orbitalnog dana, nebo i oblaci i svjetlucajaća voda, svijetli trupovi brodova i visoka jedra, lepršave zastavice i zaprškivanje morske pjene - pri ovoj mrtvoj i prašnjavoj tami. To ipak nije toliko svijetlo; odbljesak zvjezdanog svijetla nije mnogo slabiji. Bilo bi ga lako previdjeti, a čini se da oni ionako ne motre.

"Pitam se što će na kraju biti sa svima nama," zijevam, konačno pospan.

"Ne znam. Morat ćemo čekati da bi vidjeli."

"Neće li to biti zabavno," mrmljam, ne rekavši više ni riječi.

Odijelo kaže da je dan dvadeseti.

Mi smo na uzvisini, u podnožju gore lijevo od planine koju smo sa strmine vidjeli u daljini. Još sam živ. Tlak u odijelu je smanjen kako bi se smanjila količina iscjetka iz napukline za koju je odijelo ustvrdilo da se ne radi o rupi, već o povećanoj osmoznosti određenih područja s kojih je pri padu oguljeno više vanjskih slojeva. Sada udišem čisti kisik, što nam je omogućilo da znatno snizimo tlak. Možda je slučajnost, ali je hrana iz cijevi reciklatora boljeg okusa otkad smo se prebacili na čisti plin.

U trbuhu mije cijelo vrijeme tupa bol, ali učim se živjeti s njom. Prestao sam obraćati pažnju, mislim. Ili ću živjeti ili umrijeti, ali mi zabrinutost i jadikovanje neće povećati šanse. Odijelo ne zna kako da se postavi. Ne zna jesam li izgubio nadu ili postao blaziran cijelom situacijom. Ne osjećam se krivim što ga ostavljam u nedoumici.

Izgubio sam kameru.

Prije osam dana sam pokušavao slikati neobičnu, antropomorfnu formaciju stijena visoko u planinama, kada mi je kamera iskliznula iz ruku i pala u procjep između dviju velikih gromada. Činilo se da je odijelo jednako nesretno; da je sve u redu ono bi moglo u zrak podići obje stijene, ali sada čak ni zajedničkim snagama nismo uspjeli dići ni jednu od njih.

Stopala su mi sada tvrđa i odebljala što mi znatno olakšava hodanje. Općenito sam očvrsnuo. Kada izađemo iz ovog bit ću bolji čovjek, siguran sam. Odijelo stvara dvosmislene zvukove kad to spomenem.

Nedavno sam gledao prekrasne zalaske sunca. Mora da su svi do sada bili takvi ali ja jednostavno nisam obraćao pažnju. Sada sam si dao u zadatak da ih gledam, sjedim i promatram opseg i trag treperećeg planetarnog zraka i visoke oblake, snopičaste i uvijajuće, kako dolaze i odlaze, nivoe i slojeve obmatajuće atmosfere koji se probijaju kroz njene boje i vraćaju poput glatkih, tihih školjki.

Postoji i maleni mjesec koje također nisam primjetio. Stavio sam vanjske naočale na najveću udaljenost i kada ga pronađem sjedim gledajući njegovo sivo lice. Prekorio sam odijelo što me nije podsjetilo da planet ima mjesec. Reklo je kako to nije smatralo bitnim.

Mjesec je blijedog i krhkog izgleda, i rošav.

Počeo sam si pjevati pjesmice. To silno nervira odijelo, pa se nekad pretvaram kako je to glavna zadovoljština koju dobijam ovakvim vokalnim samo-ugađanjem. Ponekad stvarno mislim da je tako. To su loši pjesmuljci, jer mi ne ide njihovo izmišljanje, a teško pamtim tuđe pjesme. Odijelo kaže kako mi je i glas falš, ali mislim da je zajedljiv. Jednom ili dvaput mi se htjelo osvetiti puštajući u slušalice preglasnu muziku, ali ja sam počeo još glasnije pjevati pa je popustilo. Pokušao sam ga nagovoriti da zajedno pjevamo, ali se naturio.

"Bijaše jednom svemirski čovjek,
I bijaše sretan čovjek on.
Letio je kroz veliko G,
I zbilja je vidio sve, o da,
Ali onda jednog dana, žao mi je,
Spotaknuo se on
okliznuo se o pla - anet
I sletio u prašinu.

I to ne bi bilo tako strašno,
Da zlo nije tek dolazilo;
Njegov jedan jedini drug
Bijaše odijelo koje je dam da da dam.
Odijelo bijaše vreća govana
Smatralo je čovjeka klipanom,
A uistinu je željelo da zamjene mjesta
Da budu nutra - van.
(zbor:)
Nutra - van, nutra - van, nutra nutra - van,
Nutra - van, nutra - van, nutra nutra - van!"

I tako dalje. Bilo je i drugih ali su bile uglavnom o seksu, tako prikladno dosadne: šarene ali monotone.

Raste mi kosa. Imam i rijetku bradicu.

Počeo sam masturbirati, mada tek svakih nekoliko dana. To se sve reciklira, naravno. Tvrdim da mi je odijelo ljubavnik. Nije oduševljeno.

Nedostaje mi udobnosti, ali je barem seks djelomična rekreacija, dok se naprotiv sve ostalo čini nestvarnim, poput snova. Počeo sam sanjati. Najčešće jedan te isti san. Na nekakvom sam putovanju, nekamo. Ne znam prijevozno sredstvo, ali nekako znam da se giba. Mogao bi biti brod, morski brod, zračni brod, ili vlak ... Ne znam. Jedino što se događaje da ja hodam niz hodnik prekriven cvijećem i prolazim uz zelenilo i malene bazene. Vani se nižu slike krajolika, onda kada mogu vidjeti vani, ali im ne pridajem preveliku pozornost. Moglo bi se raditi o planetu koji se vidi iz svemira, ili planinama, ili pustinji, a mogla bi i biti ponornica; ne marim. Domahujem nekim ljudima koje poznajem. Jedem nešto pikantno da izdržim do večere, i preko ramena imam prebačen ručnik; mislim da sam krenuo na plivanje. Zrak je mirišljav i čujem izrazito nježnu i prekrasnu glazbu kako dolazi iz kabine, skoro da je prepoznajem. Štogod, u čemu god da se nalazim, ono putuje vrlo lagano i vrlo tiho, bez zvuka ili vibracija ili meteža; sigurno.

Znat ću sve to cijeniti budem li to ikad ponovo vidio. Tada ću znati kako je osjećati se sigurno, maženo, bez straha i imati povjerenje.

Nikada nisam nikamo stigao u tom snu. Uvijek jednostavno hodam - svaki put kad ga sanjam. Uvijek je isti, uvijek jednako ugodan; uvijek započinje i svršava na istom mjestu, sve je uvijek isto; unaprijed znano i ugodno. Sve je izrazito jasno i bistro. Ništa nije izostavljeno.

Dan trideseti. Planine su iza nas, i ja - mi - hodamo po vrhu starog tunela lave. Nadam se rascjepu u svodu jer mi se čini da bi bilo zabavno hodati unutar samog tunela - čini se da je dovoljno velik da se krećemo po njemu. Odijelo kaže da prateći tunel baš ne idemo u posve pravom pravcu k bazi, ali ja smatram da smo dovoljno blizu. Ugađa mi. Zaslužio sam da mi se ugađa; noću se više ne mogu sklupčati poput loptice. Odijelo je uvidjelo da gubimo previše kisika svaki put kad uvečer spajamo udove i širimo odijelo, te smo prestali. Isprva sam mrzio taj osjećaj zarobljenosti, nemogućnost da se počešem, ali sada se sve manje obazirem. Sada moram spavati sa svojim nogama u njegovim nogama, i svojim rukama u njegovim rukama.

Tunel od lave zavija u krivom smjeru. Stojim i gledam kako vijuga i nestaju u daljini, uz veliku kosinu prema dalekom, ugašenom zakriljenom vulkanu. Krivi put, proklet bio.

"Siđi pa da krenemo pravim smjerom, hoćeš li?" upita odijelo.

"Oh, u redu.", progunđam. Sišao sam. Znojim se. Brišem glavu unutar kacige, trljajući gore-dolje, nalik životinjskom češanju. " Znojim se", kažem mu. "Zašto dopuštaš da se znojim? Ne bih se trebao znojiti. Ne bi me trebao pustiti da se znojim. Jesi li ti to dopustio da ti popusti pažnja! Hajde: radi svoj posao!"

"Oprosti.", reče odijelo, neugodnim tonom. Ipak mislim da bi trebao malo ozbiljnije shvatiti moju potrebu za udobnost. Na kraju krajeva zato i je ovdje.

"Ako želiš da izađem i hodam, nema problema", kažem mu.

"Neće biti neophodno."

Želim da predloži odmor. Osjećam se slabo i ponovo mi se vrti, osjećam da odijelo radi većinu posla pri našem silasku sa vrha tunela lave. Vratila mi se i bol u crijevima. Ponovo smo počeli hodati po krševitoj zaravni. Priča mi se.

"Reci mi odijelo, pitaš li se ti ikad je li sve ovo vrijedno toga?

"Je li što vrijedno čega?" reče odijelo, a u glasu mu ponovo mogu čuti popustljivi ton.

"Pa znaš: živjeti. Je li vrijedno sve te ... muke?"

"Ne."

"Ne?"

"Ne, nikad ne mislim o tome."

"Zašto ne?" Nastojim da mi pitanja tijekom hodanja budu što kraća, čuvam snagu i dah.

"Ne trebam time razbijati glavu. To nije važno."

"Nije važno?"

"To je nebitno pitanje. Živimo; i to je to."

"Oh. Tako jednostavno, huh?"

"Zašto ne?"

"Zašto?"

Nakon ovog je odijelo zašutilo. Čekam da nešto kaže, ali ne govori. Smijem se lamatajući s obje ruke.

"Hoću reći, o čemu se ovdje radi, odijelo? Što sve ovo znači'"

"Koje je boje vjetar? Koliko je dugačak komadić reda?

Zamislio sam se nad ovim. "Što je red?" Morao sam konačno upitati

sumnjajući da sam nešto propustio.

"Zaboravi. Nastavi hodati."

Ponekad poželim da mogu vidjeti odijelo. Čudno je, sad kad mislim o tome, da ne mogu vidjeti onog s kim razgovaram. Samo ovaj mukli glas, za razliku od mojeg, zvuci u prostoru između unutrašnjosti kacige i vanjske strane moje lubanje. Više bih volio lice da ga gledam, ili barem neku sitnicu na koju se mogu usredotočiti.

Odijelo je moj oblik, proširen, ali njegov mozak nije moj; on je neovisan. To me zbunjuje, mada smatram da ipak ima smisla. Ipak mi je drago da sam odabrao cijelu 1.0 inteligentnu inačicu; standardni 0.1 tip ne bi mi bio nikakvo društvo. Možda se moj zdrav razum mjeri mjestom postavljanja decimalne točke.

Noć. Ovo je pedeset i peta noć. Sutra će biti pedeset i šesti dan.

Kako sam? Teško je reći. Disanje mi je postalo otežano, čini mi se da sam smršavio. Kosa mi je sada duga i brada mi izgleda pristojno, možda malo čekinjasto. Padaju mi dlake, te se svake večeri moram vrpoljiti i izvlačiti ruku kako bih je uvukao u središnji dio odijela i gurnuo dlake u odjeljak za otpatke, jer inače svrbe. Tijekom noći me je probudila bol. Nalik je malom samosvojnom životu, grebe i struže kako bi izašla.

Ponekad sanjam mnogo, a ponekad ništa. Odustao sam od pjevanja. Svijet ide dalje. Zaboravio sam da su planeti tako veliki. Ovaj je manji od prosjeka, ali se čini da se nastavlja dalje i dalje - bez kraja. Jako mi je hladno, a zvijezde me tjeraju u plač.

Muče me erotski snovi, a ne mogu si pomoći. Sliče prijašnjem snu, o hodanju na brodu ili morskom brodu ili što god da je ... samo što su u ovom snu ljudi oko mene goli, miluju se, a ja sam na putu prema mojoj ljubavi... ali kada se probudim i pokušam mastrubirati, nema učinka. Možda kada bi san bio snažnije erotičan, maštovitiji ... no on uvijek ostaje isti.

Odnedavna mnogo razmišljam o ratu, čini mi se da sam krivo odlučio. Sami sebe poražavamo pokrećući ga, a sami ćemo se i uništiti pobjeđujući u njemu. Sve naše statistike i pretpostavke znače to manje što nam se čine značajnijima. Mi se predajemo, u našoj borbenosti, ne jednom neprijatelju nego svima kojima smo se ikad suprostavili, unutar nas samih. Ne smijemo se uplitati, ne bismo smjeli prstom maknuti; prokockali smo svoj fini sarkazam prema mehanicističkom pijetetu, i sudbina kojoj se suprostavljamo je ona nas samih.

Izvuci se, ostani po strani, kloni ga se.

Jesam li ja to rekao?

Mislio sam da je odijelo nešto reklo. Nisam siguran.

Ponekad mi se čini da dok spavam neprestano razgovara sa mnom. Možda čak neprestano sa mnom razgovara i kad sam budan ali ga ja samo ponekad čujem. Čini mi se da me imitira, pokušavajući zvučati poput mene. Možda me želi izluditi, ne znam.

Ponekad ne znam koji je od nas što rekao.

Drhtim i pokušavam se okrenuti u odijelu, ali ne mogu. Volio bih da nisam ovdje. Velio bih da se sve ovo nije dogodilo. Volio bih da je sve ovo samo san, ali je baš kao i boja zemlje i zraka previše dosljedno.

Jako mi je hladno, a zvijezde me tjeraju u plač.

"Nutra- van, nutra- van, nutra, nutra- van,

Nutra- van, nutra- van, nutra, nutra- van!"

"Začepi!"

"Oh, pa ti konačno razgovaraš sa mnom."

"Rekao sam začepi!"

"Ali ništa nisam rekao."

"Pjevao si."

"Ja ne pjevam. Ti si pjevao."

"Ne laži!. Kako se usuđuješ lagati mi! Ti si pjevao!"

"Uvjeravam te -"

"Jesi! Čuo sam te!"

"Dereš se. Smiri se. Još je dug put pred nama. Nećemo doći tamo budeš li -"

"Nećeš ti meni govoriti da začepim!"

"Pa i nisam. Ti si meni rekao da začepim."

"Što?"

"Kažem -"

"Što si rekao?"

"Ja -"

"Što? Što si - tko je to?"

"Ako ćeš ti ud-"

"Tko si ti? Tko si ti? Oh, ne, molim te..."

"Gledaj, -"

"Ne, molim te ..."

"Što?"

"... molim te ..."

"Što?"

"... molim te ... molim te ... molim te ... molim te ..."

Ne znam koji je ovo dan. Ne znam gdje sam, ni koliko sam daleko stigao, ni koliko daleko još moram ići.

Konačno pri pameti. Odijelo nikada nije imalo glas. Sve sam to izmislio; cijelo je vrijeme to bio moj vlastiti glas. Mora da sam zbilja bio u lošem stanju kad sam sve to umislio, tako nemoćan priznati da sam tu dolje, potpuno sam, pa sam si stvorio nekog s kim ću razgovarati, poput usamljena dječarca s prijateljem kojeg nitko drugi ne može vidjeti. Vjerovao sam u to dok sam mislio da čujem glas, ali više ga ne čujem. Čak i kod njegove najprijatnije uvjerljivosti bio je to samo nemoćan spokoj ludila. Privremen, srećom. Baš kao i sve.

Više ne gledam zvijezde, da mi slučajno i one ne bi počele pričati.

Možda je baza u samoj jezgri. Možda ja samo hodam oko nje a nikad neću stići išta bliže.

Udovi mi se sami kreću; automatski, programirano. Jedva da i moram misliti. Sve je onako kako treba biti.

Ne trebamo mašine, ništa više nego one trebaju nas. Mi samo mislimo da ih trebamo. One nisu važne. Samo one trebaju sebe same. Naravno da bi mene pametno odijelo ostavilo na cjedilu kako bi spasilo sebe; nismo ih načinili da nam budu nalik, ali tako stvari završe, na kraju.

Stvorili smo nešto malo bliže savršenstvu no što smo sami; možda je to jedini način napredovanja. Neka oni probaju napraviti isto. Sumnjam da mogu, stoga će oni uvijek biti više, ali i manje savršeni od nas. Sve je to samo zbroj, prošaptane čestice lika izgubljena u besmislenim mećavama bijele buke koja urliče kroz univerzum, male oaze u beskonačnim pustinjama, istrenirani nakazni bitovi u koje smo se premetnuli, a oni su samo podsjetnik.

Ludim unutar svemirskog odijela, uistinu.

Mislim da sam prošao mjesto na kojem se baza nedavno nalazila, ali sada tamo nema ničega. Još uvijek hodam. Više nisam niti siguran znam li se zaustaviti.

Ja sam satelit; oni, također, jedini ostaju vječito budni padajući naprijed.

Oko mene je mrtvo odijelo, izgoreno i iskrzano i zacrnjeno i beživotno. Ne znam kako sam mogao sanjati da je živo. Stresem se od same pomisli, ovdje unutra.

Oštobridni je projektil teledirigiranog stražarskog vozila ugledao siluetu na niskom grebenu udaljenom nekih pet kilometara. Maleni je projektil pažljivo izmjerio veličinu objekta ne mičući se iz svoje pukotine među stijenama. Trigonometrizirao ga je pomoću vidnih čvorova na svojim vanjskim jednonitnim lokatorima, te se sporo podizao iz zaklona sve dok mu se u vidokrugu nije pojavio izvidnički projektil postavljen na stijeni nekih deset kilometara iza njega. Poslao je kratki signal i primio relejski odgovor sa svoga udaljenog vozila..

Vozilo je došlo za nekoliko minuta, zaobilazeći u širokom luku sumnjivu podobu. Kako se kretao otpuštao je preostale projektile razvijajući ih u krug oko potencijalne mete.

Što sad? Vozilo je samo moralo odučiti. Baza nije odašiljala signale sve dok se je u blizini motalo ono nešto što je razorilo posljednji pridošli modul. Bilo je to dugo iščekivanje, ali do sad su preživjeli, a i veliki topovi bi trebali uskoro stići.

Vozilo je promatralo podobu kako koči i klizi niz sip podno grebena ostavljajući za sobom magličast trag prašine. Došla je do dna i počela hodati preko široke šljunkovite zaravni, činilo se da ne mari previše o pažnji koju je privlačila.

Vozilo je poslalo oštrobridni projektil bliže cilju. Projektil je dolebdio sa stražnje strane kontrolirajući slabo elektromagnetsko zračenje, te je pokušao ostvariti komunikaciju ali nije dobio nikakvog odgovora, tada je jurnuo pred podobu, vozilu je odaslao pogled koji je imao na oštećenu prednjicu odijela.

Podoba se zaustavila stojeći mirno. Podigla je jednu ruku kao da maše malom projektilu koji je lebdio nekoliko metara od nje. Vozilo je prišlo bliže, tamo gore, promatrajući. Konačno, zadovoljno, oborilo se s neba i zaustavilo nekoliko metara ispred podobe, koja je pokazivala na pougljenu zbrku komunikacijskih uređaja na svojim prsima. Zatim je pokazala prema svojoj kacigi i potapšala vizir. Vozilo se upusti

jednom u znak odobravanja, te odlebdi naprijed i pritisnu se nježno o vizir kacige, vibrirajući kroz njega govor.

"Znamo tko si. Što se dogodilo?"

"Bio je živ kad smo se spustili, ali nisam imao lijekova. Ljuštenje slojeva je dovelo do ispuštanja kisika te je s vremenom i reciklator postao neupotrebljiv. Ništa nisam mogao učiniti."

"Propješačio si cijeli put?"

"Skoro od ekvatora."

"Kada je umro?"

"Prije trideset i pet dana."

"Zašto se nisi riješio tijela? Bio bi brži."

Odijelo napravi pokret nalik slijeganju ramenima. "Nazovi to sentimentalnošću."

"Uspni se. Povesti ću te do ulaza."

"Hvala ti."

Vozilo se spustilo do visine struka. Odijelo se popelo na vrh vozila i sjelo.

Tijelo je bilo, truskajući se mlohavo unutar odijela, još prilično dobro očuvano, iako se je zbog dehidratacije koža lica zategla i potamnila. Zubi su bili otkriveni keseći se znalački suhoj zemlji, a lubanja je bila zabačena na uglavljenim gornjim kralješcima, uspravna i trijumfalna.

"'Ti dobro tu gore?" Povikalo je vozilo kroz materijal odijela. Odijelo ukočeno zaklima prema vidnim čvorovima jednog od pratećih oštrobridnih projektila.

"Da. Mada mi je sve malo problematično." Pokaže na izgrebanu, izgorjelu vanjštinu svoga tijela. "Ozlijeđen sam."

VETERAN

War Veteran by Philip K. Dick, 1955.

Philip K. Dick, rođen je 16. 12. 1928. u Chicagu. Prvi roman, "Return to Liliput" (pod utjecajem Swifta) napisao je već sa 14 godina. Različiti utjecaji, od Asimova i Heinleina, do Lovecrafta i Fredrika Browna, a osobito Van Vogta, očiti su kroz cijeli njegov rad. Ipak, bez obzira na tako rani početak," tek u svojoj 24-toj Dick će započeti ozbiljnu književnu karijeru kad, bez literarnog agenta, počne slati svoja djela na različite adrese, mada ne s puno uspjeha. U New Yorku 1951., susreće Scotta Mereditha, koji će postati njegov literarni agent. Dick počinje objavljivati svoje radove, a između 1951. i '58. objavljuje osamdesetak kratkih priča. Između 1950. i '60. napisat će jedanaest romana, međutim od njih nije.uspio objaviti niti jedan. Ipak uspio je prodati "Solar Lottery" izdavačkoj kući Ace Books, što ga tjera da u jednoj godini napiše još četiri romana. U ovom razdoblju okušat će se i kao autor mainstream romana, mada bez uspjeha. Tek 1975. jedna mala kuća objavit će njegov roman "Confessions of a Crap Artist". Njegova ovisnost o narkoticima vuče korjene od srednjoškolskih dana, kada je, bolujući od' aritmije srca, postao ovisan o propisanim lijekovima. Ovisan o amfetaminima on piše po šezdeset strana na dan, što je količina napisanog i prodanog teksta koja ga jedina spašava da ne gladuje živeći od svog rada. Nagradu Hugo dobija 1963. za djelo "The Man in The Castle", a 1975. John W. Campbell Memorial Award za "Flow My Tears, The Policeman Said". Buran život i neprestani pokušaji da potvrdi sebe kao književnika dovest će naposlijetku do tragičnog kraja njegovog života. 1982. umire u bolnici zbog zastoja rada srca ostavivši za sobom nedovršeni roman "The Owl in Daylight". Zanimljiva je i činjenica da je autor umro šest mjeseci prije premijere danas kultnog filma, Blade Runner, koji je snimljen prema predlošku njegovog romana "Do Androids Dream of Electric Sheep?" koji uskoro izlazi u izdanju Zagrebačke Naklade.

Starac je sjedio pod jakim suncem na klupi u parku i promatrao prolaznike. Park je bio čist i uredan; livada je blistala od mnoštva kapljica koje su padale iz sjajnih bakrenih prskalica. Ulašteni robo-vrtlar motao se u blizini čupajući korov i skupljajući otpatke u kantu. Djeca su skakutala i derala se. Mladi parovi su sneno ležali na travi

držeći se za ruke. Grupa naočitih vojnika lijeno je prolazila s rukama u džepovima, pogleda usmjerenih prema preplanulim ljepoticama koje su razodjevene uživale u suncu pored bazena. U pozadini se čula buka automobila i blistali su vrhovi tornjeva New Yorka.

Starac pročisti grlo i pljune u grmlje. Užarenost ovog sunca ga je nervirala; njegova prejaka žuta boja i znoj koji mu je zbog njega u potocima tekao pod starim olinjalim kaputom. Sve ga je to podsjećalo na njegovu sijedu bradu i manjak lijevog oka. I ružni ožiljak od opekotine umjesto obraza. Panično potraži privjesak koji je visio na ogrlici. Raskopča kaput i ispravi se uz sjajni metalni naslon klupe. Izmoren dosadom, samoćom i gorčinom okrenuo se u nadi da će ga pastoralna scena drveća, trave i zaigrane djece zainteresirati.

Tri bljedolika mladića u vojnim odorama sjela su na klupu nasuprot njemu i počela raspakiravati suhe obroke.

Starcu zapne u grlu vlastiti truli zadah. Bolno mu zakuca srce i prvi put u zadnjih nekoliko sati on osjeti ushit. Trgne se iz svoje otupljenosti i usmjeri zamućeni pogled prema vojnicima. Izvadi rupčić, pokupi more znoja s lica i obrati im se.

"Ugodno poslijepodne."

Vojnici ga letimično pogledaju. "Je", odgovori jedan.

"Dobro su obavili posao", reče starac, pritom misleći na žuto sunce i kupole nad gradom. "Savršeno izgleda."

Vojnici mu ne odgovore. Zaokupile su ih šalice kave i kolač od jabuka.

"Gotovo vas može zavarati", nastavi starac mirno. "Vi ste s graditeljima?" okuša sreću.

"Ne," odgovori jedan, "mi smo raketaši."

Starac dohvati svoj aluminijski štap i reče: "Ja sam bio u topnicima. U starom odredu Ba-3."

Niti jedan od vojnika ne odgovori. Šaputali su nešto međusobno. Djevojke s obližnje klupe su ih primijetile.

Starac posegne u džep kaputa i izvuče nešto umotano u sivi poderani papir. Razmota ga drhtavim prstima i ustane. Nesigurno prijeđe stazu koja ga je dijelila od vojnika. "Vidite ovo?" Pokaže im četvrtasti metalni predmet. "Ovo sam osvojio još '98. Vi se toga ne sjećate, zar ne?"

Vojnici se na trenutak zainteresirano okrenu. "Hej", jedan uzvikne zadivljeno, "to je kristalni disk - prve klase." Upitno podigne obrve. "To ste zaslužili?"

Starac ponosno zahihoće dok je ponovno umotavao predmet i vraćao ga u džep. "Služio sam kod Nathana Westa, na Wind Giantu. Ovo sam zaslužio tek na njihovom posljednjem napadu. Bio sam na terenu s vodom D. Vjerojatno se sjećate kad smo postavili našu mrežu koja je sezala sve do -"

"Žao mi je", reče jedan od vojnika neodređeno. "Ne sjećamo se toga. To je vjerojatno bilo prije našeg rođenja."

"Svakako", složi se starac veselo. "To je bilo prije više od 60 godina. Čuli ste za bojnika Peratija, zar ne? Onog koji je naveo čitavu njihovu potporu u meteorski oblak dok su se pripremali za završni napad? I kako ih je Ba-3 zadržavala mjesecima dok nas napokon nisu slomili?" Opsuje ogorčeno. "Zadržavali smo ih. Sve dok nas nije ostalo tek nekolicina. Zatim su se obrušili poput lešinara. Sve što su pronašli su ..."

"Žalim, stari." Vojnici ustanu i skupljajući svoj ručak, krenu prema djevojkama. One ih stidljivo pogledaju i nasmiješe se u iščekivanju. "Nastavit ćemo sljedeći put."

Starac se okrene i bijesno odšepa do svoje klupe. Razočaran, mrmljajući sebi u bradu i pljuckajući u grmlje, pokuša se udobnije smjestiti. Ali sunce ga je nerviralo, a zvukovi ljudi i automobila izazivali mučninu.

Sjedne na klupu, sklopljenih očiju, usana iskrivljenih u izrazu gorčine i poraza. Nikoga nije zanimao istrošeni poluslijepi starac. Nikoga nisu zanimale njegove priče o bitkama koje je vodio i strategijama kojima je bio svjedokom. Nitko se više nije sjećao rata koji je još uvijek gorio poput snažne, razorne vatre u starčevoj glavi. Rata o kojem je on mogao štošta ispričati, samo da ga je imao tko saslušati.

Vachel Patterson naglo zaustavi auto i nagazi po kočnici za slučaj nužde. "To bi bilo to", reče preko ramena. "Raskomotite se. Morat ćemo malo pričekati."

Scena je bila već poznata. Tisuće Zemljana u sivim kapama i štitnicima tekli su ulicom izvikujući parole, mašući transparentima vidljivima i po nekoliko ulica dalje.

NEMA PREGOVORA! SAMO IZDAJICE RAZGOVARAJU!

LJUDIMA TREBA AKCIJE!

NEMOJTE OBJAŠNJAVATI; POKAŽITE IM!

SNAŽNA ZEMLJA JE NAJBOLJI UVJET ZA MIR!

Na stražnjem sjedalu vozila Edwin LeMarr je odložio trake s izvješćima i iznenađeno zagunđao. "Zašto smo stali? Što je ovo?"

"Još jedne demonstracije", reče odsutno Evelyn Cutter. Zavalila se u naslonjač i pripalila cigaretu. "Uvijek ista priča."

Demonstracije su bile u punom jeku. Muškarci, žene, djeca koja su zbog ovoga izašla iz škole, fanatično su marširali, uzbuđeni i napeti. Neki su nosili transparente, drugi opako oružje; odjeveni u dijelove raznih odora. Sve više promatrača s nogostupa je bivalo povučeno masom. Policajci u plavom su zaustavili površinski promet; nezainteresirano su promatrali masu, čekajući da se netko pokuša umiješati. Nije bilo takvih. Toliko pak ludi nisu.

"Zašto direktorat to već jednom ne obuzda?" upita LeMarr. "Dvije oklopljene jedinice bi to u trenu riješile."

John V-Stephens se hladno nasmiješi. "Direktorat to financira, organizira, daje im termin na vidnetu, čak pritvara ljude koji se bune. Pogledaj one policajce sa strane. Samo gledaju koga bi pretukli."

LeMarr zbunjeno trepne. "Je li to istina, Pattersone?"

Bijesom deformirana lica prolazila su pored Buicka iz '64-e. Topot koraka potresao je kontrolnu ploču; dr. LeMarr nervozno spremi svoje trake u kutiju i pogleda oko sebe poput prestrašene kornjače.

"Što te toliko brine?" oštro ga upita V-Stephens. "Ne mogu ti ništa - ti si Zemljanin. Ja bih se trebao znojiti."

"Ludi su", promrmlja LeMarr. "Svi ti kreteni koji prosvjeduju u povorci..."

"Nisu kreteni", blago reče Patterson. "Previše su povodljivi. Vjeruju u ono što im je rečeno, poput svih nas. Samo njima nije rečena istina."

Pokaže na jedan od ogromnih plakata, glomazna 3-D fotografija koja se previjala kao da je nose. "On je kriv. On smišlja laži. On radi pritisak na direktorat i proizvodi mržnju i nasilje - i ima dovoljno love za pravu reklamu."

Plakat je prikazivao grubi lik sijedog gospodina, svježe obrijanog i ponositog. Mudrog, krupnog, u kasnim pedesetima. Blage plave oči, odlučna čeljust, izuzetan i cijenjen vođa. Ispod krasne fotografije nalazio se njegov osobni slogan, smišljen u trenutku nadahnuća.

SAMO IZDAJNICI PRISTAJU NA KOMPROMISE!

"To je Francis Gannet", reče V-Stephens LeMarru. "Čovjek i pol, zar ne?" a zatim se ispravi, "Zemljanin i pol."

"Izgleda tako dobronamjerno", pobuni se Evelyn Cutter. "Kako može tako očigledno inteligentan čovjek imati prste u ovome?"

V-Stephens se ironično nasmiješi. "Njegove čiste bijele ruke su prljavije od ruku svih vodoinstalatera i tapetara koje ovdje vidiš."

"Ali zašto ...?"

"Gannet i njegova skupina vlasnici su Transplant Industriesa, holding tvrtke koja upravlja većinom uvozno-izvoznih poslova Unutrašnjih svjetova. Da moj narod i marsovske kolonije dobiju nezavisnost, izgubio bi dobar dio posla. Nastala bi konkurencija. Ovako, samo su dio okrutnog monopolističkog režima."

Demonstranti su stigli do raskrižja. Neki su spustili transparente te izvukli palice i kamenje. Čule su se zapovjedi, vidjeli znakovi da se krene i svi su mrgodno krenuli ka maloj modernoj zgradi na kojoj je neonskim svjetlima bilo ispisano Color-Ad.

"Bože", reče Patterson. "Pošli su na zgradu Color-Ada." Već je zgrabio ručku od vrata kada ga je V-Stephens zaustavio.

"Ne možeš ništa učiniti", reče mu. "Ionako ondje nema nikoga. Obično ih unaprijed upozore."

Demonstranti su već razbili plastične prozore i nahrupili u urednu zgradicu. Policija ih je besposleno gledala i, ruku prekriženih na prsima, uživala u spektaklu. Iz uništene prednje prostorije pokućstvo je počelo izlijetati na pločnik. Papiri, stolovi, stolice, monitori, pepeljare, čak i optimistični plakati sretnih obitelji s Unutrašnjih svjetova. Otrovni stupovi crnog dima počeli su kuljati kad je netko potpalio unutrašnjost. Demonstranti su počeli istrčavati, zadovoljni i sretni.

Uz pločnik, ljudi su ih promatrali s različitim osjećajima na licima. Neki su oduševljeni, neki tek znatiželjni, ali većina je pokazivala strah i nevjericu. Brzo su se sklanjali s puta podivljalim demonstrantima koji su se grubo probijali natrpani ukradenim predmetima.

"Vidiš?" reče Patterson. "Ovo je sve koštalo nekoliko tisuća. Gannetov odbor financira. Oni naprijed su radnici iz Gannetovih tvornica na prekovremenoj satnici. Pokušavaju zvučati ljudski, ali to nisu. Oni su bučna manjina, grupica manijaka radoholičara."

Rulja se počela razilaziti. Ured Color-Ada bio je tek ruševina okružena plamenom. Promet je zaustavljen; većina središta grada je

vidjela transparente i čula korake i uzvike mržnje. Gledatelji su se počeli vraćati u urede i kafiće, svojim dnevnim obvezama.

U tom trenutku rulja je spazila Venerijanku, sklupčanu ispred zaključanih vrata.

Patterson nagazi po gasu. Divljački zaokrenuvši, prijeđe ulicu, popne se na pločnik i krene prema mrkim spodobama. Prednji kraj auta zakači prvi red i razbaca ih poput lišća. Ostatak se zaletio u njihov bok i srušio natrag u bezobličnu masu ruku i nogu.

Venerijanka ugleda auto koji je klizio prema njoj - i primijeti Zemljane za volanom. Na trenutak zastane paralizirana od straha. Zatim se okrene i počne panično bježati niz ulicu k znatiželjnicima koji su se ponovno počeli skupljati. Rulja se pregrupirala i u trenu krenula urlajući za njom.

"Drž'te mekonogu!"

"Mekonogi, vratite se na svoj planet!"

"Zemlja Zemljanima!"

U pozadini tih parola osjećala se gadna struja neizgovorene strasti i mržnje.

Patterson je ponovno vratio auto na ulicu. Rukom je grčevito stisnuo trubu i krenuo za djevojkom, prvo uz rulju, a zatim ispred njih. Kamen se odbio od stražnjeg stakla i jedno vrijeme se čulo kako ih pogađa kiša smeća. Pred njima promatrači su se razbježali, otvarajući prolaz autu i rulji. Nitko nije podigao ruku na zapuhanu djevojku koja je očajnički bježala između parkiranih automobila i grupica ljudi. I nitko joj nije pokušao pomoći. Samo su tupavo i nezainteresirano promatrali. Tek gledatelji nekog spektakla koji ih se ne tiče.

"Zgrabit ću je", reče V-Stephens. "Zaustavi auto ispred nje, a ja ću je presresti."

Patterson je zaobišao djevojku i nagazio po kočnici. Djevojka je naglo skrenula poput uplašena zeca. V-Stephens je bio izvan auta u jednom skoku. Potrčao je za njom kad je nesvjesno krenula natrag prema rulji. Zgrabio ju je i skočio prema autu. LeMarr i Evelyn Cutter su ih uvukli u auto, a Patterson je ubrzao.

U sljedećem je trenutku zamakao za zgradu, prošao kroz policijsku traku i izašao iz opasnog područja. Urlici bijesa i zvuk trčanja polagano su nestali u daljini.

"Sve je u redu", V-Stephens je nježno i uporno ponavljao djevojci. "Mi smo prijatelji. Pogledaj, i ja sam mekonogi."

Djevojka se sklupčala uz vrata auta zelenih izbezumljenih očiju, lica zgrčena i koljena priljubljenih uz bradu. Moglo joj je biti 17 godina. Mekim je prstima izgubljeno grebla po poderanom ovratniku majice. Nedostajala joj je jedna cipela. Lice joj je bilo izgrebeno, kosa raščupana. Iz usta su joj dopirali tihi nerazumljivi zvukovi.

LeMarr joj opipa bilo. "Samo što joj srce nije iskočilo", promrmlja. Izvadi iz kaputa kapsulu prve pomoći i ubrizga narkotik u djevojčinu podlakticu. "Ovo će joj pomoći da se opusti. Nije ozlijeđena. Nisu je uhvatili."

"U redu je", promrmlja V-Stephens. "Mi smo liječnici iz Gradske bolnice. Svi osim gospođice Cutter, koja sređuje papire i kartoteke. Dr. LeMarr je neurolog, dr. Patterson je specijalist za tumore, a ja sam kirurg - vidiš mi ruke?" Prijeđe joj po čelu svojom kirurškom rukom. "Ja sam Venerijanac, poput tebe. Odvest ćemo te u bolnicu gdje ćeš ostati neko vrijeme."

"Jeste li ih vidjeli?" prokune LeMarr. "Ni prstom nisu htjeli maknuti. Samo su gledali."

"Uplašeni su", reče Patterson. "Žele izbjeći nevolje."

"Ne mogu", reče Evelyn Cutter tupo. "Ne može se izbjeći ovakva vrsta nevolje. Ne mogu zauvijek samo gledati sa strane. Ovo nije utakmica."

"Što će se dogoditi?" djevojka upita kroz drhtaj.

"Bolje ti je da napustiš Zemlju", odgovori nježno V-Stephens. "Venerijanci ovdje nisu sigurni. Vrati se na svoj planet i pričekaj da se ovdje stvari srede."

"Hoće li se srediti?" uzdahne djevojka.

"Jednog dana." V-Stephens posegnu i pruži joj Evelyninu cigaretu. "Ne može ovo dovijeka trajati. Jednom ćemo biti slobodni."

"Polako", reče Evelyn opasnim glasom. Pogled joj poprimi neprijateljski oblik. "Mislila sam da si iznad svega toga."

V-Stephensovo tamnozeleno lice porumeni. "Misliš da mogu mirno stajati po strani dok vrijeđaju i ubijaju moj narod, gaze i ignoriraju naše interese da bi se ljigavi poput Ganneta mogli bogatiti na znoju ..."

"Ljigavi!" LeMarr znatiželjno upita. "Što znači ta riječ, Vachele?"

"Tako oni nazivaju Zemljane", odgovori Patterson. "Prestani, V-Stephens. Što se nas tiče, ne postoji tvoj i naš narod. Svi smo ista vrsta. Tvoji preci su bili Zemljani koji su potkraj dvadesetog stoljeća kolonizirali Veneru."

"Razlike su nastale uslijed vaše prilagodbe na novi planet", reče LeMarr. "Još uvijek se možemo međusobno razmnožavati - to je dokaz da smo ista vrsta."

"Istina", reče Evelyn Cutter tiho, "ali tko se želi udati za mekonogog ili vranu?"

Nastao je tajac. Osjećala se gadna napetost u vozilu dok je Patterson brzao prema bolnici. Venerijanka je pušila u svome kutu očiju prikovanih za vibrirajući pod vozila.

Patterson uspori na ulaznim vratima i pokaže svoju iskaznicu. Čuvar im pokaza da produže i Patterson ubrza. Dok je vraćao iskaznicu prstima dotakne nešto u svome džepu. Prisjeti se nečega.

"Imam nešto što će ti skrenuti misli s tvog problema", reče V-Stephensu i dobaci mu zapečaćenu kapsulu. "Vojska nam je ovo jutros vratila. Pogreška u dopisu. Kad pročitaš, daj Evelyn. Trebala je prvo njoj doći u ruke, ali sam bio znatiželjan."

V-Stephens otvori kapsulu i istrese njezin sadržaj. Unutra se halazio rutinski zahtjev za primanje u Državnu bolnicu s osobnim brojem ratnog veterana. Stari, znojem natopljeni dokumenti, papiri uništeni tijekom godina korištenja. Masni komadići metalne folije koji su presavinuti nošeni u džepu nečije znojne košulje. "Je li ovo važno?" upita V-Stephens nestrpljivo. "Zar nas zanima neka pogreška u dopisu?"

Patterson parkira auto na bolničkom parkiralištu i ugasi motor. "Obrati pažnju na broj zahtjeva", reče i otvori vrata. "Kada nađeš vremena za to otkrit ćeš nešto neobično. Čovjek ima iskaznicu starog ratnog veterana - koja još nije izdana."

LeMarr, beznadno zbunjen pogleda u Evelyn Cutter, pa u V-Stephensa, ali ne pronađe nikakvo objašnjenje.

Glas trgnu starca iz sna. "Davide Ungeru", ponovi ugodni ženski glas, "traže vas u bolnici. Morate se smjesta zaputiti onamo."

Starac zagunđa i uz napor se osovi na noge. Grabeći aluminijskim štapom odvoji se od znojem natopljene klupe i krene prema izlazu iz parka. A upravo se spremao zadrijemati i pobjeći od ovog prejakog sunca, buke i cerekanja djece i djevojaka i mladih vojnika ...

Na izlazu iz parka dvije prilike se pojave iz grmlja. David Unger zastane i zabulji se u nevjerici u te dvije osobe koje su prošle pored njega.

Iznenadi ga glas - njegov. Zavrištao je punim plućima, vriskom

punim bijesa i gađenja koji je ispunio čitav park. "Mekonogi!" zaurla i nespretno potrča za njima. "Mekonogi i vrane! U pomoć! Pomozite mi!"

Zamahujući štapom, počne šepati za Marsijancem i Venerijankom gubeći dah. Ljudi su se, lica blijedih u nevjerici, počeli skupljati. Dok je starac kaskao za prestravljenim parom, već je gledalište bilo popunjeno. Iscrpljen, zapne za fontanu i umalo padne. Štap mu izleti iz ruke. Njegovo naborano lice poprimilo je plavu boju; ružni je ožiljak došao do izražaja. Zdravo oko ispunjeno bijesom i mržnjom. Između zgrčenih usnica cijedila se slina. Grabio je u prazno svojom koščatom rukom za parom izmijenjenih koji su odlazili prema izlazu iz parka.

"Zaustavite ih!" zamumlja David Unger. "Ne dopustite im da pobjegnu! Što je s vama? Obične ste grbave kukavice. Kakvi ste vi to ljudi?"

"Polako, stari", reče mu jedan vojnik dobronamjerno. "Nikome nisu nanijeli zlo."

Unger dohvati svoj štap i za dlaku promaši vojnikovu glavu. "Pametnjakoviću", odbrusi mu. "Kakav si ti to vojnik?" Kašalj ga prekine. Padne na pod pokušavajući doći do zraka. "U moje vrijeme", uspije promrmljati, "zalijevali smo ih raketnim gorivom i potpaljivali. Iživljavali smo se na njima. Rezbarili smo prljave mekonoge i vrane. Pokazali smo im."

U daljini policajac zaustavi dvoje izmijenjenih. "Nastavite", zapovjedi prijeteći. "Vi ste stvari koje ovdje nemaju nikakva prava."

Izmijenjeni pokušaše proći pored njega, a policajac polagano izvuče palicu i pogodi Marsijanca posred čela. Krhka glava pukne i Marsijanac zatetura zaslijepljen od bola.

"Tako je već bolje", uzdahne David Unger zadovoljno.

"Odvratni, zli starče", promrmlja žena lica blijeda od užasa. "Ljudi poput vas su krivi za sve ove probleme."

"A što si ti?" odbrusi Unger. "Vranoljubac?"

Ljudi se počeše razilaziti. Unger, grabeći štapom i mumljajući kletve, krene prema izlazu iz parka, pljujući pritom u grmlje i odmahujući glavom.

Do bolnice je stigao još uvijek bijesan. "Što želite?" zapita na glavnom šalteru u predvorju. "Ne znam što se ovdje zbiva. Prvo me probudite iz prvog pravog sna otkad sam došao ovamo, a zatim ugledam dva mekonoga kako slobodno šeću parkom kao da ..."

"Dr. Patterson vas želi vidjeti", reče mu sestra strpljivo. "Soba 301." Kimne glavom robotu. "Povedi g. Ungera u sobu 301."

Starac mrzovoljno zašepesa za robotom koji je lagano klizio. "Mislio sam da su vas limene sve potrošili u bitki '88", zrgunđa. "Ovo nema smisla. Svi ti blijedi dečki u odorama, svi se samo dobro provode; cerekaju i hvataju djevojke koje nemaju ništa pametnije raditi nego ležati gole na travi. Nešto ovdje nije u redu. Nešto ..."

"Ovuda, gospodine", reče robot i vrata 301 bešumno kliznu u stranu.

Vachel Patterson ustane dok je starac ulazio i hvatao dah oslanjajući se na svoj aluminijski štap pred njegovim stolom. Tada je prvi put vidio, licem u lice, Davida Ungera. Odmjeriše jedan drugoga; tanki sokoliki stari ratnik i otmjeni mladi liječnik, crna rijetka kosa, moderne naočale i dobronamjerni lik. Pokraj njega, Evelyn Cutter je samo sjedila i slušala s cigaretom među zubima, zlatne kose začešljane unatrag.

"Ja sam dr. Patterson, a ovo je gospođica Cutter." Patterson se poigravao s odlijepljenim komadom trake na stolu. "Sjednite g. Unger. Želim vam postaviti nekoliko pitanja. Došlo je do nekih problema glede vaših dokumenata. Uobičajena pogreška, ali svejedno su vraćeni meni."

Unger se umorno zavali u stolicu. "Ispitivanja i papirologija. Ovdje sam proveo tjedan dana i svaki dan je bilo problema. Možda sam trebao samo leći na ulicu i umrijeti."

"Prema našim papirima, ovdje ste proveli osam dana."

"Bit će da je tako. Ako tako piše, onda mora biti istina." Starac mu odvrati podmuklim sarkazmom. "Da nije istina, ne bi tako pisalo."

"Primljeni ste kao ratni veteran. Sve troškove i njegu preuzima direktorat."

Unger živne. "Što tu nije u redu? Zaslužio sam to." Nagne se prema Pattersonu i uperi svoj prst u njega. "Pristupio sam vojsci sa šesnaest godina. Borio sam se i radio za Zemlju čitavog svog života. Još uvijek bih to radio da me nisu napola ubili tim svojim napadima. I ovako imam ludu sreću što sam živ." Svjesno protrlja ruševinu svog lica. "Čini se da vi niste ni sudjelovali. Nisam znao da je bilo mjesta koja je rat zaobišao."

Patterson i Evelyn Cutter izmjene poglede. "Koliko vam je godina, g. Unger?" iznenada upita Evelyn.

"Zar ne piše?" upita Unger bijesno. "Osamdeset i devet."

"A godina vašeg rođenja je ...?"

"2154. Zar ne možete izračunati?"

Patterson to zapiše na metalnu foliju pred sobom. "A vaša postrojba?"

Na to Unger poludi. "Ba-3, ako ste ikada čuli za nju. Iako, kako mi se čini, ovdje nitko ne zna za rat."

"Ba-3", ponovi Patterson. "Koliko ste dugo služili u toj postrojbi?"

"Pedeset godina. Onda sam pošao u mirovinu. Prvi put. Bilo mi je 67 godina. Uobičajeno. Dobio sam svoju mirovinu i komadić zemlje."

"I onda su vas ponovno pozvali?"

"Naravno da jesu! Zar se ne sjećate kako je Ba-3 krenula na prvu crtu, svi mi starci i umalo smo ih zaustavili, onaj zadnji napad? Ti si tada još bio klinac, ali svi znaju što smo učinili." Unger nespretno izvadi svoj Kristalni disk prve klase i baci ga na stol. "Ovo sam tada zaslužio. Svi koji smo preživjeli. Sva desetorica od trideset tisuća." Drhtavim prstima dohvati svoj orden. "Bio sam teško ranjen. Vidite moje lice. Spaljeno je kada je uništen brod Nathana Westa. Dvije sam godine proveo u vojnoj bolnici. Tada su raznijeli Zemlju." Staračke ruke se stegnuše u grču. "Mogli smo samo gledati kako se Zemlja pretvara u ruševinu. Nije ostalo ništa osim piljevine i pepela. Nema više gradova, sela. Sjedili smo i gledali kako njihovi C-projektili prolaze pored nas. Kada su napokon završili, okrenuli su se i na nas - na Mjesecu."

Evelyn Cutter pokuša nešto reći, ali usta je nisu slušala. Pattersonovo lice je poprimilo boju krede. "Nastavite", uspio je promucati. "Pričajte dalje."

"Skrivali smo se pod površinom, ispod Kopernikova kratera, dok su nas gađali C-projektilima. Izdržali smo skoro pet godina. Onda su se počeli spuštati. Ja i nekolicina preživjelih smo pobjegli u brzim napadačkim torpedima i postavili piratske baze na vanjskim planetima." Unger se trgnu nesvjesno. "Ne volim pričati o tomu. Poraz, kraj svega. Zašto me to pitate? Pomogao sam u izgradnji 3-4-9-5, jedne od najboljih baza. Barem između Neptuna i Urana. Tada sam ponovno otišao u mirovinu. Sve dok životinje nisu uletjele i ležerno je raznijeli u komadiće. Pedeset tisuća ljudi, žena i djece. Čitava kolonija."

"A vi ste pobjegli?" prošapće Evelyn Cutter.

"Naravno da jesam! Tada sam bio u ophodnji. Pogodio sam jedan od mekonogih brodova. Raznio sam ga i promatrao kako umiru. Bilo mi je malo lakše. Tada sam prešao na 3-6-7-7 nekoliko godina. Dok i

ona nije napadnuta. To je bilo ovog mjeseca. Borio sam se pritjeran uza zid." Prljavi žuti zubi iskeženi u agoniji. "Tada se nije imalo kamo pobjeći. Koliko sam ja znao." Krvavo oko prouči otmjen ured. "Nisam znao za ovo. Zbilja ste si dali truda pri izgradnji ove baze. Izgleda točno onako kako se sjećam stare Zemlje. Možda malo previše brza i blistava; nije tako mirna kakva je Zemlja bila. Ali čak i miris zraka ste pogodili."

Nastade tišina.

"I došli ste ovamo - nakon što je ta kolonija uništena?" upita Patterson promuklo.

"Čini se tako." Unger slegne ramenima. "Zadnje čega se sjećam je da je kupola popustila i zrak, toplina i gravitacija cure van. Brodovi vrana i mekonogih su se spuštali na sve strane. Ljudi su umirali svuda oko mene. Ja sam izgubio svijest. Sljedeće čega se sjećam je da ležim na ulici i kako me ljudi pokušavaju uspraviti. Limeni i jedan od vaših liječnika su me doveli ovamo."

Patterson se nesvjesno strese. "Razumijem." Prsti su mu odsutno lupkali po otrcanim, znojem natopljenim dokumentima. "Znači to objašnjava ovu nepravilnost."

"Zar ne piše sve? Nešto nedostaje?"

"Svi vaši dokumenti su ovdje. Vaša kapsula vam je bila vezana za ručni zglob kad su vas dovezli."

"Naravno." Ponosno se isprsi. "To sam naučio kad mi je bilo 16 godina. Čak i mrtvi morate imati svoju kapsulu. Dokumenti uvijek moraju štimati."

"Dokumenti štimaju", reče Patterson odsutno. "Možete se vratiti u svoju sobu. Ili u park. Gdje god želite." Mahne robotu i ovaj izvede starca na hodnik.

Kad su se vrata zatvorila Evelyn Cutter poče tiho i monotono kleti. Zgazi potpeticom cigaretu i poče nervozno hodati gore-dolje. "Bože blagi, u što smo se to uvalili?"

Patterson uključi intervid, otkuca vanjski broj i reče u monitor: "Spojite me s vojnim stožerom. Smjesta."

"Na Mjesecu, gospodine?"

"Točno", reče Patterson. "Glavna baza na Mjesecu."

Na zidu ureda, pored uznemirene i ushodane prilike Evelyn Cutter, na kalendaru je pisalo 4, kolovoz 2169. Ako je David Unger rođen 2154. onda on sada ima 15 godina. Aon jest rođen 2154. Tako piše na njegovim otrcanim, požutjelim, znojem nagrizenim iskaznicama. Na

dokumentima što su preživjeli rat koji tek treba započeti.

"Uistinu je veteran", Patterson reče V-Stephensu. "Veteran rata koji će početi sljedeći mjesec. Nije ni čudo što su ga IBM-ova računala odbila."

V-Stephens obliže svoje tamnozelene usne. "Rat će se voditi između Zemlje i dva kolonizirana planeta. Zemlja će biti poražena?"

"Unger se borio tijekom čitava rata. Vidio ga je od početka do kraja - do potpunog uništenja Zemlje." Patterson priđe prozoru i zagleda se van. "Zemlja je izgubila rat i rasa Zemljana je potpuno uništena."

Kroz prozor V-Stephensova ureda Patterson je promatrao grad. Kilometri zgrada, bijelih i blještavih od popodnevnog sunca. Jedanaest milijuna ljudi. Ogromni centar trgovine i industrije. Središnjica ekonomije čitava sustava. A izvan njega, svijet gradova, farmi i autocesta; tri milijarde muškaraca i žena. Rascvjetan, zdrav planet. Matični svijet s kojega su potekli svi izmijenjeni, ambiciozni kolonizatori Venere i Marsa. Bezbrojni teretnjaci, opterećeni mineralima, rudama i proizvodima, prošli su između Zemlje i kolonija. Istraživačke ekipe već istražuju daljnje planete, polažući pravo u ime direktorata na sve izvore sirovina.

"Vidio je kako se sve ovo pretvara u prašinu", reče Patterson. "Vidio je posljednji napad na Zemlju koji je probio obranu. Zatim su uništili bazu na Mjesecu."

"Kažeš da su glavešine s Mjeseca krenule ovamo?"

"Ispričao sam im dovoljno da su smjesta poletjeli ovamo. Obično su za tako nešto potrebni tjedni."

"Želio bih vidjeti tog Ungera", reče V-Stephens zamišljeno. "Postoji li način da ..."

"Vidio si ga. Vratio si mu život, zar se ne sjećaš? Kad su ga prvi put pronašli i doveli ovamo."

"Oh", reče V-Stephens nježno. "Taj prljavi starac?" Pojavi se iskra u njegovom pogledu. "Znači to je Unger ... veteran rata koji tek dolazi."

"U kojem ćete vi pobijediti. Zemlja će biti poražena." Patterson se naglo odmakne od prozora. "Unger misli da je ovo umjetni satelit negdje između Urana i Neptuna. Rekonstrukcija manjeg dijela New Yorka - nekoliko tisuća stanovnika i strojeva pod plastičnom kupolom. Nema pojma što mu se u stvari dogodilo. Nekako je uspio putovati kroz vrijeme."

"Pretpostavljam da je neki izboj energije ... ili njegova očajnička

želja za bijegom ... U svakom slučaju, čitava je ova priča nevjerojatna. Ima neku vrstu ..." V-Stephens pokuša pronaći pravu riječ, " ... mističnog ugođaja. Što je, k vragu, ovo? Božji znak? Prorok s nebesa?"

Otvore se vrata i u prostoriju ušeta V-Rafia. "Oh", reče ugledavši Pattersona. "Nisam znala da -"

"U redu je." V-Stephens joj kimne da uđe. "Sjećaš se Pattersona. Bio je s nama u autu kad smo te pokupili."

Izgledala je puno bolje nego prije nekoliko sati. Ogrebotine na licu više nisu bile vidljive, kosa joj je bila uredno začešljana i presvukla se u naborani pulover i suknjicu. Zelena koža joj je blistala dok se nervozno približavala V-Stephensovu stolu. "Ostat ću ovdje", ispriča se Pattersonu. "Ne mogu izaći odavde, barem ne još sada." Pogleda V-Stephensa tražeći potporu.

"Nema nikoga od obitelji na Zemlji", objasni V-Stephens. "Došla je ovamo kao biokemičarka 2. klase. Radila je u laboratoriju Westinghouse pored Chicaga. U New York je došla u kupnju što se pokazalo kao velika pogreška."

"Zar se ne može priključiti V-koloniji u Denveru?" upita Patterson.

V-Stephens se zarumeni. "Ne želiš još jednog mekonogog?"

"Što možemo učiniti? Nismo mi izbjegličko središte. Nema razloga zašto je ne bismo prvom raketom poslali za Denver. Nitko se ne bi miješao."

"O tome ćemo poslije", reče V-Stephens živčano. "Trenutno imamo važnijih stvari za raspraviti. Provjerio si Ungerove dokumente? Siguran si da nisu krivotvoreni? Pretpostavljam da je to nemoguće, ali moramo biti sigurni."

"Ovo mora ostati tajna", reče Patterson nervozno, uputivši pritom pogled na V-Rafiu. "Ne bismo nikoga vanjskog smjeli uplitati."

"Mislite na mene?" V-Rafia reče nesigurno. "Onda mi je bolje da izađem."

"Nemoj", reče V-Stephens i grubo je zgrabi za ruku. "Ne možeš ovo zataškati, Pattersone. Unger je ovo vjerojatno ispričao barem pedesetorici; po čitav dan sjedi u parku i maltretira prolaznike."

"O čemu je riječ?" upita V-Rafia znatiželjno.

"Ništa važno", odgovori Patterson upozoravajući.

"Ništa važno!" ponovi V-Stephens. "Samo mali rat. Komercijalni program." Licem mu prođe niz osjećaja, uzbuđenje i neizrečena želja

su jednostavno izbijali iz njega. "Molimo vas da položite oklade. Nemojte riskirati. Kladi se na sigurno, dušo. Ovo je ipak povijest, zar ne?" Okrene se Pattersonu očekujući potvrdu svojih riječi. "Što kažeš? Ne mogu to spriječiti - ni ti, zar ne?"

Patterson polako kimne. "Mislim da imaš pravo", reče nesretno i zamahnu svom snagom.

Pogodi postrance V-Stephensa koji se pokušao izmaknuti. Ovome se u ruci stvori pištolj koji drhtavi rukama usmjeri. Patterson mu ga izbije iz ruku i postavi ga na noge. "Pogriješio sam, Johne", reče teško dišući. "Nisam ti smio pokazati Ungerovu kapsulu. Nisam ti smio reći."

"Imaš pravo", prošapće V-Stephens. Oči su mu bile pune žaljenja dok je gledao u Pattersona. "Ali znam. Obojica znamo. Izgubit ćete rat. Čak i da zaključate Ungera i zakopate ga u zemlju, prekasno je. Color-Ad će saznati čim izađem odavde."

"Spalili su njihov ured u New Yorku."

"Onda ću pronaći njihov ured u Chicagu. Ili Baltimoreu. Odletjet ću do Venere ako budem morao. Razglasit ću dobru vijest. Bit će to naporan i dugotrajan rat, ali pobijedit ćemo. I ti tu ništa ne možeš učiniti."

"Mogu te ubiti", reče Patterson. Mozak mu je panično radio. Bilo je prekasno. Ako spriječi V-Stephensa i Ungera preda vojsci...

"Znam o čemu razmišljaš", zausti V-Stephens. "Ako Zemlja ne uzvrati, mogli bismo izbjeći rat, možda još uvijek ima nade." Divljački je grčio usne. "Misliš da ćemo vam dopustiti izbjegavanje rata? Sada više ne. Prema tebi, samo izdajnici pristaju na kompromise. Prekasno je."

"Biti će prekasno samo ako ti izađeš odavde." Rukom dosegne uteg za papir sa stola. Zamahne i osjeti cijev pištolja pod rebrima.

"Nisam sigurna kako ovo radi", polagano reče V-Rafia, "ali mislim da je dovoljno pritisnuti ovu tipku."

"Točno", reče s olakšanjem V-Stephens."Nemoj je još pritisnuti. Želim s njim još razgovarati. Možda ga možemo urazumiti." Elegantno se izvuče iz Pattersonova stiska, udalji dva koraka i opipa razbijenu usnicu i zube. "Sam si to tražio, Vachele."

"Ovo je ludost", odbrusi Patterson pogleda prikovanog na cijev koja ja plesala u V-Rafijinim nesigurnim rukama. "Očekuješ da ćemo pristati na rat za koji znamo da ćemo izgubiti?"

"Nećete imati izbora", blistale su V-Stephensove oči. "Natjerat ćemo vas da se borite. Kad napadnemo vaše gradove, uzvratit ćete. To je - u

ljudskoj prirodi."

Prva je zraka iz ledenog pištolja promašila Pattersona. On se izmakne i posegne za djevojčinim tankim ručnim zglobom. Zagrabi u prazno i baci se na pod dok je druga zraka sjekla zrak. V-Rafia ustukne očiju širokih od straha i nevjerice neodređeno ciljajući u tijelo koje se podizalo. Skočio je raširenih ruku prema prestravljenoj djevojci. Vidio je kako joj se prst zgrčio i kako se cijev zamračila uključujući polje. I to je bilo sve.

Kroz razvaljena vrata vojnici u plavom su uhvatili V-Rafiu u smrtonosnu unakrsnu paljbu. Hladni dah dotakne Pattersonovo lice. On se sruši unatrag, ruku panično dignutih u zrak dok su ledene zrake sjekle zrak oko njega.

Tijelo V-Rafie nakratko zapleše dok je oblak savršene hladnoće blistao oko njezina tijela. Zastala je tako naglo kao da je netko pritisnuo stanku na njezinu životnu projektoru. Nije bilo ni traga njezinoj prirodnoj boji. Bizarna imitacija ljudske prilike, jedne ruke podignute u bezuspješnom pokušaju zaštite, koja stoji.

Zatim ledeni kip eksplodira. Dijelovi se pretvoriše u kristalne djeliće koji dosegnuše i najskriveniji dio prostorije.

Frances Gannet oprezno izviri iza vojnika, crven u licu i znojan. "Vi ste Patterson?" upita. Ispruži mu svoju tešku ruku, ali ovaj je ne prihvati. "Vojska me, naravno, obavijestila o situaciji. Gdje je starac?"

"U blizini", promrmlja Patterson. "Pod prismotrom." Okrene se prema V-Stephensu i njihovi se pogledi susretnu. "Vidiš?" reče promuklo. "Dolazi do ovakvih stvari. Zar si zbilja ovo želio?"

"Dođite, g. Patterson", Francis Gannet upadne nestrpljivo. "Nemam vremena za gubljenje. Prema vašim riječima, stvar je prilično ozbiljna."

"I jest", odgovori V-Stephens mirno i obriše krv na usnici rupčićem. "Vrijedno je puta s Mjeseca. Vjerujte mi na riječ - znam."

Čovjek koji je sjedio Gannetu s desne strane bio je poručnik. U nevjerici je promatrao sliku na videkranu. Njegovo mlado zgodno lice buljilo je u sivu prašinu iz koje se probijao veliki bojni brod uništenog reaktora, rupa umjesto mjesta za topove, oplate potpuno izbušene.

"Blagi Bože", reče tiho poručnik Nathan West. "To je Wind Giant. Najveći bojni brod kojeg imamo. Potpuno uništen."

"To će biti vaš brod", reče Patterson. Biti ćete njegov zapovjednik '87 godine kada će ga uništiti zajedničke snage venerijanske i

marsovske flote. David Unger će biti jedan od vaših vojnika. Vi ćete poginuti, ali Unger će se spasiti. Nekolicina preživjelih s vašeg broda promatrat će s Mjeseca kako Zemlju sustavno uništavaju C-projektili s Venere i Marsa."

Na ekranu, tijela su letjela poput riba u tamnom, muljem ispunjenom akvariju. Divlji tornado urlao je u središtu. Energetska pijavica koja je rezala brodove divljačkom snagom. Srebrni zemaljski brod na trenutak je mirno stajao, a zatim se razletio. Brzi crni marsovski brodovi su pojurili kroz nastalu rupu u obrani - zemaljska krila obrane sjekli su venerijanski brodovi. Zajedno - uhvatili su ostatak zemaljskih bojnih brodova i zdrobili ih u ništavilo. Kratki bljeskovi označavali su umiranje brodova. U pozadini se plavozeleni dragulj Zemlja veličanstveno okretao oko svoje osi.

Već tada su se vidjele ružne rupe na površini. Krateri od C-projektila koji su probili obranu.

LeMarr isključi projektor i slike nestade. "Ovime završava moždani kadar. Od njega možemo dobiti samo vizualne djeliće poput ovoga, kratke epizode koje su ostavile jak utjecaj na njega. Ne možemo dobiti ništa kontinuirano. Sljedeće sjećanje je iz vremena od nekoliko godina poslije, s jednog od umjetnih satelita."

Kad su upalili svjetla, grupa gledatelja je ukočeno ustala. Gannetovo lice je poprimilo tamnosivu boju. "Dr. LeMarr, želio bih ponovno pogledati snimak Zemlje." Bespomoćno mahne rukom. "Znate na koji mislim."

Svjetla se ugase i ekran ponovno oživi. Ovaj put je na ekranu bila samo Zemlja, dragulj koji se smanjuje dok brzinski torpedo u kojem sjedi David Unger bježi prema otvorenom svemiru. Unger se smjestio tako da se njegov mrtvi svijet može gledati do posljednjeg trenutka.

Zemlja je bila jedna velika ruševina. Nesvjesno, uzdah se protegne među časnicima koji su gledali. Ništa nije preživjelo. Ništa se nije pomicalo. Samo su oblaci radioaktivne prašine lutali iznad kraterima ukrašene površine. Ono što je nekad bio planet s tri milijarde stanovnika sada je pretvoreno u pepeo. Ostale su samo hrpe ruševina, koje je po prostranstvima i morima raznosio orkanski vjetar.

"Pretpostavljam da će preživjeti neka vrsta biljaka", reče Evelyn Cutter okrutno dok je slika na ekranu blijedjela i svjetla se polagano palila. Strese se i okrene na drugu stranu.

"Možda korov", reče LeMarr. "Tamni suhi korov koji se probija kroz ruševine. Možda se kasnije pojavi i kakva vrsta kukaca. Bakterije u svakom slučaju. Pretpostavljam da bi s vremenom bakterije uspjele pretvoriti pepeo u korisnu zemlju. Kiše će padati milijardu godina."

"Budimo razumni", reče Gannet. "Mekonogi i vrane će je ponovno naseliti. Življet će ovdje na Zemlji još dugo nakon što svi mi nestanemo."

"Spavat će u našim krevetima?" upita LeMarr nježno. "Koristiti naše kupaonice, kuće i vozila?"

"Ne razumijem vas", reče Gannet nestrpljivo. Mahne Pattersonu. "Sigurni ste da nitko osim nas ovdje ne zna za ovo?"

"Zna V-Stephens", reče Patterson. "Ali on je zatvoren na psihijatriji. Znala je i V-Rafia, ali ona je mrtva."

Poručnik West priđe Pattersonu. "Možemo li ga ispitati?"

"Da, gdje je Unger?" zatraži Gannet. "Moji ga ljudi žele osobno upoznati."

"Imate sve potrebne podatke", odgovori Patterson. "Znate koji je ishod rata. Znate što će se zbiti sa Zemljom."

"Što želite reći?" umorno upita Gannet.

"Izbjegnite rat."

Gannet slegne svojim debelim tijelom. "Na kraju krajeva, ne možemo mijenjati povijest. A ovo je povijest budućnosti. Nemamo izbora nego se boriti."

"Barem se nećemo mirno predati", reče Evelyn Cutter hladno.

"O čemu ti to?" uleti LeMarr uzbuđeno. "Ti si član bolničkog osoblja i tako govoriš."

Njezine oči planu. "Vidio si što su učinili od Zemlje. Kako su je izrezali na komadiće."

"Moramo biti iznad toga", pobuni se LeMarr. "Ako dopustimo da nas povuče ovaj val mržnje i nasilja ..." Potraži pomoć od Pattersona. "Zašto je V-Stephens zatvoren? Nije ništa luđi od nje."

"Istina", složi se Patterson. "Ali ona je luđakinja na našoj strani. Takve fanatike ne zatvaramo."

LeMarr se odmakne od njega. "Zar si i ti za borbu? Zajedno s Gannetom i njegovim vojničinama?"

"Želim izbjeći ovaj rat", reče Patterson tupo.

"Je li to moguće?" upita Gannet. Zaneseni sjaj se pojavi u njegovim plavim očima i brzo nestane.

"Možda, zašto ne? Ungerov povratak ovamo unosi nove elemente jednadžbe."

"Ako je moguće izmijeniti budućnost", reče Gannet polagano, "onda možda imamo i neke druge mogućnosti. Ako postoje dvije verzije budućnosti onda ih ima neograničen broj. Svaka se mogućnost grana na pojedinoj točki." Lice mu poprimi kameni izraz. "Možemo iskoristiti Ungerovo poznavanje bitaka."

"Dopustite meni da razgovaram s njim", prekine ih uzbuđeno poručnik West. "Možda možemo otkriti borbenu strategiju mekonogih. Vjerojatno je svaku bitku već tisuću puta prevrtio u svojoj glavi."

"Prepoznat će vas", reče Gannet. "Bio je vaš vojnik."

Patterson se duboko zamisli. "Ne bih rekao", reče Westu. "Puno ste stariji od Davida Ungera."

West zbunjeno zatrepće. "Kako to mislite? On je uništeni starac, a ja tek izlazim iz dvadesetih."

"Davidu Ungeru je 15 godina", odgovori Patterson. "U ovom ste trenutku skoro dva puta stariji. Već ste časnik koji je u stalnom sastavu Mjesečeve baze. Unger još nije ni stupio u vojsku. Dobrovoljno će se javiti kad rat bukne. Običan vojnik bez obuke i iskustva. Kad budete starac, zapovjednik Wind Gianta, on će biti srednjovječni vojničić koji opslužuje top čije ime vi ni ne znate."

"Znači Unger već postoji?" reče Gannet zbunjeno.

"Unger je negdje u blizini i čeka da stupi na scenu." Patterson odluči spremiti ovu informaciju za kasniju obradu. Još im to može biti od koristi. "Mislim da vas neće prepoznati. Možda vas nikada nije ni vidio. Wind Giant je ogroman brod."

West se brzo složi. "Ozvučite me, Gannet. Tako da zapovjedništvo ima i audio i video prijenos onoga što mi Unger ispriča."

David Unger je mrko sjedio, pod jutarnjim suncem, na klupi u parku. Izmučeni prsti su mu stezali aluminijski štap dok je mrzovoljno promatrao prolaznike.

Na desno od njega robo-vrtlar je uporno obrađivao uvijek isti dio travnjaka, metalnih očiju prikovanih na pogrbljeni lik starca. Dolje niz put grupica besposličara je dobacivala komentare monitorima u parku i tako održavala sustav releja otvorenim. Djevojka koja se sunčala u toplesu uz bazen kimne vojnicima u prolazu koje je David Unger uvijek držao na oku.

Toga je jutra u parku bilo skoro stotinu ljudi. Svi su bili ubačeni agenti koji su promatrali nedavno usnula starca.

"U redu", reče Patterson. Njegov je auto bio parkiran na granici

između šumarka i livade. "Upamti, ne smijete ga previše uzbuditi. V-Stephens ga je prvi put vratio u život. Ako nešto pođe po zlu s njegovim srcem, nemamo V-Stephensa da mu pomogne."

Plavokosi poručnik kimne, poravna svoju plavu odoru i krene stazicom. Zabaci kacigu i odlučno se usmjeri prema središtu parka. Dok se približavao promatrači se polagano pripremiše. Jedan po jedan smjestiše se na livade, klupe, u grupice na stazi i uz bazen.

Poručnik West zastane kod fontane i dopusti robotu - fontani da mlazom pogodi u njegova usta. Odmakne se i prouči, ruku opuštenih uz tijelo, mladu djevojku koja se upravo razodijevala i smještala na šareni ručnik pored bazena. Oči su joj bile zatvorene, usne blago rastvorene. Opuštala se uz uzdah zadovoljstva.

"Neka on započne razgovor", reče tiho ona poručniku koji je sada stajao korak od nje nogom naslonjen na klupu. "Nemoj ti započinjati."

Poručnik West je još trenutak promotri i nastavi stazom. Široki prolaznik mu brzo dobaci. "Ne tako brzo. Hodaj polako i izgledaj kao da ti se ne žuri."

"Moraš izgledati kao da imaš čitav dan na raspolaganju", dobaci mu u prolazu ružna bolničarka koja je gurala kolica s djetetom.

Poručnik West se skoro trenutno zaustavi. Nezainteresirano šutne kamenčić u grmlje. Ruku duboko zakopanih u džepove odšeta se do središnjeg bazena i zagleda u njegovu dubinu. Zapali cigaretu i kupi sladoled od robota-prodavača.

"Neka vam kapne na odoru, gospodine", reče mu glas iz zvučnika na robotu. "Počnite psovati i čistiti se."

Poručnik West pusti sladoled da se otopi na toplom ljetnom suncu. Kad napokon par kapi klizne niz njegovu šaku i sleti na odoru on se namršti, dohvati rupčić iz džepa, namoči ga u bazenu i pokuša nespretno očistiti mrlju.

Na svojoj klupi, starac s ožiljkom promatrao je zdravim okom ovu predstavu i veselo se hihotao. "Pazite", dobaci. "Još uvijek curi."

Poručnik West nervozno podigne pogled.

"I dalje vam curi", stari se krezubo hihotao, očigledno zabavljen.

Poručnik se dobronamjerno nasmiješi. "Čini se", prizna. Baci rastopljeni sladoled u kantu za otpatke i završi s čišćenjem svoje odore. "Toplo je", primijeti i pogledom prijeđe po okolici.

"Dobro to održavaju", složi se Unger, kimajući svojom sitnom glavom. Nagne glavu i proškilji pokušavajući raspoznati oznaku na ramenu mladog vojnika. "Vi ste u raketašima?"

"Topnici", reče West. Jutros mu je promijenjena oznaka. "Ba-3."

Starac se strese i nervozno pljune u grm. "Zbilja?" Napola ustane, uzbuđen i prestrašen dok se poručnik udaljavao. "Znate, i ja sam bio u Ba-3 davno." Pokuša glas održati mirnim i neobveznim. "Davno prije vašeg rođenja."

Iznenađenje i nevjerica prijeđe Westovim naočitim licem. "Nemojte se šaliti. Samo je nekolicina iz stare postrojbe živa. Zezate me."

"Bio sam, doista", zacvrkuće Unger, žurno posežući za džepom. "Pogledajte ovo. Pričekajte minutu i pokazat ću vam nešto." Ponosan i uspravan, držao je u ruci Kristalni disk. "Vidite? Znate li što je ovo?"

Poručnik se dugo zagleda u odličje. Prave emocije se uzburkaju u njemu; ovo nije morao odglumiti. "Smijem li je pogledati?" napokon upita.

Unger je na trenutak oklijevao. "Svakako", reče. "Izvolite."

Poručnik West primi medalju i dugo je zadrži u ruci, važući je i ispitujući njezinu hladnu površinu na svojoj mekoj koži. Napokon mu je vrati. "To ste zaslužili '87?"

"Točno", reče Unger. "Vi se toga sjećate?" Vrati je u džep. "Ne, tada još niste bili ni rođeni, ali čuli ste za to, zar ne?"

"Jesam", reče West. "Puno sam puta slušao o tome."

"I niste zaboravili? Mnogi su zaboravili što smo ondje učinili."

"Tog smo dana gadno potučeni", reče West. Polagano sjedne na klupu do starca. "Bio je to gadan dan za Zemlju."

"Izgubili smo", složi se Unger. "Samo nas se nekolicina izvukla. Ja sam završio na Mjesecu. Gledao sam kako razaraju Zemlju, komadić po komadić. Sve dok nije ništa ostalo živo. To mi je slomilo srce. Plakao sam sve dok se nisam osjećao poput mrtvaca. Svi smo plakali, vojnici, radnici. Samo smo mogli gledati. A onda su rakete krenule prema nama."

Poručnik obliže svoje suhe usne. "Vaš zapovjednik nije preživio, zar ne?"

"Nathan West je umro na svom brodu", reče Unger. "Bio je najbolji zapovjednik. Nisu mu bez razloga dali u ruke Wind Gianta." Njegovo se staračko tijelo strese od uspomena. "Nema više ljudi poput Westa. Jednom sam ga vidio. Visoki čovjek isklesana lica, širokih ramena. Pravi div. Bio je to velik starac. Nitko to nije mogao bolje izvesti od njega."

West na trenutak razmisli. "A da je tko drugi zapovijedao ...?"

"Ne!" vrisne Unger. "Nije bilo boljeg čovjeka! Čuo sam da ... Znam što su oni debeli stratezi govorili. Nisu imali pravo! Nitko nije mogao izvući pobjedu u toj bitci. Nismo imali šanse. Bilo ih je pet na jednog našega - dvije velike flote; jedna je udarila ravno u naše središte, a druga je čekala da nas žive pojede."

"Razumijem", reče West tmurno. Nevoljko nastavi ispunjen nelagodom. "Ti debeloguzi foteljaši, što oni znaju? Nikada ih ne slušam." Pokuša se nasmiješiti, ali ga lice ne posluša. "Uvijek ponavljaju kako smo mogli pobijediti i spasiti Wind Gianta, ali ja ..."

"Pogledajte", reče Unger zajapureno. Zdravo oko mu je blistalo puno bijesa. Vrhom svog štapa poče crtati po prašini ispred njih. "Ova crta je naša flota. Sjećate se kako ju je West postavio? Mudrac je tog dana postavljao obranu. Genij. Zadržavali smo ih punih 12 sati prije nego što su se probili. Nitko se nije nadao da ćemo i toliko izdržati." Unger divlje ucrta još jednu liniju. "Ovo je flota Vrana."

"Razumijem", promrmlja West. Nagne se naprijed tako da bi kamera na njegovim prsima prenijela ove grube skice u prašini pokretnoj stanici koja je primala njegov signal. Podaci su bili proslijeđeni u stožer na Mjesecu. "A flota mekonogih?"

Unger ga oprezno pogleda, postiđen. "Ne dosađujem vam? Starac poput mene voli pričati. Katkad dosađujem ljudima i oduzimam im dragocjeno vrijeme."

"Nastavite", odgovori mu West. Ozbiljno je mislio. "Nastavite crtati - pratim vas."

Evelyn Cutter je nervozno šetkala po svom stanu, ruku prekriženih na prsima i usana zgrčenih u bijesnu grimasu. "Ne razumijem te!" Zastane da bi navukla zastore. "Maloprije si bio spreman ubiti V-Stephensa. Sada ne želiš ni pomoći da blokiramo LeMarra. Znaš da on ne shvaća što se događa. Ne voli Ganneta i melje o međuplanetarnoj zajednici znanstvenika, o našoj obvezi prema ljudskoj vrsti općenito. Ako ga se V-Stephens dokopa ..."

"Možda LeMarr ima pravo", reče Patterson. "Ni meni se Gannet ne sviđa."

Evelyn prasne. "Uništit će nas! Ne možemo ratovati s njima - nemamo šanse." Zastane pred njim. "Ali to oni ne znaju. Moramo neutralizirati LeMarra. Barem na neko vrijeme. Svaka minuta njegove slobode dovodi Zemlju u sve veću pogibelj. Tri milijarde ljudi ovisi o njegovom zaustavljanju."

Patterson odgovori depresivno: "Vjerujem da te Gannet obavijestio

o istrazi koju je West danas proveo."

"Nema nikakvih rješenja. Stari zna napamet sve bitke i sve smo ih izgubili." Umorno protrlja čelo. "Želim reći, sve ćemo ih izgubiti." Umornim prstima skupi prazne šalice od kave. "Može još kave?"

Patterson je nije čuo; zadubio se u misli. Priđe prozoru dok se ona vraćala sa šalicama svježe kave.

"Nisi vidjela kad je Gannet ubio onu djevojku", reče Patterson.

"Koju? Onu mekonogu!" Dodavala je šećer i mlijeko u kavu. "Htjela te ubiti. V-Stephens bi pobjegao u Color-Ad i započeo rat." Nestrpljivo mu gurne šalicu. "U svakom slučaju, tu smo djevojku mi spasili."

"Znam", reče Patterson. "To me i muči." Uzme šalicu su i ispije gutljaj. "Zašto smo je i izvlačili pred razularenom masom? Gannetovih ruku djelo. I mi smo njegovi radnici."

"I?"

"Znaš kakvu igru igra!"

Evelyn slegne ramenima. "Samo razmišljam praktično. Ne želim da unište Zemlju. Gannet također - želi izbjeći rat."

"Do prije nekoliko dana je želio rat. Tada je još vjerovao u pobjedu."

Evelyn se grubo naceri. "Naravno! Tko bi započeo rat u kojem ne može pobijediti? To nije razumno."

"Sada će Gannet zadržati rat", prizna Patterson. "Dat će kolonijama nezavisnost. Priznat će Color-Ad. Uništiti će Davida Ungera i sve koji nešto znaju. Prikazat će se kao dobronamjerni borac za mir."

"Naravno. Već se priprema za dramatičan put na Veneru. Pregovori u posljednjem trenutku s čelnicima Color-Ada, da spriječe rat. Izvršit će pritisak na direktorat da dozvole otcjepljenje Marsa i Venere. Postat će uzor sustava. Nije li to bolje nego uništena Zemlja i zatrta zemaljska rasa?"

"Sada se veliki strojevi okreću u drugom smjeru i urlaju protiv rata." Patterson se ironično nasmiješi. "Mir i kompromisi umjesto mržnje i destruktivna nasilja."

Evelyn se nasloni na rukohvat stolice i prepusti proračunima. "Koliko je bilo Davidu Ungeru godina kada je stupio u vojsku?"

"Petnaest ili šesnaest."

"Kada čovjek stupi u vojsku dobije svoj broj, zar ne?"

"Točno. I?"

"Možda sam u krivu, ali prema mojim proračunima ..." Pogleda u njega. "Unger će se prijaviti i dobiti broj ubrzo. Taj bi se broj trebao pojaviti za koji dan s obzirom koliko se ljudi prijavljuje."

Neobičan izraz prijeđe Pattersonovim licem. "Unger je već živ ... petnaestogodišnji klinac. Unger mladić i Unger senilni veteran. Obojica živi u istom trenutku."

Evelyn se strese. "Bolesno. Što ako nalete jedan na drugoga. Velike ih razlike dijele."

Patterson zamisli sliku veselog dječaka od petnaest godina. Željnog borbe. Spremnog uskočiti u bitku i ubijati mekonoge i vrane pun idealističke volje. U ovom trenutku Unger je na putu k regrutnom uredu ... a poluslijepi, obogaljeni osamdesetdevetogodišnji starac izlazi iz svoje bolničke sobe prema parku, grčevito stežući aluminijski štap i mrmljajući svoju priču svima na koje naiđe.

"Morat ćemo otvoriti četvore oči", reče Patterson. "Reci nekome od svojih u vojsci da ti javi čim se njegov broj pojavi. Kada ga Unger preuzme."

Evelyn kimne. "To bi moglo biti pametno. Možda bismo mogli zatražiti njegove podatke iz spiska građana. Mogli bismo ga pronaći i..."

Naglo zastane. Vrata njezina stana se bešumno otvore. Edwin LeMarr je stajao držeći se za kvaku. Oči su mu bile crvene. Teško dišući uđe u sobu. "Vachel, moramo razgovarati."

"Što je?" upita Patterson. "Što se događa?"

LeMarr uputi Evelyn pogled pun mržnje. "Pronašao je. Znao sam da hoće. Čim ga proanalizira i snimi na traku ..."

"Gannet?" Hladni trnci prođoše niz Pattersonovu kralježnicu. "Što je pronašao?"

"Trenutak krize. Stari je izbrbljao nešto o konvoju od pet brodova. Gorivo za vransku flotu. Bez pratnje i na putu za bojišnicu. Unger kaže da će ih naši izviđači previdjeti." LeMarrovo disanje je sada bilo isprekidano i mučno. "Kaže da smo prije znali ..." Uz veliki napor napokon se uspije sabrati. "Mogli smo ih uništiti."

"Razumijem", reče Patterson. "I sada je ravnoteža prebačena u korist Zemlje."

"Ako West otkrije putanju konvoja", završi LeMarr. "Zemlja će pobijediti u ratu. To znači da će Gannet krenuti u borbu - čim sazna sve podatke."

V-Stephens je sjedio na jednodjelnoj klupi koja je služila kao stolica, stol i krevet u sobi psihijatrijskog odjela. Cigareta mu je visjela između tamnozelenih usana. Kockasta soba je bila asketski uređena, prazna. Zidovi oličeni u svijetlu tupu boju. S vremena na vrijeme on pogleda na sat na ruci i zatim vrati pozornost na predmet koji je puzao gore-dolje po zapečaćenim stjenkama brave na vratima.

Predmet se kretao polako i oprezno. Već dvadeset devet sati u komadu pregledava bravu; proučio je napajanje koje je držalo teška vrata zaključana i pronašlo je terminale koji su pomoću vodova tvorili magnetsku bravu vrata. U zadnjih sat vremena probilo se kroz rexeroidnu površinu na dva centimetra od terminala. Predmet koji je puzao i istraživao bila je V-Stephensova kirurška ruka, robot visoke kvalitete obično pričvršćen za zglob njegove desne ruke.

Sada se nije nalazila ondje. Skinuo ju je i poslao da pronađe izlaz. Metalni su se prsti nespretno držali za glatku površinu dok je prst sa skalpelom oprezno probijao površinu. Bio je to prevelik posao za kiruršku ruku; poslije ovoga neće biti od neke koristi za operacijskim stolom. Ali V-Stephens je lako mogao kupiti drugu - ima ih na rasprodaji u bilo kojoj venerijanskoj trgovini medicinske opreme.

Kažiprst ruke je došao do anode terminala i upitno zastao. Sva četiri prsta se isprave podsjećajući na antene nekog kukca. Jedan po jedan se smjeste u iskopanu rupu tražeći izvod katode.

Iznenada nešto bljesne. Pojavi se bijeli oblak i začuje zvuk otključavanja. Ulazna brava ostane nepokretna dok se ruka bacila na pod. Svoj je posao obavila. V-Stephens ugasi cigaretu, elegantno ustane, prijeđe na drugi kraj kocke i podigne je.

S rukom na svom mjestu, kao dijelom njegova tijela, V-Stephens zgrabi bravu i nakon trenutka promišljanja povuče prema sebi. Vrata se otvore bez otpora i on se nađe pred praznim hodnikom. Nije bilo nikakvih zvukova ni kretanja. Nema stražara. Nema kamera na psihijatriji. V-Stephens pohita naprijed, kroz niz povezanih prolaza.

Za trenutak se našao pred panoramskim prozorom koji je gledao na ulicu, okolne zgrade i park pred bolnicom.

Skupi svoj sat, upaljač, olovku, ključeve i novčiće. Iz svega toga njegovi pokretni prsti napraviše zanimljivu kombinaciju žica i pločica. Skine palac-rezač i postavi toplinski element na njegovo mjesto. Brzo sve postavi na donju stranicu prozorske daske; nevidljivo iz hodnika, a previsoko da bi se vidjelo s nižeg kata.

Već je krenuo niz hodnik kada ga zvuk koraka zaustavi na mjestu. Glasovi. Obični bolnički čuvar i još netko. Netko poznat.

Pojuri natrag na psihijatriju u svoju kocku. Magnetska brava nevoljko sjedne na svoje mjesto; toplina nastala od kratkog spoja je iskrivila nosače. Uspio ju je zatvoriti točno kad su se koraci zaustavili pred vratima. Magnetsko polje brave je bilo isključeno, ali posjetioci to nisu mogli znati. V-Stephens je zadovoljno slušao kako posjetitelj pažljivo gasi polje prije i otvara vrata.

"Uđite", reče V-Stephens.

Ušao je dr. LeMarr. U jednoj ruci torba, a u drugoj hladni pištolj. "Pođi sa mnom. Sve sam pripremio. Novac, lažne dokumente, putovnicu, karte i propusnice. Proći ćeš kao mekonogi komercijalni agent. Dok Gannet sazna za ovo biti ćeš izvan vojnih kontrola i zemaljske nadležnosti.

V-Stephens je zapanjen. "Ali..."

"Požuri!" LeMarr mu mahne pištoljem prema hodniku. "Kao član osoblja ove bolnice imam nadležnost nad psihijatrijskim zatvorenicima. Službeno, uveden si kao psihički bolesnik. Što se mene tiče nisi ništa luđi od ostalih. Barem ne više. Zato sam ovdje."

V-Stephens ga sumnjičavo odmjeri. "Siguran si da znaš što radiš?" Pođe za LeMarrom niz hodnik, pored čuvara u dizalo. "Optužit će te za izdaju ako te uhvate. Čuvar te vidio. Kako namjeravaš ovo zataškati?"

"Ne namjeravam ovo zataškati. Gannet je ovdje. On i njegovi obrađuju staroga."

"Zašto mi ovo govoriš?" spustili su se već rampom do podzemnih garaža. Čuvar izveze LeMarrov auto i obojica uđu; LeMarr za volan. "Znaš zašto sam bačen u sobu na psihijatriji?"

"Uzmi ovo." LeMarr dobaci V-Stephensu pištolj i izveze ih na površinu, u njujoršku popodnevnu gužvu. "Stupit ćeš u vezu s Color-Adom i reći im da će Zemlja sigurno izgubiti rat." Izvuče auto iz srednje trake i prebaci se u traku bližu međuplanetarnom polju. "Reci im da prekinu pregovore i prijeđu u napad - smjesta. Rat punom snagom. Dobro?"

"U redu", reče V-Stephens. "Ionako ćemo sigurno pobijediti."

"Nije sigurno."

V-Stephens upitno podigne svoju zelenu obrvu. "Mislio sam da je Unger veteran potpuno izgubljena rata."

"Gannet će promijeniti tijek rata. Pronašao je kritičnu točku. Čim dobije točnu informaciju prisilit će direktorat da punom snagom napadne Veneru i Mars. Rat je sada neizbježan." LeMarr zaustavi auto ispred međuplanetarnog polja. "Ako već mora biti rata ne želim

dopustiti da se noževi zabadaju u leđa. Reci svojoj Kolonijalnoj organizaciji i administraciji da je ratna flota na putu k njima. Reci im da budu spremni. Reci im ..."

LeMarrov glas se izgubi i on poput igračke bez baterija klone nazad i bešumno sklizne glave na upravljaču. Naočale mu skliznu s nosa na pod i V-Stephens mu ih vrati. "Oprosti", reče tiho. "Imao si dobru namjeru, ali sve si zabrljao."

Pregleda površinu LeMarrove lubanje. Impuls iz hladnog pištolja mu nije prodro do mozga; vratit će se svijesti za nekoliko sati uz strašnu glavobolju. V-Stephens spremi pištolj u džep, zgrabi torbu i makne opušteno LeMarrovo tijelo od upravljača. U sljedećem je trenutku već palio motor i okretao vozilo.

Dok je jurio prema bolnici provjeri svoj ručni sat. Nije bilo prekasno. Nagne se i ubaci novčić u videofon na kontrolnoj ploči. Nakon automatskog biranja pojavi se tajnica Color-Ada.

"V-Stephens ovdje", reče. "Nešto je pošlo po zlu. Izveli su me iz zgrade bolnice. Upravo se vraćam. Mislim da ću stići na vrijeme."

"Je li vibrator sklopljen?"

"Sklopljen jest, ali nemam ga uz sebe. Već sam ga podesio na polarizaciju s magnetskim tokom. Spreman je - ako stignem doći do njega na vrijeme."

"Imamo problema s ove strane", reče zelenoputa djevojka. "Je li ovo sigurna linija?"

"Nije", prizna V-Stephens, "ali je javna i vjerojatno nasumična. Ne vjerujem da su postavili prisluškivače." Provjeri napon i garanciju pečata na jedinici.

"Nema znakova otvaranja. Reci."

"Brod te neće moći pokupiti u gradu."

"K vragu", reče V-Stephens.

"Morat ćeš se sam snaći za prijevoz iz grada; tu ti ne možemo pomoći. Rulja je uništila našu luku u New Yorku. Morat ćeš površinski do Denvera. To je najbliže mjesto gdje brod može sletjeti. To nam je posljednje branjeno mjesto na Zemlji."

V-Stephens uzdahne. "Baš imam sreću. Znaš što će se dogoditi ako me uhvate?"

Djevojka se blago nasmješi. "Mekonogi su slični Zemljanima. Sve će nas jednako stisnuti. Zajedno smo u ovome. Sretno; čekamo te."

V-Stephens ljutito prekine vezu i uspori. Parkira u sporednoj ulici i

brzo izađe. Nalazio se na rubu zelenih površina parka. Iza parka uzdizala se zgrada bolnice. Grčevito stežući torbu potrči prema glavnom ulazu.

David Unger obriše usne o rukav i zavali se u stolicu. "Ne znam", ponovi umornim glasom. "Rekao sam da se više ne sjećam. Bilo je to davno."

Gannet da znak i stražari se odmaknu od starca. "Prisjeća se", reče umorno. Obriše svoje znojno čelo. "Polako, ali sigurno. Podatak koji trebamo imat ćemo za pola sata."

Jedna strana krila za oporavak pretvorena je u vojnu sobu za kartografiranje. Pultovi su bili pomaknuti i predstavljali brodove mekonogih i vrana. Bijeli aluminijski strojevi su predstavljali zemaljske brodove postavljene u uski prsten oko trećeg planeta.

"U blizini ovoga", poručnik West reče Pattersonu. Oči su mu bile crvene, brada neobrijana, a ruke se tresle od umora i napetosti. Pokazivao je na dio karte. "Unger se sjeća kako su časnici govorili o tom konvoju. Krenuo je iz baze na Ganimedu. Nestao je krenuvši nekim nasumce odabranim pravcem." Ruka mu preleti preko dijela karte. "U to vrijeme nitko na Zemlji nije obraćao pozornost na to. Tek su kasnije shvatili što su propustili. Neki vojni stručnjak je kasnije to ucrtao i snimio na traku da bi ostali mogli pogledati. Časnici su se skupili i proanalizirali incident. Unger misli da je konvoj prošao blizu Europe. Ili možda Callista."

"To nam nije dovoljno", prasne Gannet. "Nemamo ništa više podataka od onih koje su imali tada. Trebaju nam točne pojedinosti. Nešto što je naknadno izneseno."

David Unger promaši čašu s vodom. "Hvala", promrmlja dok mu ju je jedan od mlađih časnika dodavao. "Volio bih da vam mogu više pomoći", reče tužno. "Pokušavam se sjetiti, ali čini se da ne mogu razmišljati bistro kao nekada." Njegovo se lice namršti u pokušaju koncentracije. "Mislim da je konvoj zastao negdje blizu Marsa zbog oblaka meteora."

Gannet ga potakne. "Nastavi."

Unger ga jadno zamoli. "Želim vam što više pomoći, gospodine. Većina ljudi napiše knjigu o ratu. Prepišu stvari iz drugih knjiga." Jadni oblik zahvalnosti prođe starčevim licem. "Nadam se da ćete spomenuti moje ime kad budete pisali svoju."

"Svakako", reče Gannet nervozno. "Vaše će ime biti na prvoj stranici. Možda uspijemo i vašu sliku ugurati."

"Znam sve o ratu", promrmlja Unger. "Dajte mi malo vremena i svega ću se sjetiti. Samo mi dajte malo vremena. Dajem sve od sebe."

Starac je brzo propadao. Lice mu je bilo bolesno sive boje. Koža mu je poput kita prianjala uz oštre požutjele kosti. Zrak mu je krkljao u grlu. Svima je bilo jasno da će David Unger umrijeti - ubrzo.

"Ako se ne sjeti prije nego odapne", Gannet reče poručniku Westu, "ja ću ..."

"Što ste rekli?" upita Unger oštro. Njegovo zdravo oko je najednom bilo oštro i bistro. "Nisam vas dobro čuo."

"Samo pokušavam popuniti praznine", reče Gannet umorno. Kimne glavom. "Odvedite ga do karte. Možda se ondje nečega prisjeti."

Trgnuše starca iz stolice i gurnuše ga do karte. Kape tehničara i časnika okruže starca i ubrzo se njegova prilika izgubi u masi.

"Neće još dugo izdržati", reče Patterson divlje. "Ako mu ne omogućite odmor, srce će ga izdati."

"Moramo saznati informaciju", dobaci mu Gannet. Pratila je pogledom Pattersona. "Gdje je onaj drugi liječnik. LeMarr - mislim da se tako zove."

Patterson se ogleda po prostoriji. "Ne vidim ga. Vjerojatno nije više mogao gledati ovo."

"LeMarr nije ni došao", reče Gannet hladno. "Pitam se jesmo li trebali poslati nekoga po njega." Pokaže na Evelyn Cutter koja je upravo ušla, blijeda i zadihana. "Ona predlaže ..."

"Više nije važno", reče mu bezlično. Paničnim pogledom signalizira Pattersonu. "Ne želim imati nikakve veze s vama i vašim ratom."

Gannet slegne ramenima. "Poslat ću ophodnju, za svaki slučaj. Tek toliko da se osiguramo." Odmakne se, ostavljajući Evelyn i Pattersona.

"Slušaj", reče mu oštro usana blizu njegova uha. "Pojavio se Ungerov broj."

"Kad su ti javili?" upita Patterson.

"Dok sam dolazila ovamo. Učinila sam kako si predložio. Dogovorila sam s jednim vojnim piskaralom."

"Kad se to dogodilo?"

"Maloprije", Evelyn se tresla. "On je ovdje, Vachel."

Pattersonu je trebao trenutak da shvati što želi reći. "Misliš, poslali su ga ovamo? U bolnicu?"

"Tako sam im rekla. Rekla sam im da kad se pojavi, kad izađe

njegov broj ..."

Patterson je zgrabi i pojuri iz zgrade na svježi zrak. Gurne je niz silaznu rapmu i požuri za njom.

"Gdje je?"

"U javnoj čekaonici. Rekli su mu da je to rutinski pregled. Nekakvo manje testiranje." Bila je prestravljena. "Što ćemo učiniti? Možemo li što učiniti?"

"Gannet tako misli."

"A da ga - spriječimo? Možda bismo ga mogli skrenuti s puta." Odmahne glavom, izgubljena u mislima. "Što bi se dogodilo? Kakva bi mogla biti budućnost da ga ovdje zaustavimo? Mogao bi ga spriječiti da uđe u vojsku - liječnik si. Mala crvena oznaka na njegovom kartonu." Počne se divlje smijati. "Viđam to svaki dan. Mala crvena oznaka i nema više Davida Ungera. Gannet ga nikada ne sretne niti sazna da Zemlja ne može pobijediti i onda Zemlja pobijedi. A V-Stephens ne završi na psihijatriji, a ona jadna djevojka ..."

Patterson je ošamari. "Zašuti i trgni se! Nemamo vremena za to."

Evelyn se strese; on je snažno zagrli i nije pustio dok smireno nije podigla glavu. Crveni trag se mogao vidjeti na njezinu obrazu. "Oprosti", promrmlja ona. "Hvala. Bit ću u redu."

Dizalo je stiglo do prizemlja. Vrata se pomaknu u stranu i Patterson je izvede u predvorje. "Jesi li ga vidjela?"

"Nisam. Kad su mi rekli da je njegov broj izašao i da su ga poslali ovamo", Evelyn zapuhano pojuri za Pattersonom, "požurila sam ovamo. Možda je prekasno. Možda mu je dosadilo čekati i otišao je. Petnaest mu je godina. Želi što prije u borbu. Možda je već otišao!"

Patterson zaustavi robota. "Imaš posla?"

"Ne, gospodine", odgovori robot.

Patterson mu da broj osobne iskaznice Davida Ungera. "Pozovi ovog čovjeka iz glavne čekaonice. Pošalji ga ovamo i zatvori ovaj hodnik tako da nitko ne može ni ući ni izaći."

Robot nesigurno potvrdi. "Hoće li biti drugih zapovjedi? Ovako nešto ne ..."

"Reći ću ti kasnije. Pobrini se da nitko ne prođe s njim. Želim se ovdje naći nasamo s njime."

Robot pročita broj i nestane u čekaonici.

Patterson primi Evelynu ruku. "Plašiš se?"

"Prestravljena sam."

"Ja ću to obaviti. Ti samo stani sa strane." Doda joj svoje cigarete. "Zapali po jednu za nas oboje."

"Možda tri? Jednu za Ungera."

Patterson se nasmiješi. "Još je mlad. Nije dovoljno star za pušenje."

Robot se vrati. Uz njega je hodao plavi dječačić, preplanuo i plavih očiju. Na licu mu je titrao zbunjeni izraz. "Tražili ste me, dok? Rekli su mi da dođem ovamo, ali nisu rekli zašto." Rasla je njegova nelagoda. "Nema razloga zašto ne bih pristupio u vojsku, zar ne?"

Patterson zgrabi dječakovu novu iskaznicu, prouči je i doda Evelyn. Ona je primi zgrčenih prstiju ne skidajući pogled s plavokosog dječaka.

To nije bio David Unger.

"Kako se zoveš?" upita Patterson.

Dečko izmuca svoje ime. "Bert Robinson. Zar ne piše na iskaznici?"

Patterson se okrene Evelyn. "Broj je pravi, ali ovo nije Unger. Nešto se dogodilo?"

"Slušajte", upita Robinson iskreno, "postoji li nešto zbog čega ne mogu u vojsku ili ne? Recite nešto."

Patterson da znak robotu. "Otvori hodnik. Slobodan si. Možaš nastaviti sa svojim poslom."

"Sve je u redu", reče Patterson dječarcu. "Možeš nastaviti s novačenjem."

Dječakovim licem prođe olakšanje. "Hvala vam, dok." Potrči prema izlaznoj rampi. "Hvala vam. Jedva čekam priliku da ubijem kojeg mekonogog."

"Što sad?" upita Evelyn nervozno kad se dječak udaljio. "Što nam je sada činiti?"

Patterson se trgne iz razmišljanja. "Pokušat ćemo sa spiskom građana. Moramo pronaći Davida Ungera."

Soba za telekomunikacije bila je ispunjena bukom video i audio poruka. Patterson se probije do slobodnog aparata i okrene broj.

"Za takav će nam podatak trebati vremena, gospodine", reče djevojka s druge strane veze. "Želite čekati ili da vas nazovemo?"

Patterson zgrabi komunikacijsku ogrlicu i stavi je oko vrata. "Čim saznate taj podatak o Ungeru javite mi. Zovite me preko ove ogrlice."

"Razumijem, gospodine", reče djevojka i prekine vezu.

Patterson krene prema sobi niz hodnik. Evelyn je kaskala za njim. "Kamo idemo?" upita.

"U krilo za oporavak. Želim razgovarati sa starcem. Moram ga pitati neke stvari."

"Gannet to upravo čini", reče mu Evelyn dok su se spuštali niz rampu. "Zašto želiš ...?"

"Želim ga pitati nešto u vezi sadašnjosti, a ne budućnosti." Izašli su na svjetlost dana. "Želim ga pitati o stvarima koje se upravo sada odvijaju."

Evelyn ga zaustavi. "Zar mi ne možeš objasniti?"

"Sinula mi je jedna teorija", probije se pored nje. "Požurimo prije no što bude prekasno."

Ušli su u krilo za oporavak. Tehničari i časnici su stajali oko ogromne karte, proučavajući postavljene brodove. "Gdje je Unger?" upita Patterson.

"Otišao je", odgovori jedan od časnika. "Gannet je odustao za danas."

"Kamo je otišao?" Patterson divlje opsuje. "Što se dogodilo?"

"Gannet i West su ga odveli u glavnu zgradu. Bio je previše izmoren da bi nastavio. Umalo nije odapeo. Ganneta samo što ne udari kap, ali moramo pričekati."

Patterson zgrabi Evelyn Cutter. "Oglasi izvanredno stanje u bolnici. Neka okruže čitavu bolnicu. Požuri!"

Evelyn zausti: "Ali..."

Patterson ignorira njezino pitanje i izjuri iz krila za oporavak prema glavnoj zgradi. Pred njim su tri prilike polagano hodale prema glavnoj zgradi. Poručnik West i Gannet su svaki sa svoje strane pridržavali starca u hodu.

"Sklonite se!" zaurla Patterson za njima.

Gannet se okrene "Što se događa?"

"Sklonite ga!" Patterson skoči na starca, ali bilo je već prekasno.

Energetski izboj prozuji pored njega; prsten zasljepljujućeg bijelog plamena obasja okolicu. Pogrbljeni starčev lik se strese, pa pougljeni. Aluminijski štap se u trenutku rastopi. Ono što je do maloprije bio starac počne se dimiti. Tijelo se raspadne i polagano se sasušeni, dehidrirani djelići pretvore u hrpu pepela. Energetski krug postupno

nestane.

Gannet u nevjerici i šoku nemoćno šutne hrpu pepela. "Mrtav je. A nismo saznali."

Poručnik West zabuljen u hrpu pepela promrmlja riječi. "Nikada nećemo saznati. Ništa ne možemo promijeniti. Ne možemo pobijediti." Maši se za svoj kaput. Istrgne oznaku s rukava i divlje je odbaci. "Neka sam proklet ako ću protratiti život samo da bi ti mogao manipulirati sustavom. Ne želim ući u ovu smrtnu zamku. Ne računaj na mene!"

Zvuk uzbune odzvanjao je zgradom bolnice. Uspuhane prilike trčale su prema Gannetu, vojnici i zbunjeni čuvari bolnice. Patterson nije obraćao pozornost na njih; gledao je u prozor iznad njih.

Netko je stajao ondje. Čovjek, zaposlen skidanjem predmeta koji je blistao na suncu. To je bio V-Stephens. Skinuo je predmet od plastike i metala i nestao; sklonio se s prozora.

Evelyn dotrči do Pattersona. "Što..?" Zatim ugleda ostatke i vrisne. "Oh, Bože. Tko je to učinio? Tko?!"

"V-Stephens."

"Sigurno ga je LeMarr pustio. Znao sam da će se to dogoditi." Suze joj ispuniše oči, a glas joj je bio na rubu histerije. "Rekla sam da je kadar to učiniti! Upozorila sam te!"

Gannet mu se dječački obrati: "Što ćemo sada učiniti? Ubijen je." A zatim bijes prevlada svaki strah u tom velikom čovjeku. "Ubit ću svakog mekonogog na planetu. Spalit ću im domove i raščetvoriti im obitelji. Ja ću ..." U tom ga trenutku izda glas. "Ali prekasno je, zar ne? Više ništa ne možemo učiniti. Izgubili smo. Potučeni smo, a rat još nije ni počeo."

"Točno", reče Patterson. "Prekasno je. Propustio si svoju priliku."

"Da smo ga barem natjerali da progovori..." zajeca Gannet bespomoćno.

"Niste mogli. To nije bilo moguće."

Gannet ga pogleda. "Zašto?" U trenu mu se vrati onaj stari životinjski poriv. "Zašto ste to rekli?"

Oko Pattersonova vrata zazvoni ogrlica. "Doktore Patterson, pronašla sam podatak koji ste tražili."

"Recite", zatraži Patterson. Ali već je znao odgovor.

"Dva puta smo provjerili sigurnosti radi. Čovjek kojeg ste opisali ne postoji. Nema osobe u sadašnjim ili starim spisima koja bi odgovarala imenu David L. Unger uz takav opis. Taj mozak, zubalo i otisci prstiju

ne postoje u našim dokumentima. Želite li...?"

"Ne", reče Patterson. "To je odgovor na ono što sam vas tražio. Zaboravite." Prekine vezu.

Gannet je slušao glupava izraza lica. "Sada mi ništa nije jasno, Pattersone. Objasnite mi."

Patterson mu ne odgovori. Sagne se i opipa pepeo koji je do nedavno bio David Unger. U sljedećem trenutku ponovno uključi ogrlicu. "Želim da se ovo odnese u laboratorij na analizu", zapovjedi tiho. "Smjesta pošaljite ekipu ovamo." Polagano ustane i doda još tiše. "A onda ću potražiti V-Stephensa - ako ga budem mogao pronaći."

"Vjerojatno je već na putu prema Veneri", gorko reče Evelyn Cutter. "To je to, onda. Ništa više ne možemo učiniti."

"Uskoro će početi rat", promrmlja Gannet. Polako se vraćao u stvarnost. Uz veliki napor usredotoči se na ljude oko sebe. Poravna kosu i kaput. Ponovno je vratio dostojanstven izgled svojoj pojavi. "Barem se možemo muški suprotstaviti. Nema smisla izbjegavati ga."

Patterson se makne s puta bolničkim robotima koji su došli pokupiti pepeo i ovi se smjesta prihvatiše posla. "Načinite potpunu analizu", reče tehničaru zaduženom za posao. "Uđite u osnovne stanice, posebice u neurološki sustav. Javite mi što ste pronašli čim prije."

Trebalo im je sat vremena.

"Pogledajte sami", reče mu tehničar. "Opipajte materijal. Čak ni pod prstima nije pravi osjećaj." Patterson opipa uzorak suhog, krhkog organskog tijela. Mogla je to biti i spaljena koža nekog morskog bića. Smrvi se u njegovim rukama i vrati je u obliku praha na hrpu. "Razumijem", reče tiho.

"Dobro je, s obzirom ... Ali je slabo. Vjerojatno ne bi izdržalo još par dana. Ubrzano je propadalo; sunce, zrak, sve se raspadalo. Nije postojao imunološki sustav. Naše se stanice stalno obnavljaju, čiste i održavaju. Ova je stvar načinjena i puštena u pogon. Očito je netko puno dalje napredovao u biosintetici od nas. Ovo je remek-djelo."

"Da, odlično je sačinjeno", prizna Patterson. Dohvati još jedan komadić onoga što je nekada bio David Unger i smrvi ga. "Savršeno nas je obmanuo."

"Ali vi ste znali, zar ne?"

"Isprva, ne."

"Kao što vidite, pokušavamo rekonstruirati čitav sustav; vraćamo pepeo na hrpu. Neki dijelovi naravno nedostaju, općeniti oblik možemo dobiti. Želio bih upoznati osobu koja ga je napravila. Ovo je zbilja radilo. Nije bio stroj."

Patterson pronađe hrpu pepela koja je predstavljala lice androida. Uništeno, pocrnjelo tanko meso. Mrtvo ga je oko slijepo gledalo. Ovi iz popisa su imali pravo. David Unger nikada nije postojao. Takvo biće nikada nije živjelo na Zemlji niti bilo gdje drugdje. Ono što su oni nazivali Davidom Ungerom bio je sintetički čovjek.

"Zbilja smo bili iznenađeni", prizna Patterson. "Koliko ljudi osim nas dvojice zna za ovo?"

"Nitko." Tehničar pokaže rukom na svoj odred radnika robota. "Ja sam jedino ljudsko biće koje radi na ovome."

"Možete li ovo zadržati za sebe?"

"Svakako. Vi ste mi ipak šef."

"Hvala", reče Patterson. "Ali ako želiš, ovakva informacija bi ti u času dovela novog šefa."

"Ganneta?" nasmije se tehničar. "Mislim da nikada ne bih želio raditi za njega."

"Dobro bi ti platio."

"Istina", reče tehničar, "ali ubrzo bih završio na prvoj liniji. Više mi se sviđa ovdje u bolnici."

Patterson krene prema vratima. "Ako netko pita reci da nije bilo dovoljno za analizu. Možeš li se riješiti ostataka?"

"Teška srca, ali mogu." Tehničar ga oprezno odmjeri. "Znate li možda tko ga je napravio? Želio bih mu stisnuti ruku."

"Trenutno me zanima samo jedna stvar", reče Patterson neodređeno. "V-Stephens mora biti pronađen."

LeMarr žmirne dok je kasnopopodnevna sunčeva svjetlost obasjavala njegovo lice. Naglo se ispravi i udari glavom u kontrolnu ploču vozila. Bol ga oslijepi i on se na neko vrijeme vrati na prijašnje mjesto. Polako, postupno ustane i ogleda se oko sebe.

Auto se nalazio u pozadini malog zapuštenog javnog parkirališta. Bilo je oko pola šest popodne. Promet se bučno odvijao pored ulice u kojoj se parkiralište nalazilo. LeMarr oprezno dotakne svoju lubanju. Pronađe otupjeli dio veličine oveće kovanice, područje na kojem ništa nije osjećao. S tog mjesta zračila je hladnoća, potpuna odsutnost

tjelesne topline, kao da je tim dijelom na trenutak dotaknuo svemir.

Još uvijek se pokušavao sabrati i prisjetiti događaja koji su prethodili njegovoj nesvjestici kada se pojavi lik doktora V-Stephensa.

V-Stephens je lagano trčao između vozila, jedna ruka u džepu od kaputa, pogleda koji pregledava područje oko sebe. Nešto je bilo neobično na njemu. Nešto što LeMarr u svom ošamućenom stanju nije mogao točno odrediti. V-Stephens je gotovo došao do auta kad je ovaj shvatio i u istom se trenutku prisjeti svega. Sklizne dolje i legne na pod, nepomičan koliko je to moguće. Iako se pripremio na to, trgne se kad V-Stephens otvori vrata i klizne na sjedalo za upravljačem.

V-Stephens više nije bio zelen.

Venerijanac zalupi vratima, ubaci ključ u kontakt bravu i pokrene motor. Zapali cigaretu, prouči par teških rukavica, baci pogled na LeMarra i izveze se s parkirališta u predvečernju gužvu na cesti. Jedno je vrijeme vozio samo jednom rukom u rukavici; drugu je držao u kaputu. Zatim, dok je dobivao na brzini, izvadi hladni pištolj i baci ga na suvozačevo mjesto.

LeMarr posegne za pištoljem. Krajičkom oka V-Stephens primijeti da je tijelo oživjelo. Nagazi na kočnicu i pusti upravljač; njih dvojica se potukoše divljački. Vozilo stane uz škripanje kočnica i smjesta postane središte pažnje gomile auto truba. Dvojica su se očajnički borili, gotovo ne dišući, gotovo nepomični u pat poziciji. Zatim se LeMarr istrgne i usmjeri pištolj u V-Stephensovo bezbojno lice.

"Što se dogodilo?" grakne hrapavim glasom. "Pet sam sati proveo bez svijesti. Što si učinio?"

V-Stephens mu ne odgovori. Lagano pusti kočnicu i vrati se u tijek prometa. Sivi cigaretni dim mu je izlazio iz usta; oči napola sklopljene, neprozirne.

"Ti si Zemljanin", reče LeMarr, upitno. "Nisi mekonogi."

"Venerijanac sam", reče V-Stephens bezizražajno. Pokaže mu mrežaste prste i zatim vrati rukavice na ruke.

"Ali kako ...?"

"Zar misliš da ne možemo po želji mijenjati boju?" slegne V-Stephens ramenima. "Boja, hormoni, nekoliko manjih kirurških operacija. Pola sata u toaletu s iglom i alkoholom ... Nema planeta za čovjeka sa zelenom kožom."

Preko ulice je bila razvučena barikada. Grupa mrkih ljudi naoružanih puškama i palicama stajala je uz nju. Neki su nosili odore Garde. Zaustavljali su svako vozilo i pretraživali. Debeli čovjek pokaže

V-Stephensu da stane. Priđe im i pokaže mu da otvori prozor.

"Što se događa?" upita LeMarr nervozno.

"Tražimo mekonoge", zareži čovjek. Teški miris češnjaka i znoj širio se iz njegove košulje. Pogledom sumnjičavo pregleda unutrašnjost vozila. "Jeste li vidjeli kojega?"

"Ne", odgovori V-Stephens.

Čovjek nasilno otvori prtljažnik i zaviri unutra. "Uhvatili smo jednoga prije nekoliko minuta." Pokaže svojim debelim prstom. "Vidite ga ondje?"

Venerijanac je bio obješen za uličnu svjetiljku. Njegovo zeleno tijelo se njihalo na vjetru. Lice mu je bilo zgrčeno u grimasu bola. Oko njega je stajala mrka grupica ljudi opasna izgleda. Čekali su.

"Bit će ih još", reče čovjek i zalupi vrata prtljažnika. "Još mnogo."

"Što se dogodilo?" uspije promucati LeMarr. Hvatala ga je mučnina i strah; glas mu je bio skoro nečujan. "Čemu sve ovo?"

"Jedan je mekonogi ubio čovjeka. Zemljanina." Čovjek se odmakne i pljesne po autu. "U redu je. Možete ići."

V-Stephens pokrene auto. Neki od ljudi s barikade su imali čitave odore, kompletirane od sive gardijske i plave zemaljskih postrojbi. Čizme, teški opasači, kape, pištolji i oznake. Oznake su sačinjavala masna crna slova U. O. na crvenoj pozadini.

"Što je to?" upita bojažljivo LeMarr.

"Ured obrane", odgovori mu V-Stephens. "Gannetova garda. Za zaštitu Zemlje od mekonogih i vrana."

"Ali..." LeMarr bespomoćno pokaže rukom. "Zar je Zemlja napadnuta?"

"Koliko znam nije."

"Okreni auto i kreni prema bolnici."

V-Stephens je na trenutak oklijevao, a zatim posluša. U sljedećem je trenutku vozilo jurilo prema središtu New Yorka. "Čemu sve ovo?" upita ga V-Stephens. "Zašto se želiš vratiti?"

LeMarr ga nije čuo; užasnuto je promatrao ljude po ulicama. Muškarci i žene koji se prikradaju poput životinja, tražeći žrtvu koju će ubiti. "Poludjeli su", promrmlja. "To su zvijeri."

"Nisu", reče V-Stephens. "Smirit će se. Kad garda izgubi svoju financijsku potporu. Sve je još uvijek u punom pogonu, ali uskoro će se kotačići početi okretati u drugu stranu i veliki stroj će morati

krenuti unatrag."

"Zašto?"

"Zato što Gannet više ne želi rat. Treba neko vrijeme proći da se stvari smire. Gannet će vjerojatno financirati pokret pod nazivom M. O. - mirovni odbor."

Bolnica je bila okružena zidovima tenkova, kamiona i velikokalibarskih pokretnih topova. V-Stephens zaustavi auto i ugasi cigaretu. Nisu propuštali vozila. Vojnici su se motali oko tenkova pušaka još uvijek sjajnih od konzervansa.

"Onda?" upita V-Stephens. "Što sada? Kod tebe je pištolj. Ti si glavni."

LeMarr ubaci novčić u videofon na kontrolnoj ploči. Odabere broj bolnice i kada se tajnica javi, zatraži Vachela Pattersona.

"Gdje si?" vikne Patterson. Ugleda pištolj u LeMarrovim rukama, a zatim i V-Stephensa. "Vidim da si ga ulovio."

"Jesam", složi se LeMarr. "Ali ne znam što se zbiva." Bezglasno zatraži pomoć od Pattersona. "Što da radim? Što se događa?"

"Reci mi gdje si", reče Patterson napeto.

LeMarr mu reče. "Želiš li da ga dovedem u bolnicu? Možda bih trebao ..."

"Samo ga ti drži na nišanu. Stižem." Patterson prekine vezu i ekran se ugasi.

LeMarr strese glavom u nevjerici. "Pokušao sam te izvući", reče V-Stephensu. "A ti si me onesvijestio. Zašto?" Najednom se strese. Napokon je shvatio. "Ubio si Davida Ungera!"

"Točno", odgovori V-Stephens.

Pištolj zatreperi u LeMarrovoj ruci. "Možda bih te trebao smjesta ubiti. Možda bih trebao otvoriti prozor i pozvati one luđake da te odvedu. Ne znam."

"Učini kako misliš da je najbolje", reče mu V-Stephens.

LeMarr je još uvijek odlučivao kada se pojavi Patterson. Lupi po prozoru i LeMarr mu otvori. Patterson brzo uđe i zatvori vrata za sobom.

"Pokreni auto", reče V-Stephensu. "Kreni što dalje od središta grada."

V-Stephens ga začuđeno pogleda, a zatim pokrene vozilo. "To možeš obaviti i ovdje. Nitko te neće spriječiti."

"Želim izaći iz grada", odgovori mu Patterson. "Ljudi iz moga laboratorija su analizirali ostatke Davida Ungera. Uspjeli su rekonstruirati većinu sintetike."

V-Stephensovim licem prođe val emocija. "Ah?"

Patterson mu pruži ruku. "Stisni mi ruku", reče tmurno.

"Zašto?" upita iznenađeno V-Stephens.

"Netko mi je to preporučio. Netko tko je priznao da ste vi Venerijanci napravili vraški dobar posao sastavljajući tog androida."

Vozilo je klizilo po autocesti obliveno sumrakom. "Još nam je samo Denver ostao", objasni V-Stephens dvojici Zemljana. "Ondje nas je previše. Color-Ad kaže da su počeli ubijati naše časnike, ali direktorat je to prekinuo. Mislim da je to Gannetovih ruku djelo."

"Želim znati više", reče Patterson. "Ali ne o Gannetu; znam njegovo stanovište. Želim znati što vi namjeravate."

"Color-Ad je izumio sintetiku", prizna V-Stephens. "Ne znamo o budućnosti ništa više od vas - znači ništa. David Unger nikada nije postojao. Krivotvorili smo njegove dokumente, izgradili lažnu osobu, povijest nepostojećeg rata - sve."

"Zašto?" upita LeMarr.

"Da bismo preplašili Gannetta i natjerali ga da popusti. Da ga na prepad prisilimo da omogući nezavisnost Veneri i Marsu. Da nas prestane gurati u rat samo da bi održao ekonomsku nadmoć. Izmišljena prošlost je prikazala Gannetovo carstvo u ruševinama. Gannet je realist. Pristao bi na rizik da ima neke šanse - ali naša povijest bi mu pokazala da će sto posto propasti."

"Znači, Gannet se povlači", reče Patterson polako. "A vi?"

"Mi nikada nismo ni bili u igri", reče V-Stephens tiho. "Nikada nismo bili za rat. Samo želimo slobodu i nezavisnost. Ne znam kako bi rat izgledao, ali mogu zamisliti. Nimalo ugodan. Neisplativ za obje strane. Kako su stvari išle, rat je bio na pomolu."

"Da nešto raščistimo", reče Patterson. "Ti si agent Color-Ada?"

"Točno."

"A V-Rafia?"

"Ona je također radila za Color-Ad. U stvari, svi Marsovci i Venerijanci su agenti čim slete na Zemlju. Željeli smo ubaciti V-Rafiu u bolnicu da bi mi pomogla. Postojala je mogućnost da ne uspijem uništiti sintetičkog u pravom trenutku. Da sam ja bio spriječen, to bi učinila V-Rafia, ali Gannet ju je ubio."

"Zašto niste Ungera jednostavno ubili pištoljem?"

"Željeli smo ga potpuno uništiti. To, naravno, nije moguće. Pretvaranje u pepeo je bilo najbliže tome. Tako, običnim pregledom ništa ne bi bilo otkriveno." Pogleda Pattersona. "Zašto si zatražio tako detaljnu analizu?"

"Izašao je Ungerov broj, a on se nije pojavio da ga preuzme."

"Oh", reče V-Stephens nelagodno. "Šteta. Nismo mogli znati kada će izaći. Izabrali smo broj koji će izaći za nekoliko mjeseci, ali ljudi su se masovno počeli prijavljivati u vojsku u zadnjih nekoliko tjedana."

"A da nisi uspio uništiti Ungera?"

"Napravili smo stroj koji bi potpuno uništio sintetiku. Bio je na frekvenciji njegova tijela; samo sam ga trebao aktivirati u blizini Ungera. Da su me ubili ili onemogućili da pokrenem stroj, sintetika bi se raspala prije nego što bi Gannet došao do informacije koju je želio. U najboljem slučaju, ja sam ga trebao uništiti pred Gannetom i njegovim osobljem. Morali smo ih ostaviti u uvjerenju da znamo za rat. Vrijednost psihološkog šoka uništavanja Ungera je bila veća od opasnosti za moj život."

"I što sada?" upita Patterson.

"Trebao bih se vratiti u Color-Ad. Prvotno me trebao pokupiti brod u njujorškom uredu, ali Gannetova je rulja to uništila. Sve to ako me ne namjeravaš spriječiti."

LeMarr se počne znojiti. "Što ako Gannet sazna da je prevaren? Ako otkrije da David Unger nije nikada postojao ...?"

"To upravo sređujemo", reče V-Stephens. "Dok se Gannet sjeti provjeriti, David Unger će postojati. U međuvremenu ..." Slegne ramenima. "Stvar je na vama. Vi držite pištolj."

"Pusti ga", reče LeMarr veselo.

"To baš nije domoljubno", napomene Patterson. "Pomažemo mekonogima da nešto iskemijaju. Možda bismo trebali pozvati jednog od ovih gardista."

"K vragu i oni", grakne LeMarr. "Nikoga ne bih predao tim luđacima gladnim linčovanja. Čak ni -"

"Čak ni mekonogog?" upita V-Stephens.

Patterson pogleda u crno, zvijezdama posuto nebo. "Kako će sve to završiti?" upita V-Stephensa. "Misliš li da ovo ima kraja?"

"Svakako", reče V-Stephens brzo. "Jednog ćemo dana krenuti prema zvijezdama. U druge sustave. Naletjet ćemo na druge vrste -

mislim zbilja drukčije vrste. Neljudske u svakom slučaju. Tada će ljudi shvatiti da smo istog porijekla. To će biti očigledno - jednom kada se budemo imali s čime usporediti.

"U redu", reče Patterson tiho. "Neke od tih neljudskih vrsta bi trebale biti odvratne. Nakon pogleda na njih, Zemljani će biti sretni ako im se kćer udaje za nekoga zelene kože." Nasmiješi se. "A neki nezemljani možda neće ni imati kožu ..."

PICKMANOV MODEL

Pickman's Model by Howard Philips Lovecraft, 1926.

Howard Phillips Lovecraft, rođen je 20. 08. 1890. u Providence, Rhode Island. Zanimanje za paranormalno u njega rođeno je još u najranijem dobu, najvjerojatnije potaknuto pričama njegovog djeda koji mu je, kao dječaku, čitao znanstvenu fantastiku. Mada vrlo inteligentno dijete u njega se vrlo rano razvijaju mentalni poremećaji i neka vrst hipohondrije, sve će to kulminirati 1908. godine, mjesec dana prije mature. Tada doživljava živčani slom, zbog kojeg nije uspio maturirati. Sve to porazno utječe na njega a, osobito činjenica da nije upisao studij na Brown University. Tek kad 1914. pristupa UAPA (United Amateur Press Association) i počinje svoju književnu karijeru, Lovecraft pronalazi cilj u životu. Prve radove objavio je u "Pawtuxet Valley Gleaner", još u srednjoj školi, ali njegovi najpoznatiji radovi objavljeni su u danas poznatom časopisu "Weird Tales". Težak život uvelike se odrazio na njegovim radovima, osobito nakon što je njegova žena, kad je bankrotirala, oboljela i smještena u sanatorij. Tada nastaju Lovecraftova tamna djela poput "The Horror at Red Hook" i "He". Između 1926. i 1937. Lovecraft piše svoja najpoznatija djela, poput "The Call of Cthulhu", "The Case of Charles Dexter Ward" i "At the Mountains of Madness". U ovom vremenu njegova djela postaju sve složenija i dulja te ih je sve teže prodati izdavačima. Nakon samoubojstva njegovog dopisnog prijatelja Roberta E. Howarda, Lovecraft pada u tešku depresiju. Ubrzo, već 1936. godine otkriva da ima rak crijeva i 15. 3. 1937., pet dana nakon dolaska u bolnicu, umire u Jane Brown Memorial Hospital.

Ne trebaš misliti da sam lud, Eliote - mnogi drugi imaju čudnije predrasude od mojih. Zašto se ne rugaš Oliverovom djedu, koji se ne želi voziti na motoru? Ako mi se ne sviđa ta prokleta podzemna željeznica, to je moj problem; a ovdje smo ionako brže stigli taksijem. Da smo išli autom, morali bi pješačiti uzbrdo od ulice Park.

Znam da sam nervozniji nego što sam to bio kad smo se vidjeli lani, ali ne trebaš toliko brinuti zbog toga. Bog zna da imam dovoljno razloga! Vjerujem da sam sretan što sam uopće normalan. Čemu inkvizicija? Prije nisi bio toliko radoznao.

Pa, ako već moraš znati, ne vidim zašto da ne. Možda bi i trebao, pošto si mi uporno pisao poput ožalošćenog roditelja kad si čuo da sam prestao odlaziti u Klub likovnih umjetnika i da izbjegavam Pickmana. Sada, kad je on nestao, povremeno svratim u klub, ali moji živci više nisu tako dobri.

Ne, ne znam što se dogodilo Pickmanu, i ne želim pogađati. Možda si pretpostavio da sam znao neke povjerljive informacije kad sam ga se ostavio - i to je razlog zbog kojeg ne želim razmišljati o tome kamo je nestao. Neka policija otkrije što može - to po svemu sudeći neće biti puno, s obzirom da još ne znaju za staru kuću na North Endu koju je iznajmio pod imenom Peters. Nisam siguran ni da bih je sam mogao ponovno naći - a ne bih to nikad ni pokušao, čak ni na danjem svjetlu! Da, znam, ili se bojim da znam zašto ju je držao. Upravo dolazim do toga. A mislim da ćeš prije no što završim shvatiti i zašto neću reći policiji. Tražili bi od mene da ih vodim, a ja se tamo ne bih mogao vratiti čak ni da znam put. Bilo je tamo nečega - i ja sad nisam više u stanju koristiti podzemnu željeznicu niti (da, i ovome se možeš nasmijati) sići u podrum.

Smatram da si trebao znati da nisam napustio Pickmana iz istih glupavih razloga kao uznemirene starice poput Dr. Reida, Joe Minota ili Roswortha. Morbidna umjetnost me ne šokira, a kad čovjek ima toliko talenta koliko ga je Pickman imao, osjećam se počašćenim što ga poznajem, bez obzira na to kojem umjetničkom pravcu njegov rad pripada. Boston nikad nije imao boljeg slikara od Richarda Uptona Pickmana. Tvrdio sam to od početka i još uvijek to tvrdim, a nisam se nimalo pokolebao ni kad je pokazao "Hranjenje demona". Nakon toga ga je, sjećaš se, napustio Minot.

Znaš, potrebna je velika umjetnost i vrlo dobro poznavanje prirode da bi se dobila djela poput Pickmanovih. Svaki angažirni ilustrator naslovnica za časopise može nabacati naokolo boju i nazvati to noćnom morom ili Vještičjim sijelom ili đavolovim portretom, no samo veliki umjetnik može takvo djelo učiniti realističnim ili zastrašujućim. To je zato, jer samo pravi umjetnik zna stvarnu anatomiju užasnog ili fiziologiju straha - točne crte i proporcije koje bude pritajene instinkte i nasljedna sjećanja na strah, te prave kontraste boja i svjetlosne efekte koji pobuđuju usnuli osjećaj neobičnosti. Ne moram ti reći zašto Fuseli izaziva drhtaj straha, dok nas jeftina ilustracija priče o duhovima samo nasmijava. Ima nečeg što ti momci uhvate - nečeg što je s onu stranu života - i što na trenutak mogu prenijeti nama. Doré je to imao. Sime to ima. Angarola iz Chicaga to ima. I Pickman je to imao, kao što nitko prije njega nije, a iskreno se nadam da ni poslije neće imati.

Ne pitaj me što to oni vide. Znaš da je u običnoj umjetnosti golema

razlika između stvarnih živih stvari uzetih iz prirode ili modela i umjetnih svaštarija koje komercijalne sitne ribe rutinski proizvode u praznom ateljeu. Pa, trebao bih reći da stvarno čudan umjetnik ima viziju koja stvara modele ili priziva nešto poput stvarnih scena iz nadnaravnog svijeta u kojem on živi. U svakom slučaju, on uspijeva dobiti rezultate koji se od prevarantovih izmiješanih snova razlikuju na isti način na koji se djela realističnog slikara razlikuju od bućkuriša crtača karikatura iz dopisne škole crtanja. Da sam ikada vidio ono što je Pickman vidio - ali ne! Hajde da popijemo piće prije nego što nastavimo. Bože, da sam ikada vidio to što je taj čovjek - ako je uopće bio čovjek - vidio, ja ne bih bio živ!

Sjećaš se da su Pickmanova specijalnost bila lica. Ne vjerujem da je itko osim Goye mogao unijeti toliko pravog pakla u fizionomiju ili izraz lica. A prije Goye treba se vratiti sve do onih srednje vjekovnih momaka koji su napravili gargojle i himere na Notre Dame i Mont Saint-Michel. Oni su vjerovali u svašta - a možda su i vidjeli svašta, jer je srednji vijek imao nekih čudnih perioda. Sjećam se da si i ti sam jednom pitao Pickmana godinu dana prije nego što si otišao, otkud mu, do vraga, takve ideje i vizije. Nije li bio zloban smijeh kojim ti je odgovorio? Reid ga je napustio djelomice zbog tog smijeha. Reid se, znaš, upravo bio počeo baviti komparativnom patologijom, i bio je prepun pompoznih stručnih informacija o biološkom i evolucijskom značaju raznih mentalnih i fizičkih simptoma. Rekao je da svakim danom osjeća sve veću odbojnost prema Pickmanu, a pod kraj ga se skoro bojao - njegove crte lica i izraz polako su se mijenjali na način koji se Reidu nije sviđao; na način koji nije bio ljudski. Puno je pričao o načinu života i rekao da Pickman mora biti potpuno abnormalan i ekscentričan. Pretpostavljam da si Reidu rekao, ako ste se uopće dopisivali o tome, da je dopustio da ga uznemire Pickmanove slike ili da mu povrijede maštu. Znam da sam mu i sam to bio rekao - tada.

Ali imaj na umu da ja nisam napustio Pickmana radi nečeg takvog. Upravo suprotno. Moje poštovanje prema njemu samo je raslo, jer je "Hranjenje demona" bilo ogromno postignuće. Kao što znaš, klub je nije želio izložiti, a Muzej likovne umjetnosti nije je htio prihvatiti kao poklon, pa ju je Pickman imao u kući sve do odlaska. Sada je njegov otac drži u Salemu - znaš da je Pickman porijeklom iz Salema i da mu je neka pretkinja obješena kao vještica 1692.

Navikao sam se često posjećivati Pickmana, posebno nakon što sam počeo raditi bilješke za monografiju o neobičnoj umjetnosti. Vjerojatno sam na tu ideju došao zbog njegovih radova, a u svakom slučaju, bio je prepun podataka i prijedloga kad sam je počeo razvijati. Pokazao mi je sve slike i crteže koje je imao kod sebe, uključujući i neke crteže olovkom i tintom za koje vjerujem da bi radi njih, da su ih

mnogi drugi članovi vidjeli, bio izbačen iz kluba. Ubrzo sam postao skoro pravi obožavatelj, i satima bih, poput školarca, slušao njegove teorije umjetnosti i filozofska nagađanja, a oni su bili dovoljno suludi da bi ga na temelju toga mogli smjestiti u ludnicu. Moje obožavanje njega i činjenica da su ljudi željeli imati sve manje veze s njim, učinili su da mi se počne povjeravati. Jedne večeri je natuknuo da bi mi, ako mogu šutjeti i nisam previše osjetljiv, mogao pokazati nešto prilično neobično - nešto malo žešće od bilo čega što je imao u kući.

"Znaš," rekao je, "ima stvari koje ne odgovaraju ulici Newbury - stvari koje ovdje ne pašu, koje, u svakom slučaju, ovdje ne mogu biti stvorene. Moj je posao hvatati nijanse duše, a one se ne mogu naći u skorojevićkom nizu umjetnih ulica na izgrađenoj zemlji. Back Bay nije Boston - on još nije ništa, jer nije imao vremena uhvatiti sjećanja i privući lokalne duhove. Ako ovdje uopće ima nekih duhova, onda su to pitomi duhovi slane močvare i plitkog zaljeva; a ja želim ljudske duhove - duhove bića koja su dovoljno organizirana da vide pakao i shvate značenje onoga što su vidjela.

"Pravo mjesto za život umjetnika je North End. Kad bi bilo pravih esteta, oni bi tolerirali straćare radi nagomilane tradicije. Zaboga, čovječe! Zar ne shvaćaš da takva mjesta nisu bila samo napravljena, nego su u stvari izrasla? Generacija za generacijom je tamo živjela, osjećala i umirala, i to u vrijeme dok se ljudi nisu bojali živjeti, osjećati i umirati. Zar ne znaš da je 1632. na Copp's Hillu bio mlin, i da je pola današnjih ulica sagrađeno već 1650.? Mogu ti pokazati kuće koje postoje već dva i pol stoljeća i više; kuće koje su vidjele stvari zbog kojih bi se moderna kuća srušila. Što moderni ljudi znaju o životu i silama iza njega? Salemske vještice nazivaš obmanom, no kladim se da bi ti moja pra-pra-pra-prabaka mogla ponešto pokazati. Objesili su je na Brijegu vješala, dok je Cotton Mather gledao s licemjernom pobožnošću. Mather se, proklet bio, bojao da bi se netko mogao osloboditi ovog prokletog kaveza monotonije - kako bih želio da ga je netko začarao ili mu popio krv tokom noći!

"Mogu ti pokazati kuću u kojoj je živio, i onu drugu, u koju se bojao ući usprkos tome što se pravio hrabar. Znao je on stvari koje se nije usudio staviti u onu glupu "Magnaliu" ili ona djetinjasta "Čuda nevidljivog svijeta". Pazi, znaš li da je čitav North End jednom imao niz tunela koji su povezivali međusobno kuće nekih ljudi, groblje i more? Samo neka oni sude i proganjaju nad zemljom - svakoga dana su se događale stvari koje oni nisu mogli doseći, a svake noći smijali su se glasovi koje nisu mogli prepoznati!

"Pa, čovječe, kladim se da ti od svakih deset još postojećih kuća sagrađenih prije 1700. u osam mogu pokazati nešto čudno u podrumu. Skoro svaki mjesec može se pročitati u novinama da su radnici

pronašli zazidane prolaze i bunare koji nikud ne vode u ovoj ili onoj staroj kući koju ruše. Jednu takvu mogao si vidjeti iz nadzemne željeznice prošle godine blizu ulice Henchman. Postojale su vještice i ono što su njihove čarolije prizivale; pirati i ono što su oni donosili s mora; krijumčari; gusari[3] - i kažem ti, ljudi su znali živjeti, i u stara vremena uvećati životna bogatstva! Ovo nije bio jedini svijet koji je hrabar i mudar čovjek mogao upoznati - fuj! A pogledaj nasuprot tome ljude danas, sa takvim nježno-ružičastim mozgovima da se čak i klub takozvanih umjetnika počinje tresti i grčiti ako slika nije podobna za osjećaje čajnog stolića u ulici Beacon!

"Jedino milosrđe koje spašava današnje doba je činjenica da je prokleto previše glupo da ozbiljnije propituje prošlost. Što karte, zapisi i vodiči doista znaju reći o North Endu? Pih! Od oka ti mogu garantirati da ću te odvesti u tridesetak-četrdesetak uličica i mreža uličica sjeverno od ulice Prince za koje ne zna ni deset živih bića osim stranaca kojih su pune. A što ti digići znaju o njihovom značenju? Ne, Thurbere, ta stara mjesta predivno sanjaju i prepuna su čuda, užasa i bjegova od običnog, a nema žive duše koja bi to shvatila ili iskoristila. Ili točnije, postoji samo jedna živa duša - jer ja nisam uzalud kopao po prošlosti!

"Vidiš, zanimaju te ove stvari. Što bi bilo ako ti kažem da imam još jedan atelje tamo gore, gdje mogu uhvatiti noćni duh starinskog užasa i slikati stvari o kojima u ulici Newbury ne mogu niti misliti? Naravno da o tome ne pričam onim prokletim usidjelicama u klubu - gdje Reid, proklet bio, i ovako šapuće da sam neka vrsta čudovišta koje se spušta niz tobogan obrnute evolucije. Da, Thurbere, odavno sam odlučio da se, poput ljepote, i užas mora preslikati iz života, pa sam istraživao na onim mjestima za koja sam iz nekih razloga znao da na njima živi užas.

"Imam kuću za koju vjerujem da ju, osim mene, nisu vidjela ni tri živuća Nordijca. Nije tako daleko od nadzemne, što se udaljenosti tiče, ali je stoljećima daleko što se duše tiče. Uzeo sam je zbog čudnog starog ciglenog bunara u podrumu - od one vrste o kojoj sam ti pričao. Straćara samo što se nije srušila, tako da u njoj nitko drugi ne bi htio živjeti, i ne želim ti reći kako ju malo plaćam. Prozori su zagrađeni daskama, no zato mi se još više sviđa, pošto ne želim danju svjetlost za ono što radim. Slikam u podrumu gdje mi je inspiracija najjača, ali imam namještene sobe u prizemlju. Vlasništvo je Sicilijanca, a ja sam je unajmio pod imenom Peters.

"Ako si sad zainteresiran, odvest ću te tamo večeras. Mislim da će ti se slike svidjeti, jer sam se tamo, kao što rekoh, usudio prepustiti mašti. Nije to velika udaljenost - ponekad idem pješice, jer ne želim privlačiti pažnju taksijem na takvom mjestu. Možemo ići lokalnom

linijom sa stanice South za ulicu Battery, pa odatle nema više puno za pješačiti."

Pa, Eliote, nakon te govorancije morao sam se suzdržavati da hodam a ne potrčim prema prvom slobodnom taksiju kojeg smo ugledali. Presjeli smo na nadzemnu željeznicu na stanici South, i negdje oko ponoći spustili se niz stepenice kod ulice Battery, pa produžili duž stare luke pored pristaništa Constitution. Nisam pazio na poprečne uličice i ne znam u koju smo zašli, ali znam da to nije bila Greenough Lane.

Kada smo skrenuli, bilo je to da bi se popeli duž praznu najstariju i najprljaviju uličicu koju sam ikada u životu vidio, sa zabatima koji su izgledali kao da će se srušiti, slomljenim prozorima sa malim oknima i starinskim dimnjacima koji su napola raspadnuti stršali naspram neba obasjanog mjesečinom. Ne vjerujem da se tamo moglo vidjeti tri kuće koje nisu postojale u doba Cottona Mathera; siguran sam da sam vidio bar dvije s ispupčenjem, a jednom mi se učinilo da sam vidio šiljasti rub krova skoro zaboravljenog predgambrelskog tipa, iako nam proučavaoci starina kažu da ih u Bostonu više nema.

Iz te uličice, koja je imala slabo osvjetljenje, skrenuli smo lijevo u jednako tihu i još užu uličicu u kojoj uopće nije bilo osvjetljenja, i nakon jedne minute skrenuli oštro na desno u mraku. Nedugo nakon toga Pickman je izvadio lampu i osvijetlio pretpotopna izrezbarena vrata koja su djelovala prokleto crvotočno. Otključavši ih, uveo me je u pusto predsoblje čiji su zidovi bili obloženi nekad prekrasnom tamnom hrastovinom - jednostavno, naravno, ali uzbudljivo asocirajući na doba Androsa i Phippsa i na čarolije. Zatim me proveo kroz vrata s lijeva, upalio uljnu svjetiljku i rekao mi da se raskomotim.

Znaš, Eliote, ja sam tip čovjeka kakvog bi obični ljudi nazvali priličnim debelokošcem, no priznajem da me je ono što sam vidio na zidovima te sobe prestrašilo. Bile su to njegove slike, znaš - one koje nije mogao slikati, a čak niti pokazati u ulici Newbury - i bio je u pravu kad je rekao da je bio "pustio mašti na volju". Izvoli - popij još jedno piće - meni je u svakom slučaju potrebno!

Nema svrhe da ti pokušam opisati kako su izgledale, jer su grozan, bogohulni užas i nevjerojatna odbojnost i moralni smrad dopirali od jednostavnih detalja koje riječi nikako ne mogu odrediti. Nije bilo egzotične tehnike kakva se vidi kod Sidneya Simea, niti krajolika bezdana i mjesečevih gljiva koje Clark Ashton Smith koristi da sledi krv. U pozadini su uglavnom bila stara crkvena groblja, duboke šume, litice uz more, cigleni tuneli, stare drvom obložene sobe ili jednostavne zidane grobnice. Omiljena scena bilo je groblje Copp's Hill, koje nije moglo biti jako udaljeno od te kuće.

Ludilo i monstruoznost bili su u likovima u prvom planu - jer Pickmanova je morbidna umjetnost uglavnom bila umjetnost demonskih portreta. Ti likovi su rijetko bili u potpunosti ljudski, ali su često bili u različitim stupnjevima bliski ljudskosti. Uglavnom su sva tijela, iako više-manje dvonožna, bila pogrbljena prema naprijed i imala pomalo pseći izgled. Većina ih je djelovala nekako neprijatno gumasto. Fuj! I sad ih mogu vidjeti! Ono čime su se bavili - pa nemoj tražiti da budem previše točan. Obično su se hranili - neću reći čime. Ponekad su bili prikazani u grupi na grobljima ili u podzemnim prolazima, i često je djelovalo kao da se bore za svoju lovinu - ili radije, za svoje nađeno blago. A kakvu je prokletu izražajnost Pickman ponekad davao slijepim licima tog grobnog plijena! Povremeno su ta bića bila prikazana kako skaču u noć kroz otvorene prozore, ili kako čuče na prsima spavača, grizući im vratove. Jedno platno prikazivalo je krug njih kako zavijaju oko obješene vještice na Brijegu Vješala, a njeno mrtvo lice pokazivalo je srodnost njihovima.

No nemoj pomisliti da su me te teme i okolina šokirali. Nisam trogodišnje dijete i vidio sam dosta sličnih stvari i prije. Bila su to lica, Eliote, ta prokleta lica, koja su se cerila i slinila s platna s pravim dahom života! Zaboga, čovječe, ja doista vjerujem da su bili živi! Taj bolesni čarobnjak je pigmentom probudio prave paklene vatre, a njegova kičica bila je čarobni štapić koji je stvarao noćne more. Daj mi tu bocu, Eliote!

Imao je jednu sliku koja se zvala "Lekcija" - Bože, smiluj mi se što sam je ikada vidio! Slušaj - možeš li zamisliti krug čučećih bezimenih psolikih bića na crkvenom groblju kako uče malo dijete da se hrani poput njih? To je, pretpostavljam, cijena koju plaća zamijenjeno dijete - znaš stari mit o tome kako čudna bića ostavljaju svoj okot u kolijevkama u zamjenu za ljudsku djecu koju kradu. Pickman je prikazivao što se događa s tom ukradenom djecom - kako odrastaju - i tada sam počeo uočavati odvratan odnos između lica ljudskih i neljudskih likova. On je, u svim svojim stupnjevima morbidnosti između potpuno neljudskog i degradiranog ljudskog, uspostavljao sardoničnu vezu i evoluciju. Bića-psi su se razvila od smrtnika!

I tek što sam se upitao što je napravio s njihovim mladuncima ostavljenim kod ljudi u obliku podmetnute djece, kadli mi oko spazi sliku koja je predstavljala baš tu misao. Prikazivala je prastari puritanski interijer - sobu sa mnogo greda i rešetkastim prozorima, dugom drvenom klupom s naslonom i nespretnim namještajem iz sedamnaestog stoljeća, s porodicom koja sjedi uokolo dok otac čita iz Svetog Pisma. Na svim licima osim jednog vidjeli su se plemenitost i poštovanje, a to je jedno odražavalo podrugljivost ponora pakla. Po godinama bilo je to lice mladog čovjeka, i bez sumnje je pripadalo

pretpostavljenom sinu tog pobožnog oca, no u biti je bilo rod tih nečistih bića. Bilo je to njihovo podmetnuto dijete - i u duhu vrhunske ironije Pickman mu je dao crte lica koje su vrlo primjetno sličile njegovim vlastitim.

Pickman je za to vrijeme upalio svjetiljku u susjednoj sobi i pristojno mi otvorio vrata, pitajući da li me zanima vidjeti njegove "moderne studije". Nisam mu bio u stanju reći nešto više o svojim dojmovima - bio sam ostao bez riječi od straha i gađenja - no mislim da me je u potpunosti shvaćao i osjećao se vrlo polaskanim. I sad te još jednom želim uvjeriti, Eliote, da nisam mekušac, pa da vrisnem na bilo što, što se malo razlikuje od uobičajenog. Čovjek sam srednjih godina i prilično sofisticiran, i pretpostavljam da si me u Francuskoj dovoljno upoznao da znaš da me nije lako oboriti. Sjeti se, također, da sam se upravo bio oporavio i naviknuo na te zastrašujuće slike koje su kolonijalnu Novu Englesku pretvarale u predvorje pakla. Pa, unatoč svemu tome, iduća soba me je natjerala da zaista vrisnem i morao sam se uhvatiti za dovratak da se ne srušim. Ona soba je prikazivala čopor demona i vještica koje preplavljuju svijet naših predaka, ali ova je donijela užas ravno u našu svakodnevicu!

Bože, kako je taj čovjek znao slikati! Bila je tamo studija zvana "Nesreća u podzemnoj željeznici" na kojoj se mnoštvo tih opakih bića penjalo iz neke nepoznate katakombe kroz procjep u podu podzemne željeznice na stanici kod ulice Boyston i napadalo gomilu ljudi na peronu. Druga je prikazivala ples na Copp's Hillu među grobnicama sa suvremenom pozadinom. Zatim su tamo bili mnogi prikazi podruma, u kojima su čudovišta plazila iz rupa i napuklina u zidu i cerila se čučeći iza bačvi ili peći i čekajući da njihova prva žrtva siđe niz stepenice.

Jedno ogavno platno je izgleda prikazivalo veliki presjek Beacon Hilla, s mravolikim vojskama kužnih čudovišta kako se provlače kroz jazbine koje su potpuno izdubile tlo. Plesovi na modernim grobljima bili su slobodno prikazani, a i još jedna zamisao koja me je nekako šokirala više od svih drugih - scena u nepoznatoj grobnici gdje su se brojne zvijeri okupile oko jedne koja je držala poznati bostonski vodič i očito ga čitala na glas. Svi su pokazivali na jedan pasus i sva su lica djelovala iskrivljena epileptičnim i zvučnim smijehom, tako da mi se skoro činilo da čujem đavolske odjeke. Ime te slike bilo je "Holmes, Lowell i Longfellow su pokopani pod planinom Auburn".

Kada sam se malo primirio i privikao na tu drugu sobu đavolstva i morbidnosti, počeo sam analizirati neke razloge svog osjećaja gađenja. Kao prvo, rekoh sebi, ova bića odbijaju zbog potpune neljudskosti i bezosjećajne okrutnosti koju su pokazivala kod Pickmana. Čovjek mora biti bespoštedni neprijatelj ljudskog roda da toliko uživa u mučenju mozga i tijela i degradaciji smrtnog stanja. Kao drugo,

užasavale su zbog svoje veličanstvenosti. Njihova je umjetnost bila umjetnost koja je uvjeravala - kada bi vidjeli slike, vidjeli bismo same demone i bojali ih se. A ono neobično bilo je da Pickman nije dobivao tu moć prikazivanjem samo nekih dijelova ili nečeg bizarnog. Ništa nije bilo mutno, iskrivljeno ili konvencionalizirano; obrisi su bili oštri i životni, a detalji bijahu gotovo bolno jasni. A tek lica!

Nismo vidjeli samo umjetnikovu interpretaciju; bio je to sam pakao, kristalno jasan u potpunoj objektivnosti. Zaboga, to je bilo to! On uopće nije bio fantastičar ili romantičar - nije ni pokušavao da nam da previruće, prizmatične iluzije snova, nego je hladno i sardonično odražavao stabilan, mehanistički i dobro utemeljen svijet užasa koji je potpuno, brilijantno, čvrsto i nepromjenjivo vidio. Bog zna kakav je to svijet mogao biti ili gdje je vidio bogohulne oblike koji su trčali, hodali i puzili kroz njega; ali ma kakav bio zbunjujući izvor tih prilika, jedna je stvar bila jasna. Pickman je u svakom pogledu - i u ideji i u izvedbi - bio detaljan, poman i gotovo znanstveni realist.

Moj me domaćin sada vodio niz stepenice u podrum, do svog pravog ateljea, i ja sam se pripremio za paklene napore među nedovršenim platnima. Kada smo stigli do dna memljivih stepenica okrenuo je lampu prema uglu velikog otvorenog prostora pred nama, otkrivajući kružni cigleni rub onog što je očito bio veliki bunar u zemljanom podu. Približili smo se, pa sam vidio da ima presjek od skoro dva metra i da su mu zidovi široki nekih 30 cm i visoki 15 cm iznad razine tla - dobar rad iz sedamnaestog stoljeća, ako se nisam jako prevario. To je, reče Pickman, bilo ono o čemu mi je pričao - otvor u mrežu tunela koja se prostirala pod brdom. Usput sam primjetio da izgleda nije bio zazidan i da ga je naizgled prekrivala teška okrugla drvena ploča. Lagano sam se stresao pri pomisli na stvari s kojima bi ovaj bunar morao biti povezan, kada Pickmanove lude sugestije ne bi bile samo priča; zatim sam se okrenuo da ga slijedim uz stepenicu i kroz uska vrata u poprilično veliku sobu koja je imala drveni pod i bila namještena kao atelje. Acetilensko plinsko osvjetljenje davalo je svjetlo neophodno za rad.

Nedovršene slike na stalcima ili naslonjene na zid bile su jednako užasne kao i one dovršene gore, i pokazivale su umjetnikovu pomnu metodu. Scene su bile skicirane s izuzetnom pažnjom, a olovkom iscrtani obrisi pokazivali su detaljnu preciznost koju je Pickman koristio kako bi dobio pravu perspektivu i proporcije. Bio je velik čovjek - kažem to čak i sada, znajući sve ono što znam. Veliki fotoaparat na stolu pobudio je moju pažnju, a Pickman mi je rekao kako ga koristi za fotografiranje scena za pozadine, kako bi ih mogao slikati s fotografija u ateljeu, umjesto da nosi svoju opremu po gradu kako bi slikao ovaj ili onaj prizor. Smatrao je da je fotografija jednako

dobra za kontinuirani rad kao i prava scena ili model i izjavio je da ih redovno koristi.

Bilo je nečega izuzetno uznemiravajućeg u gadljivim skicama i poludovršenim grozotama koje su se cerile sa svih strana sobe, i kada je Pickman iznenada razotkrio veliko platno na neosvijetljenoj strani, nisam se ni za što na svijetu mogao uzdržati a da glasno ne vrisnem - po drugi puta te noći. Vrisak je dugo odjekivao kroz slabo osvjetljene prostorije toga starog, podruma punog amonijačnih isparenja i morao sam suspregnuti histeričan smijeh koji samo što nije izletio iz mene kao reakcija na to. Milostivi Bože! Eliote, ja ne znam koliko je toga bilo stvarno, a koliko samo uzbuđena mašta. Čini mi se da na svijetu ne može postojati takav san!

Bila je to ogromna i bezimena kleveta sa zurećim crvenim očima i držala je u svojim koščatim kandžama ono što je nekada bio čovjek, grizući mu glavu kao što dijete gricka šećerlemu. Bio je u nekakvom čučećem položaju i čovjeku bi se činilo dok ga je gledao da bi svakog časa mogao ostaviti svoju sadašnju lovinu i potražiti ukusniji zalogaj. Ali, dovraga s tim, nije ta grozna tema bila to što je tu sliku činilo takvim besmrtnim izvorom sve panike - niti ona, niti pseće lice sa svojim šiljastim ušima, zakrvavljenim očima, ravnim nosom i slinavim usnama. Nisu to bile ljuskaste kandže ni tijelo prekriveno zemljom, niti papci umjesto stopala - ništa od toga, iako bi bilo što od toga lako moglo natjerati osjetljiva čovjeka u ludilo.

Bila je to njegova slikarska tehnika, Eliote - prokleta, bezbožna, neprirodna tehnika! Kunem ti se svojim životom da nikada nigdje drugdje nisam vidio samu suštinu života tako ugrađenu u platno. Čudovište je bilo tamo - zurilo je i grizlo, grizlo i zurilo - i znao sam da bi samo ako zakoni prirode prestanu vrijediti čovjek mogao naslikati tako nešto bez modela - bez da makar na trenutak ugleda donji svijet, što ga ni jedan smrtnik čija duša nije prodana Đavolu nije vidio.

Priboden čavlićem za prazan dio plama bio je sad već jako izgužvan komad papira - vjerojatno, mislio sam, fotografija s koje je Pickman namjeravao preslikati pozadinu koja je jednako užasna kao i noćna mora koju je trebala pojačati. Posegnuo sam prema njoj da ju razmotam i pogledam, kada sam iznenada vidio Pickmana kako se trznuo kao da je pogođen. Bio je posebno pažljivo osluškivao otkad je moj šokirani vrisak probudio neuobičajene odjeke u mračnom podrumu, i sada ga je uhvatio strah koji je, iako se nije mogao usporediti s mojim, u sebi imao više fizičkog nego duhovnog. Izvukao je revolver i pokazao mi da budem tiho, a zatim je izašao u glavni podrum i zatvorio vrata za sobom.

Mislim da sam na trenutak bio paraliziran. Imitirajući Pickmanovo osluškivanje, činilo mi se da sam negdje čuo zvuk tihog komešanja i niz cijuka ili udaraca iz smjera koji nisam mogao odrediti. Pomislio sam na goleme štakore i stresao se. Zatim je nešto tiho zaštropotalo, od čega sam se sav naježio - prikrivena, pipajuća vrsta štropota, iako ne mogu ni pokušati riječima objasniti na što mislim. Bio je to zvuk poput pada teškog drveta na kamen ili cigle - drvo na cigle - na što me je to podsjećalo?

Ponovo se začulo, još glasnije. Došlo je do neke vibracije, kao da je drvo palo dalje nego prije. Nakon toga uslijedio je oštar škripeći zvuk, Pickmanov nerazumljivi uzvik i zaglušujući pucnji iz svih šest komora revolvera, ispaljeni spektakularno, kao što bi krotitelj lavova mogao pucati u zrak radi efekta. Prigušeno skvičanje ili vrisak i udarac. Zatim još škripanja drveta i cigle, pauza, pa otvaranje vrata - na što sam se, priznajem, jako trznuo. Pojavio se Pickman s oružjem iz kojeg se dimilo, proklinjući ugojene štakore od kojih je sve vrvjelo u starom bunaru.

"Vrag zna što jedu, Thurberu," smiješio se, "jer ti prastari tuneli dopiru do groblja, vještičje jazbine i obale mora. Ali što god to bilo, mora da im ponestaje, jer su vraški željeli izaći. Pretpostavljam da ih je potaknulo tvoje vikanje. Bolje budi oprezan na ovim starim mjestima - naši prijatelji glodavci su jedina mana, iako ponekad mislim da su prava prednost zbog atmosfere i ambijenta."

Pa, Eliote, bio je to kraj te noćne avanture. Pickman mi je obećao pokazati to mjesto i Bog zna da je to i učinio. Čini mi se da me je izveo iz tog spleta uličica u drugome smjeru, jer kad smo ugledali svjetiljku bili smo u polupoznatoj ulici s monotonim nizovima stambenih blokova i starih kuća. Ispostavilo se da je to bila ulica Charter, no bio sam previše smeten da primjetim na koji smo dio izašli. Zakasnili smo na nadzemnu željeznicu, pa smo odšetali prema gradu duž ulice Tremont uz Beacon i Pickman me ostavio na uglu ulice Joy, gdje sam skrenuo. Više nikad nisam s njim razgovarao.

Zašto sam ga napustio? Ne budi nestrpljiv. Sačekaj dok pozvonim za kavu. Popili smo dosta ovog drugog, no meni je nešto potrebno. Ne - nije to bilo zbog slika koje sam tamo vidio, iako bih se zakleo da bi ga samo radi njih izopćili iz devet desetina domova i klubova u Bostonu, a pretpostavljam da se sad više nećeš čuditi zašto se klonim podzemne i podruma. Bilo je to - zbog nečeg što sam našao u kaputu idućeg jutra. Znaš, onaj zgužvani papir koji je bio priboden na zastrašujuće platno u podrumu; stvar za koju sam mislio da je fotografija nekog prizora koji je mislio upotrijebiti kao pozadinu za to čudovište. Onaj zadnji šok došao je kad sam upravo bio posegao razmotati je, pa sam ju nesvjesno ubacio u džep. No evo kave - uzmi

crnu, Eliote, bilo bi ti pametno.

Da, taj papir bio je razlog što sam napustio Pickmana; Richarda Uptona Pickmana, najvećeg umjetnika koga sam ikada upoznao - i najodvratnije biće koje je ikada preskočilo granice života i uskočilo u ponore mita i ludila. Eliote - stari Reid je bio u pravu. On nije bio pravo ljudsko biće. Ili je rođen u čudnoj sjeni, ili je našao način da otključa zabranjena vrata. Sada je to svejedno, pošto je nestao - natrag u legendarnu tamu po kojoj se volio povlačiti. Evo, hajde da upalimo svjetlo.

Nemoj od mene tražiti da ti objasnim, pa ni da nagađam o tome što sam spalio. Nemoj me pitati ni što je uzrokovalo ono komešanje poput krtice, koje je Pickman toliko nastojao objasniti štakorima. Znaš, postoje tajne koje mogu potjecati još iz doba starog Salema, a Cotton Mather priča i o čudnijim stvarima. Znaš kako su životno izgledale Pickmanove slike - kako smo se svi pitali gdje je nalazio takva lica.

Pa - taj papir, naposljetku, nije bio nikakva fotografija pozadine. Ono što je on prikazivao bilo je naprosto čudovišno biće koje je slikao na tom užasnom platnu. Bio je to model koji je koristio - a njegova je pozadina bila samo detaljno prikazan zid podrumskog ateljea. Ali zaboga, Eliote, bila je to fotografija iz života.

MRTVI

The Dead by Michael Swanwick, 1996.

Michael Swanwick, višestruko je nagrađivan i objavljivan autor, posjednik Nebule, Theodore Sturgeon i World Fantasy Award. Njegove prve dvije objavljene priče "The Feast of Saint Janis" i "Ginungagap" bile su finalisti 1980. za nagradu Nebula. Njegov prvi roman "In the Drift" objavljen je 1985. nakon čega slijedi "Vacuum Flowers", te "Stations of the Tide" koji je osvojio Nebulu i bio nominiran za Hugo i Arthur C. Clarke Award. "A Midwinter's Tale" osvojila je 1988. u "Isaac Asimov's Science Fiction Magazine" nagradu koju dodjeljuju čitatelji. Priča "The Edge of the World" osvojila je 1989. Theodore Sturgeon Memorial Award i bila nominirana za Hugo i World Fantasy Award, a "Radio Waves" 1996 os \ojio je World Fantasy Award. Njegov najnoviji roman je "Jack Faust".

Tri dječaka zombija u jednakim crvenim jaknama zujali su oko našeg stola, donoseći vodu, svijeće, brišući mrvice ostale iza svakog obroka. Oči im bijahu tamne, pozorne, beživotne; ruke su im i lica bili tako bijeli da su gotovo sjajili u prigušenom svjetlu. Smatrao sam da je to neukusno, ali: "Ovo je Manhattan" rekla je Courtney. "Određena izučena agresivnost ovdje je moderna."

Plavuša je donijela jelovnik i čekala našu narudžbu.

Oboje smo naručili fazana. "Izvrstan odabir," rekao je dječak jasnim, bezosjećajnim glasom. Otišao je i minutu kasnije se vratio sa svježe zadavljenim pticama, držeći ih da bismo ih odobrili. Kada je umro nije mogao imati više od jedanaest godina i koža mu je bila onakva kakvu znalci nazivaju "mliječno staklena", glatka, bez mane i prozirna. Vjerojatno je koštao bogatstvo.

Kad se dječak okrenuo da ode, impulsivno sam ga dotaknuo po ramenu. Okrenuo se. "Kako se zoveš, sinko?" upitao sam.

"Timothy." Kao da mi govori koji je specijalitet kuće. Dječak je

pričekao trenutak da bi ustanovio da li se još nešto očekuje od njega a zatim otišao.

Courtney ga je promatrala dok je odlazio. "Kako bi divno izgledao," mrmljala je, "nag. Stojeći na mjesečini pored litice. Definitivno litice. Možda iste one na kojoj je susreo svoju smrt."

"Ne bi tako divno izgledao da je pao s nje."

"Oh, ne budi neugodan."

Poslužitelj vina donio je našu bocu. "Chateau La Tour 17." Uzdignuo sam obrvu. Konobar je imao onu vrstu starog i složenog lica kakvo bi Rembrandt volio naslikati. Natočio nam je s lakoćom, sigurne ruke i iščezao u tami. "Zaboga, Courtney, zavela si me i s jeftinijim."

Pocrvenjela je, ne pretjerano sretna. Courtney je imala uspješniju karijeru od mene. Nadmašila me. Oboje smo znali tko je pametniji, s boljim vezama, tko će vjerojatnije završiti u uredskom uglu s povijesno značajnim antiknim stolom. Jedina prednost koju sam imao bila je ta što sam bio muškarac na tržištu prodavača. To je bilo dovoljno.

"Ovo je poslovna večera, Donalde," rekla je, "ništa više."

Počastio sam je izrazom uglađene sumnje za koji sam iz iskustva znao da će je razbjesniti i, uranjajući u svog fazana, promrmljao, "Naravno." Nismo pričali puno o tome do deserta, kada sam konačno upitao, "Što se dešavalo s Loeb-Soffnerom do sada?"

"Osmišljava se ekspanzija korporacije. Jim sastavlja cjelokupnu financijsku konstrukciju, a ja se bavim osobljem. Raspisana je nagrada za tvoju glavu, Donalde." Počastila me je s onim divljim malim bljeskom zubi koji je znala napraviti kad bi vidjela nešto što je željela. Courtney nije bila lijepa žena, daleko od toga. Ali imala je neke krvoločnosti, neke primitivnosti ispod stegnute i nesigurne kontrole koja mi ju je činila privlačnom. "Talentiran si, pomalo divlji i nisi previše vezan za svoj sadašnji posao. To su sve kvalitete koje tražimo."

Udarila je torbicom o stol i izvadila presavijeni list papira. "Ovo su uvjeti koje nudim." Odložila ga je pokraj mog tanjura i s užikom napala svoju tortu.

Razmotao sam papir. "Ovo je lateralni premještaj."

"Neograničene mogućnosti za napredovanje," rekla je punih ustiju, "ako imaš ono što treba."

"Mmm." Čitao sam red-po-red povlastice, od kojih su sve bile usporedive s onim koje sam sad dobivao. Moja sadašnja plaća do dolara - gospođica Soffher se razmetala. I burzovne opcije. "Ovo ne

može biti u redu. Ne za lateralni."

Ponovo taj osmijeh, poput bljeska morskog psa u zamućenoj vodi. "Znala sam da će ti se svidjeti. Idemo preko vrha s opcijama jer odmah trebamo tvoj odgovor - po mogućnosti večeras. Sutra najkasnije. Nema pregovora. Taj paket moramo brzo složiti. Bit će navala publiciteta kad se ovo objavi. Želimo imati sve na svom mjestu, staviti fondove i slomljena srca pred gotov čin."

"Zaboga, Courtney, kakvo sad čudovište imaš?"

"Najveće na svijetu. Veće nego Apple. Veće nego Virtualni dom. Veće nego HIVac-IV," rekla je s uživanjem. "Jesi li ikad čuo za Koestler Biological?"

Odložio sam vilicu.

"Koestler? Zar sada trguješ leševima?"

"Molim te. Postantropskim biološkim resursima." Rekla je to olako, s odmjerenim daškom ironije. Ipak, mislim da sam opazio određenu neugodu zbog prirode proizvoda njenog klijenta.

"Nema u tome novaca." Mahnuo sam prema našem pažljivom osoblju. "Ti dečki mora da su — što? — možda dva posto od godišnjeg utrška? Zombiji su luksuzna dobra: sluge, čistači reaktora, hollywoodski dvojnici smrti, egzotične usluge" — oboje znamo na što mislim — "možda nekoliko stotina godišnje, najviše. Nema potražnje. Faktor odbijanja je prevelik."

"Došlo je do tehnološkog napretka." Courtney se nagnula naprijed. "U stanju su instalirati infrasustav i kontrolne mehanizme te ponuditi proizvod po neznantno većim cijenama od tvorničkih. To je daleko ispod ekonomske granice za radnu snagu.

"Pogledaj to s gledišta tipičnog vlasnika tvornice. Već je spustio cijene na minimum i radnički troškovi ga iscrpljuju. Kako da se natječe na opadajućem tržištu potrošača? Sada, zamislimo da se uključi u program." Izvadila je svoj Mont Blanc i počela črčkati brojke na stolnjaku. "Nema privilegija. Nema sudskih parnica. Nema bolovanja. Nema sitnih krađa. Govorimo o smanjivanju troškova radne snage za najmanje dvije trećine. Minimum! To je neodoljivo, baš me briga koliki je tvoj faktor odbijanja. Možemo početi s petsto tisuća jedinica u prvoj godini."

"Petsto tisuća," rekao sam. "To je ludost. Gdje ćeš, do vraga, naći sirovi materijal za -?"

"Afrika."

"O, Bože, Courtney." Ostao sam bez riječi zbog cinizma koji je bio

potreban čak da se i pomisli na pretvaranje subsaharske tragedije u profit, apsolutnim, sirovim zlom koje je kanaliziralo čvrstu valutu do džepnih Hitlera koji su upravljali kampovima. Courtney se samo nasmiješila i napravila onaj mali brzi pokret glavom što je značilo da izvlači podatke iz optičkog čipa.

"Mislim da si spreman," reče ona, "razgovarati s Koestlerom."

Na njen pokret ruke tri dječaka zombija podigli su projektore oko nas, petljali oko prekidača i uključili ih. Uzorci interferencije su se razlijevali, sudarali, miješali. Zidovi tame uzdigli su se oko nas. Courtney je ispružila dlan i stavila ga na stol. Tri lagana udarca njenih zašiljenih prstiju i pojavilo se okruglo i ćelavo lice Marvina Koestlera. "Ah, Courtney!" rekao je zadovoljnim glasom. "Ti si u New Yorku, je li tako? San Moritz. S Donaldom." Sitna pauza za pristup djelićima informacija. "Jeste li jeli medaljone od antilope?" Kada smo odmahnuli glavama, poljubio je vrhove prstiju. "Izvrsni su! Lagano poprženi i onda preliveni *mozzarellom* bizona. Nitko ih bolje ne pravi. Jeo sam isto jelo u Firenzi neki dan i jednostavno se ne može usporediti."

Pročistio sam grlo. "Znači, tamo ste? Italija?"

"Pustimo gdje sam ja." Napravio je odmahujući pokret ruke, kao da je to nevažno. Ali Courtneyno se lice smračilo. Otimanje među korporacijama bilo je rastuća industrija a ja sam povukao krivi korak. "Pitanje je - što mislite o mojoj ponudi?"

"Pa... zanimljiva je. Za lateralni."

"To su tek početni troškovi. Do grla smo u pokretačkim kreditima. Na taj ćete način biti uspješniji na duge pruge." Počastio me osmjehom koji je u kutovima postajao opak. Pravi financijski gusar. Tada se nagnuo prema naprijed, spustio glas, i prodorno me pogledao u oči. Klasične tehnike manipuliranja ljudima. "Ne prodaje vas se. Znate da možete vjerovati da je Courtney provjerila financije. Ipak, mislite, neće ići. Da bi išlo, proizvod mora biti neodoljiv, a nije. Ne može biti."

"Da, gospodine," rekao sam. "Ukratko rečeno."

Kimnuo je Courtney. "Hajdemo prodati ovog mladog čovjeka." I meni, "Moja limuzina je dolje."

Isključio se.

Koestler nas je čekao u limuzini, očajne ružičaste boje. Točnije, njegov hologram, čudesan, iako ponešto grubljih zrnaca, duh u zlatnom svjetlu. Mahnuo je rastezljivom, nestvarnom rukom da uđemo u auto i rekao: "Osjećajte se kao kod kuće."

Vozač je nosio borbene fotomultiplikatore. Davali su mu neljudski izgled insekta. Nisam bio siguran je li mrtav ili nije.

"Vodi nas u Nebo," rekao je Koestler.

Vratar je izašao na ulicu, pogledao u oba smjera, kimnuo vozaču. Robotski upravljano oružje pratilo nas je dok smo koračali niz ulicu.

"Courtney mi kaže da dobivate sirovi materijal iz Afrike."

"Neukusno, ali nužno. Za početak. Moramo najprije prodati ideju— nema razloga da si otežavamo stvari. S druge strane, ne vidim zašto ne bi išli i na domaće. Nešto kao obratni zalog, možda, životno osiguranje koje se otplaćuje dok si još živ. Bio bi to korak prema konačnom skidanju sirotinje s leđa. Jebeš ih. Već su predugo živjeli na tuđi račun; najmanje što mogu napraviti je umrijeti i osigurati nam sluge."

Bio sam prilično siguran da se Koestler šali. Ali nasmijao sam se i kimnuo glavom, tako da budem siguran u bilo kojem slučaju. "Što je Nebo?" upitao sam, da bi pomaknuo razgovor na sigurnije područje.

"Pokusno tlo," rekao je Koestler s puno zadovoljstva, "za budućnost. Jeste li ikada bili na golorukom borilačkom meču?"

"Ne."

"A, to je sport za gospodu! Znanost u svojem najboljem izdanju. Bez rundi, bez pravila, bez zabranjenih udaraca. Daje ti pravu ocjenu čovjeka — ne samo njegove snage, već i njegova karaktera. Kako se nosi sam sa sobom, da li može ostati miran pod pritiskom — kako podnosi bol. Osiguranje mi ne dopušta da osobno odlazim u klubove, ali uspio sam nešto srediti."

Nebo je bilo preuređeno kino u porušenoj okolici Queensa. Vozač je izašao, nakratko nestao straga i vratio se s dva zombija tjelohranitelja. Bilo je to poput mađioničarskog trika. "Imali ste te dečke u prtljažniku?" upitah kad nam je otvorio vrata.

"Ovo je novi svijet," reče Courtney. "Navikni se."

Mjesto je bilo prepuno. Dvije, možda tri stotine sjedala, mjesta samo za stajanje. Miješana gomila, većinom crnci i Irci i Korejci, ali i s nešto kupaca iz više klase. Niste trebali biti bogati da bi s vremena na vrijeme osjetili potrebu za okusom tuđe moći. Nitko nije puno obraćao pažnju na nas. Ušli smo baš kad su najavljivali borce.

"Težak dva-pet-nula, u crnim bokserskim hlačama s crvenom crtom", najavljivač je glasno drobio, "udri-ubi borac s ulice, goloruki divljak, muškarčina s..."

Courtney i ja uspeli smo se prljavim pozadinskim stubištem. Tjelohranitelj-mi-tjelohranitelj, kao da smo borbena jedinica iz nekog prašumskog rata iz dvadesetog stoljeća. Koštunjavi, trbušasti starkelja s ugašenom cigarom u ustima otključao nam je vrata naše lože. Ljepljivi pod, loša sjedala, dobar pogled na ring. Sivi plastični otirač, oblaci dima.

Koestler je već bio tamo, u sjajnoj novoj hologramskoj ljusci. Podsjetio me na one gipsane Bogorodice u obojanim kadama koje su Katolici postavljali u dvorištima. "Ovo je vaša stalna niša?" upitao sam.

"Sve ovo je za tvoje dobro, Donalde - tvoje i još nekolicine. Dajemo naš proizvod za borbu jedan-na-jednog protiv nekog mjesnog talenta. Dogovor s upravom. Ovo što ćeš sada vidjeti uništit će zauvijek tvoje sumnje."

"Svidjet će ti se," rekla je Courtney. "Ja sam tu bila ravno pet noći. Računajući večeras." Zvono se oglasilo, najavljivajući početak borbe. Požudno se nagnula prema naprijed, zakačivši laktove za rešetke.

Zombi je bio sivkaste kože i skromno mišićav za jednog borca. Ali držao je ruke visoko i oprezno, bio je lake noge a oči su mu bile neobično mirne i znalačke.

Njegov protivnik je bio pravi boksač, veliki krupan tip klasičnog afričkog izgleda pomalo izvrnute autentičnosti jer su mu usta zavijala u cinični osmijeh na jednoj strani. Imao je oznake, odnosno ožiljke bande na prsima i još ružnije tragove na leđima koji nisu izgledali namjerni već kao da ih je zaradio na ulici. Oči su mu gorjele intenzitetom ludila.

Krenuo je prema naprijed oprezno, ali bez straha, i napravio nekoliko kratkih lijevih krošea da bi odmjerio protivnika.

Kružili su jedan oko drugog, čekajući priliku.

Oko minute ništa se nije događalo. Tada je gangster krenuo na zombijevu glavu, uvidjevši mogućnost da mu razbije gard. Prošao je kroz to otvaranje udarcem u zombijeva jaja koji me je uspio natjerati da se trznem.

Nikakva reakcija.

Mrtvi je borac odgovorio pljuskom udaraca, i uspio šakama doći do protivnikova obraza. Razdvojili su se, opet napali, kružili jedan oko drugoga.

Tada je veliki tip eksplodirao kombinacijom ubojitih udaraca, tako čvrsto povezanih da se činilo da će raskoliti svako rebro u tijelu mrtvog borca. To je ponovo dovelo rulju na noge koja je grmila odobravanjem.

Zombi nije ni posrnuo.

Kad je protivnik uzvratio napad koji ga je gurao nazad u konopce, u gangsterovim očima pojavio se čudan pogled. Mogao sam samo zamisliti kako to mora biti za čovjeka koji je uvijek živio od svoje snage i sposobnosti da apsorbira kaznu kada shvati da se suprotstavlja protivniku za koga bol ne znači ništa. Borbe su se gubile i dobivale neodlučnošću i oklijevanjem. Pobjedio bi ako bi sačuvao staloženost, gubio ako si rastresen.

Unatoč njegovim najboljim udarcima, zombi je ostao sređen, miran, hladan, nepopustljiv. To mu je bilo u prirodi.

Očigledno je bilo razorno.

Borba se nastavila. Za mene je to bilo čudno i strano iskustvo. Nakon nekog vremena više se nisam mogao usredotočiti. Misli su mi bježale. Počeo sam razmišljati o liniji Courtneyne čeljusti, maštajući što će se desiti navečer. Voljela se seksati na malo izopačen način. Uvijek sam imao osjećaj, dok sam je ševio, da postoji nešto stvarno odvratno što bi voljela raditi, ali da nema hrabrosti sama to pokrenuti.

Zato je uvijek postojala ta potreba da je navedem da radi nešto što ne voli. Opirala se; nikad se nisam usuđivao pokušati više od jedne stvari. Ali na tu jednu stvar uvijek sam je uspijevao nagovoriti. Kad je bila uzbuđena, postajala je povodljiva. Moglo je se nagovoriti na bilo što. Moglo ju se navesti da moli za to.

Courtney bi sigurno bila zapanjena da čuje da nisam bio ponosan na to što radim s njom - zapravo, sasvim suprotno. Ali bio sam opsjednut njome jednako kao i ona bilo čime što ju je privlačilo.

Courtney je odjednom bila na nogama, vičući. Hologram je prikazao Koestlera također na nogama. Veliki je tip bio na konopcima, izudaran. Krv i slina letjele su mu s lica svakim udarcem. Tada je pao, nije niti imao šanse. Vjerojatno je još u početku znao da nema nade, da neće pobijediti, ali je odbijao pasti. Moralo ga se zatući u zemlju. Pao je bijesno, ponosno i ne žaleći se. Morao sam se tome diviti.

Ali svejedno je izgubio.

Tada sam shvatio da je to poruka koju sam trebao izvući iz ovoga. Ne samo da je proizvod bio robustan, već će samo oni koji će ga poduprijeti pobijediti. Mogao sam vidjeti, čak i ako publika nije, da je ovo kraj ere. Ljudsko tijelo više nije imalo vrijednosti. Nije moglo raditi ništa što tehnologija nije mogla bolje. Brojevi gubitnika u svijetu upravo su se udvostručili, utrostručili, dosegli maksimum. Ono čemu su budale dolje klicale bila je smrt njihovih budućnosti.

Ustao sam i ja i klicao.

Kasnije, u limuzini, Koestler reče, "Prosvijetljen si. Sada si vjernik."

"Još uvijek nisam odlučio."

"Ne zajebavajte me," reče Koestler. "Ja sam svoj posao napravio, gospodine Nichols. Vaš trenutni položaj baš i nije siguran. Morton-Western propada. Cjelokupni uslužni sektor propada. Shvatite, stari ekonomski poredak je praktički mrtav. Naravno da ćete prihvatiti moju ponudu. Nemate izbora."

Fax je isprintao nekoliko ugovora. "Određeni Proizvod," pisalo je tu i tamo. Nisu se spominjali leševi.

Ali kad sam otkopčao jaknu da bih uzeo naliv-pero, Koestler reče, "Čekajte. Imam tvornicu. Tri tisuće namještenika. Imam motiviranu radnu snagu. Išli bi i u vatru samo da zadrže svoj posao. Sitnih krađa praktički nema. Kao ni bolovanja. Dajte mi jednu prednost koju vaš proizvod ima nad mojom trenutnom radnom snagom. Prodajte mi ga. Dajem vam trideset sekundi."

Nisam bio iz odjela prodaje, a posao mi je već jasno bio obećan. Ali kad sam posegnuo za nalivperom, priznao sam da sam želio namještenje. A svi smo znali u čijoj je ruci bio bič.

"Može ih se kateterizirati," rekao sam—"nema stanke za nuždu."

Koestler je par trenutaka bijelo piljio u mene. Tada je eksplodirao od smijeha. "Bože, ovo je nešto novo! Velika je budućnost ispred vas, Donalde. Dobro nam došli."

Nestao je.

Neko smo se vrijeme vozili u tišini, besciljno, u nepoznatom pravcu. Courtney se konačno nagnula prema naprijed i dotakla vozačevo rame.

"Vozite me kući," rekla je.

Vozeći se kroz Manhattan imao sam budnu halucinaciju da se vozimo kroz grad mrtvaca. Siva lica, ravnodušni pokreti. Svi su izgledali mrtvi pod svjetlima automobila i natrijevih uličnih lampi.

Prolazeći kraj Dječjeg muzeja kroz staklena vrata ugledao sam majku s dječjim kolicima. Dvoje male djece kraj nje. Svo troje nepokretno su stajali zureći u prazno. Prošli smo kraj stajališta gdje su zombiji stajali na pločniku i pili nešto iz papirnatih čaša. Kroz prozore gornjeg kata mogao sam vidjeti tužne dugine tragove virtuala kako se vrte pred mrtvim očima. Zombiji su bili u parku, zombiji su pušili

cigare, zombiji su vozili taksije, zombiji su sjedili na stubištima i visjeli na uglovima ulica, i svi su čekali da godine prođu i da im meso otpadne s kostiju.

Osjećao sam se kao posljednji živi čovjek.

Courtney je još uvijek bila nabijena i znojna od tučnjave. Feromoni su izbijali iz nje u golemim valovima dok sam je pratio niz hodnik do njena stana. Počeo sam razmišljati kakva je neposredno prije orgazma, tako očajna, tako poželjna. Bilo bi drugačije nakon što bi svršila, pala bi u stanje hladne samouvjerenosti; iste vrste hladne samouvjerenosti koju je pokazivala u svojem poslovnom životu, samopouzdanja koje je tako divlje tražila tokom samog čina.

I kad bi je očaj napustio, i ja bih. Jer čak sam i ja mogao prepoznati da me je njezin očaj vukao k njoj, tjerao me da joj radim stvari koje je željela da joj činim. Svih ovih godina koliko sam je poznavao niti jednom nismo doručkovali zajedno.

Želio sam da postoji neki način da je izostavim iz jednadžbe. Želio sam da je njezin očaj tekućina koju bih mogao ispiti do dna. Želio sam da je mogu gurnuti u tijesak i potpuno je iscijediti.

Kod njenog stana, Courtney je otključala vrata i jednim se kompliciranim pokretom provukla kroz njih i stala nasuprot meni. "Pa," rekla je. "Sve u svemu, produktivna večer. Laku noć, Donalde."

"Laku noć? Zar me nećeš pozvati unutra?"

"Ne."

"Kako to misliš, ne?" Počela me ljutiti. I slijepac bi vidio da je uzbuđena. Čimpanza bi joj se mogao uvući u hlače. "Kakvu sad idiotsku igru igraš?"

"Znaš što ne znači, Donalde. Nisi glup."

"Ne, nisam, a nisi ni ti. Oboje znamo na čemu smo. Sada me pusti unutra, kvragu."

"Uživaj u svom poklonu," rekla je i zatvorila vrata.

Našao sam Courtneyn poklon u svom apartmanu. Još sam uvijek ključao od bijesa zbog njenog ponašanja i upao sam u sobu zalupivši vratima. Stajao sam u gotovo potpunoj tami. Jedino je nešto svjetlosti sipilo kroz zastrte zavjese u dalekom kutu sobe. Upravo sam krenuo upaliti svjetlo kad sam opazio pokret u tami.

"Policajci!" pomislio sam i u panici pipao da nađem prekidač, ni

sam ne znajući što ću s time postići.

Bila je to žena.

Stajala je kraj prozora u bijeloj svilenoj haljini koja se nije mogla natjecati niti odvraćati pažnju od njezine nezemaljske ljepote, njezine porculanske kože. Kada su se upalila svjetla, okrenula se prema meni, otvarajući širom oči, lagano razdvajajući usne. Grudi su joj se tek lagano zanjihale kad je graciozno podigla golu ruku da bi mi ponudila ljiljan. "Dobro veče, Donalde," rekla je prigušeno. "Noćas sam tvoja." Bila je apsolutno prekrasna.

I, naravno, mrtva.

Ni dvadeset minuta poslije lupao sam na Courtneyna vrata. Otvorila ih je u Pierre Cardin spavaćici i zbog načina na koji je stezala pojas i neuredne kose zaključio sam da me nije očekivala.

"Nisam sama," rekla je.

"Nisam ni došao radi upitnog uživanja u tvom bijelom tijelu." Ugurao sam se u sobu. Ali nisam se mogao ne sjetiti njenoga prekrasnog tijela, ne tako izvanrednog kao što je bilo tijelo mrtve kurve i sada su misli bile nerazmrsivo isprepletene u mojoj glavi, smrt, Courtney, seks i leševi, gordijski čvor koji možda više nikad neću uspjeti razmrsiti.

"Nije ti se svidjelo moje iznenađenje?" Sada se smijala širokim osmijehom, zabavljajući se.

"Ne, naravno da nije!"

Koraknuo sam prema njoj. Tresao sam se. Nisam mogao prestati grčiti šake.

Koraknula je unazad. Ali taj samouvjereni, čudan pogled nije joj napuštao lice. "Bruno," tiho je rekla. "Bi li došao ovamo?"

Kretnja na periferiji vida. Bruno je izašao iz sjena njezine spavaonice. Bio je to mišićavi divljak, nabildan, bez odjeće i crn poput borca kojega sam noćas vidio poraženog. Stajao je iza Courtney, potpuno nag, uskih bokova, širokih ramena i s najljepšom kožom koju sam ikada vidio.

I mrtav.

Sve mi je sinulo u bljesku.

"O, za ime svijeta, Courtney!" rekao sam, ogađen. "Ne mogu vjerovati. Da bi uistinu... Ta stvar je samo pokorno tijelo. Tu nema ničega — nema strasti, nema povezanosti, samo... fizička prisutnost."

Courtney je učinila neki mljackajući pokret kroz osmijeh, važući implikacije onoga što je namjeravala reći. Zločestoća je pobijedila.

"Sada smo ravnopravni," rekla je.

Tada sam se izgubio. Koraknuo sam prema njoj s podignutom rukom i kunem se Bogom da sam namjeravao tresnuti kujinu glavu o zid. Ali nije ni ustuknula - nije čak ni izgledala uplašeno. Samo se pomaknula u stranu, rekavši, "U tijelo, Bruno. Mora izgledati dobro u svom odijelu."

Mrtva se šaka zabila u moja rebra tako jako da sam za trenutak mislio da mi je srce stalo. Presavinuo sam se, dašćući. Još dva, tri, četiri udarca. Sad sam bio na zemlji, koturajući se, bespomoćan, plačući od bijesa.

"Dosta je, dušo. Sad iznesi smeće."

Bruno me je bacio u hodnik.

Zapiljio sam se u Courtney kroz suze. Više nimalo nije bila lijepa. Nimalo. Stariš, htio sam joj reći. Ali umjesto toga, čuo sam svoj glas, bijesan i preneražen, kako govori, "Ti..., ti prokleti, jebeni nekrofilu!"

"Razvij ukus za to," rekla je Courtney. O, kako je samo uživala! Sumnjam da je ikad tako uživala u životu. "Pola milijuna Bruna dolazi na tržište. Ubrzo će ti biti puno teže pokupiti žive žene."

Mrtvu kurvu poslao sam kući. Tada sam se dugo tuširao, što mi nije puno pomoglo. Nag, ušao sam u svoj neosvijetljen apartman i rastvorio zavjese. Dugo sam vremena zurio u sjaj i tamu Manhattana.

Bojao sam se, bojao više nego ikad prije u svom životu.

Prljave gradske četvrti protezale su se ispod mene u nedogled. One su bile golema metropola, beskonačni grad mrtvaca. Razmišljao sam o milijunima onih koji više nikad neće uspjeti zadržati posao. Mislio sam kako me mrze - mene i meni slične - i kako su bespomoćni bili naspram nama. Pa ipak. Njih je bilo toliko mnogo, a nas tako malo. Kada bi se svi odjednom uzdigli, bili bi poput tsunamija, nezaustavljivi. A ako je ijedna iskra života ostala u njima, upravo će to učiniti.

To je bila jedna mogućnost. Postojala je i ona druga, a to je bilo da se ništa neće dogoditi.

Neka mi Bog pomogne, ali nisam znao čega sam se više bojao.

ZVIJER IZ BEZDANA

Beast From the Abyss by Robert E. Howard, 1929.

Robert E. Howard, rođen 1906. u Peasteru, Texas, začetnik je žanra sword & sorcery koji nastaje u tridesetim godinama ovog stoljeća s njegovim legendarnim likovima kao što su Conan, Solomon Kane, Kuli. Čudesni svjetovi u kome su svi muškarci snažni, sve žene lijepe i svi problemi jednostavni s tim likovima, kroz dramatični, emocionalni način Howardovog pisanja, dobivaju realistične karakteristike. Počeo je pisati vrlo rano, s devet godina, a prvu priču "Spear and Fang" objavio je sa osamnaest. Već u toj najranijoj dobi bio je svjestan da želi postati piscem, možda prije svega zbog slobode koje mu je pisanje pružalo. Budući je želio posve se posvetiti pisanju, jer niti jedan ga drugi posao nije zadovoljavao, sklopio je dogovor s ocem: ima godinu dana dokazati se kao pisac, u protivnom potražit će posao i raditi kao knjižničar. Srećom, 1928. postaje posve jasno da je u svom naumu uspio jer je časopis "Weird Tales" počeo redovito objavljivati njegove priče. U razdoblju od 1928. do 1936. nastaju neka njegova najpoznatija djela. Međutim, između 1935. i 1936. zdravlje njegove majke, koja je cijelog svog života bila bolešljiva, dramatično se pogoršava. Sve veći financijski troškovi, uvjetovani majčinom bolešću, neredovite isplate honorara od "Weird Tales", te nemogućnost da dovoljno vremena provodi za pisaćim strojem dovest će Howarda do tragične odluke. Život i rad Roberta E. Howarda završavaju 1936. samoubojstvom.

Provevši većinu života u naftaškim naseljima, nisam neupućen u izgled rastrgane i osakaćene ljudskosti. Češće nego što se želim sjetiti vidio sam ljude kako pate, krvare i umiru od nesreća na strojevima, uboda nožem, rana od vatrenog oružja i drugih nezgoda. Ipak, vjerujem da je od svega što sam vidio najmučniji prizor osakaćena mačka kako šepa uz pločnik, vukući za sobom slomljenu nogu koja se drži samo na koži. Životinja je na tom polomljenom patrljku pokušavala hodati, povremeno ispuštajući tihi, stenjući mijauk koji je samo djelomično podsjećao na uobičajeni mačji vokalni repertoar.

Postoji nešto osobito mučno u prizoru životinje koja pati; stravični očaj, neublažen nadom ili razumom, što je, na neki način, strašniji i tragičniji prizor nego onaj povrijeđenog čovjeka. Izgleda da je u mačjem kriku agonije koncentriran sveukupni slijepi bezdan patnje mračnih kozmičkih dubina. To je krik iz prašume, samrtni zov Prošlosti neizrecivo daleke, zaboravljen i negiran od ljudi, ali ipak svjesno leži u pozadini podsvijesti da bi bio probuđen u jezivo sjećanje gotovo bolnim krikom iz usta zvijeri.

Mačke nisu podsjetnik brutalne prošlosti samo u agoniji i smrti. U njihovim kricima bijesa, ljubavnim dozivanjima, u klizećem kretanju travom, u gladi koja besramno bliješti iz njihovih poluzatvorenih očiju, u svim svojim pokretima i radnjama oglašavaju srodstvo s divljinom, svoju neukrotivost i svoj prijezir prema čovjeku.

Mačke su inferiornije u odnosu na pse, pa ipak, bliže su čovjeku od njih. Jer on je tašt, a ipak zarobljen; pohlepan, a ipak izbirljiv; lijen, pohotan i sebičan. Zadnja je karakteristika, u stvari, dominantna mačja osobina. One su veličanstveno sebične. U svojoj ljubavi prema sebi samima one su drske, iskrene i besramne.

Ne dajući ništa za uzvrat, one zahtijevaju sve - zahtijevaju sve promuklim, gladnim, cvilećim vriskom koji zvuči kao da odzvanja samosažaljenjem i u cijelosti optužuje svijet za izdaju i prekršen ugovor. Njihove su oči sumnjičave i pohlepne, oči škrca. Ponašanje im je istovremeno i arogantno i ponizno. Uvijaju kičmu i trljaju se o noge ljudi, naričući žalosni zov, dok im oči iskre prijetnjom i pandže trzavo klize unutra-van iz svojih podstavljenih ležišta.

Neumjerene su u svojim zahtjevima i ne daju zahvalu za svoj plijen. Njihova je jedina religija nepokolebljiva vjera u božanska prava mačaka. Psi postoje samo za ljude, ljudi postoje samo za mačke. Mačka zatvorene naravi sebe smatra vječnim središtem svemira. U njihovim malim lubanjama nema mjesta za istančanije osjećaje.

Spasite mačku od utapanja u kanalu i dajte joj mekani jastuk za spavanje i hrane koliko često to želi. Štitite je, mazite i njegujte cijeli njezin beskoristan i egocentričan život. Što će vam za uzvrat dati? Dopustit će vam da pogladite njezino krzno; darovat će vam prijazno predenje, poput nekoga tko čini ogromnu uslugu. Tu završavaju izrazi zahvalnosti. Kuća vam može izgorjeti, razbojnici mogu u nju provaliti, silovati vam ženu, bubnuti ujaka Theobalda po glavi i objesiti vas za palčeve da bi otkrili gdje skrivate nagomilano bogatstvo. Prosječan pas poginuo bi u obrani čak i ujaka Theobalda. Ali vaša debela i njegovana mačka nezainteresirano će gledati; neće se zbog vas naprezati, a nakon pljačke će se, prije da nego ne, počastiti obilnim obrokom s vašeg nezaštićenog leša.

Čuo sam za samo jednu mačku koja je ikad PLATILA svoje uzdržavanje, ali to nije bilo zbog njezinih vrlina, nego pomoću virtuoznosti njezinog vlasnika. Prije popriličnog broja godina postojao je lutalica koji je putovao državom Arkansas u malenim kolima i u društvu velike, debele mačke nepoznatog rodoslovlja. Ovaj se putnik nije mučio, niti je žurio, a bio je mršav, iscrpljenog izgleda koji je stvarao privid skapavanja od gladi, čak i kada je bio sit.

Njegova metoda dobivanja obroka bez rada bila je jednostavna i umjetnička. Ostavljajući konja i kola sakrivena iza prikladne guštare prišao bi farmi lagano teturajući, kao nakon dugog posta, noseći mačku pod rukom. Nakon što bi kucanje na vrata dozvalo domaćicu njezin sumnjičavi pogled, on se ne bi poslužio tako primitivnom i očiglednom taktikom kao propitivanjem za pomoć na farmi. Ne; sa šeširom u ruci i ponizno, on bi zamolio za malo soli.

"U ime Božje", bio bi gotovo uobičajen odgovor. "Što će vam sol?"

"Gospođo", odgovorio bi genijalac kolebljivo, "tako sam stravično gladan da ću pojesti ovu mačku ovdje."

Gotovo uvijek dobra je žena bila tako šokirana da je uvukla slabo prosvjedujućeg putnika u kuću i napunila njegov želudac - i mačkin - s najboljim iz svoje smočnice.

Nisam žrtva osobite mačje fobije koja pogađa neke ljude, niti sam jedan od onih čija je privrženost životinjama neobjašnjiva i tiranska na svoj način, kao gore navedeno gađenje. Mogu uzeti mačke ili ih ostaviti na miru.

Tijekom djetinjstva obično sam bio okružen mačkama. Ponekad su mi ih darovali; češće su jednostavno dolutale i udomaćile se. Ponekad su isto tako tajanstveno odlutale. Govorim o običnim mačkama, lutalicama, divljacima, mačkama bez pedigrea ili ponosa plemenitih predaka. Mješanci životinja, kao i mješanci kod ljudi, najzanimljiviji su za proučavanje.

U mom dijelu zemlje su skupe, čistokrvne mačke bile nepoznate do nedavno. Pojmovi poput perzijanaca, sijamaca, angora i slično značili su malo ili ništa. Mačka je bila mačka, i bila je klasificirana samo po svojoj sposobnosti lovljenja miševa. U posljednje vrijeme zamijetio sam određene modifikacije u populaciji običnih američkih mačaka lutalica; čistokrvne vrste miješale su se s domaćim mačkama, dajući mačke izvanrednih boja i oblika tijela. Hoće li to promijeniti demokratsku miješanu populaciju ili ne, pitanje je na koje samo vrijeme može dati odgovor.

Što se mene tiče, uvijek mi dajte mačku lutalicu. Sjećam se s kakvim sam intenzivnim gađenjem promatrao prvu čistokrvnu mačku

koju sam ikad vidio - nezgrapnu loptu sivog krzna, sa širokim, praznim pogledom potpune tupavosti. Pas je dotrčao preko dvorišta divlje lajući, razmaženi aristokrat glupavo je buljio, a zatim zateturao trijemom i pokušao se popeti na stup. Mačak lutalica bi se popeo poput sive munje, da bi se na povoljnom mjestu okrenuo i sipao zle pogrde na neprijateljevu glavu. Ovaj monstrum urođene gluposti sramotno se srušio sa stupa i ispružio na leđa ispred psa, koji je bio toliko zapanjen fenomenom da je očito zaključio da njegov plijen na posljetku nije mačka i užurbano se udaljio. Ovo nije prvi puta da je bitka dobivena nespretnom glupošću.

Jednom sam živio na farmi preplavljenoj štakorima iznad svih očekivanja. Trgali su kokošinjce, proždirali jaja i manje pilića, grizli rupe u podu kuće. Građevina je bila stara, podovi truli. Štakori su pustošili njima. Prikucao sam trake lima preko rupa koje su progrizli, i u noći sam mogao čuti njihove zube kako škripe po limu i njihovo bijesno cicanje. Zamke su se pokazale nedjelotvornima. Štakori su pametni, ne da ih se namamiti tako lako kao miševe. Prirodna alternativa bile su mačke - njih jedanaest, da budem točan. Nakon toga stara je farma postala bojišnica. Veliki sivi obalni štakori, kako smo ih mi nazivali, nisu prosječni protivnici za mačku. Više nego jednom vidio sam kako su porazili potpuno odraslu mačku u otvorenoj borbi. Divljaštvo štakora stjerano u škripac poslovično je, i za razliku od mnogih takvih poslovica, rođeno iz zbilje. U nekoliko smo prilika moj rođak i ja požurili pomoći našim mačjim saveznicima s ciglama i palicama za bejzbol.

Najhrabriji u cijeloj grupi bio je sivi mačak srednje veličine nazvan, kroz neki nepoznati proces, Napuhanko. Unatoč činjenici da je jednom bio sramotno potučen do nogu od divovskog štakora u epskoj bitci koja je mogla formirati osnovicu za cijeli ciklus saga o junačkim glodavcima, bio je mačak nad mačorima. U stvari, kako god to zvučalo fantastično, ponekad sam naslutio prolaznu sjenu emocije koja je umalo bila naklonost.

Imao je držanje i dostojanstvo; većina mačaka posjeduje ove osobine. Imao je hrabrost, po kojoj, unatoč legendama koje tvrde suprotno, mačja vrsta nije općenito poznata. Bio je mišolovac od ugleda. Bio je inteligentan - najinteligentnija mačka koju sam ikad znao. Na kraju, kad su sve mačke osim jedne uginule od jedne od onih neobjašnjivih kuga koje pogađaju mačje zajednice, on se dovukao natrag do kuće da ugine. Obolio, povukao se u štalu i tamo vodio svoju izgubljenu bitku sam; ali sa smrću nad sobom, oteturao je iz skloništa, bolno posrtao kroz noć i srušio se pod mojim prozorom, gdje je njegovo tijelo pronađeno idućeg jutra. Bilo je to kao da je, u svojoj posljednjoj krajnosti, potražio ljudsku pomoć na čije traženje ga

njegov goli instinkt nije mogao navesti.

Većina ostalih mačaka uginula je u vlastitim osamljenim skloništima. Jedna, crna mačkica, se oporavila, ali je bila tako mršava i slaba da nije mogla stajati. Moj je rođak ulovio zeca, isjeckao ga i nahranio mačku sirovim mesom. Nemoćna da stoji, zgurila se nad toplim mesom, pojela dovoljno da se raspukne i zdrava mačka, onda se, okrećući se na stranu, nasmiješila jasno kao što se bilo koji čovjek smije, i potonula u smrt poput nekog tko tone u san. Bila je to moja nesreća što sam vidio mnoštvo životinja kako ugiba, ali nikada nisam vidio mirniju, zadovoljniju smrt od te. Moj rođak i ja pokopali smo je pored njezine braće i sestara pokošenih kugom, ispalivši pri tome počasni plotun. Da bar moja smrt bude laka kao smrt te mačke!

Rekao sam da je jedna mačka preživjela. Koliko znam i dan danas bi mogla biti živa, naseljavajući brda obrasla trnovitim grmljem zajedno sa svojim potomcima. Bila je istinski feniks od mačke, prkosila je smrti i uzdizala se s ruševina mačjeg svijeta neozlijeđena, i uobičajeno s novim leglom cvilećih mladunaca.

Imala je veliko tijelo, šarolike boje - pomalo zbunjujuća mješavina bijele, žute i crne. Njuška joj je bila tamna, pa smo je prozvali Crna Njuška. Imala je sestru, manju mačku, koja je izgleda bila oneraspoložena jaucima svijeta. Njezina je njuška bila komično-tragična maska umornog klauna. Uginula je u Velikoj kugi.

Ali Crna Njuška nije uginula. Baš prije nego što su mačke počele ugibati ona je nestala, i ja sam pretpostavio da je oboljela i odvukla se u divljinu uginuti. Ali pogriješio sam. Nakon što su se njezini posljednji prijatelji pridružili svojim precima, nakon što su zaražena okupljališta pročišćena vremenom i atmosferskim silama, Crna Njuška se vratila kući. S njom je došlo potomstvo dugonogih mačića. Zadržala se na farmi sve dok su mladunci morali sisati mlijeko, a onda ponovo nestala. Kad se vratila, nekoliko tjedana kasnije, vratila se sama.

Ponovo sam počeo prikupljati mačke, i sve dok sam živio na farmi uživao sam u razdobljima povećanja mačje populacije, prekidanim vremenima kad se tajanstvena kuga vratila i uništila ih. Ali kuga nikad nije zarazila Crnu Njušku. Svaki put, baš prije nego što je pomor počeo, tajanstveno bi nestala, i ne bi se vratila sve dok i posljednja mačka nije uginula i opasnost od zaraze prošla. To se dogodilo previše puta da bi moglo biti smatrano slučajnošću. Nekako, mačka je znala i izbjegavala sudbinu koja je zadesila njezine prijatelje.

Bila je šutljiva, zagonetna, prepuna tajanstvene mudrosti drevnije od Egipta. Nije podizala mladunče uz sebe. Mislim da je shvatila da postoji opasnost u naseljenim područjima. Uvijek, kad su se bili sposobni braniti i brinuti o sebi, odvela bi ih u šumu i izgubila. I kako

god bilo nemoguće za čovjeka da "izgubi" mačku, ni jedna se nikada nije vratila na farmu s koje ih je Crna Njuška odvela. Ali okolica je postala preplavljena "divljim" mačkama. Njezini sinovi i kćeri obitavali su u ravnicama obraslima trnovitim grmljem, u brdima i među šumama kaktusa. Neki od njih došli su na farme i postali slavni mišolovci; većina ih je ostala neukroćena, lovci i ubojice, žderači ptica i glodavaca i mladih zečeva i, pretpostavljam, pilića.

Crna Njuška bila je ogrnuta tajanstvenošću. Dolazila je tijekom noći, i odlazila je u noć. Rađala je mladunče duboko u šumi, dovodila ih natrag u civilizaciju na neko vrijeme radi zaštite tijekom bespomoćnog djetinjstva - i da bi njezin posao bio manje naporan - i odvodila ih natrag u šumu kad je došlo vrijeme.

Kako su godine prolazile njezini su povratci u civilizaciju postajali sve rjeđi i rjeđi. Na kraju više nije dovodila ni mladunče, već ih je podizala u divljini. Nagon ju je zvao, i poziv je bio jači od želje za lijenom lagodom. Bila je tiha, praiskonska, privučena divljinom. Nije više dolazila do čovjekovih obitavališta, ali ja sam je krajičkom oka primjećivao u zoru ili sumrak kako trči poput crno-zlatne munje visokom travom, ili poput utvare klizi kroz trnovito grmlje. Vatra u njezinim divljim očima nije bila ublažena, mišići su se napinjali ispod krzna neomekšani godinama. Bilo je to prije gotovo dvadeset godina. Ne bi me iznenadilo da saznam kako još uvijek živi među kaktusima obraslim dolinama i trnovitim grmljem prekrivenim brežuljcima. Neke su stvari suviše prirodne da iščeznu.

Trenutačno nisam siguran u broj mačaka koje posjedujem. Ne mogu dokazati vlasništvo niti nad jednom, ali nekoliko ih je došlo i napravilo boravište u štaglju i pored stražnjih stepenica, dozvolilo mi da ih hranim i povremeno me darivalo uslugom predenja. Sve dok ih nitko ne zatraži, pretpostavljam da ih mogu smatrati svojim vlasništvom.

Nisam siguran u njihov broj zato što je bilo dodataka u zajednici, ali ne znam koliko. Čujem ih kako cvile među balama slame, ali nisam imao priliku izbrojiti ih. Znam samo da su potomci zdepaste, lijene sive mačke, čiji su miješani geni razrijeđeni i oplemenjeni s nekom vrstom čistokrvnih.

U jednom trenutku bilo ih je pet. Prvi je bio crno-bijeli mačak čiji su posjeti bili potajni i ubrzo su prestali. Jedna je bila sivo-bijela ženka, mala poput mnogih dobrih mišolovaca, i kao svaki dobri ubojica posjedovala je osobito visok, cvileći glas. Zbog njezinog preferiranja šupa i štagljeva nosila je prigodno ime - Štagaljska mačka. Bio je tu i veličanstveni prikaz primitivnog divljaštva - ogromni žuti mačak, očigledno mješanac, divljak pomiješan s nekom vrstom koja je

mogla biti perzijska. Zbog toga smo ga zvali Perzijanac.

Otkrio sam manjak hrabrosti prosječne žute mačke. Perzijanac je bio iznimka. Bio je najveći, najsnažniji mješanac koga sam ikada vidio, i najžešći. Uvijek je bio proždrljiv i njegove moćne čeljusti drobile su kokošje kosti na zapanjujući način. Jeo je, u stvari, više kao pas nego kao mačka. Nije bio lijen i izbirljiv. Bio je strastven lovac, bez morala i savjesti, ali posjedovao je zavidnu vitalnost.

Bio je očaran Štagaljskom mačkom, i ni jedna žena ne bi mogla očijukati s većim savršenstvom. Ponašala se prema njemu kao prema psu. Udvarao joj se na svoj najponizniji način, da bi bio nagrađen siktavim uvredama i ogrebotinama. Lav u odnosima s vlastitim spolom, bio je poput janjeta sa Štagaljskom mačkom.

Kad bi joj se na najponizniji način približio ona bi se pretvorila u šišteću, grebuću beštiju. Onda, kad bi se on obeshrabren povukao, ona ga je postojano slijedila, dražeći ga, mameći, i nije ga ostavljala na miru. Ipak, ako se on na temelju njezinog ponašanja ponadao i pokušao joj prići, trenutačno je preuzela ulogu uvriježene djevice i pozdravila ga nakeženim zubima i ogoljenim pandžama.

Njezino ponašanje prema njemu bilo je u ogromnom kontrastu u odnosu na ponašanje prema Urliku, velikom crno-bijelom pjegavom mačku koji je zbog svojih šara izgledao kao da nosi štitnik za nos kacige za američki nogomet. Urlik je bio suviše lijen da bi snubio Štagaljsku mačku, i ona ga je podnosila, ili bolje rečeno u potpunosti ignorirala. Mogao ju je gurnuti sa svog odabranog mjesta za drijemanje, nagaziti joj uho na putu do posude s hranom, ili čak prisvojiti odabrane zalogaje njezinog vlastitog obroka, a ona nije pokazivala nikakvo neraspoloženje dok bi, ako bi Perzijanac pokušao bilo koju od ovih stvari, bila spremna rastrgati ga. U drugu ruku, njezin je prijezir prema Urliku bio očit, i nikada ga nije dražila ili iskazivala neraspoloženje prema njemu kao prema Perzijancu.

Njihova romanca nije bila različitija od nekih ljudskih romanci, i poput svih romanci stigla je do svog završetka. Perzijanac je bio borac. Dosta je njegovog vremena provedeno u oporavku od rana, tako da je uvijek izgledao sumorno, i na glavi i tijelu uvijek je bilo nekoliko djelomično zaraslih ožiljaka. Na posljetku je došepao natrag sa svježim ranama i polomljenom nogom. Ležao je kratko vrijeme odbijajući pomoć i onda iščeznuo. Mislim da se, prateći svoje instinkte, odvukao nekamo uginuti.

Karijera Štagaljske mačke bila je kratka. Ubrzo nakon što je njezin ljubavnik stradao, pojavila se jednog jutra s repom gotovo odgrizenim vrlo blizu tijela. Nije bilo sumnje da ima unutarnje rane. Ona je bila jedina od ekipe vrijedna svoje PLAĆE kao mišolovac, i dok je obično

izbjegavala velike sive štakore, vjerujem da su oni ipak na kraju odgovorni za njezinu zlu kob. U svakom slučaju, i ona je iščezla sa svojim ranama i nije se vratila.

Siva mačka i njezini mačići su ostali, s Urlikom koji još uvijek spava na suncu, prelijen čak i da se očisti. On je jedina mačka koju sam ikad vidio da dozvoljava da joj dlaka bude prljava. Nakon pješčane oluje danima predstavlja sramotan prizor. Možda lovi miševe noću, ali tijekom dana ne pokazuje nikakav entuzijazam za ničim osim za ljenčarenjem.

Mačke nemaju devet života, već samo jedan, i taje obično kratak, nasilan i tragičan. One pate, i ako mogu, čine da i drugi pate. Primitivne su, životinjski sebične. One su, ukratko, stvorenja strašnih i užasnih potencijala, kristalizacija praiskonske egocentričnosti, materijalizacija tame i prljavštine bezdana. One su zelenooke zvijeri tame čeličnih mišića presvučenih krznom, stvorene u Dubinama koje ne znaju ni svjetlost, ni sućut, ni snove, ni nadu, ni ljepotu, niti išta drugo osim gladi i zasićenja te gladi. Ali one su obitavale s čovjekom od početka, i kad posljednji čovjek legne i umre mačka će gledati njegove samrtne muke, i prije da nego ne, utažiti svoju paklenu glad na njegovom truplu koje se polako hladi.

GALERIJA UŽASA

Galerija užasa, Viktoria Faust, 1996.

.

Viktoria Faust, mlada hrvatska horror spisateljica, rođena je 1972. u Požegi. Prvi put počela je pisati u osnovnoj školi i to iz posve bizarnog razloga: nije se mogla sjetiti naziva knjige koju je nekoliko godina prije pročitala i koju je željela ponovno pročitati, pa je stoga odlučila napisati svoju priču. Tako je nastala fantasy priča "Adam i Dario u Plavoj Zemlji". Štos sa stvaranjem vlastitih priča joj se svidio, pa je nastavila. Inače, ime knjige koju je tražila bilo je "Jan Bibian na Mjesecu". Svoju prvu priču objavila je 1996. u časopisu "Plima", a od tada do sada objavila je desetak priča većinom horror, te nešto SF tematike, u časopisima poput "Future", "Plime", "Studentskog lista". Tvrdi da ne voli pisati priče, jer sebe drži romanopiscem, mada za sobom ima preko tridesetak napisanih priča. Napisala je tri romana (jedan horror i dva SF), autorica je vampirske trilogije "U anđeoskom liku zvijeri", zbirke priča "Skice za umiranje" i zbirke poezije "Pobuna protiv sna" (svi neobjavljeni). Živi i radi u Zagrebu.

Znao je, čim je kročio unutra, da će i ova izložba propasti, kao što su propale i posljednje dvije, kao što će vjerojatno biti i ubuduće. Ista zaprepaštenost, začuđena, pa zgrožena lica, isti uzdasi gnušanja, ljudi koji skrivajući lice prolaze pokraj njega i žurno izlaze van. Agresivno, vulgarno, divlje, prosto, nasilno... čuo je riječi, šapat s mnogih usana kako ga zapljuskuje, a on je stajao usred tog bijesnog mora prigušenih glasova i puštao da ga riječi peku, da ga pogledi pale, da grimase na ljudskim licima ruju sitne rupe u njegovom srcu i mozgu. Čak i ono malo njegovih prijatelja koji su se skupili pod velikom "Razdjevičenom Marijom" obaralo je oči i crvenilo. *Tu quoque,* Brute! Tako dakle.

- Tu je previše masakriranih ljudskih tijela, previše krvi, previše... - rekao mu je gradonačelnik na prošloj izložbi, postavljajući meki, debeljuškasti jastučić svoga dlana na Janovo rame. - Poznajem te od kada si bio mali dječak. Što se to događa s tobom, sine? Zašto sve...

ovo? - "ovo" je rekao onim tonom koji je bio rezerviran za prljave i sramotne stvari, stvari o kojima se inače ne govori i na koje čak i sama pomisao ostavlja loš okus u ustima. Jan je dobro poznavao taj ton. "Ovo", govorili su ljudi. Ovo divljaštvo, ovo bogohuljenje, ovo... ovo nije djelo normalnog čovjeka. Zar bi se u normalnom umu mogle roditi ovakve slike? A bio je tako talentiran dječak, tako puno je obećavao.

- Zašto jednostavno ne ostaviš neke stvari na miru? Zašto ne ublažiš? Zašto to radiš? - rekao je gradonačelnik. Jan se ukočeno nasmiješio i cijelo njegovo ljepuškasto, mladenačko lice umjesto da tim osmijehom bude ublaženo, zapravo se preobrazi u lice sa životinjskom grimasom koje samo pokušava oponašati ljudsko lice. Oh, nitko nije znao što je u njemu. Nitko nije znao kako to boli. Oni mogu tu stajati i prodavati svoj jeftini moral i puritanske vrijednosti, ali da će znati što o umjetnosti, ono što zaista vrijedi... Oh, bijednici! Boje se vlastitih strahova ovako izloženih dok reže na njih u kovitlacima crvene i crne i nježno ružičaste boje mesa. Boje se. Negiraju. Negiraju vlastito postojanje u zrcalu njegovih svevidećih očiju. Bijednici. Smrtnici. Ne vide dalje od svoga groba.

- Treba rušiti ograde, striče! - rekao je i potapšao ruku očevog brata neprirodnim, ukočenim pokretom koji je gradonačelnika uznemirio možda i više nego mladićev glas - Treba lomiti nesalomljivo.

Ali što to on govori? Gradonačelnik je dobar čovjek, uvijek je bio na njegovoj strani, bez njega ne bi bilo ni ovoliko, on mu je pružio šansu da izlaže, a i nakon one užasne nesreće, kad su otac i majka poginuli, brinuo se za njega kao da mu je rođeni sin. No ipak, što on zna o svemu tome? Njegovi savjeti mogu biti topli i od srca, ali ništa on ne zna o slikarstvu. Ništa!

Promatrao je "Posljednju večeru". Postava je bila u neku ruku slična Leonardovoj, no, naravno, bio je to originalni Jan Turner, sa svom svojom vulgarnošću, divljaštvom i uživanju u svetogrđu. Kristovo tijelo masakrirano na stolu, krv se cijedi niz bijele stolnjake, lice mučenika okrenuto prema zemlji, njegove mrtve oči bez odraza. Apostoli stoje oko njega, nazdravljaju veselih lica peharima punim tamne tekućine. Ovo je moje tijelo... ovo je moja krv... Kurtizane plešu i smiju se, dječak s lutnjom, zamišljenog izraza lica, prebire po žicama i ne gleda što se događa. Što radi Juda? Kakvim se to čudnim poslom bavi Juda? Zar nije trebao poljubiti samo Krista? O, on je to malo previše ozbiljno shvatio. Poljubiti, dragi moj, poljubiti, a ne obljubiti svakog tko ti dopadne šaka. Ali pogledajte ove druge. Ni drugi nisu ništa bolji. Sv. Petar naganja oko stola neku žensku čije je nago tijelo poliveno krvlju, lice u strahu iskrivljeno u lice luđakinje, pruža ruke

prema dvojici zagrljenih apostola koji veselo jedu komadiće živog, krvavog Kristovog mesa. Lice sv. Petra puno je bijesa i mržnje. Takvo je bilo Georgovo lice kad mu je rekao da želi da ode, da ga više nikada ne želi vidjeti. Naravno, ne ta sijeda i krvlju umrljana brada, raščupana poduža kosa, ali te oči, te oči... Da li će ikada moći zaboraviti te oči, Georgove oči, kako ga gledaju s druge strane sobe sa željom da ga ubiju, da prospu krv, da... *Kurvin sine... ti prokleti, bijedni kurvin sine...* to mu je rekao. Glas kao u divlje zvijeri. *Ti prokleti, bijedni kurvin sine...* i te oči. Još uvijek, a ima već šest mjeseci da je otišao iz njegovog stana u Zapadnom predgrađu gdje su živjeli, on i George, Jan se ponekad znao buditi u znoju, stisnutih zubiju gušeći krik jer mu se učinilo da je George u mračnoj sobi, George se naginje nad njegovo usnulo lice, George i njegove oči i njegov glas... *ti prokleti, bijedni kurvin sine! Nemoj misliti da ćeš se samo tako izvući! Nemoj misliti da se sa mnom možeš igrati kao sa drugima! JA NISAM KAO OSTALI!*

O, ne, George, ti svakako nisi kao ostali, mislio je Jan osjećajući kako ga hvata ledena groznica od koje su mu zubi cvokotali kao da je na kakvoj vjetrometini, a ne u toplom, osvijetljenom prostoru Galerije na svojoj drugoj izložbi. Ti si moja velika greška, George. Ali ne i jedina. O, ne, nipošto ne jedina.

- Ne možeš postaviti nešto ovakvo i očekivati od ljudi da im se svidi - govorio je blagi gradonačelnikov glas, a druga debeljuškasta, crvena ruka pokazivala je prema sramotnom platnu "Posljednje večere". Ne, naravno, ne možeš, mislio je Jan podrugljivo. Naravno da ne možeš. Jer što ti bijednici znaju o umjetnosti, zatvoreni u čvrsti krug svog samoobožavanja, samodostatnosti, zatvoreni do incestualnosti duha koji se plodi samo jalovom onanijom neshvaćanja onoga što je iznad njihovog tjemena? I što ti bijednici znaju o tebi? O tebi!

USUDITE SE PRIHVATITI ONO ŠTO VIDITE! USUDITE SE PROGUTATI SVOJ STRAH! USUDITE SE!!!

- Gledao sam Rembrandtovog "Rasječenog vola" i mislio... kako je to... - zagrcne se i ušuti. Presveti Bože! Zašto je to rekao? Ne želi se opravdavati, ni pred njim, ni pred kime. Nema što opravdavati. I tako mizernim argumentima!

- Ali to je rasječeni vol. Vol! - rekao je gradonačelnik još tiše - A ovo... OVO?!

Ovo je rasječeni Krist, mislio je Jan prkosno, uživajući u bijesu i mržnji koji su mu pjenili krv. *Ovo je rasječeni Krist. Reci! Moje tijelo... moja krv... Reci!*

Ali zašto se on trudi? Oni nikada neće shvatiti. Bijednici! Zatvoreni

u čahurama svoga straha, skrivajući poglede od bića u zrcalu bježe u labirinte uništavila od svoje mržnje, svoga bijesa. I, na kraju, otkuda njemu, *NJEMU,* pravo da se uspoređuje sa svecem slikarstva, mučenikom slikarstva, svetom dušom van Rijnovom? Oh, jednako je bijedan kao i svi ostali. Bilo bi lijepo nestati, umrijeti, rasprsnuti se u uništavilu. Ili, još bolje, bilo bi lijepo gledati kako se ovi nevrijedni štakori, koji zure u njegove slike obješenih usta, proizvodeći te nesnosne cijukave zvukove, rasprskaju u uništavilu kojemu pripadaju.

Clara je bila prva koja se odvojila iz grupice skupljene pod "Razdjevičenom Marijom" i koja mu je prišla, trgla ga iz misli. Nespretno se nasmiješila, pružila ruku prema njegovu ramenu, kao da tom sućutnom kretnjom želi pokazati svoju naklonost i vjernost, ali se predomislila ugledavši izraz na njegovom licu. Nije se mogao prisiliti ni na najbijedniji, najneiskreniji smiješak. Čemu da se smješka? Ovim bijednicima koji ga pljuju pogledima dok prolaze pokraj njega onako kako se prolazi pokraj divlje zvijeri u kavezu koja ti je ubila brata ili sestru? Ovoj ružnoj vještici koja pred "Sodomskim rajem" zvanim i "Adam prije Eve" s zgražanjem pokriva razjapljena usta? Ah, da, njoj bi se možda mogao nasmijati. Možda da joj priđe i upita: Draga gospođo, da li vam se sviđa ova slika? Da, gospođo, imao sam žive modele. Ovaj Adam, ovdje, vidite, to je moj ljubavnik George. Na žalost, nismo imali jelena. Samo bijednu ovcu. Susjedi su se i onako jako bunili. Ta užasna životinja proizvodila je tako grozne zvukove. Ali ne bježite, draga gospođo! Želio sam vam još nešto pokazati. Da vam pustim ruku? Oh, naravno, ali pričekajte, vidite li ovo - prst Božji? Vidite li kako prijeti? Zapravo ne prijeti, više kaže: 'No, no, zločesti dječak. Nisam *ovo* imao u planu kad rekoh da im nadjeneš imena. Nadjeneš, ne zadjeneš! Morat ćemo učiniti nešto po tom pitanju. Očito si usamljen.' Samo još trenutak, gospođo! Pitate li se što je s mojim modelom bilo kasnije? Ovcom, naravno. Oh, s Georgeom i sa mnom bilo je svašta, ali vidim da to niste voljni slušati. Nakon što se u dijelovima vratila od mesara napravili smo krasnu večeru, George i ja. I moj dobri George, koji je imao ponešto izopačen i čudan smisao za humor, ližući prste od pečenja rekao je: 'Ovo je bio najbolji oralni do sada, ne čini li ti se?' To se odnosilo na pečenje, naravno. Gospođo! Kuda ćete? Želite li da vam poklonim ovu sliku?

Ideja ga napokon nasmija i on krene prema spomenutoj dami da svoj plan provede u djelo, posve zaboravljajući na Claru, tako da ga njen glas trgne i uplaši:

- Jan...

Zadrhtao je kao da se upravo budi od lošeg sna. Što se to, za ime svijeta, sa njim događa? On je to doista namjeravao učiniti! To je ludilo. To je čisto i besmisleno ludilo.

Clara je nešto govorila, ali on je nije slušao. Zurio je preko dvorane u Emily, njen bljedunjavi, sada još i nešto blještavi lik, dok je jednako kao i drugi uplašeno odvraćala oči. Emily koja je došla poslije Georgea. Emily... O, nebesa! Zašto se ta djevojka tako ponaša? Oh, pa da, naravno. To bijelo bedro Marijino, pod kojim stoji, njeno je bedro. Zato odvraća lice. Zato se plašljivo osvrće. Boji se da će ljudi pronaći sličnost. Pa zašto je onda došla, glupača, ako se boji *"onoga što će ljudi reći"*. Mali milijun puta je to čuo: *"Što će ljudi reći, što će ljudi reći"*...; i bio mu je pun nos toga. Pa lijepo, rekao joj je. Naći ću si drugi model. Kao da je to važno. Oh, nije važno, Jan, učinit ću što god želiš, prestrašeno je odvratila. Reci mi što želiš da uradim. Učinit ću sve! SVE!

Kučka. Nije sada mogao u sebi pronaći snage da drugačije razmišlja o njoj. Glupa kučka bez mozga. Jedna od onih koje trepere oko nekog privida shvaćanja i obožavanja onoga za što znaju da je umjetnost i da je božansko, uzvišeno, a zapravo je samo jedna iz gomile, bez i najblaže predodžbe one stvarne biti koja umjetnost čini umjetnošću. Kako je samo mrzio svijet i nju koja je bila dio tog svijeta i umjesto s njim bila protiv njega, brinući "što će ljudi reći". George se bar nije bojao. George je bio ludi kurvin sin, ali nije se bojao.

- Ako mogu išta učiniti... - govorila je Clara.

- Da! Možeš! Možeš, kad već pitaš! - provali iz njega, glas je bijesno podrhtavao i dizao se da slomi nebo snagom svoga krika - Skupi ovo smeće na jednu veliku hrpu i zapali lomaču. Zapali je neka gori, blještava i veličanstvena i čista, čista, čista kako samo plamena lomača čista može biti, čak i na gnojištu. A onda jednog po jednog pobačaj sve ove praznoglavce u plamen, neka budu pročišćeni njime. A od svih, prvo baci nju! Nju prvu! - njegov prst je nemilosrdno pokazivao prema zgroženoj Emily, koja je sada bila bijela kao papir, njegov glas sada dovoljno glasan da ga svi u dvorani čuju. I zaista, sve su glave odjednom bile okrenute prema njemu, šapat je zamro, usta se razjapila u očekivanju skandala. No, zar već nemaju skandal? Zar ovo, za što govore da je vulgarnije i neukusnije od najgore pornografije, nije dovoljno za njihove gladne apetite? Šakali! Lešinari! Traže moje meso, a skanjuju se nad rasječenim Kristom. Zure u moj optužujući prst, a Božji i ne primjećuju. Da, lomača! Velika, bogata i crvena, crvena! Vrela! Neka cvrče na njoj. Oh, da mi je samo čuti kako cvrče na njoj. Da mi je samo to čuti!

Naglo se okrenuo i nahrupio prema vratima, odgurujući ljude koji su imali nesreću naći mu se na putu. Osjećao je kako mu se suze skupljaju u grlu, kako ga peku i guše. Morao je van. Što dalje odavde. Nije smio zaplakati pred njima. Nisu bili dostojni njihovog bola.

- Budite sigurni, mladi gospodine, da u ovom gradu više nećete izlagati! - za njim je dovikivao neki kreštavi glas. Tko je to bio? Ah, najvjerojatnije onaj Wolfe, vlasnik Galerije. E, pa, neka! Da samo može progovoriti, da ga te suze tako prokleto ne stežu u grlu rekao bi mu već on što si može učiniti i gdje si zataknuti i Galeriju i izložbe. Prokletnik! Prokletnik!

- Jan... - nečija nježna ruka na njegovom ramenu. Trgnuo se kao ranjena životinja kojoj su gurnuli užareno željezo u ranu. Emily i sama tako se trgne od njegovog pokreta i izraza lica da je gotovo pala.

- *Ne-dodiruj-me!* - zareži, polako izgovarajući svaku riječ. Njegove krvlju podlivene oči nisu izgledale kao oči ljudskog bića - *NIKAD-NIKAD-VIŠE!*

Okrene se i, spotičući se, pojuri u noć.

Jurio je preko snijega, nekoliko je puta zamalo pao na zaleđenom asfaltu, ali se pridizao, krajevi njegovog razdrljenog kaputa umrljani blatom i vodom, posrtao je kroz noć sada već glasno jecajući, ne mogavši se zaustaviti, jecaji su se otkidali od njegovog srca kao da su kapi vruće krvi. Plakao je, kapi su klizile preko njegovog lica, a on je dlanovima pokrivao oči i onda je tla nestalo pod njime, pao je na koljena i bol je bio električni šok kroz njegovo tijelo, ali on se nasmijao, luđak, nasmijao kroz suze i onda ustao i glavinjajući išao dalje. Riječi, koje nije bio svjestan da ih izgovara, kao otrov su kapale preko njegovih usana i ljudi su mu se uklanjali s puta, luđak, mislili su, i pijanac. O, da, pijanac, odgovarale su njegove unezvjerene misli. Pijem bol onako kako drugi piju vino. Nazdravimo! Nazdravimo, a nek' vaše glave budu pehari, vi praznoglavci, vi bijednici, vi...

Zastade nakon tko zna koliko vremena, brišući znoj sa čela. Ulica je bila pusta i mračna. Nasloni se čelom na zid. O, to je godilo! Stavi malo leda tu na ovu ludu glavu. Lijepi, prljavi, hladni zid. To je dobro. Tu ću ostati malo. Odmoriti se. Razmisliti.

Obriše rukavom nos koji je curio. Srce mu je od one silne jurnjave tuklo kao ludo. Kad je položio ruku na grudi to srce se činilo kao neka divlja, zatočena zvjerčica unutra. Udara, udara, udara. Zar to nije čudno? Kuca, a nitko mu neće otvoriti.

On se malo nasmije. Možda sam zaista pijan, pomisli. Zašto se smijem? Čemu bih se ja imao smijati? Kakva glupost. I majmun se smije, pa ne traži razloge. A što sam ja nego jedan veliki, blesavi majmun zatočen u ovom zvjerinjaku od svijeta. Trebalo bi me...

U prvi tren nije bio svjestan da se to stvarno događa kad ga netko odozada zgrabi za okovratnik, netko ga povuče velikom snagom, tresne njime o zid, prisloni mu nešto hladno uz vrat. Hladna oštrica

pod grlom prizove ga svijesti. Jan krikne, pokuša se oteti, ali ga tijelo jače sputa, oštrica se usiječe u kožu i on se ukoči od straha, posta nesposoban da se pomakne.

- Tvoju lisnicu, tvoj sat, imaš ogrlicu, da vidimo... - netko mu strgne zlatnu ogrlicu. Jan se ponovno pokuša oteti, više nagonski nego svjesno, ali ga ruka opet tresne o zid, dok je druga pretraživala džepove - Nemoj se praviti prepametan! Prepametni ne žive dugo! Gdje ti je lisnica? - ruka ga zagrli i pronađe je u zadnjem džepu hlača - Gle, ti i nisi tako pametan! Obični džepar ti ju je mogao popaliti kad god je htio - smijeh.

Jan zatvori oči teško dišući. Bol od posjekotine na vratu je postajala sve gora, mada možda više od straha, nego od stvarne težine povrede. Ubit će me, znam da će me ubiti, govorile su njegove misli, saplićući se jedna o drugu, ali bio je oduzet, nesposoban da išta učini, da spriječi da se to ne desi. Tijelo koje ga je pritiskalo uza zid i čija je jedna ruka vješto otvarala lisnicu provjeravajući sadržaj, bilo je teško, vruće i znojno. Mogao je osjetiti mišiće kako se pokreću pod tkaninom, ruka koja se naslanjala na njegovo rame i bolno ga prikliještila uza zid bila je snažna, tako snažna kao što je Georgeova bila. Gotovo da je i sličio na Georgea. Ali ne, George je bio viši i ne tako mišićav. Mada... ovo je dobro tijelo, shvati onaj neki neustrašeni, suludi dio njegovog uma koji je živio po nekim posve različitim pravilima od pravila u kojima je njegova svijest postojala. Ovo je vrlo lijepo tijelo koje se tako naslanja na njega i nanosi mu bol. I taj zadah što se širi od njega u isto vrijeme neprijatan i privlačan. I to grubo, neizbrijano lice, tako divljeg izgleda u slaboj uličnoj svjetlosti, pravilni bijeli zubi otkriveni u osmijehu, lice zadovoljno otkrivenom svotom u lisnici. O, ti glupane!, prokune ga njegova svijest. Zašto vučeš tolike novce sa sobom?

Lice se okrene prema njemu. Jan ga je gledao širom otvorenih očiju, drhteći, mada je sada s njegovog lica nestalo onog izraza straha. Da, vrlo je lijepo lice imao taj razbojnik. Kao lice sv. Petra na slici "Posljednje večere". Da li je ovo moja posljednja večera? Vrlo lijepe usne, vrlo lijepi bijeli zubi... i snažna ruka koja pritišće oštricu na moj vrat i krv koja se cijedi niz kožu... Jane! Ti perverzni kurvin sine! Tebi se to sviđa, zar ne? Tebi se sviđa kako te drži i gleda te, to veliko tijelo naslonjeno na tvoje. Istina. Nebesa! Još bih mogao i uživati u ovome da se ne bojim toliko, toliko užasno!

No, hajde, ubij me! prestrašeno pomisli. Ti kukavice, ti bijedniče, što ti znaš tko sam ja? Što ti znaš o meni? Ti si hrana za crve, moj prijatelju. Kako kaže u onoj pjesmi? Niti crv tako leš svoj bocka... Da! Bocka, bocka, bocka! Ti si jedno veliko, lijepo, apsolutno - NIŠTA! Ubij to! Pokušaj ubiti *tu* istinu!

Janove se usne trgoše u grimasu osmijeha, ludog i očajničkog. U trenu razbojnikovim licem prođe sjena zaprepaštenja, pa zgražanja, pa gađenja. Tako poznate grimase. On se otrgne od njega, korakne unazad.

- No, što je sad? - šapne Janov glas, šapne onaj suludi dio njega - Zašto odustaješ sada kad ti je tako dobro krenulo?

Lice razbojnika bilo je odjednom purpurno od bijesa i nevjerice.

- Ti prljavi pederu! - izbljuje glas - Ti prokleti, prljavi pederu!

Zamah ruke, drška bodeža pogodi Jana u sljepoočicu i on se uz bolan jauk sruši na zemlju. Neko vrijeme bijaše zaslijepljen, bezosjećajan i kao mrtav i samo mu je crnilo, gusto kao katran, bilo pred očima. I onda se, iznenada, mutna ulična svjetlost vrati. Klečao je u nekoj bari koja je smrdila po mačjoj mokraći. Nešto gusto i toplo curilo je s njegovog čela. On podigne ruku, dotakne poprečnu ranu, umoči prste i onda ih prisloni uz usne. Da, krv. Slanog i metalnog okusa. Moja krv.

- Prljavi, odvratni... - nečija noga ga iz sve snage udari u slabine. Jan zajauče, savije se, pade čelom prema zemlji. Ispusti jecaj bola i još jedan i još jedan, savijajući se, osjećajući kako mu bol koči mišiće, otkida zrak iz pluća, kako ga pretvara u goruću baklju bola, samo žeravicu bola. Bol je postao tako istančan, fini osjećaj da je u trenu shvatio da je najvjerojatnije ovo najintenzivniji osjećaj koga je ikada postao svjestan. Ne kao bol koja je oduvijek bila u njemu, koja ga je pekla iznutra. Ovo je bila fizička bol i bila je čista kao plamen, kao boja nerazblažena uljem, gusta i puna. Da li je to bila ona istina koju je oduvijek tražio? Da li je bol mesa bila ona bol, ona jedina bol koja ga je mogla natjerati da zaboravi onu podmuklu, nepredvidljivu bol iznutra?

- Ti prljavi, prokleti... - noga zamahne još jednom. No ovaj put Jan je zgrabi objema rukama i povuče. Druga noga izgubi ravnotežu, posklizne se u bari mačje mokraće i tijelo, kunući, pade prema zemlji. Nož isklizne iz ruke i odskoči. Jan se baci za njim i dograbi ga. Bol je bila ništa. Bol je bila samo ulje na plamenu njegova gnjeva.

- Prokleti, prljavi pederu, ha? - zareži kroz zube hvatajući dršku objema rukama i dižući je visoko iznad glave. - Prokleti, prljavi pederu?

Sjuri oštricu ravno u trbuh drugog muškarca.

Tijelo se trgne, zahropće. Jan ispusti oštricu ostavljajući je zabodenu u mesu. Gnjev u njemu nije slabio. Hropac ranjenika bila je divna muzika koja je dražila njegove živce. On dohvati drugog

muškarca za kosu i tresne mu glavom o beton.

- Kako ti se ovo sviđa, prokleti, prljavi pederu? Ha? Kako ti se ovo sviđa? - u ritmu riječi je udarao glavom sad već onesviještenog protivnika - Prokleti, prljavi pederu... Ti prokleti, prljavi...

- Kriste!

Odskoči, naglo ispuštajući raskrvavljenu glavu, pade na mokri asfalt, nekotrolirano se tresući cijelo vrijeme, promatrajući nepomično tijelo. Drška bodeža groteskno je virila iz nepomičnog trbuha. Oko rane krv je natopila tkaninu čineći čudnu, tamnu mrlju na odjeći.

- Bože!

Udahne zrak i pomakne se. Njegova ruka se bojažljivo primakne vratu muškarca na tlu, tražeći puls. Živi, živi... Gdje je puls? Je li živ? Gdje je, do vraga, puls? Nije moguće da je mrtav. Ne, to ne može prihvatiti. Ne smije umrijeti!

Ah, dobro... slab zvuk, ali zvuk života. Samo toliko mu treba. Jan se uspravi i dalje se sav tresući, ali sada već pribraniji. Pusti da onaj ludi dio njega, koji nije živio prema pravilima, djeluje. Dohvati muškarca i malo ga protrese.

- Hej! Jesi li živ? Probudi se! Slušaj. Moj je stan tu odmah iza ugla. Čuješ li? Iza ugla. Vodim te u svoj stan.

Teškom mukom on uspravi tijelo koje je bilo krupnije od njegovog, jednu njegovu ruku omota oko svoga vrata, drugom svojom ga zagrli oko leđa. Morao ga je vući. Ranjenik nije dolazio svijesti. I zato, vukao ga je. Vukao ga je kroz prljavi, razgaženi snijeg, posrćući pod težinom. Krvario je. Do đavola! Krv je kapala svuda okolo.

- Hej! Nemoj krvariti! Nebesa!

Nasloni tijelo leđima na telefonsku govornicu, svuče svoj šal i omota ga ispod rane i zaveže na leđima. Baci pogled prema tamnim zgradama s grčevitom molitvom koja se u njegovom umu vrtila u krug poput zmije koja je progutala svoj rep: samo da netko ne gleda. Baci pogled niz ulicu i uz ulicu. Pusto. Dobro.

Činilo mu se da su prošli sati dok naposlijetku nije došao do ulaznih vrata. Dizalo, naravno, nije radilo. Vuci tijelo na treći kat.

Mislio je da će mu se pluća rasprsnuti kad je napokon stigao do vrata svog stana i kad je njegova drhtava ruka napokon gurnula ključ u ključanicu i okrenula ga. Brzo, brzo, unutra. Da netko ne vidi. Da tko ne otvori vrata i ne pogleda niz hodnik. Udari po prekidaču, uvuče tijelo unutra, položi ga na pod, zatvori vrata (ne tako bučno, idiote glupi!). Nasloni se leđima na zatvorena vrata. Urađeno. Gotovo.

Odahne.

Stajao je jedno vrijeme tako, sklopljenih očiju, slušajući udarce svoga srca. Onda polako, kao da se budi, oprezno udahne zrak i otvori oči. Još je nešto trebalo učiniti.

Pojuri u kupaonicu i zgrabi ručnik.

- Ti se ne miči odavde! - reče u prolazu onesviještenom ranjeniku i tiho se nasmije poludjelim dijelom sebe. A onda strugne van.

Provjerio je sve od prizemlja do trećeg kata nije li ostalo tragova krvi. I zaista. Bilo je nešto na stubama na drugom kam i odmah na početku na rukohvatu jedan krvavi otisak. Provjerio je zidove. Dobro. Pazio je da ga ne nasloni na kakav zid s koga bi teško bilo sprati krv. Izašao je van, provjerio sve do one govornice, pazeći i dalje da ga netko ne vidi. Na nekoliko mjesta u snijegu našao je krvavu mrlju. Skupio je taj snijeg u ručnik i rasuo ga u odvod. Ulica i dalje pusta. Blagoslovljena predgrađa!

Vratio se. Ranjenik je i dalje bio u nesvijesti. Provjerio je puls. Slab, ali prisutan. Zakrvavit će pločice u hodniku, ali to se lako briše. Otišao je i proprao ručnik u hladnoj vodi, pa ga ubacio u stroj za rublje. Osvježio lice vodom, provukao mokre prste kroz kosu. To je ugodno. To je dobro. Pogledao lik u zrcalu i nasmiješio se. *Jan, što si to učinio?*

Okrene se i požuri u predsoblje.

- Ti i ja, prijatelju, imamo jedan posao za obaviti - reče i poče vući tijelo u atelje.

Tu ga postavi na stolac. Škarama pažljivo razreže majicu kod vrata, a onda je rastrgne do rane na trbuhu gdje se tkanina račvala.

- Uuu! Ovo je gadna posjekotina, moj prijatelju! - reče izvijajući obrve, pa se opet nasmije. Neka me vrag ubije ako nisam pijan! pomisli. Ali ništa nisam pio.

Razderanu majicu svuče preko ramena ostavljajući je da u krpama visi preko ruku, otkrivajući lijepo oblikovani mišićavi torzo. Koža je bila glatka i tamnoputa. Jan ispusti zadivljeni zvižduk.

- Gle, gle. Nismo li mi baš krasan komad mesa? - reče i odšeće do stalka pa ga postavi na odgovarajuće mjesto i stavi novo, čisto platno na nj. Zatim obuče ogrtač u kome je slikao.

- Samo ti ostani tu gdje jesi dok te ne bacim na platno - on proviri preko drvenog okvira i namigne prema ranjeniku čije je besvjesno lice palo na stranu i učinilo ga nalik zamišljenom mudracu, dajući mu, ako ništa drugo, neki civilizirani prizvuk - Neće boljeti ni malo!

Nije radio skicu. Odmah je počeo miješati uljene boje i uskoro je atelje bio pun mirisa ulja i krvi. Onaj grozničavi, napola suludi osjećaj stvaranja ga obuze, ona toplina u utrobi koja mu je tjerala snagu u ruke i tjerala ga da se povremeno smije samo zbog tog osjećaja, gotovo erotskog u svojoj punini, mada možda i punijeg jer je taj osjećaj zadovoljavao sam sebe i čuđenje i divljenje prema čudu koje se događalo pred njegovim očima kad su se oblici ni iz čega počeli pojavljivati na bijelom platnu. Samo Bog i umjetnik mogu stvarati nešto ni iz čega, mislo je. Samo oni mogu učiniti život u smrti.

Nakon što je radio neko vrijeme i nakon što su se obrisi počeli lijepo ukazivati na platnu on zastane, odloži kist, na paletu stavi nešto boje pa se približi ranjeniku. Činilo se kao da polako dolazi svijesti. Oči su mu se počele kretati iza zatvorenih kapaka. Rana više nije toliko krvarila, ali samo zato jer je oštrica još uvijek bila u njoj.

Jan, držeći paletu u lijevoj ruci, ogrnut u svoj svijetli ogrtač u kome je slikao i koji je bio umrljan bojom, spusti se na jedno koljeno pred ranjenikom.

- Znaš - reče - tek danas sam otkrio svoju grešku. I kakva sam samo budala bio! Mislio sam kako krv i meso mogu oživjeti sliku, učiniti je da diše, da se glasa. Išao sam do dubine samog sarkazma i tražio život u poruzi. Čitao između redova tamo gdje se nije imalo što čitati. A znaš li što je zapravo nedostajalo? Duša. Moje slike bile su mrtva tijela bez duše. Zar to nije smiješno? Ali sad znam, o sada vrlo dobro znam... - njegov glas se izgubi u mrmljanju dok je gledao držak koji je vidio iz glatkog, mišićavog trbuha. Ranjenik je i nesvjesno prinio prste tome mjestu. Jan, zureći svjetlucavih očiju, odjednom se trgne, pruži ruku i sklopi prste oko drška bodeža, a njegov glas, glas vjetra koji ništa nije pokušavao dokazati, koji je postojao, dovoljan sam sebi, dovoljno svjestan sebe da ne traži da ga itko čuje tada reče: -... sada znam gdje ću naći dušu.

Polako izvuče oštricu. Ranjenik zajauče u svoj polusvjesnom stanju. Oštrica je bila krvava, krv je kapala s nje. Jan je prinese paleti i pusti da gusta, masna boja života oboji bijelu uljenu boju. Zatim polako, vrškom bodeža promiješa, i još jednom, i još jednom, sve dok ne dobi nježniju, pastelnu boju živog mesa.

Podiže pogled. Ranjenik je upravo otvarao oči, očito ne videći ništa i vidljivo u svom šoku ne osjećajući pravu bol, mada je tiho stenjao i rukom posezao za ranom na trbuhu. Jan položi ruku s bodežom na njegove gole, glatke grudi i šapne:

- Ovo je tijelo... - povuče dlanom preko kože ostavljajući na njoj trag boje i krvi, krvi i boje -...koje će se predati za vas.

Ranjenik uzdahnu, jače otvori oči, još jednom uzdahne i licem mu prođe bolan grč. Janovi prsti dotakoše krv koja je ponovno liptala iz rane i kapala po podu. Janove usne zaneseno zadrhtaše, oči mu se sklopiše i cijelo lice bi preobraženo u masku lica onoga koji osjeća sve i istovremeno ne osjeća ništa.

- Ovo je krv... - šapne glas, a prsti se jače stegoše oko drške noža koju su još držale, drške umrljane krvlju i bojom, bojom i krvlju - ...koja će se proliti za vas!

Iz sve snage ruka zarine oštricu u ranjenikove grudi. Ranjenik se strese, uzdahne i bio je mrtav.

* * *

Pet mjeseci kasnije.

- Ovo je svakako najbolje što ste ikada napravili, mladi moj prijatelju - reče neki čovjek i potapša ga po ruci. Nije ga poznavao, ali mu se svejedno nasmiješi i kimne glavom. Nasmiješi se i njegovoj ženi čije su oči pozorno pratile njegovu lijepu, vitku priliku i čiji je pogled mogao protumačiti na posve određen način. Žene vole uspješne muškarce, jasno. Kasnije, mon cheri, kasnije.

- Ovo je senzacionalno! - rekao je netko i grleno se nasmijao. Galerija je bila puna takvih gugutavih zvukova.

- Ako ovo nije najbolja izložba koju sam vidio u zadnjih dvadeset godina... - reče jedan cijenjeni kritičar svoj jednako cijenjenom kolegi onda nikada nisam ni vidio dobre izložbe!

- O, Jan, ovo mi se sviđa, ovo je dobro - rekao je netko, ah, da, gradonačelnik.

- Gospodine Turner! Ali, gospodine Turner! Tako mi je drago što mogu stisnuti ruku jednom od najvećih mladih slikara današnjice. Recite mi, molim vas, ovo ste sve naslikali u zadnjih, koliko, pet mjeseci?

- To je točno - reče Jan mirno dok mu je čovječuljak i dalje tresao ruku. Sjećao se da su ga bili upoznali s njima, ali nikako se nije mogao sjetiti imena, pa je nastojao ne govoriti puno kako ga ne bi morao osloviti.

- Ali tu ima., oh, tu ima tako mnogo slika!

- Trideset i dvije točno - kimne on glavom smireno. Čovječuljkova je ruka bila znojna i uzbuđena. Neka, pomisli Jan. Neka se samo uzbuđuje.

- Bili ste vrlo zauzeti u zadnje vrijeme, znači - reče čovječuljak - Ovo je zaista izvanredna izložba. Toliko radova u tako malo vremana.

- Da, bio sam zauzet - jednako mirno odvrati Jan.

- Gospodine Turner! - netko je drugi dozivao i on kimne glavom čovječuljku i približi se punašnom gospodinu u trodijelnom odijelu boje bijele kave. - Upravo sam išao pogledati Brigitin portret. Moram priznati, ne razumijem se puno u slikarstvo, ali... moja Brigita izgleda upravo kao živa na vašem platnu! Hvala vam puno. Žao mi je samo što Brigita nije ovdje da vam osobno zahvali. O, ona bi bila tako ponosna!

- Hvala vama, gospodine - odvrati Jan svojim mirnim, uljudnim glasom. Kako je lako ljudima da zaborave kad hoće. - Što ste mi dopustili da izložim portret vaše supruge. Nadam se da će skoro ozdraviti. Izložba se zatvara ovaj tjedan. Nastojat ću osobno vam uručiti sliku. Želio bih pozdraviti cijenjenu gospođu Brigitu.

- O, to bi Brigiti tako puno značilo! Svakako nam dođite. Vi nemate pojma koliko ona vas cijeni. Baš neki dan...

- Čuli ste što se desilo s jadnim Godfreyem? - ubaci se drugi glas - Da, mrtav. Čudno je to, zar ne, gospodine Turner? To je već drugi vaš model koji ste portretirali da umre. Nakon udovice Wilier...

- Netko bi pomislio da je vaš kist uklet! - nasmije se jedan ženski glas.

- Gluposti, što to govoriš, draga? - odvrati njen suprug - Oboje su bili vrlo stari, i udovica i Godfrey.

- Ali to je bila šala, dragi!

- Gospodin Turner će se morati pobrinuti da ne uzima više tako stare modele jer bi ga netko zaista mogao proglasiti ubojicom s kistom! - kroz smijeh je govorio onaj prvi glas.

- Samo neka pričaju - odmahne rukom neka žena srednjih godina - Ljudi danas naprosto obožavaju takve stvari. Kad bi otkrili da je vaš kist "uklet", svi bi nagrnuli k vama da ih portretirate. Samo vi radite ovako dobro kao što radite. Jedino... - ona ga potapša po ruci i namigne mu vragolasto - ...pazite da vam plate portrete prije no što umru.

- Svakako, gospođo - reče Jan uz mali naklon glave.

- Gospodine Turner! - zadihani ženski glas - O, gospodine Turner! Upravo sam kupila vašeg "Adonisa". Moram vam reći: to je najljepša slika koju sam ikad vidjela. Ja sam zaljubljena u vašeg "Adonisa", gospodine Turner!

- To mi je drago čuti - odvrati on i pomisli: Nadam se da ćete biti sretni zajedno. A glasno reče: - Čini se da sam ga onda slikao upravo

za vas.

Ona malo porumeni i nasmije se. Takva dražesna, mala ženica.

- Jan - Emily ga uhvati ispod ruke i šapne - Prodao si već osam slika! Samo večeras! O, Jan, znaš li što to znači?

- Znam, Emily, draga - reče on, poljubi je u obraz i šapne - Morat ćemo povisiti cijene. Posljednji posjetitelji su odlazili.

- Ostavite meni. Ja ću zatvoriti i ugasiti svjetla - reče Jan Williju Anonu, novom vlasniku Galerije. Wolfe je umro, nema ni dva mjeseca. Samoubojstvo. Našli su ga u kadi, u nekoj hotelskoj sobi, prerezanih vena. Baš večeras je Jan ponudio Wolfeovoj udovici da će izraditi prema fotografiji portret njenog supruga, što je ona i pristala. Tko ne želi imati sliku tako uspješnog mladog umjetnika, osobito ako je nudi po vrlo pristupačnoj cijeni (mada udovica Wolfe nije baš ono što bi se moglo zvati siromašnom osobom). Naravno, slika je već bila gotova. Stajala je već dva mjeseca u Janovom skladištu u Ulici kestenova, zaštićena od radoznalih pogleda.

Samo su mala svjetla nad pojedinim slikama još gorjela. Ugasio je glavna. Više nikoga nije bilo unutra. Samo on i njegove slike. Želio je malo ostati s njima. Većina će ih i tako otići kupcima. Zvukovi koji su dolazili izvana, s ulice, sada su bili daleki i nevažni i nisu ga ometali u njegovom oproštaju. Promatrao je žive boje kako se prelijevaju na platoima. Da, žive. Življe nego što bi itko mogao pomisliti.

Prođe još jednom objema prostorijama Galerije. *Kako postižete tu izuzetnu boju,* pitao ga je netko. *Specijalna obrada,* odgovorio je. *Da, naravno, to je majstorova tajna. Još nikada nisam vidio da boje mogu biti tako baršunaste, čak i cvijeće i nežive stvari, te boje, tako... Žive? Oh, da. Žive. Još nikada...*

Još nikada... Još nikada...

Ako osluhnete, vidjet ćete da su zaista žive. Dišu. Osluhnite. Jan zastane, osmjehne se tom glasu koji kao da je govorio iz njega samoga i pažljivo osluhne. Udaljeni šumovi dolazili su od slika koje su disale. *Pogledajte ovo pretapanje boja. Čini vam se kao da lice mijenja izraz. Oh, ono to zaista čini! Osmjeh se pretvara u grimasu bola, mržnje! Koliko mržnje! Koliko samo jedno djelo mrzi svog stvoritelja! Da nije tog okvira u koji se upire slabašnim, naslikanim rukama, to bi biće nasrnulo na slikara i rastrgalo ga. Sirote zarobljene duše.*

Polako, s rubova okvira počeše na parket kapati guste, tamne kapi krvi, stvarajući lokvice. Krvlju naslikane slike tiho su ječale i šaputale, mičući se i pružajući ruke. Slikar je stajao nasred Galerije i smješkao se. U čijim ćete hodnicima stajati, u čijim salonima moliti bezglasnim

glasovima? Baci pogled prema portretu dostojanstvene dame srebrne kose. Brigit, Brigit... Još uvijek ne dovoljno živa. Ali uskoro, vrlo skoro... Oči sa slike prestrašeno su pratile slikara dok je kretao prema vratima. Zvuk njegovih koraka odzvanjao je praznim prostorom i nadglasavao šapat neprirodnih glasova.

Već je došao do vrata i uhvatio kvaku kadli kao da se nečega sjeti, okrene se. Tamo, na susjednom zidu, stajala je slika lijepog mladića, Adonisa. Pomalo neukusna, mislio je slikar. Mladić leži na postelji od purpurnog i jantarnog cvijeća. Kad primijeti da ga slikar gleda, mladić se pridigne, pruži ruku, okrene očajno lice prema njemu. Georgeovo lice. George se vratio, ali George je sada... Jan se nasmiješi, mahne rukom za pozdrav prije nego otvori vrata i izađe.

Zbogom, George.

VILINSKA PRIČA

Faerie Tale by Raymond E. Feist, 1988.

Raymond E. Feist rođen 1945. u Los Angelesu. Prvi put je počeo pisati na koledžu, gdje je sa nekolicinom prijatelja osmislio svijet Midkemie u koji će smjestiti radnje svojih romana i koji će ga učiniti svjetski poznatim autorom. Autor je bestsellera trilogije "The Riftwar Saga" koju čine "Magician", "Silverthorn" i "A. Darkness at Sethanon", te poznatog romana tamne fantastike "Faerie Tale" u kojemu uspjeva stvoriti nadnaravni svijet u okvirima svakodnevice, kao i likove običnih ljudi smjestiti u zaplet koji nikako ne možemo nazvati običnim. Njegovi ostali poznati radovi su "Daughter of the Empire", "Servant of the Empire" i "Mistress of the Empire" koju je napisao zajedno s Janny Wurts. Napisao je i nastavak trilogije "The Riftwar Saga", "Prince of the Blood" i "The King's Buccaneer".

PROLOG

SVIBANJ

Barney Doyle sjedio je za svojim pretrpanim radnim stolom pokušavajući po četvrti put u sedam godina popraviti prastaru kosilicu Olafa Andersena. Skinuo je glavu cilindra i razmišljao valja li stroju dati posljednju pomast - činilo mu se da dobri fratri iz Svete Katarine ne bi na to blagonaklono gledali. Glava je bila napukla - zato Olaf nije mogao pokrenuti stroj - a stijenke cilindra bile su tanke gotovo poput papira od pohabanosti i ranijeg uvrtanja novih navoja. Najbolji izlaz za Andersena bilo bi uložiti u neki od novi modela Torovih kosilica, nakićenih svim i svačim, i baciti ovaj stari stroj u staro željezo. Barney je znao da bi Olaf digao paklensku dreku oko nabavke novoga, ali

takav je Olaf uvijek bio. Barney je također znao da bi dobiti i prebiti novčić od Andersena za donošenje takvog zaključka bilo ravno čudu. Svim bi zainteresiranim stranama bilo korisno kad bi Barney uspio izvući još malo davno minulog rada iz stroja koji je gotovo izdahnuo. Barney je odsutno počeo brusiti sječiva dok je razmišljao. Mogao bi još jednom pokušati. Jedan veća karika mogla bi poslužiti - a malu bi napuklinu mogao zavariti; tako bi opet imao skoro potpuni pritisak. No ako mu ne bi uspjelo, izgubio bi i vrijeme, i novac za dijelove. Ne, napokon je odlučio, bolje je reći Andersenu da se pripremi za pogreb.

Vrući, vlažni nalet vjetra zaklepetao je prozorom. Barney je odsutno povukao ljepljivu košulju sa svojih prsa. Meggie McCorly, odsutno je pomislio dok mu je smiješak titrao izboranim licem. Bila je pojam ljepote u običnom pamuku, tijesnoj tkanini rastegnutoj preko zrelih, uzbibanih kukova i izdašnih grudi dok se vraćala kući iz škole svakoga dana. Načas ga je pogodio nalet tako živih uspomena da je osjetio kako mu se odjek požude nadiže u starim preponama. Barney je uzeo rupčić i obrisao si čelo. Uživao je u aromama proljeća, u vrućim sparnim noćnim mirisima, tako sličnim onima koji su puhali kroz voćnjake i niz polja u kotaru Wexford. Barney je pomislio na noć kada su on i Meggie pobjegli s plesa, iz nagužvane, uštogljene dvorane, iskradajući se neprimjećeni dok je grad proslavljao svadbu Paddyja O'Shee i Mary McMannah. Uspaljena su sjećanja opet natjerala Barneyja na brisanje čela dok mu je nemir pohodio stegna. Kikoćući se u sebi, pomislio je Barney, ima još života u ovom starom dečku.

Barney je duge minute ostao izgubljen u uspomenama na napola zaboravljene strasti, i potom shvatio da i dalje brusi sječivo na Andersenovoj kosilici i da je rub dobio srebrnasti sjaj. Spustio je brus, pitajući se što ga je spopalo. Nije pomislio na Meggie McCorly otkako je emigrirao u Ameriku, još tamo '38. Zadnje što je čuo bilo je da se udala za jednog od Cammackovih sinova prijeko u Enniscorthyju. Nije se mogao sjetiti za kojega, pa mu je bilo žao.

Barney je uočio tračak nekog pokreta kroz prozorčić svoje šupe. Odložio je brus i otišao proviriti u sve mračniju večer. Ne uspijevajući odrediti što mu je to privuklo pozornost, Barney je krenuo natrag za svoj radni stol. Taman kad mu je prozor izašao iz vidokruga, opet je kutom oka uočio nešto. Barney je otvorio vrata šupe i iskoračio van. Zatim je stao.

Stari prizori, napola zaboravljene priče, i pjesme iz njegova djetinjstva pohrlili su preplaviti ga dok je polako ulazio natrag u šupu. Osjećaji radosti i strave tako lijepi da su mu oči zasuzile, proželi su Barneyja, prodirući kroz svaku razumsku prepreku. Kućanske naprave prepuštene njegovoj skrbi, strgani tosteri, kosilica, mikser s

pregorjelim motorom, njegov mali televizor za bejzbolske utakmice, sve bijahu zatrte u trenu, dok se nasljeđe drevnije od ljudskoga društva pojavljivalo pred Barneyjevom šupom. Ne skidajući pogleda s onoga što je gledao kroz vrata, polako se kretao unatrag, napola se spotičući, dok leđima nije dodirnuo stol. Sežući rukom naviše i iza sebe, Barney je s police skinuo prašnu bocu. Prije dvadeset dvije godine, kad se zarekao, Barney je stavio bocu Jamesonova viskija na policu kao podsjetnik i kao izazov. U te dvadeset dvije godine navikao je ignorirati prisutnost boce, ne mariti za njen sirenski zov, sve dok nije postala tek još jedan detalj malene šupe u kojoj je radio.

Polako je izvukao čep, drapajući prhki papir stare savezne porezne markice. Ne pomičući glavu, ne skidajući oka s vrata, Barney je podigao bocu do kuta usana i počeo piti.

BRIJEG KRALJA ERLA

LIPANJ

1

- Dosta, vas dvojica!

Gloria Hastings stajala je ruku oslonjenih o bokove, strijeljajući ih onim pogledom. Sean i Patrick prekinuli su prepirku oko toga kome pripada bejzbolska palica. Svojim su velikim plavim očima načas gledali majku prije no što su, kao jedan, zaključili da je njeno strpljenje sasvim blizu točke prsnuća. Postigli su nagodbu svojim posebnim, bezglasnim načinom sporazumijevanja. Sean je predao skrb nad palicom Patricku i poveo bijeg iz kuće.

- Ne lutajte predaleko! - viknula je Gloria za njima. Slušala je zvukove trčanja osmogodišnjaka niz prastaro prednje stubište i načas pomislila na gotovo nadnaravnu vezu svojih sinova. Stare priče o blizancima i njihovoj empatijskoj vezi smatrala je pukim predajama prije nego je i sama rodila, ali sada je priznala da tu ima neke neuobičajene, veće bliskosti od normalne, bratske.

Stavljajući takve misli na stranu, promotrila je nered koji je selidba uzrokovala i upitala se, ne po prvi puta, koliko je sve to bilo pametno. Besciljno je lutala među otvorenim sanducima s osobnim stvarima, osjećajući se gotovo shrvanom pred jednostavnom potrebom pospremanja stotina sitnica koje su donijeli sa sobom iz Kalifornije. Puko zaključivanje kamo koji predmet ide činio se Sizifovim poslom.

Promotrila je sobu, kao da očekuje da se nekako promijenila od njenog prethodnog razgledavanja. Parket od masivnog drveta, netom izbrušen - a valjat će ga iznova izbrusiti čim iznesu sanduke i kutije - ukazivao je na stil života koji je Gloriji bio stran. Gledala je golemi kamin sa starim, ručno izrezbarenim pročeljem kao da je došao s nekog drugog planeta, posve suprotan grubim ognjištima od cigle i kamena u rančerskom stilu iz njenog djetinjstva u Kaliforniji. Stubište u predvorju, s rukohvatima od polirane javorovine, i pomična vrata

dnevne sobe i blagovaonice bili su ostaci nekog drugog vremena, podsjećajući na Williama Powella u ulozi Clarencea Daya ili na Cliftona Webba u filmu *Jeftinije na tucet.* Ova je kuća tražila - ne, zahtijevala je, ispravila se - visoke uškrobljene ovratnike u doba traperica s markom. Gloria je odsutno popravila neposlušni pramen plave kose koji joj je htio pobjeći ispod crvene marame zavezane oko glave, i othrvala se gotovo neutješnoj žudnji za domom. Tražeći otkud bi počela u naizgled beskrajnom neredu, rezignirano je digla ruke od svega. - Ovo nije posao za dobitnice Oscara! Phile!

Kako odgovor nije stizao, izašla je iz velike dnevne sobe i viknula ime svoga supruga uz stubište. Opet bez odgovora. Vratila se uskim predvorjem u kuhinju i rastvorila vrata. Stara je kuća kuhinjom bila okrenuta k istoku, primajući jutarnje svjetlo krilnim prozorima iznad sudopera. Bit će vruće ujutru kad dođe srpanj, ali uvečer će tu biti ugodno sjediti, uz otvorene prozore i vrata stražnjeg mrežicom zaštićenog trijema, tako da ulazi večernji povjetarac. Bar se tako nadala. Dani u Južnoj Kaliforniji znali su koji put biti vreli poput visoke peći, ali njihova je žega bila suha i večeri su bile neshvatljivo lijepe. Bože, pomislila je, što bih dala za pošteni trijem, i upola manje vlage. Odupirući se iznenadnom nasrtaju žaljenja zbog selidbe, povukla je svoju ljepljivu bluzu od sebe i stala se hladiti zrakom ponovno zazivajući muževo ime.

Odgovorilo joj je hrskanje pod stolom, od čega je skočila, pa se okrenula i izrekla svoju omiljenu psovku: - Prokletstvo! - Pod kuhinjskim stolom skutrio se Pegula, obiteljski crni labrador retriver, s izrazom krivnje na licu spuštenom do vreće Ken-L-Rationa od pet kilograma koju je poharao. Hrskave koštice rasule su se po podu. - Ti! - naredila mu je. - Van!

Pegula je znao pravila igre jednako kao i dječaci i smjesta je šmugnuo od stola. Sklizao se podom tražeći izlaz, iznenada zbunjen zatjecanjem na novom teritoriju. Kako je došao tek dan ranije, nije još znao putove bijega odavde. Okretao se prvo u jednom smjeru, zatim u drugom, napola mašući repom, napola ga podvijajući među noge, dok mu Gloria nije rastvorila vrata u hodnik. Pegula je šmugnuo niz predvorje ka ulaznim vratima. Slijedila ga je i otvorila mu ih, i dok je hitao van, viknula mu je: - Idi nađi dečke!

Okrenuvši se, uočila je velikog obiteljskog mačka boje dima kako se čisti na stubama. Philip je mačku dao ime Hemingway, ali svi su ga ostali zvali Ernie. Osjećajući se napadnutom, Gloria ga je dohvatila, podigla i iznijela van. - Ti isto! - dreknula je, lupajući vratima za sobom.

Ernie je bio prekaljeni veteran takvih obiteljskih ispada pa je sve

podnosio nedodirljivim ponosom kakvog mogu imati samo jedan britanski veleposlanik, jedan episkopalni biskup ili jedan mačak. Razgledao je trijem, odlučio se za sunčano mjesto, dvaput se okrenuo, i legao odrijemati.

Gloria se vratila u kuhinju, zazivajući muža. Načas ne obraćajući pažnju na Pegulin nered, izašla je iz kuhinje i prošla kraj trijema za poslugu. Usput je sumnjičavo pogledala prastaru perilicu i sušilicu. Već joj je bilo jasno da mora u kupovinu, jer je s potpunom sigurnošću znala da ti strojevi samo čekaju proždrijeti svu odjeću koju bi naivno u njih stavila. Novi će strojevi biti isporučeni za svega par dana, nadala se. Na čas se zaustavila promatrajući izlizani ležaj s naslonom koji je zauzimao veliku stražnju verandu i nijemo dodala prikladan namještaj za trijem svojem popisu za Sears.

Otvorivši mrežna vrata, sišla je stubištem s trijema u 'dvorište', veliki komad gole zemlje omeđen kućom, starim stablima jabuke slijeva, trošnom garažom zdesna i jednako propalom štalom dobrih pedeset metara dalje. Pokraj štale ugledala je muža kako priča sa svojom kćeri. Još uvijek izgleda kao profesor s *Ivy Leaguea,* pomislila je, posijedjele kose koja mu polako kopni s čela i prodornih smeđih očiju. Ali imao je osmijeh kojim bi ti rastopio srce, zbog kojeg je izgledao kao dječačić. Uto je Gloria uočila da se njena pokćerka, Gabrielle, nalazi usred rijetkog ali snažnog napada durenja, i pomislila je kako bi se mogla okrenuti i ostaviti ih same. Znala je da je Phil upravo obavijestio Gabbie kako ne može preko ljeta dobiti svog konja.

Gabrielle je stajala ruku čvrsto prekriženih preko grudi, težine prebačene na lijevu nogu, u tipičnoj pozi tinejdžerki zbog koje bi Gloria i druge glumice starije od dvadeset pet godina morale iščašiti zglobove kad bi je htjele oponašati. Gloria se načas zatekla u otvorenom divljenju svojoj pokćerki. Kad su se Gloria i Phil vjenčali, njena je karijera bila u punom pogonu, a Gabbie je živjela sa svojom bakom po majci, pohađajući privatnu školu u Arizoni, viđajući se s ocem i njegovom novom suprugom samo za Božić, Uskrs, i dva tjedna tijekom ljeta. Nakon što joj je baka umrla Gabbie je došla živjeti s njima. Gloria je voljela Gabbie, ali njih dvije nikad nisu mogle komunicirati s lakoćom, a u zadnje je vrijeme Gloria vidjela kako lijepa mlada žena zauzima mjesto hirovite djevojčice. Gloria je osjetila neočekivani ubod krivnje i zabrinutosti da se ona i Gabbie nikad neće više zbližiti. Zanemarila je svoju trenutačnu nelagodu i prišla im.

Phil je govorio: - Slušaj, dušo, pričekaj još samo tjedan ili dva, onda će štala biti popravljena i možemo razmisliti o najmu par konja. Pa da ti i dečki možete ići jahati kad god želite.

Gabrielle je zabacila svoju dugu tamnu kosu, suzujući svoje smeđe

oči. Gloriju je pogodila njena sličnost sa majkom, Corinne. - Još uvijek mi nije jasno zašto ne možemo dopremiti Bumpera od doma, oče. - Rekla je 'oče' naglašavajući suglasnik, kako to djevojke čine kad žele izraziti nedostatak nade da će ikad biti shvaćene. - Dao si dečkima da dovedu onog retardiranog psa i doveo si Ernieja. Čuj, ako se radi o novcu, ja ću platiti. Zašto moramo iznajmljivati neke glupe seljačke konje kad je Bumper sam u Kaliforniji i nema ga tko jahati?

Gloria se odlučila umiješati pa se približavajući im se pridružila razgovoru. - Znaš da nije stvar u novcu. Zvao je Ned Barlow i rekao da mu se jedan skakač uspaničio prošloga tjedna u avionu, pa su ga morali iskrcati da ne ozlijedi osoblje i jahače, i skoro je izgubio još jednog konja. Osiguravajuće društvo mu je dalo zabranu rada dok ne sredi tu gužvu. Tek je prvi tjedan lipnja, a Ned je rekao da će mu trebati bar četiri ili pet tjedana da nađe pouzdanog vozača, s dobrom prikolicom, koji bi dovezao Bumpera, pa još skoro tjedan dana za put, uza sva zastajanja koja moraju napraviti. Dok stigne ovamo, bit će ti skoro vrijeme za povratak na UCLA. Morat ćeš ga smjesta poslati natrag da bi ga imala uza sebe na studiju. Hoćeš da nastavim? Čuj, Gabbie, Ned će vježbati Bumpa i brinuti se za njega. Tako da ti bude u najboljoj formi kad se vratiš.

- Uuuh - odgovorila je Gabbie, sirovim zvukom čistog živciranja. - Ne znam zašto ste me morali odvući skroz ovamo u ovo selo! Mogla sam provesti ljeto s Ducky Summers. Njeni roditelji su se složili.

- Ne cendraj - obrecnuo se Phil, uz izraz lica koji je pokazivao da mu je istom bilo žao zbog takvog tona. Poput svoje majke, Gabbie je instinktivno znala kako ga razdražiti bez naročitog truda. Razlikovale su se po tome što je Gabbie to rijetko radila, dok je za Corinne to bila rutina. - Čuj, dušo, oprosti. Ali ne sviđaju mi se Ducky i ti njeni uobraženi prijatelji. Ta dječurlija ima previše novca i vremena, bez zrna zdravog razuma u cijelom društvu. A Duckyni tata i mama su otišli nekamo u Europu. - Značajno je pogledao svoju suprugu. - Sumnjam da imaju pojma tko sve ovih dana spava u njihovoj kući.

- Čuj, znam da je Ducky glupača koja si nađe novog dečka svakih dvadeset minuta, ali ja se znam brinuti za sebe.

- Znam da se znaš, mila - odgovorio joj je Phil - ali dok ne diplomiraš, moraš podnositi očinske povlastice. - Dodirnuo joj je obraz. - Samo čekam kad će te neki momak ugrabiti, Gabbie. Nikad nismo proveli puno vremena skupa. Htio sam da nam ovo bude obiteljsko ljetovanje.

Gabbie je rezignirano uzdahnula i dozvolila ocu da je nakratko zagrli, ali bilo je jasno da joj nije drago. Gloria je odlučila promijeniti temu. - Dobro bi mi došla pomoć, vas dvoje. Patuljci nosači štrajkaju a

one kutije se ne žele same raspakirati.

Phil se osmjehnuo svojoj supruzi i kimnuo glavom dok je Gabbie ispustila paćenički uzdah i krenula ka kući vukući noge. Kad se uspela uza stube na trijem, Phil je rekao: - Vjerojatno je podcjenjujem, ali zamišljao sam prizore u kojima sam morao odletjeti natrag kako bih je izvukao iz zatvora nakon što ju je racija uhvatila s drogom.

- Ili kako bi joj sredio prvi pobačaj? - zanimalo je Gloriju.

- I to, valjda. Mislim, dovoljno je stara.

Gloria je slegnula ramenima. - Već par godina, kompa. Ja u njenim godinama nisam bila, ali ja sam odrastala sva bogobojazna uz časne iz samostana Svete Genoveve.

- Ma, ja se samo nadam da će biti pri pameti. Izgleda da je malo prekasno za razgovor oca i kćeri.

- S obzirom na to kako joj stoje traperice, rekla bih da je jedno šest ili sedam godina prekasno. Uostalom, to se tebe ne tiče, osim ako te ne bude pitala za savjet.

Phil se nasmijao, što nije zvučalo posve lagodno. - Da, imaš ti pravo.

- Imaš ti moju sućut, stari. Bilo je teško odjednom postati roditelj tinejdžerke. Ali dobro si se snašao u ove zadnje dvije godine.

- Nije tebi bilo ništa lakše - uzvratio joj je.

Nacerila mu se. - Kladiš se? Nisam joj ja majka, a još se i sjećam kako je to biti tinejdžerka. Čuj, Gabbie neće biti jedina koja će tu živčaniti ako mi se više ne pomogne s onim kutijama. Nakon prgavih blizanaca, onog klauna u kostimu psa i prefrigane ulične mačke, stvari se svode na tebe, mene i gospođicu Jahačicu od Encina.

Philovo se lice malo natmurilo. U tamnosmeđim očima zatreptjela je briga dok je govorio: - Nije ti drago što smo se preselili?

Gloria je bila neodlučna, pitajući se valja li joj podijeliti nedoumice s Philom. Zaključila je da će je nostalgija proći nakon što se raskomote i steknu nove prijatelje, tako da je rekla: - Ne, stvar nije u tome. Samo u raspakiravanju. - Promijenila je temu. - Prije otprilike jedan sat nazvao me Tommy.

- I što nam Superagent nudi? Opet neki film? - pitao ju je u šali.

- Ne. - Puknula ga je pod rebra. Tommy Raymond je bio njen agent kad je Gloria radila na off-Broadwayu i u Hollywoodu. Prestala je glumiti nakon udaje za Phila, ali Tommy je tijekom godina ostao s njom u vezi, i smatrala ga je jednim od svojih rijetkih bliskih prijatelja

u tom poslu. - Zvao je da kaže da Janet White ima na jesen novu predstavu na Broadwayu. Obnovljenu postavu *Puta dugog dana.*

- Opet te svrbi?

Nasmiješila se. - Ne nakon što je moj zadnji komad propao u Hartfordu. - Phil se nasmijao. Nikad joj nije krenulo ni u New Yorku ni u Hollywoodu, gdje su se ona i Phil upoznali. Phil ju je počeo zvati 'dobitnica Oscara', što je postala obiteljska šala. Nije joj bilo žao zbog izbora kojeg je donijela, jer nije naročito žudjela za slavom, ali povremeno joj je nedostajalo kazalište, izazov rada i društvo drugih glumaca. - Uglavnom, pozvani smo na premijeru.

- S iznajmljenim smokingom i svime, pretpostavljam.

Nasmijala se. - Pretpostavljam. Pod uvjetom da Janet preživi izvedbe izvan grada. - Potežući supruga za ruku, rekla je: - Idemo, komad. Pomozi mi, pa kad dovedemo stanje pod kontrolu, možeš trknuti do McDonald'sa ili do Colonel'sa po večeru, pa kad klinci odu u krevet, izmasirat ću ti leđa, i onda ćeš vidjeti par stvari koje me nisu naučile časne iz Svete Genoveve.

Ljubeći je u obraz, Phil je rekao: - To sam si i mislio. Zagrebi po dobroj irsko-katoličkoj učenici, i ispod ćeš otkriti veliku prljavu ženu.

- Tužiš se?

- Nikad - rekao je ljubeći joj vrat. Zagrlivši ga, Gloria je provukla svoju ruku kroz njegovu, pa su otišli prema staroj kući koja im je postala novi dom.

2

Sean i Patrick kročili su niz potočić, nalazeći put među kamenjem dok su slijedili sićušne tokove vode. Jaruga se produbila pa je Sean, oprezniji brat, rekao: - Bolje da se popnemo onamo. - Pokazao je na mjesto s desne strane na kojem se obala počinjala uzdizati.

Baš je tada niz korito potoka dotrčao Pegula, isplaženog crvenog jezika, oduševljeno ih pozdravljajući mahanjem repa. Obišao je dječake, zatim počeo njuškati tlo.

- Zašto? - pitao je Patrick, preziruć sve što je nalikovalo na oprez.

- Jer bi mogli pasti tamo dolje - odgovorio je Sean, pokazujući mu strmi pad jaruge u dolinu, glasom koji je uz veselo žuborenje vode zvučao tanko i krhko. - Uostalom, mama je rekla da ne idemo

predaleko.

- To je glupo; ona uvijek govori takve stvari - odgovorio je Patrick primajući se za Pegulino uho i krećući vodenim putom. Rukavica za bejzbol visjela mu je na uzici s pojasa a kapu Angelsa nakrivio je prkosno na glavi. Nosio je svoju palicu Louisvillea preko ramena kao što vojnik nosi pušku. Sean je načas oklijevao, a zatim je krenuo za bratom, trudeći se zadržati svoju izlizanu staru kapu Padresa na glavi. Koliko god bili blizanci, Sean jednostavno nije imao urođeno Patrickovo samopouzdanje, a ta plahost kao da ga je lišavala elegancije, tjerajući ga da se često posklizne na rastresitom šljunku i kamenju.

Sean se spotaknuo i sletio na stražnjicu. Uspravio se usmjeravajući sav svoj bijes zbog pada na brata. Otresao se i počeo oprezno spuštati niz jarugu. Napola je spuznuo, napola propao niz kosinu, držeći čvrsto lijevom rukom rukavicu i loptu za bejzbol. Stigavši do dna, nigdje nije vidio Patricka. Jaruga je oštro skretala, nestajući nekamo zdesna. - Patrick? - viknuo je Sean.

- Tu sam - stigao je odgovor. Sean je požurio, zamičući u zavoj i zastajući kraj brata.

U jednom od tih zajedničkih trenutaka, dječaci su se sporazumijevali bez riječi. Nijemo su se složili: *Ovo je stravično mjesto.*

Pred njima se zgrčio prastari kameni most, prelazeći jarak kako bi staza jedva šira od puteljka mogla bez prekida nastaviti svoje potucanje šumom. Samo kamenje djelovalo je pretučeno i pokoreno, kao da se nije dalo postaviti u ovaj oblik pa je popustilo tek surovoj sili. Svaki kamen bio je prekriven nekakvom crno-zelenom mahovinom, dokazom prisustnosti nekog zla tako pogubnog da je svojim kužnim lučenjem zarazilo i samo kamenje oko sebe. Obrastao grmljem s obje strane iznad visoke vodene crte na obalama, otvor ispod mosta zijevao je prema dječacima poput dubokog, crnog ždrijela. U tami ispod luka nije se vidjelo ništa osim manjeg kruga svjetlosti s druge strane. Kao da je svjetlo stalo s jedne strane mosta i vratilo se, tek nakon što je izašlo iz njegovih granica.

Dječaci su znali da je tama brlog. Nešto je vrebalo u tmini pod mostom. Nešto zlo.

Pegula se nakostriješio i stao režati. Patrick se sagnuo i primio ga za ovratnik jer se spremao jurnuti pod most. - Ne! - viknuo je dok ga je pas potezao, i Pegula je stao, makar je cvilio da ga se pusti.

- Bolje da se vratimo - reče Sean. - Skoro će večera.

- Jah, večera - složio se Patrick, s naporom odvajajući pogled od

crnine pod mostom. Korak po korak, uzmaknuli su, s Pegulom koji je nevoljko poslušao Patrickovu naredbu da pođe s njima, cvileći podvijenog repa, i zatim lajući.

- Hej! - dopro je povik odostraga, i oba su dječaka skočila čuvši ga, grudi zgrčenih od straha. Patrick se objesio za Pegulin ovratnik, labrador je zarežao i okrenuo se zaštititi dječake, izbacujući Patricka iz ravnoteže.

Patrick se spotaknuo, pa je Sean zgrabio psa za vrat pomažući ga obuzdati kako ne bi napao čovjeka koji je došao za njima.

Čovjek je ispružio dlanove kako bi pokazao da nema zle namjere. Pegula se otimao. - Dosta - viknuo je Sean i pas je ustuknuo, režeći na stranca.

Oba su dječaka promotrila čovjeka. Bio je mlad, iako ga dječaci nisu držali takvim, jer je svatko stariji od osamnaest bio odrastao.

Stranac je proučio dječake. Obojici je kovrčava smeđa kosa virila ispod bejzbolskih kapa, i obojica su imala duboko usađene plave oči i okrugla lica. Da su bili djevojčice, smatralo bi ih se zgodnim. Kad odrastu, vjerojatno će ih smatrati privlačnim. Stranac se nasmiješio, i rekao: - Dečki, oprostite što sam prepao vas i vašeg psa. Moja blesava greška. Nisam smio viknuti. Trebao sam znati da će se pas uzrujati. - Govorio je mekim, melodičnim glasom, drugačijim od onih na koje su dječaci bili navikli.

Vidjevši da dječacima trenutno ne prijeti opasnost, Pegula je prestao režati i pričekao s donošenjem suda o ovome strancu. Dječaci su izmijenili poglede.

- Čujte, dečki, oprostite što sam vas prepao, u redu?

Dječaci su kimnuli kao jedan. Patrick je rekao: - Što ste htjeli reći s tim da je Pegula uzrujan, gospodine?

Čovjek se nasmijao, pa su se dječaci opustili. - Pegula, a?

Čuvši svoje ime, pas je neodlučno zamahnuo repom. Čovjek je ispružio ruku labradoru da je onjuši, i zatim ga pomilovao po glavi. Nakon par trenutaka mahanje repom postalo je usrdno. - Bit ćemo prijatelji, je li tako, dečko? - rekao je čovjek. Naginjući se, ruku na koljenima, rekao je: - Dečki, koji ste vi? Nisam znao da tu ima prvoligaša.

Sean se nacerio na spomen njihovih kapa i rekvizita. - Upravo smo se doselili iz Kalifornije.

Živimo na farmi.

- Philip Hastings vam je otac? - Oba brata su kimnula. - Čuo sam

da će se useliti na imanje Starog Kesslera. Nisam znao da je već tu. E, pa, mislim da mi je bolje da se predstavim. Ja sam Jack Cole. - Ispružio je ruku, ne kao odrasli koji se rugaju klincima već kao da su oni ravni svima ostalima koje je upoznao. Dječaci su jedan za drugim rekli svoja imena, rukovali se, i nijemo prosudili da je Jack Cole prihvatljivo ljudsko biće, makar je star.

- Što ste htjeli reći da je Pegula živčan, gospodine? - ponovio je Patrick.

- Već mjesec dana u ovom dijelu šume imamo mužjaka rakuna, i sva je prilika da je upravo njega vaš pas nanjušio pod mostom. Ako je tako, dobro je da se nije oteo. Ta rakunčina je rastrgala većinu mačaka i polovicu pasa u kraju.

Dječaci nisu djelovali uvjereno. Jack Cole se nasmijao. - Slušajte, vjerujte mi na riječ. To vam nije neka zvjerčica iz crtića. Taj je rakun velik skoro kao vaš pas, i star, i grub i zao. A ovo je njegov teritorij, shvaćate?

Dječaci su se pogledali i kimnuli mu. Jack se okrenuo niz jarugu. - Ovdje vam ionako nije dobro za igru. U brdu kod jezera znade biti dosta nenadanih pljuskova, a ako padne dosta kiše, ova jaruga sasvim brzo nabuja. Mislim, može navaliti na vas bez upozorenja. Ja bih se ubuduće držao dalje od ovog puta, u redu? - Kimnuli su. - Hajde, otpratit ću vas do kuće. Sigurno će vam skoro večera. Uostalom, volio bih upoznati vašeg tatu.

Dječaci su povukli Pegulu za ovratnik i počeli se uspinjati uz jarugu. Dok su zamicali za okuku, Sean je pogledao za sobom k mostu i načas osjetio da ga netko... ili nešto... promatra duboko iz tmine pod kamenim lukom.

3

Gloria je promotrila groteskne rezbarije na poprečnoj krovnoj gredi prednjega trijema i potišteno odmahnula glavom. Zureći u čudnovate stvorove koji su čučali pod strehom promrmljala je: - O tom sanja svaka curica, život u crkvi Notre Dame. - Nakon što je prvi puta vidjela kuću, upitala se za psihičko zdravlje svoga supruga, tek djelomice u šali. Bile su tu sve dobre stvari koje je vidio, otporna konstrukcija s prijelaza stoljeća, cijela od punog drveta, na svakom spoju spojenog žlijebom i klinovima, tek naknadno učvršćenog čavlima. Bila je izrađena od materijala koje suvremeni graditelj može samo sanjati: javora i hrasta, i smreke od starosti tvrde kao kamen, od

mramora i škriljevca, s podovima od tikovine, i potpuno bakrenim žicama i cijevima. Ali Phil nije mogao vidjeti da je ona jednako tako bila i živa slika nesklada, svjedočanstvo o tome kako je otac Hermana Kesslera znao što želi ne bijući obdaren dobrim ukusom. Prvi je Kessler sagradio arhitektonsku zbrku. Jedna je sjenica, skinuta s neke predratne plantaže i otpremljena na sjever za farmu ovoga gospodina, počivala kući slijeva, pod mračnim pogledom gotičkih prozora. Regency namještaj sudarao se čelom o čelo s kolonijalnim, dok je punjena tigrova glava visjela na zidu onoga što je trebala biti Philova radna soba, opako svisoka gledajući najružniji perzijski sag kojeg je Gloria ikada vidjela. Sve u svemu, Gloria je zaključila da će trebati cijela godina da se kuća Starog Kesslera uredi.

Ušla je u kuću i brzo otišla do stražnjih vrata, očekujući da će morati deset minuta vikati prije nego što se dječaci vrate. Ali baš kad je namjeravala otvoriti mrežna vrata Patrickov je glas prodro zrakom kasnog popodneva. - Maaa!

Rastvorila je vrata, napola razvlačeći usne u osmijeh dok je gledala kako njeni blizanci dolaze iz šume iza kuće. Pegula je skakao uz dječake a jedan je mladić hodao za njima. Bio je odjeven u traperice i kariranu košulju, zavrnutih rukava, i nosio je praktične čizme.

Kad su se dječaci primakli na domet glasa, Patrick je viknuo: - Ovo je Jack, mama. Što ima za večeru?

Gloria je pogledala na sat i shvatila da je skoro pet. - Hamburgeri ili piletina. Što god vaš otac donese iz grada. Zdravo, Jack.

- Zdravo, gđo. Hastings - odgovorio je mladić smiješeći se, zavlačeći riječi izrazito po južnjački.

- Kako te put uspio nanijeti na Vraška i Draška?

- Vidio sam dečke kako idu niz jarugu. Proljetne vas bujice znadu brzo doći ako im ne poznate znakove. - Uočivši sužavanje Glorijinih očiju, brzo je dodao: - Nema razloga za brigu, gđo. Hastings. Već par tjedana u brdima nema kiše, pa nema bojazni od nagle bujice. Ali nije dobro da se dečki tamo igraju. Mislio sam da je bolje da im kažem. - Gloria je uprla negodujući pogled u svoje dječake, koji su zaključili da im je vrijeme nestati u kući uz topot stopala u tenisicama po stubištu trijema, okončan lupom mrežnih vrata.

Pogledavši načas k nebesima, Gloria se okrenula Jacku. - Hvala, gospodine...

- Cole, Jack Cole. A nije mi bilo teško, gospođo. Nadam se da vam ne smeta što vam idem po šumi.

- Po mojoj šumi? - upitala je Gloria.

- Mislim, vaše obitelji. Granica vašeg posjeda seže još pola milje iza mosta na potoku.

- Pola milje. Mi imamo posjed na pola milje od kuće?

- Više od toga. Most je skoro četvrt milje od kuće, gospođo.

- Gloria.

Načas je djelovao kao da mu je neugodno, zatim je rekao: - Oprostite mi na zbunjenosti, gospođo, ali nisam upoznao baš puno glumica.

Gloria se nasmijala. - Bože! Što si ti? Obožavatelj, ovdje u divljini, nakon svih tih godina?

- Pa, nikad vas nisam vidio na sceni, gospođo, ali čitao sam o vašem mužu, a tamo su usput spomenuli i vašu karijeru.

- Slava, tako prolazna stvar - rekla je Gloria hinjenom tugom. - Uglavnom, sama činjenica da znaš za moju skromnu karijeru razlog je za piće, pod uvjetom da hladnjak još radi i da si za pivo?

- S dubokom zahvalnošću - odgovorio je smiješeći se. - Nadao sam se da ću upoznati vas i vašeg supruga.

- Onda uđi pa ću ti srediti pivo. Phil bi se trebao svaki čas vratiti s hranom.

Vodeći mladića u kuhinju, Gloria je skinula maramu sa glave, puštajući da joj pepeljasto plava kosa slobodno padne. Odjednom je postala svjesna želje da se uredi, osjećajući se zbog toga i veselo i uplašeno. Nije bila pred kamerama još otprije rođenja blizanaca, pa je izgubila mnoge automatske provjere izgleda koje su bile druga priroda mladim glumicama u filmskim džunglama. Sad ju je ovaj mladić, sudeći po izgledu tek malo stariji od Gabbie, natjerao da poželi zrcalo i ručnik. Iznenada se osjećajući blesavo, rekla je samoj sebi da se neće ispričavati zbog svog izgleda. Ipak, bio je privlačan onako kako se Gloriji sviđalo: nesvjestan svog držanja, tamnih, zgodnih crta lica, atletski građen, ali ne odviše mišićav. Gloria se nasmijala u sebi očekujući Gabbienu reakciju na mladića. Stvarno je bio sladak. Okrećući se Jacku, rekla je: - Ovdje se još raspremamo.

Jack je djelovao zabrinuto. - Oprostite ako ovo nije prikladno vrijeme, gospođo. Mogu ja doći neki drugi dan.

Odmahnula je glavom otvarajući hladnjak. - Ne, mislila sam samo da me ispričaš na neredu. - Pružila mu je pivo. - I zovi me 'Gloria', ne 'gospođo'.

Jack je podigao obrve razgledajući bijelu bocu. - Royal Holland Brand - rekao je pohvalno.

- Phil je ona najrjeđa od svih ptica, dobro plaćeni pisac. Kupuje ih na sanduke.

Jack je otpio pivo i napravio zadovoljan izraz. - Mogu si misliti, s obzirom na uspjeh njegovih filmova. Ipak, često se pitam zašto više nije napisao nijednu knjigu.

- Čitao si neku Philovu knjigu? - upitala je Gloria, odjednom zainteresirana za mladića.

- Sve sam čitao. I sve pripovijetke koje je objavio. Trebalo bi ih staviti u antologiju.

- Pročitao si sve tri Philove knjige - rekla je, sjedajući.

- Četiri - ispravio ju je Jack. - Napisao je onaj ljubić u mekom uvezu pod imenom Abigail Cook.

- Bože! Baš si pripremio svoju zadaću.

Jack se nasmijao, cereći se dječački svojim muškim licem. - To je upravo to, zadaća. Idem na postdiplomski na Fredonia Stateu...

Razgovor je prekinula eksplozija vrata u obliku blizanaca i Pegule. - Došao je tata! - vikao je Patrick, dok ga je Sean slijedio istom mjerom.

- Stišajte se do potmule rike, klinci - naložila je Gloria. Prema očekivanjima, ignorirali su je. Rastvaranje hrane Gloriji je bilo stalan napor, ali dječacima je bilo veliko veselje jesti obroke iz mjesnih restorana s brzom hranom dvije večeri uzastopce.

Phil je ušao kroz predvorje noseći dvije kutije Colonel'sovih poslastica. Odložio ih je, poljubio Gloriju u obraz i rekao: - Zdravo! Što je to? Pa zar me već varaš?

Gloria je prečula primjedbu. - Phile, ovo je Jack Cole, susjed. I tvoj obožavatelj.

Phil mu je pružio ruku i rukovali su se. - Nema baš puno ljudi koji pamte tko je bio scenarist nekog filma, Jack.

- Pročitao ti je knjige, Phil. Sve njih.

Phil je djelovao polaskano i rekao: - E pa, Jack, ima još manje ljudi koji su pročitali moje... Zar je Gloria rekla sve njih?

Jack se nacerio. - Čak i *Vjetrove tamne strasti* od Abigail Cook.

- E pa da me vrag odnese. Čuj, daj ostani s nama na večeri. Imamo i obične i reš pečene, a čeka te i druga ista takva boca.

Činilo se da će se Jack krenuti ispričavati kad je u kuhinju ušla Gabbie noseći papirnate vrećice pune peciva, krumpira i ostalih

priloga za piletinu. Taman je htjela dati neki komentar kad je ugledala Jacka. Načas su njih dvoje stajali sučelice očito se odmjeravajući, jednako očito zadovoljni onime što vide. Jackovo se lice polako opustilo u svoj najširi osmijeh dosad kad je Gloria rekla: - Jack, ovo je Gabrielle.

Jack i Gabbie kimnuli su jedno drugom, dok je Phil naložio blizancima da operu ruke. Gloria se oduprla porivu da zakikoće. Gabbie je odsutno dotaknula svoj ovratnik, svoj obraz, i pramen tamne kose, i Gloria je znala da bi sve dala za zrcalo, češalj i čistu bluzu. A Jack odjednom više nije mogao udobno sjediti. Gloria je bacila pogled na Jacka, pa na Gabbie, i rekla: - Dobro, jedan više na večeri.

4

Večera je bila opuštena. Phil i Gloria, Jack i Gabbie sjedili su za kuhinjskim stolom dok su blizanci jeli sjedeći na sanduku pred televizorom u salonu. Jack je malo govorio, jer je pitanjima potaknuo Phila na objašnjavanje razloga obiteljske selidbe iz Kalifornije.

- Tako da - govorio je Phil - nakon što su *Zvjezdani pirati* i *Zvjezdani pirati II* postali takvi golemi hitovi, i s obzirom da mi pripada pošteni dio utrška, kao i autorska naknada za *Pirate II, IV* i koliko ih god još naruku, imam kako ja to kažem 'novac za kvragu'.

- 'Novac za kvragu'? - upitao je Jack.

Gabbie je rekla: - Tata hoće reći da ima dovoljno novca da može svakom producentu u Hollywoodu reći da ode kvragu. - Gabbie je uspjela pronaći zrcalo, češalj, ručnik i čistu bluzu i jedva je skidala oči s Jacka cijele večeri.

- Točno tako. Sad se mogu vratiti onome što sam radio najprije i najbolje: pisanju romana.

Jack Cole završio je objed i zavalio se u stolac. - Ja vas neću odvraćati od toga. Makar vam je većina filmova bila prilično dobra. Serija o *Piratima* imala je itekako dobre scenarije u usporedbi s većinom drugih u svom žanru; jako mi se sviđao onaj sarkastični smisao za humor - likovi su zbog toga djelovali stvarno. A zapleti su imali smisla - pa, više-manje.

- Hvala, ali čak i tako, film je u većoj mjeri redateljski medij. Čak i uz uredničke intervencije, knjiga je djelo jedne osobe. A prošlo je previše godina otkako sam bio u stanju pisati bez da mi urednici sadržaja, redatelji, producenti, drugi scenaristi, čak i glumci, svi

zajedno urlaju i traže izmjene u scenariju. Na filmu se piše u odboru. Nisi ništa doživio dok ne vidiš sastanak o radnji filma. - Glas mu je imao poluozbiljan, poluironičan ton. - Torquemada bi tamo uživao. Neki idiot iz multinacionalnog konglomerata kojem se mora objasniti svaka rečenica *Ivice i Marice* govori ti kako da preradiš scene, da se ne zgrozi supruga predsjedavajućeg direktora. Ili neki agent zahtijeva izmjene u prekrasno domišljenom scenariju jer bi postupci lika mogli *možda* naškoditi imageu zvijezde. Ima agenata koji bi zahtijevali i od Shakespearea promjene u tekstu - neka se Otelo razvede od Desdemone jer obožavatelji ne žele njegovog klijenta gledati u ulozi ženoubojice. Ili studio želi da se glumici vidi malo više, tako da dobiju predikat PG- I3 umjesto G, jer misle da tinejdžeri neće ići gledati G. Tamo ti je sve točno kao u *Alici iza zrcala.*

- Stvarno je toliko loše? - pitao je Jack.

Gabbie je ustala i stala skupljati papirnate tanjure i ubruse. - Ako je glasnoća tatinog urlanja nekakav pokazatelj, da, toliko je loše.

Phil je djelovao povrijeđeno. - Ja ne urlam.

Gloria je rekla: - Da, urlaš. Par puta sam mislila da ćeš razbiti telefon kad si ga spuštao nakon razgovora s nekim u studiju. - Okrenula se Jacku. - Ti uglavnom slušaš nas, Jack. Nismo ti dali priliku da nam kažeš išta o sebi.

Jack se široko osmjehnuo kad mu je Gabbie zamijenila praznu bocu novom, dajući mu do znanja da ostane još malo. - Nemam vam puno što za reći, u stvari. Ja sam običan dečko iz Durhama u Sjevernoj Carolini, koji je diplomirao engleski na UNC-u i odlutao na sjever studirati na SUNY Fredonia. Mogao sam birati između par različitih postdiplomskih, uključujući i jedan vrlo primamljiv u San Diegu, ali htio sam da mi Agatha Grant bude mentorica, pa sam povukao neke veze i dobio je, i evo me.

Philove oči su se raširile. - Aggie Grant! Ona je stara obiteljska prijateljica! I meni je također bila mentorica kad sam magistrirao suvremenu književnost na Cornellu. Ona je u Fredoniji?

- Emeritus. Otišla je u mirovinu prošle godine. To sam htio reći kad sam spomenuo veze. Ja sam joj zadnji postdiplomant. Idem na doktorat iz književnosti. Za par mjeseci ići ću na usmeni da vidim mogu li nastaviti, i usput po magisterij. Pišem radnju o romanopiscima koji su postali scenaristi, o tome kako rad na filmu utječe na piščev tiskani rad. Proučavam pisce koji su radili oboje, poput Fitzgeralda, Runyona, Williama Goldmana, Faulknera i Clavella. I, naravno, vas. Makar uglavnom radim na Fitzgeraldu. Kad otkrijem kamo me vodi dizertacija, vjerojatno ću se usredotočiti na njega.

Phil se nasmiješio. - U lijepo si me društvo stavio, Jack.

- Sve je to suhoparno i vjerojatno prilično dosadno. - Činilo se da mu je neugodno. - Kad su u mjesnim novinama objavili tekst o tome da ste kupili ovu kuću, mislio sam da bih vas mogao zagnjaviti i dobiti intervju.

Phil je rekao: - Pa, pomoći ću ako mogu. Ali nemam puno toga zajedničkog s Fitzgeraldom. Ne pijem toliko, nemam vezu s drugim piscem; a ni žena mi nije luda... uglavnom.

- Hvala - rekla je Gloria, suho.

- Mislio sam nazvati Aggie, i preko vikenda se odvesti gore do Ithace. Nisam pojma imao da se preselila. Čim dobijem priliku, otići ću do Fredonije da je vidim. Bože, koliko je godina prošlo.

- U stvari, ne morate ići u Fredoniju. Ona vam sada živi s druge strane šume, na samom rubu Pittsvillea. To je dio dogovora. Ja joj još služim kao nekakav općeniti nadstojnik, radnik na posjedu, i povremeno kuhar, makar je njoj draže da se sama većinu vremena mota po kuhinji. Ona odlazi do sveučilišta samo kad mora, na promocije, na koji kolokvij, kao gost predavač, na neki susret bivših studenata, na takve stvari.

- Reci Aggie da ću svratiti sutra ili preksutra.

- Bit će na NYU sljedeća dva tjedna. Uređuje zbirku radova za jedan simpozij u Bruxellesu. Ali trebala bi se odmah iza toga vratiti. Ona zasigurno ne bi propustila proslavu Dana nezavisnosti u Pitts villeu.

- Pa onda, čim se vrati, zamoli je da nas nazove.

- Bit će joj drago čuti da ste se vratili kući. Složit će ona nešto posebno za tu prigodu, rekao bih. - Jack je završio pivo i ustao. - Pa, htio bih vam svima zahvaliti - na gostoprimstvu i na večeri. Zbilja je bilo zadovoljstvo. - Ovo zadnje bilo je ne posebno skrovito upućeno Gabbie.

- Nadam se da ćemo se brzo opet vidjeti, Jack - rekla je Gloria.

- Ako nije nametljivo s moje strane. Šećem ovim krajem kad razmišljam o nekom problemu iz radnje, ili ponekad jašem šumom.

- Jašete? - upitala je Gloria, dok joj je proračunati izraz prelazio licem. Jackovo društvo razvedrilo je Gabbieno raspoloženje po prvi puta otkako su stigli, i Gloriji je bilo stalo da je zadrži podalje od njenih crnih bjesova.

- Ima jedno imanje par milja niže uz autoput gdje uzgajaju konje. G. Laudermilch je Aggien prijatelj, pa mi ponekad dade konja na

posudbu. Vi jašete?

- Neredovito - odgovorio je Phil - ali naša Gabbie jaše kad god može.

- Oh?

- Bumper - moj konj - je prvak rase Blanket Appaloosa. Najbolji paradni konj u Južnoj Kaliforniji, i jedan od najboljih dugoprugaša u Stajama Highridge.

- Nikad nisam jahao Appaloosu; kažu da su oni pomalo debelokošci. Ali izgleda da su dobri za posao. Prvak, a? Onda je valjda dosta skup.

- Pa, dobar je on... - Gabbie je slegla ramenima, pokazujući da nije problem u novcu. Gloria i Phil nasmiješili su se.

Jack je rekao: - Kod kuće sam imao jednog Walkera iz Tennesseeja. Možda bi voljela otići jahati jedno popodne, nakon što se smjestite?

- Svakako, uvijek.

- Preksutra idem posjetiti svoju obitelj dolje u Durhamu. Neće me biti dva tjedna. Može kad se vratim?

Gabbie je slegla ramenima. - Okej.

- Dobro onda. Kako sam rekao, bilo mi je zadovoljstvo. Stvarno će mi biti drago da se opet vidimo. Phil je ustao i rukovao se s Jackom. - Svrati koji put - poručila je Gloria dok je Jack izlazio na stražnja vrata. Vraćajući se suprugu, rekla je: - Eto, Gabbie. Stvari više ne izgledaju baš toliko loše, zar ne?

Gabbie je uzdahnula. - Oh, on je definitivno komad; Ducky Summers bi rekla: 'Ima rit za poludit'. Ali kako da se suzdržim od povraćanja kad mi se pojavi s nekom retardiranom tupom "praznokrvnom" seoskom ragom? Bljak!

Gloria se nasmijala. - Idemo raspakirati još jedan sanduk, pa ću otjerati dečke u krevet.

Gabbie je kimnula, pomirljivo se slažući, a Phil ju je izveo iz kuhinje. Gloria je pošla za njima, ali čim je krenula iz kuhinje spopao ju je iznenadan dojam da je netko gleda, kao da su se neprijateljske oči uprle u nju. Naglo se okrenula i načas pomislila da vidi nešto u jednome prozoru. Pomičući glavu, uočila je treperave promjene u odrazu svjetlosti kuhinjske žarulje u nesavršenom staklu. S blagim osjećajem nelagode, Gloria je izašla iz kuhinje.

Sean se trudio duboko uvući u svoj krevet na katu. Mirisi su mu bili novi. Stari pernati jastuci bili su iskopani iz ormara kad se otkrilo da dječakovi vlastiti nisu tamo gdje su trebali biti, i usprkos čistim jastučnicama imali su starinski, memljivi vonj. A kuća je pravila čudne zvukove. Moglo se čuti tihi cvilež i stenjanje; čudna skvičanja i šaputanja noćnih stvorova tjerala su Seana da se zarije duboko pod teški poplun, vireći preko ruba, od straha ni na čas ne popuštajući pozornost.

- Patrick? - prošaptao je, i u odgovor dobio duboko bratovo disanje. Patrick se nije bojao mraka kao Sean. Prve je noći Patrick pokušao na silu istjerati brata iz njegovog gornjeg ležaja - obojica su htjela novo iskustvo spavanja toliko visoko nad tlom - ali mama je spriječila svađu, Sean je pogodio broj bliži onom kojeg je zamislila. Sad se Sean čudio slučajnosti koja ga je stavila u gornji krevet. Sve se doimalo čudnim odozgo.

Mjesečina je upadala kroz prozor, mijenjajući jačinu kako su oblaci putovali nebom, naizmjence uranjajući sobu u duboku tminu i obasjavajući je naizgled gotovo dnevnim svjetlom. Ples sjena imao je čudan ritam kojeg je Sean s vremenom naučio prepoznavati.

Vani uz spavaonicu, uzdizalo se staro stablo brijesta, nježno njišući granama na povjetarcu. Kad mjesec nije bio zaklonjen, sjene drveta postajale su izraženije, stvarajući vlastite oblike. Debeli listovi šuštali su na noćnome vjetru, bacajući uzbibane sjene koje su se micale i kretale po sobi, obličja od ebanovine i sivila koje su luđački skakutale unaokolo, puneći noć prijetnjom.

Sean je gledao igru sjena uzbuđen zbog opasnosti koja se činila gotovo slasnom, s osjećajem znojnih dlanova i nakostriješenih vlasi na vratu. Zatim se nešto promijenilo. U najcrnjem dijelu tame, duboko u suprotnome uglu, nešto se pomaklo. Sean je osjetio kako mu se grudi grče dok mu je studen obuzimala utrobu. Krećući se krivim ritmom, suprotnim pomicanju sivog i crnog, kretalo se prema krevetu na kat u kojem su spavali dječaci.

- Patrick - ponovio je Sean glasno. Brat mu se promeškoljio i ispustio pospani glas dok je obličje počinjalo gmizati podom. Pomaklo bi se načas, uvijajući se po sagu, i zatim stalo, a Sean je napinjao oči da ga vidi, jer bi nestajalo dok je mirovalo. Tijekom dugih trenutaka strepnje nije mogao vidjeti nikakvog traga kretanja, pa kad bi se napokon opustio, misleći da je nestalo ili da mu se pričinilo, opet bi se pokrenulo. Do ludila neodređeno obličje sporo se približilo krevetu, napokon nestajući ispod podnožja kreveta, izvan Seanova vidokruga.

- Patrick! - rekao je Sean, hitajući unatrag prema kutu kreveta najudaljenijem od gmizave sjene. Zatim je čuo zvuk pandži na drvetu, dok se nešto veralo po starom stupu kreveta. Seanu je zastao dah. Dva obličja nalik kliještima, tamna i strahotna od svoje izobličenosti, pojavila su se iza ruba kreveta, kao da naslijepo sežu za nečim, a trenutak kasnije za njima se pojavila izobličena maska strave i mržnje, crna, izopačena prikaza s nemogućim očima, sa zjenicama od crnog opala okruženim žutilom koje kao da je sjalo u tami. Sean je vrisnuo.

Iznenada se Patrick probudio i počeo vikati, časak kasnije Gloria je stajala na vratima paleći svjetla.

Phil je došao čas kasnije, a Gabbien je glas dopro kroz vrata njene sobe. - Što se događa? Gloria je zagrlila Seana. - Što je bilo, dušo?

- Nešto... - počeo je Sean. Nije mogao nastaviti, pa je pokazao prstom. Phil je reda radi pretražio sobu dok je Gloria smirivala uplašenog dječaka. Gabbie je promolila glavu u sobu i rekla: - Što se događa? - Nosila je preveliku majicu s UCLA-e koja joj je služila kao spavaćica.

S mješavinom prezira i olakšanja u glasu, Patrick je rekao: - Sean je imao noćnu moru.

Omalovažavajući ton bratovoga glasa natjerao je Seana na reakciju. - Nisam sanjao! Nešto je bilo u sobi!

- Pa - rekao je Phil - što god da je bilo, sad ga nema.

- Dušo, samo si ružno sanjao.

- Nisam - rekao je Sean, na pola puta između suza zbog razočaranja što mu ne vjeruju i žustre nade da imaju pravo.

- Samo ti opet lezi a ja ću biti kraj tebe dok ne zaspiš. Dobro?

Sean nije djelovao uvjereno, ali je rekao: - 'Bro. - Smjestio se i počeo prihvaćati zamisao da je sve sanjao. Uz majku kraj sebe i upaljeno svjetlo, činilo mu se kao da crno lice potječe iz more, a ne iz opipljive stvarnosti.

- O, bu-raz - zgađeno je rekao Patrick. Okrenuo se i napadno pokazao da mu ne treba takvo maženje.

Gunđanje je otišlo s Gabbie u njenu sobu dok je Phil gasio svjetla. Gloria je ostala, stojeći strpljivo uz Seanov ležaj dok nije zaspao.

Vani, pred prozorom dječje sobe, nešto tamno i strano spuzalo je niz oluk i skočilo ka najbližoj grani drveta. Spuštalo se preskačući i uvrćući se s grane na granu, skačući na tlo sa zadnja tri metra. Kretalo se neprirodno brzo, okretnim pokretima, zgrbljeno poput majmuna. Pričekalo je kraj sjenice, gledajući preko ramena opalno tamnim

očima prema prozoru dječje sobe. Drugi pokreti, u šumi, natjerali su ga da se sagne, kao da se boji da će biti otkriveno. Sjajna treperava svjetla načas su sijevala od debla do debla, te nestala s vidika. Tamno stvorenje je oklijevalo, čekajući dok svjetla nisu nestala, a zatim je umaklo ka šumi praveći čudne šapćuće zvukove.

6

Kuća je postala dom, polako, uz otpor, ali uskoro su svi skriveni zakutci bili pregledani a stari su vonjevi postali uobičajeni. Posebnosti kuće - neobično, maleno spremište pod stubama kod podrumskih vrata, čudna šupa u dvorištu, način na koji su cvilile cijevi na katu - sve su postale poznate. Gloria je pogledala svoju obitelj: Gabbie nije bila sretna ali neraspoloženost ju je prošla , a blizanci su živjeli u svom tajnom svijetu, naizgled zadovoljni ma gdje im obitelj bila. Gloria je bila najzabrinutija oko njihove reakcije na selidbu, ali oni su imali najmanje poteškoća s prilagođavanjem. Najpozitivniji vid preseljenja bio je u Philovom ponašanju. Pisao je svakoga dana i doimao se zaneseno. Odbijao je pokazati Gloriji i djelić dosad napisanog, govoreći da se osjeća praznovjerno. Znala je da je to čisto preseravanje, jer prije toga, jednu je cijelu noć s njime diskutirala o idejama za priču. Znala je da se on jednostavno boji da joj se neće svidjeti što piše pa će mjehur prsnuti. Sve u svoje vrijeme, pomislila je, sve u svoje vrijeme.

Sedamnaest dana nakon posjeta Jacka Colea, poštar je donio poruku. Bila je naslovljena na 'Philipa Hastingsa i obitelj'. Gloria ju je otvorila dok je Phil pregledavao pismo od svog književnog agenta. - ...rado ćemo zastupati vaš najnoviji rad. Nekoliko izdavača već je izrazilo zanimanje... -pročitao je Phil naglas.

- Čitaj ovo - naložila mu je Gloria pružajući mu poruku.

Pregledao je omotnicu i namrštio se. Jedna od njegovih omiljenih pritužbi na Gloriju bilo je njeno otvaranje njegovih pisama, što je obožavala. - Piše 'i obitelj'. To sam ja - rekla je hineći izazov u glasu.

Phil je uzdahnuo. - Poražen sam prije nego sam i počeo. - Pročitao je naglas. - "Gđa. Agatha Grant poziva g. Philipa Hastingsa i obitelj na večeru, u nedjelju, 24. lipnja. Koktel je u 17 sati. Samo uz isprike."

- Što to znači?

- Znači da se moramo dodatno javiti samo ako ne možemo doći, kalifornijska barbarko.

Gloria je u šali bubnula muža. - Barbarka! Tko je ono zvao grad 'La

Džaula' prvi put kad me pozvao van?

- Ja?

- Itekako ti. Onog puta kod Harva Morana, na prijamu povodom završetka snimanja *Bridesdalea.* Skliznuo si do mene kad mi je dečko otišao po piće - Robbie Tedesco, da, s njime sam tada izašla. Ti i ja smo se taman dan ranije upoznali u studiju i ti si rekao: "Pozvan sam preko vikenda kod prijatelja u njegovu kuću na obali u *La Džauli.* Bi li mogla otići odavde na par dana?" - Izgovorila je tekst dubokim glasom, imitirajući njegov način govora.

Philu je bilo tek mrvicu neugodno. - Sjećam se. Još ne mogu vjerovati da sam to napravio. Nikad prije nisam pozvao gotovo potpuno nepoznatu osobu da sa mnom provede vikend. - Zatim se osmjehnuo. - Pa, otišla si sa mnom.

Gloria se nasmijala. - Jesam, zar ne? Valjda mi je postalo jasno da ako ja ne zgrabim tog istočnog štreberka neka druga hoće. - Zaigrano je primila busen njegove prosijede kose i privukla mu glavu sebi, na brzinu ga ljubeći. - A La Jolla je bila prekrasna.

- Kao i ti... kao što još uvijek i jesi - rekao je, ljubeći je duboko. Osjećao je kako mu uzvraća. Veselo joj cmačući vrat, prošaptao je: - Mala, nismo to već godinama radili po danu.

Zatim je zazvonio telefon, a Gabbie je viknula odozgo: - Ja ću!

Smjesta su začuli tresak mrežnih vrata dok su dječaci hrlili u kuhinju. - Maaa! - vikao je Patrick. - Što je za ručak?

Strast se povukla. Naslanjajući se na muža, Gloria je vrtjela glavom. - Takva je cijena roditeljstva. - Uz kratki poljubac, rekla je: - Sačuvaj ovu zadnju misao za noćas, ljubavniče.

Gabbie je strčala niz dio stuba, držeći slušalicu posve izduženog kabla. - Jack je. Vratio se. Idemo na jahanje danas popodne, a onda nešto baciti u zube i u kino. Tako da neću biti doma na večeri. U redu?

Phil je rekao: - Jasno - dok su dječaci ušetavali iz kuhinje. Gabbie je pohitala natrag na kat.

- Mama - rekao je Patrick. - Što ima za ručak?

- Gladni smo - složio se Sean.

Gloria je sažalno slegla ramenima mužu. Stavljajući ruke sinovima na ramena, okrenula ih je u suprotnome smjeru i rekla: - Idete sa mnom, vojsko. - I više je nije bilo, nestala je u kuhinji hraneći svoje malo potomstvo. Phil je još uvijek osjećao njen čisti miris u zraku predvorja, i onu duboku uskomešanost do koje je dodir s njom uvijek

brzo dovodio. Uz uzdah žaljenja za trenutkom koji je nestao, vratio se čitanju pošte vraćajući se u radnu sobu.

7

Gabbie je nijemo stajala, ugodno iznenađena. Naposljetku je polako uzviknula: - Tako treba!

Jack se nasmijao pokazujući joj da dođe prihvatiti uzde kestenjaste kobile koju je doveo. Životinja je bila prelijepa i dobro njegovana. Gabbie je primila uzde. - Prekrasni su.

- G. Laudermilch uzgaja čiste rase i punokrvne mješance. On i Aggie su prijatelji a ja sam mu pomagao na imanju, pa mi da je da posudim konja tu i tamo. Prije se bavio utrkama čistih rasa, ali sad se posvetio skakačima.

Gabbie se divila životinjama, uočavajući im pregibe na vratovima i način na koji im se dizao rep, i uši okrenute pomalo naprijed. - Ovi imaju arapske krvi - primijetila je, preuzimajući uzde od Jacka.

Jack je kimnuo cereći se. - I četvrtinu konjske. Ovi se ne natječu. Takve g. Laudermilch zove 'grla za šetnju'. Tvoj se zove Moj Maslačak, a ovaj je John Adams.

Zagrlila je vrat kobile i potapšala ga. - Bok, mala - zapjevala je. - Bit ćemo si dobre, je li tako? - Brzo se popela. Privikavajući se na neobičan položaj engleskoga sedla, rekla je: - Bože, ovo je čudan osjećaj.

Jack je rekao: - Oprosti. Mislio sam da jašeš na engleskom.

Gabbie je odmahnula glavom mamuzanjem tjerajući kobilu. - Neće ići, seljančice. Već sam jahala na engleskom. Ali davno. - Mahnula je prema svom stopalu. - Obične kaubojke. Uzet ću si poštene hlače i visoke čizme u gradu. Sutra će mi koljena biti malo modra, to je sve.

Odjahali su ka šumi, i Gabbie je pustila Jacka da vodi. - Pazi na niske grane - rekao joj je preko ramena. - Ovi putovi nisu očišćeni kao jahaće staze.

Kimnula je proučavajući mu lice dok se okretao niz put. Nasmijala se u sebi načinu na koji je micao leđima dok je potezao uzde. Definitivno je komad, pomislila je, pitajući se potom ima li kakvu djevojku na koledžu.

Staza se proširila i ona mu se primaknula, govoreći: - Ova šuma je zgodna. Više sam navikla na brda oko Doline.

- Doline?

- Doline San Fernando. - Napravila je grimasu. - Znaš ono, k'o prava cura iz Doline, skroz uvrnuta, čovječe. Mislim, 'beš ti to, 'entiga, i sva ta sranja. - Djelovala je iritirana temom. - Odrasla sam u Arizoni. Taj mi je prizor oduran. - Odjednom se nasmijala svom lapsusu i Jack joj se pridružio. - LA. je samo naseljena pustinja. Isključi vrtne poljevače i zelenilo će nestati. Sve sama makija, znaš - na brdima sjeverno od doline. Nešto malo drveća oko rječica. Puno eukaliptusa - nema ničeg sličnog ovim šumama. Uglavnom je vruće i suho, i zbilja prašnjavo. Ali navikla sam se.

Nasmijao se, a ona je zaključila da joj se sviđa način na koji mu se izvijaju usne. - Što se mene tiče, nikad nisam bio zapadno od Mississippija. Mislio sam jednom prije par godina otići u Los Angeles, ali slomio sam nogu na jedrenju i to mi je pokvarilo cijelo ljeto.

- Kako si to uspio?

- Pao sam s jahte i naletio na komad tvrde vode.

Načas se zaustavila promišljajući odgovor, jer je odgovorio ozbiljna lica, a zatim se iskezila.

- Seronjo jedan. Isti si moj otac.

- To smatram komplimentom - odvratio joj je pokazujući zube. - U stvari, neka budala koja je mislila da zna jedriti naglo je okrenula jahtu ne upozoravajući nikog od nas, pa me udarila prečka i bacila u more. Sasvim mi je sredila nogu. Idućih dan i pol sam nosio veslo kao udlagu dok smo plovili k Tampi. Proveo sam devet tjedana s gipsom, zatim još šest s longetom za hodanje. Kirurg je bio sjajan, ali noga mi nije sto posto dobra. Kad zahladi, malo šepam. A trčati ne mogu nikako. Tako da puno hodam.

Jahali su u tišini neko vrijeme, uživajući u toplom proljetnom danu u šumi. Odjednom je nastupio neugodan trenutak, dok su oboje čekali da drugo progovori. Napokon je Jack rekao: - Što studiraš?

Gabbie je slegla ramenima. - Nisam još odlučila. Imam tek par predmeta na drugoj godini, zapravo. Nekako visim između psihologije i književnosti.

- Ne znam baš za psihologiju. - Pogledala ga je upitao. - Mislim, što ćeš raditi kad to diplomiraš? Ali i jedno i drugo znači da moraš na postdiplomski ako ti je stalo baviti se time.

Opet je slegla ramenima. - Rekla sam ti, tek sam na drugoj godini. Imam još vremena. - Dugo vremena je šutjela, bubnuvši zatim: - Najviše bih voljela pisati.

Kimnuo je. - S obzirom na tvoje roditelje, to me ne iznenađuje.

Iznenađuje, pomislila je Gabbie, to što je on to rekao. Nikad to nije nikome povjerila, čak ni Jill Moran, svojoj najboljoj prijateljici. - U tome je problem, valjda. Svi će očekivati da mi radovi budu izvanredni. Što ako ne budu?

Jack ju je pogledao ozbiljnog izraza lica. - Onda neće biti.

Zaustavila je svoju kobilu, pokušavajući protumačiti njegovo raspoloženje. Gledao je u stranu, razmišljajući, profila obasjanog straga sunčevim svjetlom koje je sjalo kroz drveće. - Dugo vremena pokušavao sam pisati prije nego sam odustao. Povijesni roman, *Kotar Durham*. O mom kraju svijeta na početku stoljeća. Bilo je tamo dijelova koje sam smatrao dobrim. - Pričekao je. - Bio je prilično grozan. Bilo mi je teško priznati si to na kraju, jer me toliko prijatelja hrabrilo da sam dugo mislio da valja. Ne znam. Jednostavno moraš probati, valjda.

Uzdahnula je tapšući konja po vratu. Tamna kosa pala joj je preko lica kad je rekla: - Ipak, nemaš roditelje pisce. Moja je majka dobila Pulitzera a tata mi je bio nominiran za Oscara. A ja sam uspjela samo napisati nekakve tupe pjesme.

Kimnuo je, okrećući zatim konja i krećući niz stazu. Nakon duge tišine rekao je: - Još uvijek mislim da jednostavno moraš probati.

- Možda imaš pravo - odgovorila je. - Čuj, jesi li sačuvao išta od onog za što su ti prijatelji rekli da je sjajno?

Uz nelagodan osmijeh, rekao je: - Sve. Cijelu polovicu vražjeg romana.

- Da se dogovorimo. Ja ću ti pokazati svoje a ti meni pokaži svoje. - Jack se glasno nasmijao na školski izraz i odmahnuo glavom. - U čemu je problem? Strah te?

- Ne - Jack je jedva zameketao nastavljajući se neobuzdano smijati.

- Kukavico jedna - imitirala ga je Gabbie, tjerajući Jacka na još jače cerekanje.

Jack je napokon rekao: - Dobro, predajem se. Dat ću ti da pročitaš moj rad... možda.

- Možda!

Rasprava se nastavila dok su prelazili malu uzvisinu i nestajali iza nje. Duboko iz šume par svijetloplavih očiju promatrao je njihov prolazak. Jedan se lik ukazao iz raslinja, gipki, mladoliki lik koji je lagano na bosim nogama otišao do vrha staze. Stao je iza debla promatrajući Gabbie dok je silazila niz put. Njegove su oči milovale

njena mlada leđa, upijajući pogled na njenu dugu tamnu kosu, njen uski struk, i zaokružena bedra kojima je održavala položaj na leđima konja. Smijeh mladca bio je visok i melodičan. Bio je to neznan zvuk, dječji i prastar, s tragom divljačkih pjesama, primitivnih gozbi, i vrelih noći punih glazbe. Njegova je kovrčava crvenosmeđa kosa okruživala lice koje su zamislili Michelangelo ili neki predrafaelitski slikar. - Zgodna - rekao je mladac drvetu, tapšući staru koru kao da ga razumije. - Jako zgodna. - Zatim se, u blizini, ptica oglasila pozivom, pa je mladac pogledao uvis. Glas mu je kriknuo neljudskim zvucima, zviždavim šaptom, kao da neka kukavica oponaša poziv. Ptičica se uskomešala, tražeći uljeza na svom teritoriju. Mladac je vrisnuo radostan zbog bezazlene šale, dok je ptica i dalje tražila stranca. Zatim je uzdahnuo misleći na lijepu djevojku koja je prošla.

Visoko gore, među lišćem, stvor od crnila žilavo se držao odozdo za granu. Promatrao je dvoje jahača s jednakim zanimanjem kao i mladić. No njegove misli nisu bile niti vesele niti razigrane. U njemu se javila neodložna potreba, na pola puta između požude i gladi. Ljepota je na njega djelovala koliko i na mladića. Ali njegove su želje bile drugačije, jer dok je ključni mladićev poriv bila žudnja, crnom stvoru pod granom drveta ljepota je bila tek početak, polazna točka. A samo je uništenje ljepote omogućavalo njeno razumijevanje. Punina Gabbiene ljepote mogla se ostvariti samo polaganim putem boli i muke, patnje i beznađa, s krajem u krvi i smrti. A ako je bol bila umješna, kako je majstor učio, takve bi patnje mogle potrajati vjekovima.

Misleći svoje tuđinski mračne misli, promišljajući jednostavna čuda patnje, crni je stvor shvatio jednu istinu. Kakvo god zadovoljstvo uništenje djevojke moglo proizvesti, ono bi bilo ništavno u usporedbi s ushitom koji bi slijedio uništavanje dvojice dječaka. Takva prekrasna djeca, još nevina, još čista. Oni su bili nagrada. Dugotrajna strava i bol pružena takvima poput njih bi... Stvorenje se streslo od tamnog zamišljanja prizora, a zatim se umirilo, kako ga onaj pod njim ne bi uočio i natjerao crnog stvora da osjeti upravo takvu bol zauzvrat. Mladac je stajao još jedan tren, jedne ruke na drvetu, drugom odsutno stežući stegna dok je pred očima držao sliku ljupke ljudske djevojke koja je tuda projahala. Zatim, pokretom poput okreta u plesu, čovjek-dječak je skočio natrag u zeleno bilje, gubeći se od pogleda smrtnika, ostavljajući malu čistinu praznu, izuzev odzvanjanja vragolastog smijeha.

Crni je stvor nepomično čekao nakon što je mladac nestao u šumi, jer makar je izgledao mlado, njega se valjalo bojati, on je mogao jako naškoditi. Kad je bio siguran da ga više nema, i da ne izvodi neku od svojih okrutnih prevara, stvor je moćnim odrazom odskočio od drveta.

Njegovi pokreti kroz granje bili su tuđinski, gibanje njegovih zglobova nije bilo s ovoga svijeta, dok je žurio svojim poslom s mračnim ciljem.

8

- Što ti majka radi? - pitao je Jack.

- Ne znam. Zadnje što sam čula bilo je da je negdje u Srednjoj ili Južnoj Americi, i piše opet o nekom građanskom ratu ili revoluciji. - Gabbie je uzdahnula. - Ne čujem se često s njom, dobila sam možda tri pisma u zadnjih pet godina. Rastala se od tate kad još nisam imala ni pet godina. Onda kad se posvetila pisanju knjige o padu Sajgona.

- Čitao sam je. Izvanredna je.

Gabbie je kimnula. - Mama je izvanredna spisateljica. Ali kao majka je potpuno izgubljen slučaj.

- Čuj, ako radije nećeš pričati o tome...

- U redu je. Uglavnom se sve zna. Mama je pokušala napisati par romana prije nego što su se ona i moj otac doselili u Kaliforniju. Nijedan moj roditelj nije puno zarađivao od pisanja, ali mama je mrzila što tatu cijene kritičari dok ona dobiva odbijenice. Tata je rekao da nikad nije pokazivala naročitu zavist, ali to je sigurno bio jedan od prvih problema u njihovom braku. Onda je tata dobio ponudu da adaptira svoju drugu knjigu, *Sva lijepa obećanja,* pa su se preselili u Hollywood. Tata je pisao scenarije i zarađivao solidne novce, a mama je dobila mene. Zatim se politički aktivirala u antiratnom pokretu, ono, '68., odmah nakon Ofenzive Tet. Pisala je članke i pamflete pa je jedan izdavač zatražio od nje da napiše knjigu, znaš već, *Zašto se odupiremo.*

- Bila je prilično dobra, makar malo previše polemična.

Gabbie je provela konja oko srušenoga sasušenog stabla okruženog šikarom. - Pa, možda je pisala lošu prozu, ali publicistiku je rasturala. Dobila je priznanja kritike. I hrpu novca. Stvari nikad nisu išle vrlo dobro, ali tada su neprilike počele i sve se pogoršalo, i to brzo. Tako se angažirala oko pisanja o antiratnom pokretu, pa kasnije o kraju rata, da ga je zapostavljala cijelo vrijeme. Jadan tata, on bi išao na neku večeru s ljudima iz studija ili tako nešto a ona još ne bi ni došla doma, ili bi se pojavila u kariranoj košulji i trapericama na formalnom prijamu, i sve tako. Postala je prilično radikalna. Bila sam premlada da bih išta zapamtila, ali prema onome što mi je baka ispričala, oboje su se ponašali prilično ružno. Ali većina kaže da je za razvod bila kriva mama. Ona zna biti prava gadura a još je i tvrdoglava. Čak je i

njena vlastita majka većinu krivnje svalila na nju.

Uglavnom, tata se jedne noći vratio kući i zatekao je kako se pakira. Upravo je bila dobila posebno odobrenje švicarskih vlasti da ode letom Crvenog križa u Vijetnam kako bi pratila pad Sajgona. Ali morala je krenuti te noći. Stvari nisu stajale dobro i tata joj je rekao da se, ako ode ne mora ni vraćati. Pa se i nije vratila.

Jack je kimnuo. - Ne mislim donositi sudove, ali to je tvojoj majci bila prilično jedinstvena prilika, mislim kad je Sajgon padao, i sve. - Ostavio je neizrečenom implikaciju da je njen otac bio nerazuman kad je tražio od supruge da ostane kod kuće.

- Jah. Ali ja sam u to vrijeme bila u bolnici zbog meningitisa. Skoro sam umrla, kažu mi. - Gabbie je neko vrijeme djelovala zamišljeno. - Jedva pamtim kako izgleda, osim prema slikama, a to nije isto. Uglavnom, postala je miljenica radikala, i u vrijeme kad je rat završio već je bila prilično ugledna politička spisateljica. Sada je ona velika dama Ljevice, glasnogovornica ljudskih prava širom svijeta. Jedina novinarka kojoj su dozvolili da intervjuira pukovnika Zamoru kad su ga ustanici držali u zarobljeništvu, i svo to smeće. Znaš sve ostalo.

- Sigurno je bilo teško.

- Valjda. Nikad nisam znala za drugo. Tata se dosta gnjavio po studiju i oko putovanja na lokacije i svega drugog, tako da me ostavio kod bake. Uglavnom, ona me odgajala negdje do dvanaeste, kad sam otišla u privatnu školu u Arizoni. Moj otac je htio da dođem živjeti s njim nakon što se oženio s Glorijom, ali baka nije dala. Ne znam, mislim da me je pokušao dobiti, ali mu je zaprijetila. - Uprla je u Jacka pogled suženih očiju. - Larkeri su stara porodica sa starim novcem, mislim, popriličnim starim novcem. Kao što su Learjetovi i međunarodne korporacije. I s odvjetnicima, valjda desetinom njih na plaći, i političkom moći, golemom. Mislim da je Baka Larker posjedovala par sudaca u Phoenixu. Uglavnom, ona je mogla razbiti svaki sudski proces kojeg je tata mogao pokrenuti, makar bi većina rekla da je imao novca. Tako da sam ostala s njom. Baka je išla malo nadesno od Atile Biča božjeg, znaš? Crr-nje, krvava srca, i 'komunistički vanjski agitatori'? Smatrala je Reagana liberalom, Goldwatera mekim prema komunizmu, a Bircheri su joj bili odlična ekipa cura i dečki. Tako da iako je smatrala mamu komunjarskom flundrom, baka nije htjela da živim s 'onim piscem', kako je zvala tatu. Valjda je krivila njega što mi je mama postala komunjarska flundra. Uglavnom, baka Larker je umrla prije dvije godine, a ja sam otišla živjeti s tatom. Živjela sam s obitelji zadnju godinu srednje škole i prvu godinu na UCLA. To je sve.

Jack je kimnuo, i Gabbie je iznenadila naizgled iskrena zabrinutost

njegovog izraza. To ju je zasmetalo, kao da je pod ispitivanjem. Odjednom je postala svjesna da po svoj prilici brblja bez veze. Tjerajući konja naprijed, rekla je: - A što je s tobom?

Jack je dostigao kobilu u hodu i rekao: - Ništa naročito. Stara obitelj iz Sjeverne Caroline. Jedan pra-pra-pradjed koji je odlučio uzgajati konje umjesto duhana. Nažalost, imao je spore trkaće konje, pa su se svi njegovi susjedi obogatili dok se on jedva odupirao bankrotu. Moja obitelj nikada nije imala puno novca, ali imamo prilično gospodsku povijest - nasmijao se - i spore konje. Jako držimo do tradicije. Nemam braće ni sestara. Otac mi se bavi istraživanjima - fizika - i predaje na UNC-u, zbog čega sam tamo otišao na dodiplomski. Mama mi je staromodna kućanica. Odrastao sam prilično normalno, nažalost.

Gabbie je uzdahnula. - Zvuči prekrasno. - Zatim doda opuštenijim tonom: - Dođi, idemo malo ubrzati. - Krenula je podbosti Mog Maslačka.

Prije nego je stigla, Jack je viknuo: - Ne!

Ton njegovog glasa natjerao je Gabbie da skoči, i okrenula se njemu sučelice, dok joj je boja navirala u obraze. Osjećala se uhvaćena između nelagode i gnjeva. Nije joj se svidio njegov ton.

- Oprosti što vičem - rekao je - ali dalje na putu je gadan zavoj sa strminom, i onda se izleti na most, a to je komplicirano. Rekao sam, ovo nije jahaća staza.

- Žao mi je. - Gabbie se okrenula unaprijed, zapadajući u tišinu. Nešto se nelagodno ispriječilo između njih dvoje i nijedno nije bilo sigurno kako popraviti štetu.

Napokon je Jack rekao: - Čuj, stvarno mi je žao.

Gabbie je razdražljivo odgovorila: - Ja sam tebi rekla da mi je žao.

Srditog lica, Jack je malo podigao glas. - Pa, meni je više žao nego tebi.

Gabbie se iskreveljila i viknula: - Jah! Pa, meni je više žao nego što će tebi ikad biti!

Oboje su nastavili pretvarati se da se svađaju još koji trenutak, dok nisu projahali strminu i naišli na most. Gabbiena se kobila prestrašila i pokušala okrenuti. - Hej! - Podbola je Mog Maslačka dok je kobila pokušavala skočiti u stranu. Kako je kobila počela zabacivati glavu, Gabbie je čvrsto stegnula uzde i naredila: - Dosta! - Kobila je poslušala. Gledajući Jacka, Gabbie je rekla: - Što je?

- To je Trolov most.

Zastenjala je u odgovor na dosjetku. - To ti je tupa fora.

- Pa tako ga klinci zovu. Ne želim reći da ispod njega živi trol i čeka jarce, ali iz nekog razloga konji tu ne vole prelaziti. - Kako bi ilustrirao svoju tvrdnju, morao je čvrsto zategnuti uzde i oštro podbosti Johna Adamsa da bi ovaj prešao most. Gabbie je jednako postupila i otkrila da Moj Maslačak ne želi stati na prastare kamenove, sve dok Gabbie nije snažno zabila pete u njene sapi. Ali čim je kobila došla na sredinu, skoro je pojurila unaprijed, kao da jedva čeka da siđe.

- Ovo je prilično čudno.

Jack je kimnuo. - Ne znam. Konji znaju biti prilično smiješni. Možda im nešto smrdi. Uglavnom, u ovoj šumi navodno ima duhova...

- Duhova! - prekinula ga je Gabbie, s tračkom omalovažavanja.

- Nisam rekao da vjerujem u to, ali tu su se zbile neke prilično čudne stvari.

Nastavila je jahati, rekavši: - Kao na primjer?

- Svjetla u šumi, znaš? Poput lisičje vatre, ali u blizini nema močvara. Možda vatre Svetog Elma. Uglavnom, neki ljudi pričaju da su čuli glazbu duboko u šumi, a postoji i priča o nestanku neke djece.

- Otmica?

- Nitko ne zna. Ima tome već skoro sto godina. Izgleda da su neki ljudi jednom otišli na izlet na Dan nezavisnosti, i par klinaca se izgubilo u šumi.

- Zvuči kao film kog sam gledala.

Jack se iscerio. - Da, ista stvar. U ovoj se šumi dade lako zbuniti, a u to vrijeme bilo je još itekako gore. Nije bilo autoputa na milju zapadno, samo kolni putovi. Pittsville je bio otprilike deset puta manji. Nikakvih zgrada, ni trgovina, samo par raštrkanih imanja i puno šume. Uglavnom, dugo su ih tražili i ništa nisu našli. Ni tijela, ništa. Neki misle da su ih ubili Indijanci.

- Indijanci?

- U blizini je bio rezervat. Mala družina Cattaraugua, Alleganieja, ili takvih nekakvih. Davno su ga zatvorili. Ali uglavnom, hrpa seljana zaputila se onamo spremna pucati u njih. Indijanci su rekli da su duhovi uzeli djecu. I čudno je to što su se seljaci samo okrenuli i vratili kućama. Kroz godine je bilo puno drugih takvih stvari. Ova šuma je na pristojnom glasu što se čudnih događaja tiče.

- Dosta znaš o toj šumi za jednog južnjačkog dečka.

- Aggie - rekao je sa srdačnim osmjehom. - Ona je priličan stručnjak. To joj dođe kao hobi. Vidjet ćeš na što mislim kad je upoznaš. Idete sljedeće subote, zar ne?

Osmjehnula se njegovom jedva skrivenom zanimanju. - Valjda.

Izašli su iz guste nakupine drveća, i zatim se iznenada našli pred velikim ogoljelim brdašcem. Uzdizalo se do visine od osam metara, dominirajući proplankom. Nijedna biljka osim trava nije rasla na njemu, nijedno drvo ili grm.

- Vilinski humak! - rekla je Gabbie s očitim oduševljenjem.

- *Erlkönighügel.*

- Što?

- *Erlkönighügel.* Brijeg kralja Erla, doslovce. Brijeg vilenjačkog kralja, na njemačkom; tako ga je zvao otac Starog Kesslera. Brijeg kralja Erla je službeni naziv imanja na ispravama o posjedu, makar ga ovdje svi zovu imanjem Starog Kesslera.

- Ludo. Ima tu i neka priča?

Krećući lijeno kružiti konjem oko brežuljka, Jack je rekao: - Obično bude oko takvih stvari. Ali ja ne znam nijednu. Samo da mještani ovo zovu Vilinskom šumom otkako je Pittsville utemeljen 1820. Valjda je otac Starog Kesslera otud dobio ideju kad se pojavio prije preko osamdeset godina. U Njemačkoj imaju mitove o vilama. Uglavnom, 'Der Erlkönig' je jedna Goetheova pjesma. Prilično je jezovita.

Ostavili su brijeg za sobom i spustili se niz blagu kosinu do puta koji je vodio natrag na imanje. Dok su odlazili, Gabbie je bacila pogled za sobom na brežuljak. Zbog nečega joj je ostao dojam da to mjesto iščekuje. Ignorirajući čudnu pomisao, okrenula je misli problemu navođenja Jacka da je ponovno nazove.

9

Imanje Agathe Grant bilo je more zelenila kojeg je obrubljivala obala kućica. Većina okolnog zemljišta kroz godine je bila prodana, i novo je stambeno naselje, Colonial Woodlands, izranjalo na manje od sto metara iza njene štale. Samo su velika nabujala livada sjeverno od kuće i šuma s juga štitile imanje od nadirućeg urbanog rasta. Doslovce je živjela na rubu Pittsvillea. Kuća je bila još jedno čudo s prijelaza stoljeća, makar se izvana činilo da je njeno uređenje prilično promišljenije, razmišljala je Gloria.

Agatha ih je čekala stojeći na prednjoj terasi, postarija gospođa svijetlih očiju koja se činila krepkom i uspravnom bez obzira na štap s glavom od slonovače kojeg je držala u lijevoj ruci. Pozdravila je toplo Philipa i podarila ljubazne poljupce obrazima Glorije i Gabbie. Uvela je sve u veliki salon, gdje ih je čekao Jack Cole, i pozvala ih da sjednu. Dječaci su, kao jedan, odabrali ljubavnu sjedalicu, oduševljeni čudnom izvedbom koja je gledala na dvije strane. Gabbie i Gloria zaposjele su udobne punjene naslonjače, dok je Aggie sjela pored Phila na ležaj s naslonom, držeći njegovu ruku u svojoj.

Jack je otvorio vratašca na ormaru, otkrivajući dobar izbor pića, upitao što tko želi, i počeo točiti. Pružio je čašu Philu, koji je otpio i sa zadovoljstvom otkrio reski scotch od jednog slada. - Glenfiddich?

- Glenfiddich.

- Hvala lijepo, gospodine - primijetio je Phil s dubokom zahvalnošću. Agatha je rekla: - Imaš nešto za dečke?

Jack je izvadio par većih čaša. - Colu. Može?

Dječaci su uzeli pruženi par čaša. Jack je ostalima poslužio druga pića, zaustavljajući se uz Agathu. Nakon jednog časa Agatha je rekla: - Jack, prestani visjeti nadamnom. Sjedni tamo kraj one zgodne djevojke, budi dobar dečko. - Jack ju je poslušao smijuljeći se, sjedajući na naslon za ruke Gabbienog naslonjača. Agatha se nasmiješila, i Gloriji je sad bilo jasno zašto njen suprug toliko drži do nje. Bila je topla osoba, uz koju su se stranci brzo mogli opustiti. Rekla je Philu: - Kad je Malcolm Bishop objavio onaj mali članak u pittsvilleskom *Heraldu* o tome kako si se vratio kući, jedva sam mogla vjerovati. Što te dovelo natrag?

Phil se nasmijao, bacajući pogled na Gloriju. - Odlučio sam se vratiti pisanju romana.

- Ne, mislim zašto u kotar William Pitt? - Bilo je nečeg u njenom načinu gledanja Phila zbog čega je Gloriji načas bilo nelagodno. Na neki način je ova starija žena još uvijek smatrala Phila sebi odgovornim, kao da je još uvijek njen student, a po Philovom izrazu i on se još unekoliko smatrao odgovornim njoj.

- To mi je dom. Stara obiteljska kuća je mala, ima samo dvije spavaće sobe, i njen je dio grada danas prilično derutan. Tako da sam potražio nešto veće i našao imanje Starog Kesslera. - Slegnuo je ramenima. - Ne znam. Bilo mi je muka od Los Angelesa i filmske industrije. Sjećam se polja i ribolova na Doakovoj mlaci. Sjećam se priča o tome kako je Vilinska šuma puna duhova, i kako smo izazivali jedni druge proći kroz nju na Noć vještica i kako se nitko nije usudio. Sjećam se utakmica u bejzbolu na pijesku i vožnje mojim rasklimanim

starim biciklom po prašnim cestama ljeti. I glupih šala koje su klinci iz Gimnazije Charleston zbijali o Gimnaziji Pits-ville i kako smo znali tako pobjesniti na njih i onda isto to i sami govoriti. Sjećam se... doma.

Kimnula je. - Pa, vidjet ćeš da se dosta promijenio u ovih dvadeset pet godina. - Zatim se nasmiješila i odjednom je napetosti nestalo. - Ali ima puno toga što se nije promijenilo. - Primjećujući .da su dječaci sve popili, rekla je: - Zašto se vas dvojica ne bi otišli van igrati? Imamo neke prinove u štali. Mačka nam se omacila.

Dječaci su brzo pogledali svoju majku, koja je kimnula, i brzo šmugnuli van. Phil se nasmijao.

- Mrzio sam 'odrasle razgovore' kad sam bio njihovih godina.

Agatha je pokazala da se slaže. - Kao i svi mi. Reci, pišeš li?

- Da, makar je teže nego što pamtim.

- Uvijek je.

Jack se nasmijao primjedbi. - Isto to kažem kad pokušavam srediti njene papire.

- Ovaj dečko je skoro veći klipan nego što si ti bio, što znači da je malo bolji studijski asistent. - Phila nije zasmetala usporedba. - Makar, što se mojih studenata tiče, ti si bio bolji od većine. Drago mi je da si se vratio knjigama. Oni filmovi ti baš nisu bili umjetnički.

Razgovor se okrenuo razlikama između scenarija i romana, pa su se opustili na neko vrijeme, osjećajući se ugodno uz obnovljeno prijateljstvo Agathe i Phila te novo prijateljstvo Jacka i Gabbie. Gloria se zadržala na distanci, promatrajući supruga. Phil je odgovarao na Aggiena pitanja, i nekako ga je podbadanjem navela da se više otvori za nekoliko minuta nego što je Gloria uspjela izvući u zadnjih par tjedana. Ne znajući kako bi reagirala, Gloria se zavalila u naslonjač, razmišljajući.

Bilo joj je žao što joj Phil ne govori od svoje volje onoliko koliko Aggie, ali, opet, Aggie je u njegovom životu imala posebno mjesto. Nakon što su mu roditelji poginuli u automobilskoj nesreći, Phil je odrastao uz svoju ujnu Jane Hastings. Ali Aggie Grant, Janeina najbolja prijateljica s koledža, i njen suprug Henry bili su česti gosti. Kad je Phil diplomirao na Sveučilištu Buffalo otišao je na Cornell studirati kod Aggie. A Aggie je osigurala stipendiju kako bi Phil mogao pohađati sveučilište. Gloria je smatrala Aggie najutjecajnijom osobom u Philovoj karijeri. Bila mu je dopunska ujna, ali, što je više od člana obitelji, bila mu je mentorica, zatim postdiplomska savjetnica, i ostala je jedina osoba u struci koju je nepokolebljivo

cijenio. Gloria je pročitala dvije Agathine knjige o književnoj kritici, i one su bile pravo otkriće. Um te žene bio je čudesan, u stanju gotovo intuitivno razlučiti autorovo razmišljanje tijekom pisanja od konačnoga djela. Nikada nije bila široko priznata izvan akademskih krugova i imala je svoje kritičare, ali čak i najglasniji priznavali su da njene stavove valja uzeti u obzir. Nekako je Aggie Grant uspijevala iznositi teorije o mrtvim piscima koje su se jednostavno činile točnima. Ipak, na polju književnosti, Gloria je bila samo čitatelj, ne i kritičar, i jedan dio Aggienih knjiga djelovao je rezerviran za posvećenike na višoj razini. Ne, ako je Agatha mogla natjerati Phila na pričanje o svom radu i svojim problemima, Gloria je bila zahvalna. Ipak, osjetila se pomalo izostavljenom.

Iznenada se Agatha obratila njoj. - A što ti misliš o svemu ovome?

Gloria je improvizirala odgovor, oslanjajući se na svoje glumačko obrazovanje. Nekako nije htjela da doznaju da je razmišljala, ne prateći razgovor. - O poslu? Ili o selidbi?

Agatha ju je prodorno pogledala, i zatim se nasmijala. - Mislim, o selidbi. Sigurno ti je to prilična promjena, nakon Hollywooda i svega.

- Pa, Istok mi nije nov. Ja sam kalifomijska djevojka, ali živjela sam u New Yorku par godina dok sam radila u kazalištu. Ipak, ovo mi je prvi put da živim kao farmerska žena.

- Teško baš farmerska žena, dušo. Herman Kessler imao je samo onoliko stoke da dobije odbitak saveznog poreza: desetci ovaca i puno pataka i kokoši. Na onom imanju nikad se nije radilo. Hermanov otac, Fredrick Kessler, nikad to nije dopuštao, kao ni Herman. Niti su livade vidjele pluga niti šume sjekire Već više od stoljeća. A ovo područje ionako nikad nije bilo toliko obrađivano kao ostala u blizini. Šuma iza vaše kuće možda nije iskonska prašuma, ali spada u najgušće u području od deset tisuća četvornih milja, i možda je jedina parcela nerašćišćene nizinske šume u cijeloj državi New York.

Phil je rekao: - Mislio sam te pitati: Kad smo bili na Cornellu živjela si cijelo vrijeme gore u Ithaci. Sad te zatičem u mom rodnom gradu. Zašto?

Ustala je i otišla do posmičnih vrata. - Samo čas. - Povukla je vrata u stranu i nestala s vidika, vraćajući se gotovo odmah potom s velikim modrim fasciklom s tri prstena. Vratila se na ležaj s naslonom i pružila fascikl Philu dok je sjedala.

Otvorio ga je i pročitao prvu stranicu. - 'O migriranju irskih narodnih mitova i legendi u Ameriku u osamnaestom i devetnaestom stoljeću. Kritička studija. Napisala Agatha Grant.' - Zatvorio ga je. - Mislio sam da si u mirovini.

- U mirovini sam, nisam mrtva. Ovim se bavim iz hobija više godina nego što pamtim. - Promislila je. - Počela sam s tim ubrzo nakon što je moj Henry umro. Radila sam na tome kad sam bila tvoja mentorica; samo ti to nikad nisam rekla. Aarne i Thompson napravili su neke dobre razdiobe koje su izašle 1961. Ja uz pomoć njihovog indeksa motiva idem tragom djela Reidara Christiansena. On je usporedno izučavao skandinavska i irska predanja. Ja se trudim napraviti nešto slično sa starijim keltskim mitovima i irskim narodnim pripovijestima koje su došle u Ameriku.

Obratila se Gloriji i Gabbie koliko i Philu. - Kad sam bila djevojka, u East Hamptonu smo imali divnu guvernantu, irkinju imenom Colleen O'Mara. Gospođica O'Mara pričala je mom bratu i meni prekrasne priče o vilenjacima i vilama, malicima i patuljcima. Cijeloga života oduševljavaju me narodni mitovi. Moje službeno obrazovanje sastojalo se od klasika i suvremene književnosti, ali čitala sam Yeatsove bajke s jednakom radošću kao i njegovu poeziju - možda s više oduševljenja. U svakom slučaju, time se sad bavim. Iz Irske je bilo puno useljeničkih valova - uz onaj poznati, nakon 'krumpirne gladi' - i tisuće siromašnih ruralnih Iraca došle su u Ameriku.

Dobro, većina njih koji su došli naselili su se u velike gradove ili otišli na Zapad raditi na željeznici. Ali Pittsville je bio jedno od rijetkih seoskih naselja koje je primilo nekoliko valova tih irskih useljenika,, od kojih su mnogi ostali farmeri. Ovaj kraj je skoro prava 'mala Irska'. Nisam strankinja u ovom kraju, jer posjećivala sam moju dragu Jane puno puta tijekom godina. - Na spomen njegove pokojne ujne, razmijenila je prisan pogled s Phillom - Kad su mi ponudili katedru u Fredoniji, nisam ni trenutka razmišljala gdje bih živjela. Sviđa mi se Pittsville. Tu smo na samo pola sata od kampusa. A bilo je i neočekivanih prednosti.

Phil je pokazao da ne razumije, pa je Jack pojasnio: - Marcus Blackman živi u blizini. - Pokazao je neodređeno ka zapadu.

- Okultist? - upitao je Phil, s očitim zanimanjem. Jack je rekao: - Baš taj.

- Tko je taj Blackman? - upitala je Gabbie.

Jack je rekao: - Blackman je pisac, učenjak, ponešto od svega. Prilično osebujan tip, podosta kontroverzan. Napisao je puno čudnih knjiga o magiji i okultizmu koje su uzrujale akademske krugove. A on je i Aggien omiljeni suparnik.

Agatha je rekla: - Mark Blackman radi pomalo divlja istraživanja i pun je neobranjivih stavova, no pun je šarma. Uskoro ćete ga upoznati. Doći će nam na večeru.

- Prekrasno - rekao je Phil.

- Također je izvor podataka upravo o onim stvarima koje izučavam - rekla je Agatha. - U svojoj knjižnici ima neke vrlo rijetke naslove - prvo izdanje *Vilinskih legendi i tradicija Juga Irske* Thomasa Croftona Crokera, ako možeš vjerovati, i zadivljujuću količinu privatnih zabilješki i dnevnika. Njegova pomoć bila mi je dragocjena.

- Što Blackman radi u Pittsvilleu?

- To možeš njega pitati. Nisam dobila nikakav razuman odgovor, premda je vrlo zabavan kad izvrdava. Rekao je samo da radi na novoj knjizi, premda mi je tema nepoznata. To je sve. - Agatha je pričekala, razmišljajući. - Čovjek je fascinantan, ali me također malo iritira svojom tajanstvenošću.

Phil se nasmijao. - Agatha vjeruje u povjeravanje osobnih zamisli. - Povjerio se drugima ne osvrćući se na Agathino protivljenje. - Kad sam počeo pisati prozu sa strane, kao student, nije mogla razumjeti zašto joj je ništa ne želim pokazati dok nije gotovo.

Agatha je rekla Gabbie: - Dijete, tvoj otac ne piše. On vari vradžbine u spilji i jao si ga onom koji prekine čini prije nego što završe svoje.

Phil se pridružio općem smijehu, i razgovor se okrenuo starim prijateljima i kolegama iz njihovih zajedničkih dana na Cornellu.

10

Patrick i Sean čučali su nad kutijom u štali. Mačka je bila nezainteresirana za dječake dok su oni mazili njene mačiće i igrali se s njima. Njene su bebe bile u onoj nespretnoj dobi upravo nakon što su im se oči otvorile, i njihove su nespretnosti tjerale dječake na smijeh.

Patrick je uzeo jednog mačića, koji je slabo zamijaukao. Pomazio ga je i rekao: - Sladak je, a?

Sean je kimnuo posežući za drugim i mazeći ga. Komešanje u sijenu kraj najtamnijeg ugla štale privuklo mu je pažnju. - Što je to?

- Što?

- Tamo - nešto se miče u sijenu. - Pokazao je prstom. Patrick je spustio mačića i ustao. Otišao je odlučno do tamnog ugla, a Sean je rekao: - Nemoj!

Patrick je zastao i okrenuo se prema bratu. - Zašto! - htio je znati.

Sean je nevoljko prišao bratu i stao uz njega. - Možda je štakor ili

nešto takvo.

- O cobra! - rekao je Patrick. - Ti si prava beba. - Pogledao je oko sebe i ugledao hrđave stare vile kraj vrata. Skinuo ih je sa zida, jedva uspijevajući držati veliki alat u ravnoteži. Polako se približio uglu i počeo bosti staru slamu. Jedan dugi trenutak nije bilo nikakvog znaka da išta osim slame leži pod hrđavim zupcima kojima je Patrick mahao pred sobom. Oprezno je ubo vilama dublje u slamu, razmičući je.

Zatim je nešto izašlo iz slame. Bilo je visoko oko pola metra, i gledalo dječake velikim, treptavim očima. Bio je to maleni čovjek. Od glave do pete bio je odjeven u čudnovato ruho: visoki šešir, zeleni kaput, usko krojene hlače, i cipele s majušnim zlatnim kopčama.

Dječaci su stajali nepokretni, kao da ne mogu ni disati. Majušni ih je čovjek pozdravio dizanjem šešira i uz divlji, prodoran smijeh skočio iz slame, preliječući visoko između njih i dočekujući se na noge u strelovitom trku duž poda štale. Patrick je kriknuo uz Seana u strahu dok je ispuštao vile i okretao se, ne skidajući pogled s malenoga stvorenja koje je odskočilo visoko na suprotni zid, nestajući kroz pukotinu između rasklimanih ploča.

Dječaci su stajali ukopano u tišini, očiju razrogačenih u čudu dok su pokušavali razjasniti blještave kaleidoskopske prizore kojima su prisustvovali. Obojica su drhtala, prestravljena ukazanjem. Polako su se okrenuli jedan prema drugome i blizanac je u blizancu vidio odraz vlastitoga straha. Raširene plave oči, sleđeni osmjesi i ukočeno držanje odjednom su se razbili kad su dječaci pohitali ka vratima.

Izletjeli su van, gledajući natrag u štalu. Zatim se neka sjena nadnijela nad njih i zgrabio ih je par snažnih ruku. Dječaci su vrisnuli od straha u čvrstome stisku. Čudan smrad pogodio im je noseve a dubok, hrapavi glas zabrundao je: - Eto ga sad! Čemu žurba, momci?

Pušteni, dječaci su se povukli za korak; vidjeli su da se sjena uobličava u starca. Bio je širokih ramena i visok, raščupane sijede kose i neobrijana, naborana i gruba lica. Gledao ih je podlivenim očima, ali se prijazno smiješio.

Patrickovo srce usporilo je svoj gromki ritam i on je bacio pogled na Seana. Među njima je prostrujala ista misao, jer su prepoznali smrad koji je lebdio oko čovjeka poput mošusnog nimbusa. Čovjek je smrdio na viski.

- Hajmo, polako, što je bilo?

- Bilo je nešto tamo - odvažio se Patrick, pokazujući ka štali. - U sijenu.

Čovjek je otišao pokraj dječaka do štale, i pričekao dok mu nisu

pokazali ugao. Odvažno je otišao do mjesta na kojem su ležale vile i reda radi njima par puta probo slamu.

- Više ga nema - rekao je Sean.

Čovjek je kleknuo i razmaknuo nešto slame, pa je ustao i vilama vratio slamu u nekakav red.

Okrenuo je nasmiješeno, raspoloženo lice dječacima. - I što je to, onda, bilo? Poljski štakor?

Patrick je pogledao Seana i gotovo neprimjerno mu odmahnuo glavom, upozoravajući ga da ništa ne kaže. - Možda - rekao je Patrick. - Ali bio je prilično velik. - Glas mu je bio kreštav, i trudio se steći kontrolu nad sobom.

Čovjek se okrenuo u mjestu, gledajući ozbiljna mala lica pod sobom. - Velik, velite? Pa, da tu ima kokoši ili pataka, a nema ih, i da je noć, što nije, posumnjao bih na kunu ili lisicu. Što god da je bilo, nestalo je poput jučerašnjih obećanja. - Čovjek je vratio vile na svoje mjesto na zidu. Strogo je pogledao dječake. - Dobro, momci, koji će mi od vas prvi reći točno što ste to vidjeli?

Patrick je i dalje šutio, ali Sean je napokon rekao: - Bio je velik i imao je zube. - Glas mu je još podrhtavao, pa je zvučao uvjerljivo.

Izraz čovjekova lica smjesta se promijenio. Prišao im je u dva koraka i stao, ruku na koljenima i lica spuštenog na razinu dječačkih. - Koliko velik?

Patrick je raširio dlanove nešto više od pola metra. - Toliko.

Čovjek je polako ustao, češući čekinjastu bradu. - Sveca mu. Može biti da je ona velika stara baraba došla najesti se mačića - tiho je rekao.

- Kakva baraba? - pitao je Patrick, ne shvaćajući zašto bi itko htio jesti mačiće.

Čovjek im je opet obratio pozornost. - Ma, onaj rakun. Stara napasna rakunčina koja živi u šumi istočno odavde. Ubija kokoši i patke već nekih mjesec dana i tu i tamo sažvače koju mačku ili psa. - Gotovo za sebe, dodao je: - Makar da je to bio on, naša bi mama mačka dosad već složila itekakvu dernjavu.

Sean je kimnuo, a Patrick je rekao: - Jack je rekao da živi pod mostom.

- A je li, tako je rekao? Jack Cole je sasvim dobar momak, ali nije odavde, nego je rodom iz Sjeverne Caroline. Ipak, odrasli uvijek moraju izmisliti odgovor, čak i ako su u krivu. - Dječaci su se s time složili. - Da seljaci znaju gdje se baraba skriva, već bi ga bili sredili

prije par tjedana. Nego, momci, ne bih rekao da će gospođa Grant rado primiti vijesti da joj se mužjak rakuna mota po štali i prijeti okotu njene mačke. Slažemo se?

Dječaci su slegli ramenima i rekli da. Čovjek je opet počešao bradu. - Pa, imamo vašu riječ. Tako da je tome kraj. - Mijenjajući temu, rekao je: - Dobro, a što ste vi radili u štali gospođe Agathe?

- Rekla nam je da se možemo igrati s mačićima.

- A dobro - izjasnio se čovjek - ako je rekla, rekla je. Ali ovi su još mali i treba im odmor kao svim bebama. Idemo radije van, pogledati mlade janjce na livadi. - Nježno ali odlučno izveo ih je van. - I kako se onda vas dvojica zovete?

Dječaci su rekli svoja imena, a čovjek je rekao: - Patrick i Sean? Baš imate lijepa irska imena. Patrick se nasmiješio. - Mama nam je Irkinja. Prezivala se O'Brien.

- O'Brien! - uskliknuo je čovjek. - Ne bi možda bila od O'Brienovih iz Ballyhacka, je li tako?

- Ona je iz Glendalea - primijetio je Sean.

- Jasno, ima priličan broj O'Briena na svijetu i to mu je tako. - Zastao je pred štalom. - Pa, Sean i Patrick, mene zovu Barney Doyle, a tako i treba, jer mi je to ime. Drago mi je što smo se upoznali. - Rukovao se ozbiljno s dječacima. - Idemo sada pogledati janjce.

Dok su išli dvorištem, mrežna vrata su se otvorila i Agatha Grant je pogledala van. - Barney Doyle! Kamo ideš s tim dečkima?

- Idem pokazati momcima male janjce, gospođo Agatha.

- A što je s mojom crpkom? Trebam vode za večeru.

- Popravljena je i radi kao nova, što biste, da ste otvorili slavinu, i sami mogli znati. Baš sam, ovaj čas, išao svratiti do vas i reći vam točno to.

Izraz lica odavao joj je ograničenu sklonost vjerovanju njegovim riječima, ali samo je kimnula.

- Večera je za jedan sat, pa ih vrati na vrijeme da se operu.

- Da, gospođo Agatha.

Nakon što se vratila unutra, Barney je rekao: - Dobra gospođa, makar nije Irkinja. Dođite da pogledamo te janjce.

Dok su silazili stazom do livade južno od kuće, jedan je auto skrenuo na prilaznu cestu i krenuo ka kući. Dječaci su otrčali naprijed i Barney je dignuo ruku i počešao glavu. Sumnjao je u to da je u štali bilo nešto veće od pola metra i s velikim zubima, jer bi seoska mačka

već izvlačila svoje mačiće van da je u blizini grabežljivac. No nije bilo sumnje da je nešto prepalo dječake. Kratko se pomolio Svetom Patriku i Svetom Judu da ono što ih je preplašilo budu samo šušnjevi i sjene a ne ono čega se plašio, i zatim je požurio za dječacima.

11

Dvojica muškaraca izašla su iz auta dok ih je Agatha gledala s trijema. Philip je stajao uz nju, promatrajući ih. Vozač je bio visok, brza i odrješita koraka. Kosa mu je bila crna sa sijedim pramenovima na sljepoočnicama, začešljanim unatrag s visoka čela, ali kratko podrezana brada bila mu je crna. Dob mu je bila neodrediva: negdje između trideset i pedeset godina. Nosio je bijelu dolčevitu i smeđi sako od samta, usprkos toplom vremenu, uz smeđe hlače. Dok se uspinjao stubama, osmijehom pozdravljajući Agathu, Philip je uočio da su mu oči toliko tamne da su gotovo crne.

- Mark, ovo je Philip Hastings.

Čovjek se rukovao i rekao: - Čitao sam vaše knjige, g. Hastings. Može se reći da sam vaš obožavatelj.

- Phil, molim vas.

- A ovo je Gary Thieus - rekla je Agatha. Philip je pružio ruku.

- Zovite me Gary - obznanio je čovjek uz široki osmjeh koji je otkrio nevjerojatnu količinu zuba. Kosa mu je bila ošišana vrlo kratko, skoro vojnički, a uši su mu bile klempave i gotovo šiljate.

Mark je rekao: - On je moj asistent i najbolji kuhar u kraju - izuzev ovdje prisutnih.

- Uđite i popijte nešto. Večera se kuha i svi se stignemo upoznati. - Agatha je dozvolila Philu da pridrži vrata dok je ostale vodila unutra.

Philip je ušao zadnji, iza Garyja. Blackmanov asistent hodao je opuštenim korakom koji je Philipu ukazivao na bavljenje košarkom, ili bar nekom vrstom sporta.

Jack je ponudio pićem Marka i Garyja, dok se Agatha povukla u kuhinju završiti večeru. Jack se vratio do Gabbie: Gloria se smiješkala Markovom komentaru da ju je jednom vidio u predstavi. Kad je spomenuo sitnu nezgodu tijekom drugoga čina, nasmijala se. - Zbilja ste vidjeli predstavu! - Ispružila je ruku i stisnula njegovu. - U mom bivšem pozivu čuje se puno ispraznog laskanja.

- Ne, doista sam vidio predstavu i sasvim se dobro sjećam vašeg

nastupa.

Gary je rekao: - Jack, jesi li sutra za partiju tenisa?

Jack je zastenjao: - Misliš jesam li za to da me opet razvališ? - Rekao je Gabbie: - Zna da šepam na jednu nogu pa me uživa ponižavati.

- Igraš li ti? - pitao je Gary Gabbie.

- Malo - odgovorila je djevojka.

- Lijepo, pozvat ću Ellen pa možemo igrati u paru.

Gabbie je slegla ramenima. Jack je rekao: - Bar ćemo zajedno izgubiti. Garyjeva djevojka je jednako dobra u tenisu kao i on - što znači da je jako dobra. Nadam se da možeš pokrivati dosta terena.

Gabbie se blago nasmiješila, a Gloria se osmjehnula iza svoje čaše otpijajući piće. Mark se nagnuo bliže i rekao: - Dobro igra?

- Gabbie igra tenis kao da vodi bitku - prošaptala je Gloria.

- Gary je prilično dobar; kao i Ellen.

- Susret bi trebao biti dobar - izjavio je Phil, dolazeći sjesti kraj supruge.

- Vi ste kupili imanje Starog Kesslera - primijetio je Mark. - To je jedna od najzanimljivijih parcela u kraju. Htio sam je i sam zakupiti kad sam se doselio ovamo.

Gloria i Phil su se pogledali i Phil je rekao: - Bila je čista sreća što sam se raspitao upravo onog tjedna kad je dospjela na tržište. Imala je izuzetno povoljnu cijenu. Ali Kessler je umro samo mjesec dana prije nego što sam nazvao posrednika. Tako da ste je sigurno probali zakupiti od staroga osobno.

- Ne baš. Kad sam došao u ovaj kraj, Kessler je bio u Njemačkoj a kuća prazna već skoro godinu dana, ali nisam mogao naći nikoga tko bi mi znao reći kako da stupim s njime u vezu. Možda je bio u posjeti kod rođaka, ili očevih prijatelja. Tamo je umro, znate.

Phil je kimnuo glavom. - Spomenuli su mi. Zašto ste htjeli zakupiti imanje?

Mark se osmjehnuo. - To mjesto ima bogatu povijest. - Zastao je, pa rekao: - I sam radim na novoj knjizi, i premda ne bih volio pričati o njoj, recimo samo da povijest obitelji Kessler ima nemale veze s temom. Hermanov, otac, Fredrick Kessler, bio je u jednu ruku tajanstvena osoba. Stigao je negdje s juga Njemačke, ili možda iz Austrije, 1905., s puno novca. Izgleda da je nakon izbijanja Prvog svjetskog rata bio jedan manji problem s njegovim državljanstvom, no

na stranu s tim, bio je uzoran član zajednice. Oženio se djevojkom po imenu Helga Dorfmann i dobio jednog sina. Sagradio je tvornicu namještaja, natječući se s većim proizvođačima prijeko u Jamestownu. Namještaj mu je bio izdržljiv i jeftin, i zaradio je puno novca. Jedna od zanimljivijih priča je da je dao zakopati basnoslovnu količinu zlata negdje na posjedu.

Gloria se oduševljeno nasmijala. - Zakopano blago! Idemo početi kopati!

Gary se zubato nacerio. - Imate vi veliki posjed. Može vam potrajati. Uostalom, to je samo priča.

- Ja sam se zanimao - dodao je Blackman - za Kesslerovu knjižnicu i sve ostale neobičnosti koje bi se tu mogle zateći, efemeride iz dana mladosti Fredricka Kesslera, kako bi se reklo.

Gloria je pogledala Phila, koji je rekao: - Samo sam letimice pogledao knjige u knjižnici. Posrednik nije imao pojma čega ima u kući. Kad je Kessler umro, ostavio je dosta neplaćenih poreza, pa je država bila u žurbi prodati je. Sud je imenovao Kesslerova bankovnog izvršitelja. Dobio sam dojam da su stvari bile ostavljene pomalo neformalne. Zajmovni službenik s kojim sam radio bio je očito prilično u žurbi da je se riješi; zaustavili su ovrhu i na brzinu je prodali. Uglavnom, rekao je da nema rodbine, pa je sve ubacio u ugovor, uključujući staru odjeću, posuđe, namještaj i knjige. Nisam razgledao ni desetinu onoga što je tamo. Slobodno navratite i posudite što vam je drago.

- Nadao sam se da ćete me pozvati. Možda dođem za par dana. Znate što: ako vam ne smeta da se Gary i ja neko vrijeme onuda motamo, popisali bismo usput knjižnicu, tako da imate puni inventar kad završimo. A svidi li mi se išta, dajte mi prvome priliku da to kupim.

- Dogovoreno.

Gloria je rekla: - Imamo i hrpu starih škrinja na tavanu i u podrumu.

Garyjeve oči gotovo su bljesnule. - Prekrasno. Tko zna kakve čudne dragocjenosti vrebaju u tami!

Gabbie se nasmijala. - Jack je rekao da u šumi ima duhova; sad to zakopano blago. Stvarno ih znaš odabrati, tata.

Agatha se ponovno pojavila i zatražila pomoć, pa je Jack pozvao Gabbie i oboje su otišli postaviti stol. Gary je spomenuo jedan Philov film i razgovor se okrenuo na priče o Hollywoodu i filmaškim frustracijama. Gloria se zavalila u naslonjaču, puštajući da je razgovor

zaobiđe. Zbog nečega joj je bilo nelagodno od pričanja o zakopanom blagu i šumskim duhovima. I zbog nekog neobjašnjivog razloga pitala se kako su dječaci.

12

Večera je bila izvanredna. Kako je Jack i obećao, Agatha Grant bila je iznimna kuharica. Priredila je otmjen objed, svakom jelu posvećujući pomnu pozornost pri pripremi, jamčeći tako da će biti prava poslastica. Čak su i blizanci, koji su često prigovarali oko jela, pojeli sve bez zamjerki.

Gloria je zamijetila da djeluju odsutno, i povremeno bi ih ulovila kako pogledavaju jedan drugoga, kao da nešto međusobno skrivaju. Pitala ih je jesu li se dobro proveli, i oni su se složili da je Aggieno imanje prilično zgodno. - Barney nam je pokazao janjce - dodao je Sean.

Phil je rekao: - Tko je Barney?

- Jedan čovjek - rekao je Sean. - Popravljao je cijevi.

- Jah, a smrdi kao stric Steve - rekao je Patrick nabadajući vreteno brokule na viljušku. 'Stric' Steve Owinski bio je također scenarist i blizak Philov prijatelj, a bio je i kronični pijanac.

Jack je ustao i brzo raščistio posuđe sa stola, odnoseći ga u kuhinju. Agatha je rekla: - Barney Doyle. On je mjesni majstor. - Uvidjevši sitnu zabrinutost na Glorijinu licu, dodala je: - Popije tu i tamo, ali posve je bezopasan. Kako sam čula, pio je nemilice u mlađim danima, ali zakleo se da neće piti prije mnogo godina. Sada opet iznenada pije. Nemam nikakvog pojma zašto.

Gary je rekao: - Pa, znate da kažu da se alkoholičari nikad ne mogu zbilja izliječiti. - Gloria je kimnula.

- Uglavnom - rekla je Agatha - dobar je za kućne popravke, pa ako budete imali problema, nazovite ga. Ljudi iz servisa u trgovačkom centru beskrajno odugovlače s dolaskom, žele sve odnijeti u radionicu, i onda to držati tamo mjesecima. Barney je pouzdan i jeftin. Ima radionicu u kućici, jedva boljoj od šupe, na drugoj strani moga posjeda, na samom kraju Avenije Williams. Možete proći kroz šumu od vaše kuće. - Agatha se prisno nasmiješila. - Barney pristaje uz moju žudnju za jednostavnijim vremenima, kad ste imali samo jednu radionicu za sve. Živi je američki eksponat. Uostalom, služi mi za istraživanje koliko i za popravke. Čovjek je rođen u Irskoj i zna zadivljujuće bogatu količinu irskih usmenih predanja. Uspoređujući to

što on zna s onim što znaju ovdašnji Irci iz drugog, trećeg ili četvrtog koljena, mogu početi ocjenjivati koliko su se mitovi mijenjali u Irskoj i Americi.

Jack je promolio glavu kroz vrata - Kave? - Zapamtio je koliko ih je odgovorilo potvrdno, i nestao natrag u kuhinju.

Gabbie je ustala. - Bolje da pomognem Jacku.

Mark je rekao: - Aggie je odabrala težak posao. Irska predanja, kao i većina europskih, 'zamrznuta' su pojavom tiska. Djeca danas radije čitaju bajke nego što ih slušaju na majčinom koljenu - ako ih uopće čitaju.

- Tako da mislite da se neće zateći mnogo inačica? - upitao ga je Phil.

Mark je niječno odmahnuo glavom, dok se Agatha zadovoljno osmjehnula. - Već smo razgovarali o tome - izjavila je. - Mark je svojevrsni samouki socijalni antropolog i tvrdi da više ni u Europi ni u Americi nema pravih usmenih predanja.

- Pa, možda među starijim američkim Indijancima i seoskim življem gore u Stijenjaku, ali nigdje drugdje. Ne kad možete uzeti knjigu i pročitati istu priču u Engleskoj i u Americi. Ne, ako istražujete mit o klurikonima, zateći ćete istu priču u kotaru William Pitt kao i u kotaru Cork.

- Što su makici? - upitao je Phil.

Agatha je rekla: - Malici. Zovu ih tintilinići, lurigandauni i lurikani u raznim dijelovima Irske. Gloria se naslonila. Nešto je strujalo među dječacima, osjećala je to. I to ju je zabrinjavalo. U tišini se pitala zašto od razgovora postaje napeta.

Agatha je pogledala dječake i upitala ih: - Dečki, znate li što je to malik?

- Čovječuljak u zelenom kaputu? - rekao je Patrick s čudnim izrazom lica.

Seanove oči raširile su se na Patrickov odgovor, i zatim mu je lice odjednom živnulo kad je izlanuo: - Darby O'Gill!

Phil se nasmijao: - Upravo tako.

Mark je rekao: - Tko je Darby O'Gill?

- Jedan Disneyjev film, *Darby O'Gill i mali narod.* Dečki su ga gledali dok smo još bili u Kaliforniji.

- Nego - rekao je Sean škubeći usne. - Imali smo Disney Channel na kablovskoj.

- Gotov slučaj - izjavio je Mark. - Dečki primaju mitove s televizije.

Gloria je rekla: - Nezadovoljni su što na imanju nema kablovske televizije. - Promrsila je Seanovu kosu. - Sad ćete se morati zadovoljiti s tri kanala, kao normalni svijet.

Phil je rekao: - Čuvao sam vam to kao iznenađenje, dečki, ali dogovorio sam da nam instaliraju satelitsku antenu sljedećeg tjedna.

Oči dvojice dječaka raširile su se. - Imat ćemo stotine kanala! - viknuo je Patrick.

Uz opći smijeh u blagovaonici, Gloria je naredila dječacima da obuzdaju svoje oduševljenje. Sean je rekao: - Tata Barryja Waltersa ima kanal s golim tetama.

Gloria je rekla: - O tome ćemo kad se vratimo doma.

Phil se nasmijao: - Sve je u redu. Dobio sam prijamnik s ključem. Dečki neće gledati filmove s predikatom X još par godina.

Jack i Gabbie vratili su se s tortom i kavom.

- Kad smo već kod mitova i bajki, zna li netko koja je ovo noć? - upitao je Gary.

Mark i Agatha pogledali su se i nasmijali, ali Gloria je odgovorila: - Ivanjska noć.

- Ona iz Shakespearea? - upitao je Jack.

Phil je rekao: - Mislio sam da je solsticij bio prije tri dana.

- Na crkvenom kalendaru on pada dvadeset četvrtoga - rekla je Gloria. - Rođenje Svetog Ivana Krstitelja. '

Phil je rekao: - Čitao sam *San Ivanjske noći.* Mislio sam da se radi samo o... nekoj ljetnoj noći.

Agatha je rekla: - Tri su datuma navodno bitna vilama: prvi svibnja, dvadeset četvrti lipnja, i prvi studenoga. Ovo je prema predaji noć moći i ushita.

- Što su druga dva datuma? Znam da su prvi studenoga Svisveti, ali što je prvi svibnja?

- Praznik rada - izjavio je Gary. - Vile su marksisti.

Uz cerekanje ostalih, Agatha je rekla: - To je dan nakon Valpurgijske noći, jednako kao što Svisvete dolaze nakon Noći vještica. Oba datuma su Dani selidbe.

Kad su je ostali pogledali bez razumijevanja, Mark Blackman je rekao: - Prema irskoj predaji, vile se sele s mjesta na mjesto na ta dva dana. Tu se radi o Paradnim vilama. Shakespeare je smatrao da ostaju

dovijeka u noći:

I mi vile, što odlazimo hitro

Na tropregu Hekatinu,

Da ne uhvati nas sunce jutro,

Slijedeć' tamu k'o u snu.

Ali on je jedini s takvim gledištem. Prema tradiciji, vile žive šest mjeseci u jednoj šumi, zatim se sele u drugu, možda na suprotnom kraju svijeta. A selidbu obavljaju u jednoj noći. Mark je opet citirao Shakespearea:

I Zemlju okružimo tek za tren,

Brže od Mjeseca što pratilac je njen.

- Zato vilinskih priča posvuda ima mnogo. Tijekom vremena vile su živjele u svakome dijelu svijeta - rekla je Aggie. - Ako vjerujete u njih.

- A noćas im je posebna noć? - dometnula je Gabbie smijući se.

- Prema legendi - složila se Agatha. - Noćas će imati veliku zabavu.

Okrećući se Jacku, Gabbie je rekla: - Idemo na onaj vilinski brežuljak kojeg smo vidjeli neki dan. Možda vidimo zabavu.

- Ja ne bih - rekao je Mark. Sve su se oči okrenule prema njemu. - Ta je šuma prilično opasna po mraku.

Gloria je izgledala uznemireno. - Kako to misliš, opasna? Gabbie se iskreveljila. - Zbog utvara? Indijanskih duhova?

- Gabbie, daj čovjeku da odgovori - obrecnula se Gloria. Gabbie se zarumenila i spremala se odgovoriti kad je vidjela kako joj Jack odmahuje glavom i pokazuje dječake, koji su sjedili s predanom pozornošću. Iznenada je shvatila Glorijinu brigu, i osjetila se glupo. - Zašto su šume opasne, Mark? Zbog divljih životinja?

Mark se nasmiješio i pokušao izgledati smirujuće. - Ne, ništa slično. Odavno nema medvjeda ili vukova. Nema ničeg puno većeg od kune ili lisice od početka stoljeća. Samo, lako se tamo izgubiti a šuma je puno veća nego no što bi čovjek pomislio i mjestimice je vrlo gusta. - Mark se okrenuo Aggie. - Sjećaš se Rena McManusa? Izgubio se idući prečicom po mraku, pao niz nasip, i slomio kuk. Našli su ga tek nakon dva dana. Umro je od studeni. A cijeli život je živio u ovom kraju. Jednostavno nije pametno ići lunjati po šumi u mraku, samo sam to htio reći.

Agatha je rekla: - Reno McManus je bio pijanac, i mogao se izgubiti u vlastitoj kadi. Ako Jack i Gabbie uzmu svjetiljku i drže se staze, ne bi smjeli imati problema. - Oči su joj bile vesele dok je bacala pogled

na mlade, pokazujući Marku da je tup kad ne vidi da žele provesti neko vrijeme nasamo.

Mark je rekao: - Pa, i to je točno. - Pustio je da razgovor odumre.

Agatha je ustala. - Pođimo u salon, kao civilizirani ljudi, pa da nastavimo ovu ugodnu večer. - Pogledala je Jacka. - Donesi rakiju, može?

Izašli su iz blagovaonice i uskoro se svi udobno smjestili u salonu, gdje se razgovor okrenuo drugim temama. Gloria, sjedeći uz Phila, pogledavala je dječake, koji su bili zamjetno manje svojeglavi no inače. Nešto ih je bila htjela upitati ranije za stolom, ali nije se mogla sjetiti što. Pustila je da joj misao izmakne.

13

Gabbie i Jack polako su hodali niz stazu dok se krug svjetlost pomicao pred njima, otkrivajući grančice i ostale sitne zapreke. Gabbie je inzistirala da Jack ide u šetnju šumom s njom, u potragu za vilinskom zabavom. Baterijska svjetiljka je zatreperila, i smračila se na tren. - Sranje! - rekao je. - Vražje baterije su slabe.

- Mislim zbilja - rekla je južnjački istežući riječi - kakve su to riječi! Od jednoga gospodina! - Jack se nacerio, napola vidljiv u tmini. - U redu je, Lancelote. Čula sam u životu par anglosaksonskih kletvi. Emancipirana sam djevojka.

Jack se tiho nasmijao. - Kao što sam i primijetio. I dosta izuzetna, također.

Gabbie se utišala dok su hodali, i zatim rekla: - Nisi to samo tako rekao, ne?

Zastao je, puštajući da se svjetiljka uperi nadolje. Promatrali su se u svjetlu odraženom sa staze. Nije ništa rekao, samo se nagnuo i nježno je poljubio. Sledila se načas, pa mu je prišla bliže, puštajući mu da je obgrli. Osjetila je snagu u njegovome tijelu, i srce joj je lupalo od naleta uzbuđenja. Nakon nekog vremena, nježno se odmaknula, tiho govoreći: - Ah... Prilično dobar odgovor.

Nasmiješio se. - Valjda. - Rukom joj obuhvaćajući struk, nastavio je polako hodati, a Gabbie mu je pratila korak. - Zbilja mislim da si izuzetna, Gabbie. Prošla si svašta, znam, ali zbog toga si promišljena. Većina djevojaka tvoje dobi koje znam daleko su mlađe.

Naslonila mu je glavu na rame. - Nekad bih to rado sakrila. Tebi... tebi valjda vjerujem.

- Hvala.

Pustila je da prođe trenutak u kojem se čulo samo njihove stope na stazi i povjetarac među stablima. Večer je bila topla i vlažna a mjesec je na noćnom nebu lebdio gotovo pun, pomalo rasvjetljavajući šumu. Naposljetku je rekla: - Ovaj... Ti imaš neku bitnu osobu u životu?

- Ni jednu bitnu - odgovorio je ne oklijevajući. Zastao je, i zatim dodao: - Imao sam prije djevojku, u Chapel Hillu, Ginger Colfield. Upoznali smo se dok smo čekali u redu za upis na drugu godinu, Cole, Colfield. Bilo je dosta ozbiljno. Barem što se Ginger ticalo. Ali kad sam otišao ovamo postalo je nekako teško sačuvati stvari, znaš? Ginger je sada dolje u Atlanti, radi za Coca-Colu, u marketingu. Mislim da je zaručena. Od prošle godine, ničeg vrijednog spomena. Ti?

- Samo jedan dečko u srednjoj školi, prije dvije godine u Arizoni. Ništa odonda. Samo izlasci.

Jack je rekao: - Nikad me to nije privlačilo. Obično uletim u vezu i dugo ostanem u njoj. - Pričekao je. - Ostao sam nekako malo pohaban nakon ove zadnje, znaš?

Gabbie se osjetila i sigurnom i zabrinutom nakon njegove ispovjedi. Jako joj se sviđao Jack, više od bilo kojeg dečka kojeg je upoznala već dugo, ali također se brinula da bi stvari mogle izmaknuti kontroli. - Ne držiš baš do romance na daljinu, a?

Stao je i rekao: - Vraćaš se u Kaliforniju u rujnu, je li tako?

Okrenula se prema njemu. - Da. - Odjednom se naljutila na sebe što žuri. - Čuj, nisam htjela od ovoga napraviti veliku stvar, u redu?

Pogledao je u stranu, kao da traži nešto u noći, i rekao: - Možda to baš je velika stvar.

Postala je napeta kao da ne zna što napraviti. Osjećaji su joj izvirali odnekud duboko, iznenađujući je svojim intenzitetom. Odjednom se jako plašila Jacka Colea i učinka kojeg je ostavljao na nju. Ali također je znala će ono što izgovore u narednih par minuta imati snažan utjecaj na nju barem u ostatku ljeta, a možda i daleko dulje od toga. Uzdahnuvši, i tako oslobodivši tu nenadanu energiju, nagnula se unaprijed, polažući glavu njemu na rame. - Čovječe... što ti to meni radiš?

Zagrlio ju je, ništa ne govoreći. Osjećala je kao da joj srce želi iskočiti iz prsnog koša, kao da ne može doći do daha. Tiho joj je progovorio u uho. - Možeš se prebaciti na Fredoniju. Možda mene još mogu primiti na studij na UC San Diego. Možemo pobjeći u Pariz i živjeti na tavanu - samo što grozno govorim francuski. - Zakikotala je. - Ali zašto da jednostavno ne pričekamo da vidimo hoćeš li sutra još

htjeti razgovarati sa mnom, dobro?

Osmjehnula mu se, smirena njegovim odgovorom. Vidjela je nešto slatko i brižno u njegovim očima, razvidno usprkos noćnoj tmini. Uz iznenadni nalet topline u tijelu, rekla je: - Mogla bih postati ozbiljno ovisna o tebi, Jack Cole.

Odgovorio joj je poljupcem. Nakon što su se razdvojili, dodala je promuklo: - Možda i više.

Opet su se poljubili. Gabbie je odjednom postala svjesna da je po prvi put otkako izlazi s dečkima sa čovjekom koji bi je mogao nekamo odvesti i voditi ljubav s njom i ona bi rado pristala, ne buneći se i ne oklijevajući. Krv joj je zabubnjala u ušima, i dah joj je bio dubok i brz. U čudnom, objektivnom trenutku, upitala se: zaljubljujem li se ja u ovog čovjeka?

Jack se iznenada sledio, prekidajući trenutak. Rekla je: - Što?

- Slušaj - rekao je tiho.

Naćulila je uši: isprva nije čula ništa, a potom neki slabi, nepoznati zvuk. Dopirao je odmah ispod prikrivajućeg šuma šuštećih grančica na noćnom lahoru, prizvuk nečega drugačijeg, iscrpljujuće blizak nečemu prepoznatljivom, ali taman posve nespoznatljiv.

Zatim je u zraku bilo još nečega, nečeg zastrašujuće tužnog ali i predivnog. Nešto je lebdjelo na rubu shvatljivog, sežući iza svjesnoga uma do primitivnijeg i temeljnijeg dijela njihovih osjećaja. Ubrzanog bila, Gabbie je osjetila kako joj suze naviru na oči, i prošaptala je: - Što se to zbiva?

Čvrsto je grleći, Jack joj je odgovorio šaptom: - Ne znam, Gabbie. Ne znam. - Duboko je disao, kao da nastoji obuzdati nepoznate i moćne osjećaje koji su ga obuzimali. Još jedan duboki udah, i rekao je: - Nešto je jako čudno. - Osvrnuo se. - Mislim odonud.

Tim riječima, čarolija je nekako prekinuta. Kakvi da su zaprepašćujući i čudni osjećaji bili, uminuli su kad se pokrenuo. Ona je također duboko disala, tjerajući se da se smiri, i pošla za njim.

Oprezno su pošli šumom prema izvoru doživljaja. Prelazeći preko srušenoga stabla, Jack je rekao: - Znam gdje smo.

Gabbie je pogledala oko sebe i nije imala ni najblažeg pojma gdje su. Svu je pozornost posvećivala Jacku, i iznenada se zabrinula da ako mu se nešto dogodi neće imati veze kako bi potražila pomoć. - Gdje smo?

Pokazao je sve slabijom svjetiljkom i tiho rekao: - Trolov most je onamo, odmah iza one druge uzvisine. Odande put vodi ravno do

tvojeg trijema.

Kimnula je, sad joj je bilo lakše. Jack je krenuo naprijed, poput vojnika u ophodnji, blago pogrbljen, napeta tijela, kao da očekuje zasjedu. Prošao je između stabala, penjući se na malu uzvisinu. Blizu vrha je opsovao. - Što je bilo? - upitala je Gabbie.

- Vražja baterijska se ugasila. - Čula ga je kako lupa njome u dlan jedne ruke, ali nikakvo se svjetlo nije ukazalo. Nakon jalovog napora da je vrati u život, Jack je spremio svjetiljku u svoj stražnji džep. Pogledao je oko sebe, dajući da mu se oči priviknu na tminu. - Dođi k meni -prošaptao je.

Gabbie se uspela i mogla ga je vidjeti u mraku. - Ima malo mjesečine - objasnio je - ali budi oprezna. Dođeš na mjesto gdje misliš da se vidi i opet možeš pasti i slomiti nogu.

- Da se vratimo?

- Sigurnije nam je da se popnemo do kraja i nađemo put s druge strane Brijega Kralja Erla. Dođi. - Primio ju je za ruku i odveo je ostatak puta do vrha uzvisine. Nenadano mu se tijelo zgrčilo. Gabbie mu je stisnula ruku. - Što je?

Jackove oči raširile su se od zaprepaštenosti. Mogao je samo pokazati prstom. Jedan čas Gabbie nije mogla vidjeti zbog čega je zastao, i zatim je to uočila u mraku. Nešto se kretalo golim vrhom

Brijega Kralja Erla. Kao da je ispred mjeseca prošao oblak, i rasplesao sjene. Gabbie je pogledala uvis: nebo je bilo čisto, bez zvijezda zbog svijetloga mjeseca u zenitu. Polako su joj se oči privikle na svjetlo i počela je zamjećivati nešto što se kretalo vrhom brijega. Obličja, nalik na ljudska, kao da su se kretala u ritmu, u lelujavom, svečanom plesu uz nečujnu pjesmu. Lahorom im je doprlo tiho zveckanje, gotovo poput zvona, gotovo poput glazbe. A zrak je uresio poseban miris, mješavina začina i divljega cvijeća, nešto čudno a opet prisno.

Jack je protrljao oči slobodnom rukom, kao da se boji da mu neka bolest stvara ove prizore. Gabbie se spremala progovoriti kad ju je Jack povukao unatrag iza drveta. Nešto se približavalo. Jack je čvrsto držao Gabbie, a ona je zbog nečeg bila u golemome strahu.

Nešto je došlo kroz mrak i bacilo Gabbie u primitivno emocionalno stanje, u djetinju prestravljenost od neznanoga užasa koji se približava u tami. Privila se uz Jacka. On je čvrsto stajao, poput stijene pod kojom se može sakriti, njen zaštitnik. U tom se času nešto dogodilo u Gabbie i ona je shvatila da će je Jack braniti. I u tom se času njena briga prenijela sa sebe na Jacka. Iznenada se uplašila da će ga izgubiti.

Strava je navrla u utrobu, i Gabbie je znala da ih nešto moćno i svirepo vreba posve blizu. Što god da je bilo, približilo im se na dohvat ruke. Gabbie je zarila lice u Jackove grudi i zadržala dah, shrvana neobjašnjivim strahom. Osjetila se kako se nekakvo prisustvo ukazuje u blizini, zatim oko njih, i što god da je bilo znalo je da se skrivaju iza drveta i spremalo se posegnuti ka njima, i ako ih dotakne oboje će biti izgubljeni. Primitivna spoznaja uobličila se, i vrisak se nadao u Gabbienu grlu.

Zatim je prisustva nestalo. Gabbie je obuzdala poriv da vrisne i pobjegne, gutajući vlastiti strah. Osjećala je kako je Jack tvrd poput kamena od napetosti, i diše brzim, plitkim ritmom. Što god da im je prilazilo sad se okrenulo i otišlo, i osjećaj strave je otišao s njime. Gabbie je zabila prste u Jackovu košulju i osluhnula, ali prisustva zla, stvorenja bezimenog užasa, više nije bilo.

U mraku su čuli samo zvuke noći, vjetar kako piri među prastarim granama, šuštanje lišća kako prolazi šumom. Skakutavi zvuk tu i tamo obznanio bi im prolazak nekog noćnog stvora, možda crvene vjeverice koja bježi pred sovom, ili rakuna koji u blizini skuplja zalihe.

Gabbie je uzela duboki dah, i prožeo ju je osjećaj olakšanja. Osjetila je kako se Jack polako opušta. Prošaptao je: - Dobro si?

Uzvratila mu je šaptom: - Da. Koji je to vrag bio?

- Ne znam. - Odveo ju je od debla drveta i provirio preko uzvisine. Što god da su bili ranije vidjeli sada kao da je netragom nestalo. Nakon trenutka tišine Jack je rekao: - Što si tamo vidjela?

Gabbie je oklijevala, nesigurna. - Nešto. Nejasne oblike. Možda onu svjetlost o kojoj si pričao kada smo jahali. Znaš, vatru Svetog Elma. Uglavnom, bilo je prilično mračno.

Jack je ostao u tišini dugo vremena. Napokon je rekao: - Da, sigurno je bilo to.

- Zašto? Što si ti vidio?

Jack ju je pogledao, lica blijedog od mjesečine. - Mislit ćeš da sam lud, ali bio bih se zakleo da sam u prvom času vidio puno ljudi kako plešu na vrhu brijega, obučeni u halje i odore. Onda je odjednom bilo kao da gledam kroz maglu.

Neuvjerljivo je rekla: - Previše rakije?

- Možda. Ali jedno je sigurno, bilo je jako čudno. - Primio ju je za ruku i poveo je preko uzvisine, silazeći prema putu kući. - Od sada, kad čujem čudne priče o ovoj šumi uzet ću ih malo ozbiljnije.

Nastavljajući hod, Gabbie se prisjećalašto se dogodilo. Kako su se

udaljavali od Brijega Kralja Erla, sjećanje na likove na brijegu blijedilo je, sve manje razgovjetno, sve dok nije postala sigurna da je samo izmislila prepoznatljiva obličja, a strava je bila samo neki nerazuman strah od mraka. Kad su prešli Trolov most i počeli prilaziti kući, Gabbie je postala sve sigurnija da je bila žrtva vlastite mašte.

- Jack?

- Što je?

- Ovo će zvučati glupo, ali... što smo to vidjeli na onome brdu?

Jack je načas zastao, kao da ga je pitanje iznenadilo, i zatim je nastavio hodati. - Što...? Nešto... ne znam. Mislim da je bila optička varka. Zašto? Brineš se?

Rekla je ne, i zašutjela. Nije joj bilo jasno zašto se bila tako uzrujala zbog par čudnih pokreta u daljini. Bila je sigurna da je ono što su ona i Jack vidjeli bila samo igra sjena i mjesečine na golom brdu. I mozak joj je brzo gubio zanimanje za misterije mračnih šuma. Okretao se pitanju njenih osjećaja prema Jacku, i to joj je bio dovoljan misterij.

Iza njih, u tami, iskoračio je iza drveta, dok se vjetrom nošeni zvuk plesača prostirao oko njega. Bio je crn i bezobličan jer se skrivao od smrtnog pogleda. Zatim je poželio da se njegova krinka promijeni i odjednom je bio zadivljujuće lijep, besprijekorno savršena obličja. Oči su mu bile plave, poput leda na zamrznutome jezeru u zimskome krajoliku kojeg smrtnici nikada nisu vidjeli, i pokreti su mu bili gipki, i činilo se da klizi krajem ne stvarajući zvuk. Obličje mu je bilo okruženo blagim sjajem, a oko njega je lebdio miris začina i divljih cvjetova. Bio je svjetlost i ljepota i bio je zao. Gledao je dok Jack i Gabbie nisu nestali iz vidokruga, i zatim se okrenuo u smjeru druge. Njeno ga je tako blisko prisustvo bilo zadržalo kad je nakanio zastrašiti ono dvoje smrtnika u prolazu. Samo se ona mogla suprotstaviti njegovoj volji. Samo je ona možda bila dovoljno snažna da ga zapriječi. Srdžbe pomiješane s natruhom straha, nasmijao se, i zvuk je rasparao tminu noći. Osmjehujući se bez ikakve dobrote, naklonio se u smjeru Kraljičine svite i nestao.

Na udaljenom je brežuljku Kraljičina svita zastala u plesu, jer glazba je stala. Glazbenici su se okrenuli kao jedan, gledajući iza plesača u mrak. Svi su se stresli, jer su znali da je opet izašao u noć, i uzima si ono što ga je volja, i da nije Kraljičine zaštite, svi bi bili na njegovoj milosti. Plašili su se, jer čuti glas njegova smijeha značilo je čuti samu ludost.

Gloria je poskočila na zvuk lupanja kuhinjskih vrata. Načas je čula još jedan zvuk u daljini, zvuk smijeha. Nelagode je nestalo kad je čula glasove Gabbie i Jacka. Gloria je pomislila da bi mogla pogledati kako su, a onda je zaključila da intimni, duboki tonovi razgovora znače da im nikakav prekid ne bi odgovarao. S obzirom da je mladić iz Sjeverne Caroline očito privlačio Gabbie, Gloria je odlučila pustiti stvari kakve jesu.

Pogledala je prema Philu, koji je proučavao neke zabilješke za sutrašnji rad. Zatim je čula kako Patrick viče iz dječje sobe. - Mama! Tata! - Digla se iz naslonjača i krenula ka stubištu bez razmišljanja. Ton dječakovog glasa bio je uzbuđen, ne i prestrašen, ali Phil je pošao za suprugom zabrinutog izraza lica, pitajući se zašto je tako uzrujana.

Ušli su u dječju sobu i zatekli ih obojicu kako sjede na sanduku s igračkama, zureći kroz prozor oduševljenih lica. Sean je rekao: - Opaa! - rastežući usklik. Patrick je ponovio za bratom.

Vani, kraj štale, desetak je sićušnih svjetala lebdjelo u noćnome zraku, poput točaka plavozelenog sjaja, krećući se kroz tminu, paleći se i gaseći. - Zgodno! - rekao je Patrick.

Phil se nasmijao. - Krijesnice, dečki. Mislite da je ovo nešto? Neka padne jedna dobra kiša i bit će ih na tisuće. Uzet ćemo teglu i uloviti par komada. - Supruzi je dodao: - Znaš, sasvim sam zaboravio na svijetleće kukce. Tako nešto uzimaš zdravo za gotovo kad ti je to dio djetinjstva. Nisam razmišljao kako će klinci reagirati kad ih prvi put vide.

Gloria se nasmijala. Bila je uzrujana zbog nečeg i osjećala se glupo zbog toga. Ipak, bila je majka. - Dobro, idemo u krevet.

- Ajoj, mama - rekli su dječaci uglas.

- Možemo gledati još malo? - pitao je Sean, molećiva glasa.

- Pa, nakratko. Ali vraćam se za deset minuta, pa ako niste u krevetu, ja ću vas...

Dječaci su se osmjehnuli. Ovo nije bila prava prijetnja. - Ići ćemo odmah u krevet - uvjeravao ju je Patrick. Svima je bilo jasno da će se dječaci zavući pod pokrivače tek kad čuju korake svoje majke na stubištu.

- Dobro, onda. Deset minuta.

Phil je obgrlio suprugu oko struka. - Naredne godine čut ćete gatalinke.

- Što su to gatalinke? - upitao je Sean.

- Proljetne gatalinke - odgovorio im je otac. - Žabice, velike otprilike kao gumica na olovci; baš su one najglasnije. Zabavne su.

- Zgodno - rekao je Patrick.

- Laku noć, dečki - rekao je Phil, i odrasli su otišli.

Patrick i Sean održali su riječ i otišli ravno u krevet trenutak prije nego je Gloria ušla u sobu. Nakon što ih je ušuškala i vratila se u prizemlje, Patrick je brzo zaspao. Ali Sean je osjetio čudan nemir i, nakon što se deset minuta trudio, odustao je i odšunjao se natrag do prozora.

Udobno se smjestio na sanduk za igračke i promatrao kako sićušna plavozelena svjetla pletu plesove. Bio je očaran prizorom. U kalifornijskoj pustinjskoj klimi, krijesnice su bile nepoznate, i ovo je bilo ravno svemu što je vidio u Disneylandu. Zatim je par svjetala krenulo ka kući i Sean je izvio vrat da ih vidi dok su nestajali pod strehom njegovog prozora sa zabatima.

Vidio je tračak svjetlosti po kojem je znao da su krijesnice odmah ispod njegovog vidokruga. Prislanjajući lice uz mrežicu što je više mogao, jedva je mogao vidjeti da su tamo.

Zatim je iznenada jedna sunula k mrežici, od čega je Sean poskočio. Oči su mu se razrogačile kad je vidio da pred njim nije ništa što bi se moglo nazvati kukcem.

U noćnome zraku lepršalo je malo stvorenje od svjetlosti. Sićušna je žena, naga i savršeno oblikovana, ne veća od Seanova palca, lebdjela poput kolibrija na jedva vidljivim, svijetlećim krilima. Oči, ogromne za njeno malo lice, gledale su načas Seana s radosnim zanimanjem, a zatim je stvorenje odjurilo dalje.

Sean je ostao zapanjeno sjediti. Pogledao je k Patricku koji je spavao, i okrenuo se ka vratima predvorja, otvorena sasvim malo kako bi roditelji mogli obići blizance ne praveći buku. Nije znao što da radi.

Nakon što je dugo čekao slušajući kako mu srce lupa, Sean se vratio u krevet. San mu dugo nije došao.

SRPANJ

1

Glazba je odsvirala 'The Stars and Stripes Forever', Iako se limeni i drveni duhači baš nisu mogli složiti oko notnog ključa, gomila im je pljeskala. Limena glazba 'Pume' Gimnazije Pittsville povela je povorku niz aveniju Central, pokraj zgrade *Heralda,* gdje će skrenuti u ulicu State i nastaviti prema općinskom parku. U Pittsvilleu je započela godišnja proslava Dana nezavisnosti.

Dječaci su sjedili na rubnom kamenu, ispod vreve odraslih. Zahvaljujući svojoj visini imali su sasvim pristojan pogled. Svaki je u desnoj ruci držao malu američku zastavu i njome živahno mahao. Dok ih je televizijski prijenos Parade ruža jedva zanimao, opčaravala ih je ova proslava sa srednjoškolskim sastavom, platoima iz kućne radinosti i mjesnim odličnicima u automobilima iz obližnje auto-kuće Buick. Ovdje je bilo sirove raskoši, radosnoga, iskrenog slavljeničkog osjećaja kojeg nikad prije nisu doživjeli.

Patrick je laktom udario brata. Skoro svaki je povod bio dovoljno dobar za bratsku tuču i Sean se spremio za okršaj. No obuzdao se kad je Patrick rekao: - Eno Gabbie!

Phil i Gloria stajali su iza svojih sinova i mahali kad su se Gabbie i Jack pojavili na konjima. Skupina mjesnih uzgajivača i ljubitelja konja organizirala je povorku jahača odjevenih u kostime iz razdoblja revolucije. Jack je sjedio na Johnu Adamsu, obučen kao drvosječa, s kapom od rakunovog krzna i puškom kremenjačom s nečijeg tavana. Gabbie je nosila lijepu opravu, koja je vjerojatno trebala biti u muzeju, ovom prigodom izbavljenu iz nečije obiteljske škrinje. Bila je od bogatog svilenog brokata, uskoga struka i dubokog izreza, ističući joj na najbolji način figuru i razotkrivajući povelik dio grudi. Njenu su pojavu momci u gomili pozdravili s par glasnih zvižduka. Zarumenjela se, a Jack je djelovao srdito. Uočivši oca i pomajku s dječacima, mahnula im je. Dok je prolazila, bezglasno je izgovorila riječi 'žensko sedlo' i zakolutala očima k nebesima, kao da očajava. Gloria se nasmijala i kimnula joj, pokazujući da razumije Gabbienu neugodu. Dok su jahači prolazili, Gloria je rekla: - Zar nije krasna?

Phil je kimnuo, izraza lica koji je odavao duboku ljubav i ponos

prema kćeri. Gloria se nasmijala za sebe govoreći: - Pa i Jack je svakako izgledao privlačno.

Phil je slegnuo ramenima dok je prolazila skupina djece viših razreda iz Osnovne škole William Pitt, koračajući odlučno poput vojne počasne straže. - Valjda - odsutno je rekao. Gloria se nasmijala. - Što je? - pitao je.

- Samo opet pretjerano iskazuješ svoje očinske instinkte, ništa drugo.

- Ja?

Gloria je gledala Jacka i Gabbie kako zamiču za ugao u ulicu State, izvan vidika. - Možda nemam pravo, ali izgleda da stvari postaju ozbiljne između njih dvoje.

Phil ju je sumnjičavo pogledao. - Što? Pa oni su samo djeca.

- Ne što se države New York tiče, ljubavniče. Oboje smiju glasovati i raditi većinu ostalih stvari dozvoljenih samo navodno odgovornim odraslim osobama.

- Pa, prilično su mladi, kako god ti gledala na to. - Gloria se opet nasmijala, i suprug joj je djelovao ljuto. - Smiješan sam ti, a? - Gloria je samo kimnula trudeći se suzdržati svoje veselje. Napokon joj se Phil nasmiješio. - Misliš da postaje ozbiljno?

Odozdo, Sean je rekao: - Pa, u svakom slučaju puno se ljube.

Oba roditelja spustila su poglede i Gloria je upitala: - Zar vi uhodite svoju sestru?

Patrick je zvučao nestrpljivo kad je pogledao naviše ka majci. - Ajme, pa oni se navečer pozdravljaju pod našim prozorom. - Napućio je usne i oponašao Seanovo ljubljenje, koji se nasmijao i odgurnuo ga. - Pusu, pusu.

- Hej! - naredio je Phil, trudeći se zvučati strogo. - Pustite Gabbie na miru. - Ali vidio je kako mu se supruga zabavlja, odražavajući njega samog.

Napokon je Gloria rekla: - Dajte joj malo slobode, dečki. Za ne baš tako puno godina i vi ćete se i sami itekako baviti istim stvarima. A ako Bog ima smisao za humor, vaše će djevojke imati mlađu braću.

Oba dječaka su se iskreveljila, kao da ovakva zamisao spada kamo i obroci od jetrica i odlasci zubaru. - Fuj! - prokomentirao je Sean, dok je Patrick odmahnuo glavom.

Parada se nastavila, i kad je zadnja platforma iz kućne radinosti prošla, Phil je rekao: - Idemo do parka. - Pogledao je na sat. - Imamo

još sat vremena do kraja ceremonija, pa stignemo prostrijeti stolnjak za piknik i naložiti vatru prije nego nas Gabbie i Jack nađu. Onda se možemo opustiti do vatrometa.

Kao čarolijom, neki se dječak pojavio uz obitelj Hastings. Pogledao je blizance, koji su mu uzvratili jednakim propitljivim pogledima. - Igrate dečki? - rekao je, udarajući svojom malenom šakom u pohabanu hvatačku rukavicu. Oba dječaka, kao jedan, podigli su rukavice s mjesta na kojima su ležale na pločniku. - Igramo u parku. Hoćete i vi s nama?

Dječaci su skočili na noge, što je bila jedina potrebna potvrda. Odjurili su ispred svojih roditelja, sasvim malo usporavajući na Glorijin povik da ne idu predaleko.

2

Gabbie se približavala mjestu obiteljskog piknika prkosno držeći skute iznad gležnjeva dok je vodila Mog Maslačka. Gloria je ugledala svoju pokćerku kako im prilazi i rekla: - Sranje, posvađali su se.

Phil je digao pogled od žara kojeg je razgrtao i kimnuo glavom. - Nego. Izgleda isto kao i svoja majka kad se spremala odrubiti mi glavu zbog nečeg. Zakračunajte prozore i vrata.

Gabbie se nekako uspjela spustiti na veliku deku, okružena vrtlogom svile i lanenih podsuknji i usprkos okolnostima očuvati svoj ljutiti izgled. - Zdravo, Gabbie - rekla je Gloria blago.

- Bok, dušo - dodao je njen otac razgrćući pažljivo žar.

Odzdravila je gotovo gunđanjem. Osvrnula se i uočila dječake koji su podalje u krnjem sastavu igrali pješčani bejzbol s gradskim klincima i sve ostale kako se bave pripremanjem večere. Nakon par minuta tišine, Gabbie je rekla: - Dobro, dajte recite nešto.

Gloria je uzela dugu viljušku za roštilj iz Philove ruke i glavom mu dala do znanja da bi trebao otići popričati s kćeri. Phil je čučnuo kraj Gabbie i upitao je: - U redu, u čemu je problem?

- Oh! U jednoj navijačici. U pirgavoj srednjoškolskoj glupači s velikim cicama.

- Jack? - upitao je Phil, iznenada želeći da se ograničio na sinove.

- Da - prasnula je. - Odmarali smo konje prije nego smo ih išli vratiti i ta mala gadura dođe pričati s njim o 'jednoj privatnoj stvari' - oponašala je mukli glas - i on meni kaže da ja odem, da će me stići za

koju minutu. E pa ako su mu djeca po ukusu, u redu je što se mene tiče.

Phil je pogledao ka Gloriji, očima vapeći upomoć. Gloria se prestala pretvarati da se bavi vatrom i prišla pokćerki. - Možda si malo prestroga prema njemu, Gabbie.

Gabbiene oči sijevnule su dok je ustajala. - Moram vratiti Mog Maslačka u staju g. Laudermilcha.

Phil je rekao: - Ako ćeš je ostaviti kod Laudermilcha, kako ćeš se vratiti ovamo?

Jedva obuzdavajući bijes, rekla je: - Imamo prijevoz.

Gloria je odmahnula glavom dok je Gabbie podizala skute i, posve nedamski, uzjahala konja. Ostavila je suknju podignutu oko struka, pokazujući odrezane traperice i gole noge, od kojih je jednu proturila između rogova sedla. - U vražju mater, kako mrzim ženska sedla! - Okrenula je kobilu i kratkim jahaćim bičem nagnala je u kas.

Gloria se okrenula Philu. - Da, rekla bih da stvari postaju ozbiljne.

- Bar s jedne strane - složio se ustajući. - Nekako sam još shvatio zašto je onako poludjela nakon prekida s Dannyjem prošle godine... Dosta su dugo bili skupa. Ali Jacka zna tek mjesec dana. Nikad je nisam vidio da se ovako ponaša prema jednom dečku.

Gloria je rekla: - To ti je zato što se zaljubila u muškarca, momče. Mladog, ali svejedno muškarca. Prvi je uvijek najteži.

Phil nije rekao ništa, bacajući pogled k igralištu gdje su mu bili sinovi. - Možda bude bolje -rekao je.

Gloria se nasmijala i poljubila ga u obraz. - Nadajmo se.

Ubrzo zatim, Jack je došao vodeći Johna Adamsa. - Bok - rekao je veselo. Phil i Gloria pogledali su se dok se Jack osvrtao. - Gdje je Gabbie?

- Rekla je da mora odvesti konja natrag u staju - odgovorila je Gloria.

Jack je rekao: - Tako je. Ali nismo se mimoišli.

Gloria je rekla: - Odjahala je onuda.

- Oh, kvragu - rekao je Jack, brzo dodajući: - Oprostite.

Phil je rekao: - Ima nekih problema između vas dvoje?

- Ne koliko ja znam. Samo što se u onom smjeru ide uz aveniju Williams. Ona ide prečicom kroz šumu iza vašeg posjeda. Jahala je tim stazama samo par puta do sada i mogla bi se izgubiti. Bolje da

pođem za njom.

Gloria se nećkala progovoriti, ali ipak je rekla: - Gabbie je bila prilično uzrujana zbog nečeg.

Jack je uzjahao konja. - Zbog čega?

- Nekakve navijačice.

Izraz Jackova lica odavao je nevjericu. - To je rekla?

- Prilično izravno - rekao je Phil.

Jack je odmahnuo glavom u čudu. - To je Sheila Riley. Odlučila se prijaviti na Cornell i htjela bi da joj Aggie napiše preporuku. Tražila me da zamolim Aggie. Malo se stidi pred Aggie, to je sve. Uostalom, ona je s jednim tipom s Penna. - Jack je ozbiljno pogledao Gloriju. - Gabbie se zbilja naljutila?

- Apsolutno je bijesna - primijetila je Gloria.

- Phile, ne bih htio biti neuljudan, ali jeste li zamijetili da vam kći znade biti svojeglava i nedokazana s vremena na vrijeme? Da ne spominjem da zna i planuti?

- Zamijetio sam, Jack, zamijetio sam.

Jack je pogledao nebo. - Bolje da odem za njom. Ostalo je još samo oko sat vremena svjetla. Ako ne prođe brzo kroz šumu, moglo bi mi biti teško da je pronađem.

Ne govoreći više, podbo je Johna Adamsa, krećući k aveniji Williams. Phil se počeo smijati, a Gloria je rekla: - Što je?

- Ništa, samo mislim da mi se dečko sviđa.

Gloria je rekla: - Meni isto.

- Hej, vidi ono - pokazao je Phil.

Okrećući se ka mjestu na kojem su dječaci još igrali, Gloria je rekla: - Što?

Phil se zasmijuljio. - Patrick je fantastično bacio na drugu bazu i izbacio trkača. Mali ima sjajnu ruku.

Gloria se nasmiješila Philovoj ulozi ponosnoga oca. - Pa, počnimo mi spremati hranu, gospodine. Pri kraju su devetog, a Moćni Casey ima palicu, pa, pobijedili ili izgubili, uskoro će nas spopasti neki prilično gladni dečki.

Phil se nasmijao i stavio par hrenovki na roštilj.

Gabbie je projahala kraj kolibe. Iznad vrata je uredno ispisani znak obznanjivao da se radi o *Doyleovoj radionici za kućanske aparate*. Potjerala je Mog Maslačka preko niskog nasipa i pokraj kolibe. Znala je da će nakon par metara u šumi doći na rub posjeda Aggie Grant. Nikad nije ulazila s ove strane, ali projahala je u blizini par puta s Jackom. Otprilike je znala gdje se nalazi put koji vodi k njenom posjedu, i kako odonuda otići do Laudermilchovog imanja. U svakom slučaju, nije se htjela sresti s Jackom jašući kroz grad, a vraćanje Mog Maslačka Laudermilchu davalo joj je vremena da razmisli.

Gabbien bijes je kopnio i brzo ga je zamjenjivao osjećaj gubitka. U živom nije bila ovoliko ljubomorna, čudan šuplji bol u trbuhu bio joj je nepoznato iskustvo. Jedina ozbiljna veza do sada završila joj je ružno, ali čak je i tada prije osjećala uvredu zbog laganja nego ovu užasnu prazninu. Obrazi su joj gorjeli i suze joj su bez razloga navirale na oči. Osjećala se jadno. Kako je mogao, pitala se. Lako, odgovorila si je. Mala crvenokosa gadura je avion s velikim grudima, a nije debela, i s nogama kojima treba tjedan dana da dođu do zemlje. Suze su se nakupile u Gabbienim očima i potonula je u potpuno crni očaj.

Iznenada je Gabbie postala svjesna čudnoga šljapkavog zvuka i shvatila da se Mom Maslačku olabavila potkova. Prije nego ju je stigla zaustaviti, kobila se spotakla i ritam hoda joj se promijenio. Šepala je.

Gabbie je smjesta skočila s kobile i stala joj pregledavati prednje lijevo kopito. Izvijena potkova visjela je o jednom čavlu. Gabbie je opsovala otkidajući je s kopita. Podižući je, vidjela je da se zakovica na dva čavla potisnula ka kopitu, odižući potkovu. Moj Maslačak je zatim na stražnju stranu olabavljene potkove stala lijevim stražnjim kopitom i istrgnula je. Ne obaziruć se na mrlju blata koju je noga Mog Maslačka ostavila na brokatu oprave, Gabbie je pregledala kopito. Napuklo je na mjestu gdje se jedan čavao izvinuo, i imalo par manjih rupa na mjestima gdje su se izvukli čavli. Gabbie je opet opsovala i razmislila je li moguće da se ozlijedila. Ako napuklina nije prodrla preduboko, moglo bi ju se izbrusiti ili pričvrstiti metalnom spojkom. Inače će se raspuknuti do putišta. - Ah, kvragu! - viknula je Gabbie frustrirano. - Svijete, baš je usran dan. Baš ti hvala.

Uzela je potkovu u desnu ruku i prihvatila uzde lijevom. Morat će voditi životinju, jer jahati je na ovom kamenitom putu značilo bi izložiti je daljnjem oštećenju kopita. Osvrnula se i laknulo joj je kad je vidjela da konj ne nabada prednjom lijevom nogom. Barem zasad nije bilo znakova ozljede. Ipak, put je bio od tvrde, kamenite zemlje, i morat će paziti kuda vodi kobilu. Razmislila je bi li se vratila u park, ali voditi kobilu betonom bilo bi jednako loše ili čak gore nego

zemljom.

Inače bi projahala kamenitu uzvisinu koja ju je dijelila od puta za Aggieno imanje. Sada ju je morala zaobići. - Kuda? - upitala se.

Odabirući lijevi put, započela je obilazak. Ne bi trebalo biti teško naći stazu, procijenila je. Put oko uzvisine jednostavno nije dug.

Nedugo potom, Gabbie je počela osjećati prve natruhe brige. Zaobišla je uzvisinu, u to je bila sigurna, ali ništa joj nije djelovalo poznato. A noć je padala neočekivano brzo.

Pokušala je odrediti od kuda dolazi zadnje svjetlo rane večeri. Bilo joj je svjetlije zdesna, i zaključila je da bi to morale biti posljednje zrake sunca te stoga i zapad. Morala je nastaviti k jugu, tako da je išla otprilike u pravom smjeru. Ali pred njom, bila je jaruga koju nikad prije nije vidjela.

Spustila se s kobilom polako u jarugu i otkrila kako preko kamenja žubori potočić. Gabbie je zastala razmišljajući. Pođe li niz jarugu, svakako će stići do Trolovog mosta, a odande je začas do kuće.

Povela je Mog Maslačka uz suprotnu stranu jaruge i počela ići duž nje. Sjene u šumi uskoro su postale neprozirne, i Gabbie je osjetila kako se s njima produbljuje i njena briga. Već predugo traži most, u to je bila sigurna.

Zatim je čula zvuk. Pogodio ju je, iznenađujući je. Bio je to jasan, poznat zveckavi zvuk, kojeg nije znala imenovati. Stizao je sprijeda.

Zastala je. Zvuk se ponovio par puta uzastopce, i znala je da je to što čuje nemoguće. Sigurno je nešto drugo, zaključila je.

Povela je konja naprijed slijedeći blagi zavoj jaruge, kroz zavjetrinu od stabala, tako gusto izraslih da su činila zavjesu. Iza drveća stajala su velika kola, sa starim pirgavo sivim konjem privezanim za jedan od prednjih kotača. Straga je, u prijenosnoj kovačnici jarko gorjela vatra kraj koje je jedan visoki čovjek pregledavao komad metala držeći ga pred sobom velikom hvataljkom. Ocijenio je da je skoro gotov i zarinuo ga natrag u vatru. Okrenuo ga je u u žeravici i stao na nešto. Kovačnica je zasjala, i Gabbie je vidjela da mu je mijeh na nožni pogon povezan s podnožjem ognjišta. Pumpao je mijeh dok se ugljevlje nije sasvim ražarilo. Netom je izvadio svoj rad, postavio ga na nakovanj postavljen kraj kola i počeo udarati čekićem.

Gabbie nije mogla vjerovati očima. Nasred čistine radio je potkivač. Gledala ga je opčinjeno dok je brzo okretao metalni predmet, nekakvu veliku zakovicu. Gabbie je pogledala potkovu koju je držala i upitala se silazi li s uma.

Prišla je kovaču i on ju je pogledao. Splela se kad mu je ugledala oči. Bile su tako plave da su bile skoro električne. Čovjek je bio mišićav i mladolik i, prekriven čađi i garom dima, zapanjujuće zgodan. Bio je visok barem metar i devedeset, i imao je snažne mišiće na rukama. Brada mu je bila crna, kao i kosa koja mu je virila ispod širokog oboda šešira. Nosio je starinsku lanenu košulju, dugih rukava zavrnutih preko bicepsa. Crni busenovi dlaka virili su mu kroz otvor košulje i prekrivali mu podlaktice. Hlače su mu pridržavale crne naramenice. Odjednom je Gabbie shvatila. Prijeko u kotaru Cattaraugus živjeli su Amiši. Nekoliko ih je vidjela u jednom dućanu u gradu. Nisu vjerovali u aute i takvo što, ali znala je da se još bave vještinama i zanatima svojih predaka. A ova je putujuća kovačnica pripadala devetnaestom stoljeću.

Čovjek je pregledao svoj rad i potopio ga u bačvu vode. Odlažući hvataljku, prišao je Gabbie.

Podigao je kažiprst do šešira i rekao: - 'Bardan, gospa. Izgleda da imate problema. - Gabbie je također bila iznenađena njegovim govorom. Bio je gotovo škotski ili sjeveroengleski po tonu i izgovoru, a mislila je da su Amiši Nijemci ili Nizozemci.

Čovjek se osmjehnuo, a Gabbie se dojmilo nešto moćno u njegovim očima. Prešao je pogledom preko njenog tijela, letimice, ali pogled mu je bio gotovo poput dodira.

Gabbie se zarumenjela, odjednom želeći da izrez oprave nije tako dubok. Osjetila je kako joj se rumenilo širi sve do grudi. - Ah... da - odgovorila je. - Moja... - Gabbie je odvratila pogled od njegovih plavih očiju i pogledala potkovu. - Mojoj kobili je ispala potkova. - Pružila ju je. Potkivač ju je uzeo, pregledao je, i zatim podigao nogu kobile i pregledao joj kopito.

- Sitna stvar, makar je dobro što ste sišli s nje. Druga bi gospa išla dalje jahati, i onda se žaliti slugi što joj drugo jutro životinja šepa. Budemo mi nju začas sredili.

- Hvala. - Gabbie je pošla za njim dok je vodio Mog Maslačka do kovačnice i vezivao ju za stražnji kotač, pomalo zbunjena kovačevim čudnim spominjanjem sluge. - A što je s vašim poslom?

- Gotov je, curo. Raskolila mi se kotva na rudu kola pa sam morao izraditi novu. Čim sredimo vaš problem, idem dalje.

Gabbie je sjela na jedno srušeno stablo gledajući kako čovjek iznova pregledava kopito. - To se treba malo izrašpati, tako da se kopito ne raspukne - rekao je.

- Spojka?

- Ne bi rekao, makar da ide malo dublje, stavio bih je. - Digao je pogled s kopita i nasmiješio se Gabbie, a ona je osjetila kako je obuzima vrela rumen. - I tako vi znate s konjima, gospa. A to vam gospe baš i ne znaju. Obično daju da se s tim bave dečki iz štale.

Doveo je Gabbie do ruba. Shvatila je da joj um neočekivano luta. Bio je vrlo zgodan na neotesan način, poput privlačnog hrvača ili nogometnog napadača. Obično takvi nisu bili njen tip. Dodirnula je rukom čelo i shvatila da je vlažno. Sigurno od vreline kovačnice, a i dan je bio sparan. Duboko je udahnula. Bilo je nešto vrlo čudno oko ovog kovača. - Oprostite što pitam, ali jeste li vi Amiš?

Čovjek se nasmijao i trnci su prostrujali Gabbienim leđima. Zvuk je bio istodobno veseo i prijeteći. - Ne, curo. Nemam čast da spadam u te dobre ljude. Ali oni vam znaju što znači i što vrijedi živjeti po starinski, i ne komplicirati mnogo.

Čovjek je zario potkovu u vatru i otišao do konja. Uzeo je veliku raspu i počeo obrađivati kopito. - Potkova vam je tek malo svijena. Budem ja nju začas sredio.

Gabbie je opet protrnula, ne znajući zašto. Šuma je bila mračnija nego što je mislila da bi sada trebala biti, a nije ni znala gdje je. Otresajući se nelagode, rekla je: - Nisam znala da ima putujućih potkivača u ovom kraju, gospodine...?

Uz kratki osmjeh od kojeg su joj se naježile ruke i grudi, rekao je: - Smith, Wayland Smith. A ima vam nas par, makar ja nisam uvijek bio - kako ste vi rekli, gospa - putujući. Imao sam kovačnicu u White Horseu, i puno su me godina znali kao najboljeg kovača u kraju, ali vrijeme se mijenja i čovjek mora ići za poslom. Tak to je.

Pokušala je procijeniti njegovu dob. Mogao je biti u kasnim dvadesetima ili ranim tridesetima, ali prema ponašanju je mislila da je puno stariji. A okruživala ga je aura moći, temeljne, skoro primitivne, i vrlo spolne.

- Bio bih ja ostao u White Horseu, mislim si, do dana današnjeg, ali mi je gazda došao po mene... pobjegao sam mu iz službe i nisam se vratio...

Riječi kao da su mu nestajale, a Gabbie ih više nije ionako mogla razumjeti. Gazda? Služba? Govorio je kao da je bio nečiji kmet ili sluga. Ipak, sve nedoumice koje je Gabbie imala iščezavale su dok je gledala kovača.

Spuštajući kobilinu nogu, izvadio je potkovu iz kovačnice. Pregledao ju je, okrećući je kao da čita nešto iz tamnog žara. S osmijehom na licu od kojeg se Gabbie stresla, zarinuo je užarenu

potkovu u vatru i počeo pumpati mijeh. Rekao joj je nešto, ali nije uspjela razabrati riječi. Samo je kimnula. Dizao je i spuštao mijeh u ritmu, gledajući nešto samo njemu znano u raspirenoj vatri. Zatim je, poput nekog novog Vulkana, izvadio potkovu iz vatre i predano se okrenuo ka nakovnju. Desnom je rukom ščepao čekić i podigao ga visoko, spuštajući ga na potkovu uz zveket od kojeg je Gabbie poskočila. Čekić je letio naviše i naniže, i Gabbie je shvatila da je opčinjena tim prizorom i zvukom. Mišići na rukama Waylanda Smitha stezali su se i rastezali dok je udarao i Gabbie je bila očarana. Uz svaki je udarac kratko izdahnuo, gotovo stenjući, što je Gabbie podsjetilo na zvukove koje je Jack pravio dok su se ljubili jezicima. Kovač se iscerio, kao da ga to zabavlja, i zubi su mu zasjali sjajni i čisti spram brade. Pjevušio je bezimenu melodiju kojoj je, činilo se, određivao ritam udarcima čekića, kao da udara mjeru nekom neznanom plesu. Gabbie je osjetila da joj ritam uvire duboko u dušu i shvatila je da joj vlažna vrelina vrije duboko u tijelu. Oči su joj se napola sklopile, kao da sanja, i vidjela je da je kovač skoro prekrasan u svojoj sirovoj moći. Prizori njegovog tijela, kože prekrivene slojem znoja u kom se odražavao plamen dok se saginjao i kretao oko nje, nabujali su joj u svijesti i ona je otvorila usta da dođe do daha. Zavrtjela je glavom, i daleka joj je misao pala na pamet: što mi je? Nestala je kako je i došla, brzo, i ostala jedva upamćena. Gledala je kovača.

Znoj mu se skupljao pod obodom šešira i curio niz obraze. Košulja mu se natopila i zalijepila uz tijelo. Gabbie se nije mogla sjetiti da je ikad vidjela muškarca koji bi izgledao tako snažno. Bila je sigurna da je jači od svih nogometaša i bildera koje je vidjela na televiziji. A snaga ovog čovjeka bila je iskonskija, primitivnija i prirodnija od one koju imaju oni koji provode sate u teretani. Načas su joj pale na pamet Nautilusove sprave i bučice s utezima. Usporedila je jedno i drugo i zakikotala se. Bildanje nije bilo ništa u usporedbi s kovanjem čelika.

Čovjek je digao pogled na zvuk kikotanja i nasmiješio se Gabbie. Gotovo je uzdahnula od snage njegovog pogleda. Osjetila je kako cijelim tijelom rumeni i drhti. Prožela ju je titrava, vrela svijest i suvisle misli su joj izmicale. Postajala je uzbuđena gledajući Waylanda Smitha kako udara vreli čelik na nakovnju. Odsutno, pitala se gubi li razum. Trebala je samo minuta da se prekuje potkova; gledala je potkivače otkad je bila dijete. Ali činilo se da ovog čovjeka promatra satima. I sa svakim stezanjem mijeha, svakim udarom njegovog čekića, Gabbie je osjećala kako joj um bježi i kako u njoj navire jedna iskonska, neodložna potreba.

Wayland je potopio potkovu duboko u bačvu s vodom, i Gabbie je glasno dahnula, očiju vlažnih od suza iznenadne tuge, kao da je njeno tijelo a ne vreli čelik zaronjeno u hladnu vodu. Hladan je povjetarac

ispunio proplanak i ona se stresla, odjednom osjećajući studen. Bože! Što mi je, pitala se. Smith je odnio potkovu do konja, postavio je, i počeo brusiti kopito. Raspa je izgladila napuklo kopito dok je kovač brižno odmjeravao svaki pokret kako bi kut potkove bio pravilan. Vadeći čavle iz džepa na košulji, počeo je pribijati potkovu na kopito.

Gabbie je ustala, očekujući odlazak, i koljena su joj bila slaba. Zakoračila je i otkrila da su joj noge klimave. Tu nešto nije bilo u redu, bila je zbunjena i pomalo uplašena. Miris cvijeća lebdio je lahorom, i osjetila je kako joj se vrti u glavi. Bila je u njemu neka aroma začina od koje joj je krv zabubnjala... poput ritma nakovnja, pomislila je odsutno.

Tada je čovjek ustao i rekao: - Gotovo je, gospa.

Gabbie je osjećala kako joj znoj curi niz obraz, i činilo joj se da čovjek govori s velike udaljenosti. - Hvala - rekla je slabašno.

Obišla ga je kako bi primila uzde od njega. Zatim je osjetila kako je prima oko struka. Dah joj je zastao u grlu a tijelo joj je gorjelo dok ju je prožimalo drhtavo uzbuđenje. Okrenula se, napola očekujući da će je on zagrliti. Mali, odvojeni dio njena uma mahnitao je, ali ona je bila zarobljena u maglovitom oblaku vreline i mirisa. Osjećala je slani miris njegova znoja, ovijen dimom, pomiješan sa cvijećem i začinima. Začinima, upitala se. Oči su joj se zatvorile a usne raširile u iščekivanju. Zatim ju je čovjek podigao do sedla, s lakoćom, kao da je dojenče. Zatreptala je, pokušavajući razbistriti svoj zamućen pogled. Stajao je pridržavajući joj uzde. Uzela ih je dok joj je govorio: - Idite samo niz jarak, gospa Hastin's. Budete došli do mosta začas. Od tamo do vaše kuće ste za par minuta. Samo pođite brže. Svjetla više nema a u šumi nije dobro biti po mraku.

Pljusnuo je Mog Maslačka po sapima i konj je krenuo, odvodeći Gabbie od kruga svjetlosti oko kola. Vrtjelo joj se u glavi i teško je disala, pokušavajući doći do daha. Zatekla se kako plače, osjećajući duboku tugu, a ne znajući zašto. Zatim joj se polako pogled razbistrio.

Osvrnula se i otkrila da zna gdje je. Također, bilo je svjetlije nego što je mislila. Sigurno je bila bar pola sata s kovačem, i već je trebao biti mrak.

Što se zbilo? Skoro je doživjela orgazam kad ju je dodirnuo, i to ju je rastrojilo na njoj neshvatljiv način. Bilo je odviše zastrašujuće znati da bilo koji čovjek ima toliku spolnu moć nad njome. Jer to je upravo bilo to, sirova, iskonska spolna moć. Od neugodnosti su joj se oči opet ovlažile i prkosno ih je obrisala. Kvragu, nisam dijete da se plašim tipa zato što me napaljuje. Ali drugi joj je glas govorio da ono što je prošla nije bilo obično uzbuđenje. Jack ju je mogao napaliti. Ovaj Wayland

Smith ju je mogao raspaliti da izgori. Odjednom se prepala. Osvrnula se i nije vidjela nikakvog traga kovaču i njegovim kolima. Zatim se sjetila: nisam mu ponudila platiti! Za petama toj misli stigla je spoznaja da on zna gdje ona živi, pa ako hoće naplatu, zna gdje će je naći. Ali kako je znao tko sam! A pomisao da će je doći potražiti uzbudila ju je ali i prestrašila. Osvrnula se jer joj se pogled još malo razbistrio. Koliko je daleko otišla u tom snenom stanju?

Prilazio joj je zvuk nekog konja i upitala se je li to Wayland Smith odlučio poći za njom. Napola ustrašeno, napola uzbuđeno, okrenula se i pričekala i tada, s naletom olakšanja, ugledala Jacka kako se spušta niz stazu.

Jack je zaustavio konja kraj nje, počeo govoriti, i uočio nešto na njenom licu. - Je li ti dobro?

Gabbie je dotaknula obraze i otkrila da se niz njih slijevaju suze. Samo je kimnula. - Gabbie, što je? Nije valjda Sheila Riley? Ona je obična klinka.

Gabbie ga je pogledala zbunjenoga izraza lica. - Sheila Riley? - upitala je blago. - Ne. - Nagnula se preko razmaka između konja i poljubila Jacka, prodirući jezikom u njegova usta. Od žudnje, skoro je ispala iz sedla.

Jack ju je prihvatio, nevoljko je odgurnuo od sebe, učvrstio u sedlu, te joj dodirnuo lice. - Bože mili. Pa ti goriš! Dođi, moramo te odvesti kući.

Gabbie je otupjelo kimnula. Pustila je Jacku da preuzme uzde Mog Maslačka dok se držala za sedlo. Prizori vatri i mirisi začina maglili su joj um i nije joj bilo jasno zašto je tako zbunjena.

4

Gloria je podigla pogled s rublja i ugledala Jacka kako stoji na vratima stražnje verande. - Bok. Uđi.

- Kako je Gabbie?

- Umorno, ali inače joj je dobro. Jutros nije imala temperaturu i doktor je rekao da mu je ne moramo voditi ako joj opet ne naraste. Kaže da je sigurno neka klica.

Jackovo lice odavalo je neslaganje. - Bila je prilično rastrojena, Gloria. Nisam stručnjak, ali prilično sam siguran da je halucinirala.

Gloria je prestala presavijati ručnike. - Zašto to kažeš?

Jack je prekrižio ruke i naslonio se na vratnice. Istom je Pegula promolio nos iz kuhinje, ugledao Jacka, pomirisao ga u znak pozdrava i vratio se u kuhinju. Gloria je rekla: - Postavljaju satelitsku antenu i radnici su tražili da on ostane unutra. - Jack je djelovao iznenađeno. - Previše voli ljude. Smeta im. - Jack je kimnuo. - Onda, što si htio reći?

- Pričala je kako je srela nekog kovača, tipa s konjskom zapregom, koji joj je popravio otpalu potkovu. Pitao sam nadstojnika g. Laudermilcha, i on kaže da je koliko pamti Mom Maslačku napuklo kopito prije par dana pa su ga izbrusili i ponovno ju potkovali. Pregledao ju je i nije vidio ništa novo. Uostalom, bio sam najviše deset minuta iza nje, i nije bilo vremena da se dogodi sve što je ispričala. Tako da je to sigurno bila halucinacija.

Gloria je djelovala i zabrinuto i zadubljeno u misli. - Gabbie nije sklona izmišljotinama. Možda ti je pričala o svojoj majci i baki - uglavnom, imala je prilično teško djetinjstvo s emocionalne strane. Tako da uglavnom stoji s obje noge na zemlji. Zna biti naporna, ali inače je prilično realistična cura.

- Pa, ja sam se jednom razbolio kao klinac, imao sam groznicu, i halucinirao da mi se veliki kunići skrivaju u ormaru. Ljudski um je sposoban za svašta.

- Zna to doći od groznice - složila se Gloria, premda ne sasvim, kako se činilo. - Možda bi ipak trebala liječniku.

U tom času okrenuli su se zbog glasa iz kuhinje. Gabbie je ušla i vedro rekla: - Gloria, umirem od gladi... - Zastala je kad je vidjela Jacka i lice joj se smrklo. - Zdravo - rekla je ledeno.

Gloria je stavila zadnji ručnik na novu sušilicu. - Idem pogledati kako ide radnicima. - Žurno se povukla.

Jack je rekao: - Dobro si?

Neočekivano, Gabbie se iznenadila zbog pitanja. - Jasno. Zašto ne bih bila?

- Sinoć si bila prilično izvan sebe, eto zašto.

Pogledala ga je, i radoznalost joj je načas ublažila pogled. - Kako to misliš, 'izvan sebe'? Bila sam samo malo... uzrujana. - Lice joj se opet smrklo. - A kad si već to spomenuo, što ti tu tražiš? Mislila sam da ćeš izaći s kraljicom balona.

- Sa Sheilom? - rekao je Jack, i čelo mu se nabralo od brige. - Sve sam ti već sinoć objasnio. Hoće da joj Aggie napiše preporuku za Cornell. Fura s brucošem s Penna. Gabbie, zar se ne sjećaš kako sam te doveo doma?

Gabbie je problijedjela. Vratila se u kuhinju i sjela za stol. - Pa... Sjećam se kako sam otišla iz parka. Odjahala sam u šumu i... malo mi se muti iza toga. Probudila sam se jutros, tako da mi je jasno da sam se vratila doma - Moj Maslačak! Trebala sam je vratiti g. Laudermilchu.

Jack je sjeo na stolicu do nje. - Pobrinuo sam se za to sinoć, nakon što sam te stavio u krevet.

Gabbie je iznenada porumenjela. - Stavio si me u krevet?

Jack se nasmijao, pomalo samouvjereno. - Pa, bila si u groznici i nisi mogla sama. Stavio sam te u krevet, nazvao g. Laudermilcha i rekao mu što je bilo. Poslao je par dečki ovamo da odvedu konje, pa kad su ti se roditelji vratili, otišao sam.

Gabbie je dlanovima sakrila lice i zastenjala. - Tako mi je neugodno.

Jack se naslonio. - Da, to mi je jasno. Ona tetovaža ti je prilično grozna.

Pogledala ga je kroz prste, napola radoznala, napola srdita, i lupila ga u nadlakticu. - Svinjo jedna! Sigurno si uživao. Iskorištavajući priliku.

Jack je zapeo na pola puta između cerekanja i zabrinutosti. - U stvari, bio sam prilično zabrinut. Bila si mokra od znoja, od groznice i svega. Morao sam te oprati vlažnom krpom. - Jače se nacerio. - Ipak, ne mogu reći da nisam pamtio što vidim.

Udarila ga je opet, jače. - Au! - pobunio se. - Bilo bi dosta.

Iznenada se nagnula prema njemu i primila ga za zatiljak. Približila ga je sebi i poljubila dugo i duboko. Uzvratio joj je poljubac, i zatim, kad se odmakla, blago rekao: - Dobro, otkud to sad?

- Zato što si se brinuo i nisi me iskoristio.

Slegnuo je ramenima. Nježno je rekao: - Gabbie, kad me odvučeš u krevet, hoću da to bude zato što ti je zbilja stalo, ne zato što buncaš u groznici.

Gabbiene su se oči raširile. - Odvučem u krevet?

Jack se nacerio još jače. - Pa da, imala si sinoć neke... ah... zanimljive ideje.

Gabbie je opet sakrila lice rukama. - O Bože! - Za par trenutaka ga je pogledala. - Mislila sam da sam sve to sanjala. - Još jednom je pokrila lice. - Mislim da ću umrijeti. - Pogledala ga je. - Što sam rekla?

Jack se nasmijao. - Koliko bi platila da to saznaš?

Skočio je sa stolice kad je zamahnula prema njegovom ramenu. - Gade pokvareni - rekla je, smijući se. - Bolje da mi kažeš!

Jack je ustuknuo od nje, držeći molećivo ruke pred sobom. - Pa sad, ne znam...

Skočila je na njega pa je šmugnuo na trijem za poslugu. Pegula se motao oko kuhinjskoga stola i počeo lajati zbog ovog iznenadnog komešanja, pasjim se veseljem radujući buci.

- Tišina, pseto jedno. - Gabbie se nasmijala. - Ti - rekla je, upirući prstom u Jacka. - Pričaj! Na to je Pegula zalajao. Jack se prestao povlačiti, neobuzdano se smijući. - Predajem se. - Gabbie je ušla u njegove raširene ruke pa ju je poljubio. - Nisi puno rekla. Pričala si nešto o nekom kovaču koji je popravio potkovu Mom Maslačku, i onda si šutjela dok te nisam počeo svlačiti. - Zabila je lice u njegovo rame i počela stenjati od neugode. - Tad ti je palo na pamet da mi uzvratiš istom mjerom.

Nasmijala se. - Uf! Onda sam sigurno bila izvan sebe.

- Meni se to sviđa!

Pogledala ga je u oči. - Ne cendraj - rekla je, ljubeći ga. - Dok god ti Mala mljekarica nije zanimljiva, nećeš imati problema.

Jack se iscerio. - Zbilja si bila ljubomorna?

Gabbie je položila glavu na njegovo rame. - Jah, jesam. - Iznenada se razljutila. - Kvragu - rekla je prkosno odmičući se od njega i vraćajući u kuhinju. - Baš nije fer!

Sustigao ju je jednim korakom i primio za ruku. Od inercije se okrenula i privio ju je natrag uza se. - Što nije fer?

- Za manje od tri mjeseca vraćam se u Kaliforniju.

- Hej! Sve će biti u redu.

Pogledala ga je pomno. - Obećavaš?

Nasmijao se. - Obećavam.

Ugrizla se za donju usnu. - Ja sam tebe htjela skinuti? - Kimnuo je. - Au! - rekla je namigujući mu i krenula u kuhinju. - Umirem od gladi. Idemo jesti.

- Što valjda znači da hoćeš promijeniti temu. - Uživao je gledajući je kad se nagnula vidjeti što ima u hladnjaku. - Ipak, zbilja sam se bio zabrinuo.

Osvrnula se. - Zbilja?

- Da, zbilja.

Zablistala je. - Hvala. - Vraćajući pogled u hladnjak, upitala ga je: - Šunku ili parizer?

- Šunku.

Izvadila je namirnice iz hladnjaka i zalupila vratima. Stavljajući sve na stol, zastala je razmišljajući. - Rekao si da sam spominjala nekog kovača?

- Da, jesi. Zašto?

- Čudno. Ma imala sam neku... predodžbu jednog čovjeka... ne znam. Sigurno od groznice.

Jack je samo kimnuo, ali zamislio se. Previše se čudnih stvari dogodilo u ovoj šumi, i još uvijek se nije mogao oteti dojmu da je nešto vidio na Brijegu kralja Erla na Ivanje; samo se nije mogao sjetiti što. A noću je imao čudna snoviđenja taman prije nego što će zaspati, utvarne plesove i jedva čujnu, neljudsku glazbu. Ujutru bi se htio prisjetiti sna, ali jednostavno bi mu pobjegao: no znao je da je tu bilo nečeg. Oteo se mislima i dohvatio par tanjura iz ormara, dodajući ih Gabbie. Čuo je kako vani Gloria nešto viče blizancima.

5

- Dobro, čudovišta, natrag.

Dječaci su se gunđajući povukli korak natrag gledajući radnike. Beton oko stupa bio je izliven prije par dana i ostavljen da se osuši, a sad se postavljala sama zdjela antene. Patrick i Sean su se cijeloga jutra motali oko njih, postavljajući pitanja, i pletući im se među nogama. Dvojici radnika izgleda nisu smetali, ali Gloria je nakanila omogućiti rad u razvojačenoj zoni. Pogledala je prema kući i upitala se jesu li se Gabbie i Jack pomirili. Bilo joj je drago što je Gabbie jutros izgledala normalno, ali je još osjećala nelagodu zbog onoga sinoć. Groznica je bila jaka i iznenadna. Imala je barem trideset devet, koliko je Gloria mogla procijeniti dodirom. Prošla je kroz groznicu s dvije bebe i znala je da je kod Gabbie bila jaka. Ipak, nema ozljede, nema osobne, kao što je to cijelo vrijeme govorio košarkaški komenatator u L.A.

No, bilo je nečeg u iznenadnom naletu i oporavku što je zabrinjavalo Gloriju. Jednostavno se nije slagalo s njenim skupom prihvatljivih bolesti. Sve što nije očito bila prehlada, gripa, slomljena kost ili alergija bilo je sumnjivo. Simptomi koji nisu imali smisla uvijek su bili znak da se sprema nešto strašno. Gloria je imala dubok strah, kojeg nikad nije povjerila nikome, čak ni Philu, strah od bolesti.

Rak, srčana oboljenja, ostale dugotrajne bolesti s dugim stručnim imenima koje su prikivale ljude za krevet i savijale im kosti, ispunjavale pluća tekućinom, ispijale snagu iz mišića, sve su one bile užasi koje njen um nije imao snage prihvatiti. Najjači, najotporniji čovjek kojega je znala - njen otac - umro je od raka. A simptomi su ga isprva zavarali. Njegova je smrt samo pojačala njen duboki strah od teških bolesti. Prestala je pušiti u srednjoj školi kad su druge djevojke tek počinjale. Nije bila fanatik zdrave ishrane, ali klonila se rafiniranog šećera i hrane pune kolesterola i trudila se da svi budu aktivni. Natjerala je Phila da počne trčati kad su se upoznali, i sad je to obožavao. Ne, pomislila je Gloria, stvar je u nekoj klici. Ali duboko u sebi pitala se treba li natjerati Gabbie da ode liječniku.

Ted Mullins, vlasnik mjesne prodavaonice televizora, osobno je nadgledao instaliranje. Dobro je zarađivao od mjesnih farmera a ovo mu je dosad bio najskuplji prijamni uređaj kojeg je prodao, pa je htio da sve bude savršeno. Zadovoljan što sve ide kako treba, okrenuo se Gloriji i rekao: - Gospođo, sad bih trebao priključiti kabl na kuću. - Odsutno je kimnula. - A pas, gospođo?

Gloria se nasmiješila. - Dečki, uzmite Pegulu i izvedite ga u šetnju.

- Ajoj, mama - počeo je prigovarati Sean. Obojici je uputila onaj pogled pa su ušutjeli i krenuli ka kući. - I neka vam šetnja potraje.

Mullins, krupan čovjek srednjih godina, rekao je: - Lijepi dečki. Sigurno ste ponosni.

Gledajući kako Sean i Patrick nestaju iza kuće, zahvalno se osmjehnula. - Da, jesam. Dečki su fantastični.

- Imam sina otprilike njihovih godina, Caseyja. Moramo ih upoznati.

Gloria je rekla: - Igra li vaš Casey bejzbol, g. Mullins?

Čovjek se osmjehnuo. - Cijelo vrijeme.

Gloria mu je uzvratila osmjehom. - Ako se još nisu upoznali, brzo će.

Mullins je obrisao ruke u rupčić i spremio ga. - Napokon smo uspjeli odvojiti svoju podružnicu Male lige od Frewsburga i dogodine osnivamo ekipe. Imali smo ranije vlastitu, ali nam se prije petnaest godina smanjio broj stanovnika kad je bila kriza pa su se tvornice zatvorile ili preselile. Puno ljudi se preselilo u Kentucky ili Texas zajedno s tvornicama. Morali smo voditi djecu preko u Frewsburg. Sad nam dolazi sva ta nova tehnologija i opet imamo dovoljno djece za vlastitu ligu. - Pogledao je antenu, očito zadovoljan poslom. - Ali do tada imaju samo pijesak. Recite im da se igra skoro svaki dan na

terenu. Ne na onom u parku, to je za Munijevu softbol ligu, nego iza Doakove mlake. Počinje se otprilike u jedan popodne.

- To je malo daleko.

- Ne previše. Mogu prepriječiti kroz šumu i izaći na aveniju Williams. A teren je u narednoj ulici.

Gloriji nije bila draga pomisao da dječaci redovito idu šumskim puteljcima. Ali šuma im je bila u dvorištu, i izgledalo je da će obitelj Hastings ovdje živjeti malo duže, pa je smatrala da bi se trebala naviknuti na to. Krećući s radnikom prema kući, rekla je: - Spomenut ću im.

Mullins se okrenuo i doviknuo neke upute kolegi, koji je mahnuo da je razumio. Dječaci su provalili kroz vrata vukući Pegulu za sobom, i Gloria je rekla: - G. Mullins ima sina vaših godina.

Patrick je rekao: - Caseyja Mullinsa?

Čovjek je kimnuo a Sean je rekao: - Igrali smo s njim jučer u parku. Dobar je kratki stoper.

Gloria je rekla: - Gotov slučaj.

- Pa, on je ovog časa tamo. Igraju skoro svakog dana, prijeko kod Doakove mlake. Siguran sam da bi im bilo drago da im se pridružite. - Pogledao je Gloriju, iznenada osjećajući da možda govori što ne bi trebao. - Ako se vaša majka slaže.

Patrick je odgovorio u majčino ime. - Slaže se.

Gloria je rekla: - Pa, ovo mi se sviđa.

- Smijemo, mama? - upitao ju je Sean.

- Samo nemojte zakasniti na večeru, a ako se nešto dogodi, nazovite. Doći ću po vas. Neću da mi lutate šumom navečer. Imate deset centi?

- Telefon je dvadeset pet centi, mama - rekao je Sean slabo prikrivajući prezir prema takvom neznanju. - A mi imamo svoje novce.

- Okej, Diamond Jime. Samo se čuvaj.

- Okej! - zborno su odgovorili hitajući ka šumi.

G. Mullins je rekao: - Izgleda da već znaju prečicu.

Gloria je rekla: - Jasno, djeca su. Djeca uvijek znaju prečice.

Patrick se pjenio. - Čovječe, kako ti znaš biti glup.

- Nisam ja bio kriv! - odvratio mu je Sean.

- Pa ne trči se na kratkog stopera kad se izbacuje, tupi. To svi znaju! - u Patrickovu glasu bilo je otvorenog prezira. Patrick je načas zaustavio brata. - Čuj, kad ti dam signal za bacanje, kreni na treću bazu, kužiš? Skoro sam te pogodio u glavu, a Casey uopće nije vidio da lopta ide na njega. Stvarno si sve pokvario.

Sean se okrenuo i nastavio u tišini vući noge. Pogreška u igri koštala ih je utakmice, što samo po sebi nije bio problem. Smanjila im je ugled u očima mjesnih dječaka, što jest bio problem. Čitavi dugi tjedan morat će pričekati da se njih izabere među zadnjima na obje strane, u društvu papaka i šmokljana, sve dok se opet ne dokažu. Patrick nikad nije podnosio Seanove nedostatke, smatrajući da bi Sean trebao biti sposoban napraviti sve što i on zato što su blizanci. Sean je bio dobar bacač - u svakom slučaju, natprosječno je upravljao loptom - dok je Patrick uglavnom hvatao, jer je mogao bez pogreške baciti na svaku bazu, ali Sean je često smetao s uma potankosti igre u žaru borbe dok je Patrick uvijek ostajao priseban. Istina je bila da je Sean jednostavno bio prosječan u mnogim stvarima u kojima se Patrick isticao. Seanov dar ležao je više na područjima gdje je trebalo dobro razmisliti, kao što je odabir načina bacanja. Volio je misliti, i imao bujnu maštu koja je djelomice bila razlog njegovoj plahosti. Plašio se mraka zbog svega onoga što je mogao zamisliti da vreba u tami, dok je Patrick zauzimao prozaičniji stav da onog što se ne vidi niti nema. Sean je bacio pogled na Pegulu; psa su slabo zanimali dječji društveni problemi.

Na koncu je Sean rekao: - Možda bi trebali vježbati.

Patrick je slegao ramenima. - Okej, ako će pomoći. Ali ne znam u čemu je tolika mudrost da se makneš kad bacim vražju loptu.

Skrenuli su na kraju avenije Williams, penjući se uz blagi uspon kraj Doyleove radionice za kućanske aparate. Vrata su se otvorila i Barney je iskoračio. Brzo je zatvorio vrata za sobom i stavio nešto na tlo ispred praga. Okrenuo se, uočio dječake i rekao: - Pa to stižu Hastingsovi momci, jel' tako?

Sean je slegao ramenima, a Patrick je rekao: - Bok, Barney.

Pošli su polako ka njemu dok je spremao ključeve. Osvrćući se, Barney je rekao: - Sigurno će biti lijepa ljetna noć, jer je popustila sparina, mislim. Dobro bi nam došlo malo suhog zraka, tu i tamo.

Sean je primijetio da Pegula njuška tanjur s mlijekom pred vratima i rekao: - Imate mačku?

Barney se nagnuo, tapšući Pegulu po glavi. Pas ga je ocijenio prihvatljivim čovjekom i pristojno podnio prijateljsku gestu. - Ne mačku, momci. To je za *Daonie Maithe*. - Kad su ga dječaci tupo pogledali, dodao je: - Što bi, da vas u školi dobro uče, znali da je gaelski izraz za dobar narod.

Sean i Patrick razmijenili su poglede, optužujući nijemo jedan drugoga da je prekršio povjerenje. Uočivši njihov postupak i krivo protumačivši njegov povod, Barney je rekao: - Sve je u redu, dečki. Nisam skroz sišao s uma. Mnogi od nas iz staroga kraja ostavljaju vani mlijeko za mali narod. - Dječaci su i dalje šutjeli, i Barney se osvrnuo kao da provjerava neće li ih netko čuti. Polako je kleknuo, teško od starosti, i počeo šaptati. - Kad sam bio mali tamo u kotaru Wexford, živio sam na imanju priličan komad puta od Foulksmillsa. Bilo je krasno, makar smo bili siromašni kao crkveni miševi. - Njegove oči, vodenaste i podlivene, kao da su gledale nešto vrlo daleko. - Jednoga lijepog svibanjskoga dana tražio sam telića kojeg je moj ujo Liam dao mome ocu. Bio je to lijepi telić, ali imao je strašnu potrebu za pustolovinom. Što je bilo lijepo za telića, jer vidio je puno novih prizora i sklopio zanimljiva poznanstva, ali muka za mene, jer sam ga ja morao ići tražiti i vraćati doma - na veliku radost moje braće i sestara. I tako, toga svibanjskoga dana mali je bik odlutao na pola puta do Wellington Bridgea - što je da vas prosvijetlim jedan udaljeni grad, a ne neki most u blizini - i vodio sam ga doma tek dugo nakon što je pao mrak. Noć je bila topla i mirisala na cvijeće i djetelinu, a vjetar je ugodno puhao s mora, i bilo je sve u svemu jako lijepo biti vani te noći. Kako nisam bio više od par godina stariji od vas sada, bio sam oprezan što sam sam s telićem, no nisam se bojao, jer sve su propalice bile u svojim gostionicama a razbojnika u zadnje vrijeme baš i nije bilo. Zatim sam čuo glazbu i ugledao svjetla.

Dječaci su se zagledali, i Patrick je rekao: - Malici?

Barney je svečano kimnuo. - Svi *Daonie Sidhe* - prošaptao je. - Svih oblika i veličina koliko ih ima, i plesali su na jednome brijegu, i bilo ih je prekrasno i strašno vidjeti. - Polako je ustao. -Otada ih nisam ponovo vidio, sve do ovoga proljeća.

- Daniši? Jesu li oni zli? - upitao je Sean, a glas mu je odavao zabrinutost. Patrick ga je pogledao s mješavinom prezira i olakšanja što je pitanje izgovoreno.

- Kaže se Daonie Sidhe, makar je 'daniši' dovoljno blizu. Zli? - ponovio je Barney, trljajući bradu. - E sad, to je dobra tema. Bilo bi teško nazvati ih dobrima ili lošima, s obzirom kakvi su. Mogu biti i jedno i drugo i ništa od toga, kako im se svidi. Kažu da nagrađuju dobre i kažnjavaju zle, ali uglavnom nas ostavljaju na miru. Pričekajte

malo.

Barney je zabio ruku duboko u džep svojih hlača s naramenicama i činilo se da nešto traži. Nalazeći što je htio, izvukao je ruku i pokazao nešto dječacima. Bio je to oblutak, s rupom u sredini, obješen o kožnu uzicu. - Što je to? - upitao je Patrick.

- To ti je vilin kamen.

- Oh! - uskliknuo je Sean.

Patrick nije bio uvjeren. - To je običan kamen.

- Što je točno, u neku ruku. Ali, vidi, i čarobni štapić je također samo običan štapić, ako ga tako gledaš.

- Je li čaroban? - pitao je Sean.

- Na svoj način, momče, na svoj način. On ima moć da spriječi dobar narod ako ti želi nauditi, tako da onda mora biti čaroban.

- A kako on to može? - pitao je Patrick, još uvijek nepovjerljiv.

- Što se tiče toga kako, ne bih vam znao reći, osim da je tako. A nije dosta imati bilo koji kamen s rupom. Ne možete uzeti kamičak i probušiti rupu u njemu, znate. Mora biti oblutak iz potoka, s prirodnom rupom, kojeg si našao suhog na obali. Sigurno je čaroban, jer zašto bi inače bilo tako puno pravila?

Ovo je imalo smisla dječacima. Patrick se nije naročito zanimao, ali Sean je opipao glatki kamen. Nešto je natjeralo Barneyja da pogleda oko sebe. - Rekao bih da je popodne pri kraju i da kasnite na večeru. Majka će vam se buniti. Eto - rekao je Seanu - zadrži kamen, da ti Dobar narod ne smeta dok se vraćaš kući, a ja ću si naći drugog.

- Smijem ga zadržati? - rekao je oduševljeno Sean.

- Nego, momče, ali sada požurite. I ne zaboravite da će Dobar narod imati lijepo mišljenje o vama ako im ostavite malo mlijeka ili kruha.

Sean je stavio uzicu oko vrata, tako da mu je kamen visio skoro do pupka. Skratit će je kad se vrati kući. - Hvala, g. Doyle - rekao je Sean.

- Bok - rekao je Patrick.

Dječaci su s tim riječima odlutali, uz Pegulu koji je skakutao sa strane, i kad su ušli u šumu, počeli su trčati. Trčali su uz slastan osjećaj opasnosti, dok su se sjene izduživale i produbljivale, dajući izrazito prijeteće lice šumi.

Trčali su i vikali i uživali u činjenici da imaju osam godina i još cijelo jedno beskrajno ljeto prije nego što ih snađe gruba školska stvarnost. Isprva su im nedostajali Dolina i prijatelji, ali klinci u

Pittsvilleu izgledali su u redu i stalno su se igrali s njima, što je bilo izvrsno. Svima im je nedostajala Mala liga, ali klinci su rekli da će naredne godine dobiti novu. Izgledalo je da će ljeto biti predivno.

Zatim, prije no što su shvatili gdje su, zatekli su se kako prelaze goli brijeg, onaj kojeg je Jack zvao Brijeg kralja Erla. Obojica su se nervozno nasmijali i podijelili tajni užitak zbog pomisli o tajnama i magijskim stvarima. Postigli su trenutačan, nijemi dogovor, i započela je improvizirana utrka lovice. Patrick je letio ukrug oko vrha brda, a Sean ga je oponašao. I Pegula se htio igrati, ali nije mogao odoljeti da potrči prvo za jednim od blizanaca, a zatim i za drugim. Vriskali su od radosti. Zatim su odjurili natrag među drveće. Hitali su šumom s onom beskonačnom zalihom energije podarenom djeci, smijući se od čiste sreće što su živi. Zatim su naišli na most.

Obojica su stala. Pegula je nakostriješeno stao, a iz grla mu je dopiralo potmulo režanje. Dahćući, blizanci su nijemo shvatili da je most opet strašno mjesto. Puno puta otkako su upoznali Jacka prešli su Trolov most i makar im to nikad nije bilo ugodno iskustvo, most kasnije nije imao onaj opipljivi dojam prijetnje kojeg su osjetili kada su ga prvi puta vidjeli. No sada se vratio osjećaj opasnosti, možda čak i jači nego ranije. Patrick je skinuo svoju palicu Louisvillea s ramena i postavio je pred sebe kao da je batina. Opipavajući kamen kojeg mu je Barney dao, Sean je tiho rekao: - Vratilo se.

Nijedan nije znao što je to *to,* ali obojica su znali da se neko zlokobno prisustvo krije na tamnome mjestu pod mostom. Pegula je zarežao i krenuo naprijed. Sean je podviknuo: - K nozi! - i pas mu je nevoljko prišao. Gunđao je i rogoborio, ali činilo se da je spreman poslušati ga. Patrick je kimnuo i pošli su naprijed, zakoraknuvši na kamenje Trolova mosta.

Iznenada je odozdo nahrupilo zlo, vrtložeći se oko njih poput kužna vjetra. Oba dječaka pošla su brže, očiju razrogačenih od straha dok su koračali mostom. Instinktivno su znali pravila prijelaza. Nisu smjeli spustiti poglede ili osvrnuti se. Nisu smjeli ništa reći. Nisu smjeli potrčati. I nisu smjeli stati. Napraviti išta od toga dozvolilo bi stvoru pod mostom da nasrne na njih, da ih zgrabi i odvuče dolje u svoju jazbinu. Dječaci nisu izmislili ta pravila, samo su ih znali i poštovali ih.

Na sredini mosta, Sean je osjetio silan nagon da potrči, i pogledao se s Patrickom. Patrick mu je uzvratio pogledom mrkog upozorenja. Potrčati bi značilo biti svladan. Čvrstim je korakom preveo svoga plahog brata preko mosta, dok nisu izašli iz zabrana prastaroga tamnog luka. Pegula je oklijevao, i Seanova ruka poletjela je zgrabiti mu ovratnik, tjerajući psa da ide s njima kako treba. Čim su im stopala

sišla s kamenova i vratila se na stazu, dječaci su poskočili kao jedan i potrčali u smrtnom strahu. Pegula je ostao još časak, dozvoljavajući si prkosno zalajati na most, a zatim je pohitao za dječacima.

Sean je bacio pogled iza sebe, makar nije bio siguran vrijedi li još uvijek pravilo o osvrtanju, i nakon što su prešli most. Dok je most nestajao iza drveća kroz koje su bježali, uočio je tamnog stvora. Vidio je i on njega! Obuzdavajući paniku, Sean je pretekao brata. Patrick je vidio kako ga Sean pretječe, i utrka je počela.

Kad su stigli do kuće, sve pomisli na crno prisustvo pod Trolovim mostom bile su zaboravljene i jedina briga im je bila tko će prvi stići do mrežnih vrata. Kao i obično, pobijedio je za korak Patrick, s Pegulom kraj sebe.

Gloria je stajala u kuhinji, završavajući pripreme za večeru. - Uzeli ste si vremena, dečki - rekla je suho, gledajući na zidni sat. Večera je bila u sedam ljeti, a u šest za trajanja nastave. - Imate taman dovoljno vremena da operete ruke - i da niste samo obrisali ruke u ručnike! - viknula je za njima kad su nestali u smjeru kupaonice. Gloria se vratila dovršavanju večere.

7

- Gledaj ovo - rekao je Gary, pružajući Marku jednu knjigu. Mark ju je otvorio i pročitao, pa se iscerio.

- Što je? - upitao ga je Phil motajući se oko stola.

- Lascivna njemačka poezija - rekao je Gary. - Stari Herman imao je par poroka.

Mark je spustio knjigu. - Nije baš dobra. - Philu je rekao: - Čuj, ako ti smetamo, reci nam.

Phil je odmahnuo rukom. - Gotov sam s prvom verzijom i sad je Gloria gore čita. Vodim dečke na pecanje. Jedan od razloga zbog kojih sam otišao iz L.A. bio je da mogu provoditi vrijeme s djecom. Kad si u studiju petnaest sati dnevno, doma imaš strance, ne obitelj. - Spustio je neke papire i krenuo ka vratima. - Gabbie je izašla s Jackom, tako da vam prepuštam knjižnicu.

Mark Blackman promotrio je police koje su sezale od poda do stropa i odmahuo glavom. - Ovo će potrajati duže nego što sam mislio.

Phil se okrenuo na vratima. - Ima još u podrumu i na tavanu. Dobru zabavu.

- Ulovi koju veliku - rekao je Gary cereći se.

Phil je provirio u salon, koji je sad bio obiteljska soba za televiziju. Sean i Patrick bili su na podu pred novim televizorom velikog ekrana kojeg je Phil naručio prošlog tjedna. Gloria nije komentirala kupnju - mogli su si to priuštiti - ali nije mogla shvatiti zašto joj muž i sinovi moraju gledati driblanja i pogotke u prirodnoj veličini.

- Idemo, klinci - rekao je Phil.

Sean je skočio i ugasio utakmicu. Direktan prijenos iz Chicaga na postaji WGN počeo je prije jedan sat, u dva poslijepodne, po mjesnom vremenu. Dječake je oduševljavalo što mogu uperiti antenu u različite satelite i dobiti signal iz cijeloga svijeta, ali najviše što vide bejzbolske *superpostaje* iz Atlante, New Yorka i Chicaga. Sean je odigao štap od zida i veselo rekao: - Padresi vode s četiri razlike.

Patrick je zgađeno odmahnuo glavom. - Sandberg je jednog izbacio. Dva nezaslužena boda u prvom! - Ostao je vjeran Angelsima, ali je odlučio navijati za Cubse u Nacionalnoj ligi. Sean je dvostruko uživao što mu je, na bratov užas, najdraža ekipa na rubu osvajanja tri utakmice protiv Cubsa uzastopce.

Phil je otvorio prednja vrata i suočio se s Hemingwayem, koji je odabrao leći nasred praga. Mačak je otvorio oči i pogledao troje ljudi koje je podnosio u kući. Phil je spustio pogled i, kad je postalo jasno da se stari mačak neće pomaknuti, prekoračio ga.

Dok je Sean zatvarao vrata za svojim bratom, rekao je: - Poželi nam sreću, Ernie. Možda ti ulovimo ribu.

Izraz mačkova lica odavao je znatan nedostatak vjere u takav rezultat.

Gloria ih je čula kako izlaze i osmjehnula se. Spustila je rukopis na krevet do sebe i razmislila o poglavlju kojeg je upravo pročitala. Philov rad bio je dobar, ali naracija mu je lutala na ovome dijelu priče. Znala je da će to on uočiti i sažeti kad ga bude prepisivao. No znala je da Phil i od nje očekuje da mu svrati pažnju na takve stvari.

Kad je čula da auto kreće, uzela je telefon kraj kreveta i okrenula broj. Dobila je vezu nakon drugog zvona. - Aggie? - Glas s druge strane joj je odgovorio. - Možeš sada reći Jacku i Gabbie.

Spustila je slušalicu, tajnog, zavjereničkog osmijeha na licu. Skačući s kreveta, prešla je bosa podom i krenula niz stube. Stižući do odmorišta, pogledala je u radnu sobu i ustuknula. Gary Thieus bio je u kaminu.

Mark Blackman stajao je leđima okrenut vratima, gledajući Garyju preko ramena dok je mladić proučavao nešto straga na zidu. Gloria je

potiho ušla i rekla: - Mislim da tu nema puno knjiga, dečki.

Mark se okrenuo, kao da ga njen ulazak nije iznenadio. - Vidi ovo. - Pokazao joj je prstom, ali vidjela je samo praznu policu.

- Dubina police pokraj kamina ne odgovara ostalima. Iza polica ima još neotkrivenog prostora. Iz kamina, Gary je rekao: - Imam nešto.

Gary je izašao iz kamina i pružio joj ključ. - Puno ovih starih kuća ima tajne pretince, recimo iza cigala u kaminu ili pod lažnim parketom, i tajne podrumske prostorije. Nekad i po dvije ili tri u istoj kući. Sa strane ognjišta je mala udubina, prekrivena lažnim kamenom.

Uzela je ključ, uočivši da je prekriven čađi, i rekla: - Od čega je?

Mark je rekao: - Ne znam. Imate li vrata koja ne možete otključati?

Gloria je rekla: - Ne, osim ako sam propustila nešto u podrumu. Nisam dolje provela puno vremena. - Odsutno je potapšala obraz ključem, ostavljajući malu mrlju. - Mark, što vi to točno tražite?

Blackman je rekao: - Nisam siguran. Da jesam, bolje bih znao kako da to i nađem. - Pokazao je prstom Glorijin obraz i ključ.

- To ti baš i nema smisla - rekla je, brišući mrlju čađi.

Mark je opet nasjeo na Philov stol a Gary je sjeo na hrpu naslaganih knjiga. - Gloria, jesi li ikad čitala koju moju knjigu?

- Ne - rekla je ne osjećajući se neugodno.

- Ne iznenađuje me. Većina se još tiska, ali obično su u knjižnicama ili na policama nekih prilično čudnih dućančića - znaš, odmah pokraj knjiga koje su napisali ljudi koji su bili na Veneri u letećim tanjurima ili koji znaju gdje se krije Atlantida. Najveći dio moga rada posvećen je otkrivanju istinite osnove mitova i legendi, posebno na području okultnog i magijskog. Ako se iza mita krije stvarna priča, želim je otkriti. Napisao sam dugačak rad posvećen teoriji da su mistične vizije iz peyote obreda u stvari duboke uspomene rase koje pobuđuju halucinogeni u peyoteu. Moja teorija je da su domorodačke kulture Jugozapada imale drugačiji psihički ustroj od europskih, zbog čega su ti 'primitivni' narodi dopirali do onih mjesta u svom genetskom pamćenju koje većina 'civiliziranih' ljudi niti ne zna da posjeduje u svom umu.

Gloria je rekla: - Zvuči mi prilično jungovski.

Mark se nasmiješio a Gary se iscerio. - Jest itekako jungovski - rekao je Gary.

- Ali kakve to veze ima s vašim kopanjem po mom kaminu?

- Čuj, ne volim pričati o svojim radovima prije nego što ih

pokažem uredniku. Samo Gary zna što radimo, ali ti zbilja zaslužuješ objašnjenje. Ali vjeruj mi kad ti kažem da ne spremamo ništa opako. Samo nisam htio pričati o svom trenutačnom radu. - Zastao je. - Sjećaš se da sam vam kod Aggie rekao da me zanimaju podaci o Fredricku Kessleru? - Pokazala mu je da se sjeća. - On je jedan od par ljudi kojima sam ušao u trag a koji su, nekako, bili umiješani u jedan prilično čudan događaj koji me zanima.

- Kakav događaj?

Mark je rekao: - Puno toga još tu pokušavam shvatiti. Ali ono što sam do sada saznao jest da je na samom početku stoljeća u današnjoj južnoj Njemačkoj - u Bavarskoj, i u dijelovima Wurttemberga - došlo do iznenadnog buđenja primitivnih oblika vjere, kao da su se seljaci vratili vjerovanjima svojih predaka iz ranijih stoljeća, formalno pokrštenih, no to je bio samo premaz kršćanstva preko dubokog, ustrajnog poganskog sustava vjerovanja. I to su radili masovno. Priča o magiji i čarobnjaštvu bilo je posvuda.

Gloria je rekla: - Sjajno. Hoćeš mi reći da se otac Starog Kesslera družio s poganskim vračevima?

- Ne - ispravio ju je Mark. - Hoću ti reći da je otac Starog Kesslera bio tajanstvena osoba, poznata šire nego što bi mu to omogućavao njegov status trgovca, u vrijeme kad su seljaci s juga Njemačke masovno počeli od svoje volje ići kvragu. Našli smo punih šest navoda o Fredricku Kessleru i nekim drugim ljudima s kojima se zna da je surađivao. Ali ono što me izluđuje je da... gledam u crnu kutiju. Nešto je unutra. Ali ne znam što. - Prekrižio je ruke i na licu mu se pokazala očita frustriranost. - Nešto čudno, i prilično tajanstveno, dogodilo se u južnoj Njemačkoj prije osamdeset, osamdeset pet godina, i bilo je vrlo važno, ali nije mi još jasno točno o čemu se radilo. A Fredrick Kessler je imao veze s tim. Htio sam razgovarati s njegovim sinom, ali on je već bio u Europi kad sam stigao ovamo, prošle godine. Pokušao sam dobiti dozvolu njegovog odvjetnika da pronjuškam uokolo, ali nije mi dao. Pa sam se ušuljao i pogledao posjed. Nisam provalio u kuću. Ali odvjetnik je nekako saznao za to i zaprijetio mi da će pozvati šerifa ako ikada više kročim na posjed. Tako sam neko vrijeme istraživao koliko se moglo u mjesnom novinskom arhivu i oblasnim knjižnicama, i čak razgovarao s ljudima koji su znali starijeg Kesslera - makar ih je bilo samo par. Kad je Herman umro bio sam dolje u Washingtonu, pregledavao sam stare bankovne zapise. Kad sam se vratio, ti i Phil ste već bili dali ponudu za kuću.

Ono što sam sastavio govori da su Fredrick Kessler i njegovi kolege nekako imali središnje mjesto u ovom povratku na pogansku vjeru, koji nije imao povijesnih presedana. Njemačka s početka stoljeća nije

baš mjesto za takav događaj. Nije ovo kao da se seljaci u Transilvaniji odjednom preplaše da je *Dracul* ustao iz groba, ili poput aboridžina koji u australskoj provinciji vjeruju u duhove životinja. To je isto kao da je baš svaki stanovnik Connecticuta 1905. iznenada počeo vjerovati u duhove, vilenjake i stare bogove. Zatim, što najviše iznenađuje, protestantski i katolički biskupi, čak i vođe židovske zajednice, koju su ovi progonili, zajedno s lokalnim vlastima krenuli su ugušiti ovaj iznenadni recidiv poganstva. Radilo se, u doslovnome smislu, o lovu na vještice. Puno je ljudi uhapšeno, neki su izgnani iz svojih sela i gradova, a nemali broj ih je jednostavno nestao - vjerujem da su ih pogubili. To je s vremenom zataškano - čak su se i prije stotinjak godina brinuli oko javnog mnijenja - ali radilo se o pravoj maloj inkviziciji.

- Pa, priča ti je strašno dobra - rekla je Gloria. - Ali čemu tajanstvenost? Zašto nam nisi odmah rekao?

Mark je slegnuo ramenima. - Kao što sam rekao, ne volim pričati o svojim istraživanjima. To je jedna stvar. Druga stvar je pitanje religije. Postojeće crkve ne vole kad ih se podsjeća na neka njihova ranija djela. A neki se naljute kad im spomeneš stara poganska vjerovanja, čak i u današnje vrijeme.

- *Pogotovo* u današnje vrijeme - dodao je Gary. - Fundamentalisti mogu nadići puno buke ako to žele.

Mark je kimnuo. - A postoje i priče o blagu.

- Spomenuo si to kod Aggie i sve pretvorio u šalu.

- Pa, možda to i nije šala. Što god bio razlog - vezanost uz ovu pogansku stvar ili nešto drugo - stariji Kessler i njegovi pajdaši otišli su, negdje u to vrijeme, u žurbi iz Njemačke i pojavili se u Kanadi, Sjedinjenim državama i Južnoj Africi. Bilo ih je dvanaestak. Svi su putovali s malo prtljage, ali svi su postali imućni poslovni ljudi već dvije godine nakon što su došli u svoje nove domove. Otkuda im novac? Ako pregledate zapise, Kessler je morao imati najmanje dvadeset ili trideset tisuća za početak, a izgleda da je imao i više od toga.

Gary je rekao: - To je kao četvrt milijuna danas.

Gloria se nije mogla oteti dojmu da tu ima više od onog što Mark da je do znanja. Ali prije nego što je došla do riječi, otvorila su se prednja vrata i Gabbie se javila: - Imamo ga!

Jack je uteturao noseći veliku kutiju, pa ju je stavio na pod kraj stola i požurio van. Gloria je rekla Marku: - Pričat ćemo još o tome.

Jack i Gabbie zajedno su unijeli još par kutija i brzo ih otvorili.

- Što se zbiva? - pitao je Mark.

- Tati je rođendan - obznanila je Gabbie, vadeći nešto slično televizoru iz kutije. - Kupili smo mu tekst procesor. - Cereći se, rekla je: - Radi se o samoobrani. Tata grozno tipka. U studiju su još imali ljude koji su mu pretipkavali scenarije. Bez ovoga, Gloria ili ja bismo mu morale tipkati rukopise. - Za pola sata, na Philovom se stolu uobličio pravi kućni kompjutor. Priključili su pisač, i Jack je brzo obavio par testova. - Sve je savršeno - objavio je.

Mark je rekao: - Pa, ako ćete imati zabavu za Phila, mislim da je najbolje da nas dvojica odemo. Vratit ćemo se sutra.

Gloria je rekla: - Ne, ostanite s nama. Čuj, Phil je jednako grozan kao i ti što se tiče pričanja o onom na čemu radi, ali sad kad si to iznio na sunce bit će oduševljen. A Gabbie ide u Pittsville po kinesku hranu, tako da nema problema što se tiče par dodatnih tanjura.

- Okej - odgovorio je Mark. - Pretpostavljam da će doći i Aggie?

- Jasno.

- Kako to misliš da *ja* idem po večeru? - rekla je Gabbie.

- Izabrana si - odgovorila joj je pomajka. - Uz to, zvao me g. Laudermilch i on kaže da smijemo zadržati Mog Maslačka ostatak ljeta sad kad nam je štala popravljena. Kaže da si prilično dobra s konjima.

Gabbiene oči su se raširile. Okrenula se Jacku. - Vraže jedan! Ništa mi nisi rekao.

Nasmijao se. - Htjeli smo da bude iznenađenje. Uostalom, toga su se tvoji sjetili.

Gabbie je obgrlila Gloriju oko vrata. - Hvala, Gloria. Ona je sjajna kobila. Volim je skoro kao Bumpera. Dobro ću se brinuti o njoj.

- Nema na čemu, Gabbie - uzvratila joj je Gloria zagrljaj. - Phil ga je također nagovorio da nam dadu da se brinemo o Johnu Adamsu. Ali morat ćeš paziti na njih, a dio dogovora je i da naučiš dečke jahati.

Hineći odvratnost, Gabbie je rekla: - To valjda znači da ću morati *njega* trpiti svaki dan. - Pokazala je na Jacka.

- Hej! - usprotivio se predmet njenog lažnog prezira.

- Otiđite po životinje, pa kad se Phil i dečki vrate, idete po večeru. Okej?

- Okej! - rekla je radosno, primila Jacka za ruku, i napola ga povela, napokon izvukla iz radne sobe.

Gloria je gledala kako izlaze, i zatim rekla: - Vratite se vi onome što radite, a ja ću nastaviti čitati Philov rukopis. Možemo se vratiti

Kesslerovom blagu ili čemu god nakon večere. U redu?

- Može - rekao je Mark.

On i Gary vratili su se pregledavanju knjiga i pravljenju popisa, dok se Gloria vratila na kat. Nije zaboravila ključ koji joj je počivao u džepu traperica, i bila je sigurna da ga ni Mark nije zaboravio.

U malome spremišta pod stubištem osluškivao je crni stvor, obješen o donju stranu stuba. Ispustio je zvuk zadovoljna uzdaha i ocijenio da je vrijeme poći. Pokrenuo se poput velikog crnog pauka, a duge ruke i noge prihvaćale su mu se svake površine koju su dodirnule. Zaustavio se uz najdonju ploču, promatrajući uski prorez između ploča. Stvorenje kao da se uvuklo u sebe, sažimajući svoje kosti i zglobove, sve dok se nije moglo provući kroz pukotinu. Gotovo posve tihim šaptom prosiktalo je: - Ključ. Ključ. - Zatim je kikoćući nestalo kroz pukotinu.

8

Čekao je na rubu livade, gledajući Kraljičinu svitu, preziruć njezinu moć. Čučao je u sjenama stabala, onako lud od blagoga svjetla i slatkih mirisa, čekajući svoga slugu. Crni je stvor doskakutao kroz šumu do nogu svoga gospodara, gdje je stao i prošaptao.

Njegov je gospodar spustio pogled na sićušnu masku crnoga gnjeva, vlastitim izrazom lica odgovarajući toj srdžbi i ludilu. Savršeni bijeli zubi dodirivali su mu se rubovima, sklopljeni u užasni osmijeh, a oči su mu bile raširene, krugovi plave mahnitosti u kojima su sjale neljudske svjetlosti. - Dobro je, dobro je - uzvratio je šaptom slugi, gladeći mu kvrgavu glavu kao što bi čovjek pogladio psa. Sitno majmunoliko stvorenje zadovoljno je zakreštalo zbog gospodarova zadovoljstva. To je bilo tako rijetko. - Sada se vrati i čekaj, pa kad bude vrijeme, pokazat ćemo im bravu. - Bez krzmanja, stvorenje je odskakutalo natrag kroz šumu, tako se vješto prikrivajući da ljudski vid nije mogao uočiti njegov prolazak, usprkos brzini.

Stvorenje od svjetlosti je ustalo, široko rastežući ruke i pogledalo k nebu. Pljesnuvši rukama nad sobom, gromom je protutnjalo šumu.

Nenadan je vjetrić zapuhao brijegom, i Kraljica je ustala, a njena je svita okrenula oči k izvoru groma. - Usuđuješ se... - počela je, ali sjena je bila prazna. Od bijesa je prosiktala kroz jednako savršene i neljudske zube. Opet je nestao. Polako je sjela, bacajući pogled na onoga koji je kimnuo, svojim očima odražavajući njen skriveni strah. Zamahom je naredila, i glazbenici su nastavili svirati, ali nešto od

radosti nestalo je iz kruga nakon groma. I svi su znali da se onaj koji im se rugao jedini mogao usuditi na takvu uvredu. Jedini je on imao tu moć. I naredna će noć biti tim hladnija od te spoznaje.

9

Phil je uveo dječake kroz vrata, noseći punu košaru. - Hej! - rekao je. - Došli smo.

Gloria je ušla u kuhinju, i primila se za nos pretjerujući. - U sudoper s tim!

Phil i dječaci odložili su svoj ulov, i Gloria je pogledala sedam riba. - Zar vi smušenjaci ne znate da trebate samo utapati gliste, a ne tu svašta loviti? - Dječaci su se samo ponosno osmjehnuli. Phil ju je poljubio u obraz. - Ja ću ih očistiti. Moram pokazati dečkima kako se to radi. Patrick se iskreveljio i rekao: - Bljak, riblje iznutrice! - dok se Sean smijao.

- Prvo pranje, iznutrice poslije - naredila im je Gloria. - Moram vam nešto pokazati. Otjerala ih je do umivaonika na trijemu za poslugu i pazila ih sve dok nisu uklonili riblji smrad s ruku. - Sva trojica se morate presvući prije večere, ali prvo pođite sa mnom.

Odvela ih je do Philove radne sobe i razmaknula vrata. Gabbie je viknula: - Iznenađenje! - dok su Aggie, Jack, Mark i Gary naglas čestitali rođendan.

Phil je odmahnuo glavom i rekao: - A ja se nadao da su svi zaboravili. U mojim godinama mogu i propustiti pokoji. - Gloria je uprla negodujući pogled u njega. Zatim je uočio tekst procesor na svom stolu, omotan velikom crvenom vrpcom. - Što! - polako je sjeo za svoj stol.

- Sretan rođendan, tatice! - rekla je Gabbie, grleći ga straga.

Phil je sjedio zureći u prazan monitor, jedan dugi čas ostajući nijem. Napokon je rekao: - Kako se s tim radi?

- Jack će ti pokazati.

Phil je ustao sa stolice, dok je Aggie primijetila: - Jako je sličan mojemu, samo je malo moderniji.

Phil se nasmijao: - Mislio sam da se služiš starom remingtonkom tipa Noiseless.

- Dečko moj, mi živimo u dobu tehnologije, ako si propustio primijetiti - ukorila ga je. - Ne daj se prepasti. Kad se jednom na to

navikneš, bacat ćeš kamenje na svoj stari pisaći stroj. A sada, nešto malo tradicionalnije. - Pružila je Philu kutiju. - Sretan rođendan, Philipe.

Phil je otvorio kutiju i otkrio filigranski ukrašen srebrni nož za papir. - Aggie! Ovo je bilo Henryjevo. Ne mogu to uzeti.

- Naravno da možeš, ludice. Umrijet ću jedne od ovih godina i radije bih da ostane tebi nego državi New York. - Pogledala je prekrasno izrađene srebrne korice. - Kupila sam mu ga kad smo bili na medenom mjesecu u Meksiku. Izradili su ga negdje u srebrnom kraju. Moraš ga redovito čistiti. Od čistog je srebra, oštrica, korice i sve, i prima strašno puno patine. - Nasmijala se. - Ne, neka bude tebi, Philipe.

Činilo se da je Phil iskreno ganut poklonom, privatnom svojinom Aggienog supruga. - Hvala - rekao je, saginjući se da joj dade poljubac u obraz.

Dječaci su se skupili oko Gabbie, razgledavajući računalo, i Sean je rekao: - Kakve se igrice mogu na njemu igrati?

- Ide na njega *Spy Hunter*? - zanimalo je Patricka.

Jack se nasmijao. - Pa, mogu se igrati igrice, ali...

- Nema igrica! - rekla je Gloria. - Ovo je za vašega oca i nije igračka. Da nabavimo jednu jedinu igricu nikad ga više ne bi stigao koristiti.

- Ajoj, mama - pobunio se Patrick.

- Nemoj ti meni 'ajoj, mama' - rekla je hineći oholost. - Na presvlačenje, vas dvojica. Večera je za pola sata. - Dječaci su odustali i otkoračali uza stube do kraja se oprati i presvući u čiste majice.

Phil se nagnuo iza Jackova ramena dok mu je mladić pokazivao osnove rada sa sustavom. Pokazao mu je priručnike i rekao: - Ako budete imali problema, pozovite me...

- Bit će u štali - prekinula ga je Gabbie.

Jack se nacerio. - Vjerojatno.

Gloria je rekla: - Dobro onda, tko je za piće?

- To je moj znak - rekla je Gabbie.

- Za što? - pitao juje Phil.

- Za večeru. Moram otići po nju. Najbolji hunanski i sečuanski specijaliteti Loo Fonga za van. Vratim se za petnaest minuta.

Dok je Gabbie žurila kroz vrata, Gloria je rekla: - Igraj se ti svojom

novom igračkom, Phile. Ja ću se pobrinuti za one ribe.

Odsutno je kimnuo eksperimentalno dodirujući tipke.

Gabbien Porsche 911 turbo ostao je u Kaliforniji, čekajući je za početak nastave, pa je uzela očev Pontiac, vozeći ga kao i obično, brzo ali ne i nesmotreno. Mrzila je odugovlačenja. Hrana je bila spakirana i čekala ju je u dvije kartonske kutije, pa je samo trebala smjestiti te kutije na stražnje sjedište auta. Gabbie se nepropisno okrenula za 180° na ulici McDermott - prvo se uvjerivši da nitko ne dolazi iz oba smjera - i krenula na ono što su mještani zvali autoputom. Za Gabbie je to bila uređena dvosmjerna kolna cesta, i to mala u usporedbi s onim na što se navikla odrastajući u Južnoj Kaliforniji. Stižući na autoput, ubrzala je pet milja iznad ograničenja, sigurna da ovdašnja policija to drži u granicama dozvoljenog kršenja. Prilazila je odvojak za doma kad ju je na trenutak zabljesnula zraka svjetlosti sunca koje se pomolilo iza drveća na udaljenom brdu. Malo je okrenula glavu i spustila štitnik. Zatim su joj se oči raširile i opet je pogledala u zalazak sunca. Na uzvisini ceste koja je vodila od autoputa, nešto se ocrtavalo spram neba.

Zvuk automobilske trube vratio joj je pozornost vožnji, pa je stisnula kočnicu i skrenula. Zanijela se ulijevo, i ljutiti vozač automobila iz suprotnog traka mrko juje pogledao i pokazao joj u prolazu srednji prst. Gabbieno srce je zalupalo dok je vozila odvojkom s autoputa. Bila je dvostruko potresena kad se dovezla do zaustavne trake i posve stala. Par puta je duboko udahnula, i zatim provjerila nije li se što prosulo po stražnjem sjedištu, pa nastavila put kući.

Gabbie je promrmljala kako je sigurno imala priviđenje. Načas, ocrtano spram večernjeg neba, vidjela je nešto što je izgledalo poput starih jednoprežnih kola. Do nje je doprlo izblijedjelo sjećanje, i skoro ga je ulovila, ali joj je ipak pobjeglo. Samo joj je ostalo ime Wayland. I nije nikako shvaćala zašto joj suze teku niz lice.

10

Nakon večere, odrasli su posjedali po dnevnoj sobi, a dječaci su se povukli u salon da pred spavanje malo gledaju tv - program. Jack i Gabbie bili su izašli do štale, provjeriti konje koje su iznajmili od Laudremilcha, premda nije bilo puno potrebe za tim. Gabbie je već planirala postaviti novu ogradu oko južnog pašnjaka, kako bi konje mogli pustiti da slobodno pasu. Gloria je pred Philom primijetila da su to prilično dugoročni planovi za curu koja se uskoro vraća u Kaliforniju, ali Phil je samo slegnuo ramenima.

Svi su čuli Gabbienu želju, a Gary je rekao: - Šokirat će se kad vidi koliko će je koštati toliko puno ograde.

Phil i Gloria prasnuli su u smijeh. Mark i Gary su se zagledali, a Aggie je rekla: - Nije problem u novcu.

Mark je rekao: - Sigurno si vrlo dobro prošao s tim *Zvjezdanim piratima,* Phile.

- Nije riječ o mojem novcu. - Kako Mark nije još shvaćao, Phil je dodao: - Gabbie ne voli da pričamo o tome, ali stvar je poznata. Ona je nasljednica.

Aggie je rekla: - Obitelji Larker iz Phoenixa.

Mark je zatreptao, zatim rekao: - Jasno. Majka joj je Connie Larker.

Aggie je kimnula. - Koje se Helen Larker odrekla, tako da je Gabbie jedina nasljednica njene imovine.

- Ali ona je...

- Što - rekao je Phil.

Mark je slegnuo ramenima. - Ne znam. Normalna? Nije kao bogata djeca, kako bih rekao.

Gloria je rekla: - Gabbie ima solidnu glavu. Ne drži do razmetanja. Imala je sasvim mali džeparac dok je išla u školu, do osamnaeste. Naučila je snalaziti se sa skromnim primanjima. Sad može dobiti što god želi od povjerenika ostavine njene bake jednim telefonskim pozivom, što joj sasvim odgovara. Priuštila si je samo dvije stvari: konja, koji ju je stajao više nego što se i usudim pomisliti, i Porschea, kojeg vozi vraški prebrzo. Izuzev toga, troši jako malo. Povjerenik će joj sve predati kad se uda ili napuni dvadeset pet godina.

- Ako nije nepristojno - rekao je Gary - smijem li pitati koliko?

- Ne znam - rekao je Phil - ali svakako puno, puno milijuna.

- Dobro onda - primijetio je Gary - ako želi ogradu, dobit će ogradu. - Uz hinjeno zločesti osmijeh rekao je: - Pitam se koliko bi koštalo dati ubiti Jacka?

Nasmijali su se, a Mark je dodao: - Pitaj Ellen. Počni se uvaljivati Gabbie i ona će dati ubiti tebe.

- Istina.

- Kad ćemo upoznati tu djevojku, Gary? - rekao je Phil.

- Pa, Mark i ja mislili smo vas ovih dana pozvati do nas, a tamo će biti i ona. Večeras smo malo neočekivano ostali u gostima.

Phil je dignuo obrvu, pa mu je Mark rekao što je bilo s ključem.

Ponovio je svoje zaključke o Kessleru i mogućnosti da blago odista postoji, pa kad je završio svi su neko vrijeme ostali u tišini.

- Pa, priča je divlja - rekao je Phil. - Što s tim dijelom o blagu? Stvarno mislite da je skriveno tu negdje?

- Moguće je, smatram. Kessler je došao iz Njemačke, osnovao veliko poduzeće bez mjesnog kapitala, i dvije godine radio s gubitkom prije nego mu se isplatilo. Prilično je očito da je ponio pristojna sredstva sa sobom iz Njemačke. U Njemačkoj skoro da i nema podataka o njemu, tako da nitko ne zna odakle mu novac. Ali našao sam jedan sitan trag u nekim bankovnim spisima u New Yorku. Predstavnik jedne od tvrtki koje su isporučile opremu izvijestio je da je mjenica kojom je Kessler platio prvu isporuku strojeva imala oznaku 'pokriće u zlatu', što je dosta neobično. A troškove je platio profitom tvornice, tako da koliko znam zlato nikad nije dirano.

- Znači - rekao je Phil - misliš da je Kessler možda pokrenuo tvornicu ukradenim zlatom iz Njemačke?

- Zvuči prilično blesavo kad tako kažeš - složio se Mark. - Ali prije nego što počnem razrađivati teorije, treba mi više činjenica. Nemam ih dovoljno čak ni za dobar povijesni roman, da ni ne spominjem povijesnu publicistiku.

- Što ćemo s ključem? - upitala je Gloria.

Mark je ustao. - Ako nađete vrata koja ključ otvara, možda iza njih bude nešto što će mi reći ono što me zanima o Fredricku Kessleru: kakve veze su on i njegovo iznenadno bogatstvo imali sa svim tim čudnim događajima u Njemačkoj u to vrijeme, i sve ostalo.

- A - dodao je Gary - možda nađete i njegovo blago - ako uopće postoji.

- Morali bismo krenuti - rekao je Mark. - Ako vam ne smeta, nastavili bismo sutra raditi na knjigama.

- Naravno da ne smeta - rekao je Phil, prateći ih do vrata.

Kad su otišli, Gloria je rekla: - Još uvijek imam dojam da tu ima više nego što on želi reći.

Aggie je rekla: - Mark voli biti tajanstven, no on je bezopasan, dušo. Uostalom, stalno smišlja te čudesne i posve nemoguće tlapnje.

Phil se vratio kad ju je Gloria upitala: - Misliš da su sve to tlapnje?

- Ne - rekla je Aggie. - Samo odbijam pristati na Markovu naviku skakanja s činjenice na činjenicu i pretpostavljanja da među njima postoji uzročno-posljedična veza. Markove radove je zabavno čitati, ali ne uzimam većinu toga ozbiljno. Opsjednut je drevnim tajnama i

predajom, i ne podnosi da nešto ne zna. Nije onoliko udaren kao onaj Nizozemac s onim glupostima da su bogovi bili astronauti, ali ni Mark nije savjestan istraživač. Puno ljudi ga kritizira, i to ne bez razloga.

Ali, u njegovu obranu, dobar dio Markova rada ima nešto briljantno u sebi. Postoje neke stvari koje je tvrdio a koje su kasnije poduprla znanstvenija istraživanja. Ne, Mark nije šarlatan. Samo je više poput Indiane Jonesa nego poput Margaret Mead. - Zastala je. - No pitajte sami sebe: koga biste radije poslali da traga za zakopanim blagom, Indianu Jonesa ili Margaret Mead? - Ustajući, rekla je: - Pa, kasno je i ja bih morala poći. Javite mi ako nađete još kakva čudesa.

Otpratili su je do vrata, a Phil je otišao do štale po Jacka. Gloria je provirila u salon i obavijestila blizance da je vrijeme za krevet. Odvodeći ih na kat, nije se mogla othrvati dojmu da je Mark otkrio samo djelić onoga za čim je tragao. I podsjetila se da mora potražiti bravu kojoj će odgovarati ključ iz njenoga džepa.

KOLOVOZ

1

Kolovoski dani su pasji dani, kad izlazi Sirius, Pasja zvijezda. U bejzbolu, nakon odigrane dvije trećine prvenstva, vrućina i sparina počinju uzimati danak. Prosjeci padaju, a ruke bacača polako gube snagu; kronične ozljede postaju akutne i ekipe se počinju oslanjati na niže lige ili na razmjenu s drugim ekipama da bi našli onog igrača koji će im ispuniti prazno mjesto; prvi trkači počinju uklizavati, a ekipe koje koncem srpnja pričaju o državnom prvenstvu početkom rujna govore: - Čekajte do dogodine. - Ekipa koja ostane na čelu svoje skupine cijelog kolovoza dobra je ekipa.

Gabbie se užasavala kolovoza, jer iza kolovoza dolazi rujan, a s rujnom će doći odluka: vratiti se u Kaliforniju ili ostati u Pittsvilleu. Kolovoz je trajao već tjedan dana, i činilo se kao da vrijeme leti. Ona i Jack su razgovarali, ali nešto ih je oboje sprečavalo da se vežu toliko da ona ostane u državi New York. Gabbie se odjednom prepala okrećući sijeno vilama. Obustavila je svoj stajski rad i naslonila se na dršku vila, razmišljajući. Jack je otišao u New York s Aggie, naći se s članovima nekakvog odbora. Nije ga bilo već tjedan dana, što je Gabbie pružilo priliku da razmisli. Bila je zaljubljena u Jacka, ili je barem prema njemu osjećala više nego prema bilo kojem drugom dečku kojeg je upoznala. I to ju je brinulo. Je li ga voljela? Ponekad se osjećala kao malo dijete i sve ju je plašilo. Život ju je naučio skrivati svoje strahove pred drugima, djelovati mirno i sabrano, čak i tvrdo. U privatnoj je školi cijelo vrijeme bila predmet podsmijeha drugih djevojaka, kako zbog svog dobrog izgleda tako i zbog novca, ali nikad nije promijenila svoju vanjštinu. Gabbie je mogla u sebi krvariti, ali nikada ne bi dala da se to vidi. Ali samo zato što to nije pokazivala nije značilo da je nije boljelo.

U srednjoj školi imala je samo jednog ozbiljnog dečka, Dannyja. Gabbie je mislila da ga voli. Činio se drugačiji od ostalih. Mislila je da će im veza trajati i nakon što on ode na koledž. Nakon što su ga primili na Stanford, dobila je tri pisma od njega. U trećem joj je rekao da je upoznao drugu.

Gabbie je porumenjela prisjetivši se. Bila je pobješnjela, skočila u

auto, i odvezla se na sjever, zaustavljajući se samo jednom zbog goriva. Na nekim dionicama savezne autoceste 5 vozila je Porscheom preko 190 km na sat, u Palo Alto je stigla za manje od pet sati. Bjesnjela je Stanfordom sve do oko jedan ujutru, kad se Danny vratio u dom nakon izlaska sa svojom novom djevojkom. Susret ju je ponizio. Dannyjeva nova veza sastojala se samo od seksa. Gabbie i Danny nikada nisu spavali. Njihove ljubavne igre uvijek su završile tako da bi ga Gabbie zadržala. Zadnjih tjedana veze prešli su fazu ozbiljnog šlatanja, dovodeći jedno drugo do vrhunca, ali Gabbie je ipak odbila dozvoliti završni čin. Nekako nije mogla dati Dannyju da uđe u nju, kao da bi tako nešto značilo priznati da se radi o ljubavi. A ova je cura spavala s njim na prvom izlasku. Bio je posve opčinjen njom, spolno opsjednut, i doživio je Gabbie kao neželjenog uljeza iz svoje prošlosti, kojeg se najbolje riješiti brzo i bez nježnosti. Rekao joj je da je ohola zajebantica, i zatim joj do tančina opisao seks sa svojom novom curom, kao da njena spremnost na sve to dokazuje da ga zato i voli. Gabbie je pobjegla postiđena i puna boli.

Očekivala je da će joj tata i Gloria prirediti pakao, ali bili su predivni, pružajući joj potporu i ne spočitavajući joj što je planula. Nikad više nije se čula s Dannyjem. Sad joj je bilo jasno da je reagirala tako zbog povrijeđenog ponosa i posesivnosti. Ljubomora koja ju je neočekivano spopala na pikniku za Dan nezavisnosti bila je nešto posve drugo, strava zbog pomisli da bi mogla izgubiti Jacka.

Gabbie je nastavila preokretati sijeno i nasmijala se pomislivši na Jacka. On i Danny bili su tako različiti. Danny je bio dobar dečko, uglavnom, ali bio je dečko. Jack je bio nježan i obazriv muškarac. Nikada nije pričao o Ginger, djevojci iz Atlante, osim kad bi ga Gabbie izričito pitala. Bio je rekao Gabbie da je malo ranjen tom vezom, i tome je pripisala njegovu nevoljkost da razgovara o budućnosti. Kad god bi se Gabbie zabrinula za sutrašnjicu, sve što bi Jack rekao bilo je: - Sredit će se to.

Gabbie je pomislila, nego što da će se srediti, Jack Cole. Osjećajući iznenadan nalet snažnih osjećaja prema njemu, shvatila je da joj oči bubre od suza. Kvragu, voli ga. I znala je da će ga uskoro morati nekamo odvući i voditi ljubav s njim. Nikad je nije tjerao i nikad je nije optuživao, naizgled se zadovoljavajući njenom inicijativom. Već je dvaput zažalila što nije više navaljivao. Još od one prve šetnje šumom, nakon one večere kod Aggie, bila je spremna dopustiti Jacku da vodi ljubav s njom. Ali činjenica da se suzdržavao samo ju je više uvjeravala da je upravo on pravi čovjek da joj bude prvi - i možda jedini - ljubavnik. Gabbie je duboko uzdahnula, odjednom svjesna svoje nervoze. Jack se trebao vratiti za sat ili dva i Gabbie je mislila kako bi se to moglo zbiti noćas.

Gabbie je završila mijenjanje slame u staji i odložila vile. Konji su bili na paši i u ovo su doba godine ostajali vani cijelu noć, ali je sijeno ipak pljesnivilo. Dječaci su imali još jedan sat jahanja prije svoje redovite popodnevne utakmice. Gabbie se iznenadila otkrivši koliko uživa podučavati ih. Kad je došla iz Arizone blizancima je bilo šest godina, i bili su slatki, ali i priličan davež. Sada su se pretvarali u prave male momke, s razvijenim osobnostima. Čak su uspijevali uz minimum gunđanja obaviti sitne stajske poslove koje bi im dala. Usprkos tome što su je zadirkivali zbog Jacka, izgledalo je da su im njihova starija polusestra i njen dečko odista dragi i pokazivali su zahvalnost nakon svake lekcije. A i ona je voljela njih, usprkos njihovoj nepodnošljivoj navici da joj upadnu u kupaonicu bez kucanja. Nekoliko opuštenih kupki završilo je Gabbienim bacanjem spužvi na jednog ili drugog brata.

Gabbie je obrisala znoj sa čela. Nije znala hoće li se ikad privići na sparinu nakon godina suhe žege u Arizoni i Los Angelesu. Neočekivani ljetni pljuskovi bili su joj novost, a onaj jutros bio je prekrasan. Čak i u ranu večer kad bi sunce zašlo za brda na zapadu, u štali je bilo kao u sauni. Povukla je košulju od sebe, pripuštajući zrak. Rijetko je nosila grudnjak, i osjetila je hladan zrak na grudima. Raskopčala je košulju i mahnula njome, hladeći se hlapljenjem vlage. Pogledala se dok joj se koža na grudima ježila. Nisu možda tako velike kao Sheili Riley, ali nisu baš loše, pomislila je, odsutno se dodirujući. Kako su joj prsti prešli preko bradavica one su se ukrutile, i pomislila je na Jacka. - Kriste - naglas je promrmljala. - Patim od seksa na mozgu.

Od nekog se zvuka Gabbie sledila. Netko se nasmijao. Okrenula se hitro, žurno se zakopčavajući. Potražila je izvor zvuka i digla pogled ka sjeniku, skrivenom u gotovo večernjoj tmini. - Ima li koga gore? - Iz sjene je provalio smijeh, dječačke boje. - Sean? Patrick? - Opet smijeh. - Uhodite me, čudovišta jedna? - Rekla je to bijesno i osjetila kako rumeni.

Smijeh se nastavio, i Gabbie se odjednom prepala. Nisu to bili ni Sean ni Patrick. Bilo je nečeg nelagodnog, gotovo luđačkog u tom zvuku. Gabbie je krenula ka vratima štale kad joj je melodičan glas šaptom rekao: - Stoj, i ostani još koji čas, Gabrielle.

Gabbie se munjevito okrenula i vidjela dječaka, po izgledu ne starijeg od četrnaest ili petnaest godina, kako čuči na rubu sjenika. Sjene su ga dijelom skrivale. - Kako...? Tko si ti?

Dječak je skočio, i Gabbie je osjetila kako joj srce staje. Gledala je skok, viši od četiri metra, ali sletio je poput gimnastičara koji slijeće s razboja, objema nogama čvrsto doskočivši na tlo. Nosio je čudne hlače, činilo se od grubog lana, zavezane uzicom. Podsjećali su je na

medicinske hlačice koje su nosila neka djeca u školi. Bio je bosonog i gol do pasa, i bio je malo viši od nje. Tijelo mu je bilo mišićavo, ali glatko, ne toliko kao u muškarca koliko kao u dječaka koji se bavi sportom, a kosa mu je bila masa prepletenih smeđih kovrča, boje različite od svih koje je vidjela, najviše nalik na boju kore drveta. Lice mu je bilo mladoliko, ali čudno - visokih jagodica, visokog čela, gotovo okrutnih usana, i razmaknutih, duboko usađenih očiju. Gabbie se dojmilo plavetnilo tih očiju, i bila je sigurna da ih je već negdje vidjela. Blago, osjećajući se zbunjeno, rekla je: -Tko... si ti?

- Lutalica, tragač, lijepa moja. - Zurio je u nju, prelazeći pogledom njome kao da je mazi. Lice mu je bilo zadovoljno onim što vidi, otvoreno požudno. - Ne odlazi još, jer tvoje mi je društvo odveć ugodno. - Govorio je na čudan način, s načinom izgovora kojeg je bilo nemoguće odrediti no koji je nekako bio poznat. Ispružio je ruku, i Gabbie je srce opet stalo, te je osjetila kako strah raste u njoj. Htjela je vrisnuti, ili pobjeći, ali nekako nije mogla napraviti ništa od toga. Mladić joj je dodirnuo kosu, zatim obraz. Dok je vrhovima prstiju prelazio njenim licem, Gabbieno se tijelo napelo, jer su joj srsi prošli vratom, među grudima, do prepona. Bradavice su joj se iznova ukrutile i tijelo joj se proželo vrelinom od koje je zadrhtala. Vonj cvijeća i začina ispunio joj je nosnice i u glavi joj se zavrtjelo.

Stajala je na nesigurnim nogama a mladić ju je obilazio. Gabbie ga nije mogla pratiti, kao da joj se glava odbija okrenuti, a oči su joj bile prikovane unaprijed. Mladić se straga nagnuo tako da je licem prišao njenom obrazu, oslonivši bradu na njezino rame. Potiho je rekao: - Ne bih te gnjavio, Gabrielle, no pjev me tvoje žudnje priziva. Ćutim tvoju vrelinu, i kako je ćutim, ona grije moju želju. - Zakikotao se, od čega su trnci prošli Gabbienim hrptom. - Ugodno, tvoje je obličje radost mojim čulima. Tebi ću uzvratiti takav užitak, jer su mi tvoje žudnje očite koliko je i oluja na nebu očita gavranu. - Osjetila je kako joj rukom dodiruje križa, i zatim je spušta niz desnu stranu njene stražnjice. Stresla se, nesposobna pomaknuti se, zarobljena poput jelena noću u svjetlima nadolazećeg vozila. Um joj je vrištao a ipak nije mogla proizvesti ni zvuka; a duboko iznutra navirala je požuda. Mladić se vratio pred nju i opet ga je jasno vidjela. Ništa nije nosio pod hlačama, tako da je vidjela da se uzbudio. Oči su mu bile naelektrizirane, plave poput munje. Dječačke crte njegova lica prekrila je sjena vremena, i bile su i dječje i drevne. Bio je i predivan i zastrašujući u njenom pogledu. Prišao joj je bliže, i mogla mu je vidjeti samo oči. Plave, poput blistave površine *lapisa lazuli,* poput savršena leda, njegove su oči ispijale njenu volju. Njegov ju je glas milovao, mekan i puten. - Valja li takovu cvijetu uvenuti jer se za njega ne brinu? Ne - prošaptao joj je u uho. Njegov je vreli dah prešao

njenim obrazom i uhom i stresla se. - Ako cvat valja izgubiti, tad nek' ne uvene, valja ga ubrati. Pođi, slijedi me, dijete. - Blago ju je pogurnuo i shvatila je da se kreće prema vratima štale. Mladić je napola odskakao, napola otplesao do vrata, i stigao do njih čas prije nje. Zastao je proviriti van, i kad je bio siguran da je sve kako valja, širom je raskrilio vratnice. Gabbie je bila svjesna da se kreće protivno svojoj volji.

Osjećala je kako joj je um odvojen od tijela, kako mu je oduzeta svaka snaga volje. Kretala se čudnim i rastrzanim ritmovima, kao da ono što njome zapovijeda nije naviklo na njeno tijelo. Njeno tijelo, upitao joj se um. Izborila se da stane, i osjetila da joj se tijelo zadržava na vratima štale.

Mladić se okrenuo i pogledao je, i osmijeh sažižuće vreline opalio joj je oči poput munje. Glasom poput glazbe rekao je: - Znaš ti svoje želje. Ne zastaj. Pođi, pođi sa mnom. - Rukom je prošao po zraku u opuštenom polukrugu, i rekao: - Slušaj, slušaj, Gabrielle.

Iz daljine je dopro zvuk glazbe, suzni napjev tako krasan da su Gabbie oči zasuzile. Velike melodije nadvladale su je, premda je zvuk dopirao tek od kvinteta, harfe i triju flauti, uz još jedan, neznani duhački instrument. Ipak, preplavio ju je poput vala, oslobađajući osjećaje koji su potekli odnekud duboko u njoj. Gabbie je zaplakala, jer pjesma je bila odviše krasna da bi pripadala smrtnicima, i predivna i pretužna. Bila je to najljepša pjesma koju je ikada čula, i najsjetnija.

Zatim je melodija glazbe postala čio, živahan napjev pun veselih sinkopa. Gabbie je osjetila kako joj tijelo uzvraća, kako joj se bilo ubrzava, dok se počinjala kretati prema glazbi, napola hodajući, napola plešući za čudnim mladićem. Okrenuo se i stao skakati oko nje, i odnekud izvadio sviralu, četiri frule od trske povezane zajedno. Svirao je u kontrapunktu s glazbom, i Gabbie se htjela nasmijati, no to je bio poriv na smijeh uhvaćen između radosti i bezumlja. Djelić nje ostao je po strani, pokušavajući razabrati kakvo ju je to ludilo obuzelo, no taj usamljeni dio bio je jedino logično biće u jednom pomahnitalom svemiru, jer sve oko Gabbie potjecalo je s drugog svijeta.

Štala joj je bila mutna, kao da je gleda kroz prljavo staklo, a svjetlost neba bila je električna, žestoko plavetnilo puno energija koje se nikada ne vide, samo osjećaju. Stabla su zašuštala na vjetru i progovorila nekim drevnim jezikom. Čak joj se i blato pod nogama doimalo ljupkim, poput vlažnog i toplog saga za ples.

Dječak je pošao pašnjakom, uz Gabbie kraj sebe. Bila je lutka, marioneta kojoj je okretno potezao konce. Shvatila je da se vrti, trči u krug kao kad je bila dijete, krećući se iz čiste i jednostavne radosti

kretanja. Veseli zvuk odgovorio je njenom vlastitom smijanju i vidjela je da joj se dječak osmjehuje.

Naizgled bez napora, preskočio je ogradu samo s jednom rukom oslonjenom na vrh stupa. Gabbie se popela, ali čak joj je i ta inače nespretna kretnja bila usklađena s pjesmom, sva od ritma i sklada. Odveo ju je u šumu, u hladno zelenilo stabala. A u nježnoj je večeri drveće pjevalo a Gabbie je slušala.

Nikad joj šuma nije izgledala ovako, živa, prepuna života i energija koje je mogla vidjeti. Tmina je postala meka zaštitnička tama, otkrivajući joj jednu novu dimenziju. Mogla je vidjeti svaku granu i list, i svako drvo, svako jedinstveno. Vidjela je da se tu nalazi još jedan svijet, skriven, okružen svijetom u kom je rođena i sadržan u njemu. Znala je da je ovaj drugi svijet oduvijek tu, ali ga nikada nije bila u stanju vidjeti. Sada, usred ovog mahnitog i radosnog plesa, vidjela je taj drugi svijet. A u tami je dječak sjao vlastitim blijedim plavičastim svjetlom.

Zatim je dječak počeo plesati ukrug oko nje, cijelo vrijeme svirajući frulu, vrteći se poput Pana na bakanaliji. Gabbie je gledala dječakova ramena i leđa dok se vrtio, mlade mišiće jasno ocrtane pod kožom. Miris divljeg cvijeća, meda i začina nasrnuo joj je na nosnice dok joj se dječak sve više približavao. Bože, kako je lijep, pomislila je, i osjetila njegovu blizinu. Kad se okrenuo, vidjela je da mu je bez obzira na ludi ples erekcija još tu, kao posveta njenoj krasoti. Gabbie je bila prožeta željom prema ovom dječaku. Njeno je tijelo postalo izdvojeno biće, živo i svjesno; svako mišićno vlakno željelo joj se iskrivljavati i uvijati, napinjati i opuštati, i pridružila se plesu. Koža joj je bila nabijena strujom, kosa joj je letjela uokolo poput tamne aure. Bradavice su joj bile ukrućene do boli a trbuh i prepone bile su joj oblivene vlažnom vrelinom. Daleki glas duboko u njoj vrištao je od strave, preklinjući je da utekne. Ušutkala je taj glas.

Ne znajući otkuda se stvorio pred njom, Gabbie je postala neodređeno svjesna kako joj njegove ruke raskopčavaju košulju i kako joj hladan zrak dodiruje grudi, dok joj je jezikom palucao preko obraza. Tijelo joj se zgrčilo, iznenada se napinjući poput opruge, i zatim joj je blago dodirnuo lijevu dojku. Rasprsnula se u bljesku vlažne žege, otpuštajući tijelo u divljem neobuzdanom grču.

Gabbiena koljena su popustila i ona je stala padati, ali obuhvatila ju je iznenađujuće snažna ruka, zadržavajući je uspravnom kao da je dijete. Koža joj je bila natopljena znojem koji se slijevao s nje, i nije mogla doći do zraka. U udaljenom se uglu njenog uma svjesno biće imenom Gabbie iznenada skvrčilo od užasa, dok joj se tijelo izmicalo kontroli, postajući zasebno biće. Osjetila je kako se njen pad pretvara

u nježno spuštanje na tlo. Zadrhtala je dok su valovi ugode tekli njenim tijelom, otupljujući joj zadnji tračak volje. Blago je rekao: - Dođi, ljepotice mala, dođi, i daj mi da ti podarim užitke. - Sagnuo se i poljubio je. I zatim joj stao piti dušu.

Spretno je raskopčao rasporak njenih traperica. Rukom je ocrtao vatrene krugove na njenom trbuhu i dah joj je zastao u grlu. Spustio je glavu i poljubio joj grudi i osjetila je kako joj vrutak u preponama iznova vrije. Umom joj je ovladala vrela vlažna čežnja i nije više mogla misliti. Uvukao je ruku pod gumicu njenih gaćica i među noge. Gabbie se počela tresti i bacati i izvijati poput divlje životinje, a zvuci primitivnog zadovoljstva nahrupili su joj s usana.

Zarobljen u njoj, odvojen od njenog vlastitog tijela, Gabbien um se gušio. A kroz tu opipljivu vrelinu mogla je vidjeti prizore, kaleidoskop uspomena, predivne boje raspršene iza svojih očiju, kako plešu poput prozirnih obojanih stakalaca pred zasljepljujućim svjetlom. Mogla je vidjeti svakog čovjeka koji ju je ikada privukao, i svakog se potanko sjećala. Stajali su pred njom, svi uzbuđeni i spremni, svaki od njih predmet njene požude, svaki spreman udovoljiti njenom hiru. Od školskih dana pamtila je pastuha koji se sprema objahati kobilu, i cerekanje curica dok su gledali jednog od stajskih radnika kako drži pastuhov dugi penis i trudi ga se ugurati u rasplodnu kobilu tako da ga popaljeni mužjak pritom ne zgazi. Kikot se pretvorio u uzdahe i stenjanje dok su djevojčice odjednom počele dijeliti kobilin doživljaj. Zatim su djevojčice okružile Gabbie, i mrski tuš u dvorani postao je ćutilno poprište, gdje su se čvrsta mlada tijela uvijala u vreloj pari i blistala pod plavim svjetlom. Neslućene želje narasle su u njoj i počela je žudjeti da miluje ta vitka tijela, da istraži njihove vlažne tajne, i da okusi njihove usne. Gorjela su crvena svjetla - ne, vatra, sada je vidjela - i div od čovjeka stajao je otkriven pred njom. Ruke su mu se napinjale dok je lupao po nakovnju, njegovo savršeno tijelo bilo je natopljeno znojem. Wayland, pomislila je. Zatim je znala da je dječak uz nju, i da svojim jezikom istražuje meke obline njenoga trbuha.

Kroz grimiznu izmaglicu od vlastite uzburkane krvi, vidjela je kako se mladić pomiče u položaj iznad nje. Lice mu se zamutilo i promijenilo i načas je neko drugo zurilo odozgo u nju, lice sačinjeno od ludila kojeg je neki mahniti umjetnik pretočio u tvar. Gledalo ju je lice okrutne ljepote, i zatim se to lice spustilo susresti s njenim. Vreli dah bio mu je sladak poput žitka jabukova soka, prodiranje njegova jezika podsjećalo je na reskost papra. Poljupcem joj je sažgao usne; dodirom joj je razjario kožu, i ugoda je nadrasla njenu izdržljivost. Raspaljena vlažna vrelina među njenim nogama postala je nabijena strujom, i dok se uspinjala na nove vrhunce požude, ispunjenje te požude ostajalo je uvijek taman izvan dohvata. Tražeći nedostupno

ispunjenje, Gabbie je prešla granicu između strasti i patnje. Požuda je ustuknula kad se, u tome času, ugoda preobratila u bol.

Gabbie je spoznala agoniju. A strava ju je svu obuzela. Strah, dubok i nesavladiv, spoznaja da stoji na točki gdje može biti izgubljena bez mogućnosti izbavljenja, prožela ju je, odnoseći je izvan tjelesnih briga i strasti; bila je na rubu gubitka svojeg duha. Unutar vlastita uma zavrištala je od strave, ali usne su joj samo zastenjale užitkom, jer joj je tijelo ostalo razlučeno od nje. Zarobljena unutar sebe, znala je da ovo nema ničeg s ljubavlju. Ljubav je bila pružanje a ovo je bilo uzimanje, čupanje nečega dragocjenog. Gabbie je opet u svom umu zavrištala, ali tijelo joj je ispuštalo samo promukle zvukove spolne naslade.

Mladić ju je spopao životinjskom strašću, zubima i noktima ostavljajući vatrene tragove na njenoj bijeloj koži, svakim štipanjem i grebanjem izazivajući ciktaj zadovoljstva. Duboko u sebi, Gabbie se skutrila u strahu, promatrajući vlastito tijelo, tako bezumno u svojoj grotesknoj požudi da mu je čak i ova bol postala užitak. Tiho, u sebi, zaplakala je u smrtnome strahu. Gabbie je osjećala kako dječakove ruke bacaju izopačene čini na njeno tijelo i znala je daju se sprema uzeti. I znala je da, jednom kada je uzme, nikada se više neće vratiti svijetu kojega je znala. Jer, duboko u sebi, znala je da iza ovog zadovoljstva i ove boli leži samo smrt.

Kad su se ugoda i strava stale uspinjati do vrhunca, umiješao se neki zvuk, i taj udaljeni, zarobljeni dio Gabbiena uma okrenuo se ka njegovom izvoru. Netko ju je zvao imenom. Glas je bio dalek, ali približavao se. Zatim je čula kako poznati glas zaziva: - Gabbie? - Sažižuća patnja prodrla joj je kroz prepone, i osjetila ju je kao električni šok dat tkivu koje je odviše nježno i za najblaži dodir. Izvijala se i uvrtala kao da joj je struja puštena kroz tijelo, potiho uzdišući, nesposobna niti vrisnuti od intenziteta naboja energije. No čak je i u tom trenu znala da je ovo samo obećanje pune porcije agonije koja joj se sprema. Mogla je samo potiho jecati dok su valovi vreline i bola hitali da je proždru, i shvatila je da će ih morati trpiti beskrajno dugo dok je ne sustigne smrt.

Zatim je crvene žege nestalo, a ostala je bol. Gabbie je osjetila kako joj se nešto poput slapa studene vode slijeva niz grozničavo tijelo. Srce joj se steglo i dah joj se sledio u grudima dok se krutila. Zatim joj je srce nastavilo kucati, i jednim je očajničkim udahom zarila krhotine leda u svoja pluća. Ležala je smrznuta i bolesna, poharano tijelo drhtalo joj je u odgovor na silovit prijelaz iz zagušljive vreline u ledenu tminu. Nešto se odvojilo od nje, ostavljajući je nošenu morem studenog praha, a nabijanje u njenim ušima bilo je zvuk dalekih udara o stijene od ebanovine. Plutala je po tom arktičkom oceanu bez

svjetlosti. Prvi osjet koji joj je prodro kroz tu tminu bio je miris. Vlažna zemlja. U glavi joj se više nije vrtjelo od slatkih aroma; sad je njušila bogati humus, i spregu mirisa drveća i lišća, vonj trava i mošus udaljene lisice, sve nošene hladnim noćnim zrakom. Nezgrapno, neodlučno, um joj se vraćao tijelu. Postala je svjesna drhtanja, i osjet joj se nekako približavao, dok nije shvatila da se to njeno tijelo trese, da joj zubi glasno cvokoću. Pomaknula je glavu, i bol joj je sijevnula iza očiju, tako snažna da je zaplakala. Zatim ju je obasjala svjetlost, gotovo zaslјepljujuća. - Što! - rekao je daleki glas. - Gabbie! Za Boga miloga!

Gabbie je osjećala kako se crna izmaglica odiže. Zatreptala je i protresla glavom. Strave je nestalo, kao da ju je netko otjerao, ali puno boli i stravične studeni ostalo je i nije se mogla prestati tresti. Zatim je Jack stajao nad njom.

Spustio je fenjer, i ona je okrenula glavu od zaslјepljujućeg svjetla. - O Bože, pa što je to bilo? - rekao je promuklim šaptom. Oči su joj se odbile fokusirati i mogla je samo izdaleka spoznati Jackove riječi; njihovo joj je značenje izmaklo prije nego ga je uspjela zadržati. Djelići misli počeli su se spajati, i pogledala se. Tijelo joj je bilo gotovo nago, košulja raskopčana i razdrljena, traperice i gaćice strgnute oko jednog gležnja. Ležala je u blatu kraj puta prema Trolovu mostu u šumi. Grudi su joj bile prekrivene ugrizima i ogrebotinama, kao i trbuh. Bradavice su joj natekle od hladnoće, i bol joj je razdirao stegna svaki put kad bi se pomakla. Gabbie je postala svjesna da joj je vlažna kosa zalijepljena za glavu i lice, zastirući joj pogled, i slabašno je pokušala odmaknuti njene tamne pramenove od očiju. Zbunjeno je zatreptala i počela plakati. Nemoćno je posegnula prema Jacku. On je rekao: - Zaboga, Gabbie, što se dogodilo? - primajući je u zagrljaj.

Napokon je progovorila. - Jack? - Glas joj je bio napola promukli šapat.

Gabbie je osjetila kako ju brzo podiže. Dok ju je nosio natrag kući, osjećala je kako gubi kontrolu nad sobom. Posljednji trag strave koja joj je razdrmala dušu i sjećanje na luđačku, zaslјepljujuću strast nestali su, i zamijenilo ih je tako duboko gađenje da joj se od njega um zgrčio od patnje. Zaplakala je, i duboki jecaji razdrli su joj tijelo nezadrživim drhtajima. Trbuh joj se zgrčio časak potom i okrenula je glavu i povratila. Između jecaja prošaptala je: - Jack, tako me strah. - Još je bila plakala kad ju je unio u kuhinju, taman prije nego što je pala u nesvijest.

Gabbie je zatreptala. Srce joj je lupalo a usta su joj bila suha. - Vode - rekla je, a glas joj je zvučao kao suhi kreket. Gloria joj je natočila čašu iz bokala i pomogla joj podići je dok je pila. Gabbie se zavrtjelo u glavi od napora, kao što juje obuzela i mučnina. Voda je bila hladna i svježa, i Gabbie je pila velikim gutljajima. Mučnina ju je brzo prošla i pogledala je oko sebe. Bila je u vlastitoj sobi.

Gloria je stajala kraj nje, s Philom odmah do sebe. - Dobro si, dušo? - upitala je Gloria.

- Jesam, valjda. - Gabbie se slabašno osmjehnula. - Što se dogodilo?

Gloria je pogledala Phila, koji je rekao: - Nadali smo se da ćeš to ti nama reći. Zar se ne sjećaš?

- Čega? - upitala ga je Gabbie.

Gloria je sjela na stolicu kraj kreveta. - Otišla si u štalu jučer oko pola osam. Jack se pojavio u osam i mislila sam da si otišla u svoju sobu. Kad sam vidjela da te tu nema, Jack je uzeo fenjer i otišao do štale. Nigdje te nije mogao naći, ali vidio je stope na blatnoj zemlji, koji su išli od livade prema šumi. Otišao je za njima i našao te na stazi.

Gabbieno čelo se nabralo od razmišljanja. - Ma... Sjećam se kako sam išla preokrenuti sijeno konjima, i mislila sam... - Glas joj je zamro. - Ne sjećam se više ničeg. - Odjednom ju je pohodila strava; ali nije mogla odrediti izvor toga osjećaja. Bila je to samo bezimena i otupljujuća strava. Boje joj nestalo iz obraza i prošaptala je: - Što se dogodilo?

Phil je rekao: - Netko te pokušao silovati, mila.

Gabbie je ušutjela. Nekako se to nije činilo moguće. Pomislila je da bi se sjećala da ju je netko htio silovati. Blago je rekla: - Silovati? - Pogledala je oca i vidjela da mu je lice krinka obuzdanog bijesa. Po prvi put otkako je došla živjeti s njim, vidjela je oca odista razgnjevljenog. - Netko me pokušao silovati?

- Bila si prilično ozlijeđena, dušo - rekla je Gloria. - I gorjela si od vrućice. Ostavljena si... Gabbie se pogledala, kao da želi vidjeti kroz pokrivač i majicu koju je nosila, kao da želi pogledati u vlastito tijelo. - Je li...? Jesam li...?

Gloria je primila Gabbie za ruku. - Liječnik bi trebao doći svakog časa. Čuj, možemo i poslije o tome. Trebaš se odmoriti.

Gabbie se naslonila na jastuke. - Nisam umorna. Samo sam

zbunjena.

Phil je rekao: - Ne sjećaš se ničega?

Gabbie je osjetila kako joj se strah smanjuje. Mogućnost silovanja djelovala joj je nekako daleka. Osjećala je modrice i otekline, ali nekako ne i... Nije znala što osjeća. Zatim je rekla: - Jack?

- On je dolje, čeka - rekao je Phil. - Bio je ovdje cijelu noć, spavao je na kauču, ako je uopće spavao.

- A dečki? - Gabbie se odjednom zabrinula za svoju braću. Ako je neki manijak došao ovamo, mogli bi biti u opasnosti.

- Dobro su.

- Mogu vidjeti Jacka?

- Jasno - rekla je Gloria, ustajući sa stolice kraj kreveta. Phil je poljubio Gabbie i otišao za suprugom iz sobe.

Gotovo odmah potom Jack je bio uz Gabbie. Djelovao je iscrpljeno, bio je neobrijan i izgužvan. Nasmiješio joj se. - Bok.

- Bok i tebi - rekla je, uzvraćajući mu osmijeh. - Ne pripada mi poljubac?

Sagnuo se i poljubio je. - Jesi mi dobro?

Rekla je: - Ma... Ne znam. Ah, ne sjećam se skoro ničeg. - Promotrila mu je lice i vidjela da se svojski trudi djelovati opušteno. Iza blagih riječi i nježnog osmijeha, kiptio je i bio duboko zabrinut.

- Jesi li ti dobro?

Maska se slomila i suze su mu se skupile u očima. Glas mu je postao pun emocija. - Ne, ja... ja baš ne mogu podnijeti ovo. - Duboko je udahnuo. - Ja nisam nasilna osoba, Gabbie, ali kunem ti se da ako mi ta životinja padne šaka, ubit ću ga.

Snaga njegovih osjećaja zapanjila je Gabbie. - Hej! Smiri se.

Jack se prestao svladavati i suze su mu potekle niz obraze. Primio ju je za ruku i pogledao je. - Znaš... volim te, znaš?

Nasmijala se. - Znam. Volim i ja tebe.

Sjeo je na krevet i nagnuo se, ponovno joj dajući poljubac. - Da se nešto dogodi... Poludio bih, shvaćaš? - prošaptao je.

- Jah, znam - uzvratila mu je šaptom, držeći mu glavu tako da mu se obraz oslonio o njen, zanemarujući bockanje njegove brade. Toga je trena osjetila vezu među njima i znala da kakve god sumnje da je imala sada ih više nema. Uslijedila je duga tišina, nakon koje je Gabbie rekla: - Čudno, ali ne osjećam se kao da sam silovana. - Jack se

ukrutio, i rekla je: - Hej, smiri se, Jack. Ozbiljno ti kažem. Osjećam se... umorno, i izmrcvareno, ali... nekako ne bih rekla... - Pogledala ga je. - Mislim da bih znala. - Zatvorila je oči i poljubila Jacka. Pustila ga je iz zagrljaja i on je sjeo natrag.

- Nešto se dogodilo - rekla je potiho. Glas joj se spustio gotovo do šapta dok su joj djelići prizora prolijetali pred očima. - Ali... nije bilo ono što oni misle.

Prije nego je Jack mogao odgovoriti, jedan od dječaka viknuo je odozdo: - Došao je doktor! - Čulo se kako se vrata u prizemlju otvaraju, zatim lupaju, dok su Sean ili Patrick pružali bučnu dobrodošlicu. Trenutak kasnije ušao dr. John Latham i istjerao Jacka iz sobe dok ne pregleda pacijenticu. Jack je otišao u prizemlje i zatekao Phila i Gloriju kako razgovaraju s jednim čovjekom u dnevnoj sobi.

Čovjek je dignuo pogled kad je Jack ušao a Phil je rekao: - Jack, ovo je detektiv Mathews. - Policijski detektiv došao je za petama liječniku i vratio se na ono što je govorio kad je Jack ušao.

- Oprostite, g. Hastings, ali ako se ne može ničega sjetiti, mi malo toga možemo učiniti.

Phil je djelovao razjareno. - Moju kći siluju, a vi tu ništa ne možete?

Detektiv je podigao ruke. - G. Hastings, znam da ste uzrujani, ali nećemo znati da je silovana dok liječnik tako ne kaže. Prema onom što vi kažete o njenom stanju, možemo u priličnoj mjeri izbaciti mogućnost da je djevojka samu sebe izgrizla i napravila si modrice, tako da imamo dovoljno dokaza da je bila napadnuta. Ali ukoliko ne dobijemo fizički opis sumnjive osobe, ostajemo u slijepoj ulici. Dat ćemo jedno vozilo koje će obilaziti ovo područje narednih par dana, i pratit ćemo sve čudne tipove koji bi se mogli pojaviti u gradu, ali mi nemamo trag. Kvragu, ako je lutalica, mogao bi već biti na pola puta do bilo kamo. - Zastao je, i dodao: - Ja nisam odvjetnik, ali čak i da nađemo nekog, još uvijek možda i nećemo imati dokaza da ga optužimo za napad. Ako ga se ne identificira, nećemo ga moći vezati uz ovaj zločin.

Phil je rekao: - Čujte, ne zanima me što ćete mu prišiti. Samo ulovite gada.

- Napravit ćemo koliko možemo. Znate, čim vam kći bude u stanju, htio bih malo popričati s njom. - Okrenuo se Jacku. - Ti si taj koji ju je našao? - Jack je kimnuo i detektiv ga je odveo u stranu postaviti mu par pitanja.

Nešto kasnije dr. Latham je sišao u prizemlje. Rekao je: - Dobro je. Samo je čuvajte dan ili dva, i javite mi ako joj se groznica vrati. - Pogledao je Phila i Gloriju s negodovanjem. - Bilo bi mi drago da ste je sinoć doveli u hitnu.

Gloria je djelovala zbunjeno. - Ja... Nije mi izgledala naročito loše, mislim otekline na tim ugrizima i ogrebotinama nisu nastale do jutra, ili preko noći. - Glas joj je posustao kad je dodala: - Od bolnica mi...

- Pa, dao sam joj injekciju protiv tetanusa, i dozu tetraciklina, tako da joj te ogrebotine neće naročito naškoditi, ali... Čujte, neću vam držati lekcije. Samo ubuduće nemojte tako naprečac postavljati dijagnoze, u redu?

Phil je rekao: - Nećemo - i krajem oka pogledao suprugu. Sinoć je Phil bio izvan sebe, a Gloria se činila oazom mirnoće - uvjerila je svog muža da je Gabbie samo malo natučena. Natjerala ga je da se složi, dok joj je pomagao staviti grozničavu djevojku u krevet, da ogrebotine na njenim grudima i trbuhu ne djeluju ozbiljno. Gloria je procijenila da je Gabbiena temperatura možda malo iznad trideset osam, tako da se nevoljko složio da ju ne treba odvesti u bolnicu. Jutros, kad ju je Gloria pogledala, vrućica je još trajala, i bila se otkrila tijekom noći. Gloria je vidjela otekline koje su joj nastale u snu i pohitala je do telefona, Aggie joj je rekla za dr. Lathama. Bila je potrebna sva Glorijina moć uvjeravanja i spominjanje Aggienog imena da ga nagovori na kućnu posjetu.

Phil je rekao: - Doktore, kako je? Je li Gabbie silovana?

Dr. Latham je rekao: - Prema mojoj procjeni nije. Nema fizičkih tragova penetracije.

- Jeste li sigurni? - upitao ga je Phil.

Liječnik je shvatio Philovu zabrinutost. - Sto posto? Ne, sve je moguće, ali kladim se u trideset godina prakse da nije ušao u nju. Ne, vaša kći je prilično izmrcvarena - oni tragovi zubi simptomi su prilično bolesnog uma. - Razmislio je na trenutak. - Te rane su čudne, više kao da je opečena nego zarezana. I kunem se da ima sitne plikove na koži ispod stidnih dlačica. - Promotrio je zbunjene izraze lica Glorije i Phila, i rekao: - Ne, ne bih rekao da je silovana. - Nakon kraće tišine dodao je: - Ali, praktički, stvari se svode na isto. Bila je napadnuta i treba joj pomoć da to prebrodi. Mogu vam preporučiti nekoga ako hoćete.

- Psihijatra? - rekao je Phil.

- Ili psihologa. Ili nekoga iz centra za pomoć silovanim ženama gore u Buffalu, možda. Znakovi emocionalnih teškoća ne moraju se

pojaviti odmah, zato budite na oprezu. Ako je nezadovoljna, ili teško može zaspati, ili se počne čudno ponašati, recimo iznenadno se uzruja ili počne mahnitati, ili dugo ništa ne govori, samo mi javite. Preporučit ću vam nekog.

Phil je zahvalio liječniku, a detektiv je otišao postaviti Gabbie par pitanja. Kad su obojica otišli, Gloria je otišla gore sjesti uz Gabbie. Phil i Jack ostali su stajati u dnevnoj sobi i razmijenili pogled koji je otkrio da obojica osjećaju isto: uvredu i nemoć.

3

- Hej! - viknula je Gabbie. Kao i obično, njeno se protivljenje nije uzimalo u obzir i blizanci su nastavili bitku. Dižući pokrivače, ustala je iz kreveta i staštila se niz hodnik do njihove sobe. Sean i Patrick valjali su se po podu, i koškanje im se bližilo točki na kojoj će prerasti u bitku. - Hej! - opet je viknula Gabbie.

Dječaci su obustavili sukob. Dižući pogled, Sean je rekao: - Što?

- Nosi to van - naredila je Gabbie.

- Što da nosim van? - rekao je Patrick s onim zlim izrazom lica za kojeg su samo mlađa braća sposobna.

- Svoju buku, svog brata i sebe - rekla je, strpljenja na kraju. - Ili će vam, kad se vrate Gloria i tata, izgorjeti turovi. - Okrenula se na peti, ne čekajući njihovu obranu. Zatim se osvrnula jer je čula povik. - Što!

Patrick je ustao i pokušavao podići Seana. - Rekla si da ga nosim van. - Oba dječaka srušila su se na pod od neobuzdanog veselja.

- Oh! - rekla je Gabbie povlačeći se u svoju sobu. Dobila je ravno dvadeset i četiri sata obzira od dječaka otkako ju je Jack donio kući. Jučer su cijeloga dana dječaci praktično hodali na prstima i razgovarali šaptom, kako ne bi ometali Gabbien odmor. Sad je bilo kao i obično. Odustala je od oporavljanja i skinula veliku majicu koja joj je služila kao spavaćica. Zastala je na trenutak pogledati svoje nago tijelo u velikom zrcalu postavljenom na vrata i stresla se. Otekline su splasle, ali sad su se pojavili ružni tragovi, poput sitnih plikova od sunca, napuhani podsjetnici na neki užasan susret kojeg se nije mogla sjetiti. Uzdišući, izvadila je gaćice iz ormara i ušla u njih. Obukavši košulju i traperice, navukla je čizme, odlučna da sve ove čudne stvari ostavi za sobom. Uostalom, morala je raditi s konjima.

Vrativši se u hodnik, otkrila je da su dječaci otišli, i pretpostavila da su krenuli na poslijepodnevnu utakmicu bejzbola u parku. Phil i

Gloria otišli su do Buffala preko dana. Phila su tražili da govori na svečanom ručku u jednoj knjižnici, a Gloria je skoro morala složiti napad živaca kako bi ga natjerala da ode. Htio je ostati uz Gabbie makar ga je ona uvjeravala da je s njom sve u redu. Phil je prihvatio tek kad je Mark pristao paziti na kuću, pa su on i Gloria odlučili otići na dnevni izlet, prvo u kupovinu, a zatim i na večeru u Cloister, koji je bio na glasu kao jedan od najboljih restorana u državi.

Prolazeći kraj knjižnice, uočila je da Mark sjedi za računalom njenog oca pa je provirila kroz vrata. - Bok. Kako ide?

Mark je podigao pogled i nasmiješio joj se, i Gabbie je odjednom pomislila kako je on vrlo drag čovjek. Provela je samo kratko vrijeme s Markom i Garyjem, više s Garyjem, jer su ona i Jack igrali tenis s njim i njegovom djevojkom Ellen. Ali, kad je bila u Markovom društvu bilo joj je ugodno.

Rekao je: - Prilično dobro. Tu smo skoro gotovi, i sutra se spremamo za izazove podruma. Kako je s tobom?

Slegla je ramenima. - Još imam ranice. Ali preživjet ću.

- Tako treba.

- Što će ti tatin kompjuter?

- Služi mi da popišem knjižnicu. Sebi ću napraviti ispis, a tvom tati će ostati ove diskete. Može ih dopuniti kad nešto kupi ili proda.

Odmahnula je glavom. - Sumnjam da će se sjetiti. Tekst procesor mu se sviđa, ali sve ovo ostalo kao da je s drugog planeta što se njega tiče.

Mark se nasmijao. - Znam. Ja sam napisao program za katalogiziranje.

Gabbie se zadržala na vratima, kao da neko vrijeme ne može ništa reći. Malo zatim, Mark je rekao: - Ti se priča o tome?

- Dosta je čudno.

- Ja se bavim čudnim stvarima. - Čvrsto ju je pogledao. - Gabbie, ako ne želiš pričati, nećeš mi povrijediti osjećaje. Ali ako ti treba nečije uho, bit ću više nego sretan da te mogu saslušati. - Osmjehnuo se. - A još sam i psiholog.

- Nisam to znala. - Činilo se da je iznenađena.

- Većina ljudi ne zna. Nemam praksu, ali imam doktorat iz psihologije poremećaja i dozvolu države New York na kojoj piše da sam psihić. Tako sam se i počeo baviti okultnim, istražujući čudne psihološke fenomene. Prva knjiga koju sam napisao bavila se

psihologijom paranormalnog, a to je vodilo drugim stvarima na polju okultnog. Pomalo sam udaljen od vremena kad sam bio na kliničkoj praksi, ali još uvijek znam slušati.

Pričekala je, kao da razmišlja o ovome što je rekao. Zatim je rekla: - U povjerenju?

- Apsolutno. - Stisnuo je par tipki, snimajući to na čemu je radio, a ona je otišla do stolice. On se naslonio, radnog stola između njih, i ništa nije rekao.

Počela je nakon nekog vremena. - Ono zbog čega se brinem je da se ne sjećam skoro ničeg. Mislim, čula sam da ljudi imaju blokade i takve stvari od traumi, ali ne osjećam se naročito... traumatizirano, znaš? - Kimnuo je. - Ali to je kao... san. Kao kad se probudiš i skoro se sjećaš što si sanjao, možda imaš neku sliku ili nešto, ali ne sjećaš se većine.

- Čega se ipak sjećaš?

- Sjećam se... da sam nešto čula. I sjećam se... nekog mirisa.

- Kakvog?

- Divljeg cvijeća, mislim. U svakom slučaju, mirisalo je po cvijeću. I sigurno je bilo dosta jako kad sam ga osjetila u štali. - Nasmijala se, i izgledala je kao da joj je pomalo neugodno. - Ovo je prilično glupo, a?

- Ne, ne uopće. Mirisi su prilično temeljne stvari, snažnije nego što bi mislila. Možeš pogledati sliku svoje bake, recimo, i nemati uspomene na nju, i onda pomirisati njenu kolonjsku vodicu i potaknuti bujna sjećanja. To je uobičajeno.

- Pa, ne bih rekla da sam takav miris ikad prije osjetila. Imao je začina u sebi. Sjetila bih se... - Glas joj je zastao i oči su joj se raširile.

- Što? - blago je upitao Mark.

Iz Gabbienog lica nestalo je boje. - *Osjetila* sam već jednom taj cvjetni miris. Ma... Čudi me da se nisam odmah sjetila, jer i to je bilo prilično čudno.

- Kada? - rekao je Mark, s očitim zanimanjem.

- Kad je Mom Maslačku otpala potkova, Četvrtoga srpnja. - Ispričala mu je svoj susret s kovačem. Mark se primaknuo, laktovima se oslanjajući o stol dok je pričala. - To je tako čudno. Nisam se toga uopće sjećala do maloprije. Sigurno zbog gripe.

- Kakve gripe?

- Četvrtoga sam pokupila klicu. Jack me našao. Misli da je kovač bio halucinacija. Ja ne. Mislim da je bio jedan od onih Amiša iz

Cattaraugusa. Tako je izgledao, široki obod, naramenice, teške čizme. A imao je i čudan izgovor. I ta njegova stara kola, s prijenosnom kovačnicom otraga. Ali izgledala je... znate, zbilja starinska, ne kao ove danas koje voze na kamionetima. Zbilja ne znam kako bih to opisala.

Mark ništa nije rekao; na koncu je Gabbie rekla: - Znaš, bila sam prilično ljuta na Jacka, i dosta mi se svidio taj kovač. Nekako sam si mislila da bi mi bilo drago da se opet sretnemo, ali jedan Amiš valjda ne bi... ne znam, išao s curom koja nije njegove vjere? Nema veze.

Mark se nasmiješio i tiho progovorio. - Ne, mislim da ima. Čuj, Gabbie. Možda taj kovač stvarno postoji. Ne znam baš puno o Amišima, ali mogao bih ti to provjeriti. Je li ti rekao kako se zove?

Nabrala je čelo, zatim su joj se oči raširile. - Smith. To je to. Zvao se Wayland Smith.

Jedina promjena izraza Markova lica bilo je blago sužavanje očiju. - Wayland Smith - ponovio je ravnim glasom.

- Da. - Izgledala je kao da se trudi nečega sjetiti. - Rekao je da je iz nekog mjesta koje se zove White Horse. Valjda tamo živi. To je uglavnom sve, osim... - Spustila je pogled.

Nakon duge tišine, Mark je blago rekao: - Što?

- Pa nekako me... napalio, znaš.

Mark je šutio, odsutno se lupkajući olovkom po obrazu. Zatim je rekao: - To te zbunilo?

Gabbie je ulovila njegov pogled, i činilo se da joj je neugodno. - Da, valjda. Kao da su dvije različite osobe, tu - prstom je dodirnula prsa - u meni. - Gabbie je zastala, trudeći se odabrati riječi. - Ja, prava ja sam, znaš, normalna. - Glas joj se spustio, pokazujući da joj je nelagodno. - Imam nagone, znaš. Uzbuđuje me... Jack, znaš.

Mark se nasmiješio. Osmijeh je bio prijazan i topao, a ne podrugljiv. - Da, znam.

Gabbie se smeteno nacerila. - Stalno to radim kad sam živčana. Znaš, znaš, znaš. - Odmahnula je glavom. - Baka mi je stalno prigovarala što svaku rečenicu završavam sa 'znaš'. - Ozračje je postalo opuštenije, i Gabbie se počela opuštati. - Čuj, kad sam s Jackom, prilično se napalim, ali to je nekako normalna stvar... - Zaustila je nešto reći, zatim je zastala i umjesto toga rekla: - Vidiš?

Oboje su se nasmijali. Mark je rekao: - Vidim.

- Ali s ovim kovačem... Pa, bio je pristojan i sve to, ali dok je radio, samo sam mislila na njegovo tijelo. - Glasno je uzdahnula. - Mislim,

bio je drugačiji, ali... - Dugo vremena je razmišljala i naposljetku rekla: - ...ali ja obično ne razmišljam o muškome tijelu. Mislim, Jack ima fantastično tijelo, i smetalo bi me biti s nekim tko mi je odbojan, ali ono što čovjek priča i kako razmišlja, kakvi su mu stavovi, to su, valjda, stvari koje me privuku. - Kao da opet nije mogla odabrati riječi.

- A s ovim Waylandom nije bilo tako?

Gabbie je rekla: - Bože, ne! - Opet je ušutjela prisjećajući se. - Gledala sam ga dok je radio, i sva sam se oznojila, i samo sam mislila kako bih mu stavila ruke na tijelo. - Smeteno se nasmijala praveći pokret hvatanja, i u čudu je odmahnula glavom. - Podigao me u sedlo, nakon što je završio s potkivanjem, i kad je stavio ruke na mene, skoro sam svršila u hlače. - Gabbien je ton od nelagodnog postao uzrujan. - Mark, to me plaši. Htjela sam ga povaliti na licu mjesta. Mislim, nisam razmišljala ni o ljubavi ni o vjernosti Jacku ni o svom djevičanstvu ni o ničem. Samo sam mu htjela skinuti hlače i ševiti se. - Spustila je glas. - Kao da je imao nekakvu moć nadamnom. Jesam li luda, ili što?

Mark se nasmiješio. - Rekao bih da si malo više 'ili što' nego luda. - Gabbie mu je uzvratila osmijeh. - Seks je prilično težak doživljaj u svakom slučaju. - Načas juje proučio. - Pogotovo ako si prilično nova u tome. Možda se s vremenom naučiš bolje nositi sa spolnom privlačnošću, ali to je još uvijek nešto što te može gadno protresti. Svako toliko sretnemo nekoga za kim poludimo a da s tom osobom nemamo blage veze. Inače nam treba druženje, stvaranje povjerenja, i neko vrijeme da bismo stvorili vezu, znaš? - Oboje se nasmijalo na ovo. - Ali ta druga stvar, kemija, ljubav na prvi pogled, udar groma, kako god to zoveš, to je prilično strašna stvar. To se zna dogoditi čak i starijim tipovima poput mene. Evo, prošle godine, upoznao sam jednu osobu na konvenciji pisaca... Pa, da ne ulazim u detalje, kad smo se rukovali na rastanku, bilo je kao da me opržila struja. Malo mi je falilo da padnem u nesvijest.

Gabbie se uzbudila. - To je to! Skoro sam iskočila iz kože kad me dotaknuo. - Spustila je pogled. - Skoro kao da sam imala orgazam.

- To je moćna i iskonska stvar. I nema baš puno smisla. Zbog takvih stvari ljudi ulaze u veze koje nikako nisu dobre za njih.

Gabbie je kimnula. - Kao moji mama i tata?

- Nisam upoznao tvoju mamu, ali prema onih par riječi koje je rekao tvoj tata, moglo je biti tako. Vidio sam slike tvoje mame, i pravi je komad. - Namignuo joj je. - Kao i njena kći. - Gabbie se bez nelagode nasmiješila na kompliment. - A tata ti je bio prilično mlad kad su se upoznali. Po svemu bi se reklo da im je veza počela burno.

Čak ti ni danas oni sami možda ne bi mogli reći što su tada vidjeli jedno u drugome. - Pričekao je. - Hoću ti reći da, kad naletimo na takvu kemiju, to bude jače od nas i nema previše smisla. I čovjek se prepadne. Također, daje ti osjećaj da netko drugi ima moć nad tobom, a to obično nije ugodno. Često znamo odbijati one koje volimo, čisto zbog te moći koju imaju nad nama. - Gabbie je i dalje djelovala zabrinuto. - Čuj, rekla si da si imala gripu, je li tako? - Pokazala je da je. - Pa, kad smo u groznici, znamo se čudno ponašati. Nisam doktor medicine, ali čitam periodiku, i znam da se u groznici hormoni i ostali dijelovi tvoje biokemije čudno ponašaju. Možda je taj momak imao takav učinak na tebe dijelom i zbog groznice. Ili si barem reagirala jače nego inače jer ti je kemija u tijelu bila malo zbrčkana i to ti je smanjilo normalne inhibicije. Ili tako nešto.

Gabbie je uzdahnula. - Nadam se. Nadam se... da nije nešto... znaš, ono, nešto što sam zbilja htjela... potajno ili tako nekako. - Pogledala je ruke, preklopljene u krilu. - Ono, možda je taj tip u šumi... nešto vidio u meni...

Mark je blago rekao: - Gabbie, ako se uzbudiš zbog zgodnog, snažnog mladića ne znači da si drolja. Nemaš zbog toga neonski znak na čelu koji svakog muškarca u prolazu poziva da skoči na tebe. A čak i da se baviš seksom iz zabave, čak i da si do sada imala desetak ljubavnika, silovanje je druga stvar. Sasvim druga stvar.

Mark je neko vrijeme proučavao Gabbie ne govoreći. Izraz lica bio mu je ozbiljan, ali ton mu je ostao umirujući kad je rekao: - Nije neobično da se žrtve zbune i izgube iz vida što je razumno a što nije. Možeš se sva rastrojiti, osjećati se na neki način odgovorna zato što si napadnuta. Shvaćaš? - Na licu joj se vidjelo da još dvoji. - Čuj, ulovit ćeš se kako si govoriš 'mogla sam to nekako spriječiti', ili 'sigurno sam potajno htjela da me siluje', ili 'Bog me tako htio kazniti', ili tako nešto, i krivnja će ti odmah navrijeti.

Malo je podigla pogled. - Mislila sam otprilike tako. Mislila sam da je možda... znaš, da sam ga ja potaknula... da sam ja kriva.

- Nisi. Ali možeš se prepasti i smesti i misliti da jesi. - Čvrsto ju je pogledao. - A koji put se ljudi oko nas također smetu i potiču takve osjećaje. Recimo dečki ili očevi. Imala si takvih problema?

- Ne, i tata i Jack su savršeni. - Oči su joj na to zasjale, i nasmiješila se. - Jah, bili su mi sjajni.

Mark se opet nasmiješio. - Zapamti, nisi ti kriva. Dobro? - Kimnula je. - U redu, imaš li kakvih novih sjećanja na ovo što se dogodilo u štali?

Slegla je ramenima. - Ne znam. Sjećam se onog kovača bolje nego

toga što je bilo u štali. Tip u štali? Znam samo da je bio mlad, možda čak mlađi od mene. I bio je... zgodan, ali i nekako jezovit, čak lud. Možda karizmatičan. Razgovarao je sa mnom, ali bilo je ono kao da vidim da mu se usne miču ali ne čujem riječi, kao da gledam film s isključenim zvukom. Zatim je odjednom bio na meni. Ne sjećam se zbilja skoro ničeg. Čak se ne sjećam ni kako smo došli u šumu. - Naslonila se. - Znači nisam skrenula?

Nasmijao se. - Ne... Pa, možda samo malo. - Nasmiješila se. - Nema 'normalnog' načina postavljanja prema takvim stvarima, Gabbie. Bijes, žalost, neprijaznost, depresija, čak i euforija, sve je to moguće u različitim trenucima. Samo svakako budi iskrena sa samom sobom oko svojih osjećaja toga časa, a ako ti bude teško, nemoj se uopće ustručavati da me nazoveš, okej?

Gabbie je kimnula. - Znam ja prilično dobro biti iskrena oko svojih osjećaja. Morala sam prilično odrasti u životu.

- Kao što sam i shvatio. - Pričekao je. - Da sam na tvom mjestu, samo bih nastavio živjeti. Ne bih nastojao zaboraviti, samo bih pustio svemu čega se prisjetiš da izađe, i ne bih se neko vrijeme brinuo oko praznina. Doći će ti kada dođe.

Ustala je i rekla: - Pa, to ima smisla. - Zagrizla je donju usnu razmišljajući. - Mislim da je taj miris bio... na neki način dio cijelog tog seksa. - Uzdahnula je. - Pa, ako se sjetim još nečeg, mogu razgovarati s tobom?

- Jasno, uvijek.

Krenula je ka vratima. - Moram pogledati konje. Jack je možda sve pokvario, znaš - rekla je lepršavo.

- Ne smeta ti ići u štalu?

Osmjehnula se. - Mislim da se tip tamo više ne mota, je li tako?

- Ako hoćeš, otići ću s tobom.

- Ne, u redu je. Ja sam velika cura. - Krenula je izaći, i zatim je stala i rekla: - Hvala, Mark.

- Nema na čemu, Gabbie. - Gledao ju je kako izlazi. Bila je dražesna djevojka. Osmjehnuo se sjetivši se Garyjeve primjedbe o ubijanju Jacka. da je deset godina starija možda bi i on isto pomislio. Čuvši kako je zalupila vratima, uzdahnuo je i dodao si: ili da sam ja petnaest godina mlađi. Kikoćući se, promijenio je to u dvadeset godina. Zadovoljno ostavljajući misao na stranu, podigao je slušalicu. Dobio je vezu nakon drugog zvona. - Gary? Napravi mi jednu uslugu. Otiđi do dosjea i potraži ime Wayland Smith. Pogledaj što imamo o njemu. Nemoj me zvati ovamo. Drži to kod sebe dok se ne vratim. -

Poslušao je. - Ne, bit ću tu negdje do jedanaest, mislim. Phil i Gloria trebali bi se do tada vratiti. Lijepo se provedi u kinu s Ellen. - Spustio je slušalicu. Naslonivši se, dugo vremena je razmišljao o onom što mu je Gabbie rekla. Napokon, pomirivši se s time da će s ovom najnovijom tajnom morati biti strpljiv, vratio se računalu, koje je strpljivo očekivalo naredni unos podataka.

4

Kad se Mark vratio kući, Gary ga je čekao u sobi koja im je služila kao ured. Blackman je odložio ispis s Philova računala i rekao: - Nisam mislio da ćeš već biti doma.

- Ellen mora na posao, sjećaš se. Za razliku od nekih od nas, ona ne može tražiti da ujutro sat vremena ostane dulje u krevetu. Hoćeš rakije? - Gary je pokazao na vlastitu čašu. Mark je niječno odmahnuo glavom.

Gary je rekao: - Potražio sam ti Waylanda Smitha u dosjeima.

- Što si našao?

- On je lik iz bajki, koji se javlja u staroengleskoj poemi 'Deorova pritužba' i kasnije u Scottovu *Kenilworthu.* Smatra ga se Volundovim srodnikom; u tom obliku o njemu postoji duga priča u *Elderovoj Eddi.* Trebao bi biti nekakav superkovač, slično kao što je Paul Bunyan bio superdrvosječa. Što sve već vjerojatno znaš. A sad, hoćeš mi reći zašto?

- Mark je rekao: - Jesi li saznao gdje se pretpotstavlja da živi?

Gary je progunđao i otišao do stola zakrčenog papirima. Izvadio je snop kartica i stao ih prebirati. Našao je jednu i spustio ostale. - Piše samo White Horse.

- Potraži White Horse u mom arhivu mjesta.

Gary ga je poslušao i uskoro našao novu karticu. - White Horse. Uffington, kraj Wantagea, jugozapadno od Abingdona na Berkshire Downsu. White Horse je spomenik nepoznata podrijetla, moguće iz preddruidskog razdoblja, oblikovan uklanjanjem površinskog sloja tla, čime je otkriven donji sloj krede na obronku. Drugi bijeli konji nalaze se u Wiltshireu, Yorkshireu i drugdje, ali uffingtonski je najpoznatiji. - Gary je spustio kartice. - U redu. Mogu li sada saznati što se zbiva?

- Gabbie je rekla da je upoznala Waylanda Smitha na Dan nezavisnosti? Četvrti srpnja.

Gary je sjeo. Potiho je rekao: - Sranje.

- Dobro kažeš, kao i obično.

- Ne, mislim, možda se ime slučajno poklapa.

- Putujući kovač, s prastarom prijenosnom kovačnicom u kolima, kojeg je smatrala Amišem zbog starinskog načina odijevanja i govora? Koji kaže da živi u White Horseu? - Nastavio je, objašnjavajući potanko što mu je Gabbie ispričala. - I zapamti, ovo mi je povjerila, skoro kao liječniku, jer sam joj obećao da to ostaje među nama.

- Otkad se to kandidati na povijesnoj lingvistici bave psihološkim konzultacijama? - Gary mu je pokazao da ne mora odgovoriti. - Šalim se. Neću reći Gabbie da tračaš njen seksualni život. - Naslonio se, tapkajući prstima po rukohvatu naslonjača. - Baš nema nikakvoga smisla, Mark. To ti je kao da ploviš rijekom i sretneš Hucka Finna na splavi. Sigurno joj je netko podvalio.

Mark je dugo vremena šutio. - Moguće je da se samo puno stvari podudarilo. Možda je Gabbie u pravu i to jest neki amiški kovač iz Cattaraugusa, koji se zove Wayland i koji živi u gradu zvanom White Horse. Makar mislim da ćemo prije naći snijeg u paklu nego Amiša s engleskim imenom.

Gary je opet ustao, skinuo atlas s police i počeo listati indeks. - Evo ga. Imamo dva grada koji se zovu White Horse. Jedan se piše zajedno, Whitehorse, u Yukonu u Kanadi -

- Mislim da nas taj ne zanima.

Gary se namrštio zbog prekida. - Drugi je - osmjehnuo se kao da je znao - u kotaru William Pitt, u državi New York. - Potražio je stranicu sa zemljovidom. - Nalazi se tik uz granicu kotara Cattaraugus, na pola puta odavde do Pearlingtowna, tako da u blizini možda žive Amiši.

- Napravi mi uslugu.

- Znam, da odem i vidim ima li kakav kovač imenom Wayland Smith koji radi u kraju.

- Da. Nećeš ga naći u imeniku ako je Amiš. - Mark je uzdahnuo. - Mislim da ga nećeš naći, ali moramo biti temeljiti. Ovo me uzrujava. Ili su se bogovi slučajnosti sasvim raspojasali ili je Gabbie imala najčudnije paranormalno iskustvo koje smo ikada susreli.

- Ili je riječ o prilično čudnoj podvali - predložio je Gary.

- Na što misliš?

Gary je pogledao Marka preko ruba čaše. - Možda je netko odlučio na maloj izvesti prvoklasnu prevaru.

- Zašto?

Gary se oslonio o stol. - Postoje milijuni razloga. Mark je rekao: - Misliš na njeno nasljeđe?

Gary je kimnuo. - Provjerio sam u gradskoj knjižnici, u starim brojevima *Fortunea* i *Wall Street Joumala.* Phil se nije šalio za tolike milijune. Sumnjam da i sama Gabbie ima pojma koliko je velike posjede imala njena baka. Eldon Larker, Gabbien pradjed, bio je pravi divlji tajkun, sitna riba u usporedbi s raznim Vanderbiltima i Mellonima, ali svejedno prilično vješt oko zarađivanja novca. A baka joj je se vrlo uspješno nastavila bogatiti na njegovim temeljima. Riječ je o nafti sa Srednjeg istoka, južnoafričkom zlatu i dijamantima, visokoj tehnologiji u Kaliforniji, tvornici košulja na Tajvanu, koncernu za parfeme u Parizu, postotku od male ali profitabilne nacionalne rent-a-car agencije, tvornici pseće hrane, lancu kršćanskih knjižnica u Biblijskom pojasu... i desecima drugih stvari. A ako Gabbiena mama ne nađe načina da poništi oporuku - što nije vjerojatno; odvjetnici Helen Larker su predobri - mala je bogata s velikim B.

- Koliko velikim B?

- Džeparca? Možda tri, četiri milijuna. Ali ako rasproda posjede, tko zna? Njena bruto vrijednost bila bi, računam, preko osamdeset milijuna.

- Zašto te to zanimalo?

Gary je slegao ramenima. - Radoznao sam. - Zatim se iscerio. - A možda i ostavim Ellen i podignem Jackov ulog - hoću reći, njen ulog.

- To bih baš volio vidjeti - Mark je ušutio.

Nakon nekog vremena Gary je rekao: - Ovo te zbilja uzrujava.

- Nema nikakvoga smisla. - Naslonio se. - Sad bih popio onu rakiju, molim te.

Gary mu je natočio. Mark je rekao: - Ako netko cilja na Gabbien novac, bilo bi na tisuće vjerojatnijih podvala. Daleko bih više sumnjao na udvornog mladog instruktora tenisa hollywoodske ljepote, latinoameričkog govora i maratonske izdržljivosti u krevetu, nego na seoskog kovača. Ne znam. Ali mislim da podvala da bi se došlo do njenog novca nije uvjerljiva mogućnost.

- Ako to nije uvjerljivo, što je onda susret s pravim, živim likom iz bajki?

Mark je sklopio oči, iznenada umoran. - Ne znam. Ali kladim se u večeru u restoranu da nećeš naći nikakvog Waylanda Smitha u mjestu White Horse u državi New York.

Gary je rekao: - Nema oklade. Naučio sam ne proturječiti tvojim naslućivanjima. - Otpio je. - U redu, znači ja odem tamo i ne nađem ništa. Što onda?

- Ne znam. Zbilja ne znam. - Nakon još jedne duge šutnje rekao je: - Kad se Aggie vraća?

- Mislim za dva dana. Jack je otišao do New Yorka da joj pomogne odnijeti doma sve stvari. Zašto?

- Daj joj koji dan, pa joj svrati u posjet. Budi što neupadljiviji, ali volio bih da saznaš što zna o nečemu što mi se počelo slagati u glavi.

Gary je spustio piće i uzeo olovku i papir. Kad bi se stvari počele slagati u Markovoj glavi, to je obično vodilo do novog projekta ili otkrića u trenutnom. - Aggie će o narodnim mitovima britanskog otočja i njihovom odnosu s povijesnim događajima znati znatno više od drugih. Vidi što zna o druidskom svećenstvu... - Mark je uputio Garyja da se raspita o dugom nizu naizgled nevezanih tema. Završio je rekavši: - Vidi zna li za legende o Smithu.

Gary je završio bilježenje. - Baš prave teme za čavrljanje uz piće.

Mark se nasmiješio. - Snaći ćeš se.

- Da, sahibe. - Gary je ustao. - Idem leći. Nakon djevojke sportašice koja me potukla u svakom setu, i onda mi se cijeli film smijala, i šefa čudaka, čangrizav sam i iznuren. A izgleda da će mi sutra biti dug dan.

Mark mu je mahnuo za laku noć i ostao dugo sjediti zureći u svoje piće. U glavi je neprestano premetao stvari i stalno se vraćao osjećaju da će se najmanje vjerojatan, čak naizgled nemoguć odgovor nekako ispostaviti točnim. A to ga je svakako ispunilo čudnim i uzbudljivim strahom. Jer ako ima pravo, ta tajanstvena stvar koja je poljuljala Njemačku na prijelazu stoljeća zbiva se ponovno, u kotaru William Pitt, u državi New York.

5

Patrick se osvrnuo i Sean mu je dao signal da je sve čisto. Otvorili su stražnja vrata i sjurili se niz tri stube. Patrick je položio tanjurić s mlijekom na tlo i dječaci su šmugnuli natrag u kuću. Par trenutaka su promatrali mlijeko, a zatim je Sean rekao: - Možda neće doći ako gledamo. Kao Djed Mraz.

Patrick je slegnuo ramenima. - Možda. Dođi. Ako nas mama ulovi, dobit ćemo svoje.

Otišli su, izbjegavajući srdžbu majke, koja je u salonu s tatom gledala neki glupi film. Uspinjući se na prstima na kat, stigli su u utočište svoje sobe. Za tren svaki je bio na svom predviđenom mjestu, duboko pod pokrivačem.

Njihove posjete Barneyju Doylu učestale su, opčinjavao ih je raskošnim pričama o velikim irskim junacima i njihovim čarolijama. Zbog njegovog stavljanja mlijeka pred vrata i oni su počeli raditi isto. Jedva su mogli zaspati od očekivanja kako će ujutro sići i otkriti je li Dobar narod, kako ih je Barney zvao, uzeo mlijeko.

Dolje je, mlijeko koje je ležalo nečuvano, uočio sjajan par očiju koji se krio pod kućom. Krećući se nečujno, obličje je izašlo na mjesečinu i promotrilo tanjurić. Ernie ga je onjušio i, otkrivajući da je neočekivana poslastica svježa, počeo laptati.

Mačak se okrenuo čuvši slabašan zvuk. Iza njega, oprezno se primicalo nešto čudno i zbunjujuće. Čovječuljak, ne viši od mačka, prilazio je mašući štapom na Ernieja. Sitnim je glasićem povikao: - Iššš! Idi odavde!

Mačak je ustuknuo, isprva u iskušenju da ogrebe čovječuljka, no nešto je sijevnulo glavom starog mačka pa se povukao. Drugi su stizali za njim, i neko je urođeno osjetilo govorilo mačku da se s njima ne valja igrati. Oni nisu bili plijen, ni neprijatelji, jednostavno su bili čudni. Ernie se malo povukao i sjeo gledati stvorenja. Bilo ih je pet-šest, i svi su bili maleni ljudi, neki s krilcima na leđima, neki čudno odjeveni, ali mačku su izgledali krivo i mirisali nepoznato. Obišli su mlijeko, zatim je jedan u njega umočio prst i izvukao ga, kušajući. Kimnuo je i svi su se nagnuli nad mlijeko i počeli piti.

Zatim se nešto drugo pomolilo iz tame: nešto opasno. Mačak se nakostriješio i stao frktati. Crni i zastrašujući stvor izašao je iz mraka, stvorenje tako zlo da se mačku izvio hrbat pa je počeo hodati unatrag, sikćući i frkćući. Maleni ljudi su se okrenuli i vidjeli kako crni stvor prilazi, i svi su se odmakli od mlijeka, mašući svojim malim šakama od nemoći i bijesa. Ali ni oni nisu branili mlijeko od nadolazećeg zla, i pobjegli su pod kuću. Ernie je oklijevao još samo trenutak prije nego je posve umaknuo. Okrenuo se i pojurio ka štali, skačući na jedno nisko, zaraslo stablo jabuke. Dosežući najvišu granu koja mu je još mogla podnijeti težinu, mačak se zgurio i gledao kako mlijeku prilazi crni stvor. Kretao se na čudnim zglobovima, kao da je križanac majmuna i pauka. Sve te misli nadilazile su mačkovo shvaćanje, osim jedne: to stvorenje je bilo opasno. Okruživala ga je tamna aura i zli smrad kad se nagnuo nad mlijeko, pijući ispuštao je tihe i zadovoljne zvukove.

Gabbie je promolila glavu kroz vrata. - Ne smeta ti društvo?

Mark je pogledao uza stube s mjesta na kojem je sjedio na podu podruma, okružen hrpom starih knjiga i sanduka, i rekao: - Nikako.

Gabbie je sišla niza stube i sjela na najdonju stepenicu, pa ju je Mark morao gledati odozdo. - Imaš problema?

- Samo more. - Šutjela je neko vrijeme, kao da se ne može natjerati da progovori. Pogledala je nered u podrumu. - Što si našao?

- Tonu čudesa. Oba Kesslera zanimala su se za prilično raznorodne stvari. - Pokazao joj je knjigu. - Thomas Mann; ili je prvo izdanje koje vrijedi stotine ili je bezvrijedno. Moram pisati prijatelju knjižničaru da saznam. - Pokazao je drugu. - A ovo je *Igra staklenih perli* Hermana Hessea, sigurno prvo izdanje. I taman kad pomisliš da su *pater et filius* Kessler bili književni gurmani, nađeš ovakve stvari. - Mahnuo je k drugoj hrpi. - Loše napisano okultno smeće, vračarske medicinske teorije poput ishrane bez sluzi i blagodati kupanja u ledu, pornografija, šund romani - novi i stari sto godina, šenuli filozofi, svakakav drek. Ne znam gdje su sve to našli. - Mark je ustao. - Sve to baš i nema smisla.

Gabbie je posegnula za knjigom na vrhu hrpe kraj stubišta i pročitala s hrpta. Bila je to knjiga Thomasa Keightleyja *Svjetski vodič gnoma, vila, vilenjaka i drugih pripadnika malog naroda.* - Vrijedi li ovo?

Mark je rekao: - Imam original, objavljen 1850. pod naslovom *Vilinska mitologija.* Ovo je skoro izdanje bez vrijednosti. - Osvrnuo se. - Vjerojatno nemam razloga biti radoznao, ali imam jak dojam da su Kessleri imali razloga skupljati ovako raznovrsna čudesa. - Uzdahnuo je. - Što ja znam? Možda su bili od onih koji vole kupovati knjige na metar, s hrptom u boji koja im ide uz police i namještaj.

Gabbie se nasmijala. - Sudeći prema Glorijinim frustracijama, stari Kessler nije se brinuo za izgled svojih soba. - Uočila je papirić u knjizi i otvorila je na stranici 317. Tu je bio pretisak jednog starog crteža. Gabbie je žmirnula i rekla: - Oslijepit ćeš u ovom mraku. - Ustala je i prošetala se do vrha stuba, kako bi bolje vidjela knjigu u svjetlosti s vrata. Mark se vratio razvrstavanju i podigao novu knjigu iz jednog otvorenog sanduka. Odabrao je hrpu na koju će je staviti i zaključio da naslaganih knjiga ima dovoljno da ih odnese gore i počne ih unositi u računalo. Zatim je podigao pogled zbog nečega u zraku.

Gabbie je posve usredotočeno proučavala crtež, kao da ne može odvojiti oči od njega. Nakon nekog je vremena potiho rekla: - Ovo ne

valja.

Mark je spustio knjigu koju je pregledavao i prišao podnožju stuba. - Kako to misliš da ne valja?

- Premlad je. - Spustila je pogled na Marka, koji joj je vidio neskriveni strah u očima. Riječi su joj iz grla izlazile suhe, gušeći je, kao da ih mora iskašljavati. - To je on kao beba, dječačić. Sada je stariji.

Mark je požurio uza stube i nježno uzeo knjigu iz Gabbienih drhtavih ruku. - Što hoćeš reći? - rekao je tiho.

Suze su navrle na Gabbiene oči. - Gledaj mu lice. Teško se vidi, ali to je on.

- Tko?

Gabbie je morala progutati knedlu. - Dečko iz štale. Onaj koji me htio... - Mark je nježno raširio ruke i dao Gabbie da mu dođe u zagrljaj. Tresla se poput prestrašene životinjice. - O Bože! - rekla je, očajničkim, prestravljenim šaptom. - Poludjet ću.

Mark je pustio Gabbie da plače grleći je. Dio njega koji je bio psiholog znao je da se otpuštanje nagomilanog straha i ostalih mračnih osjećaja na dugi rok pokazuje zdravim, a pitanje normalnog ponašanja je tek trenutna briga. Pravi rad s Gabbie počet će sada i, uz malo sreće neće dugo potrajati, jer ona je načelno bila otporna, dobro prilagođena i zdrava djevojka. Ali istražitelj tamnih tajni sa zaprepaštenjem je shvatio da ga njeno otkriće ne iznenađuje. Podigao je knjigu iza Gabbienih leđa, da vidi ilustraciju koju je pogledala. Riječ koju je na margini napisao mlađi Kessler, starinskim, formalnim njemačkim rukopisom, bila je *Butze.* Znao je da su joj inačice *Putzel* ili *Putz.* Pogledao je crtež i odmahnuo glavom. Zar je postao tako neosjetljiv na čuda da ga više ni nemoguće nije moglo dirnuti? Jer ako Gabbie nije bila umno poremećena ili stravično zbunjena, ili bogovi slučaja nisu opet počeli divljati, istu djevojku koja je u šumi srela Waylanda Smitha kasnije je napao Puck.

7

Phil je pogledao Marka s otvorenim negodovanjem na licu. Kad su se Gabbie i Mark popeli iz podruma, djevojka je bila na rubu histerije, i nije mogla prestati plakati. Gloria je otišla biti s njom na kam, a Mark je predložio da se ako se uskoro ne smiri trebaju posavjetovati s dr. Lathamom. Phil je sasuo bujicu pitanja na Marka, a odgovori ga nisu zadovoljili.

- Phile, znam da ti je kći i da si uzrujan, ali ne mogu pričati o onome što mi je rekla bez njene dozvole.

Phil je kiptio. Stajao je u hodniku, ruku na bokovima, i nije mogao izraziti svoj bijes. Napokon, kao da se nešto u njemu slomilo, ohladio se Marku na očigled. U trenutku mu je bijes prešao u brigu. Duboko je udahnuo i rekao: - Oprosti. Pretjerao sam.

Mark je slegnuo ramenima. - Nisi, ustvari. Zvučiš kao pravi otac.

- Dođi. Htio bih nešto popiti, a ne volim piti sam.

Mark je pogledao na sat. Podne je bilo nedavno. Obično nije ovako rano pio, čak ni na poslovnim ručcima s izdavačima, ali Philu je očito trebao slušatelj.

Taman su natočili par scotcheva kad se pojavila Gloria. Jedva je obuzdavala bijes. Uzela je Philu piće iz ruke, dobro otpila, i rekla: - Hvala. Natoči i sebi jednu. - Phil je tako i postupio, a ona je sjela preko puta Marka. - Dobro, koji se kurac tu zbiva? - Phil je pogledao suprugu, koja se obično nije služila psovkama. Vidio je da ju je Gabbieno stanje uzrujalo u jednakoj mjeri kao da se radi o dječacima. Na čudan način bilo mu je lakše što vidi da njegova supruga ovoliko skrbi za svoju pokćerku.

Mark je rekao: - Baš sam ispričao Philu da ne mogu razgovarati o onome što je Gabbie prošla bez njene dozvole.

- Što si joj ti, doktor? - rekla je Gloria, očito uzrujana. - Gore mi je mala koja će se onesvijestiti od plakanja. Izgleda užasno. Očito ju je nešto nasmrt prepalo. *Vragtisve,* Mark, što se tu zbiva?

Mark se nagnuo. - Prvo, da, ja sam joj doktor. - Gloria je trepnula. Mark im je rekao za svoju titulu, i nastavio: - Slušam je besplatno, ali sam vezan jednakim obzirom kao da mi plaća sedamdeset pet dolara na sat u ordinaciji na Park Avenue.

- Jebemu - rekla je Gloria iznenada pobjesnivši - ona je naša! I sišla je s uma. Dobro, što se tu zbiva!

Iznenada, Mark je nešto shvatio kad je Phil dolazio sjesti uz suprugu, gledajući je s mješavinom ponosa i zabrinutosti. Gloria je bila prestrašena koliko i Gabbie, i Mark je razumio zašto. Pojam mentalne bolesti - možda bilo kakve bolesti - užasavao je Gloriju. Mark je ublažio svoju brigu prema Gabbie novom željom da što je više moguće olakša Gloriji stvari. Polako, ne želeći je još više uzrujati, rekao je: - Čuj, mogu vam reći par stvari. Kad se Gabbie probudi, reći ću vam sve što kaže da smijem. Ali ako mi ne bude dala, neću. Razumijete. - Požurio je prije nego li je Gloria mogla izdati koji ultimatum. - Gabbie je doživjela jedan prilično strašan susret, koji ju

je tako jako prepao da nije ni znala da je u šoku do jutros. - Zastao je, puštajući načas da se to upije, te nastavio: - Ne želim se baviti kliničkim savjetovanjem žrtava, ali ona je upravo izašla iz faze nijekanja koja je dio normalne reakcije, i sad se suočava sa strahom. Ali ona nije emocionalno poremećena. - Na ovo se Gloria malo ohladila. - Ona reagira onako kao što bi reagirala i većina normalnih ljudi da ih neki luđak nasmrt prepadne.

Kod silovanja nije stvar u seksu, već u napadu. To je pitanje moći: silovatelj teži za potpunom dominacijom nad ženama. On se gnuša žena. On želi poniziti svoju žrtvu, a ne... voljeti je. A seks je oružje, a ne cilj. Ovo nije teorija; tako stoje stvari. - Zastao je. - To je brutalan čin fizičkog i psihičkog nasilja. Žrtvu jednako plaši što više nema moći da utječe na situaciju kao i svi ostali vidovi doživljaja. To je bespomoćan, otuđujući osjećaj: biti na milosti nekome tko te može oskvrnuti kad zaželi. I cijelo vrijeme ga prati dodatni strah od daljnjeg nasilja ili smrti. - Mark je odmahnuo glavom. - Ništa nije toliko strašno. Zato se Gabbie još uvijek ponaša kao da je silovana iako nije bilo snošaja. Bijesna je, i osjeća krivnju, i stid, i puno drugih stvari.

Sad se suočava s boli. Najbolje što možemo napraviti je pružiti joj potporu. Najviše joj treba da je ne gnjavimo. - Mark je ustao i pokušao smiriti Gloriju i Phila koliko je mogao. - Bit će ona dobro. Znam da vam nisam rekao puno, ali ne smijem vam reći više dok mi Gabbie ne dozvoli. Okej?

Gloria je intenzivno pogledala Marka, kao da želi prodrijeti pod njegovu profesionalnu masku. Napokon je rekla: - Okej. - Zadnji prigovor kao da je nestao. - Jah. Okej. Kvragu.

- Čujte, ne nastojim biti tajanstven oko toga. Ako želite još popričati, vrlo ću vas rado saslušati. I vaše vlastite reakcije tek sada izlaze na vidjelo. Zasada, mislim da ću se vratiti u podrum na posao. - Otpio je gutljaj iz napola ispijene čaše, i odložio ju. Pogledao je prema stubama. - Ostat ću dok se ne probudi. Možda će opet htjeti da popričamo. - Ustao je, a Gloria i Phil su kimnuli. - Ako me trebate, dolje sam.

Gloria se otpustila kad je Mark otišao, oslonivši glavu na Philovo rame. Nakon jednog časa upitao ju je: - Dobro si?

Tiho je odgovorila: - Ne.

Mark je sjedio i čitao kad je Gary ušao. Gary je otišao do šanka, napunio dvije čaše scotchem, i pružio jednu Marku. Mark je podigao obrvu. - Trebat će ti - rekao je Gary, svlačeći laganu vjetrovku s izvezenim amblemom Seattle SuperSonicsa.

- U redu, sav sam se pretvorio u uho. Što si našao?

- U White Horseu ima Amiša koliko i u Salt Lake Cityju.

- Znači nisi našao Waylanda Smitha.

- Ne, duguješ mi večeru. Našao sam ga.

- Oh? - rekao je Mark, s novim zanimanjem. Bilo bi mu drago naći bilo kakav konkretan dokaz Gabbienih doživljaja. - Jesi li razgovarao s njim?

- Malo teže. Već je duže vremena mrtav.

- Dobro, pričaj.

- Došao sam u grad i raspitao se ima li kakvih kovača u kraju. Vlasnik mjesne trgovine alatom bio je vrlo ljubazan. Postoje tri kovača koji rade u tom području, i svi žive u obližnjim gradovima. Zatim me pitao zašto se ne poslužim imenikom, pa sam mu morao objasniti da je kovač kojeg trebam možda Amiš koji neće imati telefon. Rekao je da nikad nije vidio Amiše kovače, a ako neki i postoji, uvjeravao me, nije bilo vjerojatno da će naći puno posla u White Horseu. Stanovništvo je izrazito konzervativno i, rekao bih, pomalo zadrto. U svakom slučaju, kasnije ti sretnem jednog starog čudaka, zove se Ry Winston, koji se sjeća da mu je otac pričao o Waylandu. Uputio me do groblja, i tamo je bilo malo kameno obilježje sa Smithovim imenom. Izgleda da je umro 1905.

Mark je odmahnuo glavom i zastenjao. Otpio je i rekao: - Baš ono što nam treba. Duhovi. -Namrštio se. - Otkud mi je poznat taj datum?

- Doći ću do toga.

Mark je uzdahnuo. Gary je imao sklonost teatralnosti i mrzio je da ga se prekida dok priča priču.

- Znači imamo susret s utvarom?

- Možemo u priličnoj mjeri izbaciti mogućnost da je u pitanju bizarna podvala. Ako jest, onda je to svjetski rekord u sumanutim zamislima. Ne vidim gdje bi bila poanta imitirati toga tipa. Puno sam provjeravao. Smith je bio prava lokalna pojava, tako da su stariji, naraštaj Ryeva oca, znali puno priča, a Ry ih je čuo većinu. A i u knjižnici je bilo dosta interesantnog materijala. U jednoj osmrtnici u

mjesnim novinama bili su prilično izravni što se njegovog glasa tiče. Trebalo mi je pola dana da nađem brojeve koji su mi trebali u njihovoj arhivi. - Otpio je i rekao: - Izgleda da je stari Wayland bio tamošnja varijanta Malog Johna, najjači dečko u kvartu. Pobijedio je u svim onim čudnim natjecanjima koje su onda imali, znaš ono, u bacanju konja, trganju nakovanja zubima, dizanju kuća, i u čemu sve ne.

Mark se nasmijao. Gary je znao biti živopisan kada se uživi. Gary je nastavio: - Jedna o najčudnijih stvari u tome je da je tip živio u tom kraju samo oko pola godine.

- Sigurno je bio prilična pojava kad je Ryev otac toliko toga zapamtio o njemu.

- U najmanju ruku bio je na zlom glasu, huligan svjetske klase, skoro legenda za života. Radio je u mjesnom salunu, zvanom taverna Rooster, gdje bi privezao kola. Imao je iznajmljen stan iznad točionice. Navodno je umro 1905., ali nikada nisu našli tijelo. Nestao je jedne noći nakon neke zabave. Pretpostavljalo se da je bio previše pijan da bi znao za sebe, pa je pao u rijeku pokraj taverne. Obilježje su mu za uspomenu postavili kompanjoni iz mjesnih pubova. Izgleda da je bio vođa onoga što bi se danas zvalo motorističkom bandom. 'Vucibatine svih boja, kočijaši, nadničari, i nezaposlene lijenčine', prema tekstu u novinama. Također je, kaže Ry, stalno skakao na svaku zgodnu curu u gradu, uključujući dobar broj mladih supruga. Izgleda da je tu bilo nešto tajnovito, jer to se nije zataškalo, a Ry to ne može razumjeti. Danas su to prilično zakopčani ljudi, tako da su u ono vrijeme sigurno bili potpuni puritanci. Ali slušaj ovo: rekao sam Ryu da je čudno da ga nijedan muž nije pokušao smaknuti. Čak i ako je bio mjesni snagator, od puške iza drveta itekako bi se smirio. Ry je u odgovor samo slegnuo ramenima i rekao: "To ti je bio Wayland. Tata je rekao da se nitko ne bi usudio dići ruku na njega. Imao je tu moć."

Mark je razmislio. - Kakvu moć? - Šutio je neko vrijeme, zatim rekao: - Što još?

- Uz sav taj seks, pitao sam Rya ima li Wayland kakvih potomaka u kraju, a Ry je rekao: "Stari Wayland nikad nije ostavljao djecu, ni s jedne ni s druge strane plahte." Ry si je to najbolje mogao objasniti time da je stari dečko bio sterilan, pa su ga zato žene toliko voljele, jer se nisu bojale da će zatrudnjeti.

Mark je rekao: - Znači bio je Casanova.

- Da, ali tu je i razlog zbog kojeg je taj datum zagolicao tvoju osjetljivu radoznalost. Pojavio se istoga dana kad i Kessler.

Markovo lice odavalo je žarko zanimanje. - Što?

- Našao sam spomen Kesslerova dolaska, jednog 'gospodina iz Njemačke koji traži mogućnosti ulaganja', u istim novinama u kojima su javili da Smith otvara radionicu. Obojica su došla u grad 4. svibnja 1905.

- Ali Kessler je došao u Pittsville tek 2. lipnja.

- Točno. Kessler je par tjedana živio u iznajmljenoj sobi u White Horseu, u taverni Rooster - dio vremena kad smo pretpostavljali da je bio još u New Yorku - i zatim je digao sidro i došao u Pittsville.

- Dobro, pripišimo to zasad slučajnoj podudarnosti. Što još?

- Evo i najbolje priče. Par godina ranije netko je uveo u zemlju hrpu njemačke sirotinje - uz nekakvu neslužbenu obvezatnu službu, otplatu puta s par godina rada. To je vjerojatno bilo ilegalno, i jednako je vjerojatno da su gradski dužnosnici bili umiješani. Uglavnom, ima jedna sočna priča o Waylandu, mjesnoj gospođi i sluškinji Njemici. Izgleda da je jedne noći gospođa ušla u kuhinju i zatekla Waylanda kako nemilice ševi sluškinju na podu za vrijeme dok je trebala služiti predjela gostima. Uglavnom, došlo je do svađe, i ispalo je da je tip mutio i sa starom, i tu je nastao baš onakav skandal kakav se obožava u tim malim mjestima. Ali fora je u tome da je gospođa bila gradonačelnikova žena, a cura je bila Helga Dorfmann. Gradonačelnik ju je odmah potom dao Kessleru za ženu da je se riješi i, čini se, da ova ode iz grada.

- Kesslerova žena?

- Upravo ta. Vjenčali su se ni tjedan dana kasnije.

- Znači, po svemu sudeći su se Kessler i Smith znali, ili barem čuli jedan za drugoga. - Mark je sjedio u tišini neko vrijeme, i zatim se potišteno nasmijao. - Zašto mi nisi našao nekog amiškog kovača, Gary! - rekao je hinjeno bijesno. - Dobro, znači imamo pravog narodnog junačinu u državi New York koji zvuči kao pandan onome iz Uffingtona. Ali što imamo čime bismo ga povezali s onim Waylandom Smithom kojeg je srela Gabbie?

- Može to da su mu kola bila upravo onakva kakvim ti ih je Gabbie opisala?

- Vidio si ih?

- U novinama. Slika je bila stara i zrnata, ali vidio sam ih. Snimili su ga nakon što je pojeo stablo ili što već na nekom natjecanju za Dan nezavisnosti. A konj mu je bio star i pirgavo siv.

- Nemaš možda kopiju?

Nacerivši se i teatralno naklonivši, Gary je izvadio fotokopiju.

Preslik je bio loš, ali vidio se kovač kako stoji pred svojim kolima. U potpisu je stajalo: - Wayland Smith, nedavni doseljenik u White Horse, pobjednik na natjecanju u potkivanju konja za Dan nezavisnosti.

- Što kažeš na to? - Mark je djelovao zbunjeno. - Parapsihološki fenomeni? Je li Gabbie vidjela duha? Možda reagira na nekakvo polje mentalne energije u ovom području? Možda imamo prvi pravi dokaz vremenske fuge, pa je na neko vrijeme ona bila u 1905? Ili je on došao u naše vrijeme na par minuta? Možda se prisjetila ranijeg života? - Uzdahnuo je razočarano. - Ne znam što da mislim.

- Ne znam ni ja, ali isključi podsvjesne sugestije, histeričnu samoobmanu i ostale hipnotičke fore. Gabbie je ovdje nova i nije nikad čula te priče. Sumnjam da u Pittsvilleu ima deset ljudi koji su ih čuli.

Mark je zabubnjao prstima po rukohvatu naslonjača. - Možda bi nam dala da joj ispitamo paranormalne sposobnosti.

Gary je ozbiljno pogledao Blackmana. - Previše te dugo znam, Mark. Već si nešto smislio. Samo mi nećeš reći.

Mark je pokrio oči kao da je umoran. Nakon kratke šutnje, rekao je: - Imaš pravo. Daj mi da malo promislim.

- Dobro, misli ti. Ja se moram javiti Ellen. Kasnim, a ostao sam joj dužan.

Gary je požurio na kat telefonirati iz svoje sobe. Mark je ostao sjediti sam, držeći čašu scotcha i razmišljajući o odgovoru koji mu se stvarao u glavi. Bio je tako fantastičan da je htio iscrpiti svaku vjerojatniju mogućnost. No, još uvijek je bilo previše praznina. Naslonio se i odjednom poželio da nije kao student markirao sa prakse iz psihologije. Štakori i golubovi nikad nisu stvarali ovoliko problema. I nisu imali ovoliko mogućnosti za stvaranje straha.

9

Kiša je lila. Udarala je o dječake i Pegulu poput tisuća sitnih čekića, upornih, neumoljivih, peckajući im oči i nekako im ulijećući u nos, od čega su kihali. Patrick i Sean odlučno su kročili šumom, već sada pokisli do kože. Kiša je bila svježa, ali još uvijek im od nje nije bilo hladno. Raspoloženja su im se podudarala, na pola puta između iritiranosti pljuskom i uživanja što se uz dobar izgovor mogu zablatiti i smočiti do kože. U Kaliforniji nikada nisu vidjeli iznenadni ljetni pljusak s grmljavinom ravan ovom. Tutnjava je bila zaglušna, a bljesci munje zadivljujući. Prigušena svjetlost kasnog poslijepodneva, gotovo

zaboravljena iza olujnih oblaka, činila je razdaljine čudnima; šuma je djelovala plošno i nemoguće gusto. Sjenovita mjesta postala su špilje pune prijeteće tame, a poznata debla sada su bila zlokobna crna obličja na tamnosivoj pozadini. Dječaci su se oduševili slasnim strahom kojeg im je pružala sjenovita šuma, kao da kreću u pustolovinu divovskih razmjera. Peguli kao da nije smetala kiša, ili je barem bio zaokupljeniji dječačkim veseljem nego brigom oko smočene dlake.

Prepriječili su Brijegom kralja Erla, kao i obično na povratku iz parka, i kad su se ispeli na brdo zastrašujući prasak munje i groma natjerao ih je da stanu. Skočili su kao jedan, jer ovaj je prizor bio prilično strašniji od onih prije. Patrick je ispustio krik, nešto između vriska i borbenog pokliča, i stuštio se nizbrdo, sa Seanom na korak iza sebe. Na pola puta niz brijeg, Patrick se primio za grudi i pao, vičući: - Pogođen sam! - Zakotrljao se, i Sean se krenuo kotrljati za njim. Oba dječaka stigla su u podnožje prekriveni mokrom travom, blatom i lišćem. Sada su bili potpuno uneređeni. Pegula je zalajao od radosti i ponjušio prvo jednog, zatim drugog brata, ližući im ionako mokra lica. Patrick je poskočio i potrčao do puta koji je vodio kući.

Kiša ih je tjerala, poput neprekidnog pritiska. Tamo gdje su kapi pale neometane granama, padale su na blatnu zemlju, odbijale se od nje i prskale dječake blatnim kapljicama. Rubovi nogavica njihovih traperica su pocrnili. Gdje su kapi padale na grane, skupljale su se, spajale, i padale na tlo povećane, nekako i mokrije, i uz čujno pljuckanje pogađale dječake. Nikada blizanci nisu upoznali jednu tako čarobnu kišu. Makar ih je maltretirala, bila je najčudesnija, najizvrsnija, najbolja kiša ikad.

Patrick je skrenuo s puta i niz obalu, prema prečici kojom su prelazili potočić. Sean je viknuo za bratom, koji se nije osvrnuo. Sean nije znao ne čuje li ga Patrick namjerno ili ga ne može čuti zbog kiše i vjetra u granama, ali ga je ignoriranje zasmetalo.

U podnožju šumske prečice zgrabio je Patricka, okrenuvši ga ka sebi. - Hej!

- Što!

- Nemoj tamo dolje.

- Zašto ne?

- Moramo se vratiti i ići mostom. Jack je rekao da može biti bujica.

Patrick je bratu uputio pogled koji je govorio da se brine bez razloga i samo zato što nema petlje, a ne zbog neke prosudbe mogućeg rizika. - Prerano je. Kiša je tek počela prije pola sata. Čovječe, ti znaš

biti takva kukavica.

Sean je ostao bez riječi. Bilo je nečeg u Jackovom upozorenju čega se trudio sjetiti, ali nije mogao - nečeg o kiši u brdima. Patrick se okrenuo i sišao nekoliko koraka do ruba potoka, tu se zaustavivši. Potok je sad narastao na dubinu gležnja ili više, a brza voda predstavljala je drugačiju sliku od žuborećeg potočića na kojeg su bili navikli. Pegula je čekao, na pola puta između Patricka i Seana, ne znajući kojeg bi brata slijedio. Patrick je oklijevao, naizgled premišljajući se bi li se vratio, ali nakon što je uočio brata odluka je pala. Krenuo je u vodu.

- Patrick! - viknuo je Sean. - Dat će tebi mama!

Patrick je pošao dalje, otkrivajući da mu je voda već do koljena. - Zašto? Jer ćeš me tužiti? - Okrenuo se prema svom plašljivijem bratu, prkosnog lica. - A?

Kiša je u brdima počela padati prije dva dana, isprva kao blago rominjanje, ali je jačala svakoga sata. Među stijenama oblikovale su se bare, rastući dok se nisu prelile. Curenja su postala mlazovi koji su prerasli u potoke. Kraj Wurtsburga je razina vode u protupoplavnom jezeru stala rasti pa je operater pustio da oteče, otvorivši ventil. Ta se mala bujica obrušila niz uglavnom suho korito prema Munson Springsu. Kod Dowling Millsa voda je istekla kroz pukotinu u kanalu, skrenuvši u potočić koji ju je usmjerio ka Pittsvilleu. Na sjevernom kraju Vilinske šume, voda se skupila na čepu od grana, lišća, blata i otpada. Tu je procurila, podižući razinu potoka koji je protjecao ispod Trolova mosta tisućama litara vode koja se slila niz obično suho kamenje. Zatim je bujica iz Wurtsburga, skrenuta pri Dowling Millsu, naletjela na čep od granja i otpada. Nesuđena je brana u prvi mah odoljela, a zatim se odjednom raspala i bila odnesena. Val vode osamdeset centimetara više od dotadašnje obrušio se niz jarugu.

Duboku grmljavinu i sveprisutni šum kiše nadjačao je zlokobniji zvuk, hrleća, nadolazeća rika. Patrick je zastao, i taj ga je trenutak ulovio, jer se okrenuo pogledati uzvodno, mjesto da krene prema nekoj obali.

Sean je pogledao u što mu tako gleda brat, a odozgo je jurio vodeni zid. - Patrick! - vrisnuo je dok mu je voda odnosila brata. Sjurio se niz obalu, pokušavajući doći do Patricka.

Voda je bila tek nešto viša od struka, ali srušila je Patricka, zatim ga podigla i ponijela. Sean je vidio kako glava njegovog brata nestaje pod uzburkanom smeđom pjenom. Skočio je naprijed vičući od straha, i ščepao Pegulu, koji se spremao skočiti u vodu za Patrickom. Seanu se zavrtjelo u glavi, ali znao je da će bez obzira što bilo s Patrickom voda

odnijeti i labradora. Čvrsto je potegnuo pseću ogrlicu i uzverao se natrag uz obalu, propadajući nogama u blato kako bi na vrijeme stigao do Trolova mosta.

Kiša je sve pretvorila u nijanse, sivu izmaglicu lišenu boje, i Sean se odjednom izgubio. Vrišteći od straha, izvikivao je bratovo ime okrećući se oko sebe, tražeći put na kojem je do maloprije stajao. Pegula je zastao i zalajavši odjurio između dva drveta. Sean je potrčao za psom, nadajući se da on zna gdje se prostire put.

Patrick se gušio uzalud se opirući vodenoj stihiji; zatim ga je izbacila na površinu, i počeo je pljuvati i kašljati. Voda nije bila toliko duboka, no na malo dječakovo tijelo, nasrtala je zastrašujućom silom. A sve kamenje činilo mu se jednako sklisko, tako da se nije imao za što uhvatiti. Pokušao je viknuti upomoć, ali svaki put kad bi otvorio usta u njih je ulazila voda. Pokušavajući zadržati prisebnost, borio se protiv struje, no uzalud. Nešto što je naučio dok se igrao na plaži u Santa Monici, o jakim strujama u oceanu, zašlo je među njegove uspaničene misli, i probao se pokrenuti pod pravim kutom u odnosu na tok. Uspio se samo okrenuti ukrug i odbiti od kamenja. Dječak je bio prestravljen, stala ga je napuštati i urođena sklonost smirenosti. Zatim je iznenada bio u mraku.

Istoga trena je znao: pod mostom je. Kao i Zli stvor.

Zgrabile su ga kandže, i osjetio je kako mu se majica drapa, dok mu bol prodire u ruku. Zamahnuo je malim pesnicama, koje su udarile u nešto mekano i mesnato. Osjetio je kako ga to podiže, i nos mu je ispunio smrad truloga mesa.

Zli stvor se objesio naglavce trima nogama o donju stranu mosta, poput golema pauka. Zgrabio je dječakovu ruku kandžama jedne ruke, i preko vodene tutnjave Patrick je mogao čuti njegove neljudske zvukove. Dječak je povratio, jer mu se želudac zgrčio od straha. Zaritao se nogama i stao udarati rukom, zazivajući majku i oca.

Voda ga je opet povukla i oštre su kandže razdrle dječje meso. Kako je Zli stvor nastojao ščepati dječaka, njegove su kandže proparale Patrickovo lice i grudi. Primio ga je i podigao, a munja je načas osvijetlila kraj. Čudan i udaljen zvuk zubi nakratko je prodro u dječakovu svijest prije nego mu se svijet prožeo stravom. Crna maska žutih očiju lebdjela je na par centimetara od njegova lica. Zla, majmunski nacerena usta oštrih zubi razdvajala su to lice dok je ruka s kandžama bolno privlačila Patricka sve bliže. Zli stvor bio je manji od Patricka, no nevjerojatno jak.

Drugi se val, zahvaljujući protupoplavnom jezeru u Wurtsburgu, obrušio niz korito. Val je udario o strane mosta i oklijevao kad se

prepreka oduprla prvom naletu. Zatim se probio kroz otvor, rastući i ubrzavajući se. Patrick je osjetio kako ga voda udara i povlači iz ruku Zlog stvora. Gušeći se od vode i straha, osjetio je kako ga voda odnosi. Kandže su opet posegle za njim. Neljudski vrisak odjeknuo mu je u ušima spram njegovih vlastitih prestrašenih vapaja, vapaja koje je ugušila voda koja mu je prodrla u usta i nos. Patrick je pljunuo i povratio. Pluća su mu gorjela bez zraka; pokušao je udahnuti, ali nije imao što, i pluća su mu se zgrčila, izbacujući vodu. Udahnuo je, dolazeći tek do jednog daha kad mu je glava bila nad vodom. Iznova je čuo zvuk klap-klap; zatim se tama prelila preko njega i voda mu je ispunila nos. Krv mu je nahrupila u usta kad je zagrizao jezik. Bol mu se vratila kad su ga kandže još jednom primile za ruke, okrutno ga parajući.

Zatim ga je voda ponijela i pandže su bile primorane pustiti svoj plijen. Patrick je udario o kamene strane mosta zapanjujućom snagom i osjetio kako mu svijesti nestaje kad su iscrpljenost, bol i strah uzeli svoj danak. Ponesen na površinu osjetio je kako mu voda pršti iz pluća dok je kašljao, pljuvao i po posljednji put povraćao vodu.

U dalekoj je magli čuo kako se zaziva njegovo ime i mutno shvatio da je to Seanov glas. Zvuk klap-klap pretvorio se u Pegulino lajanje. Rastvorio je silom oči i shvatio da ga gleda poznato lice. U skoro zasljepljujućoj kiši, Jack je bio nagnut nad njime. - Dobro je, Patrick. Sve je u redu.

Patrick je osjetio kako ga Jack podiže u naručje i počinje trčati - pomalo nespretnim, šepavim korakom - kroz šumu ka kući, s Gabbie i Seanom kraj sebe, i s Pegulom pod nogama. Patrick se pitao, čudnom pribranošću, kako to da su Jack i Gabbie bili na mostu, i zašto ga je Zli stvor pustio. Zatim je pao u nesvijest.

10

Glorijino lice bilo je maska lišena osjećaja. Promatrala je Patricka dok mu je doktor uređivao rane. Kako su dječaci kasnili u povratku kući s utakmice, i kako je iznenada počela kiša, bila se zabrinula. Jack i Gabbie ponudili su potražiti ih u šumi. Bili su samo pedesetak metara od mosta kad su čuli Pegulino lajanje. Gloria je na Jackove povike otvorila kuhinjska vrata, i vidjela sina prekrivenog krvavim ranama. Ne čekajući hitnu pomoć, brzo su napravili što su usput mogli, te su zamotali Patricka i odvezli se kroz kišu do Memorijalne bolnice u Pittsvilleu. Gloria je nazvala Aggie, kod koje je bio Phil na razgovoru o svom najnovijem rukopisu.

Sada su svi iščekivali čuti kako je Patrick. Phil je odjurio u bolnicu i zajedno sa suprugom razmišljao o tijeku događaja.

Po četvrti je put rekla: - Ulovim li ikad više jednoga od vas blizu tog potoka... - Ostavila je prijetnju nedorečenom.

Patrick se promeškoljio. Sean je bio udaljen par koraka, vani, uz oca, Gabbie i Jacka, i bilo je neobično da samo jedan brat mora podnositi glavninu majčine srdžbe.

Sean je sjedio netremice gledajući brata kroz vrata čekaonice. Gloria je pogledala u njegovom smjeru i kao da se smanjio na stolici. Nekako je shvatio poruku da je jednako odgovoran za Patrickovu nesmotrenost. Bio je u strahu zbog brata, ali bio je jednako ljut što njega krive za Patrickovu glupost. Puštajući da mu se glas digne, rekao je: - Nisam ja kriv, mama. Ja nisam silazio, nego Patrick. - Otac ga je svisoka pogledao, odmahnuo glavom i nasmijao se. Kao da je govorio: u redu je. Mama je samo ljuta. Proći će.

Gloria je vratila pogled na liječnika koji se brinuo za Patricka i učinilo joj se da će joj poteći suze, ali nije rekla ništa.

Liječnik je prepustio zadnje zavoje medicinskoj sestri i umirujuće se osmjehnuo. Odveo je Gloriju do mjesta na kojem su sjedili Phil i ostali, i rekao: - U redu je.

Gloria je osjetila kako se olakšanje slama u njoj i počele su joj teći suze. - Hvala Bogu - rekla je iskreno.

Liječnik je bio mladi stažist, jedva stariji od Jacka. Osmjehnuo se rekavši: - Prilično je izubijan i ima par ružnih posjekotina, ali uglavnom su površinske. - Osvrnuo se. - Kako se uspio toliko izrezati?

Jack je rekao: - Pao je u bujicu gore u Vilinskoj šumi i ona ga je odnijela pod Trolov most. Tamo se napravio nanos grana kroz koji ga je voda provukla.

Liječnik je zaškiljio pri opisu. - Tako i izgleda. Uglavnom, hladna voda smanjila mu je gubitak krvi, a jednu veliku posjekotinu na tjemenu smo mu zašili. Previli smo one manje i dali mu injekciju protiv tetanusa. Mislim da nema drugih ozljeda. Možete ga odvesti kući. Samo pazite na vrućicu ili druge znake infekcije. Dovedite ga za par dana da promijenimo zavoje. Za tjedan dana možemo mu izvaditi konce.

Gloria je rekla: - A što je s... ožiljcima?

Liječnik je slegnuo ramenima. - Nemate se zašto brinuti. Imat će ih par na nadlakticama i grudima da se može praviti važan pred prijateljima. Svi će nestati kad odraste. A na licu ima samo par manjih ogrebotina. Nije unakažen, ako se zbog toga brinete. - Ovo zadnje je

bilo izrečeno blago, ali dovoljno čvrsto da pokaže da ta mogućnost nije vrijedna razmišljanja.

- Pa, izgledao je jako loše - rekla je Gloria tiho, očigledno smirena.

Mladi liječnik je kimnuo. - Puno stvari izgleda gore nego što je dok ih se ne očisti. Rane na tjemenu su uvijek nezgodne, a Patrick je dobio jednu poštenu. Otud mu je istekla većina krvi. Ali nije prošao tako loše kao što se činilo.

Gloria je kimnula. - Kad je bilo toliko krvi.

Liječnik je govorio smirenim, čvrstim tonom. - Kao što sam rekao, nije tako loše kao što se činilo.

Phil je prigrlio suprugu i rekao: - Hvala, doktore.

- Nema na čemu. Prije odlaska, svratite u administrativni odjel da srede stvari oko osiguranja. Ostavit ću njegov karton kod sestara da ga vaš liječnik može pregledati ujutru, prije nego ga spale u administrativnom arhivu.

- Nismo još uspjeli naći mjesnog liječnika, premda valjda možemo računati na dr. Lathama. On nam se pobrinuo za kćer.

- Pa, John Latham je dobar izbor. Jedan od posljednjih pravih liječnika opće prakse. A dobar je i s djecom. Sutra će obići svoje pacijente. Dat ću mu Patrickov karton. - Rukovao se s Philom i otišao.

Phil je rekao: - Jack, molim te, odvedi ih kući, a ja ću ostati da sredim papire.

- Svakako - odgovorio je Jack.

Gloria je hodala uz Patricka dok su ga u kolicima vodili iz bolnice. Činilo se da kunja. Sean je šutke hodao za njima. Izašli su iz čekaonice, a Phil je krenuo prema porti. Vani se, na parkiralištu, u lokvama odražavao mjesec koji je nisko nad obzorom provirivao kroz oblake. Tiho, gotovo za sebe, Sean je rekao: - Nije to od granja. Nego od Zlog stvora.

Kao da ga nitko nije čuo, premda ga je Gabbie čvršće primila za ruku. Patricka je majka stavila u krilo a on se nije, kao inače, bunio što se prema njemu ponaša kao da je beba. Sean se povukao u sebe, uvjeren da ne smije ponoviti što je rekao o Zlom stvoru. Neke je stvari valjalo zadržati za sebe, i sumnjao je da je konačan sukob sa Zlim stvorom dodijeljen samo njemu i Patricku, i niti jedan odrasli tu im ne može pomoći. Dok se dječak uspinjao na stražnje sjedalo majčinog karavana, razmislio je o tome. Usprkos strahu kojeg je osjećao prisjećajući se Zlog stvora pod mostom, imao je snažan osjećaj predodređenosti. Patrick je preživio. Nekako je uspio proći prvu

kušnju. Sean je osjetio nešto što bi se moglo nazvati samo utjehom zbog te činjenice. Naslanjajući se sestri o bok, otplovio je u san, u neobično nespokojan drijemež gdje je sanjao o sklizanju niz blatne obale i o žutim očima na crnim licima.

11

Patrick je viknuo: - Tata! Opet ne radi!

Phil je došao iz radne sobe i pogledao veliki televizijski ekran. Slika je nestajala, i obojica dječaka sjedila su razočarano. Philadelphila je igrala odlučujuću utakmicu s Metsima, a Cubsi su trebali početi susret s Piratesima za sat vremena. Dječaci su se radovali dvostrukom programu. Ali televizor je već tjedan dana bio hirovit. G. Mullins je dvaput dolazio sve pregledati i oba puta nije našao ništa. Izrazio je suosjećanje Philu, rekavši da ništa čovjeku ne ide na živce kao neprestani kvarovi. Phil je podigao slušalicu i pozvao ga i razmijenivši pozdrave rekao: - Čujte, znam da niste ništa našli, ali sigurno nešto možete napraviti.

Patrick je doviknuo: - Reci mu da ugradi pretvarač s blokadom šuma.

Phil je zatreptao, i rekao: - Mladi Tom Edison kaže da nam treba pretvarač s blokadom šuma. - Poslušao je odgovor i nasmijao se. - Da, zbilja sve znaju. - Nakon kraćeg razgovora, Phil je spustio slušalicu. - G. Mullins će doći s novim pojačalom i jednostavno ga zamijeniti. Poslat će naše natrag proizvođaču na provjeru. U međuvremenu će provjeriti kablove i provjeriti je li sve ostalo u redu. Tako da ćete moći gledati utakmice. I kaže se pretpojačalo s blokadom šuma, pametni.

Sean se nasmiješio, dok je Patrick samo kimnuo. Patrick je u zadnje vrijeme bio primireniji no inače, i odbio je s bilo kime pričati o svom doživljaju. Phil je počeo misliti da je dijete u većem šoku od nesreće no što je isprva pokazivao. Skinuli su mu zavoje prije tjedan dana, i ožiljci su mu počeli nestajati pod sve tamnijom kožom. Ali na mjestu inače bučnog i zaigranog dječaka sada je obitavalo zamišljeno dijete uvučeno u sebe. Sean se također primirio, ali kako je on obično slijedio Patricka, Phil na to nije obraćao pozornost. Dječaci su uskoro ustali i Sean je isključio televizor.

- Idete u park? - upitao ih je otac.

Patrick je slegnuo ramenima. - Možda - odgovorio je Sean.

- E pa onda vam treba ovo. - Rastvorio je vrata ormara u predsoblju, izvadio netom kupljenu palicu i pružio je Patricku. Patrick

je izgubio svoju palicu i rukavicu u incidentu pod mostom. Obojica su se zahvalila.

Phil je zatim Patricku dao novu hvatačku rukavicu, uz riječi: - Moraš je razmekšati.

Patrick je djelovao zahvalno: Sean se trudio ne djelovati zavidno no nije uspio. Phil je načas zastao, i zatim izvadio posve novu bejzbolsku rukavicu za Seana. - Ionako su vam obojici trebale nove. Mogao bi možda pokloniti svoju staru dječjem klubu, Sean.

Sean se iscerio i udario šakom u krutu novu kožu. - Jasno.

Phil je rekao: - Neka vam ovo bude pouka. Neki put možete upasti u nevolju i ipak na kraju biti u prednosti. Samo nemojte da vam to prijeđe u naviku, okej? - Oba dječaka su se složila.

Phil je razmišljao o sinovima kad su odlazili. Ono zbog čega je najviše brinuo bilo je to da se dječaci još od nesreće, od koje je prošlo dva tjedna, nisu igrali u parku. Škola je trebala uskoro početi, i Phil se nadao da će dječacima preostati kakav tračak normalnog ljeta prije nego se budu morali prilagoditi novoj školskoj sredini. Gledao ih je kako izlaze na prednja vrata, bez traga uobičajenog jurcanja. Čak ih ni novi rekviziti očito nisu vratili starom ponašanju. Taman kad se zapitao treba li razmisliti o tome da im organizira razgovor s psihologom, Patrickov glas prodro je ustajalim zrakom. - Stigla je pošta!

Phil se nasmiješio. Neke stvari nisu se promijenile. Patrick se nikada ne bi vratio u kuću reći nešto ocu ako mu to može viknuti preko dvorišta.

Phil je požurio van i sreo suprugu koja je stizala straga, gdje je s Gabbie nadgledala postavljanje nove ograde pri štali. Gloria mu se nasmiješila. - Skoro su me pregazili.

- Dečki?

- Da. Nekamo jako žure.

Phil je osjetio olakšanje, ne znajući zašto. Sama činjenica da opet idu s mjesta na mjesto punom brzinom činila mu se umirujućim znakom. On i supruga došli su do sandučića i nasmijali se kad su im se ruke sudarile posegnuvši za vratašcima. - Poslije vas, dragi moj Alphonse - rekla je Gloria.

- Hvala, Gaston. - Phil je otvorio sandučić i izvadio poštu. Brzo ju je razvrstao i par koverti - uglavnom reklamnih i promotivnih - pružio supruzi. Otvorio je jednu i počeo čitati dok je ona otvarala drugu.

- Slušaj - rekla je. - Tommy će biti u prolazu sljedećeg tjedna pa će

svratiti.

Phil je rekao: - Lijepo. Kako nam je Superagent?

- Ne kaže. A što ga dovodi ovamo, pitam se?

- Pa, znajući Tommyja, nije samo druženje. Jedan jedini put nije svratio samo jednom, onda kada je dva tjedna bio s druge strane brijega u Beverly Hills Hotelu. Mi smo morali otići njemu. Možda ima posao za tebe.

Gloria je prezrivo šmrknula. - I to da vidim. - Stali su se vraćati kući. - Ne radim u New Yorku već skoro deset godina. Moć pamćenja prosječnog producenta na Broadwayu, što se mladih glumica tiče, je oko deset minuta - ako ne osvojiš Tony - a i onda samo ako spavaš s njim ili si mu dužna. A kao što si možda primijetio, nisam baš okrenula grad naglavce.

- I čudnije stvari su se znale dogoditi. Vidi. - Pružio joj je pismo koje je otvorio.

Na brzinu ga je pročitala, i zatim ga udarila u ruku, snažno. - Govno jedno. Daš mi da brbljam i samo šutiš. - Zgrabila ga je i čvrsto ga zagrlila. - Čestitam.

- Pa, još se nisam složio. Traže neke stvari...

Ušutkala ga je poljupcem. - Daj začepi. Tome služe agenti. Sredit ćete detalje. Tako sam ponosna na tebe, dušo. Prvi izdavač koji ti se javio i već imaš ponudu. - Odmaknula se i rekla: - Novac nije sjajan, ali nije baš ni potpuni sitniš.

- Pa, moraš imati na umu da svojim knjigama nisam baš rasturio top liste New *York Timesa.* A rad na filmu ništa ne vrijedi u izdavaštvu.

- Čuj, pogodili ste se, kako moj otac uvijek kaže. Uzmi ugovor, pa se poslije brini oko detalja.

- Dođi. Vodim te danas na večeru.

- Dobro si se sjetio. - Osmjehnula se i obgrlila ga oko struka. Od noći kad je Gabbie napadnuta, Gloria se po prvi put osjetila opušteno.

12

- Upomoć!

Gabbie je digla pogled s daske koju je pribijala dok ju je Jack držao i s njim razmijenila uplašeni pogled. Zatim je Jack pustio dasku

i oboje su otrčali k prednjoj strani kuće.

Iza ugla su zatekli jednog od radnika kako visi sa grede pod krovom, i Phila kako uspaničeno pokušava namjestiti ljestve koje je radnik srušio. Ted Mullins je žurio k mjestu nezgode. Phil je pridržao ljestve, a Jack se uspeo i prihvatio čovjeka. Radnik je kroz stisnute zube procijedio: - Ruka mi je prikliještena. - Uspio je stati na ljestve, ali nije uspio osloboditi ruku.

Jack je podigao pogled i vidio da se jedna od čudnih grotesknih drvenih glava iskrivila, hvatajući radnikovu ruku poput škripca. Jack je rekao: - Daj mi polugu ili veliki izvijač.

Ted je izvadio vrlo veliki izvijač iz kutije s alatom i pružio mu ga. - Spremite se uloviti ga - rekao je Jack gurajući izvijač između iskrivljene i njoj susjedne glave. Zatim je, svom snagom, Jack podigao izvijač, služeći se njime kao polugom kojom je potisnuo drvenu glavu naviše, tako da čovjek može izvući ruku iz njenih stisnutih čeljusti.

Čovjek je pao, a Phil i Ted su ga uhvatili. Jack je pogledao drvenu glavu. - Strgala se - primijetio je. Glava je pukla na vrhu, zbog čega se nagnula unaprijed. Njen donji dio udario je u potpornu gredu, tako da je ružna izrezbarena glava napukla iza svoje krokodilske čeljusti, ali nije otpala. Da je otpala, čovjek bi jednostavno pao. Ovako, glava je ulovila čovjeka za ruku, i vlastita ga je težina držala prikliještenog među čeljustima.

- Kao da me vražja stvar ugrizla - viknuo je radnik, zamatajući si ruku u rupčić. Koža mu je bila probijena i bijeli rupčić je dobio crvene mrlje.

- Dajte da vam to pregledaju - rekao je Phil.

- Odvest ću ga u bolnicu - rekao je Ted.

Poveo je čovjeka sa sobom a Phil je pogledao Jacka i Gabbie. - Ovo je bilo čudno.

- Jezovito, u svakom slučaju - složila se Gabbie. - Što je on uopće tu radio?

- Kablovi od satelitske tu ulaze u kuću.

Jack je pogledao. - Ne vidim ih.

Phil mu je pokazao gdje koaksijalni kabl i kontrolne žice prolaze pritkom najbližom anteni i nestaju kroz rupu na dnu poprečne grede. - Sigurno idu unutra.

Jack se popeo natrag po ljestvama. - Ove glave su sve napravljene od jednog komada drveta. Ima tu nekih novih vijaka. - Spustio je pogled. - Vidiš onu hrpu tamo. - Phil je ugledao desetak vijaka u

podnožju ljestava. - Vadio je zadnjega kad se drvo pomaknulo - čudno, izgleda kao da je gurnuto iznutra. - Jack je odvio zadnji vijak i stavio ga u džep. Prihvatio je niz grotesknih glava.

- Pažljivo - molila ga je Gabbie dok je izvlačio nespretan komad drveta.

Nakon par centimetara, Jack je uočio kablove. - Idu ovuda - rekao je, pokazujući pogledom niz izrezbareno drvo - i odlaze prema salonu.

- Izlaze ovdje. Mullins ih je stavio iza drveta da se ne vide. - rekao je Phil.

- Lijepo. Samo zbog toga je živa muka provjeriti oštećenja. - Jack je pogledao niz drvo; nešto mu je privuklo pogled straga pod krovom. - Mislim da sam vidio da se nešto miče. Ernie? Ti se tuda motaš? - Zaškiljio je, kao da snagom volje pokušava prozrijeti tamu. Spustio je pogled ka Philu. - Imate baterijsku?

- Da, donijet ću ti je - rekla je Gabbie.

Jack je ostao držati dugačko drveno pročelje sa čudnim rezbarijama dok je ona požurila unutra. Vratila se i pružila Jacku svjetiljku. Jack je njome posvijetlio u tamu. - Zdravo, koga tu ima? Ima nečega tu straga.

- Čega? - upitao je Phil.

- Ne vidim. Čak je i s baterijskom grozan mrak. A dosta je udaljeno.

- Kako si ga uočio? - upitala ga je Gabbie.

Jack joj je dobacio svjetiljku. - Mislio sam načas da se nešto pomaknulo. Optička varka, valjda. Vratio je rezbariju na mjesto i brzo zavio vijak koji ju je pridržavao. Spustivši se hitro niza ljestve, rekao je: - Mullins će trebati pregledati kablove, tako da sam sve ostavio kako sam i našao.

- A što je s tim što si vidio? Možeš li to iščeprkati? - upitala ga je Gabbie.

- Prilično je otraga. Ne bih ga mogao dohvatiti ni drškom metle.

- Pa, kako se tamo našlo? - pitao se Phil.

Jack je promatrao liniju krova. - Tamo gore je soba za dečke?

- Točno.

- Možemo iz nje malo pogledati?

- Jasno. - Požurili su unutra i popeli se stubama. U dječjoj je sobi Jack otišao do prozora i provirio van kako bi ocijenio gdje se nalazi u

odnosu na krov trijema. - Mislim da je tu negdje - rekao je, pokazujući na mjesto gdje su se spajali zid i pod.

Pomaknuo je sanduk za igračke i stao pregledavati zid pod prozorom. Nakon par minuta, pridružili su mu se Phil i Gabbie. Ništa se nije činilo neobično, dok Phil nije uočio jednu čudnu udubinu u podnožju poda. - Daj mi taj izvijač - rekao je.

Jack i Gabbie promatrali su kako Phil stavlja izvijač u udubinu i gura ga naviše. Dio poda pomaknuo se točno toliko da se ispod ruba mogu zavući prsti, a te tri daščice bile su obrađene da toliko dobro pristaju da su izgledale kao jedna u odnosu na ostatak parketa. Poklopac je bio čudan, jer daščice su bile nejednake duljine, a prorezi su bili izrezani duž prirodnih godova u drvetu tako da se nije dalo uočiti nikakve neobične utore. - Ma vidi vraga - reče Phil.

Jack se iscerio. - Ima toga puno po ovim starim kućama. Izgrađene su prije nego što je država osigurala bankovne uloge. Većina ljudi u mom kraju može vam pokazati gdje su im pradjedovi skrivali od Jenkija ono malo što su imali. Prevučeš ih voskom par puta da se utori ispune i možeš prelaziti prstom preko njih cijeli dan i nikad ih nećeš otkriti.

Phil je obasjao prorez i svjetlost je pala na nekakvu vreću ili paket. Jack je posegnuo unutra i oprezno izvadio nekakav zamotani svežanj papira. - Misliš da su to mape zakopanog blaga? - rekao je Phil.

Jack je promotrio zamotuljak. Svežanj je bio zamotan u nekakvu tkaninu punu bijelih ljuskica. - Idemo ga odnijeti u radnu sobu.

Odnijeli su ga dolje i stavili na stol. Jack je pogledao bijelu tvar koja mu je ostala na rukama i rekao: - Mislim da je to vosak.

Phil je oprezno dodirivao tkaninu. - Djeluje prilično krhko. Sigurno je star.

- Možda i nije. - Jack je protrljao ljuskice među prstima i pomirisao ih. - Parafin - zaključio je Jack. - Koristi se za impregniranje. Samo je problem u tome što je jako zapaljiv. U izviđačima smo u njega umakali šibice.

- Nisam znala da si bio izviđač - rekla je Gabbie zadirkivajući ga.

- Puno toga ti ne znaš, draga - podbo ju je Jack zauzvrat.

- Mislim da je - odgovorio mu je Jack. - Vosak je krhak, a ne papir ili što je već unutra. - Ispostavilo se da je Jack imao pravo, jer je tkanina bila tanko voštano platno. U njemu su našli nekoliko dokumenata.

Jack i Phil su ih prelistali a Gabbie je rekla: - Što je to?

Jack je slegnuo ramenima. - Svi su na njemačkom. Ja sam imao samo minus tri u srednjoj školi, a to je bilo poodavno. Znaš ti švapski?

- Samo španjolski i to prilično loše - priznala je Gabbie.

Čuli su kako se auto zaustavlja pred kućom. Gabbie je pogledala kroz prozor i rekla: - Spašeni smo. Došao je Mark. - Istrčala je iz sobe.

Phil je pogledao na sat. - Malo je uranio.

Jack se osmjehnuo. - Volim ljude koji znaju tempirati svoj dolazak.

Mark i Gary ušli su u sobu, a Gabbie je bila uz Marka. Jack ih je pogledao, i pomalo se šokirao, zapažajući s priličnom nelagodom način na koji se Gabbie držala za Markovu ruku. Otkako su počeli s redovitom terapijom, Gabbie je stala puno pričati o Marku. Jack je nastojao othrvati se nerazumnom ubodu ljubomore.

Gary je rekao: - Gabbie veli da ste našli nešto zanimljivo.

Phil mu je pokazao papire pa je Mark uzeo jedan. Brzo ga je pregledao i pružio ga Garyju. Pregledali su ih jedan za drugim, i zatim se glasno nasmijali. - Pa to je predivno!

- Što to? - upitala ga je Gabbie, uzbuđeno poskakujući.

- Zapisi Fredricka Kesslera. Stara baraba je bio prevarant.

Gary je pokazao jedan papir. - Obična varalica, bez puno izmotavanja.

- Što?

Gary je rekao: - Morat ću ovo sve pomno pročitati, ali izgleda da je imao čudne transakcije s više banaka istodobno. A ako se ne varam... hmm... - usporedio je tri različita lista - ...služio se istim jamstvom za sva tri kredita. - Dodao je zubato se cereći: - A vjerujem da se na takve stvari poprijeko gleda.

- Barem u banci - rekao je Mark. Zatim mu je osmijeha nestalo. - Gledaj ovo. Gary je pogledao i zazviždao. - K vragu. To je nevjerojatno.

- Što? - upitala je Gabbie, oduševljena nalazom.

- Dopis od predsjednika banke, nekog, ah, g. Schmidta iz Zaklade njemačkih proizvođača New Yorka, kojim potvrđuje da je vidio zlato koje je poslužilo kao jamstvo. - Brzo je pretražio po drugim dokumentima. - Vidiš, ima ih još par. Ovaj je iz Prve njemačko-američke banke u Brooklynu.

Gary je rekao: - Svi ti bankari imaju njemačka imena i svi su dokumenti na njemačkom.

- To je bilo uobičajeno - rekao je Mark. - Useljenici vole imati posla sa sunarodnjacima. Bank of America je nekad davno osnovana pod imenom Talijanska banka u San Franciscu.

- Jesu li mogli imati veze još u Njemačkoj? - upitao se Gary.

- Ne znam, moguće je. Možda zajedničke poslovne prijatelje iz domovine. Njemačko-američke banke s uredima u obje zemlje, možda. Uglavnom, jedna stvar je sigurna: taj stari varalica služio se više puta istim zlatom kao jamstvom za kredite.

- Kako je to mogao? - upitao je Jack. - Zar banke nisu provjerile dokumente toga zlata? Ili zadržale zlato kod sebe?

- Stvari su bile puno slabije organizirane prije velikih bankovnih kolapsa tijekom Velike krize - primijetio je Mark. - U to vrijeme uglavnom su radili kako je tko htio. Bez bitnije državne kontrole, bankom se moglo nazvati sve, od starih ofucanih štedionica do hazarderskih investicijskih kartela, gdje se igralo na tržištima dionica i obveznica pomoću novca od štednih uloga. Bilo je puno više mogućnosti zloporabe. Banke su stalno propadale. - Mark je nastavio pregledavati sve dokumente i naposljetku rekao: - Ali tu još uvijek nema ničeg što bi nam pokazalo što je napravio sa zlatom.

- Možda ga je prodao? - rekao je Jack.

- Da je, očekujem da bi ostavio zapis. - Pokazao je na papire.

Gary je kimnuo. - Očito je da je u svemu ostalome bio vrlo pedantan. Od ovih spisa mogla mu je nastradati guzica, da su banke saznale prije nego je isplatio pozajmice.

Gabbie je djelovala razočarano. - Nadala sam se mapi s blagom.

- A ja sam se nadao nečemu što bi povezalo Kesslera sa svim čudnim zbivanjima u Njemačkoj na prijelazu stoljeća - rekao je Mark. - Ipak, i ovo je djelić slagalice.

- Možda tu negdje postoji još neko tajno skrovište. Gary se iscerio. - Hoćemo se igrati lova na blago?

- Možete vas četvoro ako vas je volja. Gloria i ja izlazimo na večeru - rekao je Phil. - Pošto ste svi tu, sad vam mogu reći. Dobio sam ponudu za knjigu.

Objavu su dočekale čestitke sa svih strana, a Gloria, koja se tuširala, viknula je s odmorišta na drugom polukatu: - Što se zbiva tamo dolje?

Phil joj je doviknuo: - Siđi ovamo. Imamo tulum!

- Ne mogu kad na sebi imam samo ručnik. Čekaj da se obučem!

Par minuta potom, Gloria je ušla noseći haljetak, kose još mokre od tuša. - U čemu je stvar?

- U mapama s blagom i izgubljenom zlatu - rekao je njen suprug veselo pocupkujući oko stola.

- U pričama o korupciji u visokim krugovima. U bankarima koji šuruju s tajanstvenim Nijemcima. - Mark i Gary stali su se naglas smijati. - U prevarama od kojih bi prodavači čudotvornih lijekova pocrvenili. I u tajnama iz davnina, u čudima i užasima, umotanim u veliku pustolovinu. - Spustivši joj lagani poljubac na obraz, vedro je dodao: - I u proslavi zbiljskoga čuda, urednika koji je u stanju prepoznati genija kad pročita njegov tekst.

Gloria se nasmiješila. - Znači napokon te lupilo. - Osmjehnuo se i on njoj i opet je poljubio. Zatim ga je čvrsto zagrlila. Preko ramena je rekla: - Pa dobro, mislim da bi mogli imati tulum. Gabbie, naruči pizze. Jack, donesi pivo. - Ciknula je od istodobnog zadovoljstva i ljutnje kad ju je Phil ugrizao za vrat i potapšao je po stražnjici. - Životinjo jedna! - Dok je Gabbie izlazila iz sobe, viknula je za njom: - I nađi dečke!

Iznad njih, u uskome prostoru između stropa i poda, Zli se stvor pokrenuo. Otkrili su paket i gospodar će biti zadovoljan. Stvari su uvijek bile bolje kad je gospodar bio zadovoljan. Jednostavni stvor, zao s većine strana, iskreno je želio zadovoljiti svoga gospodara. A gospodar se razgnjevio kad je otkrio da je Zli stvor pod mostom napao dječaka. A Zlom stvoru nije bilo drago kad mu je gospodar bio gnjevan. Nije mu bila namjera oglušiti se o gospodarovu volju, ali dječak je njemu ušao u jazbinu, i mirisao je tako svježe i mlado, tako toplo i nježno. Načas je Zli stvor zadrhtao od ugode, prisjećajući se tople, vlažne arome Patrickove krvi. Zatim se sjetio nezadovoljstva svoga gospodara i boli, te se ustreptalost premetnula u drhturenje. Uz tihi zvuk, poput bebinog uzdaha, pokrenuo se poput pauka tajnim niskim prostorom između stropa pod sobom i poda nad sobom, uglavnom viseći naglavce. Stigavši do dovratka na uglu ispod dječje sobe, odgurnuo je usku letvu i provukao se van, bježeći niz oluk. Nije mu se sviđalo biti vani na svjetlu, jer se od dnevnoga svjetla prisjećao prizora iz davno zaboravljena vremena, kad je Zli stvor još bio mlad. Takve su ga uspomene boljele. A na svjetlu je bilo i malo mjesta na kojima se mogao skloniti. Ali poslijepodne se bližilo kraju i sjene su se izduživale, pa je mogao sigurno stići do šume. Uostalom, smatrao je, ništa mu u kući nije predstavljalo prijetnju. Ništa ga tamo nije moglo ozlijediti. Ništa.

Patrick je pokazivao ožiljke s mješavinom ponosa i tjeskobe. Ponosan na svoju medalju za hrabrost, bio je i tjeskoban oko toga što će Barney reći za Zlog stvora pod mostom. Stajali su pred majstorom dok se on gnijezdio na stolcu pokraj svog radnog stola. Pred sobom je imao rastavljeni električni mikser.

- Pa, dobro te ogrebao, itekako dobro, zar ne, Patrick Hastings? - Pogledao je dječaka mutnim pogledom na kog su se već navikli.

Patrick je kimnuo. - Pokušao me ugristi. Ali pobjegao sam mu, Barney.

Barney je uzdahnuo i otpio iz boce koju je držao pri ruci. Ustajući sa stolca, poveo ih je kroz vrata i sjeo na trijem. Osvrnuo se kao da očekuje da će nešto vidjeti. - Još samo malo više od dva mjeseca. Moramo samo izdržati naredna dva mjeseca i još malo. - Otpio je ponovno.

- Što je za dva mjeseca? - upitao ga je Sean.

- Dan selidbe, Sean. Dobri narod će se spakirati i krenuti oko ponoći, i do izlaska sunca na Svisvete više ih neće biti. - Opet je otpio i zatim duboko uzdahnuo. - I ako imamo sreće, više ih nećemo vidjeti u ovome životu. Dvaput u mom životu mi je dvaput previše. - Zavjerenički je namignuo dječacima. - Zbog toga sam opet pijanac. Dobri narod je slab na lude i pijance, kaže se, i ne smetaju mi sve dok mi se u dahu osjeća ječam. - Opet je namignuo, dodirujući se kažiprstom sa strane po nosu.

- I trol će otići? - upitao ga je Patrick.

- Nego, i njegova vrsta, makar mislim da sada to i nije pravi trol. Trol ti je veliki i strašni stvor koji skače na svakoga tko zađe u njegov zabran. Mislim da si naletio na zvjerčicu crnog soja, onih jadnika koji su izgubili nadu u Božje spasenje. Možda čak na... Pa, onda nam nema svrhe zadržavati se na tome što bi to moglo biti. - Prekrižio se. - Ali da je to bio trol, ne bi nikada uspio prijeći mostom. Ovaj se Zli stvor drži povučeno ispod njega. Ali rijeka te povukla kroz njegovu jazbinu, a kad jednom uđeš onda si mu plijen. Nemoj ići pod most i neće ti biti ništa. Takvi poput njega u pravilu ne izlaze na svjetlost dana. - Razmislio je. - Makar se s vremena na vrijeme pravila prekrše.

Patrick je nenadanom žustrinom rekao: - Hoću ga srediti.

- Što si rekao? - rekao je Barney, dižući sive obrve od čuđenja.

Na rubu suza od bijesa, dječak je rekao: - Hoću mu se osvetiti. Ranio me i hoću i ja raniti njega. Natjerat ću ga da nestane.

- Polako, momče - rekao je Barney stavljajući ruku na dječakovo rame. - Čuj, kao prvo, ne znaš čini. Kao drugo, sigurno je da je to samo maleni pripadnik svoga soja, i da mu naudiš mogao bi privući pažnju neke njegove veće, još bezobzirnije subraće. Ako je on ono što mislim, onda služi baš onakvome koji će ti priuštiti beskrajne muke. A kao treće, otići će do studenog. Moj ti je savjet da pustiš sve na miru.

- Ne, hoću mu vratiti.

Vidjevši odlučnost, Barney je odmahnuo glavom. - Pa, to nije tako lako. - Naslonio se uzdahnuvši, djelujući zamišljen, i nakon jednog časa upitao: - Znaš li vitlati mačem? Patrick je rekao: - Znam zamahnuti palicom.

- Dobro onda, to je sasvim u redu, ako trebaš navaliti velikom dvoručnom sabljom, mašući oko sebe koliko ti srce ište. Ali ova mi zvjerčica zvuči kao brz i okretan svat, kojeg je teško pogoditi. - Barney je ozbiljno pogledao Patricka. - Kakav si s lukom i strijelom? Imaš li srebrnu strelicu da ga njome pogodiš?

- To je za vukodlake - rekao je Sean, s nevjericom.

- Neka je, ali je isto tako i za Dobar soj. Nisu vam oni baš skloni kovinama, i ne vole željezo - makar mislim da im ne smeta, kao što neke bajke pričaju. Inače bi nestali još davno, nakon što je čovjek prvi put počeo kovati. A vole svoje zlato, i skupljaju ga naveliko, pod zemljom - vrijedno im je koliko i ljudima. Ali srebrne stvari, oštrice i strelice, ili streljivo za praćku ili pušku, ne, srebro ne vole. To je mjesečeva kovina, kao što su i oni noćni stvorovi, pa im moći potječu od istog, i zato ga se boje. - Polako je ustao. - Moram završiti mikser gđe. Macklin. - Spuštajući pogled ka Patricku, rekao je: - Zato otiđite doma, pa kad budeš imao luk sa srebrnim strijelama, ili srebrni mač, vrati se pa ću ti reći što da radiš.

- Ajoj, Barney, to nije fer! - požalio se Patrick.

Barney se nagnuo, ruku na koljenima, i rekao: - I kao što je moja majka svetica - Bog joj dao pokoj duši - znala ne jednom reći: 'Zašto bi to trebalo biti fer? Tako ti je to.' Krenite sad kući, prije nego se smrači i onaj se stvor pod mostom ne uzvrpolji.

Ovo je bio dovoljan poticaj dječacima, pa su krenuli kao jedan potrčvši ka šumi i domu. Kad su nestali s vidika, Barney je zavrtio glavom i promrmljao: - A ako blagoslovljeni Sveti Patrik čuva svoga imenjaka, Patrick Hastings, neće ti tako skoro šaka pasti nikakav srebrni mač.

Zabava je bila posebno ugodna jer nije bila planirana. Aggie je došla nakon telefonskog poziva, a kad se Ted Mullins vratio ostavivši svog radnika na hitnoj službi, uključili su ga u proslavu. Dječaci su stigli baš kad je dostavljena pizza pa su neobuzdano navalili. Gloria je primijetila da su još uvijek suzdržani, ali pokazuju znakove da se stvari vraćaju na staro.

Iznenada je Gabbie rekla: - Oh, kvragu. Ostavila sam alat posvuda. Bolje da ga pospremim. - Bez komentara, Jack je ustao i izašao sa njom.

Kad su došli do ograde, Gabbie je rekla: - Šutljiv si mi. Nešto te muči?

Jack je slegnuo ramenima. - Mislio sam da nisi primijetila. Djelovala si prilično obuzeta pričanjem s Markom.

Gabbie je načas oštro pogledala Jacka, i zatim se sagnula pokupiti alat. Držeći oči uperene ka tlu dok je stavljala čavle u vreću, rekla je: - Pa, on je izuzetan sugovornik.

Jack je prečuo podbadanje u njenom glasu. - Sigurno - rekao je suho, prikupljajući čekiće i stavljajući ih u otvorenu kutiju za alat.

Gabbie se nasmijala u sebi. Jack je šutke uzeo kutiju za alat i libelu; zatim je rekao: - Idem ovo spremiti. Hoćeš da stavimo drva u štalu?

- Ne. Idemo samo preko njih staviti ceradu.

Gabbie se zadržala kod ulaza kad je Jack ušao i stavio alat na policu lijevo od vrata. Zvučeći opušteno, rekla je: - Računam, ako budemo radili kako treba, treba nam još četiri-pet tjedana da postavimo ogradu svud unaokolo.

U štali je vladala tišina, a zatim je Jack izronio iz tame. - Misliš ostati?

Gabbie ga je odlučila zadržati na svom mjestu. - Nisam još odlučila. Ali računam da mogu uposliti nekoga tko će mi to završiti, ako odem. - Jackovo se lice smrklo. - Svejedno ću doći za Božić i sljedećeg ljeta.

Bez riječi, Jack je prošao kraj nje, uzeo hrpu poslaganih letava za ogradu, i unio ih u štalu, zanemarujući Gabbien prijedlog da ih prekriju ceradom. Gabbie je počela kipjeti. Jack je mogao biti šećer u jednom trenutku i budala u narednom. Već je bila odlučila ostati, ali radije će otići kvragu nego što će mu reći dok on njoj prvi ne kaže neke stvari. Bila je spremna na sve za Jacka, ali, kvragu, djevojku se

treba zamoliti. A, bez obzira na emancipaciju, nije to namjeravala zatražiti od njega. Što god da je bilo s njim i Ginger učinilo ga je nesklonim davati konačna obećanja i obveze, a Gabbie mu nije namjeravala dozvoliti da išta uzme zdravo za gotovo.

Uzdahnula je čuvši ga kako ronda po štali, slažući drvo. Nije joj bilo drago što se tako ljuti. Možda se ipak postavila djetinjasto, pomislila je. Zaustila je, no nešto joj je privuklo pozornost. U polumraku, kad je zapadno nebo mijenjalo boju od svijetloplave do ružičaste nad obzorjem tamnomodrih stabala, na rubu šume stajala je svijetleća figura. A miris cvijeća i začina napao je Gabbiene nosnice.

Gabbie je vrisnula.

Jack je u hipu bio vani, a iz kuće su doprli zabrinuti povici.

- Što? - želio je znati Jack.

Sa suzama u očima, Gabbie je pokazala prstom prema šumi. - On! - uspjela je reći.

Kad su se otvorila kuhinjska vrata, Jack je rekao: - Ostani tu. - Preskočio je ogradu obora i otrčao prema šumi i blijedoj figuri. Dječaci su jurnuli ka sestri, s majčinom naredbom da ostanu u kući za petama.

Phil, Gary i Mark stigli su do Gabbie, i Phil je naredio dječacima da se vrate u kuhinju. Mark je rekao: - Što je bilo?

- Vidjela sam ga. - Gabbie je pokazala prema šumi. - Vidjela sam dečka koji je... bio u šumi.

- Jesi li sigurna? - rekao je Phil. Osvrnuo se, i nije morao ništa reći da bi bilo jasno da ne shvaća kako je mogla išta vidjeti u večernjem mraku.

Gabbie je samo kimnula. - Gdje je Jack? - upitao je Mark.

- Otišao je za njim - rekla je, pokazujući.

Bez riječi, Gary je preskočio ogradu i otrčao prema šumskom putu.

Ubrzo zatim, Jack i Gary pojavili su se zajedno u kuhinji, gdje su ih ostali čekali. Jack, koji je šepao, rekao je: - Mislim da sam ga vidio, ali me ova prokleta šepava noga izdala. Mark je upitao Garyja: - Jesi li išta vidio? - Gary je niječno odmahnuo glavom.

- Nazvao sam policiju - rekao je Phil. - Rekli su da će brzo doći.

Aggie i Ted Mullins istodobno su ustali. - Bolje da odem - rekla je Aggie.

Mullins se složio, rekavši da je već malo kasno i da će se vratiti sutradan kako bi završio provjere na satelitskoj anteni. Rekao je da će

otpratiti Aggie do njenog automobila, voziti uz nju kući, i zatim se odvesti dalje. Dječake su otjerali u sobu, iako su imali još puni sat prije odlaska u krevet. Na njihove prigovore Gloria je naredila da nađu nešto čime će se baviti.

Mark je rekao: - Jack, što si ti vidio?

- Nevjerojatna stvar - rekao je, odsutno se češući po ramenu. - Mislim da je dečko imao petnaestak godina. I kunem se da je sjao u mraku. Zacijelo zbog večernje svjetlosti. Ali dovoljno sam ga dobro vidio kroz drveće da mogu ići za njim preko mosta i prema Brijegu kralja Erla.

Mark i Gary razmijenili su poglede i Mark je rekao: - Mislim da ću otići pogledati.

- Misliš da ne bi trebao pričekati policiju? - rekao je Phil.

- Idem i ja - rekao je Gary. - Ako je klinac... pa, možda je u stanju skočiti na djevojku, ali sumnjam da će se suprotstaviti dvojici odraslih muškaraca. Imate svjetiljku?

Gloria je izvadila Colemanov fenjer iz ormara kod ulaza u smočnicu i pružila ga uz kutiju šibica Garyju. Uzeo je ponuđenu svjetiljku i uskoro su joj žišci živahno gorjeli. Iscerivši se i mahnuvši, Gary je rekao: - Samo da provjerimo da se ne mota u blizini. Brzo se vraćamo.

Jack je sjeo trljajući si rame. - Možda bih i ja trebao s vama.

Gabbie je rekla: - Ne, boli te noga. I što ti je bilo s ramenom?

Jack je djelovao iznenađen pitanjem, i zatim je shvatio da si masira rame. - Ne znam. Sigurno sam ga istegnuo kad sam skakao preko ograde.

- E onda je riješeno - rekla je Gabbie. - Sjedi dolje.

Mark je tiho rekao: - Možemo mi sami. - Zatim su otišli.

Gloria je rekla: - A da mi netko objasni koji se vrag zbiva u ovoj ludnici?

Phil je rekao: - Da bar znam.

15

Gary je pokazao prstom. - Tamo - prošaptao je.

Mark je kimnuo. - Idem onamo. - Zaobišao ga je i Gary se udaljio, fenjerom jasno pokazujući koliko je odmakao dok je Mark kročio kroz

mrak.

Jedva vidljivo kretanje mučilo ih je već deset minuta, kao da se netko zadržava na rubu svjetla, taman dovoljno blizu da bude uočljiv no nikad se odista ne pokazujući. Mark se kretao vješto, praveći što je manje buke mogao, ali vlastitim je ušima svejedno zvučao kao da lomi grmlje. Pitao se je li odista točno da su se Indijanci nekoć kretali ovim šumama ne stvarajući zvuka.

Skoro je poskočio zbog visoka smijeha koji je dopro odnekud odozgo.

Izvio je vrat, pokušavajući vidjeti čega ima u drveću. - Tko je tamo?

Opet smijeh, praćen šuštavim zvukom, kao da se netko kreće granama. Zatim je Mark čuo zvuk slijetanja nekog ili nečeg velikog na drugo stablo. Tko god bio tamo, kretao se šumom poput Tarzana, skačući s drveta na drvo. Mark je požurio za zvukom.

Mark se kretao što je brže mogao, ali zbog tame i gustog drveća izgubio je trag onome odozgo. Udario je ramenom u drvo i glasno opsovao, i zapanjeno začuo dječački smijeh pred sobom. Pošao je za zvukom i nakon par trenutaka shvatio da se izgubio.

Zastavši, povikao je: - Gary!

Istoga časa udaljeni glas je ponovio njegov poziv, oponašajući ga. - Gary! - viknuo je. Mark je pokušao odrediti smjer iz kojega je dopro glas i ponovno je zazvao Garyjevo ime. Glas je ponovio za njim, podrugljivo ga imitirajući, ali ovoga puta iz drugoga smjera.

Mark se osvrnuo nemajući pojma gdje se nalazi. Pokušao je odrediti svoj položaj prema mjesecu koji se uzdizao nad obzor, ali nije ga mogao vidjeti od gustoga granja. Zatim je čuo kako se njegovo ime izvikuje u daljini.

Kako je zakoračio u smjeru glasa, poziv se ponovio s drugoga kraja. Mark je zastao. Onaj koji mu se izrugivao sada je oponašao Garyjev povik. Mark se odjednom prepao. Netko se poigravao s njima.

Polako i pomno Mark je pogledom potražio kakvu čistinu ili stazu. Osvrnuo se pokušavajući odrediti gdje je Gary. Zamaknuo je za deblo i krenuo dalje. I sledio se.

Markove grudi su se zgrčile i nije mogao doći do zraka. Zatreptao je, kao da želi razbistriti vid, a noge su mu zadrhtale. Natjerao se da stane, zakoraknuvši unatrag jednom, i još jednom. Polako se povukao od prizora koji ga je dočekao. Na ne više od dvadeset metara pred njim bile su tri žene zadivljujuće ljepote.

Odjevene u bijele halje koje su dodirivale tlo, smiješile su se, zavodljivo izvijajući svoje pune usne dok su pružale ruke ka njemu, krećući se lelujavo, neljudski skladno. Došao je do daha, tjerajući se da diše, i prošao lijevom rukom kroz kosu. - Bože moj - prošaptao je, ne mogavši se više pokrenuti ni za korak. Zateturao je i pridržao se desnom rukom za obližnje deblo. Bio je siguran da kad bi im mogao vidjeti stopala, vidio bi da svaka žena ima ptičje kandže ili kozja kopita, jer ih je legenda tako opisivala. On i jest gledao oživljenu legendu: Bijele dame. Marka obuze miris cvijeća i začina, i nalet vreline pogodi ga u želudac. Osjetio je kako mu se u glavi vrti i u preponama raste požuda, od koje je žudio poći k njima. Tijelo mu se streslo od tako silne požude da mu se steglo u grudima; disati mu se činilo nemogućim. Osjećao se kao da je zrak omamljujuće sparan, kao u vreloj kolovoskoj noći u New Orleansu kad nema ni daška vjetra. Graške znoja izbile su mu na čelu i zario je desnu šaku u deblo tako snažno da mu je kora duboko prodrla u dlan. Ta je bol bila jedino čime je još mogao zadržati razum. Ta je bol u njegovoj ruci bila stvarna.

Vrtjelo mu se u glavi. Pokušao se pokrenuti, no u čudu i strahu nije mogao. Znao je za priču o Bijelim damama, i znao je da njihov zagrljaj znači smrt. Prikupljajući svu svoju snagu, odigao je dlan i zario ga svom snagom u hrapavu koru, ljušteći si kožu. Bol razdrte kože probila se kroz vrelu požudu koja ga je oblila, pružajući mu trenutak bistrine. Borio se da ustukne. Prisjetio se djelića predanja, i iz njega molitve za koju se smatralo da štiti od Bijelih dama. Premda je jedva bio u stanju govoriti, prošaptao je riječi na starogermanskom.

Izraz žaljenja prešao je predivnim licima Bijelih dama. Ona u sredini činila se žalosna, dok su se druge jednostavno okrenule, nestajući s vidika, kao da su prošle kroz vrata drugoga svijeta. No ova žalosna je nastavila, prozirnih bijelih halja pripijenih uz tijelo, otkrivajući ga do bolno sitnih potankosti. Nabrekle bradavice, ocrtane pod tankom gazom, i vlažne usne nabrekle od žudnje naznačavale su obećanja čovjeku nezamislivog spolnog ushita, i Mark je gotovo zaplakao od borbe strave i strasti. Izuzev stopala, koja su bila skrivena pogledu, žena je bila savršena, i u tom savršenstvu zastrašujuća, jer nijedna ljudska žena nije mogla posjedovati takvu ljepota. Upoznati njezin zagrljaj značilo bi upoznati neizdržljivu ekstazu. Ubila bi ga ljubavlju. U udaljenom kutku svijesti, Mark je pomislio da bi ga doslovce izjebala nasmrt. Mek, mokar miris dopro mu je do osjetila, blagi vonj začina i cvijeća, pomiješan s nekim reskijim vonjem, koji je dao jasnu poruku nekom njegovom dubokom moždanom centru. Mutno je pomislio na nekakve feromone. Mark se othrvao gotovo neodoljivoj potrebi da joj priđe i ponovno zario dlan u hrapavu koru,

bojeći se za meso na dlanu, služeći se boli kao štitom. Natjerao se da ustukne još za korak i opet ponovio stoljeća staru germansku molitvu. Podvostručeni strah pogodio je Marka poput fizičkog udarca, jer ovog puta molitva kao da nije imala učinka na prikazu. Primakla mu se na dohvat ruke, i osjetio je kako mu se vrti kad je posegla k njemu. Um kao da mu je bio sahranjen u samoga sebe, svjedočeći njegovom gubljenju kontrole nad vlastitim tijelom. Zanemarujući bol u ruci, napravio je mali korak ka svojoj propasti. Unutar zatvora vlastita uma, Mark je očajnički zavapio.

Zatim se Bijela dama okrenula jer se začuo udaljeni zvuk roga, praćen luđački veselim smijehom. Lovački rog zatrubio je u noći, i topot kopita razlegao se šumom. Kako je stala oklijevati, Mark je osjetio da njezina moć nad njime kopni. Pogledala ga je, i još jednom je osjetio kako mu strasti pršte tijelom. Primakla mu se, ispruženih ruku. Iznenada je neka figura skočila iz krošnji drveća, dječak ili niski muškarac. Stajući pred Marka, ispružio je ruku, okrenuvši dlan prema Bijeloj dami. Ustuknula je i iznenada nestala, kao da je umaknula kroz neka nevidljiva vrata, gledana sa strane.

Mark nije oklijevao već se okrenuo i stao bježati što dalje od ludila, spotičući se u mraku. Stopalo mu je zapelo za korijen, pao je. Pokušao je ustati, ali uspio je samo sjesti. Osjećao se grozničavo, snaga mu je nestala. Zvučalo je kao da nekakvi jahači jure šumom prema mjestu gdje se nalazi. S naporom je ustao, prihvaćajući se za drvo, i par puta duboko udahnuo da si razbistri glavu. Tjerajući se da se smiri, osvrnuo se. Nije imao pojma gdje je. Otraga, zvuk jahača postajao je sve glasniji.

Mark se okrenuo ka zvuku, i zatim skutrio uz deblo; vidjelo se kako sićušna obličja izlijeću iz drveća. Deseci svijetlećih tjelešaca ne većih od vrabaca, neka velika poput kukaca, jurila su kroz noć. Lepet njihovih krilaca zujao je gotovo omamljujućom glazbom, na podlozi tutnjanja krvi u Markovim nabubrelim sljepoočnicama. Jedno je stvorenje proletjelo kraj Markova drveta, načas vidljivo - sićušna žena, manja od kanarinca, naga, zlatokosa, ustreptalih krila na leđima, poput kolibrija, okupana plavozelenim oblakom svjetlosti. Tjelešca manja od ljudskih no veća od letećih protrčala su u blizini, skačući poput skakavaca kroz šumu. Mark je osjetio kako mu se um gubi dok je gledao čovječuljke u skrojenim crvenim i zelenim kaputima, ženice u haljama od paučine i svjetla. Osjetio je kako mu suze teku niz lice i spoznao strah. Upitao se silazi li s uma, jer ova stvorenja bila su ujedno i nemoguća i odviše stvarna. No bila su čudnih boja, kao da ih je oblikovala priroda u kojoj je svako tijelo moralo svijetliti iznutra, jer ih noćna tmina nimalo nije prikrivala. Svako se isticalo do sitnih detalja hitajući kraj njega, svako se jasno vidjelo, kao da je na svako

stvorenje zauvijek uprto po jedno mekano svjetlo.

Prasak grmlja pod konjskim kopitima razglasio je nailazak novog napada na Markova osjetila. Jahači nevjerojatnog izgleda jurili su ka njemu, i osjetio je kako mu se vrisak stvara u grlu. Zatim mu je nečija ruka prekrila usta i mladić se iznova, nenadano pojavio pred njim. Ščepao je Marka iznenađujuće snažnim stiskom i odvukao ga na drugu stranu drveta, pribijajući ga tako da zakloni Marka od pogleda jahača. Držeći Marka snažno poput škripca, čvrsto uz drvo, mladić je prislonio svoje tijelo uz njegovo. Isti onaj vonj divljeg cvijeća i začina kojeg je Mark namirisao pri prvom pogledu na Bijele dame nasrnuo je na njegove nosnice, ali učinak nije bio erotičan ili omamljujući. Imao je u stvari suprotan učinak, gotovo otrežnjujući. Šuma je odjekivala zvukom jahača dok su hrlili kraj njih, izgleda ne videći Marka i njegovog zaštitnika. Mark se samo mogao pitati kako im ne uspijeva vidjeti njih dvojicu stisnute uz drvo kad im konji galopiraju na dohvat ruke. Mark je načas vidio figure neljudske ljepote kako jure na konjima različite od svih koje je ikada vidio, čudesno otmjene zvijeri svijetlećih očiju, koje kao da su lebdjele u trku, toliko su im glatki pokreti bili. Životinje su bile nemoguće bijele, boje svijetlećega snijega po kojoj su plesali ledeno plavi odsjaji, i u pomrčini se činilo da su im duge raspuštene grive i kitnjasti repovi prožeti srebrnim i zlatnim svjetlom. Jahači su nosili oklope čudne nijanse i oblika, veličanstvenog izgleda, no na neki način odbojne. Kićene kacige bile su im načičkane izbočinama koje bi uhvatile oštricu mača, mjesto da je odbiju, jedna ukrašena orlovim krilima od ebanovine, druga bikovim rogovljem od slonovače, treća jelenjim rogovima od zlata. Kacige i duga koplja i vitke osti koje su nosili djelovale su naviknuto na grane drveća koje su ih htjele zaplesti dok su jahači hitali kraj njih. Opršnjaci su im bili izbrazdani i prekriveni viticama, a štitnici na nogama, ramenima i tijelu djelovali su ukrasno, ne funkcionalno. Ipak, jahači su izgledali zadivljujuće, i Mark se prenerazio vidjevši ih.

Nestali su u šumi, a Mark je još bio prikovan uz drvo. Odozgo je dopro zvuk, kao da nešto skače kroz granje mahnitom brzinom, zaludu nastojeći održati korak s jahačima. Šmugnulo je krošnjama poput majmuna, njišući se i skačući, i Mark je na trenutak osjetio prisustvo nečega zlog i opasnog, i strah mu se produbio. Zatim je pritiska na Markovim prsima nestalo jer drugi se odmaknuo.

Mark se polako svalio na zemlju, odviše mekih koljena da bi mogao stajati. Naslonio se na drvo i obrisao čelo. Ruka mu je ostala sva mokra, od znoja ili od krvi, nije znao.

Tjerajući se da diše polako, promotrio je svog zaštitnika. Bio je mladac, tinejdžer koji je odgovarao opisu onoga koji je napao Gabbie. Mark je podigao pogled k dječakovu licu i proučio ga. Tada je znao.

Nije bilo ničega mladog u licu koje ga je gledalo u tami. Stoljeća su ga gledala iz tih očiju. Mladac je blago rekao: - Luda i njegovi hatovi jašu kroz noć. Koga vide toga više nema.

Jedva čujnim, kreštavim glasom, Mark je prošaptao: - Ti...

- Nisam onaj na kog misliš - prekinuo ga je mladac, a lice mu je bilo maska strogosti. Tiho je nastavio. - Nije ti sve znano, Mark Blackman. Znaj da je taj čin počinila tuđa ruka. - Strogost se ublažila. - A pokušao je samo zato što su djevojčine želje prizvale njegovu pozornost. - Oči mladca suzile su se, i čak je i u mraku Mark vidio sablasno modro svjetlo u njima. - Služim drugome, onom koji bi spriječio takvo zlo nad djevojkom i drugima sličnim njoj i koji tako biva tvoj dobročinitelj. - Gotovo odsutno je dodao: - Kasnije, možda ćeš sve doznati. - Mladac je raširio usta u vragolasti osmijeh. - A možda i nećeš. Sada si mi dužan, čuvaru predaja. Zaboravi. - Namignuo je i odrazio se uvis ka grani i nestao. Mark je duboko čučnuo, obgrlivši se rukama zbog studeni u svojoj duši; suze su mu se skotrljale niz lice i naglas je zaplakao. Posegnuo je u džep sakoa i izvadio mali diktafon kojeg je nosio sa sobom. Pritisnuo je palcem gumb za snimanje i počeo govoriti u kondenzatorski mikrofon sa strane, pokušavajući nekako posložiti suluda zbivanja kojima je netom prisustvovao. Nejasno je uočio kako mu se krv iz razdrtog dlana razmazuje po diktafonu dok se prisiljavao govori. Bio je to zahtjevan posao, čak i čovjeku s njegovom strogom profesionalnom disciplinom i iskustvom, jer mu je glas pucao i bio je prisiljen zastajati kad su mu jecaji nekontrolirano navirali iz grla i grudi mu se grčile od ledene boli. A otkrio je da mu prizori, tako oštro urezani u svijest, polako postaju sve manje određeni, sve rasplinutiji, svakoga trena. Mark je požurio prisjetiti se svake sitnice, ali jedno nije nikako prolazilo. Po prvi puta u životu, Mark je bio odista prestravljen.

16

Kad su ušli Gary i Mark, Gabbie je podigla pogled. Jedan pogled na Marka dao joj je do znanja da nešto nije u redu. Na čelu mu je bilo razmazano nešto smeđe, i izgledalo je poput zgrušane krvi. Ali više od toga stvar je bila u načinu kako je izgledao: lice mu je bilo maska, bezizražajna, no izdužena i posve blijeda. Drugi su to isto smjesta uočili i Gloria je rekla: - Jesi li dobro? - Privukla mu je stolicu i Blackman je sjeo.

Mark je kimnuo. - Da. Samo sam napravio glupost. Razdvojio sam se od Garyja. Ne možete znati koliko strašno može biti u šumi dok se

ne izgubite u njoj po mraku. - Natjerao se na osmijeh. - Valjda sam malo isprepadan. - Podigao je ruku. - Pao sam i razderao se dok sam se htio uloviti za drvo.

Gabbie je složila lice i rekla: - Bljak, odvratno.

- Samo zguljena koža - rekao je Mark. Gloria je skočila van i smjesta se vratila s priborom za prvu pomoć i počela mu povezivati ruku.

- Daj da ti to pregledaju - rekla je kad je završila.

- Dobio sam injekciju za tetanus prije manje od dva mjeseca. Neće mi biti ništa.

- Jesi za piće? - upitao ga je Phil.

Mark je niječno odmahnuo glavom. - Mislim da ćemo kući, sad kad je došla policija.

Marka su dva policajca našla kako sjedi na tlu. Gary je došao za njihovim svjetiljkama. On je doveo Marka natrag. Policajci su još uvijek tragali za osumnjičenim, ali nisu se previše nadali da će ga naći. Također su jasno dali do znanja što misle o tome što Mark i Gary gone nasilne zločince u mraku.

Gary je ostalima poželio laku noć, dok Mark nije rekao ništa. Činilo se da se usredotočio na nešto, ali prema njegovom potresenom izgledu svi su shvatili da je uznemiren pa se nitko nije naljutio što odlazi bez riječi. Došavši do auta, Mark je izvadio svoj diktafon i dao ga Garyju. - Sutra, prije nego što se probudim i izađem iz kreveta, pusti mi ovo. - Razmislio je, i dodao: - Snimaj to na drugu kasetu, može?

Gary je rekao: - Misliš da se zbiva nešto što može razumjeti samo tvoja podsvijest, je li u tome stvar?

- Recimo, ali hoću da po noći ovaj kompjuter - potapšao se po glavi - to malo promućka.

Gary je upalio auto, te rekao: - Dobro si?

Blago mu je odgovorio: - Jesam. Bit ću dobro.

- Što ti se tamo dogodilo? Nešto te jako udarilo. - Nije dobio odgovor. Nakon nekog vremena Gary je rekao: - Mislio sam u jednom času da sam čuo... ne znam. Zvučalo je kao konji. I nekakvu čudnu glazbu. Što je bilo?

Mark je zaustio, no zatvorio je usta. - Ne znam mogu li to opisati. Ovoga časa, ne znam uglavnom ništa. Reći ću ti sutra nakon što mi pustiš tu kasetu.

Gary je odviše dobro poznavao Marka da bi raspravljao. Reći će

mu u svoje vrijeme. Pomirljivo uzdišući, stavio je auto u brzinu i odvezao se od kuće Hastingsovih.

17

Gary je pogledao svog poslodavca i prijatelja. Mark je disao polako i ujednačeno, ali oči su mu se pomicale pod kapcima. Bio je u REM fazi - stanju brzih pokreta očiju. Sanjao je, što je značilo da je podložan sugestijama i sposoban prisjetiti se stvari koje su mu zapretene u pamćenju. Već su se triput dosad služili ovom tehnikom i uvijek dobivali zanimljive rezultate.

Gary je poslušao vrpcu prije odlaska na spavanje, i to je zažalio, jer mu je i raspirila znatiželju i uznemirila ga toliko da je bio budan od praskozorja i pio kavu u kuhinji. Odlučio je pustiti Marka da spava do neposredno prije svog uobičajenog buđenja u osam. Bilo je nešto prije petnaest do osam. Gary se prišuljao Markovom krevetu i kleknuo. Palcem je uključio jedan od njihovih prijenosnih kazetofona, provjeravajući snima li i je li kondenzatorski mikrofon uperen k Marku. Tiho, kako ga ne bi probudio, Gary je pustio snimku s druge vrpce. Gledao je smeđi krvavi trag na diktafonu kad se začuo Markov glas, napet od straha, kakvog ga Gary nikada ranije nije čuo. Svih godina koje su proveli zajedno, u više čudnih situacija nego što većina ljudi ikada može i zamisliti, Gary nikada nije vidio da Mark pokazuje i natruhu straha. - Noć je, u šumi je mrak. Podrugljivi glas viče moje ime. Tri žene u bijelom, proklete Bijele dame. Bože, o Bože. - Čulo se glasno jecanje i zatim malo šmrcanja. - Svjetla i čovječuljci... O Bože. To su vile! Male vražje vile. Mali goli ljudi s krilcima. O, Kriste. Malici i patuljci, skaču oko mene... - Opet jecanje. - Zatim jahači. O Bože, to je Divlji lov. Zatim dečko koji miriše po začinima. Konjanici u oklopu svuda su oko nas. Dečko me čuva da me ne vide. O Bože mili. O Bože mili. - Markov glas izgubio se kad je stavio diktafon u džep. Dugo vremena nije bilo zvuka, znao je Gary, i zatim, taman prije nego će vrpca isteći, udaljeni prigušeni zvuk glasa policajca, i Markov odgovor. Do tada je uglavnom povratio pribranost. Riječi su se prekinule s krajem kasete. Gary je isključio stroj, jer je znao da Marka ne zanima taj dio vrpce.

Gary je gledao Markovo lice premotavajući i ponovno puštajući vrpcu. Pri drugoj reprodukciji uočio je kako Markov REM postaje izraženiji, i tanki sloj znoja stvara mu se na licu. Stao je pliće i brže disati. Zatim je počeo praviti zvukove i iznenada razgovjetno viknuo i ustao, raširenih i budnih očiju.

Trepnuo je, ščepao kazetofon kojeg je Gary ostavio kraj njega, i počeo govoriti. - Bila je... noć. Bili smo u šumi i tragali za Gabbienim napadačem. Viknuo sam tvoje ime, Gary, i netko mi se počeo rugati. Zatim sam mislio da čujem kako me dozivaš, ali glas je dopirao iz svih smjerova, kao da te netko oponaša. Zatim sam se okrenuo i vidio tri *Weissen Frauen,* koje su me mamile da im pridem. Kad sam se pokušao oduprijeti njihovim činima, dopro je zvuk konja a iz drveća... - Izmučeno je pogledao. - Stotine sitnih stvorenja, svijetlećih, prošle su kraj mene, leteći i skačući i trčeći. Za njima su došli jahači. Bili su u Divljem lovu. Zatim je nekakav dečko, tinejdžer, mislim isti onaj koji je htio silovati Gabbie, skočio s drveta i zaštitio me od jahača. Pošto su jahači prošli, rekao je: "Luda i njegovi hatovi jašu kroz noć. Koga vide toga više nema." Zatim je rekao da nije... nešto s tim zašto je... htio da Gabbie... služio je nekome, a sada više nije... tako nešto... i... onda se nasmijao i rekao: "Sada si mi dužan, čuvaru predaja. Zaboravi." Zatim je nestao. - Mark je prešao rukom po licu. - To je sve što pamtim.

Gary je oklijevao, i potom upitao: - Jesi li vidio konjanike?

Mark je izašao iz kreveta i obukao haljetak, dok je Gary držao mikrofon uperen ka njemu. - Da. Nisu bili ljudi i nikada nisam vidio konje poput tih koje su jahali. - Ukratko je opisao tuđinski oklop i životinje.

- Je li im vođa imao jelenju glavu? - Mark je zatreptao. - Vođa Divljeg lova ima jelenju glavu u nekim legendama.

Mark je odmahnuo glavom. - Vidio sam jednog, mislim da im je mogao biti vođa, koji je na kacigi imao jelenje rogove. Možda je to to. - Mark je opet djelovao iscrpljeno. - Moram se okupati. Pričat ćemo kad se istuširam.

Mark je polako otišao ka kupaonici, dok je Gary otišao u prizemlje i skuhao lonac svježe kave. Kad je kava bila gotova odnio je dvije velike šalice u Markovu sobu. Mark se vratio s kupanja i bio napola odjeven kad je Gary ušao. Uzeo je ponuđenu šalicu i otpio iz nje. Nakon nekog vremena rekao je: - Kakav san. Valjda sam čitao previše materijala koje smo skupili o Kessleru. Možda mi treba dopust.

Gary je trepnuo. - Što?

- Kažem da sigurno previše radim. Nećeš vjerovati što sam sinoć sanjao.

Gary je otišao do kazetofona, onog kojeg je Mark imao sa sobom u šumi, i pustio Marku snimku. Kad je Mark čuo vlastiti glas, zaustavio se u oblačenju, ruke provučene kroz rukav pulovera. Kad je vrpca završila, polako se nastavio odijevati. Kad je sjeo obuti svoje masivne gojzerice, rekao je: - Tjeraju te da zaboraviš.

Gary je rekao: - Tko?

- Vile. Vilenjaci, tko god - ili što god - bili. Zato je Gabbie imala samo neke normalne reakcije koje bi imala žrtva silovanja. Ona zaboravlja incident osim ako ga netko ne spomene. - Pogledao si je cipele, laktova na koljenima. - Do vremena kad sam izašao iz tuša, mislio sam da je cijela ta stvar san. Mislio sam da sam ozlijedio ruku trčeći za dečkom u šumi, i da ga nismo uspjeli naći. - Prešao je neozlijeđenom rukom preko lica. - To ima smisla.

- Dobro - rekao je Gary, sjedajući na stolicu pokraj ormara s odjećom. - Onda mi možeš to i objasniti.

- Tko god ti stvorovi bili, oni mogu natjerati ljude da zaborave susret s njima. Zar ne shvaćaš, zato ih se smatra mitskim bićima, jer se nitko ne može sjetiti da ih je vidio. Sve što ikad možemo čuti su djelomični izvještaji, fragmenti, djelići i preostaci. A s obzirom na praznovjerje prethodnih stoljeća, ljudi se ionako nisu previše raspitivali. Uzmi na primjer da si ti seljak zemljoradnik u srednjem vijeku i netko ti dotrči u kolibu, blebećući o nekakvim malim blistavim domaćima ili tako nečem, i onda se sutradan ne može ničega sjetiti. Tako se začinju legende.

Gary je uključio kazetofon i upitao ga: - Čega se sjećaš od sinoć?

Mark je razmislio. - Otišli smo tražiti Gabbienog napadača. Zatim smo se... razdvojili. - Čelo mu se nabralo. - Mislio sam... mislio sam da sam nekog vidio, možda više osoba. Htio sam poći za njima. Ma... mislim da... Bilo je još nekoga. On je... nešto rekao. Bilo je buke. Možda od vjetra. Zatim sam ostao sam i došla je murija i ti si se pojavio.

Gary je premotao vrpcu i ponovno je pustio. Mark ju je poslušao i lice mu je opet izgubilo boju. - Moramo to presnimiti. Neću se izložiti riziku da izgubim jedini način da se prisjetim toga što sam vidio. Zatim ćeš me hipnotizirati i uvjetovati me da ne zaboravim. A ja ću to isto napraviti tebi. Možda neće pomoći, ali ne može ni odmoći. - Pogledao je Garyja. - Nas dvojica ćemo cijelo vrijeme tražiti sve što možemo otkriti o Kessleru i razdoblju između njegovog dolaska u Ameriku i pojavljivanja u White Horseu. I malo ćemo pročeprkati o Waylandu Smithu. I kopati po podrumu i tavanu Hastingsovih da nađemo... ne znam što. - Protrljao je lice kao da nije spavao. - U svemu ovom mora biti nekakvoga smisla.

- Mark, dobro, koji se vrag tu zbiva?

- Ako se poslužiš svojom bogatom maštom, neće ti biti teško vidjeti ono očito. Što god da se dogodilo u Njemačkoj na prijelazu stoljeća, zbiva se ponovno ovdje, kod nas, u kotaru William Pitt, u državi New

York.

Gary se iscerio. - Ako imaš pravo, ovo bi ti mogao biti nalaz stoljeća.

- Ovog časa uopće ne želim ni misliti na sve mogućnosti. Samo hoću nekako shvatiti sve ovo što smo do sada doživjeli, i mislim da odgovor leži u Fredricku Kessleru. Imali mi posla s duhovima, svemircima s Desetog planeta, ili vilama, Kessler je ključ...

Garyjeve oči su se raširile. - Ključ! Zaboravio sam na njega.

- Moramo još malo prokopati i naći bravu kojoj taj ključ odgovara.

Gary je ustao. - Znaš, nekako sam uzbuđen zbog svega ovoga. To su fantastične stvari.

Mark je svezao cipele do kraja. - Samo zapamti što se dogodilo u Njemačkoj.

- Misliš na stare narodne obrede i te stvari?

- Mislim na to da je puno ljudi umrlo.

Izraz Garyjeva lica postao je ozbiljan. - Da, shvaćam što misliš. - Bez daljnjih primjedbi otišao je niza stube.

RUJAN

1

- Mark!

Mark se odgurnuo od Philova radnog stola, ne trudeći se čak ni snimiti podatke, toliko je žurno zvučao Gabbien glas.

Ušao je u kuhinju i zatekao Gabbie kako pomaže Jacku da sjedne za stol. Znoj se slijevao u potocima s Jackova lica, i košulja mu se lijepila za tijelo, gotovo posve promočena. S obzirom na vrućinu i sparinu dana, bilo je za očekivati da će se znojiti, ali ovo je bilo daleko iznad normalnog. Premda je zajedno s njime radila na ogradi, Gabbieno je lice bilo samo malo vlažno.

Mark je rekao: - Što je bilo?

- Jack je bolestan, ali neće kući. - Glas joj je bio i prijekoran i zabrinut dok je gledala svog dečka.

Jack se trudio pokazati da mu nije ništa. - Dobro sam. Obična klica. Dajte mi par minuta da dođem do zraka, i možemo se vratiti poslu na ogradi.

Mark ga je krenuo potapšati, rekavši: - Jack, ako si bolestan, samo polako...

Zastao je u pola rečenice kad je rukom dodirnuo Jackovo rame. Mladić je viknuo od boli. Gabbiene ruke poletjele su joj ka ustima i poskočila je na neočekivani povik. - Jack, što je bilo? - upitala je, očiju razrogačenih od brige.

Mark je kleknuo. - Daj mi da ti vidim to rame.

Jack je slabašno kimnuo, dozvoljavajući Marku da mu otkopča košulju. Mark je koji čas petljao, nespretan zbog zavoja na ruci. Otkopčao je dugmad i nježno mu odmaknuo košulju.

- O Kriste! - rekla je Gabbie, gledajući Jackovo rame. Bilo je upaljeno od infekcije, kupola crvene kože uzdizala se nad zglobom. Središte otekline bilo je gotovo grimizno, dok je koža na rubovima otekline bila jarkocrvena.

Mark je rekao: - Ovo nije nikakva klica, Jack. Dobio si gadnu

infekciju. Moramo te odvesti u bolnicu, ovoga časa. Ja vozim. Nikad nisam vidio otvoreniji poziv na zatrovanje krvi.

Jack si je pogledao rame, pokušavajući fokusirati oči. - Jutros je sve bilo u redu - rekao je slabim glasom.

- Pa, sada nije sve u redu - odgovorio mu je Mark, kopajući ključeve od auta iz džepa. Pružajući ih Gabbie, rekao je: - Idem samo isključiti računalo tvog tate a ti idi upaliti auto. Dovezi ga iza kuće a ja ću pomoći Jacku da izađe.

Gabbie je požurila izaći kroz prednja vrata, a Mark je nježno vratio Jackovu košulju na upaljeno rame. Za minutu je računalo bilo isključeno, vrata zaključana, a Markov auto je skretao na put ka Memorijalnoj bolnici u Pittsvilleu.

2

Mladi liječnik u hitnoj službi pregledao je rame, lagano ga dodirujući, ali čak je i od tog nježnog dodira Jack stiskao oči i stenjao. Gabbie je stajala pored njega, dok je Mark stajao nešto dalje, promatrajući ih kroz vrata Hitne.

Liječnik je rekao Gabbie: - Mislim da biste trebali ondje pričekati. Ovo baš neće lijepo izgledati. - Gabbie ništa nije rekla, samo je jednom odmahnula glavom.

Liječnik je zatražio novokain i dao injekciju Jacku odmah iznad otekline, u zdravo tkivo. Bol od igle natjerala je Jacka da ščepa rub stola za preglede na kojem je sjedio, ali nije rekao ništa. - To je rame zbilja upaljeno. Od ovoga će vas začas prestati peći. - Pričekao je, zatim ga dodirnuo blizu mjesta injekcije. Kad Jack nije reagirao, liječnik mu je dao injekciju bliže središtu upale. Čekajući da mu cijelo rame utrne, rekao je: - Stvarno niste trebali pustiti da se ovoliko razvije, g. Cole. Prije tjedan dana je možda bio samo čir, ali sada je infekcija svjetskog ranga i na dlaku ste do sepse.

- Nisam imao čir prije tjedan dana - rekao je Jack, dok mu se boja polako vraćala u lice nakon što je bol otupjela. - Doktore, nisam imao čir ni jutros.

Liječnik se činio skeptičan. - Neću raspravljati, g. Cole, ali ovo vam nije moglo izbiti za par sati. Je li vas to rame boljelo u zadnje vrijeme?

Jack je odmahnuo glavom, ali Gabbie je rekla: - Preksinoć si ga trljao, nakon što si otrčao u šumu, sjećaš se? I jučer si ga cijelo vrijeme

micao i namještao, kao da ti se koči. Vidjela sam te.

Jack je rekao: - Mislio sam da sam ga istegnuo kad sam skakao preko ograde. - Razmislio je i dodao: - Je, boljelo me jučer.

Liječnik je samo kimnuo, kao da je time Jack priznao vlastiti nemar. Uzeo je skalpel i rekao: - Ako vam je zlo od krvi, radije gledajte svoju zgodnu djevojku. - Zarezao je sredinu otekline, a sestra do njega počela je spužvom kupiti krv. - Tja, koliko gnoja. - Liječnik je prodro duboko. - Da sam znao da tako duboko imate toliko gnoja, poslao bih vas u operacijsku salu i pozvao kirurga. -Zatražio je još jednu posudu da prihvati iscjedak i kimnuo sestri. Druga je sestra prišla i odvela Gabbie, i ne rekavši ništa, okrenuli su Jacka i natjerali ga da legne. Liječnik je zatražio injekciju antibiotika i nastavio cijediti upalu iz Jackova ramena.

Prodro je u Jackovo rame, hoteći izrezati jezgru zaraze, i rekao: - Što je ovo? - Ostavio je sječivo na mjestu i zatražio dugački retraktor, te njime raširio rez. Zatim je krenuo po nešto duboko unutra i izvadio sićušan bijeli predmet. - Mislim da smo našli problem. - Odložio je predmet na čistu zelenu krpu i rekao: - Mislim da vam se otkrhnuo komadić kosti i inficirao se, g. Cole.

Jackov glas zvučao je slabo. - Nisam nikada imao problema s ramenom, doktore. Slomio sam nogu prije par godina. - Načas je sklopio oči, i pridodao: - Da mi je tamo krhotina kosti, ne bi me iznenadilo. - Opisao je svoju nezgodu na jedrenju dok mu je liječnik čistio rame.

Kad je završio, naredio je Jacku da svrati do apoteke i kupi penicilina za tjedan dana i rekao mu da se ne napreže par dana. Rekao je da mu se rame mora pregledati sutra i opet za tjedan dana, a Jack je rekao da će otići do dr. Lathama.

Gabbie i Mark izveli su Jacka, a liječnik je pogledao čišćenje koje se odvijalo u Hitnoj. Otišao je do pladnja s instrumentima kako bi pregledao krhotinu kosti i vidio da nema krpe na kojoj je ležala. Tražeći je uokolo, spremao se dati primjedbu o njenom bacanju kad se začula automobilska širena. Ambulantna kola prilazila su vratima Hitne službe, pa je liječnik brzo zaboravio Jackovu čudnu krhotinu kosti, skidajući rukavice i odlazeći do umivaonika iznova izribati ruke.

3

Mark je šutljivo sjedio za vlastitim radnim stolom. Gary je izašao na večeru s Ellen, a Mark se nije nadao svom asistentu do jutra; bilo je

vjerojatno da će Gary noćas prespavati kod Ellen, jer im je bilo ugodnije u razmjernoj privatnosti njenoga stana. Mark je već neko vrijeme šutke gledao bolnički zelenu krpu koju je spretno stavio u džep u Hitnoj službi. Imala je smeđu mrlju od osušene Jackove krvi, a na krvavoj mrlji ležao je sićušni bijeli predmet.

Mark je već skoro sat vremena gledao u predmet. Uzdahnuo je i otvorio ladicu stola. Mark nije često pušio lulu, i paljenje duhana u njegovoj radnoj sobi bio je znak duboke zabrinutosti ili brige. SDa je Gary ušao, smjesta bi znao da nešto nije u redu. Duhan je bio suh i napola pljesniv, ali Mark je svejedno napunio lulu. Dim će biti vreo i malo mu opržiti usta, ali cijeli ritual i miris lule imali su na Marka smirujući učinak, a ovoga je časa osjećao potrebu za nečim što bi ga smirilo.

Dok je lula gorjela, Mark je ustao i natočio si rakiju iz gotovo prazne stolne boce u baru. Morat će se sjetiti kupiti rakije u gradu, ili podsjetiti Garyja da je kupi, pomislio je. Pili su nešto više nego obično, što je bio siguran znak stresa, jer obojica su imali običaj piti samo nakon napornoga dana.

Mark se vratio za stol i spustio piće i odložio lulu u svoju rijetko korištenu pepeljaru. Podigao je malo povećalo od Bausch & Lomba koje je dobio uz kompaktno izdanje *Oxfordskog rječnika engleskog* i pobliže promotrio bijelu stvarčicu na krpi.

Ono što je liječnik smatrao krhotinom kosti bio je trokutasti komad bijelog kremena, malo dulji od tri milimetra. Bio je postavljen na vrh komadića drveta, kojeg liječnik nije uočio zbog mase gnoja koja se stvorila oko kremena. Mark je otvorio najdonju ladicu stola i izvadio komplet X-acto skalpela. Zbirci uobičajenih sječiva i drški bio je pridodao dugačak par pinceta, kakve rabe filatelisti, i dva para malih kliješta vrhova tankih poput igle.

Mark je pincetom podigao sićušnu strelicu s tkanine, oprezno, jer mu je zbog previjene šake bilo nespretno baratati predmetima, i stavio je pod povećalo, okrećući je kako bi je razgledao iz svakoga kuta. Tjerao je svoj um da prihvati to što drži u ruci, i šutke se trudio odrediti kako je ova sićušna strijela mogla nastati.

Naslonio se, spuštajući povećalo. Ne razmišljajući, položio je sićušnu strelicu na svoj neozlijeđeni dlan, primjećujući kako gotovo nema težine. U sjećanju se vratio dva dana pokušavajući srediti rastrgane obrise onog čudnog susreta u šumi. Desetak je puta preslušao vrpce, Gary i on hipnotizirali su jedan drugoga kako ne bi zaboravili, ali čak i odmah nakon što bi čuo vrpce otkrio bi da su mu uspomene udaljene i bezbojne, bez težine, kao da se prisjeća davno odgledanog filma, a ne jednog od najstrašnijih trenutaka svoga života.

Kakva bi moć mogla tako zastrijeti čovjekovu svijest, upitao se. Sjena, odgovorio je, znajući da glupa dosjetka potječe od njegovog nezadovoljstva time što ne razumije kakva se to sila kreće šumom.

Odjednom mu je sanjarenje prekinuo mali ubod u dlan lijeve ruke, kao da ga je ubo neki kukac. Trznuo je njome refleksno i zatim je pogledao. Sitna glava strelice sada je bila zabijena u mesnati dio njegovog dlana, ispod palca. Pitao se kako se samo uspio ubosti. Nije se uzbunio; bol je bila jedva zamjetljiva. Posegnuo je za pincetom da je izvadi, i zatim osjetio kako mu srce preskače kad je vidio kako sićušna strelica nestaje u njegovoj šaci, kao da ju je usisalo njegovo vlastito meso.

Mark je zapanjeno sjeo i rastegnuo prste. Osjećao je čudnu nelagodu u dlanu, kao da je istegao mišić, ali inače ga nije boljelo. Zatim mu je bilo jasno. Zgrabio je jedan X-acto skalpel iz kutije na stolu i, stišćući zube, zarezao mjesto na kojem je vidio da strelica nestaje. Bol ga je udarila poput vala vreline i suze su mu frcnule iz očiju, ali stisnuo je skalpel duboko. Krv je obilno potekla, i nadnio je ruku nad bolničku krpu. Mark je brzo odbacio skalpel i uzeo pincetu. Pritisnuo je krvavu ranu o tkaninu, i pritisak i upijena krv načas su očistili ranu. U rezu je mogao vidjeti sićušnu strelicu, i zabio je pincetu unutra, i prihvatio je. Zanemarujući udar električne boli, grozničavo je treptao kako bi raščistio suze iz očiju. Skotrljale su mu se niz obraze dok je vadio strelicu iz ruke, odlažući je na krpu sad posve natopljenu krvlju.

Mark je ustao i shvatio da ga noge baš ne drže. Otišao je do kupaonice, uspijevajući usput ne pokapati pod krvlju, i obradio ranu. Na sreću, reagirao je brzo i strijela se nije zarila duboko. Oblogom od gaze zaustavio je istjecanje krvi, podižući ruku nad glavu da ubrza zgrušavanje. Zatim je pregledao ozljedu. Ono što ga je boljelo kao amputacija i što je krvarilo poput smrtne rane bio je samo oko tri centimetra dug rez i niti centimetar dubok. Stavio je obilate količine neosporinske masti na ranu i previo je. Rana će zarasti bez potrebe za šavovima. Sada su obje Markove ruke bile ozlijeđene, ali ta neugoda zadavala mu je najmanje briga.

Vratio se za stol i podigao sićušnu strijelu, pažljivo za to rabeći pincetu. Sa zbiljskim žaljenjem posegnuo je za svojim upaljačem na butan i upalio ga. Ne oklijevajući stavio je strelicu nad plamen, gledajući kako tanko drvce u trenu izgara, a kremen postaje crn. Kad je završio, protrljao je pocrnjelu glavu strelice između palca i kažiprsta. Kao što je i očekivao, raspala se kao da je od čađi.

Mark se naslonio i dobro potegnuo zanemarenu rakiju. Vidio je i bio ranjen pravom pravcatom vilenjačkom strijelom. Uništio je dokaz,

ali dokazi mu više nisu trebali. Uvjerio se, a znao je da mu u ovome trenutku nije glavna briga uvjeriti druge. Sada je znao što se krije među stablima u šumi iza Hastingsove kuće.

Jacka je ranilo jedno od onih sićušnih stvorenja koje je Mark vidio kako bježe pred Divljim lovom. Marku je sad bilo jasno zašto srednjovjekovne legende pričaju da takve rane uzrokuju smrt. Sićušno oružje bilo je premalo da bi ga tadašnji liječnici mogli otkriti, i infekcija bi brzo stigla. Bez antibiotika, i Jack bi već sada bio blizu smrti.

Mark je razmislio i zatim ustao. Počeo je koračati dnevnom sobom. Satima mu se um hrvao s problemom što učiniti sljedeće.

Kako se primicala zora, počeo je vaditi knjige s polica oko svog stola.

Tri sata kasnije, Gary je ušao na prednja vrata i zatekao poslodavca za stolom u predanom radu. Već je jedan brzi pogled bio dovoljan da Garyju bude jasno da je Mark bio budan cijele noći, a reski vonj ustajalog duhana iz lule još je visio u zraku. Gary je preskočio svoje uobičajene sarkastične dosjetke i rekao: - Što je bilo?

Mark je odsutno mahnuo prema knjigama. - Moramo iskopati neke stvari iz gomile otpada. - Pogledao je u Garyja. - Neku večer, kad smo svi otišli trčati po šumi, Jacka je pogodila vilenjačka strijela.

Gary je sjeo, širom otvorenih očiju. - Baš.

- Ozbiljno govorim. - Mark je podigao lijevu ruku. - Pogriješio sam i stavio prokletu strelicu na vlastitu kožu i zabila mi se u meso.

Gary je zaustio, ali se zadržao. Pogledao je Marka, opet krenuo nešto reći, i opet stao. Na koncu je samo mogao odmahuti glavom i reći: - Kave?

- Dobro si se sjetio.

Kad je Gary ustao i pošao ka kuhinji, rekao je: - Što mi to radimo?

- Trudimo se iskopati svaki raspoloživi opis ponašanja vila i načina postupanja s njima. - Dignuo je pogled prema Garyju. - Ne one slatke, izmišljene stvari, nego sve naputke kako utjecati na njih - rituale, molitve, običaje, protokole, bilo što. Kad završimo, želim imati priručnik kako postupati s vilama.

Gary je stajao posve zbunjen. Šutio je dugo vremena, i zatim ponovno počeo govoriti. Još jednom se zaustavio, ne mogavši pretvoriti svoju zapanjenost u riječi. Napokon je rekao: - Kava -i okrenuo se ka kuhinji.

Gabbie je uprla i sanduk se blago zaljuljao. Jack je rekao: - Daj, čekaj malo. Ovo je dosta teško.

Zaobišao je hrpu naslaganih časopisa i prišao djevojci. Zajedno su ga gurnuli, i veliki se sanduk sporo otklizao po podu, otkrivajući donju polovicu police za knjige koju je zaklanjao.

Mark i Gary nisu dolazili već skoro dva tjedna, otkad je Mark odveo Garyja u bolnicu. Mark je nazvao i rekao da su naišli na nešto, ali da će se uskoro vratiti radu na popisivanju. Zatim je Gary sinoć zvao i rekao da ide s Ellen na dulji vikend u New York, dok je Mark otišao u Buffalo održati tog poslijepodneva predavanje u njihovoj seriji razgovora petkom, što je bila usluga koju je obećao još prije par mjeseci. Nijedan se neće vratiti do nedjelje navečer.

Gloria je odlučila da bi netko trebao barem nastaviti iskopavati stvari za Markov popis iz podruma, a za dragovoljce je odabrala Jacka i Gabbie. Oni su ispraznili tucet starih sanduka i pomalo im razvrstali sadržaj, čekajući da ih Mark konačno rasporedi. Jack je kleknuo i počeo pregledavati naslove. - Neke mogu pročitati, neke ne. Tu i tamo znam koju njemačku riječ. - Izvadio je jednu. - Mislim da je ovo nekakav tekst o fizici.

Vrata na vrhu stubišta otvorila su se. Gloria je doviknula: - Gabbie, došao je Tommy.

- Odlično! - rekla je Gabbie, skačući. - Dođi. Svidjet će ti se Tommy. Prava je faca.

Jack je otro prašne ruke o traperice i pošao za Gabbie uza stube. U predvorju, Phil se rukovao s krupnim čovjekom, teškim bar stopedeset kila i visokim metar i devedeset. Njegova je crvenkastosmeđa kosa bila raspušteno začešljana unatrag, a brada mu je bila vrlo crvena, gotovo narančasta.

Gabbie je zagrlila krupnog čovjeka i podnijela veselo tapšanje po stražnjici rekavši: - Tommy, baš mi je drago što te vidim.

Čovjek imenom Tommy stisnuo ju je. - Gabrielle, tako si slatka, mislim da ću ostaviti ženu i pobjeći s tobom.

Gloria se nasmijala. - Tommy, ti nemaš ženu.

Hineći iznenađenje, Tommy je rekao: - Što! Zar se Caroline već razvela od mene?

Primajući Tommyja za lakat, odgovorila mu je: - Da, prije nekih pet godina.

Praveći se da mu je žao, rekao je: - Jao meni. Tako je teško voditi evidenciju svih tih žena. Ovo mi dođe četvrta, valjda. Gabbie, bi li htjela postati peta gđa. Raymond? Imaš najbolju figuru i bila bi najzgodnija među njima. Obasuo bih te draguljima i pripijenom odjećom i svuda bih te pokazivao.

Gabbie se nasmijala i rekla da ne bi, dok je Gloria povela Tommyja ka dnevnoj sobi. - Koliko ostaješ?

- Do iza večere, nažalost - rekao je teško sjedajući na punjeni naslonjač. - Dogovorio sam se otići do Erieja, u Pennsylvaniji, vjerujete vi meni. Imam posestru koja sutra udaje kćerku, pa sam odlučio spojiti sve putove u jedan obilazak, izgleda. Nezamislivo je odvažno otići tamo, znam, ali je nužno. Ako mi je sudbina sklona, uskoro ću se vratiti u svoje gnjezdašce na Manhattanu, živ i zdrav usprkos putovanju.

Gabbie se nasmijala. - Gnjezdašce. - Rekla je Jacku: - Ima apartman na vrhu zgrade koji sigurno vrijedi bar dva milijuna dolara.

Gloria je rekla: - Tommy, ovo je Jack Cole. Jack, ovaj tip je Tommy Raymond, moj bivši agent.

Tommyjeva golema šaka progutala je Jackovu ruku, a krupni se čovjek pridigao. - Jack Cole! Dobro je. Htio sam reći Philu da te pozove ako već nisi tu. - Sjeo je natrag u naslonjač.

Jack je djelovao iznenađeno. Nije mu padalo na pamet zbog čega bi Glorijin bivši agent uopće znao da on postoji, a kamoli ga želio vidjeti. Zaškiljio je prema Gabbie i vidio da ona niječno odmahuje glavom dok joj je uzrujan izraz prelijetao licem.

Slijep za njena upozorenja, Tommy Raymond nastavio je govoriti. - Dugujem ovim divnim ljudima posjetu već neko vrijeme, pa nakon što sam pročitao tvoj rad, odlučio sam u prolazu spojiti malo korisnog s ugodnim.

Jack je bio očito zapanjen, trepćući poput iznenađene sove. - Pročitali ste... moj rad? - Ustao je i stao ispred prozora, s mješavinom iznenađenja i nezadovoljstva na licu.

- Da - rekao je Tommy. - Onaj dio rukopisa kojeg mi je Phil poslao.

Sve oči u sobi uprle su se u Phila, koji je s nerazumijevanjem pogledao Tommyja. - Nisam ti poslao nikakav Jackov rad, Tommy.

Zatim su se sve oči polako pomaknule s Jacka na Gabbie, koja je ustala i pogledala Jacka puna krivnje. - Ah... Krivotvorila sam ispričnice u četvrtom razredu, tata. Znam ti prilično dobro oponašati potpis.

Jack je djelovao gnjevno. - Poslala si njemu primjerke mog teksta?

Gabbie je smjesta stupila u protunapad. - Da, jesam!

- Tako pokvareno! - gotovo je viknuo Jack.

- Hej, ohladite se, vas dvoje - rekao je Phil bez učinka.

- Dogovorili smo se da ćemo jedni drugome pročitati tekstove, a ne pokazivati ih uokolo - rekao je Jack.

- Bilo je dobrih dijelova.

- Baš me briga! Nisam htio da se to čita.

- Dosta! - rekla je Gloria.

I Gabbie i Jack ušutjeli su. Gloria je rekla: - U redu. Dobro, što se zbiva?

Gabbie je rekla: - Jack i ja dogovorili smo se da ćemo jedno drugome pokazati neke stvari koje smo napisali u zadnjih par godina, znaš, kao nekakvo društvo za uzajamnu utjehu. Ali neke njegove stvari su zbilja dobre.

- Pa si ih poslala Tommyju? - upitao ju je Phil. - Zašto ih nisi meni pokazala?

Gabbie je slegnula ramenima. - Ti si mi tata. Mislila sam da će se Jack vratiti pisanju čuje li pozitivno mišljenje profesionalca koji ga ne poznaje.

Jack je kiptio. - Ne znam kojim pravom - rekao je, tiho i ljutito.

Tommyjev smijeh prekinuo je odgovor kojeg je Gabbie spremala. - S pravom ili ne, mladi Jack, poslala ih je i ja sam ih pročitao. Sada, želiš li čuti što ja mislim?

Jackova radoznalost pobijedila je njegov strah. - Da, valjda.

- E pa, zbilja loše pišeš narativnu prozu. - Jackovo lice se opet smrklo, ali Tommy je nastavio. - Ali imaš izvanredne dijaloge. U stvari, mislim da si jedan od najtalentiranijih pisaca dijaloga koje sam ikada čitao. Likovi su ti kao komadići olova dok ne otvore usta. Onda skačeš i divljaš po stranici, sav blistav i čudesan. Tvoj prijedlog knjige *Kotar Durham* bio bi, u najboljem slučaju, loša prozna parodija Edne Ferber. Mislim da bi, međutim, u drugome mediju, bila izvanredna.

- Kao drama? - rekla je Gloria.

- Možda, ali skloniji sam scenariju. Mislim da tu imamo materijala za izvrstan film.

Jack se prenerazio. - Film?

- Da. Možda čak i za televizijsku miniseriju. Ja u prvom redu zastupam glumce, ali moja agencija predstavlja svakakve ljude iz kazališta i filma, pisce i redatelje jednako koliko i glumce. Tako da imamo agente na obje obale koji imaju iskustva u radu s piscima. A jedan od uspješnijih scenarista zadnjih godina sjedi na metar-dva od tebe, pa ako dobro razumijem situaciju, on će ti rado pomoći da razradiš projekt. Kad budeš smatrao da si spreman predstaviti ga, ja ću ti itekako rado srediti da te u studijima saslušaju kako treba.

- Zar će neki agent htjeti raditi sa mnom samo zato što ste ga vi tražili? - Jack je još uvijek djelovao zbunjen.

Tommy se nasmijao. - Sine, krivo shvaćaš situaciju. Naravno da će neki agent iz mog ureda pristati raditi s tobom. Ja sam vlasnik agencije. Ja sam, ukratko, gazda.

Gloria je nagnula glavu k Tommyju. - Jack, da sam ja upola onoliko dobra glumica koliko je Tommy dobar agent, bila bih zvijezda. Pristani.

Tommy se nasmijao. - Ti si, dušo moja, bila dramska osobnost izraženog talenta. Tvoj jedini nedostatak bilo je izrazito pomanjkanje ambicije. Zato si donijela pravi izbor da se udaš i napustiš kazalište. - Jacku je rekao s osmijehom: - Dobro onda, Jack Cole, što kažeš?

Jack je sjeo na prozorsku dasku. - Ah, hvala. Ma... Ovo je sve određen šok. Moram razmisliti.

- Pa, nema problema. - Pogledao je Phila. - Mogu dobiti čašicu?

Phil se nasmijao. - Naravno, Tommy. Rakijica stiže.

Jack je načas izgledao poput mračne grmljavine. Zatim je tiho rekao Gabbie: - Ti. Idemo van. - Nije ni čekao odgovor već je odlučno krenuo ka vratima. Cijelim putem kroz predvorje i van, nije se osvrnuo da vidi slijedi li ga ona. Kad je došao do rukohvata na prednjemu trijemu, okrenuo se i rekao: - Zbilja nisi imala prava.

Gotovo prkosno rekla je: - Okej, možda i nisam. Ali Tommy kaže da si dobar.

Jack je pogledao u daljinu. - Malo sam zbunjen oko ovog. Ne znam da li da se osjećam izdano ili mi ti time nešto dokazuješ.

Prišla mu je i pogledala ga. - Ponekad si pravi idiot, Cole. - Stala je na prste i poljubila ga. -Zašto te uopće podnosim?

Svog je bijesa nestalo kad ju je obgrlio. Zatim je rekao: - I što da radim?

- Što želiš?

Šutio je neko vrijeme. - A da se vjenčamo?

Čvrsto je stisnula njegovu košulju naslonivši glavu na njegovo rame. Zatim je provukla ruke oko njegova struka i čvrsto ga zagrlila. Suze su joj navrle na oči. - Može što se mene tiče. - Poljubila ga je dugo i duboko i rekla: - Tako te jako volim.

Privio ju je. - Volim i ja tebe, Gabbie. - Opet je neko vrijeme šutio, i zatim rekao: - Znaš, bio sam strašno živčan što se vraćaš na obalu. Nisam znao što da radim.

- Kao što sam rekla, znaš biti pravi idiot. Danas je deseti rujna. Nastava na UCLA počinje za dva tjedna. Morala bih otići sljedećeg tjedna da se vraćam. Jesi li vidio ikakvoga znaka da se spremam na put? Već sam pisala na UCLA da im kažem da ostajem tu. I to sve zbog tebe, idiote. - Pričekala je. - Ali možda bih im trebala ponovno pisati da im javim da se vraćam za zimsko tromjesečje.

- Zašto?

- Čuj, ako ćeš pisati scenarij, moramo otići na Obalu i naći mjesto gdje ćeš raditi.

- Čekaj malo. - Djelovao je zabrinuto. - Moram završiti dizertaciju i dobiti doktorat. Mogu nas staviti na listu za domove za postdiplomante, ili možemo oboje živjeti kod Aggie, ali ne mogu si priuštiti život sa ženom u L.A. dok pokušavam započeti karijeru u pisanju scenarija. - Pričekao je. - Uostalom, nisam baš siguran da to zbilja hoću. Ali ako probam, bit ću idiot ako ne dopustim tvom tati da mi pomogne ako je voljan, što znači da ostajem tu. Čuj, ovo mi se sve odvija tako strašno brzo.

Zaustila je, i zaustavila se; Jack se spremao reći nešto važno, bila je sigurna. Na koncu je rekao:

- Kad sam diplomirao na UNC, Ginger i ja bili smo puni planova. - Zastao je, prisjećajući se. - Pa, uglavnom je ona bila puna planova. Ali... pa, preplašio sam se. Možda je nisam stvarno volio. - Spustio je pogled k Gabbienim očima. - Možda nisam. A možda se nisam htio otvoriti i primiti što mi je pružala. Ali umirao sam od straha na pomisao da bih se oženio njome. Uglavnom, došao sam ovamo, a ona je otišla u Atlantu i nakon nekog vremena jednostavno se više nismo slagali. Valjda sam uglavnom ja bio kriv za to. Nisam htio biti odgovoran, valjda, brinuti za nekog drugog.

Gabbie se nasmiješila. - Zbilja jesi debilna budala, Jack. - Rekla je to i naklonjeno i iziritirano. - Ozbiljno mislim. Ne moraš se ti brinuti za mene. Ja sam otporna cura i imam se na što osloniti. Ti moraš naučiti da meni pustiš da se ja brinem za tebe... ako to može podnijeti

tvoj južnjački muški ego.

- Zašto? Ići ćeš raditi dok ja budem pisao?

Odmahnula je glavom. - Da vidimo koliko si emancipiran, dečko. Može tako da ti pišeš, a ja idem na faks i živimo od moga novca?

- Čuj, ne mogu dati da nas tvoj tata pomaže...

- Nisam rekla jednu božju riječ o tatinom novcu, Jack! Rekla sam od moga novca. - Odvratila je pogled, ne znajući kako će on reagirati na ovo što slijedi, ali naposljetku je pustila da isteče. - Ako to nisi do sada shvatio, vjerojatno ni nećeš ako ti ja ne kažem. - Zastala je i duboko udahnula. - Bogata sam. Lova do krova. - Kako se činilo da ju ne razumije, rekla je: - Sjećaš se, kad smo prvi puta išli jahati, rekla sam ti da Larkeri imaju ozbiljne novce? Radi se o *golemim* ozbiljnim novcima. A kad je Baka Larker umrla, sve sam dobila. Izbacila je moju majku iz oporuke. Osim što je nešto novca dala Državnom sveučilištu Arizona i u dobrotvorne svrhe, svaki je novčić pripao meni. Vezan je u smiješnoj zakladi: povjerenik zaklade mora mi dati svaki iznos iznad redovnog džeparca koji ga zatražim - ionako mi daje sve što hoću - ali kad se udam ili napunim dvadeset petu, povjerenik odlazi, a ja dobivam sve bez ikakvih uvjeta. Mislim da ne možemo sve potrošiti ni da se potrudimo.

Jack je djelovao zapanjeno. - Šališ se.

- Nikako. Dobit ćemo puno, puno milijuna kao svadbeni dar, kompa.

Zazviždao je. Zatim se nacerio. - Uvijek sam se htio oženiti bogatašicom.

Uzvratila mu je cerek. - Pa, hoćeš. Možeš li podnijeti da ja neko vrijeme plaćam račune?

Kimnuo je. - Mislim. Ali čak i ako ovo s pisanjem ne upali, ipak ću doktorirati i raditi kao izvanredni profesor, okej?

- Okej. Ali nećemo sad brinuti o tome. - Zagrlila ga je i poljubila. - Idemo reći starcima, i onda otići nekamo gdje možemo biti sami.

- Aggie je u New Yorku preko vikenda. Kod nje nema nikoga. - Pogledao ju je duboko u oči. -Sigurna si?

- Prokleto sigurna - rekla je, a oči su joj blistale.

Vratili su se u kuću i za kratko vrijeme natjerali Gloriju da se rasplače a Phila da otvori bocu hladnog šampanjca. Nazvali su daleke prijatelje i rođake, a Tommy je Raymond inzistirao da ih sve izvede na večeru prije nego što će odjuriti u divljine Erieja. Ali na koncu su Gabbie i Jack ipak uspjeli pobjeći, odvezavši se autom njenog tate do

Aggiene kuće.

5

Glasna je buka probudila Gloriju. Jedan je trenutak bunovno osluškivala prije nego je dokučila porijeklo zvuka. Negdje dolje, Pegula je glasno lajao, a znatiželjni glasovi iz dječje sobe počinjali su ispunjavati noć. Bacila je pogleda na sat dok je Phil već izlazi iz kreveta. Na svijetlećem ekranu pisalo je 03:10.

- Koji je to vrag? - rekao je Phil.

- Samo oprezno - naglasila mu je dok je odijevao haljetak. Jedan je čudan časak pomislila kako je ljudski um bizaran. Phil možda silazi suočiti se s provalnikom, ali odbija to napraviti gol. Donji dio pidžame bio mu je bačen nekamo u kut, kao posljedica navale strasti ranije te noći. Phil je oklijevao. - Što bi trebali napraviti? Pozvati policiju?

- Ne sjećam se. Počni praviti buku ili tako nešto. Da se preplaše i pobjegnu, valjda.

- Ne bih htio da se djeca prepadnu. Sean i Patrick će htjeti zarobiti tipa i držati ga zavezanog dok ne stigne šerifova potjera.

Tupi udarac dopro je iz prizemlja, a Pegula je i dalje lajao. Gloria se prepala od zvuka. - Pa, napravi nešto.

- Idem pogledati. Ti nazovi muriju.

Gloria stade birati brojeve, a Phil oprezno krene niz hodnik. Prolazeći kraj Gabbiene sobe, vidio ju je kako stoji na vratima, sa strepnjom na licu. - Ostani tu, dušo - upozorio ju je u prolazu. Njen zabrinut izraz rekao je sve o tome koliko brine za oca. Dječaci su bili pred svojim vratima, Patrick naoružan svojom palicom za bejzbol. Phil im je oduzeo potencijalnu batinu, rekavši: - To meni treba. Vas dvojica čuvajte stubište. - Činilo se da će se Patrick usprotiviti kad mu je otac rekao: - Pazite na žene. - Sean i Patrick su stali odlučno zajedno na vrh stubišta, prekriženih ruku. Svojim gardom davali su jasno do znanja svakom napadaču da ne pokušava proći pored njih.

Phil je polako sišao niza stube, osluškujući. Ništa mu nije ukazivalo da je provalnik blizu, jer je jedini zvuk bilo Pegulino lajanje. Odsutno je odvagnuo štap, držeći ga kao močugu, spreman zamahnuti ili udariti njime. Osjećao se pomalo glupo, ali je nekako bio sigurniji u sebe jer je držao barem nekakvo oružje.

Začulo se režanje i tuljenje, i potom glasan udarac, od čega je Phil poskočio. Pegula je nastavio još uzbuđenije lajati. Labrador je stajao

pred vratima podruma, lajući i cvileći da uđe. Zvukovi pokreta i lupanja dolazili su odozdo, kao da netko razbacuje stvari. Zatim se začulo glasno mijaukanje. Phil se samouvjereno nasmijao krećući se prema vratima podruma. Zvučalo je kao da je Hemingway ulovio uljeza u podrumu i sad vodi raspravu o pitanjima mačjeg teritorija i prava prolaska njime. Još jedan udarac bio je popraćen bolnim kreštanjem, glasnim do agonije. Phil je rastvorio vrata podruma dok su odozgo dopirala pitanja.

Pegula se sjurio niz stube, glasno lajući, a Phil je uključio svjetlo i namjestio palicu. Ako se nešto drugo, a ne mačak lutalica, uvuklo u podrum, možda će trebati pomoći Hemingwayu. Phil se izdaleka prisjećao da mu je Jack ili Gabbie ili već netko rekao da jedan rakun terorizira ovo područje. Phil je požurio niz stube.

Nešto crno i pokretno, i itekako veliko u usporedbi s mačkom, skočilo je s naslaganih knjiga do visokog podrumskog prozora i nestalo vani prije nego ga je Phil mogao dobro pogledati. Pegula je skočio za njim, verući se preko hrpe knjiga do radnog stola ispod prozora. Stao je na stražnje noge ljutito lajući na to što je pobjeglo. Phil je viknuo: - Pegula! Šuti, junačino! Dolje! - Zadnji put zalajavši, pas je prekinuo larmu i skočio s radnog stola prkosno frknuvši. Phil se osvrnuo i rekao: - Hemingway?

Slabi, jadni mijauk odgovorio mu je kad je pronašao mačka ispod nagnute police za knjige. Deseci knjiga ležali su razbacani po podu nakon što se polica prevalila na tri sanduka. Mačak je ležao u tom neredu. - Hemingway? - rekao je Phil blago, posežući rukom. Dotaknuo je nešto vlažno i toplo, i odjeknuo je bolni krik i kandže su zagrebale Philovu nadlanicu. Izmaknuvši ruku, opsovao je. Hemingway nikad nije ogrebao nikoga u obitelji. Phil je odmaknuo nagnutu policu i ugledao Hemingwaya gdje leži obasjan golom žaruljom iznad sebe.

- O Bože - prošaptao je Phil. Mačak je ležao na gomili krvavih magazina i knjiga, trbuha rasporenog od prednjih do stražnjih nogu. Naizgled nemoguće duga crijeva prolila su se iz Hemingwayeve trbušne šupljine. Gloria je došla na vrh stubišta. - Phil? - upitala je.

- Ne silazi! - rekao je Phil. Mačak ga je pogledao. Hemingway je izgledao kao da traži da mu Phil olakša muke. Njegov je sićušni jezik izletio van i polizao nos, djelovao je izgubljeno. Uza sve ostalo, činilo se da mu je neugodno što je zatečen u ovako nedostojnom stanju. Hemingway je pokušao zamijaukati, i proizveo krkljavu, očajno slabu imitaciju njegovog uobičajenog mačjeg zavijanja. Mačkova glava polako se nagnula na stranu, spuštajući se dok nije dodirnula neku knjigu sa zelenim koricama, i zatim se pod čudnim kutom prevalila u

stranu. Staklaste oči slijepo su zurile u Phila. Hemingway je bio mrtav.

Gloria je zanemarila Philov nalog i spustila se niza stube. Na dnu, ugledala je nered i načas nije bila sigurna što to vidi. Zatim je blago rekla: - O, sranje.

- Nešto je ušlo i Hemingway ga je htio istjerati. Što god da je bilo... preklalo ga je.

Gloria se okrenula kad su se blizanci pojavili na vratima. - Vas dvojica, *da niste ulazili*! - Tonom glasa dala im je posve jasno do znanja da nimalo neće tolerirati neposluh. Ustuknuli su od vrata, a Gabbie je sišla do odmorišta.

- Što je bilo? - upitala je.

- Nešto veliko je ušlo i... ubilo Ernieja - odgovorila je Gloria.

Gabbie su suze navrle na oči. - Ah, ne - rekla je blago. - Jadni Ernie. Što je to bilo? Neka druga mačka?

- Ne - rekao je Phil. - Nešto veće. Možda kuna ili lisica ili nešto. Nisam ga dobro vidio. Bilo je prebrzo. Izgledalo je kao velika crna divlja mačka. Možda je bio onaj rakun o kojem je Jack pričao dečkima. Uglavnom, bilo je ogromno.

Dječaci su ga čuli iz hodnika i šutke se pogledali. Oni su znali. Kimnuli su i bez riječi rekli: *-Zli stvor.*

Gabbie je sišla niz stube, a Phil je starim novinama prekrio Hemingwaya. - Kriste, koliko krvi - rekla je. Pogledala je nered: - Kako su prevalili tu policu?

Phil je pogledao i slegnuo ramenima. - Hemingway je bio kraj nje.

- Ne bih rekla da to može prevaliti jedan mačak. - Pogledala je oko sebe. - Jack i ja cijeli smo dan sve to slagali. - Ostavila je neizrečenom primjedbu da će sada sve to morati napraviti iznova. Hemingway je bio mačak njenog oca, i znala je da ga duboko boli njegov gubitak, makar djeluje sabrano.

- Mi ćemo pokopati Ernieja - objavio je Sean.

- Pokraj jabukovog drveća - složio se Patrick.

Gloria je rekla: - U redu, ujutro. Rano. Sutra je škola. Idemo sad natrag u krevet. - Oči su joj se raširile. - O, Isuse! Bolje da javim policiji da su se mačke potukle. Rekli su da će poslati auto po nas.

Kad je Gloria povela blizance pred sobom uza stube, Gabbie je rekla: - Gledaj ovo.

Phil je prišao kćerci, koja je virila iza police s knjigama. - Tu su neka vrata.

Gabbie je rekla: - Zašto su vrata skrivena iza police? - Popela se na jedan sanduk i nagnula naprijed, stavljajući desnu ruku na zid. Posegla je lijevom i okrenula kvaku. - Zaključano je.

Phil je rekao: - Možda će ih otvoriti onaj ključ kojeg je Mark našao. Probat ćemo sutra.

Uzbuđena, Gabbie je rekla: - Barem otiđi po njega, pa da sada probamo.

- Moraš raščistiti sav ovaj nered da ih možeš otvoriti. - Osvrćući se, kao da ne zna otkud bi počeo, dodao je: - a ovo ovdje je prilično gadno. Mislim da ne bi trebali početi spremati dok to ne počistimo.

Gabbie se okrenula ka ocu. - Okej, ali, ako probamo pristaje li ključ u bravu, znat ćemo isplati li se raščišćavati sav taj nered.

Priznajući da je u pravu, Phil je otišao gore i uzeo ključ iz ladice ormara gdje ga je Gloria spremila. Kad se vratio u prizemlje, Gloria je upravo spuštala slušalicu; rekla je: - Što?

Objasnio joj je i zajedno su sišli u podrum. Phil je dodao ključ Gabbie, koja nije sišla. Gabbie se nagnula i stavila ključ u bravu. - Pristaje! - obznanila je. Pokušala ga je okrenuti. - Uspjela sam! - Vrata su se otvorila par centimetara i rekla je: - Ništa ne vidim.

Gloria je rekla: - Dođi, onda. Možeš sutra tu prčkati. Ti i Jack kopajte cijeli dan, ako vam se to sviđa, ali sad idemo ovo počistiti i onda natrag u krevet.

Gabbie je spretno skočila sa sanduka. - U redu, ali umirem od želje da vidim što je tamo unutra.

- Vjerojatno još više smeća - promrmljao je Phil nježno prekrivajući Hemingwaya papirima. Gloria i Gabbie povukle su se uza stube, ostavljajući Phila samog sa svojim mačkom. Phil je zanemario ljepljivu, meku vlagu pod svojim prstima i prenio mačka do jedne prazne kartonske kutije. Spuštajući krvavu masu u kutiju, rekao je: - Baš kao Papa. Mislio si da možeš sve i svakoga, zar ne? Pa, budalo blesava, napokon si naišao na jačeg od sebe. - Uzdahnuo je, ne zadržavajući suze koje su mu se skupile u očima. - Pa, bilo mi je baš lijepo s tobom sve ove godine, Hemingway. - Uzdahnuo je i ostavio kutiju kraj vratiju na gornjem odmorištu, tako da ga dječaci mogu ujutro sahraniti. Ne rekavši više ništa, Phil je obrisao suze u očima i isključio svjetlo.

Pred podrumskim prozorom crni je stvor gledao kako se svjetlo gasi. Uz bolestan zvuk, izopačeni cerek, povukao se od kuće. Gospodar će mu biti zadovoljan. Jedino je žalio što je čovjek došao prije nego je završio mučiti mačku. Natjeravanje mačke po podrumu da bi ljudi

otkrili bravu razvio je u stvoru tek za zabavom. Uživao je parajući mačji trbuh, i zatim vadeći crijeva koja su se pušila, ali mačak je još bio živ kad je crni stvor bio natjeran u bijeg. Nije mu bilo dozvoljeno da produži mučenje još par trenutaka. Osjećao se prevarenim. Možda drugi put. Možda će mu gospodar dati da se poigra s jednim od dječaka. Razmišljajući o toj sretnoj mogućnosti, odskakutao je u mrak.

6

Jack je uhvatio policu, digao jedan njen kraj i sam je pomaknuo, oslanjajući je na drugoj strani. Spustio ju je glasno zastenjavši, te razgibao bolno rame. U ova dva tjedna otkako je očišćeno, još se jednom upalilo, pa ga je dr. Latham morao opet otvoriti i očistiti ranu, te dati Jacku drugu kuru antibiotika. Činilo se da je sve napokon pod kontrolom, ali rame mu je još bilo osjetljivo. Prije negoli je polica dotakla betonski pod, Gabbie je otvorila vrata.

Usmjerila je baterijsku svjetiljku i uključila je. Zakoračila je u veliku prostoriju i zastala. - Jack - rekla je tiho.

- Što? - rekao je, zaobilazeći nered na podu i zastajući iza nje.

- Zovi tatu.

Jack je bacio pogled kroz vrata i kimnuo. Potrčao je uza stube, i za koji čas Phil je došao i stao kraj Gabbie. Gledao je dok je pomicala svjetlo po prostoriji.

Bila je iskopana u zemlji kraj kuće tako da se iz njenog tlocrta nikako ne bi moglo naslutiti njeno postojanje. Strop je bio učvršćen tako da nikakav pritisak odozgo na tlo ne bi odao njen položaj. Na desnom zidu bile su postavljene kuke, na kojima su visjele pljesnive odore. Bile su sve bijele osim jedne, koja je bila crvena, a prema načinu na koji su svjetlucale u snopu svjetiljke mogle su biti svilene.

Vidjevši odore, Phil je rekao: - Što? Kessler je bio u Klanu?

- Ne bih rekao - odvratio mu je Jack dok je Gabbie prelazila svjetlom po prostoriji. Na suprotnom zidu bile su police s pedantno razmještenim knjigama i svitcima. Straga, na drvenom je stolu stajao psaltir čudna izgleda, s velikom knjigom na gornjoj plohi, i svijećom sa svake strane. Na zidu iza stola visjela je tapiserija s prizorom nekakve scene lova, izrađena u renesansnom stilu, i prikazivala skupinu jahača, odjevenih u čudne oklope, kako izlazi iz šume. Jahačima zdesna, lijepe su žene u bijelom plesale oko prijestolja na kojem je sjedila prekrasna kraljica. Na desnom je rubu tapiserije tematika postajala izrazito erotična, jer su članovi Kraljičine svite

zbacili odjeću i grlili jedni druge. Oni prikazani najdalje zdesna odavali su se izravnom vođenju ljubavi, u parovima i skupinama. Sasvim slijeva, plijen iz lova bio je trofejno obješen. Gabbie je osjetila kako joj se želudac diže kad je vidjela da među lovačkim trofejima sa stabala vise i ljudi. Ispod stola, u čudnoj opreci s ostatkom sobe, bila je prilično moderna bankarska kutija, metalna, s dvjema ladicama.

- Kakvo je ovo mjesto?

- Ne znam - rekao je Phil. - Bolje da pozovemo Marka.

7

Mark i Gary stigli su za petnaest minuta. Phil, Jack i Gabbie bili su šokirani njihovim izgledom. Mark kao da tjedan dana nije spavao, a Gary je imao lošu boju, kao da se odupire prehladi ili gripi. Bilo je jasno da su obojica naporno radili, i prema nečem u njihovom ponašanju vidjelo se da su pod velikim stresom. Čim je Mark ugledao sadržinu sobe, živnuo je. - Jeste li išta dirali?

- Ne, samo smo nekako zadivljeno stajali - odgovorio mu je Phil.

- Dobro. - Spuštajući pogleda ka krvavoj masi razbacanih knjiga i časopisa kraj sanduka rekao je: - Što je sve ovo?

Phil je rekao: - Nešto je sinoć ubilo Hemingwaya. - Kad su ga i Mark i Gary blijedo pogledali, dodao je: - Mog mačka.

Mark je rekao: - Ubilo ga?

- Iščupalo mu utrobu. Dečki su ga sahranili prije nego što ih je Gloria odvela u školu.

Mark i Gary su se pogledali; Mark je rekao: - Je li soba imala čudan miris?

Phil je rekao: - Ne koliko sam primijetio. Zašto?

Mark je kleknuo načas pogledati nered, i potom ustao, odmahujući glavom kao da je pitanje trivijalno. - Samo to da lisice i druga divljač znaju prilično jako smrditi. Pa, žao mi je, Phil.

Činilo se da je Phil prebolio mačkovu smrt. - U redu je. Ionako je bio dobra stara baraba koju je čekala smrt u borbi.

Mark je kimnuo: - Tko je ovo vidio?

Phil je rekao: - Samo mi. Gloria je ostala u gradu da kupi namirnice nakon što je odbacila dečke u školu. Treba se vratiti u roku od sat vremena.

Mark je rekao: - a bilo bi mi draže da nitko izvan kuće za sada ne zna za ovo.

Phil je rekao: - Zašto?

Mark je blago uzdahnuo. - Još mi nije sasvim jasno što se ovdje zbiva, Phil. - Zastao je, načas razmišljajući. - Sve ovo - rekao je, mašući rukom prema sobi - ima veze s misterijem oko Kesslera. I možda isto tako s nekim drugim čudnim stvarima. Uglavnom, dok ne utvrdim nekoliko činjenica, mislim da bi bilo pametno da nitko ne sazna za ovo osim, ako nije, apsolutno nužno. Reći ćemo Gloriji, naravno, ali, ako se dečki mogu držati podalje, ili ih se bar može uvjeriti da o ovome ne pričaju po školi...

Phil je rekao: - Reći ću im da si upravo našao nešto tajno. Znam svoje dečke. Biti će napast, ako ih pokušamo spriječiti da dođu ovamo, ako im pokažemo o čemu se radi, šutjet će - u svakom slučaju, barem neko vrijeme.

Mark se nevoljko složio. Ovo je bila Philova kuća i njegovo vlasništvo, pa je odlučio ne praviti problem od pokazivanja tajne sobe dječacima. Okrenuo se ka Garyju, i dao mu svoje ključeve. - Uzmi veliki kasetofon i par praznih kaseta, oba aparata, i hrpu blokova, pa možemo početi. - Kad je Gary krenuo uza stube, Mark mu je doviknuo: - I uzmi i vreću iz prtljažnika, molim te. - Philu je rekao: - Možeš li ovamo donijeti svjetiljku i produžni kabl?

Phil je požurio gore i vratio se sa svjetiljkom iz dnevne sobe i dugačkim produžnim kablom iz svoje radne sobe. Mark je skinuo sjenilo i uključio svjetiljku u produžni kabl, dok je Phil uključio utikač na kablu u utičnicu na zidu podruma. Oštro bijelo svjetlo okupalo je sobu.

Mark je izvadio diktafon kojeg je nosio u džepu i uključio ga. - Ovdje Mark Blackman. Danas je dvanaesti rujna. Stojim u podrumu kuće Philipa Hastingsa na adresi 76 Frazer Road, Rural Route 6, kotar William Pitt, država New York, u kući koja je poznata u mjestu i kao Imanje starog Kesslera ili Brijeg kralja Erla. Bilježim nalaze u tajnoj prostoriji otkrivenoj...

Isključio je diktafon. - Kada ste otkrili sobu?

- Jutros oko tri i petnaest - odgovorila mu je Gabbie.

Gary se vratio u podrum noseći opremu koju je Mark tražio i počeo se pripremati za fotografiranje.

Uključivši diktafon Mark je nastavio: -... oko 3.15 današnjega dana. Soba je duboka oko deset metara, široka pet i visoka oko tri. Obavit ćemo točna mjerenja. - Već dok je govorio, Gary je rastezao

građevinski metar kojeg je izvadio iz vreće. - Iskopana je istočno od same kuće, tako da smještaj pri površnom promatranju ničim ne ukazuje na postojanje sobe. Strop je poduprt dvostrukim poprečnim gredama koje sprečavaju urušavanje. Konstrukcija zida nije vidljiva pri površnom pregledu. Na desnom zidu, gledajući s ulaza, je osam kuka, u razmaku od oko četvrt metra. Sa svake visi odora, bijele boje, osim one najdalje od vratiju, koja je crvena. Izgleda da su od svile ili satena. Na lijevom zidu su police za knjige od poda do stropa... - nastavio je opisivati sobu, potanko objašnjavajući sve što je vidio. Kad je stigao do oltara, rekao je: - Izgleda da su svijeće od običnoga voska, ali možda su egzotičnijega sastava. Bit će, analizirane. Svijećnjaci su izgleda od zlata, a...

- Zlato! - izlanula je Gabbie, i Jack ju je utišao. Svi su bili opčinjeni Markovim radom.

- .. .stol je izgleda izrađen od jasena ili sličnog drveta, možda masline. - Pogledao ga je odozdo ništa ne dodirujući. - Izrada je tipična za ovdašnje radionice iz devetnaestoga stoljeća. Nagađam: možda je izrađen u Kesslerovoj tvornici, ili ga je Fredrick Kessler čak sam ručno napravio. Knjiga je otvorena. Visine oko četrdeset centimetara, širine oko dvadeset pet, dimenzije stranica. Napisana je... na njemačkom, goticom, ali na narječju kojeg ne znam, možda na visokom staronjemačkom ili visokom srednjenjemačkom. - Opisao je neke osobine pisma i na koncu rekao: - Vjerojatno je kopija starijega teksta, jer se čini da nije starija od sto godina. - Svratio je pozornost na tapiseriju, načas isključujući diktafon.

Pogledavši Phila i Jacka, upitao ih je: - Možete li malo jače posvijetliti ovamo?

Phil je rekao: - Mogu donijeti još jednu svjetiljku, i T-utičnicu.

Gabbie je rekla: - Imamo radnu svjetiljku u štali, onu koja se objesi s haube kad radiš na autu.

- Donesite ih, molim vas - rekao je Mark.

Jack je rekao: - Idem ja po onu u štali - i pošao opet za Philom uza stube.

- Gabbie, ako ti nije teško, možda bi mogla napraviti par sendviča. Ili, ako ti je draže, dati ću ti novce da odeš po hamburgere. Ostat ćemo tu neko vrijeme.

- Ah, mogu narezati onu puricu koja nam je ostala od sinoć. I napravit ću vrč limunade. - Pogledala je na sat. - Može ručak za dva sata?

- Odgovara. - Mark je skinuo svoj sako od samta i nemarno ga

prebacio preko prašnjave škrinje. Nastavio je s pričom, potanko opisujući ilustracije na tapiseriji, otvorivši zatim gornju ladicu bankarske kutije. - Bankarska kutija je od metala i izgleda da nije starija od dvadeset godina. Čini se da je u gornjoj ladici korespondencija i drugi dokumenti. - Zatvorio je gornju ladicu, otvorio donju, i našao iste stvari. - Izgleda da je u kutiji oko dvjesto-tristo dokumenata. - Isključio je diktafon. Gary je iz vreće izvadio rolu papirnate ljepljive vrpce i crni flomaster, te ih dao Marku. Rekao je Gabbie: - Sad ćemo početi sve popisivati.

- Ovo je fantastično - rekla je Gabbie, širokih očiju.

Mark se nasmijao. - Reci mi to za šest sati kad još ne budemo gotovi. - Gary je otrgnuo komad vrpce i dao ga Marku, koji ga je označio velikim brojem 1. Stavio ga je na najvišu policu, slijeva, ispod smotanog pergamenta. Nastavio je dok se Jack i Phil nisu vratili i postavili svjetla. Zatim je uzeo Polaroid kameru i napravio par slika kako bi odredio ekspoziciju. Procjenjujući potrebne iznose, uzeo je Nikon i počeo sve snimati. Gabbie, Jack i Phil se smjestili i promatrali.

8

Tri sata kasnije, Mark je još radio. Phil se vratio radu na konačnom tekstu svog rukopisa unoseći zadnje izmjene prije nego što ga izdavač da u tisak. Gloria se vratila kući pa su joj pokazali otkriće.

Malo je gledala Marka i Garyja, a zatim je nestala gore jer su se blizanci vratili iz škole. Pokazalo se da nije naročito teško držati dječake podalje od podruma. Nakon par minuta gledanja kako Mark priča u svoj diktafon dok uzima pergamente i otvara ih, a Gary ih fotografira, posve su izgubili zanimanje. Nije ovo bio *Indiana Jones i hram sudbine.* Obećali su da će držati jezik za zubima što se sobe tiče, sigurni da time ionako ne bi zadivili nijednog prijatelja.

Gabbie i Jack gledali su uživljeno. U pravilu, Gabbie nije podnosila duga razdoblja neaktivnosti, ali Markov rad ju je opčinjavao. Jack je također bio zainteresiran; kao student književnosti, nije imao baš nikakvog znanja o terenskom radu, pa je bilo poučno gledati kako Mark pazi da svaki predmet bude jasno identificiran prije nego ga se pomakne. Ništa neće biti pogrešno postavljeno ili izgubljeno, ako bude moguće, i točan raspored obavljanja posla bio je zabilježen Markovim stalnim pričanjem u diktafon i Garyjevim uzastopnim snimanjem. Mark je potrošio dvije vrpce od devedeset minuta i bio na trećoj. Isključio je diktafon i ustao, glasno stenjući. - Koljena mi postaju prestara da se ovoliko dugo motaju po hladnom betonu. - Ostavio je

upaljena svjetla kad je izašao iz sobe. - Vrijeme je za pauzu.

Otišli su gore, gdje ih je čekala hrpa sendviča. Bili su pripremljeni u podne, a sada je već prošlo tri. Uklonivši omot od masnog papira, Gabbie je stavila sendviče na tanjure i dodala ih svima, a Jack je donio vrč limunade iz hladnjaka. Čuvši ih u kuhinji, došetali su se Gloria i Phil.

- Otkrio si što je sve to? - upitao je Phil.

- Niti polovicu, a to što jesam je nevjerojatno - rekao je Mark.

Gary je potvrdno kimnuo. - Svitci su pisani na grčkom, visokom staronjemačkom, staroruskom, amharskom, a nekoliko ih je na i latinskom, hebrejskom... Za neke ni ne znam. Morat ću iskopati neke knjige, ali mislim da ih je nekoliko na pahlaviju.

- Što je pahlavi? - upitala ga je Gabbie.

Gary ju je pogledao i rekao: - Srednjovjekovni perzijski. Danas mrtav jezik.

Jack i Gabbie su se pogledali.

- Perzijski? - pitao se Jack. - Što će Kessleru pergamenti ispisani perzijskim i tim drugim jezicima?

Mark je slegnuo ramenima i pogledao Garyja. - Možeš ih prevesti?

Gary je pričao s ustima punim sendviča. - Neke. Malo mi škripi praktična lingvistika. Bolje bi mi išlo sa crkvenim staroslavenskim ili staropruskim, ali snaći ću se s ruskim i njemačkim, a i s latinskim. Pahlavi...? Indo-iranski jezici mi nikad nisu ležali. Dotaknuo sam se pahlavija valjda jednom ili dvaput. Mogu uzeti neke referentne knjige i pokušati, no to mi je malo previše istočno. - Odmahnuo je glavom. - Ali znam osobu u Washingtonu koja ih može pročitati kao da su stripovi. Možemo fotokopirati pergamente i ekspresnom poštom dobiti odgovor za par dana.

Mark je odmahnuo glavom. - Vidi prvo što sam možeš. Tvog prijatelja možemo pozvati, ako nam baš zatreba.

- Što je s odorama i svim tim? - upitala je Gloria.

- Imam par nejasnih zamisli, ali suzdržat ću se od komentara dok ne prevedemo neke od tih knjiga i svitaka. Ja znam njemački, pa ću osloboditi Garyja. Mogu čak čitati i visoki i srednji staronjemački, polako, s rječnikom u ruci, a ako ih bude bilo francuskih ili flamanskih, mogu prevesti i njih. Trebat će mi neko vrijeme, ali mislim da smo našli stvari koje tražim zadnje dvije godine. Ono što se zbivalo u Njemačkoj početkom stoljeća bilo je vezano uz Kesslera i njegove pajdaše, a... - Zastao je da razmisli. Djelovao je uznemireno,

premda je izvana izgledao smireno. Naposlijetku je rekao: - Nekako, nešto je pošlo po krivu, jako po krivu, pa su Kessler i njegovi prijatelji morali pobjeći. Ovdje ima i stvari koje su toliko... divlje, da ih ne želim ni spomenuti.

Gloria je upitala: - Nema ničeg opasnog, je li tako? - Očito je mislila na dječake. Mark je malo promislio, pa rekao: - Možda, ali ne bih rekao. U svakom slučaju, sve dok ne proširimo vijesti o ovom nalasku, trebali bi biti u redu.

- Mark - rekla je Gloria - ovo mi se ne sviđa. Što se zbiva?

Mark baci pogled na Garyja, a mlađi čovjek slegne ramenima. Mark je neko vrijeme šutke žvakao, i zatim rekao: - U stvari ne znam. Rekao sam vam nešto od onoga što znam o Kessleru i njegovoj družbi dok su bili u Njemačkoj, i o svim tim čudnim stvarima koje su se tada događale. Moglo bi... možda postoji interes za sve ovo. Zato želim da se za ovo ne sazna. Imat ću bolji pregled toga što se zbiva nakon što ovdje završimo.

- Koliko će to potrajati? - upitao je Phil.

- Skoro smo završili grubi katalog. Imamo samo desetak dokumenata za popisati. Zatim ćemo otvoriti bankarsku kutiju i prebrajati pisma. Zatim mogu početi prevoditi s njemačkog i francuskog - nacerio se - dok Gary bude dobivao glavobolje od pahlavija i ostalih.

Gary je rekao: - Počet ću s nečim manje egzotičnim, zatim polako doći do pahlavija. Morat ću trknuti kući i naći svoje lingvističke priručnike. Nadam se da se sjećam gdje sam ih stavio.

- Većina tvojih fakultetskih udžbenika je na najdonjoj polici ispod mog stola.

Gary je kimnuo, pojeo sendvič do kraja, i rekao: - Idem sada.

- Dobro - odgovorio mu je Mark. - Gabbie i Jack mi mogu pomoći, ako vam ne smeta - obratio im se.

- Ne - rekla je Gabbie.

- Naravno - rekao je Jack.

Oboma je bilo drago što su uključeni.

Dovršavajući sendvič, Mark je otpio limunadu i rekao: - Pa, idemo. - Vidjevši Glorijin zabrinut izraz, dodirnuo joj je nadlakticu. Gledajući je u oči, rekao je: - Ovdje nema ničeg opasnog, Gloria.

Uzvratila mu je pogled i polako kimnula. Okrenula se očistiti stol dok se Phil vraćao u radnu sobu, a Gabbie i Jack kretali ka podrumu.

Izlazeći iz kuhinje, Mark se pitao prozire li Gloria njegovu laž.

9

Posljednji dokument s polica bio je smotani laki pergament. Mark je dao Jacku i Gabbie da drže veliki list izravnatim dok ga je on fotografirao. Govoreći u diktafon, rekao je: - Dokument 136: jedan list tankog pergamenta, rekao bih veluma, dimenzija - Gabbie je uzela vrpcu i ona i Jack brzo su ga izmjerili, dajući Marku mjere - šezdeset puta sedamdeset pet centimetara. - Kleknuo je proučiti velum. - Ne uočava se pismo. Četiri crte, neravnomjerno poredane, postavljene uz desni rub prema fotografiji. Jedna crta odozdo na oko 60 stupnjeva u odnosu na donji rub ide... osamnaest centimetara, zatim se okreće za oko 250 stupnjeva u odnosu na prvotni kut, i ide dvadeset devet centimetara i šest milimetara. Crta završava krugom oko centimetar širokog promjera. Tri oznake zbijene su u gornjem lijevom kum. Jedna se crta spušta se spiralno od kruga do većeg kruga - prebrajao je - zatvarajući punih devet okreta u smjeru kazaljke na satu prije kraja. Priroda ovog dokumenta nije razaznatljiva.

Rekao im je da ga smotaju i dodao: - Pa, to bi bilo to. Sad možemo početi prevoditi. - Nasmijao se, očito zadovoljan nalazom. - Idemo uzeti kratku pauzu dok se Gary ne vrati.

Uz kavu u kuhinji, Mark je rekao: - Mislim da ćemo imati odgovore za kojima tragamo. Skoro osjećam da mi je na dohvat ruke. - Djelovao je i zadovoljno i uznemireno.

- Zašto si se točno počeo baviti ovom stvari? - upitala ga je Gabbie.

Mark se prisjetio. - Prije nekih deset godina, radio sam na knjizi o tajnim društvima; na kraju je nisam napisao. Nisam mogao naći izdavača, jer su dvije slične knjige prethodno propale na tržištu. Uglavnom, kopao sam po nekim, arhivima u Njemačkoj, u Münsteru - gdje je krajem petnaestog stoljeća djelovalo tajno društvo zvano Sveti Vehm - kad sam slučajno naišao na neka pisma jednog katoličkog svećenika iz Ulma, kraj Stuttgarta, iz listopada 1903. Svećenik iz Münstera kojem je pisao bio mu je prijatelj iz sjemeništa. Pisma su bila krivo uvedena u, arhivu mjesne dijeceze i vjerojatno su trebala biti duboko zakopana u nekom vatikanskom podrumu. U njima je pisalo o nekim 'suđenjima' i bilo je naznaka smaknuća. Svećenik u Ulmu bio je jako uznemiren i zbog događaja u svojoj župi i zbog reakcije Crkve. To mi je bio prvi trag kojeg sam našao da se nešto vrlo neobično dogodilo na jugu Njemačke na prijelazu stoljeća.

Ono što sam uspio složiti je uglavnom ono što sam već rekao Philu i Gloriji: došlo je do obnavljanja svakojakih poganskih običaja. - Zašutio je na minutu. - Ljudi su se vraćali skupu vjerovanja zasnovanih na gotsko-germanskoj kulturi i mitologiji, a neka su uključivala primitivne obrede zasnovane na štovanju Bijele božice, slično druidskim kultovima stare Britanije. Prema onome što sam uspio otkriti, neko vrijeme stvari su bile prilično bizarne. Bilo je naznaka užasnih stvari... čak i, možda, žrtvovanja ljudi. - Opet je promišljao na trenutak, kao da nije siguran što bi naredno trebao reći. Zatim se opustio i rekao: - Raspalilo mi je maštu. Kasnije sam tijekom godina radio na drugim projektima, no u kutku svijesti uvijek mi je bila želja da jednoga dana otkrijem koji se to vrag dogodio u Njemačkoj prije osamdeset pet godina. - Nasmiješio se prisjećajući se. - Kad sam prije dvije godine završio knjigu o vuduu odlučio sam si priuštiti odmor. Valjda mi je proradila podsvijest, jer sam odabrao Njemačku. Otišao sam na Oktoberfest u München, i zatim svratio do Ulma malo pročačkati. Opet sam imao sreće. Nisam mogao ništa izvući iz tamošnjih katoličkih i luteranskih crkvenih arhiva, ali našao sam jednu sitnicu u arhivu mjesnih novina o skupini mjesnih poslovnih ljudi koja je iznenada otputovala u Sjedinjene države, Kanadu i Afriku. Tako sam došao do Kesslera i njegovih pajdaša. - Odmahnuo je glavom. - U što god su bili umiješani, jako su se potrudili zamesti si trag, a i neki su dokumenti izgubljeni u dva svjetska rata. Čak nisam, od zapisa do zapisa, mogao dobiti točan broj ljudi koji su bili u... tome u čemu su bili. Nekad ih je bilo čak dvadeset, nekad samo deset, a mijenjali su i imena - usput čak i državljanstva, ako su mogli.

Bezuspješno sam se dao u lov za trojicom iz te skupine. Jednog sam izgubio u Alberti, u Kanadi, drugoga u Novom Južnom Walesu, u Australiji, a trećega u tadašnjoj njemačkoj Istočnoj Africi. Zatim sam pošao za Kesslerom. Da sam prvo odabrao starog Fredricka, tko zna? Možda bih bio ranije otkrio nešto od ovog, ali sad nije bitno. - Činilo se da u tim riječima ima nekog skrivenog značenja i Gabbie se spremala protumačiti njegovo raspoloženje kad je Mark nastavio. - Kad sam se vratio iz Njemačke, proveo sam par tjedana u New Yorku, pozvao Garyja da dođe iz Seattlea, i preselio se u Pittsville. Počeli smo njuškati za vijestima o starom Fredricku Kessleru pokušavajući otkriti istinu. I napokon izgleda da bi se to moglo i dogoditi.

Gary se vratio, noseći tri velike knjige pod jednom rukom i još nekoliko njih u vreći u drugoj ruci. - Pa, možda i neću moći rastumačiti one svitke, ali bar sam opremljen najbolje što mogu biti.

Mark je spustio svoju šalicu kave. - Dobro, počnimo.

Gloria je provirila kroz vrata podruma i rekla: - Mark! Mislite vas dvojica raditi cijelu noć?

Mark je digao pogled od mjesta na kojem je sjedio s otvorenom bilježnicom, prevodeći jednu od Kesslerovih knjiga, i pogledao na sat. - Prošlo je osam?

- Da. Zbog posla ste propustili večeru. - Mark se prisjetio da ga je zvala i da je rekao da će doći, i zatim uskoro zaboravio na hranu. - Aggie je tu, sprema se otići kući. Zašto vas dvojica ne završite za danas i popnete se nešto pregristi i odspavati?

Gary je polako ustao, rastežući zglobove ukočene od sjedenja na betonskome podu, i rekao: - Sasvim se slažem.

Za par minuta spremili su podrum, zatvorili i zaključali vrata tajne sobe.

Kad su se popeli, Phil je obojicu ponudio rakijom, a Gloria im je dala tanjure s podgrijanom večerom. Gary je upitao: - Gdje su Gabbie i Jack?

Phil je slegnuo ramenima, ali Aggie je rekla: - Kod mene doma, po svoj prilici.

Phil je otpio iz svoje čaše i rekao: - Pa, umiremo od želje da saznamo što ste otkrili.

Mark i Gary razmijenili su poglede i Mark je rekao, između zalogaja: - Radije bih još malo kopao prije nego što počnem iznositi pretpostavke o onome što smo našli.

Gloria ga je primila za ruku i odvela do naslonjača. Posjela ga je i rekla: - Ali sad si s prijateljima, tako da ne moraš brinuti da ćeš kasnije morati povlačiti ono što sada kažeš, a ako ne kažeš, klepit ću te po glavi najvećom knjigom iz podruma. - Prpošnim stilom slabo je prikrivala svoju zabrinutost.

Mark se nasmiješio i podignuo ruku u obrambeni stav. - U redu, predajem se. - Smijeh mu je polako izblijedio kad je zastao; naposlijetku je rekao: - Imam jednu prilično ludu ideju. - Bacio je pogled na Garyja, koji je činilo se bio voljan prepustiti mu prvenstvo. - Ali imajte na umu da ćemo možda morati mijenjati svoje teorije u hodu. Može ispasti da je Kessler bio netko poput nas tko je istraživao, nekakav povjesničar, amater.

- Koji skriva svoje radove u tajnoj sobi? - podsmjehnula mu se Aggie. Gary je rekao: - Možda je bio paranoični povjesničar amater?

Nasmijali su se, a zatim je Gloria rekla: - I koja je onda vaša luda priča, dečki?

Mark je rekao: - Samo sam uspio prevesti dio jedne knjige - sažimamo sadržaj da vidimo o čemu se tu radi, nismo naročito podrobni, ali izgleda da su sve te knjige i svitci vezani uz nekakvu... tradiciju.

- Tradiciju? - rekao je Phil. - Ne razumijem.

- Možda nekakvu religiju, ili kult. Sjećate se da sam istraživao tajna društva kad sam nabasao na pismo koje je prvo počelo sve ovo. Uglavnom, ako su Kessler i njegovi pajdaši bili odgovorni, ili bar vezani uz sva ta čudna posla u Njemačkoj na prijelazu stoljeća, onda je to samo bio dio nečeg puno većeg.

- Možeš li biti određeniji - rekla je Aggie, očito fascinirana.

- Ne dok ne provedemo par tjedana u prevođenju. Neki od ovih dokumenata, ako su autentični, izuzetno su stari.

- Koliko stari? - upitao ga je Phil.

Gary je rekao: - Oni svitci na Pahlaviju potječu iz osmog, možda sedmog stoljeća. Par grčkih je... možda par stoljeća starije. Možda čak potječu iz prvog stoljeća prije Krista.

- Ima li problema s njihovim stanjem? - upitala je Gloria. - Čula sam da se ti stari svitci mogu raspasti.

- Ne - rekao je Mark. - Ovi su u iznenađujuće dobrom stanju. Netko se pobrinuo da budu dobro pohranjeni, ako provjerite tu sobu u podrumu, mislim da ćete otkriti da je izolirana od hladnoće i vlage. Također... možda su to kopije, a ne originali. Treba nam oprema kojom bismo ispitali materijale - vlakna pergamenta, tintu ili čime su već pisali - da bi bili sigurni, ali pošto su toliko stari, imamo uobičajene probleme s prastarim dokumentima: pisare koji ne znaju pravopis, koji imaju vlastite stenograme, ili koji se služe provincijskim narječjem. Ima prilično puno prilika za pogreške. - Uzdahnuo je, zaustio, zastao, i ponovno počeo govoriti. - Phil, nije mi drago što ti to kažem, ali... mislim da bi bilo najbolje još neko vrijeme ovo držati u tajnosti.

- Rekao si nešto maloprije - rekla je Gloria. - Bi li malo pojasnio?

Mark je rekao: - Ma... nisam siguran, ali moguće je da je netko - nehajno je mahnuo rukom - zainteresiran za sve ovo.

- Ako su ti dokumenti stari koliko izgleda misliš - ubacila se Aggie - sigurna sam da bi veliki broj povjesničara bio zainteresiran.

Mark je odmahnuo glavom. - Ne, mislio sam reći da je netko

možda zainteresiran da se za ovo ne sazna. - Odložio je svoj tanjur na kojem više nije bilo večere i otpio rakiju.

Gloria je izgledala uznemireno. - Hoćeš reći ...

Mark ju je prekinuo. - Vjerojatno ne. Kažem samo 'za svaki slučaj' i to ne mogu dovoljno naglasiti. Nemojte se uzrujavati zbog ovoga dok točno ne saznamo.

Aggie je slegnula ramenima. - *Marti Misterija.*

Činilo se da je Mark na rubu oštrog odgovora, ali zatim je samo rekao: - Oprosti. Umoran sam. Zbilja, mislim da se ne moramo zbog ničeg brinuti. Recimo samo da sam pretjerano oprezan, u redu?

Phil je rekao: - U redu je što se mene tiče. Ionako mi više odgovara da to ide polako. Moram završiti knjigu, i malo bi mi smetala kuća puna povjesničara.

Gary je otpio kavu i rekao: - Proći će neko vrijeme prije nego što točno saznamo što se ovdje zbiva, u svakom slučaju. Radim na tom ruskom tekstu, crkvenom pismu odnekud oko Crnog mora, i unutra se stalno oslanjaju na stvari koje bi čitatelj trebao znati. Imam fraze tipa 'slažem se s vašim zaključkom' i nemam nikakvog pojma o čemu bi se tu trebalo raditi. Nadam se da ću naći pismo na koje pisac ovoga odgovara, pa da znam s čime se slaže. - Od njegovog šaljivog, izmučenog tona svi su se nasmijali.

- Nalazite puno takvih stvari u ovakvom poslu? - upitao je Phil.

- Obično ne nalazimo ovakav posao. Vi u podrumu imate zbirku stvaranu stoljećima - rekao je Gary. - Ima stvari iz cijeloga svijeta. Imamo pisma, svitke, knjige pisane hebrejskim, klasičnim latinskim, crkvenim latinskim, starogrčkim, visokim staronjemačkim, srednjim staronjemačkim, srednjeengleskim, za neke uopće ne znam kakvi su, kineski, japanski, korejski, ili nekakve mješavine, azijskih jezika. U jednom ćemo trenutku morati sve to poslati stručnjacima, ljudima koji će moći napraviti točne prijevode. - Znalački je pogledao Marka. - Uskoro.

Mark je niječno odmahnuo glavom. - Ne dok ne steknemo pojam kako se sve to vjerojatno uklapa u širu sliku, kako se sve drži skupa. Ovdje postoji središnja jezgra ... nečeg.

Da smo arheolozi iz budućnosti, i da uđemo u dio neke knjižnice, mogli bismo se godinama mučiti prije nego shvatimo da je jedina stvar koju knjige u tom dijelu imaju zajedničku to što su im imena, autora poredana, abecedno. Ili bismo mogli naići na odjel publicistike i doći do odjela suvremene politike. Te knjige, svici i pisma bave se nečim. Kad jednom otkrijemo što je to nešto, neki kult, religija, tajna državna

organizacija, što god, možemo ići u potankosti.

Aggie je ustala. - Dobro onda, ja idem doma.

Mark i Gary složili su se da je prošlo vrijeme za odlazak, i također poželjeli Philu i Gloriji laku noć. Otpratili su Aggie do njenog auta, i zatim se odvezli za njom prema cesti.

Dok je Markov auto odlazio, Phil je rekao: - Tajna društva, a?

Gloria je šutjela, i potom rekla: - I čudni dokumenti. Sve je to nekako strašno.

Phil je pogledao svoju suprugu. - Strašno? Ja bih rekao uzbudljivo, a tu je još i pitanje zlata. Možda sve to i nije bila takva priča.

Skoro sarkastično, Gloria je rekla: - Idemo po lopatu pa u potragu za zakopanim blagom?

Zaigrano primajući suprugu, zavrtio ju je i rekao: - Tu mi je svo blago koje mi treba. - Poljubio ju je, spuštajući ruku da je uštipne za stražnjicu. Gloria je ostala napeta, ne uzvraćajući Philove vesele nježnosti. - Hej, što je bilo?

Gloria je naslonila glavu na Philovo rame. - Mark nam laže, Phil. Skriva nešto otkako je ugledao tu sobu.

Phil je spustio pogled ka svojoj supruzi. - Da malo ne pretjeruješ s tim? Aggie nam je rekla da Mark voli šutjeti o svom poslu. Čak je i sam rekao da mu nije drago govoriti o tome. Samo je oprezan.

Gloria je uzdahula. - Možda imaš pravo. - Ali znala je da nema.

11

Gloria je spustila slušalicu. - Pričala sam s Markom.

Sjedeći za stolom, Phil ju je pogledao gdje stoji u hodniku i rekao: - Što je bilo?

- Leti u New York noćas. Kaže da su udarili o zid, pa se idu konzultirati s nekim ljudima. Gary nosi egzotičnije primjerke svojim prijateljima na Sveučilištu u Washingtonu, a Mark će razgovarati s nekim ljudima koje zna na NYU.

Phil se lecnuo zbog čudnog prizvuka u glasu svoje supruge. - Nešto te brine, dušo?

Gloria je stajala obgrlivši se i mahnula glavom kao da je želi pročistiti. - Ne, ne bih rekla. Samo...

- Što?

- Ne znam, ali dobila sam grozno čudan osjećaj kad je Mark spustio slušalicu da ... da ga više nikad neću čuti.

Phil je započeo s dosjetkom, pa se zaustavio kad je shvatio da mu je supruga zbilja uznemirena. Ustao je i prišao joj. - Hej, Irkinjo, što je ovo? - rekao je blago, grleći je i nježno privijajući uza sebe.

- Nisi me tako godinama nazvao - rekla je. Naslonila je glavu na njegova prsa. - Samo me obuzela hladnoća.

Phil je načas oklijevao, zatim posegnuo iza njenih leđa i podigao slušalicu. Okrenuo je broj, a Gloria je rekla: - Što?

- Čekaj. - Telefon s druge strane je zvonio, i zatim je slušalica podignuta. Phil je rekao: - Mark, ovdje Phil. Kad putuješ? - Stigao je odgovor, a Phil je rekao: - Pa, vidi. Zašto ti i Gary ne bi skupa tu došli, pa da se skupa odvezemo u Buffalo na večeru? Onda ćemo se družiti s Garyjem u aerodromskom bifeu do njegovog leta. Tako neće morati dva sata sam sjediti na terminalu, a tebi neće doći veliki račun za parkiranje. Ne, nije problem. Bilo bi nam drago. - Spustio je.

Gloria je rekla: - Što je sad to?

- Markov let je večeras u deset, a Gary ide na *besani* ponoćni, a ovako se ti možeš riješiti tog osjećaja da više nikad nećeš vidjeti Marka. - Pogledao je na sat. - Vidjet ćeš ga za oko dva sata. Doći će u pet.

Gloria se osmjehnula. - Hvala.

- Zašto?

- Zato što mi se nisi rugao.

Stavio je odgovor na stranu kad su se kuhinjska vrata zalupila za blizancima. - Mama! - odjeknulo je kućom kad je Patrick objavio svoj i bratov dolazak. Krilna vrata su se otvorila i blizanci su istupili pred njih. Sean je držao hrpu omotnica. - Stigla je pošta - obavijestio ih je.

Phil je uzeo poštu, a Gloria je rekla: - Znate tko je danas ispekao mitničke kolače?

S povikom odobravanja, blizanci su otišli s majkom u kuhinju, a Phil je srebrnim nožem za papir kojeg mu je Aggie poklonila krenuo otkriti koliki će mu ovog mjeseca biti račun za American Express. Nož za papir ga je podsjetio na Aggie i doviknuo je supruzi: - Bolje nazovi Aggie i reci Gabbie da će trebati večeras pričuvati dečke. - Odmahnuo je glavom. Ne najavljujući to na sva zvona, Gabbie je počela tamo ostajati noću i zadnjih par dana skoro da i nije viđana u domu Hastingsovih, osim u štali. Ma koliko bila zaljubljena u Jacka, nikada

ne bi zapustila konje. Zatim je Phil pogledao zadnje pismo u gomili; pogledao ga je ponovo, zureći u adresu pošiljatelja kao da načas ne može vjerovati svojim očima. Zatim je viknuo: - I reci joj da joj je došlo pismo. Od majke.

12

Gabbieno lice bilo je nečitljiva maska kad je završila pismo. Polako ga presavijajući, pogledala je oca i počela se smijati. - Mama se udala.

Phil je trepnuo i rekao: - Udala se?

Gloria je sa zanimanjem promatrala njegovu reakciju. Jedina njoj zabranjena tema iz Philove prošlosti bila je Corinne. Phil je dao Gloriji najosnovnije činjenice i odbio dalje razgovarati o svojem prvom braku. Kad su počeli izlaziti, Gloria se bojala da Phil još uvijek nosi svoju prvu suprugu u srcu. Brzo je otkrila da ništa ne može biti dalje od istine. Gloria je znala da u Philu još leži puno srdžbe i neprijateljstva, ali bilo je i drugih osjećaja koje nije dijelio s njom. Jedino se u tome Gloria osjećala isključenom kad je Phil bio u pitanju.

Gabbie se nastavila smijati, zvučeći ironično i pomalo gorko. - Udala se za Jacquesa Jeneaua.

Gloria je razrogačila oči. - Za francuskog milijunaša?

Kutovi Philovih usana podigli su se, i zaškiljio je. Na trenutak se Gloria uplašila da je na rubu suza, ali odjednom je zabacio glavu i glasno se nasmijao. Skoro se grčio, smijući se tako jako da je pao preko rukohvata sjedeljke preko puta svog stola, strovaljujući se. Legao je i nastavio se smijati.

- Jeneau! - zakriještao je.

Gabbie se cerekala zajedno s ocem i morala je obrisati suzu kad ju je obuzela očeva razdraganost. Jedno su drugo tjerali na smijeh, sve dok Gabbie nije morala sjesti i zadržati dah da bi se obuzdala.

Jack, koji je tiho stajao kraj vrata predsoblja, rekao je Gloriji: - Što je tako smiješno? - Slegnula je ramenima, pokazujući mu da ni sama ne zna.

Phil je neko vrijeme ležao, rukom prekrivši oči, stišavajući smijeh do neprestanog kikotanja. Napokon je duboko udahnuo i zatim uzdahnuo. Gabbie je dlanom prekrila lice, brišući tekućinu s obraza. Jack je pristojno upitao: - Tko je Jacques Jeneau?

Phil je sjeo, također brišući suze s lica, i rekao: - Ah, u tom grmu

leži zec.

Ustao je i otišao kleknuti pokraj kćeri. Obuhvatio joj je ramena rukama, čvrsto je grleći, što je bio rijedak slučaj tjelesne prisnosti među njima. - Dobro si, mačak?

Gabbie se prestala smijati pa je pogledala oca, crvenih očiju od suza. Šmrknula je i kimnula: - Aha. - Poljubila ga je u obraz, i rekla: - Koja šala, a?

Gloria je rekla: - Ako nije tlaka, što vam je toliko smiješno?

Phil je nastavio klečati pokraj Gabbie. - Jacques Jeneau je francuski plejboj koji troši vrijeme na teške jahte i lake žene. Iz hobija gubi regate i razvodne parnice. - Sjeo je na pod, položivši ruku preko Gabbienih koljena. - Upoznali smo ga na jednom primanju u New Yorku, negdje '66, mislim. Bilo je nešto dobrotvorno. Uglavnom, Corinne je stalno dobivala pozivnice za takve događaje zbog svoje obitelji, makar smo bili siromašni i jedva smo spajali kraj s krajem. I stalno smo išli na njih - barem na one gdje nisu tražili prilog da bi se ušlo. Uvijek su imali puno besplatnog pića i prilično dobre zakuske. I na jednom od njih se Jeneau počeo upucavati Corinne. - Osmjehnuo se prisjećajući se. - To je bilo prije nego što je postala radikalna, ali čak mu je i tada rekla da je parazit. Vidjeli smo ga iza toga pet-šest puta i svaki joj se put upucavao. Smijali smo mu se. Čovjek je lovi s prekidima već dvadeset godina. Izgleda da ju je konačno ulovio. Koja šala.

Gabbie je rekla: - Šala je ovo pismo. - Uzdahnula je i pogledala Jacka. - Toliko o velikoj dami Ljevice. Molim te pogledaj to izgravirano zaglavlje! Sigurno ga je kupila u nekom butiku u Parizu, za Krista Boga miloga.

Gloria više nije mogla izdržati i uzela je pismo iz Gabbienih ruku. Pročitala ga je i rekla: - Znači žao joj je zbog propuštenih godina i želi da je posjetiš?

Gabbie je ustala: - Malo je prekasno. - Otišla je stati uz Jacka, koji ju je zagrlio.

- Nemoj biti prestroga, Gabbie - rekao je Phil ustajući. - Možda se smekšala u starosti.

- Ako se udala za Jeneaua, nije se smekšala, nego upljesnivila. - Iskreveljila se. - Upoznala sam ga na jednom bakinom prijamu za bogataše. I išao mi se upucavati! A imala sam punih petnaest!

Jack se iscerio. - Pa? Bila si vjerojatno prilično napaljiva petnaestogodišnjakinja, ili je on možda samo stari jarac?

- Stari? - Gabbie je razočarano uzdahnula. - Ne, u stvari, strašno je

zgodan. Kao Robert Redford s velikim smeđim očima i riđom kosom, savršeno sijedom na zaliscima. I gimnastičarskim tijelom. Sav pun galske otmjenosti. Samo što je toliko očit. Navikao je da mu se žene uvaljuju. Mislim da je bio napola šokiran i napola zabavljen kad sam jednostavno otišla od njega.

- Kakva majka, takva i kći - rekao je Phil. - Corinne ga zanima već godinama. Valjda nije mogao podnijeti odbijanje.

Gloria je potapšala bradu presavijenim pismom. - Kako kažu Kinezi, 'dabogda živjeli u zanimljivim vremenima'. Pa, baš vam je ljigava priča, klinci, ali ako vam se još jede večera ja moram otići pogledati pečenku. Mark i Gary bi trebali skoro doći. - Prolazeći kraj Gabbie, vratila joj je pismo.

Phil je pošao k vratima, rekavši: - Možda vam ne bi bilo loše za medeni mjesec, klinci. Jug Francuske nije naročito neugodan.

Gabbie je pogledala Jacka. - Što ti misliš?

- Mislim da ćemo napraviti što ti budeš htjela. Uvijek možemo srediti da jedan dan svratimo u Nicu. Na koktel na jahti; takve stvari. Lako odemo, ako nam postane previše neugodno.

Gabbie je uzdahnula. - Razmislit ću. Možda bismo morali posjetiti mamu, bar jednom.

Phil je blago rekao: - Ah, sada kad znaš gdje je, možda bije trebala pozvati na svadbu?

- Razmislit ću i o tome. - S tračkom bijesa, rekla je: - Ona mene nije pozvala na svoju.

Phil je stavio ruku kćeri na rame. - Jasno mi je. Kako god budeš htjela, u redu? - Prekinuo ga je zvuk auta koji je prilazi kući. - To će biti Mark i Gary. Vratit ćemo se iza ponoći.

Gabbie je kimnula. - Lijepo se provedite.

Gloria se pojavila i uzela kaput iz ormara kad je Mark pokucao na vrata. Na brzinu je dala zadnje upute za večeru i provirila u salon dječacima reći laku noć. Uskoro je Markov auto odlazio prema cesti, a Gabbie i Jack ostali su sami u radnoj sobi.

Jack je proučavao Gabbieno lice u blagoj svjetlosti svjetiljke koja je dopirala kroz prozor s trijema i pitao se što se sve zbiva u toj njenoj složenoj glavici. Znao je da ima proturječne osjećaje oko svoje majke, ali također je znao da će odlučiti ono što je za nju najbolje, bez laganja ili ispričavanja. To je bila jedna od kvaliteta zbog kojih je bio lud za njom. Uzdahnula je i stavila mu glavu na rame, bez riječi, i ušli su u ono toplo stanje jednostavnog bivanja zajedno, dok im je zvuk

pucnjave iz salona davao do znanja da su blizanci otkrili nekakvu razbibrigu na sto i nešto kanala koje je primala Philova antena. Jedno tiho vrijeme ništa nisu govorili, a potom je Gabbie nježno poljubila Jacka u obraz i rekla: - Dođi, ljubavniče. Idemo nahraniti čudovišta. - Stenjući od grozote što mora ustati s udobnog kauča, Jack je pošao za Gabbie u kuhinju.

LISTOPAD

1

Gabbie je trčala niz hodnik dok je telefon zvonio po peti put. Bila je sva mokra i gnjevna trudeći se zadržati ručnik oko sebe. Kad je projurila pokraj sobe blizanaca, rekla je: - Hvala, derišta jedna!

Sean i Patrick digli su pogled sa stripova i razmijenili upitne poglede. Nisu imali pojma o čemu govori. Obojica su bila izgubljena u četverobojnom svijetu napučenom kostimiranim superjunacima i svemirskim pustolovinama, i nešto tako banalno poput zvonjave telefona nije im moglo prekinuti usredotočenost. Patrick je pogledao kroz prozor, posve mokar od kiše, i šutke se upitao: *Hoće li tome ikada biti kraja?*

- Jasno - rekao je Sean. - Čim počne škola u ponedjeljak. Nijednom nije bilo čudno što se mogu bezglasno sporazumijevati s vremena na vrijeme. Tako je bilo od rođenja.

Patrick se vratio svom stripu, nečujno gunđajući. Škola je trajala već više od mjesec dana, a činilo se da kiša neprekidno pada još od drugog dana. Ili je pljuštalo, ili je tlo u parku bilo odviše vlažno za igru. Sad je još jedna nedjelja bila skoro pokvarena. Nisu odigrali rundu već tri tjedna i obojici je igra nedostajala. Klinci u školi ionako više nisu imali puno volje za bejzbol. Bila je sezona američkog nogometa, i makar se igra sviđala obojici blizanaca, nije to bilo isto što i dobra utakmica bejzbola. Bio je to jasan znak da je ljeto odavno prošlo i da je sljedeće beskrajno daleko. Usto, sljedeće godine bit će tu i Mala liga, i premda ih je mogućnost organiziranog igranja uzbuđivala, dječaci su također osjećali da jedan vid slobode odlazi iz njihovih mladih života.

Sean je proučio svog brata. Patrick je odražavao njegovu vlastitu natmurenost, ali uz *tu* spoznaju nadvila se i tamna sjenka. Sean je znao da Patrick u sebi još kipi od želje za osvetom Zlom stvoru, ali nadao se da kako će mu škola oduzeti dovoljno energije da se Patrick smiri još dva preostala tjedna listopada, do prvog studenog, kada cijeli Dobar narod odlazi. No duboko u sebi, znao je da to nije izgledno. Patrick je Seanu bio otvorena knjiga. Vrlo skoro će Patrick nešto napraviti.

Gabbie je protutnjala u suprotnome smjeru, zadržavajući se toliko da kaže: - Prokleti trgovci! Ako telefon opet zazvoni dok se kupam, bolje da se jedan od vas javi, ili ću vas, čudovišta jedna... - Ostavila je rečenicu nedovršenu jer na svojoj mlađoj braći nije vidjela nikakvu ustrašenu reakciju na prijetnju; nije imala ni najblažeg pojma što da radi, ako se ne prepadnu, a ručnik je bio toliko malen da nije baš mogao pokriti sve što je Gabbie htjela pokriti. Šaljivo natezanje ručnika dodatno je podrilo njene napore da djeluje opasno. Odustala je i otišla.

Patrick je primijetio: - Stalno se tuširа i kupa.

Sean je kimnuo. - Takve su ti cure. Ne vole prljavštinu. - Nakon te mudre opaske vratili su se stripovima.

Nakon nekog vremena telefon je opet zazvonio. Sean je podigao pogled i vidio da je Patrick zauzet najnovijim pustolovinama Žestoke Žene. Oslušnuo je i čuo kako Gabbie viče niz hodnik: - Javite se, vrag vas vaš!

Sean je ustao i požurio do telefona, dignuo slušalicu i rekao: - Halo.

- Patrick? Sean? - rekao je glas iz slušalice, škriputav od udaljenosti.

- Sean.

- Ovdje Mark. Je li ti otac kod kuće?

- Ne. Mama i tata su išli u dućan. Vratit će se do večere.

- Jesu li Jack ili Gabbie tu?

- Jack će doći. Gabbie se kupa. Nema vas već dugo. Kad se vraćate?

- Uskoro. U Njemačkoj sam. Slušaj me sad pažljivo, Sean. Moraš tati predati jednu poruku. Važna je. Ne znam kada ću se vratiti... - prekinulo ga je statičko pištanje, zatim je Mark rekao: -...ali kad god to bilo, reci tati da ne dira stvari u podrumu dok se ne vratim, bez obzira što našao, a ako nađe bilo što drugo, bilo gdje na vašem posjedu, reci mu... - Statički šum mu je opet nadjačao riječi. - Vrlo je bitno da *ništa* ne dira. Jesi razumio?

- Jasno. Vi ste u Njemačkoj, a tata se ne smije petljati sa stvarima u podrumu.

- Okej. Slušaj, reci ocu da imam prijevod dijela pergamenta i neke druge nove podatke... - Začuo se iznenadan glasan prasak statike kad je vani sijevnulo; linija se prekinula. Sean je načas slušao kako u slušalici nešto prekida, čuvši potom, nakon dulje tišine, signal

slobodne linije. Nešto je u tonu Markovog glasa i iznenadnoj tišini u telefonu uznemirilo Seana. Držao je slušalicu dok se nije javio automatski glas i rekao da je spusti. Tako je i napravio i vratio se u sobu.

Gabbie je otvorila vrata kupaonice, ispuštajući oblak pare, i rekla: - Tko je bio?

- Mark. On je u Njemačkoj.

Gabbie je izašla iz kupaonice noseći bijeli haljetak od frotira, zbunjenog izraza lica. - Zvao je iz Njemačke?

Sean je kimnuo. - Je, u Njemačkoj je. Rekao je da kažem tati da ništa ne radi po podrumu dok se on ne vrati.

Gabbie je brisala kosu. - Da mi je znati što mu to znači. Njemačka? Mislila sam da je cijelo vrijeme u New Yorku. Je li još nešto rekao?

- Je... - Sean je podulje razmislio. - ali ne sjećam se.

- Sjajno. Pa, bolje ti je da se sjetiš prije nego što se tata vrati. Kad Mark dolazi?

- Rekao je da ne zna. - S tim riječima ušao je u svoju sobu i vratio se najnovijim pustolovinama Batmana. Dugo je vrijeme Sean prelistavao kričave stranice, ali nije se mogao otresti čudnog zvuka Markovog glasa. Sean nije mogao procijeniti takve stvari, ali mislio je da Mark zvuči uplašeno.

2

Phil nije bio zadovoljan neslaganjem oko toga što se dogodilo. Rekao je: - Znači rekao je da ništa ne radimo?

Sean je kimnuo.

- Ništa s čime, dušo? - pitala je Gloria.

Sean se trudio sjetiti. - Imao je nešto za tebe, mislim. Uglavnom, rekao je da će ti reći kad se vrati.

Gloria je gledala pljusak. - Ali nije rekao kad bi to moglo biti?

Sean je slegnuo ramenima. - Samo je rekao brzo.

Gabbie je jela u tišini. Izbjegla je odgovornost za nepostojanje cjelovite poruke tvrdeći da se ima pravo okupati bez prekidanja. Dječaci su dovoljno stari da zapišu poruke. Otac se u načelu složio s njom, ali je svejedno bio iritiran svojom kćeri. Ostavio ju je da se brine za kuću.

Začulo se kucanje na stražnjim vratima i Jack je ušao. Bio je mokar, ali se smiješio. - Spremna si?

- Čekaj malo - rekla je Gabbie, skačući od stola. - Večeras kasnimo.

- Imamo vremena. Film počinje tek za sat vremena.

- Ne, otiđite sada - rekla je Gloria. - Ne želim da žurite po ovoj kiši, jer znam kako Gabbie vozi. - Gabbie je istrčala iz sobe na kat. Gloria je gledala mokrog Jacka. - Zašto joj za ime Božje nisi dao da dođe po tebe? Čak i s tom kabanicom, sav si mokar.

Jack joj je namignuo. - Jer, da sam ostao kod Aggie, Gabbie bi me pokupila u zadnji čas, a i ja također znam kako ona vozi.

- Čula sam te! - začulo se sa stubišta.

- Gabbie kaže da odlaziš na par dana - rekla je Gloria.

Jack je raskopčao kabanicu. - Sutra rano ujutro. Idem kod jednog starog prijatelja u Fredoniju organizirati tekstove i pripremiti se za drugi krug usmenih, za dva tjedna.

- Znači, tu smo? - rekao je Phil.

Jack je kimnuo, odavajući blagu nervozu. - Ako prođem te usmene, postajem kandidat. Doktorat mi neće doći sam od sebe, ali bit će samo stvar u tome da dobro radim svoj posao, ali na ovom pragu izlučuju studente za koje misle da nisu za to sposobni, rade konačnu selekciju stada.

- Uspjet ćeš ti - obodrio ga je Phil.

Gloria je promijenila temu. - Zvao je Mark Blackman. U Njemačkoj je.

- U Njemačkoj?

- Ako je Sean dobro shvatio, u Njemačkoj je već dva tjedna.

Jack je načas djelovao zbunjeno. - To je sve valjda vezano uz te stvari u podrumu. U Njemačkoj? Tko bi to rekao.

Phil je rekao: - Valjda. - Odložio je viljušku. - To nam još ne razjašnjava što se dogodilo s Garyjem. Očekivao sam ga prije par dana.

Patrick je digao pogled s tanjura, s izrazom krivnje na licu. - On je još u Seattleu.

Phil je rekao: - Otkud ti to znaš?

- Zvao je.

- Kada?

- Prošli tjedan. Zaboravio sam ti reći. Rekao je da je Mark otišao u Njemačku iz New Yorka, a on će još neko vrijeme ostati u državi Washington.

- Mislim da sutra kupujem telefonsku sekretaricu. - Phil je bio na pola puta između bijesa i mirenja sa smiješnom situacijom. - Petoro ljudi živi u ovoj kući, i zašto onda čovjek ne može dobivati poruke ... ?

3

Gabbie je skočila na zvuk auta koji se približavao kući. Pustila je da joj knjiga koju je čitala padne na pod kad je otišla proviriti kroz prozor. Jack je jedva izašao iz Aggienog auta kad je sletjela niz trijem i bacila se na njega. Zateturao je unatrag do branika auta ispuštajući torbu s knjigama koju je nosio. Podignuo ju je, a ona ga je poljubila. Kad se napokon odlijepila, rekao je: - Hej. Nije me bilo ni tjedan dana.

Ponovno ga je poljubila, dugo i gladno. - Izgledalo je kao mjesec. - Iscerivši se, rekla je: - Tako sam napaljena, ne mogu vjerovati.

Jack joj je uzvratio osmijeh. - Moramo to srediti. - Zarila mu je jezik u uho, što ga je, kako je otkrila, apsolutno raspaljivalo, pa je odskočio i stresao se. Brzo se iskoprcao od nje. - Strpi se do večeras, flundro bestidna. - Dok se pravila da se duri rekao joj je: - Aggie je pozvala neke mjesne gospođe na čaj. Opet bere mozgove za svoju knjigu. Osim, ako ti nisu svi otišli iz kuće? - upitao ju je u nadi.

- Nismo mi te sreće. Blizanci će se vratiti iz škole za jedan sat, a Gloria radi po kuhinji. Tata igra igricu na kompjuteru, makar bi mi svi trebali misliti da naporno radi. - Uštipnula je Jacka za stražnjicu. - Možemo uzeti deku i odšunjati se u štalu.

Jack je skočio i nasmijao se. - Nezajažljive li žene. - Poljubio ju je. - A ta tvoja braća imaju radare. Uletjet će nam u štalu u najgorem mogućem trenu. Uostalom, već je mokro i krov na štali curi, i hladno je. Hajde, budi dobra.

Opet ga zagrlivši, Gabbie se nacerila: - Dobra? Ja sam odlična. Sam si rekao.

Jack se predao, smijući se. Par je kapljica najavilo dolazak oluje koja se mrštila nebom cijeloga dana. - Idemo unutra - rekao je Jack.

Obgrlila ga je oko struka i otišli su u kuću.

U radnoj sobi, Phil je bio zgrbljen pred računalom, posve usredotočen na ono što je pisalo na ekranu. Trenutak potom otvorio je donju ladicu stola i izvadio olovku i blok. Proučio je zabilješke i

upisao naredbu za vraćanje na mjesto otkud je došao. Bio je odlučan naći način da ovo završi i, bez ičije pomoći, ostvari najbolji mogući rezultat od 400 bodova u *Zorku.* Podigao je pogled i nasmiješio se Jacku. - Kako ide?

- Prilično dobro. Mislim da sam spreman za usmene sljedećeg utorka. Moj prijatelj Mike smislio je pitanja koja valjda ni Aggie ne bi pala na pamet. Što se Aggie tiče mislio sam ostati ovdje par sati prije nego se vratim doma. Dok ne završi njena partija klafranja uz kavu.

- Može - rekla je Gabbie. - Možemo dobro iskoristiti vrijeme.

- Kako dobro?

- Još uvijek imamo hrpu sanduka na tavanu koje nismo otvorili. Idemo malo pronjuškati da vidimo može li se tamo iskopati štogod zanimljivo.

Jack je rekao: - U kom smislu?

- Tko zna? Možda nađemo nešto što će pomoći Marku i Garyju kad se vrate. - Listopad je trajao već tri tjedna, a Mark i Gary još su uvijek bili na svojim zasebnim putovanjima u potrazi za objašnjenjima čudnih nalaza u podrumu Hastingsovih. - Gary je zvao prije par dana. Kaže da je do grla u poslu sa svojim prijateljima lingvistima u Seattleu, a izgubio je Markov trag pa je pitao jesmo li se čuli s njim.

- Izgubio trag? - upitao se Jack. - To je čudno.

- Gary nije zvučao naročito zabrinuto. Rekao je da Mark na putovanju često odluta. Sigurno je otkrio nešto što mu je odvuklo pozornost nakon što je rekao da se sprema vratiti. Tako da sam predložila da mi sami odemo njuškati po tavanu. Uglavnom, barem ćemo danas popodne nešto korisno raditi.

Jack je odmahnuo glavom. - U redu. Nagovorila si me, vraže jedan slatkorječivi.

Phil je bio posve obuzet ekranom svog računala. - Dobro se zabavite - rekao je odsutno.

Gabbie je rekla Jacku: - Dođi, idemo na tavan zabadati nos.

Zločesto se cereći dok su se peli po stubama, šapnuo joj je: - Znaš da to zvuči perverzno.

Odgovorila mu je laktom u rebra kad su išli do stubišta za tavan.

Izgledalo je nemoguće, ako biste htjeli proći sobom punom plina, eksplodirali bi, ali, ako bi ugasili baklju i išli po mraku, sredila bi vas grozna avet. Zvuk kiše na prozoru odvukao je Philovu pozornost od ekrana računala. Pogledao je onamo i otkrio da se kišica premetnula u teški pljusak. Rominjanje su zatim nadjačali glasovi Gabbie i Jacka. Pogledao je na sat i shvatio da se igra skoro sat i pol. Brzo je snimio svoj položaj u igri i isključio računalo.

Jack je ušao s papirnatim smotuljkom. - Phil, pogledaj ovo - rekao je.

Phil je pregledao papir. - To je karta posjeda. - Uočivši požutjelu boju i stanje zemljovida, dodao je: - I to stara, kako izgleda.

Jack je pokazao okvir sa zaglavljem u donjem desnom kum i rekao: - Iz tisuću devetsto šeste, kako tu piše. Tada je otprilike Fredrick Kessler kupio imanje.

Gabbie je rekla: - Štala je na drugom mjestu. I manja je.

- Sigurno je kasnije dao sagraditi novu - primijetio je Phil. Pročitao je sitne bilješke i rekao: - To je sigurno prvotni plan posjeda. Nema sjenice, ni alatnice pokraj štale, a pristupni put je pod malo drukčijim kutom. - Nešto mu je smetalo na zemljovidu, ali nije mogao točno odrediti što.

Podigao je pogled i vidio da ga Jack promatra. Jack je rekao: - I vama?

- Nešto je čudno na ovoj mapi, tata. - Gabbie je odmahnula glavom.

- Da, ali što?

- Izgleda kao nešto što smo već vidjeli, ali drukčije - primijetio je Jack.

- Ne sjećam se da sam vidio ikakve karte posjeda, osim u banci kad smo ovo kupovali, a to su bile male karte s katastra.

Gabbie ju je intenzivno gledala, kao da će je snagom volje natjerati da otkrije svoju tajnu. Zatim joj se lice obasjalo shvaćanjem. - Imam ga! - viknula je.

- Što? - upitao ju je Jack.

- Ostanite tu i pokazat ću vam. - Istrčala je iz sobe i Jack i Phil čuli su kako se vrata podruma pod stubištem otvaraju. Čuli su joj korake na drvenom podrumskom stubištu, zatim udaljeni zvuk otvaranja vratiju tajne sobe. Trenutak potom vratila se s pergamentom. - Stvar je u ovom čudu koje smo našli kad smo pomagali Marku. - Razmotala ga je i ponovno su vidjeli čudni tanki velum s tankim crtama i

krugovima. - Pogledaj sedam crta zdesna i pogledaj potcrtane riječi na karti! - Zvučala je uzbuđeno.

Jack je rekao: - Gabbie, ti si genijalna! Ovo ide skupa. Gledajte. - Jack je položio prozirni velum preko zemljovida. - Kad se pritisne, odozdo se vidi karta.

Phil je pogledao i rekao: - Jedva.

- Možda onda nisu imali prozirni papir - rekla je Gabbie.

- Ili su htjeli nešto što će biti malo trajnije - rekao je Jack. Pokazao je prstom. - Pogledajte ovih sedam crta zdesna.

Svaka crta na velumu potcrtala je jednu riječ opisa na zemljovidu, dio zapisa bilježnika koji ga je uknjižio početkom stoljeća.

- Ova spirala ovija se točno oko podnožja Brijega kralja Erla - rekao je Jack. Pomaknuo je velum i pročitao tekst pod njim. Počinjao je: "Od središnjice kotarskoga puta 15, na udaljenosti od točno dvije milje južno od križanja s državnom cestom 7, do točke opisane kao sjecište crta povučenih od..." Nastavio je opisivati granice imanja rabeći zemljopisne lokacije iz tog vremena. Riječ 'do' bila je potcrtana. Cijeli odlomak bio je posve *pro forma* pravni opis, ali u zadnjoj rečenici je pisalo: "... posjeda obično znanog pod imenom Brijega kralja Erla", a riječi "kralja Erla" bile su potcrtane, dovršavajući poruku.

Gabbie je glasno pročitala četiri riječi. - 'Do doma kralja Erla'. Što to znači?

- Mislim da je to šifra u šifri - predložio je Jack. Gabbie i Phil pogledali su ga upitno. - Izraz 'dom kralja Erla' značio je nešto Kessleru i možda nekim drugima, ali... znate, za slučaj da netko poput nas nađe kartu i velum, još uvijek ne bismo znali o kakvom se položaju radi.

Phil je očima slijedio dugačke crte i uočio da se veći krug nalazi pola milje iza kuće. Pokazao je spiralu s kružnim crtežom, i potapšao je prstom. - Što je to?

Jack je zvučao uzbuđeno. - Ne znam, ali veći je krug u podnožju Brijega kralja Erla. - Pogledao je Phila i Gabbie. - Znate što mislim?

Phil je rekao: - Misliš da je Kessler tamo zakopao zlato?

Gabbie je u šali rekla: - Zar ne bi blago trebalo biti označeno s X?

- To je malo vjerojatno - prokomentirao je Phil.

- A što drugo može biti? - upitao ga je Jack. - Čemu toliko muke da se obilježi mjesto na obronku jednog golog brijega? I to sa

prekrivanjem i šifrom! Tamo je nešto skriveno.

Phil je pogledao druge crte. - A što je s ovim drugim krugom? - Pokazao je na manji krug na zemljovidu, udaljen nekih tridesetak metara istočno od većeg.

Gabbie je odmaknula velum i pročitala bilješku na zemljovidu. - Tamo leži veliki hrastov panj. Vidite, tu je pribilježen kao 'hrast kojeg je pogodio grom, mora se posjeći.'

Phil se iscerio, a Jackov osmijeh je izblijedio. Phil je slegnuo ramenima. - Da ja zakapam zlato, stavio bih ga negdje gdje ga mogu naći bez karte, recimo u podnožje panja koji se lako nađe.

- Što je onda ovaj drugi krug? - pitao se Jack.

Phil se vratio na svoju stolicu. - Možda je zatrpani bunar? Ili neka druga obična stvar za koju bi vlasnik posjeda trebao znati.

Jack je odmahnuo glavom. - Ne uz sva ova ostala tajanstvena preseravanja, Phil. Pogledaj te čudne crte i sve. Kessler je zakopao svoje zlato u jednom od ova dva kruga. Kladim se u to.

Phil se nasmijao. - Pa, ako ti se kopa, imaš moju dozvolu. Samo zatrpaj rupe kad završiš, u redu?

Jack se nasmiješio, napola samouvjereno. - Pa, okej. - Gabbie je rekao: - Dođi, idemo pogledati.

- Po kiši! - rekla je s nevjericom.

- Samo ćemo zabadati nos, ništa ozbiljno. U redu?

Zastenjavši rezignirano, Gabbie je digla ruke u zrak i rekla ispod glasa ocu: - Gledaj sad kad ode u štalu po lopatu.

Gabbie je otišla za Jackom, a Phil se naslonio, napola podsmješljivo i napola radoznalo. Možda će uskoro i sam obući kabanicu i izaći da pomogne Jacku. Uključio je računalo i vratio pozornost prolaženju kroz sobu punu plina tako da ne eksplodira.

5

- Tata!

Phil je ustao od stola i krenuo ka kuhinji onog trena kad je čuo uzbuđenje u Gabbienom glasu. Rastvorio je vrata i zastao vidjevši svoju kći. Gabbie je bila promočena do kože, prekrivena blatom, a Gloria i dječaci gledali su je zaprepašteno. - Moraš doći. Našli smo nešto!

- Što? - rekao je Phil, ne vjerujući što čuje.

- Ispod panja, kako si i mislio. Pronjuškali smo onuda i našli šupljinu među korjenjem. Voda je s vremenom podlokala tlo. Jack je samo morao gurnuti lopatu i sve se urušilo. Razgrnuo je blato, i nakon pedalj-dva, udario je u vrh.

- Vrh čega?

- Ne znam - rekla je Gabbie. - Nečeg što je unutra. Posvijetlili smo dolje i Jack ga sad iskopava. Nije mi jasno o čemu se radi, tata, ali jako je veliko.

Phil je rekao: - Idem po kaput.

Gloria je rekla: - Idem i ja.

Dječaci su istog časa pohitali ka predvorju gdje su visjele kabanice - Phil ih je zaustavio. - Hej, a kamo ste vi pošli?

- Ajoj, tata - počeo je Patrick. - Pa i mi bi to išli gledati.

- Ma nemoj. Ostanite tu i gledajte televiziju ili radite nešto, i pazite na telefon. I zapisujte poruke! - doviknuo je zlovoljnim dječacima na izlasku iz kuhinje.

Za par minuta troje je odraslih hitalo preko Trolova mosta. Zatekli su Jacka kako kopa kraj panja nedaleko mosta. Phil je proučio rupu koju je Jack iskopao. Ispunila se vodom, pa je Jack žurno sa strane prokopao odvodni kanalić kako bi voda istekla. Zatim je kleknuo i obasjao udubinu pod panjem teškom baterijskom svjetiljkom presvučenom gumom. Phil je čučnuo i provirio u rupu. Voda je sapirala blato s predmeta u rupi, otkrivajući njegov čudan oblik. Jedan je dugi čas Phil šutio, a zatim je ustao dok su Gloria i Gabbie promatrale rupu.

- Što da radimo, tata? - upitala ga je Gabbie.

- Da vidimo možemo li to izvući. - Dao je znak Jacku, koji je spustio lopatu i kleknuo kraj Phila. Zajedno su posegli unutra i svaki je primio to što je izgledalo poput velikog drvenog sanduka. Povukli su ga, ali nije se dao pomaknuti. - Bogamu! - prokleo je Phil. - Ovo ima tonu.

Jack je počeo kopati oko škrinje, a Phil je svjetlom prelazio preko nje. Uskoro je Jack bio do koljena u blatu izbacujući lopate zemlje preko ruba jame. Phil je pokazao Jacku da razmakne zemlju sprijeda i rekao: - Ovo ima dršku. Gabbie, imamo uže u prtljažniku auta. Bi li ga donijela? Jack, daj napravi lopatom nagib. - Uzela je ključeve i otišla, a Phil je obasjavao škrinju i Jack je nastavljao bjesomučno kopati.

Kad se vratila, Jack je već bio iskopao gladak zemljani nagib do

škrinje, nakošen ispod panja. - Da nema ove kiše - primijetio je Jack - ovo bi trajalo satima. - Ipak je teško disao, a pod kapuljačom kabanice znoj mu se slijevao sa čela pomiješan s kišnicom. - Da vidimo da li će se izvući.

Zavezali su uže za metalnu dršku najbližu nagibu. Phil i Jack su povukli, i kad se nije moglo uočiti nikakvo pomicanje, pridružile su im se Gabbie i zatim Gloria. Zajedno su vukli, ali škrinja se nije dala. Jack je poviknuo da stanu i sjeo na tlo u jami. Zario je lopatu između škrinje i tla. Zatim je skočio i naslonio se na dršku.

- Što to radiš? - viknuo je Phil kroz sad već težak pljusak.

- Vakuum. Moram pustiti zrak između škrinje i zemlje.

Phil je kimnuo i stao na dršku, gazeći pokraj Jackova stopala, pridodajući vlastitu težinu na lopatu. Nakon što su dugu minutu ili dvije, njih dvojica svom težinom nalijegali na lopatu, pokrenula se. Phil je jedva uspio ne srušiti se na Jacka, te je odskočio. Jack je izvukao lopatu i iskobeljao se iz jame. Pokazao je ostalima da prihvate uže i svi su ga složno potegli. Noge su im se sklizale, ali nakon što su je dobro povukli škrinja se za mrvu pokrenula. Zatim je stala. Jack je rekao: - Mislim da korjenje panja blokira sanduk. - Skočio je natrag u jamu i rubom lopate počeo zasijecati korijenje, s malo uspjeha.

Nakon par minuta jalove sječe, Gabbie je rekla: - Idem u štalu po sjekiru. - Otrčala je i brzo se vratila i sa sjekirom i s bradvom. Jack je dobrih pola sata sjekao korijenje oko sanduka. Prema nekoliko glasnih odjeka shvatili su da na sanduku ima okova.

Jack je izbacio sjekiru iz jame i počeo baratati bradvom. Kad je smatrao da je pročišćen put iz zapletenog korijenja, rekao je: - Idemo opet probati. - Svo četvoro primilo je uže. Vukli su ga zajednički i polako ga izvukli ispod panja. Kako je nastavio kliziti, inercija im je pomogla, i nakon što je prešao rub nagiba kojeg je Jack iskopao, jasno je izašao na vidjelo. Bio je to drveni sanduk stranica širokih šezdesetak centimetara, pričvršćen po dužini dvama čeličnim obručima, čeličnih okova na uglovima. Metal je bio smeđ od hrđi, ali je još djelovao dovoljno netaknuto; srebrnkasti odsjaji provirivali su kroz ožiljke od Jackovih udaraca sjekirom. Nije se vidio nikakav zasun ili brava, samo obična čelična kuka s čeličnim prstenom. Ne čekajući, Gabbie je rekla: - Što je unutra?

Klekla je i otvorila poklopac, dok joj je Phil odozgo obasjavao. Podigla je poklopac, otkrivajući unutrašnjost. Svjetlucavi odsjaji plesali su po zlatnicima koji su ispunjavali škrinju gotovo preko ruba. Jack je tiho rekao: - Nije ni čudo da je bio tako težak.

Gloria je rekla: - Sranje! Prava živa škrinja s blagom!

Gabbie je rekla: - Kesslerovo zlato. Stvarno postoji.

Zatim se Phil počeo smijati, i začas su se svi cerekali i urlali. Nakon ovog kratkog izljeva oduševljenja, Gabbie je rekla: - I što ćemo sad?

- Mislim da idemo kući večerati - rekao je Phil.

Gloria je pogledala svog supruga. - Misliš da trebamo nekome reći?

- Nazvat ću Darrena ujutro da počne pregledavati zakone o pravima posjeda ili mineralnim pravima ili pravima otkrića ili kom već god vragu ovo pripada.

- Darren? - upitao je Jack.

- Obiteljski odvjetnik - objasnila mu je Gabbie.

- Koliko mi znamo - dodao je Phil - možda je ovo neko njemačko nacionalno blago, ili nešto na što netko drugi ima pravno potraživanje. Tako da je najbolje da ga odnesemo u kuću i saznamo. Do tada ćemo držati jezik za zubima, i to pogotovo pred blizancima. Hajde sad. Idemo se osušiti i najesti.

Jack je nabacao zemlju natrag u jamu, brzo je ispunivši. Zatim je primio jednu od dvije ručke na škrinji, i podigao je s Philom. Bila je teška, ali se oslobođena zemlje dala nositi. Krenuli su preko mosta vraćajući se suhoj i toploj kuhinji svoje kuće.

Među drvećem, dva su para očiju pratila njihov odlazak. Visoki je lik držao manjeg u naručju, poput bebe. Dugi su prsti gladili debelu kožu na trbuhu stvorenja, i zatim zastali. Uz neočekivani stisak koji je natjerao maloga da zacvili od boli, visoko je biće ludih očiju reklo: - Ahh! Blizu je! - Zvučalo je frustrirano. Primivši malog stvora za vrat, okrenuo ga je i pogledao u lice rekavši: - Uskoro, malo moje. Uskoro.

Napola ga bacivši, napola ošamarivši, spustio je malo crno stvorenje na tlo. Zli Stvor glasno je pljusnuo u blato, ali okrenuo se i prevrnuo, skačući na noge, već krećući ispuniti volju svog gospodara. - Idi i pazi, maleni - došapnuo mu je glasom u kojem su odjekivali drevni lahori. - Idi i čuvaj ga dok se čin ne svrši. - Zatim je zabacio glavu i urliknuo od zadovoljstva, prikrivajući vrisak u tutnjavi gromova na nebu. Zatim nestade uz sjaj svjetlosti u tmini.

6

Sutradan je kiša stala. Spustivši slušalicu, Phil se nasmijao, kratko i veselo. - Darren nije baš sretan. Misli da sam lud, ali pogledat će do kakvih informacija može doći o izgubljenom blagu, kako on to zove,

pa će nam se javiti. Rekao je da ga ne mičemo dok se ne javi. Trebat će mu par dana jer, kako on to kaže, mora plesati valcer oko porezne službe i policije, a da oni ne saznaju o čemu se radi. Inače je vjerojatno da će jedni ili drugi jednostavno sve zaplijeniti i otjerati nas na sud, ako želimo dobiti već koliki nam dio pripada.

- Misliš da je to sigurno? - upitala ga je Gloria.

- Jasno. Jack je popunio jamu zemljom, a nakon kiše neće biti puno tragova kopanja. Uostalom, koliko je ljudi prošlo onuda otkad smo se doselili? Samo neki školski prijatelji naših dečki, i Jack. Nitko ne zna da je škrinja u podrumu. Neće joj biti ništa još par dana.

Gloria je sjela na kauč preko puta Philova radnog stola. Gabbie i Jack nisu se vratili s jahanja, prvog nakon više od dva tjedna, a dječaci su bili u školi - nakon duge lekcije o tome kako ni sa kim ne smiju podijeliti vijesti o zlatu. Gloria je rekla: - Misliš da bi trebali nazvati Garyja?

- Jasno, kad bih znao kako doći do njega. Možda mu mogu ući u trag preko lingvističkog odjela Sveučilišta Washington. - Phil je proučio svoju suprugu. - O čemu razmišljaš?

Gloria je šutke sjedila. - Phil, bojim se. Mislim bojim se do kosti. Tu se zbivaju stvari koje je... nemoguće objasniti. Ne znam, ali nakon onog što se dogodilo Gabbie, i nakon svega toga što su Mark i Gary rekli o Kessleru, i kako je Ernie ubijen ...

Phil je došao od stola i sjeo kraj svoje supruge, obgrlivši je rukom. - Čuj, dušo, za sve ovo postoji jednostavno objašnjenje, siguran sam. Ne znam točno koje je, ali sumnjam da tu postoji nešto naročito opasno. Jasno, stvar s Gabbie bila je strašna, ali Mark je rekao da se ona izvlači bez vidljivih problema, a sad ima i Jacka. Taj silovatelj je vjerojatno do sada tisuću kilometara daleko, a taj misterij s Kesslerom i njegovim društvom u Njemačkoj? Pa, mislim da će sve na kraju ispasti...

- Znam, posve razumno objašnjivo. - Prekrižila je ruke. - Čuj, možda će jednog dana netko doći tražiti to zlato.

Phil je slegnuo ramenima. - Zašto sada? Kuća je bila prazna dugo vremena nakon što je Herman Kessler otišao u Njemačku i prije nego smo se mi uselili. Svatko tko je znao za zlato mogao je doći plešući valcer i iskopati ga, a da nitko nikad ne posumnja. Uostalom, tko bi drugi mogao znati za njega? Siguran sam da je to ono zlato o kojem nam je Mark pričao, kojim je Fredrick Kessler dobivao ilegalne zajmove.

Gloria nije baš bila uvjerena, ali zadržala je prigovore za sebe.

Nešto ju je mučilo, neki duboki predosjećaj zla. Dolazak blizanaca iz škole odvratio joj je misli. Ušetali su i Phil je rekao: - Bok, dečki. Kako je bilo danas?

Obojica su slegnuli ramenima onom zajedničkom gestom koja je značila da nije bilo ničega vrijedno spomena. Sean je rekao: - Poslali su Robbieja Gallowaya doma jer je podrapao džemper Mariji Delany.

Gloria je pokušala djelovati zainteresirano, ali misli su joj bile uz njen nemir. Patrick je rekao:

- Jah, htio ju je poškakljati. Njemu se sviđa škakljati cure. Učiteljica je rekla da mora razgovarati s Robbiejevim ocem.

Phil se značajno nasmiješio, a Gloria je uprla oči ka nebu. Ispod glasa je rekla: - Daj, Bože, spasi nas ranog puberteta u ovoj kući.

Phil joj je rekao: - Pa, nema šanse da nađemo Marka, pa ću nekako probati ući u trag Garyju i javiti mu što se zbiva. - Dječacima je rekao: - Zna li netko gdje Gary živi u Seattleu?

Patrick je rekao: - Kod Lupinskog.

- Koga? - rekla je Gloria.

- To mu je prijatelj s koledža - objasnio je Sean. - Pričao nam je. Tip radi za SuperSonicse. Gary je prije stalno išao s njim na utakmice. Rekao je da je tako nabavio onu svoju super jaknu i to je tip kod kojeg živi. - Sramežljivo je dodao: - Pitao sam ga je li može i nama nabaviti takve jakne.

Phil je pogledao na sat. - Sad je oko podne na Obali. Nazvat ću informacije u Seattleu i tražiti ured SuperSonicsa... - Nazvao je i dobio broj, nazvao ga i pričekao dok mu se netko nije javio. - Dobar dan, mogu li dobiti g. Lupinskog, molim vas? - Kimnuo je kad su ga stavili na čekanje. Za koji čas je rekao: - G. Lupinski? Ovdje Philip Hastings... Poštovanje. Pokušavam stupiti u vezu s Garyjem Thieusom... - Phil je podigao obrve. - Je? Molim vas. - Nakon jedne duge sekunde rekao je: - Hej, Gary, kako si mi? Nisam mislio da ću te ovako lako naći.

Šutke ga je slušao jedan tren, te rekao: - Ne, tu je sve u redu, ali spremi se za šok. Ne, ništa strašno, hvala nebu. Nego samo to da su Jack i Gabbie otkrili Kesslerovo zlato. - Iscerio se zbog reakcije na drugom kraju veze, a čak je i Gloria mogla čuti Garyjev usklik kad je Phil odmaknuo slušalicu od uha. - Ne, ne šalim se, sinko. Onaj čudni komad veluma kojeg ste našli ti i Mark bio je ključ za jednu kartu koju je Kessler spremio u sanduk na tavanu. Jack i Gabbie jednostavno su otišli kamo su neke oznake na karti pokazivale, malo prokopali, i *voila,* zlato.

Spustio je slušalicu kikoćući se. - Rekao je 'stižem' i poklopio.

Nazvat će s aerodroma Sea-Tac i javiti nam kad slijeće u Buffalo.

Gloria je ustala. - Ja idem skuhati čaj. Hoćeš i ti? - Pokazao joj je da hoće i otišla je do vratiju.

- Hajmo, dečki, pustite tatu da radi. - Dječaci su prošli pokraj majke u hodnik. Stojeći kraj vratiju, rekla je: - I, dušo, hvala.

- Na čemu?

- Zbog toga što si mi rekao da je sve u redu.

Kad su ona i dječaci nestali s vida, Phil se zavalio u stolici i uzdahnuo. Blizanci su razmijenili poglede pitajući se što je to sad bilo, ali svjesni da je odrasle nemoguće razumjeti odlučili su naći neku zabavu, te su šutke otišli. Phil se usrdno nadao da nije Gloriji mazao oči samo da joj smiri živce. Otkako je Gabbie napadnuta, i on je osjećao nešto strano, nešto uznemirujuće... nešto što se sprema.

Odbacio je te osjećaje sudeći da nisu ništa ozbiljnije od obzirnosti prema Glorijinim brigama. Uključio je računalo pokrećući program tekst procesora. Zork je na neko vrijeme stavio na stranu, i zato što je bio frustriran nemogućnošću prolaska kroz sobu s plinom, a i zato što je dobio zamisao za novu knjigu i htio neke stvari staviti na papir. Zakikotao se samome sebi na ovu zadnju misao, s obzirom na elektronski 'papir' kojeg je rabio. Stavio je novu disketu u drugi disketni pogon i počeo pisati. Uskoro se izgubio u mislima obuzet uzbuđenjem započinjanja novog projekta.

7

Gary je zazviždao u nevjerici vidjevši otvorenu škrinju na kuhinjskome stolu, i umorne oči gotovo su mu zasjale. - Pa da me ubiješ. - Išao je besanim ponoćnim letom iz Seattlea u Buffalo.

Jack, koji ga je pokupio na, aerodromu, rekao je: - Ovo još nisi vidio, je li?

Gloria je pružila Garyju šalicu kave, rekavši: - Moram priznati da kad ste nam ti i Mark prvi puta pričali sve one priče o Kessleru i ostalom, napola vam nisam vjerovala, ali nakon smeća u podrumu i sad ovog, pa... moraš vam vjerovati.

- Imaš pojma koliko to vrijedi? - upitao ga je Phil.

Gary je uzeo jedan novčić i pregledao ga. Godine kiša stvorile su blagu patinu na njemu, jer škrinja nije bila nepropusna. Nitko nije dirao novčiće otkako su ih donijeli prije dvije noći. Gary je sprao

novčić u sudoperu i obrisao ga papirnatim ubrusom. Razrogačio je oči. Skinuo je rolu ubrusa s držača i počeo užurbano nasumce čistiti novčiće, slažući ih po stolu. - Ne mogu vjerovati.

Phil je rekao: - U čemu je stvar?

- Ne znam za polovicu ovih novčića koji su, ali sam prepoznao par. - Pokazao je jedan sićušni novčić kojeg je položio na ubrus. - Ovo ima numizmatičku vrijednost od možda tisuću dolara.

- Zbilja? - prokomentirao je Phil, jer ga sada više ništa nije moglo iznenaditi.

- To je zlatnik od pet dolara, a jedini razlog zašto znam da ima kolekcionarsku vrijednost je jedan referat kojeg sam pisao u srednjoj školi. Neke od ostalih vidio sam po udžbenicima. - Podigao je jedan veliki novčić. - Ako se ne varam, ovo je carska austrijska marka, s kraja devetnaestog stoljeća. Ovaj - pokazao je jedan grubi novčić koji je ležao pokraj zlatnika od pet dolara - je španjolski real, negdje iz sedamnaestog stoljeća, a ovaj mališan ovdje je kovanica od osam eskuda iz - zaškiljio je prema blijedim slovima - Perua. Iz španjolskog kolonijalnog razdoblja. - Odmahnuo je glavom. - Ovih par sigurno vrijedi deset tisuća dolara ili više, Phile. - Kao da je odjednom umoran, izvukao je stolicu i sjeo kraj stola. Pokazao je jedan gotovo posve izlizan novčić. - Mislim da je taj rimski.

- Znači svi imaju kolekcionarsku vrijednost? - upitala ga je Gloria.

- Sumnjam da je više od jednog novčića među pedeset iz te kutije vrijedno puno više od cijene zlata od kojeg su napravljeni. Neki, poput ovog malog Rimljanina, možda su stotine puta vredniji od svoje težine.

Odjednom je postalo jasno što znače Garyjeve riječi. Philu su se raširila usta. - Bože mili. To znači da je ovaj sanduk težak …

- Možda milijun. - dovršio je Gary.

- Što da radimo? - upitala ga je Gloria.

- Mislim - rekao je Gary ustajući - da opet morate nazvati svog odvjetnika. Što se mene tiče, idem doma malo odspavati. Moram zvati u Seattle i dati još par naputaka dečkima i curama koji rade na prevođenju onih fotokopija koje sam im dao. Otišao sam malo na brzinu. - Blijedo se osmjehnuo, očito iscrpljen. Blago je dodao: - A možda će i Mark opet zvati ovih dana. Ne brinem se, ali ... pa, samo bih volio znati po čemu to kopa u Europi.

- Da - rekla je Gabbie, sjedeći kraj sudopera. - Što ste otkrili o onim dokumentima?

Garry slegne ramenima. Činilo se da odvaguje nešto, kao da nije siguran što bi rekao. Naposlijetku je izjavio: - Ništa što zasad ima naročitog smisla, ali komadići se polako slažu. Prema mojoj najboljoj procjeni, Mark je imao pravo da je tu bila nekakva tajna organizacija. - Činilo se da kani dodati nešto, ali se zaustavio.

Gabbie je to uočila i rekla: - Što?

- Ma ne, ništa - odgovorio joj je Gary. - Samo sam umoran.

Gloria je jedan čas gledala Garyja. - Ne, htio si nešto reći. Što?

Gary je duboko uzdahnuo. - Okej, ilustracije radi, pretpostavimo da je Kessler zbilja imao veze s nekom organizacijom. Oni možda znaju za zlato, a njima... pa, njima se možda ne bi svidjelo da saznaju da im ga je netko drugi iskopao.

Iz Glorijinog lica nestalo je boje, i pogledala je Phila kao da je Garyjeva izjava pobila njegova uvjeravanja otprije samo par dana. - Možda ne bismo nikome trebali reći?

Phil je rekao: - E sad je dosta. Nazvat ću policiju. Sve ćemo to staviti u policijski dokazni arhiv. Zatim ću javiti u novine za zlato, i pobrinuti se da Malcolm Bishop objavi da je svo zlato preseljeno, ako netko traži to zlato, mogu probati srušiti policijsku postaju.

Gary je rekao: - Ne nagli, Phile. - Philov izraz lica pokazao je da je iznenađen Garyjevom primjedbom. - Mislim, meni zvuči dobro. - Činilo se da se trudi zvučati lepršavije. - Znate, odrekao sam se prijateljske utakmice između Sonicsa i Lakersa da ovo vidim, ali vrijedilo je. - Slabašno se iscerio. - Ionako sam se mislio ovih dana vratiti doma. Uskoro moram na put u Kanadu - možda putujem sutra - da provjerim neke stvari koje me Mark molio da pogledam na povratku iz Seattlea. Tako, *vrag nikad ne spava.* - Zastao je, i smijeh mu je okopnio. - Čujte, htio sam samo reći da bi možda vaš odvjetnik mogao smatrati da je još rano reći bilo kome za ovo, čak i policiji. Možda bi ga trebali opet nazvati? - Phil je razmislio, a Gary je dodao: - Pa, može me netko odvesti doma?

Phil je ustao. - Naravno. Idem po kaput.

Kad su izašli iz kuće, Phil je rekao: - Nešto te zbilja grize. Što je?

Gary je otvorio vrata auta i ušao dok se Phil smještao za volan. Dugo je šutio, razmišljajući što će reći. Još se mučio sa svim tim što su Mark i on razotkrili u zadnjih mjesec dana. Toliko onoga što su naučili je bilo posve fantastično, tako izvan normalnih okvira iskustva, da je čak i Gary jedva mogao u to vjerovati, a plašio se zbog Markovog odsustva. Odlučio je još malo pričekati prije nego otkrije više nego je nužno. Možda, ako Marka još ne bude kad se vrati iz Kanade, doći će

vrijeme da Philu kaže sve što zna.

Gary je svrnuo pogled na Phila i otkrio da ga ovaj pozorno promatra. Rekao je: - Nisam htio ništa reći pred Glorijom. Ona mi je malo... razdražljiva ovih dana.

- Pa, te stvari u podrumu, i zlato... sve to skupa otvara prilično mračne mogućnosti.

Gary je pomislio na vrpcu koju je Mark snimio one noći u šumi, i načas se upitao ne bi li mu bilo lakše da nekome povjeri ono što zna. Odlučio se držati odluke da pričeka do povratka iz Kanade, te je rekao: - Imaš pravo. - Pustio je da tišina nalegne na njih sve dok Phil nije uključio motor i stavio auto u brzinu.

Dok su išli prilaznim putom prema cesti, Gary je zurio u daljinu. Konačno je rekao: - Nisam htio uzrujati Gloriju, Phile.

Phil je promrmljao nešto neodređeno.

Gary je pomislio na ono nešto što je gotovo savladalo Marka i na tajanstvenog mladića koji ga je spasio, i na Markovu tvrdnju da je upalu Jackova ramena prouzročila vilenjačka strijela. Tu su se otvarale mogućnosti koje su Garyja duboko uzrujavale. Šutio je dok se Mark nije parkirao pred kućom koju su on i Mark uzeli u najam. Posežući za kvakom, rekao je: - Dobro, sutra idem na Veliki bijeli sjever, ako otkrijem nešto vezano uz zlato nazvat ću vas; inače, pričat ćemo kad se vratim.

Phil ga je pozdravio i, cijelim putem kući, nije se mogao oteti dojmu da će im otkriće Kesslerova zlata donijeti više nevolja nego sreće.

8

Gabbie je sjedila za stolom u kuhinji, pokušavajući razvrstati novčiće. Neprestano je provjeravala podatke u par numizmatičkih priručnika posuđenih iz mjesne knjižnice, koji su ležali otvoreni na stolu pred njom. Na najvećoj gomili bili su njemački novčići, ali bilo je i puno drugih. Britanski, francuski i španjolski novčići iz sedamnaestog, osamnaestog i devetnaestog stoljeća bili su brojni, ali neki su bili puno stariji. Gabbie je podigla jednog. - Ovaj je grčki, mislim.

Jack ga je uzeo i rekao: - Pogledaj tu boju. Pun je nečistoća, ponegdje je gotovo crven.

- Bakar - rekla je Gloria, kraj sudopera. - Tako se pravi crveno

zlato.

- Stvarno je star - rekla je Gabbie. - a ovi ovdje su izgleda rimski.

Jack je sjeo uz Gabbie. - Netko je strašno dugo skupljao ovo zlato.

Phil je ušao u kuhinju; vratio se nakon što je odvezao Garyja kući i ušao taman na vrijeme da se javi na telefon. - Zvao je Darren. Stiže, avionom.

- Zbilja? - rekla je Gloria. - Ovo mu je sigurno važno kad odlazi iz L.A.

- Dovoljno važno da nam kaže da nikom ne pričamo o tome. Večeras je u Buffalu. Sutra rano ujutru nalazi se s jednim javnim bilježnikom u svom hotelu. Dolaze nam oko deset. Kaže da im trebaju izjave pod prisegom od svakog od nas. Kaže da je najbolje sve ovo uvaliti poreznoj službi, zadržati dah, i čekati, ako nitko drugi ne polaže prava, a ima načina da se to provjeri, kaže, onda nam pripada sve. Morat ćemo platiti porez, no prema novim poreznim zakonima zadržat ćemo preko polovice. Kaže da nam inače savezna služba može jednostavno sve uzeti i reći da se možemo suditi da nam nešto vrate, što bi moglo potrajati godinama.

Jack je rekao: - Polovica? To je i dalje fina lova.

- Trebamo li mi zvati poreznu, ili će on?

Phil je rekao: - Rekao je: "Da nisi napravio ništa, veliko *n, i, š, t, a*."

Gabbie je rekla: - Tata, neki od tih novčića vrlo su rijetki. Ima ih tu par za koje u ovoj knjizi kažu da vrijede dvadeset, dvadeset pet tisuća dolara, i to po komadu. - Iscerila se. - Ovo još nisam vidjela. Sada znam kako su se osjećali oni dečki koji su otkrili Tutankhamonovu grobnicu.

Gloria je rekla: - Prokleto. - Ostali su je iznenađeno pogledali, pa je rekla: - Zezam se, narode. - Pogledala je kroz prozor u sve jaču kišu i upitala se zašto se osjeća tako prazno. Nekako nije mogla podijeliti oduševljenje ostalih zbog nađenog blaga. Nešto se pomaklo u šumi, promaknulo načas, i nestalo. Na trenutak je osjetila kako je prožima studen: kako bi njena majka rekla, "preskočila me smrt". Zatim je osjećaj nestao ostavljajući za sobom talog, čudnu mješavinu straha i pomirenosti. Nešto će se dogoditi, a ona tu ništa ne može. Nitko tu ništa ne može.

Kretali su se među stablima, pod krinkom kiše i vjetra. Visoki s ludim očima, koji je vodio, stajao je najbliže rubu šume. Spustio je pogled na ljudski dom, pun metala i struje, i razmislio. Svojim je pratiocima tiho rekao: - Uskoro će odnijeti blago s ovog tla, misleći ga tako zaštititi. -Raširivši usta u cerek, poput mrtvačke glave, okrenuo se

i pogledao svoje sljedbenike. - Tada ćemo opet moći slobodno kročiti. - Nebo je ispljunulo munju i zagrmjelo od nezadovoljstva, i proplanak je opet bio prazan, jer oni koji su se tu okupili samo trenutak ranije, iznenada su nestali. Izgubili su se u šumi, nestajući se iz vidokruga poput kapi kiše u blatnim lokvicama.

9

Na tri dana dom Hastingsovih postao je tabor. Darren Cross, obiteljski odvjetnik, bacio je jedan pogled na zlato i nazvao privatnu zaštitarsku agenciju. Dovedena su dva tmurna, krupna i zastrašujuća čovjeka kako bi osigurali da neće doći do nikakvih neugodnih iznenađenja. Jedan je stalno obilazio kuću i štalu dok je drugi šutke sjedio u uglu kuhinje, nadgledajući posao. U tri sata poslijepodne, odmjenjivala bi ih druga dvojica jednako tmurnih, krupnih i zastrašujućih ljudi koje bi pak u jedanaest sati zamijenjivao još jedan par, koji bi ostao do sutra u sedam, kad bi se prva dvojica vratila. Sva šestorica bili su ljubazna, ali i mučaljiva, i nisu pristajali na razgovor. Sean je bio uvjeren da su iz CIA.

Darren Cross uzeo je pologe od cijele obitelji, uključujući dječake, i njima dovoljno podmazao bilježnika da ovaj šuti. Pozvao je procjenitelja kako bi dobio što je jasniju moguću sliku vrijednosti, kao i popis. Numizmatički posrednik skoro se onesvijestio ugledavši sadržaj škrinje. Nakon samo sat vremena pregledavanja, zahtijevao je da pozovu i njegovog kolegu, tvrdeći da su neki novčići antikni, te da za njih nije stručan. Darren mu je popustio, ali tek nakon što se uvjerio da sigurnost nije smanjena, što je prilično usporilo stvari.

Dvojicu numizmatičkih posrednika smjestili su, na Darrenovo inzistiranje, u dječju sobu kako bi sveli na najmanju moguću mjeru izglede da vijesti prerano procure. Dječaci su otišli spavati u Gabbienu sobu, dok je ona bila s Jackom kod Aggie. Sada su ova dvojica završila popisivanje i, nakon manjih nesuglasica, složila se oko konačnih iznosa.

Cross, debeo, proćelav čovjek za kojega je moda počinjala i završavala sa sivim prugastim odijelom od tri dijela, sjedio je u dnevnoj sobi pokraj Phila. Gloria je sjedila na rukohvatu naslonjača. Nelson Toomes, prvi numizmatički posrednik kojem su se obratili, i Murray Parenson, antikvar, sjedili su u naslonjačima s druge strane stolića.

Darren je pregledavao papire sa sažetkom nalaza. Konačno je rekao: - Po svemu sudeći, ovo izgleda kao veliki nalaz, kako shvaćam.

Parenson, mršav i spopadnut kroničnim živčanim smijuljenjem, rekao je: - To je svakako točno. Neki od novčića u posjedu g. Hastingsa možda su jedinstveni. Ima ih šesnaest unikatnih. Iz tog razloga njihovu je vrijednost teško ustanoviti - znali bismo im stvarnu cijenu tek kada bismo vidjeli koliko bi za njih dobili na dražbi, ali usprkos tim malim nejasnoćama, najveći dio novčića o kojima je riječ ima jasnu povijesnu vrijednost. Ta vrijednost varira od trivijalne do izuzetne, ali ima manje od tuceta novčića koji vrijede tek nešto više od svoje težine zlata. To je onih par uobičajenijih, američkih i britanskih novčića iskovanih početkom ovog stoljeća.

Toomes, posrednik, prekinuo ga je. - Ti možda nemaju povijesnu vrijednost, ali imaju kolekcionarsku vrijednost.

- Koliko to sve skupa ispada? - upitao ih je Phil.

- Ispada da si postao izuzetno bogat - rekao je Cross. - Prije ovoga, bio si samo dobrostojeći čovjek. Sad možeš u mirovinu, ako hoćeš.

- Koliko bogat? - upitala ga je Gloria.

- Morat ćemo ukrstiti rogove s poreznom službom. Oni će ovo smatrati nađenim novcem, slično dobicima na kocki. Također će pomno pregledavati iznose prodaje, a tržište će biti pomalo potreseno. - Bacio je pogled na Toomesa.

- Vrlo malo. Nema dovoljno primjeraka istog novčića, iz iste godine i serije, da bi na bilo kakav bitan način ugrozio njegovu tržišnu vrijednost.

- Zato ćemo, zasad, prihvatiti ove brojke. - Predao je papir Philu i pokazao mu prstom brojke na dnu.

Phil ih je pročitao, zatreptao, i iznova ih pročitao. Tiho je rekao: - Dva milijuna dolara?

- I sitno pride - rekao je Cross. Gurnuo si je naočale s vrha nosa. - Oko tristo tisuća dolara pride. S odbitkom poreza, negdje oko milijun i četiristo tisuća dolara. Makar možemo dio staviti na stranu, i osnovati ti zakladu i još dio staviti u mirovinski fond što ti se odbija od poreza, ali dat ćeš skoro četvrtinu Ujaku Samu.

Phil je rekao: - Kako ćemo to izvesti?

Odgovorio mu je Toomes. - U zemlji postoji nekoliko većih tvrtki koje mogu kupiti do milijun dolara vrijednosti na licu mjesta, ako ih udružimo četiri ili pet, možemo ti otkupiti cijeli nalaz za fiksnu cijenu. Druga je mogućnost prodavanje u tvoje ime, uz brokersku naknadu. Time možeš postići malo bolju cijenu, ali to može puno dulje potrajati, možda čak i godinu dana da se riješimo svih novčića.

Gloria je rekla: - Darren?

- Prodajte za fiksnu cijenu, Gloria. Izgubit ćete manje od deset posto brzom prodajom, i povratiti taj novac probitačnim ulaganjem u razdoblju koje bi vam trebalo za pojedinačnu prodaju, a tako ćete si ga i skinuti s grbače.

- Možemo li onda tako? - Phil je upitao Toomesa.

Toomes je rekao: - Trebam dopuštenje da proslijedim primjerke popisa kojeg smo napravili, ali neće biti problema oko stvaranja udruge otkupnih tvrtki. Trebali bismo se u roku od tjedan dana dogovoriti oko cijene i dati vam ponudu.

- Nema ponude - rekao je Cross. - Imate popis. Dat ćemo vam dvadeset posto popusta za gotovinu. Da pojednostavimo, odbit ćemo ostatak od tristo tisuća. Osigurat ćemo vam proviziju za promjene na tržištu tijekom narednih devedeset dana - što je razdoblje u kojem će policija tražiti da drži zlato kod sebe za slučaj drugih potraživanja. Pod uvjetom da do takvih potraživanja ne dođe, devedeset prvog dana predajte mojem klijentu ček na milijun i osamsto četrdeset tisuća dolara i možete poslati Brinkov kamion da odnese vaše zlato. U suprotnom slučaju, platit ćemo vam procjeniteljski honorar i obratiti se vašoj konkurenciji da vidimo tko je još voljan osnovati udrugu. Uvjeravam vas, gospodo, da što budem više radio na ovom, veća će konačna cijena biti. Budemo li išli na dražbu, znate da će konačna cijena biti barem trideset posto veća od cijene koju danas tražimo, ali morate pristati sada.

Toomes nije djelovao zadovoljno, ali rekao je: - To bi trebalo biti prihvatljivo, očekujem.

Cross se nasmiješio, stisnutih usana. - Još nešto, gospodo?

Parenson je rekao: - Tu je još i pitanje tih unikatnih novčića koje sam spomenuo. Htio bih vas zamoliti da razmislite još jednom o njihovoj prodaji. Donirajući ih muzejima, mogli biste dobiti neke porezne olakšice, a tamo bi bili dostupni javnosti, a ne zakopani u sefu nekog privatnog kolekcionara.

Činilo se da će se Toomes pobuniti, ali Cross ga je prekinuo rekavši: - Ovdje vidim da za te novčiće nije utvrđena nikakva vrijednost, zbog njihove unikatnosti. Izgleda, znači, da je u pitanju vrijednost kolekcije minus tih..., ah, šesnaest novčića. - Toomes se očito počinjao živcirati. - Javit ćemo vam, gospodo - rekao je Cross. - Odlučimo li prodati novčiće, g. Toomes, tražit ćemo vas da korigirate cijenu. Inače ćemo razmotriti prijedlog g. Parensona. Dakle, zahvaljujem vam na predanome radu, gospodo, i pozvat ću auto da vas vrati u zračnu luku. - Pogledao je na sat. - Trebali biste krenuti za

deset minuta, ako želite uloviti svoje letove.

Otišli su i Cross je rekao: - Noćas odlazim, Phile. Ostavio sam puno previše posla da čeka na Obali dok smo se igrali lovaca na blago. Mislim da je ovdje sve sređeno.

Phil je rekao: - Ne znam kako bih ti zahvalio, Darrene.

- Ne moraš mi zahvaliti. Ionako mi se spremaš platiti unukovo fakultetsko obrazovanje, a rekao bih da će ići na Harvard. - Phil se nasmijao. - Idem se sad spakirati, a ti pozovi policiju. Oni će htjeti poslati vozilo, a ti zahtijevaj da mi sami donesemo zlato. Oni će ipak poslati vozilo kao pratnju, kako bi nam učinili kompromis. Dat ćemo im popis i oni će tražiti da njihovi vlastiti popisivači provjere odgovara li popis materijalnom stanju, što bi trebalo biti zabavno za gledanje. Zatim ćemo otići na večeru za rastanak, i ja ću se vratiti u Kaliforniju. Ove prohladne noći mi raspaljuju artritis. - Bez daljih opaski uspentrao se na kat kako bi se spakirao.

Gloria je rekla: - Drago mi je da je gotovo.

- Šutiš mi cijeli tjedan, malena. Muči te nešto?

Gloria je rekla: - Ovdje je već dva tjedna kao u *Alici u zemlji čuda,* a i brinem se zbog Marka. Nema ga puno dulje nego što je Gary očekivao - Gary neće to reći, ali i on se počinje zabrinjavati. Bojim se da mu se nešto dogodilo, a još uvijek me brine i ono što je Gary rekao.

Phil je zagrlio suprugu. - Sve će se srediti. Sad kad je ova stvar sa zlatom gotova, možemo se vratiti u normalu. Bučnoj djeci, krovovima koji cure, vjenčanju na proljeće - znaš: uobičajenim stvarima.

Uzdahnula je i uzvratila mu zagrljaj. - Nadam se da si u pravu. Oh, na Noć vještica je neka zabava u školi i dečki bi išli. Treba im potpisati nekakvu dozvolu roditelja.

- Nema problema. - Zastao je i razmislio. - Noć vještica je za samo tjedan dana, je l' tako? Bolje da se opskrbimo slatkišima.

- Ne. Nema maškara. Bio je neki problem prije par godina s pokvarenim slatkišima, tako da sada imaju školske zabave - jednu u nižim razredima za malene i jednu u višim za malo veće. Samo ih moramo odbaciti i poslije pokupiti.

Phil je rekao: - To je jednostavno.

Gloria je opet osjetila studeni predosjećaj, isti onaj koji ju je mučio otkako su našli zlato. Otresajući ga, rekla je: - Pa, još uvijek moramo jesti. Jesi za ručak?

Osmjehnuo se. - Mislio sam da si ga skroz smetnula s uma. - Phil je obgrlio suprugu oko struka i otišao s njom prema kuhinji.

Motor je policijskog auta brundao, ne posve ugođen. Dvojica policajaca bili su opušteni, ali i pozorni dok su gledali kako Phil i Jack prenose okovani drveni sanduk u prtljažnik Philova auta. Trenutak potom, Phil i Darren bili su u autu i polako se vozili prema cesti. Gloria ih je gledala kako odlaze pa se vratila u kuću zatvarajući za sobom vrata.

Još je jedan par očiju iz šume promatrao odlazak automobila uskim pristupnom putom do ruba posjeda. Philov auto zastao je na izlasku na cestu zbog prometa. Kad su druga vozila prošla, uključio se u promet i ubrzao, s policijskim patrolnim kolima odmah za sobom.

Zadovoljnim, pomalo prijetećim glasom, promatrač među stablima prošaptao je: - Pakt je prekinut! - Zavrtjevši se i zablistavši, nestao je. Njegov pratilac, koji je visio s gole grane nad njim, gledao je svijetlećim žutim očima kako automobili nestaju za brijegom. Zli stvor nije razumio sve brige svoga gospodara, jer je bio jednostavno stvorenje, inteligencije otupjele od godina boli i izopačenosti, ali znao je da je njegov gospodar sretan, i to je bilo dobro. To je bilo jako dobro. Možda će mu sada gospodar prepustiti psa, ili djevojku, ili, što bi bilo najbolje, jednog od dvojice dječaka. S blagim uzdahom, s čudnim vizijama umorstava u svom pokvarenom srcu, Zli se stvor uspuzao uz deblo nestajući u crvenkastosmeđoj krošnji.

LUDA

11

Blizanci su se htjeli smiriti i zaspati, ali nisu mogli. Vani je vjetar stvarao čudne šumove. Vrijeme je postalo hladno i hučno, njima posve strano. Vjetar je bio zao i prodoran, svakim je udarom isisavao toplinu iz tijela, usprkos novim podstavljenim jaknama koje su kupili u Searsu u trgovačkome centru. Činilo se da je vjetar počeo puhati odmah nakon što je tata odnio zlato tog poslijepodneva. I u sebi je imao nešto električno, iskričavi šum dok je mučio lišće i granje drveta pod prozorom. Zbog njega se Sean osjećao kao da zadržava dah, čeka što će se dogoditi, kao da mu nešto prilazi svake minute sve bliže i samo što ga nije ščepalo. Na gornjem ležaju, odsutno je protrljao vilin kamen kojeg mu je Barney poklonio, primiren što ga ima. Zanemarujući svoj nemir, blago je pozvao brata.

- Što? - pospano se odazvao Patrick.

- U što ćeš se obući?

Patrick je znao da Sean priča o zabavi za Noć vještica naredne subote. U kaosu oko otkrića zlata nitko nije popričao s dječacima oko kostima. Zatim se, iznenada, mama sjetila. Imali su vremena za odluku do doručka, i nije bilo predomišljanja, i nikakvog uzrujavanja, ako tuđa zamisao bude bolja. Patrick je pričekao trenutak, i zatim rekao: - Nemam pojma. Što?

Sean je razumjeo brata. - U gusara. Kapetana Billyja Kidda.

Patrick se nasmijao. - Budalo glupa. Kaže se Kapetan Kidd. Billy Kid je bio odmetnik.

Sean je legao natrag i zapiljio se u strop, bilo mu je malo neugodno. - Znaš što mislim. U što ćeš se ti obući?

- Ne znam - odgovorio mu je brat, neuobičajeno živčano. - Znaš da sam nešto sanjao kad si me probudio.

- Nisi spavao - odvratio mu je brat, odbijajući dati Patricku priliku da ga okrivi.

- Nego što - tvrdio je Patrick, ali umjesto da nastavi s prepirkom, nastavio je: - U snu sam... vidio jednog tipa u super viteškom kostimu.

Znaš, s oklopom i mačevima i konjem. Možda se obučem u viteza.

Sean je rekao: - San?

- Je, prilično jeziv, ali viteški kostim bio je super. Imao je nekakve rogove, znaš, kao što imaju jeleni, na glavi. I tip je jahao super konja. I blistao je.

Sean mu nije odgovorio. Ležao je budan dok mu je brat sanjao u drijemežu, ali Sean je u mašti vidio čudnog viteza, premda je pokušavao odvratiti misli od tog lika. U tihoj tami je gledao kako obličje postaje sve konkretnijeg izgleda, sve jasnije u njegovoj svijesti svake minute, ali Patrick nije imao pravo što se ticalo sna, ili priviđenja, kakvim ga je Sean smatrao. Nije bio jeziv. Bio je zastrašujući. Sean je gotovo glasno uzdahnuo. Patricka su često zabavljale stvari koje su plašile Seana. Plahiji je brat skrivao te stvari od Patricka, jer se baš na tom području Sean osjećao manje vrijednim. Možda je bio senzibilniji od svog blizanca, ali poput sve djece imao je potrebu da ga vršnjaci ne smatraju drugačijim. Nema ničeg goreg nego da vas kolege iz razreda zovu papkom, jadnikom ili kretenom.

Blizanci su ušutjeli. Sean je uskoro upao u polusan, dijelom uljuljan bratovim ritmičnim disanjem, jer je Patrick brzo zaspao, ali svaki put kad bi san Seanu došao na oči, promjena vjetra, čudan šum - škripanje kuće, možda - nešto bi ga već razbudilo. Ovako se dugo nastavilo. Sean se natjerao zatvoriti oči. Neko je vrijeme mirno ležao, pokušavajući zaspati, ali uspio je samo zakunjati ne odmorivši se. Zavijanje vjetra vani najavljivalo je da nešto dolazi, i svakim je časom sve bliže. Sean se sve više vrtio, besan, jer je svake naredne minute osjećaj bivao sve jači. Nešto se doista približavalo.

Sean je naglo otvorio oči. Njegovo je malo srce lupalo jer je osjećao neumitni dolazak nečega užasnog. Zatim se uplašeno stresao i ukočio, jer ga je pogodio iznenadni sveprožimajući osjećaj opasnosti. Nije stizalo! *Već je tu!*

Bio je to isti strah kao one noći kad je Zli stvor bio ušao u sobu, ali sad je bio deset puta gori. Sean je ukočeno ležao, jedva dišući. U kutu je bio neki čudan zvuk, pokret, grebuckanje nečeg teškog naslonjenog na zid, ali također je imao prizvuk glazbe, strane i strašne. Zatim je do Seana dopro miris cvijeća i začina. Duboko udahnuvši zrak pokrio se do lica, vireći potom ka sobi.

Netko je stajao u mraku.

Skriven u tami najdaljeg ugla, nije se kretao, ali se njegov obzir slabo nazirao. Zatim se malo pomaknuo. Tračak srebrnkastoplavog sjaja, poput fluorescencije tople oceanske struje noću, zatitrao je tijelom, kao da je čin kretanja oslobađao energije. Odmah nakon što se

vidjelo, svjetlucanje je nestalo i oblik je potonuo u sjene, nepokretan, tih, oku nedostupan, ali prisutan.

Sean je *osjećao* da je tamo. Hladna strava ščepala je dječakova prsa. Trudio se natjerati zrak u pluća, da može vrisnuti, ali nije više bio u stanju ispustiti zvuk iz sebe. Nije se mogao pokrenuti. Vrijeme je prestalo teći, ostavljajući ga ulovljenog u neograničenom prostoru između trenutaka, nepomičnog, okamenjenog spoznajom da ga netko čeka s druge strane sobe, ne krećući se, ne ispuštajući zvuka, nevidljiv, ali dokučiv zbog prisutnosti aure, tako hladne da je smrzla dječakovo srce, a stajao je na samo tri koraka. Seanovi zubi počeli su cvokotati, a ruke tresti dok je držao pokrivač navučen do brade. Zatim, ispustivši zvuk jedva čujniji od pridavljenog uzdaha, stvor u kutu se pokrenuo.

Sean nije mogao razlučiti nikakvu potankost njegova izgleda; vidio mu je samo načas tračak modrog sjaja na tijelu, kao da je bezoblična crna lutka blago premazana fosforom. Silueta je pripadala visokom, vitkom čovjeku, kojem se tijelo kretalo usklađenim pokretima plesača, mišića glatkih poput nedotaknute vode. Detalji izgleda, boja kose i očiju, nijansa kože, oblik lica, bili su zastrti ili tintnom crninom ili modrikastim sjajem. Ništa od toga nije bilo važno Seanu. Samo je znao da je čovjek došao ovamo po njega i brata.

A znao je još nešto: ovaj plavosjajni, mračni čovjek predstavljao je zlo daleko veće od Zlog stvora.

Tamni se čovjek pomaknuo i stao u sredinu sobe, lica gotovo, ali ne odista vidljivog, što je izluđivalo Seana. Glava mu je oblikom bila izduljena, brada nekako preuska, ali niti jedan detalj očiju ili usana, kose ili lica nije se razaznavao. Nasmijao se, udaljenom, vjetrovito šupljom jekom, zvukom iz davnina. Sean je nepomično ležao, pokrivača navučenih do lica, dok mu se želudac grčio od zvuka. Pratio je kretanje mračnog čovjeka dok je ovaj polako kročio ka vratima pokraj zaglavlja kreveta na kat. Dječak ga je pratio pogledom sve dok mračni čovjek nije došao do ruba njegovog vidnog polja. Krajičkom oka, Sean je iznenada uočio lice. Okrenuo se ponovo pogledati ga i detalja je nestalo, kao da se od izravnog pogleda u čovjeka gubila sposobnost vidjeti ga. Sean se pridigao, prestrašen da će ga taj pokret nekako izdati, ali nesposoban ostati posve miran. Ipak je još uvijek mogao jedva vidjeti tek obris lika u sobi. U mučnom strahu, Sean je odmaknuo glavu. Kako je to učinio, čovjekovo lice iznova mu se načas ukazalo. Sean je pokušao odvratiti oči, kao da će utvarno obličje blijedoga sjaja nestati, ako ga ne bude gledao, ali nije mogao. Pogled mu je bio zarobljen i zadržan stravičnom opčinjenošću. Sjedio je posve nepomično, osim što je drhtao, i zrak mu je dolazio u plitkim dahovima, dok su mu zubi cvokotali. Načas je razabrao crte lica nejasne krabulje, jer se čovjek nasmijao. Zubi su mu bili savršeni,

spojeni u cerek nalik lubanji, i činilo se da sjaje na crnome licu. I u tom keženju mrtvačke glave Sean je vidio stravu i ludilo koji su došli oteti Patricka i njega, a potom su crte lica iznova nestale.

Tiho udahnuvši, boreći se za zrak, Sean je priljubio leđa uza zid, na pola puta između krajeva kreveta. Pokušao je zatvoriti oči i natjerati priviđenje da nestane, ali nije mogao. Samo se htio posve skvrčiti i sakriti negdje gdje je sigurno i toplo, ali nije se mogao pokrenuti. Nešto strano dječjoj prirodi držalo ga je nepomičnim. Sledilo ga je beznađe.

Tamni čovjek zakoraknuo je naprijed, prilazeći krevetu, kao da želi bolje pogledati dječake. Druga obličja kretala su mu se uz noge, kao da ga prate neka manja stvorenja. Sean je natjerao svoje obamrle mišiće da se pokrenu, te se polako okrenuo od njih, pribijajući se obrazom i bokom uza zid, i gledajući krajičkom oka strašnog čovjeka. - Patrick - jedva je ispustio hrapavi glas. Zatim je čovjek stao kraj kreveta na kat.

Blago, glasom nalik na tisuću šapata, čovjek je prošaptao: - Dva. - Topao je ljetni lahor podario glas jednoj riječi, a ta riječ bila je beznađe.

Seanu je bilo kao da je neka ruka posegla u dubinu njegova bića i zgrabila ga vrelim stiskom koji nikada neće popustiti. Zatim je došao potihi, suludi kikot i Seanove oči ispunile su se suzama od straha. Želudac mu se iznova zgrčio, potiskujući mu gorak ukus u usta. Ništa nije tako htio kao zavrištati mami i tati, ali nije mu izlazio nikakav glas. Vrisak je bio zarobljen u njemu, i borio se pobjeći. Nije mogao odvratiti pogled od figure kraj kreveta. Ovako izbliza, čovjek je sjao, okružen blijedim oblakom srebrnkastobijelog svjetla prožetog modrom energijom, lice mu se još nije vidjelo, ali sad je Sean ugledao natruhu očiju na crnome licu.

Mračni čovjek se sagnuo, načas izvan Seanovog pogleda, i dječak je osjetio čudan, hladan ubod u prsima, kao da je ruka koja je časak ranije posegla u njega sad iščupala nešto dragocjeno iz njegove nutrine. Znao je da čovjek drži Patricka! Sean je osjećao kako vrisak u njemu udara o ono nešto što ga je zadržavalo, mahnito pokušavajući izletjeti. Sean je jedva progutao slinu, grla stegnutog od strave, i uspio usisati dah zraka.

Zatim se tamni čovjek uzdigao pred Seana, držeći u ispruženim rukama usnulog Patricka. Iznenada je čovjek premjestio Patricka, držeći ga poput krpene lutke u lijevoj ruci, izvijajući desnu ruku ka Seanu.

Hrapavim šaptom, jedva čujnijim od suhog stenjanja, Sean je

rekao: - Mamice.

Šapatna je jeka odjeknula sobom, pjevušeći mu rugalicu: - Mamice, mamice, mamice - sve tiša i tiša.

Jedva vidljiva, svjetlucava ruka oklijevala je i mračni ju je čovjek povukao. Strogim je šaptom izrekao jednu jedinu riječ: - Čuvar.

Sean je čvrsto stisnuo vilin kamen, vrteći glavom i ponavljajući gotovo nečujan vapaj: - Mamice. - Rugalica je opet odjeknula, ponavljajući riječ još jednom i još jednom, blago, tiho, ne pružajući nikakve nade da će ju se čuti izvan sobe.

Tamni je čovjek progovorio utvarnim glasom nalik na zvuk tisuće stabljika što huje na vjetru. - Skini ga.

Sean se iznenada pomaknuo, jer ga je neki neznani strah stao štipati po koži, kao da ovaj mračni bauk zrači vrelinom. Skutrio se na zaglavlju kreveta, pokušavajući se odmaknuti od sjajnog crnog obličja što više može. Zabio se što je dublje mogao u kut, stružući svojim malim stopalima po plahtama i pokrivačima. Suze su mu spuznule niz lice dok su mu oči ukočeno piljile u uljeza. Patrick se smjestio u čovjekovoj ruci poput mačića, i oči su mu bile prazne, lice otromboljeno. Činio se bezbojan, izblijedio u tonove sivila. - Čuvar, dečko! - Glas je bio blag i tih kao i ranije, ali stroži. Kad je Sean ostao nepomičan, mračni je čovjek pokazao na njega.

Odjednom je Zli stvor skočio s poda na podnožje kreveta. Poskočio je ka Seanu i čučnuo do njega. Velike smeđe oči, okružene sjajnožutim bjeloočnicama, ležale su na licu poremećenog majmuna, na kojem su pavijanski očnjaci gotovo sjali, iskeženi ka Seanu. Tijelo mu je izgledalo poput maloga ljudskog, ali s previše zglobova na predugim rukama i nogama, a koža mu je bila čađave boje ugljena, poput prastare mumije ili šišmiša. Bazdio je po stoljetnim lešinama, ispuhujući vreo i odvratan dah Seanu u lice dok je pravio slinave zvukove sisanja. Ruka s pandžama posegnula je k dječaku, ali se zadržala.

Iznenada je još jedno obličje skočilo odozdo, i Seanu je srce stalo. Patrick je stajao sagnut u podnožju kreveta. Zatim je Sean shvatio da to nije Patrick, već neka izopačena karikatura njega samog! Dječak je bio fizički identičan Seanu, ali nag, a glava mu se pokretala na čudan način, prilično nalik majmunskoj zbog načina na koji se okretala na jednu i drugu stranu dok je promatrao Seana. Dvojnik se odsutno igrao svojim spolovilom gledajući Seana, opet poput majmuna u zoološkom vrtu. Zli iskeženi osmijeh kočio mu se licem kad je posegnuo dotaknuti Seana. Poput Zlog stvora, kad se približio čuvaru povukao je ruku sebi.

Sean je imao razrogačene oči, bjeloočnica sasvim vidljivih oko šarenica, i suze su mu se slijevale niz obraze. Iz nosa mu je curilo, a usta su mu se beščujno pomicala. Činilo se da se stvorenja bore s nečim posežući k vilinskom kamenu oko dječakova vrata. Jednom, dvaput, triput zaredom svaki je pokušao primiti čuvara, i uvijek bi se zadržao na centimetar ili dva. Na koncu se Zli stvor okrenuo prema čovjeku i progovorio. Riječi su mu bile izopačene, izvitoperene inačice ljudskih, slinave i guste, kao da mu je jezik krive veličine, a usta ispunjena vatom. - Gospodaru. Boli. - Usta lažnog Seana otvorila su se širom i on je zatulio, zvučeći poput ludoga majmuna.

Seanovo podrhtavanje prešlo je u neobuzdaniju trešnju, gotovo nezaustavljivu uzetost u čitavome tijelu. Koža ga je pekla u groznici od trovanja. Kužni oblak zla prekrio ga je, ispunjavajući mu nozdrve, tjerajući mu dah iz pluća, gušeći ga, prijeteći da će ga udaviti u bezumnoj panici. Seanova vilica pokretala se od napora da zavapi upomoć, ali sve što je izlazilo bilo je isprekidano, jadno cviljenje, gotovo nečujno od vjetra koji je zavijao vani.

Sean je vidio da se Zli stvor okreće pogledati ga još jednom, i opet se crna ruka s pandžama ispružila, kao da će ga dotaknuti.

U jednom trenu rastrganom strahom, Seanov um htio je pobjeći iz svoga tijela, i osjetio je kako se gotovo odiže od kreveta snagom volje. Poput odviše navijene opruge u satu, postalo je nemoguće izdržati napetost. Poput zarobljene životinje koja udara o rešetke kaveza, tražio je kako bi pobjegao, i ne našavši načina, podvostručio svoju jarost. Zli je stvor iznova posegao kao dječaku i povukao ruku. Sean je prošaptao: - Mamice.

Zadavljena nota izmoždene violine rugala mu se kad se Zli stvor iscerio i ponovio riječ. - Mamice, mamice, mamice - pjevao je, svojim dahom ispunjavajući Seanove nosnice vonjem truleži, lica izobličenog u sretnu masku, kao da ga je nešto u toj riječi zabavljalo ili zadovoljavalo. Lažni Sean ustima je oblikovao riječ dok ju je Zli stvor pjevušio, ali zvuk kojeg je stvorio bilo je životinjsko roktanje.

Zatim se mračni čovjek nagnuo bliže, dok mu lice nije bilo na samo par centimetara od Seanova. Iznenada je zasjao intenzivnom svjetlošću koja je povrijedila Seanove oči. I u kratkom trenutku tog blistavog sjaja, Sean je vidio čovjekovo lice. Iz svojih dubokih duplji, njegove oči su se ukrstile sa Seanovima i Sean je osjetio kako mu se um izvija, a dug, dubok zvuk pun boli napokon je sišao s dječakovih usnica. Jer u tim je očima Sean vidio munje kako plešu, ti električno modri krugovi htjeli su mu spaliti dušu. Ljepota tako čista da je bila stravična susrela je Seana u tom trenu, neka strana, nedostupna sposobnosti shvaćanja ljudskoga uma. I u tome trenu Sean nije ništa toliko htio do

odreći se sve svoje volje i poći s tim čovjekom, i s tim naletom neočekivane žudnje stigla je i tako zbiljska požuda da se Seanovo tijelo zaljuljalo. Jer za tu požudu on još nije bio spreman, pripadala je promjenama kojima još nije bilo vrijeme, kad se ljubav i nježnosti pretvaraju u strast, ali sad je udarila Seana bludnom vrelinom, tako intenzivno spolnom gladi da njegovo tijelo nije moglo protumačiti svoje želje. Sean je shvatio da mu se njegov dječji penis neočekivano kruti, dok mu je tijelo drhtalo, a koža se sva naježila. Znoj se slijevao s njegovoga tijela, natapajući mu pidžamu. Pogledao je k svome lažnom blizancu i vidio iskeženo stvorenje kako sjedi na metar-dva od njega, jezika isplaženog iz kuta ustiju dok se milovao, njišući se lijevo-desno, poput otjelovljenog odraza u zagađenome staklu. Oči zloga blizanca bile su raširene poput Seanovih, ali, umjesto strave, izraz lica mu je odražavao izopačenu, neljudsku požudu.

Seanu je srce zalupalo u prsima i više nije mogao izdržati. Utroba mu se stisnula, i njegova mala erekcija nestala je kad mu se mjehur stao prazniti. Želudac mu se zgrčio kao da je netko stisnuo čvor. I u tom času zasljepljujućega svjetla odraslih žudnji koje su potresale njegovo dječje tijelo, predivnih strasti izopačenih u crnu požudu, Sean je spoznao nešto. Bilo je to nešto što je mislio da je već ranije osjetio, kad je Zli stvor po prvi puta došao u njihovu sobu, ili kad je Patricka odnijela bujica, ali ti su susreti bili sive sjenke u usporedbi s ovim vrhunaravnim crnilom. To što je Sean spoznao bio je užas. Prošao je njime i okružio ga, i sad je postao stvaran. I stajao je pred njim u obličju stvorenja kojega će uvijek odsad zvati Sjajnim čovjekom. Ta je spoznaja potakla otpuštanje svega što je bilo zarobljeno u njemu.

Sean je zavrištao.

Više nego što bi i sanjao da može, vrištao je, zvukom koji bi probio dušu. Vrištao je tako glasno da se činilo da mu majčin glas odgovara prije nego je zvuk prestao odjekivati hodnikom ka stubištu.

Seanu se vrijeme sledilo, i desetak prizora stuštilo se na njega. Svjetlost oko Sjajnog čovjeka nestala je, vraćajući ga u tamu okruženu blagim modrim sjajem. Pokrenuo se, i Sean je kutom očiju načas vidio njegovo lice. Načas je Sean vidio neljudski izraz mržnje tako zle i izopačene da ništa na svijetu ne bi moglo uplašiti dječaka nakon što ju je vidio. Sean je nastavio vrištati. Zli se stvor otkotrljao unatrag, bježeći od nenadanog zvuka, nesiguran što će, dok se lažni Sean prevrnuo preko leđa majmunski kriještući, i pao izvan pogleda, prizemljujući se uz podnožje kreveta.

Sean je mogao vidjeti kako Sjajni čovjek drži Patricka u svojoj ruci poput lutkice. Brat mu je izgledao blijedo, bezbojno. Seanovo vrištanje nastavilo se. Iz hodnika je čuo kako roditelji izvikuju njegovo i

bratovo ime, Gabbien glas koji pita što je. Pegula se pentrao uz stube, lavežom izazivajući svakog tko bi naudio njegovoj obitelji. Sean je nastavio vrištati.

Sjajni čovjek ponovno je zakoračio k Seanu, posežući za njim. Odmaknuo je ruku uz trzaj, kao da priznaje da mu je nemoguće zarobiti Seana. Šuplji pomirljivi uzdah popratio je daleki glas koji je kazao: - Srest ćemo se opet. - Zatim je dopro smijeh, tako leden da se probio kroz vrisak.

Sean je upoznao očaj.

Sjajni čovjek povukao se u kut. Zli stvor i lažni Sean odskakutali su do nogu svojega gospodara, dok je Sjajni čovjek držao Patricka u pregibu svoje ruke kao da nema težine. Preostali sjaj oko njega potamnio je, i tmina je utopila četiri lika u uglu sobe.

Zatim je zablistala sobna svjetiljka i Gloria je stajala na vratima. Načas se sledila kad je vidjela tamna stvorenja kako čuče u kum ispod tamnog lika koji je u rukama držao jednog njenog sina. Svi su još bili sjene, kao da sobno svjetlo nije moglo sasvim poraziti mrak. Zatim su tamni likovi nestali. Gloria je zastala upola koraka, zbunjeno trepćući, ne vjerujući svojim osjetilima. Časak je prošao. Gloria je blago odmahnula glavom, kao da želi razbistriti pogled. Pogledala je ka Patricku i vidjela da je još u svom ležaju i spava, te se primakla krevetu. Posežući za Seanom, rekla je: - Dušo! Što je bilo?

Sean se tresao i podrhtavao, nesposoban upravljati sobom. Pomokrio se u krevet i napunio donji dio pidžame. Oči mu se nisu mogle usredotočiti. Usta su mu bila raširena, vilica mu je titrala dok mu je vrisak nastavljao parati grlo, slina mu je curila niz bradu, a tijelo mu je bilo natopljeno znojem. Dah mu je bio gorak od straha. Mogao je ispustiti samo jedan zvuk: *vrisak*.

Vrisak je postao Seanova stvarnost. Bio je nešto opipljivo u svijetu izopačenom do netvarnog bezumlja. Mogao se sakriti u vrisku, prekriti se njime, omotati svoju obitelj u njega i sve zakloniti u njegovim skutima, uobličenim i pretočenim u sigurno skrovište. Grlo ga je žarilo, a tijelo peklo od napetosti i boli na mjestima gdje je strah htio prodrijeti kroz kožu poput gustog ljutog otrova, ali vrisak se nastavljao, umirujući i stvaran. Ispunio je sobu, okružujući njega i njegovu obitelj tvarnom preprekom, stvarnom poput drveta, ili kamena, ili čelika. Vrisak se nastavljao i nastavljao, jer Sean je znao da u času kada stane Sjajni čovjek i njegovi pratioci vratit će se i uzeti Seanovu majku i oca i Gabbie.

Phil je ušao u sobu i prišao krevetu; Gabbie je stajala na vratima, uzbunjenog izraza lica, a Phil je kleknuo do nižeg ležaja. Gloria je

krenula dotaknuti Seana, ali dječak se odmaknuo, kao da se pokušava dublje uvući u ugao. - Seane! Što je, maleno? - Glas joj se digao, kao da joj je smetenost od onog što je vidjela na ulasku u sobu uvećavao njegov strah. - Maleno, što je? Molim te nemoj vrištati. Sve je u redu. - Oči su joj se punile suzama i lice joj je odražavalo bol i strah kojeg je osjećala u njemu.

Sean joj je htio htio reći da nije sve u redu, i znao je da njegova majka razumije da nije sve u redu, da samo tako kaže; vidio joj je to na licu, ali znao je da ne može prestati vrištati da bi joj to rekao. Kad bi stao, sve bi ih zarobio Sjajni čovjek. Mogao je samo pokazati ka uglu, pokazati prstom i vrištati. Pokazao je i htio da ga shvate. Pokazao je desnom rukom i lijevom počeo udarati o zid, samo da ga shvate. Gloria je zastala ruke ispružene na pola puta do sina, bespomoćna od nečeg što nije bila u stanju shvatiti. U svome je sinu vidjela muku bačenu na nevine i nije imala načina da mu pomogne. Sean je vrištao.

- *Bože mili!* - zavapio je Phil, a Gabbie je stegla dovratnik, sve bjeljih zglobova na prstima.

- Što! - zahtijevala je znati Gloria, gotovo skočivši od straha zbog tona njegova glasa.

- Patrick je u nesvijesti. Gori od groznice. O Bože. Gabbie, nazovi bolnicu i reci im da stižemo. - Phil je zamotao Patricka u deku i odnio ga niz hodnik.

Gloria se natjerala da posegne rukom do Seana i dodirne ga, i rekla je: - I on gori. - Potaknuta potrebom da zbrine svoga sina, zanemarila je mokru plahtu i njegovu isprljanu pidžamu i zgrabila dječaka koji je još vrištao u naručje, ovijajući ga dekom. Dajući da žurnost trenutka iz njenog sjećanja izgna zbunjujući, zastrašujući prizor koji ju je dočekao na ulazu u dječju sobu, potrčala je za suprugom niz hodnik.

Gabbie je požurila u svoju sobu i zgrabila slušalicu telefona kraj uzglavlja nazivajući centralu i tražeći da je spoje s hitnom službom u bolnici. Čula je kako joj otac vani pokreće auto, i kako mu šljunak pršti pod gumama dok je hitao niz prilazni put. I kroz noć, naizgled dugo nakon što više nije mogla čuti auto, Gabbie je čula Seanovo vrištanje.

12

Osoblje hitne službe bilo je spremno čak i prije nego što se Patrickov automobil zaustavio pred bolničkim ulazom. Phil je držao

mlitavo Patrickovo tijelo dok je Gloria nosila Seana. Nije prestao vrištati cijelim putem do bolnice, ali grlo mu se izlizalo do te mjere da je još mogao ispuštati još samo hrapav, promukli zvuk. Profesionalna smirenost osoblja hitne službe neočekivano je primirila Gloriju, kao da je ono što je mučilo dječake bio tek zanimljiv problem kojeg valja riješiti, i ništa oko čega bi se trebalo uzbuđivati. Dječake su položili na stolove za pregled. Svaki je uza sebe imao dvije sestre. Mladi dežurni liječnik, mršavi čovjek s blagim newyorškim izgovorom, slušao je kako mu sestra očitava vitalne znakove dok je pregledavao dječake. Naložio je da se Seanu dade blagi sedativ kako bi se smirio, i zatim se uzbudio kad mu je sestra očitala Patrickovu temperaturu. - Četrdeset jedan.

Smirenim je tonom rekao: - U redu, kulminira. Pratite temperaturu, a mi je idemo spustiti.

Jedna je sestra prinijela digitalni toplomjer i Patricku postavila rektalnu sondu dok ga je druga počela trljati alkoholom. LED pokazatelj na ekranu toplomjera pokazivao je 41°2'. Nakon par minuta povećao se na 41°4'.

- Doktore - rekla je sestra smirenim, profesionalnim glasom. - Raste.

Mladi je liječnik bacio pogled na instrument, kratko jednom kimnuo i rekao: - Dobro; stavimo ga u led.

Podigli su Patricka i pod njega stavili gumenu plahtu. Jedan je bolničar donio dva velika vjedra leda i počeo ga stavljati rukama oko Patricka, dok je sestra pridržavala gumenu plahtu da se led ne bi prosuo sa stola. Kad je led prekrio Patricka, presavila je plahtu preko njegova tijela. Liječnik se okrenuo od Patricka kako bi pregledao Seana.

Gloria je rekla: - Što to radite Patricku?

Liječnik je rekao Philu: - Mogli biste sjesti u čekaonicu, a ja ću doći za minutu. - Kad se činilo da se Gloria sprema pobuniti, rekao je smireno: - Gospođo, donijeli ste nam dva vrlo bolesna dječaka. Dajte nam da se pobrinemo za njih, može?

Phil je izveo suprugu iz sobe, te su sjeli na kauč s presvlakom od vinila. Jedini zvuk izuzev tihih glasova osoblja hitne službe bio je zujanje glasnog električnog sata na zidu. Phil je bacio pogled na njega i vidio da je dvanaest i dvadeset ujutro. Kroz maglu Philove brige prodrla je spoznaja da Gloria drhti.

Gloria je držala oči uprte u sobu za hitne slučajeve, gdje su nepoznati ljudi žustro radili na spašavanju njene djece, ali u sebi je neprestano vidjela upamćenu sliku, čudan trenutni titraj tame u kutu

dječje sobe u času kad je ušla, i izvjesnost, samo na tren, da je i Patrick u tom uglu, okružen tom tamom. Nije mogla tu sliku, ili osjećaj da ju nekako blijedo pamti iz vlastitoga djetinjstva, izbaciti iz misli. Uzdahnula je i spremila se na liječnikove riječi koje će joj potvrditi najgori strah, da je nekako zauvijek izgubila dječake.

Phil je podigao ruku i prigrlio suprugu, dajući joj da položi glavu na njegovo rame. Pokušao ju je umirujuće stisnuti uz sebe, ali oboje je znalo da im te noći nema mira. Predali su se čekanju.

13

Jack je podijelio kavu. On i Gabbie stigli su dvadeset minuta iza Phila i Glorije. Gabbie ga je nazvala kod Aggie i on je smjesta došao po nju. Izvidio je gdje je aparat za kavu i donio po šalicu za svakoga. Glorijina je pustila da se njena hladi dok je sjedila nalakćena, nepomična, očiju uprtih u vrata Hitne.

Pola sata nakon što su Jack i Gabbie stigli, mladi liječnik izašao je iz sobe za hitne slučajeve s kartonom pod miškom i velikom šalicom za kavu u ruci. Gloria je skoro skočila na noge. - Kako su nam dečki, doktore...?

- Murphy, Jim Murphy, gđo. Hastings. - Liječnik je sjeo preko puta njih u čekaonici. Otpio je gutljaj kave, i Gloria je iznenada shvatila da je samo ona na nogama. Sjela je dok je dr. Murphy otvarao karton i počeo: - Dečko koji je bio pri svijesti...

- Sean - obavijestio ga je Phil.

- Sean - nastavio je liječnik - bio je prilično uzrujan. Ali izuzev visoke groznice - bez očitog uzroka - nismo mu našli. Dali smo mu sredstva za smirenje i prebacit ćemo ga na odjel pedijatrije. Ako mu nakon jednog dana ne bude ništa, može ići kući. Drugi dečko... - bacio je pogled u karton - ...Patrick, je zaseban slučaj. Imao je vrlo visoku temperaturu, preko četrdeset jedan sa... pa, spustili smo mu je, ali mora biti pod stalnom paskom. - Dokje govorio, dva su bolničara izvodili Patricka na krevetu s kotačićima iz sobe za hitne slučajeve.

Gloria je otpratila krevet pogledom i rekla: - Kamo ga vodite?

U njenom je glasu bio trag panike zbog kojeg joj je liječnik uputio dug pogled prije no što će joj odgovoriti. Blago je rekao: - Mora biti pod vrlo pomnom paskom. Vodimo ga u intenzivnu njegu.

Panika je smjesta bila očita u Glorijinim očima. - U Intenzivnu! Bože moj, pa što mu je!

Liječnik se trudio ohrabriti je. - Gđo. Hastings, Patrick je imao vrlo jaku groznicu. Spustili smo je na ispod trideset devet, ali zadržat ćemo je neko vrijeme na toj razini. Kod vrlo jake groznice, tijelo često gubi vlastitu sposobnost reguliranja temperature. Željeli bismo pratiti Patrickovo stanje u ostatku noći za svaki slučaj. - Ponovno je pogledao obrasce koje je prijamna sestra ispunila uz Philovu pomoć. - Činjenica je da nemamo pojma što je vašim dečkima. Možemo puno uzroka odbaciti već i zato što nisu imali pritužbi prije odlaska u krevet. Možda su dobili neko čudno trovanje hranom, ali vi ostali ga nemate.

- Dr. Murphy, dečkima nije bilo ništa kad su išli u krevet - rekao je Phil.

- Znam, g. Hastings. Vjerujem da imamo posla s prilično gadnim virusom koji napada brzo i snažno. Ali dok ujutro ne dobijemo neke laboratorijske rezultate, možemo samo nagađati. Zasad možemo samo držati dečke na udobnom, biti pozorni, liječiti ih simptomski, i ujutro smjesta početi raditi, a vi ostali bi se trebali čuvati. Ako je virus, nešto što su pokupili u školi, može lupiti i vas u idućih par dana. Ako se itko od vas počne loše osjećati, moj vam je savjet da dođete ovamo na prvu pojavu simptoma. Ako se radi o virusu, onda se s njim nije za igrati.

Činilo se da Gloria nije u stanju pokrenuti se ili progovoriti, očiju gotovo panično raširenih. Činilo se da se trese. Liječnik je rekao: - Gospođo, radimo sve što je u našoj moći. - Nije ništa rekla, uspijevajući tek blago kimnuti. Liječnik je rekao: - Napisat ću vam recept za sedativ, g. Hastings. Mislim da bi vama i supruzi bilo pametno da večeras uzmete po tabletu. Nećemo čak ni početi stvarati sliku o tome što se zbiva do sutra popodne.

Gloria se teško oslonila o Phila, koji je rekao: - Hvala vam, doktore.

Liječnik je ustao i otišao pulta za sestre, gdje je ispunio obrazac za recepte. Pružio ga je Jacku.

- Možete ovo podići u ljekarni u predvorju. Rade cijelu noć. - Jack je požurio. Liječnik je rekao: - Vi bi svi zbilja trebali otići kući. Bojim se da će ovo potrajati. Morate računati na to da će Patrick ostati ovdje bar nekoliko dana.

Gloria se naslonila na Phila, glave na njegovom ramenu. Načas je sklopila oči i opet vidjela tamni prizor u kutu dječje sobe. Daleko sjećanje na zvuk, poput dalekih zvona nošenih vjetrom, i neodređeni začinjeni miris cvijeća vratili su joj se u pamćenje, i na trenje osjetila ubod panike.

Gloria je smeteno ustala, kao da pokušava usredotočiti pogled. Phil je ugledao paniku u njenim očima. Čvrsto ju je primio za ruku i rekao:

- Sve će biti u redu, dušo. Rade najbolje što mogu.

Činilo se da Gloria ne čuje svog supruga. Divlje je pogledala po sobi. Iznenada je ispustila tjeskobni vapaj. - Patrick! - Pokrenula se, kao da će potrčati ka Intenzivnoj. Gabbie i Phil zadržali su je, i glas joj je rastući dobio histeričan prizvuk.

Liječnik je viknuo sestrama da donesu sedativ, i jedna ga je sestra brzo poslušala. Dao je injekciju pomahnitaloj Gloriji, i za minutu je pala u napola omamljeno stanje. Jack se vratio s lijekom s recepta i smjesta shvatio što se zbilo. Liječnik je rekao: - Mislim da bi svi trebali otići kući i noćas uloviti sna koliko još možete, a prije nego se vratite, bilo bi vam dobro da uzmete jednu od ovih pilula koje sam vam prepisao, ali dajte da vas netko drugi vozi.

- Hvala vam - rekao je Phil.

Obratio se Jacku: - Otprati Gloriju i Gabbie doma, može?

Gabbie je primila oca za podlakticu. - Tata?

- Ja ostajem.

Liječnik se kanio usprotiviti, ali je zbog nečeg u Philovim očima popustio. - U redu, javit ću sestrama na Pedijatriji da smijete provesti noć u Seanovoj sobi. Ali u Intenzivnu ne smijete. - Činilo se da će se Phil pobuniti na to, ali liječnik je dodao: - O tome nema razgovora. U Intenzivnoj se ne može ostati dulje od deset minuta i to samo u vrijeme posjeta. Nema iznimki, g. Hastings.

Phil se složio i otpravio Gabbie i Jacka sa svojom suprugom. Zahvalio je liječniku i otišao dizalom do Pedijatrije, zamjećujući na dijagramu na zidu dizala da je Intenzivna dva kata ispod. Sestre su mu rekle da je Sean u sobi 512. Otišao je tamo i zatekao Seana kako spava u poluprivatnoj sobi. Drugi krevet bio je prazan.

Phil se naslonio na rešetku kreveta. Pogledao je dječačićevo lice pod sobom, i u Seanovu licu vidio Patrickovo. Zakrio je oči i stao plakati. Cijeloga je života Philip Hastings sebe smatrao racionalnim čovjekom, koji se morao nositi s ludošću prve žene kapriciozne prirode i karijere u kojoj su nenadane i nepredvidive promjene bile pravilo. Smatrao se čovjekom koji je u stanju nositi se s neočekivanim. Ali ovo ga je bacalo na koljena.

Kako mu nikad nisu bili ugodni iskazi snažnih emocija, Phil se nastojao sabrati. Razmišljao je načas o praznome krevetu, i zatim ga odbacio. Nešto ga je smetalo oko spavanja u bolničkom krevetu. Otišao je do velikog naslonjača kraj Seanova kreveta i rakomotio se. Za par minuta kasan sat i emocionalna iscrpljenost učinili su svoje pa je zapao u nelagodan drijemež.

Phil je osjetio kako luta sivim krajolikom, polutamom načičkanom crnim stablima pogođenim gromom, tmurnom i beživotnom šumom gdje su se sjenoviti stvorovi kretali odmah izvan njegova vidokruga. Čudnovati šapat, gotovo razumljiv, mučio ga je svojom gotovom bliskošću, ali razumijevanje mu je izmicalo. Zatim ga je pozvao jedan daleki glas. To je Patrick! Čuo je kako ga zove: - Tatice!

Phil je suknuo u uspravan položaj, srce mu je tuklo, a smireni glas je ponavljao poruku na bolničkom razglasu. Zatreptao je, shvatio da je obliven hladnim znojem, i protresao glavu da si razbistri zamućeni mozak. Glas je opet ponovio poruku. - Šifra plavo, Intenzivna. Dr. Murphy u intenzivnu, odmah.

Phil je prošao kraj sestre prije no što ga je ova stigla osloviti. Prošao je kraj dizala i sišao niz stubište, preskačući po dvije stepenice. Dva kata ispod Seanove sobe pritisnuo je šipkoliku kvaku širokih vratiju i ušao u predsoblje. Na dvostrukim je vratima pisalo da se nalazi pred Intenzivnom njegom i da je pristup dozvoljen samo ovlaštenim osobama. Progurao se i zatekao u prostoru za sestre opremljenom sa šest monitora, nasuprot staklenog zida kroz koji je vidio šest kreveta. Nad jednim je skupina liječnika užurbano radila, dok je jedna sestra krenula presresti Phila.

Bez isprike, grubo ga je primila. - Gospodine, ovdje se ne smije.

Phil, gotovo otupjeo, dozvolio je da ga ženica izgura kroz vrata. Vani je rekao: - Što...?

- Liječnik će razgovarati s vama čim bude mogao. - Pohitala je kroz vrata i ostavila Phila samog u čekaonici.

Sat vremena kasnije dr. Murphy izašao je i sjeo pred Phila. - G. Hastings... - Zastao je. - Čujte, nikad mi nije išlo obzirno ponašanje, pa ću vam reći izravno. Patrick je imao takozvanu kardijalnu epizodu.

- Srčani udar? - rekao je Phil u nevjerici.

Liječnik je djelovao iscrpljeno. - Ne baš. Blagu fibrilaciju. Pod kontrolom je, i pomno ga pazimo. Njegovo je tijelo prošlo velike napore u zadnjih šest sati... i ponekad se takve stvari znaju dogoditi. Puno sustava za regulaciju u tijelu se pokvari.

- Ali u redu je?

- Što se kardijalnog dijela tiče, mislim da je. Možemo s vremenom napraviti neke testove da odredimo je li došlo do trajnog oštećenja srčanih mišića. Ali...

- Što? - rekao je Phil, osjećajući stravičnu izvjesnost da se dogodilo nešto užasno.

Liječnik je ustao. - Pođite sa mnom, g. Hastings.

Phil je pošao za mladim liječnikom natrag u Intenzivnu i vidio još jednog liječnika i nekoliko sestara kako stoje u prolazu između prostora za sestre i kreveta, usredotočeno gledajući ekrane nad Patrickovom glavom.

S prizvukom iscrpljenosti u glasu, dr. Murphy je rekao: - G. Hastings, Patrickova groznica bila je grozno visoka i trajala je... tko zna koliko? Bojim se da bismo mogli zateći prilično ozbiljne neurološke posljedice.

- Neurološke? - prošaptao je Phil, kao da je riječ strana, značenje nepoznato.

- Oštećenja mozga, g. Hastings - rekao je liječnik, očito smatrajući izraz neukusnim.

Philove oči sklopile su se kad je zaškiljio na riječi. - Kolika oštećenja? - tiho je pitao.

Liječnik je odmahnuo glavom. - Inače ne bih rekao da će se izvući.

- Kako to mislite, 'inače'?

Dr. Murphy pokazao je niz strojeva priključenih na Patricka. Po njihovim ekranima plesale su crte, titrajući mahnitim ritmom. - Vidite te monitore, g. Hastings? - Phil je kimnuo. - Na njima vidimo što se zbiva s Patrickom, iz sekunde u sekundu.

Prešao je do ekrana koji je stajao tik do kreveta. - Ovo je elektroencefalograf, EEG. - Pokazao je prstom na tri krivudave linije na ekranu, koje su se suludo gibale. - Da je Patrickov mozak zamro, ovo bi bilo ravno.

- Znači da je u redu? - rekao je Phil.

Murphy je rekao: - G. Hastings, tu sam tek drugu godinu specijalizacije. Trenutačno ne znam ni kako se zovem. Nikad nisam vidio ništa ni izdaleka slično - a sumnjam da je i naš bolnički neurokirurg. Ovo je udaljenije od normalne moždane slike od bilo čega što sam vidio u bilo kojem stručnom radu. Trenutačno vam ne bih ni pokušao reći što se zbiva s vašim sinom.

- Je li Patrick u redu?

Murphy se vratio do Phila, primio ga za nadlakticu i poveo k vratima čekaonice. - G. Hastings, nemam ni najmanjeg pojma. - Izveo je Phila.

Phil je sjeo i pogledao liječnika. - Što ćemo sada?

- Sutra ću smjesta pozvati doktora Wingatea, on je šef

neurokirurške službe. Možda on otkrije što se zbiva, ali osim toga ne znam što bih napravio.

Phil se naslonio. Uskoro je sklopio oči. Liječnik je sjedio još dugu minutu uz njega. Zatim se čuo poziv preko razglasa, obavještenje o novom slučaju u Hitnoj. Dr. Murphy je ustao. Ovdje više ništa nije mogao.

Dok je Phil otupjelo vani sjedio, jedna od sestara s Intenzivne pogledala je kroz staklo ka Patrickovom krevetu. Na jedan kratki tren mogla se zakleti da je vidjela neko treperenje oko dječaka, kao da je nekakva energija zasjala i nestala. Pripisala je to iscrpljenosti i uzrujanosti zbog Šifre plavo, i svim tim čudnim ekranima. Bacila je pogled na ekrane, duplikate onih u njegovoj sobi, i odmahnula glavom. Da nešto pođe po krivu, kako bi to ona mogla znati? Ekrani su nečitljivi. Pogledala je na sat i vidjela da joj smjena prestaje za dva sata; zatim će to biti tuđa glavobolja. Vratila se ispunjavanju polusatnih izvješća.

U krevetu iza stakla, pod bijelom plahtom, pomaknula su se Patrickova stopala, neprimjerno stežući mišiće kao da, u snu, presretno pleše, i sićušan je osmijeh načas prešao kutovima njegovih usana. Zatim je pokret stao.

14

Gabbie je stajala na vratima, gledajući oca kako sjedi i zuri u Seana. Jack ju je ostavio na ulazu i otišao uloviti mjesto za parkiranje. Stigla je trenutak ranije. Pogledala je preko očeva ramena usnulog dječaka, koji se nelagodno prevrtao. Konačno je rekla: - Tata?

Phil je podigao pogled i Gabbie je osjetila da će joj srce prepući kad je vidjela bol u njegovim očima. Požurila je do njega i klekla. Čvrsto ga primajući za ruku, rekla je: - Tata?

Glasom promuklim od emocija rekao je: - Bok, srce.

Gabbiene oči ispunile su se suzama, jer nije trebao ništa više reći da bi joj bilo jasno da se nešto strašno zbiva s Patrickom. Gabbie se dugo u tišini hrvala s boli, dok Jack nije potiho ušao u sobu.

Kao po signalu jedna je sestra ušla obavijestiti ih da ih je u sobi previše. Nešto u njenom načinu ponašanja pogodilo je Gabbie. Poput utjelovljene furije, djevojka je stala pred sestru i rekla joj: - Gdje je doktor? - Glas joj je ostao tih, ali ton joj je bio oštar.

Sestra, koja je doživjela mnogo tragičnih scena, svejedno je bila

nespremna za Gabbien iznenadan, ljutit ton. Ustuknula je. - Pozvat ću dr. Murphyja... gospođice.

Jack je prišao Gabbie straga i rekao: - Patrick?

Gabbie je samo blago kimnula glavom, i osjetila je kako se Jack koči, a tužan pomiren uzdah odvaja mu se s usnica. Nedugo potom, pojavio se dr. Murphy. Gabbie je govorila tiho, ali bez oklijevanja upitavši ga: - Doktore, je li mi brat umro?

Dr. Murphy bacio je pogled pokraj nje na Phila, koji je kimnuo. Liječnik je pokazao Gabbie i Jacku da pođu s njim u hodnik. Izvan sobe, rekao je: - Ne, gospođice Hastings, brat vam nije umro. Sinoć je imao strašno jaku groznicu, koja mu je izgleda poremetila više moždane funkcije. Trenutačno nam je priključen na bateriju kontrolnih instrumenata, ali da budem iskren, nemamo pojma što se zbiva s vašim bratom.

- Hoće li ozdraviti? - zahtijevala je znati Gabbie.

Liječnik se činio načas neodlučan. - Gospođice, još jednostavno ne znamo. Gabbie je stajala kao pogođena. Zatim je konačno blago rekla: - A kad ćete znati?

- Upravo ga pregledava dr. Wingate, naš najbolji neurokirurg. Vrlo je pronicljiv. On će ... biti iskren s vama i vašim tatom. Primijetio sam da je Patrick već bio primljen zbog nekih posjekotina prije nekog vremena pa ste naveli da je John Latham vaš liječnik. On će uskoro stići i odmah ću razgovarati s njim. Oni će popričati s vašim tatom.

Gabbie je kimnula bacivši pogled kroz vrata na Phila. Sjedio je zureći u Seanovo lice, naizgled ne zamjećujući Gabbien razgovor.

Osjećajući se mučno, Gabbie je rekla: - Hvala vam, doktore. - Otišla je do oca, naginjući se da ga zagrli.

Dr. Murphy ju je gledao i načas razmišljao koliko je to divna mlada žena. Zatim, stavljajući na stranu trenutačni bljesak zanimanja, razmislio je o prisustvu privlačnog mladića. Njemu je rekao: -Baš je prava.

Jack je rekao: - Znam ja to dobro, doktore - odlazeći da joj se pridruži.

U Seanovoj sobi, Gabbie nije marila za neugodnost sjedenja na rukohvatu naslonjača dok je čvrsto grlila oca. Jack je došao do nje i stavio joj ruku na rame. Nisu ništa rekli. Mogli su samo čekati.

Dva kata niže, jedna je sestra kroz staklenu pregradu pogledala Patricka. Kad je odvajala pogled, uočilaje tračak pokreta i brzo opet pogledala. Dječak je ležao točno onako kao i kad je ona došla na

smjenu, ali nekako je načas pomislila da se pokrenuo. Neprimjetno, možda, ali nije se mogla otresti dojmu da se *odista* pokrenuo. Bacila je pogled na prikaz Patrickovih monitora, ali kaotični ekrani još nisu bili čitljivi. Sliježući ramenima, promrmljala si je u bradu: - Živci. Moram na dopust.

U nekoj tuđinskoj zemlji, Patrick je nastojao čuti udaljeni glas. Svoje majke? Zatim je glas utihnuo i vratio je pozornost svom okolišu. Tako čudno, mislio je. To crno drveće i daleke zvijezde, arome na toplome vjetru. Misli su mu došle poput svjetla koje se probija kroz mutnu i gustu maglu; Patrick je znao da nešto ne valja, ali nije znao što, i na neki čudan odsutan način, odista ga nije ni zanimalo. Pustio je um da luta, i glas je uskoro bio zaboravljen.

15

Dr. Theodore Wingate pregledao je računalni ispis s podacima kontrolnih instrumenata iz Intenzivne. Dr. Latham stajao je iza neurokirurga dok je pregledavao višestruko preklopljeni ispis. Dr. Murphy bio je uz Patricka.

Phil je sjedio s liječnicima u Wingateovom uredu. Gabbie i Jack trebali su skoro stići kako bi pokupili Seana, koji je danas trebao biti pušten. Gloria je bila kod kuće, pod sedativima, i Aggie se brinula za nju.

Wingate je imao grub nastup, pun gunđanja i prigovora, ali Phil ga je brzo prozro: Teddy Wingate bio je obziran, dobar čovjek, kompetentan neurokirurg koji se stalno pravio da ga spopadaju i gnjave svi koje bi sreo. Ali iza pritužbi bila je topla osoba, koja je sa svima prelazila na ti u roku od minute nakon upoznavanja. Spustio je ispise i podigao male franklinovske naočale koje su mu se odselile na vrh nosa. Imao je okruglasto lice i prerano posijedjelu kosu, koja mu je isticala rumenilo tena. Činilo se da neprestano pokušava naći ugodan položaj u svom izgužvanom odijelu. Blagim je glasom rekao: - Phile, ne znam što ovo znači.

Phil je uzdahnuo. Tištila ga je ova neodređenost, i sa svakim je satom postajao sve nestrpljiviji.

- Što da radimo?

- Čekat ćemo - reko je Wingate obzirno. - Phile, Patrick je prošao ozbiljnu groznicu, koja mu je na neki način oštetila mozak. - Pogledao je ispise. - Izgleda da su mu više funkcije poremećene. Aktivnost njegovog mozga je ... jedinstvena. Ne mogu ti čak ni reći zašto mu srce

kuca, a pluća dišu. Prošao je onu kardijalnu krizu, ali zašto je još uvijek živ ... Phile, nemam nikakvog pojma o čemu se tu radi. Može biti da je došlo do nekakvog moždanog ... kratkog spoja koji će se sam ispraviti. Može biti da je ... zauvijek izgubljen. Ali jednostavno ne znam. Ne mogu ni početi pretpostavljati što to vidimo na ovim ispisima. Žao mi je.

- Što da ja radim? - rekao je Phil promuklim šaptom.

- Ono što i svi mi ostali: čekajte - rekao je John Latham. - Bilo bi vam bolje da odete kući, Phile. Trebate se odmoriti.

Phil je nijemo kimnuo. Znao je da će se morati suočiti s Glorijom. Ali što joj je mogao reći? Phil joj nije poznavao oca, koji je umro dvije godine prije nego što se se Phil i Gloria upoznali, ali iz razgovora s Glorijom i njenom majkom dobio je prilično iscrpnu sliku o njemu, i prije i nakon što mu je dijagnosticiran rak. Moćan čovjek, veći od života, koji se odavao žustrim zadovoljstvima - kampiranju, jahanju, lovu, jedrenju, čovjek koji se s pedeset godina počeo baviti trčanjem na duge staze - taj je čovjek bio sveden na to da mu stranci moraju držati posudu dok on vrišti od boli i stida. Gloria nikad nije smogla snage pričati o smrti svoga oca, a Phil je znao da pomisao da je Patrick bespomoćan za nju užas koji daleko nadmašuje strah od smrti. Čeličeći se za bolnu zadaću, Phil je počeo ustajati. - Vjerojatno ste u pravu... - Htio ih je pozdraviti, ali iznenada ga je pogodila golemost ovoga neznanja. Srušio se natrag u stolicu uz ranjeni, bolni vapaj, jecaj u agoniji iz dubine njegove slomljene duše. - O za Boga miloga! Pa on je još beba! - Dr. Latham stavio je ruku na Philovo rame i čvrsto ga primio, zaludu se trudeći pružiti mu utjehe koliko može. Odjednom je Philov plač izrodio mučno pitanje: - Što ću reći Gloriji?

Nakon dugog, bolnog vremena, Wingate je rekao: - Idi samo kući, Phile. Ja ću nazvati tvoju ženu ako hoćeš.

Phil je odmahnuo glavom, gledajući ga crvenim očima. Iznenada je izgledao kao da mu je neugodno. Dr. Latham uzeo je kutiju s maramicama sa stola i pružio mu je. Phil je ispuhao nos. - Ne, Teddy, Gabbie i Jack stižu ... - Pogledao je sat na zidu i rekao: - Sranje. Vjerojatno su već tu, i čekaju vani. - Ustao je, pomalo nestabilno.

Dr. Latham mu je pokazao da sjedne. - Idem ja po njih.

- Ne, bolje da to budem ja. - Kad je krenuo ka vratima, Phil je rekao: - Hvala vam, obojici.

Dr. Wingate je rekao: - Phile, zbilja bih htio da nešto možemo napraviti. Zbilja.

Phil je izašao i oba liječnika su se vidno opustila, omlohavivši

pomalo sad kad je tugujući otac otišao. Dr. Latham je rekao: - Nikad nije lakše, zar ne?

- Ne - tiho mu je odgovorio Wingate. - Kad sam bio na specijalizaciji, imali smo briljantnog stažista koji je išao s odjela na odjel. Mali je bio tako prokleto pametan da sam se i ja uz njega osjetio glup - što baš i nije lako, kao što znaš. Kad je obišao sve odjele, pokušao sam ga dobiti da se pridruži našem naredne godine. Sjećam se što mi je odgovorio. Rekao je: "Neurokirurgija? Nisam postao liječnik da gledam kako mi pacijenti umiru."

Kimajući s razumijevanjem, John Latham je rekao: - Istina, Teddy. Zato sam sretan što sam običan liječnik opće prakse. Pa, imam pacijente - i krenuo je ka vratima. - Vidimo se ...

Iznenada su se vrata otvorila i pomolila se glava dr. Murphyja. - Dođite brzo!

Oba liječnika pošla su za Murphyjem duž hodnik do stubišta. Čak je i zdepasti Wingate potrčao uza stube do Intenzivne. Rastvorivši vrata, dočekao ih je hrapav, gotovo životinjski vrisak. Patrick je sjedio u krevetu, zlo se cereći, zavijajući i urličući. Strgnuo je sa sebe svoju bolničku opravu i sjedio raširenih nogu, jednom si rukom stežući stegna. Drugom je trljao neku tamnu tvar po kosi, cerekajući se poput manijaka. Strgnuo je sa sebe i odbacio senzore različitih kontrolnih uređaja; sada su se ljuljali sa strojeva.

Jedna sestra stajala je kraj vratiju, dok je druga ljutito čistila prednju stranu svoje bijele odore. Wingate je pogledao sestru s krpom i rekao: - Nancy, što je bilo?

Pogledom bliskim umorstvu, mlada je žena rekla: - Provjeravala sam senzorske vodove kad se probudio. Ekrane je bilo nemoguće očitati, pa me ništa nije upozorilo.

Kad je Wingate otišao pregledati Patricka, Murphy je rekao: - Što ti je to svuda po uniformi?

Sestra je rekla: - Govno. Zar ne prepoznaješ čudesan miris?

Dr. Latham je rekao: - To je njegovo?

Boreći se zadržati nekakav preostatak profesionalnog stava, rekla je: - Osjetila sam da me nešto zgrabilo za dojku i pogledala. Bio je budan i obavio nuždu u krevet. Trljao mi je to po grudima.

Lathamovo lice izražavalo je otvorenu nevjericu. Sestrin glas spustio se gotovo do mirnoće, no njen je izraz bio otvoreno gnjevan. Latham nije mogao zamisliti što je moglo izazvati ovoliko jaku reakciju. Nancy Roth bila je izučena, iskusna sestra i stalno je imala posla s ružnijom stranom svog zanimanja. I prije je morala čistiti

pacijente, na nju su povraćali, po njoj je štrcala krv. Ništa toliko obično poput izmeta ne bi moglo prouzročiti ni desetinu uzrujanosti i bijesa koje je iskazivala. - Što još? - upitao ju je.

Ženine oči ostale su obuzdane oluje gnjeva. - Odmaknula sam se a... *pacijent* - rekla je - je masturbirao. - Glas joj se smekšao, i ton preobrazio od bijesa u zbunjenost, i izraz postao uzrujan. - I pogledao me... onako.

Murphy i Latham zajedno su pogledali kroz staklenu pregradu ka mjestu na kojem su Wingate i još jedna sestra pokušavali pregledati dijete koje je vrištalo. Sestra je nastavila pripovijedati. - Doktori, ne znam smijem li vam to reći... pogledao me... Doktore, imao je izraz na licu koji... tako nešto nikada ne biste smjeli vidjeti na djetetu.

Oba liječnika okrenula su se pogledati sestru. Dr. Murphy rekao je: - Nancy, kako to misliš da te pogledao?

- Pogledao me kao mornar u topless baru. Ne, bilo je još gore. - Počela se ponašati manje bijesno, više zbunjeno. - Pogledao me opsceno. - Bacila je pogled na Patricka, samo načas. Glas joj se spustio do šapta, kao da joj je neugodno. - Znam da je samo klinac, ali... kao da me htio jebati. - Liječnici su razmijenili upitne poglede. Odmahnuvši rezignirano rukom, Sestra Roth je rekla: - Znam. Nije moguće. Ali... nešto nije kako treba. Pacijent... Doktori, ja ne znam što je to bilo. Ali bilo je bolesno. I htio me zgrabiti kad sam ga pokušala obuzdati. - Ispuhala je zrak iz obraza trudeći se kontrolirati. - Ma... on me zgrabio među noge... kao neki prljavi degenerik. Uh! - Ovo zadnje bio je zvuk čiste odvratnosti. Bacila je krpu u stranu. - Moram se presvući.

- Samo naprijed - složio se Latham. Sestra je otišla, a Wingate se vratio. Murphyju je rekao: - Nađi Phila Hastingsa prije nego ode kući. - Kako je mladi specijalist gotovo istrčao iz sobe, Wingate je za njim viknuo: - I za Boga miloga, reci mu da se spremi za još jedan šok. - Wingate i Latham okrenuli su se gledati Patricka kroz staklo Intenzivne, dok se vrišteće, tuleće dijete borilo s tri sestre koje su pokušavale očistiti izmet kojega je namazao svud po svom tijelu.

16

Phil je stajao pred vratima psihijatrijskog odjela, čekajući Gloriju i Aggie. S vijestima o Patrickovom oživljavanju iznova se rodila nada, i zatim opet pobjegla. Kroz maleni stakleni prozor Phil je vidio gdje Patrick sjedi na svom krevetu, ponovno nag, jer bi sa sebe strgnuo

svaku odjeću koju bi mu obukli. Sjedio je ljuljajući se naprijed-natrag, držeći se za penis, dok je urlao i ciktao, očiju cijelo vrijeme uprtih u televizor postavljen visoko na zid preko puta njegovog kreveta. Televizor je bio obložen sigurnosnim pleksiglasom, tako da su sva hrana i izmet koje je Patrick bacio na njega uspjeli samo obložiti plastiku šarenom prljavštinom koja je naizgled malo smetala Patrickovom uživanju u programu.

Phil je osjetio ruku na ramenu i okrenuo se k Gabbie, koja je stajala uz njega s Jackom kraj sebe.

Teddy Wingate i još jedan liječnik ušli su u odjel i prišli Philu. - Predao sam kartone dr. Websteru, šefu naše psihijatrijske službe.

Phil se rukovao. - Što je bilo s mojim sinom? - upitao je.

Dr. Webster odgovorio je: - Još se ne može znati, g. Hastings. - Vidjevši Philovo nezadovoljstvo tim odgovorom, rekao je: - Mislim da je oštećenje mozga vratilo Patricka na... mentalne funkcije bebe. Otprilike šestomjesečne.

Phil se objesio na vrata, ne obaziruć se na zvukove koji su kroz njih prodirali. - Što možemo napraviti?

Webster je pregledao karton. - Napravit ćemo još neke testove i vidjeti što se dade napraviti da ublažimo dio tog nasilnog ponašanja. Čujte, pričat ćemo kasnije danas, u redu?

Webster se okrenuo ne čekajući Philov odgovor i prošao kroz sljedeća vrata. Gabbie se okrenula ocu i rekla: - Ne sviđa mi se.

Wingate je rekao: - Peter zna biti nagao, ali je dobar. - Vidjevši sumnjičavo Gabbieno lice, ponovio je: - Zbilja, dobar je.

Gabbie je rekla: - Želim pozvati specijalista.

- Koga? - upitao ju je Wingate bez krzmanja.

- Koji je najbolji?

Ne oklijevajući, Wingate je rekao: - Michael Bergman, iz bolnice Johns Hopkins u Baltimoreu. Više je radio na neuobičajenim moždanim disfunkcijama od ikoga, a ima i svoj prototip prikazivača magnetskih reakcija, koji će vam dati krasnu sliku u boji onoga što se zbiva u Patrickovoj glavi. Ta je stvarčica prijenosna, ili, u svakom slučaju, dva jaka čovjeka je mogu prenositi. Prva takva koja je manja od sobe.

- On je najbolji? - rekla je Gabbie.

- Za ovakve poremećaje - rekao je Wingate - bez sumnje. Upoznali smo se na jednoj konferenciji. Čovjek je zaista bistar.

- Onda ću ga uzeti.

Murphy se nasmiješio. - Možeš li ga nagovoriti da dođe ovamo?

Gabbie je kimnula. - Gledaj i uči. Mogu telefonirati od vas? - Wingate je kimnuo i izveo Phila, Jacka i Gabbie iz Psihijatrije. Kad su ušli u Wingateov ured, Gabbie je sjela za stol, sagnula se i digla slušalicu, i nazvala operaterku za vanjske linije. Rekla joj je kako da naplati poziv i pričekala dok je telefon s druge strane par puta zvonio. - Helen? Gabbie. Trebam Johna. - Načas se Gabbieno lice natmurilo, te je rekla: - Onda prekini sastanak. Ovo je životno važno. - Glas s druge strane krenuo je nešto govoriti, i Gabbie je rekla: - Ne zajebavaj me, Helen. Mlađi brat mi je jako bolestan i želim Johna na vezi za šezdeset sekundi, ili ćeš šezdeset i prve tražiti novi posao. Jasno? - Za manje od minute rekla je: - John? Gabbie Hastings. Čuj, imaš li avion kompanije negdje blizu Baltimorea? U Washingtonu? Dobro, dojavi pilotu da odleti za Baltimore što prije može. Hoću... - nakon nekog vremena dodala je ledenim tonom: - Slušaj sad: moj mlađi brat je vrlo bolestan i hoću da mi avion doveze jednog specijalista čim mu uđem u trag. - Poslušala je odgovor. - Jebeš dioničara. Pedeset jedan posto Larkercorpa je u mojem vlasništvu i ako ja trebam mlažnjak iz privatnih razloga onda ću ga itekako i uzeti. Nek mi korporacija naplati, ako misliš da će odbor zato biti sretan. Slušaj, molim te, javi smjesta pilotu, i čim doktor dođe, neka ga prebaci u Buffalo. Ne, ovaj aerodrom ne prima mlažnjake. Čovjek se zove dr. Michael Bergman, iz Johns Hopkinsa. Neka ga netko iz Zaklade Larker nađe. On ima nekakav prototip stroja... - Wingate joj je rekao pa je ponovila: - Prikazivač magnetskih reakcija. I to nam tu treba. Plati mu koliko treba, Johne, ili mu daj stipendiju od milijun dolara ili što god. Samo ga dovedi ovamo. - Opisala mu je točno gdje se nalazi i dala mu ime dr. Wingatea. Šutjela je par trenutaka, te rekla: - Hvala ti. I, oh, John, slušaj, oprosti zbog sastanka. I daj reci Helen da mi je žao što sam bila gadura.

Spustila je. - Rekao je da će se pobrinuti. Sad moramo čekati poziv dr. Bergmana.

Jack je rekao: - Zadivljen sam.

- Stvar je samo u novcu, Jack. Nije to ništa zadivljujuće. - Blijedo se osmjehnula.

Dr. Wingate je rekao: - Možete mu samo tako dati stipendiju?

- Djed i baka ustanovili su Zakladu Larker za svakojaka istraživanja. Sigurna sam da neću imati problema oko izdavanja stipendije. - Uzdahnula je i vratila se sjesti uz oca.

Wingate je rekao: - Moram srediti neke papire, pa mi oprostite ako

nisam druželjubiv dok čekamo. -

Poziv je stigao za manje od pola sata.

Wingate se smjesta javio. - Dr. Bergman? Ne sjećate me se, ali jednom smo kratko razgovarali... - Osmjehnuo se. - Pa, drago mi je zbog toga. Gledajte, imamo tu jednog prilično bolesnog malog dječaka, koji ima najnevjerojatniji EEG koji sam ikada vidio, i izrazito se neobično ponaša; taman dovoljno čudno da vam bude zanimljiv. Ako je ono što sam pročitao točno, možda se radi upravo o slučaju za taj novi magnetski prikazivač na kojem radite. - Poslušao je. - Znam da je prototip, dr. Bergman. Ali ne bojte se da ćete ga slupati. Klinac ima bogatu sestru. - Namignuo je Gabbie. Poslušao je, te rekao: - Ne, ona želi da vi odletite ovamo. On je odviše... nasilan da riskiramo prevesti ga. Ona je poslala avion po vas i vašu opremu.

Slijedio je dug odgovor, zatim je Wingate iznova progovorio. - Znači, koliko dugo? Dobro, vidimo se tada. - Spustio je. - Da me vrag odnese. Doći će sutra.

Phil je nepronično pogledao kćerku. Blago je rekao: - Hvala, dušo. Ne znam što...

Prekinula ga je. - U redu je, tata. - Othrvala se suzama i jedva ostala sabrana. - Patrick je moj mlađi brat.

Phil je rekao s blijedim osmijehom: - Znaš, načas si mi bila zvučala točno kao tvoja baka Larker.

S obzirom na jučerašnju primjedbu dr. Murphyja, Jack je rekao: - Kladim se da je i ona bila prava.

Phil je rekao: - To je bila. To je bila.

Dr. Wingate je rekao: - Pa, Gabbie, shvaćaš li da ako naš dr. Bergman putem strga svoju igračku, kupuješ mu novu?

Rekla je: - Ako možete pomoći Patricku, kupit ću vam novu obojici.

Wingate se osmjehnuo. - Upamtit ću to, zgodnička, upamtit ću. - Ustajući, rekao je: - Idem ja dalje. Moram obići pacijente. Osjećajte se slobodno u uredu.

Gabbie se okrenula ocu, naginjući se preko razmaka između dviju stolica da ga zagrli. - Sve će biti u redu, tata.

Blagim uzdahom na rubu plača, rekao je: - Bože, nadam se.

Gabbie je kimnula Jacku da želi biti malo nasamo s ocem. Jack joj je uzvratio kimanjem i izašao. Kad su ostali sami, Gabbie je rekla: - Tata, bi li malo otišao doma? Izmožden si, a Gloria je pod velikim

stresom. Ne znam što joj je, ali priča neke zbilja čudne stvari. Bilo bi joj lakše da si s njom, mislim. Kada dođe po Seana, vrati se doma s njom.

Phil je rekao: - Bojim se, Gabbie. Ne... Ne znam zašto, ali nekako osjećam da sam tu potreban. - Pogledao je svoju kći očima optočenim crvenilom i prošaptao: - Treba ga čuvati.

Gabbie je suzila oči. Krenula je nešto reći, ali umiješao se odjek davne uspomene, naznaka zvona i glazbe, i gotovo prizvan miris cvijeća i začina. Osjetila je kako rumeni, i ustala. Ništa ne rekavši, primila je očevo rame i čvrsto ga stisnula. Zatim se nagnula i poljubila ga u obraz, ne mareći što je neobrijan. Položivši obraz na njegov, osjećala je toplinu suze između svojeg i njegovog obraza. Nije znala čija je bila. - Volim te, tata - rekla je blago.

- Volim i ja tebe, mačak - prošaptao je. S tim je riječima ostavila oca samog, znajući da njegov osjećaj da Patricka treba čuvati nije samo emocionalna reakcija na djetetovu bolest. Tu je bilo nekakve opasnosti, opasnosti za sve njih, i ona se nije prestala iskazivati. Gabbie ju je osjećala i Gloria je znala za nju, a sad ju je doživio i njen otac. Jack ju je čekao u hodniku na nogama. Prišla mu je i bez riječi ju je zagrlio. Na trenutak se osjetila sigurnom i htjela je da taj trenutak može potrajati.

Pojavile su se Gloria i Aggie, i Gabbie ih je obje zagrlila, a Jack je otvorio vrata i obavijestio Phila. On je poljubio suprugu i rekao: - Izgleda da je Sean dobro. Nisu mu ništa našli i sad može kući.

Gloria djelujući iscrpljeno ali inače pribrana reagirala je na ta vijest. - Dobro, a Patrick?

Phil je primio suprugu za nadlakticu, vodeći je kraj ostalih, koji su pošli za njima na maloj razdaljini. Poveo ju je stubištem kat više, i zatim niz dugi hodnik do psihijatrijskog odjela. Prije no što ju je doveo do vrata Patrickove sobe rekao je: - Moraš biti jaka, dušo. Patrick se promijenio.

Gloria je raširila oči. - Promijenio?

- Imao je... oštećenje mozga.

Sa životinjskim krikom, Gloria se probila kraj supruga i rastvorila vrata. Dežurna sestra se s drugog kraja sobe počela buniti zbog nedozvoljenog ulaska, a Gabbie je viknula: - Pozovite dr. Lathama!

Phil, nepripremljen, nije na vrijeme reagirao i ušao je tek kad je njegova supruga već trčala k Patricku. Sestre su ga pokušale očistiti, ali bio se pomokrio u krevet i soba je bazdila po amonijaku. Sjedio je držeći se, njišući naprijed-natrag, gledajući televiziju. Okrenuo se ka

svojim roditeljima i pogled na njegovom licu oboje ih je sledio u mjestu. U crtama njegovog lica bilo je nešto toliko strano da se nisu mogli natjerati da prijeđu zadnjih par koraka. Phil je stavio ruke na Glorijina ramena kad je zavapila: - Patrick!

Ležeći u mekom mraku, Patrick je opet čuo daleki glas i načas osjetio tračak uzbune. Zatim ga je nestalo kad se tamni sluga vratio. Patrickovo razmišljanje iznova se raspršilo kad se opet zavalio u mračne cvjetove koji su okruživali postelju njegovoga gospodara. Nekoliko drugih se tu micalo i meškoljilo, provodeći dan u drijemežu dok noć ne padne na svijet svjetla i ne dođe vrijeme da se opet odu igrati. Po prvi puta otkako je došao ovamo, Patrick je osjetio čudan osjećaj zadovoljstva zbog takvoga plana. Zatim mu se umiješala jedna misao. Nešto u vezi s vanjskim svijetom... Misao je nestala kad se tamni sluga smjestio u cvijeće kraj Patricka. Dječak je pronjuškao bolesno slatki vonj tamnoga i uočio da nije onoliko odbojan kakvim mu se nekad činio. Kad mu se san vratio, Patrick se čudio i tome, i kako je brzo prihvatio stvora kojeg je nekada zvao Zlim kao svog sudruga. Tamno je stvorenje obgrlilo Patricka, položivši svoju ruku s kandžama na dječakov trbuh, i po prvi puta je Patrick osjetio čudnu ugodu u dodiru tvrde kože. I još se jednom, vrlo kratko, upitao kakav ga je to poznati glas uznemirio.

17

Phil se motao oko sobe za preglede. Nitko ništa nije rekao sve dok se Phil držao po strani. Svi su znali kakve muke prolazi gledajući kroz mali stakleni prozor. Već je bilo podne. Liječnici su veći dio jutra obrađivali Patricka, te su upravo završavali posljednju pretragu. Gloria je bila kod kuće sa Seanom, koji se prema svim pokazateljima oporavio od svoje bolesti. Dječak je tvrdio da je njegova mora bila stvarna, i nešto o nekakvom sjajnom čovjeku i zlom stvoru. Činilo se da njegova priča uzrujava Gloriju, ali Phil je znao da je to samo posljedica grozničavog delirija. Gotovo posve iscrpljeni otac sada je čekao zadnje vijesti o Patricku. Phil se odsutno upitao što je bilo s Gabbie i Jackom, i zatim se sjetio da su otišli u kupnju za Gloriju, i platiti neke račune koje je Phil ostavio na stolu, te će se ubrzo vratiti u bolnicu.

Patrick je ležao privezan uz stol za preglede, u sobi odvojenoj za prikazivač magnetskih reakcija dr. Bergmana. Četiri liječnika, Wingate, Bergman, Latham i Murphy, uz par bolničara i dva tehničara, gledali su ples linija na koordinatnoj mreži triju velikih ekrana u boji i nekoliko manjih monitora. Patrick se doimao malen usred svih tih

strojeva oko sebe, lica izobličenog u masku bijesa koja se jedva vidjela od senzorskog prstena koji je obavijao zaglavlje stola. Vrištao je i tulio poput poremećenog majmuna dok su ga bolničari spriječavali da se otrgne uzama i ozlijedi. Phil je osjećao kako mu se želudac steže svaki put kad bi vidio takve scene. Njegova je beba tamo izgledala poput nekog tuđinskog stvora, a Phil mu nikako nije mogao pomoći. Načas se Philu vratio prizor iz prve noći, Patricka ulovljenog na nekom dalekom, tamnom mjestu. Phil je duboko udahnuo, i po prvi puta u devet godina otkako je - zbog Glorijine trudnoće - prestao pušiti poželio je cigaretu.

Phil je vidio liječnike kako razgovaraju ali ih nije mogao čuti. Gledao je leđa Michaela Bergmana, koji je inzistirao da ga svi zovu Mickey. Bergman je bio žustar čovjek pedesetih godina, ispod bolničke kute odjeven u talijansko svileno odijelo skupoga kroja. Otmjeno čelično siva kosa bila mu je frizirana, i nosio je brčiće. Zaobišao je stroj i provjerio desetak senzora priključenih na veliki prsten koji je obavijao stol za preglede i Patrickovu glavu. Pregledao je kablove sve do stroja i provjerio je li sve pravilo uključeno. Prije no što je otišao, nije se mogao suzdržati da ne prijeđe nježno rukom preko djetetova obraza, djedovskim nagonom. Jedva ju je na vrijeme odmaknuo kad ju je Patrick pokušao ugristi.

Napokon je prišao pultu sprijeda i proučio grafikone. Nakon par trenutaka pozvao je pokretom druge liječnike da izađu, a dva kršna bolničara počela su odvezivati Patricka.

Bergman i Wingate, i za njima Murphy i Latham, izašli su iz sobe. Phil je s iščekivanjem rekao: -Pa?

Wingate je rekao: - Dođi sa mnom, Phile. Moramo razgovarati.

- Moram obići druge pacijente - rekao je Murphy Philu. - Zadnje dvije noći nam je neuobičajena ludnica u Hitnoj. Markirao sam da mogu pratiti zanimljivosti.

Kad je krenuo, Phil je rekao: - Dr. Murphy? Ja ... hvala vam. Toliko. I niste pali iz obzirnog ponašanja.

Umorni specijalist izvukao je iz sebe blijedi osmijeh. - Čovjek se trudi koliko može, g. Hastings. - Pogledao je kraj Phila k mjestu na kom je inače blagoglagoljivi dr. Wingate strpljivo čekao s dr. Bergmanom i dr. Lathamom, i ohrabrujuće mu stisnuo mišku. - Vjerujte mi, Bergman je najbolji u struci. Ako se išta može napraviti, on i hoće. - Phil je kimnuo slažući se i Murphy je otišao.

Phil je s liječnicima otišao u Wingateov ured. Teddy Wingate strovalio se u naslonjač za stolom, a Phil i Bergman također su sjeli. Dr. Latham ostao je kraj vratiju.

Bergman je uzdahnuo. - Phile. Imao sam mnogo stotina slučajeva u zadnjih dvadeset godina. Sad ste mi dali najčudniji kojeg sam ikad vidio. - Mahnuo je k ispisima. - U usporedbi s ovim sve ostalo što sam vidio apsolutno je normalno.

- U čemu je stvar? - upitao je Phil, ne želeći ništa pretpostaviti, da mu nade opet ne bi bile razbijene.

- Prema mom prikazivaču moždanih reakcija... vaš sin nema mozak.

Phil se nije mogao natjerati da progovori. Bergman je rekao: - Upravo sam napravio hrpu testova da budem siguran da se ništa nije pokvarilo u prijenosu, i stroj je u redu. Ali prema mojim rezultatima, ništa ni izdaleka normalno ne zbiva se u Patrickovoj lubanji.

- Što hoćete reći? - napokon je upitao Phil.

Liječnici su razmijenili poglede. - Danas ne znam ni kako se zovem, Phile - rekao je Wingate.

- EEG pokazuje isto ono smeće koje stalno dobijamo. Ali Mickeyjev stroj ne pokazuje nikakvu elektrokemijsku reakciju mozga na podražaje. - Potapšao je stol svojim naočalama. - Ili jedan od ta dva stroja laže, ili ovdje imamo nešto što potire sva razumska objašnjenja.

Phil je izgledao zbunjeno. - Ne... Ne razumijem.

Wingate je rekao: - Mickey?

- Moj prikazivač vam pokazuje što se elektrokemijski zbiva u mozgu. Na polju nuklearne medicine napravljeni su veliki koraci u mnogo područja, i u zadnje vrijeme naporno radimo na prikazivanju magnetske rezonancije. Većina magnetskih prikazivača sjajna je za prikaz mekoga tkiva, prilično bolje od röntgena, i, zapravo, bez pridruženih rizika. Moj konkretni stroj je varijanta koja prati kemijske promjene u tim mekim tkivima. On daje analogni kompjuterski prikaz, model zasnovan na promjenama energetskih stanja koje se prate u cijelome mozgu. Kad biste gledali ekran dok ja plješčem rukama kraj pacijentova uha, vidjeli biste promjenu boje koja označava reakciju mozga na podražaj. Trenutno u Johns Hopkinsu snimamo desetke volontera kako bismo stvorili katalog 'normalnih' reakcija. Jednoga dana ćemo ovim strojem i njemu sličnima određivati problematična mjesta u mozgu prije no što postanu opasna po život.

Teddy Wingate pridodao je: - I dijagnosticirati druge stvari, poput epilepsije, problema u učenju, možda čak i psihotičke moždane disfunkcije i autizam.

- Možda. Ali sad smo još na početku - dovršio je Bergman. Naslonio se. - Ono što zasad imamo je općeniti uređaj za dijagnostiku. Možemo

pogledati nečije moždane reakcije i reći 'ovaj dečko spada u raspon normalnih reakcija', ili 'izvan je normalnog raspona'. Još uvijek nismo u stanju reći 'ovaj čovjek je u početnom stadiju Alzheimerove', ili 'ovo dijete je disleksično'. I to još dugo nećemo moći.

E sad, EEG mjeri elektrokemijske impulse pomoću senzora na glavi. Moj stroj pokušava pratiti same kemijske promjene. Kod Patricka, EEG pokazuje da se nešto zbiva; u svakom slučaju, senzori primaju dovoljno energije da iskvare sve grafikone. Ali moj prikazivač kaže da u Patrickovoj glavi ne zbiva nikakva kemijska reakcija. Jedan kaže da mozak radi, na jedinstven, posve poremećen način, a drugi kaže da u njegovoj lubanji nema ničeg. Ako je moj stroj u pravu, Patrick ili ima elektronsku cijev punu struje između ušiju, ili je mrtav. - Gotovo gorko dodao je: - A prilično je glasan za jednog mrtvaca. Ne znam mogu li to bolje objasniti.

Wingate je rekao: - Čuo si izraz: 'svjetlo je upaljeno, ali doma nema nikoga'? - Phil je kimnuo.

- Pa, ni za jedan slučaj u mom iskustvu on nije bio toliko točan.

Bergman je rekao: - Phile, nemoguće je da Patrick diše i nema nikakvih *kemijskih* reakcija u mozgu. Čak i da su mu više funkcije posve izgorjele od bolesti, i ostavile mu samo funkcije moždine - kao kod Karen Anne Quinlan - još uvijek bismo primjećivali puno kemijskih reakcija. Tako da moramo pretpostaviti da mi je stroj pokvaren - premda svi moji testovi pokazuju da je u redu - i da je Patrick doživio neko veliko oštećenje mozga, koje bi objasnilo sve te neobjašnjive rezultate EEG-a. - Pogledao je neke ispise koji su ostali na Wingateovom stolu i rekao: - Makar nemam nikakvog pojma što ovo tu znači.

- To nema smisla - rekao je Phil.

- Točno - rekao je Wingate. - Nema smisla. Imamo pacijenta koji nam ne daje nikakve normalne reakcije na ono što je prošao.

Phil je rekao: - Što možete napraviti?

- Pratiti ga - rekao je Wingate. - Volio bih ga ovdje zadržati još par dana, zatim možemo razgovarati o tome da ga prebacimo na posve opremljenu medicinsku ustanovu na dulji rok.

Bergman je kimnuo. - Ostat ću ovdje neko vrijeme. Možda nakon još par dana praćenja budemo u stanju sve ovo objasniti.

Wingate je uzdahnuo, očito se boreći s osjećajem poraza. Phil je rekao: - Koliki su mu izgledi da se oporavi?

Bergman je prvi progovorio. - Ne mogu ni početi govoriti o izgledima za bilo kakav oporavak, Phile. - Pogledao je zamišljeno u

papire. - Ne znamo čak ni što s njim nije fiziološki u redu, a ima dugo da sam proučavao patologiju abnormalnog ponašanja.

Wingate je potvrdno kimnuo. - Neke stvari koje radi ukazuju na autistično ponašanje. Neprestano masturbiranje je klasično autostimulativno ponašanje, kao i njihanje naprijed i natrag.

Phil se nelagodno namjestio u stolici. - Pitao sam se što je to sa seksom.

Bergman je rekao: - Ne znamo je li to seks u normalnom smislu. Premda zbog načina kako lovi sestre mislim da bi mogao biti, usprkos njegovoj dobi - zato smo skrb predali bolničarima. Ipak, držanje za penis je prilično uobičajeno ponašanje kod muških beba. Ali zavijanje i cerekanje i ostalo, to je... - Bergmanove oči pogledale su u daljinu.

- Što? - upitao je Phil.

- Načas, kad me Patrick pokušao ugristi za ruku... Zakleo bih se da sam mu u očima vidio inteligenciju. Kao da je sve ovo samo nekakva velika igra. - Sklopio je oči i protrljao ih. - Oprostite, Phile. Ne bih vas smio opterećivati svojim priviđanjima od umora. Ako ovako nastavim pomislit ćete da je Patricka posjeo *dibuk*.

Phil je frustrirano odmahnuo glavom. - Bio bih zahvalan da počne povraćati kašu od graška i da mu se glava počne vrtjeti. Pozvao bih egzorcista i bili bi gotovi.

Latham je rekao: - Phile, možemo samo zamisliti kolika je ovo patnja tebi i Gloriji. Idi kući, a mi ćemo ga držati na oku još par dana. Sredit ću da ga prebacimo na Državnu bolnicu u Tonawandi, ili na neku privatnu ako ti je tako draže, ali pričekajmo s tim do ... - pogledao je zidni kalendar -... recimo ponedjeljka, drugog studenog, u redu?

Bergman je ustao. - Slažem se. Moramo se vratiti starim i sporim ali isprobanim sredstvima - promatranju, različitim lijekovima, terapiji - i vidjeti što će biti. Ili je to ili je vradžbina. - Latham i Wingate također su krenuli izaći iz ureda.

Phil je ustao i pošao za tri liječnika iz sobe. Gabbie i Jack čekali su ga vani. Gabbie je poljubila oca u obraz, a on je rekao: - Ima li ... stvarne nade?

Dr. Bergman rekao je: - U iskušenju sam ispaliti staru dosjetku 'Kad ima života ima i...' ali... Nažalost, sve što vam mogu reći je da nemamo ni najblažeg pojma. Jednostavno ne znamo.

- Što sada? - rekla je Gabbie svome ocu.

- Ići ćemo doma, reći Gloriji što se zbiva. - zastao je, gledajući

kćerku i budućeg zeta. - I isplanirati kako ćemo dalje. - Jack je kimnuo, znajući da misli na dugoročnu brigu za Patricka. Phil se natjerao na osmijeh. - Hajde. I meni bi dobro došlo jednodnevno izbivanje odavde. - S tim su riječima otišli ka izlaznim vratima.

Latham se okrenuo Wingateu i rekao: - Teddy?

Inače rječiti Wingate bio je neobično šutljiv otkako se vratio s psihijatrijskog odjela. - Nisam ništa htio reći pred Philom, ali je li ijedan od vas dvojice uočio još jednu čudnu stvar kod našeg malog pacijenta?

- Ono što sam rekao - odgovorio mu je Bergman. - Mislim da sam mu nešto vidio u očima.

- To je to - rekao je Latham. - Neki put te pogleda kao da zna što se zbiva. Na to misliš?

Wingate je odmahnuo glavom odlazeći. - Ne, ne to, makar i ja imam taj osjećaj. Stvar je u tome da kad sam u blizini tog klinca dulje od par minuta, od njega me posve neprofesionalno podilazi jeza.

Latham i Bergman su se pogledali, ali nijedan nije ništa rekao na Teddyjevu primjedbu.

18

Patrick je stajao u središtu kruga, staklenih očiju koje nisu nikamo gledale. Oko njega kretali su se likovi mraka, stvorovi koji se nisu dali odrediti okom. Tamna je magla prigušivala zvukove, a nad njima su blijeda svjetla prodirala kroz mrak. Zatim se ukazalo jedno prisustvo, nešto tako užasno da se nije moglo podnijeti. Patrick se polako okrenuo pogledati stravu koja mu se približavala, i oči su mu ostale prazne. Zatim ga je strah spopao, podigao i odnio.

- Ne! - vrisnula je Gloria, ustajući u krevetu. Srce joj je lupalo i progutala je jecaj. Osvrnula se i vidjela da je Philova strana kreveta prazna. Znala je da će ga naći kako spava na kauču svoje radne sobe, upaljenog televizora s vijestima na kablovskoj koje je propustio.

Zatim je do nje prodro Seanov glas. - Mamice!

Gloria je otrčala u sinovu sobu. Spavao je u Patrickovom krevetu otkako se vratio kući. Gloria je sjela na krevet do Seana, privijajući ga uza se. Plakao je, od jada i boli. - Ružno sam sanjao - zajecao joj je u rame. - O Patricku.

Dok su joj se suze miješale s njegovim, rekla je: - Znam, maleno,

znam.

Gloria je grlila svoje dijete kad se Gabbie pojavila na vratima. - Je li mu dobro? - upitala je pospano.

- Je - rekla je Gloria, napeta glasa. - Vrati se u krevet, dušo.

Gabbie je načas oklijevala, i zatim oteturala natrag u svoju sobu. - Smijem spavati s tobom? - upitao je Sean.

Gloria jedva da se složila naglas kad je odvodila Seana u svoju sobu. Dječak se popeo na krevet kojeg su dijelili njegovi mama i tata, i ugnijezdio u Philovom jastuku. Gloria je legla do njega, i premda joj je Phil strašno nedostajao znala je da ako ga jednom probudi, cijele noći neće opet zaspati.

Gloria je promatrala Seana dok mu je disanje postajalo duboko i pravilno. Zajedno su shvaćali nešto duboko i neshvatljivo Philu, nešto što se osjeća, a ne razumije. Znali su da im sva znanost i liječnici svijeta neće vratiti Patricka. Odupirući se očaju tako užasnom da bi ga se jedva moglo podnijeti, Gloria je pokušala opet zaspati, puštajući da je uljuljka zvuk Seanova disanja. San joj dugo nije došao, a prizori tamnih mjesta i malih izgubljenih dječaka je dugo nisu napustili.

19

Gabbie je provirila kroz prozor na zvuk dolaska auta. - Stiže Gary! - viknula je ostalima. Jack i Phil bili su u Philovoj radnoj sobi, potiho razgovarajući o dugoročnoj skrbi za Patricka. Aggie je bila u kuhinji i pomagala Gloriji oko čaja, dok je Sean u salonu gledao televiziju.

Svi su dočekali Garyja na vratima, i Gabbie ga je zagrlila. - Djeluješ crknuto.

- Jesi li za čaj? - upitala ga je Gloria.

- A da se radije ogrebem za piće? - upitao ju je Gary.

- Nema problema - odgovorio je Phil.

Ušli su u dnevnu sobu, gdje je Aggie Grant postavila servis za čaj na stolić ispred kauča. Gary je skinuo kaput i pogledao lica oko sebe. Uočio je napetost i rekao: - Nešto nije u redu?

Glorijine oči zasuzile su i nagnula je glavu ka suprugu. Phil je objasnio što se dogodilo s Patrickom. Sjedajući, Gary je rekao: - To je grozno, Phil. Zbilja mi je žao. Možda bih trebao …

- Ne - prekinuo ga je Phil. - Sjedi tamo. Ništa nam neće biti bolje ako odeš.

- I kako si ti? - upitao ga je Jack.

- Umorno. - Srknuo je piće koje mu je pružio Phil. - Hvala. Umoran sam i brinem se.

- Zašto? - upitao ga je Phil.

Gary je rekao: - Mark je nestao.

- Što ti to pričaš? - upitala ga je Gabbie.

- Marku se izgubio trag negdje u Njemačkoj. - Gary je zastao, te rekao: - To ima veze s onim da je Fredrick Kessler bio član nekakve organizacije. Razgovarao sam s Markom još dok sam bio u Seattleu, a on u New Yorku, i usporedili smo bilješke. Poslao sam mu njegove primjerke prijevoda koje smo napravili s pergamenata. Gledano našim modernim očima, oni nisu puno bizarniji od puno drugih vjerskih starina. Ali Mark je našao nešto u New Yorku zbog čega je morao otići u Njemačku. Nije rekao što. Poznajem ga dovoljno dobro, međutim, i stoga znam da da je bio doista uznemiren. I - dodao je uzdahnuvši - neko vrijeme nakon što smo posljednji put razgovarali, jednostavno je nestao.

Nazvao me u Seattle iz svog hotela u Münchenu i zamolio da istražim slučaj jednog Kesslerovog prijatelja koji se nastanio u Kanadi. Otišao sam u Ottawu, zatim u grad London u državi Ontario, i zatim natrag u Ottawu. Nazvao sam njegov hotel u Münchenu u dogovoreno vrijeme, a on ga je već bio napustio. Rekli su mi kamo je otišao, ali tamo nije više stigao. Dobro, Mark je znao skrenuti s puta, skoknuti nekamo na tjedan ili dva, ali on mi uvijek javi gdje ga se može naći. Ovog puta ... ništa.

Gary je otpio gutljaj dok su ostali razmjenjivali poglede. Phil ga je upitao: - Da probamo stupiti u kontakt s nekim u Njemačkoj?

Gary je slegnuo ramenima. - Ne znam. Možda s Američkim veleposlanstvom. Oni bi mogli znati kome se trebamo obratiti. - Odmahnuo je glavom. - Ali imam osjećaj da ako je Mark u nevolji, možda ga više nećemo vidjeti.

Ove su riječi prožele jezom svakoga u sobi. Gloria je rekla gotovo šaptom: - Gary, plašiš me. - Sjetila se predosjećaja kojeg je imala one noći kad je zadnji puta vidjela Marka.

Gary je rekao: - Oprostite, narode. Stvar je u tome da su stvari u Kanadi bile prilično čudne. - Opet je otpio piće. - Naj ... nelagodnije u Kanadi nisu bilo ono što sam našao, nego ono što nisam mogao naći.

- Što hoćeš reći?

- U Kanadi sam stalno nalijetao na zidove. Kesslerov prijatelj koji

je došao u Kanadu zvao se Hans Van der Leer.

- Zvuči nizozemski - rekao je Jack.

- Točno. U mjesnim su ga novinama imenovali Nizozemcem. Pojavio se oko pet godina nakon što je Kessler došao u Pittsville. Gdje je ranije bio teško je otkriti. G. Van der Leer, ili von Leer ako hoćete, prilično se potrudio sakriti svoje podrijetlo. Gdje god bih se okrenuo otkrivao sam da su iz dokumenata istrgnute stranice, dosjei krivo zavedeni, bilješke izbrisane, tisuće stvari napravljene kako bi bilo nemoguće steći naznaku o tome tko je Van der Leer bio u Njemačkoj. Mislim da je to jedna od stvari koje je Mark otišao otkriti u Njemačkoj: tko je bio taj Van der Leer, i u kakvoj je bio vezi s Kesslerom i ostalima iz južne Njemačke? Kako je sve to bilo vezano uz ta zbivanja na prijelazu stoljeća?

Tako sam puno tražio i ostao praznih ruku. Ono zbog čega se brinem je ... izgleda da Kesslerova organizacija još postoji, još djeluje.

Gabbie je rekla: - To je strašno.

Phil je rekao: - Gary, Mark je nešto rekao o toj stvari s tajnim društvom, ali ne puno. Imaš li ti ikakvog pojma o čemu se tu točno radi?

Gary je rekao: - Ako je točno ono što Mark misli, postoji netko, možda skupina ljudi, koji vam mogu smesti pamćenje, čak vas natjerati da zaboravite da ste stupili u kontakt s njima. - Gary je pričekao, i zatim rekao: - Nitko mi ne odgovara. Gabbie, čega se sjećaš iz štale?

Gabbie je pogledala ostale u sobi, zbunjeno, i potom se nasmiješila. - Iz štale? - Nasmijala se.

- Misliš, ono, treba li je prebojati, ili da li krov curi?

- Ne. Mislim na tipa kog si tamo srela i koji te htio silovati.

Gabbie je imala zbunjen izraz lica. - Silovati? - Zatim joj se polako smetenost na licu promijenila u strah dok joj je lice gubilo boju. Tiho, gotovo nečujno, rekla je: - Bila sam zaboravila.

Jack nije mogao vjerovati. - Zaboravila si? Kako si mogla?

Gary je podigao ruku kad je navrla bujica pitanja. - Polako, narode. Samo sam htio demonstrirati nešto što je Mark otkrio one noći kad smo gonili napadača po šumi. Gabbie je zaboravila zato što je tip kojeg je srela imao... neku sposobnost da je natjera da zaboravi što se one večeri zbilo. Ako je nastavim propitivati, Gabbie će se prisjetiti stvari, ali čim stanem, počet će sve to zaboravljati. Nisam siguran, ali moguće je da ako je dovoljno dugo ne budemo podsjećali, posve će

zaboraviti da se to uopće dogodilo. Možda će - pogledao je ostale - čak i poricati da se to dogodilo.

Gabbie je rekla: - Ako se usredotočim, mogu... Baš je čudno, ali kao da se jedva prisjećam nekog filma kojeg sam davno gledala, ili... sna kojeg sam sanjala kao mala.

Gary je rekao: - Više je nego čudno. Skoro je totalno nemoguće. Koliko malo znam o napastvovanjima i silovanjima, trebala bi imati sve što se dogodilo živo urezano u pamćenje - ili sve klasično nijekati, odbijati se suočiti s proživljenim. - Otpio je piće. - Mark je doživio istu stvar. - Objasnio je što se dogodilo one noći kad su Mark i Gary gonili napadača kroz šumu, i kako se Mark nije mogao toga prisjetiti bez slušanja vrpce koju je snimio, dok ga Gary nije hipnotizirao da se sjeća. Gledajući Jacka rekao je: - Kako tvoje rame?

Pitanje kao da je iznenadilo Jacka. - Dobro... Koje rame?

- Desno, ono koje ti se bilo upalilo.

Jack je ispustio tihi zvižduk. Pogledao je ostale. - Kvragu, i mene je.

- Mark je... uzeo nekakvu čudnu sitnu strelicu... Liječnik je mislio da se radi o krhotini kosti, rekao mi je.

Glorija je bila očito uznemirena. - Gary, što ti hoćeš reći? Da nam se tamo po šumi skrivaju nekakvi luđaci? Koji siluju i izbacuju otrovne strelice i ... sranje, što?

Gary je dodao: - Ne znam smijem li vam ovo reći ... ali... kvragu, ako se Mark ... ne vrati, ne bih htio sam imati posla s time. Mark nije vidio samo nekakvog klinca u šumi one noći. - Ispričao im je što je čuo s vrpce, i što mu je Mark povjerio nakon hipnoze.

Svi su sjedili zapanjeni opisom jahača u šumi. Aggie je prva progovorila. Ujednačenim je tonom rekla: - Gary, to je nemoguće.

- Da nisam tamo sjedio i gledao Marka dok je slušao vrpcu, vidio njegovu reakciju, pa, složio bih se da je cijela stvar nemoguća. Puno sam razmišljao o tome Aggie; ili je Mark vidio nešto nemoguće, ili - zastao je - ili mu je netko kontrolirao svijest.

Gabbie je rekla: - Možda su jahači zbilja prošli onuda ... - glas joj je posustao -... kostimirani?

Aggie je rekla: - Curo, to što je Mark opisao je Divlji lov.

Phil je rekao: - Aggie?

- To je legenda. Jahači u Divljem lovu jezde šumom noću, loveći one koji ... su zli, ili koji su uvrijedili jahače, ili - ovisno o inačici

legende - koji su se jednostavno zatekli na krivome mjestu u krivo vrijeme.

Phil je rekao: - Što je to? - U glasu mu je lebdio živčani smijeh, kao da sve ovo nadilazi njegovu sposobnost shvaćanja. - Nekakav irski Ku Klux Klan?

U Aggienom se glasu osjećala uznemirenost. - Philipe, jahači su Daonie Sidhe - Stari narod, vilenjaci. - Phil je zatreptao. - Vođa im je stvor s glavom divljega jelena. Jašu konje koje nijedan smrtnik ne smije zajahati. To je irska vilinska legenda.

- To je nemoguće - rekao je Jack.

- Tata - rekla je Gabbie tiho - sjećaš se tapiserije? Na njoj su ti jahači i među ... plijenom koji visi s drveća su i ljudi.

Phil je odmahnuo glavom. - Pristajem da se nekakva grupa luđaka krabulja i izigrava sve to ... možda. Čak i da su Kesslera i njegove istjerali iz Njemačke kad se otkrilo da su vjerski teroristi - ali kakve to veze ima s Gabbienim napastvovanjem i Markovim susretom?

Gary je djelovao poraženo. - Jednostavno ne znam. Uglavnom zato što ne znam što Mark radi u Njemačkoj. Neuobičajeno je držao vlastite poglede za sebe. Ja mogu otprilike zbrojiti dva i dva zbog stvari koje je tražio da napravim. - Uzdahnuo je. - Sve što mogu reći je da postoje jaki dokazi da danas ima ljudi koji se još bave onim čim se Kessler bavio prije osamdeset godina.

Pretpostavimo da je ta tajna grupa u kojoj su bili Kessler i Van der Leer imala pristup nekoj vrsti kontrole svijesti - pristanite na to načas - zbog koje su mogli natjerati ljude da zaborave ... ili su imali moć natjerati ljude da vide priviđenja. Možda još netko osim Nečastivog ima moć ljudima pomračiti umove. - Garyjev glas na ovo se podigao, očito frustriran. Natjerao se da se smiri. - Oprostite, iznuren sam. Gledajte, ako je takva grupa nekada postojala, i ako su imali neku neobičnu moć, to objašnjava zašto bi još mogli postojati, čak možda i napredovati, a da nitko drugi ne zna da djeluju.

Uzmimo da u tome nema uopće ničeg nadnaravnog. Uzmimo na trenutak da je Phil u pravu, i da se radi o skupini ljudi koji se oblače i jašu unaokolo i da postoji nekakvo racionalno objašnjenje čudnih osobina koje im je Mark pripisao. Možda su drogirali Marka i Gabbie - sigurno je na strelici koja je pogodila Jacka bilo neke brzodjelujuće droge, prema onome što mi je Mark rekao. Još uvijek vam ostaje činjenica da postoji hrpa prilično čudnih veseljaka koji se krabuljaju i noću jašu po kraju, trudeći se što bolje mogu imitirati nešto iz keltskoga mita. Mark me tražio da to istražim prije nego što ste vi našli ono u podrumu, usput. Tražio me da ispišem stranice bilješki o

keltskim legendama i kasnijim irskim i škotskim mitovima. Uglavnom, možda smo presjekli put Kesslerove grupe, i sve je ovo samo paravan. Ali dok nam ne bude jasno tko su oni, čime se bave, nemamo pojma s čim imamo posla. Mark je znao više o tome, samo što ga ... nema. Jasno je, ipak, da se ono što se dogodilo u Njemačkoj na prijelazu stoljeća događa opet, samo možda u manjoj mjeri. - Pošutjeo je minutu. - A prema onom što sam doživio u Kanadi, mislim da netko nastoji spriječiti ljude izvana da otkriju što im je cilj.

Gabbie je stavila ruku na usta. - Oh, Gary, sad me zbilja strašiš.

- I mene je strah, Gabbie. To je tako čudno. Čudnije od većine stvari s kojima se obično petljamo. I sve je teže shvatiti u što smo se upleli što dublje kopamo. Što više otkrijem, to manje znam. Da samo znam gdje je Mark. - Gary je sklopio oči i protrljao ih. Odmahnuvši glavom, rekao je: - Pa, sad kad sam svima pokvario raspoloženje, mogao bih malo odspavati. Tako da mislim da ću otići.

- Daj ostani i pojedi nešto - predložio mu je Phil. - Imamo šunku u pećnici.

- Hvala, ali ne bih. Nisam gladan i zbilja trebam ubiti oko. Osim toga, ako dobro poznajem Ellen, ona će htjeti svratiti i spremiti mi nešto, s obzirom da sam u proteklih mjesec dana bio samo na tri dana. Dajte mi dan da se sredim, pa ću opet svratiti. I javite mi kako je Patricku.

Svi su ustali. Nakon pozdrava, Gary je otišao. Sean se pojavio na vratima, raspitujući se za večeru. Aggie ga je otpratila niz hodnik do kuhinje po užinu da izdrži do večere, a Gabbie je rekla: - Kakve su to stvari. Nego što da mi je strašno.

Jack je kimnuo.- A tu je još Kesslerovo zlato. Možda to i traže.

- Može biti - rekla je Gabbie. - Možda ne znaju da smo ga već našli, pa nas pokušavaju otjerati zastrašivanjem da ga sami mogu doći tražiti.

Phil je rekao: - Pa, to je prva teorija koja ima nekog smisla. Ako se radi o tome da Kesslerovi stari kompanjoni traže zlato, to bi svakako sve objasnilo - halucinogeni prah, i kostime. Jer, dok ja sam ne vidim neku od tih vila, Kesslerovi tajanstveni kolege imaju puno više smisla. Ali mislim da još neću donositi sudove, jer mi je čak i to malo previše čudno. Koliko god sve ove pretpostavke bile bizarne, još uvijek mislim da će istina na kraju ispasti daleko jednostavnija od starih tajnih društava s tajanstvenim umnim moćima.

Gloria je prišla Philu i obgrlila ga. Blago je rekla: - Ne. Sve to zajedno ima neke veze. Samo ne vidimo kako se dijelovi slažu. I sve

ima neke veze s tim da je Patrick ...

Phil ju je prekinuo, bojeći se da će se opet raspekmeziti. - Dušo, ovo je dvadeseto stoljeće, da skujem kliše. Napokon, nije da sjedimo na vrhu starog svetišta Cthulhua. Tu se radi o određenoj količini zlata i čudnih stvari koje su ostale za jednim neobičnim doseljenikom iz Njemačke, i o ... - glas mu se ublažio - ... jednoj tragičnoj bolesti. To nam je zasad itekako dovoljno. - Čvrsto ju je zagrlio, i zatim vedrijim tonom dodao: - Čuj, možda bi trebala odvesti Seana na Obalu, pa da posjetite tvoju majku? - Zadnja dva dana bila su prilično teška svima njima, ali činilo se da ih Gloria i Sean najteže podnose. Od šoka pri susretu s Patrickom ostala je histerična satima, a kad se pribrala, napetost joj je ostala očita, a Sean je postao ćudljiv i povučen.

Gloria nije oklijevala s odgovorom. - Ne. Hvala na ponudi, ali ... hoću biti tu, a ne bi bilo ni dobro za Seana. Idemo probati živjeti što je normalnije moguće.

- Dobro, ako si sigurna. Što se mene tiče, idem uloviti par minuta vijesti na televiziji. Ideš sa mnom?

Osmjehnuvši se nevoljko, Gloria je kimnula i otišla s Philom u salon. On je na vratima zastao i rekao: - Jack, u svom ovom ludilu, zaboravio sam te pitati. Što je s tvojim usmenima?

Jack mu je namignuo. - Sutra u tri popodne. Mislio sam ih odgoditi ...

- Ali mu ja nisam dala - rekla je Gabbie.

Gloria se otužno osmijehnula. - Tako treba, mala. Pa, sretno, Jack.

Phil mu je poželio isto, pa su otišli iz sobe.

Gabbie je pogledala Jacka. - Ono s napastvovanjem je bilo čudno.

- Zbilja si zaboravila?

- Cijelu stvar. Da mi to Gary ili ti ili netko drugi nije spomenuo, mislim da se nikad toga ne bih prisjetila, a i sad se prisjećam s naporom.

- Jeziva stvar. Ja se moram teško prisjećati koliko sam problema imao s ramenom.

- Što ti misliš o svemu ovome?

- Ne znam. Gary je rekao neke prilično čudnovate stvari. Možda tvoj tata ima pravo. Možda za sve postoji racionalno objašnjenje. - Ustao je. Teatralno uzdahnuvši rekao je: - Čuj, moram se još malo izbrusiti za ispit. Trebalo bi mi malo propitivanja, ako nemaš ništa protiv.

Gabbie mu je primila ruku. - Kasnije ... večeras. - Ustala je i lice joj se razvedrilo. - U ovom času treba mi jedna mirna šetnja s mojim momkom. Idemo se prošetati niz cestu. Ovo mi je prvi suhi dan u zadnjih tjedan dana, a nije ni previše hladno.

Jack se nasmiješio. - To mi zvuči taman kako treba.

Vukući ga za ruku, povela ga je kroz kuhinju. Brzo obećavši Aggie da će se vratiti na vrijeme da joj pomognu s večerom, otišli su ka cesti na večernju šetnju. Aggie je gledala kako odlaze dok je Sean šutke jeo polovicu sendviča s putrom od kikirikija. Iza svakodnevnog prizora osjećala je da se bliži nešto grozno, i hladnoća joj se stala širiti grudima.

Aggie je načas stajala u tišini, i zatim je osjetila Seanov pogled na sebi. Othrvala se nagonu da zadrhti, odgurujući od sebe osjećaj nadolazećih nevolja, i natjerala se da se posveti trenutačnim stvarima. Morala je nahraniti ovu obitelj.

Sean je pogledao kako Jack i Gabbie odlaze i vratio pozornost sendviču. Odsutno se upitao što Patrick večera s ... Spustio je sendvič na tanjur razrogači vši oči. Večera *s*... Načas je nešto shvatio, i zatim mu je spoznaja utekla. Jedan je dugi tren sjedio u tišini dok mu je srce bubnjalo, uzalud nastojeći prizvati u pamćenje ono čega se tek načas prisjetio. Pričekao je malo duže, nadajući se da će se misao vratiti. Budući da nije, uzdahnuo je i uzeo svoj sendvič, jedući ga nevoljko jer je mislio kako sad Patricka hrane s plastičnog tanjura u bolnici. Ali nije se mogao otresti prizora nečeg tamnog, a sjajnog u kutu. Na koncu, odložio je napola pojedeni sendvič i otišao iz kuhinje.

20

Phil je provirio u kuhinju, obavještavajući suprugu i sina da ide natrag u bolnicu. Gloria je kimnula dok su se vrata zatvarala za njim. Phil je u svom izvanjskom ponašanju održavao stupanj normalnosti, kako bi svi zadržali hladne glave.

Phil je ušao u auto i okrenuo ključ. Motor se pokrenuo uz grčevito kašljucanje, premda je radio ranije tog dana. Davno sam ga trebao odvesti na pregled, pomislio je odsutno. Kad je izlazio s prilaznog puta i priključivao se prometu, razmišljao je koliko ih je Patrickova bolest sve opteretila. Zadnja dva dana Gabbie se prihvatila pripravljanja Seanovog doručka i ručka, i brige da kuća ostane uredna, jer je Gloria jedva uspijevala spremiti večeru uz Aggienu pomoć. Premda je bio obuzet Patrickom, Phil se brinuo zbog Glorijinog psihičkog stanja. Nije

znao kako bi se nosio s njime; u ovih se tjedan dana odviše emocionalno iscrpio da bi mogao donositi ikakve racionalne odluke. Znao je da bi pod normalnijim okolnostima njegova supruga bila neprestano uz Patricka. Ali nije se mogla suočiti s ovim čudnim stvorom koji je nekoć bio Patrick, a Phil je znao da ona osjeća krivnju zato što ne odlazi u bolnicu. Možda kad ga presele, u ustanovu za dugotrajnu skrb, ili čak kad bi ga jednog dana mogli vratiti doma ... Pustio je da mu ova zadnja misao ishlapi.

Phil je znao da će s vremenom Gloriji trebati nekako pomoći. Pola se vremena kretala poput zombija, ili je sjedila po kući i piljila u daljinu. Kad bi joj se netko obratio, lecnula bi se i došla sebi, ali čim bi ostala sama iznova bi se povlačila u sebe. Zaspala bi oko pola devet i spavala pola dana, osim kad se budila vrišteći zbog snova. Često je vriskovima budila Seana, pa bi ga doveli da spava s roditeljima. Činilo se gotovo kao da se Sean budi istoga trena. Phil je načas razmislio o tome. Odustao je od pomisli. Ali, dok se nešto konkretno ne dogodi - dok se ne odluči Patrickova sudbina - Phil je, poput ostalih, jednostavno držao dah i čekao. Ubacujući u brzinu, sjetio se da se nije oprostio sa Seanom. Susprežući probadanje krivnje, Phil je skrenuo na autoput u pravcu bolnice.

21

Gloria je odsutno prala posuđe, zureći kroz prozor, ne obaziruć se na mirnoga dječaka koji je sjedio za stolom. Šutke je očajavala. Nije mogla pričati o Patricku a da ne zaplače, i onih par posjeta bolnici prelazilo je njenu izdržljivost. Njena blaga fobija prema bolesti, združena s boli za sinom, pritiskali su je snažnije no što je mogla podnijeti. U njenome intimnom svijetu postojala je praznina koju je nekoć ispunjavao dječak imenom Patrick. Nitko u obitelji ništa nije govorio o njenoj nevoljkosti da ide u bolnicu. Da je Patrick fizički bolestan ona bi bila stalno uz njega. Ali to prokleto stvorenje u koje se pretvorio, taj kužni talog ... nečastivog ... u njemu stvarao je u njoj više od boli. Patricka je okruživala tama, aura kakve nije bilo u normalnome svijetu. Usprkos svojoj emocionalnoj smetenosti, Gloria se nastojala sjetiti; postojalo je nešto što je promaklo svima ostalima, nešto što je ona vidjela, a kad bi se samo toga mogla sjetiti, Patrick bi joj se vratio. Bila je frustrirana do točke bijesa zbog toga što se nije u stanju sjetiti, i zbog njene naglosti svi su oko nje hodali na prstima. Nejasno je čula kako Sean spušta čašu mlijeka za doručak, te se opet posvetila sudu.

Sean se durio zato što ga majka nije puštala van ili na zabavu za

Noć vještica u subotu navečer. U stvari baš i nije htio ići na zabavu, samo nije htio sjediti sam po kući - bez Patricka. Nije u sebe upio doživljaje iz noći kad su on i Patrick odvedeni u bolnicu; nešto mu je zastiralo pamćenje, zbog čega su stvari bile blijede i neprispodobive, a ipak je bio na rubu shvaćanja. Kad je držao vilin kamen kao da je bilo lakše. I svakim se danom činilo da se brže prisjeća prizora, i bili su mu jasniji. Odustao je od nastojanja da ikoga drugog uvjeri u te prizore. Jednostavno ga nisu slušali. Jednostavno nisu razumjeli. Sean je tiho uzdahnuo.

Primio je vilin kamen u šaku i gledao ga. Bilo je nešto čega se mogao sjetiti iz noći kad se Patrick tako razbolio. Neki oblik u tami, nešto što je lebdjelo na rubu spomena, nešto što je pružilo ruku i - Sean je razrogačio oči, a srce mu je poskočilo. Sjetio se! Sjajni čovjek! I stvor koji je izgledao poput Seana! Sjajni čovjek i Zli stvor uzeli su Patricka! Sean se promeškoljio na stolici, a majka mu nije zamijetila uzbuđenje. Morao je nešto poduzeti; samo nije baš bio siguran što. No to sigurno nije mogao zatvoren u kući. Morao je naći pomoć, i znaoje gdje bi je mogao naći. Sean je odgurnuo napola pojeden sendvič i rekao: - Mama, smijem van?

- Ne!

Sean je poskočio od siline njenog odgovora. Pogledala je Seana umornim očima i ublažila ton. - Ne, dušo. Bolestan si mi. - Smatrala je da je najbolje da mu ništa ne govori o onome što im je Gary ispričao. Ali nije dala da joj Sean ode ni blizu šumi.

- Ali, mama ... - počeo je Sean, ali tad se majka okrenula ka njemu, i vidio je novu vrstu onog pogleda, i ta ga je uplašila. I ona zna! Ili barem sumnja. Na nekoj razini, svjesnoj ili podsvjesnoj, odlučila je da neće izgubiti i drugog sina. Sean je znao da bi svako otkrivanje onog čega se prisjetio majci samo osnažilo njeno odbijanje da ga pusti van. Prestao se žaliti i otišao iz kuhinje, otkoračavši do salona, gdje se pomirio s gledanjem novog niza subotnjih crtića ili sporta na televiziji dok je razbijao glavu oko načina bijega. Možda bi mogao ranije otići u krevet, pa se iskrasti nakon što mama zaspi. Sjeo je na pod, leđima oslonjen na stolicu, i daljinskim upravljačem uključio televizor. Prošao je satelitskim kanalima i našao utakmicu studentske nogometne lige. Nije ga bilo briga tko igra.

Za manje od sata, Gabbie je provirila i upitala ga: - Što se tuda motaš, mali? Vani ti je prekrasan dan. Bablje ljeto.

Razmišljajući kako bi joj odgovorio, Sean je rekao: - Samo sam gledao utakmicu. - Bezbrižno je ustao i isključio televizor. - Gdje je mama?

- Drijema. Zašto?

Slegnuo je ramenima. - Ništa. Idem u park, okej? Dečki će igrati na prvu.

Gabbie mu je skoro rekla ne, prisjećajući se Garyjevih teorija, ali sjetila se da je on rekao i da su se sva čudna zbivanja odigrala nakon zalaska sunca. - Dobro, samo se vrati prije nego počne padati mrak.

- Jasno. Rano se vraćam. - Neupadljivo joj je mahnuo i izašao kroz kuhinju, i zatim kroz vrata stražnjega trijema. Čim su mu tenisice dotakle tlo, stao je bjesomučno trčati. Jurio je šumom, stižući do Trolova mosta u rekordnom vremenu. Zastao je doći do daha i osjetio auru zla koja je ukazivala na prisustvo Zlog stvora pod mostom. Izvadio je svoj vilin kamen iz košulje i čvrsto ga stisnuo. Zatim je odlučno odmarširao preko mosta. Kad je prešao potok, dobio je omamljujući osjećaj uspjeha. Kadje bacio pogled za sobom na most, prožele su ga jasna uspomena i odlučnost. Na *njemu* je bila odgovornost pomoći Patricku. Ne na njegovom ocu, ili majci, ili liječniku. Nitko od njih nije znao što su dječaci sve izdržali, i nitko ga nije bio voljan saslušati. Ono zbog čega su se ljudi tako ponašali kad bi djeca htjela objasniti stvari sada je radilo prekovremeno. Čak ni Seanov tata, koji je inače uvijek imao vremena za njih, sada nije bio u stanju ni na čas poslušati zbunjene pokušaje svoga sina da objasni što se one noći dogodilo. Sad kad mu je Sean mogao točno reći, znao je da njegov otac ni na trenutak ne bi prihvatio da ono što dječak govori može imati nekih stvarnih temelja.

Seanu je sad bilo jasno što mu je činiti. Mora se još jednom suočiti sa Sjajnim čovjekom i Zlim stvorom. Još uvijek su ga plašili, ali nekako je znao da nakon što se one noći jednom spustio do najniže točke straha, više ih se nikada neće toliko bojati. Suočio se s njima i ostao živ. I znaoje da to mora napraviti ponovno, samo što će se ovoga puta sukobiti s njima. O tome je ovisila Patrickova sudbina.

Sean je znao da je samo jedna osoba mogla shvatiti s čime su se dječaci suočili. Sean je pohitao šumom. Trčeći cijelim putem, uskoro je lupao o vrata radionice Barneyja Doylea.

Vrata su se otvorila i Barney je pogledao Seana. - Hajde sad, otkud ta galama?

Sean je ispalio: - Barney, to je od Sjajnog čovjeka! Svi misle da smo se ja i Patrick samo razboljeli. Ali to je od Sjajnog čovjeka. On i Zli stvor ušli su nam u sobu s ta dva stvora koji su izgledali isto kao mi i uzeli su Patricka. Uzeli bi oni i mene, ali ja sam imao kamen ... - Sean je stao vidjevši kako se još netko kreće u mraku iza Barneyja. Aggie Grant mu je prišla, zabrinutog lica.

- Što to čujem? - rekla je.

Sean je ustuknuo, ali Barney mu je stavio ruku na rame i rekao: - Sve je u redu, dečko. Uđi.

Sean je dozvolio da ga uvedu u šupu i tamo vidio da se Aggie služi velikom bilježnicom. Pogledao ju je, a Barney je rekao: - Gospođa Grant je svratila na putu do tvoje kuće, da posluša još par pripovjedaka, Seane.

- Što si to rekao o Sjajnom čovjeku, Seane? - upitala ga je strpljivo Aggie.

Sean je pogledao Barneyja, koji nije skidao pogleda s dječaka. Stari je majstor polako rekao: -To je *Amadan-na-Briona.*

Aggie je tiho rekla: - Luda? - Oči su joj se raširile od nevjerice. - Ne misliš valjda ozbiljno. Patrick boluje od groznice.

Barney je prešao rukom preko lica, iskazujući nesigurnost, i zatim progovorio, dubokim i suzdržanim glasom, ali intenzivnog, nestrpljivog, frustriranog tona kakvog ni Aggie ni Sean nisu nikad ranije čuli. - Aggie Grant, postoje istine koje nikad nećeš naći u knjigama, i to je činjenica. Bog ima plan, i samo oni među nama koji su puni oholosti misle da znaju kakav je to plan. Dolaziš mi i tražiš da ti pričam priče o Dobrom narodu ... - Zastao je, kao da ne može naći riječi. - Ali ono što tebi nije jasno je da te priče nisu ... izmišljene. Te se priče pričaju i prepričavaju zato što su poučne. One nas uče kako da živimo s Dobrim narodom. Te su priče prvi puta ispričali ljudi koji su susreli Dobar narod - glas mu se spustio - i koji su taj susret preživjeli.

Aggieno lice jasno je izražavalo nevjericu. - Barney - rekla je tiho, čudeći se - nije valjda da iskreno vjeruješ u stare pripovijesti? - Maska odlučnosti na njegovom licu pokazivala je da odista vjeruje, i jednom je kimnuo glavom. Aggie je pogledala Seana i rekla: - Mislim da bih te trebala odvesti kući.

Sean je ustuknuo, kao da će odskočiti. - Ne! Moram razgovarati s Barneyjem. Molim vas - kumio ju je Sean, ali je Aggie u njegovom glasu čula nešto čudno: tu je bilo još nečeg, nekog osjećaja *zdvojne konačnosti.*

Aggie je opet pogledala Barneyja, ne želeći prihvatiti ni njegovu ni Seanovu izjavu tek tako. - Barney, kakve si ti to priče pričao dečkima?

- One obične - odgovorio joj je iskreno - ali ni riječi o Ludi. Ne bih ja tako plašio momke, a još nisam ni razbistrio što bi taj Zli stvor u stvari mogao biti.

Aggie je opet sjela na Barneyjev stolac, prelazeći očima sa Seana na Barneyja i natrag. Godine rada s učenicima pojasnile su joj

frustracije mladeži koja smatra da ju se ne sluša. Dugo je promišljala, te rekla: - U redu, da čujem.

Sean je rekao: - One noći kad smo se razboljeli, nismo se razboljeli. Sjajni čovjek i Zli stvor ušli su nam u sobu ... - Sean je nastavio i do kraja im ispričao što se te noći zbilo.

Aggie je pomno slušala i, kad je Sean završio, rekla: - Seane, kako je taj Sjajni čovjek izgledao? - Imala je predosjećaj da bez obzira na sve drugo, pred sobom nema dječaka koji samo ponavlja priču koju je čuo jednom ili dvaput, ili priču smišljenu da zavede odrasle, već dječaka koji je otkrivao nešto u što je bio posve uvjeren. Sean je vjerovao da je vidio to što je rekao, i Aggie nije namjeravala odbaciti nešto što mu je bilo toliko važno. Sean je opisao najbolje što je mogao kako je čovjek izgledao, i što je više pričao, više je bivala uvjerena da je ili vidio oživotvoreni mit ili je imao najnevjerojatniju poznatu halucinaciju. Kad joj je odgovorio na sva pitanja, bila je primirena, i govorila je jedva glasnije od šapta. - Barney, ovo je nevjerojatno. Ne vjerujem ni na tren da je to što je dečko vidio odista bio Amadan-na-Briona. Niti ti u to ne možeš nikako vjerovati, zar ne. - Glas joj nije odavao nevjericu, već prije molbu za povratak razumu, molbu da ovaj nemogući opis koji silazi s usana jednog osmogodišnjaka bude pomno uvježban igrokaz, čudna, neukusna i neobjašnjiva podvala. U slučaju da nije, svijet predstavlja strano mjesto kojim čovjek prolazi naslijepo, nesvjestan opasnosti na svakom koraku. Aggieno lice bilo je blijedo kad je rekla: - Zar ne?

Barney je rekao: - Mogu. I vjerujem, Aggie Grant. Nos ti je previše u knjigama, a premalo u stvarnome svijetu. - Ustao je i pokazao kroz prozor. - Tamo ti leži tajna za tajnom i čuda skrivena u čarolijama koje su tako duboke da ih sva vaša znanost ne može opisati. Povijest nam priča o našem dolasku u Irsku: kako su na otoku tada već živjeli Firbolg i Tuatha De Danann, i kako smo njima oteli zemlju. Britanci i njihovi američki potomci predaleko su odlutali od svojih keltskih korjena i Staroga znanja, predanja iz vremena prije nego nas je Crkva došla sve spasiti. Britanci su se izjednačili sa svojim rimskim, saksonskim i normanskim osvajačima, i izgubili su svaki pojam o prošlosti. Puno nas Iraca nije.

- Ali - počela je Aggie.

- Nema ali, zato, ako izvolite, gospođo Agatha Grant - prekinuo ju je Barney, zureći kroz prljavi prozor svoje šupe udaljenim pogledom. - Čuli ste priče koje govore stari. Zapisali ste ih, i baš su vam bile proste i živopisne. Niste jednoga časa pitali nikoga s kim ste razgovarali da li im vjeruje. Jeste li?

Aggie je odmahnula glavom. Tamo gdje je mislila da živi

jednostavni Irac otkrila je da stanuje čovjek s dubokim poštovanjem prema svom kulturnom nasljeđu i nesvakodnevnim poznavanjem jednostavnih narodnih pripovjedaka. Pamtio je sve što je čuo i znao je slušati. I ta je predanja prenosio. Na svoj način, Barney Doyle bio je bard, koji drži na životu prastaru predaju. - Odmah sam pretpostavila ... - slabašno je rekla.

- Da, i tako se to kaže, je li tako? Pretpostavila. Mislite da su stare priče običan mit i legenda. Mi znamo da su istinite - prošaptao je. Ni jednog trena nije odvratio pogled od sve tamnijeg neba vani. - Skoro će nam kiša, rekao bih. - Glas mu se ublažio. - I što bi, onda, vi rekli da vam kažem kako sam ja sam jednom vidio Daonie Sidhe, gdje plešu po humku na mjesečini? Dečko sam bio, ne puno stariji od Seana. Ali nikad neću zaboraviti taj prizor. I prekrasan i prestrašan, radostan i tužan, sve odjednom, takav je bio. Glazba tako slaba da je dašak vjetra, a miris cvijeća ... cvijeća s drugog svijeta. I došle su mi čežnje i žudnje, a i straha u nemaloj mjeri. - Prekrižio se. - I pogibelj za moju besmrtnu dušu.

Često ih se ne da vidjeti, taj Stari narod, Dobri narod. - Strogo je pogledao Aggie. - Ali još ih ima, s nama su. Žive u istom svijetu, i prava je ludost poricati istinu samo zato što vam ne odgovara vjerovati u nju.

Aggie se osjetila bespomoćnom pred samouvjerenošću Barneyjevih riječi.

Sean je rekao: - Molim te, Barney, moramo vratiti Patricka. Gdje da ga nađem?

Barney je zurio kroz prozor dok je poslijepodnevno sunce davalo nebu boju divljih ruža ponad sve gušćih crnih oblaka. - On je s Ludom, momče, i što se svega toga tiče, kao da nam ga ni nema.

- Tko je taj Luda? - upitao ga je dječak, ne mireći se s pomisli da je Patrick nedostupan. Barney ga je pogledao kroz guste obrve, nečitljivih očiju.

Ali Aggie je prozborila. - Tvoj Sjajni čovjek, Seane. Amadan-na-Briona, vođa Tamnih ljudi. On je glavar onoga što Škoti zovu Nenavidnom svitom, zlih pripadnika Sidhe.

Sean, koji se vrpoljio, rekao je: - Ali zašto bi on uzeo Patricka?

Aggie je gledala kako Barney promatra Seana, i potom opet nju. - Zato što su ti oni iskvarena i izopačena družba, Seane. Toliko je jasno, dečka su zamijenili.

- Zamijenili? - rekla je Aggie. - Ali u bolnici je.

- To u toj sobi nije Patrick - rekao je Barney odrešito.

Sean je podigao pogled ka Barneyju i na oči su mu navrle suze. Proželo ga je olakšanje. Napokon je našao nekoga tko to shvaća. Barney je znao da onaj stvor u bolnici koji je izgledao kao Patrick nije bio Seanov brat.

Aggie je ustala. - Ovo je sve za mene previše, Barney Doyle. Neću tu sjediti i slušati te kao da se tu radi o otmici. - Očito su je uznemirile Barneyjeve riječi, i trudila se vratiti pribranost. - Dođi, Seane. Mislim da bi trebao biti doma. Vrijeme se kvari, pa ću te odvesti.

Sean je ustao kao da će šmugnuti ka vratima, ali Barney ga je zadržao stavivši mu ruku na rame.

- Nemoj, momče, trebao bi poći. - Činilo se da Barneyjeve oči svjetlucaju, kao da su na rubu suza.

- Ne može se tu ništa. Ništa ti tu ne možeš. Ne može se nikako po Patricka. - Pričekao je da Aggie uzme svoju torbicu i bilježnicu, i otvorio im vrata. Kad su izašli, Barney ih je oprezno zatvorio. Zatim je tiho rekao: - Prošlo je junačko doba, Seane. Tužno je priznati tako nešto, ali to je istina.

Seanu je došlo da utekne, ali Aggie se cijeloga života bavila dječacima svih uzrasta i temperamenata, i blagim je dodirom po ramenu suzbila poriv na pobunu u inače poslušnom dječaku. Mirno je ušao u njen auto i dozvolio joj da ga odvede kući.

22

Seana su obuzimale mračne misli dok je sunce vani zalazilo iza staroga stabla, bacajući krivudave sjene po zidu. Očajavao je u tišini otkako se dan ranije vratio od Barneyja. Na sreću, majka mu je još bila drijemala kad ga je Aggie dovela doma. Aggie je šutjela cijelim putem kući. Nije ni riječi rekla Gabbie o onome što se zbilo kod Barneyja, kao da bi dala težinu Barneyjevim riječima kad bi pričala o njima. Ali čak je i nekome tako mladom poput Seana bilo jasno da ju je duboko uznemirilo ono što joj je Barney rekao, te je ozbiljno zamolila Gabbie da pazi da Sean ne izlazi dok se posve ne oporavi. Nakon što je otišla, Sean je preklinjao sestru da ga ne oda. Gabbie se složila da ništa ne kaže u zamjenu za Seanovo obećanje da neće izlaziti dok mu Gloria ne dozvoli.

Otac mu se uskoro trebao vratiti na večeru, nakon posjete stvoru kojeg su smatrali Patrickom i provjeravanja nekih stvari s liječnicima. Sean se pjenio vrteći se u krevetu. Imao je još samo jednu priliku da umakne, i znao je da noćas treba nešto poduzeti. Htio je samo dobiti

priliku da opet razgovara s Barneyjem, a ne da mora čekati da svi ostali zaspu. Tada bi mu preostalo premalo vremena, bio je siguran. Nije mu sve bilo jasno, ali dovoljno toga je razabrao da znade da noćas mora nešto napraviti, i što kasnije krene, manje će imati vremena da pomogne Patricku.

Zatvorila su se vrata u prizemlju i Sean je skočio. Sjurio se niz hodnik i stubište do oca. Phil je pogledao sina i osmjehnuo se. - Bok, kompa. Kako je?

Sean se suzdržao da ne djeluje odviše zahvalno. Brzo je zagrlio oca, i zatim mu izložio svoj govor. - Mama mi ne da da večeras idem na zabavu za Noć vještica. - Svojim je tonom dao do znanja da se radi o posve nepravednom sputavanju, i bio je na rubu cendranja.

Phil je polako krenuo ka kuhinji. - Čuj, bit će i drugih zabava i ... pa, mama ti je prilično uzrujana ovih dana. - Stao je i dobro pogledao sinovo lice. Phil se toliko brinuo za Patricka da je gotovo posve zapostavio Seana. Potom je rekao: - A s druge strane, ni tebi baš nije bilo veselo, jel' tako?

Čudan je izraz prešao Philovim licem, i rastvorio je kuhinjska vrata. Gloria i Gabbie zajedno su spremale večeru. Pozdravili su se, i Gabbie je rekla: - Zvao je Jack. Stiže ovamo, mamuran i svakakav. Doći će za sat vremena. - Jack je prošao usmene ispite u petak popodne, i time stekao status kandidata za doktorat. Nazvao je da joj kaže i htio se smjesta vratiti, ali Gabbie mu nije dozvolila, inzistirajući da ode s kolegama s postdiplomskog u proslavu, na tulum koji je potrajao dokasna. Uslijed toga, Jack nije do subote počeo pisati neke radove koji su trebali u ponedjeljak ujutro biti na stolu njegove mentorice. Zbog toga subotnji put u Pittsville nije dolazio u obzir. Gabbie je željela biti s njim, ali je odbila otići i ostaviti Gloriju u tako lošem stanju.

Phil je rekao: - Dušo, mislim da je u redu da pustimo Seana da večeras ode na zabavu.

Glorijina glava se trznula, paničnog pogleda u očima. Prije nego li se stigla usprotiviti, rekao je:

- Već mu je par dana dobro, i koristilo bi mu da izađe. - Sean je uputio Gabbie molećiv pogled, tiho je moleći da ne kaže ništa o njegovom jučerašnjem susretu s Aggie. Gabbie je blago odmahnula glavom i namignula mu, i zatim vratila pozornost salati.

Činilo se da Gloria kani nešto reći, ali se umjesto toga vratila kuhanju, rekavši: - Pa ... nema nikakav kostim.

Sean je uskočio. - Obući ću se u gusara! Mogu staviti maramu oko

glave i zagurati nogavice u čizme za kišu i staviti si jedan tatin remen ovako - pokazao je rukom preko ramena - i Gabbie mi može nacrtati ožiljak ružem. Molim te, mama.

Činilo se da je Gloria na rubu suza, pa je Phil staloženo rekao: - U školi je. Imat će nadzor i vratit će se doma do devet. Može tako?

Gloria se borila sama sa sobom. Nešto ju je gušilo, a nije mogla shvatiti što. Njen je razum govorio da nema nikakve stvarne opasnosti ako dozvoli Seanu da ode na nadziranu školsku aktivnost, ali njen želudac, njen instinkt govorio joj je da ga izlaže strašnom riziku. No, nije mogla te užasne strahove uobličiti u riječi, tako da je na koncu samo kimnula, izduljenog, pepeljastog lica. Sean je skočio sa stolice, vičući: - Hvala, mama! - i izjurio kroz vrata.

Phil je prišao supruzi i zagrlio je. - Odbacit ćemo ga kad budemo išli u bolnicu.

Gabbie je rekla: - A Jack i ja ga možemo pokupiti.

Gloria je načas položila glavu na Philovo rame. Gotovo da je razumjela, shvaćanje joj je ležalo taman izvan dosega: nešto zastrašujuće moćno kretalo se kroz noć, nešto što joj je zarobilo obitelj. Nadvladali su ih drevni misteriji, mračne čarolije i izgubljeno zlato, i stvorovi koji nisu bili od ovoga svijeta. Ta su joj stvorenja uzela jednog sina. I sa stravičnom je sigurnošću znala da će noćas izgubiti drugog. Ali također je znala da nema snage išta učiniti, i oni oko nje, oni koje je najviše voljela, nikad to ne bi shvatili. Svo je ovo znanje bilo iscrpljujuće blizu iskazivoga, ali nešto je priječilo tom znanju da se sažme, da postane dovoljno konkretno da ga može podijeliti s njima. Samo je načas zatvorila oči, i zatim s pomirenim uzdahom rekla: - Gabbie, možeš izvaditi pile kad bude gotovo? Mislim da ću malo prileći prije večere. - Okrenula se od supruga, otvorila vrata hodnika, i otišla.

23

Sean je s roditeljima izašao iz kuće. Bio je zadovoljan svojim improviziranim kostimom. Stara Gabbiena bijela bluza davala je baš pravi dojam, imala je i ovratnik i sve kako treba, a kad su zavrnuli široke rukave izgledala je baš kao gusarska košulja. Traperice su mu bile uvučene u čizme za kišu, a preko jednog ramena visio mu je stari tatin remen pristojno oponašajući opasač za mač. Oko glave mu je u gusarskom stilu bila zavezana crvena marama. Gloria je otvorila vrata auta, podlivenih očiju, ne rekavši ništa kad su ušli. Prespavala je

večeru, ali ustala je da pođe s mužem i sinom. Malo je govorila, samo je uzastopce upozoravala Seana da bude oprezan. Sean to nije zamijetio, jer bio je zauzet molitvama da nitko ne zamijeti kako čudno hoda, jer je u desnoj čizmi skrivao očev srebrni nož za papir.

Phil je poticao vedro čavrljanje, kao da tjera obitelj da bude normalna. Sean je odgovarao na očeva pitanja putem do škole, u neobaveznom razgovoru. Phil je pokušao vratiti se na nekakvo normalno stanje sa svojim sinom - svojim preostalim sinom, pomislio je mračno. Kiša je opet počela, i Phil je rekao: - Trebao si ponijeti jaknu, sine.

- Neće mi biti ništa - tvrdio je Sean. - Od ulice do dvorane je blizu, a čekat ću unutra dok Jack i Gabbie ne dođu po mene.

- Okej, gusarčino - rekao je Phil, isforsirano veselo. Stao je uz pločnik pred osnovnom školom i pogledao kako Gloria izlazi, dajući Seanu da izađe. Kad je prolazio kraj majke, primila ga je i čvrsto zagrlila, i jednom paničnom trenu Sean se plašio da će ga odvući natrag u auto. No samo ga je žestoko zagrlila, ne ispuštajući glasa, te ga zatim bez riječi pustila i ostala stajati u magličastoj kišici gledajući Seana kako odlazi k dvorani. Iznenada se osjetivši melankolično, Phil je osjetio kako mu se suza spušta niz obraz, i pohodio ga je osjećaj da po posljednji put vidi Seana. Odbacio je osjećaj pripisavši ga pretjeranom stresu i iscrpljenosti protekloga tjedna, i nakon što se Gloria vratila u auto, odvezao ih je.

Sean je prilazio dvorani. Druga djeca već su se počela okupljati. Biti će nekih organiziranih aktivnosti, puno paviljona s igrama na sreću - baci novčić i osvoji zlatnu ribicu, strelice i baloni, kolo sreće, bacanje vrećica, i drugim - i besplatna iznenađenja za sve. Također su ih sigurno opskrbili društvenim igrama i pločama kako bi klinci mogli plesati, makar je Sean smatrao da se takvo što više sviđa djevojčicama.

Sean je čuo kako auto njegovih roditelja odlazi i pogledao za njima dok su nestajali iz vida. Visoki oblaci sakrili su posljednje zrake zalazećeg sunca, svodeći krajolik na crnilo i sivilo dok se rominjanje pretvaralo u ozbiljniju kišu. Sean je razmislio: zabava je trebala trajati između šest i devet, tako da sve mora savršeno tempirati. Sean je pogledao oko sebe, priključio se šačici djece kod vratiju i nastavio čekati.

24

Aggie je ulazila u zavoj na Autocesti 117, glavnoj vezi Pittsvillea sa

Saveznom cestom 90 iz Buffala. Zaškiljila je zbog blještećih svjetala automobila iz suprotnoga smjera, odraženih s vlažnoga kolnika. Kiša je prestala, na čemu je bila zahvalna, jer njen se stari veliki Ford ponašao poput bojnog broda na ovim skliskim cestama. Prešla je s državnog autoputa na mjesnu cestu koja je išla k Hastingsovom posjedu.

Kad je prošla podvožnjak, signal postaje s klasičnom glazbom izgubio se, a kiša je opet počela padati svom snagom. Lijevalo je u zavjesama, zastirući sve osim isprekidane žute crte po sredini ceste. Aggie je ubrzala brisače i usporila auto. Imala je dva opasna zavoja prije odvojka do imanja Hastingsovih, i nije bila sasvim sigurna gdje se nalazi. Nigdje nije bilo poznatih obilježja. Bez svjetiljki uz cestu mogla je vidjeti samo prostor pokriven dugim svjetlima njenih farova. Vozila je kroz tunel od mraka. Od udaljenih bljeskova munja radio je ispuštao hrapave zvukove, pa ga je Aggie isključila.

Vozila je neko vrijeme, kad se počela pitati nije li negdje krivo skrenula. Bila je umorna od neispavanosti - prošloga je tjedna provela duge sate u domu Hastingsovih, a također je živjela i s izmoždenošću od brige za Patricka. Od jučerašnjeg razgovora s Barneyjem i Seanom postala je živčana, puna neodređene primirene tjeskobe. Bio ju je mučio neki bezimeni osjećaj. Otkako ju je Mark nazvao znala je ime tog osjećaja: strah.

Aggie je bacila pogled na svog putnika, koji je sjedio pogleda stoički uprtog pred sebe, ništa ne govoreći. Prije manje od šest sati, dobila je poziv Marka Blackmana. Pokušao je nazvati Garyja, ali mladić je nekamo bio otišao preko dana s djevojkom. Mark je probao nazvati Hastingsove, ali telefon je bio zauzet. U očaju, nazvao je Aggie i tim je čudnim i nedokučivim pozivom izdaleka bacio u jedan zastrašujući svijet, svijet kojeg je prvi puta uočila prethodnoga dana, kad je Sean došao u šupu Barneyja Doylea.

Zatim je dobila još jedan poziv, i s uvjerljivošću koju Aggie nije mogla razumjeti, njen ju je putnik natjerao da se odveze u Buffalo i pokupi ga u zračnoj luci, a sve što je Aggie znala o tom čovjeku bilo je da je Nijemac i da kaže da će ga Mark Blackman očekivati kad se pojavi. Aggie nije mogla uobličiti svoju smetenost kad se složila da će otići po ovoga stranca. Neka je sila bila noćas u igri, i taje sila nadilazila njene sposobnosti da je posve shvati, ali mogla je razabrati dio cjeline; vidjela je koliko je ta sila tuđinska, a prepoznavanje te tuđinske osobine uvećalo joj je razumijevanje.

Ono što je naposlijetku shvatila, čak i ako je bilo samo dio veće cjeline, uplašilo ju je, uplašilo je više nego što je mislila da bi išta moglo. Bila je tako zabrinuta zbog prisustva svoga putnika da se

morala natjerati da vodi računa o vožnji. Nagađanja Marka i Garyja o nekoj tajnoj organizaciji kojoj je Kessler pripadao nisu više bila teoretska. Jer jedan je član te organizacije sjedio na suvozačevom mjestu, nakon dugog leta iz Njemačke, a vozili su se k Hastingsovom posjedu po ovoj užasnoj oluji jer je taj čovjek nekako morao tamo stići prije Marka.

Mark nije rekao Aggie gdje je. Možda je zvao iz New Yorka, ili iz Buffala, ili iz Toronta. Možda je doletjeo sat vremena prije ovog čovjeka, iznajmio auto i bio par kilometara pred njima, ili možda vozi brže kako bi ih pretekao. Ali kako god da je stizao, Mark je rekao da je važnije od svega da stigne do Brijega kralja Erla prije ponoći, no nitko ne bi smio znati da dolazi. I premda Mark ništa nije o tome rekao, Aggie je shvatila da mu je život u opasnosti.

I premda je obećala da neće ništa reći o Markovom povratku, ovaj joj je stranac nadvladao volju, natjerao je da dođe po njega, kaže mu što znade, i dovede ga da nađe Marka. Sada je svaka sjenka skrivala opasnost, svako mračno mjesto prijetnju uništenja.

Aggie je razmišljala o tome što znači znanje i nikad prije shvaćena mudrost stare poslovice 'neznanje je sreća'. Opasnost od uličnog lopova nije bila stvarna jednom seoskom momku, dok je u gradskom žitelju stvarala strah. To je bila cijena znanja. Sada su opasnosti koje bi Aggie bila još prije par dana odbacila kao fantastične i nemoguće bile opipljiva prijetnja, užasno stvarna. Osjećala se jednako kao što bi se i onaj seoski momak da se iznenada zatekne u uličici s pištoljem mahnitog narkomana uperenim sebi u glavu.

Aggie je žalila što nije ušla u trag Garyju prije nego se odvezla u Buffalo, da mu kaže da je dočeka u Hastingsovoj kući. Ali ovaj je čovjek nekom snagom svoje volje to spriječio. Odlučila je da će nazvati Garyja čim stigne onamo - pod uvjetom da joj njen putnik to dozvoli. Bacila je pogled ka njemu. Progovorio je s njom jedva tucet riječi, sve s jakim njemačkim izgovorom, otkako ga je našla na aerodromu. Izgledao je posve poput poslovnog čovjeka iz nekog malog mjesta, debeljuškast, proćelav, odjeven u jeftino, zgužvano odijelo. Znala mu je samo ime, August... i još nekako. Čvršće je stegnula volan. Plašila se, jer makar je čovjek izgledao bezopasno, zračio je onom tuđinskom snagom koju je cijele noći osjećala.

Aggie je nekoliko puta trepnula, pitajući se gdje je. Zatim je vidjela prvo poznato obilježje - sandučić za poštu Lonnyja Boggsa. Hastingsov je posjed dva imanja dalje. Oprezno su prošli prvim zavojem na cesti, no stižući do drugog, vozila je brže. Potiho je obavijestila svog putnika da su skoro na odredištu. Čovjek je odgovorio kratkim roktanjem, koje je možda glasilo *"Gut"*. Kad je Aggie izašla iz zavoja, bljesak munje

obasjao je cestu.

Nešto je skočilo preko ceste iz šume. Jedan je časak Aggie pomislila da je to jelen, jer je vidjela par rogova. Trenutak potom, mahnito je okretala volan, jer je stvorenje stalo nasred puta, preprečujući joj prolaz. Auto se zanio i Aggie je nagonski stala na kočnicu dok je njen putnik zaprepašteno psovao na njemačkom. Odjednom se auto počeo nekontrolirano okretati, a Aggie se bezuspješno trudila ovladati njime.

Aggie je imala dojam da se sve odjednom stalo kretati ustranu. Na sekundu, farovi auta obasjali su ono što je stajalo na cesti, i Aggie je vidjela obličje koje sjedi na konju. Kako se auto vrtio, Aggie je nakratko pomislila da su možda Jack ili Gabbie izašli jahati po kiši, pa je, kad se auto okrenuo puni krug, lik bio opet vidljiv u snopu svjetlosti auta. Nisu to bili Jack ili Gabbie. Konj je bio nemoguće bijel, gotovo je sjao na kiši, a griva i rep gotovo su mu se žarili u zlatnim odsjajima, a jahač nije bio čovjek. Na ramenima mu je čvrsto počivala zlatna kaciga s rogovima od slonovače, a iz otvora kacige jedno je lice neljudskih crta promatralo auto koji se izmakao kontroli. Njegovo je okretanje promatrao par očiju koje su sjale vlastitom svjetlošću. Aggie je otvorila usta zavrištavši od strave, više zbog izvjesnosti spoznaje onog s čime je u tom času došla oči u oči, nego zbog straha od nesreće. Kroz vlastiti strah nejasno je bila svjesna da njen suputnik viče, ali ne toliko od straha koliko iz ljutnje i upozorenja. Aggien um pobunio se protiv istine koju je vidjela, premda je znala o čemu se radi, i sklopila je oči i privila se uz volan kad se auto počeo prevrtati.

Kad je Aggien auto sišao s puta i zabio se u drvo, jahač je zabacio glavu i zaurlao neljudskim smijehom. Buku sudara prigušio je gusti pljusak.

Aggie je nepomično sjedila, dugu minutu u šoku, i zatim protresla glavom da je razbistri. Oči su je pekle i obrisala ih je. Ruka joj je dotakla nešto toplo, i znala je da krvari. Pogledala je suputnika i vidjela da se čovjekova glava razbila o suvozačev prozor, raspuknuvši staklo. Krv mu je obilato tekla čelom, ali je zbog praznog, opuštenog izraza lica staklenih očiju Aggie znala da je čovjek mrtav.

Nekako je auto uglavnom pao uspravno, usmjeren ka cesti dok je ležao na nasipu. Aggie je uzalud pokušavala otkopčati svoj sigurnosni pojas, ne mogavši natjerati prste da stisnu jednostavan gumb. Kroz prozor po kom je tukla kiša vidjela je kretanje. Kako se trudila osloboditi, spopali su je valovi mučnine, i srušila se u vrtoglavici, oslanjajući se na vrata, sve mutnijeg pogleda.

Aggie je sklopila oči i od toga se mučnina pogoršala, pa se natjerala da se prene i otvori ih. Osjećala je čudnu ravnodušnost i

upitala se umire li to ona. Na cesti je mogla razabrati jahača, nejasan lik u tami, i osjećala je na sebi zloćudan pogled stvora.

Kad je stvorenje podbolo konja i krenulo ka olupini, Aggie je osjetila kako joj snaga kopni i znala je da će uskoro umrijeti. Jahač je znao da dolaze, i znaoje da mu je Aggien putnik neprijatelj. Stare pripovjetke koje je pamtila, pripovjetke za koje je sad znala da su, kako je Barney rekao, istinite priče, te su je stare pripovjetke uvjerile da to prema njoj laganim kasom jaše sama propast. Aggie je shvatila da ju je strah napustio s izvjesnošću smrti, ali duboko je žalila zbog cijene koju će uskoro ostali biti prisiljeni platiti.

Zatim su noć obasjali bljeskovi crvenih i plavih svjetala kad je novi auto izašao iz zavoja, auto kotarskog šerifa. Aggie je vidjela kako jahač okreće svoga hata i goni ga natrag u šumu. Kako se mrak počeo skupljati oko Aggie, bila je izdaleka svjesna pirlitavog zvuka policijskog radija. Pomislila je da je netko s imanja Lonnyja Boggsa sigurno čuo sudar i pozvao policiju. Aggie je povikala i glas joj je zvučao slabo i udaljeno u vlastitim ušima. Borila se da ostane pri svijesti, jer je preostalo tako malo vremena, tek par sati.

Dok se tama sklapala oko nje, mislila je da čuje kako se približava još jedan auto, zastaje, i vrata mu lupaju. S velike je udaljenosti čula glas, Markov glas, kako zaziva njeno ime. Zadnje su joj misli bile *Jadni, jadni Patrick.* Zatim je utonula u tminu.

25

U sedam i trideset Sean je otišao do vratiju dvorane i pitao g. Hanesa, koji je predavao trećem razredu, smije li otići do zahoda. Učitelj je odsutno kimnuo, jer klinci su izlazili i ulazili cijele večeri. Nekoliko dječaka bilo je na toaletu, i Sean je namjerno otišao sjesti na školjku, sjedio s hlačama oko gležnjeva koliko je procijenio da treba, i zatim otišao. Umjesto da se vrati u dvoranu, skočio je u sporedni hodnik, te otrčao u suprotnom smjeru od dvorane, ka knjižnici. Prisjetio se da je jednom čuo kako za vrijeme školskih aktivnosti vrata postavljaju tako da se mogu otvoriti iznutra, makar su izvana zaključana. Sean je došao do izlaznih vrata pokraj školske knjižnice, tiho pritisnuo široku kvaku, i vrata su se otvorila glasno škljocnuvši. Sean je uspio pobjeći. Za koju minutu već je trčao parkom u smjeru Barneyjeve šupe.

Opet je kišilo, jako i studeno. Sean je bio mokar i smrznut kad je stigao do kolibe. Lupio je šakom o vrata, vičući Barneyjevo ime.

Nakon cijele vječnosti, otvorila su se vrata i Barney je stajao pred njim, držeći bocu Jamesonova viskija u ruci, očito na dobrom putu da se napije. Majstor mu je rekao: - Ah! Došao si po slatkiše, Seane Hastings? Ja ti tog nemam, kao što sigurno znaš. Udi, onda, jer ćeš sigurno navući smrt na sebe ako budeš samo tako stajao i piljio. - Dječak je ušao, a Barney je potražio prilično čist ručnik i dobacio mu ga, pa se Sean obrisao što je bolje mogao. - Blesavo je što to radiš, trčkaraš po kiši bez kabanice, Seane, a tek što si prebolio groznicu.

- Barney, moram naći Patricka. Rekao si da Dobar narod noćas odlazi!

- Istina. Na prvi otkucaj ponoći, oni se spremaju, od prvog do zadnjeg, i odlaze. A na dvanaesti otkucaj više ih nećeš vidjeti, jer će naći neku parcelu šume Bog zna gdje, i neko drugo nesretno naselje da ga maltretiraju. Dao Bog da odu Englezima. - Nazdravio je tome bocom viskija i otpio iz nje. Upirući u dječaka još uvijek čvrst pogled, rekao je: - Onda, jesi li ponio srebrnu strijelu i luk, ili srebrni mač, kako sam rekao tvom bratu?

Sean je posegao u saricu svoje čizme i izvadio srebrni nož za papir. - Imam ovo.

Barney se polako spustio na koljena pred dječakom. Uzeo je perorez i razgledao ga. Bio je srebrn. Gledao ga je, kako se činilo, dugo, te zatim podigao Seana. Ispustio je blagi uzdah. Suze su mu navrle na oči kad je drhtavom rukom posegnuo za dječakovim ramenom. - Znači, zarekao si se to napraviti?

- *Moram,* Barney. Patrick će noćas otići s njima, zar ne?

Gotovo šaptom, Barney mu je odgovorio: - Nego što, i izgubit ćemo ga za sva vremena, jer su mali izgledi da opet nađemo Dobar narod. Vidio sam ih jednom i onda još jednom u životu, i u međuvremenu je prošlo dobrih pedeset godina. A većina ih uopće nikad ni ne vidi u svom smrtnom vremenu. Ali to je strašna i opasna stvar koju ti predlažeš, Seane Hastings. Tvoji bi roditelji mogli noćas oplakati dvojicu sinova. Jesi li se pomirio s time?

Sean je odsječno kimnuo glavom, i zatim rekao: - Gdje je Patrick?

Barney je ustao, uzimajući nož za papir sa sobom. Okrenuo se i uzeo brus kojeg je koristio za škare, kose i noževe, i stao oštriti sječivo noža, posebno mu nastojeći dati opaki vrh. Kad je bio zadovoljan što je priručni bodež oštar koliko je moguće, vratio ga je Seanu. Barney je s kuke skinuo kaput, stavljajući napola praznu bocu viskija u jedan veliki džep i dugačku vodootpornu baterijsku svjetiljku u drugi. S police je skinuo malenu staklenku i iz nje istresao sve vijke. Potražio je poklopac i našao ga, a zatim je stavio na mjesto. - Onda, ako si se

zarekao, najbolje ti je da odeš naoružan svime što nađeš. Dođi brzo sa mnom, jer imamo malo vremena, zaista. - Krenuo je, pa se nečeg sjetio. Otvorio je ladicu i prekapao po njoj dok napokon nije izvukao krunicu i križ. - Ima tome davno kako sam imao na umu da se molim, Seane, ali noćas ću nadoknaditi te izgubljene dane.

Barney je izveo dječaka iz šupe, zalupivši vratima za sobom ali ne trudeći se zaključati ih. Napola je trčao, napola hodao, koliko god su ga stare noge mogle brzo nositi, dok je Sean pocupkivao uz njega. - Prvo - rekao je Barney - moramo otići do crkve Svete Katarine.

Požurio je sa Seanom do velike crkve u Trećoj ulici, četiri bloka udaljenoj od parka. Gurnuvši velika vrata, prošaptao je: - Sutra su Svisveti, i ima ljudi koji se mole, pa tiho hodaj. - Poveo je dječaka kroz predvorje crkve do škropionice sa svetom vodicom pripravljenom za pastvu. Barney je odvrnuo poklopac, napunio teglu i brzo je opet zatvorio.

Pokazavši mu da bude tih, Barney je poveo dječaka glavnom lađom. Prošli su par tihih molitelja koji se nisu trudili podići pogled k Barneyju i Seanu, koji su išli k prednjem dijelu crkve. U poprečnoj je lađi stajao kip Djevice, pred kojim su gorjeli deseci svijeća. Barney je došao pred oltar i kleknuo, prekriživiši se, i Sean je napravio isto. Zatim je otišao do oltara Djevice i prokopao po džepovima tražeći novčiće. Ubacivši par velikih kovanica od dvadeset pet centi, uzeo je svijeću i dao je Seanu. - Upali je, i dok to radiš, moli se Gospi da te čuva, Seane. Ovakav poduhvat mora biti posvećen, ili će biti osuđen na neuspjeh. Razumiješ li me?

Sean je kimnuo. Roditelji mu nikad nisu išli u crkvu, ali baka O'Brien ga je znala odvesti. Upalio je svijeću i postavio je pred kip Djevice. Sklopio je oči i tiho rekao: - Molim te, Gospo, pomozi mi da nađem Patricka i vratim ga živog i zdravog.

Barney je dugi tren proučavao maloga dječaka, s odobravanjem u očima. - Poštenije se pomoliti nisi mogao, zaista. Sada moramo požuriti.

Poveo je dječaka niz prolaz, kraj ispovjedaonica. Kiša je pljuštala po njima kad su izašli iz crkve i hitro krenuli niz ulice, kraj Barneyjeve kolibe, sve do šume. Barney je izvadio baterijsku svjetiljku i uključio je. - Odavde moraš dobro slušati, jer ti je put pogibeljan. Ako se izgubiš, izgubit ćeš se zasvagda. Razumiješ li me?

Sean je progutao strah i kimnuo. Barney je pomireno uzdahnuo. - Onda slušaj: put do zemlje Dobrog naroda leži pod brijegom na tvom posjedu.

- Pod Brijegom kralja Erla - rekao je Sean.

- Tako ga je zvao Nijemac. Pravi je to vilinski humak, nema sumnje. - Polako su hodali među drvećem, duž staze kojom su dječaci odlazili u park i vraćali se iz njega. Sean je znao put i bez problema je slijedio Barneyja. Polupijani Irac nastavio ga je podučavati. - Okrenut ka zalazećem suncu, devet puta ga obiđi udesno - obratno od kazaljke, momče - dok ne nađeš ulaz u zemlju Dobrog naroda. - Protrljao je lice, tjerajući davno zaboravljenu predaju da izađe na površinu. - Kada prođeš špilju, naći ćeš put.

- Kao Cestu od žutih ciglica?

- Možeš ga i tako zamisliti, momče. Ali neće biti žut. Ali ako kažeš: 'U ime blaženog Svetog Patrika, blažene Gospe, i u ime Gospodnje, pokaži mi put', naći ćeš vodiča.

- Vodiča? Koga?

- Ne znam, momče, jer su priče zbrkane. Možda bude gavran, kojeg se moraš paziti, jer je on lukav i prijetvoran vodič koji će te pokušati odvesti ukrivo ako ne ga budeš držao na oku i zapovijedio mu da ti ne laže. Možda bude muško ili žensko, koje će govoriti stranim jezikom i možda te pokuša obmanuti. Ili možda bude dijete. Ali najvjerojatnije će biti kugla od zlatnoga svjetla. Ili tako kažu legende. Slijedi je. Ne smiješ silaziti s puta osim kad slijediš vodiča. Ne smiješ zastati dulje nego da dođeš do daha, jer ćeš izgubiti svoga vodiča. I ne smiješ vjerovati nikome koga sretneš, ma koliko lijep bio. - Razmislio je, i dodao: - Osim jednog. Možda bude jedan čovjek, zvan Istiniti Tom, tako kažu priče. On ne može lagati, pa ako ga sretneš, možeš biti siguran da će ti odgovoriti po istini. Znat ćeš ga po govoru, jer on je Škot, što znači da je skoro Irac. - Zatim je, slegnuvši ramenima, dodao: - Barem nije Englez.

Sean je kimao, ali počeo se osjećati shrvan golemošću svoga poduhvata. Samo je pamtio što Barney govori, i otkrio da je usredotočenost na dugi popis stvari koje mora i ne smije raditi dobar način za zanemativanje straha.

- E sad, duž puta ćeš možda vidjeti čudesne i prekrasne prizore, ali nikad, nikad ne silazi s puta, osim kad to zatraži tvoj vodič. Bit će tamo kuća svjetlosti i glazbe, i jedna kojoj su kutovi moćna stabla, viša od crnogoričnih. Poželiti ćeš ući, ali nemoj. Možda više ne izađeš. - Barney je odvratio glavu kao da želi nešto vidjeti u noći, i iz podlivenih su mu očiju stale teći suze. - Toliko je priča, momče, a ja ih se ne mogu sjetiti ni desetine. Ah, kamo mi je utekla pamet? Ne sjećam se. - Posebno je istaknuo: - Seane, što god se dogodilo, upamti ovu jednu stvar. Ne silazi s puta, osim kad to zatraži onaj vodič kojeg ti Bog pošalje.

Prišli su stražnjoj strani brijega, i Barney je poveo Seana uz obronak, osvjetljavajući mokro tlo. Sagnuo se i otrgnuo busen trave.

- Što to radiš? - rekao je Sean.

- Omogućavam ti da vidiš ono što je stvarno - odgovorio mu je Barney, pružajući šaku da je Sean vidi. - Djetelina.

- To je lisnata trava - rekao je Sean.

- A što ti misliš da je djetelina, Seane Hastings? Vražji kalifornijski kaktus? - Odvrnuo je poklopac tegle sa svetom vodicom. Zgnječio je djetelinu na poklopcu, držeći otvorenu staklenku pod kaputom. Dodajući malo svete vodice, palcem je promiješao kašicu. - Vjerujem da čista Božja kiša neće ovo previše razrijediti - prošaptao je, napola moleći se. Pokazao je Seanu da mu priđe i umočio palac u zelenkastu kašu. - Sklopi oči - kazao mu je. Svojim je namočenim palcem lagano prešao preko Seanovih kapaka. - Pokrij rukom oči, tako da ti kiša ne spere namaz.

Sean je napravio kako mu je rekao. Barney je žurno izgovorio: - Blaženi Sveti Patrik, čuvaj ovog dečka i daj da mu oči razluče što je istinito, a što nije. Amen. - Seanu je rekao: - Bez soka djeteline pomiješanog sa svetom vodicom ne bi se mogao oduprijeti njihovim obmanama. Vilin-kamen će ih priječiti da stave ruku na tebe, momče, a ovo će ti čuvati um od njihovih opsjena i čini, ali samo dok ga ne spereš. Upamti, puno je toga lijepog ali lažnog u zemlji Dobrog naroda. Budi oprezan. - Ispraznio je poklopac i čuvajući svetu vodu, kišnicom ga isprao od mrlja. Kad je bio uvjeren da je očistio poklopac od strane tvari, ponovno je zavrnuo poklopac na staklenci.

Pružio je staklenku Seanu i odveo ga k Trolovu mostu. - Kada stigneš na kraj puta, susrest ćeš Ludu. - Barney je stao pred izgorjelim hrastovim panjem pod kojim je Jack našao zlato. Barney je kleknuo, ne mareći za blato, i čvrsto primio Seanova ramena. - Dobro slušaj ako želiš imalo nade za svog brata ili sebe. Zovu ga Luda, jer mu je to ime na starome jeziku, ali ne smiješ misliti da je on blesavac ili lakrdijaš. Na starome jeziku 'ludom' zovu onoga koji ne mari za opasnost: raspuštenog, bezumnog lupeža kog nije briga za pogibelj, koji će se usuditi napraviti stvari koje nitko priseban ne bi. A ovaj je Luda nezamislivo opasan. Razumiješ li ti što ti ja govorim, Seane Hastings?

Sean je kimnuo, ali bilo je očito da ga zbunjuje puno toga što mu je Barney ispričao. Barney je potom rekao: - Dobro onda, samo upamti da nakon vraga nitko nije opasniji od Lude, i on će baš tebe snaći. Sad slušaj što moraš napraviti, momče. Moraš ga nazvati njegovim pravim imenom, Amadan-na-Briona. Reci to ime. - Sean je ponovio ime, i Barney je rekao: - Ne, to nikako nije dobro. - Natjerao je Seana da ga

desetak puta ponovi dok nije bio zadovoljan dječakovim izgovorom.

Barney je bacio pogled ka brijegu, crnoj sjeni koja se uzdizala kroz raskidanu tminu stabala. - Kad mu izgovoriš pravo ime, imat ćeš moć nad njime. Ne veliku, ali dovoljnu. Zapovijedi mu u ime našeg blaženog Gospodina Isusa da ti vrati brata i pusti vas da slobodno odete. Moraš naložiti i njemu i njegovim podanicima da vas puste da neometano otiđete. On to mora napraviti. Ali budi oprezan kako to govoriš, momče, jer smiješ mu narediti samo jednom. - Barney je rekao Seanu što točno treba reći, a zatim mu se lice smrklo. - Volio bih da znamo kakva bi to zvjerčica taj tvoj Zli stvor mogao biti, ali ne znamo, tako da nema smisla da time razbijamo glavu. Ako dođe, dođe. Zbog vilin-kamena će zazirati od tebe, ali moraš zaštititi Patricka. Tu će ti pomoći bodež i možda sveta vodica. Ovi stvorovi su oni koji su ostali postrani kad je Sotona poveo svoju legiju u pobunu protiv našeg Nebeskog oca. Pošto nisu bili dovoljno pravični da bi ostali u Raju nebeskom ali ni dovoljno zli da bi zaslužili pakao s đavlom, stavljeni su u ovaj međusvijet. Ipak, skloni su izbjegavati svete stvari, pa uzmi vode koliko moraš, ali sačuvaj si dio. To je izuzetno važno. - Barney je čvrsto stisnuo dječakova ramena, da bi njegove riječi ostavile što jači dojam. - Nakon što nađeš svoga brata, moraš mu smočiti glavu svetom vodicom i napraviti mu znak križa na čelu i reći: 'U ime Gospodnje, slobodan si.' Ponovi. - Sean je ponovio i isprve uspio.

- Nemoj ovo previdjeti od uzbuđenja toga časa. Jer dok to ne napraviš, Patrick će biti Ludin sluga, i možda će se boriti da ostane s njim. Nakon toga morate brzo otići, jer ako Luda uspije naći bilo kakav način da vas slijedi, ako ikako može zaobići tvoju naredbu da vas neometano pusti, to će i učiniti. A ako dođe za vama izvan brijega, može vas opet uzeti. A onda bi to bilo za svagda. Nitko ga izvana ne može nadvladati, osim pravog barda ili nekog drugog čarobnjaka, a niti ti niti ja nemamo dara za bacanje čini. Zato mu naredi da ostane tamo kad ti oslobodi brata, jer nakon ponoći će morati otići. A sad, zadnja stvar: *Ne zastaj zbog odmora,* čak ni ako ti vodič dozvoli. Vrijeme tamo nije kao što je ovdje. Stani i odspavaj i probudit ćeš se za više godina, stariji samo za jednu noć, ali bez ikakve nade u povratak, i odviše dalek da bi te se našlo. Zato budi budan i u pokretu.

Suze su ispunile Barneyjeve oči kad je rekao: - Ah, pogibeljan si put odabrao, Seane. Samo hodaj, imaj na umu što sam ti rekao, i ne vjeruj nikome osim Istinitom Tomu ako ga slučajno sretneš. Kad se vratiš, izađi iz špilje i okreni se ulijevo - kao kazaljka - oko brijega devet puta i bit ćeš tu. Moraš izaći iz brijega do ponoći, inače tko zna gdje ćeš izaći. - Glas mu se smekšao, i čvrsto je zagrlio dječaka. - Da sam ja muškarac, a ne stara pijana propalica ja bih otišao u ovaj boj umjesto da stojim postrani kao kukavica dok jedan dječak odlazi to

napraviti. Dobar si ti i hrabar momak, Seane O'Brien Hastings, makar si samo napola Irac. Idi sada i brzo se vrati, čuvali te blaženi Sveti Patrik i blažena Djevica Marija.

Prekriživši se, i pogurnuvši ga, otpravio je Seana. Dječak se okrenuo k brijegu. Krenuo je sebi udesno i posve obišao brijeg. Nakon osmog je obilaska nestao Barneyju s očiju. Stari je majstor nastavio klečati u blatu, i izvadio je krunicu i po vikao u mrak. - Molim se za tebe, Seane Hastings. Molim se Svetom Judu, zaštitniku nemogućih pothvata, i našoj Gospi, i Svetom Patriku ... i čak onom Englezu, Svetom Jurju, nek ti vodi bodež ako zatreba. - Glas mu se ublažio, i dodao je: - I ne odlazim do dvanaestog otkucaja ponoći, dragi hrabri momče. - Ne obazirući se na kišu koja je pljuštala po njemu, ni na blato u kom je klečao, Barney Doyle se stao moliti. I molio se usrdnošću koju nije osjetio otkad je bio mali.

Sean se udaljio od Barneyja, štiteći si oči od snažnoga pljuska. Bio je svjestan svega oko sebe, bubnjanja kiše u stablima i čudnog odjekivanja zvukova oko sebe. Zrak je prožimao rezak i mokar miris borova, tako intenzivan vlažni šumski vonj da je opio Seana dok ga je udisao. Osjetio je i čuo šljapkanje ljepljivog blata koje je nevoljko otpuštalo njegove gumene čizme za kišu. Gabbiena bluza lijepila mu se za tijelo, i osjećao je studene dodire vjetra. Izbacio je ove brige iz svijesti i pokušao se sjetiti svega što mu je Barney rekao dok je obilazio brijeg, izlazeći Barneyju iz vidokruga.

Pri trećem obilasku, kiša je stala, pa je spustio ruku jer više nije morao štititi travnate mrlje na očima. Vidio je da Barney čudno izgleda, kao da ih razdvaja neko čudno jantarno staklo. Pri četvrtom, postalo je toplije. Pri šestom, djelovalo je svjetlije.

Pri sedmom obilasku, brijeg je svakako bio osvjetljeniji, dok je okolna šuma zapala u neprozirno crnilo, tako da više nije vidio Barneyja kako kleči. Vjetar je bio udaljeni šapat, a vonj borovine i mokra tla tek nejasna uspomena.

Pri osmom obilasku, brijeg je bio otok u prostoru, bez naznake okolnog krajolika. Nikakvo svjetlo ni zvuk nisu postojali izvan brijega.

Pri svom devetom obilasku brijega, došao je do grotla špilje. Kroz njega se vidjelo vrlo udaljeno svjetlo.

Sean je zastao, duboko udahnuo, i ušao u brijeg.

27

Sean je zakoračio u špilju na Brijegu kralja Erla. Isprva oprezno, sišao je niz dugački tunel, pipajući put u tami. Odjednom je pao prema naprijed, kao da je zakoračio u golemu rupu. Načas je vrisnuo od straha kad mu se želudac zgrčio. Potom je nenadano stajao na čvrstome tlu. Opet je zavrištao kad je doživio stresnu promjenu smjerova. Kao da se svijet zaljuljao za devedeset stupnjeva; padao je, i onda odjednom stajao uspravno kad se sila teža zakrenula s njim.

Sean je znao da je negdje drugdje.

Nije vidio ništa izuzev blage svjetlosti na suprotnome kraju tunela. Tjerajući se da prestane plakati, tapkao je po pomrčini dok nije našao svoj bodež. Provjerio je svetu vodicu i s olakšanjem otkrio da mu je staklenka još uvijek na sigurnom u košulji. Sean je duboko udahnuo, i zatim si rekao: - Tišina, cmizdro. - Osjećajući se bolje od tog prijekora,

nastavio je put.

Činilo mu se da dugo hoda niz mračni tunel, okružen bogatim, pljesnivim mirisima vlažne zemlje. Nakon subjektivne vječnosti, vidio je kako se daleko zlatno svjetlo polako povećava. Otišao je do njega i izašao iz špilje na obronku brijega.

Sean je izdahnuo dok su mu oči upijale tuđinski krajolik koji se prostirao pred njim. Stabla odviše savršena da bi postojala na zemlji njihala su se na nježnom povjetarcu pod nebom napola modrim, a napola crnim. Bio je dan, ali nekako jezovito, jer je svjetlo dopiralo iz svih smjerova umjesto iz jednog izvora, i imalo tek četvrtinu normalnog sjaja. Bilo je kao magličastog dana na plaži, bez blještavila. I bilo je nečega zlatnog u svjetlu, nijanse boje šampanjca koja je nježno mijenjala doživljaj očiju. Sve što je Sean vidio djelovalo je tamno, ali mogao je vidjeti sitnice.

Dječak se načas stresao i savladao svoj prvi napad panike. Nije očekivao ništa ovakvo. Mislio je da će doći na neko disneyjevsko mjesto, obojano svijetlim bojama jarkih nijansi. Namjesto toga, gledao je u zemlju polutonova, zlatnih izmaglica i mekih dimova, svake boje srezane i utišane kao da ih gleda kroz sive naočale. Mjesto je bilo magleno, ali ta se magla nije vidjela. Svjetlost je dolazila nježno, kao da su za svjetlost ovdje važila drugačija pravila. Nema sunca, pomislio je Sean; nikad.

Staza, ili prije cesta, pružala se od njegovih nogu u daljinu. Bila je izgrađena od kamena, svijetla, gotovo bijele boje. Stajao je i nije se mogao pokrenuti. Pogledao je u daljinu i vidio kako neki ljudi izlaze iz tamnijih mjesta među stablima pri rubu livade. Nije ih vidio trenutak ranije. Krenuli su k njemu, kao da se igraju, pokazujući na njega i razgovarajući na nekom nepoznatom jeziku. Seanove oči zaprepašćeno su se otvorile kad su prišli dovoljno blizu da ih dobro vidi. Bili su svakojako odjeveni, od gotovo posve nagih, do prekrivenih od glave do pete bogato izvezenim povijesnim odorama finoga tkanja i složena stila. Ali svi su imali zelenu kožu. Vjetar je donosio jedva čujan smijeh, i Sean se stresao. To nije bio mahniti smijeh Lude, ali ni u ovome zvuku nije bilo ničega ljudskog.

Sean je progutao vrtoglavu strepnju i rukom opipao mrlju na svom desnom kapku. Osjetio je da je kaša još tamo, pa ako mu je Barney točno rekao, prema njemu odista trčkaraju zeleni ljudi. Progutao je poriv da vrisne i izgovorio riječi koje ga je Barney prisilio zapamtiti. - U ime blaženog Svetog Patrika, blažene Gospe, i u ime Gospodnje, pokaži mi put. - Glas mu je bio visok, napet od straha, ali nekako je uspio glasno izgovoriti riječi.

Istoga se časa u zraku začelo zujanje, i zeleni su ljudi idući prema

njemu zastali. S udaljenoga kraja staze pojavio se neki predmet i pohitao k njemu. Majušno je sunce jurilo k Seanu, ali kako se približavalo vidio je da je sjajno samo u odnosu na prigušeni krajobraz u kom se zatekao. Bila je to kugla zlatnoga svjetla koja se brzo vrtjela, tako da se na njenoj površini nije mogla uočiti nikakva osobina ili potankost. Zeleni su ljudi međusobno tiho razgovarali, pokazujući na dječaka i zlatnu sferu. Žurila je k njemu glasno zujeći, i napokon je zastala, lebdjeći pred dječakom. Sean je rekao: - Jesi li ti moj vodič?

Kugla je kimnula gore-dolje, kao da potvrđuje što jest, i Sean je rekao: - Pomozi mi. Želim naći svoga brata, Patricka. Luda ga je uzeo.

Činilo se da se kugla načas ekscentrično zavrtjela, kao daju je spopao strah, ali nakon tog časovitog čudnog kretanja zaobišla je Seana i počela ići niz cestu. Sean je duboko udahnuo, shvatio da su mu obrazi suzni, i obrisao ih. Pokazujući odlučnost koju nije osjećao, krenuo je stupati za kuglom koja je polako išla, odlučan slijediti je do kraja potrage. Zeleni su ljudi šutjeli dok je dječak prolazio kraj njih. Činilo se da ih ovo što su vidjeli nije uznemirilo, ali izgubili su svoje veselo raspoloženje na spomen Ludinog imena, i maknuli su se Seanu s puta, dajući mu da neometano slijedi svoga vodiča.

28

Činilo se da nema vremena. Barney je nešto spomenuo o ovome, ali Sean se nije mogao sjetiti što je rekao. Sean je osjetio blagu prazninu u želucu i poželio da je ponio nešto za jesti, možda sendvič s maslacem od kikirikija. Ali nije se ni on mogao svega sjetiti. Čvrsto je stisnuo svoj srebrni bodež u desnoj ruci i išao za zlatnom svjetlosnom kuglom. Pokušao je razgovarati sa svjetlom, ali ostalo je nijemo. Krajolik kojim su prolazili jezovito je oduševljavao osjetila, šumovit kraj mračne i tuđinske ljepote. U blizini su protjecali potoci kristalne vode, i Sean se pitao je li ta voda pitka. Barney nije ništa rekao, ali Sean je smatrao da mu je najbolje da pričeka dok bude posve primoran nešto popiti.

Kugla se kretala neobičnim ritmom, njišući se lijevo-desno nad putem, gotovo kao da pleše ili skakuće. Sean je šutke napredovao po sredini bjeličastog kamenja.

Nakon nekog dugog i neizmjerenog vremena, Sean je u daljini ugledao dvorac. Pomislio je da im je trebalo jako dugo da mu priđu, jer je bio vrlo velik i polako se povećavao dok je išao ka njemu. Izlazeći iz jednog zavoja na cesti, Sean je vidio kako kraj puta sjedi neki čovjek. Smjestio se na velikoj stijeni koja se nalazila na križanju

bijele staze s manjim putom koji je vodio ka pomičnom mostu dvorca.

Dječak se okrenuo kako bi bolje pogledao dvorac u izmaglici, i koliko se god trudio samo je uočio da se radi o golemoj građevini, zidova koji su djelovali više stakleni no kameni. Na dalekim su tomjevima vrli stjegovi lepršali na čudnovatome vjetru i kretali su se ljudi, premda Sean nije mogao razabrati jesu li to odista ljudi. Od ovdašnjega je svjetla sve udaljeno djelovalo čudno. Dvorac se uzdizao nad plažom, ponad obale velikoga jezera ili zaljeva. Sean se pitao kako sve do sada nije mogao vidjeti tako veliku vodenu površinu. Bacio je pogled na suprotnu stranu dvorca i vidio da se obala brzo obavija izmaglicom, koja blijedi u srebrnkasto i zlaćano svjetlo. Drhtaj je prožeo Seana dok se trudio shvatiti što je to što vidi. Činilo mu se poput televizijske slike na kojoj se prizori pretapaju iz jednoga u drugi, samo su nekako stali na pola puta. Zanemarujući svoju nelagodu, dječak je nastavio ići niz cestu, stižući do mjesta na kojem je sjedio čovjek.

Sean je usporio proučiti čovjeka dok je prolazio kraj njega. Tamna je kosa čovjeku dopirala do ramena, a brada mu je bila gusta i zapuštena. Nosio je košulju od čeličnih prstenova prišivenih na kožu, s ovčjim krznom pri vrhu. Seanu je djelovao vikinški, ali nije imao kacigu s rogovima. Sean je oprezno prišao rubu ceste, prilazeći na šest-sedam metara šutljivome ratniku, ali čovjek nije ničim pokazao da je uočio dječaka. Činilo se da je u transu, ili tako duboko zamišljen da nije ničega drugog svjestan. Duž tjemena protezao mu se duboki ožiljak, ružičast i rošav, okružen vrlo rijetkom kosom, i činilo se da je tek nedavno zarastao. Sean je uočio da na koljenima drži praznu toku. Dječak je još više usporio korak, da bi vidio kako četiri žene u pratnji povorke slugu izlazi iz vanjske utvrde dvorca i prelaze most. Sve su izgledali ljudski, makar su imale neku nezemaljsku ljepotu. Jedna je bila odjevena u kraljevsku grimiznu i zlatnu odoru, dok je druga bila jednako veličanstvena i dojmljiva u tamnozelenoj opravi. Treća je nosila bijelo i srebrno, a četvrta je bila odjevena u crno. Dok su prilazile, Sean je zastao, ne mogavši odvojiti oka od čudesne povorke. Činilo se da je jedino žena u crnom uočila Seana, ali i ona ga je samo pogledala načas, tužnim i pomirenim modrih očima, podarivši mu tračak osmijeha, i onda se okrenula pogledati čovjeka na stijeni. Prozborila je tako tiho da je Sean nije mogao čuti, i činilo se da čovjek izlazi iz tog svog transa.

Četiri su žene pričekale dok je ratnik polako ustajao. Zastao je načas ugledavši Seana, te progovorio. Riječi su mu bile na jeziku kojeg Sean nije znao, i tihe, kao da postoji nešto što priječi Seanu da jasno čuje izgovoreno, i ponašao se neodlučno i nesigurno. Žena u crnom opet je prozborila, nakratko pogledavši dječaka. Čovjek je kimnuo i

pružio ruku ženi. Primila ju je i njih dvoje je pošlo k dvorcu, u pratnji ostalih triju žena, sa slugama na začelju.

Sean je bio oduševljen viđenim, pitajući se tko bi mogli biti ti čudesni ljudi, ali pozornost mu je odvratio pogled na svog zlatnog vodiča koji je zamicao za obzor. Zatim se Sean prisjetio Barneyjeva upozorenja da ne zastaje jer će izgubiti vodiča. Osjećajući nalet panike, vidio je da mu vodiča više nema. Potrčao je za svjetlosnom kuglom.

Prešao je brežuljak i vidio da se približio sferi, ali je i dalje trčao, u strahu da ne izgubi jedinu nadu da će naći brata. Do vremena kad je pretekao kuglu zlatnoga svjetla, uočio je da su se stabla primakla objema stranama ceste i da je sve postalo tamnije. Ova je šuma bila mračnija, mučnija od one koja se prostirala od dvorca do brijega zelenih ljudi. Sean je čvršće primio svoj bodež. Tjerajući se da bude miran, dječak je ustrajno nastavio slijediti svog svjetlucavog vodiča.

29

Phil je pogledao kroz prozor kako Mickey Bergman po posljednji put pregledava Patricka prije no što će ujutro otići za Baltimore.

Liječnik je otišao od Patrickovog kreveta i izašao iz sobe. Bergman je primio Phila za ruku, odvodeći ga do Glorije koja je sjedila u čekaonici. Odvojila se od Phila jer nije mogla gledati vrištavo stvorenje koje je nekada bilo njezin sin kako se otima i pokušava gristi i grepsti bolničare dok su ga pridržavali kako bi ga Mickey Bergman mogao pregledati. - Philipe, bio bih vas pozvao da niste sami došli. Nešto vam moram reći.

- O Patricku? - rekla je Gloria.

- Da. Žao mi je, ali njegovo je ponašanje sve ... ekstremnije. Također je i ... jači, kao da ... ne znam, možda je to nekakva histerična snaga. Sve je teže raditi s njim. Danas je ... napao jednu volonterku.

- Što? - zaprepašteno ga je upitao Phil.

Bergman je sjeo preko puta Phila i Glorije. - Djevojka je imala najbolje namjere, ali bilo je prilično glupo od nje što je ušla u tu sobu - nova je. Kaže da je vidjela Patricka kroz prozor i *činio* joj se tako uzbuđen i uplašen. Tek su ga dva bolničara i sestra uspjeli skinuti s nje.

- Što joj je napravio? - upitala ga je Gloria.

Mickey je odmahnuo glavom. - Da nema samo osam godina, rekao

bih da ju je htio silovati.

Izraz Glorijinog lica bio je rječit, makar do riječi nije mogla doći. Bergman je nastavio: - Bio je strgnuo bluzu s djevojke i držao ju je prikovanu uz krevet. - Na Mickeyjevom se licu očitovala nesigurnost. - Ugrizao ju je za lijevu dojku, napravio joj je gadnu ranu. Djevojci će ostati ožiljak.

Čujte, ako se ovo nastavi, ne znam je li ta državna bolnica koju je predložio Wingate najbolji smještaj za Patricka. Mogu ga smjestiti na jedan od odjela za psihološka istraživanja na Johns Hopkinsu. Htio bih malo duže pratiti ovaj slučaj.

Phil je rekao: - Hvala, Mickey. Ali otkud to iznenadno zanimanje?

Bergman se naslonio, prekriživši ruke. - Ne mogu vam zapravo objasniti. Ovdje samo postoji nešto što me nevjerojatno kopka. - Pogledao je Gloriju, zaključio da je pribranija nego do sada, pa se usudio iznijeti mišljenje. - Ne znam što je Patricku, ali njegov je slučaj jedinstven. A ... ako uspijemo otkriti o čemu se radi ... možda bismo mogli ...

- Pomoći mu? - rekla je Gloria s malo nade u glasu i stavu.

Mickey je odmahnuo glavom. - Ne mogu to reći. Samo mislim da bismo mogli otkriti nešto važno. Stvarno vam ne mogu reći zašto. Recimo da imam takav osjećaj.

Phil je rekao: - Porazgovarat ćemo. Kad ćemo moći vidjeti Patricka?

- Ne tako skoro, bojim se. Morat ćete malo pričekati. Sve je više droga potrebno da bismo ga umirili, i sve im dulje treba da počnu djelovati. Razmišljam o tome da mu promijenimo terapiju kako ne bi razvio ovisnost, uz sve ostalo. I ... trebat će još vremena dok se ne očisti. - Čvrsto ih pogledavši, rekao je: - Jasno vam je da će biti svezan kad ga budete vidjeli?

Oboje je kimnulo, i Mickey je ustao. - Dobro onda. Nazvat ću vas sutra kad dođem u Baltimore. - Phil je ustao i ispružio ruku. Rukovali su se i Bergman je rekao: - Drago mi je što sam došao. I ne samo zbog onog nevjerojatnog mita koji mi je ponuđen. Ovo je jedinstven slučaj. Samo mi je žao što nisam mogao više napraviti.

Phil ga je otpratio pogledom i sjeo natrag do supruge. Gloria je djelovala otupjelo, zatvorena u sebe, dok su čekali da im sestra kaže da mogu posjetiti Patricka. Phil je želio da ga prođe oštro previranje koje je osjećao u želucu. Otkad je ovo počelo pio je sodu bikarbonu skoro svakog sata. I izgledalo je da se stvari pogoršavaju. Markov nestanak na čudan je način sve obespokojio. A Sean se činio tako

ćudljiv i uzrujan. Prelazeći rukom preko umorna lica, Phil je samom sebi rekao: - Ne preuveličavaj sve ovo, stari moj.

Gloria se blago okrenula. - A?

Odmahnuo je glavom. - Pričam sa sobom. - Gloria se vratila u svoj osamljeni svijet.

Phil je korio samoga sebe: naravno da su svi na rubu i da takva tjeskoba ostavlja posljedice. Mark je vjerojatno otišao nekamo zabijati nos i nekako nije uspio stupiti u vezu s Garyjem. A Sean ... pa, on je ostao bez brata - više od brata, ostao je bez svog blizanca. Naravno da će biti ćudljiv i uzrujan. Phil se nadao da će noćašnja zabava malo olakšati život Seanu.

Phil je osjećao kako ga iscrpljenost tišti. Iznurenost živaca, koja na tako neobično električan način otupi čovjeka, utopila ga je u grčevit polusan, u kom je bio svjestan svog okoliša, ali ne i posve budan.

Mislio je na Patricka i mogao vidjeti svoga sina na samo tri-četiri koraka, kao da su zidovi između čekaonice i njegove postelje nestali. Zatim se dogodilo nešto čudno i nekako je istodobno mogao vidjeti kako Patrick leži na ... djetelini? Činilo se da dječak drijema negdje drugdje, usnio na postelji od cvijeća i trava. A kraj njega je počivalo nešto ... crno. Nešto ... zlo. Phil je pokušao upozoriti Patricka, viknuti mu da ustane i potrči k tati, ali tijelo ga nije slušalo. Osjećao je kako se napinje, ali ruke i noge nisu mu popuštale, a glas mu je ostao nijem. U svijesti je izviknuo Patrickovo ime. Dječak je sjeo u postelji. Philovo je srce poskočilo kad je vidio kako mu se sin osvrće, zbunjeno trepćući. Zatim je dječak ugledao svog oca. Ustao je sa smiješkom i polako krenuo k ocu. Ali zlo je crno stvorenje ustalo za njim. Phil je viknuo dječaku da potrči i pokušao krenuti k njemu, ali tijelo mu nije htjelo udovoljiti zahtjevima. Patrick je osjetio prisustvo zloga stvora iza sebe i okrenuo se pogledati ga preko ramena. Dječakove oči razrogačile su se od strave pred nejasnim crnim obličjem i okrenuo se natrag k ocu. Zakoraknuo je neizdrživo sporo k ocu, a crni je užas posegnuo i obuhvatio dječaka dugim, čađavo crnim rukama. Otvarajući usta, Patrick je zavapio: - Phile!

Phil se probudio s trzajem, obliven znojem, i srce mu je lupalo. Trebalo mu je par sekundi da odredi gdje je i shvati da je zaspao na stolcu. Mark je klečao kraj njega. Rekao je: - Dobro si?

- Jah - rekao je Phil hrapavo. - Samo sam malo ubio oko. Imao sam moru. - Obrisao je lice i duboko udahnuo, pribirući se.

Zatim je Markovo prisustvo pogodilo Phila i Gloriju i oboje su zaustili. - Ništa me ne pitajte - prekinuo ih je Mark. Na licu mu se vidjelo da neko vrijeme nije spavao. Dio brade kojeg je inače brijao

rastao mu je već danima, a oči su mu bile podlivene, s dubokim, tamnim podočnjacima, i koža mu je bila vapnenasta. Bio je mokar, kao da je neko vrijeme bio vani na kiši.

- Dobro si? - upitala ga je Gloria.

- Pusti sad mene - rekao je Mark. - Recite mi točno što se sve zbilo otkad me nema. Otišao sam do vas, a Gabbie mi je rekla da ste tu s Patrickom.

Phil je započeo, a Gloria mu se pridružila, i nakon par minuta Mark je dobio prilično točan opis svih događaja otkako je otišao. Još je klečao pred Philom i Glorijom, držeći ruku pred ustima razmišljajući. Zatim je rekao: - Kriste, kako su vas izvozali.

- Što? - upitao ga je Phil.

Na Markovu se licu vidjelo da još nešto nije u redu i Phil je rekao: - Što je bilo?

- Aggie je imala nesreću. Dolje je. Dr. Murphy rekao je da misli da ste tu gore s dr. Bergmanom, Phile, pa sam vam došao reći.

Phil je rekao: - Što se dogodilo?

Mark je rekao: - Kad sam odlazio od vaše kuće, prošao sam kraj mjesta nesreće. Prepoznao sam Aggien auto. - Govorio je bez emocija. - Izletjela je s ceste između vašeg posjeda i imanja Lonnyja Boggsa.

- Nije valjda jako stradala? - upitala ga je Gloria, ustajući.

Phil je ustao i krenuo ka dizalu, ali ga je Mark zadržao. - Nije se izvukla.

- Kako znaš? - upitao ga je Phil.

- Vidio sam kako je policija izvlači iz olupine i prekriva nju i suputnika ceradama. Doveli su je na patologiju, a ne u Hitnu.

- Vragtisve – prošaptala je Gloria. Iz očiju su joj počele teći suze i tiho je ponovila: - Vragtisve. - Phil je stajao šutke, odviše otupjeo da bi prihvatio Aggienu smrt. Bila mu je kao član obitelji i najbliži stručni mentor. Mehanički je upitao: - Kako se to dogodilo?

Mark mu je odgovorio. - Mogu samo pretpostavljati. Ali sitnice sad nisu bitne. - Bacio je pogled na sat na zidu. - Bitno je vrijeme.

- Što hoćeš reći? - upitala ga je Gloria.

Mark je odmaknuo Phila i stao ravno pred Gloriju. - One noći kad se Patrick razbolio, sjećaš li se ičega neobičnog, osim što je Sean vrištao?

Gloria je odmahnula glavom, i zatim se nejasno prisjetila mutnog

prizora sjenke u uglu. - Pa, bilo je nečeg.

- Čega? - Činilo se da će Markove tamne oči prodrijeti kroz nju.

Objasnila je što je vidjela u uglu što je bolje mogla, i Mark je rekao: - Koliko vam je Gary ispričao?

- Puno čudnog sranja - odgovorio mu je Phil. - Izgledao je kao da ni sam ne vjeruje u pola toga što govori, ali rekao mi je ono što si mu povjerio prije nego što je otišao u Seattle. Ali nešto je zadržao za sebe.

Mark je samo rekao: - Gore je nego što vam je rekao. Moram opet otići, iz dva razloga. Prvi je onaj čovjek koji je večeras bio s Aggie. On ima prijatelje, koji će ubrzo doći za njim. Neki već možda stižu ovamo. Ako me nađu, mogli bi me ubiti.

Činilo se da je Gloria na rubu histerije dok je sjedila razrogačenih očiju, držeći tvrdo zgužvanu maramicu u šaci, pritisnutoj o svoje usne.

Mark je rekao: - Idemo na neko vrijeme u ilegalu, Gary i ja. Bježanjem bismo samo odgodili neizbježno. Naći će nas prije ili kasnije. Ali kad nas nađu, nadam se da ćemo se moći pogoditi s njima.

- Koji su to 'oni'? - htio je znati Phil.

Mark je zanemario pitanje. - Drugi razlog zbog kojeg idem je taj što moram nekamo otići, Phile, a hoću da i ti pođeš sa mnom.

- Kamo?

- Na mjesto kamo je malo ljudi ikad otišlo, da bismo spriječili veliku nesreću za jako puno ljudi. Treba mi pomoć, ali Gary mora napraviti neke stvari zbog kojih ne može poći sa mnom. Nemam se kome drugome obratiti, ali te ne molim da pođeš. Ti imaš vlastiti, vrlo jaki razlog da odeš.

- Kakav razlog? - upitao ga je Phil.

- Idem onamo kamo su otišli tvoji sinovi. Jedino ti ja mogu pomoći da odeš po Patricka i Seana.

- Što ti to govoriš? - upitala ga je Gloria, glasom jedva jačim od šapta.

- Otišao sam do vas i Gabbie je rekla da Sean nije bio u školi kad su ona i Jack otišli po njega. Zvali su policiju, ali oni ga neće naći. Znam gdje je. Otišao je vratiti Patricka.

- Koji kurac ti to nama govoriš, Mark! Dođeš nam tu i kažeš da je Aggie mrtva i netko te proganja i svakakva tajanstvena sranja, i onda nam nastaviš kako je Sean otišao u noć za Patrickom! - Phil je digao glas kad su mu frustracija i bijes navrli iz mjesta u koja ih je bio stjerao. - Znaš, možda ti je promaklo pozornosti, ali Patrick je ondje u

onom odjelu, i ima oštećenje mozga, ali je inače netaknut!

Mark je stavio ruku na Philovu nadlakticu. Glas mu je ostao čvrst, ali je dobio strog prizvuk kad je rekao: - Ono tamo nije Patrick, Phile.

Phil se oteo Markovom stisku. - Što ti to pričaš? Znam vlastitog sina.

Mark je pogledao Gloriju i odjednom odgurnuo Phila i pošao ka vratima odjela. Phil je načas stajao nepokretan i zatim skočio za njim.

Mark je ušao i gledao od jednog prozorčića na vratima do drugog dok nije vidio Patricka. Otišao je ravno do pulta za sestre. Ključevi su ležali na stolu dok je žena čitala časopis. Većina pacijenata mirovala je u ovo doba noći, spavajući ili gledajući televiziju.

Mark je jednostavno uzeo ključeve, i prije no što je žena stigla reagirati, isprobavao ih je u bravi Patrickove sobe. - Gospodine! - viknula je sestra. - Što to radite! - Prije no što je prešla pola puta do njega otključao je vrata i ušao.

Phil i Gloria grubo su odgurnuli sestru ušavši. - Tu se ne smije! - viknula je.

Kad je Phil ušao vidjeo je Marka kako stoji u podnožju Patrickova kreveta. Dječak je ležao vezan teškim kožnim remenima. Sijevao je očima na Marka, sikćući poput bijesne zmije.

Mark je upro prst u dječaka, govoreći nešto na stranom jeziku. Patrick je ustuknuo i skutrio se, pokušavajući se odmaknuti od Marka, kao da je prestravljen čovjekovim prisustvom. Dječakove spone posve su se napele. Phil je došao do Marka, no prije no što ga je mogao uhvatiti, nešto mu je sledilo srce. Po prvi puta od noći u kojoj se Patrick razbolio, u dječakovim je očima bilo domišljate pameti. S dječakovih se usana oteo jauk dok je zatezao spone, i zatim je pogledao Phila i progovorio: - Tatice, to me boli.

Gloria je otvorila usta i ustuknula, stišćući kvaku. Mark je nastavio izgovarati riječi, i Phil je shvatio da se radi o nekakvom galskom jeziku, starom škotskom ili irskom. Zatim je Patrick potegnuo i rastrgnuo jedan remen. Još triput potegnuvši, dječak se oslobodio kožnoga remenja. Čučao je pred Markovim optužujućim prstom, kriveći glavu kao da mu riječi nekako nanose bol. Pošao je unatrag dok nije došao do zaglavlja kreveta, i zatim se nastavio kretati i počeo puzati unatraške po zidu.

Mark je nastavio pokazivati na Patricka i počeo vikati na njega na čudnom jeziku. Gloria je vrisnula, a sestra je izgubila svu boju vidjevši kako se Patrick uspinje uza zid. Dva kršna bolničara odgurnula su Gloriju i sestru, i zastala vidjevši kako se dječak unatrag penje po

zidu.

Jedan od dvojice bolničara, krupni crnac, rekao je: - Jebote! Spiderman!

Zatim je odjeknuo Markov glas. - U ime Božje vrati nam dečka!

- Nikad! - prosiktao je Patrick dok mu je tijelo počinjalo treptati.

- Vrati dečka! - zapovijedio mu je Mark.

- Pakt je prekršen! - viknuo je stvor koji se držao za zid. - Ne možeš me prisiliti!

Mark se okrenuo i našao bokal vode i bacio ga na dijete. - Voda te saprala! Opsjena ti utekla! Čarolija ti prestala! Podmetnuto dijete, nestani!

Voda se razlila po dječaku i iznenada Patricka više nije bilo. Sa zida je visjelo stvorenje otprilike dječakove veličine, zgureni, debeli stvor vretenastih ruku i nogu, golema trbuha, i enormna penisa. Ali glava mu je bila dvostruko veća od dječakove, žabljeg lika s maskom mržnje i gnjeva, širokih ustiju raširenih u grozomornoj grimasi. Dugačak je jezik visio između oštrih zuba koji su se vidjeli i s druge strane sobe. Crvene šarenice njegovih žabljih očiju, obrubljene žutilom, zvjerale su po sobi. Koža stvorenja bila je mutnosiva, a uši nalik na male lepeze ili školjke uzdizale su se sa strane glave. I stopala i šake završavale su prstima sa crnim kandžama. Noćna je mora u njemu postala stvarna.

Stvorenje je zabacilo glavu, širom razjapivši usta, i zaurlalo, užasnim zvukom poput trublje, prožetim dubokom tutnjavom. Smrad trulih jaja ispunio je sobu i glas stvorenja podigao se za registar, od basa do tenora, sve dok nije zapištao: - Moj gospodar je velik. Vi ste mu meso. - S grohotnim smijehom od koga se koža ježila kao od zvuka noktiju po ploči, stvorenje je skočilo sa zida na kevet, i odskočilo kao sa skakaonice. Poletjelo je neshvatljivo kroz zrak, proletjevši kroz prozor, izbacujući van krhotine stakla dok je samo bježalo u noć.

Mark je pohitao do prozora; trubljenje i škripa kočnica začuli su se s ceste dok su vozači naglo kočili kako bi izbjegli stvora koji je pretrčavao autoput. Zvuk nekoliko automobila koji se zabijaju jedan u drugog ispunio je noć. Jedan od zaprepaštenih bolničara pogledao je razbijeni prozor na drugom kraju sobe i rekao: - To je nemoguće! To je neprobojno staklo. Ne može se razbiti ni batom!

Mark je primio Phila za nadlakticu i napola ga poveo, napola odvukao kraj ostalih. Gloria je plakala, histerična od šoka, a sestra ju je pokušavala obuzdati. Još je jedna sestra stigla do vratiju i onesvijestila se, i crni ju je bolničar pokušavao vratiti svijesti.

Kad su izašli iz ludnice koja se počela stvarati u psihijatrijskom odjelu, Mark je smireno proveo Phila za ruku kroz čekaonicu. Zašao je na stubište i krenuo niz namene stube i dalje držeći Philovu nadlakticu.

Činilo se da Phil gubi svoju zapanjenu zbunjenost. Upitao je: - Kamo ćemo?

- Do Brijega kralja Erla.

30

Mark je izveo Phila sa stubišta i kroz razmjerno mirnu glavnu bolničku čekaonu. Pokazao je Philu da smireno ide k glavnim vratima. - Ovo neće potrajati. Čim neko počne vrištati gore u psihijatriji, tu će sve biti puno sestara, bolničara, zaštitaraca, i više liječnika. I svi će tražiti luđaka koji je provalio u dječakovu sobu.

- Što da radimo? - upitao je Phil. Pogledao je preko ramena. - Gloria ...

Mark je govorio tiho, ali intenzivno. - Phile, netko će se već pobrinuti za nju. Nastupa pravi pakao. Ti i ja imamo puno posla u narednih - pogledao je sat na zidu dok su prelazili prostoriju; bilo je jedanaest - sat vremena.

- Mark, što se zbiva?

- Moramo magijom spasiti svijet. I vratiti Seana i Patricka.

Phil je zatreptao. - Magijom? Jasno, zašto ne. Nakon ovog što sam vidio ...

Mark je rekao: - Moj iznajmljeni auto je vani na parkiralištu. Imaju podatke o meni. Gary ima moj auto. Uzet ćemo tvoj.

Izašli su iz predvorja i preko parkirališta došli do Philova auta. Phil je pokrenuo motor i upitao: - Što Gary radi?

- Čuva mi leđa, nadam se. - Mark je pogledao Phila s tugom u očima. - Ljudi s kojima imamo posla neće prezati od toga da nas sve ubiju. - Phil je odvezao auto unatrag i okrenuo ga k cesti. Kad je drugi auto ušao na parkiralište, obasjavajući farovima njih dvojicu, Mark je odvratio pogled, podižući rame tako da mu drugi vozač ne može vidjeti lice. Dok je Phil izlazio u promet, Mark je rekao: - Tijekom stoljeća, tisuće su ljudi poginule da bi zaštitili neke nevjerojatne tajne, Phile. Gary i ja sada znamo te tajne. Možda imamo nešto oko čega se možemo pogađati.

- Isuse, Mark, koga vraga ti to govoriš? Kakve tajne?

Činilo se da Mark tone u sjedište kako je Phil ubrzavao niz cestu. - Priča je duga i složena. I svatko tko je i najmanje uključen u nju je ... pa, svi su potencijalno u opasnosti. Ne znam. - Pogledao je kroz prozor kao da želi pribrati misli i pokazao na naredno križanje kojim će otići ka gradu. - Idi prema kućici Barneyja Doylea. Idemo do Brijega kralja Erla, ali ne želim ići putem kraj tvoje kuće, ako me ... tamo već čekaju.

Phil je skrenuo. - Pa dobro, tko su ti ljudi kojih se toliko bojiš? I što bi oni tražili u mojoj kući?

Mark je pogledao u kišnu noć. - Bio sam Friedrichshafenu - na švicarskoj granici. Tjedan dana sam bio zarobljen. Jedne su noći bili malo nemarni pa sam pobjegao. Trebalo mi je tri dana do Pariza - imao sam problema na granici pa sam morao povući veze. Mislim da su me dvaput skoro našli.

- Mark, čovječe, znam da si pod stresom; svi smo. Ali pričaš besmislice. Tko su oni?

- Magi.

Phil je rekao: - Magi? Kao, ono, sveta Tri kralja ...?

Markovo lice obasjalo se na trenutak kad su prošli ispod lampe na križanju. - Gary mi je poslao nešto prijevoda onog što je ponio u Seattle, dok sam još bio u New Yorku, i tu sam imao potrebne tragove. Zajedno s onim što sam dao prevesti u New Yorku, sve se slagalo s onim u što sam vjerovao. Znao sam da Kesslerova skupina još postoji. - Zastao je. - E pa, našli su me.

Tip u autu s Aggie zvao se August Erhardt. Erhardt je bio Magus.

Phil je pogledao Marka. - Zvao se kao roman Johna Fowlesa?

Mark je rekao: - Tu ima puno povijesnih činjenica, a nemamo baš puno vremena, pa ću ti samo ukratko reći najhitnije.

Oko 550. godine prije Krista Perzijci su osvojili Medeju, područje današnjeg Azerbejdžana u Iranu i Sovjetskom savezu. U Medeji je postojao tajni svećenički red po imenu Magi koji se brzo uklopio u perzijsko društvo i postao politički utjecajan. Povjesničari ne znaju puno o njima. - Automobil iz drugoga smjera zalio je Philov Pontiac slapom vode koji je vjetrobran prekrio tekućom zavjesom. Zatim su je brisači uklonili. - Kad je Perzija pala pod Aleksandra Velikog, preživjeli su. Također su preživjeli Rim, Džingis Kana i Tamerlana. U trećem su stoljeću već bili jedna od dominantnih religija Istoka. Smatra se da su ih posve uništili Šiiti tijekom sedmoga stoljeća, kad je Islam osvojio Perziju. Ali ispada da nisu.

Phil je odmahnuo glavom, ne znajući što da misli o tome što čuje. - Hoćeš reći da je taj čovjek uz Aggie bio član nekog supertajnog perzijskog kulta koji postoji već dvije i pol tisuće godina?

Mark je kimnuo. - *Kao što je bio i Fredrick Kessler.* Kessler, Erhardt, i Garyjev kanadski prijatelj, Van der Leer, pripadali su nasljednicima jedne predaje koja se prenijela kroz stoljeća od drevnog svećenstva Maga. A ta je perzijska predaja izravno vezana uz primitivno obožavanje duhova koje se razvilo u legende o vilama i ostalim rasama koje su živjele na Zemlji zajedno s čovječjom.

Phil je rekao: - Onaj stvor u Patrickovoj sobi? To je bilo nekakvo podmetnuto vilinsko dijete?

- Nešto takvo, makar tu ima puno više toga nego što se može objasniti vilinskim pričama. Znat ću bolje nakon što stignemo.

- Reci mi, onda, kako su ti Magi uspjeli opstati sve te godine, a da nitko ne zna za njih? Možda je to samo nekakva grupica koja ... tvrdi da potječe iz tolike davnine?

- Još uvijek ne vjeruješ, istinski ne vjeruješ u magiju. Vidio si ga, stvora u bolnici, ali još uvijek u to ne vjeruješ. - Mark je razmislio na tren dok je Phil vozio. - Masoni tvrde da potječu još iz vremena gradnje Solomonova hrama. A i druge skupine tvrde da imaju korjene u davnini. Tko kaže da nemaju? Samo znam da puno toga u vezi s Fredrickom Kesslerom nije imalo nikakvog smisla dok nisam shvatio da ga je podupirala jedna moćna organizacija koja mu je omogućila da izađe iz Njemačke, sredila mu stvari kod njemačkih i američkih vlasti, dala mu investicijski kapital, dovela ga u vezu s mjesnim bankarima, i sve ostalo. Isto je bilo za Van der Leera u Kanadi. Imao je mnogo istih prednosti.

Ono što se dogodilo u Njemačkoj na prijelazu stoljeća bio je posve nepotreban sukob ovog tajnog svećenstva i tradicionalnih religija. Jedan od Maga poludio je i htio izaći u javnost. Preobratio je dio seljaštva, vratio ih drevnim obredima, dok se mjesni vjerski vođe nisu okomili na njega i njegovu sljedbu. Jedno su vrijeme vodili otvoreni rat. A iza djelovanja crkvi da prikriju stvari stajali su *drugi Magi.* Sredili su da svi za koje se znalo da imaju veze s ludim Magusom napuste Njemačku. Drugi su Magi zauzeli njihove položaje.

Phil je pretekao jedan spori kamionet i vraćao se u desni trak kada je iz zavoja na cesti brzo izletjeo jedan auto. Grom je rasparao nebo dok su im farovi načas obasjali vozilo u prolazu.

- Kvragu - rekao je Mark, gotovo šaptom.

- Što? - rekao je Phil, bacajući pogled na suputnika.

- Oni u autu koji je taman prošao. Mislim da sam prepoznao onog na stražnjem sjedalu. Taj se zove Wycheck. On je jedan od njih.

- Njih? Maga?

Mark je samo kimnuo. - Idu prema bolnici. To znači da imamo samo petnaestak minuta prednosti.

Phil je skrenuo niz kotarski put 451, u smjeru Barneyjeve radionice. - Sve ovo je previše za mene. Kakve to veze ima s tim što si ti bio zarobljen? I što je s magijom i tim stvorom koji je zauzeo Patrickovo mjesto?

Mark je rekao: - Svećenstvo Maga nije običan kult. Oni predstavljaju stvarnu *moć,* supertajnu svjetsku organizaciju: oživotvorenje najgore teorije zavjere nekog poremećenog paranoika. Illuminati su bili samo neprecizno ime za Mage. To su muškarci i žene koji su zauzimali položaje moći u državama, crkvama i poslovima kroz cijelu povijest. Vodili su vestalsko sestrinstvo u Rimu - imali su moć davanja oprosta onima koje je Senat Imperija osudio na smrt, kad im se prohtije! Činili su druidsku kastu drevnih keltskih rasa - učenjake, svećenike, vladare - a, koliko ja znam, istrebljenje druida pod rimskom vlašću mogla je biti varka, učvršćivanje njihovog položaja u raznim strukturama vlasti, ili je mogla biti borba za utjecaj između različitih frakcija. Nikada nećemo saznati. A vjerojatno su imali šamane i vračeve svuda po Novom svijetu puno prije nego što je Kolumbo ovamo došao, koliko vidim.

Uglavnom, nisam posve siguran što se sitnica tiče, ali mislim da trenutačno jedna frakcija unutar Maga pokušava steći vlast. Nisam siguran, ali mislim da je svjetska situacija postala odviše složena da bi oni mogli jamčiti da se nećemo raznijeti u nuklearnom holokaustu, tako da neki od njih žele otvoreno preuzeti vlast, a da bi u tome uspjeli moraju stvoriti prednost. - Odmahnuo je glavom. - Mislim da namjeravaju pustiti vilinska bića u sukob s čovječanstvom, dati nam da jedni s drugima tučemo neko vrijeme, i onda preuzeti vlast. To je suludi plan.

U pitanju su životi sviju nas, ali čak i ako to nekako spriječim, obje frakcije Maga me svejedno još mogu htjeti ubiti - jedna zato što sam joj pokvario planove, druga jednostavno zato što previše znam. A onda će doći po mene, po tebe - kimnuo je Philu - i Gloriju, i Jacka i Gabbie, klince ako ih vratimo, Ellen, liječnike i sestre u bolnici, i sve ostale koji bi mogli imati pojma da oni postoje.

- Jebi ga - prošaptao je Phil. - Mislim da ću povratiti. - Bio je gotovo zelen od mučnine.

- Nemaš vremena - rekao je Mark.

Phil je govorio šaptom. - Što moramo napraviti?

Mark je rekao: - Ovo je dio koji ti se Gary nije usudio reći. Kvragu, ni on sam nije u to vjerovao. Onaj stvor u bolnici pripadao je drugačijoj rasi, rasi koju smo kroz stoljeća zvali gnomima, vilenjacima, silfima i drugim imenima: ja sam se s vremenom navikao zvati ih vilama. Imao sam i prije dokaza o njihovom postojanju, izlučujuće komadiće i ostatke nečeg što nije bilo puno više od naznaka, nikad dovoljno da bi me natjerali da poduzmem ozbiljno istraživanje, ništa poput ovoga na tvom posjedu ove godine. Napad na Gabbie, Jackova rana, tvoji problemi po kući, svi su bili dio onoga što su ta stvorenja.

Ova rasa ima ime na vlastitom jeziku, ali kako ih god zvali, oni su rasa ... iracionalnog, nestvarnog. Oni su bića duha. Ali ova vilinska stvorenja imaju tjelesne osobine baš kao što i ljudi imaju duhovne osobine. Njihov je svijet odvojen od našeg, ali se preklapa s njim. U njega se stiže pomoću ... mi to zovemo magijom.

Phil je rekao: - To je nemog ... - ali je zadržao riječ u grlu prije kraja. Zvučalo bi kao preklinjanje, a ne prigovor. - O sranje! - rekao je kad je prošao odvojak za aveniju Williams. Izgubio je koncentraciju. Nepropisno se okrenuo za 180° i zatim skrenuo za ugao. Banalni problemi vožnje kao da su mu vratili malo smirenosti. Rekao je: - I onda kakve veze Magi imaju s vilama?

Mark je rekao: - Najstarija poznata legenda o vilinskom narodu je ona o Perijevoj ženi. Perzijska je, što ukazuje da najstarije pripovijesti o njima nastaju istodobno s usponom Maga. Stara predanja bila su istinite priče ... vodič za postupanje sa Starim narodom, a ne zbirka legendi.

E sad, postoji ugovor, nešto što se zove Pakt. Zbog njega vile ne ratuju protiv nas. Ima tu još toga, ali ne mogu ti puno više reći, jer je to uglavnom sve što znam. Među vilama postoji jedno stvorenje, i on je taj koji želi pokvariti taj ugovor. Ovi Magi se time bave. Oni ga sprečavaju da prekrši pravila, da okonča primirje između dviju rasa. To je biće uzelo Patricka.

Phil je zaustio, i zatim zastao, bespomoćan pred tim riječima. Konačno je rekao: - Što ćemo napraviti?

Mark je pogledao Phila preko ramena. - Moramo popraviti štetu. Uzevši zlato poništio si Pakt.

- Zlato?

Mark je kimnuo. - Pripada njima, kao dio ... ugovora. Moram stići do mjesta na kojem su ta stvorenja i razgovarati s njima. Ovi svitci

opisuju kako doći ondje ... i ostati živ. Upamtio sam koliko mi treba. Rekao sam Garyju da ih uzme sa sobom kad su on i Ellen otišli iz mjesta. Htio sam da za svaki slučaj ne budu u tvojoj blizini.

- Zbog Maga? - upitao ga je Phil. Mark je kimnuo.

- Zbunjen sam - rekao je Phil. - Želiš očuvati ugovor netaknutim, a Magi žele da se ugovor održi, i u čemu je onda problem?

Mark se nasmijao gorkim smijehom, prigušenim pljuštanjem kiše. - Zbog nekih stvari koje sam ja zabrljao i zato što je naš suparnik iznimno bistar, Magi misle da sam u savezu sa stvorom koji je uzeo Patricka. Poslali su Erhardta da popravi štetu, ali ovaj elf, ovaj stvor koji je započeo cijelu nevolju, odbacio je Aggie s ceste, i ubio jedinu osobu koja je bila dovoljno blizu da očuva Pakt. Siguran sam da su nakon ovog Magi uvjereni da sam suradnik toga stvora. Jedina moguća nada koju imam - koju imamo - je da nekako zauzmem njegovo mjesto i sredim stvari prije ponoći. Inače ...

- Tko? - rekao je Phil. - Tko ima našeg Patricka?

- Isti tip koji je organizirao kršenje Pakta, time što vas je odveo do zlata. On je vjerojatno onaj koji je ugrabio Patricka. Kralj Erl.

Phil je rekao: - Ne znam mogu li to podnijeti, Mark.

Približivši se Barneyjevoj kolibi, Phil je usporio, kao da nije siguran želi li se približiti svome cilju. Mark je progovorio. - Nemaš puno izbora, Phile. Imamo Mage s jedne strane, vile s druge, i ako ne napravimo što treba prije ponoći, svi ćemo se naći usred novoga svjetskog rata, a nećemo se boriti protiv Rusa. - Gorko se nasmijao. - A čak i ako uspijemo, Magi bi svejedno mogli doći po nas.

Zaustavili su se pred Barneyjevom kolibom. Mark je rekao: - Imaš baterijsku?

Phil je zavukao ruku pod stražnje sjedalo i izvadio veliku svjetiljku s tri vrste svjetla, širokim, fluorescentnim i bljeskalicom za opasnost. Uključio ju je provjeravajući je li baterija puna, pružala je zadovoljavajući snop svjetla.

Činilo se da Phil ne želi izaći iz auta. - To što si mi sad ispričao zvuči suludo, Mark. Da nisam vidio onog stvora u bolnici, sad bih zvao umobolnicu da dođu po tebe. Ali puno ovoga su pretpostavke. Što ti točno *znaš*?

- Ne puno. - Mark je opet uključio svjetiljku i pogledao na sat. - Nemamo puno vremena, ali reći ću ti ono malo što znam i što sam zaključio na putu do tebe. Ostalo nam je još samo malo vremena.

Obojica su izašla iz auta i pogledala se. Kiša je opet oslabila do

rominjanja, ali obojici je padala na glavu. Zanemarili su tu neugodnost.

Mark je uključio svjetiljku i poveo Phila u šumu.

31

Krećući se između mokrih stabala, Mark je rekao: - Ti su Magi uvijek bili veliki problem za povjesničare: ostalo je malo dokumentiranih činjenica. Znamo da su dugo rukovodili Perzijom. Predvodili su zoroastrijanizam nakon Zaratustre, i najslavniji među njima bio je čovjek imenom Saena. Neke stvari znamo iz Zend Aveste, svete knjige Zoroastrijanaca, ali samo možemo pretpostaviti koja su vjerovanja bila zajednička objema religijama. Sve su ostalo samo izvodi. - Na trenutak je razmišljao, te dodao: - Znaš, možda da bi se nekako zaštitili, izrazi 'magi' i 'magus' počeli su se rabiti za svećenike uglavnom svake nasljedne religije u tome dijelu svijeta. I danas postoje neki ostaci zoroastrijanske vjere. Indijski Parsi još uvijek su nasljedni: moraš biti rođen u toj vjeri; obraćenici nisu dozvoljeni. Ali sada znamo da je, iza javnih sekti, ova tajna organizacija Maga nastavila djelovati.

Održavali su postojan korak po putu, ali tlo je bilo sklisko i, usprkos svjetiljci, bilo je nesigurno naći gazište u mraku.

- Magi su bili monoteisti. Zoroastrijanci imaju dva poluboga koje je stvorilo Vrhovno biće, dobru silu zvanu Ormuzd, koji je ostao odan Bogu, i zlu silu imenom Ahriman koji se, poput Sotone, pobunio. Magi nisu imali nikakve hramove, obavljali su svoje rituale u šumama i na vrhovima brda - soba u tvom podrumu bila je skladište, i neka vrsta knjižnice, a ne tajni hram. Obožavali su vatru ili svjetlost, i sunce, na određeni način. Ne obličja vatre i svjetlosti, već neku duhovnu energiju ili bit koju su vatra i svjetlost predstavljali. Bili su astrolozi i, prema pričanjima, čarobnjaci. - Suho je dodao: - Što je izgleda više činjenica nego legenda. Razgovarali su s duhovnim bićima i mogli im naređivati. Prije otkrića u tvom podrumu, podrijetlo sekte se svakako tumačilo, od toga da su oni izgubljeno pleme Izraelovo do toga da su posljednji ostaci svećenstva s Atlantide. Ali to su bile samo legende.

Mark je potonuo u šutnju dok su silazili niz jarugu niz koju je snažno tekla voda. Phil se zatekao u vodi do gležanja i osjetio kako mu se čarape natapaju.

Činilo se da neugodnost ne smeta Marka, pa je nastavio pripovijedati. - Ne znam koliko ih još postoji. Ali ne mogu biti pod

svakim kamenom. Nije ti se smjelo dozvoliti da kupiš Kesslerovo imanje, Phile. Da je ostalo malo duže na tržištu, svećenstvo bi bilo nekoga poslalo da ga kupi. To što si uspio dokazuje da u blizini nije bilo drugog Magusa. Ali čak i ako nisu vrlo brojni, vrlo su utjecajni.

Imaju veze na svim razinama poslova i vlasti, u to sam siguran, mrežu ljudi u usporedbi s kojom se najluđa teorija zavjere čini razumnom. Svećenstvo sigurno ima prilično moćne veze kad uspijevaju sve ovo držati toliko dugo pod tepihom. Tu se radi o stoljećima.

- Čak i da netko naleti na istinu, tko će mu vjerovati? - istaknuo je Phil. - Kriste, ja sam vidio nešto od tih sranja, a ni *ja* ne vjerujem. - Potom je dodao: - Ne, vjerujem. - Zatim je upitao: - Znači, onda, zašto su na mojoj zemlji ... vile?

Mark je rekao: - Negdje moraju biti. - Odmaknuo je nisku granu, pomalo teško dišući, i rekao: - Ovo su sve moje pretpostavke, ali ... jesi li ikad razmišljao o čovjekovom društvenom razvoju? *Homo sapiens* postoji otprilike milijun godina, a opet civilizacija postoji samo, recimo, devet tisuća uzevši najšire određenje pojma kakvim ga mi prihvaćamo. Što se zbivalo prethodnih devetsto devedeset jednu tisuću godina? Možda neprestano ratovanje dviju rasa, od kojih nijedna nije mogla posve pobijediti drugu. Deseci pokušaja da se uzdignemo nad razinu barbarizma propali su kad bi vile potukli čovječanstvo natrag na razinu pukih lovaca i sakupljača plodova. A mi smo u jednakoj mjeri satirali vile, zarobljavajući ih i porobljavajući, kradući im moći, eh ... magijom, uništavajući njih kako su oni uništavali nas.

Zatim se nešto zbilo. Prođemo li sve ovo, možda jednoga dana otkrijemo što je to bilo. Ali uspostavljenje mir, i obje su rase dobile dozvolu da postoje. Ugovor, ili primirje. - Razmislio je. - Pakt. Tako su ga zvali Magi koji su me našli. Pakt.

Možda je došlo do odviše krvave bitke pa nijedna strana nije mogla izdržati novi napad. Možda su neke hladnije glave na obje strane zagovarale ugovor, ne znam. Ne mogu ni početi pretpostavljati kako bi ta stvorenja mogla razmišljati.

Ali ako je sve što sam pretpostavio točno, onda bi bilo vjerojatno da kad je ovaj ugovor ljudi i vila potpisivan, dio dogovora predviđao je da će svećenstvo odvojiti mjesta na kojima bi vile mogle provoditi svojih šest mjeseci neometane, i sa svoje strane imati slobodne ruke sa svakim koji bi nabasao na njih, sve dok ne diraju sve ostale izvan tog prostora.

- Kao nekakav rezervat? - upitao je Phil. - Misliš da su ti svećenici kao neki indijanski agenti za vile?

- Više kao zatvorski čuvari - rekao je Mark - ako je čovječanstvo bilo u prednosti kad je Pakt ugovaran. To je pretpostavka - priznao je.

- Uglavnom, jasno je da je Herman Kessler bio zadnji Magus u ovome kraju. A ono s Gabbie, i sa mnom u šumi, objasnilo mi je da se događaju stvari do kojih ne bi došlo da je u blizini još ima svećenika.

- Što hoćeš reći? - rekao je Phil.

- Loza svećenika ovdje je stala s Hermanom. On nije imao djece. Nikad se nije ženio, što je - ako se još drže nasljednog pravila - čudno za jednog Magusa. Čak i tada, netko je trebao biti pripravan zauzeti njegovo mjesto. Ali Herman je umro neočekivano, na putu u Njemačku, i ta je vijest sporo stigla do drugih Maga, možda. Zbog nečega to nisu otkrili sve do vremena kad sam se ja pojavio, i bili su malo sumnjičavi što njuškam uokolo - mislili su da imam neke veze s Hermanovom smrću.

Inače, nakon Hermanove smrti, ne bi bilo problema s time što je Brijeg kralja Erla ostao bez paske, osim ako se ne pojave vile - A pojavile su se. Mislim da dolaze i odlaze bez nekoga reda, tako da je po svemu sudeći, svećenstvo ostavljalo ovakve 'rezervacije' otvorene i cijeli ljudski vijek, a da se vile nikada ne pojave. Ali jesu se pojavile, a nikakvog svećenika nije bilo, pa su stvari počele izmicati kontroli. I to nije slučajno. U svemu ovome ima nečega što nisam mogao otkriti. Držali su me zaključanog u hotelskoj sobi skoro dva tjedna. - Počeo se prisjećati. - Kad je Erhardt odaslan da dođe ovamo i popravi štetu, pogriješili su - zaboravili su me odvesti ili ostaviti nekoga sa mnom kad se pojavila sobarica. Samo sam joj se nasmiješio, dao joj napojnicu od sto maraka, i izašao iz sobe. Tri sam dana proveo po autobusima na putu do francuske granice - znao sam da misle da sam otišao u Austriju ili prema Stuttgartu. Ali dok sam bio s njima, dobio sam osjećaj da sumnjaju da bi netko od ljudi mogao biti u savezu s nekom frakcijom među vilama, možda sa samim kralj om Erlom.

- Okej - rekao je Phil, sada već gotovo posve pribran - kakve to sad onda ima veze s mojim sinom?

- Nešto je pošlo po krivu - odgovorio mu je Mark. - Još uvijek ne znam što je to bilo ili još uvijek jest, ali pravila su se nekako promijenila. Tumačim li pravilno stvari, nikada nisi smio imati problema, osim možda tu i tamo koje psine, poput ukiseljenog mlijeka, razmještenih stvari po kući ili čudnih šumova u noći. - Morao je podići glas jer je kiša opet stala jače padati, tako snažno udarati po njima da su ih oči pekle. U granama je zvučala poput razbijanja plimnih valova po plaži. - Ali stvari nisu onakve kakve bi trebale biti. U srcu svega što se dogodilo je netko, ili neka skupina, koji se žele vratiti otvorenom ratovanju iz prošlih vremena. Zato su te odveli do

zlata.

- To si i prije spomenuo. U čemu je stvar s tim zlatom? - rekao je Phil.

- To zlato nije bilo Kesslerovo. To je ljudsko zlato, ali pripadalo je vilama, ceh kojeg su ljudi vjekovima plaćali kako bi očuvali pakt. Svake se godine obavljao ritual, i još se malo zlata dodavalo blagu, kao znak dobre vjere. Svaki 'rezervat' ima svoju zavjetnu zalihu blaga. Može biti da je tu počela legenda o dobivanju zlata od malika. Uglavnom, ti si prekršio ugovor, Phile, kad si odnio to zlato. - Podigao je ruku. - Prsten moje klase s koledža je od zlata. Nadajmo se da ako izvedem obred i dadem im ovaj prsten, možemo zadržati stvari dok se ne pojavi novi Magus. Inače …

- Ono što se dogodilo u Njemačkoj na prijelazu stoljeća? - upitao ga je Phil.

Mark je kimnuo. - Još gore, bojim se. Tisuću puta gore. Ono je bio manji sukob kad su mještani počeli obožavati vile zbog onog ludog Magusa. Bilo bi to brzo prošlo da se neki žitelji nisu odali nekim vrlo bizarnim ritualima. Imam neke spise koji pokazuju da su neki seljaci prinosili ljudske žrtve. Uglavnom, da vlasti nisu uletjele i započele lov na vještice, Magi bi zataškali stvari. Ono što se ovdje dogodilo je potpun prekid ugovora, i ne mogu ni pretpostaviti što to može značiti. Ali čak i ako ne znamo jesu li neki ljudi uključeni u našem svijetu, barem znamo tko je odgovoran u ovom carstvu.

- Kralj Erl?-rekao je Phil.

- Kralj Erl. A on je posve zao lik. Irci ga zovu Luda i znan je pod nekim drugim imenima, ali on je taj. On će se najprije pobuniti zbog ograničenja tla koje nameće Pakt. - Nakon trenutka tišine dodao je: - Ne znam kako mu je to uspjelo, ali *znam* da je on odgovoran za nesreću u kojoj je stradala Aggie. A činjenica da je znao da Erhardt stiže pokazuje da na je neki način u dosluhu s nekim tko zna što Magi rade.

Phil je osjetio kako ga očaj prijeti obuzeti. Rekao je: - Kako ćemo kvragu mi išta moći napraviti za, koliko, petnaest minuta?

- Moramo samo biti pred tim brijegom u ponoć. Ako se dogodi ono što mislim da će se dogoditi, onda tamo ne moramo stići ništa ranije. Ali nebo nam svima pomoglo ako zakasnimo i za trenutak.

Phil je šutke nastavio ići za Markom. Svijet je odjednom postao neko nevjerojatno strano i zastrašujuće mjesto.

Sean je, dok je slijedio kuglu svjetlosti, osjećao kako su mu stopala teška od iscrpljenosti. Još je bio na oprezu, ali mu je postojano putovanje šumom bez naročitih događaja umanjilo uzbuđenost. Tuđinska, mračna šuma oko njega nije nekako bila zastrašujuća, samo čudna. Drveće je bilo ... čudno je bila jedina riječ koja je Seanu padala na pamet. Stabla su bila vitka i elegantna, i nježno su se povijala na laganome povjetarcu, a od mračnih su boja njihove grane djelovale prozirno. Ne, ovo je mjesto bilo čudno, ali ne odista strašno. Znao je da će biti na kušnji kada stigne do mjesta na kojem je Patrick zatočen, i plašio se tog trenutka, ali on je ipak imao samo osam i pol godina i bio je odviše umoran da bi se brinuo.

Sean je zastao. Usklađenu sa šuštanjem lahora u granama, čuo je glazbu. Nastavio je hodati, i kako je slijedio svjetlosnu kuglu glazba je postajala glasnija. Bilo je tu svirala i harfi i zvona i bubnjeva limenog zvuka. Staza je izašla na livadu i Sean je zaprepašteno raširio oči kad je pred sobom ugledao ono što je isprva smatrao Brijegom kralja Erla. No, brzo se osvrnuvši shvatio je da se radi samo o sličnosti, jer je onakvog drveća kakvo je tu raslo sa svih strana nije bilo u državi New York.

No na hrbatu je brijega vrvjelo od likova u kretanju, gdje su muškarci i žene tuđinske ljepote plesali pred jednim prijestoljem. Žena na prijestolju bila je dojmljiva figura, uspravna i ponosna koliko i gipka i prelijepa. Posvud oko nje sjala je svjetlost, kruna brijega od plavičasto bijelog oblaka koja je osvjetljavala sve oko nje. U polusvjetlu ove zemlje, vrh brijega bio je otok svjetla. Zlatna kugla svjetlosti krenula je na put pokraj tog veselja, ali žena na prijestolju mahnula je rukom i svjetlost je skrenula k njoj.

Sean je oklijevao, i zatim pošao za svjetlošću uz brijeg. Plesanje se zaustavilo i glazba utihnula dok je Sean prolazio među plesačima. Na vrhu brijega još je bilo sumračno, ali puno svjetlije no što je bilo na cesti.

Žena na prijestolju bila je zadivljujuća. Njena zlatnoriđa kosa bila je začešljana s visokoga čela, pridržana zlatnim prstenom. Haljina joj je bila prozračna, i otkrivala je povelike grudi. Vrat i ruke bili su joj elegantni i besprijekorni. Sean nije bio sasvim siguran, ali ili je imala nešto čudno na leđima haljine, ili su joj to bila prozirna krila! Osmjehnula se, a Sean nije osjetio ni tračka straha. Promatrale su ga svjetloplave oči kad je melodični kontraalt rekao: - Mali smrtni dječak! Zašto ideš za petama Vodiča tragača, zgodni mališane? Jesi li nam došao razvedriti dvor svojim slatkim smiješkom? - Nagnula se prihvatiti Seanovu bradu. Prsti su joj se trgli kad su mu dotakli kožu. -

Nosiš čuvara! Moraš ga skinuti.

Sean se osvrnuo. U podnožju prijestolja bilo je sitnih bića, i sva su šaptala i pokazivala na Seana. Nekoliko je sićušnih stvorenja oblijetalo uokolo prijestolja, premda se činilo da paze da izravno ne prelijetaju zadivljujuću ženu. Pokraj nje stajalo je više tuđinskih muškaraca, svih predivnih i vitkih. Na maloj udaljenosti, mnogo je ljupkih žena također u tišini čekalo. Oba spola bila su odjevena na svakojake načine, poput zelenih ljudi, od gotovo nagih do kićenih, teških oprava. Međutim, ovima je koža bojom bila sličnija ljudskoj. Sean se pitao zašto je ova dama okružena samim muškarcima, ali je zanemario tu pomisao razmišljajući bi li napravio što mu je žena rekla.

Iza prijestolja stajao je muškarac srednjih godina, očito čovjek, što drugi nisu bili. Nosio je veličanstvenu, fino izatkanu zelenu tuniku optočenu srebrnim nitima. Dragulji i biserje bili su uvezeni u ovratnik, dajući mu kraljevski izgled, premda je bio tek sjenka u usporedbi sa svjetlošću žene. Jedva, tako da drugi ne zamijete, niječno mu je odmahnuo glavom.

Sean je pogledao oko sebe, na što je prelijepa žena rekla: - Hajde, maleni. Ostani sa nama i pleši i pjevaj. Obdarit ćemo te hranom i pićem, i biti ćeš slatki paž u našoj službi. - Osmjehnuvši se puteno rekla je: - Spoznat ćeš užitke kakve tvoja rasa ni ne sanja, zgodni ljudski dječače ... - odmjerila ga je, te dodala: - ... kad još malo odrasteš.

Sean je duboko udahnuo. Žena je imala neku osobinu od koje mu je bilo nelagodno. Nije bila stvar u tome da nije zgodna ili draga. Nije ni najmanje imao onaj osjećaj opasnosti ili strave koji je pratio njegove susrete sa Zlim stvorom i Sjajnim čovjekom. Ali u aromi začina i divljega cvijeća u zraku i u opojnoj glazbi i snažnoj primamljivosti te žene bilo je nečega od čega je Seanu bilo nelagodno, i srce mu je počelo brže tući. Nejasno je prepoznao isti, no blaži osjećaj kao kad ga je jednom jedna djevojčica iz njegove stare škole poljubila na rođendanu. Pravio se da mu je neugodno, no potajice je htio opet probati, a ipak nije ništa rekao da ga ostali dječaci ne bi ismijavali. Jednaku je nelagodu osjetio drugi put, kad je uletio u kupaonicu i zatekao Gabbie kako se briše nakon tuširanja. Danima ga je proganjala uspomena na njeno golo tijelo, još vlažno i ružičasto od vruće vode, i želio je da je mogao tamo ostati dulje, samo da je promatra. Nije znao zašto. Odjevena, Gabbie je bila samo obična blesava cura, osim kad je podučavala dječake jahanju. Bilo je kao da je vidio tračak nečega što će razumjeti tek kad naraste, nečeg što ga je sada još samo zbunjivalo. Bio je to moćan, mučan, no opčinjujući poriv, koji je jako uznemirao Seana i natjerao ga da se osjeti krivim, premda nije znao zbog čega. Zanemarujući neugodno probadanje u

trbuhu, Sean je rekao: - Došao sam naći svoga brata.

Ženin osmijeh izblijedio je do izraza iskrenog žaljenja. - Odbijaš našu gostoljubivu ponudu? - Gotovo je naškubila usne.

- Moram naći svog brata - ponovio je Sean.

Pomirljivo uzdahnuvši, žena je rekla: - Kako si onda došao u našu zemlju, zgodni smrtni dječače?

- Barney mi je rekao da obiđem brijeg devet puta, i prođem kroz špilju. Rekao mi je kako ću natjerati svjetlo da me povede Patricku.

- Akako je tvoj brat, Patrick, ovamo došao?

- Uzeo ga je Sjajni čovjek.

Ženino je lice izgubilo toplinu, i oči su joj se nabile strujom, i odjednom je Sean izgubio potrebu da joj se popne u krilo i položi glavu na njene grudi. Ženin glas dobio je ljutiti prizvuk, opor ton poput kreštave trublje od kojeg se Sean stresao kad je rekla: - Pričaj mi o tom Sjajnom čovjeku!

Sean je opisao susret sa Sjajnim čovjekom i Zlim stvorom i lažnim Patrickom i Seanom, i kad je završio, žena je rekla: - Taj nam već dovoljno dugo iskušava strpljenje. Dobro slušaj, dječače koji tražiš. Kada nađeš svoga brata, dvije će te staze voditi natrag; moraš sam odabrati kojom ćeš poći. Vrati ga bijelom stazom, tako da ja mogu procijeniti ovu rabotu, a tvoj brat i ti možete se vratiti kući. Ne idi crnom stazom.

Sean se sjetio Barneyjeva upozorenja. Blago, kako ne bi uvrijedio veliku damu, rekao je: - Samo hoću da mi se brat vrati. - Sean je razmislio, i dodao: - Možete li mi ga vi vratiti?

- Ovdje u Zemlji svjetla vladamo mi, smrtni dječače. No znaj da smo u smrtnome svijetu i u Zemlji sjena on i mi ravni, dok je u Zemlji mraka taj kojeg zoveš Sjajnim čovjekom nadmoćan, i tamo ga se moramo plašiti. Moraš nam ga dovesti - rekla je žena - ovamo u Zemlju svjetla, da se obračunamo s njime. Na svakom drugom mjestu, ishod ne bi bio izvjestan. Učini to, i vratit ćemo tebe i brata sigurno kući. Toliko ćemo o tome reći.

Sean je gledao sjajnu kuglu, koja se, činilo mu se, nestrpljivo vrpoljila. Nije htio lagati ženi, ali Barney je rekao da nikome ne vjeruje. Zatim je pogledao muškarca. Djelovao je tužno, ali se blago osmjehnuo i potvrdno kimnuo glavom.

Ohrabrivši se, Sean je rekao: - Jeste li vi Istiniti Tom?

Čovjek je rekao: - Tako me neki zovu. - Izgovor mu je bio tvrd pa je njegove riječi bilo teško razumjeti, ali Sean se sjetio kako je Barney

rekao da je Tom Škot.

Žena je rekla: - On je tvoje rase, iako ga dugo već držimo uz nas ... - podigla je glavu i toplo mu se nasmiješila - ... makar koji put i požalimo. - Seanu je rekla: - Ali ovdje ga vole i odan nam je.

Sean je rekao: - Vratit ću se s Patrickom. Pustit ćeš nas da odemo doma?

Žena se nasmijala, i glas joj je iznova bio blag, poput pjevne harfe, kad je rekla: - Da, hrabri dječače, dozvolit ćemo tebi i tvom bratu da odete kući. Ali prvo moraš naći onoga kojeg zoveš Sjajnim čovjekom i oduzeti mu svoga brata. Zatim nam se moraš vratiti, ali čuvaj se: da bi stigao do njegova dvora moraš proći Dvoranom drevnih doba. Izbjegni sva vrata izuzev onih na kraju i neće ti biti ništa. I moraš se čuvati podvala. Zatim se moraš žurno vratiti, jer će se i naš i njegov dvor ove noći preseliti u tvome svijetu, pa ćeš se zateći vrlo daleko od svog doma. Zato pođi.

Odmahnuvši rukom, otpustila je Vodiča tragača, kako je zvala kuglu svjetlosti, pa je ova suknula nizbrdo do bijele staze. Sean je pohitao za njom, u strahu da će jako zaostati, ali kad je jednom stiglo nad stazu, svjetlo je nastavilo lijeno plesati lijevo-desno putujući dalje. Sean je duboko udahnuo kako bi se otvrdnuo i pošao za njom. Za par minuta, Sean je zapazio kako mu se put pod nogama od bjeličaste poprimio blijedosivu boju. A nebo nad njim se stalo mračiti. Hrvajući se s nadirućim strahom, kročio je dalje.

33

Šuma je postajala sve tamnija, ali sve dublje sjenke nisu bile nimalo strašnije, kako je Sean očekivao. Jednostavno je bilo manje svjetla. Slijedili su put uz klokotavu rječicu, i Sean je bacio pogled na Vodiča tragača. Još uvijek je izvodio svoj bezumni krivudavi ples od ruba do ruba ceste, tako da ga je mogao lako stići ako mu ne dozvoli da odviše odmakne. Požurio je do rječice i kleknuo se napiti.

Seanove su usne dotaknule vodu i brzo je stao piti. Pred njim se neočekivano ukazao neki lik. Glava mu se trznula od lica u vodi. Pogledao je oko sebe i uvjerio se da nitko ne pliva u rječici. Bila je samo korak-dva široka i sigurno duboka tek koji pedalj. Provirio je preko obale i opet ga je pogodilo koliko očito ovdje nije kao kod kuće. Površina vode bila je samo ravnina između mjesta na kom je on bio i jednog drugog prostora, tirkiznog i zelenog svijeta oceana i jezera. Primaknuo se malo bliže vodi i promotrio lice pod površinom. Bilo je

to žensko lice, ili je bar Sean tako mislio, i činilo se da pluta na jedva par centimetara ispod površine. Koža joj je bila blijedomodra, i, mutno pod njom, vidio je riblji rep, prekriven modrikastim krljuštima, tamo gdje bi trebale biti noge. Vidio je da je naga i normalno oblikovana od struka naviše; čak - ako je Sean tu mogao suditi - bila je vrlo lijepa, velikih grudiju, ljupko izvijenoga vrata, i vitkih ruku koje su se elegantno pomicale suprotno od lijenog uvijanja njenog repa. Crna joj se kosa širila oko glave poput oblaka, tamnih i pernatih svilenih niti, a njene su se usne, više purpurne no crvene, osmjehivale. Lice joj je bilo čovječje, izuzev očiju, koje su bile posve crne, i nisu imale ni šarenice ni bjeloočnice. Činilo se da maše Seanu, pozivajući ga da dođe u vodu. Ispod nje, Sean je mogao vidjeti u dubinu. Pogled je bio nalik onom kad su roditelji odveli Patricka i njega u Katalinu na vožnju brodom sa staklenim dnom. Iz plavetne tmine oceana uzdizale su se moćne koraljne kule, a Seanu je iznenada postalo jasno da to nisu prirodni šiljci, već visoki tornjevi nekakvoga grada koji se uzdizao visoko nad oceanskim dnom.

Dječak se udaljio od obale, osjećajući se više smeteno no zastrašeno, s istim onim čudnim osjećajem u trbuhu kao kad je gledao Kraljicu. Njegovo dječačko tijelo nije bilo pripravno suočiti se s porivima odraslih, i jedini učinak kojeg je njena zavodljiva ljepota imala na njega bili su nelagoda i zbunjenost. Dječak je primijetio koliko je Vodič tragača odmakao i potrčao za svjetlom, osjećajući olakšanje što odlazi od lijepe žene-ribe. Čak je i voda ovdje bila tuđinska. Blago se stresao sjetivši se Barneyjevih upozorenja da ne napušta cestu.

Svjetlost je bila stotinjak metara niže niz put i Seanu je trebala tek minuta da sustigne krivudavu kuglu. Tjerajući se da se smiri, mali je dječak ulovio korak iza svog vodiča i nastavio ići.

34

Sean je vidio kako se šuma širi oko njega. Nakon što je otišao od obale rječice, ušao je u sve gušću šumu, mračna izgleda. Za razliku od ostalih šuma kroz koje je prošao, ova je imala nešto prijeteće u sebi, pa je čvrsto držao svoj srebrni bodež. Staza je prolazila ravno među stablima i dolazila do križanja s stazom od tamnoga kamena. Sean je načas zastao, jer je tamna staza izlazila iz spilje. Kroz spilju je vidio kišu. To je bio drugi put kući! Sjetio se da je ona gospođa rekla da može odabrati između dvaju putova, i kako bi trebao odabrati bijeli. No ovaj bi ga brzo odveo doma, bez naizgled beskonačnog povratka do sunčanoga brijega kroz koji je izašao ovamo.

Uzdahnuo je i nastavio ići za Vodičem tragača. Kugla mu je gotovo nestala s vidika među drvećem kad je opet krenuo, i načas se dječak plašio da ju je pustio da pobjegne, ali nakon kratkog trka zatekao ju je kako se postojano gega. Činilo se da šuma postaje sve gušća kako su sve dublje zalazili u nju, sve opasnijega izgleda. Činilo se da su stabla sve viša, a debla sve gušća. Uskoro je imao dojam da opet prolazi tunelom. Odupirući se porivu da se okrene i otrči k spilji koja bi ga vratila doma, odlučno je nastavio slijediti sjajnu kuglu.

Dječak i njegov vodič zašli su za još jedan zavoj i Sean je otkrio da staza prolazi kraj najčudnije kuće koju je ikada vidio. Stajala je između četiri velika drveta, koje vrste, Sean nije znao, možda golemih hrastova. Kako se približavao vidio je da stabla stvaraju kutove kuće, i zidovi se prostiru između njih. Susretljivo žuto svjetlo dopiralo je kroz prozore, veselo i toplo spram sumorne šume. Vodič tragača oklijevao je pred ulazom, njišući se i vrteći u krugu. Sean mu je prišao i zatim pogledao vrata kuće. Nakon kratkog vremena rekao je: - Je li Patrick unutra?

Vodič se zaljuljao lijevo-desno, i Seanu je bilo krivo što ne može razgovarati ili se bar nekako sporazumijevati s njim. Zatim je dječaku nešto palo na pamet, jer se sjetio kako je vodič odgovorio na njegovo prvo pitanje tamo na obasjanome brijegu. - Pitaš li me želim li ući?

Kugla je žustro poskočila gore-dolje. Stvor je mogao odgovarati s da ili ne! Sean je rekao: - Da uđem? - Kugla se malo zanjihala. - Ne znaš?

Kugla je opet skočila gore-dolje. - Hoću li lakše naći Patricka ako uđem? - Opet neodlučno njihanje. Seana se tad sjetio nečeg što mu je Barney rekao. - Je li tu opasno?

Kugla je opet pošla gore-dolje. Sean je rekao: - Idemo. Odvedi me Patricku.

Kugla je oklijevala, kružeći. Sean je tada shvatio. - To je prečica! - Kugla je poskočila gore-dolje. - Hoćemo li uštediti puno vremena? - Opet pokret gore-dolje. Sean je progutao slinu i rekao: - Onda idemo ovuda.

Kugla svjetlosti krenula je k vratima velike drvene kuće i vrata su se otvorila bez dodira. Sean je čvrsto primio svoj bodež i krenuo za njom.

35

Sean je načas zadivljeno stajao. Kuća je bila sva u jednoj prostoriji.

Ali kakvoj prostoriji! Podovi su bili od izbrušenog drveta tako dubokih i bogatih godova da su se činili poput tekuće rijeke tamnih i svijetlih crta. Debla moćnih stabala koja su sačinjavala kutove sobe bila su izrezbarena, stupovima ljudskih obličja, i drugim stvorovima, u svakom zamislivom poslu. Sean je pustio da mu oči slijede plitki reljef i vidio svaki trenutak života: rođenje, smrt, ljubav, ratovanje, otkriće, liječenje, junačke i kukavne zgode, svakodnevne i izuzetne običaje. Nije znao kako razumije što rezbarije predstavljaju, samo je znao što koja predstavlja i bio je siguran da znade točno. Kugla je polako pošla po prostranoj sobi, kao da se plaši napraviti buku.

Zidovi zdanja bili su od bijelog mramora protkanog zlatom, što se Seanu činilo čudnim s obzirom da je izvana građevina najviše sličila nekoj golemoj brvnari. Oči su mu bile goleme u tihom čuđenju dok se kretao za kuglom. U prostoriji je bilo šest vratiju, ona kroz koja je ušao, druga preko puta njih na suprotnome kraju sobe, i po dvije sa svake strane. Vrata sa strane bila su jednake veličine, no svaka su bila posebnog izgleda. Posegao je za prvima i ustrašeno zastao kad su se oba para vratiju iznenada raskrilila.

Sean se ukočio, dok mu je srce lupalo, gledajući slijeva udesno ono što se pružalo pogledu iza vratiju. Znao je da kad bi se ta vrata otvorila u zidu, pokazala bi golemu šumu. No umjesto nje vidio je prozračni šumarak, koji mu je pozdravio oči bujicom svih nijansi na stablima veličanstvenih jesenjih boja koja su se sterala u daljinu. Oštar, orašni miris šume susreo je dječakove nosnice dok je promatrao prekrasan prizor, dok je sitna crvena vjeverica piskutavo zbog otetoga žira korila kradljivu svraku. Pred Seanove su oči izašli čovjek i žena, oboje sijedi, no uspravna držanja. Nosili su otmjenu odjeću, žena suknju od tvida i jaknu i cipele za hodanje, a čovjek samteni kaput preko vunene dolčevite. Oboje su nosili štapove za hodanje, činilo se više zbog dojma nego zbog nemoći. Čovjek je zastao i naklonio otmjenim šeširićem ka Seanu, a žena se nasmiješila i rukom pozvala Seana da im priđe.

Sean je znao da mora dalje, ali želja da otiđe vidjeti što žele ovi simpatični ljudi bila je jača. Krenuo je ka njima kad ga je cvrkut ptice nagnao da se okrene i pogleda iza sebe. Kroz suprotna vrata vidio je ljupku livadu, prekrivenu dubokim, gotovo smaragdnim zelenilom. Cvijeće je obasulo brežuljke, a voćke su bile u punome cvatu, bijelim cvjetovima ugošćujući tisuće pčela medarica željnih nektara. Crvendać na grani pokraj vratiju pjevao je iz svog glasa. Sean je uzdahnuo. Nije znao gdje je to, i ovo ga je mjesto plašilo. Okrenuo se ka suprotnim vratima gdje ga je Vodič tragača strpljivo čekao. Crvena je lopta uskočila u Seanovo vidno polje i dvoje djece, dječak i djevojčica, doskakutalo je za njom. Oboje su nosili jednostavne tunike, ravne

bijele tkanine odrezane nad koljenima, i sandale. Oboje je istodobno primilo loptu, pa su se stali navlačiti. Kad se natezanje skoro pretvorilo u svađu, djevojčica, gotovo savršene dječje ljepote, ugledala je Seana kroz vrata. Ispustila je loptu i pokazala na njega. Dječak je bio tamne kose i očiju, ali jednako lijepih crta kao djevojčica. Pogledao je Seana gotovo s nevjericom, ali djevojčica se smiješila i mahala i zvala Seana da se dođe igrati s njima. Sean je osjetio iznenadan poriv da napusti svoju potragu i otiđe se igrati. Izgledalo mu je da se to dvoje djece tako divno vesele.

Sean je zakoraknuo k vratima i odjednom osjetio kako ga nešto opet vuče. Osvrnuo se i vidjeo da su čovjek i žena došli do ruba vratiju i sad žustro mašu Seanu da im priđe. Dječak je osjetio kako ga vuče u onome smjeru, i srce mu se ubrzalo. Nešto se čarobno zbiva, pomislio je. Znao je da ne smije popustiti tim čudnim porivima da ode do tih ljudi, već da mora naći Patricka. Pomisao na brata kao da mu je pomogla okrenuti se k vratima na drugom kraju prostorije i otići od četiri osobe koje su mu mahale da im se pridruži.

Krećući se polako dalje, prošao je između narednoga para vratiju, i otvorila su se. Sean je promotrio desna vrata. Kroz njih je vidio nemoguće krasan zimski krajolik. Čuo je smijeh nošen hladnim zrakom koji se izlijevao kroz vrata. Pojavili su se starac i starica, očito veseli zbog nečega smiješnog što je jedno od njih upravo reklo. Kosa bijela poput okolnoga snijega provirivala im je ispod teških šubara, kakve je Sean vidio da nose Rusi na televizijskim vijestima. Govorili su jezikom kojeg Sean nije mogao razumjeti. Prošli su njegovim motrištem bez oklijevanja, ne dajući do znanja da su zamijetili Seanovo prisustvo, dok ga, tek što mu nisu izašli iz vidokruga, starac nije ugledao. Smjesta je počeo rukom prizivati Seana, brzo govoreći na neznanom jeziku.

Sean je ustuknuo, opirući se potrebi da se pridruži paru staraca. Okrenuo se i pogledao suprotna vrata. Kroz njih je vidio prizor s plaže, i srce ga je zaboljelo. Izgledalo je poput mjesta u Kaliforniji na koje su roditelji vodili njega i Patricka, gore kraj rta Dume i plaže Zuma. Zatim su mladić i djevojka protrčali plićakom. Djevojka je imala jednako otkrivene grudi kao i mladić; oboje su nosili jednake crne tange koje su jedva išta pokrivale. Dok su se zaigrano pljuskali, njihove je oduševljene povike na zvuku valova donosio topli ljetni lahor. Miris raspršene soli i osjećaj ljetne žege oblili su Seana i on je potiho zaplakao od žudnje tihim suzama kad je daleki krik galeba dopro kroz vrata. Želio je biti opet u Kaliforniji sa svojim prijateljima, a ne izgubljen na nekom užasnom mjestu u potrazi za Patrickom. Zatim se mladi par zagrlio, i opet nasmijao, kad je mladić povukao djevojku na pijesak. Poljubio ju je naliježući na nju, i zadim je

podigao pogled, i uočio Seana. Zasljepljujućim osmijehom bijelih zubiju na svom potamnjelom licu, mladić mu je doviknuo prijateljski pozdrav. Djevojka se okrenula na trbuh kad se mladić odignuo rukama i skočio na noge. Ostala je na zemlji, smijući se i mašući mu. Sean je osjetio vreli nalet panike od poriva da ode onamo, na sebi najbliži od sva četiri prizora. Teško gutajući, i trudeći se misliti samo na Patricka, okrenuo se k vratima na drugom kraju prostorije i natjerao se zakoraknuti. Polako je došao do tih vratiju, i kad je stavio ruku na kvaku, upitao je vodiča: - Je li ovo Dvorana drevnih doba?

Vodič je poskočio gore-dolje i Sean je pogledao prizore koji su se vidjeli kroz vrata. - Bio bih u nevolji da sam otišao kroz ta vrata, a?

Vodič se žustro složio, vrteći se brže oko svoje osi i skačući gore-dolje. Sean se pitao što bi se dogodilo da je slučajno otišao kroz ta vrata. Vjerojatno bi bio negdje zarobljen, i ne bi se mogao vratiti kući. Zanemario je tu radoznalost i pogledao vrata pred sobom. Za razliku od prednjih, ova se nisu otvorila kad im je prišao. Sean je pritisnuo veliki lokot, i ona su se teško otvorila prema njima.

Sean je načas nepomično stajao, a činilo se da čak i ovaj Vodič tragača oklijeva prije uranjanja u mračnu i prijeteću šumu iza zdanja. Sean je duboko udahnuo i oprezno stupio na crnu stazu krećući za zlatnom svjetlosti k beznađu.

Šuma je sad bila mjesto sazdano od očajničkih snova, nadvijenih stabala toliko zbitih da su im se kvrgave grane doimale poput prepletenih smeđih crta ispisanih na crnome šatoru, poput izmrljanog žalobnog visoko uzdignutog svoda. Ovdje se osjećala davnina; Sean je ustrašeno bacao pogled lijevo i desno, kao da bi na svakoj okuci nešto moglo iskočiti k njemu. Kora drveća bila je duboko izbrazdana, išibana vremenom nalik tvrdim lica prastarih ljudi, ljudi koji su vjekovima patili. Odjekivalo je puhanje vjetra, i činilo se da grane sežu ka njemu njišući se, kao da mu prijete ... ili ga preklinju.

Sean je nastavio hodati, prisjećajući se strave u noći kad je Patrick odnesen i svog vlastitog straha. Znao je da kad ne bi bilo Barneyjeva vilin-kamena, i on bi bio zatočen zajedno s Patrickom. A kad je Sjajni čovjek došao po njih, Sean je bio sveden na nešto manje od čovjeka, na životinju, na stvora koji se sažeo od straha. Ništa što je sada vidio nije se moglo mjeriti s onim beznađem, s onim odustajanjem od svakog poriva za opstankom. Njegov se mlađahni um borio s pojmovima povrijeđenog ponosa i žudnje za osvetom i, pošto su mu bili puno drugačiji od onoga što je gledao na televiziji subotom ujutro, nije ih prepoznao. Ali svejedno je osjećao te nagone, i znao je da će jednom kad se suoči sa Sjajnim čovjekom napravit što treba, koliko god se bojao. Nije razmišljao o tome; prihvatio ga je. Bez Patricka, njemu je samom nedostajao dio, jer je ta posebna spona među njima - ona zbog koje su mogli razmijeniti pokoju misao, osjetiti kako je onom drugom, znati gdje je onaj drugi - bila presječena. Bez Patricka, Sean je bio manji no prije. Sudbina mu je dala priliku da iskupi svoga brata, i ništa manje od smrti neće ga u tome spriječiti.

Jezovito zavijanje vjetra razdro je zvuk kopita koji se brzo približavao. Nebo se zlokobno smračilo, kao da noć nadire pred konjanikom koji stiže. Sean je stao, ne znajući kako bi najbolje mogao postupiti, sakriti se, pobjeći, ili stajati. Izabrao je prvu mogućnost i potrčao preteći svjetlost. Posegnuo je prema njemu i otkrio da ima čvrstu jezgru, sferu veličine lopte za bejzbol. Uzeo ju je i skočio u gustiš kraj ceste, čučnuvši iza paloga trupca, i provirio kroz visoku divlju travu, skrivajući vlastitim tijelom svjetlo Vodiča tragača.

Konjanik je jurio cestom, lik iz noćne more. Svjetlucavi se bijeli konj istezao, i činilo se da leti dok su mu se duge noge kretale ujednačenim ritmom. Vatrena griva i rep vijorili su za njim dok je jahač podbadao svog konja. Jahač je bio sav odjeven u crno i srebrno, od oklopa do kacige, od ogrtača do tunike. Njegov je plašt od crnila letio za njime poput nekog golemog razderanog jedra nošenog burom. Glavu je držao visoko, kao da nešto traži, jer se činilo da mu crni

prorezi za oči na srebrnoj kacigi urešenoj jelenjim rogovima zure u šumu dok je jurio njome.

Smješten na njegovom stremenu, stežući čizmu svoga gospodara, cerekao se Zli stvor, prodirući svojim zlobnim, kreštavim smijehom kroz tutanj konjskih kopita. Činilo se da uživa u svom nesigurnom putovanju. Između dva ustrašena udara srca, prošao je jahač.

Sean je dugu minutu pričekao da mu se srce uspori, i zatim se sjetio svoga vodiča. Odigao se s njega i vidio mutno sivu metalnu kuglu, sada tešku i nepomičnu. Zdvojno ju je pogledao, jer kako će naći Patricka bez vodiča? Osjetio je kako mu se suze spuštaju niz obraze kad je prošaptao: - Molim te. Nemoj umrijeti. Pomozi mi da nađem Patricka!

Ponovio je riječi kojima ga je Barney naučio, ali sfera je ležala nepomično. Napokon se pomirio da će sam nastaviti lutati, kad se odozgo začeo dalek, prijateljski smijeh. Sean se okrenuo, posrćući unatraške i potežući svoj srebrni bodež.

Dječak od svojih četrnaest ili petnaest godina skočio je s lakoćom iz krošnji, upirući svoje blijedoplave oči ravno u Seana. Činilo se da ga ne smeta bodež, ali Sean je držao njegov vršak uperen k mladcu. Zatim je prema opisu prepoznao dječaka. - Ti si onaj tip koji je napao Gabbie!

Mladac se iscerio i odmahnuo glavom, i poput mačke se iznenada pokrenuo. Brže no što je Sean mogao reagirati dječak je kleknuo pred njega, izbacio ruku i ščepao mu zapešće, tako da nije mogao pomaknuti ruku. - Da sam ti mislio zlo, Seane Hastings, bilo bi mi ga lako nanijeti. Ali to što te mogu dotaknuti, usprkos tvom čuvaru, dokazuje više od riječi moje dobre nakane. - Otpustivši dječakovu ruku, mladac je nastavio. - Ja nisam onaj koji je spopao tvoju sestru.

Sean je ustrašeno ustuknuo. Činjenica da ga stranac nije ozlijedio iako je mogao nije baš bila tako umirujuća. - Izgledaš kao on - rekao je, prizivajući svoju hrabrost.

Uzdahnuvši, mladac je rekao: - Našoj je rasi izgled pitanje hira. - Načas je zatreperio, prožet plavičastobijelim svjetlom vrlo nalik onome oblaku koji je zastirao Sjajnog čovjeka one noći kad je došao po dječake, i zatim je promijenio obličje, bio načas mračna silueta u tom sjaju, te je sjaja nestalo. Preobrazba je trajala tek sekundu ili dvije. Tamo gdje je bio mladac sada je klečao čovjek, stariji od njega, ali još uvijek mlad. Nosio je smiješan šešir široka oboda, bradu, te jednostavne hlače, košulju i čvrste radne čizme. Sada duboka i zrela glasa, zgrabio je Seana pod mišku prije no što se dječak mogao pobuniti i podigao ga. - Vidite ono što vam mi dademo, vi smrtne krvi.

Naša nam volja dariva obličje. A u ovom sam liku mogao uzeti tvoju sestru da sam htio. - Osmjehnuo se prisjetivši se i rekao: - Ta je među najkrasnijima iz tvoje rase koje sam godinama vidio, ali makar bi mi bila rado i s veseljem raširila noge, neću ja biti taj koji će prekršiti Pakt. - Pustio je Seana i sjaj ga je iznova okružio, i iznenada je pred Seanom stajao dječačić, kako se činilo ne stariji od šest ili sedam godina.

- Jesu l' blizu il' daleko jezde,

svjetlost svijeća i treptave zvijezde?

Volja znači i prirodu bića

no je l' voda slatka prije pića?

Istina od laži lako li se kida,

kad vjere nemaš u prirodu vida!

Sumnjaj onom što vele smrtne oči

jer naš ih bitak u trenu preskoči,

istine od himbi ograđene nisu,

kad vjeruješ u javu ... ili sne.

Recitirao je vragolasto, djetinjasto, pjevušeći. Zasjao je, i mladac je ponovo stajao pred njim. -To je tajna naše moći, jer onom što vi vidite i vjerujete, a oružje i oklop, hrana i piće, sve je to stvarno onima koji ih takvima prihvate. Privid je moćan kad ga se promatra kao istinu. Odista, kad bi imao volje vjerovati, mogao bi zanavjek živjeti od samog života kojim pršti zrak! Nosiš zelene mrlje na svojim očima i stoga možeš prozrijeti privid, ne zato što mrlje imaju moć, već stoga što ti vjeruješ u to. - Nasmijao se, i Sean je osjetio kako mu se vrelina spušta hrptom od zvuka. - I upamtit ćeš.

Ne, nisam ja napao tvoju krasotnu sestru, momče. Drugi joj je poželio nauditi, kao što je i prije, i kao što će i opet, ako mu se dade, i na mene svaliti krivnju. Bila je to mala osveta meni za jedan davni čin, bezopasnu podvalu koja ga još tišti.

Sean je ustao, htijući otići od ovog neugodnog dječaka. - Moram naći svoga brata. - Rekao je to kao izazov, kao da želi vidjeti hoće li ga mladac spriječiti.

Mladac se nasmijao, zvonkim, veselim grohotom. - A ja, neću spriječiti tvoju potragu, Seane. - Gledajući niz cestu, kao da očekuje da se jahač iznova pojavi, rekao je: - Onaj je stvorio puno muke kroz vjekove, usprkos Paktu, ali ovog puta više no što Kraljica može podnijeti ... - Nasmijao se, kao da ga takva mogućnost veseli. Zatim

mu je glas postao ozbiljan. - Ali izvan granica Zemlje svjetla on je moćan koliko i ona. Nađi svoga brata, dok je Luda vani, i zatim otrči do Kraljičinih dvora bijelom stazom. Pretekne li te onaj, bori se kako najbolje umiješ. Neki će ti pomoći, premda se nitko od nas - čak ni ja - ne može mjeriti u moći s Ludom. Samo mu je Kraljica ravna. - Mladac se iznova nasmijao, kao da je sve ovo puka igra. - Ipak, neki od nas koji su manji od Lude još uvijek su više od većine. - Posegao je, uzeo beživotnu sferu i puhnuo u nju. Na strani u koju je puhnuo smjesta se pojavila vruća točka, i ražarila se do sjaja. Zamahnuvši rukom i zakrenuvši zapešćem, bacio je uzvrtjelu kuglu visoko u zrak i sjaj je prsnuo u bljesak oko sfere. - Oživi, mali duše svjetla, vodi ovoga tragača; odvedi ga kamo mu srce ište. Nađi onog tijelom istog, a duhom različitog, drugoga iz istog roda. Idi!

Vodič tragača zavrtio se oko točke iznad Seanove glave, i zatim suknuo natrag nad cestu, gdje je stao vijugati slijeva nadesno, plesom pokazujući put, no brže nego prije, kao da su ga posebno nagnale riječi mladca. Sean je potrčao za njim, sustižući ga kad je sfera zamicala za okuku na cesti. Osvrnuo se viknuti hvala mladcu, ali više nije bilo nikakvoga znaka da je itko bio kraj ceste. Sean se strese, iznova tjerajući strah od sebe, te nastavljajući svoju potragu za Patrickom.

37

Činilo se da izmučeni, jalovi krajolik seže miljama daleko. Sean je već odavno izgubio pojam o vremenu na putu, jednostavno se prepuštajući koračanju za svijetlećim Vodičem tragača. Imao je dojam da ovim pustim krajem hoda već vjekovima.

Zatim su prešli preko jedne uzvisine, i kroz kvrgavo drveće ugledali još jednu čudnu kuću. Naslanjala se na humak, ili je prije bila dio toga humka, jer joj se mogao vidjeti samo jedan zid. Izgledalo je kao da je netko izgradio zid preko otvora pećine ili iskopine u obronku brežuljka, a iz otvorenih su se vratiju mogli čuti glasovi. Sean nije mogao razumjeti jezik, jer se sastojao uglavnom od roktanja i rikanja, krikova i suludog smijeha - praćen zvukom razbijanja posuđa i bacanja prilično teških predmeta o zidove - i nimalo nije želio upoznati sudionike toga mahnitog razgovora, pa je pohitao dalje.

Sean je pošao dovoljno brzo da pomalo pretekne Vodiča tragača, pa je morao pričekati da ga ovaj sustigne. Dok je stajao i čekao, uočio je čudnu osobinu površine ceste. Kako bi pomaknuo glavu, kolnik bi mijenjao boju iz bijele u crnu, podsjećajući ga na opsjenu onih

'pokretnih' sličica koje su ponekad bile stavljene kao poklon u kutije žitnih pahuljica. Seanu je bilo jasno da ovuda prolazi i bijela i crna staza.

Sean je slijedio cestu nizbrdo u šumovitu dolinu i preko narednog obronka, gdje ga je nenadano zbunila promjena krajolika. Pred njim se uzdizala teška šuma mračnih stabala, a nebo nad njime brzo je promijenilo boju iz sive u crnu. Nije mu trebalo reći da izlazi iz kraja kojeg je Kraljica zvala Zemljom sjena i da se nalazi na ulazu u Zemlju mraka.

Sean je zastao, ustrašen prizorom. Dok se Zemlja sjena činila utvarnim, tužnim krajem, ova Zemlja mraka bila je mjesto veličanstvene ljepote s drugoga svijeta. Nježno i neznano drveće njihalo se na blagom povjetarcu ljetne noći, a u njihovim su granama noćne ptice treperavo pjevale sumorne, sjetne pjesme. Svako je stablo imalo tamnozeleno lišće, a neka su i cvjetala, no na nebu nije bilo ni tračka svjetla. Sva je svjetlost dopirala iz debala, listova, cvjetova, trave, čak i iz gologa tla. Bio je to krajolik nemogućeg fosforescentnog sjaja, gdje nijedan zaseban izvor svjetla nije stvarao sjenke. Miris noćnoga cvata lebdio je zrakom, a cvrčci su cvrčali u kontrapunktu s pjevom ptica. Nije ovo bilo nikakvo leglo zla gdje mahniti duhovi potiču crnu mržnju prema čovječanstvu. Ovo je bila magična šuma, vilinska šuma, čarobna i čudesna. Njena je ljepota bila gotovo neizdrživa, no nije bilo ničega strašnog među tim mekim, mračnim stablima. Sean se više osjećao kao da noću prolazi najsavršenijom i najdivnijom šumom na svijetu. A bilo je i boja, no bile su tuđinske i neočekivane. Sve je djelovalo poput neodređene slike od fluorescentnih boja, nježnih nijansi na cvijeću i listovima, no sve je bilo živo, sve je bilo skladno, a ne izobličeno i pokvareno poput Zemlje sjena. Ovo je bila vilinska zemlja koju je očekivao srcem!

Sean je zamijetio da Vodič tragača slabije svijetli; kao da treba manje svjetla kako bi ga se vidjelo - pružao je manje svjetlosti nego u Zemlji svjetla ili u Zemlji sjena. Ali inače se činilo da se predmet zadovoljno kreće svojim vedrim vijugavim načinom niz stazu, kao da ga ne brine gdje se nalazi. S obzirom na njegovu uzbuđenu reakciju na Seanov zahtjev da nađe Ludu, dječak je ovo doživio kao umirujuće znamenje. Sean se potiho nadao da Sjajni čovjek i Zli stvor još uvijek jašu Zemljom sjena i da se neće skoro vratiti ovim putem. Nadasve, dječak se molio da nađe Patricka i uspije pobjeći na takav način da se ne mora suočiti sa Sjajnim čovjekom. Nekako je osjećao da to nije izgledno, ali je od te pomisli stekao optimističnije raspoloženje.

Vodič tragača kao da je išao brže, i Sean ga je popratio bržim hodom. Shvatio je to kao znak da se približavaju svom odredištu, ili da ih sustiže neka pogibelj, pa mu je srce stalo jače kucati i iznova je

postao oprezan, a sav mu je umor uminuo.

Prolazili su kroz debela debla, a staza se mjestimice toliko sužavala da se dječak pitao kako konj Sjajnoga čovjeka uspijeva tuda proći. Zatim su se odjednom obreli pred još jednim vilinskim brijegom, samo što se ovaj doimao većim od Kraljičina brijega, nisko obješenih grana koja su gotovo stvarala crni svod nad njegovim vrhom. Činio se pust, ili bar Sean nikoga nije mogao vidjeti.

Vodič je skrenuo s puta i pošao uz obronak, a Sean je otišao za njim, nabijajući svojim kratkim nogama po usponu. Na hrptu je zatekao velik šator, sav od crne svile i jastuka, a u šatoru je našao Patricka.

Patrick je ležao nasred gomile jastuka, u dubokome snu. Sean je pogledao svoga brata i osjetio kako mu srce skače. Za samo par dana svoga zarobljeništva, Patrick se stao mijenjati. Nije nosio odjeću, osim male pregače izrađene od lišća, a vijenci crnih cvjetova i lišće najtamnijeg zelenila bili su mu upleteni u kosu. Usne su mu bile namazane tamnim rumenilom, a kapci namazani nečim što im je dalo biserni sjaj, kao i nokti. Oko njega su sićušna stvorenja ležala u snu i nijedno se nije uznemirilo zbog Seanova dolaska. Sean je zurio u njih, jer po prvi puta se suočio s vilama koje su odgovarale njegovim dječačkim očekivanjima. Majušne vile i silfi privijali su se uz Patricka; svako od njih bilo je ljudskoga obličja i nago, leđa ukrašenih prozračnim krilcima. No oko Patricka su pozaspala i stvorenja manje ugodna izgleda, žabolika stvorenja i čupavi stvorovi izobličena lika. Sean je odvratio oči od tih, kao da bi ih pogledom mogao probuditi iz njihova dubokog snivanja.

Oko šatora zujali su noćni kukci, krijesnice meka sjaja koje su ukrašavale crni svod točkicama toploga modrozelenog svjetla. Sjetne pjesme dopirale su kroz vječnu noć, kako su tuđinske ptice ćurlikale svoje tajne. Noćni je lahor bio blag, gotovo puten u svom dodiru i Seanu je došlo da zaplače od ljepote oko sebe. Zatim je na povjetarcu namirisao tračak mirisa divljega cvijeća i začina, koji nije dopirao od cvjetova i mirodija ikad viđenih na zemlji. Njihov je mošusni vonj natjerao Seanovo srce da zalupa, i znao je da nastavi li se to što se zbiva u ovoj postelji, pod ovom sjenicom, posve će izobličiti i izmijeniti Patricka. Smjesta mora izbaviti brata odavle.

Ušao je pod šator na prstima i spustio ruku probuditi Patricka. Patrick se jako meškoljio, kao da je omamljen, i Sean ga je više puta morao prodrmati. Napokon su mu se oči otvorile, i razrogačile kad je nad sobom ugledao svog brata blizanca. Sean mu je pokazao da šuti, i Patrick je kimnuo tromim pokretom. Nježno je morao odmaknuti sićušnu ženu koja mu se ugnijezdila na prsima kako bi ustao. Dječaci

su dugo pričekali, no vilinska su stvorenja bila u dubokome snu, nesvjesna Seanovog i Patrickovog gibanja. Sean je primio Patricka za ruku i izvukao ga iz šatora. Patrick se kretao tromo, ali je uspio ne nagaziti nijedno stvorenje koje je ondje spavalo.

Izašavši, Sean je duboko udahnuo i pogledao svog brata. Patrick je i dalje treptao, kao da pokušava razbistriti pogled, i odmahnuo je glavom. Činilo se da su mu kapci teški, a vilica pomalo obješena, kao da se s naporom održava budnim.

Sean je napola odvukao, napola odveo Patricka do podnožja brijega. - Hajde - prošaptao mu je na dnu - moramo pobjeći.

Patrick mu je kimnuo, još obeznanjen, i Sean se sjetio što mu je Barney rekao o spavanju u ovim krajevima. Patrick je možda spavao cijelo vrijeme otkako ga je Sjajni čovjek oteo! Čak i sad bio je u polusnu; možda je mislio da sve ovo sanja. Možda nema pojma gdje je ili u kakvoj se nevolji nalaze. Sean će morati preuzeti vodstvo i jednostavno vjerovati da će ga brat poslušno slijediti dok ne stignu na sigurno.

Vodič tragača slijedio je blizance niz brijeg. Sean je napola očekivao da će nestati ili otići nakon što se Patrick pronađe, ali sad je rekao: - Hoćeš li nam pokazati kako da se vratimo?

Vodič tragača skočio je gore-dolje i počeo ih vraćati putem kojim je Sean došao. Prisustvo sjajne sfere nekako je podizalo Seanovo raspoloženje, i po prvi se put ponadao da bi odista mogao odvesti brata odavde, a da ne susretne Sjajnog čovjeka. Znao je da ako uspiju otići od brda i kloniti se Sjajnog čovjeka do iza ponoći, Dobar će narod otići i svi će biti na sigurnom. Sean je potiho rekao: - Molim te, Bože, daj nam da se sigurno vratimo kući.

Patrick je teturao uz svog brata, dajući mu da ga vuče za ruku, još uvijek mutnog pogleda i snenog, dalekog izraza lica. Ništa nije rekao kad ga je Sean poveo putom kući.

38

Sean i Patrick su čekali. Zbog nečega je Vodič tragača zastao u svom bezbrižnom vijuganju nad cestom. Lebdio je zaustavljen u zraku, vrteći se oko svoje osi, kao da razmišlja kojim bi putom pošao. Već su neko vrijeme išli Zemljom sjena - Seanu se činilo satima, makar se moglo raditi o pukim minutama. Šuma je bila mračna i samotna, beznadno mjesto kao stvoreno za obličja sazdana od zloćudnih snova i tamnih nakana. Drveće sivog lišća i kvrgavog crnog granja koje nikad

nije rodilo plodom ili cvijećem, ugljenita drvena debla koja su zanavijek živjela u najtmurnijoj jeseni, djelovala su zarobljena oko ceste, kao da šutke mole za izbavljenje. Gorak je vjetar zapuhnuo Seanovo lice, grizući mu nosnice dalekim spomenom dima i truleži. Okrenuo se Patricku i otkrio kako mu brat gleda nekamo u daljinu, kao da mu je svijest daleko. Patrick je bio neobično tih otkako ga je oslobodio. Sean je morao ponavljati pitanja da bi dobio ikakve odgovore, a i onda su bili kratki i nemarni, a Patrickovo ponašanje obuzeto. Sean je to pripisao posljedicama Patrickova zarobljeništva i nakon nekog vremena odustao od razgovora, a iscrpljenost i strah olakšavali su mu šutnju. Sean je počeo hodati, vodeći brata za ruku. Patrick je oklijevao, i zatim pošao na korak za njim.

Iz drveća zdesna doprla je buka, a čas potom začula se i slijeva. Sean je stao i potegnuo Patrickovu ruku da ga zaustavi. Buka je jačala sa svih strana, šuštanje razgrnutog granja i klopot konjskih kopita i zveckanje oklopa. Kad je izvjesnost onoga što nailazi doprla do Seana, jahači su izašli iz drveća sa svake strane, postavljajući se tako da mogu lakše okružiti dječake.

Zatim je iz šume navrla sva sila stvorenja, svi izobličeni i nakazni, dušom ako već ne tijelom. Žene zadivljujuće ljepote, odjevene u prozirne bijele halje koje su im sezale do zemlje, izašle su iz čvornate šume napola lebdeći, napola hodajući. Malena stvorenja koja su bila s Patrickom, tek nešto veća od kolibrića, pohitala su zrakom pozdraviti Seana. Jahači i konji, svi veličanstveni u sjajnom oklopu i opremi, polako su okruživali blizance. Zgurena stvorenja bolesna izgleda, odvratnih lica podrugljivo iskeženih od zloguke naslade, trčkarala su među konjskim nogama. Sean se pitao kako se toliko ljudi, čak i malenih, moglo samo časak ranije sakriti od njih. Osjetio je strah ali ostao je na mjestu, držeći Patrickovu ruku u vlastitoj i čvrsto stežući svoj bodež.

- Ovo je naša baština - rekao je glas odostrag.

Sean je skočio i okrenuo se, i srce mu je stalo lupati kad ga je Luda pogledao svisoka. Konjanik mu je potiho prišao straga. Sean je znao zašto je Vodič tragača stao: Sjajni ga je čovjek zaustavio magijom, kao i Kraljica.

Luda je blistao u svom crnom i srebrnom oklopu, držeći kacigu pod miškom. Njegov je bijeli pastuh u tišini promatrao Seana sjajnim zlatnim očima. Oklopnik je blago pomicao glavu proučavajući malenog dječaka koji je stajao pred njim, borbeno ispruživši bodež. - Hrabar si ti, mali ratniče - rekao je Luda, smijući se. Zazvao je: - Priđite mi, djeco! Dođite! Imamo gosta. - Ispružio je svoju kacigu i vilenjak dječačić pohitao je k svom gospodaru i primio je.

Kako su mu se vilenjaci približavali i okruživali ga, Sean je proučavao ima li ikakvih izgleda za bijeg. Luda je krenuo k njima i zaustavio svog konja pred dječacima. Sagnuo se, zadržavajući lice nad Seanovim. - Ovo je nekoć bilo poput zemalja kojima si prošao - rekao je Luda. Okrenuo se i širokim zamahom ruke obuhvatio jalovu šumu. - Između Zemlje svjetla i Zemlje mraka, ovo je bila Zemlja sumraka, gdje su se djeca Naroda igrala pod paskom nas, njihovih učitelja. Sve je bilo uravnoteženo i sve je bilo skladno, i jedan je dvor živio u miru. Ja sam vladao, sa svojom Kraljicom uza se. Sve je bilo dobro. Zatim su došli Magi sa svojim činima i vradžbinama, i povela se velika bitka. - Sjeo je uspravno u sedlu, izdižući se do cijele svoje veličanstvene visine, ponosita glasa. - Borilo se junački. - Zatim mu se glas utišao. - Ali mi smo bili poraženi, i primorani prisegnuti Paktu. - Iznova se nagnuvši ka Seanu, rekao je: - Ovo je naša baština. Ovo je djelo ruku vaše rase, ova Zemlja sjena. Ravnoteža je razorena, sklad okončan, a sile podijeljene, i gdje je nekoć jedan dvor vladao, sad su dva u razdoru. Moja Kraljica više nije uza me. I ništa nije dobro. - Sužavajući pogled dok je proučavao Seana, rekao je: - Zato mi reci, maleni i hrabri dječače, što misliš o darovima tvoje rase Narodu?

Sean je pogledao u Patricka, koji se još činio bunovan. Sean je teško progutao. Luda se opet nagnuo i oprezno primaknuo ruku ka Seanu. Na jedva centimetar od njegova ramena, povukao ju je sebi. - Još nosiš čuvara, dječače. - Posegnuo je, naizgled nemoguće daleko, i ščepao Patricka. - Ali ovaj ga nema! On tu ostaje, dječače, a i ti ćeš. - Luđački se nasmijavši, dodao je: - Uzet ću svoj par. - Patrick je visio u ruci Sjajnoga čovjeka, poput mačke pridržane za vrat, ne buneći se i ne mičući se.

Sean je progutao strah. Polako, da ne pogriješi, rekao je: - Amadan-na-Briona. U ime našega Gospodina Isusa, zapovijedam tebi i tvojoj sviti da pustite moga brata i da ne idete za nama. - Kroz strah i dvojbu znao je da mu nije uspjelo sve izreći onako kako ga je Barney podučio, ali molio se Gospi iz crkve da i ovo bude dostatno.

Luda je zabacio glavu i vrisnuo kao od boli, a okolne su vile ustuknule, uvlačeći dah poput nekog iznenadnog naleta vjetra. Ludin pastuh propeo se i naglo okrenuo, prednjim nogama grabeći po zraku, a stražnjima gazeći tlo, kao da životinja dijeli srdžbu svoga gospodara. Luda je ostao u sedlu, a ipak je i dalje širio ruke, držeći Patricka u jednoj kao da nema težine. Oko njega je zasjalo blistavo svjetlo, aura ljutita svirepa sjaja. Zvuk Ludina krika prestravio je Seana pa je i on ustuknuo zadrhtavši, a s usana mu se oteo jecaj. Suze su mu se slijevale niz lice od užasnoga zvuka, ali stajao je čvrsto, odbacujući poriv da pobjegne. Vrisak je ispunio uzduh, prizivajući spomen na onaj izmučeni zvuk kojeg je Sean ispustio one noći kad je Sjajni čovjek

bio došao i ukrao Patricka. Trajao je i trajao, taj nemoguć sirov zvuk gnjeva i mržnje. Zatim je uminuo i oklopnik se okrenuo krinkom čistoga ludila ka Seanu. Svjetlost oko Lude oslabila je kad je ispustio Patricka, a dječak se stropoštao na tlo, gdje je blago protresao glavom, kao da se trsi pribrati, te se polako osovio na noge. Crno obličje Zlog stvora pojavilo se iz gomile i doskakutalo do Patricka, ščepalo ga za nadlakticu i stalo, čekajući nalog svoga gospodara. Izraz lica Sjajnoga čovjeka se iz boli pretvorio u razjarenost. Spustio je ruku i zgrabio prednji kraj Seanove prevelike bluze i moćnim ga zamahom podigao ka sebi, usprkos činjenice da mu je dodir s onim koji nosi vilin-kamen očito nanosio bol. Sean je ispustio sitan cijuk zapanjena straha i zamahnuo svojim bodežom, zasijecajući nadlanicu Sjajnog čovjeka, vičući: - Pusti me!

Luda je zavrištao od boli i ispustio dječaka. Sean je pao na kolnik, gdje je načas ostao sjediti, gledajući Ludu. Ovaj si je primio ruku, kao da ga je spopala stravična patnja, izvijajući se u sedlu, iznova sve jačega svjetla oko sebe. Konj se živčano ispinjao dok mu je gospodar vrištao. Zvuk se nastavio, a ostale su vile ustuknule još za korak. Zatim je zvuk utihnuo, a svjetlo oslabilo, i Luda je nepomično sjedio na svome konju pred Seanom. Kroz stisnute zube, modrih očiju koje kao da su sijevale munjama ludila, Luda je rekao: - Imaš moje ime, smrtno dijete. Moram postupiti kako si poželio, jer me *geas* obvezuje. Ali još se nisi izborio do slobode. Čeka te dug povratak. I samo mi jednom možeš zapovijediti, a to si već učinio. Postupit ću kako si mi zapovijedio, ali ništa više! - Sjedio je i držao svoju ranjenu ruku kojoj je straga slobodno curila crvena krv. Mahnuo je njome triput po zraku, i rane je nestalo. Mahnito se nasmijavši, okrenuo je konja i obratio se svojim podanicima. - Pustite ih, jer dobili su moju riječ! - Gomila mračnih vila prestala se prijeteće pokretati prema Seanu, izuzev Zlog stvora, koji je počeo povlačiti Patricka za ruku.

Luda je iznova kriknuo, ovog puta više od radosti nego od srdžbe i boli. Uspravio se u sedlu, lica obasjanog ludilom jednakim onom koje je pokazao one noći kada je ušao u dječju sobu. Njegov je konj kopitom udarao po tlu, frkćući i iskrećući bjeloočnice. Sean je pohitao do svoga brata. Zli se stvor pognuo, odmičući se od Patricka, svoje sitne pameti uskomešane zbog promjene gospodarevih naredbi. Sean je promotrio ovo zastrašujuće stvorenje, shvaćajući da je rastom manje nego što je mislio. Njegove gotovo sjajne smeđe i žute oči treptale su prateći Seanove pokrete, i zatim se uprle ka Sjajnome čovjeku, iščekujući naredbe. Strašan je bijes spopao Seana - bilo mu je dosta da ga ova stvorenja plaše i maltretiraju. Sean je viknuo: - Pusti nas na miru! - Divlje je zamahnuo prema Zlom stvoru i ovaj je odskočio, ljutito sikćući u strahu od srebrnoga bodeža. Stvorenje je pokazalo

očnjake, ali mu je Sean opet priprijetio bodežom, pa je odskakutalo natrag čučnuvši iza konja svoga gospodara.

Činilo se da je Patrick još omamljen, izgubljena pogleda, i ničim nije pokazivao da ga prepoznaje. Ne znajući što da sad napravi, Sean je povukao Patricka za ruku, kao da će ga povesti dalje niz stazu.

Patrick je pošao par koraka za njim; zatim se začuo Ludin glas. - Patrick, drži ga!

Sean je osjetio kako mu se ruka poteže i okrenuo se kad je Patrick ukopao svoja stopala. Patrick je ponovno potegnuo i Sean je pao. Zatim se Patrick okomio na svoga brata. Sean nikada nije mogao pobijediti Patricka u hrvanju. Duž njihovih mladih života cijelo ga je vrijeme nešto zadržavalo, nešto mu ograničavalo količinu bijesa koju može usmjeriti na brata, kao da je zadati bol Patricku značilo zadati je samome sebi. Činilo se da Patrick nikada nije dijelio takav zazor, i slobodno je kažnjavao Seana kad god bi njihovi bratski sukobi doveli do kavge. Sada je Sean znao da bi izgubiti ovu borbu značilo izgubiti više od pukog bratskog obračuna.

Srdžbom koja mu je bila strana, odgurnuo je Patricka u stranu i otkotrljao se. Zatim je još jedan lik uskočio u tuču, zapahnuvši Seana truleži iz svojih ralja. Moćne su se ruke uhvatile ukoštac s njim, a prema glasnim je kricima znao da vlasnik tih ruku plaća cijenu što ga dodiruje, jer je čarolija vilin-kamena zadavala Zlom stvoru patnje. Sean nije oklijevao. Slijepo, divljački, zamahnuo je svojim bodežom i osjetio kako mu se vrh zabija. Zli je stvor zaurlao od boli i utekao, ostavljajući napola obeznanjenog Seana da sjedi na bijeloj cesti.

Sean je čuo kako rika Ludinog gnjeva odjekuje mračnom šumom, i krikove Zlog stvora koji je bježao kroz drveće, ali mogao je vidjeti samo Patricka, dok se brat opet obrušavao na brata. Sean je osjetio kako mu se tegla u košulji razbija i voda mu natapa bok. Sveta vodica! Zaboravio je osloboditi Patricka od Ludine vlasti, a voda je sad bila prolivena.

Mahnit, gotovo histerično snažan od strave da bi mogao izgubiti Patricka, Sean je odgurnuo brata i zgužvao skut košulje lijevom rukom, natapajući ju vodom. Dao je da Patrick opet skoči na njega, i dočekao ga lijevim dlanom. Razmazavši vodicu po Patrickovom licu, naspretno je napravio znak križa i hrapavo rekao: - U ime Gospodnje, slobodan si!

Patrick se zaljuljao unaprijed, kao da je udaren ciglom u tjeme. Oči su mu zatreptale i kao da su se po prvi puta usredotočile. Pogledao je u brata i zatim oko sebe. Oči su mu se razrogačile kao da ne može vjerovati onome što vidi, ali prije no što je išta mogao reći Sean se

osovio i stao podizati Patricka na noge. Tresući se od straha, Sean je progutao strah i viknuo na Sjajnog čovjeka: - Pogazio si svoju riječ! - Napola je očekivao da će se zbiti nešto grozno, ali Luda je samo sjedio i opako gledao dječake.

- Onaj prostak - rekao je, pokazujući na Zlog stvora u bijegu - prekršio je moju naredbu. A on... - upro je prstom u Patricka - ...još nije bio član moje svite. Postupio sam kako si mi naložio.

Sean je nekako znao da mu nije naredio onoliko dobro koliko je mogao, ali više se nije mogao obuzdavati. Patrick je stajao kraj njega, buljeći u nevjerici oko sebe, i činilo se da se sprema onesvijestiti. Sean je ščepao ruku svog brata, okrećući ga. - Idemo!

Patrick je dozvolio da ga okrene i povuče, ali nije mogao odvratiti pogleda od okupljenog mnoštva vila i vilenjaka. Sean se okrenuo prema vilama, koje su nepomično sjedile, promatrajući blizance.

Luda je odjednom kriknuo, visokim, gotovo ženskim vriskom koji je parao uši. Bol je dobila glas; okrenuo je konja u punom krugu i šakom priprijetio nebesima. Iznova je okrenuo konja, ljutito mašući ispruženom rukom, cikčući: - Idite! Gubite se! Svi vi!

Tamne su vile pobjegle natrag u šumu, povlačeći se pred srdžbom svoga gospodara. Nestali su jednako brzo kao što su i došli, i dječaci su ostali sami na cesti s Ludom. Prijeteći im se primakao za korak, i Sean i Patrick su utekli.

Mlada stopala udarala su po kamenju dok su blizanci bježali stazom među drvećem, s Vodičem tragača uza sebe. Svakim pretrčanim korakom bivali su bliže utočištu i dalje od zla tako sveobuhvatnog da je dobilo obličje i ime: Luda.

Patrick je viknuo: - Što je sve ovo! Gdje smo to? - Činilo se da se budi iz sna.

- Samo trči! - odgovorio mu je Sean. Obojica su šutke nastavili bježati, držeći oči uprte preda se, kao da bi osvrnuti se značilo predati ono što se tako teškom mukom izborilo. Svaki je trenutak bio novo iskušenje, nova pogibelj, nova zamka njihovome bijegu.

Zatim, nakon beskonačna trka, ugledali su stražnju stranu one čudne kuće koja je izgleda označavala granicu Kraljičine zemlje i zemlje u kojoj je Sean sreo Ludu. Samo je par čvorovitih stabala stajalo između dječaka i ove granice.

Na par metara od stražnjih vratiju kuće, dječaci su usporili. Patrick je rekao: - Što se zbiva?

Sean je pokazao iza sebe. - Onaj tip, Sjajni čovjek, on te ukrao iz kuće. Ovdje si već više od tjedan dana.

- Ne sjećam se! - rekao je Patrick, očito uzrujan. - Gdje smo to?

- Barney je rekao da je to zemlja Dobrog naroda. Ne znam kako se zove. Nisam pitao.

- Kako ćemo se vratiti?

Sean mu je pokazao. - Onuda, onda po bijeloj cesti, pa će nam jedna gospođa Kraljica pomoći. Onda kroz pećinu gdje nas čeka Barney.

- Zašto nas taj tip hoće tući? - upitao je Patrick.

- Ne znam. Možda nam Barney može reći. - Zatim je promislio. - Rekao je da su ljudi napravili onu jadnu šumu, znaš, s ružnim drvećem. Možda se samo ljuti na sve nas.

Patrick je obično bio vođa u svakom poduhvatu kojeg bi dječaci poduzeli, ali pod ovim bizarnim okolnostima bilo mu je itekako drago što ga Sean vodi. Probuditi se usred bijega uz brata, dok svi oni čudni stvorovi stoje unaokolo, bilo je previše čak i za njegov pustolovni duh. Podigao je ruku i opipao vijence u svojoj kosi. - Kakvo je ovo smeće? - upitao je Patrick, čupajući si lišće i crne cvjetove iz kose.

Zatim je neko obličje skočilo iz krošnji, svom silinom slijećući na Seanova leđa. Patrick je iznenađeno vrisnuo i odskočio.

Sean se prevalio na leđa, ali stvor se čvrsto držao za njega. Nije morao vidjeti svoga napadača da bi znao da ga je Zli stvor pretekao po krošnjama, pokušavajući mu prepriječiti put prije no što izađe iz Zemlje sjena. Zli je stvor zavijao od boli upirući se sputati Seana, očito pateći od dodira s onim koji nosi čuvara. Kandže na crnim rukama razdirale su Seanovu bluzu dok je stvorenje pokušavalo strgnuti vilin-kamen sa Seanova vrata.

Sean je zamahnuo unatrag bodežom, ali samo mu je zabio vršak u vlažnu zemlju. Vrisnuo je, napola bijesno, napola ustrašeno, i opet se otkotrljao, ali Zli mu se stvor čvrsto držao za leđa.

Sean je zatim osjetio kako mu moćne kandže stežu vrat, i u paničnom se grču uspio prevaliti na trbuh. Stao je puzati dok je Zli stvor vrištao gotovo ljudskim glasom. Patio je zbog vilin-kamena ali je i dalje postupao po gospodarevoj naredbi: skini kamen s dječaka i vrati ih obojicu.

Zatim se Zli stvor zaljuljao, i Sean je osjetio kako mu se težina svaljuje s njega. Sean se okrenuo i vidio da je Patrick udario stvorenje, odbacujući ga, jer sad se drugi blizanac borio s njime. Patrick ga je mlatio kamenom koji mu je poslužio kao oružje, ali Sean je znao da se bez čuvara i srebrnog bodeža Patrick ne može mjeriti sa Zlim stvorom.

Bez oklijevanja Sean je skočio na njih dvojicu, pridodajući svoju težinu Patrickovoj, pribijajući stvorenje uz tlo. Zasjekao je bodežom naniže i osjetio kako mu se vršak zariva. Stvorenje je vrisnulo, zvukom koji će se zauvijek održati u morama dječaka.

Sean je ustrašeno kriknuo, pogleda zamućenog suzama, ali zadržao je položaj i svom se težinom oslonio na dršku bodeža, služeći se masom tamo gdje mu je manjkalo snage ruku. Balčak se zabio u Seanov želudac dok je sječivo zalazilo duboko u trbuh Zlog stvora, i Seanu je bilo kao da dijele bol. Zli stvor je vrištao. A dječaci su kricima boli stvorenja odgovarali svojim kricima straha. Zvučalo je krkljavo, kao da se guši, i zatim siktavo i hrapavo. Patrick se bacio preko Seanovih leđa, i bodež se zario dublje u Zlog stvora. Srceparajuće bolan vrisak se izmijenio, stišavajući se od pištanja nalik pari kad istječe iz kotla, do reskog, konačnog zvuka. Bio je to zvuk umiranja.

Patrick se svalio s brata. Sean je otpuzao unatrag, kao da je zgađen najkužnijim stvorom ikad viđenim. Nijedan dječak ništa nije rekao gledajući kako se crno stvorenje koprca na tlu dok mu bodež viri iz trbuha. Propinjalo se poput netom ulovljene ribe, grimizna mu je krv prštala iz nosa i ustiju, i zatim se smirilo, opet zgrčilo i streslo, i potom ukočilo.

Sean je pogledao Patricka, koji je šutke sjedio dok su mu suze tekle iz panično razrogačenih očiju. Sean je u rukav bluze obrisao nos koji mu je procurio, zatim otro suze i otišao od brata. Prišao je mjestu na kom je ležao Zli stvor, polako ga obilazeći kako bi se uvjerio da je mrtav.

Kad se napokon uvjerio, sagnuo se uzeti bodež. Kad su mu prsti dotakli balčak, crna je ruka suknula i zgrabila mu ovratnik košulje. Sean je vrisnuo. Zli svor privukao je dječaka sebi, žutih i smeđih očiju sada otvorenih i živih. Na par centimetara od stvorova lica privlačenje je stalo. Zatim je Zli stvor progovorio, jedva pomičući svoje krvave usne. Grgljavim šaptom, tihim i sitnim, nalik na dječji glasić, rekao je: - Jednom ... sam bio ... kao ti. - Zatim je siktavim, gotovo nečujnim šaptom dodao: - Slobodan sam ... hvala ... ti.

U jednom je trenutku Sean vidio kako mržnja silazi sa stvorovog lica. Sean mu je pogledao u oči, i u tom času nisu bile mahnite od neljudskoga sjaja, već velike, smeđe, i blage. I duboko skriven u tim vlažnim očima, daleko u sjeni mržnje i srdžbe, bio je trag nečeg višeg. Zatim je Sean shvatio: jednom, vrlo davno, ovaj je Zli stvor bio čovjek baš kao i Sean. Tamo odakle je Zli stvor došao, imao je roditelje i dom, život pun mogućnosti i nadanja, i mladenačkih iščekivanja. Ali sve mu je to oteo crni, sjajni lik. Poput Patricka, Zli je stvor bio dijete

kojeg su vile ukrale roditeljima, i odvele na ovo tuđinsko mjesto. To se zaboravljeno dijete s godinama izobličilo i izopačilo, a njegovo nekad dječje meso od neljudskih se strasti preobrazilo u ovo užasno čudovište. I Sean je još nešto shvatio: onaj koga Sjajni čovjek ulovi, taj postaje ovakav. Zatim se svjetlost ugasila u tim očima i glava stvorenja je pala, rukom još uvijek stežući Seanovu bluzu. Sean je nježno rastvorio stvorove prste, i oni su ga pustili.

Sean se odmaknuo od stvora, sada znajući Patrickovo i svoju sudbina ako ih Sjajni čovjek nekako opet zarobi. Kao predmeti izopačene žudnje i pohote, bili bi iskorišteni, izopačeni i izobličeni; tijela i duhovi preoblikovali bi im se u nešto nalik Zlom stvoru; postali bi stvorenja tako crnih duša da bi im čak i uspomena na ljudskost bila blijeda i gotovo zaboravljena.

Sean je zurio u izobličenog stvora koji je nekada bio dijete nalik njemu, osjećajući istodobno i olakšanje i tugu. Možda je upravo ta gotovo izgubljena ljudskost dala stvorenju snagu da se odupre čuvaru. A možda je upravo ta gotovo izgubljena ljudskost dozvolila dječacima da zariju bodež, pružajući stvorenju konačni počinak.

Zatim, uz sve bliži topot kopita, znao je da im se pogibelj iznova bliži. Okrenuo se od Zlog stvora, zaboravivši bodež. Patrick je nijemo stajao, kao da su izgovorene riječi nekakav opijat, koji mu posve oduzima volju. Sean mu je zgrabio ruku i povukao ga ka stražnjim vratima čudne kuće, gdje ih je čekao Vodič tragača, žurno se trzajući lijevo-desno, kao da je nestrpljiv - ili uplašen. Došli su do stražnjih vratiju i Sean je potegao lokot, ali vrata se nisu dala otvoriti. Spopala ga je panika, jer se činilo da će ih osujetiti jedna prgava vrata. Sean je povlačio i povlačio, i na koncu je brava popustila. Vrata su se teško raskrilila, i Sean ih je širom rastvorio i pred njima se ukazala Dvorana drevnih doba. Dječaci su zakoračili u njenu unutrašnjost i smjesta zastali kad se pred njima ispriječio visoki lik, izašavši iz tame u dubini zdanja. Više nije bio odjeven u oklop, već je nosio barbarsku kapu s antilopinim rogovljem, i kožni haljetak protkan draguljima i lubanjama morskih ptica na ramenima: Luda im je zapriječio put kroz kuću. Jedan je dugi trenutak pogledom proučavao nepomične dječake, i zatim je zabacio glavu i grohotno zaurlao od užitka.

39

Phil i Mark zatekli su Barneyja kako kleči na kiši, grčevito držeći krunicu u molitvi. Phil mu je prišao sa strane. Kako bi ga se čulo kroz pljusak, viknuo je: - Sean?

- Unutra je - rekao je Doyle, pokazujući na brijeg.

- Što? - upitao ga je zapanjeno Phil. - Gdje je ulaz?

Mark je primio Phila za rame. - Devet puta oko brijega udesno. Kao u starim legendama.

- Pa, idemo po njih! - viknuo je Phil.

Mark je zadržao Philovo rame, a Barney je rekao: - Čekaj! - Phil je prestao ići k brijegu kad je Barney pokazao da mu pruže ruku. Polako, uz Markovu pomoć, Barney se osovio na noge. - Ako pohrliš za njim, možeš izgubiti sve što bi želio spasiti. Vrijeme i udaljenost nagnuti su u zemlji Dobrog naroda, kako kažu legende.

- Ne znam koji se vrag tu zbiva - viknuo je Phil - ali ako moji sinovi lutaju onuda, ja ih idem izvući.

Barney je uzdahnuo. - Zboriš kao pravo muško, Philipe Hastingsu. Ali skoro će ponoć, pa ako ne izađu za koju minutu, ništa ne govori da bi i ti preživio. Imaš ženu i kćerku u ovome svijetu na koje također moraš misliti.

Mark je rekao: - Ostajemo.

Phil je kanio prigovoriti, ali Mark mu je rekao: - Bude li onako kako mislim, dečki će nam se vratiti, Phile. Ako zabrljam ... onda to nije više ni bitno.

Iznenadni bljesak bjeline s hrpta brijega rasparao je noć. Phil je ugledao veličanstvenu ženu - ako je bila ljudska - okruženu dvorskom svitom, činilo se, kako se uobličava na vrhu humka, nejasne likove kako izlaze iz sjaja i silaze niz brijeg. Mark je prišao bliže Philu.

Trojica muškaraca promatrala su Vilinsku kraljicu. Činilo se da lebdi nad blatom dok je silazila niz podnožje obronka. Nije se vidjelo kako je prošla između svjetova. Za njom su išli članovi njene svite, uključujući i jednog koji je očito bio čovjek, muškarca koji je jedini u Kraljičinoj sviti morao kročiti blatnom ledinom. Svi su ostali klizili nad površinom tla.

Barney je klimavo stajao - da li zato što je još uvijek bio pripit ili od straha, nije bilo jasno - razjapivši usta od nevjerice kad je vidio kako Kraljica vila stoji kraj njega. Kraljica je pogledala Marka, kao da očekuje da progovori. Kako ništa nije rekao, rekla je: - Ti ne spadaš u Mage.

Mark je progovorio tiho, no riječi su mu bile glasne u sada utihlome zraku. - Kralj Erl, kojega zovu Luda, bio je odgovoran za kršenje Pakta; on se udružio s izdajicama iz redova Maga - s ljudima koji bi s njime podijelili moć nad ostatkom čovječanstva. Uredio je da

ovaj čovjek - pokazao je Phila - nađe zlato. A ne znajući da se radi o zavjetu povjerenja, ovaj ga je čovjek uzeo. Nije bilo nakane da se prekrši zakon.

- Znademo istinu kad je čujemo. Žalimo za onim što je nekoć bilo. Ako je Pakt prekršen, za to nije kriv smrtnik. Jedan je žudio za starinom i htio se osvetiti onima koji su nas tako davno porazili.

- Gotovo s tugom u glasu dodala je: - Pristaje mu što se nazvao Ludom, on koji više nije Kralj. - Ispustila je uzdah koji bi se nazvao teatralnim da je dolazio od ijedne smrtne žene, no samo se činio prikladnijim njenoj više no ljudskoj prirodi. - Napokon ćemo ga morati pozvati na red kada dođe.

- Osvrnula se. - Sat selidbe gotovo je stigao. Predugo ga nema. Bio Luda ili Kralj, sveudilj ga čekamo, jer iznova ćemo na put njegovom voljom koliko i vlastitom.

- Titanija i Oberon - rekao je Mark potiho.

- Tako su ih zvali - složio se Kraljičin ljudski pratilac. - To su tek smrtna imena i nisu njihova vlastita, kao što on nije Elberich ni ona Gloriana. Niti su oni odista Ahriman i Ormuzd. Oni su tek oni koji su nekoć bili vladari Faie.

- Faie - rekao je Phil. - Tako sami sebe zovu?

Čovjek je odmahnuo glavom. - To je normanska riječ. Oni se zovu Rasom, ili Narodom - kao i većina drugih naroda - ali njihove riječi smrtnici nisu u stanju izgovoriti, jer samo anđeli ili demoni imaju glasove nalik njihovima. Nama su oni *Fee, Peri* ili *Sidhe.* Ili desetak drugih naziva. Ali, jednostavno, oni su koji jesu - kao što smo i mi samo oni koji jesmo. A svaka ljudska rasa i nacija vidi ih na vlastiti način.

Mark je umorno odmahnuo glavom. - Što će se sada dogoditi?

Čovjek je rekao: - Kao što se zbiva već vjekovima, ukratko i naširoko. Doći će do promjene. Ali nabolje ili nagore, ne bih znao reći.

Mark je rekao: - Ne razumijem.

Čovjek je upro prstom. - Stiže Ariel. A skoro za njim trebao bi stići i njegov gospodar.

Sjajna zračna pijavica prohujala je među tihim članovima Kraljičine svite koji su ispunili čistinu, i uspela se uz obronak. Za njom su stigla stvorenja koja su služila Ludi. Zastala su vidjevši Kraljicu, ali sjajan stup uskovitlana vjetra hrabro je prošao kraj nje i zaustavio se pred Philom i ostalima. Kovitlac se brzo učvrstio u obličje mladog dječaka koji je izbavio Seana i Patricka.

- Pozdrav tebi, Thomas - rekao je mladac, očigledno umoran.

- Dobrodošao, Ariele - odvratio je čovjek. - Dođi i odmori se. Djeluješ nadvladano.

Iznureno, Ariel je rekao: - Točno. Moj mi je gospodar opet uzeo mjeru i natjerao me da zavapim od zadovoljstva. Poraz je bio veličanstven i prekrasan. - Iscerivši se, rekao je: - No, makar ga iznova moram smatrati svojim gospodarom, ipak sam mu grdne muke zadao. I još je postao plijen hira sudbine te se sad zatekao u Dvorani drevnih doba. A ne napusti li tu dvoranu prije dvanaestog zvona, čak mu ni njegove moći neće biti od koristi. Znači tako bih imao gospodara, a pak opet i ne bih. Bilo bi to, ukratko, ponešto zbunjujuće pitanje.

- A što si ti imao sa Zemljom mraka? Išao si s Kraljičinom privolom? - upitao ga je Thomas.

- Ne posve - rekao je mladac. - No znala je što kanim. Nije prvi put da su me preoteli mračni dvor i Ludina privola. A ako se Luda nije izgubio u snu vremena, ona će me iznova osvojiti, i neće biti zadnji puta da zamjenjujem Kraljev dvor njenim. - Uz obijestan je smiješak dodao: - Nijedno od njih ne drži me naročito pouzdanim slugom. - Namrštio se gotovo drsko. - Smatram da sam sada drugačijega poziva, jer držim da je vrijeme da promijenim svoj usud. Ah, da je biti gospodar namjesto sluge. - Uzdahnuo je. - Služiti Ludi ima svojih prednosti. Zadnji put kad me poslao boraviti među smrtnicima valjalo mi je stupiti u vezu s Magima u šumama Grčke. Ah! Kako sam uživao sa sveučilištarcima na proputovanju! A noći su bile prepune veselja koje bi postidilo staroga Dioniza. Prije toga valjalo mi je neko vrijeme pratiti Magusa Kesslera.

Mark je pogledao Phila. - Mislim da smo upravo našli Waylanda Smitha.

Dječak se nacerio i kimnuo. Zasvjetlucao je i pretvorio se u kovačevo obličje. - Time smo obdareni. - Glas mu je sad bio dubok i rezonantan. - Ovo obličje godi smrtnim ženama. U mom češćem obliku smatraju me djetinjastim i žele mi biti majke. Čini mi se da ovakvo obličje pobuđuje više pažnje. Također sam otkrio da se u ovome tijelu ne moram služiti vještinama da bih došao do žena. Kad ovako izgledam, same mi dolaze. Lijepa riječ, blagi dodir, obećanje ljubavi, i više su no voljne raširiti noge i načiniti zvijer sa dva hrpta. - Nasmijao se. - Kad sam nosio ovo tijelo pazeći na Magusa Kesslera, proveo sam mnogi ugodan sat sa smrtnim bludnicama, a oni čije mi je društvo odgovaralo bili su raskalašena i vedra bratija, vucibatine do zadnjeg. Makar bi, mislim, služiti Ludi nakon ove borbe bilo manje veselo nego onom prigodom. Pobijedi li, biti će rata. Ne pobijedi li, bit će ljutit i na mene upraviti svoju srdžbu. - Glas mu se povisio kad se vratio

svom dječačkom izgledu.

Phil je djelovao zbunjeno. - Tko je Wayland Smith?

Mark je rekao: - Reći ću ti drugi put. Ako bude drugog puta.

Phil je načas proučavao mladca, te rekao: - Moja kći! Jesi li ti ...?

Istegnuvši se, mladac je rekao: - Ne, ponosni oče. Nisam ja onaj koji ti je gnjavio djecu. Vidjela me tek jednom u mom muževnijem liku, i napravio sam joj tek sitnu uslugu. Krasotna je i rado bih bio prihvatio njene užitke. - Stresao se i iscerio. - Meso mi se kruti pri pomisli na nju. - Osmijeh mu je iščezao i dodao je: - Ali nije ponudila, a ja nisam htio biti onaj koji će prekršiti zavjet uporabom vještina. Onaj kojeg zovem gospodarom preuzeo je moj najčešći lik i smjerao svaliti krivnju za kršenje mira na me, dopre li glas o tom činu do Kraljice. Natjerati je da me izgna, njemu bi bila veličajna šala. Bilo je to okrutno od njega. Radilo se o našemu dugom sporu, jer sam se od cijeloga Naroda tek ja uzdigao gotovo do njegove mjere, ja koji sam mu nekoć bio tek slugan i lakrdijaš. A kako se trsio obeščastiti me - rekao je mladac sa zlobnim osmijehom - mislim da ću mu vrlo gorko uzvratiti, zauzimanjem njegova mjesta. - Zasvjetlucavši, dječak je promijenio svoj oblik i, nenadano, u svoj svojoj golemoj veličajnosti, Luda je iznova stajao pred zaprepaštenim ljudima.

40

Luda se nasmijao, i Phil je osjetio kako mu se dlake na vratu i rukama kostriješe od čiste neznanosti toga zvuka.

S mjesta na kojem je stajala, Kraljica je zapovijedila: - Smjesta skini tu krinku! Rugaš se boljemu od sebe!

Mladac se smjesta ponovno pojavio. Svečano se naklonio Kraljici, koja je rukom pozvala svoju svitu da joj priđu. Sićušne sjajne vile poletjele su uz brijeg dok je nastojala povratiti svoje držanje. Prepredeno namignuvši ljudima, mladac zvan Ariel rekao je: - Nije još sasvim vrijeme, makar će skoro biti.

Gotovo nemamo, Ariel je rekao Kraljici: - Indijski kraljević je mrtav.

Kraljica je kimnula. - Osjetili smo mu smrt.

Thomas je uzdahnuo. - Dobro je da napokon počiva. Priroda mu je postala *in extremis* pogana otkako ga je Luda preoteo Kraljici. I dugo je bio razlog prijepora dvaju dvorova. Kako je stradao?

Ariel je rekao: - Sin ovoga zvani Sean sasjekao ga je srebrnim bodežom. - Iscerio se. - Hrabra je to klica. Indijski mu je kraljević zahvalio na činu. Njegova tiha zahvala pojala je vjetrom da je svi čuju. Duša mu je sada slobodna naći Božji mir.

Phil je rekao: - Sean? Što ...?

Mark je rekao: - Deset tisuća pitanja. A ne znam gdje bih počeo.

Barney je kimnuo naporno sjedajući na blatno tlo. - Malo dobra bi ti donijeli odgovori, Mark Blackman. Koji bi ti trijezan čovjek vjerovao?

Mark je pogledao mladca. - Kako to misliš, nije još sasvim vrijeme?

Ariel je bacio pogled na Kraljicu, koja je stajala okružena svojom svitom. Jedva je sakrio svoj smijeh izgovorivši: - Vjekovima služim njoj, i onom drugom, bacaju me s dvora na dvor kako se svidi hiru sudbine. Uskoro ću, mislim, ja zavladati, jer ako moj gospodar ne pobijedi smrtne dječake u Dvorani drevnih doba, ja ću mu zauzeti mjesto. I pohoditi Kraljičinu postelju ne plativši danak.

- Danak? - rekao je Mark, očigledno zbunjen.

Ariel je pogledao Thomasa. - Kraljičini prohtjevi divljački su neutaživi. Dvaput sam imao zadovoljstvo biti njen prolazni hir. Veličajno me porazila. Nijedan ne može izdržati Kraljičin zagrljaj, a da ga ona ne porazi, izuzev ... - kimnuo je glavom ka Thomasu - ... ovoga.

Mark je podigao jednu obrvu. Thomas je slegnuo ramenima. - Kraljica me smatra ... ugodnim. Mogu joj pružiti ... tjelesne stvari. Uz mene se ne mora baviti pitanjima nadmoći. Može me uzeti bez podavanja i straha, a ja preživljavam njene darove.

Ariel se zakikotao, visokim radosnim glasom. - Smatrala ga je toliko predivnim ljubavnikom da ga je proklela kad je zaželio otići. - Sada je dječak pao na tlo, i prevrnuo se na leđa, ruku iza glave, očito oduševljen što je dobio prigodu ispričati svoju pripovijest. - I to takvom kletvom! Nikada ne može prozboriti da ne veli istinu - samo istinu, ni više, ni manje. Bez obrazlaganja, bez uzimanja maha, bez opisivanja ili olakšica, bez uviđajnog tajenja, bez dobrohotnih ukazivanja. Samo istinu. Pjesnik bi s takvom kletvom teško stekao imalo naklonosti u društvu drugih smrtnika. Gospoda koja drže pjesnike trebaju laskave hvale, a ne nenakićenu istinu. - Bacio je pogled na Thomasa. - A rekao bih da ti je i sricanje stihova postalo daleko teže kad ti je uskraćeno toliko riječi, pjesniče. - Opet pogledavši Marka, mladac je rekao: - Vratio nam se, čuvaru predaja, kako je Kraljica i znala.

Mark je raširio oči. - Jasno! Vi ste Thomas Learmont!

- Taj sam - rekao je čovjek.

Phil je pogledao čovjeka i rekao: - Tko?

Mark je rekao: - Toma od Erceldounea. Toma Stihotvorac.

Barney, koji je došao sebi, nasmijao se slabim, promuklim glasom, prožetim strahom, ali odvažno je rekao: - Škot, što je gotovo loše koliko i da je Englez, ali pjesnik, zbog čega je skoro Irac.

Thomas se nije osvrnuo na ubod. - Molim vas - rekao je Mark - imamo tako malo vremena. Što su ova stvorenja?

Thomas je slegnuo ramenima. - Bića duha. Nemaju pravog smrtnog obličja; uzimaju onaj oblik kakav im se svidi. - Pogledao je Marka. - Stvaraju stravu ili žudnju, ljubav i strah, ta najjača čuvstva u ljudskim srcima, raspirujući ih kao plamen do požara; zatim se hrane tim strastima, proždirući ih poput hrane ili pića. Kada uzmu smrtne ljubavnike, njihov duh i duhovi njihovih ljubavnika gore poput vatre. Ako su uviđavni, stvaraju tek malo straha ili malo požude, uzimaju s mjerom, i daju smrtniku da se oporavi. Ali ako su neuviđavni, uzmu sve dok ne proždru um i duh čovjeka kojim se tako okoriste, i za sobom ostave tek prah i pepeo. Teško je to razumjeti. Tako oni žive. Meso im je zanijekano, te žude za njim. Oponašaju nas i naša tijela, jer nemaju vlastita. Zavide nam. Koliko god zbijali šale, oni su počesto jedna tužna rasa.

Phil je rekao: - Ali vi ste čovjek; vi živite s njima?

- Boravim - složio se Thomas. - Kraljica i ja s vremenom smo upoznali jedno drugoga. Imamo zadovoljavajuću pogodbu. - Glas mu se utišao. - Makar s vremena na vrijeme žudim ugledati maglu na visoravnima i sunce na bregovima Škotske.

- Možda ćeš ove godine - rekao je Ariel. - Nikad se ne zna kamo će odlučiti otići. Sada kad su dvori opet sjedinjeni, a ona oslobođena njegovih gorkih naloga, može se ispostaviti da će odabrati mjesto na kom se može održati velika proslava.

Marku i ostalima Thomas je rekao: - Prije ove noći, od vremena Pakta, Kraljica i Kralj bili su u svemu ravni jedno drugome. Svaki je imao svoje dvore, i oboje se moralo dogovoriti kamo će se naredno njihove svite seliti. Kraljičina i Kraljeva svita odvojene su u svome svijetu, ali u ovome smrtnom moraju se seliti zajedno.

Ariel se šire iscerio kad mu je glas poprimio zavjerenički ton. - Jednom, u davna vremena, postojao je samo jedan dvor. Bilo je to nakon Razaranja, kada nam je nametnut Pakt, kad je naš narod razjedinjen. - Oči su mu sjale oduševljenjem. - Premda može biti, padne li moj gospodar, da ćemo iznova biti jedno! - Zatim mu se u

očima odala tamna strana. - No, ne bude li htjela podijeliti svoju vlast, a oni se niži slože, možda zateknemo drugog kako vlada Zemljom tame. Nijedna me tamošnja zvjerka ne podnosi.

Ariel se zakikotao, a Phil se stresao od ludila u njegovom glasu. - Nije li to veličajna i prikladna ironija, ljudi? Je li ikad bilo žalobnije rase od nas? Jer uživati znači postati robom, a pružiti neuzvraćeni užitak prazna je pobjeda. Zato tražimo ljude kao plijen, kako ne bismo uništili same sebe. - Opet se nasmijao, ali ovoga puta gorko. - No naša izopačenost ništavna je u poredbi s ljudskom. Jednoga ću dana morati shvatiti zašto vi ljudi toliko tratite darove koje vam je Bog dao. Osjećati tako snažno ... znati užitak i bol... radost i čudo ... čak i smrt!

Markov glas odavao je nevjericu. - Vi ne umirete?

Thomas je rekao: - Oni su od duha, i njima je smrt potpuni nestanak. Oni nemaju duše, ili su samo duše, kako god želite shvatiti te stvari. Ali padnu li, past će zasvagda, dok čovjekova svjetlost odlazi u jedan drugi i bolji svijet.

Mark i Phil pogledali su se. Mark se spremao postaviti novo pitanje, ali u daljini je zvuk crkvenoga zvona proparao noć. Thomas je rekao: - Vrijeme je.

Na odjek zvona, vile su počele blistavo sjati. Mnogo ih je izmijenilo oblik. I vitezove Kraljičine svite i Ludinu zvjerad okružio je bjeličastoplavi sjaj. Konji su nestali, kao i oklopi. Ostala su samo mala bića prozračnih krila, koja su lebdjela nad tlom.

- Što ...? - rekao je Phil.

Kraljica se, kad je drugi put odzvonilo, hitro okružila svjetlošću. Pretočila se u drugo obličje, još divnije i ljepše od prethodnoga. Krila su joj bila zlaćana, ali s blagim titravim prugama boja, a kosa joj je visjela do ramena poput najfinije izatkanog zlata. Nosila je očaravajuću opravu zadivljujućeg kroja, no bila je prozirna, i otkrila joj je nago tijelo kada se podigla u zrak. Njene grudi, kukovi, butine i duge uske noge bile su savršene razmjerom i oblikom, no bila je junačke veličine, barem za cijelu glavu viša od Marka. Koža joj je bila besprijekorna, a mišići nemoguće glatki i gipki pri svakome pokretu. Noge i ruke bile su joj gotovo zlatne pri ovome svjetlu, a na tijelu nije imala dlačica osim na stegnima, prekrivenim mekanim, paperjastim zlatnim kovrčama. Lice joj je sada bilo još savršenije no prije, svake crte još finije ocrtane, svake krivulje još nježnije, svakog kuta još elegantnijeg. No sada se, više no ranije, otkrivala njena tuđinska priroda.

Mark se osvrnuo, a Phil je uzviknuo: - Gdje su mi sinovi!

Divljačkim se nasmijavši, Ariel mu je odgovorio: - Na bezvremenome i beznadnom mjestu, i ne oslobode li se moga gospodara, i to brzo, ostat će tamo za sva vremena.

Zvuk njegovoga glasa prožeo je studenom stravom Philovu dušu, bacajući ga u mrak srca dublji od ma kojeg očaja kojeg je dosad spoznao. Okrenuo se k brijegu ne bi li vidio ikakav znak dječaka, znajući da ima samo još deset udaraca zvona prije no što ih zauvijek izgubi.

41

Sean i Patrick nepomično su stajali. Topot kopita odjekivao je mračnom šumom, sve bliži. Sean se natjerao da progovori, i rekao: - Nisi napravio što sam ti rekao! - Odjednom je postao svjestan da je ostavio bodež u tijelu Zlog stvora. - Pogazio si svoju riječ!

Luda je sa zlokobnim veseljem stavio ruke na bokove, rekavši: - Nego što da nisam! Rečeno mi je da vas ne slijedim. - Hinjenom udvornošću koja je prestrašila Seana koliko i svaki iskaz njegova bijesa, Luda je nastavio. - No nisi mi rekao da ne smijem odjahati pred tebe. A nisi ništa rekao ni da te *oni* ne mogu slijediti!

Pokazao je prstom prema šumi iza dječaka, iza ukočenog trupla Zlog stvora, gdje se pomaljala prava vojska mračnih vilenjaka. Oni na konjima polako su se kretali, a oni na nogama su čučali, očekujući da će dječaci uteći od Lude. - Sada ste moji!

Vilenjacima koji su se približavali naredio je: - Držite ih!

Sean i Patrick pogledali su se i bezgasno sporazumjeli, kao i mnogo puta do sada. Oba dječaka potrčala su k vratima i Ludi, u smjeru suprotnom od njegovih podanika. Uzvrtjela zlatna kugla Vodiča tragača krenula je za njima.

Čim je njih troje prešlo prag, vrata su se zalupila oslobađajući ih načas potjere. Luda je načas oklijevao pri neočekivanom naletu, kad mu je Patrick potrčao zdesna, a Sean slijeva.

Patrick se sagnuo, i kako je prošao kraj vratiju koja su zadržavala ljeto, s treskom su se raskrilila. Od te buke je zastao, i nagonski se odmaknuo, čime je došao Ludi u doseg.

Moćna se ruka ispružila i ščepala dječakovo meso, ali se izmigoljio i oteo mu se, osjećajući kako ga dodir žeže, kao da ga je dotakla žica pod naponom. Bacio se na pod, okrenuo i prevrnuo, i dočekao u čučanj.

No umjesto očekivanog prizora Lude kako nasrće na njega, Patrick je vidio da se strašno stvorenje okrenulo ka Seanu, koji još nije bio posve prošao kraj njega. A ovog puta je Luda imao tkaninu za koju bi se primio, i njegova je ruka u rukavici sada ščepala Gabbienu bluzu. Pobjednički poviknuvši, Luda je podigao Seana. - Nećeš me više mučiti, dječače! - Sažižućim smijehom dodao je: - Sada ćeš saznati što je bol!

Podižući Seana ka sebi, posegao je drugom rukom ka njemu, i Patrick je vidio da njegova kožnata rukavica ima na sebi kandže, koje su se spremale razdrti meso njegovoga brata.

42

Patrick je vrisnuo: - Sean! Bježi!

Sean se izvijao i migoljio, a rukavica s kandžama spustila se na njega.

Sean je vrisnuo kad je razdrapala košulju i razrezala mu dječje meso. Patrick je nepomično stajao, ne znajući kako bi pomogao bratu u času njegove patnje, a razdrapana bluza njegove sestre natopila se grimizom. Luda se zakikotao, zvukom koji bi sledio svijest. Patrick je vidio da su rane na Seanovim prsima lake, jer se Luda samo poigravao sa svojom žrtvom.

Zatim je Sean potegao prednjicu svoje košulje slobodnom rukom. Gumbi su odletjeli i odjednom je skliznuo ka podu. Luda je od zaprepaštenja razrogačio oči kad mu se dječak izmigoljio i u ruci mu ostala samo obješena tkanina. Sada gol do pojasa, dječak je umaknuo, i Luda se okrenuo kako bi mu prepriječio prolaz.

Sean je ustuknuo, i vrata koja su vodila u zimu raskrilila su se. Dječak se povukao unatrag k njima, osjećajući otvor iza sebe. Ludino lice zasjalo je od zlog veselja. - Ne možeš onuda utećiti, dječače. Tamo leži Vječna zima, i ući u taj svijet znači izgubiti svaku nadu.

Sean je čučnuo, kao da će skočiti u slobodu pokraj Lude, i Luda je odgovorio njegovom pokretu pomaknuvši se udesno. Sean je fingirao pokret u suprotnome smjeru, i Luda je i tome parirao. Dječak nije imao kud.

Sean je čučao, i napokon ga je obuzela panika. Vidjevši kako se skamenio od strave, Patrick je naglo stekao novu odlučnost. Neće dati tom Sjajnom tipu da mu uzme Seana. Patrick se okrenuo, tražeći išta što bi mu moglo pomoći. U sobi je bio samo još jedan predmet. Patrick je ispružio ruku i zgrabio Vodiča tragača, kao i Sean jednom ranije.

Sfera veličine lopte za bejzbol zasjala se kao da se ljuti ili boji. - Oprosti - rekao je Patrick zamahnuvši.

Patrick je viknuo: - Sean! Izbacivanje!

Na ovo se Sjajni čovjek okrenuo ka Patricku, dok se Sean skutrio još niže. Patrick je naciljao glavu Sjajnog čovjeka i bacio Vodiča tragača. Nije imao Seanovu umješnost kao bacač, ali je na drugu bazu bacao jače od svih dječaka svoje dobi koje je upoznao, i znao je da je ovo najvažnije bacanje u njegovom mladom životu. Vodič tragača poletio je ravno i brzo, pravo k Ludinoj glavi. Vodič tragača pogodio je Sjajnog čovjeka posred lica, i kriknuvši - od boli ili bijesa, blizanci nisu mogli prosuditi - Luda je izgubio ravnotežu i zanio se unatrag.

Sean se postavio četveronoške, kao što dječaci oduvijek rade kad žele s prijateljem oboriti nekog naivca na tlo. Ludina kožna čizma spotaknula se o Seana i on se prevalio unatrag i s otupljujućim krikom kroz vrata upao u zimu.

Sean se prevalio unaprijed, posrćući na sve četiri poput rakovice. No umjesto goleme gnjevne figure koja izlazi iz vratiju kako bi ih savladala, vidjeli su Ludu kako sjedi u snijegu. Starac i starica jurili su ka njemu, svaki s jedne strane, pomažući mu da ustane. Zatim su dječaci vidjeli da starac i starica ne samo da mu pomažu, već ga i čvrsto grabe. Gdje su bila nasmijana, topla lica, sada su bile krinke ludila goreg od onoga s lica Sjajnog čovjeka. Luda im se otimao, ali čak ih ni njegova magična snaga nije mogla otresti.

Patrick je prišao iza čučećeg Seana i rekao: - Gledaj ti to!

Kako su promatrali, činilo se da Ludino lice postaje sve blijeđe, i da se suši, dok nije djelovao jednako star kao i par koji ga je držao nepokretnog. Vrisnuo je, a vrisak mu je bio samo slabašan šapat patnje.

Zatim je Patrick primio Seana za rame, i Sean se okrenuo. U suprotnim vratima, još jedan je Luda, mlad i živahan, bio ščepan u istovjetnom položaju kao i njegov stariji dvojnik, i pokrete mu je sputavao mladi par ljetnih ljubavnika.

Sean se nesigurno osovio na noge. Glasom zagušenim iscrpljenošću i osjećajima, rekao je: - Idemo.

Patrick mu je pomogao da dođe do ravnoteže i zatim ga pustio. Sean je polako pošao k vratima na drugom kraju. Kad su došli od prvog para vratiju, ona su se zatvorila, a drugi se par raskrilio. Iza vratiju za jeseni odraslu su inačicu Lude odvlačili od vrata muškarac i žena koje je Sean vidio u svom prethodnom prolasku kroz dvoranu. Dječaci su odvratili pogled.

Iza zadnjih vrata, vrata proljeća, dijete Ludu, jednako odjevenog kao i ostale Lude, ali pomlađenog u sedmogodišnjeg dječaka, odvlačili su dječak i djevojčica. Na sva su tri lica dječaci vidjeli nešto bezbožno. A u njegovom je jedva čujnom dječjem vrištanju bilo nepatvorenog straha.

Sean se okrenuo i vidio kako i Patrickovim licem teku jednake suze. - Idemo doma.

Patrick je kimnuo i znao da nikakvim riječima neće nikome nikad moći objasniti što su upravo doživjeli. Zatim se začuo udaljeni zvuk zvona, i Sean je rekao: - Ponoć je! Moramo požuriti! - Tjerajući nezamislivo umorne noge, potrčali su k vratima na drugom kraju dvorane.

43

Noć je rasparao dječji vapaj; Seanov krik: - Barney!

Naizgled niotkamo, blizanci su olovnim nogama trčali k trojici muškaraca. Phil im je pohitao u susret, prihvaćajući obojicu dječaka u zagrljaj, glasom prepuklim od osjećaja ponavljajući im imena uzastopce. Barney je požurio po blatu koliko su ga zgrčene stare noge mogle nositi. Položio je ruke sa suzama u očima i molitvom na usnama, govoreći: - Slava blaženom Svetom Patriku! Uspio si, Seane! Vratio si ga!

Sean je zaustio, ali nije mogao ništa reći, napokon shrvan strahom i iscrpljenošću. Samo je mogao dati ocu da ga grli. Iscrpljeni dječaci pustili su da ih Philu pridrži, posve se opuštajući. Gotovo bez daha, Patrick je rekao: - Sjajni čovjek nas je htio srediti, ali smo ga prevarili i sad ne može izaći iz kuće s vratima.

Kraljičin je glas odzvonio. - Unutar Dvorane drevnih doba?

Patrick je kimnuo. - Zgrabio je Seana, pa sam bacio sjajnu kuglu na njega. Pao je kroz vrata.

Kraljica je prekrila lice dlanovima i glasno zajecala.

Mark je pogledao čovjeka koji je stajao kraj Kraljice. - Ne razumijem - rekao je.

Sa Svete Katarine treći se put oglasilo ponoćno zvono.

- Jako ga je voljela - odgovorio mu je Thomas.

Grleći sinove i sjetivši se svega što je čuo o Ludi, Phil je rekao: - Ona voli tog manijaka?

S tugom u glasu, Thomas je rekao: - Kraljica voli mnoge, i mnogi vole nju. Ali onaj koji je izgubljen u drevnim dobima bio joj je najveća ljubav i najveći neprijatelj.

- Nekoć - rekao je gotovo žaloban glas - nas smo dvoje bili gospodari smrtnoga svijeta; zatim čovjekovi suparnici u borbi za bitak na njemu. - Rukom je opisala krug, pokazujući na zemlju unutar brijega, u kojoj su živjeli. - Otkrili smo taj svijet, i razotkrili mu tajne, njegovo mjesto u vremenu, i načine i razloge putovanja među svjetovima duha i tvari. - Uzdahnula je. - No, kad su se ljudi naučili služiti vještinama, tada smo patili. Sada je čovječji vijek, i mi postojimo uz njegovu privolu. Svakim je danom sve brojniji dok je nas koliko i uvijek, i njegove su vještine nezamislivo moćne. Razotkrio je tajne kovina i mrske električne struje koja nam krade svu snagu. I, dalje od toga, znane su mu tajne kozmosa, ili će mu uskoro biti, samo srce misterija. - Pogledala je k Marku. - Više se ne možemo mjeriti s vama. Sada moramo ovisiti o vašoj dobroti.

Mark je kimnuo razumjevši je. Phil mu je prišao i rekao: - Što hoće reći? Jesmo li sigurni? - Pogledao je brižno svoje sinove.

Mark je kimnuo. - Od vila? Da. Oni su bića od energije. Znajući to, mogli bismo naći načina da ih porazimo, čak i bez magije. Kraljica je upravo rekla 'mrska električna struja'. Mislim da bismo mogli izraditi oružje. - Vidjela mu se frustriranost. - I tako sada moramo surađivati s onima koji su ih vjekovima krili od većine čovječanstva.

- S Magima? - rekao je Phil, držeći svoje dječake uza se.

Mark je udahnuo, smirujući svoju srdžbu. - Da, i možeš se kladiti da dok mi tu radimo njihov posao, oni nastoje osigurati da nećemo izdati njihovo postojanje. Magi već i sad imaju dovoljno utjecaja u strukturama svjetske vlasti da sve zataškaju. Svi bismo mogli doživjeti 'nesreće'. Ne možemo pobijediti ako ikome išta kažemo. Tako da ćemo šutjeti. - Zatim je odmahnuo glavom. - Ionako nitko u ovo ne bi povjerovao.

Kraljica se obratila dvojici muškaraca. - Ne znam za sve što spominješ, ali osjećam da shvaćaš našu nevolju. Luda i njegova zvjerad mogli su progoniti kojeg čovjeka šumom u svojemu Divljem lovu, ali vi imate vojske bez granica i strojeve koji donose užasna razaranja. Ono što su Magi učinili u drevnim vjekovima sa Zemljom sjena, bilo bi ništavno u odnosu na sve što vi danas možete. Sve, Zemlja svjetla, Zemlja mraka, sve bi postalo onakvo. Narodu bi došao kraj.

- Zato - rekao je Mark - moramo se pobrinuti da nitko ne sazna istinu. - Odmahnuo je glavom. - Nikad neću napisati svoju knjigu. -

Zatim je rekao: - Veličanstvo, postoji toliko stvari koje bih htio znati, čak i da ih nikad nikome ne kažem. Toliko stvari vezanih uz one pradavne dane. Thomas je spomenuo anđele i demone, i kako vas je Bog postavio da vladate Narodom ...

Kraljica je blago rekla: - Smrtni prijatelju, mi u Narodu znademo manje o našoj povijesti, no što vi znadete o svojoj vlastitoj. Narod nema čuvara predanja poput tebe, i mi nismo prvi koji su vladali, niti ćemo biti posljednji. Mi smo tek zadnji od onih koji vode Narod u ovome liku. Naši dani nisu bezbrojni, premda se vašem rodu to zacijelo tako čini. Mi se ne sjećamo što je bilo prije vremena Pakta.

Mark je djelovao zbunjeno. - Ali Thomas je rekao ...

- On smrtnički razumije ono što vidi, kao i svi vaši ljudi izuzev Maga. Mi nismo poput vas. Kada je ona koja je prva nosila ovaj lik uminula, druga ga je preuzela, isti taj lik, no s drugom biti, kao što sam ga i ja preuzela kad je došao red, i kao što će ga druga jednog dana uzeti od mene. A ona koja je prethodila opet je jedna od ovih lepršavica. - Pokazala je jednostavne, sićušne vile koje su zujale zrakom oko svoje Kraljice. - Ili Vodič tragača. Svi su oni mlada bića, s malo razumijevanja, i tek počinju rasti. Možda me nećeš razumijeti. Ja sam ona kojoj je iskonski dano da vlada uz svoga Gospodina, no opet i nisam. To je sve dio kruženja stvari.

Mark je razmislio. - Kad vam se energetsko stanje smanji, dolazi druga i preuzima vašu ulogu, ona kojoj energetsko stanje raste. - Pogledao je Ariela. - Kao njemu. A energija prethodnika otječe do točke na kojoj iznova počinju, kao da su djeca! - Mark je razrogačio oči. Rekao je Arielu: - Ti ćeš biti Luda!

Ariel je slegnuo ramenima. - Nije na nama da čitamo budućnost. - S nehajnim je osmijehom dodao: - I za razliku od vas to niti ne želimo. - Zatim je namignuo na četvrti zvuk zvona Svete Katarine. - Makar mislim da ću uskoro biti.

- Smatramo da ti već znaš više istine o nama od našeg ljubljenog Thomasa - zamijetila je Kraljica. Kimnuvši ka mladcu zvanom Ariel, dodala je: - Očekujem da će jednoga dana biti kako kažeš, i da ću otkriti da se promijenio i postao onaj koji je sada izgubljen u Dvorani drevnih doba. Taj je puno dulje ostao neizmijenjen od mene. - Pogledala je Marka, očima koje kao da su sjale od osjećaja. - Ne, nećeš više saznati, čovječe. I zapamti nadasve ovo: u svemu uvijek leži Misterij, ono što vi smrtnici zovete Bogom.

Kraljica je pogledala oko sebe kako je nebo naizgled mijenjalo boju, gubeći nešto od tuđinske modrine pod crnim svodom koja se pojavila s Kraljičinim izlaskom na videlo. - Stiže vrijeme u kojem se

moramo seliti, tako da ovaj svijet i vaš ostanu u skladu. Narod mora otići do novoga brijega na ovoj zemlji. Moramo odabrati svoje odredište. - Arielu je rekla. - Pođimo. Moramo odlučiti gdje će nam dvori obitavati tijekom šest narednih obrata mjeseca.

Mark je dotaknuo Philovu nadlakticu i pokazao mu, i Phil je pogledao za Markovim prstom. Dok su ljudi bili prljavi od svog tog blata i kiše, niti na jednom se vilinskom tijelu ili halji nije nazirao tračak blata. Mark je rekao: - Oni su prividi, u svim svojim obličjima. Oni *jesu* bića od energije. Kad bih barem znao više! - Osjetio je duboku tugu zbog svih pitanja kojima nije znao odgovore. Zatim se sjetio problema koji još nisu bili riješeni, i rekao: - A moramo i požuriti. Ne znam koliko nam je još preostalo prije nego što nas Magi stignu, i ne sumnjam što će nam tada napraviti.

- Bojim se da ste skloni pretjerano dramatizirati stvari, g. Blackman.

Sve su se oči okrenule ka čovjeku koji je izrekao te riječi. On je izašao iz sjena na putu k Trolovom mostu. Čovjek koji se pojavio bio je odjeven u skupi kaput od vune vikunje, podstavljen nercom. Nije bio ni mlad ni star, možda mu je bilo trideset devet, a možda pedeset devet godina, nije se dalo odrediti. Brada mu je bila kratko podrezana, prema urednom stilu kakav se nije često viđao nakon tridesetih, a ruke su mu bile manikirane. Nosio je otmjeni šešir i štap za hodanje sa zlatnom drškom u jednoj ruci. U drugoj je imao pištolj ubojita izgleda, uperen u Marka i Phila.

Čovjek je izveo blagi naklon. - G. Hastings? - Phil je kimnuo. - Zovem se Anton Wycheck, gospodine Hastings. - Imao je blagi srednjoeuropski izgovor. - Došao sam srediti par stvari s vašim prijateljem g. Blackmanom.

Phil je rekao: - Nekako, g. Wycheck, to me nimalo ne čudi.

Mark je rekao: - Zdravo, Antone. - Rekao je Philu: - Antona sam uočio u onome autu. Anton mi je bio jedan od domaćina u Njemačkoj.

- Žao nam je zbog tog nesporazuma, g. Blackman. U međuvremenu smo dokučili pravo stanje stvari. A ne bi nam ni trebali dokazi, u svjetlu onoga što sam upravo vidio. - Naklonio se Kraljici i rekao joj nešto na jeziku koji je Philu bio posve neprepoznatljiv. Zatim se s jednakom udvornošću obratio Arielu.

Phil je osjetio kako mu se oba dječaka tresu i rekao: - Bilo bi mi puno lakše da to uperite drugamo, g. Wycheck.

Čovjek je pogledao pištolj i stavio ga u džep. - Ispričavam se. Nisam mogao znati što ću ovdje zateći, i smatrao sam ga potrebnim.

Zaboravio sam da ga držim u ruci. - Zatim je prozborio preko ramena drugim jezikom, nekim istočnoeuropskim, i pojavila su se tri muškarca, odjevena u crne vunene dolčevite i levisice. Dvojica su nosila škrinju sa zlatom koju je Jack otkrio, a treći neke odore iz tajne sobe i lopatu. Spustili su sanduk i podijelili odore međusobno, pa su se sva četvorica presvukla. - Moramo biti brzi, braćo - rekao je Wycheck. - Ponoć nas je stigla.

Phil je pogledao kraljicu, koja je zajedno s dvorom šutke promatrala četvoricu pridošlica.

- Pakt se poštuje - rekao je Wycheck, okrećući se Kraljici. Naklonio se, izvadio zlatnik, i pokazao ga svima. Stavio ga je u škrinju, i jedan od ostalih smjesta je počeo kopati, dok su ostali stajali svaki s jedne strane sanduka.

- Pakt se poštuje - odgovorila je. - Dari Maga zalozi su dobre vjere. Ta se vjera s vaše strane nikad nije prekršila. Bili su to samo snovi o davno prošlim vjekovima jednoga zavedenog. Hvala vam na dobroj vjeri.

Sljedeći je progovorio Tom. - Ostajte tamo, i ne prilazite bliže, jer će svi ovdašnji u trenutku prijeći na ono novo mjesto spoja svjetova vila i smrtnika. Ja stojim uza svoju Kraljicu i putujem s njome, no vi takve želje nemate. Od onog panja je sigurno. Ostajte zbogom; skoro će jutro Dana Svih svetih, i nama je vrijeme poći.

Mark je oklijevao, kao da mu je neizdržljiva pomisao na sve odgovore koje nije dobio, ali na koncu je samo kimnuo i pričekao.

Sean se privio uz oca i pogledao Patricka. Njegov se brat blizanac činio opušteniji i pribraniji dok je s ostalima gledao spektakl odlaska vilinske svite.

Zatim je i Sean pogledao kamo i odrasli. Sve su oči bile uprte u Kraljicu, koja je ustala, kao i Ariel trenutak kasnije. Sve je zablistalo, i u času su dva treperava stupa energije otkucavala tihim ritmom. Sve vile na brijegu digle su se u zrak, a iz šume su nadošle druge, skakućući, leteći, skačući, deseci i deseci vila koje su se pridružile onima na brijegu. Sve su blistavo sjale i u trenu postale mali stupovi energije, malene krilate vile tek nešto sjajnije od krijesnica, dok je mladac zvan Ariel bio stup gotovo ravan Kraljici. Zatim je daleko zvono Svete Katarine odzvonilo još jednom, deseti ili jedanaesti put - Phil je zaboravio brojati. Vile su se počele gibati čudnim ritualnim načinom oko ono dvoje koji su bili najsjajniji. Ubrzali su ritam, krećući se sve hitrije. Toma Stihotvorac stajao je kraj dva stupa svjetlosti, i prizor ga nije uznemirivao. Odzvonilo je još jednom i kruženje se iznova ubrzalo. Prije samog posljednjeg zvona začuo se

glas. - Ne smatrajte ovu pobjedu lakom, smrtnici. Tko zna što sudbina može donijeti nekoga novog dana? - Sean je čvrsto stisnuo očevu ruku, jer je glas mogao biti Arielov, no mogao je pripadati i Sjajnom čovjeku.

Zatim je zadnji put odzvonilo, i svjetlosti i vila više nije bilo. No zvukovi su još odzvanjali proplankom, a Kraljičina aura nad njima sve ih je još uvijek štitila od kiše. Jedan dugi trenutak ljudi su stajali u oazi tišine, i zatim je bio mrak.

Odjednom je samo Barneyjeva baterijska svjetiljka obasjavala čistinu, a kiša je stala padati po njima i hladan ih je vjetar propuhao.

Zatim je zapjevao Arielov glas: - Tvoj dug prema meni otpušten je, čuvaru predaja. Čuvao te Bog.

Uz tračak žalosti, pomiješan s veseljem, Mark je viknuo: - Zbogom, veseli noćni lutalice; odista si pravi lukavac i lupež među dusima!

Arielov vriskavi smijeh odzvonio je poput zvončića zrakom, te ga je progutala tišina.

Wycheck je rekao: - Gospodo, nije lijepa noć za boravak u šumi. Smijem li predložiti da pođemo ka domu g. Hastingsa? Po svemu sudeći, noćas ste mnogo prošli.

Otkrili su da su Wycheck i njegovi sudruzi skinuli svoje odore. - Biste li pristali objasniti mi neke stvari, g. Wycheck? - rekao je Phil.

- Samo ovu - rekao je otmjeni stranac, toplim i prijaznim tonom, makar su mu oči djelovale poput plavoga kvarca. - Ovaj je kozmos nesagledIv, i malo tko je imao prigodu vidjeti makar i djelić njegovih pravih razmjera i prirode. Među onima koji jesu, još ih je manje preživjelo taj doživljaj. Jednostavno ubrojite sebe i svoju obitelj među onih par sretnih duša, g. Hastings. Ostavite sve ovo iza sebe i dozvolite da vam izblijedi iz sjećanja. Ako mi - moji suradnici i ja - ikada saznamo da se opet bavite našim poslovima ... bit ćemo primorani poduzeti mjere. - Ovo posljednje rekao je bez ikakvog neprijateljstva ili prijetnje. Jednostavno je navodio činjenice kako ih je sam vidio. - Predlažem sada da se vratimo do gđe. Hastings i vaše kćeri i njenog zaručnika, g. Hastings. Siguran sam da jedva čekaju saznati da ste dobro, a vašim sinovima očito treba vruća kupka i topao krevet. Još ćemo razgovarati kada stignemo vašoj kući; mnogo toga trebamo raspraviti. - Marku je rekao:

- Usput, vaš suradnik g. Thieus i njegova ljupka prijateljica također vas tamo čekaju, g. Blackman.

Gledajući kako jedan Wycheckov sudrug prekriva škrinju lopatama zemlje, Phil je rekao: - Kako ste to iznijeli iz policijske postaje?

G. Wycheck pokazao je udvorno Philu da krene stazom prije njega. - Kako vam je g. Blackman bez sumnje rekao, g. Hastings, mi imamo dobre veze.

- Magi?

Čovjek se samo nasmijao rekavši: - Draže nam je zadržati svoj identitet za sebe. Sada, ako biste bili ljubazni, mislim da bi bilo najbolje da vratimo vaša dva umorna dječaka kući.

Phil tome nije imao što dodati, jer su oba dječaka gotovo spavala stojećki. Obgrlio je ramena i jednog i drugog, sretan što to opet može, i, nakon što je Barney otišao po svoju svjetiljku, odveo ih kući.

44

Gabbie je skoro proletjela kroz mrežna vrata kad je u noći začula glas svog oca, a Gloria je bila na korak iza nje. Sean i Patrick vukli su se uz oca, očigledno izmoždeni. Phil i Mark razgovarali su tihim glasom o onome što su doživjeli.

- Tata! - viknula je djevojka. - Došli su neki čudni ljudi s oružjem ... - glas joj je zamro kad je vidjela Patricka. Gloria je istrčala i zgrabila oba svoja sina, vatreno ih grleći. Nije mogla zaustaviti suze dok se njihala naprijed-natrag, čvrsto ih privijajući uza sebe. Nakon minute Patrick je rekao:

- Mama, ugušit ćeš me!

Phil je osjetio kako se nešto u njemu slomilo i suze su mu potekle niz lice. Ništa mu nije moglo reći da je s njegovim sinom sve kao i prije tako dobro kao taj prigovor. Shvatio je koliko je obuzdavao svoje osjećaje zadnjih par tjedana, i koliko je u još većoj mjeri morao prisiliti svoj um da prihvati ovu divlju i nevjerojatnu noć. Sad je osjetio kako mu koljena klecaju. Barneyju i Marku je rekao: - Gospodo, častim vas pićem - ako si za škotski viski, Barney, jer nemam irskog.

- Viski je viski, kad smo kod toga, a gost se nema pravo žaliti na gostoprimstvo svog domaćina. Hvala, prihvaćam. Ali to mi je zadnji, jer sutra se opet idem prijaviti u Liječene alkoholičare i još jednom prisežem ... osim ako opet ne dođu. - Pogledao je Wychecka i njegove sudruge. - Pod uvjetom da nema prigovora?

Mark je odmahnuo glavom. Znao je kako se Barney osjeća. - Dođi, Phile. Natoči nam svima. - Pogledavši otmjenog čovjeka, rekao je: - Ideš s nama, Antone?

Čovjek se samo nasmijao i rekao: - Ne, moji kolege i ja ostat ćemo samo kratko. - Ali pošao je za njima u kuću. Ostala trojica obišla su kuću i otišla do prednjega trijema. Phil je zamijetio kako blago pjevuše nekakav čudan ritualni napjev, i načas ga je nešto u riječima stegnulo za srce.

Slegnuo je ramenima zbog čudnoga dojma i poveo ostale u kuću.

Kad je Phil ušao u dnevnu sobu, zatekao je Jacka, Garyja i njegovu djevojku Ellen kako sjede na kauču, a druga dvojica, poput ostalih odjevena u crne dolčevite i traperice, stajala su u blizini. Činili su se opušteni, ali bilo je jasno da su do prije par minuta držali stražu. Gary je ustao i prišao Marku, brzo mu nešto govoreći. Phil je natočio rundu pića i počeo je dijeliti. Gabbie je otišla sjesti kraj Jacka, koji je bio natmuren.

Otpivši viski, Phil je gledao kako se Gloria obraća g. Wychecku. - Dečki su premoreni. Smiju se okupati i otići u krevet?

Osmjehnuvši se, čovjek je rekao: - U svakom slučaju, gđo. Hastings. Molim vas, željeli bismo biti što je moguće prijazniji.

I Sean i Patrick otišli su zagrliti svoga oca za laku noć, pa ih je Gloria odvela gore. Kad su mu supruga i sinovi izašli iz sobe, Phil je rekao: - Dobro onda, g. Wycheck. Što se nama sprema?

- Pa, ja bih htio kupiti ovu kuću. - Vidjevši da se Phil na to mršti, izvadio je ček iz unutarnjeg džepa kaputa i rekao: - Mislim da je ovo više nego poštena ponuda, g. Hastings.

Phil je pročitao iznos na čeku i kimnuo. - Ovo je dvostruko više nego što sam ja platio.

- Nemamo želje izrabljivati vašu potrebu da prodate kuću. Znam da se vi i obitelj morate brzo odseliti, prije prvog u godini. Ima li s tim kakvih problema?

- Ne - odgovorio je Phil. - To je sasvim dovoljno vremena.

Wycheck je rekao: - Odvjetnik će vam se javiti oko papira koje treba potpisati, ali ček možete odmah unovčiti, ako želite.

Phil je odmahnuo glavom. - 'Potreba da prodam'. To mi se sviđa. Zgodan eufemizam za iznuđivanje.

- Teško da je ovo iznuđivanje, g. Hastings. Morate prodati ovu kuću. Pa eto, još jutros vam je agent javio da vaš studio želi nove *Zvjezdane pirate*. Nagovarao vas je da pristanete, jer se toliki honorar ne može odbiti. A s obzirom da je Henderson Crawley odbio režirati još jedan nastavak, žele da vi budete i redatelj. - Dok je govorio, Philu se činilo da mu je svijest puna čudne jeke, kao da svaku riječ koju čuje

istodobno ponavlja još jedan glas, negdje unutar Philove glave, kao da te riječi izgovara njegov agent. Osjećaj ga je pomalo smeo, ali prestao je istog trena kad je Wycheck ušutio.

Mark je rekao: - Mislio sam da ćemo svi odjednom nestati.

- G. Blackman, dani u kojima je nasilje nužno u rješavanju problema nisu, nažalost, iza nas, ali uspijevamo naći druge načine razrješavanja poteškoća kad god je to moguće. Kad nestanu razmjerno slavni ljudi, to stvara prevelik broj problema. Uz glas na kojem ste vi i g. Hastings, možete li zamisliti kakva bi se pomutnja stvorila da jedina nasljednica Larkerovog posjeda nestane bez traga? Ne, trudimo se biti što je moguće razumniji. Slučajevi onih u našemu bratstvu, koji su imali udjela u ovom, žaljenja vrijednom, pokušaju promjene prirode naših 'sporazuma', identificirani su, izolirani i riješeni. G. Blackman, da ste ostali još samo jedan dan s nama, bili biste prevezeni ovamo, i ne biste se trebali voziti svim onim neudobnim autobusima. Vidite, August Erhardt je bio posljednji špijun među nama. Neki među braćom smatrali su da bi obnova sukoba mogla pružiti prilike za jačanje naših i sad ne baš zanemarivih položaja u svijetu, koje bi čak, možda, dovele do ujedinjenog svjetskog poretka. Ovakav utopijski san nije nepoznat u našim redovima s vremena na vrijeme, i napose je privlačan u svjetlu sadašnjih napetosti u svijetu. Neutemeljeni idealizam, bojim se. Javili smo - kako, nije vam nužno znati - i identificirali ga kao osobu koja je poslana kako bi razriješila stanje. Smrt je bila pravična nagrada za njegova djela.

Mark je gorko rekao: - A što je s Aggie Grant?

- Izuzetno nam je žao zbog nje - odgovorio je Wycheck, i glas mu se činio iskren. - No, u svim ratovima stradavaju nevini.

Gary je progovorio. - Pa, kako ćete to zataškati? I sve ono u bolnici?

- Gđa. Grant poginula je u nesreći; to je javna informacija. John Wilson, autostopist bez stalnog mjesta boravka iz mjesta Selma u Alabami, kojem je ljubazno ponudila vožnju, stradao je zajedno s njom. G. Wilson nije imao rodbine. Bit će sahranjen o javnome trošku.

Opet, dok je slušao, Phil je shvatio da čuje čudne odjeke, ali sad se činilo da govore glasom dr. Lathama.

Wycheck je kimnuo jednom od šutljivih muškaraca u crnom, koji mu je predao debelu mapu s dokumentima. U kaminu je bila potpaljena vatra i g. Wycheck je stao bacati papire u vatru. - Ovi spisi nikad nisu postojali. Dr. Michael Bergman iz Johns Hopkinsa ljubazno je došao u Pittsville obaviti pokus svojim prototipom na vrlo bolesnom mladom dječaku iz mjesnog sirotišta. Nažalost, dijete je umrlo, pa mu

dr. Bergman nije mogao pomoći. Humanim potezom, dr. Bergman platio je djetetovo kremiranje, i pepeo će biti rasut upravo po ovoj šumi. Također, policija je na psihijatrijskom promatranju držala osumnjičenu osobu bez stalnoga mjesta boravka, upravo onu za koju se sumnja da je napala gospođicu Hastings prije dva mjeseca. Taj je čovjek noćas pobjegao iz bolnice napavši sestru i dva bolničara, bacivši stolicu kroz oštećeni sigurnosni prozor, i istrčavši u noć. Polica trenutačno traga za njim, ali neće imati uspjeha u njegovom ponovnom uhićenju.

Phil je odmahnuo glavom, jer je ovoga puta odjek glasa zvučao kao detektiv Matthews. Uzdahnuvši, rekao je: - Dokazali ste nam.

Wycheck je bacio zadnje papire u vatru.

Pokazao je kofer na podu. - Oni dokumenti koje ste našli u podrumu bit će vraćeni ovamo zajedno s onom osobom koju pošaljemo da se ovdje nastani, g. Hastings. Do tog vremena mi ćemo ih zadržati. Uvjeren sam da shvaćate.

Phil je kimnuo. Uz osmijeh, i pozdrav svojim štapom, Wycheck je rekao: - Naš posao je dovršen. Tako da vam svima želim laku noć.

Dao je znak ljudima u crnom, i jedan je uzeo kofer, pa su otišli. Wycheck je odbio da ga se otprati, pa je Phil pogledao Marka. Nakon nekog vremena Mark je rekao: - Bila bi to fenomenalna knjiga, Phile.

- Svakako, Mark. - Phil se stao smijati. - Ali tko bi ti, u ime zdravog razuma, povjerovao ijednu jedinu riječ?

Markovo lice pomalo se razvedrilo; nakon jednog trenutka i sam se počeo smijati. - Vjerojatno imaš pravo.

Phil je začuo neko čudno zujanje i napeo se osluškujući. Zvučalo je kao da netko vani ritmički pjeva ispod glasa. Odmahnuo je glavom i zvuka je nestalo.

Gloria je ušla. - Čula sam ja da je netko ušao! - ušla je i poljubila Marka u obraz. - Bože, kako mi je drago da si se vratio živ i zdrav. Toliko te dugo nije bilo. Skoro dva mjeseca! - Izraz joj je bio opušten, premda je iz nje zračila neka tuga, no nije se vidjelo ništa nalik zdvajanju koje je nastavalo Glorijino lice zadnjih par tjedana.

Mark i Phil pogledali su jedan drugoga, a Gloria je rekla: - Znate, i meni bi prijalo piće. Strašna je to vijest o Aggie. - Pogledala je ka katu. - Blizance je pogodilo više nego što sam očekivala. Obojica su naprosto izmoždeni.

Phil je pogledao Marka, i obojica su pogledala u Ellen i Garyja, Jacka i Gabbie. Činilo se da je Gary pri sebi, no Gabbie, Jack i Ellen imali su staklaste oči.

Zatim je Ellen protresla glavom, kao da se budi, i rekla: - To je ... tako tužno. Znate, došli smo vam javiti da ćemo se vjenčati, a sad to zvuči tako neprilično.

Gloria je rekla: - Mislim da bi Aggie bila sretna zbog vas dvoje.

Gary, Mark i Phil bili su nepomični, svaki misleći isto: oni počinju zaboravljati. Barney je sjedio trljajući si glavu, kao da pati od glavobolje. Rekao je: - Pa, hvala vam, g. Hastings, na piću. - Ustao je, opet si protrljavši glavu. - Mislim da se vraćam prisezi. Piće me opet dohvatilo, mislim. U glavi mi lupa kao pneumatski čekić. - Pokupio je veliku baterijsku svjetiljku s poda i rekao: - Žao mi je zbog auta. Ali pogledat ćemo još jednom ujutro.

Phil je kimnuo, osjećajući kao da mu nešto izmiče. Pritisnuo je palac na čelo, iznad korjena nosa, i rekao: - Dobro, Barney, ali ... opa! Znaš kad prebrzo popiješ nešto hladno pa te probode ravno ovdje? - Gloria je kimnula. - Auu!

- Dobro onda, želim vam svima zajedno laku noć, koliko to može biti nakon tako tužnih vijesti ***o*** gospođi Grant. I onom jadnom momku kojeg je povezla. Tužno je tako skončati.

Gloria je pogledala Phila, prekrivenog travom i blatom od svog okršaja s Ludom. - Da si bar ostavio auto na miru, umjesto da si se podvlačio pod njega.

Phil je rekao: - Trebao sam, ali vukao sam se s klincima od škole do Barneyja i - žmirnuo je, opet pritisnuvši palac na čelo - i samo smo htjeli vidjeti što je. Kvragu, ionako bi se smočili idući doma pješice.

Gloria je negodovala. - Trebao si nazvati. - Pogledala je Marka. - Sean je obukao jednu Gabbienu bluzu, što je samo po sebi loše po ovom vremenu. Ali onda se zapleo u šipražje i morao ju je tamo negdje skinuti. A Patrick je otišao u kostimu Pucka, vjerujete vi to. Sa zelenim lišćem prišivenim na gaće! Nikad mi neće biti jasno zašto sam pristala na takvu zamisao.

Jack je sjedio na kauču, čvrsto se obgrlivši rukama, blijed i iscrpljen. Phil je rekao: - Jack, dobro si?

Jack je kimnuo. - Da, samo ... Dosta me pogodila Aggiena smrt. - Gabbie ga je zagrlila.

Dok se čulo kako Barney izlazi kroz stražnja vrata, Mark je pokazao Garyju da mu priđe. - Svi zaboravljaju. Mislim da bismo trebali usporediti zabilješke. Možda nećemo moći nikom drugom reći za ovo, ali nema zakona po kojem ne smijemo ...

Vidio je kako Garyjevo lice poprima čudan izraz. - Reći za koje, Mark?

Mark je rekao: - Pa ... za ... - Nedostajalo mu je riječi kako se činilo da mu misli od svoje volje izlaze iz svijesti.

Pred kućom, zalupila su se vrata auta, i Gloria je rekla: - Tko je to? - Otišla je dopuniti čaše Philu i Marku.

Phil je rekao: - G. Wycheck, čovjek koji kupuje kuću. Zahtijevao je da dođe i noćas donese ček. Rekao sam mu preko telefona ... - Philovo čelo se namrštilo, kao da je iznenada dobio glavobolju, i zatim je nastavio - ... da nije nužno, ali zahtijevao je.

Mark se okrenuo, smjerajući nešto reći, ali u svijesti mu je sve bilo puno uskomešanih slika. Duboko je udahnuo, osjetivši načas vrtoglavicu, i zatim je prošla. Otresao se osjećaja i rekao: - Ma ... zaboravio sam što sam htio reći. - Trepnuo je. - Otkad ti to prodaješ kuću?

Phil je slegnuo ramenima. - Sve se to dogodilo dosta brzo. Jutros me nazvao moj agent. Studio hoće novi nastavak *Zvjezdanih pirata,* i traže da ga ja režiram.

Gloria je dodala dopunjene čaše muškarcima. - I u roku od deset minuta, taj Wycheck me nazove iz vedra neba, kaže da ga zanima posjed u kraju i bismo li htjeli prodati. Tip je lud. Nećeš vjerovati koji profit imamo od prodaje. - Sjela je u naslonjač u kojem je sjedio Barney. - Pričaj nam kako je bilo u Njemačkoj. Jesi li išta našao?

Mark je popio gutljaj i glavobolja mu se smanjila. Načas je osjetio čudan nagon, kao da se mora nečega prisjetiti, i potom, frustriran jer se ne može sjetiti, zanemario je nadražaj. - Ne, još uvijek sve same slijepe ulice. Mislim da bih skoro mogao odustati od istraživanja onih ludih događaja u Njemačkoj prije odlaska Kesslerovog tate. - Lice mu se raširilo u osmijeh. - Ali jesam našao jedan zbilja čudan spis u ... - lice mu se zamaglilo dok se pokušavao nečega sjetiti, ali mu je opet izmaklo - ... Kölnu. Znam da će ovo zvučati previše ludo da bi mi povjerovali, ali izgleda da se radi o originalu. Mislim da bih mogao dokazati da je Atlantida *zbilja* bila Kreta tijekom minojske ere. Tako da, čim Gary i ja obustavimo najam naše kuće - pod uvjetom da mu Ellen dozvoli da pođe sa mnom - odlazimo na Sredozemlje.

Ellen, koja je šutke sjedila, rekla je: - Ne, odgovara mi radni medeni mjesec, pod uvjetom da je na sredozemnom otoku!

Gloria je rekla: - Pričaj mi o tome!

Vani, čovjek zvan Wycheck nepomično je sjedio slušajući slabe riječi koje su dopirale kroz otvoreni prozor. U njegovom automobilu, i još jednom u kome su sjedila njegova subraća, čuo se tihi ritmički napjev. Rabila se drevna vještina. Zadovoljan što je sve kako treba

biti, dao je znak drugome autu da krene. Zatim je pokazao svome vozaču da ih slijedi, zatvarajući prozor. Polako, gotovo nečujno, auto je prošao prilaznim putem i zamaknuo na cestu.

EPILOG:

PROSINAC

Patrick i Sean prolazili su šumom na putu kući iz škole dok je slabi snijeg padao i topio se na tlu. Bio je zadnji dan škole. Počinjali su božićni blagdani, ali oni se neće vratiti. Tata im je prodao kuću jednom čudnom čovjeku i selili su se u Kaliforniju. Roditelji su im tijekom dva tjedna u studenome bili otišli na zapadnu obalu, i vratili se s obavijesti da su našli prekrasnu kuću u nekom gradu zvanom Carpinteria. Gabbie je rekla da je to blizu Santa Barbare. Tata će im preko tjedna živjeti u L.A. radeći na svom novom filmu, ali dolazit će kući za vikend.

Jack je morao nešto napraviti oko prodaje Aggiene kuće, što će potrajati, rekli su roditelji dječacima. Gabbie i Jack živjet će u Aggienoj kući dok Jack ne završi nešto što se zove obrana, i zatim će prodati kuću i doći u Kaliforniju, gdje će se vjenčati. Dječaci su bili oduševljeni zbog vijesti da će Gabbien konj, Bumper, biti smješten kraj njihove nove kuće dok se Gabbie i Jack negdje ne usele, jer novi dom Hastingsovih ima štalu, a Gabbie je rekla da ga smiju jahati ako ga ne budu tjerali da izvodi svašta, primjerice da skače preko ograde. Uostalom, majka im je natuknula da bi mogli dobiti vlastite konje za Božić.

Dječaci su prešli Trolov most ne oklijevajući ni trenutka. Sve je strave nestalo, sav je privid iščezao. U sedam su mjeseci prošli put od normalnih dječjih strahova do preživljene užasavajuće stvarnosti. Sada ih mrak više nije plašio, a s nepoznatim im se nije bilo neugodno suočiti. Proživjeli su iskustvo koje je promijenilo njihova dječja očekivanja od svijeta, i obojica su bili mudriji i tužniji od te mijene. Njihovi školski prijatelji činili su im se nekako manje vrijedni truda, kao da se zanimaju samo za trivijalne stvari. Ipak, našlo se mnogo toga što im je odvratilo misli od događaja iz zadnjih sedam mjeseci.

Sean je krenuo naprijed dok su dolazili do kuće. Od njihovog iskušenja u Noći vještica, Patrick više nije bio dominantan brat. Sad su se međusobno smatrali ravnima. Patrick je znao da je preživio samo zbog Seana, ali Sean mu nikad nije isticao tu činjenicu. Bili su bliskiji no ikada ranije.

Pegula je znao da je vrijeme kraja nastave pa im je potrčao u susret, dok ih je majka strpljivo čekala na terasi, a hladni je zimski zrak donosio miris vrućih kolača. Obojica su načas pogledali k najvišoj stepenici, gotovo očekujući vidjeti Ernieja kako tamo leži na sunčanom mjestu, s mačjom uvjerenošću da je sve baš kao onako kako treba biti. Da je ostao živ, ne bi ni primjetio uređenu zbrku oko sebe. Tvrtka za selidbu stići će sutra, pa će obitelj otići na produljeni vikend u New York. Gloria i dječaci razgledavat će znamenitosti dok Phil bude razgovarao s izdavačem u ponedjeljak, prije izdavačke mrtve božićne sezone. Zatim će krenuti ka svome novom domu, na vrijeme da provedu božić s bakom O'Brien u Glendaleu. Dječaci su se tome radovali.

Sean se zadržao na sunčanom mjestu na stubama i Patrick mu je kimnuo razumjevši ga. Jedan je mjesni farmer jutro poslije Noći vještica ustrijelio rakuna, pa više nije bilo napada na pse i mačke, patke i kokoši. Ali oba dječaka znala su kako je Ernie uginuo. Pitali su se zašto svi ostali kao da su zaboravili što se zbilo. Sean je opipavao svoj vilin-kamen, onaj kojeg mu je Barney dao, i pomislio da je možda on zaslužan za to što blizanci još pamte. Patrick je opipao vlastiti, kojeg je našao nakon što je danima tragao po koritu potoka. U tišini, kimnuo je: *Da, mislim da je zato.*

Sa stubišta svoje kuće - koja im je tako kratko bila dom - obojica su se zajednički okrenuli. Štala, šupa, stabla, sve im je to bilo poznato, tuđinske osobine koje je sve imalo kada su pristigli ovamo sada je zamijenio ugodan, prisan dojam. Sada će ostaviti ovaj posjed za sobom i odseliti se na novi, i početi se iznova prilagođavati novom okolišu, novim prijateljima, novim iskustvima.

Gledajući šumu iza štale, u tišini su se sjetili svog susreta s jednom drugom rasom u jednom drugom svijetu. Jedan su drugome postavili neizgovoreno pitanje. *Hoćemo li ih ikada više vidjeti?*

Zatim su se sjetili onih zadnjih riječi, koje je izgovorio Ariel ili, nekako, Luda: *Tko zna što sudbina može donijeti nekoga novog dana?*

Bez odgovora, dječaci su se uspeli uza stube. Sean je pošao za Patrickom, ali se osvrnuo, osjetivši nenadanu studen. Načas nije bio siguran osjeća li pogled očiju iz šume ili je to samo njegova mašta. I nije bio siguran šušti li to samo vjetar u granama, ili su zrakom načas odjeknuli zvuči dalekog, dječačkog smijeha. Otresavši trenutačnu nelagodu, okrenuo se i ušao u toplu kuhinju.

Da od sjena ne bude nam štete,

Dostatno je da svi se sjete,

Ovdje vaš počinak je bio,

I privide te svatko tek je snio.

Shakespeare, *San ivanjske noći* V. čin, scena I

CHAGA

Chaga by Ian McDonald, 1995.

Ian McDonald, rođen je 1960. u Manchesteru, a pet godina kasnije preselio se u Sjevernu Irsku, gdje živi i danas. Njegova prva kratka priča "The Island of the Dead" objavljena je u britanskom magazinu "Extro". Njegov rad odlikuje izvrstan način izražavanja i metaforičnost. Na prvi pogled stilski je opsežan i složen, međutim priča vrlo brzo privuče čitatelja, ne dozvoljavajući mu da je pusti iz ruku. Unazad deset godina napisao je dvanaest romana za koje je nominiran za mnoštvo nagrada, od kojih je osvojio Huga i Nebulu 1992. za roman "King of Morning, Queen of Day", 1995 Huga za roman "Terminal Caffe", 1995. Huga za priču "Scissors Cut Paper Wrap Stone". Njegov roman "Chaga", objavljen u SAD pod nazivom "Evolution's Shore" nominiran je 1996. za British Science Fiction Award, John Campbell Memorial Award, Locus Poll Award, a osvojio je Huga i A. C. Clarke Award.

Posvećeno Rachel Ellen Bankhead

Mada ova knjiga dijeli mjesto zbivanja, pozadinu i mnoge likove i situacije s mojom noveletom iz 1990. *Prema Kilimandžaru,* ona nije izravan nastavak te priče već prije proširenje i razrada njenih ideja. Čitatelji koji pročitaju obje mogu primijetiti znatan broj naizgled nekonzistentnih stvari; one su namjerne; *Prema Kilimandžaru* treba čitati kao radni prototip za ovu knjigu.

Hvala CEM Computers, koji su spasili znatan dio ove knjige iz kibernetske nirvane. (Uvijek pravite kopiju. *Uvijek* radite kopiju.) Također hvala Trishi za neprocjenjivu pomoć u ranom stadiju rada na ovom djelu, i u svim stvarima.

Ian McDonald

Tapiserija zvijezda

Svjetlost je sad već skoro nestala. Purpur kasnog ljeta prostirao se vrištinama i slanim močvarama Pointa. Rub kumulusa ocrtavao je brda preko jezera. Svjetla za upozoravanje zrakoplova na televizijskom tornju treptala su.

Psi su otrčali u tamu koja se spuštala. Oslobođeni duhovi. Pradavne sile. Zečevi su se raštrkali iz svojih pješčanih skrovišta među korijenjem vrijesa. Horace je bio prestar i previše artritičan za ubijanje. Trčao je zbog uživanja u trčanju; dok je još mogao trčati. Veterinar je dijagnosticirao CMDR. Proces je bio nepovratan. Mielinski omotači donjih živaca kralježnice slabit će dok mu stražnje noge ne budu paralizirane. Neće moći hodati. Pišat će pod sebe. Srati će pod sebe. Onda, jednosmjerna karta do gumom obloženog stola. Djevojka se nadala da neće biti tu kad dođe do toga.

Do tad, neka trče. Neka love. Neka uhvate što mogu, ako mogu.

"Hajde, Horace! Hajde, Paddy!" povikala je Gaby McAslan. Psi su poletjeli od nje poput dvije munje, veća bijelo-smeđa, manja crna. Naišavši na trag, jurnuli su u gusto grmlje vrijesa, praveći buku među sasušenim smeđim šuštavim stabljikama prošloljetnog raslinja.

Brda Antrima uzdizala su se, crna naspram neba boje indiga: Knockagh sa svojim kenotafom; Carnmoney; Pećinsko Brdo za koje su govorili da ima profil poput Napoleonovog, mada Gaby to nikad nije uspjela vidjeti; Diviš; Crna Planina. Belfast je bio polukrug jantarnog zračnog sjaja na vrhu jezera; prljav, fototoksičan. Iza crnih brda lanac žuto-bijelih svjetala prianjao je uz obalu. Fort William, Greenisland, Carrickfergus sa svojom velikom normanskom utvrdom. Kilroot, Whitehead, završavajući pulsiranjem i bljeskom svjetionika koji je označavao otvoreno more. Njegovi parnjaci na Lighthouse Islandu i Donaghadeeju odgovarali su mu. Postoji trenutak, jedan trenutak, njen otac je rekao, kad sva svjetla zasjaju kao jedno. Ona je gledala te svjetionike cijelog svog života i još nikad nije vidjela taj trenutak podudarnosti.

Nebo se činilo širokim i visokim večeras, probodeno s prvih nekoliko zvijezda. Ljetnji trokut: Altair, Deneb, Vega. Arkturus se spuštao, zvijezda vodilja drevnih arapskih navigatora, Sinbadova zvijezda. Corona Borealis; kruna ljeta. Jedan od tih mekih dragulja bio je grozd četiri stotine galaksija. Njihova svjetlost putovala je milijardu

godina da bi pala na Gaby McAslan. Udaljavale su se od njene kože brzinom od osamdeset tisuća kilometara u sekundi.

Poznavanje njihovih imena i prirode nije im moglo ništa oduzeti. Bile su zvijezde, daleke, podložne zakonima i procesima duljim od ljudskog života. Pri njihovom visokom i drevnom svjetlu vidio si prirodu samog sebe. Nisi bio vrhunac stvaranja pod zaštitničkim velom neba. Bio si jarki, blještavi atom samosvojstva, okružen vatrom.

Psi su nahrupili iz grmlja, dahćući, smiješeći se, praznih gubica. Zviždukom ih je dozvala sebi. Staza je skretala duž ruševnog suhozida mimo močvarnog zemljišta. Irisi i izlomljena trska. Rombovima osuti tragovi mountain-bikeova u prašini, ali također i dublji otisci penjača. Njen otac ne bi bio zadovoljan. Neka ljudi uživaju u Pointu pomoću svoje snage, nogama ili pedalama; to je bio duh koji je pokušavao izgraditi za to mjesto. Kokodakanje motociklističkih motora, cviljenje mjenjača brzina, zagušivali su taj duh.

Marky nije nikad shvatio što je to mjesto. Nije mogao razumjeti kako dan miriše, ili kako je znati da si malen ali blještav pod užasavajuće dalekim zvjezdama. On je ostavljao penjačke tragove na svijetu, ili tragove automobilskih guma; ne tragove kotača bicikla ili otiske bosih nogu.

Verala se po niskim, lišajem prekrivenim stijenama i stala na rubu kopna. Psi su pljuskali i igrali se u šljunkovitom zatonu, pretvarajući se da plivaju. Paddy, manji crni, trčao je u krug s jednom vlati kelpa u gubici, pozivajući Gaby na igru. Kasnije. Udahnula je zrak. Morska sol, mrtve stvari koje se suše na obali, slatki kopneni mirisi vrijesa i močvarnog irisa, miris zemlje koja je upila toplinu i svjetlost dana i u sumrak je nježno izdiše.

Dolje, na rubu mora, skupila je mali krug od kamenja i založila vatru u njemu. Bio je to smrtni grijeh na Pointu, ali čuvarevoj kćeri je ipak ponešto i dopustivo. Sjela je na jedan kamen i stavljala naplavljeno drvo u vatru. Izbijeljene grane, daske starih gajbica za ribu umazane katranom i pune čavala, komadi platformi za viličare i stare plutene ribarske plutače. Drvo je pucketalo i krčkalo. Iskre su uzlijetale u mirisnu noć.

"Ne, radije ne bih, ne večeras, Marky," rekla mu je na 'fonu. Video-kompresijski čip pojačavao je njegove izraze lica. Gaby je uvijek pomišljala na glumce iz nijemih filmova. Debela debela šminka; jaki jaki izrazi. Ljubav. Mržnja. Strah. Odbijanje. Markyjeve emocije odgovarale su njegovom videofonskom licu; u tome je bio problem. "Moram razmisliti. Potrebno mi je neko vrijeme za sebe; samo za sebe. Nikog drugog. Moram se udaljiti od svega i onda se možda mogu osvrnuti i vidjeti što želim učiniti. Razumiješ li?"

Znala je da je jedino što on razumije to da je reći mu ne u nedjelju navečer bilo reći mu ne zauvijek. Po njemu se ona već penjala u zrakoplov.

Psi su stali pored nje. Voda je curila sa stalaktita dlake na trbusima. Bili su zadihani. Željeli su da im ona da neki zadatak.

"Žalim, dečki. Za koju minutu, u redu? Idite i ulovite nešto sami."

Vani, nad morem, crni ronci okrznuli bi površinu, dozivajući se piskavim, svadljivim glasovima.

Odbili su pustiti je da spava do kasno na dan kad su izašli rezultati. Prvo njen otac, u povratku sa praskozornog pregleda svojeg malog kraljevstva, s čajem koji je pustila da se ohladi. Onda psi, hladne njuške pod toplim poplunom, teške šape na rebrima. Onda mačke, tukući se za mjesto na njenim grudima. Na kraju, Reb koja vuče rub pokrivača, vičući: "Hajde, hajde, moraš otići i vidjeti."

Stara škola čudna je kad više nisi dio nje. Njene prostorije i hodnici najednom su manji nego što se sjećaš. Osoblje koje susrećeš suptilno se promijenilo; nisu više autoriteti, već kolege preživjeli. Nije htjela otvoriti tanku smeđu kovertu pred svojim prijateljima. U intimi očeve olupine od Saaba razmotala je jedini list papira. Ocjene su bile dobre. Više nego dostatno dobre za tečaj Mrežnog novinarstva. A to je bilo možda gore od toga da nisu dovoljno dobre jer će se sad morati odlučiti između odlaska u London i ostanka.

Rebecca ju je zagrlila, a Hannah slegnula ramenima. Njen otac otvorio je bocu pravog šampanjca koju je kupio na kredit. Njegova dugogodišnja cura, Sonya, koja je bila previše mudra da se useli u kuću toliko punu ženskinja, došla je na slavljenički objed. I Marky. Svi su bili sigurni da će ona otići u Englesku, osim Markyja, i nje same.

Njena vatra dogorjela je do crvenog žara prekrivenog prašinom bijelog pepela.

Marky. Imao je posao u banci. Imao je Ford. Imao je love kad su svi drugi bili dekintirani. Imao je dobru skupu odjeću, imao je tek-izišlu-iz-mode muziku i previše impresivnu aparaturu na kojoj ju je puštao. Zimi je igrao hokej, ljeti je jedrio na dasci. U svakom od tih doba očekivao je od svojih cura da se odmaknu i dive mu se. Jednog dana imat će predivnu kuću i predivnu ženu i predivnu djecu i život isto tako mrtav mrtav mrtav kao i ona prazna ljuštura raka koja je ležala s klještima ispruženim na gore na šljunku plaže.

Gaby je gurnula mrtvog raka u vatru. Njegova hitinska ljuštura zaškripala je i zacvrčala, noge su se skvrčile i svenule u plamenu.

Marky je zamišljao da bi je petljanje oko njenog grudnjaka triput

na tjedan, i kondom ispušten kroz prozor auta, mogli zadržati dalje od Londona i Mrežnog novinarstva. Bio je budala. Nikad nije neki muškarac bio razlog koji bi je zadržao ovdje. Napravila je od njega izgovor. Bilo je to ovo mjesto, ovaj Point koji je poznavala cijelog života, u svim njegovim dobima i klimama. Bili su to debeli zidovi Stražarnice na njegovom rtu, stražareći nad kopnom i morem, i životi koje su ti zidovi obuhvatali. Bila je to zlatna svjetlost rijetkih jesenjih dana; bio je to srebrnasti mraz na mrtvoj smeđoj paprati; bio je to drhtaj malenog jezička zemlje pod olujnim valovima kad bi se činilo da vjetar gura kuću poput para golemih ruku i ulazi unutra kroz zakutke i otvore da nadigne tepih poput teškog zelenog mora. Bile su to male plaže s morske strane niskih otočića, znane samo onima koji su gacali kroz plitke plimne lagune. Bilo je to biti ukorijenjen u tlo. Bio je to strah da njena snaga izvire iz fizičke prisutnosti mjesta i kuće i ljudi, i odvojena od njih postala bi blijeda i prozirna. Ne-osoba.

"Postoje dva, i samo dva krajnja straha," rekao joj je otac jedne olujne rujanske noći dok je vjetar urlikao iza prozorskog stakla. "Utapanje u samoći ili utapanje u gomili. Gubimo identitet ako smo sami bez ikoga da nam pošalje naš odraz natrag i kaže nam da postojimo, da smo vrijedni nečega, ili gubimo identitet ako smo u masi drugih, anonimni, utonuli, preplavljeni gužvom."

Gaby je bila dovoljno stara da razumije da je njen bio strah od utapanja u gomili. U samoći, na ovom mjestu među elementarnim pojavama, ona je postojala. Otići bi bilo pridružiti se masi. To je bila priroda njene dileme.

"Daj mi znak," rekla je. Kukci su zujali. Mahnula je da ih rastjera od lica i duge, ravne kose boje mahagonija. Toliko zvijezda. Oko prilagođeno mraku može vidjeti četiri tisuće zvijezda u vedroj noći. Jedno sazvježđe prelazilo je preko neba; zrakoplov, koji je slijedio crtu obale do Gradske zračne luke.

To nije bio znak.

Grozd svjetla pokrenuo se na suprotnoj strani jezera. Noćni trajekt, s osvjetljenim palubama. Ni to nije bio znak.

Saturn i njegovi mjeseci bili su još pod obzorjem, iza brda Škotske. To je bila stvar koja je najbolje oličavala Markyja. Tajne, koje bi inspirirale svakoga s funkcionirajućim osjećajem za začudno, odvijale su se tamo vani. Za Markyja, one su bile predaleko, premale da bi se vidjele golim okom; irelevantne. Koliko mu je puta rekla da on nema duše? Najveće pitanje koje ga je zaokupljalo bilo je hoće li mu Gaby dopustiti da gurne ruku u prednji dio njenih traperica. Osjećala je sažaljenje za ljude koje nikad ne dotaknu stvari veće od njih samih.

"Hajdemo, psi." Pojavili su se iz tame, željni da se konačno nešto dogodi. "Idemo natrag."

Posula je žuti pijesak po žeravici svoje vatre i odšetala natrag do kuće pod blistavim zvjezdama. Psi su pojurili ispred nje, namirisavši dom.

U dnevnoj sobi koja je gledala na luku, Reb je bila udobno sklupčana na kauču, napola gledajući sportske rezultate u nedjeljnom večernjem izvješću na televiziji dok je vezla svoju tapiseriju. Bilo je to monumentalno djelo: mapa zodijaka dva i pol metra duga. Mačke su prele, udobno smještene u plavo-zlatne nabore Jarca i Ovna. Radila ju je već šest mjeseci; trebat će joj još šest da je završi svojim tempom od jednog znaka mjesečno. Gaby se divila posvećenosti svoje mlađe sestre dugim, zahtjevnim zadacima. Na mnogo načina, Rebecca je bila najbolja od njih.

"Dva nula," rekla je Reb, ne dižući pogled s veza. "Izgubili su."

"Sranje," rekla je Gaby McAslan.

"Marky je ostavio poruku na stroju."

"Dvostruko sranje. Kuham kavu. Hoćeš?"

"Hannah je u kuhinji u klinču s jednim od svojih kršćanskih dečkića."

"Trostruko sranje. Tata?"

"Gore je, pokušava vidjeti što se zbiva oko Saturna."

"Ima li nešto o tome?"

"Neki pametnjakovići na vijestima malo prije s nekom novom teorijom ili tako nešto. Mene bi više brinulo dva nula."

"Sezona je tek počela."

"Gab."

Zastala je, s rukom na okviru vrata gdje su sve njihove visine bile neizbrisivo urezane čeličnim ravnalom i šiljatim šestarom.

"Trebala bi imati nešto bolje od Markyja. Nogiraj ga prije nego on nogira tebe."

Čudno, mudro dijete. Četiri godine su ih razdvajale, ali Gaby je bila srodnija Reb nego Hannah, srednja sestra koja je provela većinu svog života u dugoj i usamljeničkoj potrazi za pripadanjem. Grupa za igru, Vježbački klub, Izviđači, Vodiči, školski zborovi, sportske ekipe i sad mnoštvo malih kršćanskih grupa zbog kojih je trčala s jednog sastanka na drugi. Zdrava teologija, pomislila je Gaby. Ukoliko ostanu predugo na jednom mjestu, mogli bi početi razmišljati o seksu.

Što bi predvodnici tih malih grupa imali reći o misteriji tamo vani oko Japeta? Nešto povodom kraja svijeta, vjerojatno.

Stražarnica je bila najbolja vrsta kuće da se u njoj odraste. Imala je dovoljno zavoja i odvojaka i zakutaka za intimu i dovoljno otvaranja prema moru da te izvuku kad osjetiš da si se zgrčio u sebe. Te kvalitete spajale su se u Meteorološkoj sobi. Tradicija u selu bila je da svaka generacija stanara doda nešto trajno Stražarnici. Prethodni stanovnik sagradio je novu blagovaonicu koja je mirisala na pčelinjim voskom premazanu drvenu oblogu i imala pogled na sve tri strane na luku, kopno i otvoreno more. Trenutni stanovnik postavio je svoj doprinos točno iznad nje. Bila je to neka vrsta konzervatorija-s-opservatorijem-s-radnom-sobom-s-čarobnjakovom-jazbinom.

Stakleni zidovi pružali su nenadmašne panorame obale s obje strane jezera. Osjećao si se kao da stojiš na mostu kamenog broda dok se valovi lome na tvojim stjenovitim bokovima. U jesen bi kapljice oluje smočile prozore i vjetar bi urlikao pod strehama i hrvao se s dimnjakom i satelitskom antenom i tada si bio Vandervecken koji vječno leti sa svojom posadom prokletih u srce vječite oluje.

"Dva nula, Gab."

"Znam. Reb mi je rekla."

Njen otac skupio je usne hinjeći žalost, odmahnuo glavom. Bar večeras nije puštao one svoje užasne punk ploče iz sedamdesetih. "Zlatne godine," inzistirao bi on. Svaka generacija smatra muziku iz onog perioda kad je dostigla društvenu mobilnost zlatnim godinama.

"Pomozi mi s ovim."

Odvukli su teleskop na stalku do otvorenog prozora. Bio je to dobar teleskop, najbolji koji se mogao novcem kupiti. To je uvijek bio način postupanja njenog oca, da kupuje dobro, da kupuje skupo, ali nikad da kupuje nepromišljeno. To je bio jedan dio roditeljske mudrosti koji su njegove kćeri naučile. Još uvijek nerazriješena kućna zagonetka bila je kako je to on uvijek imao nemjerljivo više novca nego što je njegovih mnogo malih zanimanja - stražarska dužnost, malo pisanja, malo iznajmljivanja brodica - moglo donositi. "Marky je ostavio poruku."

Gaby se nadala da on može vidjeti njenu grimasu u mračnoj sobi. Jedino svjetlo dopiralo je od kompjuterskih monitora. "Kako je izgledao?"

"Rudolph Valentino u ulozi Odbačenog Plemenitaša. Evo, klikni na ovo, hoćeš li?"

Donji zaslon pokazivao je koordinate sedamnaestog Saturnovog

mjeseca. Gornji je pokazivao videoprizor onoga što je ostalo od Japetove svjetle strane. "Je li to s Hubblea?"

Klimnuo je.

"To mora da te košta pokoji novčić."

"Dijele ih besplatno. Planirani početni gubitak da dobiju nove pretplatnike za Astronomy Net. Ne dešava se svaki dan da neki mjesec postane crn."

Gaby je pokrenula miša. Zaslon je zablještao pred njom. Teleskop se pokrenuo na svom kompjuterski kontroliranom postolju. Gabyin otac nagnuo se nad okular.

"Savršeno."

"Mnogo bi bolje prošao sa slikom s Hubbleove. Sve što ćeš dobiti na tome bit će bijela točka koja naglo nestane kad padne ispod moći rezolucije."

"Ponekad se sramim pomisliti da sam odgojio tako neromantično biće kao što si ti, Gabriel McAslan. Ukoliko je puna okultacija noćas, želim joj biti svjedokom svojim vlastitim golim i zakrvavljenim okom."

"Pa, jesu li odlučili je li to Unutarnji vulkanizam ili Crni snijeg?"

"Oklade naginju Crnom snijegu, ali ja to nisam progutao. Odakle se taj svemirski snijeg odjednom pojavio? Kako prelazi na stražnju stranu satelita? I zašto se nagomilava simetrično na svim stranama? Ako pregledaš biltene, naći ćeš teorije koje se kreću od tuđinskog preuređivanja do Boga s loncem svemirske crne boje. Sve je u trci dok NASA-ina sonda ne stigne tamo 2008."

Gaby je pogledala kroz teleskop. Nadala se da joj otac neće namirisati dim u kosi. Kao predostrožnost, presvukla je majicu. Bila je to ona majica s masturbirajućom opaticom na sebi. Voljela ju je, mada njen otac nije odobravao što je nosi pred mlađim i povodljivijim sestrama. Podesila je okular. S osamnaest godina mogla se snaći u sunčevom sistemu bolje nego u glavnom gradu vlastite pokrajine. U sunčevom sistemu nisi mogao završiti s pogrešnim imenom u pogrešnom području. Nitko nije sprejem ispisivao *Iochaid Ar La* na padine Mons Olympusa ili bojao rubove kratera na Mjesecu crveno bijelo i plavo.

Enigma Japeta s njegovom svijetlom i tamnom hemisferom fascinirala je generacije astronoma, pisaca znanstvene fantastike i zaljubljenika u misterije. Misije *Voyagera* samo su produbile misterij. Hubble je zaškiljio prema Saturnu i dodao još nekoliko odlika svijetle strane atlasima sunčevog sistema, ali ništa nije dodao debati oko Regio Casini. Nova generacija velikih orbitalnih teleskopa okrenula se

od planetarne astronomije prema grandioznosti rađanja i smrti zvijezda među svjetlećim tkivom plinova unutrašnjosti galaksije. S njima su otišli profesionalni osmatrači zvijezda. Nebesko stražnje dvorište ostavljeno je amaterima da se igraju. Jedan talijanski poštar i povremeni promatrač planeta bio je taj koji je primijetio da se čini da ima manje svijetle strane Japeta nego kad ga je posljednji put pogledao. Logirao je svoja zapažanja na Astronomy Net. Tamo su ležala prikupljajući virtualnu prašinu skoro mjesec dana; tada, kad su počeli izazivati tračeve, navukla su profesionalni podsmijeh dok netko nije imao hrabrosti proviriti kriomice zrcalnim teleskopom Mauna Kea u Saturnov sistem.

Dok su se profesionalci gložili i izvrdavali, šezdeset posto Japetove površine postalo je crno. To se sad nije moglo ignorirati. Projekti su odloženi, rasporedi pomaknuti, financiranje nađeno.

Hubble i njegova braća okrenuti su natrag na Saturn. Ono što su vidjeli tamo dospjelo je na početak svih vijesti u udarno vrijeme. Nije bilo u pitanju toliko to što Japet postaje crn, nego kako postaje crn. Mrak se ravnomjerno skupljao sa svih strana; krug blještavo bijelog leda smanjivao se poput fokusiranog svjetla reflektora.

Deset dana kasnije, jedino što je ostalo bila je bijela točka promjera osamdeset kilometara, kojoj je sa svih strana prijetila tama. Netko je izračunao da crnilo napreduje preko Japeta petnaest kilometara na sat.

Gornji monitor pokazivao je prirodu te katastrofe. NASA je prekrila tamni disk topografskom kartom. Japetove površinske odlike bile su nazvane po likovima u *Pjesmi Rolandovoj*. Sam Roland bio je među prvima koji su pali; njegov duševni sudrug Oliver i moćni kralj Karlo Veliki nedugo zatim. Bojno polje Roncevauxa bilo je zauzeto; samo je Hamon stajao pred okružujućom tamom. Uskoro će i on pasti i tada više neće biti heroja.

"Što je ta stvar?" prošaputala je Gaby. Svjetlost s otočja Copeland prešla je preko sobe. Pomislila je na Markyja, tamo vani u svom autu, sa svojim prijateljima, svojom brzom hranom i svojim skupocjenim stereom na kojem svira njegova jeftina muzika. Jadna je vrsta čovjeka onaj koji se pomalo ne boji sila na nebu. Možeš se sakriti od njih, pretvarati se da ne postoje i ograničiti život svojim neznanjem, ili možeš izići iz svoje jake, sigurne kuće u noć i zazvati ih i možda naći nekog smisla u njima za sebe i za svijet.

Njezin otac zamijenio je Gaby za teleskopom. "Pedeset kilometara do pune okultacije," rekao je, prčkajući po okularu.

Slike s Hubblea bile su obnavljane svakih trideset sekundi. Gornji

zaslon naglo se ispraznio. Nova poruka se pojavila. Gaby ju je pročitala.

"Tata. Ovdje je nešto što mislim da bi trebao vidjeti."

"Mislim da ćemo propustiti punu okultaciju. Bit će taman ispod obzora. K vragu."

"Hyperion je nestao."

Bio je tu za tren.

Bilo je na ekranu. Bilten ŽSL cijelu Mrežu: u 20:30 GMT 8. rujna 2002. istraživači koji koriste Miyama orbitalnu opservatoriju za male objekte prijavili su nestanak Saturnovog šesnaestog mjeseca, Hyperiona, sa svojih monitora. Trenutno. Potpuno. Neobjašnjivo.

"Isuse," rekao je Gabyin otac s poštovanjem.

"Kako se to može dogoditi?"

"Ne znam. Ne mislim da bilo tko zna."

E-mail ikone trepereći su se pojavljivale duž vrha zaslona; informacijski ekvivalent IrishAstronomical LocalNet kako viče u jedan glas.

"Cijeli taj mjesec," rekla je Gaby. Svježa informacija nahrupila je kompjutorskom vezom iz NASA-e. Fotografije s preleta *Voyagera* i simulacije Hyperiona: ogoljeni krumpir od mjesečića, petsto šezdeset s četiristo s tristo dvadeset kilometara. Nestao. Posljednje sekunde satelita stigle su preko procesiranja slike s Miyama Kontrole, kadar po kadar. Dvadeset kadrova se ništa nije događalo. U kadru dvadeset jedan, Hyperion kao da je zbacio svoju površinu poput kore od naranče. Svjetlo je zasjalo iz pukotina, lepezasto se raširilo iz razderanih otvorenih grebena i hrbata. Kadrovi od dvadeset dva do trideset dva bili su bijeli. Potpuno bijeli. Kadar trideset tri bio je ništa. Samo svemir i zvijezde bez ikakvog znaka nekoliko bilijuna tona stjenovitog leda zvanih Hyperion.

Totalno proteklo vrijeme uništenja mjeseca bilo je 4.38 sekundi.

Hrastova vrata Meteorološke sobe otvorila su se. Psi su nahrupili unutra, trčeći okolo i mašući repovima. Nešto ih je uzbudilo. Za njima je došla Rebecca. Izgledala je prestrašeno.

"Bilo je na vijestima," rekla je. "Prekinuli su *Spitting Image* zbog toga."

"Ništa nije ostalo što je veće od tridesetak metara u promjeru", pročitao je tata sa zaslona. "Ili bi ga Sustav teleskopa za male objekte uočio. Pokušavaju nam reći da je to bio kometarni udar."

"A sljedeći po redu mjesec cijeli pocrni?" rekla je Gaby.

"Mislim da bi se razumni ljudi trebali bojati zbog ovog," rekla je Reb.

"Razumni ljudi se boje," rekao je njen otac. Na monitoru, posljednje sekunde Hyperiona ponavljale su se, uvijek iznova.

Vjeruju da će tamo naći odgovore, pomislila je Gaby. Vjeruju da će ti odgovori imati smisla, da postoje ljudi koji mogu objasniti zašto ih svijet stalno iznenađuje. To ne mora biti logično, oprostivo ili čak ni razumno, ali na kraju objašnjivo na ovaj ili onaj način. Zato moraš otići, jer ti želiš biti osoba koja ima odgovore na pitanje *zašto?*

Sad je bilo lako. Bilo je iznenađujuće koliko malo odluke je bilo za donijeti kad je došlo do toga. Vatra na Pointu i smrt jednog mjeseca su joj pomogli, ali je oduvijek znala, otkad je poslala prijavu za tečaj Mrežnog novinarstva, da će na kraju otići. Željela im je reći da je bila u pravu i da je spremna, ali njen otac pokazivao je Reb što sve te informacije koje dolaze kroz Mrežu znače.

Horace je došao i stajao pored nje, moleći je za pažnju. Raskuštrala je finu, meku dlaku iza njegovog uha. Pokazala mu je put kojim će otići; tamo vani, pored svjetala trajekta kojeg je vidjela sa Pointa, daleko od svjetlucanja kopna, dalje čak i od dohvata svjetionika, do otvorenog mora i zemlje s druge strane. Ali on je bio samo veliki bijelo-smeđi pas s degenerativnom bolešću živaca, koji nije ništa razumio.

Afrički noćni let

1

Zapis videodnevnika: 23. ožujka 2008. Deset tisuća metara iznad ekvatora.

Sad ćemo vidjeti da li je istina. To s koriolisovim efektom. Dr. Dan vjerojatno misli da sam ili luda ili imam amebsku dizenteriju, ali ako imaš Personal Data Unit koji ti može dati točno vrijeme i lokaciju bilo gdje na planetu, kako da odoliš iskušavanju starog pokusa sa slivnikom i hemisferom?

Bože, nadam se da nitko stvarno nema crijevnu gripu i mora ući ovamo. Mrmljanje iz toaleta s lijeve strane. Vjerojatno misli da ušmrkavam koju crtu, ili se učlanjujem u Miljaški klub.

Ono što sad vidimo je umivaonik u Airbusu Kenya Airwaysa A-330. PDU kaže da putujemo brzinom od osamsto osamdeset kilometara na sat; naša lokacija je dvanaest kilometara sjeverno od ekvatora. Što je - samo čas da pritisnem nekoliko tipki - pedesetak sekundi.

T-deset. Vadim čep. Gle! Voda se vrti u smjeru kazaljke na satu. Tri, dva, jedan, ekvator. I voda teče ravno niz strane slivnika. Sad sam u južnoj hemisferi i *ta-dah!* Voda se vrti u smjeru suprotnom kazaljci sata. Gaby McAslan dokazuje da se Zemlja kreće u svemiru.

Znate, nisam bila potpuno uvjerena da će biti tako.

Gaby McAslan isključila je viziokameru. Kabinska posada postajala je nemirna tamo vani. Očito su svi pročitali *Aerodrom.* Onjušila je sapun, odbacila ga, ispraznila zgodne male pretince i opelješila ih. Britvice za jednokratnu upotrebu bit će korisne. Muška kolonjska voda nije mirisala baš loše. Kondomi. *FlightMate.* Uzela je još jednu punu šaku, više kao nada nego kao predostrožnost. Njen ožiljak od cijepljenja protiv malarije/žute groznice/HIV-a 1 i 2 suosjećajno ju je zasvrbio.

Natrag u poslovnoj, Dr. Dan joj je naručio još jedan whiskey na

račun svoje vlade.

"Pa, je li?" Glas mu je bio nježan i veoma dubok.

"Jest."

Promiješao je svoje piće plastičnim koktel-štapićem u obliku izdužene žirafe.

"Pretpostavljam da je to neka vrsta raka," rekao je. Poslovnu klasu su budili sokom od tropskog voća i croissantima iz mikrovalne. Zrakoplov je već zašao u putanju spuštanja. "Chaga, mislim. Kao što ima bolesti koje izjedaju nečiji život iznutra, tako postoje i bolesti cijelih naroda. Ona okupira zemlju, izvlači snagu iz nje, ubija ono što nalazi i duplicira samo sebe. Dok mi sjedimo ovdje promatrajući naše croissante, ona raste, širi se. Nikad ne spava. Čak ni ime koje ste joj dali nije njeno vlastito, već je bilo uzeto od ljudi koji su jednom živjeli tamo: što bi drugo ona mogla biti, gđice McAslan, nego rak?"

Pogledao je kroz prozor. Ništa se nije vidjelo u mraku pred zoru, osim tinjanja motora i treptaja upozoravajućih svjetala.

"I to ovako rano tijekom pothvata izgradnje nacije. Heej, imamo jedva pedeset godina povijesti za sobom i najednom *buum*!" Lagano je pljesnuo donjim dijelom šake po dlanu. "Svakako, Bog nije ljubazan prema Keniji; baš kad nam je informatička revolucija dopuštala da zauzmemo svoje pravo mjesto u svijetu, ustanovljavamo da moramo ići ispruženog dlana u Ujedinjene Narode. Sigurno nećemo imati još pedeset godina. Koliko ono procjenjuju? Još dvadeset dok zemlja ne bude preplavljena? Sedamdeset godina nije vrijeme da se bude narod. Zašto se nije mogla spustiti u Francusku ili Englesku, gdje imaju previše povijesti; ili Kinu ili Indiju, gdje imaju toliko povijesti da ne znaju što bi s njom? Ili Ameriku gdje bi barem mogli od toga što se pretvaraju u drugi planet napraviti nekakav tematski park."

Tijekom svog profesionalnog putovanja, Gaby McAslan došla je do toga da se užasava kompjutora za rezervacije zrakoplovnih tvrtki, i njihovog zlobnog humora. Stavljali bi vas do užasnih ljudi. Čovjeka koji jede najbučnije na svijetu. Čovjeka s jednom jedinom dugom dlakom koja mu strši iz nosa s koje ne biste mogli skinuti pogled dok ne poželite posegnuti i iščupati je. Tinejdžera čiji Discman bi šištao i šaputao visokim tonovima. Osobe koja je zapamtila svaku riječ iz Monty Pythonovog *Života Brianovog*.

Ponekad bi kompjutori popustili. Tad biste se našli u njihovoj milosti.

"Ispričat ćete me ukoliko budem bogohulio," rekao je veliki, krupni crnac u susjednom sjedalu kad je Airbus skrenuo na glavnu pistu

Heathrowa i počeo rulati. "Nisam baš najbolji letač, bojim se." Prsti su mu utonuli u naslon za ruke i buljio je u svoje noge. Kad se zrakoplov podigao, s mnogo poštovanja je prošaputao: "Isuse."

On je bio dr. Daniel Oloitip. Ne biste to pomislili kad ga pogledate, ali bio je Masai.

"Postao sam gradsko stvorenje, ugojen i mekan," ispričao se. "Ali uglavnom star."

"Sviđa mi se vaše uho," rekla je Gaby, gledajući u njegovu desnu ušnu školjku, koja je bila probušena i istegnuta u mesnati obruč koji mu je visio do vilice. Dr. Daniel Oloitip uzeo je kutijicu Fuji filma iz torbe pod svojim sjedalom i gurnuo je kroz obruč.

"To je trenutna moda. Bacaju ih iz safari autobusa na tisuće. Ne stvara baš odgovarajući image Agenciji za prekomorski razvitak."

Dr. Dan bio je političar, član parlamenta iz izborne jedinice Amboseli i Južni Kaijado. Vraćao se, na kćerkino vjenčanje, s misije moljakanja za pomoć po prijestonicama Europske unije. Gubljenje vremena, smatrao je. Europljani su bili učtivi, ali neće više biti novca. Neće posuđivati naciji koja možda više neće postojati u trenutku kad prve kamate dospiju za naplatu.

"Ironično je da su sa prosjačkom zdjelom poslali mene, čija izborna jedinica će prva otići. Već je pola izgubljeno, mada izvlačim malo zadovoljstva iz toga što ću biti prvi parlamentarni zastupnik za drugi planet. Na slijedećim izborima vodit ću kampanju među tuđincima."

Dr. Dan odložio je svoju žutu plastičnu koktelsku žirafu na rub njegovog sklopivog stolića. Gaby je pijuckala whiskey kojim ju je častio i zamišljala Keniju kako klizi pod trbuhom Airbusa. Mračna Afrika, dolje u praskozorju. Predivna imena: Eldoret i Kisumu, Longonot i Nandi brda, Nyeri i Ngong. Jezero Nakuru, jezero Naivasha, jezero Baringo, planina Elgon i planina Kenya; Aberdari koji su sada bili Nyarandua. Dolina Procjepa. Ona su bila među prvim mjestima koje je ljudski glas nazvao. Moćna, drevna imena.

Mogla je osjetiti spuštanje u svom unutrašnjem uhu. Kapetan se oglasio: ding-dong. Trebali bismo se spustiti za otprilike toliko. Temperatura je oko toliko, brzina vjetra toliko. Molimo namjestite satove na istočnoafričko vrijeme; ne-državljani Kenije, molimo pripremite svoje karte za iskrcaj da budu skupljene, i napominjemo vam da se po mjenjačkim propisima sva strana valuta unijeta u zemlju mora prijaviti prilikom dolaska i da je protuzakonito unositi bilo koji iznos kenijske valute. Hvala vam.

Spuštali su se i sve iščekivanje koje se pretvaralo da je samo

nervoza zbog dugog putovanja postalo je šaka uzbuđenja u dnu njenog želuca. Veliki Airbus naginjao se dolje iznad svih tih moćnih, drevnih imena prema novom gradu, novim prijateljima, novom poslu, novom životu. Prema SkyNetu, i Nairobiju i, na jugu, ne tako daleko na karti ali na samoj granici mašte, Chaga. Poput Chage, ništa od toga nije se moglo zaustaviti. Ne sada. Ruke su joj se toliko tresle da je jedva mogla popuniti kartu za iskrcaj. Dr. Dan se nasmiješio kad je vidio da upisuje *On-line multimedijska novinarka* na mjesto gdje su tražili da se navede zanimanje.

"Zapadnjaci su uvijek dolazili u moju zemlju zbog nečega," rekao je. "Nekad je to bilo zbog životinja, zbog obale. Sad je zbog Chage. Nitko ne dolazi zato što je to Kenija. To izgleda nije dostatno, nažalost. Budite dobri prema mojoj zemlji, Gaby McAslan; to je dobra zemlja. Svijet bi trebao znati to, ako ne zna ništa drugo."

Zrakoplov se blago zaljuljao.

"Uh, jao si ga meni." Dr. Dan sklopio je oči i stegnuo rukohvate. Znoj mu je izbio na čelu. Kapetan se opet oglasio. Ukoliko pogledate na lijevo, ta svjetla su Nairobi. Tamo ćemo se spustiti. Zrakoplov se opet zaljuljao. Flapsovi su se podigli. Airbus se strmo nagnuo. Gaby je pogledala dolje u žuta svjetla, raštrkana poput žita po visokoj, tamnoj ravnici.

Zrakoplov je oštro jurnuo na desno. Motori su zavrištali. Gaby je vrisnula i uhvatila se za sjedalo ispred sebe. Dr. Dan dograbio je okvir prozora, pokušavajući se učvrstiti, ali nema ničega za što se možeš držati kad kliziš prema zemlji petsto kilometara u sekundi. Sve plastične žirafe popadale su sa stola. Hostese su se zateturale. Karte za iskrcaj raštrkale su se poput uplašenih ptica. Gaby je kroz prozor vidjela oblik koji se nadnosio, utvarno bijelu krilatu stvar daleko bližu nego što bi bilo što trebalo biti. Na trenutak su svjetla drugog zrakoplova rasvjetlila kabinu Airbusa, a onda ga nije bilo.

Gaby i dr. Dan zurili su jedno u drugo. Bio je to pogled ljudi koji su osjetili vjetar pod krilima anđela smrti, koji je bijeli, i brz, i uvijek bliži nego što misliš.

"Vidjela sam drugi zrakoplov," prošaputala je Gaby. "Veliki bijeli zrakoplov. Išao je ravno na nas."

Dr. Dan je klimnuo.

"Blizak promašaj," protisnuo je. "Bio je to zrakoplov UNECTA."

Kapetan se ispričao preko razglasa i rekao da je došlo do situacije bliskog prolaska ali je sve bilo pod kontrolom i bit će na tlu za tri minute. Zvučao je kao da će mu osobno biti veoma drago kad bude

tamo dolje. Znak ZAVEŽITE POJASEVE/NE PUŠITE oglasio se i zasvijetlio. Gaby je osjetila umirujuću tutnjavu kotača koji se spuštaju i učvršćuju. Tri minute kasnije bili su na tlu. Dugo su rulali da nađu slobodno mjesto. Sva su bila zauzeta ogromnim transportnim zrakoplovima, na brzinu obojanim u bijelo, sa simbolom UNECTA na repovima: plavom planinom i par polumjeseca.

Gaby i dr. Dan čekali su da se zrakoplov isprazni prije nego što su pokupili svoje stvari. Na betonu je bilo hladnije nego što je Gaby očekivala da će biti u ekvatorijalnoj Africi. Pruge sivog i mutnocrvenog svjetla obasjavale su nebo iza glavnog tornja. Dr. Dan je protresao Gabynu ruku na dnu stepenica.

"Želim vam lijepo vjenčanje," rekla je Gaby.

"Sumnjam u to. Njen vjerenik nije dobar čovjek. A opet, moja kćerka nije dobra žena. Pa će možda sve proći dobro. Ako ne prođe, htjet ću pedeset grla stoke, koje sam dao tom ništkoristi za miraz, natrag." Crni Mercedes približavao se pod dokom za putnike. "Bilo je zadovoljstvo upoznati se s vama, Gaby McAslan. Nesumnjivo ćemo se, s obzirom na prirodu naših poziva, ponovo sresti. Bit će mi drago. Svakako neću nikad više koristiti toalet u zrakoplovu, a da ne pomislim na vas." Pokvareno se nasmiješio i otišao crnim Mercedeseom.

Ne idite, Gaby je htjela povikati, sama na pisti među ogromnim bijelim zrakoplovima. Ne ostavljajte me.

Izgubili su njenu prtljagu. Čekala je da se pojavi na Podizanju sve dok radnik nije došao isključiti pokretnu traku. Rekao joj je gdje da to prijavi, i da ne brine. Časnik za useljenje se upravo spremao pridrijemati kad je ona došla. Udario joj je pečat u putovnicu, provjerio njene potvrde o cijepljenju i utješio je s divnim, velikodušnim osmijehom da će se njena torba brzo pojaviti. Vidjet će. Elegantna žena koja je veoma dobro govorila engleski na šalteru zrakoplovne kompanije pružila joj je istu utjehu i osmijeh. Bit će dopremljena u njen hotel. Gdje će odsjesti? PanAfric. Ali samo na tri dana dok ne nađe neki stalniji smještaj.

Jedan jedini lik bio je u cijelom velikom dolaznom holu. Bio je to nizak, punački, sredovječni čovjek u izgužvanom lanenom odjelu koje je bilo uniforma za muško osoblje u Istočnoj Africi. Njegova crna kosa povlačila se naprijed ali je puštena duga otraga. Činilo se kao da mu je skalp kliznuo unatrag. Nosio je okrugle naočale koje su, uz sve ostalo, odavale utisak sove na produljenom odmoru. Prilično nepotrebno, držao je kartonski znak na kojem je flomasterom bilo ispisano *Gabriel McAslan.*

"T.P. Costello?"

"Gabriel McAslan?"

"Gaby."

Rukovali su se.

"Je li to sve što imaš?" upitao je niski. Bio je šef postaje SkyNeta u Nairobiju ali nikad nije izgubio svoj naglasak iz rodnog sjevernog Dublina. Lakše je izvaditi momka iz Barrytowna nego Barrytown iz momka.

"Izgubili su moju prtljagu."

"Pojavit će se. To je čudesna stvar u vezi s ovom zemljom. Izgleda kao vražji kaos, ali stvari svejedno budu obavljene."

Bilo je još hladnije na parkingu nego na pisti. Gabyn dah se maglio. Sivo svjetlo zore bilo je taman dovoljno jako da napravi bijele reflektore zbunjujućim i nadrealističkim. SkyNetovi znakovi na stranama i haubi velike Toyote Landcruiser sjajili su se.

Tu sam, rekla je Gaby McAslan sebi, vezujući svoj sigurnosni pojas. Ovo sam ja, ovo je stvarno. Ne. Nije mogla povjerovati u to. Još uvijek je stakleno okno poput televizijskog ekrana bilo između nje i stvarne činjenice da je u Africi.

"Jesi li dobro letjela?"

"Osim gubitka svega što na ovom svijetu imam i bliskog promašaja jednog UNECTA aviona pri spuštanju, otprilike onoliko dobro koliko je to moguće na bilo kojem dugotrajnom letu."

"Ti vražji Antonovi," rekao je T.P. Costello, gurajući svoju kreditnu karticu u čitač parking-automata. "Trebalo ih je baciti u staro željezo prije dvadeset godina, ali kao i obično UN cijeli ovaj cirkus financira džeparcem. Trebat će stotine mrtvih da im utjeraju pamet u glavu."

"Skoro ih je i bilo." Vojnici s plavim kacigama mahnuli su im da prođu kroz stalni punkt za provjeru ograđen vrećama s pijeskom. "Mada, upoznala sam jednog zanimljivog tipa. Mogao bi biti koristan. Dr. Daniel Oloitip."

T.P. Costello se nasmijao.

"Dr. Dan. On je u redu. Jedan od momaka s bijelim šeširima, pretpostavljam. Barem nije zabio glavu toliko duboko u UNECTA-inu guzicu da svaki put kad ona zine možeš vidjeti njega kako pjeva 'Bože blagoslovi Ameriku'. Afrički problem s afričkim rješenjem, kaže on. Ja se s njim slažem."

"S tim što je to također i azijski i južnoamerički i indijskooceanski

problem."

Sad su bili na glavnom putu, dobroj cesti s dvije trake. Većina uličnih svjetala je još radila. Bilo je rano, ali je promet bio gust. Rijeka taksija tekla je iz grada, od kojih su mnogi imali bioplinske kompresione rezervoare ubačene u prtljažnik. Velike kompozicije benzinskih cisterni jurile su prema gradu kroz jutarnji polumrak. Naftni proizvodi bili su dragocjeni zbog ugroženosti veza s obalom. Svugdje su bili mali japanski mikrobusevi na čije krovove su bili zavareni nosači puni prtljage. Svaki je bio krcat putnicima. Neki hrabrijeg srca držali su se za strane ili visili s kliznih vrata. Površina ceste bila je centimetrima ispod njih a vozila su čini se imala samo jednu brzinu, koja je bila gas do daske, ali ovješenjaci su bili dovoljno blazirani da mašu i smiju se i mrdaju jezikom na bijelu ženu u velikom Landcruiseru.

"Matatui," rekao je T.P. Costello. "Nešto između autobusa i taksija. Jeftiniji od oba i prokleto manje sigurni. Idu svud preko ove vražje zemlje; uz planine, preko pustinja, kroz močvare. Oni su vjerojatno ti koji se pokušavaju probiti kroz Chagu. Svuvražjegdje ih ima. Koristiti samo u krajnjoj nuždi." Zakočio je i zatrubio istodobno kad je jedan zeleni Hiace bus uletio u traku pred njim. Matatu je nonšalantno mignuo svojim svjetlima za opasnost i ubrzao. Lica su se kezila u stražnjem prozoru. *Gospod je Spasenje tvoje* pisalo je na naljepnici na staklu.

Kolibe su okruživale put do aerodroma sa svake strane. Redovi limenih baraka i kartonskih potleušica protezali su se dalje nego što je Gaby mogla vidjeti pri sivom svjetlu. Zaselak je bio budan i vrijedan od prije zore, kao što kod siromaha mora biti. Žene su čekale u redovima s plastičnim kanistrima pred zajedničkim slavinama ili postavljale za kuhanje olupane konzerve od margarina na vatre od nakupljenog drva. Neke su nosile vreće žita na glavama. Na vrećama je pisalo "Dar od naroda Sjedinjenih Država". Neke žene su prale djecu na verandama svojih baraka, druge su lupale rublje i vješale ga da se suši. Deset tisuća pramenova blijedoplavog dima od drva uzdizalo se i spajalo u veo koji je lebdio nisko u hladnom jutarnjem zraku.

Djeca su bila posvuda. Stajala su kraj puta s prstima u ustima, kotrljala teške traktorske gume po krivudavim uličicama, tjerala gubave pse ili šugave koze dobro naciljanim kamenjem. Bila su mršava i slabo odjevena ali Gaby nije vidjela ni jedno od njih da nije nasmiješeno.

Spustila je prozor i rasklopila svoju vizikameru.

"Odložio bih to da sam na tvom mjestu," rekao je T.P. "Ili ćeš završiti s kamenom u njoj. Nije da to meni nešto znači, ali mogli bi

promašiti a ja ne želim da moram platiti novi vjetrobran za ova kolica. Misliš da je ovo loše? Kažem ti, ovo je jedno od boljih. Trebaš vidjeti Pumwani. Isuse. Deset milijuna ljudi. Stanovništvo Nairobija udvostručava se svake dvije godine. Da se ja pitam, ja bih riskirao s Chagom, ali UN kažu da evakuiramo i mi evakuiramo. Jednog dana ponestat će im mjesta na koja mogu evakuirati. To nije ako, to je kad, ali oni to ne mogu vidjeti. To je ono što se događa kad pokušaš primijeniti vojni način razmišljanja na nešto što je sasvim izvan njegovog konceptualnog ustroja, kao što je tuđinska kolonizacija."

Trgovci su raširili plastične cirade na rubovima uljaste crvene zemlje i izložili svoju robu za gledanje. Gomile izobličenih naranči, nesigurne piramide konzervi Spritea, klipovi kukuruza zacrnjeni nad ratkapama punim drvenog uglja. Muhe su tjerane s ražnjića mesa na roštiljima pomoću metlica od izrezanih novina. Vidjevši bijela lica, djeca su skočila na noge, sa svjetlucavim narukvicama u kolutovima na prstima.

"Karma narukvice, tako ih zovu." T.P. je divljački zatrubio i skrenuo oko improviziranih kolica za vodu, koja su bila tek bačva za naftu na automobilskim gumama koju je vukao izgladnjeli poni. "Lagarija za vjernike New Agea. Ustvari su optička vlakna. Grabe ih brže nego što ih Kenya Telecom stigne postaviti. Čudna stvar je, ima ljudi koji nisu čak ni pet minuta u ovoj zemlji, a stat će i kupiti jednu. To ti je stvar s ovim mjestom, uvijek ti netko pokušava prodati nekakvu vražju stvar."

Bijeli zrakoplov pojavio se nad zaselkom. Stigao je veoma nisko, veoma brzo. Kotači su mu visjeli poput kandži nekakve grabljivice. Izgledao je prevelik i pretežak da ga u zraku drže ta glupa krila. Gaby se trgnula kad je prešao iznad ceste uz urlik motora i spustio se prema svjetlima za navođenje.

"Bilo je vremena kad je sve ovo bio otvoreni buš," rekao je T.P. "Mrtve Tommyjeve gazele posvuda. Bez straha od ceste. Žirafe su šetkale preko baš ovdje. Za njih se zastajalo. Dobro. Vrijeme je za katekizam." Pogledao je na Gaby onoliko dugo koliko mu je promet dopuštao. "Pravilo prvo. S tvojim tenom, nikad ne izlazi van bez šešira najmanje prvih šest mjeseci. Melanome ne moraš dobiti. Što ćeš raditi?"

"Nositi šešir."

"To je točno. Dva: oči su ti zelene, da? Nosi tamne naočale. Stalno."

"Ne treba mi. Dala sam da mi srede oči. Zjenice fotokromne; trajat će godinu dana."

"Ne ovdje, neće. Imaš najviše šest mjeseci s razinom

ultraljubičastog na ovoj nadmorskoj. Ne zaboravi to obnoviti; bore od mrštenja ti ne trebaju. Donje rublje."

"Pamuk. Bez umjetnih vlakana. Ne dišu."

"A što ćeš dobiti?"

"Osip ako imam sreće. I bez bodyja."

"To je točno. A ako dobiješ gljivice?"

"Tampon umočen u bioaktivni jogurt."

"Teško da ću ja to ikad probati, ali tako su mi rekli. Novac."

"Držiš ga u cipeli, ali uvijek imaš sto šilinga pri ruci za dati pljačkašu. Izbjegavati isticanje bogatstva."

"Trenutni štos je da ti zaprijete iglom punom HIV-inficirane krvi. Hoćeš li im povjerovati ili ne je tvoja odluka, ali ne uzdaj se u svoju izbockanost. HIV 4 prdi u lice Pasteurovom Institutu i vraćaš se kući u crnoj vreći za najviše šest mjeseci. Stoga, nema nezaštićenih pimpeka, bijelih, crnih ili bilo koje druge boje. Što ćeš raditi?"

"Biti opatica."

"To je točno. I pazi na stvari kao što je odlazak kod zubara, ili šišanje, što bi ti trebalo. Centimetar i pol sa svih strana."

"Radije bih si zabila igle u oči."

"Onda neka ti stalno bude vruće i ljepljivo. Tvoja stvar. Voda."

"Ne vjerovati joj, čak ni u hotelima. Prati zube iz boce. Bez leda u pićima, guliti sve voće i prilaziti salatama krajnje oprezno. I ne piti pivu iz boce."

"Ona dva tipa." Pokazao je na dvojicu muškaraca koji su hodali s rukom u ruci pored puta. "Pederi ili samo dobri prijatelji?"

"Samo dobri prijatelji. Afrički muškarci nemaju problema pri tjelesnom izražavanju privrženosti istospolnoj osobi."

"Pametna curica. Mislim da ćeš čak i moći poslužiti ovdje. Naravno, kulturni šok nikad ne udara odmah. Čeka dok ne pomisliš da si smješten i osjećaš da znaš sve što ima za znati. Onda te udari. Može te ubiti. Imaš rezervaciju za tri dana u PanAfricu. Žalim što ne može biti dulje ali, za razliku od UNECTA-e, mi se moramo držati striktno komercijalnih principa. Loša vijest je da je UNECTA podigla cijene za privatno iznajmljivanje u jonosferu. Najbolji savjet je rezervirati u nekom jeftinom pansionu i biti spreman na jako mnogo pješačenja. Što trebaš učiniti?"

Gaby McAslan nije odgovorila. Sunce je spržilo jutarnje maglice.

Zlatno svjetlo širilo se preko limenih krovova baraka: na srednjoj udaljenosti tornjevi Nairobija uzdizali su se iz okolnih zaselaka. Svjetlo je padalo na njihove mnogobrojne prozore i zapalilo ih u stupove vatre koji se uzdižu iz tamne zemlje. Gaby je podigla svoju vizikameru i snimila to kroz zamazani vjetrobran Landcruisera. Neće to uhvatiti; na videu se to nikad ne može uhvatiti. Čin stavljanja okvira oko toga ubijao je magiju, ali se možda nekakav eho može uhvatiti na disk, dostatno za trenutak trenutka.

Sad su bili u gradskom prometu: osobni automobili - uglavnom s pogonom na sva četiri kotača - i autobusi, žuti i zeleni mastodonti koji nikad nisu bili oprani, rigajući crni dizelski dim. Njihovi prozori nadomješteni su čeličnim rešetkama. T.P. je izražajno opsovao kad mu je jedan presjekao put na obilaznici - *keepie leftie* na swahiliju, obavijestio je Gaby. Prošli su jednu veliku crkvu i pokrivenu tržnicu, nacionalni nogometni stadion i državni autobusni kolodvor. Prešli su tračnice i skrenuli na autoput obrubljen drvećem s parkom s jedne strane i centrom Nairobija s druge. Gaby je gledala prelijepu, visoku crnkinju u crvenom jednodjelcu kako trči pored puta. Kretala se tekućom, nesvjesnom gracilnošću od koje se Gaby osjetila kockastom i nezgrapno sastavljenom. Sunce je sad bilo visoko. Pruge svjetla padale su između zgrada na avenije. T.P. je skrenuo Landcruiserom na Aveniju Kenyatta i vozio kroz tok jutarnjeg prometa do plitke doline pošumljene umornim eukaliptusima i akacijama. Pješaci su se rojili na stazama od crvene zemlje tamo gdje se rub autoputa mrvio. Plakati paste za zube resili su skloništa na autobusnim stanicama. T.P. je ubacio Landcruisera na zakrivljenu betonsku stazu koja se naglo širila na lijevo. Vodila je do anonimnog hotela internacionalnog stila ugniježđenog na padini.

"To si ti. Moj savjet je da ideš ravno u krevet i ispavaš se. Ti cijelonoćni letovi sjebu ti genetski sat. Ionako te ne očekujemo da dođeš prije sutra. Sredit ćemo ti račun kod EastAf Teleporta, ali za to treba malo vremena, pa tvoj PDU neće baš mnogo vrijediti sljedećih dan ili dva." Nagnuo se preko i otvorio Gabyna vrata. "Žalim što te moram ovako iznogirati, ali imam kraj svijeta za koji se moram pobrinuti." Dok je izlazila, čula ga je da je promrmljao: "Ma što je uopće to s ovim mjestom i irskim curama?"

Vrata su se zalupila. Kotači su se okrenuli. Nestao je. Bila je sama s neseserom i odjećom koju je imala na sebi. Stopala su joj natekla u čizmama tijekom leta. Nosač s crvenim fesom stigao je da ponese njen neseser šest metara do recepcije.

"Je li to sve što imate?" pitao je.

Soba je bila utješna i deprimirajuća iz istih razloga. Možeš letjeti

brže, više, dalje, ali sobe na oba kraja su iste. Ovu se činilo da je izgradio scenograf iz *Zvjezdanih staza.* Batik s pasućim žirafama i LocalNet imenik za Nairobi bili su jedini ustupci činjenici da je ovo Afrika. Gaby je poredala svoj plijen iz zrakoplova u kupaonici. U gornjem kutu tuš-kabine bio je neki veliki kukac. Netko je savio toaletni papir u šiljak. Bit će tu i čokoladica u foliji na jastuku. Morat će paziti da ne zaspi na njoj. Nije željela morati je isprati iz kose uz tog velikog kukca koji zlokobno gleda, čekajući šansu da je zaskoči.

Uključila je radio. Vesela gitaristička muzika nahrupila je iz njega. Disk džokej puštao je hvalisavi pop-svahili. Ohrabrena, Gaby je otvorila prozor da pogleda svoj novi grad. Gužva na Aveniji Kenyatta nije utihnula. Prljavi autobusi su se srdačno klatarili; matatui i mali moped-tricikli su bezobrazno jurili između njih. Sve je bilo preko krajnjih granica pretovareno. Pet ljudi je guralo kolica natrpana drvom niz put, stvarajući iza sebe dugi niz vozila dok su pokušavali skrenuti desno. Konvoj oklopnih vozila obojenih UN bijelo stigao je putem iz centra grada. Konstantno mrmljanje buke motora, sirena i duhovi dizela i biogasa dolebdjeli su u sobu.

U parku Uhuru drveće je bilo isječeno do panjeva, popljačkano kao gorivo za loženje. Iza olinjalog, sasušenog zelenila naglo je počinjao obris centra grada. Pri visokom, jakom svjetlu kule, koje kao da su gorjele zlatnom unutarnjom vatrom, sad su izgledale ofucano i istrošeno. Visoko iznad neba bila je ona jasna i beskrajna vrsta plavetnila kakvu vidiš samo u najvrelije dane. Tek dolje na uličnoj razini ono je počelo poprimati narančastu maglicu fotokemijskog smoga.

Gaby je dohvatila kamkorder i otpočela dugu panoramu od elegantnih bijelih bungalova dobrostojećih, preko puta doline od nje, do betonskog i staklenog suncokreta Centra Kenyatta, stožera UNECT*Afrique*.

"Bok, tata," rekla je. "Tu sam."

2

Tri tisuće godina povijesti daju prespektivu ljudskih istina. Kinezi su u pravu. Jest prokletstvo živjeti u zanimljiva vremena. Svjetski događaji imaju opasne virove koji mogu odvući mnoge živote. Gaby McAslan bila je ta kojoj je suđeno da slijedi svjetlosti na nebu. Saturnovi mjeseci odvukli su je u London; Događaj Kilimandžaro povući će je preko cijelih godina i kontinenata.

Poput smrti Kennedyja, ili Elvisa, ili *Challengera,* Događaj Kilimandžaro bio je jedna od onih točaka gdje se svijet i samosvijest dodiruju i možete se sjetiti točno gdje ste bili i što ste radili.

Gaby McAslan skakutala je u grudnjaku i gaćicama po svom krevetu, veoma puna australijskog Semillon-Chardonnaya i pretvarajući se da izbjegava razodjevajuće prste Seana Haslama, svog dečka već osam dana. On je bio povremeni tutor na Network Media tečaju. Ostatak svog vremena je kao slobodnjak radio multimedijsko pokrivanje za Reuters. Stoga je Gaby McAslan otčepila nejeftin Semillon-Chardonnay i pozvala ga da skakuće po njenom krevetu.

"Moraš li ostaviti televiziju uključenu?" zapitao je on.

"Odvlačiti će ti pažnju?" pitala je ona, zasipajući ga vinskim poljupcima i kosom boje mahagonija koja joj je visjela do leđa.

Ona je bila ta čija pažnja je bila odvučena. Spiker na kasnim vijestima imao je izraz lica čovjeka od kojeg je traženo da pročita nešto što ne može povjerovati. Kao i dopisnici u Washingtonu i Dar Es Salaamu u podnožju planine. Snimci američkih špijunskih satelita bili su neopovrgljivi. Pri drugom prolazu rezolucija je bila dovoljna da pokaže stvari veličine kućnog rezervoara za naftu. Ne da je bilo bilo kakvih naftnih rezervoara na Vrhu Uhuru na Kibo snježnoj kapi. Ne da je bilo ičega uopće prepoznatljivog tamo, nakon udara. Gaby je kleknula na dno kreveta, naslonivši bradu i šake na rezbareno drveno podnožje, gledajući vijesti koje su stizale iz Afrike. Osjetila je kako joj rastezljiva tkanina gaćica klizi preko zadnjice, za čim je uslijedilo istraživačko pritiskanje i bockanje pimpeka i pubičnih dlaka.

"Odlazi. Ovo je važno."

"Važnije od ovog?"

"Vraški mnogo važnije. Kakav si ti to uopće multimedijski profesionalac?"

Kamera je uhvatila par vrtoglavih, prolaznih snimaka nečega što je

izgledalo pomalo kao višebojna prašuma a pomalo kao isušeni koraljni greben ali većinom kao ništa što je bilo tko ikad prije vidio. Tada je tanzanijski vojnik stavio ruku preko objektiva i uslijedila je zbrka neba i kamuflažnog uzorka i spiker u Londonu je govorio da se *zona infekcije* (činilo se da mu je nelagodno baratati na brzinu smišljenom terminologijom) širi, od mjesta gdje je meteor pogodio Kibo, prema procjenama brzinom od pedeset metara na dan.

Tada je prevrtao svoje papire, izgledao postiđeno i prešao na ostatak vijesti.

Najednom otriježnjena i neuspaljena, Gaby je otišla na Mrežu. Zaslon za zaslonom informacija odmotavali su se s online servisa vijesti. Sheme, fotografije, simulacije, animacije. Stranica za stranicom teksta. Sky watch sateliti koji su lovili Geocentrične orbitere i Planetoudarače uočili su bolid prije deset dana: češač atmosfere, malo neuobičajen po tome što je odvrtio tri cijele orbite prije ulaska, ali inače nezanimljiv. Njegov ionski trag iznad Indijskog oceana osmatrali su obrambeni sustavi SAD ali oni više nisu brkali meteore s MIRV bojevim glavama. Udario je u vrh Kilimandžara, blizu logora jedne njemačke ekspedicije letača na zmajevima. Oluje su blokirale planinu na tri dana. Tada su priče počele, od lokalnih Wa-Chagga ljudi i ostataka zmajaške ekipe.

Nešto je raslo tamo gore.

Tanzanijska vlada možda bi uspjela zataškati cijelu stvar, da nije jednoj platformi Zemljinih Resursa naređeno da okrene svoje kamere na ekvatorijalnu Istočnu Afriku. Ono što su u NASA-i vidjeli poslalo ih je pravo u Bijelu kuću da zamole g. Predsjednika ako može pitati Pentagon da im posudi nekoliko minuta na vojnim špijunskim satelitima.

Tanzanijanci to nisu mogli održati tajnom dulje vrijeme. Čak ni Pentagon to nije mogao. Ne s rastom od pedeset metara na dan.

Gaby nije primijetila kad se Sean obukao i otišao. Nakon nekih sat vremena više nije primjećivala ni prizore koji su joj prolazili zaslonom. Tu je bio način kako učiniti da svijet dozna njeno ime. Njena zvijezda s njezinim imenom na sebi, pala s neba. Ukoliko joj bude vjerna, priznat će je, ali ona mora doći njoj. Zato je pala toliko daleko, da bi ona morala dokazati da je dostojna nje. Bila je strpljiva i istrajna - tko zna koliko je milijardi kilometara prešla da dođe njoj - ali neće čekati zauvijek.

Njeni tutori bili su zapanjeni entuzijazmom s kojim se primala posla. Nisu vidjeli blještavu zvijezdu s njenim imenom na njoj; vidjeli su samo njenu žestoku, mračnu odlučnost. Ona se utrkivala s

nezaustavljivim rastom tuđinske flore, a ne sa zahtjevima Mrežnog novinarstva. Kad se drugi biološki paket spustio u Bizmarckov arhipelag, popraćen mjesec dana poslije Događajem Ruwenzori, njen tempo postao je frenetičan. Njeni tutori govorili su joj da uspori. Nije mogla. Ujedinjeni Narodi sad su bili tamo, u obliku UNECTA, bodući i čeprkajući i ispitujući i njuškajući njenu tuđinsku prašumu. Morala je stići tamo prije nego što sve bude nazvano i prebrojeno i doznato i ne ostane nikakva tajna da je ona objasni.

Vrijeme i neiskustvo su je frustrirali. Zarobljena u sivom Londonu, željela je da je Žena Od Stotinu Stopa koja bi mogla razgrnuti prljave zgrade dok novi, čudni život ne nikne kroz pukotine na ulici i svjetlo jarkijeg, ljubaznijeg sunca ne zasja kroz procjep u nebu.

Njen semestarski rad o UNECTA kao agentu zapadnog industrijalističkog neokolonijalizma zaradio joj je ljetni posao kod SkyNet multimedijskih vijesti. Bio je to prvi korak na jug prema ravnicama Istočne Afrike. Tog ljeta odlučila je da neće dati SkyNetu nikakve razloge da je odbiju za posao kad diplomira za godinu dana. Postala je blijeda i vampirolika dok je ostatak njenog razreda bujao u sunčanim klimama. Njegovala je odnose, od kojih nisu svi završavali u krevetu. Rukovala se s mnogima. Ručala je s mnogima. Na kraju, uspjela je.

Njen otac i Reb došli su na promociju. Prva od cijele svoje godine, otišla je gore da pokupi svoju diplomu. Kad je njen otac u šali pomenuo njenu bezobzirnost, bila je osupnuta. Nikad nije tako razmišljala o sebi. Ona je bila frustrirana vizionarka. Sljedećeg dana se uselila u menažeriju staklenih zidova SkyNetovog londonskog ureda, među arhitektonskim bludnim snovima Docklandsa. Bilo je to mjesto mlađe kompilatorice u odjelu ekonomije, ali bio je to još jedan korak prema jugu.

Chaga je nastavila napredovati prema van po pedeset metara dnevno. Gaby je pratila njeno napredovanje na velikoj karti Afrike na zidu u svom stanu. Kvačila je fotografije oko karte: slonovi sa snijegovima Kilimandžara iza njih; zračni snimci velikog diska šarenog mozaika ispuštenog u smeđi krajolik sjeverne Tanzanije. Ni prijateljima ni njenim kratkotrajnim ljubavnicima nije bilo dopušteno da vide njenu malu kapelicu Chagi. Ne zato što se bojala da će misliti da je luda, već zato što je bila njena i samo njena. Drugi bi je oskvrnuli.

Među kulama Londona manevrirala je, manipulirala, šikljala je kroz gustu hijerarhiju SkyNeta poput podzemne vode koja nadire u arteški bunar. Mogućnosti su se otvarale; unaprijeđenja se pojavljivala: propuštala ih je. Bila su prelaka, ona nije bila spremna.

Još uvijek je tu bila mogućnost neuspjeha. To bi je ubilo. Pokrenut će se samo kad pobjeda bude izvjesna, mada je svaki dan čekanja bio još jedno guranje igle milimetar dublje pod njen nokat.

Šest stotina i četrdeset guranja. Šest stotina i četrdeset nijemih gušenja od frustracije. I, zato što je ona počastila svoju zvijezdu, odala je počast i ona njoj. Položaj je bio nizak; da nije bio u Nairobijskoj stanici predstavljao bi nazadovanje i ona bi bila fatalno prekvalificirana. Bio je to treći korak, korak u stranu koji te vodi preko mora i planina i pustinja u zemlju želje srca tvojeg.

Podnijela je svoju molbu, pozvala se na sve odavno nenaplaćene usluge i otišla kući u Irsku. Odgovor je bio tamo na kompjutorima Stražarnice kad je prošla kroz vrata da bude pozdravljena od skačućeg, repom mašućeg Paddyja i grlećih, rasplakanih Reb i Hannah.

Imala je tjedan dana da izvadi vize, obavi cjepljenje, uradi istraživanje, spakira torbe, kupi novu garderobu i rezervira karte. Njen otac doplatio je, na njenu rezervaciju kod Kenya Airways, za poslovnu klasu.

"Ako se ne vraćaš, onda moraš otići sa stilom," rekao je. "Bolje je putovati prvom klasom nego stići." Tada se okrenuo brzo da Gaby ne bi bila postiđena time što će vidjeti što on osjeća glede toga.

Dao joj je poklon na šalteru za ukrcaj. Bio je umotan u tamnoplavi papir s dezenom zvijezda i mjeseca i planeta s prstenovima.

"Otvori ga kad budeš u zraku," naredio je, a onda ju je zagrlio i poljubio na robustan, bradat način i gurnuo je kroz sigurnosnu provjeru. Kad se mali mlažnjak poravnao a Sjeverna Irska je bila rub bijele pjene na crnim stijenama, razmotala je poklon. Bila je to vizikamera s minidiskom; predivna stvarčica, solarno punjena, vrhunac tehnike. Gurnut pod nju bio je klupski šal Manchester Uniteda. *Može biti hladno na 2000 metara, čak i na ekvatoru,* pisalo je na cedulji. *Voli te Reb.*

3

Ritmično kucanje ju je probudilo. Tap-ta-ta-tap tap tap. Tap-ta-ta-tap tap tap. Tap-ta-ta-tap tap tap.

Gaby se probudila s trzajem. Purpurni sumrak ispunjavao je sobu. Nije znala je li to večernja ili jutarnja svjetlost. Nije znala kakva je to soba u kojoj se našla, ili kako to da je u veoma velikom krevetu pokrivena ljepljivom plahtom. Nije znala zašto je tako vruće.

Ispetljala se iz kreveta i nježno otvorila vrata. Na staromodnom tepihu stajao je njen kovčeg. Pogledala je lijevo, pogledala desno. Nije bilo nikakvog znaka tko ga je stavio tu i kucanjem je probudio, a bio je to veoma dug hodnik. Brzo je zakoračila van i uzela kovčeg. Prtljažne naljepnice bile su krajnje zanimljive. Dok je ona spavala, njen kovčeg bio je do Mauritiusa i natrag.

4

Gaby McAslan izišla je iz letačke omamljenosti želeći piće. Hrana bi bila dobra, ali sretneš vrednije ljude u hotelskim barovima nego u restoranima. Hemingwayski kič. Kože zebara na zidovima, tužne glave antilopa koje mole za suosjećanje. Koplja i štitovi i fotografije velikih bijelih lovaca i njihovih memsahiba kako čuče na blatobranima prastarih Bentleya, s mrtvim stvarima pred nogama. Trščani stolovi i stolice, naravno. Crno osoblje, bijeli klijenti. Osjećajući se upadljivo u modernoj svilenoj bluzi, jahaćim hlačama i čizmama, Gaby McAslan prišla je baru. Oniska, zbijena žena s prljavoplavom kosom do ramena sjedila je na barskoj stolici razgovarajući s barmenom. Nosila je kariranu košulju bez rukava, podrezane vojničke hlače i motociklističke čizme. Izgledala je kao jedini drugi profesionalac u prostoriji punoj Chaginih prišipetlja.

"Oprostite, što ljudi piju ovdje?" pitala je barmena.

"Piju ovo," rekla je plavokosa. Gurnula je bocu duž bara. Na etiketi je bio slon. "Jedina piva sa slikom tvornice na boci. Stari štos." Govorila je s izraženim slavenskim naglaskom. "Zvat ću ti jednu. Moses."

Barmen je bacio uvis jednu orošenu bocu, uhvatio je i otčepio zubima. *"Slainte agus saol,"* rekla je Gaby svojoj novoj kompanjonki u piću. Kucnule su se bocama. "Veliki kurčevi i votka," rekla je plavokosa.

Piva uopće nije imala okus kao slonovska pišaka. Piješ iz boce. Manje si od dvadeset četiri sata tu, a već činiš grijeh protiv T.P.-ovog katekizma.

"Imaš čudan naglasak," rekla je žena. "Poznajem većinu engleskih naglasaka, ali tvoj..."

"Sjeverna Irska. *Norren iron,* u lokalnom narječju."

"Norren iron," ponovila je oniska, čineći da to zvuči skoro japanski.

"Ruskinja?" usudila se Gaby.

"Jebo ga, ne!" eksplodirala je oniska. Trzajem je rastvorila svoju kariranu košulju. Ispod je bila isprana potkošulja sa slikom ružnog mlažnjaka kako polijeće i nešto na ćirilici. "Sibirka. Ponosna na to. Nikad ne zaboravi."

Sibirsk, to je pisalo na majici. Dio tvog istraživanja, Gaby McAslan. Prvogeneracijski potomak Aeroflota. Oni imaju franšizu za zračni transport UNECTA. Zamalo su te jutros pretvorili u petsto-na-sat vatrenu kuglu.

"Imala sam bliski susret s jednim od tvojih drugova ulazeći u zračnu luku Kenyatta," rekla je Gaby.

Sibirka je napravila podrugljivu grimasu.

"Vražje 142ice. Treba im pet kaema da se spuste i još deset da se dignu. Dosadni dosadni dosadni. Jedino što možeš raditi na 142ici je piti tijekom cijelog prokletog leta." Potapšala je zrakoplov na svojoj majici: zdepasti, visokokrilni, T-repni mlažnjak s ogromnim motorima montiranim na korijenove krila. "An72f. E, to je pravi zrakoplov. Ide bilo gdje. Gdje god hoćeš. Ovaj grad pun je starih bijelih lovačkih drkadžija; pričaju o starim danima kad su išli posvuda ovdje u Cessnama. Cessnama. Igračkama. Maketama s motorom. Kažem ti, gdje god ideš pišljivom Cessnom, ja idem s An72; pravim zrakoplovom."

"Ti letiš."

Sibirka se nasmijala s mješavinom ponosa i skromnosti koju je Gaby prepoznavala i cijenila. Imala je vremena za ljude koji rade svoj posao, ma kako uzvišen ili nizak, ponosito i dobro. Bio je to mali sakrament, poput onih redovnika koji su služili Bogu perući suđe. Nepoštenje je prezirala; one koji su kupovali i prodavali, ili bili paraziti na drugima, i nisu stvarali. Samo ljudi koji su *radili* nešto bili su zaista ljudski. Gaby je osjetila naklonost prema sibirskoj letačici.

"Gaby McAslan."

Plavokosa je nekoliko puta zapela na prelomu sloga u prezimenu.

"Pa, drago mi je što smo se upoznale, kako god da izgovaraš to svoje ime. Ja sam Oksana Mihajlovna Teljanjina, iz Irkutska."

Barmen je poredao još dva slončeka. Kucnule su se bocama i nazdravile sibirsko/ulsterskom prijateljstvu. Ona pije i oblači se kao peder, pomislila je Gaby.

"Ti si ovdje zbog Chage, da? Naravno, svi su ovdje zbog Chage, na ovaj ili onaj način. Turist ili radnik?"

"Radnik. Ja sam sa SkyNetom. Počinjem sutra."

"Dobri ljudi. Jake Aarons, on je dobar muškarac. Dobar muškarac. Velika šteta. Ah, svi su oni dobri. Bolji od jebene UNECTA; ma, Administracije koja nam govori gdje možemo i ne možemo letjeti."

"Smrt rukovoditeljima."

"I računovođama. Pred zid, bum bum bum."

Popili su za masovno istrijebljenje rukovodeće i obračunske klase. Prazne boce nizale su se na šanku. Stakleni slonovi u koloni.

"Što ti misliš da je," pitala je Gaby, "Chaga?"

Mala Sibirka izražajno je slegnula ramenima.

"Misliš, drugi planet? Ne znam. Lako je pričati o drugim planetima, drugim svjetovima vani u svemiru, praviti priče o njima, praviti filmove kad su tako daleko. Kad to možeš vidjeti, dotaknuti, hodati kroz to - letjeti iznad - teže je povjerovati. Preblizu, razumiješ? Možda je to jedna velika, velika filmska kulisa. Industrial Light and Magic, sve to. Kažem ti, baš ovdje na ovom mjestu, jako je teško vjerovati u tuđince i druge svjetove, da? O, htjela sam reći, jako mi se dopada tvoja kosa." Nježno je pomilovala Gabyinu kosu.

"Krv Kelta teče u meni," rekla je Gaby, dirnuta.

"Krv Finno-Ugara teče u meni. Pa, s očeve strane, koju generaciju unatrag. Moćan narod, mnogo prije prokletih Rusa. Ponosit narod. Gledaj." Povukla je iskrzani rub svoje Sibirsk majice da pokaže tetovažu dva isprepletena kruga na svojoj desnoj dojci. "Pripravnica za šamana. Ili je ispravnije šamanicu?"

"Šamanka? Ne sereš?"

"Ne serem, Gahbee UmmicAzlan. Otac ne imao sinova, pa prenio tajne najstarijoj kćeri. Meni. Oksani Mihajlovni. Već sad, mogu letjeti. Nema problema! S vremenom, liječit ću bolesne, vidjeti u ljudska srca, govoriti glasom šume, preuzimati duh i oblik životinja. Vidi." Pomakla je istegnuti ovratnik. Na lijevoj dojci bila je tetovaža vučje maske. "Možda je zato što ne mogu vjerovati u tuđince, druge planete, kolonizaciju, sve to. Znam da je zemlja još jaka, još nas može iznenaditi. Najviše ovdje u Africi, gdje se sve rađa. Ah! Moses! Ti si velik čovjek. Što radiš poslije?" Veliki Moses ih je stavljao i nastavio ih stavljati i dvije žene su ih nastavile piti i raspravljale su o muškarcima i novcu i nogometu i pokušale naučiti jedna drugu puna usta finno-ugarskog i irskog što je naravno završilo pljuvanjem piva i smijanjem jer su jedino učile jedna drugu da kažu proste stvari.

"Idi u krevet, GabyMcAslan," rekla je Oksana Teljanjina kad je niz boca stigao do ruba šanka. "Sutra ti je veliki dan: novi grad, novi posao, nove kolege. Treba ti san. I meni. Moram letjeti sutra, rano."

"Nakon svega ovog?"

Oksana je okrenula desnu podlakticu na gore. Kucnula je po izbočini ispod zapešća.

"Difuzijska pumpa. Čisti iz krvi čim popijem. Pišam čist alkohol. Sutra letim za Ruwenzori trijezna kao sudac. Trijeznija."

Ruwenzori. Mjesečeve planine. Bjelina na karti Najdublje Afrike. *Terra Incognita.* Nakon Događaja Kilimandžaro, kartografi su bili prisiljeni preslikati te nepoznate oblasti označene s *Ovdje obitavaju zmajevi.*

"Učinimo ovo opet, da?" rekla je Oksana. "Kad se vratim. Bog zna kad. Ja, ovdje sam samo jer babuniram. Izašla iz stana da se prijateljica može *fiki-fiki,* da?" Napravila je ubadajući pokret palcem. "Ti si na EastAf Teleportu?"

"SkyNet to sređuje. Morat ćeš ostaviti poruku da te mogu naći; imam rezervaciju ovdje samo par dana. Nakon toga, ne znam gdje ću biti."

"Naći ću te. Vidjet ćeš. Ah, kvragu. Moses, zar već zatvaraš? Je prerano. Možda popijemo još po jednu, da? Moses!"

Njegovi blistavi zubi nisu pokazivali uočljive znake napora nakon otčepljivanja četrnaest boca Tuskera.

"Veliki kurčevi i votka!"

"Veliki kurčevi i votka!" složila se Gaby McAslan.

5

Probudila se bistra, trijezna i odlučila je pješačiti na posao. Svaki grad koji je posjetila, morala je prijeći, označiti ga kao što životinja obilježava svoju teritoriju utrljavajući mošus. Prešla je park Uhuru i autoput, orijentirajući se prema rastvorenom cvijetu Centra Kenyatta koji se uzdizao iz tame u jutarnje svijetlo. *Nešto rastuće,* pomislila je Gaby.

Snimila je na video veliki brončani UNECT*Afrique* znak: rogovi i planina u središtu trga. Ljudi svih boja, rasa i naroda žurili su mimo nje, svi po poslovima vezanim za Chagu. Kao što je i ona. Sve je bilo dio tog veličanstvenog stroja, koji otvara srce velike misterije.

Nastavila je hodati.

Nakon tri križanja bila je izgubljena. Svako skretanje kojim je krenula vodilo ju je natrag do iste indijske knjižare. Vrijeme je

isticalo. Taksiji bi bili zaustavljeni mahanjem, ali činilo se da oni ne lutaju tim ulicama. Niti je bilo policajaca koje se može podmititi da kažu smjer. Morat će to biti izbor između uličnih frajera u ulično-modernim trapez hlačama i jaknama od kožnih krpica koji se motaju oko štanda za čišćenje cipela njihovog dobrog prijatelja, ili sportski-elegantnih, studentskih tipova koji čekaju zeleno na pješačkom prijelazu. Sjetila se T.P. Costellovog podvučenog upozorenja o iglama za inficiranje HIV-om.

"Oprostite, možete li mi reći kako se stiže do Ulice Toma M'boye?"

Najviši od studentskih tipova široko se osmjehnuo.

"Svakako. U stvari, i mi idemo u tom smjeru. Mogli bismo hodati s vama; nije baš sigurno za bijelu ženu da bude na ulicama našeg grada."

Dok su hodali, zapitkivali su je: je li na odmoru ili radi ovdje, odakle je došla, je li ikad prije bila u Africi, što za sada misli o Keniji? Gabyni odgovori bili su prekidani dolaskom još jednog prijatelja na svakih stotinak metara, što je podrazumijevalo duge pozdrave i rukovanja. Za pola kilometra, broj se sa trojice popeo na šest. Nije izgledalo da baš brzo napreduju u smjeru SkyNetovih ureda.

"Ovuda je brže," rekao je onaj visoki bradati koji je postavljao sva pitanja. Prijatelj broj osam priključio se grupi. "Pitam se," rekao je bradati, "ukoliko možda, kao što mi pomažemo vama, vi možete pomoći nama. Vi ste novinarka, obrazovana žena, razumjet ćete naš problem."

Problem se izložio tokom sljedećih pola kilometra. Jedan njihov dobar prijatelj, student politologije, upao je u nevolju govoreći protiv korupcije u UNECTA. "Kao što znate, Amerikanci pljesnu rukama i naša voljena vlada zapleše. Ne dopuštaju nikakvu kritiku prisustva UN u našoj zemlji - i tako je naš prijatelj u ozbiljnoj opasnosti. Njegovom životu su zaprijetili, njegovu ženu i obitelj su posjetili, ako shvaćate što hoću reći. Čak i mi znatno riskiramo što pričamo s vama. Vama neće biti ništa, vi radite za zapadnu novinsku agenciju, vas neće dirati."

"Što želite da ja učinim? Napravim prilog?"

"To bi ga stavilo u još opasniju situaciju, bojim se," rekao je bradati student. "Njegova jedina šansa je da pobjegne sa svojom obitelji, ode na jug u Mozambik gdje će biti siguran i moći nastaviti borbu. Postoji brod na koji se može ukrcati u Mombasi; nažalost, ovih dana, nitko ne stiže nigdje bez *magendoa.*" Protljao je prste i palac, univerzalna gesta za novac na crno. "Potrebno mu je pet tisuća šilinga da izvuče svoju obitelj. Samo pet tisuća šilinga za novi život."

"Ne bismo od vas tražili tako mnogo," rekao je veoma crn čovjek ravnog nosa, koji nije prije progovarao. "Pet stotina šilinga bilo bi dobar početak. To bi dovelo njega i njegovu obitelj do Mombase."

Gaby je stala na ulici. Osam muškaraca stalo je s njom i stajalo u krugu oko nje. Osjećala je da su veoma veliki, i veoma blizu. Ona je znala, oni su znali, da je to prijevara. Ali nitko to nije rekao.

"Nemam toliko," lagala je, mrdajući nožnim prstima u lijevoj čizmi.

"To nije bitno," rekao je Ravni Nos. "Imate travellers čekove?"

"Ne," lagala je opet. "Ne sa sobom. Natrag u hotelu."

"Kreditna kartica, onda. Vi ste novinarka, imat ćete kreditnu karticu. Možete dobiti novac iz bankomata. Ima jedan tu blizu. Odvest ćemo vas do njega."

Postoji fatalna pasivnost kad te varaju, shvatila je Gaby. Znaš da se to događa, pa ipak se ponašaš u skladu s tim, igraš igru do kraja, jer je to jedini način da je zaustaviš. Oni znaju da ćeš im platiti pet stotina šilinga da ih skineš s vrata i oni će se vratiti na svoj ćošak i ispričati istu priču sljedećem naivcu koji naiđe i pita za smjer do Ulice Toma M'boye. Ne bi bilo toliko loše da su joj samo presjekli remene torbice i odjurili na mopedu. To bi bila prilika uočena i iskorištena u jednom trenu; ne bi bilo ničeg osobnog u tome, ne kao ovo polagano izvlačenje tvog povjerenja i onda grupno silovanje istog.

Bio je tu bankomat kojeg je mogla upotrijebiti. Kao što su rekli, nije bio daleko. Ispetljala je karticu iz torbice. Jedan bijelac u svjetlosmeđim hlačama i ispranoj jeans košulji dolazio je niz ulicu. Nije željela da on vidi završni žalac. Gledao je prema njoj. Promjenio je smjer prema njoj. Osmjehivao joj se. Kesio.

"Dušo! Tu si!"

Stranac ju je pobrao s nogu i poljubio jako u usta.

"Kad se nisi pojavila, pošao sam te potražiti. Znam kako se lako izgubiti u ovom gradu." Imao je američki naglasak. Dograbio je Gaby za ruku i povukao je dalje od prevaranata. "Oprostite, momci, nadam se da vam ne smeta. Samo što već pomalo kasnimo."

Nije pustio Gabyinu ruku dok nisu prošli dva skretanja.

"Isuse. Tko god da ste, hvala vam."

"Je li to bila priča o ruandskom izbjeglici?" pitao je Amerikanac. Bio je prosječno visok, prosječno građen, prosječno zgodan. Njegov naglasak bio je prosječno srednjezapadni. Ali oči su mu imale isti plavi bljesak koji je učinio od Paula Newmana Gabynu prvu pravu ljubav, a to je prepravilo sve prosjeke u superlative.

Gaby je još uvijek osjećala okus njegovog poljupca.

"Bila je to priča sa studentom-koji-bježi-od-vlade. Kako ste znali?"

"I mene su nasadili. Tek sam sišao s aviona a oni su me opelješili za sto dolara. Bio sam toliko postiđen da nisam to smio nikome priznati mjesec dana."

Gaby se stresla kao da su položili ruke na njeno tijelo. Mogla je razumjeti takav stid.

"Samo sam pitala za smjer do Ulice Toma M'boye. Računala sam da oni izgledaju sigurnije od smiješno obučenih momaka."

"Onih kao iz starih blaxploitation filmova?" Gaby je klimnula. "Trebali ste pitati njih. Oni su *watekni;* možda bi malo flertovali ali vas ne bi pokušali odrati. Njihovi Šerifi inzistiraju na lijepom ponašanju među članovima svojih potjera."

"Watekni?"

"Polulegalne bande hakera. Trgovci informacijama. Cyberpunkerska kasta. Uzor im je *Shaft,* ali su sasvim solidni. Ulica Toma M'boye." Prešli su sto metara i dvaput skrenuli desno. Gaby je mogla vidjeti križanje gdje su je pokupili prevaranti. Bilo je na manje od pola bloka odatle.

"Do kuda?" pitao je Amerikanac.

"Baš ovdje." Bili su kod vrata SkyNet Newsa. Stavila je karticu natrag u torbu i našla svoju propusnicu. Kad je digla pogled, Amerikanac u svijetlosmeđim hlačama i jeans košulji potpuno je nestao kao da nikad nije postojao. Paul Newman kao anđeo?

Nije čak ni znala njegovo ime.

Gaby McAslan pričvrstila je svoju iskaznicu na košulju i krenula uz stube. Kasnila je samo deset minuta.

6

Zapis videodnevnika: 20. ožujak 2008.

Prevuci kameru po veoma velikoj prostoriji punoj stolova, radnih stanica i ljudi. Kamera se spušta na dolje kod unutrašnjeg fluorescentnog osvjetljenja; prozori blješte od svjetla. Da postoji nekakva mirisovizija, osjećala bi se jaka aroma kave. Preko visoke razine okolne buke, može se čuti glas Gaby McAslan.

Pa, to je to, tata. Na vrhu svijeta. Pa, na sedmom katu. SkyNews Nairobi, odjel za engleski jezik. Nijemci su kraj prozora, Skandinavci su otraga do zida, što je pomalo sumorno ali zadovoljava njihovu nacionalnu karakteristiku. Onaj zastakljeni polu-ured je odakle Veliki Bijeli Šef T.P. Costello predsjedava nad svima nama. On bi trebao biti omiljen i prijazan i svačiji veliki tatica: ne mogu reći da sam do sad to ustanovila. Možda je još kivan na mene što sam zakasnila prvi dan, ali profesionalni instinkti mi govore da je to nešto više od toga, mada ja ne znam što sam to napravila da ga uvrijedim.

Kamera se pomiče do visokog, tamnokosog bijelca srednjih godina. Mršav je, lice mu je kao isklesano, kosa mu je sumnjivo manje sijeda nego što bi trebala biti, ali to je možda zbog osobne energije koja izbija iz njega čak i dok sjedi na stolu pijući kavu. Elegantno je odjeven. Na polici prozora iza njega je niz neprivlačnih trofeja i nagrada. Primjećuje da ga Gaby kriomice snima, vidno se ispravlja, ukoči i promrda prstima: zdravo, kamero.

Njega naravno ne treba predstavljati, pošto je to jedan i jedini Jake Aarons, SkyNetov glavni istočnoafrički dopisnik i ljubimac milijun kasnonoćnih posebnih izvještaja na vijestima. Molimo primijetite da, i pored video dokaza u suprotno, on u zbilji postoji i od struka naniže. Navodno postoji i jedan slatki somalski dečko koji može osobno posvjedočiti tu činjenicu, ali ne valja ponavljati uredske tračanje. Seksualne pikanterije na stranu, on pokriva vijesti s one strane s koje ih nitko drugi ne stigne vidjeti; nitko, međutim, ne uspijeva vidjeti neke njegove strane, što je kako on to voli, pretpostavljam. Pomalo je misteriozan čovjek, naš Jake, i pored - ili je to baš zbog - njegove izrazito javne osobnosti. Dobro je, Jake, sad možeš prestati pozirati za kameru.

Jedna žena maslinaste kože u kasnim tridesetim godinama naginje se nad istražiteljski stol. Njena kosa je latinsko crna, kao i oči. Ima nečeg grabežljivog u načinu na koji dominira istražiteljskim prostorom. Skupo je i elegantno odjevena, previše skupo i elegantno za Nairobi. Nosi možda malo previše srebra na sebi.

Abigail Santini. Urednica on-line priloga, i moja šefica. Ne sviđam joj se. To je u redu, pošto se ni ona meni ne sviđa, a uvijek je osvježenje biti uzajaman u takvim stvarima. Barem ja imam dobre razloge što mi se ne sviđa. Jedan: ona inzistira da je zovu "Abby" a nema mjesta u ovom uredu za dva imena koja završavaju na "aby". Dva: ona uživa moć izvršnog autoriteta bez ikakve kreativne odgovornosti onih nad kojima gazduje. Tri: izgleda dobro, i prokleto dobro to zna, i ima mediteranske crte koje crne predivno i nikad se ne osipaju pjegicama, izgore pa se gule, i ima klasični orlovski nos onog tipa koji je izgradio slavu negdašnjeg Rima a ne prćastu stvarčicu rase

čija je zamisao civilizacije bila krasti stoku jedni od drugih. Sad možeš vidjeti zašto mi se ne sviđa. Ono što ne mogu razumjeti je zašto se ja ne sviđam njoj.

Oko leće se zaustavlja na dvojici crnaca u odjelu video montaže koji piju kavu. Jedan je mali, žilav, bradat; on sjedi na stolici. Drugi je toliko izrazito visok da se to može vidjeti mada sjedi na rubu stola. Sasvim je očito da su iz različitih plemena, različitih rasa, i najbliži prijatelji. Visoki uočava Gabynu leću na sebi, cokne jezikom i napravi falusnu gestu šakom.

Moji heroji. Moji drugari. Moja usvojena obitelj. Tembo i Faraway. Kamerman i komunikacijski inženjer. SkyNetova Ekipa broj jedan. Odrasli su na osam kilometara jedan od drugog gore na sjeveru blizu jezera Victoria, ali Tembo je Luhya a Faraway je Luo. To je izgleda bitno. Nešto u vezi s Bantuima u usporedbi s Nilo-Hamitima.

Farawayevo ime je samoobjašnjivo. Čak i u rasi košarkaša on je izuzetan. *Tembo* znači "slon" na svahiliju. Pamti kao slon? pitam ja. Ne, ima onu stvar kao slon, Faraway mi kaže s velikim užitkom. Nije ni čudo što nikad nije uspio Tembu oteti ženu, kaže on. Faraway je profesionalni udvarač. On je pretvorio spolno napastvovanje u istančanu umjetnost. Njegovim životom upravlja politika coola i, kaže on, njegov pimpek. Ne može se upoznati s nekom ženom bez da je pokuša govorom domamiti u svoj krevet. Niti one, niti on, ne shvaćaju ga ozbiljno. To što povremeno uspijeva iznenađuje njega najviše od svih. On mi kaže da sam ja demonska žena poslata iz pakla da ga iskušava u neizreciv grijeh zbog moje riđe kose i zelenih očiju. Postoji samo jedan način koji on zna da se istjera demon iz mene, kaže on, što uključuje ljuljanje karlice i lascivan smiješak. Samo ti sanjaj, Faraway.

S druge strane, Tembo je jedan ispravnjak, što bi se kod nas doma reklo. On je prosvijetljeni kršćanin. Dirigira zborom u crkvi Sv. Stjepana. Dovoljno su dobri da navedu ateista da povjeruje u Boga, kaže Faraway, s iskrenim ponosom zbog svog prijatelja. Ima dvije curice koje su tako slatke da ih pojedeš; pokazuje njihove fotografije na svaki spomen. U pauzi za ručak stalno montira videotrake na koje ih je snimio.

Iz nekog razloga, oni su me odlučili naučiti biti Afrikankom. Za razliku od većine ljudi ovdje, misle da ja imam sposobnost za to. Možda je to zato što je jedna od prvih stvari koje sam uradila ovdje bilo da se prijavim u SkyNetovu nogometnu ekipu - samo četiri bijelca i nijedna žena. Tembo je korisno lijevo krilo, a Faraway je, zahvaljujući svojoj visini, golman, u čemu bi mogao biti zbilja dobar, kad bi se prestao producirati i upucavati se gledateljicama dovoljno dugo da i zaustavi poneki šut. Problem je što se oni ne mogu odlučiti trebam li ja biti Luhya Afrikanka ili Luo Afrikanka.

Svoje prave lekcije kako biti Afrikanka dobijam u svom novom smještaju. Barmen u PanAfricu mi je preporučio: gđa Kivebulaya, vlasnica, je sestrična rođaku nekog njegovog, i voli irske cure. A pritom je odmah uzbrdo od Prve N'Gong avenije. Nisam mislila da bih se mogla smjestiti u nečem što se zove Episkopalni pansion, ali gđa Kivebulaya upravlja urednim brodom. Dobro, dovezla sam se u taksiju s večerom za taj dan - kozom - vezanom na stražnjem sjedalu, ali imaju bazen, vrtovi su mirni i lijepi za raditi u njima, mada misionari govore sasvim drugačiju vrstu engleskog od mene, jezik pun biskupa i seoskih dekana i Teološkog Odgoja Proširenjem.

Male, trivijalne stvari su ono što mi najviše nedostaje od kuće. Stvari kao što je kupovanje higijenskih uložaka, ili čokolade koja se nije upljesnivila u staromodnom purpurnom staniolu. Dijetna Coca Cola, u konzervama, ne u bocama kad plaćaš više za kauciju na bocu nego za sadržinu. Rock'n'roll. Prvih deset minuta kenijski radio zvuči kao Najbolja Stvar Koju Si Ikad Čuo, a onda bi poslije toga mogao ubiti samo da možeš zapjevati uz onaj "Mama mia, let me go" dio iz "Bohemian Rhapsody." Kupovanje kasno navečer. U tržnom centru. Nedostaje mi obzorje. Ne volim se osjećati kao da sam usred ogromnog područja visoke, ravne zemlje. Želim *teren.* Kao more oko Stražarnice; čak i ako ga ne možeš vidjeti, uvijek si znao da je tu. Hoću *orijentire.* Je li to čežnja za domom?

Gđa Kivebulaya se jako trudi da se osjetim kod kuće - gostoprimljivost je njena misija od Boga; s tim se mogu složiti - uz ugodno čavrljanje, i najbolju kavu koju si ikad pio, na stolu u vrtu gdje ja volim raditi. Ona štuje kavom i tortom od banane. Njen najvažniji prilog mojoj sretnoj i uspješnoj integraciji u novu zemlju, novu kulturu i novi posao su priče o bizarnom i predivnom, za koje se čini da su svakodnevni život ovdje u Keniji. Jučer mi je ispričala za prijatelja nekog rođaka jedne njene poznanice koji je sasvim zločest dečko i ušmrkavatelj ljepila. Čini se da je on provalio u tvornicu ljepila Yellow Imp na Jogoo Roadu da se našmrka kao nikad, previše nagnuo nad jedan od kazana i upao unutra. Opijen isparenjima izišao je, legao na pod da se oporavi i onesvijestio se. Sljedećeg jutra, radnici su ga našli čvrsto zalijepljenog za pod i morali su ga osloboditi motornom pilom. Ovog jutra za doručkom ispričala mi je za grupu kršćana koja se sa crkvenog skupa vraćala u kanuu preko jezera Victoria. Naišli su na pun čamac zločestih dečki na krstarenju s prijateljicama, koji su im se rugali i rekli da oni nisu dobri kršćani, nemaju vjere, idu u kanuu, ma, trebali bi hodati po jezeru kao njihov Bog. Smjelo odgovarajući na izazov, njih petnaest je ustalo i skočilo iz kanua. "Potonuli su kao kamenje," rekla je gđa Kivebulaya tresući se od smijeha, što te podsjeti na jedrenjak u oluji. "Danima su vadili tijela

iz jezera. Šest ih nikad nije nađeno, ali u jezeru Viktorija ima mnogo krokodila." Čini se da nema kraja njenoj zalihi priča o bizarnim i predivnim stvarima. Što je dobro, jer sam ih upravo prodala T.P.-u kao ideju za seriju humorističkih (ili jednostavno nadrealističkih) dopuna za kraj vijesti. "I konačno", priče iz Nairobi stanice. To možda nije mnogo, ali je jedan korak bliže Chagi. Uups. Kapetan na palubi. Bolje da se pretvaram da pišem one titlove za Jakeov intervju sa šefom operacija UNECTA.

7

"Najteža stvar na svijetu je iz nje izvući dobru sliku," rekao je Tembo, dodajući zdjelu irioa. Kao dio njegovih poduka u afrikanizaciji, pozvao je Gaby na večeru sa svojom obitelji u njihovoj kući u Limuruu. Kao pridodan ujak Sarah i Etambele, Tembovih kćeri, Faraway je naravno također pozvan.

Bila je to dobra kuća u dobrom susjedstvu. SkyNet je dobro plaćao svoje glavne kamermane. Imala je verandu, na kojoj su jeli. Leptirići su oblijetali limene fenjere. Tamni vrt cvrčao je od noćnih kukaca. Zaštitni drvored prigušivao je promet; zrak je bio topao i mirisao na Afriku, što nije jedan miris već mnogi mirisi: dim drva i crvena zemlja i voće i govna i noćno cvijeće, ali je više od pukog zbroja stvari koje ga čine, kao što je miris žene više od parfema koji stavi.

Faraway je otčepio pivu i proslijedio bocu Gaby.

"Ne mislim samo na uobičajene fizičke teškoće," nastavio je Tembo.

"Kao što je podmititi vojnike da te propuste," rekao je Faraway bezbožno.

"Kao što je način na koji ona napada plastiku, što znači da ti kamera počne cvjetati ako je ne umotaš pažljivo. Ali to je samo jedan dio. Jednostavno ju je teško uhvatiti u dobar kadar. Za početak, pod krošnjom je vrlo slabo svjetlo, i onda, što da snimiš? Izgleda isto gdje god da uperiš kameru. A ima stvari tamo unutra, koje su toliko različite od onog što mi razumijemo kao *živo,* da nam ih je teško shvatiti. Ne možemo ih vidjeti, kao što vidimo stablo i znamo što je i što radi, kako će dijelovi koje ne možemo vidjeti izgledati. Sve je drugačije: što je ono što su u 01 Tukaiju izračunali? Razvrstali su preko petnaest tisuća različitih vrsta u Chagi. A naravno, svaki put kad se vratiš, one su se promijenile u nešto drugo."

"I konačno" priče gđe Kivabulaye donijele su Gaby kritičarske pohvale, nevoljko priznanje od T.P. Costella i mjesto za stolom u

Thorn Tree baru New Stanley hotela, gdje su pravi novinari išli piti, ali to nisu bile stvari zbog kojih je došla u Afriku. Prava stvar joj je još bila uskraćena. Radila je na Chagi svaki dan, u gigabyteima slika, dokumenata, izvještaja, simulacija sačuvanih u arhivima. Znala je sve što je bilo ljudski moguće znati o zračnim grebenima, pseudokoraljima, rukostablima, stvarima koje su izgledale kao morski bičaši za koje još nitko nije izmislio ime; sve osim toga kakve su pod rukom, kako mirišu, kakva su okusa. Osjećala se zarobljenom pod slojem smoga Nairobija, dok je njena zvijezda blistavo gorjela na jugu. Tembo i Faraway nisu mogli razumjeti njeno nestrpljenje. "Čekat će," rekli su. "Ona ne ide nigdje. Pa, u stvari ide, i to u najboljem smjeru, prema tebi."

Tembova djeca stigla su na obje strane Gaby s posudama piletine.

"Tebi ide želudac," rekla je Sarah, starija. Obje su bile prelijepe i uozbiljene i zabavne. "Njega se uvijek ostavi počasnom gostu."

Gaby je pogledala Farawaya da vidi je li on nagovorio svoje pridodane nećakinje na šalu na račun jadne neobaviještene *m'zungu*. Ukoliko je bilo tako, on je uspijevao zadržati na licu itekakav mrtvoozbiljan izraz.

"U stvari, ja ni ne znam kako pileći želudac izgleda," rekla je. "U mojoj zemlji ih ne jedemo."

Etambele, mlađa, čije ime je značilo "Rana Večer, Baš Nakon Vremena Za Čaj", što je bilo točno vrijeme u koje je rođena, izgledala je zapanjeno i prošaputala nešto Sarah.

"Moja sestra hoće doznati je li tvoja kosa prava," rekla je Sarah.

"Etambele, ne pitaj našu gošću nepristojna pitanja," rekla je njena majka. Ona je bila sitna, šutljiva žena, veoma lijepa u tradicionalnoj nošnji, ali sporedna u tom muškom svijetu vijesti i poslova i događaja.

"Znam kako bih mogao doznati," rekao je Faraway, što je bilo najviše što bi mogao pomenuti u društvu jedne kršćanske obitelji.

"Prava je," rekla je Gaby zabuljenim sestrama. "Proteže se skroz niz leđa. Nisam je šišala sedam godina, što je više nego što si ti stara, Etambele." Djevojčice su začuđeno izbuljile oči. Gaby ih je pustila da joj dotaknu kosu. One su se zakikotale i otrčale da donesu slatki krumpir.

Pileći želudac bio je mnogo bolji nego što se bojala.

"UNECTA preispituje svoj stav o sigurnosti," rekao je Tembo. "Počinju se bojati izbjegličkog problema. Prije ili kasnije, netko će odlučiti ne povjerovati ono što im UNECTA govori o Chagi, i računati da ona pruža bolju šansu od sirotinjskih naselja. Zato razmišljaju o

vojnim patrolama unutar Chage."

"To nije zbog izbjeglica," rekao je Faraway. "To je zato što se boje onog što bi safari odredi mogli naći."

"Safari odredi?" pitala je Gaby.

"Oni operiraju iz Taktikalaca, bandi koje vladaju naseljima," rekao je Faraway. "Ulaze, nalaze stvari, iznose ih van. Smiju se u lice karanteni Ujedinjenih Naroda. Zbog toga žele staviti vojnike u Chagu, da zaustave njih. Ako Ujedinjeni Narodi mogu pokazati da se oni koji zađu duboko nikad ne vrate, onda će ljudi u sirotinjskim logorima reći bolje Pumwani nego Chaga. To će uspijevati neko vrijeme. Ali doći će dan kad će ljudi početi govoriti, bolje Chaga nego Pumwani. To mora doći, prijatelju moj. To mora doći. Ujedinjeni Narodi ne mogu zaustaviti Chagu, niti mogu evakuirati deset milijuna ljudi."

"Više, do tada," rekao je Tembo.

"Što ćeš ti uraditi, Tembo?" pitala je Gaby, gledajući njegovu ženu u prelijepoj haljini, gledajući njegovu djecu na njihovim previsokim sjedalima s prevelikim priborom za jelo.

"Vjerovat ću SkyNetu da će se pobrinuti za nas."

"Ti vjeruj SkyNetu, ja ću vjerovati sebi," rekao je Faraway. Od tri piva mu se razvezao jezik.

"Ti bi riskirao s Chagom?"

"*M'zungu,* na kraju će svatko morati riskirati s Chagom. Možda čak i ti. Samo zato što su se paketi spustili unutar tristo kilometara od ekvatora ne znači da će uvijek biti tako. Već bi se slijedeći mogao spustiti u Pariz, ili New York, ili čak Irsku. A zašto svatko pretpostavlja da je Chaga ograničena na trope? Možda će samo nastaviti rasti, iz Afrike, preko pustinje, preko Europe, preko pola dok ne ostane ništa, samo Chaga, i svi mi se njišemo na drveću i špekulamo se s tuđincima."

"Faraway, molim te, plašiš djecu," rekla je Tembova žena blago, ali čvrsto.

"Ako ima tuđinaca," rekao je Tembo.

"Ovaj moj prijatelj ima teološki problem s inteligencijama s drugih svjetova," rekao je Faraway. Gđa Tembo i djeca pokupili su posude od glavnog jela. Šištanje kipućeg ulja i miris pržećih bananica iz kuhinjske ventilacije značilo je desert. "Ako je dano da je Bog stvorio tuđince koji što je iza Chage, pitanje je, jesu li oni stvoreni u božjoj milosti, ili su pala bića poput nas? Ako su anđeli, onda riskiraju pad, ukoliko dođu u dodir s griješnicima poput nas. Meni osobno se sviđa

ideja da budem odgovoran za pad jednog anđela. Ako su već pali, onda imaju li neki način za spasenje, ili ih mi moramo evangelizirati?"

"Mesija Chage?" pitala je Gaby.

Banane su stigle, naslagane u hrpe na poslužavnicima, posute šećerom i cimetom.

"Nema tuđinaca," rekao je Tembo pomalo nestrpljivo. On je bio naviknut na hvalisanje svog prijatelja, ali nije mu se sviđalo da gleda kako on masira svoj veliki muški ego za stolom, pred gostima i obitelji.

"Ako su mogli staviti cijelu ekologiju u nešto veličine matatua, onda sam siguran da ima mjesta za par tuđinaca u pepeljari," rekao je Faraway, nezaustavljiv.

Kulinarska vještina gđe Tembo uspjela ga je ušutkati.

Djeca su se spremila za krevet dok se kava kuhala. Došla su reći laku noć. Faraway im je promrsio kosu i zagrlio ih pivopijski. Tembo ih je poljubio. Gaby im je pokazala slike svojih sestara i pasa i oca koje je donijela.

"Ovo je kuća u kojoj sam odrasla, i tu smo svi mi ispred nje. To je snimljeno na dan kad sam odlučila otići u London da naučim biti reporterka."

"Je li tvoja majka snimila sliku?" pitala je Sarah.

"Ne, bila je to prijateljica mog oca. Moja majka je umrla davno, kad sam bila još mala," rekla je Gaby, i onda brzo smotala slike prije nego što one oslobode stvari koje nisu imale doličnog mjesta među domaćinima i prijateljima. "Laku noć, slatko spavajte i ne dajte da vas stjenice grizu," rekla je djeci. One su se zahvalno zakikotale.

Gabyna ponuda da pomogne sa suđem bila je učtivo ali čvrsto odbijena.

"To je ženski posao, a večeras si ti počasni muškarac," rekao je Tembo.

Vi momci imate puno toga za naučiti o feminizmu, pomislila je Gaby kad je kava stigla. *I vi cure.* Faraway je izvadio ruske cigarete. Gaby je uzela jednu.

"Nisam znao da ti pušiš."

"Samo poslije večere."

"Ja pušim poslije seksa," rekao je on.

Gaby je slušala zvuk majke u spavaćoj sobi kako uspavljuje svoju djecu pjesmom tisuću godina starom. Od toga se osjetila veoma blizu i

veoma daleko od kuće u isti mah. Svijeće su dogorjevale u limenim lampionima. Buka prometa je utihnula. Počasni muškarci pričali su o poslu, o Jakeu Aaronsu, koji se svima sviđao, i Abigail Santini, koja se nikom nije sviđala, i T.P. Costellu, koji se sviđao svima osim Gaby, zato što je rekla da se ona njemu ne sviđa. Tembo se zagledao u svoj talog od kave kao da pokušava proreći budućnost iz njega, a onda rekao: "Jedna je sjena u njegovom sjećanju. Ne znam sve o tome, bilo je to prije nego što sam ja došao u SkyNet, kad je on bio istočnoafrički šef stanice za Irish News Services. Bila je jedna žena, Irkinja, kao i ti. Nestala je u Chagi. To je sve što znam, ali mislim da ga podsjećaš na stvari koje bi on radije zaboravio, Gaby."

Ona je pušila još jednu rusku cigaretu i slušala lupanje krila kukaca po staklu fenjera.

"Da li ju je volio, Tembo?"

"Nije to rekao."

"Volio ju je. Znači, zato me on ne želi staviti ispred kamere."

"Je li to ono što zbilja želiš?"

Gabyina frustracija buknula je u njoj poput plamena svijeće kad bi noćni vjetar zapuhao preko strijeha i kroz ventilacijske proreze fenjera.

"Ono što želim je da radim nešto. Napravim nešto svoje, što sam osjetila vlastitim čulima. Ne nečiji tuđi izvještaj, nečije tuđe tehničke upute, nečiji tuđi prizor ili doživljaj. Ne nečije tuđe priče o vladinim ministrima koji nestaju i ponovo se pojavljuju pod imenom 'G. Govance', ili vjenčanjima u seoskim crkvama koja se pretvaraju u plemenski rat zato što netko ne može prestati prditi tijekom izricanja bračnih zavjeta."

"To su dobre priče, Gaby," rekao je Faraway.

"Da, to su dobre priče, ali to nisu *moje* priče. One su došle meni; ja hoću ići i nalaziti ih. Ne mora to biti video reporterstvo; dok god znači da ću ja najzad učestvovati a ne reagirati." Uzela je još jednu Farawayevu cigaretu i pripalila na fenjeru. "To je kao jedna stara priča koju mi je moj tata izmislio kad sam bila malena. Bio je jedan mačak među našim mačkama - imali smo ih pet - koji je stalno buljio gore u dimnjak. Moj tata mi je rekao da on čeka onu noć kad će iz dimnjaka doprijeti glas koji će reći: 'Kralj Mačaka je mrtav! Kralj Mačaka je mrtav!' Te noći, kad se taj glas začuje, on će skočiti, reći: 'Onda sam ja Kralj Mačaka!' i potrčati uz dimnjak i preko krovova da uzme svoju krunu. Zato gleda u dimnjak cijelo vrijeme, čeka na poziv. Osjećam se kao taj glupi mačak."

Faraway je ispuhao prugu dima i bacio dug pogled na Temboa prije nego što je progovorio. "Što ako bih ti rekao da je Kralj Mačaka moj osobni prijatelj?"

"Pazi se, prijatelju," rekao je Tembo.

"Da dobiješ priče, moraš znati što se događa prije svih drugih, prijatelju Gaby. Da znaš što se događa prije svih, treba ti dobra informacija. Poznajem čovjeka - isto smo pleme, skoro iz istog sela - koji trguje takvim vrstama informacija: teškim za dobiti, korisnim. Dragocjenim."

"Govorimo li o Šerifima?" pitala je Gaby.

Svaki dan na putu u ured viđala je ljude kako se na stotine tiskaju po prašnjavim ulicama sirotinjskih četvrti oko mekog, tihog Mercedesa softverskih brokera kad su uzimali radnike za taj dan. Prvi put kad je to vidjela, zaustavila se i otvorila svoju vizikameru kad je auto nestao pod bujicom tijela, dok su ruke posezale za komadićima papira s lozinkom za taj dan koje god zapadne kompanije za životno osiguranje ili štedno-kreditne poslove kojoj su trebali procesori podataka.

Informacijski superautoput obećao je tako mnogo Africi, a dao je samo svakodnevno grabljenje da se obavi svjetska papirologija, zato što je jedan afrički procesor podataka koštao manje od europskog ili istočnoazijskog. Kombinacija praiskonskog i tehnološkog uznemirila je Gaby. Gledala je iznajmljene minibuse kako dolaze da odvedu nekoliko njih do skladišta i dovoljno novca za hranu za tjedan dana, ako marljivo rade. Ostali su se vratili svojim kućama i djeci. To je bilo javno lice East African Teleporta. Nije ni čudo što su se mnogi okretali od njega, vidjevši bolju, ili barem glamuroznu budućnost s njegovim privatnim licem: potjerama. Viđao si klince svugdje, dečke u trapez-hlačama i košuljama s dugim ovratnicima, cure u umjetnoj koži i najlonu. Izgledali su cool, izgledali su ulično, ali oni su bili samo kuriri, dileri, pazitelji i utjerivači. Šerifi, koje je većina znala samo po njihovim titulama, držali su moć, ali oni nisu činili potjere ništa više nego njihovi dečki i cure. Prava potjera, poput prave Crkve, bila je nevidljiva, duhovna, virtualna. Bio je to dječak u Pumwaniju čija se sestra tinejdžerka prodaje na ulici da plati za deck i pretplatu za povezivanje koji će im oboje kupiti put naviše i van. Bila je to djevojka koja živi na brodu-kući na jezeru Victoria s majkom kojajoj govori da je beskorisna i ocem koji je jebe i bakom i djedom koji sjede po cijeli dan buljeći u nju i devetoro braće i sestara koji jedu njenu hranu i guraju je iz njenog prostora, ona koja sanja o tome da jednog dana stavi kožnu jaknu i natakne RayBanke i postane Ime u bezimenom gradu. Bio je to skelar s Likonija koji dolazi kući svake

večeri visiti na kibernetskom uličnom ćošku dok zora ne dođe iz Indije, pljeskajući dlanove s frajerima koje sretneš samo u snovima; bila je to žena kojoj su djecu svu odnijeli religija, crack ili HIV IV koja nalazi veću tržnicu na kojoj će prodavati svoja dobra i razmjenjivati tračeve. Bilo je sve to troje, vezano skupa u virtualnu zajednicu - potjeru - pod patronatom i zaštitom njihovog Šerifa.

"Govorimo o Šerifu Šerifa," rekao je Faraway.

"Mombi se ne bi složila s tobom," rekao je Tembo. Njegova žena pojavila se sa svježom kavom. Pogledala je sumnjičavo: odmetnički razgovori na njenoj verandi.

"Mombijine cure izgledaju bolje na ulici, nitko to neće poreći, ali ona nema odgoja, nema pedigre u toj stvari. Pogledaj kako je ona zaradila svoje novce: cybersex saloni. Haran je klasa, Haran je Šerif Šerifa."

"Haran je loš čovjek i prokleto zločesti dečko," rekla je Tembova žena s neočekivanim bijesom. "On ništa ne valja za nikoga, nitko od njih ne valja, bezvrijedne potjere."

"Što god hoćeš," Faraway je povjerljivo prišapnuo Gaby, "Haran ti to može naći. I on ne radi s gotovinom. On je otmjen gospodin, moj prijatelj Haran. On tebi učini uslugu, ti njemu učiniš uslugu, jednog dana, kad njemu bude trebalo. Možda nikad."

"I vrag je isto otmjen gospodin," rekla je gđa Tembo. "Jako uljudan. Učini ti uslugu, i onda jednog dana usluga koju on traži zauzvrat bude tvoja besmrtna duša."

"Ženo, ti si puna predrasuda i kompjutorski nepismena," rekao je Faraway. "Vrijeđaš njega, vrijeđaš sve Luoe. Tko misliš da je donio Mrežnu tehnologiju i informacijsku revoluciju u ovu siromašnu zemlju? Luoi, eto tko. Ženo, trebala bi zahvaljivati Haranu, ne ga kleti."

Ona se namrštila i vratila u kuhinju.

"Faraway."

"Pa, nije protuzakonito," rekao je Faraway Tembu.

"Niti je potpuno zakonito."

"U redu. Ispričat ću joj se. To je pivo, to je toplina noći, to je izvrsno društvo mojih dobrih prijatelja, to je prekrasna hrana!"

To je povikao u smjeru kuhinje.

"Gaby McAslan, vjeruj mi, potreban ti je taj čovjek. On ti može pomoći da dobiješ ono što želiš. Znam gdje ga se može naći, mogu te

povesti njemu, predstaviti te. Mi smo isto pleme, ista krv."

8

Gaby je nosila etiopsku kutiju za Evanđelje pažljivo na koljenima dok je taksist skretao da izbjegne krater na putu. U Keniji si mogao prepoznati pijane vozače. To su oni koji su putem vozili ravno. Kutija je bila prekrasna, najbolja u dućanu. Bila je izrađena očima i rukama vjere. Stranice su bile oslikane četvoricom evanđelista. Na vrhu je bio razrogačeni Sv. Juraj koji je ubijao zmaja za kojeg se činilo da ne pruža neki jači otpor. Gaby se zagrcnula na cijenu - pola mjesečne plaće - ali Faraway je inzistirao da ništa osim najboljeg ne bi bilo prihvatljivo za Harana.

"Tu mnogi veliki biznismeni pogriješe," rekao joj je dok se taksi probijao kroz kasnonoćni promet u centru. "Misle da mogu kupiti jeftinu somalijsku krivotvorinu slupanu jučer u nekoj prčvarnici u Mogadishu, natrpaju je do vrha novčanicama od sto šilinga, ili dijamantima, ili kokainom, i Haran će im jesti iz ruke. Takvi ljudi dobiju nagradu po mjeri svoje sitne duše. Haran, on je estet. Istančan. Veoma produhovljen čovjek."

Upražnjavao je čudan oblik *magendoa.* Haran jest sakupljao etiopske kutije za Sveto pismo, s odgovarajućim poticajima unutra. Primio bi prilog i zamolio da ga se ispriča na tren dok usporedi kutiju sa svojom velikom, vjerojatno neusporedivom zbirkom. Ukoliko se vrati s relikvarijem, govoreći da žali što već posjeduje jedan sličan, znali ste da je iz nenavedenih razloga vaš podnesak odbijen. Ukoliko bi se vratio praznih ruku i rekao da je vaš prilog ures njegove zbirke, znali ste da ste postali klijent njegove potjere. U svakom slučaju, novčanog poticaja unutra više ne bi bilo.

"U stvari, pitanje je hoćeš li mu se svidjeti," rekao je Faraway. Taksi je jurio pored skvrčenih gomila nairobijskih uličnih spavača, naguranih u vratnice, umotanih u karton i poderane deke i položenih poput žrtava omanjeg holokausta duž pločnika. "I svidjet ćeš mu se. On voli lijepe, inteligentne žene. Žene vole njega. Ne znam zašto, uz ono što mu se dogodilo."

"A ti mi baš moraš reći, je li?"

"Bio je to *khat*" rekao je Faraway, ignorirajući Gaby. "Svi znaju da ti se gadne stvari mogu dogoditi ako previše žvaćeš, ali nikad nismo pomislili da će biti tako nešto. Počelo je tamo u Kisumuu kad je tek počinjao. Koristio je listove *khata* da mu pomognu: radio je s pet

zaslona s informacijama istodobno. Nitko nikad nije vidio da netko žvaće toliko *khata.* Ljudi bi ga upozoravali da od toga dobra biti neće, bdijenja, zurenja u ekrane dan i noć. Bili su u pravu. Zadesila ga je bolest orgazama."

Taksi je naglo skrenuo tamo gdje nije bilo rupe na putu. Vozač je imao iznenadni napad kašlja. Gaby je ugledala njegove zapanjene oči u retrovizoru.

"Nije si mogao pomoći. Kod kuće, na poslu, u autobusu, vani s prijateljima, svugdje, bilo kad: bam! Orgazam. Trideset, četrdeset na dan. Liječnici nikad nisu vidjeli tako nešto. Imali su svakakva objašnjenja, ali svi znaju da je to bilo od previše *khata.* Ali, za slučaj da pomisliš da je to najbolja stvar koja bi se muškarcu mogla dogoditi, nešto strašno se desilo. Nakon tri mjeseca s četrdeset orgazama na dan, najednom su prestali. Samo tako. Gotovo! Od tog dana, nikad više nije doživio ni jedan. U pet godina. Čak mu se više ne može ni dići. Potpuna impotencija. Liječnici su isto tako zbunjeni kao što su bili i bolešću orgazama. Ali ja mislim da je to zato što svaki muškarac ima određen broj orgazama u sebi, kao metaka u pušci, i može ih ili ispucati kao lovačka puška, u jednu po jednu metu, ili ih ispaliti kao strojnica. Haran je iskoristio svoju životnu zalihu orgazama u jednom velikom rafalu.

A ti, nevaljali zločesti dečko!" Faraway se nagnuo naprijed i kucnuo vozača po ramenu. "Prestani prisluškivati razgovore boljih od tebe i vozi ovu kantu hrđe. Za to te plaćamo, a ne da gledamo tvoje ružno lice kako se kezi u ogledalu."

Gaby McAslan poželjela je da joj Faraway nije ispričao tu priču. To će učiniti sve mnogo težim, imati posla s čovjekom koji je bio proklet bolešću orgazama.

"Što je uopće taj Cascade Club?" pitala je.

"Doznat ćeš uskoro," rekao je Faraway. "Tu smo."

Izvana nije odavao nikakve tajne: veliki blok u pokrajnjoj ulici s čije prednje strane su bili azijski supermarket, dućan s CD-ima i galanterija. Plavi neonski vodopadi obrubljivali su vrata sa kojih je redar, u kožnom kaputu do gležnjeva i s najvećom afro frizurom koju je Gaby ikad vidjela, osmatrao ulicu. Nije bilo natpisa, ni blještećeg znaka, samo neonski vodopadi. Vratar je zaustavio dvojicu sredovječnih bijelaca u modernim konjaničkim jaknama, jahaćim hlačama i čizmama.

"Večeri za dečke su utorkom i subotom," čula ga je Gaby kako govori. On i Faraway su pljesnuli dlanovima i zafrkavali se na swahiliju. Gaby je omotala crni čipkani šal, koji je ponijela zbog

jutarnje hladnoće, još čvršće oko relikvijarija. Faraway je gurnuo vrataru šaku šilinga i poveo Gaby strmim stubama iza vrata.

"Faraway, da li ja to zamišljam, ili zbilja mogu čuti vodopad?"

Faraway se nasmiješio svojim neodoljivim osmijehom i otvorio vrata obložena zebrinom kožom na vrhu stuba.

Cascade Club bio je izgrađen u dvije razine. Gornja razina gdje su bili smješteni bar, plesni podij i stolovi bila je široki balkon koji se protezao svud oko šuplje nutrine zgrade-bloka. Mušterije su se skupile oko bara u tri reda. Svi stolovi bili su zauzeti. Klijentela je bila skoro isključivo ženskog spola. Barski dečki u gaćicama od zlatnog lamea, čizmama i leptir-mašnama vješto su se kretali između bara i kuhinje. Pilo se mnogo šampanjca. Nekima od dečkiju novac je bio naguran u prednju stranu njihovih isturenih gaćica. Smiješili su se malo prejako.

U najvećoj gužvi skupile su se oko ruba balkona, gledajući dolje u niži dio. Tamo dolje, u jami Cascade Cluba, bilo je mjesto akcije.

Reflektori su blistali sa besprijekorno bijelih pločica na podu i zidovima. Kavezi su bili crno željezo s dramatičnim kromiranim šiljcima. Neki od muškaraca unutra bili su bijeli. Jedan je bio američki domorodac. Svi su imali velike mišiće, bili su bez ijedne dlake na tijelu i bili su goli. Držali su se za rešetke sa šiljcima i izvijali leđa i tresli svojom dugom kosom i pretvarali se da su u onom hibridnom stanju ekstaze i očaja za koje pornografi misle da je vrhunac seksa dok su snažne vodene mlaznice prskale po njima. Neki su trčali od jednog zida kaveza do drugog, poput divljih životinja. Neki su čučali na sve četiri, pokušavajući se sakriti od vode. Neki su drmali rešetke i urlali na urlajuće mlazeve. Neki su bili vezanih ruku i nogu u raznim dramatičnim sredstvima za sputavanje.

Iza štitnika od prskanja, žene su vrištale i smijale se dok su mahale mlaznicama po manekenima u kavezima. Jedan od muškaraca imao je erekciju; tri različite žene ciljale su na nju svojim mlaznicama. Svako malo bi mlaz vode oslabio i opao. Tada bi žena iza prskalice kopala po svojoj torbici da nađe još žetona i, ako ih ne bi imala, nevoljko predala svoje oružje ženi koja je čekala iza štitnika od prskanja, dok bi ona požurila do mjenjačkog pulta sa svojom kreditnom karticom. Neke od žena bile su skroz promočene, skupocjene koktel haljine bile su im slijepljene za tijela, frizure zalizane, naušnice su curile. Smijale su se histerično.

Faraway se pridružio fasciniranoj Gaby kraj ruba. Donio je pina colade. "Kuća časti," rekao je. "Mlaznice imaju automatsko isključivanje da ih spriječe da pokušaju poprskati balkon. Mogu raditi što god hoće dečkima, ili jedna drugoj."

"Jasno mi je zašto je Haran kupio udio u ovom," rekla je Gaby, pijuckajući svoj gusti, sjemenoliki koktel i misleći freudovske misli o vodenim mlaznicama i muškarcu koji je potrošio životnu zalihu orgazama za tri mjeseca.

Jauci razočarenja začuli su se iz popločane jame. Mlaznice su sve odjednom presušile. Nikakva količina žetona nije ih ponovo pokretala. Mišićavi mjenjači dekora, u ronilačkim kombinezonima s gornjim dijelom smaknutim i vezanim oko pasa, odvezivali su kaveze od lanaca usađenih u pod i odnosili ih na nosačima s kotačima. Veliki bijeli reflektori su se ugasili. Jedno jedino usko svjetlo obasjalo je jamu. U krugu svjetla stajao je nasmiješeni crnac u mornaričkoj odori. Glasna muzika je počela. Muškarac u odori počeo je plesati uz nju. Vičući, žene su skočile do svojih mlaznica. Za jedan tren bio je promočen, ali se još smiješio. Dio po dio, svlačio se. Voda je curila s njegovih nauljenih grudnih mišića. Gaby se nadala da voda nije previše hladna, zapanjena tom raskalašenošću. Čak je i snalažljiva gđa Kivebulaya morala racionirati tuširanja u žednom Nairobiju i moliti se da kiše urane.

Visok muškarac u trapez-hlačama, safari jakni od plavog jeansa i mekanoj kapi prošao je kroz nakrcani bar do ruba.

"Ukoliko me, molim vas, slijedite, Šerif će vas sad primiti."

Poveo je Gaby i Farawaya kroz vrata označena privatno na engleskom i svahiliju. Gaby je stiskala svoj etiopski relikvijarij kao da je to njena duša. *M'teknijeve* cipele uzdignutih potplata kloparale su po strmim stubama. Nemoj se smijati tim ljudima, podsjetila je Gaby sebe. Oblače se kao iz neke klasične epizode Kojaka, ali oni šetaju hodnicima Pentagona i nitko ih ne vidi, igraju se skrivača sa Središnjom europskom bankom. Oni ne oklijevaju ubiti da bi zaštitili što je njihovo. Pod tom jeans safari jaknom je vrhunski elektropištolj obješen ukriž za brzo potezanje.

Na vratima apartmana drugi potjernik ih je onjušio detektorskim štapom.

"Oprostite, molim vas, rekao je. "Svugdje su vladini cinkaroši koji nose prislušne uređaje. Vi ste čisti."

Ono što je prvo upalo Gaby u oči kod Haranovog apartmana bio je pod. Bio je to strop Cascade Cluba od staklenih pločica. Mogla je mutno nazrijeti svijetli kvadrat jame okružen tamnim rubom balkona. Veliki ventilatori koji su držali vlažni zrak u cirkulaciji polako su se okretali pod njenim nogama. Nije bilo drugog izvora svjetla u velikoj prostoriji osim onog što je dopiralo iz kluba dolje. Bilo je to kao hodanje po ploči svjetlećeg leda pod kojom leže uhvaćene, utopljene

duše.

Haran je sjedio u masivnoj crnoj Makonde stolici iza stola od ebanovine. Jedna ruka lagano se naslanjala na rezbareni naslon stolice. Druga je držala tjerač muha od antilopinog repa, tradicionalni simbol autoriteta i mudrosti.

"Moj rođak Faraway, zar ne?" Glas je bio miran, kultiviran. "Mnogo je vremena prošlo otkad smo se zadnji put vidjeli. Nadam se da si dobro."

"Bolje kad vidim tebe, prijatelju Harane."

"Tko je ova *m 'zungu* s tobom?"

"Moje ime je Gaby McAslan," odgovorila je sama *m'zungu.* "Ja radim s Farawayem za SkyNet."

Haran je ustao od stola. Pored njega je Faraway izgledalo nizak. Gaby bi se osjetila patuljasto da nije bio tako mršav. S bljedilom njegove kože - kozmetičko izbjeljivanje, smatrala je - i frakom kubanskog veleposjednika, kravatom i šeširom širokog oboda, izgledao je kao avatar neke dugo potiskivane afro-karipske animističke sekte. Imao je tanke brčiće i kolagenski napućene usne.

Sagnuo se i poljubio Gabyinu ruku. Nokti su mu bili francuski manikirani. Nad zapešćem je bila čipka.

"A što biste vi htjeli od mene, gđice McAslan?" Pokazao je da sjednu na stolice. Pojavila se kava, koju je sipao još jedan *m 'tekni.*

"Uslugu. U mom poslu, informacija je život. Ja sam nova u vašoj zemlji, nemam kontakte, imena, brojeve, a želim se brzo uzdići. Nije me stid priznati da sam ambiciozna; to nije grijeh. Ono što mi vi možete pružiti može predstavljati razliku između toga da dobijem ono što hoću ili budem prosječna."

Haran je skupio usne, sklopio vrhove prstiju.

"U poslu s vijestima nikad ne znate što će vam sljedeće trebati da znate, niti kad će vam to trebati da znate."

"Tako nije samo u poslu s vijestima," rekao je Haran.

Faraway je gurnuo Gabynu nogu. "Mislim da ste vi ponešto ljubitelj, g. ..."

"Moji roditelji prozvali su me Haran."

"Harane. Pitam se da li biste možda mogli pružiti mi vaše mišljenje o ovom? Kao što sam rekla, nisam dugo u ovoj zemlji, imam malo znanja o tome što je odista vrijedno, ali volim pomišljati da je ljepota univerzalna stvar." Odmotala je relikvijarij i stavila ga na stol od

ebanovine. Ruke su joj se tresle. Naporom volje naredila im je da prestanu. Odbile su. Haran je proučavao kutiju dugu minutu.

"Imate dobar ukus, za jednu *m'zungu*. Ukoliko želite, usporedit ću je sa svojom zbirkom. Ima toliko toga lažnog ovih dana, da čak i stručnjak može biti prevaren. Znate li kako znalac uči da otkrije krivotvorinu? Proučavanjem onog što je pravo. Postoji samo jedan način da se razlikuje istina od laži. Ukoliko biste me ispričali, molim vas."

Otišao je s kutijom kroz vrata iza sebe. Gaby je pogledala Farawaya koji je lupkao nogom, nervozno kuckao prstima.

"Imaš li cigaretu?"

"Haran ne puši, i ne voli ljude koji puše. Ionako, mislio sam da ti pušiš samo poslije jela."

"I kad sam pod stresom."

Sad će otvoriti kutiju. Sad će izvaditi novac, drugu polovicu njene mjesečne plaće. Prebrojat će novac. Tamo unutra će biti terminal. Sad će slati svoje softverske ljubimce vani u nevidljivi svijet da sazna tko je ta žena koja sebe zove Gaby McAslan, što je ona, može li joj se vjerovati?

Gaby McAslan ustanovila je da diše veoma brzo i plitko.

Sad će pregledavati kutiju. Nije sumnjala da ima stručnost koju je tvrdio da ima. Podići će je na svjetlo i proučavati ikone i kvalitet rezbarija i gravure. Zagrebat će drvo svojim dugim noktima da vidi ide li boja u dubinu i da nije samo suvenirska pasta za cipele. Njušit će da provjeri miriše li kao devet stotina godina staro drvo.

Gaby je ustanovila da zadržava dah. Ispustila ga je u dugom uzdahu. Ispod nje, ventilatori su bacali duge zlokobne sjene na strop.

Vrata na kraju sobe su se otvorila. Haran se vratio do svog sjedala. Ruke su mu bile prazne.

"To je izuzetno fin primjerak, gđice McAslan. Vi ste veoma sretna žena što ste s vašim neiskustvom našli takvo blago. Ukoliko vam ne smeta, smijem li ga zadržati na neko vrijeme? Imam jednog prijatelja koji dijeli moju ljubav prema afričkoj umjetnosti; znam da bi on veoma volio vidjeti vaš primjerak. Stupit ću u kontakt s vama glede našeg odnosa uskoro. Mislim da mogu reći bez dvojbe da očekujem dugotrajnu i obostrano korisnu profesionalnu podršku. Sad, ukoliko biste me ispričali, ima drugih stvari za koje se moram pobrinuti. U međuvremenu, molim vas da prihvatite gostoprimstvo Cascade Cluba. Uputit ću vratarsku službu da vam pruži punu uslugu u bilo koje vrijeme kad poželite. Ugodnu vam i laku noć oboma želim."

Potjernik koji je otvorio vrata zatvorio ih je za njima. Muzika i smijeh dopirali su uz stube iz kluba. Sad si kupljena žena; sad si na mračnoj strani ulice, pomislila je Gaby McAslan. To nije bilo ništa čudno. Ona je oduvijek bila kupljena žena. Barem su se Haranovi uvjeti za njenu dušu činili lakima.

9

Gaby je radila za stolom od lijevanog željeza u svježoj sjeni drveća u vrtu kad je gđa Kivebulaya dovela emisara do nje.

Kurir je govorio svahilijem zaselaka. Vrijeđalo bi njegov cool da govori engleski, mada je to bio *lingua franca* Mreže. Možda mu je smetalo što je na usluzi ženi. Pogotovo *m 'zungu* ženi.

"On ima obavijest za vas od Harana," prevela je gđa Kivebulaya, čija je profesionalna, duhovna i društvena osjetljivost bila posramljena time što se od nje zatražilo da prima zločeste dečke i informatičke gangstere u posvećenim prostorijama. "Znak dobre volje, kaže da mu je rečeno da vam kaže. Poklon od Harana da označi početak novog odnosa."

Haranov kurir pokazao je gđi Kivebulayi da uzme list papira među njegovim prstima i proslijedi ga bijeloj ženi.

Gaby je razmotala papir. Njene optičkim inženjeringom obrađene zjenice raširile su se.

Na papiru je pisalo točno mjesto gdje se nalazi izvjesni g. Peter Werther. Moglo ga se naći u kampu Putnika novog milenija na manje od pedeset kilometara od tog stola. Što je bila gesta izrazite dobre volje, pošto je proteklih pet godina u svijetu vladalo mišljenje da je g. Peter Werther gomila istruljele kože i izblijedjele kose i iskeženih kostiju gore u snjegovima Kilimandžara.

10

U Africi još ima puteva koji blagosiljaju vozača. Put koji ide od Nairobija do Nakurua je jedan od tih. Penje se kroz dobrostojeća tamnozelena predgrađa Nairobija, onda postaje strmije i počinje vijugati između Kikuyu shambi visokog žutog kukuruza i šećerne trske. Ljudi hodaju duž njegovih ispucalih crvenih rubova sa svežnjevima trske na glavama, ili zelenim i žutim konzervama margarina i Miloa. Zeleni i žuti su i matatui koji zuje uz i niz oštre

okuke, toliko pretovareni da se čudiš što se uopće kreću. Ide gore i gore i gore, i baš kad pomisliš da nikad neće stati i da ćeš lupiti u gležanj Boga, prođe kroz uski, gusto pošumljen prijevoj i put kao da nestane. Nema ničega pred tobom do plavog zraka i, tristo metara niže, suha, suncem ispečena ravnica moćne afričke Doline procjepa. Put prianja uz obris brda, spuštajući se na polagan, afrički način do dna doline i jezera koja su u sezoni ružičasta od milijuna plamenaca, Nyarandara ti je zdesna, slijeva spavajuće vulkanske uzvisine Opurua i Longonota. I blagoslovljen si.

Na takvom putu oboriš krov svoje SkyNetove Vitare i voziš s laktom naslonjenim na vrata i pojačaš radio i pjevaš i puštaš da ti vjetar zabacuje tvoju dugu, riđu kosu. *Thelma i Louise* bio je uobličujući utjecaj na mladu Gaby McAslan. Njena partnerica u zločinu bila je Ute Bonhorst, iz odjela za njemački jezik. Gaby je oklijevala da uzme suučesnicu, ali trebao joj je Utin njemački. Trebala joj je Utina šutnja u zamjenu za polovicu udjela u ekskluzivcu s jednim od zmajaša koji je nestao na Kivou u Događaju Kilimandžaro.

Došle su do malog sklepanog drvenog skloništa na autobusnoj stanici na samom rubu i zastale da pogledaju Dolinu procjepa. Gaby je otišla do izbočine, gdje se zemlja spuštala strmo u ravnicu Kedong. Ovo je bila velika zemlja, zemlja koja nije bila ograđena i ozidana i isparcelirana i razgraničena i posjedovana, kao što je Irska bila. Ova zemlja bila je jaka i neovisna i odupirala se ograničenjima ljudi; nastavljala se sve dalje i dalje, preko obzorja zauvijek, gdje su njihove sitne brige prestajale. Po prvi put Gaby je osjetila da je u Africi. Nairobi ju je frustrirao i zbunjivao i zavodio svojim ekstremima prijestolnice, sofistikacijama, brutalnostima, ali grad nije zemlja. Grad je smišljen da se u njemu hoda visok. Ova zemlja svodila je ljude i njihove živote i njihove aute i njihove crte prašnjavog puta na beznačajnost i, zato što si bio ništa, mogao si se usuditi da se objaviš, da budeš isti jarki, nedjeljivi atom bića kakvim se Gaby osjećala one noći pod ljetnjim zvijezdama na Ballymacormic Pointu.

Dva dječačića postavila su štand pored autobuske stanice. Njih dvije kupile su kukuruz pečen na uglju i svježe kaktus-šljive. Dječačići su bili previše iznenađeni pojavom bijelih žena da se cjenjkaju. Zato što su joj se dopali, Gaby je dala svakom od njih novčanicu od deset šilinga, što je znala da je više nego što oni zarade za tjedan dana. Nadala se da neće upasti u nepriliku objašnjavajući roditeljima odakle im toliki novac.

Kamp Putnika bio je samo nekoliko kilometara iza gledišta, niz dugi zemljani put koji se odvajao od staze do Safariland kolibe i krivudao duž obale jezera Naivasha. Njihova kola bila su postavljena u skloništu jedne grupe stabala vatrenca. Neka su podignuta na blokove

opeka, skinutih kotača; konačna predaja pred nestašicama goriva. Ti više nikad neće migrirati duž svjetskih crta. Predivan rukom bojeni drveni luk stajao je nad ulazom u naselje. *Što Je Sunce Reklo* bilo mu je ime.

Što je sunce reklo bilo je *prašina.* Što je sunce reklo bilo je *muhe.* Sunce je reklo *vrućina.* Sunce je reklo *melanomi.*

Šatori i nadstrešnice mlitavo su se napuhavali u sporom, vrućem zraku. Vjetreni zvončići postavljeni na ukrasne stupove vrata jedva da su zveckali. Japanski zmajevi u obliku riba visjeli su otvorenih usta, mičući kićankama repova. Čudnije voće visjelo je s grana vatrenca: stvari poput napuklih kožnih čahura uvezanih čeličnom žicom. Bilo ih je tri, svaka oko metar i pol duga. Polagano su se okretale u smjeru suprotnom od kazaljke na satu zbog koriolisove sile. Usamljeni generator je brektao; većina energije kampa stizala je od tihih solarnih ploča. Svi kombiji imali su male pomične tanjuraste antene na krovovima: ekonomija tehno-nomadizma bila je da ga je informatička revolucija učinila ne samo poželjnim, već neophodnim stilom života. Slijediš sunce i živiš životom koji je u skladu s planetom dok jednog dana gorivo ne iscuri i ostavi te nasukanog u afričkoj Dolini procjepa. S Chagom koja se približava.

Događaj Kilimandžaro načinio je Istočnu Afriku društvenim pupkom planeta. Međunarodni Lijepi i Bogati, i oni koji su visjeli oko njih nadajući se da su ljepota i bogatstvo zarazni, slijedili su planetarni medijski cirkus do ravnica u sjeni planine. Većina je krenula dalje kad su Afrika i afričke stvari izišle iz mode. Neki su ostali. Pronašli su mjesta da im ljudskost odjekuje u velikim prostorima Afrike. Postavljali su svoje kampove pod velikim nebom i smještali se u suncem ogrijanu povučenost u sebe i evoluciju bjelačkog etniciteta. Muškarci iz Što Je Sunce Reklo bili su bradati i sjedili su uokolo s rukama labavo prebačenim preko koljena, gledajući ono što je bilo za gledati. Žene, gole do pupka, nosile su bebe u nosiljkama za pojasom i izazivale zavist kod Gaby čvrstim uzdizanjem svojih grudi. Djeca s perlama, perjem i cinkoksidnim ratnim bojama na nosevima i jagodicama dotrčala su da pozdrave posjetitelje. Kože su im bile tamnosmeđe preplanule; muhe su im bile u kutovima očiju i usta.

"Jeste li vi one što su došle razgovarati s Peterom?" pitala su. "Mi smo tu da vas odvedemo do njega. Dođite." Povukla su Gaby i Ute sa sobom. Obratni Čarobni svirač. U jednom od velikih, napuhanih šatora boje šafrana netko je svirao drombulju. Djeca su dovela dvije žene do bijele nadstrešnice konopom privezane za stranicu otrcanog međugradskog autobusa. *YeeAh! Kung Fu!* bilo je geslo ispisano sa strane. Dva karikirana crnca u bijelim judo kimonima ciljali su udarcima jedan drugom u glavu.

"Evo ga, evo ga!" zažamorila su djeca. "Peter! Tu su! Doveli smo ih!"

"Prepusti pričanje meni," prošaputala je Gaby Uti Bonhorst.

Vrata autobusa su se otvorila. Peter Werther je izašao.

Tako izgleda čovjek koji se vratio iz srca tame. Lice mu je bilo pocrnjelo do one tamno smeđe kojom se odlikuju Teutonci koji su prešli u domoroce. Kosa mu je bila plava, duga i s frizurom u stilu komune: obrijana sa strane, upletena otraga. Blijede, tek iznikle čekinje činile su da izgleda mlađi nego što je Gaby znala da jest. Imao je najbljeđe obrve koje je ikad vidjela. Nije prihvaćao bjelački etno-šik Suncereklaša. Bio je odjeven u komotno laneno odijelo preko jednostavne bijele majice. Bez nakita. Bez tetovaža ili ritualnih ožiljaka ili bušenja tijela. Njegova jedina ekscentričnost bila je motoristička rukavica na lijevoj ruci.

Pozdravio ih je desnom rukom. Ute je obavila predstavljanje na njemačkom.

"Gaby McAslan. Poznat mi je vaš rad," rekao je Peter Werther. Njegov engleski bio je ugodan, s blagim naglaskom juga Njemačke. "Ovdje primamo sve on-line servise: SkyNet, CNN Direct, News International Online. Jako mi se svidjela vaša priča o kradljivcu genitalija."

"Nadam se da ću se proširiti i na druge teme." Dah toplog vjetra pokrenuo je crne čahure, koje su visjele sa stabala, da se zaljuljaju u Gabyinom polju periferalne vizije.

"Oni se furaju na ponovno rađanje," rekao je Peter Werther, primijetivši skretanje Gabyine pažnje. "Duhovna metamorfoza."

"U tim stvarima ima ljudi?"

"U senzornoj deprivaciji. Puste ih poslije tri, četiri dana. Štos je izgleda u tome da ti ne kažu koliko će te dugo ostaviti visjeti, ili hoće li se uopće vratiti po tebe. Suočiti se sa strahom i proći ga je pravo iskustvo. Ja mislim da ćeš, nakon tri dana naglavce po ovoj vrućini, povjerovati u bilo što što ti kažu o tebi. Uvijek ima željnih dragovoljaca, i to ne samo iz komune."

Ute je rasklopila kamkorder i snimala čahure. "Pozadina," objasnila je.

"Možemo li razgovarati?" pitala je Gaby Petera Werthera.

"Naravno. Zato sam tražio da dođete ovamo. Ali privatno, da? To su privatne, osobne stvari što vam imam za reći. Molim vas, dođite sa mnom."

Suncereklaši su mahali Peteru Wertheru kad je poveo dvije žene do jezera na drveni mol koji je sagrađen dvadeset metara kroz trsku do otvorene vode. Na kraju je bila mala drvena sjenica. Ute Bonhorst hvatala je plamence na video. Gaby je postavila svoju opremu za snimanje na pod i provjerila razine. Voda je blistala u razmacima između dasaka. Peter Werther zapalio je cigaretu.

"Također, ovo je jedino mjesto gdje vam dozvoljavaju pušiti," rekao je, nudeći kutiju. Ute nije pušila. Gaby je odbila. Bilo bi lako previše pušiti u ovom poslu. "Sigurno se pitate, zašto ovo mjesto, zašto ovi čudni ljudi s njihovim čudnim ritualima? Pa, oni su dobri ljudi, dobar je taj život koji oni žive, ali pravi razlog je jednostavniji. Oni su bili prvi ljudi koje sam sreo kad sam izišao iz Chage. Hodao sam, znate. Bio sam doveden do ruba, i rečeno mi je da sad moram otići, i samo sam hodao na sjever. Oni ne postavljaju pitanja, znate. Oni prihvaćaju. Da sam naišao na vojnu patrolu, ili bazu UNECTA, ne znam što bi bilo od mene, ali ti ljudi su mi, u svojim mjesecima putovanja, dali vremena i prostora da naučim stvari o sebi, i onom u što sam promijenjen, i što je to što moram učiniti. I sad mislim da znam, i ti ljudi su me pustili da dovedem vas u njihov mir i spokoj zato što se slažu sa mnom da svijet treba čuti ono što sam ja naučio, tamo." Peter Werther se osmjehnuo. "Znam što ćete pitati. Zašto ja nisam mrtav? Na kraju krajeva, UNECTA kaže da tko god zađe u Chagu nikad ne izađe. Ja nisam mrtav jer me Chaga održala živim. Održala me živim zato što je to njena priroda. Mogao sam ostati tamo zauvijek, u oblačnim šumama gore na planini, ali ona me ne bi pustila da ostanem. Netko je morao izići van i reći istinu o onom što je tamo unutra.

A što sam vidio i iskusio?" Podigao je stopalo na drvenu ogradu i posmatrao ružičaste plamence i srebrno-plavo jezero i visoki tamni greben Mau bedema iza toga. "Čudo i užas. Ljepotu i strahotu. Raj, pretpostavljam, ali istodobno i..." Tražio je riječ, progovorio načas na njemačkom.

"Varljiv," predložila je Ute.

"Da, varljiv pakao. Čudovišan, predivan. Mogao bih sparivati pridjeve cijeli dan i ne prenijeti vam ništa od toga kako je odista tamo unutra. Tuđinska je, ne može se razumjeti; mnogo toga je toliko čudno da se ne može *vidjeti;* ipak, mi je znamo, oduvijek smo je znali, tu duboko." Obuhvatio je svoj zatiljak lijevom rukom u rukavici. "Stražnji mozak, medula, moždina; korijen primalne svijesti."

"Srce tame?" predložila je Gaby.

"Početak sveg svjetla," ispravio je Peter Werther. "Tamo unutra su stvari koje ja mogu zvati samo organskim gradovima, ali nimalo nalik

na bilo kakav grad koji bi vi ili ja ili bilo tko zacrtali. Gradovi naših snova: kilometri i kilometri čahura i grozdova i stvari za koje nema imena, na avenijama gdje nitko nije šetao osim mene. Milijun ljudi bi moglo biti nahranjeno i udomljeno; i oni nas čekaju. Mi je znamo, ona zna nas. Jednom prije, veoma davno, tako davno da smo to zaboravili osim u snovima, sreli smo se i razdvojili. Ali ona nas nije zaboravila.

Laži koje UNECTA kaže! Ona nije neprijateljska prema čovječanstvu; podržava život, koji god da život dođe u kontakt s njom. Simbioza; to je način Chage. Ona te hrani i štiti i postaneš dio nje. Da je tuđinska, ne bi to mogla uraditi; ne bi bilo točke kontakta između nas. Zato kažem da nas zna, i da nas je poznavala odavno.

Ona misli. Po noći možeš čuti njene snove u svojim snovima, poput pjesme koja je pjevana milijun godina. Ona uči; u ranim danima pokušali su je otrovati: defolijanti, sistematski herbicidi. Chaga ih je analizirala i sastavila protuagense da ih neutralizira za nekoliko minuta. Ona se brani; vatra je neće spaliti, otrov je neće ubiti. Bilo je govora da ju se zapraši izmrvljenim plutonijskim otpadom. Chaga bi ga isfiltrirala i učinila sigurnim. Čak ni nuklearni udar je sad ne bi ubio. Dok god jedna molekula ostane, ona će ponovo izrasti. Ona je pametna. Stabla govore. Korijenje se spaja, poput stanica u vašem mozgu. Oni se dodiruju, oni dijele i oni misle, ali to nije nikakva vrsta inteligencije koju mi možemo razumjeti."

Peter Werther popušio je ostatak svoje cigarete u samosvjesnoj šutnji čovjeka koji je rekao previše nečega osobnog i jedinstvenog za njega, i boji se da ljudi misle da je on sišao s uma. Vriska zaigrane djece dopirala je preko vode iz Što Je Sunce Reklo. Bubnjevi su počeli. Plemenski život za ljude odgojene u velikom zapadnom kultu individualizma. Peter Werther bio je dublje u srcu tame nego što bi se itko od njih ikad usudio, pomislila je Gaby McAslan, tako da njemu ne treba igrati se obuci-se-i-pretvaraj i gurati pera kroz svoje bradavice.

"Možete li nam ispričati za Događaj Kilimandžaro?" pitala je. Ute je mijenjala disk u kamkorderu. Plastični omot je letio po podu drvene sjenice na vjetru koji se podigao sa sjevera.

"Ne mogu dodati mnogo onome što su drugi rekli. Postavili smo logor gore na Kibou na Elveda Pointu i odmarali smo se: zrak je rijedak tamo gore, teško je disati, čak i kad ne nosite zmajeve. Stupili smo u radijski kontakt s baznim logorom u hotelu Marangu Gate i rekli da ćemo početi letjeti sljedeći dan. Bilo je baš poslije ponoći kad se ta stvar spustila, i sve čega se sjećam je bljesak i urlik i eksplozija. Uvijek je teško opisati takve stvari. Jezik nema tih riječi: to je kao s preživjelima zrakoplovnih nesreća. Oni su prošli kroz kraj svijeta, a sve što mogu reći je bum! To je bilo ono što sam ja mislio da se

dogodilo; da je bila zrakoplovna nesreća na planini. Tada je uslijedio nagli jak vjetar, koji nam je odnio šatore i razbacao sve naše stvari - tad smo izgubili Sabinu, otišla je potražiti zmajeve. Nikad se nije vratila. Mislim da je morala pasti. Ima strmih litica duž Breach Walla. Nikad je nisam našao, poslije. Chaga bi uklonila svaki njen trag.

Joachim je pokušao stupiti u vezu radiom s baznim logorom i reći im da je na planini bila velika nesreća. Lise, Christian i ja smo sišli da vidimo možemo li naći nekog preživjelog. Noć je bila vedra, s dosta mjesečine, ali se brzo naoblačilo. Tako biva gore na planini. Vjetar se pojačao do orkanske snage. Našli smo gdje je zaorala zemlju i slijedili je oko kilometar niz padinu. Došla je sa sjeverozapada, znate?" Imitirao je luk paketa svojom lijevom rukom u rukavici. "Spustila se na rub glečera Diamond, oko kilometar od našeg logora. Nije bilo vatre. Da je bila zrakoplovna nesreća, bilo bi vatre, čak i na poljima leda. Ne razmišljaš o tome u tom trenutku; sve o čemu misliš je da nađeš nekog živog.

Kad smo vidjeli mjesto, znali smo da to nije zrakoplovna nesreća. Krater je bio oko deset metara širok i trideset dug. Sama stvar bila je velika otprilike kao autobus. Vidjeli ste pretpostavke koje su napravili na kompjuteru. One su prilično nalik onom što smo vidjeli. Ono čega se sjećam je vrelina - stvar je još bila mutno zažarena od prolaska kroz atmosferu. Mogao sam osjetiti vrelinu na licu i rukama. Sjećam se dva svoja utiska. Prvi je bio kao ona užasna bomba u zrakoplovu, Lockerbie, sjećate li se toga, ili ste premladi?"

"Imala sam četiri godine," rekla je Gaby, "ali sam ga vidjela u nostalgičnim emisijama."

"Drugi utisak koji sam imao bio je kao u onoj staroj znan-fan knjizi: *Rat svjetova?* H. G. Wells? Očekivao sam da se jedan kraj odvrne i da izađu pipci. Lockerbie i *Rat svjetova,* to sam pomišljao, stojeći na rubu kratera. Izgledalo je zastrašujuće. Znam da to zvuči smiješno; bilo je očito da je napravljeno - to nije bila stijena koja je pala s neba - ali ne na način na koji bi ljudi napravili nešto. Razumijete li to? Sve proporcije bile su pogrešne. Uklapale su se, ali su izgledale čudno. I nije bila ni razbijena, kao što bi avion bio razbijen. Znali smo da vidimo tu stvar cijelu, onakvom kakva je smišljena da bude, i da je to ono što je trebala uraditi. Nije izgledalo kao nesreća."

Preko jezera, avion za zaprašivanje posipao je zelene krugove voćnjaka. Plamenci su bježali od njega, odljepljujući se od vode u ružičastom klinu krila.

"Oluja se tad već počela dizati; te noći nismo ništa više mogli napraviti. Lise je predložila da se vratimo kad se vrijeme raščisti. Ali ja sam znao da svi mi osjećamo, ne, znamo, da je oluja došla od te

stvari u krateru.

Oluja je udarila dok smo se mi vraćali u logor. Ne znam kako smo uspjeli. Mećava, u tropima. *Unglaublich.* Sad znam da je u njoj bilo ne samo snijega, ali sad znam više o mnogim stvarima. Podigli smo šatore i zaklonili se. Nismo imali pojma da će biti tako duga i užasna. Prvi dan, radio nam je prestao raditi; nismo imali kontakta s baznim logorom. Drugi dan, čudne stvari su se počele događati. Naši šatori počeli su se raspadati. Mala žuta mrlja veličine vrha olovke pojavila bi se na vodotpornoj tkanini i za nekoliko minuta narasla do veličine moje ruke. Isto se desilo s našom odjećom za ružno vrijeme; s bilo čim što je u sebi imalo plastike, što je skoro sve u modernom planinarstvu. Naravno, vi znate što se događalo."

"Spore, vironi, kako god ih hoćete zvati, grabe ugljikohidrate da ih upotrijebe kao gradivni materijal za Chagu," rekla je Gaby.

"I biljke i biljne proteine," rekao je Peter Werther. "Ali nikad živo meso životinja, nikad stvari koje dišu i kreću se. Čudno, da? Poznaje nas, znate." Njegova ruka u rukavici stegnula je drvenu ogradu. Ptice pletačice gradile su jedno od svojih gnijezda u obliku viseće košare pod krovom. Dolazile su i odlazile s vlatima trave i trske. Ljudi ih se nisu ticali. One su imale važnije stvari na rasporedu.

"Priča je dobro poznata. Lise i Christian i Joachim ostali su da sačekaju Sabine. Zato što sam ja imao najviše planinarskog iskustva, pokušao sam sići dovesti pomoć. Njihove priče završavaju tako što ja odlazim u mećavu i nestajem. Tu moja priča zapravo počinje."

Ponudio je cigarete. Ovaj put Gaby je uzela jednu.

"Bio sam budala. Nikakvo iskustvo ne bi me moglo pripremiti za ono što sam našao tamo vani. Bilo je to potpuno zabljeljenje, ali istodobno su čudni oblici izvirivali iz snijega, ni nalik bilo čemu što sam ikad prije vidio. Izlazili su iz zemlje pod mojim nogama, pred mojim očima. Dok sam gledao! Nakon dvadeset koraka bio sam izgubljen. Ali teturao sam i dalje, ne znajući hoće li me moj slijedeći korak odvesti preko ruba neke litice, dok je moja vodootporna odjeća truljela i raspadala se oko mene. Istruljela skroz, kao... kako se kaže?" Rekao je nešto na njemačkom.

"Plijesan?" predložila je Ute Bonhorst.

"Ja. Moja jedina zaštita od oluje raspadala mi se pod prstima. Na toj visini, s takvom brzinom vjetra, dobiješ hipotermiju za nekoliko minuta. Sve što želiš napraviti je da legneš u snijeg i pustiš da sve prestane. To je što želiš najviše od svega, da sve to samo prestane." Pogledao je crte koje je zaprašivač ispisivao po nebu. Tanki pramen dima dizao se s njegove cigarete. "To sam ja i učinio. Bilo je to sve što

sam mogao, razumijete li? Bio sam previše smrznut, previše zbunjen, previše uplašen. Legao sam. Zaspao sam. I umro sam. Znam to, ovdje unutra." Njegova ruka u rukavici kucnula je po grudnoj kosti. "Umro sam tamo gore na toj planini. I planina me vratila natrag u život.

Nema vremena u smrti. Nema snova. Tako znaš da je to smrt a ne spavanje. Ali se ne budiš iz smrti, a ja sam se probudio. Činilo se kao trenutak, mada sam od tad izračunao da sam bio mrtav preko godinu dana. Kad se probudiš iz smrti, to su sve strašne stvari oko ponovnog rađanja. Istjeran si iz tople, udobne utrobe mesa u svijet koji ne možeš razumjeti. Probudio sam se u tami, lupajući u mjehur meke kože u kojem sam bio sklupčan. Razmotala se oko mene kao latice cvijeta, u ubrzanom filmu, ja? Vidjeli ste slike stvari koje zovu rukostablima. Ima ih na tisuće, vjerojatno na milijune; sva čisto bijela. U jednom od njih sam oživio, na pola puta uz veliki greben Chage koji je rastao iz majke-mase. Morao je biti petsto metara visok; vrh je uvijek bio pokriven tom vražjom maglom. Šuma me nije puštala da vidim tako daleko, da je ne bih pokušao napustiti. Nije me htjela izgubiti. Svaki put kad sam pokušao pobjeći, dovela bi me natrag. Mogao bih zaspati na kraju, i probudio bih se u rukostablu odakle sam krenuo, u strani tog vražjeg zračnog grebena. Krala je vrijeme od mene - cijele godine su izgubljene spavanjem. Zamišljam sebe kako prolazim kroz cijevi i tunele i pipe pod zemljom, poput vena i arterija Chage.

Probudio sam se gol izuzev nekoliko komada kovine: kopče, patentni zatvarač, ostaci mog Rolexa. Duguješ mi jedan Rolex, čuješ li me? Sve je probavila Chaga. Čak i moju kosu, moje trepavice, pojedene Chagom. Bio sam gol visoko na obronku planine, ali nije mi bilo hladno. Ne znam što mi je napravila, ali uopće mi nije trebala odjeća dok sam živio s njom. Bio sam promijenjen. I mogao sam disati rijetki zrak istom lakoćom kao da sam dolje na obali; još jedna promjena. Uradila je nešto mojim znojnim žlijezdama; jeste li primijetile kako me kukci izgleda uopće ne uznemiravaju? Ja sam prirodni odbijač kukaca. Komarci me izbjegavaju; to je jedan poklon koji mi je Chaga dopustila zadržati.

Nahranila me, štitila me, dala mi vode za piti. Tamo gore ima stvari koje su kao ogromni cvjetovi; kad se smrkne oni se otvore i možete se skloniti u njih i zatvorit će se oko tebe i štititi te. A kad su oluje divljale i kiše dolazile, greben bi pružio male meke pećine - poput pora u vašoj koži - gdje sam se mogao skupiti i slušati zvuk vjetra nad visokom šumom. Ponekad kad bih zaspao, ona bi me pomakla u drugo mjesto, drugo vrijeme. Kako sam to znao bilo je da bi mi sva kosa opet nestala.

Chaga je puna duhova. Na putovanjima koje mi je dopušteno da poduzmem, nalazio sam tragove ljudi - napuštene lovačke kuće,

kosture automobila i autobusa. Jednom sam našao zbirku starih fotografija još u srebrnim okvirima - staklo ih je očuvalo od Chage. Postali su moja obitelj, ljudi na tim slikama. Osjećao sam se kao da je, dok sam ja bio mrtav tamo gore u snijegu, svijet završio i da sam ja posljednji čovjek na zemlji. Ne, to nije baš točno. Osjećao sam više da je svijet upravo počeo i da sam ja prvi čovjek. Bio sam Adam, sam i gol u novom Raju.

Ali nisu samo duhovi prošlosti tamo gore, ima i duhova budućnosti. Vidim da me ne razumijete; pokušat ću vam objasniti kako sam se osjećao. Na nekim mjestima Chaga je zapamtila oblike zgrada koje su jednom stajale tamo i uskladištila ih kao, ah?" Rekao je njemačku riječ koju Gaby nije mogla uhvatiti.

"Nacrte," rekla je Ute Bonhorst.

"Točno. Nacrte koje će vrijeme jednog dana napuniti drvom, i ciglom, i betonom i, na kraju, ljudima. Duh stvari koje će doći. Jednog dana našao sam stablo ljudskih lubanja - izraslo je iz jednog starog Wa-Chagga groblja, ali meni se nisu činile kao lubanje mrtvih, već još-nerođenih, čekajući da meso i koža narastu i misli ih ispune. Bilo je jedno mjesto, visoko na grebenu - dobra dva sata penjanja - gdje je u Chagi izraslo televizijsko stablo. Bilo je poput baobaba sa zaslonima usađenim u deblo, od kojih je svaki bio ugođen na drugi kanal. Bilo je to moje oko u svijet. Od njega sam saznao koliko sam dugo bio mrtav i što se dogodilo onima koje sam ostavio na Kibou, i što se dogodilo svijetu u koji su se vratili. Saznao sam koliko sam duboko bio unutar šume i kako će teško putovanje biti, ukoliko bih se vratio u taj svijet i mojim prijateljima koji nisu znali da sam ja doveden natrag iz mrtvih.

To je bio prvi put da me Chaga ukrala i odvela negdje drugdje. Napravila je grešku time što mi je pokazala vanjski svijet. Ona nije Bog, znate. Može napraviti greške. Ali nije me htjela pustiti. Previše me trebala."

"Trebala vas?" Nepozvana, Gaby je uzela jednu od Wertherovih cigareta. Dim je bio normalnost. Zaprašivač, koji kruži u sjeni Mau bedema: normalnost. Djeca koja se vozikaju na svojim olupanim biciklima u prašini i muhama Što Je Sunce Reklo: normalnost. Usidrili su je naspram totalnog ludila onog što je taj čovjek blijedih obrva doživio u Chagi.

"Vjerujem da je, dok sam spavao, Chaga pročitala moju DNK," rekao je Peter Werther. "Znam da je, svaki put kad sam se probudio, Chaga bila promijenjena na suptilan način. Dio voća koje sam obično jeo sad je sadržavao meso koje je imalo okus nalik mom mirisu. Chaga je nakalemila moje gene u to voće. Činila je da jedem sebe, možete li to razumjeti? Cvjetne čahure počele su apsorbirati moj izmet i

reciklirati moju vodu: srao sam u šumi, biljke-hraniteljice bi nikle. Noću, među drvećem, bio sam praćen jatima malih biolumescentnih balona ugođenih na moj miris. Putem mene, Chaga je programirala sebe za naseljavanje ljudi. Ali u drugom smislu, trebao sam joj. Došla mi je."

"Mislite seksualno?" pitala je Gaby.

"Postala je moja ljubavnica. To mislim. U velikim snovima, znala me onoliko intimno koliko jedna stvar može znati drugu. Dala mi je šansu da je upoznam onoliko intimno koliko je ona znala mene."

Gaby je ispuhnula dim na onaj polagani način na koji ljudi koji puše kažu: *Ne želim ti povjerovati, ali moram.*

"Naše spajanje bilo je mistično koliko i fizičko. Bilo je više simbioza - to je Chagin način, da se spoji sa stvarima koje nisu ona i privuče ih u sebe. To je bilo vrijeme kad sam počeo razumjeti glas Chage. Sjećate li se što sam rekao o pjesmi milijun godina staroj? Vjerujem da je moj nervni sustav bio prilagođen da se priključi na neuralni sklop Chage. Mogao sam čuti, ali nisam mogao razumjeti. Bilo je prebrzo i presporo istodobno." Peter Werther uputio je Uti jednu rečenicu na njemačkom.

"Sekvenciranje i sintetiziranje," rekla je ona. "Hoćete reći, brzina kojom je Chaga čitala i prevodila DNK i upotrijebila je da reprogramira sebe bila je prebrza da se shvati."

"Ja." Zaprašivač je odzujao na jug. Splavovi plamenaca spustili su se iz kotača ptica da se nastave hraniti u plićacima jezera. "Brzo kao i kompjutor. Možda brže. Svakako veće. Ukoliko zamislite što bi kompjutor promjera stotinu kilometara mogao obraditi. Ali također sporije: inteligencija iza njega - um, duh, da? - radi drugačijom vremenskom skalom od nas. Mi smo prebrzi za nju; to je ogromna, spora, duboka biljna svijest."

"Jeste li ikad našli neki dokaz o inteligenciji iza Chage?"

Gaby nije htjela reći riječ *tuđinci.* Nije to bila riječ za mjesto toliko otvoreno i puno svjetla kao što je ovo bilo. Peter Werther nije imao nikakvih problema s tim.

"Tuđinci, mislite? Ne, nikad nisam vidio nešto zbog čega bih pomislio da se iza Chage krije nekakva druga inteligencija do njene vlastite. Oni gradovi koje sam našao tamo gore; oni ne čekaju da tuđinski gospodari izađu iz tla i nastane ih, oni su za nas, na dan kad naučimo da ne možemo više pobjeći od Chage i priđemo joj kao prijatelj a ne neprijatelj. Mi smo ti tuđini. To je poruka koju sam poslat iz Chage da je priopćim. Ona nas zna, znala nas je veoma dugo.

Ona nije tuđinska i neprijateljska. Može biti nepoznata, ponekad šokantna, ali je u krajnjoj instanci ljudska. Došla je sa zvijezda da nam pokaže da je naša sudbina vani među zvijezdama. To je naše mjesto po pravu, naša sudbina. Ali ne onakvi kakvi smo sad; zato je Chaga došla, da se spoji s nama, i promijeni nas u nove oblike koji mogu živjeti među zvijezdama."

Ute je razmijenila poglede s Gaby. Peter Werther uočio je dignute obrve.

"Ah, vi mislite, *još jedan idiot s ludom teorijom o Chagi. Spržilo mu je mozak, sve to vrelo sunce i razrijeđen zrak i godine samoće; polako je poludio.* Mogu to razumjeti. Ima tako mnogo ljudi s porukama o Chagi; moja ni u kom slučaju nije najluđa. Ili najrazumnija. Bilo je predviđeno da mi se neće vjerovati - možete čak i posumnjati da sam bio izgubljen pet godina nakon Događaja Kilimandžaro, da ja uopće nisam Peter Werther. Pa, imam nešto što biste trebale vidjeti."

Isturio je svoju lijevu ruku, dlanom naviše. Desnom rukom je svukao kožnu motorističku rukavicu.

"Pogledajte pažljivo," rekao je Peter Werther.

Gaby je prvo pomislila da je to komplicirana tetovaža koja pokriva sve gornje površine njegove lijeve ruke od vršaka prstiju do zapešća. Tetovaže s fraktalnim uzorcima bile su nakratko popularne među njenim kolegama studentima u Londonu. Tada je pomislila da je to čudni i strašni biljeg od rođenja, složen meandar kožnih pigmenata. Bilo je nečeg poznatog u samoj stranosti, poput onih slika djelova stvari koje vidite u krupnom planu.

"O Isuse dragi," prošaputala je Gaby McAslan, vidjevši.

Bila je to Chaga. Naslijeđe tuđinske prašume bilo je dio nje same utisnut u dlan lijeve ruke Petera Werthera. Stabla, pseudokoralji, mozaička prekrivka: potpuna, savršena, milijun puta smanjena.

Peter Werther skinuo je svoj laneni sako.

U zbirci kućno-snimljenih starih filmova Gabynog oca bila je vrpca s *Ilustriranim čovjekom.* Pet sati dnevno, toliko je trebalo da se Rod Steiger našminka za ulogu. Najsloženiji posao na koži u povijesti filma, ali je učinak oduzimao dah.

Gle čovjeka, Gaby McAslan. Lijeva ruka Petera Werthera do rukava njegove majice bila je prekrivena Chagom. Svukao je bijelu majicu preko glave. Taj istočkani napad zaustavljao se na jasno definiranom krugu na pola njegovog grudnog mišića - bio je u dobroj kondiciji za nekoga u kasnim tridesetima, primijetila je Gaby na trivijalan način onih koji ne žele povjerovati u ono što im je pred očima. Chaga je

zaokruživala preko njegovog ramena, niz lopatice i pod pazuhom do trećeg rebra.

"Raste," rekao je. Ute Bonhorst detaljno je proučavala zemljopis njegovog tijela videokamerom.

"Da li to, ovaj?" Gaby je grabila pitanje.

"Boli? Ne. Nema uopće nikakvog bola. To je predivna stvar u svezi s tim, sasvim je bezbolno. I ne trebate brinuti, nije priljepčivo. Recimo, nitko u Što Je Sunce Reklo nije ga dobio od mene. Osobno je moje, moj znak, moja stigmata."

"Koliko brzo?" Gaby je to bilo odbojno, pa ipak morbidno privlačno. Željela je to dodirnuti, ali nije znala može li podnijeti da to osjeti pod prstima.

"Oh, veoma, veoma polako. Nekoliko milimetara na dan. Ali kreće se u skladu sa svojom majkom, razumjete li? U razmjeri. I, kao i ona, ni ovo se ne može zaustaviti."

"Pokušali ste?"

"Znam."

"Koliko vam je ostalo?"

"Sad je oko devet mjeseci nakon što sam se probudio u jednoj cvjetnoj čahuri na samom rubu Chage. Tada je bila samo točkica na sredini mog dlana. Pa, možete izračunati. Što mislite? Oko još jedne godine? Možda dvije? Čini se da mi izbjegava lice; to će, ja mislim, biti posljednje što će otići. Ona zna koliko je lice nama bitno."

"Što tad?"

Peter Werther se osmjehnuo.

"Nešto predivno, ja mislim. Znam da mi treba manje hrane i vode i sna nego prije. Čak i sad, ponekad zaboravim disati po nekoliko sekundi, i još nije došlo do nikakve trajne štete."

Ute je progovorila na njemačkom.

"Možda," rekao je Peter Werther. "Ona me pita da možda ne postajem, ah?"

"Fotosintetski."

"Ja. I recikliram vlastitu vodu. Postajem samodovoljna, zatvorena cjelina. Možda. Ne znam. Možda ću živjeti vječno, što god, ne bojim se toga. Nema se čega za bojati; to nije smrt, to nije izobličenje. To je promjena u bolju stvar, spremniju stvar. Ja ne predstavljam budućnost, ali mogao bih biti *jedna* budućnost."

Gaby je odmahnula glavom u nevjerici. Ne na ono što joj je Peter Werther rekao, i može li mu se vjerovati ili ne, već da joj je dan ovakav poklon. Ovo je bila distribucija na svaku on-line mrežu vijesti na planetu. Ovo su bile srednje stranice svakog tromog posrnulog papirnog gutenbergovog dinosaura. Ovo je bilo udarno vrijeme na svim vijestima i emisijama; ovo je bila polovica industrijaliziranog svijeta kojoj u grlu zastaje TV Chow iz mikrovalne. Ovo je bilo *Time* i *Le Monde* i *Stem.* Ovo su bili naslovi na koricama časopisa u kioscima od Times Squarea do Gare du Nord.

Ovo je bila Gaby McAslan pred lećom kamere.

"Nikad vas neće ostaviti na miru kad se ovo pročuje," rekla je.

"Možemo se uvijek preseliti. Što Je Sunce Reklo su bili dobri prema meni. Ima dovoljno zemlje u kojoj se može nestati."

"Naći će vas. Neće vam dati prostora kao mi. Neće vas pustiti da kažete ono što želite reći, neće poštivati vašu poruku, ili vašu priču, ili gdje ste bili, ili što ste vidjeli. Pitat će vas što mislite koliko se svijet promijenio za pet godina dok vas nije bilo i što mislite o najnovijoj modi i najnovijoj muzici i najnovijoj supremanekenki i koje su vam tri stvari najviše nedostajale dok ste bili u Chagi.

Radit će članke o vašem seksualnom životu, pravit će teme od sadržine vašeg vražjeg frižidera. Pitat će vas milijun stvari, ali vas neće slušati. Napravit će od vas slavnu ličnost."

"Znam to. Ali ljudi moraju biti pripremljeni. Ljudi moraju razumjeti. Čak i jedna moja riječ mogla bi biti dostatna. Proroke nikad ne štuju u njihovim zemljama. Čak i ako ne slušaju što imam za reći, možda je dovoljno da vide da čovjek može ući u Chagu i vratiti se."

Ali kao što? pomislila je Gaby.

Glasovi djece postali su glasniji. Dotrčala su duž obale i na mol, vikom tražeći svog Brata Petera. Peter Werther je žurno navukao svoju zaštitnu odjeću.

"Oni su moja obitelj, moji prijatelji. Čak i ako nitko drugi ne bude, oni mi vjeruju."

Djeca su se raštrkala po drvenoj sjenici. Ptice pletačice pobjegle su od njihovih odjekujućih glasova i neumornih tijela. Djeca su vukla Petera Werthera za rukave i ruke, preklinjući ga da dođe i pogleda što su radila.

"I njihova budućnost," rekao je. "Nein?"

Jedan veliki oblak, taman, ravnog dna, uzdižući se do vrha izvijenog kumulusa visokog desetak kilometara, prešao je istočni

bedem i bacio svoj odraz po jezeru.

11

Gabygram 8 24. travanj

od: GMcA@136657NAI:EAFTP.

Bok Reb. Milijun puta hvala za tapiseriju. Stigla je ovamo relativno neočerupana od Carinske i Financijske, osim neizbježne rupice koju odrežu na rubu da mogu ugurati endoskop kojim njuše kokain. Predivna je stvar; previše dragocjena za ovo mjesto. Čim nađem neko stalnije gnijezdo, odat ću joj počast koju zaslužuje. Što bi, kao što sam rekla, moglo biti više prije nego kasnije. Gđa K. kaže da ovo nije baš pravo mjesto za mene, mada joj se sviđalo što stanujem kod nje - slaba je na irske cure; očito joj ja nisam prva, što me čini prilično sumnjičavom, ali ne mogu ovdje o tome. Ali ona ima prijateljicu u crkvenom zboru koja radi za Global Aids Policy Unit i ima podstanarku koja bi se mogla seliti - nije me briga, dok god mi stave noge pod stol.

Znači, opet sam Ujna Gab? Curetak. Hannah će vjerojatno stati poslije dvoje, ona je prava *dvoje je dovoljno, troje je društvena neodgovornost* osoba. Sretna sam, naravno, ali upozoravam te, to je ono što ti se dešava kad kradeš dečka svoje sestre. U stvari, Marky i ona bili su stvoreni jedno za drugo, pa bi mi trebali biti zahvalni što sam ih upoznala. Neki ljudi vole živjeti u katalogu Laure Ashley. Kad, *ako,* ja budem imala djece, hoću na desetke. Da budu posvuda. Bučna i prljava i nepristojna i živahna.

Jako mi je drago čuti da je tatina operacija žuči bila uspješna. Liječnici, što oni znaju? Više je odmora i zacijeljivanja vani na Pointu nego u grizenju unutra slušajući ptice i vjetar i želeći biti tamo vani, samo što neki igeteovac od liječnika kaže da ne smiješ. Dobar je u ovo doba godine, Point; vrijes je taman prošao zenit, lišće pupa. Ovdje ti nedostaju doba; kakvih god da ima promjena dok se planet vrti oko sunca, previše su suptilne da ih jedna bijela cura poput mene primijeti.

Pratim Unitedov napredak preko Mreže - pokrenuli smo uredsku ligu, mi koji cijenimo finoću Lijepe Igre, za razliku od onog etničkog čišćenja koje Amerikanci nazivaju nogometom. Našem vlastitom SkyNet Unitedu je, khm, dosta dobro krenulo u posljednje vrijeme. *Razbili* smo BBC prošli tjedan: četiri nula, četiri nula, četiri nula!

Jedan od njih zabila je trideset šestica tvoje vlastite drage sestre. Tembo bi postigao hat-trick da nije bilo vrlo gadnog klizećeg na rubu šesnaesterca; sudac je očito bio slijep, kupljen ili oboje, bio je penal čist kao suza. Faraway je konačno jednom uspio zaustaviti sve što su ispucali prema njemu, u međuvremenu paradirajući u svojoj kicoškoj novoj opremi pred svojom gomilom obožavateljici kraj gol-crte. Sljedeća tekma je protiv *same* UNECTA-e, naime, kad nam bude dovoljno osoblja u gradu da skupimo timove.

Tako, ja sam slavna. Lokalna cura se pročula. Ako govore o meni u Groomsport Drugstoreu, onda sam stvarno uspješna. Voljela bih da je meni toliko drago zbog toga. Isuse, Reb, SkyNet... dobijem animacije natrag od Manga Twinsa - koje nikad nisam srela - mejlam cijelu stvar u T.P.-ov PDU da bude prva stvar koju vidi kad ustane ujutro. On svrši u gaće, Reb.

Za Gaby McAslan piju zdravice u Thorn Tree baru. Čak i ona kučketina Abigail Santini mi je platila ručak u Norfolku i uspjela izvesti prolaznu imitaciju ljubaznosti. Tapšanje po leđima od Kapetana Billa iz glavnog ureda, čak i to. Ja kažem T.P.-u da je priča s Wertherom bila vrijedna kokaina koliko je teška pa, kad će me skinuti s on-linea i staviti me vani na teren kao dopisnicu?

Jebemtisvinjsko nacističko kopile pizdunsko. Sjedi tamo za svojim stolom i kaže mi u lice: "Pa, ne znam, tako ti dobro ide u On-lineu da bi te bilo greška premjestiti baš kad si sebi napravila fino mjesto," i onda mi prodaje neko sranje kako hoće da mu ja budem u On-lineu da pokrivam *Tolkien* sondu kad dođe do Japeta početkom sljedećeg tjedna, zato što sam ja jedina za koju vjeruje da će to uraditi kako treba. Isuse, Reb, ime Ute Bonhorst je na špici, ali ja sam napravila cijeli prilog s Wertherom, do zadnjeg djelića. Uopće im ne treba novinar za to s *Tolkienom.* Kopilan dublinski. Nikad ne vjeruj južnjaku.

S vedrije strane, pak, izlazim po gradu s Oksanom Teljanjinom. Sibirska šamanka? Ostavila mi je poruku na Thorn Treeju. Nekad je to bio pravi telegraf džungle u starim danima Velikih Bijelih Lovaca, sad su uglavnom drkadžije na TransAfrica Jeep safarijima s imenima kao Jerome ili Letitia koji poručuju Rudyju i Charlotte da će se naći u Alexu, vrijedi? I jedna adresirana na mene. Gaby McAslan. Napisano pogrešno. Evo je, vidiš? "Veliki kurčevi i votka, Gaby! Dođi sa mnom i upoznaj muškarce!" Ima rukopis kao da joj je šest godina. Idemo u to mjesto koje se zove Elephant Bar gore na Wilson Airfieldu - ona ga zove *Weelson,* što će mi zauvijek ostati u glavi - gdje svi sibirski piloti vise, loču votku, lome čaše i muški se druže. Imaju striktno pravilo odjevanja. Veoma striktno. Ne puštaju unutra ako ne nosiš kratke hlače. Tamne naočale su neobavezne, ali ako ti se koljena ne vide, letiš van. Pa, što misliš? Majica nije previše? Hannah je možda dobila

muškarca, ali sam ja zadržala majicu. Barem od majice ne možeš zatrudnjeti.

Moram juriti, Reb. Očekuj da ćeš vidjeti moje izvještaje o prolazu *Tolkiena* pored Japeta. Puse tati i Paddyju i mačkama, i Hannah, valjda, i potomstvu. Sad još samo da zatvorim ovu poruku i mailam je. Bok sada.

12

Dok je Gaby kopala po smogom pokrivenim ulicama Nairobija, Oksana Teljanjina je obletjela pola planeta po poslovima UNECTA. Također je pokupila novu tetovažu; maleno stablo veličine nokta na vrhu desnog ramena. Simboliziralo je duševnu potragu za transcendencijom i jedinstvom s duhovnim svijetom; mistično uzdizanje šamanice u drvo koje će zaposjesti duh totemske životinje.

Totemska životinja Elephant Bara bila je sasvim uočljiva. Iza bara bile su kljove; plastične replike, ne zbog ekološke osjetljivosti, nego zato što su bjelokostne bile prodane na crnoj burzi tijekom financijske krize prije šest godina, prije nego što su Sibirci došli i pretvorili Elephant Bar u Irkutsk u malom. Tako je sad bilo ne samo fotografija slonova, slika slonova, plakata slonova, batika i tapiserija i paravana od bambusa sa slonovima, slonovskih stolaca i stolova koji su stajali na rezbarenim drvenim slonovima, poput hinduističke kozmologije; bilo je i ikona na zidovima, boca Stoličnaje iznad bara i srebrnih zdjelica kavijara duž šanka. S jedne strane, samovar velik poput vulkana lagano je kuhao.

"Priča glasi: slon izađe iz Nacionalnog parka, koji u tim danima nije imao ogradu kružno, kao sad," objasnila je Oksana. "Baš na glavnu pistu i ravno u jednu pišljivu Cessnicu koja je pokušavala poletjeti. Buuum! Sjeckana slonetina na pola kilometra u svim smjerovima. Zato nazvan Elephant Bar."

Sibirci u bermudama s tamnim naočalama i šubarama spuštenih pokrivki za uši ocijenili su da je ženama za stolom potrebno njihovo društvo i sjeli su do njih. Oksana je uvjerila Gaby da bi to bio dobar trenutak da odu van do sletišta i razgledaju zrakoplove. Vrijeme provedeno razgledajući zrakoplove je izuzetno valjano potrošeno vrijeme.

Zrak je bio topao vani na pisti. Male noćne krilate stvari obrušavale su se kroz nježni sumrak. Svjetla piste bila su blistava staza do glavnog tornja na kilometar i pol daljine. Cisterne s gorivom tiskale

su se oko parkiranih zrakoplova poput gladnih praščića. Noć je mirisala na prašinu i kerozin.

"Mislila sam da me vodiš upoznati muškarce, a ne bačve votke i hormona," rekla je Gaby.

Oksana je slegnula ramenima. "Nema uopće mnogo muškaraca u ovoj zemlji. Mnogo vožnji. Malo muškaraca. Ako dobiješ muškarca, moraš ga držati, čvrsto. Ja ti kažem kako ga zadržiš zauvijek. Serbski Jeb. S time. Srpsko jebanje. Možeš to raditi pod krovom ali vani mnogo bolje. Pobrineš se da je zemlja meka. Uzmeš muškarca. Vežeš ga za kolčeve, da? Ovako?" Pokazala je raširen položaj. "Dobro i jako. Onda se popneš na njega i zajašiš ga. Polako. Jako polako. Kad izgleda da će svršiti, ti usporiš, zaustaviš ga. Nakon pola sata, četrdeset minuta, on je izgubio pamet. Boji se da umire, boji se da neće umrijeti, i ništa ne može napraviti da te zaustavi. Cura odozgor. Ne bi išlo drugačije. Ti uvijek kontroliraš situaciju. Htjeti će još, ali pazi s tim, da? Ne za svaki dan. Praznici, rođendani, Nova Godina; ostaviš to posebnim da se ne navikne. Tvoj je zauvijek, obećavam ti."

"Kako ti to, dođavola, znaš?"

"Osam mjeseci snijega u Irkutsku. Puno naučiš tokom tih dugih, mračnih noći uz vatru."

"Nije samo jebanje, sve je," rekla je Gaby. "Ovdje sam dva mjeseca i želim da se nešto dogodi. Nešto stvarno: ne izvještaj o tome, ili priopćenje za tisak, čak ni netko tko je to sam iskusio. Prava stvar. Hoću vidjeti Chagu, Oksana, to je sve. Iskačem iz kože od frustracije. Želim da se nešto dogodi."

"Mislim da će tvoja molitva biti uslišena, Gaby. Nešto se događa. Punili su zrakoplove gorivom cijeli dan. Nešto dolazi, veoma skoro, osjećam. Ne znam što; neće nam reći prije brifinga pred let, ali zbog onog što sam, ja mogu osjetiti stvari koje drugi ne mogu."

Oksana je dotaknula kožni amulet na vrpci oko svog vrata. "Promjena dolazi. Bit će kiše do ujutro. Mogu je namirisati. Moj djed je imao glasovit nos za vrijeme. Ja sam ga naslijedila."

Šetale su pod krilima zdepastog, barbarskog malog mlažnjaka: T-rep, dvije velike turbomlaznice postavljene iznad krila. Bio je to isti zrakoplov kao i onaj na slici na Oksaninoj izblijedjeloj majici bez rukava. Dva crna vojnika došla su iza nosa zrakoplova. Prepoznali su Oksanu i klimnuli glavama ne zaustavljajući Gaby. Nosili su svoje automatsko oružje onom brutalnom lakoćom jedinstvenom za afričke vojnike, kao da su to vreće povrća. Oksana je s ljubavlju naslonila ruku na trup zrakoplova. "Ovaj je moj. Nije lijep, ali ga volim. Uradit će sve, ići bilo gdje za mene. Dobar kao bilo koji muškarac. Bolji,

možda. Ne treba mu Serbski Jeb da mi ostane vjeran."

Jedna riječ bila je ćirilicom nasprejana pod vjetrobranom cockpita. "Što to piše?"

"Je njeno ime. *Dostoinstvo.* Znači 'dostojanstvo'. Dođi, ja ti pokažem nešto." Oksana je otvorila vrata. Stube su se rasklopile, pokrenute njenim otiskom dlana. Gaby ju je slijedila gore u cockpit.

Oksana je sklonila katalog za poštansko naručivanje jedne kalifornijske New Age trgovine sa praznog kopilotskog sjedala. Letna kabina *Dostoinstvoa* bila je posveta šamanizmu s kreditnom karticom. Kožne vrećice poput suncem sasušenih skrotuma visile su na vjetrobranu. Staklo poklopca bilo je prugasto oslikano bojom za staklo da predstavlja prizore Stabla Predaka. Minijaturne ikone gledale su s praznih mjesta između obilja stropnih prekidača onom blaženom nezainteresiranošću koja je odlika pravoslavnih svetaca. Kolor fotokopije mandala bile su zalijepljene na stražnji dio vrata kabine; kristali različitih boja i duhovnih svojstava bili su smješteni u nišama na komandnoj ploči. Izbijeljene lubanje Oksaninih totemskih životinja bile su zalijepljene duž gornjeg ruba glavne konzole, koja je bila poprskana zelenim autolakom koji se gulio pod djelimičnom presurizacijom. Zvončići su blistali i zveckali na propuhu iz otvora klimatizacije; kaciga za virtualnu stvarnost bila je urešena naslikanim rogovima irvasa.

"Je kao eksplozija u dućanu magije, ali ja je volim," rekla je Oksana. "Ona me vodi visoko, na mjesta duhova, i skuplja moć visokih mjesta na svoja krila da je ja mogu donijeti natrag na zemlju. Nemoj se smijati, Gaby. Ti to ne osjećaš, ti nemaš moć u svojim genima."

Ne smijem se, pomislila je Gaby. Ovo je najstvarnija stvar koja uopće postoji. Ovo je stvar koja čini da toliko poželiš uraditi ono što želiš, da bi umro ako to ne uradiš. Ali ne možeš je dotaći ili držati jer, onog trena kad počneš misliti o tome što ona jest, okrećeš se od stvari koja to pravi i ubijaš je. Možeš je naći kad je ne tražiš, možeš je vidjeti samo kad skreneš pogled od nje. To je čisto biće. *Dhyana.* Ona obitava u cockpitu An72F na dvadeset tisuća stopa isto tako udobno kao i u lepezastim navojima informacija i videa u kompleksnom multimedijskom prikazu vijesti, ali doći će samo kao nepozvan gost.

Oksana je gurnula ruku u manipulatorsku rukavicu, pokrenula je u imaginarnom letu i pokazala kroz prozor na zrakoplov koji je stajao naspram *Dostoinstvoa.* Nije bio nalik bilo kom drugom na Weelson Airfieldu: dug, nizak, uzak, gadan, krila zabačenih unatrag, nosa dignutog prema zvijezdama. Činilo se da ubada noć.

"Je prelijep, ne? Prelijepa ptica," rekla je Oksana. "Tupoljev 161.

Stari sovjetski Blackjack bombarder u varijanti mlažnjaka za izvršne rukovoditelje. Prioritetni transporter UNECTA-e. Dogorijevajuće Kuznjecov turbomlaznice; ide 2.2 Macha na petnaest tisuća metara. Pokretna krila. Vodi te bilo gdje u svijetu. Naravno, ne puštaju Oksanu da leti na tome. Samo za muškarce. Velika macho stvar. Penis s krilima. Ali jednog dana, jednog dana, Oksana Mihajlovna bit će u kapetanskom sjedalu tamo gore. Moja ambicija, Gaby. Vidiš? Obje jadne nesretne frustrirane ženske. Ti Chagom, ja velikim nadzvučnim pimpekom. Ali, kad budemo sretne, nemojmo zaboraviti ovo, Gaby. Kad budemo imale snove, i muškarce, ne dajmo da dođu između nas, ne? Muškarci dođu, muškarci odu, prijateljstvo traje." Ispružila je ruke. Dirnuta Sibirkinom iskrenom zbrkanošću, Gaby ih je stisnula svojim rukama. "Kad god hoćeš, kad god ti treba, bilo kad, bit ću tu. Kad on ode - jer svi oni odu, na kraju - ti dođi meni. Ja neću otići."

Zatvorile su *Dostoinstvo* za sobom i vratile se u Elephant Bar; Sibirci su pjevali pjesme iz mjuzikala: "Palčića", u zapanjujućem suglasju. Nisu još bili pijani. Svi su imali malene zujeće pumpe pod kožom ruku.

13

Kiša je probudila Gaby deset sekundi prije nego što ju je njen PDU na stoliću pokraj kreveta pozvao, što je bilo deset sekundi prije nego što je gđa Kivebulaya zakucala i ušla s loncem izuzetno jake crne kave.

"Imate deset minuta da popijete ovo i odjenete se prije nego što Jake Aarons stigne ovamo," rekla je. "Mislim da bi vam poslije prošle noći mogla biti potrebna."

Gaby je stisnula oči pred bijelom agonijom svjetiljke pokraj kreveta. Osjećala se vrtoglavo, dehidrirano, grozničavo.

"Koliko je sati?"

"Četvrt poslije četiri."

Četvrt poslije *četiri*! Jake *Aarons*! Deset *minuta*!

"Sve novinske agencije se mobiliziraju," rekla je gđa Kivebulaya. "Nešto se događa, ne znam što. Imate taman dovoljno vremena za ovo popiti, staviti nekakvo lice na sebe i krenuti, dušo moja."

Kiša je bila tako jaka da je Gaby bila skroz promočena prelazeći par metara između hotelskog ulaza i SkyNetovog Landcruisera. Tek kad je zakopčala svoj sigurnosni pojas i Jake Aarons krenuo, zapitala

se kako je gđa Kivebulaya znala da se nešto važno dešava prije novinskih agencija.

"Bazdiš kao pivovara Tusker," rekao je Jake Aarons. Imao je isto toliko upozorenja kao i Gaby ali je bio elegantan, obrijan, uredan, profesionalan. Gaby je pretpostavljala da se kamere u glavi nikad ne isključuju u njegovom životu.

Samo su se novinske agencije i vojska kretali po gradu tog jutra. Gaby nikad nije vidjela toliko vojske. Cijele divizije bile su u pokretu, valjajući se dugim, sporim konvojima od četrdeset do pedeset vozila kroz opustjele ulice. Vojni policajci u mokrim bijelim UN kabanicama zadržavali su civile na križanjima da kamioni prođu. Izgledali su neobično nestvarno, poput vodenastih bijelih utvara, viđeni iz topline i sjaja instrumenata u Landcruiseru. Autoput Uhuru bio je krcat oklopnim transporterima. Nešto se pokvarilo gore kod željezničkog mosta. Jake Aarons nasmiješio se promočenim plavim kacigama koji su mu mahali crvenim svjetiljkama da stane i skrenuo terencem na travnjak između traka. Velike gume za sve terene sažvakale su općinske cvjetnjake i travu u crveno blato.

"Dobili smo jednog živog. Biološki paket. Spustio se prije otprilike četiri sata u Nacionalni park Nyandarua."

"Isuse, Jake..."

"Pratili su ga već danima, izgleda. Znali točno gdje će se spustiti, ali oni kopilani tamo," klimnuo je u smjeru centra Kenyatta, "nisu htjeli da tisak sazna dok ne osiguraju područje. Naravno, ništa se ne makne u ovoj varoši a da mi ne čujemo za to pa smo, čim su se vozila počela micati, postali sumnjičavi i morali su objaviti. Da su nam rekli prije događaja, bila bi to najveća priča poslije Uskrsnuća, ali daju nam besplatni let do tamo, pa je nepristojno zanovijetati."

Gaby se sjetila Oksaninog predosjećaja i jakog vonja kerozina. Jake je uletio u *keepie-leftie* kod Nacionalnog sportskog stadiona s osamdeset na sat. Gaby je osjetila da stražnji kraj počinje proklizavati i pridržala se rukom.

"Promašio je Mount Kenyju za dlaku i spustio se malo zapadno od Treetopsa. Nyeri je sjeban. Zato se ne možeš kretati od vojske. UN mobiliziraju sve što imaju za masovnu evakuaciju. Nikad neće uspjeti, ovo nije okupljanje par tisuća Wa-Chagga uzgajivača banana u izbjegličke logore. Tamo gore je jedan od najgušće naseljenih dijelova Kenije. Na kraju, čemu se truditi? Ono na što se to svodi je da se velikim članicama s moći veta ne sviđa pomisao da se Prvi kontakt s tuđincima nalazi u rukama onih koje smatraju gomilom vražjih divljaka. Kad Pero Tuđinac išeta iz Chage, oni hoće da prvi čovjek

kojeg sretne bude veliki prelijepi plavokosi SAD arijevac ili ruski marinac s jako velikom puškom. Kenijskim političarima je preko glave da ih omalovažavaju kao južnjačke robove i žele da se istraživački kapaciteti UNECTA-e usmjere na ljudsku interakciju s Chagom. Tvoja stvar s Wertherom dala im je streljivo - tamo vani nije automatska osuda na smrt."

Sad su ostavili vojnu mašineriju iza sebe. Jedina vozila na putu bili su agencijski terenci, koji su jurili avenijom prskajući naokolo. S obje strane zaselci su se prostirali u mraku pod proljetnom kišom.

"Nairobi je mrtav," rekla je Gaby, brzo se trijezneći.

"Samo je četrdeset kilometara odavde na sjever. Koliko je to, tri, četiri godine? Događaj Nyandarua i Chaga na Kilimandžaru uhvatili su grad u klješta."

Kola su bila nagomilana po dvadeset u redu na ulazu u zračnu luku dok su plave kacige provjeravale akreditacije. Bijeli vojnik čija je glava bila izbrijana na milimetar do kosti mahnuo je SkyNetovom Landcruiseru da prođe. Kiša je padala u pravilnoj dijagonali kroz natrijsko svjetlo reflektora. Osoblje u UN bijelom s bilježnicama trčalo je okolo pokušavajući naći vlasnike vozila koja su bila napuštena na rubu piste. CBS. STAR. Tass. UPI. To su bila imena na terencima. Jake se vozio rubnim putem dok nije vidio SkyNetove znakove. Jedna plava beretka pokušao ga je potjerati dalje.

"Odjebi," rekao je on pod grmljavinom uzlijećućeg mlažnjaka, ljubazno se smiješeći.

Svi iz SkyNet Istočnoafričkog bili su okupljeni oko otvorenih stražnjih vrata T.P.-ovog Landcruisera odakle je on pokušavao usmjeriti strategiju. Gaby je kimnula Tembou, koji je pričvršćavao velkro-traku na svom vodootpornom štitniku za kameru. Faraway, koji je mogao vidjeti preko bilo kakve gomile, mahnuo joj je. Abigail Santini uhvatila je Gabyn pogled i politički se nasmiješila. Antonovi su prolazili polako, dobacujući zamahe zvuka i kapljica iz svojih Koanda-efekt motora. Gaby nikad nije čula nešto toliko glasno.

"Dobro, svi smo ovdje," zaurlao je T.P. "Jake, sa mnom i kamermanskim timom. Svi drugi, znate što radite. Kad se spustimo, bit će prijevoza koji će nas dočekati. Za ime Krista ne razdvajajte se. Što ćete uraditi?"

Ritualni odgovor bio je izgubljen u vrisku velikog Tupoljeva koji se dizao u kišu. Žene u mokrim borbenim odorama i s plavim beretkama već su usmjeravale neengleske dopisnike i njihove kamermanske timove prema Antonovu koji je čekao. Turbomlaznice su proradile. Gaby je gurnula mokru kosu s očiju.

"T.P! Što je sa mnom?"

Nije mogao izgledati iznenađenije ni da mu se njegov auto obratio.

"Isuse. Gaby. Da. Važan posao za napraviti. Pored prolaska *Tolkiena,* sazvana je konferencija za tisak dolje u regionalnom stožeru u Kajiadu. Jake je to trebao pokrivati, ali s ovim što je ispalo, morat će to biti netko od on-lineova. Ti i Ute uzmite jedan auto i pokrijte mi to, u redu? Ured će me spojiti s Nyerijem ako bude ičeg svemirotresnog. Oslanjam se na tebe, Gaby. Što ja radim?"

Abigail Santini je domahivala sa putničkih vrata zrakoplova. Oba motora bila su u punoj brzini, pilot je provjeravao zakrilca.

"Ne vodiš me."

"Netko mora paziti na dućan. Veliku stvar ti povjeravam, Gaby. Što je to?"

"Jebi se, T.P. Costello!" viknula je ali je riječi zbrisao zrakoplov u prolazu. "Ovo nije pošteno."

On se okrenuo na pol puta do zrakoplova da mahne pa-pa.

"Ovo nije jebeno pošteno!"

Vrata su se zatvorila za njim. Antonov se pomaknuo sa svog mjesta. Pod prozorom cockpita bila su ispisana ćirilična slova. *Dostojanstvo.* Udar zraka nanio je Gaby kosu na lice, prilijepio joj mokru odjeću uz tijelo.

"Dužan si mi za ovo, Costello."

Gledala je kako Oksana skreće Antonovom na glavnu pistu. Zrakoplov se digao veoma brzo, veoma naglo, poput skakača u vis. Gledala ga je kako se penje dok njegova svjetla nisu nestala u kišnim oblacima, a onda se vratila do terenca i shvatila da nema pojma kako će se vratiti kući.

14

Milijardu i četvrt kilometara daleko, jedan glas je zašaptao i nešto se probudilo u život. Mogli biste to nazvati anđelom i ne biste mnogo pogriješili. Bilo je veoma malo, prozračno. Imalo je zlatna krila. Letjelo je kroz beskrajnu tamu. Imalo je krhku ljepotu, ali je bilo jako; došlo je daleko, letjelo brzo. Poput anđela Jehovinih, njegova jedina misao bila je da sluša svog gospodara. Kao i oni, i ono je bilo glasnik.

Prije šest godina, jedan glas dao mu je misiju i poslao ga dugim, zakrivljenim kursom. Glas je ponovo progovorio i uspavao ga. U snu je

letjelo i dalje, u veliku tamu. Sad je došlo toliko daleko da je glasu trebalo više od sat vremena da stigne do njega.

NASA-ina svemirska sonda *Tolkien* probudila se i pripremila za svoj zadatak. Njena poslušnost nije bila umanjena dugim letom i snom. Nosači kamera bili su pomaknuti, leće usmjerene na objekt proučavanja. Solarna krila od zgužvanog zlata raširila su se, mada su tako daleko od sunca ona mogla samo dopuniti nuklearne baterije. Čahure za izvlačenje izvukle su se iz spremnika; paketi eksperimenata su pripremljeni. Dvadeset različitih čula usmjereno je na još nevidljiv cilj. Komunikacijske antene za usku zraku potražile su udaljenu blistavu točkicu Zemlje.

Poput anđela, ni robot nije imao znatiželju ni volju. Nije mu odvlačila pažnju titanska ljepota Saturna. Šareni prstenovi i upečatljivi opalni kovitlaci plinskih oluja velikih kao kontinenti nisu mu mogli skrenuti pažnju s dužnosti. Prolet pored Japeta mora se dobro obaviti od prve. Nebeska mehanika dopuštala je jedan i samo jedan pokušaj.

Letio je daleko, letio je brzo, ali Događaji su ga prestigli. Prvo Događaj Hyperion, za koji je nova letjelica angažirana i poslata šest mjeseci iza *Tolkiena.* Orbitalna mehanika bila joj je manje sklona; relativni položaji planeta od čijih se gravitacija odbijala poput biljarske kugle od milijardu dolara značili su da će stići u Procjep Hyperion dvije godine nakon što *Tolkien* obiđe Saturn i padne u veliku tamu. I ona je preteknuta; Događaj Kilimandžaro je zasjenio obje svemirske misije. Nema potrebe da se prelazi sunčev sistem za desetminutni pogled na tajanstveno i tuđinsko. Tajanstveno i tuđinsko približavalo se preko ravnica Afrike i selvi Južne Amerike i prašuma Indonezijskog arhipelaga brzinom od pedeset metara na dan.

Na dva sata od Japeta *Tolkien je* započeo daljinsku izradu karata. Analitičari su proučavali slike koje su izbacivali njihovi kolor štampači, ali crni mjesec je skrivao svoje tajne. Znanstvenici NASA-e čekali su šest godina. Još nekoliko sati nije značilo ništa. Naučiš se strpljenju u svemirskoj znanosti. Bit će boljih kasnije. Perilun će dovesti *Tolkiena* na pet stotina kilometara od površine satelita relativnom brzinom od šezdeset kilometara u sekundi. Detalji su se počeli vidjeti u T-3600. Povratno raštrkavanje od Saturna i svjetlo sunca koje je bilo toliko daleko da je bilo tek blistava zvijezda pokazivalo je da vidljiva površina ima veoma kompleksnu, skoro fraktalnu strukturu. U T-2000 infracrvene kamere dale su svoje prve toplinske karte sučeljene hemisfere. Kao što će netko duhovit prokomentirati, infracrveni profil Japeta nije se mogao razlikovati od pizze s feferonima. Lokalizirane vruće točke plivale su na moru polutekuće materije kore prekrivene mrežom hladnijeg neidentificiranog materijala. Raštrkane po temperaturnom krajobrazu

bile su male, tvrde, okrugle koncentracije hladnoće. Poput crnih maslina.

Kakvo god značenje tih struktura bilo, Japet je bio dobrih šezdeset Kelvina topliji nego što bi trebao biti.

Kamere visoke rezolucije su u T-500 pokazale nove misterije. CCD snimci izlazili su iz poboljšanja slike, red po red. Znanstvenici su gledali. Vidjeli su kanjone deset kilometara duboke, pune tekućine koja nije nikako mogla ostati u tom stanju u okruženju poput Japetovog. Vidjeli su obsidijanske atole koji su dizali prstenaste zidove tisuće metara nad površinu mjeseca. Vidjeli su kako iz tih atola izbijaju crna vlakna duga stotinama metara. Vidjeli su mrežu crnih pipaka kako polako puzi po granuliranoj crnoj površini. Vidjeli su crne cvjetove velike poput gradova kako polako pupaju. Vidjeli su kako se glatke crne površine otvaraju poput rana i stvari za koje u jeziku nema imena rastu iz njih. Vidjeli su crne meduze velike poput tihooceanskih država kako se dižu iz vrućih točki u pramenove dušične atmosfere. Vidjeli su polagane valove kako prelaze oceane nemirnih crnih ljuski. Vidjeli su stupove poput nebodera kako se guraju od zakorene površine i razvijaju u buket crnog perja. Vidjeli su kako crno perje treperi na vjetru koji nije mogao postojati, i okreće se prema dalekom, nevidljivom razumu *Tolkiena.* Crno. Sve crno.

Nisu to mogli shvatiti, ali znali su što su to vidjeli. Znali su gdje su to prije vidjeli, ali se nisu usuđivali reći.

U T-0 *Tolkien* je ispustio svoje površinske udarne sonde. Dok su Bilbo, Frodo i Sam padali prema Japetu, *Tolkien* se okrenuo oko svoje osi i izrešetao satelit lepezom jednokratnih rentgenskih lasera. Spektralni analizatori očitali su svjetlo s ranjenog mjeseca dok su atmosferski, gravitacijski i elektromagnetski podaci stizali od površinskih sondi veličine topničkih projektila. Tada je *Tolkien* ušao u okultaciju iza mjeseca i bujica informacija je privremeno zaustavljena. U T-240 sonda je izišla iz radijske sjene i počela nabijati bitove potpunih informacija zemaljskoj kompjutorskoj vezi dok joj je još bilo struje u baterijama. Vrijeme transmisije bilo je dvadeset devet sati, sedam minuta.

Na trećem planetu od sunca, *Tolkienovi* gospodari prosijavali su i analizirali i tumačili informacije sa Saturna i pitali se da li da kažu čovječanstvu ono što je čovječanstvo već pogodilo. Tvar, crna tvar koja je prekrivala Japet. Bila je to Chaga.

Tada je glas progovorio posljednji put i *Tolkien* je zašutio kad ga je Saturnova gravitacija zavrtjela kao čigru i odbacila iz sunčevog sistema. Dobri i vjerni anđeo padao je brže od bilo koje ljudskom rukom napravljene stvari prema grozdovima galaksija u Djevici. Do

vremena kad osjeti privlačenje nekog drugog gravitacijskog polja, zemlja će biti sterilni pepeo pritisnut uz natečeno crveno sunce. Bilo koji glas koji probudi *Tolkiena* iz njegovog Velikog sna neće biti ljudski.

15

Sunce je bilo visoko. Dan je bio vruć i vedar. Nebo je bilo bez oblaka, intenzivno vruće plavetnilo koje zbunjuje osjećaj za udaljenost. Kiša je prošla na vrući suhi sjever. Stalni vjetar isušio je vlagu kratkotrajnih kiša i vratio zemlju u prašinu. Danas, kao i svaki dan, put je bio krcat izbjeglicama. Pedeset tisuća ljudi kretalo se njime, cijela plemena išla su na sjever brzinom Nissan kamioneta, ili stočnog kamiona, ili magareće zaprege, ili svojih vlastitih otvrdlih, bosih nogu. Neki su gonili izmršavjele krave štapovima. Neki su pokušavali zadržati svoje koze da ne odlutaju pod kotače. Oguljene olupine vozila pocrnjelih od vatre, napuštenih kad su se pokvarila ili im je jednostavno nestalo goriva, bile su razbacane po rubovima. Put za Kaijado bio je osamdesetokilometarski auto-otpad. Grupe mršavih, visokih mladića u majicama s reklamom gnojiva pljačkale su olupine. Ono malo što je ostalo gomilali su otraga na jedva manje olupane kamionete. Tamne točkice u izmaglici od vreline koja je treperila po otvorenoj zemlji iza puta bile su izbjeglice koje su krenule preko terena prema autoputu. Visok, uzan pramen prašine bio je vozilo. Širok nizak pramen bio je stoka. Nikakav pramen bili su ljudi na nogama sa cijelom svojom imovinom umotanom u madrace koje su nosili na glavama.

Bijeli vojni terenci sa čijih su antena živo lepršale zvijezde i pruge jurili su što su brže mogli putem. Nije ih bilo briga za druge korisnike puta, na nogama ili kopitima ili kotačima. Bacali su prašinu svog prolaska jednako na sve. Svakih par kilometara jedan oklopni transporter bio je zaustavljen na rubu puta. Plave kacige s RayBankama gledale su nemarno na redove izbjeglica i naslanjale gole ruke na svoja užasavajuće moćna oružja. Daleko manje česte bile su stanice za pomoć UNHCR-a: par Landrovera i platnena nadstrešnica pod kojom su vas starci s velikim očima i velikim zubima gledali u lice i ćelave prašnjave bebe petljale po majčinim uvelim dojkama. Da im kažete da su ljudi poslali strojeve na mjesece Saturna oni bi se bolno nasmijali i pljesnuli svoja mršava bedra.

Bio je to lijep i prekrasan dan, i Gaby McAslan vozila se putem na jug do Kaijadoa. Ute Bonhorst bila je pokraj nje. Krov je bio spušten i radio uključen. Na radiju je pušten zapadni rock klasik, što se ponekad

događalo između afričke glazbe. Dvije žene pjevale su uz njega. Glazba i veliki skupocjeni auto izolirali su ih od epske bijede na putu. Gabyna profesija nije bila na glasu po suosjećajnosti, i Afrika ju je počela brutalizirati.

Iza Isinyae, grupa mladića stajala je pored puta okupljena oko mrtvog lava.

Kaijado je izrastao na križanju puta na jug prema Tanzaniji sa željezničkom prugom do sodnih ravnica kod jezera Magadi. John Wayne visoko u sedlu osjetio bi se kao kod kuće; zbog njegovog ravničarskog duha, i zbog njegove nonšalantne arhitekture. Gradske trgovine i uredi bili su postavljeni iza drvenih nogostupa koji su slijedili nagib glavne ulice dugim plitkim nizom stuba. U Masai dućanima na vrhu grada mogle su se kupiti sve stvari potrebne ljudskim bićima, i mnoge koje to nisu. Nekoliko Masaija još se moglo naći kako se zadržavaju na verandi; visoki i lijepi i sotonski arogantni. Svako koplje koje su nosili koštalo je jednog lava života. Vruć vjetar s ravnica podizao je njihove smeđe odore oko njih, ogoljujući njihova vitka bedra, guzove i genitalije. Takav je bio njihov ponos da ih nije bilo briga. Na dnu brijega bio je tranzitni logor. Nije bilo naselja u južnoj Keniji koje nije imalo pridružen tranzitni logor poput mutiranog sijamskog blizanca. Kajiadov je bio manji od većine, i smanjivao se svakodnevno. Chaga je bila previše blizu. I građani i ljudi iz logora uskoro će ostati bez svojine. Bogatiji zemljoposjednici i profesionalci već su se iselili. Svaki dan bi neka trgovina zakovala daskama prozore ili spustila rolete, da se nikad više ne otvori. Prošli tjedan je jedini bankomat u Kajiadu bio istrgnut iz zida Nacionalne banke konopom pričvršćenim na jedan Peugeot matatu. Nije više bilo dovoljno policajaca da istraže taj zločin.

UNECTA je bila jedini posao u gradu koji je bio uspješan. Neko vrijeme; tada će i ona staviti daske i rolete i otići kao i svi ostali, i ostaviti Kajiado Chagi koja puzi preko tračnica i uzbrdo glavnom ulicom i kroz vrata Masai dućana. Do tad, Južni regionalni stožer Kajiado bio je istureni položaj administrativnog ogranka UNECTA, koordinirajući pokretne baze smještene na četiri glavne točke oko Kilimandžara.

Za razliku od grada Kaijada, regionalni stožer bio je smišljen da bude napušten. Arhitektura je varirala teme montažnih sklopova, kupola na napuhavanje i sveprisutne kenijske pepelne opeke. Rastezao se. Zemlja je jeftina kad će ti biti oduzeta. Vojska je sagradila veliku, skupocjenu bazu; bio je tu i dobro opremljeni mali aerodrom i servisni pogoni za terensku opremu istraživačkog odjela, od Chaga-otpornih kamera do traktorskih jedinica koje su nosile pokretne laboratorije.

Stražar na žičanoj ogradi provjerio je identitete Gaby i Ute na mobilnom PDU-u i poslao ih na drugu stranu jedine zgrade u Kajiadu koja je bila viša od jednog kata: masivnog petnaestmetarskog bloka bez prozora označenog kao Jedinica 12. Bio je to objekt stanovitog značaja; bio je obojen sivomaslinasto i okružen harmonikama bodljikave žice. Sala za konferencije Kajiado centra bila je nekorišteno gradsko kino. Još uvijek su visjeli plakati za zadnju predstavu, dvostruki program *Deset zapovjedi* i Jackieja Chana u *Uličnoj tući u starom Shanghaiju.* Unutrašnjost je bila žestoko crvena što je, uz zakrivljen krov i zidove, podsjetilo Gaby na otvorena usta. Bilo je progoretina od cigareta na preklopnim sjedalima. Većina redova je već bila ispunjena. Gaby je poznavala dovoljno lica da ih sve prepozna kao mlađe suradnike. Veliki igrači bili su gore u Nyandarui, ubacujući svoja lica na blijedoplavi ekran.

Veliki UNECT*Afrique* simbol rogova i planine visio je tamo gdje je Charlton Heston nekad dizao kamene tablice. Na pozornici pod njim bio je dug stol s tri stolice, tri bilježnice s olovkama, tri boce vode s čašama okrenutim na njih i dvadeset mikrofona ljepljivom trakom pričvršćenih za rub stola.

Troje ljudi ušlo je sa strane i sjelo. Žamor u kinu je prestao. S lijeve strane sjedila je žena mediteranskog tipa u elegantnom kostimu koji će se vrlo brzo natopiti znojem i izgužvati u zagušujućoj vrelini kina. Zdesna je sjedio reda-radi-uključen Kenijac, koji je toga bio svjestan, i iskazivao svojim dosađujućim, nezainteresiranim načinom na koji se poigravao s bilježnicom i olovkom, da jebo mater ako će on odgovarati na bilo kakva pitanja *wazungua.* U sredini je sjedio muškarac koji je dotrčao do Gaby McAslan kod bankomata na Latema Roadu, poljubio je u usta i time je spasio da joj prijevarom ne izvuku pet stotina šilinga na njen prvi dan u Nairobiju.

"Onaj u sredini, tko je on?" prošaputala je Gaby.

"Dr. Shepard," odgovorila je Ute Bonhorst. "Ravnatelj Istraživanja u Tsavo Zapadu."

Gaby je naslonila bradu na naslon praznog sjedala ispred sebe i pažljivo gledala kako taj čovjek sipa sebi čašu vode, otpija gutljaj, i gleda svoje suradnike.

"OK, ako su svi ovdje, počet ćemo," rekao je. Sjetila se jimmystewartovskog srednjeameričkog naglaska. Sjetila se blistavih plavih očiju. "Bit će kasnije priopćenja za tisak otraga, s punim tehničkim specifikacijama. Mogu li me svi čuti kako treba? Otraga?" Ute Bonhorst digla je na rame kamkorder U-formata sa SkyNetovim znakom sa strane. Gaby je provjerila razine baterija na svom snimaču diskova. "Drago mi je što vas vidim u tolikom broju. Tipično, bili smo

nadmašeni Chagom koja je odlučila napraviti senzaciju gore u Nyeriju. A sonda *Tolkien* dala nam je mnogo više nego što smo bili spremni prihvatiti. Pa, hvala vam što ste došli vidjeti sporednu predstavu." Začuo se žamor uljudnog smijeha. Predstavio je sebe i ljude s obje strane. Oni su nakratko progovorili. Onda je Dr. Shepard ocrtao bit te tiskovne konferencije.

Svaka od četiri Chaga Watch baze ispunjavala je drugačiju svrhu. 01 Tukai, dvadeset kilometara jugoistočno, specijalizirao se za taksonomiju i klasifikaciju. Tinga Tinga, koja se povlačila pedeset metara na dan preko ravnica Engaruka prema Ngorongorou, pokušavala je raspetljati gordijski čvor Chagine simbiotske ekologije. Južno od planine, baza Moshi kretala se preko velikog praznog Lossogonoi platoa i proučavala klimatske i environmentalne učinke tuđinske biosfere na Istočnu Afriku, i istočnoafričke prilagodbe njoj. A Tsavo Zapad puzao je kroz veliki rezervat divljači po kojem je dobio ime prema krhkom putu i pruzi Nairobi-Mombasa i zalazio u staničnu i molekularnu biologiju. Tamo je otkriće postignuto, dolje među atomima u zemlji kvantne neizvjesnosti.

Postojao je most između zemaljskog i Chaga-života. Bila je to kemija ugljikovog atoma, ali Chaga nije sagrađena na lancima i rešetkama zemaljskih ugljičnih oblika. Njena konstrukcija bila je šezdesetatomska sfera buckminsterfullerenske molekule; njena organska kemija bila je trodimenzionalna arhitektura kupola, lukova, potporanja, tunela i rešetkastih kostura.

"Molekule su beskrajno kompliciranе, stotine atoma dugačke," rekao je Dr. Shepard, mašući crvenom točkicom svog laserskog pokazivača preko platna gdje su se žičane sfere odbijale jedna od druge i složene molekularne iznutrice ispreplitale i micale.

Kladim se da je to jedino odijelo koje ima, mislila je Gaby.

"Spojeni u šuplje cilindre, oni postaju u osnovi strojevi za procesiranje atoma. Molekularne tvornice. To je mehanizam kojim Chaga apsorbira i transmutira zemaljski ugljik - u biljnom obliku, većinom, ali kao što svi znate, nije gadljiva na poneki sočni kompleksni ugljikohidrat ili polimer. Fullerenski crvi razbijaju kemijske veze zemaljskih organskih satojaka u ekvivalent kratkih peptidnih lanaca - analogije naginju biološkima, iz očitih razloga. Govorimo, u jednom smislu, o obliku života u manjoj razmjeri od osnovnih jedinica zemaljske biologije; svaka od tih pametnih molekula je ekvivalent jedne stanice. Fullerenske molekule propuštaju razbijene zemaljske molekule kroz svoja crijeva, u nedostatku boljeg izraza, u tom procesu dodajući nove atome, prerađujući molekularne veze; gradeći kopije sebe, utiskujući im informacije. U jednom smislu, to je

neka vrst tuđinske DNK, koja prerađuje osnovne aminokiseline i neorganske sastojke u pseudoproteine Chagine biokemije.

U osnovi, Chaga je jedna u materinu buckyloptna džungla."

Gaby je to zapisala na ruku. Dr Shepard je sjeo. Žena mediteranskog izgleda je ustala. Imala je francuski naglasak. Gaby nije čula ni riječ onoga što je njime rekla. Promatrala je način na koji Dr. Shepard otpija svoju vodu i gleda nokte i črčka po svojoj bilježnici i savija komadiće papira u origami žabe i lepetajuće ptice. Promatrala ga je kako razgleda lica u publici. Njegove paulnewmanovske plave oči na tren su srele njen pogled i prošle.

Ne poznaješ me, ali ja znam tebe, mislila je Gaby McAslan.

Nakon što je reda-radi Kenijac rekao svojih nekoliko riječi, Dr. Shepard je pitao ima li pitanja. Gaby je bila prva na nogama.

"OK, otraga, riđokosa žena sa zanimljivom majicom."

"Gaby McAslan, SkyNet on-line." Ah, možda me sad prepoznaješ, ili se barem pitaš odakle sam ti poznata, ali nisi siguran. "Po onom što sam ja razumjela o fullerenima, oni su prevladavajući molekularni oblik ugljika u ugljikohidratnim oblacima dubokog svemira. Ima li ta astronomska činjenica bilo kakve veze s onim što nam je *Tolkien* pokazao na Japetu?"

Ukoliko ti lice ne pomogne da se sjetiš, hoće li glas, naglasak? Nije znala zašto je toliko bitno da se on sjeti. Ali žarko je željela ostaviti utisak na njega.

"Još od Događaja Kilimandžaro, spekulativnim vezama povezivani su Chaga i Okultacija Japeta. Možda je bilo šokantno vidjeti prizore koji su stigli s *Tolkiena,* ali, barem znanstvenim krugovima, to nije predstavljalo iznenađenje. Ono što su naša istraživanja dokazala je da se srećemo s veoma prilagodljivim i uspješnim organizmom, koji može, zahvaljujući svojoj sposobnosti da konstruira molekule, stvoriti ekološku nišu za sebe bilo gdje kad nađe sirovine. Fullerenski crvi su kvazistabilni i mogu brzo promijeniti molekularnu strukturu. Rečeno ne-tehničkim jezikom, mogu sebe reprogramirati da se mijenjaju sa svojom okolinom. Tako da, teorijski, nema prepreka da oni ne evoluiraju oblik koji može kolonizirati Saturnove mjesece, ili, ukoliko se mogu prilagoditi toliko neprijateljskoj okolini, bilo gdje u univerzumu, što se toga tiče."

"Znači Chaga nije nastala u Saturnovom sistemu?" pitala je Gaby, pretičući desetak podignutih ruku time što nije sjela dok je Dr. Shepard odgovarao na njeno pitanje.

"Svakako ne na Japetu. I itekako bismo posumnjali i da je nastala u

i oko procjepa Hyperion. Da imamo neograničeni proračun i naš vlastiti HORUS orbiter, ili čak i svemirsku SSTO, veoma bismo voljeli poslati sondu da krišom zaviri pod oblačni sloj Titana, ne zato što je možda evoluirala tamo, već zato što ga je mogla iskoristiti kao usputnu stanicu na putu do Japeta, i konačno Zemlje. Postoje kavanske špekulacije o Saturnu; ukoliko ne na samom planetu, možda u sustavu prstenova. Taj planet izbacuje dosta energije, mada ja osobno nisam uvjeren da je to dovoljno da pokrene tako kompleksnu i energetski zahtjevnu kemiju. Neslužbeno, moja osobna teorija je da nije porijeklom iz našeg sunčevog sistema."

Novinari su bili na nogama, podignutih prstiju. Gaby je uputila još jedan udarac za kraj.

"Je li se to moglo razviti prirodnom evolucijom?"

"Pitate li me vi jesu li Chage na Japetu i Zemlji proizvod neke tuđinske inteligencije?" Njihovi pogledi su se sreli preko prepune kino-dvorane Kajiada. "Ima li tuđina u svemirskim brodovima s puno prozora?"

Nagnala ga je da se osmjehne. Bio je to znatan trijumf. On je bio jedan od onih muškaraca čiji osmijesi ih toliko potpuno izmijene da se čini da su dvojica ljudi.

"Na osnovu raspoloživih dokaza, rekao bih oklijevajuće 'ne'. Nema NLO-a koji su se spustili na travnjak Bijele kuće. Pa, to nekako ovisi o tome kad će se, i hoće li se, Chaga zaustaviti. Jeste li čuli za Von Neumannove strojeve?"

"Strojevi koji se kreću s planeta na planet praveći kopije sebe."

"Chaga bi mogla biti visokosofisticirani Von Neumannov stroj. Svemirski brodovi veličine molekula. U neku ruku, što je živa stanica do Von Neumannov stroj programiran njenom vlastitom DNK? I rekli smo ranije da se Chagine 'meme', kako ih zovemo, mogu smatrati živim molekulama. A što se tiče toga ima li upravljačke inteligencije iza nje - sad sam duboko zašao - Von Neumannovi strojevi lako mogu nadživjeti civilizaciju koja ih je proizvela. Konstruktori Chage - ako uopće postoje - mogli su izumrijeti prije milijun godina. Ali ima li razloga zašto bi naš određeni ustroj ponašanja i rješavanja problema bio jedini kriterij za 'inteligenciju'? Naša inteligencija može biti toliko specifična za nas da ne možemo prepoznati da je nešto odista tuđinsko možda 'inteligentno'. Svi mi mislimo u okvirima malih ljudi s velikim glavama i svijetlećim očima. Antropomorfni šovinizam. Možda su tuđini Chaga, ili su postali Chaga tijekom eona putovanja. A opet, kao što ste vi rekli, prvi put je postojanje fullerena zaključeno iz profila međuzvjezdanih molekularnih oblaka, pa je možda Chaga, ili bih

trebao reći Chaga-memi, fullerenski strojevi, oblik života koji se razvio u međuzvjezdanom prostoru. Ali može u pitanju biti još jedna razina šovinizma: mi pretpostavljamo da unutar bilo kojeg dovoljno kompleksnog sustava mora biti inteligencije. Tako je Bog izmišljen, pretpostavljam. Chaga može biti samo glup, plodan život, s ništa više inteligencije nego cvijeće na livadi, ili kondom pun sperme."

"Hvala vam što ste to pitali. Uživao sam u vašem pitanju. OK, Jean-Marie Duclos."

Gaby nije čula pitanje francuskog televizijskog novinara, ni bilo koje od pitanja koja su uslijedila. Imala je što je htjela od Dr. Sheparda. Nakon tiskovne konferencije, dok su ostali u redu izlazili van, uzimali svoja otisnuta tehnička priopćenja i žmirkali najarkom suncu, ona je dokaskala naprijed niz stube.

"Mogu li vas citirati za 'buckyloptnu džunglu'?"

"Ako stavite mala slova 'TM' iza toga," rekao je Dr. Shepard. "Ili je to 'R' u kružiću? Možete citirati što god hoćete. Ja više volim fullerenski strojevi."

Gaby je slegnula ramenima da kaže da to nije toliko slušno probavljivo. Dr. Shepard oklijevao je kao što ljudi oklijevaju kad trebaju reći nešto što će ih osramotiti ako nije točno.

"Vaš naglasak zvuči poznato."

"Sjeverna Irska." Stavila je mamac na udicu. "Jednom ste mi spasili guzicu." Mora se sam sjetiti. Sam se sjetio.

"Ulični prevaranti. Što je ono bilo?"

"Proganjani student koji pokušava pobjeći u Mozambik. Vas su nasadili na onaj s ruandskim izbjeglicom."

"Bože, da. A ja..."

"Poljubili ste me."

Pocrvenio je. Bila je to ugodna, staromodna stvar za vidjeti na muškarcu.

"Gaby McAslan," rekao je. "Vi radite one T konačno' stvarčice za SkyNet On-line. Svidjela mi se ona o fetišistima za biciklističke pumpe; tip dolje u Dar Es Salaamu koji je mislio da može i više i gurnuo crijevo za komprimirani zrak u guzicu i izbio si debelo crijevo kroz pupak. Uhvatili ste pravi duh Afrike u tim pričicama. Magični realizam je ovdje obično svakodnevno življenje."

"Malo sam napredovala od tih 'I konačno' stvari."

"Intervju s Peterom Wertherom. To je bio priličan pothvat."

"Hvala vam." Trenutak se ukazao. "Čujte, jako bih voljela napraviti intervju s vama; imate li nešto protiv razgovora za ručkom? Ovdje bi trebalo biti jedno mjesto gdje služe jako dobru indijsku hranu, ako nije zatvoreno."

"Nije zatvoreno. Još radi. Tipsi cafe. Nažalost, moram propustiti vašu velikodušnu ponudu; odmah nakon ovoga šalju me zrakoplovom gore u Udarnu zonu Nyandarua." Pogledao je na sat. "U stvari, upravo zadržavaju zrakoplov zbog mene. Ukoliko želite intervju, najjednostavnije je stupiti u kontakt izravno s Tsavoom Zapad." Našvrljao je jedan broj na Gabyinu ruku, odmah pored "buckyloptne džungle". "Nemojte oprati to. Bit ću gore u Nairobiju za veleposlanikovo Posijelo na Dan neovisnosti, ali ne vjerujem da ćete vi biti tamo?"

Veoma bogati, veoma lijepi, veoma glamurozni i veoma utjecajni bili su pozivani na prijem veleposlanika SAD povodom Četvrtog srpnja. Nitko niži od šefa postaje, ili glavnog dopisnika.

"Nikad se ne zna," rekla je Gaby. "Život je pun iznenađenja."

"To sam i mislio." Dr. Shepard je potrpao svoje stvari u aktovku od plastike otporne na udare i izvukao neseser ispod stola. "Usput rečeno, ako smijem reći, bila je to guzica koju je itekako vrijedilo spasiti."

16

Tipsi cafe bio je jedno od onih osvježavajućih mjesta koje nadilaze svoju reputaciju. Hrana je bila izvrsna, obilna, jeftina i poslužena nepretenciozno na plastičnim tanjurima. Sve je imalo blagi okus na drveni ugljen. Preko kozjeg sagha, leće, dva currija od povrća, chutneya i chapattija, Gaby je iz Ute Bonhorst izvukla sve što je ova znala o Dr. Shepardu.

"Ima četrdeset jednu godinu, rođen je u Lincolnu u Nebraski. Prva diploma je s Iowa Statea u molekularnoj biologiji; diplomirao je 1988., obavio doktorat na UCSB iz biofizike i spekulativne egzobiologije međuzvjezdanih oblaka. Kad je UNECTA dobila svoju UN povelju 2006., odmah je zavrbovan."

"Neću njegov *curriculum vitae,* pričaj mi o čovjeku." Gaby je zvala još dva Tuskera.

"Moraš ga zvati Shepard. Ima i ime ali ga nikad ne koristi i nitko ne zna kako glasi. Razveden je - bila je to gadna stvar, mislim - ima dva dječaka koji dolaze ostati s njim dva puta godišnje. Trenutno nije u vezi. Što ga čini najtraženijim muškarcem Istočne Afrike. Abigail

Santini pokušavala ga je uvući u svoj krevet skoro dvije godine bez ikakvog uspjeha. Misliš li se priključiti redu?"

"Interesira me, to je sve." Po pogledu kojim joj je uzvraćeno, Gaby je znala da joj Ute ne vjeruje. Nije bila sigurna vjeruje li sama sebi, ali taj Shepard se činio jedinom zbilja čvrstom osobom koju je srela u Africi. Bijelom osobom. Tembo, Faraway, gđa Kivebulaya, čak i Haran Šerif i Dr. Dan koji se znoji od straha u svom sjedalu poslovne klase; oni su bili stvarni, čvrsto ukorijenjeni u krajobrazu, bacajući tamne sjene. Afričko svjetlo bilo je prejako za bijele ljude; sjalo je kroz njih, izbjeljujući ih do blijedila i nestvarnosti. Dr. Shepard stajao je na punom svjetlu i nije bio poništen njim. Bacao je svoju sjenu na zemlju, noge su mu bile čvrsto na njoj, kao i Masaijima koji su stajali s arogantnom plemenitošću pred dućanima na vrhu grada.

Odluka je donijeta dok su čekali na križanju da dnevni vlak s kemikalijama prođe. Ispred SkyNetove Vitare bio je otvoreni kamion. Ljudi su sjedili otraga. Vidjevši bijele žene u autu s otvorenim krovom, jedan starac posegnuo je pod svoju halju i počeo masturbirati nježno, nesamosvjesno. Vlak je prošao križanje. Kamion je skrenuo lijevo, prema Nairobiju. Gaby je skrenula desno prema Chagi.

"Što to radiš?" upitala je Ute Bonhorst, začuđena.

Gaby je ubacila terenac u najveću brzinu.

"Idem vidjeti Chagu. Provela sam tri mjeseca u Nairobiju radeći s tom stvari, živeći je, jedući je, pijući je, spavajući s njom, sanjajući o njoj, i sad kad sam ovako blizu neću dopustiti da me nekoliko kilometara spriječi."

"Nemamo odobrenja."

"To neće biti problem. Vjeruj mi."

Put na jug bio je širok i prelazio je preko niskih brda područja trnovitog grmlja. Nije bilo drugih vozila. Gaby je pritisnula desnu nogu do poda i gurnula Suzuki do granice mogućnosti. Njena dugotrajna frustracija izišla je iz nje poput kolosalnog uzdaha, mjesecima dubokog, i vakuum koji je ostavila bio je ispunjen naglom vrtoglavicom koja dolazi kad ustanoviš da imaš hrabrosti i slobodu da napraviš ono što najviše želiš na svijetu. Željela je da se taj put proteže u vječnost; istodobno je jedva čekala da je dovede do odredišta.

Naletjele su na kontrolni punkt osam kilometara južno od Ilbisila. Tri svinjski ružna oklopna transportera Južnoafričkih obrambenih snaga bila su postavljena na put. Crni vojnik u plavoj kacigi sa zelenim, plavim i crnim oznakama ANC na reverima mahnuo im je da stanu.

"Dobar vam dan, dame. Možete li mi pokazati dokumente, molim vas?"

Dodao je vozačke dozvole i SkyNetove akreditacije časniku koji je sjedio za sklopivim stolom na rubu, jedući ručak. Dok je časnik proučavao dokumente, vojnik je polako hodao oko auta, gledajući trivijalne stvari na neodređeno prijeteći način, kao što već rade vojnici na punktovima koji se dosađuju.

"Mogu li pitati kamo idete?" pitao je vojnik, zamarajući se od igre neodređene prijetnje.

"O, na jug." Gaby je mahnula rukom otprilike u smjeru Tanzanije. "Želimo pogledati Chagu."

"Razgledanje?"

"Mogli biste tako reći."

Časnik je obrisao usta ubrusom s kamuflažnim uzorkom i prišao Vitari. On i vojnik izmjenili su nekoliko riječi na Xhosa jeziku.

"Mogu li vidjeti vaše odobrenje za prolaz, molim?"

Gaby je otvorila svoju torbicu i jednom rukom smotala novčanicu od tisuću šilinga na način koji ju je Faraway naučio kao najbolji za podmićivanje policije. Pružila ju je dlanom nadolje južnoafričkom časniku. On ju je pogledao i vratio natrag Gaby.

"To nije odobrenje za prolaz." Časnik je pogledao gore u nebo, a onda u Gaby. "Oprostite, ali možete li mi reći koliko je sati?"

"Imate sat na ruci," rekla je Ute.

"Časnikov je možda stao," rekla je Gaby, skidajući svoj Swatch. "Moj ide dobro, vidite?" Dodala ga je časniku.

"Doista veoma dobro." Gurnuo je Swatch u džep na košulji. "Dao bih vam jedan savjet. Zbog vaše sigurnosti, ne preporučujemo da idete dalje niz ovaj put od stupa s oznakom Mile 70." Časnik je salutirao i prekrasno se nasmiješio. Gaby je ubacila Vitaru u brzinu, mahnula i odvezla se.

"Podmitila si tog časnika." Urođeno teutonsko poštovanje za autoritet Ute Bonhorst bilo je povrijeđeno.

"Itekako jesam," rekla je Gaby McAslan, dijete naroda kojim se nije moglo vladati. Iza punkta put se spuštao u riječnu dolinu i naglo uspinjao. Na vrhu ruba doline skretao je lijevo. Auto je lako prešao brdo i okuku. I tamo je bila.

Gaby je stala pod jednim velikim baobabom. Izašla je iz auta i otišla do ruba puta gdje se zemlja spuštala u ravnice Amboseli.

Čučnula je na pete i pogledala u Chagu. Zeiss-Leica optomolekule vezane uz njene rožnjače potamnjele su.

Za vrijeme svog ljeta na zapadnoj obali Sjedinjenih Država, obišla je Veliki Kanjon. Autobus ju je iskrcao pred vratima jedne od koliba. U mračnoj unutrašnjosti pod niskim gredama pronašla je znak, sasvim mali, lak za propustiti, na kojem je pisalo: "Do kanjona". Spremna za antiklimaks, slijedila je smjer do malih vrata i našla se na samom rubu. Preko osamdeset kubnih kilometara zraka zjapilo joj je pod nogama. Stajala je, stežući ogradu, deset minuta, onijemila od zaprepaštenja.

Veliki Kanjon je zbrisao sve njene cinizme i prevazišao sva njena očekivanja.

I Chaga je učinila isto. Ništa što je vidjela ili čula ili naučila o njoj nije je moglo pripremiti za fizičku stvarnost. Bila je previše stvarna, previše velika, previše blizu.

Osjećala se kao da je na rubu oceana. Postojala je bliža obala ali udaljenije nije bilo. Za Gaby pod stablom baobaba, širila se u vječnost. Razlika između Chage i suhog područja akacije na njenom putu bila je veća od razlike između savane i prašume. Bila je to razlika između kopna i oceana, između sunca i mjeseca.

Satelitske fotografije pokazale su joj Chagu u zemljopisnim razmjerima ali nisu mogle uhvatiti osjećaj ogromnosti i neizbježnosti koji ste osjetili kad bi stali pred nju, ne gledajući dolje očima Boga, već van očima čovjeka. Iz svemira ona je bila tamno kolo suludog uzorka naslikano na karti Afrike. Od stabla baobaba na tri kilometra od terminuma, kako je crta napredovanja službeno zvana, bilo je kao da se prozor otvorio na tuđinski planet. Kad biste pošli niz ovaj greben i kroz grm trnja i prešli onu crtu, bili biste trenutno prebačeni na neko užasno mjesto galaksijama udaljeno.

Kad ste stajali njoj na putu, razumjeli ste koliko je ona potpuno tuđa svemu što ste znali. Njene boje bile su tuđe. Miješale su se i slagale jedna s drugom, ali su naprezale oko. Nije se činilo da su namijenjene da se vide osvjetljene tropskim suncem i postavljene naspram krajolika boje tla ove južne zemlje.

Njeni oblici bili su tuđi. Njen obris nikad se ne bi mogao pobrkati s krošnjama neke zemaljske šume. Nagomilavala se previsoko, preoštro, previše strmo, kao da tu vlada drugačija gravitacija. Nikakva rastuća stvar nije bila tako ravna, tako široka, tako zadebljala, tako kockasta, tako uvijena. Njen obris vrijeđao je oko. Bilo je nečeg od koraljnog grebena u njoj, i nečeg tropske prašume, i nečeg polarnog krajobraza ledenih brijegova; bilo je nečeg arhitektonskog i nečeg industrijskog,

planiranog i neograničeno kaotičnog. Chaga je bila sve to, ništa od toga, više od toga. Gaby se sjetila što je Faraway rekao one večeri pilećih želudaca na Tembovoj verandi. Nisi je mogao vidjeti, jer u njoj nije bilo ničega što bi ti mogao prepoznati. Sve što si mogao vidjeti od nje bilo je ono što te podsjećalo na ono što već znaš.

Njeni mirisi bili su tuđi: nepoznati mošusi i ketoni i estri i kompleksni lipidi; feromoni Chagine duge, polagane kopulacije sa samom sobom. Mirisala je na aromatike egzotičnije od bilo kojih iz začinskih vrtova Zanzibara. Mirisala je na rajsku voćku. Mirisala je na suncem spržene stijene Merkura i ledene sante Tritona. Mirisala je na tjelesne izlučevine ljubavnika iz tvojih najmračnijih snova. Mirisala je na rađanje zvijezda, smrt galaksija i pazuh Boga. Mirisala je na ocean nesaznanja.

Poput mora, imala je plimu. Nadiranje te plime preko ravnice Amboseli bilo je presporo da se vidi iz Gabyine perspektive, ali je primjećivala sekundarne efekte napredovanja. Terminum nije bio oštro razgraničenje već zona prijelaza. Samo ono što je bilo unutra i ono što je bilo vani bilo je definitivno. Na crti, Zemlja i Chaga bile su naslikane jedna na drugu, poput neke metafizičke derivacije valno-funkcijske teorije. Na samom rubu krpe maslinastog, purpurnog i jarkocrvenog umrljale su požutjelu travu. Kako ste kretali unutra, mrlje su se spajale u višebojni tepih prekidan povremenim busenovima trave, grmljem ili drvećem. Još dalje i prvi Chagini oblici su se pojavljivali: tornjevi i prsti pseudogrebena nicali su iz mozaika tepihnog raslinja i zemaljske vegetacije. Kilometar iza terminuma samo su stabla ostala, držeći svoje grane poput žbica kišobrana nad raširenom masom Chaga-života. Gaby je gledala kako se visoke akacije ljuljaju i padaju, potkopane proždrljivim tuđinskim raslinjem. Kilometar iza zone obaranja, samo su najveći i najstariji baobabi odoljevali Chagi. U daljini su se i oni gubili, obuhvaćeni tratinama pipaka i skupinama pseudolepezastih koralja. Tri kilometra iza terminuma događala se nagla tranzicija. Grebensko raslinje eksplodiralo je u glatke stupove koji su se uzdizali strmih tristo metara prije nego što su se razvijali u gustu krošnju perja boje burgundca. Samo su se bijeli dlanovi rukostabala dizali više, otvarajući molećive prste suncu.

Gaby nije mogla vidjeti što leži iza velikog uzdizanja šume. Bila je to svijetla mrlja. Ništa više. Chaga se blago uzdizala prema podnožju Kilimandžara, šezdeset kilometara dalje. Vrh planine bio je skriven kapom oblaka.

Još je bila tamo. Čekala ju je. Ona joj je bila vjerna, i ona je čula, i bila je vjerna njoj. Njena zvijezda. Njena Chaga. Osjetila je suze kako naviru i teku joj niz lice. Dvije, ne više. Obrisala ih je i posegnula za

viziokamerom u svojoj torbi. Uhvatila je na zaslonu Chagu i daleku, oblacima skrivenu planinu u kadar.

"Gabyn videodnevnik, 2. svibanj, 2008.," rekla je. Progutala je drhtaj emocije u svom glasu. "Pa, tu sam."

Buckyloptna džungla

17

Kuća je bila starija od zemlje, i veoma lijepa. Misionarski liječnik sagradio ju je jakom i čvrstom poput broda: niska, kvadratna, s velikim prozorima koji su propuštali svjetlost da preplavi zračne kolonijalne sobe u krem i mahagonij bojama, i drvene žaluzine da spriječe ulaz vrućini i prašini. Sobe su sadržavale skrivene užitke: male pretince u kojima su novine stoljeće stare ležale zaboravljene; niše i zaključane ormariće za koje se šuškalo da sadrže morfij, ili heroin. Duboka veranda okruživala je kuću s tri strane tako da je na njoj bilo sunca, ili sjene u skladu s tvojim ukusom, u svako doba dana. Do nje su vodile stube od crvene cigle, i kolni ulaz popločan crvenom ciglom dovoljno širok za prolaz volovske zaprege, kojom su liječnik i njegova obitelj prvi put došli u kuću.

Sad je žena po imenu Miriam Sondhai živjela u kući. Ona je bila virolog kod Global Aids Policy Unit, razmotavajući molekularnu matricu HIV 4 virusa. To je bio najvažniji posao na svijetu, dok nije došla Chaga. Znanstvenici su dezertirali u UNECTA-u u gomilama; biokemičari i virolozi prvenstveno. Miriam Sondhai nije bila zavedena. Ona je bila posvećena žena. Njena koža bila je boje suncem izbjeljene zemlje, lice joj je bilo lijepih crta, srcastog oblika Nilo-Hamitskih ljudi, koji su među najplemenitijima i najljepšima na Zemlji. Imala je visinu i gracilnost Somalijke ili Masaijke, ali bila je žena bez svog plemena, što za Afrikanca znači bez države, bez doma, bez korijena. Izišla je pješice sa svojom majkom iz kaosa Somalije, ostavljajući za sobom oca i dva brata u plitkim kamenim grobovima.

Sad je živjela u toj kući i voljela ju je kako je ona zaslužívala biti voljena. Ali, bila je previše velika i skupa za nju samu, pa je sad Gaby McAslan parkirala svoj sasvim novi ovogodišnji model Nissan terenca na cigleni kolni ulaz dovoljno širok za volovsku zapregu, i stavljala svoju odjeću u mahagonijske ormare i svoje pivo u hladnjak i svoje dragocjene sitnice u zakutke i pretince misionarskog liječnika i dvoipolmetarsku tapiseriju zodijaka, koju joj je sestra poslala, na zid dnevne sobe.

Nakon četiri mjeseca u jednoj sobi, bilo je to oslobođenje. Gaby je raširila svoj život s velikim nemarom kroz velike, svjetlom ispunjene sobe. Pretvorila je jutarnju stranu verande u ured na svježem zraku. Tijekom vrelih noći otvarala je francuske prozore svoje spavaće sobe i gurala svoj krevet s mekim plahtama boje slonovače na otvoreni zrak. Trčkarala je po kući u odjevena samo u donje rublje ili manje od toga, puštala svoju muziku previše glasno previše kasno, ostavljala novine i obuću razbacane tamo gdje je završila s njima, blokirala auto svoje stanodavke svojim Nissanom, jela proždrljivo i ne obraćajući pažnju iz čije smočnice je ta hrana, častila Oksanu i prijatelje alkoholom koji nije bio njen, i uopće se i sama zaljubila u kuću.

Nije znala koliko je Miriam Sondhai bila blizu da je izbaci tijekom tih prvih tjedana. Gaby nikad nije pomislila da bi mogla biti teška za zajednički život. Kako je nesamospoznaja urođeni grijeh djevojaka koje rastu bez majke, Gaby je za to optužila ponositu uzvišenost svoje domaćice. Bilo je odlučnosti u intenzivnoj ljepoti te žene, kao da ju je odnjegovala da odbije pažnju od svojeg srca. Čak i kad bi u svom jednostavnom crvenom jednodjelcu izašla na trčanje po drvoredima zasjenjenim avenijama u svježini večeri, iskazivala je tu fokusiranost namjere. Sve je bilo usmjereno u predivni čin stavljanja jedne noge pred drugu. Ništa drugo nije bilo bitno. Bila je isto tako intenzivna i usmjerena i u svom radu.

"Da imamo deseti dio resursa koje Zapad trpa u UNECTA-u, mogli bismo okončati epidemiju HlV-a 4," inzistirala je. Gaby se usprotivila time što medijsko pokrivanje Chage usmjerava svjetsku pažnju na bitna pitanja Afrike. "HIV 4 nije bitno pitanje Afrike. Ono je središnje pitanje Afrike. Dvanaest milijuna slučajeva u Istočnoj Africi: dvanaest milijuna mrtvih. Dva kompletna holokausta u jednoj generaciji. Ima sela, gore na sjeveru oko Mount Elgona i preko u Karamoji u Ugandi, gdje nema živih starijih od dvanaest godina. Cijela sela siročadi." Tada bi se nasmijala. Smijala se poput Francuskinje, sa znanjem i gorčinom. "To je afrički problem po tome što se Zapad ne želi umiješati jer vidi Slim kao maltuzijansku barijeru afričkom rastu populacije. Prelazimo sposobnost zemlje da nas održi, pa anđeo smrti mora prijeći preko nas i odvojiti uzete od onih koji su prokleti da ostanu. To je afrički problem po tome što su to afrički znanstvenici koji pokušavaju spasiti afrički narod od afričke pandemije. To ovdje nije pederska zaraza, Gaby. To je zaraza svih."

Kad je progovarala tako, svojim predivnim, dubokim šapatom od glasa, nitko se nije mogao prepirati s njom. Bilo bi to kao pokušati se prepirati s Madonom na ikoni. Kad je bila predivna i pravedna i nedodirljiva na taj način, Gaby McAslan bi rekla sebi da je sve što je potrebno Miriam Sondhai da netko nabije u nju jedan dobar tvrd

kurac. Upravo zbog tih trvenja, a ne i pored njih, dvije žene postale su prijateljice. Pa, kad je kombi isporučio haljinu, Gaby je zamolila Miriam da joj pomogne probati je, znajući da će je ona smatrati dekadentnom.

Haljina je stigla u kartonskoj kutiji s končanim drškama i umotana u metre krep-papira. Gaby je podigla senzualnu zelenu svilu uz sebe i Miriam Sondhai se smekšala od divljenja. Stigla je u kompletu s cipelama, rubljem, čarapama i torbicom: kenijski *watekni* modni gusari ponosili su se time što ne samo da su njihovi proizvodi bili brže ispručivani i jeftiniji od originala iz Chanelovih programa koje su krali, nego su i stizali s punim asortimanom modnih dodataka. Posijelo veleposlanika SAD za Dan Nezavisnosti zahtjevalo je ništa manje od haljine za kojom će se okrenuti svaka glava koja pogleda u smjeru Gaby McAslan. Ukoliko ne učini da se ljudi zapitaju, tko je ta riđokosa žena u tamnozelenoj haljini, bilo bi to bacanje uludo skoro cijele mjesečne plaće. S obzirom da nije bila na popisu gostiju. S obzirom da niža on-linerka nije imala prava očekivati da bude na popisu gostiju.

Jebeš protokol. Umrežavanje je bitno. Haran će je dovesti tamo, crvenim sjajem rakete. Obećao je to kad ga je pitala, njena prva usluga s uzvratom. Što će reći T.P. Costellu, to je bilo nešto s čim joj on nije mogao pomoći.

Miriam joj je pomogla s patent-zatvaračem i namjestila struk tako da se suknja sa skutima poput fraka spuštala unatrag i kratki prednji dio padao između njenih bedara da naglasi dugu vitku liniju njenih nogu. Dužina i vitkost bile su ono što su zakoni naslijeđa udijelili ženama McAslanovih. Iskorištavale su to maksimalno. Skupila je kosu rajfom i zabacila je preko lijevog ramena.

"Izgledaš prekrasno, za jednu *m'zungu*," rekla je Miriam. "Nadam se da nećeš pasti na tim petama."

S kolnog ulaza začulo se trubljenje. Gaby se namrštila na svoj odraz u ogledalu, dograbila torbicu i jurnula do taksija. Cijelim putem do veleposlanikove rezidencije stalno se pitala, što ako, što ako, što ako te ne puste unutra? Onda se vratiš u ovaj taksi i odeš u Elephant Bar i zapiješ se s Oksanom. Neće to biti kraj svijeta. Ma ne, kvragu, neće. Pa zašto to radiš? To ti neće donijeti ništa osim hrpe nevolja. Zato što tamo ima ljudi za koje bi moglo biti korisno da te se sjete jednog dana. Zato što tamo gdje ima takvih ljudi, i besplatnog alkohola, tu su priče a gdje su priče tu su vijesti a gdje su vijesti tu je Gaby McAslan zumirajući na ekstremno krupni plan. Umrežavanje. Vjerojatno nećeš imati vremena ni popiti nešto, a kamoli popričati s Dr. Shepardom iz Tsavo Zapada s paulnewmanovskim plavim očima.

Nesamospoznaja, Gaby McAslan.

Auti su bili poredani tristo metara duž puta. Poslužitelji u livrejama iz korporacijskog gostoprimstva savladali su vrataotvaraško dočekaj-pozdravi do savršenstva. Bajne haljine i unajmljeni smokinzi penjali su se stubama do dvostrukih vrata.

Nemoj čak ni pomišljati na temu iz *Zameo ih vjetar,* zapovjedila je Gaby McAslan sebi. Fućfuć svemu tome. Čak je i zemlja crvena, poput jake crvene zemlje Tare.

Dočekaj-pozdravilac pružio joj je debelu pozivnicu pozlaćenih rubova.

"Od Harana," rekao je. Gaby mu je dodala diskretnu stotku. On je dodirnuo čelo prstom u rukavici. Na vratima je jedan pripadnik osiguranja u fraku skenirao bar-kod na pozivnici i provjerio popis zvanica na zaslonu.

"Gabriel Ruth Langdon McAslan," pročitao je. Haran je točno pogodio čak i omrznuto obiteljsko ime.

"Gaby," ispravila ga je ona i ulepršala unutra. Prošla je kroz prohladnu, prostranu rezidenciju, sa sporim ventilatorima na stropovima, i izašla kroz francuske prozore na verandu. Lampioni i platoa prekrivena prugama i zvijezdama bili su povješani među drveće. Vrtne svijeće više od Gaby pozabadane su u travu i privlačile su grupe ljudi. Prva od večernjih grupa počinjala je sa svojim programom na pozornici ispred grmlja azaleja, vješt trio s električnom gitarom, harmonikom i saksofonom. Gaby je osjetila sažaljenje za njih. Bilo je prerano, a gosti previše trijezni, za njihovu vrstu živahnog shamba-plesa. Po tradiciji, pivo je stavljeno u limene kante s ledom; All-American, stiglo u diplomatskim vrećama iz Milwaukeeja. Gaby je podigla jednu bocu. Konobar se pojavio i otčepio je otvaračem.

"Gđice McAslan!"

"Dr. Dan!"

Srdačno joj je prodrmao ruku. Negdje je priskrbio sebi mint julep u visokoj čaši. "Kako je dobro vidjeti vas, gđice McAslan. Bili ste mnogo puta u mojim mislima od naše zanimljive zajedničke noći."

"A kako je prošlo vjenčanje?"

"Avaj, moja strahovanja pokazala su se točnima. On je bio bezvrijedan čovjek. Napustio je moju kćerku nakon šest noći zbog neke hrvačice. I to Kikuyu hrvačice, štoviše. Bojim se da su moje šanse da dobijem stoku natrag sasvim male; zločesti dečko. On ju je izvan svake sumnje prodao. Moja kćerka se pretvara da je očajna ali ja mislim da joj je potajno laknulo. Ona je od onih koje više vole pojam

stupanja u brak od bračnog stanja. Sad ima priliku da sve to napravi opet.

Ali vi, prijateljice moja. Vi ste učinili svoje ime poznatim. Veoma sam uživao u vašim 'I konačno...' pričama. Mogao bih vam i sam reći jednu koju sam čuo od neospornog autoriteta, o čarobnoj kondomskoj tetovaži koja štiti primatelja od svih seksualno prenosivih bolesti."

"Udaljila sam se od svog izvora, Dr. Dan, i sad radim na normalnijem, istraživačkom materijalu."

"Ah, da. Intervju s Wertherom. Veoma prosvjetljujuće. Šteta je da njegov nestanak nije smatran takvom novošću kao njegovo pojavljivanje."

"Što mislite reći time? Znam da se krije od medija."

"Je li to ono što su vam rekli? Peter Werther nije nestao. Njega su nestali."

Gosti su se gurali do bara, inspirirani Dr. Danovim mint julepom. Gaby je prepoznala *Der Spiegelovog* on-line urednika. Kratko mu je klimnula.

"Nestao ga je tko?"

Dr. Dan se nasmiješio, slegnuo ramenima.

"UNECTA?"

"Sjetite se gdje ste, gđice McAslan."

"Amerikanci? Veleposlanik zna za ovo?" Veleposlanik je pričao pokraj balustrade s jednim živahnim službenikom iz francuskog veleposlanstva. G. veleposlanik bio je nizak, besprijekorno obučen crnac; iz Georgije, sjetila se Gaby, što je neskladno pojačavalo *Zameo ih vjetar* utisak. Njegova djeca trčala su uokolo u svojoj najboljoj odjeći tražeći opravdanja da ranije počnu s vatrometom. Njegova žena stajala je na nekoliko koraka od njega s izrazom diplomatske dosade. Bila je odjevena u afričku odjeću i bila više tip Maye Angelou nego Diane Ross.

"UNECTA, Amerikanci, u čemu je razlika?" pitao je Dr. Dan.

"Što se dogodilo?" Gaby je poželjela da je bilo mjesta u njenoj smiješnoj maloj torbici za PDU, ili čak i starinski diktafon.

"Došli su noću. Helikopteri, s noćnim kamerama. Išli su po termalnim fotografijama vojnih špijunskih satelita. Vaši video snimci također su im pomogli, ali ne smijete kriviti sebe, nije to vaša krivica, niste ga vi otkucali - mislim da se tako kaže? On je učinio od sebe metu time što je izašao iz Chage, jer bilo što da izađe iz Chage,

njihovo je."

"UN trupe?"

"Združena SAD-kanadska postrojba."

"Isuse. A Peter?"

"Ne znam. Pokušavam doznati. Ako ne doznam, zatražit ću istragu u Narodnoj skupštini. I pored Ujedinjenih Naroda, ovo je još uvijek naša zemlja."

"Kako znate za to?"

"Oduvijek sam vjerovao da mudar političar njeguje prijateljstva na neuobičajenim mjestima. Ubrajam vas u svoje prijatelje, gđice McAslan, a također, ubrajam i mnoge u zajednici Putnika. Nisu mogli otići izravno do tiska, jer im je zapriječeno da bi tako nešto izazvalo poništavanje njihovih useljeničkih dozvola i deportaciju iz Kenije."

Gaby je vidjela pogled naviše njegovih očiju trenutak prije nego što se ruka snažno spustila na njeno rame. Skiknula je, zamišljajući SAD-kanadsku zračnu konjicu kako iskače na konopcima iz helikoptera da smakne lajavu Irkinju. Njena boca razbila se na podu verande. Veleposlanik je pogledao preko, iritiran, ali posluga je već prilazila da pomete krhotine.

Bilo je to gore od SAD-kanadske zračne konjice.

Bio je toT.P. Costello.

"Žalim što prekidam vaš razgovor, Dr. Oloitip, ali potrebna mi je jedna mala kreativna konferencija s mojom nižom on-line reporterkom. Što mi je potrebno?"

"Jedna mala kreativna konferencija," rekla je Gaby. "S tvojom nižom on-line reporterkom."

"To je točno."

"Razgovarat ćemo!" dobacio je Dr. Dan dok ju je T.P. tjerao prema rododendronima.

"T.P., T.P., slušaj, ima nešto veoma vruće; slušaj, T.P, nestali su Petera Werthera."

"Pravo da ti kažem, draga moja," rekao je T.P. Costello, "baš me briga."

Nacrt vrtova pružao je mnogo intimnih mjesta onima čije su posebne želje na prijemu podrazumijevale odsutnost gledatelja. Jedan debeli muškarac u pretijesnom smokingu s treskom je izletio iz žbunja, petljajući s hlačama. Žena koju je Gaby znala kao višu urednicu u ITN-u pobjegla je u suprotnom smjeru, nesvjesna da joj se stražnji dio

suknje uvukao u elastiku gaćica. T.P. ju je odvukao u nišu koju su to dvoje tako žurno napustili.

"Što kog vraga ti radiš ovdje? Ne mogu ti okrenuti leđa ni pet minuta a da ti ne skuješ nekakav glupojebni plan. Koji ti je, ženo? Što ti hoćeš? Ne mogu ništa napraviti s tobom." T.P. ju je snažno prodrmao za ramena. Gaby je pljusnula njegove ruke da ih skloni sa sebe.

"Nećeš me ti tako dirati, Thomase Pronsiase Costello."

Pogledao je u zemlju, posramljen.

"U čemu je problem ovdje, T.P.? Ja samo radim ono što bi svaki novinar koji ima i gram *nousa* uradio, sklapam poznanstva, nalazim priče, T.P. Ja sam samo nezvana ušla na prijem - Isuse, u starom Bagdadu imali su cijele esnafe opunomoćenih nezvanika - nije baš kao da sam silovala veleposlanikovog smeđookog sinčića."

T.P. Costello učinio je nešto nezamislivo. Sjeo je na travu s glavom u rukama. Sva samopouzdanost i kompetentnost i sposobnost iscurili su iz njega, poput vode u suho riječno korito. Izgledalo je da je na rubu plača. Potapšao je zemlju da Gaby sjedne pokraj njega i kavalirski izvukao maramicu iz svog džepa na grudima i raširio je da zaštiti njenu lijepu haljinu.

"O Bože," uzdahnuo je. Glas mu je zadrhtao. "Zašto si morala doći ovamo?"

"Rekla sam ti, T.P."

"U ovu zemlju. Ovoj Chaga-stvari."

Novi zabavljač je stupio na scenu. Minimalni raštrkani pljesak ga je dočekao. Gaby je dovoljno slušala postaju Voice of Kenya da prepozna jednog od najperspektivnijih mladih pjevača pohvalnih pjesama.

"Toliko joj sličiš. Ne po izgledu; ona je bila tamna, tamna kosa, tamna koža, ali kao i tebi, njoj se nije moglo reći ne. Morala je istraživati, morala je sve gurati onaj djelić predaleko. Bila je ambiciozna, kao i ti. Pisala je knjigu. O, to je trebala biti prva i posljednja riječ o Chagi i ljudima koji je proučavaju. Nikad je nije završila. Imam materijal kod kuće. Hrpe i hrpe bilježaka, fotokopija, fakseva, kucanih strana. Jednom mi je rekla svoje ime, ali sam ga zaboravio. Svi su je zvali Moon. Langrishe joj je nadjenuo to ime. Dr. Peter Langrishe. On je bio egzobiolog, dolje u 01 Tukaiju, prije nego što je UNECTA postala pokretna. Bio je lud koliko i ona. Znaš li gdje su se sreli? Na ovakvom mjestu. Ceilidh za Dan Sv. Paddyja u Irskom veleposlanstvu. Bili su sumanuti, oboje. Isuse, Gaby, dočekao sam je s noćnog leta, baš kao i tebe, prošao kroz isti vražji katekizam, baš kao i

s tobom. Znaš li gdje je živjela?"

"Mogu pogoditi. Episkopalni pansion. T.P, ja nisam ona."

"Znam. Ali radiš stvari koje je ona radila. Ideš na mjesta gdje je ona išla. Govoriš stvari koje je ona rekla."

Gaby McAslan nije rekla ništa, već je sjedila s koljenima privučenim do brade i rukama sklopljenim oko njih. "Volio si je, zar ne?"

"U tome je bila stvar. Nitko nije volio koga treba. Volio sam je, ali ona je voljela njega a on je volio onu opscenu veliku stvar tamo dolje. Da se samo svatko mogao okrenuti i vidjeti ono što voli njih." Napravio je grimasu. "Nije ga mogla zadržati. Ja sam joj to mogao reći - trebao sam joj to reći. Bila je dolje na obali, sastavljajući prvu verziju, kad je stigla vijest da se on slupao mikrolakim nad Amboselijem. Ali ona nije htjela vjerovati da je mrtav - uvjerila me da bi ona znala da jest; mistično jedinstvo ili neko takvo proseravanje. Pa je odlučila krenuti za njim. Zadnji put sam je vidio kad je mikrolakim kojeg sam joj dao uzletjela s puta za Namango. Trebao sam tu stvar razlupati sjekirom. Ali nikad nisi vidjela kakva je ona bila bez njega. Nisi vidjela njene depresije, njene napade bijesa, sate koje bi provela u hotelskoj sobi, buljeći u guštere na zidu. Dao sam joj dnevnik na dan kad je otišla potražiti Langrishea. Natjerao sam je da obeća da će mi ga vratiti, nekako. Najvjerojatnije on truli s njom u tom zelenom paklu; ali mogao se probiti natrag do obale."

"Mogla bih doznati. Barem bi znao sigurno, T.P."

"I Gaby McAslan bi imala priču desetljeća. Zameo *ih vjetar* ševi se s *Moja Afrika.* To su stvarni životi, Gaby; stvarne boli, stvarne povijesti, stvarne rane. Pažljivo hodaj oko njih." Odmahnuo je glavom. "Ti si dobra žena, McAslanova. Samo što si toliko nalik njoj. Kome si nalik?"

"Moonu," rekla je Gaby McAslan.

Nagli strah zatamnio je T.P.-ovo lice.

"Nemoj govoriti tu riječ. To je prejaka riječ za ovakvu noć. Vjeruješ li u magiju?"

"Poznajem sibirsku pilotkinju koja vjeruje."

"Izgovori ime i ono će preći raj i pakao da ti dođe."

"Ili te ušutka."

"Čak i iz mračnog srca Chage."

Glazba je prestala i začulo se još aplauza. Sljedeći na pozornici bit će zbor Crkve Sv. Stjepana pod Tembovim ravnanjem. Bila je velika

čast biti pozvan kao izvođač na veleposlanikovo Posijelo. Cijeli tjedan Tembo je hodao po uredu sjajeći se od skromnog, kršćanskog ponosa. Gaby je smatrala da njegovo dostignuće zaslužuje glasno hvalisanje, ali mu je ionako poželjela blagoslov i da "slomi nogu". Nije mogla razumjeti njegovu religiju, ali se divila tihoj snazi njegove vjere. Napustila je T.P.-a, da ode i čuje zbor.

Sve žene nosile su duge suknje, bijele bluze i šalove oko glave. Muškarci su nosili plave *kitenge* iznad crnih hlača i svirali instrumente: dva bubnja, *kiamba,* štapiće i ono što je izgledalo kao klip iz kamionskog motora koji udaraš s devetcolnim čavlom. Njihovo četvorodjelno suzvučje bilo je elektrificirajuće.

"Tu su gore, pjevajući pjesme o Isusu, dok ovdje dolje ljudi tračare, opijaju se i iskradaju se u grmlje da se poševe na brzaka ili ušmrknu nešto."

Gaby ga je vidjela kako se približava ali je smatrala da je hladnokrvnost način na koji ovo treba odigrati. U svom najmljenom odijelu izgledao je kao Jimmy Stewart u *Philadelphijskoj priči,* nestrpljiv da strgne glupu, stežuću leptir-mašnu; ili Sean Connery - jedini James Bond - s ronilačkim pod večernjim odijelom umjesto smokingom ispod crne gume.

"Sjećate se?"

"Sjećam se majice. I kose."

"Ne bi me pustili unutra s majicom na kojoj je slika opatice koja masturbira. Kosa obično ide uz mene. Pa, kako vaše buckyloptice skakuću?"

"Posvuda po globalnim mrežama vijesti, zahvaljući vama."

"Rekli ste da smijem. Kao što vidite, ipak sam dospjela ovamo."

"Pa, jeste. Sviđa mi se vaša haljina. Odgovara vam kosi. I očima. Mogu li vam donijeti nešto za popiti?"

Otišli su kroz skupine ljudi, koji su Sheparda poznavali taman toliko da se pozdrave kimanjem, do jednog od platnom pokrivenih stolova. Konobar je poravnao svoje besprijekorno izglačane manžete.

"Ja ću jednu od onih mint stvarčica, molim."

Dok ju je on miješao, Gaby se pretvarala da se poznaje dovoljno za pozdrav kimanjem s ljudima koje je znala samo s fotografija.

"Tako, buckylopte."

Shepard je pio pivo. Gaby je pomislila da je to veoma njemu svojstveno.

"Što želite da vam kažem o njima?"

Bilo što.

"Što god je novog."

Odmahnuo je glavom, razočarano pucnuo jezikom. "A tako vam je dobro išlo."

"Ne, zbilja me interesiraju." Pokušala je zauzeti pozu za koju se nadala da govori *fullereni, ne ti.*

"Pa, s obzirom da ste vi uradili najbolji prikaz s one tiskovne konferencije, odat ću vam jednu malu tajnu. Ponovo iznalazimo organsku kemiju od dna naviše. Možemo analizirati i mapirati osnovnu molekularnu strukturu Chage, ali da opišemo bilo što tako kompleksno kao što je njena simbiotska biologija, ili čak i udruživanja fullerenskih strojeva koja su analogna zemaljskim stanicama, imamo još veliki put za prijeći. Proklete stvari evoluiraju tako brzo da će možda uvijek ostati dva koraka ispred bilo kakve taktike ograničavanja."

"To istražujete? Načine da je ubijete?"

Prošli su blizu Jakea Aaronsa koji je stolovao u sredini grupe televizijskih novinara. Stršao je glavom i ramenima iznad sebi jednakih. Vidio je Gaby, namrštio se; vidio Gaby sa Shepardom, izgledao zbunjeno; sam došao do nekog zaključka, vragolasto se osmjehnuo.

"Pretpostavljam da to u krajnjoj crti žele uraditi. Da se spustila kod nas, izvukli bismo Nacionalnu gardu, okružili je kordonom, evakuirali svakoga i najvjerojatnije je tiho opalili nuklearkom. Ne da bi se time išta postiglo, po mom mišljenju. *Pax Americana* ili ne, ne mogu baš ići okolo opaljivati nuklearke na tuđem teritoriju, ali vojska ne može razmišljati u drugim terminima osim neprijatelja, invazije, zadržavanja i protunapada. Pokušali su s napalmom dolje u Ekvadoru, ali to je oduvijek bilo Washingtonovo stražnje dvorište. Najveće bacanje još od Vijetnama. Učinak nikakav; stvar je otporna na vatru koliko je god moguće. Spališ možda par desetina hektara, onda ostatak počinje super-lučiti vatrogasne tvari, pjene i C02. Natrag je do punog klimaksa za tjedan dana. Ta stvar *misli*."

"Pretpostavljam da vi ne prihvaćate vojnu filozofiju." Veleposlanik je pravio svoje mint julepe prilično jake, ili je to bio učinak bourbona iz planina Ozark na curu s razine mora na nadmorskoj visini Bijelih Visoravni?

"Nema nikakve veze prihvaćam li je ja ili ne. Ona neće uspjeti."

"Je li to službeno?"

"Snimate li?"

Prošli su poslužavnici s pilećim krilcima. Shepard je pokupio punu šaku. Gaby je pohlepno jela sa svojih crvenonoktih prstiju i masno ih otrla na svoje svjetlucave, tanke čarape. Ti mint julepi bili su baš moćno piće na velikoj nadmorskoj visini. Vidiš čašu s onom zelenjavom unutra poput arapskog čaja i misliš ne može to nikako biti ozbiljno ali onda otpiješ prvi gutljaj i menta i šećer i whiskey se stope i to je bilo najbolje vraško piće u univerzumu za piti dok si nepozvana ušla na društveni događaj sezone u gusarskoj haljini koju si jedva mogla priuštiti sa šefom koji je mislio da si ti Tužna Izgubljena Cura njegovih zlatnih godina i jedini stvarni bijeli muškarac u zemlji jede pileća krilca i priča o buckyloptama i napalmu dok nadmorska visina premazuje vazelin preko objektiva tvog života čineći sve nefokusiranim i udaljenim tako da na tren *jesi* Scarlett O'Hara na travnjaku Tare i što on govori? zašto me gleda? da li on ozbiljno očekuje nekakav odgovor? i *šššš!* prva salva vatrometa spasila ju je.

Bilo je uzdaha. Bilo je uuuuhova. Bilo je vrisaka kad su rakete detonirale visoko iznad veleposlanikove rezidencije i ispustile srebrnu kišu. Veleposlanikova djeca su plesala i vikala. Druga baraža se digla, sipajući blistave zvijezde, i treća. Veliki *vump* negdje iza grmlja izazvao je još vriskova kad je bacač ispucao svoje punjenje pola kilometra u noć nad Nairobijem. Raspalo se u zaglušujućem višestrukom orgazmu nova. Auto-alarmi su odgovorili u zboru, šokirani u budnost valom pritiska. Slap crvenog, bijelog i plavog padao je niz nebo.

"Taj je bio velik!" povikala je Gaby preko buke manjih raketa. "Volim vatromete, ali mrzim buku. Kad sam bila mala, moj otac me odveo na Božićni vatromet u Gradskoj vijećnici Belfasta. Nisu ih trebali ispaliti u takvom zatvorenom prostoru; bilo je kao Sarajevo; rakete pucaju posvuda. Ali predivno. To je ono što volim kod njih, predivni i zastrašujući istodobno."

"Da li ikad pomisliš da su kao život?" povikao je Shepard. Rakete su jurile gore sa svih strana, paleći nebo. "Dug, polagan uspon, nagla blještava, kratka eksplozija slave, dugi pad u tamu."

"Ako ćeš pričati tako depresivno, ja ću još jednu mint stvarčicu."

"Jesi li sigurna?"

"Vjerojatno ne. Pa, kako te zovu?"

"Zovu me Shepard."

"Ništa drugo?"

"Doktor."

"Mene zovu Gaby." Još malo te mint stvarčice i ona će poletjeti kao jedna od veleposlanikovih raketa i njena glava će eksplodirati u zvijezdu leteće riđe kose. "Znaš, mogao bi mi učiniti jednu veliku uslugu."

"Uslugu novinaru? Smijem li si to priuštiti?"

"Samo mi treba da provjeriš nešto za mene. Postoji dnevnik, pripadao je jednoj ženi koja je bila u vezi s tipom iz UNECTA: Dr. Peterom Langrisheom."

"Sjećam se njega, i nje."

"Mogao bi još biti u 01 Tukaiju, a meni zbilja treba da dokažem nekome nešto. Ako bi mogao..."

Velika cijev bacača zabubnjala je i poslala s vriskom još jedno punjenje prema nebu. Udar je zadrmao prozore i pivske boce u njihovim ledenim kupkama. Tek ušutkani auto-alarmi opet su se oglasili. Gaby se namrštila, nagnula glavu na jednu stranu, zamišljajući da može čuti još nekakvu buku dok su zvijezde kišile s neba. Zvuk kao da stotinu mobitela zvoni odjednom.

Nije to bio efekt nadmorske visine i mint stvarčice. To je bilo stotinu mobitela koji zvone odjednom. Puzeća paraliza uhvatila je posijelo dok su gosti izvlačili telefone iz torbica, nesesera, unutrašnjih džepova, odora, sporrana. Shepard je stavio prst u uho i klimao cvrkutavom glasu iz svog telefona. Gosti su već kuljali uz stube verande prema garderobi i autima.

"Ispričavam se što te ostavljam nasred julepa," rekao je. "Proglašena je opća uzbuna u UNECTA-i. Čini se da sudbina zove."

"Što?" povikala je Gaby njegovim odlazećim leđima. "Što se događa?"

Okrenuo se na najdonjoj stubi.

"Ne bih ti ovo trebao reći."

"Reci mi!" povikala je Gaby među pivskim bocama i čašama za julep i krilnim kostima pilića. Vatromet je štrcao na gore, umirući nezamijećen.

"Hyperion se vratio."

18

Gaby je računala da je to prvi put da je konferencijska soba puna otkad je SkyNet postavio svoju istočnoafričku stanicu u Ulici Toma

M'boye. Mada je bilo pola četiri ujutro, svaki odjel bio je zastupljen. I aparat za kavu bio je na prekovremenom. Prijeteći je mirisao na pregrijano zrnevlje.

Pod velikim zaslonom, T.P. Costello završio je svoju treću šalicu i s mučninom je odgurnuo preko stola. Bio je u jadnom stanju za video konferenciju uživo. U nekom trenutku njegovo solističko putovanje kroz ljubav i žaljenje nasukalo ga je na pod veleposlanikove kupaonice, onesviješteno, s polupopijenim mint julepom stisnutim u ruci. Njegovo hrkanje uzbunilo je poslugu. Gaby i Jake Aarons jedva su uspjeli utrpati ga u taksi, kad je stigla obavijest iz glavnog ureda da će UNECTA i NASA dati zajedničku izjavu u jedan i trideset po Greenwichu.

U prednjem redu, Gaby nije stigla presvući svoju Chanel-gusarsku haljinu. Bazdila je na ustajao dim, prosuti bourbon, ljutu marinadu za piletinu i ženski znoj, ali od načina na koji se tkanina kretala oko nje osjećala se milijun metara visokom. Treba biti prikladno odjeven za epohalne događaje.

SkyNetov simbol na zidu pretopio se u logo NASA-e. Još se nisu otarasili te stare užasne tipografije iz sedamdesetih, pomislila je Gaby. Logo je zatim zamijenjen licem Irwina Lowella, ravnatelja Huntsville centra za orbitalnu astronomiju. Izgledao je poput fotografija onog starog znanstvenofantastičnog pisca kojeg je njen tata volio: Isaaca Asimova. Gaby nikad nije bila u stanju pročitati više od deset stranica nečeg njegovog.

"Od strane National Aeronautics and Space Administration, dobrodošli ste u Centar orbitalne astronomije." Govorio je kao što je i izgledao, kao šezdeset kilometara lošeg puta. "Naši nalazi su većinom tehničke prirode, tako da smo iz njih ekstrapolirali sljedeću grafičku sekvencu koja će razjasniti prirodu objekta kojeg smo otkrili u Procjepu Hyperion."

Sekvenca je započela snimkom Saturna i njegovih prstenova. Arhivski materijal, pomislila je Gaby. S dna video zaliha. Tada je primijetila da to nije bio standardni prizor. Tamna crta presjecala je planet od vrha do dna. Dok je Gaby gledala, tamna crta se podebljala, ali u odsutnosti bilo kakve predstave o razmjeru nije mogla ocijeniti da li je crta milimetar široka ili naslikana duž nultog meridijana drugog najvećeg planeta u sunčevom sistemu. Tada se točka gledišta pomakla i debela crna crta proširila se u veliku elipsu a onda u čvrst disk, istočkan tisućama kaotičnih boja, koji rotira oko središnje osi.

"Da damo pokazatelj veličine, dodali smo shemu Svemirske stanice Unity za usporedbu," rekao je Irwin Lowell svojim seljačkim naglaskom.

Gaby je virila, ali nije je mogla vidjeti. Rezolucija se sa škljocajem povećala, i opet škljocnula, i opet, i opet dok rub diska nije izgledao kao ravna crta naspram zvijezda. Tu je bila, ocrtana naspram jedne krpice Pantonea 141, mreža greda orbitalne konstrukcije i environmentalnih modula i solarnih sklopova i proizvodnih središta, izgledajući ne veća na trometarskom zaslonu od pauka pletača.

Stvarnost je stegnula grlo Gaby McAslan. Svi su znali za ponosne hvale. Grad u svemiru, kompletna zajednica promjera kilometar i pol. Čovjekov prvi korak ka zvijezdama.

"Objekt je nešto malo veći od tisuću i dvjesto kilometara u promjeru," rekao je Irwin Lowell. "Naša mjerenja ukazuju da je dvanaest kilometara debeo na rubu, što opada do pet u središtu. To je, mi smatramo, da bi se ispravila tendencija objekta da zbog svoje vlastite gravitacijske privlačnosti kolabira prema unutra u stabilniji oblik. Centripetalna sila stvarana obrtanjem, koje iznosi jednu revoluciju svaka tri cijelih pet tri sata, također pomaže u održavanju gravitacijske stabilnosti. Kao dodatni podatak, mjesec Hyperion ranije je imao veoma neuravnoteženu os rotacije; to je ispravljeno. Samo iz njegove visoke stabilnosti, moramo zaključiti da se taj objekt nije nikako mogao formirati prirodnim putem."

Zemlja je zamijenila Saturn na zaslonu. Indijski potkontinent, od Cape Comoriona do Bombaya, bio je pokriven bezličnim sivim krugom. Niži kraj Sri Lanke izvirivao je iz jugoistočnog kvadranta, na sjeveru su se velike provincije starog carstva Muga izvlačile. U sjeni Objekta Hyperion leži petsto milijuna života, pomislila je Gaby. Sivi disk nije izgledao kao prisutnost ogromne, neshvatljive stvari, već kao odsutnost. Pet stotina milijuna ljudi; njihovi moćni, drevni gradovi; njihovi bogovi i avatari koji su među prvima vladali snovima ljudi; uzeti u sivilo i zbrisani. Bilo je to poput satelitskih snimaka kojima je resila svoju Chaga-kapelu; pravilni, otisnuti krugovi boje nalijepljeni na kartu tropa, ali više zastrašujuće u svom bezličnom sivilu od šarenila tuđinskih mozaika.

Irwin Lowell ponovo se pojavio, projiciran preko karte. Gaby je znala po njegovom izrazu lica da se sprema izreći neizrecivu istinu. Razumjevši to, znala je što će reći. Karta Zemlje nije bila usporedba. Bila je obećanje. Ta stvar se kretala.

"Naši podaci potvrđuju da je, istodobno s procesom rekonfiguracije bivšeg mjeseca, Objektu Hyperion dat momenat sile dovoljan da uzrokuje da on raskine veze sa Saturnovim sistemom satelita." Prstom je dirao metalnu kopču vezice svoje čizme. Uplašeni ljudi, koji ne mogu dopustiti da se vidi da su uplašeni, komuniciraju svoja strahovanja takvim malim samododirima. "Naše projekcije ukazuju da

je objekt na kursu prema unutarnjem sunčevom sistemu." Animirani planetarij zamijenio je osakaćenu Indiju. Planete su klizale na svojim nepromjenjivim žicama. Crvena zlokobna crta izvijala se prema unutra od prstenaste perle Saturna. Pravila je petlju oko gravitacijskog polja Jupitera, kroz asteroide, pored orbite crvenog Marsa. Plavi opal Zemlje otvorio se u svoj par komponenti. Crvena crta kliznula je kroz kosmičku ušicu igle između Zemlje i Mjeseca i namotala se u geostacionarno povjesmo oko ekvatora. "Proračuni su prilično egzaktni. Objekt Hyperion stići će u zemljinu orbitu za nešto više od pet godina. Pet godina i devedeset osam dana, da budemo precizni."

Začuo se žamor u konferencijskoj sobi u Ulici Toma M'boye. Kakva smo mi brutalna stvorenja postali, pomislila je Gaby. Toliko navikli na čudesa i čuda da pozdravljamo nekoliko stotina milijardi tona prerađenog mjeseca usmjerenih nama na glavu s ho i hm. Petljala je s kalendarskom funkcijom svog PDU-a. Svijetovi se sudaraju 27. rujna 2013. Pitam se, hoće li to biti prije ili poslije ručka? Ali oni ne bi to učinili. Ne bi posijali svoje Chaga-sjeme po planetu i pustili ga da raste i cvjeta, samo da sve to bude razoreno u ništavilo njihovim čekićem s neba. Hvataj se za to, Gaby McAslan. Drži ga se. To ti je jedina nada koju imaš. Ne samo tvoja sadašnjost, već i tvoja budućnost u rukama je tih tvoraca Chage.

Cigareta se činila kao jako dobra ideja. Ispričala se i napustila sobu. Irwin Lowell je govorio nešto o masi koja nedostaje Objektu Hyperion, koja je izgleda bila pretvorena direktno u moment sile nekim nepoznatim procesom. Pripalila je pokraj prozora na kraju hodnika, otvorila ga i nagnula se van. Dan je započeo dok je ona gledala crteže stvari na nebu. Pet katova niže, Ulica Toma M'boye bila je puna ranojutarnjeg prometa. Vidjela je čovjeka u arapskoj odjeći kako gura drvena kolica duž ruba ulice. Izgledala su kao štenara na kotačićima. Gaby je iz iskustva znala da ćeš ako pogledaš unutra vidjeti ženu koja čuči, s velom i odorom od koje joj se vide samo oči, ali su one blistavo svjetlucale u mraku. Ravno ispod prozora jedan policajac pokušavao je prekinuti tučnjavu na autobusnoj stanici. Grupa čekača matatua se okupljala i zauzimala strane. Gaby je izdahnula dim cigarete na ulicu. Vičući glasovi razlijegali su se oko nje. Ljudi su ginuli u takvim uličnim tučnjavama. To je prihvaćala, kao što je prihvaćala ženu s nepoznatom izobličenošću koja je živjela u kutiji na kotačima, ili beznogog prosjaka koji se gurao na kolicima pomoću dva bloka drveta pored kuće Miriam Sondhai svakog dana. Kenija ju je brutalizirala. Okrutnosti i patnje koji bi bili nepodnošljivi u Londonu sučeljavali su se s njom na svakom koraku, i ona ih je ignorirala. U tome su Tembo i Faraway uspjeli. Gaby McAslan je postala Afrikanka. Ono što su oni vidjeli u njoj, kao kapacitet da nauči

to, bila je njena suštinska brutalnost. Gledajući s prozora na petom katu, osjećala se više sestrom ljudi na ulici nego onih koje je ostavila u konferencijskoj sobi. Oni tamo dolje bili su žilavi ljudi. Bili su snalažljivi ljudi. Uspjeli su izvesti skok iz Željeznog doba u Informatičko doba za dvije generacije: bili su naviknuti da se njihov svijet završava svakih par desetljeća. Chaga je mogla jesti Afriku, ali nije mogla pojesti afričnost. Oni su prosili svoje novčiće i kuhali svoju hranu i tukli se u svojim tučnjavama i hvatali svoje matatue jer su znali da će na kraju afričnost pojesti Chagu.

Završila je svoju cigaretu, bacila opušak na ulicu i vratila se na konferenciju. Irwin Lowell opet je pipkao svoju vezicu.

"Imamo slike, koje su upravo prošle prizorno procesiranje, sa Chandrasekahr teleskopa, trenutaka koji su neposredno prethodili pojavi Objekta Hyperion."

Animacija bi to učinila glatkijim i realističnim, ali zrnati CCD snimci hvatali su intelektualnu zimu dubokog svemira. Gaby je zadrhtala u svojoj bajnoj haljini. Hladni prozračni oblici lagano su se prevrtali naspram mekane mrlje pretrpanih zvijezda, sklapajući se u lepeze i lukove ogromnog diska. Gaby je šokirano shvatila da krhke, zvonke lepeze moraju biti desetine kilometara duge. To je bila konstrukcija u razmjeri toliko velikoj da je mašta morala koraknuti unatrag i unatrag dok je perspektiva ne učini ljudski velikom.

Sad su govorili o promjeni zadatka svemirske sonde *Gaia,* koja je poslata za petama *Tolkienu* da pronikne u misterije Procjepa Hyperion. NASA je pokušavala skrpiti visokoakceleracijsku pogonsku jedinicu koja bi se sastala sa sondom, spojila i postavila je u orbitu oko velikog diska. Imali su lijepe male animirane sheme za pokazati kako će to napraviti. Sve same crte i točke i strelice.

Bila sam u pravu što sam vezala svoj život za svjetla na nebu, pomislila je Gaby McAslan. Vozači Fordova, Markyji i Hannahe sa svojim predivnim domovima i predivnom djecom, nisu se više mogli oslanjati na to da je vanjski univerzum previše velik i dalek da dotakne njihove unutarnje živote. Univerzum je dolazio njima isto kao i čovjeku kojeg je vidjela kako gura svoju ženu u njenim drvenim kolicima uz Ulicu Toma M'boye, ili čekačima matatua koji su se tukli na autobuskoj stanici, ili opuštenom policajcu ili prodavačima hrane koji su postavljali svoje štandove na pločniku. Ali, ljudi s ulice bit će spremni. Oni su znali u sebi da je univerzum mjesto u najboljem slučaju indiferentno, u najgorem slučaju neprijateljsko. Oni neće bježati vrišteći nebo pada! nebo pada! kad doznaju što se dogodilo na Saturnu, i što će im se događati nad glavama za šest godina. Šest godina je mnogo vremena pod očima Boga. Mnogo toga se može

dogoditi. Oni će biti spremni i, ako nebo padne, vjerovali su da će njihove ruke biti dovoljno snažne da ga pridrže.

19

Ružičasta produžena limuzina bila je iza nje otkad je izašla iz kolnog ulaza Miriam Sondhaia. Nije se pokušavala sakriti, to ne bi bilo lako, čak ni među UN-om i diplomatskim pločicama Nairobija. Dosta osoblja UNECTA-e živjelo je u Miriaminom kvartu, produžene limuzine svih boja bile su uobičajene, ali nikad tako *ružičaste*. Zatamnjena stakla zlatne nijanse, i V-antena otraga. Veoma cyberpunk. I slijedi je. Prelazila je *keepie-leftieje* i prolazila kroz crveno da ostane u njenom retrovizoru.

Još uvijek su raskopavali raskrižje University Waya i Avenije Moi. Dvojezični znakovi zahvaljivali su vozačima na njihovom strpljenju pri suradnji s petogodišnjim planom poboljšanja puteva Ministarstva prometa. Petogodišnji plan, a za četiri godine neće više biti puteva za poboljšati. Gaby je sumnjala da je raskopavanje koje je paraliziralo Nairobi bilo kabalistička pogodba između gradskih otaca, konstruktora i sindikata prodavača novina i grickalica i perača vjetrobrana.

Čovjek sa Stani/Kreni znakom propuštao ih je dva po dva tog jutra.

"Kopile!" povikala je Gaby kad je on okrenuo svoj znak na crveno prije nego što ga je stigla proći.

Najednom su bila trojica muškaraca u njenom terencu. Dvojica otraga, jedan naprijed. Imali su afro-frizure, cipele debelih đonova, kožne kapute do gležnjeva i velike osmijehe.

"Haran moli za užitak vašeg društva," rekao je onaj naprijed. "Molimo slijedite limuzinu." Klimnuo je popravljaču puta, koji je odmah okrenuo svoj znak na zeleno za Kreni. Ružičasti Cadillac je prišao i prošao. Gaby se zavukla iza njega. Odveo ju je do Cascade Cluba. Lokal je bio nedavno zatvoren. Izgledao je umorno sa svim svjetlima upaljenim, poput stare, stare prostitutke koja mora ići u dućan i sklanja se sa golog sunčevog svjetla. Zrak je bio ustajao i vlažan, udisan kroz previše pluća. Dolje u jami, žene su marljivo strugale plijesan s bijelih pločica. Vonjalo je, pomislila je Gaby, *točno* kao Gusari Kariba u EuroDisneyu.

Potjernici nisu odveli Gaby do ureda sa staklenim podom, već zaobilaznim putem pored toaleta za osoblje i skladišta punih pakiranog alkohola na stalcima do širokog, pokrivenog balkona oko

bujnog dvorišnog vrta palmi, banana i smokvi penjačica. Viši listovi palmi nadnosili su se nad ogradu balkona. Konobari u bijelim sakoima sa srebrnim pladnjevima posluživali su nekoliko besprijekorno postavljenih stolova. Mušterije su sve bile Afrikanci ili Indijci. Haranov stol bio je smješten odvojeno od drugih i gledao je na fontanu mlitavog mlaza. Srebrni komplet za kavu, dvije šalice i PDU bili su poredani na tkanini stolnjaka. Jedan pokret njegovog prsta otpustio je potjernike. Haran je ustao sa svoje trščane stolice, podigao vrh svog tjerača muha i blago se naklonio Gaby.

"Gđice McAslan. Užitak je vidjeti vas opet. Molim vas, sjedite, poslužite se kavom. Esther."

Mlada crnkinja pomakla se s mjesta gdje je stajala iza Harana i izvukla stolicu za Gaby. Bila je odjevena u crni kožni bikini preko tankog mrežastog trikoa koji je pokrivao tijelo i udove. Crne motorističke rukavice sa šiljcima slagale su se s crnim motorističkim čizmama. Gaby je prepoznala uniformu Mombinih potjernica. Nosila je mnogo teškog nakita ali, neuobičajeno, ne i lanac oko vrata, samo neodgovarajuću usku ogrlicu koja je naizgled bila isprepletena od niti svjetlucavih vlakana. Umjesto privjeska, mala štampana ploča s jednim crvenim LED okom bila je smještena u udubini djevojčinog vrata.

"Pamti-žica," rekao je Haran. "Jedan od prvih proizvoda istraživanja Chage, kako nam kažu. Upleteni dugi lanci molekula koji se dramatično stežu pri propuštanju struje. Ne baš dovoljno dramatično da giljotiniraju glavu, ali dovoljno da presjeku karotidne arterije ukoliko pritisnem gumb. Ali Mombi ima svoju ogrlicu na jednom od mojih dečki, tako da će svačije arterije ostati nepresječene, mislim." Potjernica je sipala kavu. Mlijeko je ponuđeno, šećer, zaslađivači. Gaby ih je odbila. Kava je bila izvrsna. Nije očekivala ništa manje od Harana.

"Znači, Gaby, ne samo da smo ugroženi Chagom, sad imamo i taj događaj Hyperion. Koliko sam razumio već imate i nadimak za njega, kako ono, VGO?"

"Veliki Glupi Objekt," rekla je Gaby, primjećujući promjenu s njenog prezimena na ime. Haran je bio poput Chage; kretao se sporo, ali nezaustavljivo. Stizao je do svojih točaka, razotkrivao svoje informacije, mijenjao krajobraz svojih odnosa svojom brzinom, isključivo po svom vremenu. "Od istog anonimnog duhovitog tipa iz NASA-e koji je sondu za Japet nazvao po autoru *Gospodara prstenova.* Ovo je iz *Enciklopedije znanstvene fantastike*."

"Moje obrazovanje mora biti nepotpuno," rekao je Haran. "Nisam pročitao nijednu od tih knjiga. Možda bih trebao. Vremena se

mijenjaju, Gaby, i ja se moram mijenjati s njima, ili će me povijest pregaziti kao kokoš na cesti. Postoji vrijeme za rat, i vrijeme za sklapanje mira. Previše je novih lica na ulici i ona su izrasla u gladne i gadne. Njihova sredstva su nečasna: lokali s virtualnim seksom, VR-pomagala, videodroge; njihove metode su odurne: ucjene, iznude, ovisništvo, otmice. Oni ne pridaju vrijednost ljudskom životu. Ti možeš razumjeti, prijateljice moja, da se njima mora pokazati tko je moćan u ovom gradu, ukoliko želimo izbjeći opću anarhiju. U takvim vremenima, tvom starom neprijatelju može se vjerovati više nego onima koji te vuku za skute kaputa i zovu *prijatelju, prijatelju*."

"Ispuštate diplomatske pipke?"

"Razmijenili smo poslanike."

"Ili taoce."

Haran je pogledao PDU na stolnjaku. UPI NetServe meniji skrolirali su zaslonom. Točka za širenje hiperteksta treptala je na tekućem zaslonu.

"Moja mreža raspada mi se pod prstima, Gaby. Svakodnevno gubim veze. Ljude; moje ljude, koji se uzdaju u mene da ih štitim. Od policije, od mojih takmaca i neprijatelja, kao što je Mombi nekad bila, koji bi ih slomili kao leopard psa; da, od njih ih mogu štititi, ali od Chage, od onih koji joj služe..." Haran je izvadio fleksibilni minidisk iz grudnog džepa svoje jakne. "Ostavi nas, Esther. Ovo je privatna stvar između mene i moje klijentkinje."

Lijepo je ovladala adolescentskim mrštenjem. Gaby joj je zavidila na njenoj čvrstoj stražnjici.

Video sekvenca bila je očajna. Nije bilo sintakse niti naracije. Kamera se ljuljala lijevo-desno, lica su bila mutna, ili naopako ili bi ih bio pun zaslon. Zvučna podloga bila je vika i duboko disanje i stalni tresak helikoptera koji leti iznad. Vidio si široku panoramu prašnjavoga kenijskog grada, vidio si trzave slike vojnih vozila, kao da ih je snimio čovjek u trku. Vidio si bijele vojnike snimljene iz ekspresionističkih kutova, vidio si preplanula lica ispod plavih kaciga kako uplivavaju u ekstremni krupni plan. Vidio si redove ljudi, i oklopne transportere. Vidio si grad i ljude i nebo kako se luđački vrte, onda si čuo podignute bjelačke glasove kako viču, s jakim naglaskom, i vidio nešto što je izgledalo kao patent-zatvarač, i tamnu unutrašnjost sportske torbe, i čuo trčeće korake, i teško disanje, i sekvenca je završila.

"Uzeli su njegov deck, svu njegovu opremu, uzeli su kamkorder na kojem je krišom snimio ovo, čak su uzeli i skupe cipele s njegovih nogu," rekao je Haran ravnim glasom. "Ali nisu uzeli disk, i sad ga ja

imam, i natjerat ću ih da plate za ono što su učinili pripadniku moje potjere."

"Tko su oni?"

"Azerci. Bivši Sovjeti. To nije bitno. Svi oni to rade. Naročito oni iz zemalja koje su siromašne kao ova, ili još siromašnije. Ono što ne zadrže za sebe, prodaju na tržnicama Nairobija. Ukoliko odeš niz Jogoo Road ili Kariokor, naći ćeš sve to na štandovima. Ukoliko nemaju ono što hoćeš, možeš dati narudžbu i vojnici će ti to opljačkati iz sljedećeg sela koje evakuiraju u ime Ujedinjenih Naroda. Ali moraš platiti više za takvu uslugu."

"Harane, zašto mi sve to pokazuješ?"

Šerif je odložio tjerač muha na stol.

"Tražim od tebe, kao uslugu, da razotkriješ one koji su to učinili mojem dečku. Nije me briga za druge, ali nitko, čak ni UN, ne dira nekoga od Haranovih. Neću da se govori da ja ne mogu štititi svoje."

"Želiš da ja napravim izvještaj o institucijskoj korumpiranosti u snagama Ujedinjenih Naroda."

"Slušaj me dobro, Gaby McAslan. Ovo je ono što ja želim. Želim da ljudi koji su to učinili budu razotkriveni i poniženi u svakoj naciji na zemlji. Hoću da im njihove vlastite sestre i majke zatvore vrata kad se oni vrate svojim kućama; hoću da se njihovi očevi i braća okrenu i pljunu kad oni prođu, zbog sramote koju su nanijeli svojim obiteljima."

Pijuckaj svoju kavu, Gaby McAslan. Ne puštaj ovo vješto kopile da vidi vrijednost stvari koju ti daje, jer on ima oči šangajskog trgovca žadom koji određuje svoju cijenu po širenju kupčevih zjenica. Već je pravila spisak Moraju Znati i Ne Smiju Znati, Vjernih i Nevjernica. Tembo i Faraway; njih će uzeti, oni poznaju zemlju, znaju svoj posao, znaju diskreciju. Oni neće reći onoj čudovišnoj kraljici kučki iz pakla, Santinijevoj, ili T.P.-u, koji bi to predao ravno zlatnom dečku Jakeu. Ne, ona to mora držati u tajnosti sve do trena kad to pusti Thomasu Pronsiasu Costellu u njegovom malom staklenom uredu i kad se sindikacijske ponude zašarene na East African teleportu poput crkvenog prozora, onda će vidjeti tko spominje položaj mlađe istočnoafričke dopisnice satelitskih vijesti. Već je uvježbavala onaj mali psalam: *Gaby McAslan, SkyNet News, Kenija.*

"Ovo čini meni uslugu koliko i tebi," rekla je.

"Zar to nije onda predivan način za poslovanje?" rekao je Haran. "Na taj način, znam da ti mogu vjerovati da ćeš učiniti ono što tražim od tebe. Jedan od mojih dečkiju isporučit će ti detalje o rečenoj

postrojbi i njihovoj trenutnoj lokaciji. Pretpostavljam da ćeš biti kod Sondhaijeve u doglednoj budućnosti?'

"U doglednoj budućnosti."

"Dobro. Dovoljno dugo sam te zadržavao. Ne bih ti htio uzrokovati probleme kod tvojih poslodavaca kad mi je potrebna njihova dobra volja. Veoma mi je drago što mi možeš učiniti tu malu uslugu."

Ispružio je ruku u rukavici. Gaby je nije prihvatila.

"Harane, moram zauzvrat zatražiti uslugu od tebe."

"Svjesna si da je ovo, što sam zatražio od tebe, uzvrat za uslugu koju sam ti napravio za onaj Dan Nezavisnosti. Ovo će biti novi račun."

"Svjesna sam toga."

Haran je sklopio ruke u krilu, poput svećenika koji čeka ispovjed. "Što bi to tražila od mene?"

"Peter Werther."

"Dao sam ti ga kao zalog našeg odnosa."

"Dr. Daniel Oloitip kaže da je on nestao."

"Dobro postupa onaj tko ne obraća previše pažnje na ono što Dr. Oloitip kaže."

"On kaže da nije toliko nestao koliko su ga nestali. UN. Združena US/kanadska zrakoplovna postrojba napala je zajednicu Što Je Sunce Reklo gore kod jezera Naivasha i otela ga."

Haran je proučavao raširene prste svojih rukavica. "To su vrlo ozbiljne optužbe koje Dr. Oloitip izriče."

"Harane, želim da saznaš je li to istina, i ako jest, gdje je Peter Werther."

"Tražiš li to od mene kao uslugu?"

Gledao je ravno u nju. Nikad nije vidjela njegove oči tako jasno. Bile su poput dvije sfere od olova.

"Tražim to od tebe kao uslugu."

"Doznati, i doznati gdje, su dvije usluge."

"Onda ti tražim uslugu, dvaput. I dugovat ću ti, dvaput."

Haran je s pljeskom sklopio ruke. Limun-žute kožne rukavice proizvele su tih, šuškav zvuk, poput guštera koji hvata kukca.

"Uradit ću što mogu. Ne mogu obećati više od toga. Razumiješ da

stvari nisu toliko jednostavne s UN, ili ne bih morao od tebe tražiti uslugu koju sam zatražio. Moji dečki moraju biti diskretni da ne bi bili otkriveni. Može biti da neće naći ništa. Ali ti ćeš mi ipak dugovati uslugu. Dvije usluge."

"Harane, znala sam od trenutka kad smo se sreli da ću ti uvijek dugovati."

Nasmješio se. Kao ni njegove olovne oči, ni njegov smješak nije vidjela prije. Bilo bi joj draže da ga nije sad vidjela kako se smiješi.

"Jedan od mojih dečkiju otpratit će te natrag do SkyNeta. Ulice više nisu sigurne za posjetitelje kao nekad, naročito za bijele žene. Bojim se da ima lopova i prevaranata na svakom uglu."

Gaby je ustala od stola. Mombina zgodna izaslanica vratila se sa svježom kavom. Haran je nježno prevukao svoju ruku u rukavici duž potjerničine brade. Gaby se stresla.

20

"Prije deset godina ovaj prašnjavi, izlokani neasfaltirani put bio bi krcat turističkim autobusima usmjerenim prema rezervatima divljači Nacionalnog Parka Zapadni Tsavo. Sad su jedina vozila koja se kreću duž njega konvoji kamiona Ujedinjenih Naroda. Izbrojala sam pedeset koji su prošli kraj mene prije deset minuta. Njihova prašina još visi u zraku. A mjesto kamo oni idu, gdje su nekad stoka Masaija i divlje životinje mirno živjeli skupa, pretvorilo se u nešto iz Starog Zavjeta: cijelu naciju izbjeglica.

Po posljednjem popisu stanovništva prije dvije godine, grad Merueshi imao je tri tisuće stanovnika. Danas UNHCR procjenjuje da ima više od sto tisuća ljudi ulogorenih oko Merueshija. Tokom te dvije godine, došla je Chaga. Terminum je samo dva kilometra južno od nas, deset minuta hoda, i to je, kako kažu UN, dovoljno blizu. Svi, i sve, trebaju biti prebačeni, do zadnje krave i koze, zadnjeg komada pokućstva.

Ljudi su došli u Merueshi iz kruga od 50 kilometara uokolo da budu evakuirani. Neki imaju vlastiti transport, drugi su dovedeni kamionom i autobusom, većina je hodala, noseći sve što imaju na svijetu. Sad čekaju da budu odvedeni na sjever, i pitaju se hoće li kamioni UN stići do njih prije Chage i, ako se izvuku odavde, kakav život mogu očekivati u zaselcima?

Biti prisiljen otići od svega što poznaješ je teško. Ono što je nepodnošljivo je da ti onda i to malo dragocjenih stvari koje uspiješ spasiti bude oduzeto.

Došla sam u Merueshi, do samog ruba Chage i ove scene skoro biblijske pustoši, da istražim izvještaje o raširenoj pljački i iznudi imovine izbjeglica. Ne od strane kriminalaca ili razbojničkih bandi, koje sigurno postoje, čak ni od profitera koji prodaju mjesta na svojim vlastitim kamionima, već od strane samih vojnika Ujedinjenih Naroda čija svrha je da ih štite. Primila sam dokaze o crnoburzaškoj trgovini ukradenim dobrima, od strane izvjesne postrojbe azerbejdžanskih vojnika pod zastavom Ujedinjenih Naroda.

I rez.

"Još uvijek snimamo," rekao je Faraway iza kamere. "Možeš to reći ako želiš."

"Oh, dobro onda. Možeš ovo izmontirati kasnije. Dat ću ti oznaku." Gaby je napravila sjekući pokret desnom rukom preko vidnog polja kamere. "Gaby McAslan, SkyNet News, Merueshi, Kenija."

"I gasimo."

"Je li izgledalo dobro? Je li ovaj jeans bez rukava u redu? Nema mrlja od znoja ispod pazuha? Ako si učinio da mi guzica izgleda prevelika objesit ću te za muda. Bože, je li mi se nos previše presijavao?"

Faraway je puknuo od smijeha.

"Zanovijetaš poput Jakea. Izgledala si odlično. Uvijek mi izgledaš odlično, Gaby. Stvarno odlično. Dvije stvari, ako ti je po volji. Jedan, nemoj tjerati muhe rukom, i dva, kosa ti je išla preko lica. Mogla bi biti dobra ideja da snimimo ponovo."

"Isuse, Faraway. Taj kurvinski helikopter će se vratiti. Znam to. A nikad nisam tako svježa četvrti put."

Mogla je vidjeti da Faraway razmišlja odvratiti je nekakvom seksualnom primjedbom, ali je umjesto toga rekao: "Jake bi to ponovo uradio."

"Jebeš Jakea." Znala je taj pogled.

"Dobro. Uradit ćemo ponovo. Imaš li logor u kadru? Dat ću ti oznaku."

"Jedan trenutak, molim. Čini se da ima neki problem s ravnotežom bijelog."

"Znala sam. Ti nemaš pojma kako se rukuje tom kamerom, je li? Trebali smo sačekati Temboa da se vrati. Ne znam zašto ti ju je povjerio."

"Ti si mu povjerila svoj Nissan."

"To je drugo. Morao je po dječaka. Ja ne mogu ići, jedina bijela žena u krugu od osamdeset kilometara? Kakav mu je on uopće rod?"

"Bratić ženine šogorice."

"Krv je mnogo gušća od vode u ovoj zemlji."

"Ali nije gusta kao novac. I sjeti se, ja ovo radim samo zato što si mi obećala da ću te vidjeti bez odjeće. Na pet minuta. U mojoj dnevnoj sobi."

"Ne možeš ozbiljno očekivati to; ma daj, bilo je pet ujutro, obećala bih ti bilo što."

Faraway se nasmiješio iza okulara kad se leća otvorila i izvukla u

širokokutni kadar.

"Oduvijek si znala da je ono što ja želim najviše na svijetu da te svučem i onda da te fi*ki-fiki* kao što te nitko nije *fiki-fiki* prije toga, Gaby McAslan. Je li riđa i tamo dolje?"

"Začepi gubicu i idemo još jednom snimiti."

Kurvinski helikopter se vratio. Okrenuo se visoko u zraku i obrušio nisko na logor od svoje stanice prema istoku. Djeca su se krila od čekićanja njegove elise. Žene su navlačile plahte na glavu da se zaštite od prašine. Klempave koze propinjale su se i trzale na svojim uzicama od sirove kože; govnima umrljana krava otrgnula se i jurnula među skupine ljudi. Muškarci u otrcanim kratkim hlačama, izblijedjelim majicama i baseball kapama s imenima firmi za gnojivo tjerali su je raširenim rukama. Helikopter je na tren lebdjeo iznad izbjeglica, uživajući u kaosu koji je stvorio, onda stavio nos na dolje i kliznuo preko niskog brežuljka gdje su Gaby i Faraway radili svoj četvrti dubl za vijesti. Suha smeđa trava se uskovitlala. Prašina je poletjela u zagušujućem oblaku. Faraway se borio s velcro-zatvaračem na navlaci kamere. Gaby je gledala kako bilješke na papiru odlijeću od nje. Sklanjajući kosu s lica, mogla je jasno vidjeti pilota u prednjoj kabini kako diže prst u nepristojnu gestu. Gaby je zaurlala psovke u urlik rotora koji su cijepali zrak. Helikopter se opet digao i kliznuo na sjever duž crte puta tražeći druge koje može zastrašiti.

"Imat ćeš svoju osvetu," rekao je Faraway. Snimao je montažne kadrove logora. "Evo ide." Crta prašine kretala se po ravnici: električno plavi Nissan terenac, koji je vozio onoliko brzo koliko je gužva dopuštala. "Ja mislim," nastavio je, prateći ga objektivom preko logora i uzbrdo, "da je možda ipak ovo stvar koju vrijedi napraviti. Možda će ovo uspjeti i svi mi ćemo biti Leonard i Bernstein i naša lica će biti na zaslonu umjesto iza njega."

"Woodward i Bernstein," ispravila ga je Gaby. Do sad je već poznavala njegovo cool držanje. Bilo što što bi mu donijelo slavu i obraz, naročito među lakim ženama koje je sretao petkom navečer po jit-klubovima, slijediti će s istom falusnom odlučnošću kojom je slijedio te iste žene kući do njihovih kreveta. Kad ga jednom častohleplje pokrene, održava ga u pokretu duboka nimalo cool, neulična sentimentalnost zbog svjetskog nepoštenja. Tembo je zahtijevao drugačije zabacivanje udice. Pravednost ga je pokretala. On je bio malen, ali moćan za pravdu. Kad je Gaby izložila svoju priču, Tembo je donio opremu koju je njen plan zahtijevao i bacio svoju spremnu putnu torbu na zadnje sjedalo terenca. Njegova žena nastavila je obavljati svoje ranojutarnje poslove strpljivom rezigniranošću afričkih žena koje znaju da nose cijeli svijet na leđima.

Prva osoba kojoj se Gaby povjerila bila je Miriam Sondhai. Trebao joj je blagoslov te sveštene žene.

Somalijka je bila spora na odgovoru. To je bio njen način, naučila je Gaby. Tek kad bi stvar prodrla u nju poput kiše u suhu zemlju, našla svoju razinu i ponovo se digla do površine, ona bi progovorila. Te večeri, nakon trčanja, izašla je s knjigom sjesti s Gaby na onoj strani verande koja je hvatala najbolje večernje sunce. Gaby je pušila i radila na svom laptopu, pripremajući scenarije. Najednom, Miriam je odložila knjigu i rekla: "Moraš to učiniti."

Fosilna voda se digla. Gaby je odložila svoj laptop.

"Znaš, raketirali su bolnicu sat i pol prije nego što je vojska stigla. Američki Apachei, tako su se zvali helikopteri. Rekli su da je gospodari rata koriste kao stožer. Prodaju lijekove iz ljekarne kao drogu, za oružje. Uvijek droge, za Amerikance. To je njihov veliki Sotona. Trebali bi se bojati svoje ljubavi prema oružju, koja ih nagoni da prave stvari kao što su Apache jurišni helikopteri i protupješačke rakete. Vidjela sam kako pogađaju jednu od bolničarki dok je trčala po bolničkom prostoru tražeći zaklon. Rakete rade na taj način da eksplodiraju u tisuće strelica. To joj je zgulilo kožu i meso s kostiju. Bilo mi je devet godina i vidjela sam ženu pretvorenu u kostur.

Moj otac premjestio je sve koje je mogao na niže razine, ali bilo ih je mnogo koji se nisu mogli pomaknuti: u gipsu, ili prikopčani na strojeve, ili prerano rođene bebe u inkubatorima. Neke od bolničarki ostale su s njima tokom svih napada iz zraka i sa zemlje. Trupe na tlu bile su pakistanske. Imali su plave kacige UN-a, bili su poslati da očuvaju mir između plemenskih frakcija. Prošli su kroz svaki odjel, ispraznili svaki krevet. Skidali su ljude sa strojeva za održavanje života, prevrtali su bebe iz inkubatora. Ulazili su u sale i uzimali opremu za operiranje. Oni su bili ti koji su opljačkali sve lijekove iz ljekarne. Bilo koju medicinsku opremu, koju su mogli ponijeti, uzeli su. Ukrcali su je u bijele vojne kamione na čijim stranama je pisalo Ujedinjeni Narodi. Rekli su da su kamioni za zarobljenike, ali to nisu bili kamioni u kojima bi se sigurno mogli držati ljudi. Došli su znajući što žele. Sve su to isplanirali. Čvrsto vjerujem da su izmislili priču da gospodari rata koriste bolnicu mog oca kao bazu za opravdanje da je opljačkaju, tako da Amerikanci, zato što se toliko boje droga, raketiraju bolnicu sat vremena.

Vidjeli smo to na satelitskim vijestima mjesecima kasnije. Predsjednik Zulfikar dijelio je medalje časnicima koji su predvodili napad. Svi oni izgledali su vrlo čisto i vrlo elegantno i stajali su vrlo uspravno, kao što pakistanski vojnici stoje, ali ono što satelitske vijesti nisu rekle bilo je da medalje nisu za službu u mirovnim snagama UN u

Somaliji, već za njihovu velikodušnu donaciju deset inkubatora, tri sustava za održavanje života, dva aparata za dijalizu, rendgenskog laboratorija i kompletne operacijske sale novoj bolnici 'Benazir Bhutto' u Islamabadu.

Bolnica nije dobila lijekove. Vojnici su razdjelili ono što su ukrali i prodali to Amerikancima. Neki od smrtnih slučajeva među UN mirotvorcima bili su od slučajne predoziranosti opijatima medicinske jačine."

Gabyna cigareta dogorjela je u skvrčeni prutić pepela.

"Zato moraš to učiniti," rekla je Miriam Sondhai. "Ružna je stvar kad je vojska parazit na svojoj vlastitoj naciji, ali je mnogo gore kad je nečija tuđa vojska parazit na tvojoj naciji, i to s blagoslovom organizacije koja bi trebala ograničavati jake i podržavati slabe. Moraš to učiniti, Gaby."

Imala je njen blagoslov. Njen rad bio je posvećen. Ali željela je da su njeni motivi čisti koliko i Miriamina očekivanja.

Tembo je vozio terenca poput manijaka. Dječak kojeg je doveo bio je visok i mršav i odjeven u traperice i majicu s imenom rock-grupe koja se odavno raspala. Glava mu je bila obrijana tako kratko da je izgledala obojana. Zračio je onom anđeoskom, androginom ljepotom koja je posebno svojstvo mladih afričkih muškaraca i žena. Ime mu je bilo William. Nije rekao mnogo više od toga, osim da hoće svoj novac sada, hvala lijepo.

Gaby ga je upućivala dok ga je Tembo ožičavao minikamerom u remenu torbe preko ramena i postavljao mikrofone i relejnu opremu. Otraga u terencu, Faraway je ugodio prijemnike i monitore i pokazao ohrabrujući palac-gore.

"Jednostavno je," rekla je Gaby. "Uđeš, hodaš okolo, vidiš bilo što da izgleda kao vojnici koji uzimaju *magendo,* priđeš bliže, ali ne preblizu. Neće sumnjati u tebe, ima previše ljudi, ali nemoj privlačiti pažnju na sebe. Ako te zaustave i hoće nešto, ponudi im tisuću šilinga, a ako i dalje hoće još, daj im ovaj portabl CD-radio. Ako ga ne uzmu, možeš ga ti zadržati, kao i tisuću šilinga, ako ti preostanu. Sad, koliki je domet predajnika?"

"Dvije stotine metara." Glas mu je također bio tih i bespolan, muško/ženski šapat.

"Mi ćemo biti u terencu, stalno u blizini. Ako bude neke nevolje, izvući ćemo te, ali ja doista mislim da neće biti. Uđi, dobij što treba, vrati se, i tvoje lice bit će na satelitskoj televiziji. Bit ćeš velika zvijezda, baš kao Jackie Chan, Jean-Claude van Damme. Heroj."

Tembo je pogledao Gaby na način koji je govorio da je to bijedna nadoknada za dušu njegovog bratića ženine šogorice.

Iskrcali su dečka šesto metara od središta grada. Osvrnuo se nervozno. Tembo mu je ohrabrujuće mahnuo da krene dalje. Uvukao se među gužvu. Gaby ga je pustila da ode stotinjak metara prije nego što je krenula za njim u niskoj brzini. Za toliko ljudi, bilo je malo plavih kaciga. Jedan usamljeni oklopni transporter je prošao. Vojnik u prednjem otvoru vidio je bijelu ženu kako vozi i isplazio jezik sve do donjeg ruba svojih tamnih naočala. Po prvi put je shvaćanje što bi se moglo dogoditi ako nešto krene po zlu udarilo Gaby. Bila je čudovišno izolirana, profesionalno, zemljopisno, rasno, spolno. Ukoliko ona padne, neće biti drugih ruku da je uhvate osim ruku muškaraca s oružjem.

William je zastao da popriča s nekim mladim poznanicima koji su sjedili na bijelim kamenovima koji su označavali prednji dio Merueshijeve jedine benzinske pumpe. Gaby je zaustavila terenac. Otraga je Faraway mahnuo palčevima po zraku. Dječakov razgovor pristizao je jasno i glasno. Jedan od mladića pokazao je prema gradu. William je krenuo dalje. Terenac je slijedio.

Vojnici su postavili punkt za procesiranje ispred ureda okružnog suca. Obor od parkiranih oklopnih kola usmjeravao je gužvu ljudi do stola gdje je tamnoputi časnik s najtanjim brkom koji se još može tako zvati provjeravao imena na PDU-u. Iza njega bili su kamioni.

"Idi tamo, idi tamo," vikala je Gaby svom doušniku. Ne čuvši je, William se utopio u gužvi.

"K vragu. Ne vidim ga." Zaustavila je kola i povirila otraga na Farawayeve monitore.

"Mnogo dočekaj-pozdravi, a ništa *magendoa*," rekao je Faraway. "Čekaj, čekaj, čekaj." Trzavi, širokokutni prizor s minikamere na ramenu uhvatio je vojnika koji je stajao razgovarajući s bradatim, bosonogim muškarcem u kratkim hlačama. Mogao si odmah vidjeti da je bradati, bosonogi muškarac na rubu pameti. Preklinjao je rukama. Vojnik je uhvatio njegove pričljive ruke, okrenuo ih. Bradati, bosonogi muškarac nosio je bakrenu narukvicu na lijevom zapešću.

"Okreni se prema tamo, molim te okreni se," molio je Faraway. "O, čovječe, da si samo imao par poduka iz osnova tehnike snimanja."

"Ali ne budi previše zainteresiran," rekao je Tembo, brinući za sigurnost bratića ženine šogorice.

Na desetcentimetarskom monitoru vidjeli su kako bradati, bosonogi muškarac skida bakarnu narukvicu i daje je vojniku. Vojnik

ju je stavio u jedan od džepova svojih kamuflažnih hlača i pružio bradatom, bosonogom muškarcu list papira. Bradati, bosonogi muškarac osjećajno je zahvalio vojniku svojim pričljivim rukama. Pokazao je mršavoj ženi i četvoro djece koji su sjedili nedaleko od njega na zemlji da pokupe svoje stvari. Vojnik ih je sve odveo, vikom se probijajući kroz gužvu. Ljudi su se tiskali iza njih i Williamova kamera nije više ništa uhvatila.

"Jedan trenutak," rekao je Faraway. Premotao je disk unatrag kadar po kadar. "Tu." U gužvi, William je gurnut do vojnika i amblem postrojbe na njegovoj odori ušao je u fokus. Pismo je bilo nečitko, ali znak obrušavajućeg orla u plavom trokutu jasno se vidio. Haranove upute su ih točno dovele.

"Rezultat!" povikala je Gaby McAslan, trijumfalno udarajući šakom zrak, zaboravljajući na niski krov.

Dječak William krenuo je prema unutra. Terenac je puzao za njim. Kamera je vidjela vojnika kako uzima tisuću šilinga od jednog uzrujanog svećenika i njegove obitelji. Vidjela je tri plave kacige kako se smiju jednom očajnom starcu koji im je nudio jedino što mu je bilo vrijedno: jedan star, star crni bicikl. Vidjeli su dječaka u kamuflažnoj odori s AK-47 kako naređuje jednoj obitelji da raširе sva svoja dobra na deku na tlu i bira među njima, uzimajući tu zrcalo u mjedenom okviru, tamo vjenčani prsten. Dječaku-vojniku bilo je najviše sedamnaest.

Ono što je užasavalo bila je blatantnost svega toga. Nije bilo pokušaja prikrivanja ili diskrecije, nikakvog nagovještaja posramljenosti ili činjenja nečeg lošeg. Bila je to javna trgovina koja je završavala komadom papira i ljudi koji bi ga dobili bili su odvođeni do kamiona s druge strane. Kad bi se kamion napunio, odvezao bi se s ljudima u njemu koji su sklapali ruke od zahvalnosti i plakali od sreće, a drugi bi došao naprijed na njegovo mjesto.

Gužva je bila gušća bliže središtu grada. Tijela su se tiskala oko terenca. Dlan Gabyine ruke nije silazio sa sirene. Zamišljala je da može namirisati slatko-kiseli znoj straha kako ulazi kroz otvore za ventilaciju. Jedan slatki azerski dječak-vojnik s aknama pritisnuo je lice i ruke na vozačev prozor, lizao staklo, kolutao očima.

"Odjebi," zarežala je Gaby, dok joj je srce čekićalo za slučaj da on ugleda izdaju na stražnjem sjedalu.

"Oh, ti predivni dječače!" uzviknuo je Faraway, pucnuvši prstima od veselja. "Uhvatio je časnika! Kontakt! Časnik ga pita ima li novaca."

"Oni ne vjeruju u okolišanje," rekla je Gaby.

"Ja vjerujem," rekao je Faraway, blistajući od sreće. "Okolišat ću oko tebe bilo kad, Gaby. William mu nudi tisuću šilinga. Baš ispred objektiva. Tembo, brate moj, strina šogorice tvoje žene odgojila je pametnu djecu. Uf, ovo je prelijepo. Oni su uzeli novac, ali misle da zato što ima tisuću šilinga za dati, možda ima još. Traže da vide što još ima. Daj im disk player, Williame. Pitam se, Tembo, je li strina šogorice tvoje žene ikad bila u Nairobiju? Možda u njemu ima malo Farawaya. Dovoljno je pametan i zgodan. Hajde, uzmite ga. Made in Japan. Nije smeće iz Europske Unije. Da, sviđa im se. To će ih baš dobro srediti, hvala Williame. Sad, samo mu dajte papir, i sprovedite ga do kamiona. Zašto nećete to uraditi? Dajte mu papir, dao vam je sve što ima, vi pohlepni *m 'zungu*."

"Ne sviđa mi se ovo," rekao je Tembo. "Možemo li prići bliže?"

"Pokušat ću," rekla je Gaby. "Ali ta gužva." Nemoj ni pomišljati na utapanje u gomili, rekla je sebi dok je manevrirala terencem bliže.

"Uh Isuse Gospodine Kriste," rekao je Faraway.

Gaby je pogledala monitor. Slika je bila jako razbijena, kao da neko snažno drma torbu na ramenu.

"Vidim ih!" povikao je Tembo. Bio je na rubu svog sjedala od brige. William i azerski časnik navlačili su se oko torbe u kojoj su bili kamera i odašiljač. William se okrenuo, vidio električno plavi terenac, pogledao ravno u bijelu ženu koja ga je vozila. Gaby je mogla čuti njegov poziv u pomoć unutra i izvan terenca.

"Isuse. Provaljeni smo."

Časnik se zagledao u Gaby pogledom koji je prešao od prepoznavanja preko shvaćanja do mržnje u nekoliko trzaja mišića. Točno onaj pogled koji je Raymond Burr uputio u *Prozoru u dvorište* kad je provalio Jimmyja Stewarta. Poznavala je suviše dobro zbirku starih video vrpci svog oca da zaboravi što se slijedeće dogodilo.

Tembo je podigao veliki teški kamkorder sa stražnjeg sjedala, uključio ga i usmjerio na časnika. Časnikova ruka krenula je prema njegovom osobnom oružju. Gledajuće oko svijeta ostavilo ga je na sigurnom u futroli. U trenutku skretanja pažnje, William se istrgnuo časniku i pobjegao kroz gužvu, ostavljajući za sobom torbu s vješto napravljenom kamerom i još vještijim malim predajnikom. Faraway se uhvatio za glavu od očaja. Bilo je to samo djelomično zbog gubitka skupocjene opreme.

Gaby je pritisnula gas. Ljudi su se razdvajali pred terencem kao voda pred Mojsijem. Prošli su zapanjenog časnika, prošli su trčećeg Williama. Faraway je otvorio stražnja vrata, dohvatio Williamovo

zapešće i nimalo nježno ga uvukao unutra. Otvorena vrata su divljački klepetala na šarkama. Evakuirani su odskočili dalje.

"Bježi bježi bježi!" vikala je Gaby na njih. Bježali bježali bježali su. Bilo je to bolje od smrti. Bacala je volan lijevo-desno, izbjegavajući samo po instinktu. Splet lica mjesta predmeta bio je apsurdno nalik video igri. Samo, *game over* je, ako imaš sreće, grupno silovanje, ako nemaš, metak u potiljak i svaki lešinar u krugu od pedeset kaema ti dolazi na karmine, pomislila je. Znoj koji je sad mogla namirisati u autu bio je njen vlastiti. Debele kapi su hladno klizile niz njene bokove.

Čula je Tembov uzvik i okrenula volan ne gledajući. Začuo se glasan tresak. Auto je poskočio kao da je prešao preko nečega. U svom bočnom retrovizoru Gaby je vidjela psa kako se kotrlja po putu. Iznutrice su prskale iz njegovog puknutog trbuha. Gaby je zajaukala. Stražnja vrata još su se ljuljala i lupala. Faraway se nije usuđivao riskirati svoje prste da ih uhvati.

William je gurnuo glavu između prednjih sjedišta.

"Skrenite desno ovdje," rekao je. "Tu je jedan zemljani put koji ide zapadno u dolinu Kiboko, a onda južno u Chagu."

"Ne želim biti nigdje blizu Chage."

"Oni će blokirati puteve na sjever i istok."

Gaby je bacila Nissan u pogon na sva četiri i skrenula s puta. Auto se tresao. Brzina na zemljanom putu bila je poput vožnje po rebrastom limu. Jedva je mogla držati volan ravno. Sad ćemo vidjeti koliko su dobra proizvođačka obećanja, pomislila je Gaby. Automobili s tvorničkim test-do-uništenja garancijama od pet godina raspadali su se nakon deset mjeseci na istočnoafričkim latentnim putevima. Sad si daleko od slatkog doma Yokohame, Nissančiću. Bože, vjerojatno mogu vidjeti moj trag prašine s Mjeseca. Zašto je onda to zbog čega se osjećaš najgore onaj pas? Bilo je to samo jadno glupo pseto i da mu ti nisi prosula crijeva samo bi ga pregazio neki kamion ili bi ga ostavili da krepa od gladi u Chagi ili bi mu se možda neki vojnik smilovao i prosuo mu mozak svojim AK-47. Pa, zašto te pomisao na to kako se prevrtao po putu tjera na plač? Možda nije pas ono za čim plačeš, već tvoja briljantna karijera koja je ostavljena s tragovima guma preko njegovog trbuha nasred puta za Merueshi.

Faraway je provukao lice između naslona za glavu.

"Mislim da bi bilo dobra ideja ići malo brže."

"Ne bez da se ova stvar prevrne."

"Mislim da trebaš promisliti, jer mislim da nas pakao goni. Dva

oklopna transportera su ti na tragu."

Stigla je pogledati u retrovizor. Kilometar i pol niz put bila su dva uzdižuća oblaka prašine, svaki s bijelom točkom naprijed. "Oh, Isuse," zastenjala je..

"Znam da ne vjeruješ u to, ali ja se molim Bogu za naše izbavljenje," rekao je Tembo.

"Ti ćeš poslužiti bolje od Boga. Nazovi T.P. Costella mobitelom i reci mu da zove UNHCR ili UNECTA-u ili tko već kvragu upravlja ovim cirkusom ovdje dolje i da im kaže da mi znamo što se događa i da im je bolje da nas puste na miru."

Zemljani put hrvao se s Gaby kao da joj pokušava ukrasti auto. Mišići su se napeli duž njenih golih ruku od intenziteta borbe.

"Bojim se da smo vjerojatno van dometa mobitel mreže," rekao je William hladnokrvno.

"Pa, to je baš krasno," rekla je Gaby. "Baš jebeno krasno."

"Izgleda da ne smanjuju razmak," rekao je Faraway, vireći kroz još uvijek otvorena vrata i prašinu koja se dizala u terenac. Malo krdo Thompsonovih gazela raštrkalo se u svim smjerovima od Gabyinih ubilačkih kotača.

Faraway je rekao nešto kratko i grubo na Luo jeziku a onda rekao na engleskom: "Žalim što vas moram obavijestiti da su stvari upravo postale jako ozbiljne."

Helikopter je stigao s čekićanjem zvuka tako nisko i glasno da su se svi u terencu sagnuli. Auto je uletio u vihor prašine koji je podigla elisa. Helikopter se okrenuo u zraku ispred njih i lebdjeo.

"Idite na jug!" povikao je William. "Do ruba Chage. Oni se neće usuditi slijediti nas tamo."

Usuđujem li se ja povesti ih tamo? pomislila je Gaby, aktivirajući unutarnju satelitsku navigaciju i uključujući brisače da raščiste prašinom posut vjetrobran.

Helikopter je lijeno letio za njima. Kretao se bez napora po nebu, poput geparda koji goni ranjenu impalu, za koju gepard zna da je može stići i ubiti kad se konačno umori od igre. Oksana se pobrinula da Gaby zna specifikacije svake letjelice, vojne i civilne, u istočnoafričkom području. One crne kukcolike stvari pod krilcima su projektili zrak-zemlja. Ta tanka crna surlica je lančana strojnica. Petsto metaka u minuti rascijepat će tebe i tvoj auto i tvoje prijatelje i tvoju reportažu života poput zapisanog toalet papira. Petsto metaka u minuti, a sve s čim ih ti možeš blefirati je da nastaviš voziti na jug, na

jug, na jug.

Zemljani put se raširio u zaravan s akacijama. Ravni crni oblaci spuštali su se od majke-mase usidrene uz daleku planinu, šireći se polako po zemlji koja je od toplinske izmaglice drhtala poput tekućine. Između to dvoje protezala se crta sjene: rub Chage. Terminum. Gaby McAslan vozila je ravno u crtu tame brzinom od sto kilometara na sat.

"Još uvijek su s nama," doviknuo je Faraway od otraga. Koketirajući, helikopter se obrušio da s lijeva i desna plaši mali auto. Spuštao se pred njih s praskom motora da pokuša nagnati vozača da skrene. Vozačica nije skrenula. Vozila je prema toj crti tame koja se minutu po minutu raščlanjivala iz toplinske izmaglice u oblike, siluete, zavođenja. Poput fatamorgane, i Chaga je bila varljiva. Njen trik bio je da se igra s prostorom, tako da si joj uvijek bio bliže nego što si mislio. Tama koju je Gaby vidjela da se uzdiže iz toplinske izmaglice nije bila terminum. Bio je to veliki greben života, koji je vidjela i čudila mu se pod baobabom na putu za Namangu, koji su istraživači zvali Velikim Zidom. Terminum je bio drugdje. Terminum je bio neposredno ispred njih. Terminum im je bio pod kotačima.

Gaby je legla na kočnicu. Helikopter je bučno prošao iznad njih i izveo okret pod visokom gravitacijom.

"Otresli smo se oklopnjaka prije jednog kilometra," izvjestio je Faraway.

Gaby ga nije čula. Buljila je u rub Chage, sto metara ispred nje. Sto metara. Dva dana. Kad bi sjedila u ovom sjedalu i ne micala se, Chaga bi došla do nje, rasla oko i u i kroz nju i odvela je na drugi svijet. Mogla bi izaći iz ovog auta i otići do nje i leći u nju i osjetiti kako joj pritiska kožu na leđima, poput starog vijetnamskog mučenja u kojem su vezivali ljude iznad bambusa i puštali ga da raste kroz njih.

"Gaby."

"Helikopter?" pitala je.

"Stoji na oko pola kilometra zapadno od nas," rekao je Faraway.

"Idite bliže," prošaputao je William. "Njihova oružja i rakete mogu pucati jako daleko. Priđite koliko god se usuđujete."

Koliko god se usuđivala bilo je pedeset metara. Helikopter je držao položaj, s crnim nosom lančane strojnice uperenim na bubasto plavi terenac.

"Bliže," prošaputao je William. Gaby je pomakla terenca naprijed dok nije mogla namirisati mošusni, voćni, seksualni parfem Chage kroz ventilaciju. Helikopter je obazrivo doplesao malo bliže.

"Zar ta kopilad ne odustaje?" pitao je Faraway.

"Bliže," naredio je William po treći put i ovaj put je Gaby vozila dok čahure i lukovice Chaga-stvari nisu počele prskati pod njenim kotačima i šesterokutni mozaici se lomili i prosipali narančasti sok koji se rascvjetavao u helikoide i pramenove živog polimera. Helikopter je jurnuo unutra, najednom se zavrtio visoko u zraku tako da mu je elisa izgledala poput krila neke sulude vjetrenjače, onda se okrenuo i udaljio preko ravnice Chyulu i više ga nisu ni vidjeli ni čuli.

"Da!" povikao je Faraway. Tembo se nasmiješio kao čovjek koji zna da su njegove molitve uslišane. Gaby se nagnula naprijed dok joj čelo nije doticalo vrh volana i pokušala zaustaviti svoje ruke da se ne tresu.

"Idite na zapad," rekao je William. "Trebamo slijediti rub dok ne dođemo do puta za Olosinkiran. Tamo su Južnoafrikanci. Njima možemo vjerovati." Gaby je pritisnula pedalu gasa. I plavi Nissan terenac je crknuo.

"Oh ne," rekla je Gaby McAslan, okrećući i okrećući i okrećući paljenje, pumpajući i pumpajući i pumpajući pedalu gasa. Lampica za pritisak dizela svijetlila joj je. "Oh ne ne ne ne ne."

Tembo je izišao i podigao haubu. Mahnuo je Gaby. Chaga-stvari krčkale su i pucale pod potplatima njenih čizama. Čudni feromoni su je izazivali.

"Mislim da ovdje imamo problem."

Rasplinjač, cijevi za gorivo, glava cilindra bili su presvučeni sumporno žutim cvijetićima, poput minijaturnih pupoljaka cvjetače. Dok je Gaby gledala, ne želeći povjerovati u ono što su joj njene oči pokazivale, zaraza cvijetova proširila se do pumpe za ulje, filtera za ulje i bloka motora. Pipci su se dizali iz otvorenih cvijetova na bloku cilindra, mašući svrhovito na suncu. Za manje od minuta motorni dio postao je smjesa pseudo-koralja i uljaste kovine. Nagli prasak, poput pucnja. Poklopac goriva je izletio. Žute gljivice curile su iz cijevi za gorivo. Ploče karoserije iznad spremnika za gorivo bile su ispupčene. Gume su ispustile plave cvjetiće po rubovima. Nešto poput kristalne hrđe pokušavalo se provući duž sloja boje ispod zaštitnog laka. Gaby je zaskvičala. Na sintetičkim potplatima njenih teških čizama izbili su mjehuri. Bilo je ljudski proizvedenih stretch vlakana u njenim jahaćim hlačama, u njenom donjem rublju. Pojest će i to.

Trebala je poslušati T.P.-ov katekizam za gaćice, doslovno.

Skočila je na karoseriju terenca da umakne od izdajničkog tla.

"Što će kreditna kompanija reći za ovo? Tek što sam otplatila prvu ratu."

"Mislim da nećeš dobiti baš mnogo zadovoljštine od svog osiguranja," rekao je Tembo žalosno.

Govorili su te male stvari zato što se nitko od njih nije usuđivao misliti na velike stvari. U terminumu. Ljutiti Azerbejdžanci iza njih. Šezdeset kilometara polupustinje sa svih strana. Bez hrane. Bez vode. Bez sredstava konuniciranja.

"Sranje! Disk!"

Tembo je zgrabio kameru i istrčao što je brže mogao iz Chage u djevičansku savanu. Gaby je vidjela heliograf fleksibilnog diska na suncu, Temboa kako otkopčava hlače i onda je Faraway zatražio od nje da molim lijepo očuva dostojanstvo njegovog prijatelja.

"Samo se moli da mu je probava danas dobra," rekao je.

Kamera koju je donio natrag bila je gnojna masa lišajeva i pseudogljivica. Gaby se lecnula na SkyNetovu naljepnicu sa strane kad je odgovornost uletjela i otvorila se u njoj kao Gae Bolga njenih djetinjih legendi, trbušno koplje koje širi tisuću šiljaka i cijepa ti crijeva. Gđa Tembo i Sarah i Etambele mahnule su, ispraćajući svog oca tog jutra, i Gaby McAslan nije mogla podnijeti odgovornost da ga možda nikad više neće mahanjem dočekati. Mogli bi umrijeti tu vani, ili bi ih mogao nestati UN, kao Petera Werthera, što je gore od umiranja za one koji ih čekaju. Ona ih je sve stavila u ovo mjesto i nije imala nikakvu ideju kako da ih izvuče.

"Možemo li hodati?" upitala je žalosno.

"Kaži nam kamo, i hodat ćemo," rekao je Faraway. "Na kraju krajeva, to je samo šezdeset kilometara."

"Nemamo vode," rekao je Tembo. "I Gaby će izgorjeti prije nego što prijeđe deset kilometara. Također, nemamo nikakvo oružje."

"Ima lavova?" pitala je Gaby.

"Leopardi su češći oko ruba Chage. Ali, najveća opasnost su bande razbojnika koji pljačkaju napuštena sela. Bili bismo sigurniji u rukama Azerija nego pljačkaša."

Gaby je skupila svoje gole ruke oko koljena. Ramena su joj već počela biti vruća. Chaga se podigla do visine gležnjeva. Terminum je bio nekoliko metara sjeverno od njih.

"Pa što predlažeš da učinimo?" upitala je žalosno.

Tembo je pogledao u nju, u zemlju, u Chagu, u nebo.

"Predlažem da zapalimo auto."

"Kvragu s tim. Prokleto teško sam radila za ovaj auto."

"Izgubljen je, Gaby. Stup dima bit će vidljiv sa veoma velike udaljenosti. UNECTA ima Chaga Watch balone na svakih nekoliko kilometara. Pozvat će zrakoplovnu patrolu."

"A ako ga vojska vidi prva? Ili pljačkaši?"

"Oni su kukavice," rekao je William silovito. "Ne bi se usudili ući u Chagu, ni vojnici ni pljačkaši."

Gaby je gledala u unutrašnjost svog auta kako izbijaju sitni crveni mjehurići.

"Uradi to," rekla je. "Zapali ga." Bio je to samo auto. Chaga ga je mogla dobiti. Chaga je mogla dobiti odjeću s njenog tijela i ostaviti je golom i izgorenom od sunca, dok god disk koji je Tembo sakrio u svoj čmar ostane nedirnut.

Muškarci su otvorili vrata. Crveni mjehurići su natekli do narančastih loptica koje su pucale u oblake paprene prašine dok je Gaby izvlačila kantu s rezervom dizela. Kovina se oduprla sporama, mada se poklopac čvrsto zaglavio oko kore kristala boje šafrana. Faraway ga je strgnuo i prepustio Gaby čast da sama gorivom oda posljednju pomast svom automobilu. Prije nego što je Chaga mogla prožderijeti dizel, zapalila je komad rascjepane maramice svojim upaljačem za cigarete i bacila ga na vozačko sjedište.

Auto je buknuo zadovoljavajućim rascvjetanim plamenom. Izbjeglice su krenule na kratku šetnju natrag do Kenije. Dok su našli mjesto umirujuće udaljeno od terminuma da sjednu i čekaju, terenac je lijepo gorio rigajući vatru i karcinogeni crni termoplastični dim. Gaby ga je gledala kako gori. Tembo je bio u pravu. Već joj je bio izgubljen, ali jedno je kad ti ga oduzmu a drugo kad ga daš svojom rukom.

"Koliko dugo, što mislite?" pitala je.

Tembo je slegnuo ramenima. Dim se uvijao u pravilni kovitlac koji se nagnuo preko rubne zemlje prema istoku.

Koliko toga za gorjeti ima u jednom Nissan terencu? pomislila je Gaby, gledajući kako se boja nadima i guli. Mislila je o vatri, i mislila je o strahu, i u svojoj krajnosti ona je vidjela zemlju iza Uplašeno, mirnu i navodnjenu ravnicu gdje možeš ravnodušno, čak i spokojno, gledati kako dvadeset pet tisuća funti vrijedan automobil gori, jer razumiješ da više nema smisla biti uplašen, zato što ti to ne može pomoći.

"Hoćete li da igramo igru?" pitala je muškarce. "Da ubijemo vrijeme. Može li 'Vidim, vidim'? Ja vidim, vidim nešto, nešto što počinje na..." Pogledom je potražila nešto zagonetno.

"Ch," rekao je Faraway, i to je bio kraj igre.

"Dobro, onda, kad ste u životu bili najviše uplašeni?" Ne čekajući da muškarci prihvate njenu ideju za ubijanje vremena, Gaby je ispričala za ono tokom njene prve godine u Londonu kad je bila sama dolje na stanici metroa u ponoć i bijeli mladić sa Stanley-nožem joj je uzeo sav njen novac, i njene kartice, i njen disk-player, i njene skupe cipele mada nisu bile ni njegov broj niti mu pristajale i onda joj rekao da će zasjeći dugačke ožiljke koji nikad neće valjano zacijeliti po njenim obrazima i usnama i čelu i grudima ako se ne spusti na koljena i popuši mu kurac iza pokvarenog automata za telefonske kartice na zapadnoj platformi i koji je otrčao ostavljajući sve njene stvari kad je posljednji vlak stigao s naletom elektriciteta i toplog zraka. Pokupila je sve svoje stvari i, kad je sišla na svojoj stanici, bacila je novac i kartice i disk-player i skupe cipele i otišla bosa do svog stana. Sad su bile zagađene. Bile su zaražene. Nikad neće izgubiti tu kužnost.

"Najviše što me bilo strah," prošaputao je William, "je kad sam ušao u grad s vašom kamerom u torbi. Osjećao sam da je svi mogu vidjeti ali su se saglasili da mi ne kažu. Osjećao sam se kao da imam neku zarazu, ili drugo lice na zatiljku koje pravi glupe izraze i plazi jezik ljudima, ali ga ja nikad ne mogu vidjeti. Kad je onaj bijeli časnik htio pogledati u moju torbu, nisam znao što da radim. Svaka misao mi je je iščiljela iz glave. Jako je zastrašujuće kad znaš da moraš učiniti nešto da se spasiš ali ne možeš smisliti što. Ali ono što je čudno je da je to najstrašnija stvar koje se mogu sjetiti, ali je također bila i najuzbudljivija, kao da su svi ljudi koji mogu vidjeti u mene i znaju što ja u stvari radim ljubomorni i žele i oni to raditi. Ima li to smisla?"

"Meni ima," rekla je Gaby.

"Najviše što sam se ja uplašio bilo je onog jutra kad sam se probudio uvjeren da imam Slim," rekao je Faraway. "Sreo sam jednu ženu u klubu. Ona je bila čudna žena na čudnom putu od negdje do negdje koji je jednu noć išao kraj mene. Imala je duge rebraste ožiljke svud po rukama i šakama. Skarifikacija, shvaćate? Ali ona nije bila iz nekog od plemena koja smatraju da su takve stvari lijepe. Interesirali su je otvori. Voljela je gurati stvari u tjelesne otvore. Bila je jedna stvar koju bi radila s bocom šampanjca. Mogla ju je otčepiti svojim donjim mišićima. Za ženu koja može izvesti takav trik, plaćat ću onoliko šampanjca koliko ona hoće, pod uvjetom da je jeftini indijski. Voljela je raditi stvari s čepovima, i s žičanom mrežom također. Ah! jadna moja kožica! A i drugi dijelovi. Ali vrijedilo je, jer se ona *fiki-fikila* kao životinja, kao nešto što se tjera.

Kad sam se probudio ujutro, nisam se mogao sjetiti baš mnogo toga ali je bila užasna pekuća bol u mom f*tubi.* A kad sam pišao,

čovječe! Mislio sam da ću umrijeti. Bilo je to pišati vatru. Što mi je ta demonska žena napravila? Naravno, nije bila tamo da je pitam. Nikad ih nema, žena koje su pravi demoni. Ali bol nije nestala, i ja sam mislio da je to neka užasna bolest, možda čak i Slim, i da bez obzira koliko boca šampanjca ona može otvoriti svojim čarobnim usminama, to nije vrijedno smrti neuporedivog Farawaya. To me učinilo zbilja uplašenim, pa sam otišao kod svog doktora jer sam mislio da ako odista imam Slim, onda bi bilo bolje znati pa da svi mogu imati veliki tulum i reći mi kako sam ja sjajan tip prije nego što umrem. Pa, doktor pogleda u moj pimpek nekom stvari od optičkih vlakana i padne na pod od smijeha i kad je u stanju ponovo govoriti, on pozove svoju bolničarku unutra, i ona pogleda u moj pimpek i padne od smijeha i slijedeće što znam soba je puna doktora i konzultanata i sestara i nosača i ljudi koji su samo čuli neku buku i zapitali se što to propuštaju, svi gledaju u moj pimpek i padaju od smijeha.

Znate li što su vidjeli tamo unutra od čega su popadali od smijeha? Trunku ljute crvene paprike. Ta demonska žena! Dok sam ja spavao ona je odsjekla malenu kriškicu ljute paprike i gurnula je u mog *ftubua.* Tjelesni otvori! Prošlo je tjedan dana prije nego što sam mogao hodati uspravno, a kamoli pišati s užitkom. Sad je to smiješno, ali tada, kažem vam, prijatelji moji, ovaj Faraway nije nikad bio tako uplašen. Mislio sam da ću umrijeti. Stvarno, zbilja."

"Naravno, ništa nisi naučio iz toga," rekao je Tembo.

Faraway se nasmijao svojim velikim osmijehom. "Naučio sam da nikad ne ostavljam ljute papričice po kući, a to je vrlo mudra lekcija za svakoga."

"Što se dogodilo s čudnom ženom?" pitala je Gaby.

"Viđao sam je u klubovima nekoliko puta, kako pleše s nekim drugim muškarcem, ali nikad mi nije prišla i ja nikad nisam prilazio njoj. Onda sam čuo od prijateljevog prijatelja da je mrtva. Igrala je neku igru u hotelskoj sobi s dva muškarca i pištoljem, ali ne znam je li to bilo slučajno ili namjerno. Moj prijateljev prijatelj rekao je da misli da je to na videu, ali da su policajci to zadržali za preprodaju. Ali ja ga nikad nisam vidio. Tužno je da je njeno čudno putovanje moralo završiti na taj način."

"Najstrašniji trenutak mog života prouzročio je jedan nogometni šorc," rekao je Tembo. Gaby je štucnula od smijeha, ali Faraway nije, a on je poznavao Temba poput ljubavnika. "Bio sam u juniorskoj nogometnoj momčadi Crkve Sv. Matije u Shikondiju, ali moji roditelji bili su siromašni i nisu mogli priuštiti da mi odmah kupe cijelu momčadsku opremu. Pa sam zato što sam dobro prošao na ispitima dobio majicu, a za moj rođendan dobio sam čarape i kopačke a kad je

jedan moj ujak postao pastor i dao svima poklone da to proslavi, dobio sam šorc. Zato što su bili siromašni, kupovali su stvari koje će trajati: šorc je bio od najnovijeg umjetnog materijala koji se nikad neće iznositi ma što radio. Od toga sam se zamislio. Možeš baciti taj šorc na hrpu smeća i on nikad neće istrunuti u ništa. Uvijek će biti nogometni šorc. Ja ću odrasti, i zaposliti se, i oženiti ako me Bog blagoslovi, i imati djecu, a nogometni šorc se neće promijeniti. Ostarit ću, moja djeca će se oženiti i udati i imati djecu i, ako me Bog blagoslovi, ta djeca imat će djecu, a plavi šorc, veličina mala, neće se promijeniti. Ja ću umrijeti, i bit ću sahranjen, i raspasti se do kosti i kose i još uvijek ni jedno od tih umjetnih vlakana neće istrunuti. A onda sam prestao misliti na nogometni šorc i pomislio na mene. To će se dogoditi. To nije bila jedna pomisao, jedno možda, jedno ako. Bilo je to sigurno. Taj nogometni šorc bio je mjera mog života. Ovaj ja, koji je nosio nogometnu opremu i igrao za juniorsku Sv. Matije, jednog će dana izdahnuti i neće više udahnuti, ohladit će se i potamnjeti iznutra, prestat će misliti i vidjeti i čuti i osjećati, i prestat će biti. To se nije moglo izbjeći ili zaobići. Najviše čemu sam se mogao nadati je da ću to odložiti. Vidio sam to, i to me uplašilo kao što me ništa nikad nije uplašilo. I morat ću ići sam. Nitko koga znam nije mogao ići sa mnom, ili ići ispred mene i vratiti se i reći mi što je s druge strane. Ići ću sam, i slijep. Zato sam našao Isusa. Zato što je on bio jedini koji može ići sa mnom, tko je bio tamo, i vidio kako je to, i može mi reći što se događa. Zato što mi treba netko koga mogu pozvati u mračnoj noći kad moja žena i moja djeca spavaju i strah od toga me probudi poput nečega jako jako hladnog u mom srcu."

Tembo je pogledao na gore i prema prašnjavom obzorju. Ustao je. Zagledao se. Zaštitio je oči rukom i zavirio. Gaby je zamislila da je Isus to što je vidio, kako stiže preko suhe zemlje do te granice između svjetova.

"Tamo," rekao je Tembo. Pokazao je na jugoistok. "Tamo! Gledajte!"

Gaby je ustala i slijedila smjer njegovog prsta i vidjela ono što je on vidio. Bio je to treptaj srebra na nebu, maleni heliograf svjetla koje bi oko izgubilo čim bi ga našlo. Oblak i ravnice i toplinska izmaglica zajedno su uništavali sve predodžbe o udaljenosti: ta stvar mogla je biti kilometrima daleko ili lebdjeti na vrhu Tembovog prsta. Ali je postajala veća, i poprimala jasan obris. Tembo je počeo mahati rukama. Faraway je skakao gore-dolje u nesvjesnoj parodiji Masai skačućeg plesa. Stvar je bila velika, stvar se približavala sa veoma velike udaljenosti. Stvar je bila blizu.

Tada je Gaby znala da ju je uhvatilo previše sunca, jer stvar koja je dolazila prema njoj sa jugozapada bila je ništa drugo nego pravi Leteći

Tanjur iz klasičnih znan-fan B-filmova McCarthyjevske paranoje pedesetih. Veliki bijeli leteći tanjur, na čijem trbuhu je plavim slovima pisalo UNECTA.

21

Tek kad je bila sigurna, apsolutno sigurna, da se metalna vrata više nikad neće otvoriti, otvorila su se i crnkinja s francuskim naglaskom ušla je u ćeliju s šalicom kave na kojoj je pisalo UNECT*Afrique:* Go: West! i hrpom odjeće. Nije nosila svoje izolacijsko odijelo. Stvari koje su isisali iz Gaby tokom noći prošle su testove.

"Moraš li me gledati?" pitala je Gaby McAslan, gola, izgorena od sunca, izgrebana i oguljena i izbodena i ljutita onim visokim i vrelim bijesom koji je ustvari strah nakon njenog noćnog zatočeništva u dekontaminacijskoj jedinici Tsavo Zapada.

Čarolija letećeg tanjura bila je razotkrivena izbliza. Potrebna je veoma jaka čarolija da radi na domet dodira. To je bio samo istrošeni stari dirižabl za prijevoz drvne građe čije se *Sibirsk* providjelo kroz na brzinu obavljeno bijelo UN prebojavanje, s blaziranom članicom posade koja ih je povela uz rampu za ukrcaj tereta i onda zaključala u teretni prostor bez prozora jer su se ona i njeni drugovi bojali da će se zaraziti užasnim i odvratnim Chaga-bolestima od tih naplavina s rubne zemlje. I kad su se spustili nagađanih trideset minuta kasnije - ničiji sat nije radio - imali su ne više od jednog pogleda na blještavo sunce koje se odražavalo sa krivine kupole nad njima dok su bili odvođeni od strane bezličnih likova u vrećastim bijelim medicinskim izolacijskim odijelima preko rešetke za istovar na kojoj je bio naslikan UNECTA-in simbol planine i polumjeseca, i niz željezne stube do fluorescentno osvjetljenih hodnika koji su vonjali na bolnicu i triput disan zrak. Gaby McAslanin Tsavo Zapad bio je mrtva bijela ćelija s vratima koja su se utopila u zid nakon što je žena s francuskim naglaskom otišla. Prije nego što je otišla, žena je objasnila da je Gaby bila izložena mogućoj kontaminaciji tuđinskim organizmima; da ona i ostali, koji su bili u susjednoj ćeliji, prolaze kroz standardnu proceduru promatranja i dekontaminacije prije nego što mogu biti pušteni u biosferu Tsavo Zapada.

Cijele te noći, dok je Gaby McAslan sjedila na krevetu leđima prema oku leće, koljena stisnutih uz grudi i kose povučene oko sebe poput plašta, bojala se za disk, i što će joj se dogoditi ako se proces sterilizacije protegne na snimke iz Merueshija zabilježene na njemu. Brinula se i gledala brojke na satu na naspramnom zidu kako

otkucavaju duljinu vremena koja bi po mišljenju UNECTA-e bila potrebna novoj i opasnoj vrsti Chaga-memea da istope jednu Irkinju u grudu plastike. Tisuću i pet otkucaja, toliko je trebalo. A onda, baš kad je zaboravila gdje se sjećanje na vrata nalazilo, zid se otvorio i pustio unutra zrak koji nije mirisao na užasavanje i tjelesni vonj.

"Priznaj, izvlačiš neki lezbo-sado-domina užitak od zaključavanja golih žena u ćelije," rekla je Gaby, navlačeći posuđeno rublje, traperice koje su pripadale ženi s kraćim nogama, i majicu. "Isuse, AC Milan. Je li to najbolje što imate za ponuditi?"

"Vaši prijatelji su u restoranu dolje na dvojci," rekla je njena nekadašnja porobljivačica. Gaby je skoro potrčala, slijedeći ženine upute duž hodnika punog bezličnih vrata do vanjskog dizala. Otvoreni prostor. Dnevno svjetlo bilo je zaslijepljujuće. Mali lančani pogon na dnu zazujao je. Gaby McAslan bila je spuštana niz stijenku šesterokatnog uredskog bloka. Imala je šansu za polagan pogled na to mjesto na koje je dovedena. Preko dvadesetmetarskog procjepa pred njom uzdizala se druga, viša jedinica; skrpana stvar koja je izgledala kao desetak prenosivih kabina natrpanih jedna na drugu i učvršćenih skelama i snopovima sajli. UNECT*Afrique* bilo je ispisano na njenom boku plavim desetmetarskim slovima. Dvadeset metara iza te druge hrpe dizala se manja, treća jedinica koja je cijela sastojala od teških postrojenja, solarnih sklopova i satelitske antene. Bila je s glavnim blokom povezana zračnim mostovima i stazama i zakrivljenim pupčanim vrpcama, kao što je glavni blok bio s onim niz koji se kretala. Ali, najneobičnija odlika tog minijaturnog grada na visoravni bila je da je svaka od jedinica stajala na mamutskim tračnim vozilima, poput čudovišnih transpotrera koji su prevozili pred-HOTOL space shuttleove od zgrada za sastavljanje do lansirne rampe.

Gaby je udarila po gumbu za hitno zaustavljanje. Platforma dizala zaustavila se s trzajem. Nije bio to trik dizala, sve je vibriralo. Ako bi se usredsredila na neku točku na tlu, mogla je jedva primjetiti kretnju, sporu poput minutne kazaljke na jednom od njenih Swatcheva. Traktori, jedinice, usidreni dirižabl, sa svime u i na njima, kretali su se unatrag u savršenoj sinkronizaciji s napredovanjem Chage preko ravnice Serengeti. Terminum je bio na pola sata hoda preko suhe žute ravnice posute stršećim bijelim panjevima akacija, oborenih da se oslobodi put tom monstrumu. Krdo zebri paslo je škrtu sasušenu travu. Izgledale su suho i prašnjavo, žedne kiše. Sve je izgledalo suho i prašnjavo, ravnice, Tsavo Zapad, mutne boje Chage. Čekajući kišu.

Blagovaonica je zauzimala cijelu četvrtinu Razine Dva. Bila je svijetla i užurbana i mirisala je na doručke raznovrsnih etničkih podrijetla. Tembo i Faraway pili su kavu u jednom malom separeu pod prozorom s monumentalnim pogledom na stanicu i Chagu koja se

dizala prema oblacima skrivenim visovima Kilimandžara.

"Avaj, propustio sam svoju veliku šansu," rekao je Faraway. "Cijela jedna noć tebe bez ičega na sebi. Naravno, ti znaš da oni to rade samo da bi žene mogle gledati Tembov *ftuba* i moliti se a muškarci ga gledati i osjećati zavist."

"Ignoriraj mog prijatelja," rekao je Tembo stoički. "Kako si, Gaby?"

"Osjećam se kao da su me svi u ovom mjestu promatrali ali neće mi reći."

"Jeste zbunjujuće, prvi put," rekao je Tembo.

"Kad si bio u Chagi onoliko puta koliko smo mi bili, znaju sve o tebi i onda uđeš i izađeš za manje od dva sata," rekao je Faraway.

"Što je s diskom, Tembo?"

Niski muškarac odmahnuo je glavom. "Obavili su internistički pregled."

"Sranje. Moramo doći do tog diska prije nego što ga UNECTA pogleda:"

"Ima još, Gaby. Nazvao sam svoju ženu sinoć; iz UNECTA su već kontaktirali s njom da joj saopće da smo dobro i na sigurnom. Također su stupili u kontakt s T.P. Costellom. Ja sam bio u kontaktu s njim: uradio sam što sam mogao, ali on vrlo jako želi porazgovarati s tobom, Gaby."

"Jebi ga." Bez diska, bez reportaže, bez auta, bez kamere. Bez posla, kad se vrati. Tada: "Tembo, gdje je William?"

"Nadao sam se da ćeš mi ti to moći reći, Gaby."

"Još je u dekontaminaciji?"

"Kad sam ja pitao, rekli su mi da rade opsežnije testove. Nisu me pustili da govorim s njim."

"Na što bi to njega trebalo testirati, a mene ne? Bili smo svi skupa cijelo vrijeme, što god je on pokupio, i mi imamo."

"Opsežniji testovi, to je sve što znam," rekao je Tembo. "Gaby, zabrinut sam za bratića šogorice moje žene."

Crna lezbo-sado-domina s francuskim naglaskom koja je pustila Gaby iz samice došla je do separea. Faraway se vidno razvedrio. Flerta je bilo svugdje.

"Gđice McAslan, ravnatelj bi vas htio vidjeti, ako ste spremni. Ukoliko biste pošli za mnom, njegov ured je u glavnoj jedinici."

"Ravnatelj." Baš. Kao da jedna ravnateljska kenjaža od T.P. Costella

ne bi bila dostatna. "Okej. Mogla bih i to obaviti."

"Gaby. William."

"Pokušat ću, Tembo."

"Gaby." To od Farawaya. *Disk,* oblikovao je usnama.

Cma lezbo-sado-domina s francuskim naglaskom predstavila se kao Celeste i povela Gaby van jedinice, na stazu na četvrtoj razini i preko procjepa u hodnike označene crnim i žutim biohazard upozorenjima, prepune ljudi u šarolikoj neobaveznoj odjeći koji nisu mogli prijeći više od metra odjednom a da ne sretnu nekoga kome moraju reći nešto važno. Dlaka na licu, vrećaste bermude i narukvice bratimljenja bili su *de rigeur* za muškarce; žene su preferirale vruće hlačice, grudnjak-majice i mnogo srebra. Gaby je očekivala da će ugledati košarkaške obruče na vratima laboratorija.

"Osoblje broji tri stotine ovdje u Tsavo Zapadu," rekla je Celeste, mučiteljka pretvorena u turističkog vodiča, vodeći Gaby uz klimavo željezno stubište. Gaby je uvježbavala ulogu Novinarskog Njuškala S Velikim Pitanjima Koja Zahtjevaju Odgovore. Nije bila uvjerena. O Bože, T.P. Costello će je peći na ražnju.

Ravnateljev ured bio je na najgornjoj razini. Celeste je ušla bez kucanja. Nije bilo recepcije, samo soba s tepihom puna znanstveničkog nereda, veliki prozor koji je gledao na Chagu, olupani radni stol s kožom odozgo. I,

"Ti!"

"Ti."

"Ti." Novinarsko Njuškalo S Velikim Pitanjima Koja Zahtjevaju Odgovore ishlapilo je iz nje sa šapatom.

"Ti biraš klišeje: 'Otkud ti ovdje'; 'Što tako fina cura kao ti radi na ovakvom mjestu?' ili 'Ne možemo se i dalje sastajati ovako'?"

"A što je s: 'Ti potpuni potpuni potpuni seronjo, upravo sam provela najgoru noć u svom životu?"

"Mislio sam da vas novinare uče o stvarima kao što je da se ista riječ ne koristi više odjednom u rečenici. Celeste, ima li šanse da nam smisliš malo kave i nešto za pojesti? Ako se dobro sjećam dekonta, gđica McAslan nije imala prilike baš se najesti." Kad je crnkinja otišla, Dr. Shepard poprimio je pomirljiviji prizvuk. "Dekontaminacija je prilično zastrašujuća, znam. Oni su zakon za sebe tamo preko. Drugi odjel. Srećom, kad sam doznao koga su se dočepali, mogao sam prebaciti nekoga iz moje ekipe tamo da pripazi na tebe. Iskreno mi je žao što si doživjela tako ružno iskustvo; ali to je neophodno. U starim

vremenima, prije nego što smo se popeli na tračnice, bio je jedan kontaminacijski incident preko u Tinga Tingi. Mjeseci rada bačeni u zahod, da ne pominjem milijun dolara opreme. Pa moramo biti okrutni da bismo bili ljubazni. Ako je to ikakva utjeha, svi mi moramo proći kroz to."

Njegova isprika činila se iskrenom. Celeste se vratila s kavom i croissantom iz mikrovalne punjenim sirom i šunkom. Gaby se bacila na njega.

Kad je ponovo mogla govoriti, rekla je: "Sheparde. Moram pitati. Jedan od mojih prijatelja. Zove se William Bi. On je još tamo unutra."

"U dekontu?"

Gaby je klimnula. Shepard se namrštio.

"Ne bi trebao biti. Ispričaj me na tren." Okrenuo je svoj oguljeni kožni naslonjač prema serveru. Njegovo mrštenje se pojačalo. Nazvao je nekog videofonom. Dok je on davao jednosložne odgovore na moljakavi šapat iz ručne slušalice, Gaby je pila svoju kavu i proučavala njegov stol. Muškarčeva duša je kao njegov radni stol, ustanovila je. Osim kad je kao njegov penis. Shepardov stol izgledao je rezultatom mnogih pretraga po arapskim tržnicama duž obale. Drvo bi moglo biti ebanovina. Bilo je izlizanih slonova od zlatnih listića duž ruba kožnog vrha. Govorilo je mnogo o Dr. Shepardu - Dr. M. Shepardu, prema njegovoj pločici s imenom - da ga je donio preko zemlje i izmanevrirao gore svim tim vrtoglavim teretnim dizalima i duž uskih, brodskih hodnika i u ovaj ured sa pogledom iz Božjeg oka na kraj svijeta. Ukrasi na stolu, uglavnom afričke umjetnine: sve od plemenitog drveta. Vjerojatno prave. Male: pozivale su te da ih podigneš i uživaš u osjećaju njihove strukture na tvojim završecima živaca. Pola tuceta šalica za kavu s tužnim crnim pustinjama sasušenog taloga na dnu. Uokvirene fotografije dvojice dječaka, nasmiješenih, pokazujući nekoliko tisuća dolara vrijedno ortodontističko djelo. Jedan oko dvanaest godina, drugi devet, deset. Razbarušene kose, pjegavih lica. Sveamerički klinci. Mogli bi biti posljenji primjerci ugrožene vrste. Fotografija mlađeg M. Sheparda, u ružičasto-lila trikou za brzo klizanje, s onom čežnjivom spreman-za-start pozom svojstvenom brzoklizačima s dvadesetak centimetara čelika na svakoj nozi. Užasan odabir boja, ali pogledaj te butine. To su bile butine za premazati čokoladnom kremom u spreju i polako očistiti jezikom. Pokušala je vidjeti je li ih održao u kondiciji. Dr. Shepard je završio na 'fonu.

"Malo su zabrinuti zbog nekih od Williamovih rezultata i hoće napraviti opsežnije testove."

"Na koji način zabrinuti?"

"Ne znam."

"Ravnatelj Tsavo Zapada ne zna?"

"Kao što sam rekao, oni su druga administracija. Dekontaminacijski i medicinski odjel podnose izvještaje izravno Regionalnom stožeru u Kajiadu. Ali ja se ne bih brinuo; nije neuobičajeno za ljude u dekontu da pokupe blage virusne infekcije. Samo se moramo osigurati da to nije nešto novo iz Chage. Obično se sve raščisti nakon nekoliko dana."

"Dana."

"Ne mogu smisliti bolje mjesto od ovog u kojem je."

Gaby se poslužila s još kave iz termosice od nehrđajućeg čelika. Ne. Nemoj je popiti. Reci to. "Sheparde, ima još nešto što te moram pitati."

U svojoj mašti vidjela je likove u bijelim izolacijskim odijelima kako trče kroz neonom osvjetljene hodnike dekontaminacijskog bloka na žurno sazvane sastanke u ponoćnim konferencijskim sobama; disk kako se presijava na stolu dok glasovi govore brzim, prigušenim tonovima. Vidjela je glave kako klimaju, ruke u rukovanju, glasove kako se slažu: to se može zadovoljavajuće završiti jedino u vatri.

"Da se to, nekim slučajem, ne tiče možda ovoga?"

Pucnuo je prstima i disk je bio između njih, a onda na kožnoj površini stola, poput uhvaćenog grijeha.

"Jesi li pogledao to?" pitala je Gaby.

"Jesam." Nije bilo baš mnogo Paula Newmana u Shepardovim očima, osim ako je to bio Paul Newman u onoj sceni iz *Hazardera* kad igra protiv Minnesota Fatsa.

"Moraš mi vratiti to, to je moja svojina, to je moja reportaža. Ako to zataškaš, samo će biti još gore kad se istina konačno otkrije. A hoće, na kraju, vjeruj mi. Ili si uz mene ili si protiv mene u ovom."

Shepard je okrenuo disk na rub, držao ga uspravno pritiskom jednog prsta. "Zbog čega misliš da sam ja dio zavjere zataškavanja?"

"Ti si UNECTA, zar ne?"

"Ti očito ne znaš onoliko o tome što se događa u ovoj zemlji koliko misliš da znaš. Nema neke velike ljubavi između vojske i istraživačke zajednice. Vojska želi militarizirati istraživački odjel. Zato što nas vide kao bandu razbarušenih, subverzivnih, nedisciplinirani anarhista, oni bi kupili stručnost od multinacionalki, koje bi, da imaju korporativne duše, na njih stavile hipoteku da uvuku svoje prste u Chagu. Znam za

desetak velikih kompanija: petrokemija, biotehnologija, molekularni inženjering, dizajn čipova, poljoprivreda, koje drže spremne odvjetnike dvadeset četiri sata dnevno da nabiju patentnu primjenu na sve što mi iznesemo iz Chage a oni mogu reproducirati. Veća je to igra nego što ti misliš."

"Vidio si što je na disku. Što ti misliš o tome?"

"Mislim da zaslužuje vražju Pulitzerovu Nagradu, Gaby McAslan. I mislim da bi ti trebala zahvaljivati kojim god bogovima se vi novinari molite da je to došlo do ovog ureda, a ne leži na stolu nekog generala tamo u Kajiadou. Što je razlog što ću ja njegov sadržaj poslati SkyNetu jer, što dulje je jedna i jedina kopija u Tsavou, to je veća šansa da će ljudi koje bi to osramotilo doznati što je to i ići na više instance od mene da ga se domognu. Vojska ima svoje krtice, čak i ovdje. Ovo će dati novi poticaj cijeloj debati oko toga zašto uopće u ovoj zemlji treba biti međunarodnog vojnog prisustva. I kad ljudi u odijelima slijedeći put sastave glave da razgovaraju o proračunu, ovo bi mogao biti adut koji će donijeti štih znanosti a ne institucionaliziranoj paranoji."

"Nisam to učinila da bi to bio jedan nizak udarac u internoj uličnoj tučnjavi u UN," rekla je Gaby. "Učinila sam to zato što je to nepravda, i što bi ljudi trebali to vidjeti i znati." Bila je toliko daleko od istine da nije mogla vjerovati da je upravo izgovorila to što je rekla.

"Novinarka s principima," rekao je Shepard, ni on joj ne vjerujući. Gaby je poželjela da mu nije lagala. Željela je biti Gđica-Smjelo-Za-Istinu za njega. Također je željela da joj on nije rekao prljave stvari o UNECTA. Htjela je da on bude spasilački anđeo, bez skrivenih motiva. "Možeš li mi dati SkyNetov teleport broj?"

Napisala ga je na žutom ljepljivom papiriću za poruke. Shepard se opet okrenuo svom kompjuteru, pozvao pun zaslon ikona. Procesor je prihvatio disk i ispustio ga nekoliko sekundi kasnije. Bio je otposlat. Bio je siguran. Ali, bio je sirov: priču je trebalo dobro ispričati.

"Sheparde, ima negdje ovdje mjesto gdje bih mogla posuditi kamkorder i par diskova na nekoliko sati? Moram pripremiti završni izvještaj."

"Mislim da se to može srediti."

Uradi to, i ona bi mogla biti više od na sigurnom. Mogla bi izvući pobjedu. Ali još jedna stvar se morala najprije obaviti.

"Znaš li možda ima li ovdje netko tko navija za Manchester United, i ako ima, ima li kod sebe njihovu opremu? Ne mogu odraditi najhitnije stajanje pred kameru u mojoj karijeri u majici s natpisom

AC Milan na grudima."

22

Gabyn videodnevnik: dodatak.

16. srpanj 2008.

Ne samo da mi je Shepard našao kamkorder, nego mi je dopustio da ga posudim na cijeli tok mog posjeta. Tembo i Faraway vratili su se redovnim letom da se umiljavaju T.P.-u s izvješćem. Ja ostajem - zvanično - dok William ne iziđe iz dekonta. Nezvanično, zato što je Dr. M. Shepard, Ravnatelj Stanice, pomislio da bi se meni moglo svidjeti da razgledam oštricu istraživanja Chage. Dodijelio mi je jednu slobodnu kabinu na Traktoru Dva, Razina Dva; uvijek je netko van baze na odmoru i rekreaciji ili na nekakvom savjetovanju. Barem je ta žena imala nešto nalik priboru za šminkanje. Posuđivanje kozmetike je kao kad izgladnjeli čovjek krade kruh: to nije grijeh, to je preživljavanje.

Sviđa mi se. To je dobro mjesto. Ironično: ono je Chagi najbliže naseljeno mjesto, ali se čini najdalje. Mogu vidjeti terminum sa svog prozora, ali ne odaje utisak neizbježnosti kao u Nairobiju, ili neposredne prijetnje, kao u Merueshiju. To je zato što je ova pokretna zajednica jedino mjesto na Zemlji kojem se Chaga ne približava.

Tsavo Zapad. To je poput New Age gusarskog broda; ne zato što imam okrugao prozorčić u kabini, ili što jedri na moru trave, opremljen jarbolima skela i radio tornjeva i osmatračnicama satelitskih antena, ili zato što je Tsavo Zapad agresivno samodovoljan: procesirajuće postrojenje preko na Traktoru Tri reciklira svaku kap vode, čvrsti otpad se procesira do vrtova na krovu gdje čini se uzgajaju ubitačnu genetski poboljšanu konoplju. To su ljudi. Imaju radosnu skoncentriranost, poput daskaških zajednica; duboko usađeni podtekst koji oblikuje sve što rade. Mogu razumjeti zašto ih vojska mrzi. Nema formalne strukture, nema nametnute discipline, nema uniformi - nema ni potrebe. Disciplina, zajedništvo, učinkovitost dopiru iznutra, iz tog kreda.

Pa, lupeži moji, razvijte Jolly Rogera, jedra gore, kormilo prema Chagi, i jeste li vi, gospo, prelijepa riđokosa kći Guvernera Paname, hah-hah-hah? Na stranu sav hippyjevski šik, Shepard ovdje ima pričnо zategnut ustroj. Traktor Dva je većinom biokemija i laboratoriji molekularnog inženjeringa i oprema je vrhunska. Tip s perlama

upletenim u bradu pokazao mi je ustroj za daljinsku manipulaciju. Izrađen po narudžbi. Nema takvog nigdje drugdje. Manipulatori virtualne stvarnosti mogu rastaviti Chaga-stvari na sastavne molekule i pustiti operatore da šetaju kroz atome. Nije ni čudo da su tako manijački oprezni zbog kontaminacije. Znanje imaju sačuvano i drugdje, ali nikad ne bi mogli nadoknaditi opremu.

Kad smo već kod dekontaminacije, još uvijek me ne puštaju da razgovaram s Williamom. Najbliže što mu mogu doći je lice jedne žene s druge strane debelog stakla u čeličnim vratima, a ona kaže da očekuju rezultate opsežnijih testova viralnih simptoma jadnog dečka. Sav taj nehrđajući čelik i zasljepljujuće bijelo; unutra je kao u filmu Douglasa Trumbulla.

Traktor Jedan, koji je glavna ulazno/izlazna točka Tsavo Zapada, konstruiran je da se otrgne u slučaju većeg incidenta, dok se ostatak udaljava sprinterski, najvećom brzinom od pet kilometara na sat. Traktor Jedan je doslovno grad u gradu. Gore, s druge strane razine od mjesta gdje su mene držali, su prostorije za Dalje timove; one koji zbilja odlaze u Chagu i donose uzorke natrag. Oni su potpuno izolirani, poput ronilaca na naftnim platformama koji mjesecima žive u dekompresijskim tankovima. Pretpostavljam da sami smišljaju svoju zabavu, poput Oksane u onim dugim, hladnim sibirskim noćima. Jedna noć je meni bila sasvim dosta. Ono što me najviše impresioniralo kod Traktora Jedan - a to govori dosta o mom načinu razmišljanja - je da je to polazna točka na Tsavo Zapadnom golf igralištu od jedne rupe. Udaraš od rešetke za istovar preko na sunčevu palubu na Traktoru Dva i onda peticom ili sedmicom na astroturf zeleno na servisnoj platformi na tri četvrt puta uz Traktor Tri. Ako je pošalješ u Chagu, to je izgubljena lopta, ali moraš platiti rundu pića za sve. Pretpostavljam da loptice za golf u Chagi nisu ništa čudnije od loptica za golf na Mjesecu, mada se u srcu slažem s Markom Twainom: golf je kvarenje dobre šetnje. Samo što je u Tsavo Zapadu to kvarenje dobrog spuštanja na konopu. Što oni i rade, nakon što se utrkuju u penjanju uz stranice Traktora Dva. Možeš ih gledati iz kade s vrelom vodom na krovu. Vjerojatno uz pokoji dim domaćeg jointa.

Dobar brod Tsavo, i svi koji plove na njemu. Ironija je da njegov kapetan, dobri Dr. Shepard, izgleda pomalo van svega toga. Svud oko njega stvari se rade, postaju, dok on jednostavno jeste. To je sve. On jeste. Odvojen, ali bez njega, ničega od ovog ne bi bilo. Mirni centar iz kojeg sva ta energija izvire.

Večeram s njim večeras; sutra mi je obećao nešto posebno. Nešto nezaboravno. Molim te, Sheparde! Previše sam stara za sve to kad ne mogu spavati i hrana mi nema dobar okus i ionako nisam gladna i misli mi odlutaju na vizije njegovog lica i ustanovim da su cijeli

nenadoknadivi dijelovi mog dana nestali. Ne želim si dopustiti da se opet zaljubim, prerasla sam to, zbilja, Bože, ne želim mu pisati ljubavna pisma i plesti mu veste i sve te stvari u pjesmama zato što se od toga osjećaš kao da si na nekoliko trenutaka u cijelom svom životu ti najviše živa stvar na ovom malom plavom planetu.

Oh Bože. Ovdje je. Već?

23

Kad je ujutro vidjela nešto posebno, Gaby McAslan je rekla: "Nema šanse, Sheparde. Ne idem gore s tobom u toj stvari. Nikad."

Veliki dvosjed bio je parkiran kraj glavne piste ispred prenosne kabine koja je bila centar zračne kontrole Tsavo zapada. Mikrolaki je bio tanan, predivan kukac od greda i žica, koji je širio svoja svjetlucava solarna krila da upiju savansko sunce.

"Zaslužuješ da vidiš Chagu onako kako je treba vidjeti," rekao je Shepard. "Očima Boga."

Uskočio je u stražnje sjedište i pričvrstio kacigu. "Jedinstvena ponuda, koja se nikad neće ponoviti."

"Dobro, dobro," povikala je Gaby. Bolje smrt nego sramota pred Shepardom. "Dolazim."

Propeler je postao srebrna mrlja iza Sheparda dok se Gaby uvlačila na sjedalo, pričvršćivala sigurnosni pojas i kacigu.

"Koliko dugo letiš?" pitala je dok je mikrolaki izlazio na glavnu pistu.

"Od jučer," rekao je Shepard. Šum motora postao je zujanje ljutitog stršljena. "Stari vic. Imam dozvolu već dvije godine. Sa mnom si sigurna."

Da, ali ne previše sigurna, pomislila je Gaby.

Malena letjelica poskakivala je po gruboj pisti i sasvim neočekivano se vinula u zrak.

"Oh sranje," prostenjala je Gaby vidjevši ispred sebe nekoliko centimetara zelenog i crnog trupa i mnogo vedrog jutarnjeg neba. Shepard je digao mikrolaki na sto metara.

"Slon!" rekao je u Gabyinu slušalicu. Dvanaest njih koji su izlazili iz guste šikare: tri mužjaka s ženkama i mladima, prašnjavi od crvene zemlje ravnice Serengeti. Solarno pokretani motor mikrolakog bio je toliko tih da njihovo nadletanje nije uznemirilo ni bijele ptice-

kljucačice na leđima slonova.

"Chaga je najbolja stvar koja im se dogodila," rekao je Shepard, zaokrećući da ih bolje vide. "Lovokradice ne prilaze terminumu na manje od trideset kilometara. Broj slonova i nosoroga stalno je u porastu od Događaja Kilimandžaro. Naši Dalje timovi čak su našli obiteljske grupe i do osam kilometara iza terminuma, na rubu formacije Velikog Zida. Paul Orzabal gore u 01 Tukaiju počeo je proučavanje zemaljskih vrsta koje se prilagođavaju Chagi, ali je to raskloplјeno s ostatkom stanice."

Preletjeli su Tsavo Zapad. Ljudi iz krovnih vrtova su im mahali. Na sletnoj platformi Traktora Jedan bila je grupa Tai Chi vježbača.

"Što je to o rasklapanju 01 Tukaija?" pitala je Gaby.

"Treba im stanica da promatra Događaj Nyandarua ali proračun ne dopušta novu bazu, pa zrakom prebacuju što se može zrakom prebaciti i voze traktorske jedinice na sjever putem, preko zemlje duž Ngong brda da izbjegnu Nairobi. Tinga-Tinga i Moshi se premještaju na razmak od sto dvadeset stupnjeva. Mi smo počeli s ispravkama kursa sinoć."

Zeleni i crni mikrolaki prešao je terminum. Kovitlaci toplog zraka izbačeni iz skrivenog srca Chage udarali su u krilo. Shepard ih je spustio. Gaby je stegnula rub sjedala, govoreći sebi da je previše opčarana da bi bila užasnuta. Fraktalne šahovnice mozaičke prekrivke penjale su se u grebene pseudokoralja i otvorene bijele prste rukostabala. Veliki Zid uzdigao se strmo pred njima.

"Sheparde!" vrisnula je Gaby kad je mikrolaki poskočio na uzdižućoj termalnoj struji i preletio preko ruba Velikog Zida jednim skokom. "Ti seronjo jedan, da me više nikad nisi tako uplašio."

Shepard se smijuckao onako kako to muškarci rade u sebi kad su napravili nešto što misle da impresionira ženu.

"Uvijek ima strujanja naviše na rubu Velikog Zida," rekao je. "Na to se možeš osloniti. Svakojakih čudnih i korisnih vrtloga ima nad Chagom."

"Čudni vrtlozi ubili su Denysa Finch-Hattona u Voiju," rekla je Gaby.

"Voi je zloglasan po njima. Pitaj bilo kog UNECTA pilota."

Letjeli su prema Kilimandžaru preko zaravni tamno crvenih šesterokutnih pločica širine krila mikrolakog. Gaby je pogledala preko ramena, iza Sheparda koji se smješkao iza svojih pilotskih tamnih naočala, ali nije smirenje od njegovog lica bilo ono što je tražila. Nije mogla vidjeti umirujuće, ljudskom rukom napravljene kocke Tsavo

Zapada. Nije mogla vidjeti ništa od ljudskog svijeta, samo obzor od tamnog zlata.

Vrh Velikog Zida razbio se u kaotičan teren zemljanih grebena i pseudokoralja, nagomilanih stotinjak metara jedan na drugom, prosipajućih poput rastopljenog sladoleda; jagoda-ružičasto, čokoladno, saće-pistachio-pina-colada. Iz toga su naglo prešli u zonu gdje je vegetacija bila prozirna i formirala krov svjetlucavih mjehura. Tamne sjene nagovještavale su masivne formacije duboko dolje. Linija prijelaza bila je pravilna, kao da je šestarom ucrtan krug na Chagu.

"Diskontinuitet Loolturesh," rekao je Shepard. "Širok je oko osam kilometara i ide cijelim putem oko planine."

"Što je to?" pitala je Gaby.

"Ne znamo. On je na rubu dometa naših Dalje timova. Ali širi se prema van s ostatkom Chage. Pedeset metara na dan."

Vanjski rub diskontinuiteta bio je isto toliko oštro definiran kao i unutarnji. Zemlja s druge strane bila je višebojna krošnja šume; kao da letimo iznad perzijskog tepiha, pomislila je Gaby. Veoma starog i moljcima izjedenog tepiha, izrešetanog rupama koje su dopuštale intrigirajuće poglede na drugu tepih-krošnju niže. Analogija, pomislila je. Naši jezici nemaju imena za ono što te stvari jesu, pa smo prisiljeni govoriti o njima u terminima onog na što podsjećaju. Taj razmotani čarobni tepih bio je podignut i razderan na mnogo mjesta stožastim uzvisinama koje su se probijale od ispod. Gaby se prisjetila Đavolje Kule, ili inselberških stijena pod-Kalaharija. Razmjera i iznenadnost bili su otprilike točni, ali ta uzdignuća bila su tamnocrvena, isprugana krivuljama izgoreno narančaste poput mrtvih marsovskih vodotokova. Shepard je okrenuo oko najbližeg brda. Svjetlo je blistalo na vrhu; jedan jedini kristal izvirivao je iz povučenog Chaga-mesa. Kristal je bio savršeno proziran i velik poput jedne od jedinica Tsavo zapada.

"Oni su nov oblik," rekao je Shepard. "U zadnjih šest mjeseci. Neki taksonom u 01 Tukaiju krstio ih je Kristalnim Monolitima i, na nesreću, to ime se primilo. A prije nego što pitaš, ne, nemamo nikakvog pojma što oni jesu ili rade."

"Sheparde."

"Da?"

"Sheparde, nemoj govoriti. Ne moraš govoriti. Ne moram znati."

Gaby nije željela čuti glasove koji govore imena. Imena su tu njenu dragocjenu stvar sjekla u komade i djelove i svrhe i hipoteze. Dok je bila jedna neizgovorena stvar, bila je ona nedjeljiva misterija koja ju je privukla iz ljetnje noći na Pointu do tog prednjeg sjedala u UNECTA

mikrolakom. Kad bi bila raskomadana imenima, misterija bi poput krvi istekla iz nje.

Uz zvuk električnog motora i vjetra u žicama, prešli su iz zemlje Kristalnih Monolita u zemlju poput noža oštrih grebena iznad krova šume koji su luđački krivudali, uvijajući se jedan oko drugog poput zmija koje se pare dok se nisu stopili u čvor procjepa i kanjona. S druge strane tog bedema bila je zona ni nalik ijednoj od onih koje su već vidjeli. Mikrolaki je letio preko terena rebrastih nosača i greda i potpornja. Hvatajući se za sličnosti, Gaby je pomislila na složenu konstrukciju nove arhitekture, ili opet, mikroskopske snimke strukture ljudskih kostiju. Čak ni analogija nije mogla opisati ovu Chagu: bila je kao *to,* ali je bila i kao *ovo,* s još i pomalo *onog* ali, na kraju, kao ni jedno od tih.

Ćelije između skela i mostova bile su pune mjehura, nekih kao jednoobrazna pjena, drugih dovoljno velikih da progutaju mikrolakog. Njihove opne bolno su se natezale naspram rebraste konstrukcije. Mjehuri su bili bijeli, kostur je bio plav. Wedgwood krajobraz. Letjeli su iznad ogromnog Willow Pattern tanjura.

Bila je to jedna od onih stvari koje vidiš samo zato što na tren gledaš u pravom smjeru. Vidjela je prljavobijeli mjehur dolje na desno od nje kako natiče i puca. Poderana opna naborala se unatrag i ispustila oblak prašinaste pare poput dima spora gljiva u suhim jesenima. Stvari su se kretale u prašini koje su izgledale poput koščatih kukac-hobotnica koje prianjaju uz srebrnaste balone. To ju je smrzlo na način na koji je tuđinski krajobrazi koji su se širili pod njom nisu. Ti nerazumljivi krajobrazi bili su njihovo mjesto. Nisu znali za drugo. Gaby McAslan bila je tuđinka tu. Tada ih je vjetar s planine otpuhao. Izdanci drveća ravnih stabala s kupolastim vrhovima pojavili su se u prazninama u konstrukciji gdje su mjehuri pukli i rasuli sjeme. Kad je mikrolaki nastavio s letom, skupine stabala spojile su se u sad već poznatu šumsku krošnju kaotičnog uzorka. Nekoliko minuta leta ispred, zid pseudokoralja digao se nad krošnju kupola. Njegov vrh bio je skriven splavom oblaka koji je visio uz planinu. Sad su bili na padinama Kilimandžara.

Nakon duge šutnje, Shepardov glas koji je šaptao u Gabyinim slušalicama bio je šok.

"To je Citadela. Mi mislimo da je tu tvoj prijatelj Peter Werther bio držan."

"A iza Citadele?"

"Iza Citadele ne možemo ići. Ova letjelica ne postiže tu visinu."

Mikrolaki se okrenuo pred licem zida od cijevi i cjevčica i lepeza.

Drago mi je da mikrolaki ne postiže dovoljnu visinu da prodre u te oblake, pomislila je Gaby. Oni su Oblak Nespoznaje koji skriva Boga koji je, poput Chage, van moći jezika da ga opiše. Drago mi je da tuđinci - ukoliko postoje u nekom obliku koji mi možemo prepoznati - ostaju u svojoj tvrđavi skriveni od ljudskih kamera.

Sjećala se jednog starog znan-fan filma iz video zbirke njegog oca. Na vrhuncu, veliki svijetleći zvjezdani brod tuđinaca dolebdjeo je preko planine da sretne predstavnike čovječanstva. Dotaknuo je zemlju, i otvorio vrata. U blještavom svjetlu, tuđinci su izašli. I to je ubilo film. Zabodi koplje u bok osjećaju začudnog i ispusti benzin i dijetnu Colu. Bilo je malešnih s ovalnim očima i bez noseva, poput tuđinaca u časopisima o otimanjima, koji su uzdrhtalo trčali okolo. Onda je bio jedan veliki visoki koščati s rukama i nogama oko dva i pol metra dugim. On se morao sagnuti da prođe kroz vrata. Gaby McAslan je mislila da je to najpatetičnije. Oni poništavaju gravitaciju, prelaze cijele galaksije u brodovima veličine gradova punim svjetlosti, a ne mogu napraviti vrata koja se dovoljno otvaraju.

Pokažite nam čuda i čudesa, ali ne čovječuljka iza zavjese koji vuče poluge i viče u mikrofon. Ukoliko ikad proniknu u tu misteriju tamo gore, nadam se da je iza nje druga, pomislila je Gaby. I još jedna iza nje, i za toga, tako da nikad ne rastjeramo Oblak Nespoznaje.

Shepard je uzeo drugi kurs natrag do Kenije, koji ih je odveo blizu jednog ChagaWatch balona, izgubljenog mnogo kilometara iza terminuma. Čupava mahovina lila boje kolonizirala je plinski spremnik tako da je izgledao kao nekakvo izmišljeno dlakavo zračno čudovište. Kabel uzemljenja bio je skoren izraslinama poput papirnih osinjaka, mada daleko većih od bilo koje ose od koje je Gaby pobjegla. Dok je Shepard okretao mikrolaki oko dirižabla, Gaby je primjetila treptavu aktivnost oko šesterokutnih otvora ćelija. Što god da su bili, svjetlucali su sjajem kolibrića, ali se kretali s mehaničkim zujanjem kukaca.

"Lijepo je vidjeti da je Stari Vjerni još s nama," rekao je Shepard. "Ali ne mislim da će trajati još dugo. Kabel im ode i oni odlebde dalje u Chagu."

"Koliko je star?" Mikrolaki je obišao još jedan krug.

"Oko tri godine. Nismo dobili sliku s njega već četrnaest mjeseci, mada cezijske baterije još daju struju. Najveći ekološki armagedon od izumiranja dinosaura naovamo, ali spomeneš radioaktivnost i eto masovnog upišavanja u gaće među environmentalistima."

Obrušili su se dalje od izgubljene predstraže ljudskog svijeta. Gaby je mogla razaznati smeđu obalu Afrike poput crte otoka na obzorju

nekog tamnog oceana. Shepard je pojačao motor i krenuo prema doma.

24

Brifirala je Sheparda o posljednjim stvarima u Mahindra džipu na putu do uzletišta. Javit će joj kad se nešto dogodi s Williamom? Da. Potvrdit će njenu priču ako njene banke i kreditne kompanije budu zatezale oko nadomještanja njene plastike? Da. Napisat će izvješće za njeno osiguravajuće društvo? Da, ako ona misli da će to išta pomoći. Podržat će je ako govno padne u ventilator s T.P.-om? Da. Bio je siguran da će UNECTA stati iza nje i ne ostaviti je *persona non grata* s Ujedinjenim Narodima?

"Mislim da možeš biti prilično sigurna u to," rekao je kad je Mahindra naletio na izbočinu i odskočio sa sva četiri kotača u zrak. "U stvari, mislim da ti mogu dati moje osobno jamstvo za to. Znaš..."

"Ovo će biti nezvanično, je li? Gazela, pazi na jebenu gazelu!" Pripazio je na jebenu gazelu.

"Nezvanično, možda uskoro neću više biti u Tsavo Zapadu."

Njeno srce je poskočilo. To nije imalo veze sa Shepardovim umijećem vožnje.

"UNECTA reorganizira svoje istraživačko osoblje. Kad su promiješali karte, ustanovili su da im je potreban Lutajući Izvršni Ravnatelj. Superman bez plavog trikoa, koji leti tamo-amo, rješava probleme za UNECTA gdje god ima problema za riješiti. Baziran je u Kenyatta Centru, ali je u osnovi terenski posao. To je ono što želim, da budem u tome, ne ugnježđen tamo u onom staklenom apartmanu sa stolom i dvadeset tona papira između mene i onog što je tamo vani. To je oštrica istraživanja Chage, smjelo ići gdje nitko nije prije išao."

"Kad se vrši odabir?"

"Prije tjedan dana. Skromnost na stranu, ja sam jedini ozbiljan kandidat. Conrad Laurens, skakučući Belgijanac, jedini je više kvalificiran, i on može računati na podršku Europske Unije, ali je trenutno mnogo anti-frankofonskih osjećaja u Općoj Skupćini, a i sa svojih sto kila njemu će biti problem da se uvuče u telefonsku govornicu, a kamoli da iskoči u svojoj Kapetan UNECTA opravi da spasi svijet. Pa, misliš li da možeš podnijeti da me malo češće viđaš uokolo?"

Kad te bogovi hoće uništiti, usliše ti molitve.

Provezli su se pored radnih timova oboružanih motornim pilama, koji su obarali akacije na putu Tsavo Zapadovog mastodontskog povlačenja. Drvosječe su podigli svoje plastične vizire i mahnuli jurećem Mahindri. Bijeli Antonov stajao je na pokošenoj pisti, uzimajući gorivo iz kamiona-cisterne.

"Sheparde," zastenjala je Gaby svojim glasom petogodišnjakinje koju vode zubaru. "Ne šalji me natrag, ne želim ići, ne tjeraj me da idem."

Otišao je predati njene ovlasti za put u letni centar. Činilo se da je ona jedini putnik.

"Mogu li te ponovo vidjeti?" upitala je tugaljivo na dnu repne rampe. "Mislim, zvanično, ne slučajno. Kao, hm, znaš, da izađemo?"

Shepard je izgledao na trenutak zbunjen. Slegnut će ramenima, pomislila je Gaby. Ne bih mogla podnijeti da slegne. Kad slegnu ramenima, to znači da kažu nešto da te zadovolje, ne zato što žele.

"Svakako, volio bih, jako. Javit ću se." Nije slegnuo ramenima. "U najmanju ruku, dužan sam ti onaj intervju koji sam ti obećao još u Kajiadou." Motori ispod krila proradili su, prvo lijevi pa desni. "Nemoj zaboraviti ovo." Uručio joj je prozirnu plastičnu vrećicu koja je sadržavala ono što je Chaga ostavila od njene imovine. To se sastojalo od jeans bluze bez rukava kojoj su nedostajali gumbi, Gossardovog wonderbra, para zlatnih naušnica, srebrnog Claddagh prstena, čelične Parker kemijske, kutije Camela i ključeva od auta. "Ili ovo."

Dodao joj je još jednu vrećicu. Ta je sadržavala zamrljane, raskupusane ostatke teke uvezane u korice s Liberty uzorkom. Gaby je obazrivo podigla vrećicu držeći je za rub, sumnjičava zbog kontaminacije. Tad je shvatila što gleda.

"O moj Bože! Našao si ga."

Shepard je slegnuo ramenima.

"Pozvao sam se na neke uzvratne usluge. Iskrsnuo je kad su raščišćavali 01 Tukai prije preseljenja. Našli su ga u zatvorenom sanduku na dnu ormara za spise koji je uskladišten kad je Barbara Bazyn premjestila odjel za sigurnost u Kajiado. Bog zna koliko je dugo ležao tamo. Ne izgleda dobro ali, kad promisliš što je sve prošao, teško da je to iznenađujuće."

Gaby je proučavala otrcani dnevnik.

"Znači, vratio si se," prošaputala je. "održao si svoje obećanje T.P.-u."

"Što TP. ima s tim?"

"Volio ju je. On joj je pomogao otići u Chagu da nađe Langrishea. Dao joj je dnevnik, natjerao je da mu obeća da će mu ga vratiti ma što da se dogodi. Sheparde, ti si ih poznavao, kakvi su bili?"

"Suludi."

"T.P. je to isto rekao."

"Opsesivni. Intenzivni. Prebliski jedno drugom da budu ljubavnici."

"T.P. je rekao da nitko nije volio koga je trebalo."

"T.P. je bio u pravu. Ali taj dnevnik ne dokazuje ništa."

"Možda ne. Ali gdje god da krenem u ovoj zemlji ja hodam u njenoj sjeni, i želim znati zašto, i kako, i tko. A kad to obavim, želim egzorcirati njen duh da me više ne nadsjenjuje." Gaby je izvukla dnevnik iz vrećice, odvagnula ga u ruci. "Hvala ti Sheparde. Dužna sam ti. I vratit ću ti, jednog dana. Ono što zaslužuješ, obećavam."

"Smislit ću nešto," rekao je Shepard, tjerajući je uz utovarnu rampu Antonova. "Sad kidaj odavde!" Otrčao je do sigurnosti Mahindre.

Prikopčavala je svoj sigurnosni pojas kad se zrakoplov okrenuo za zalet za polijetanje. On je mahao na krivi prozor, kao što oni koji mašu zrakoplovima uvijek rade. Buka motora pojačala se u urlik. Mali mlažnjak pognuo je nos, stresao se niz zemljanu pistu i bacio u zrak. Vrhovi akacija i kontrolni centar i svjetlucavi v-ovi mikrolakih i kamion-cisterna i prašnjavi bijeli Mahindra padali su iza i sad je Tsavo Zapad bio samo nekoliko izgubljenih Lego kockica na velikoj gorućoj ravnici, a Chaga tamni disk koji se svijao neprimjetno dalje od pogleda.

On je takav, pomislila je. Većina ljudi koji su prošli kroz njen život bili su primjerci umjetne izrade. Shepard je bio krajobraz. Zalazio je u stvari oko sebe. Svijao se neprimjetno dalje od pogleda. Nije bio proizvod samog sebe, čovjek koji je postao na svoju sliku. Uklapao se u svoju pozadinu, postao dio nje, vukao snagu iz crvene zemlje i vreline i praznih prostora.

Antonov se izravnao. Gaby je pogledala kroz prozor. Voljela je gledati kroz prozore zrakoplova. Letenje je nikad nije prestajalo zapanjivati. Danas se dogodilo čudo. Znak. Oblaci oko planine su se pomakli, i razrijedili, i razišli, i otopili i tamo, sjajeći na popodnevnom suncu, veliki, visoki i nevjerojatno bijeli na suncu, i sve što je Hemingway rekao, ali toliko više, bili su snijegovi Kilimandžara.

Tada je Antonov skrenuo i nije ih više mogla vidjeti. Gaby je izvukla vrećicu s dnevnikom od ispod sjedala. Iz druge plastične vrećice uzela je svoju kutiju Camela, pripalila jednu i zavalila se čitati.

Liberty uzorak bio je izmrljan i razmazan, povez crn od plijesni. Ljepilo se rastopilo, teka se držala na koncima opšiva. Izgledala je kao brodski dnevnik putovanja u pakao.

Niamh O'Hanlon, dešifrirala je Gaby sa prednje stranice. Nije ni čudo što se prozvala drugim imenom.

Svakoj knjizi njen zapis. Napisala sam svoje ime crnom tintom na unutrašnjosti platnene korice ali slogovi su grubi i neskladni u ovoj zemlji prošaputanih sibilanata i jakih suglasnika. Koliko je bolje ime koje mi je Langrishe dao: Moon; velikodušni, lučni suglasnici, samoglasnici poput dva oka, dvije duše koje gledaju sa papira. Jedna polovica T.P.-ovog konačnog poklona meni: dnevnik, uvezan u platno i intiman s Liberty uzorkom. Dragocjen mi je, grlim ga, sudruga i ispovjednika. S T.P.-ovim drugim poklonom postupila sam manje ljubazno: crna vilinkonjička krila poderana udarom, šipke slomljene poput ptičjih kostiju. Već je Chaga na poslu oko njega, pretvarajući organsku plastiku u cureće stalaktite crne sluzi. Više je od sat vremena otkako sam izgubila ritam helikoptera u podpjesmi Chage: moje rušenje izgledalo je dovoljno uvjerljivo da on obustavi lov. Oprosti mi T.P. ali razumio bi: češanje vrhova stabala prema terminumu s talijanskom Mangustom iza mene, očekujući da svake sekunde budem smrskana u ništa termalno navođenim Stinger projektilom, malo ograničava opcije. Žao mi je zbog mikrolakog, T.P. Ali bit ću dobra prema dnevniku, obećavam.

Gaby je zamjerala toj ženi, koju nije poznavala, njenu intimnost s T.P. Costellom. Bio je još jedan niz stopa, još jedna mrlja ženskog mošusa na njenoj Keniji. Ukoliko nađe Shepardovo ime na tim prljavim stranicama tijesno, tijesno ispunjenim frenetičnom crnom tintom, gurnut će jebenu stvar u rezač.

Rekla sam Shepardu da želim upokojiti tvog duha, pomislila je Gaby, ali sad sam ja nevidljiva sjena, stižem noćnim letom, slijedim te ulicama Nairobija, srećem s tobom T.P. Costella, gđu Kivebulaya, Dr. Petera Langrishea na prijemu irskog veleposlanika. Dolazim s vama u 01 Tukai, letim s vama iznad Chage; gledam vas kako se spajate i jebete u arapskom krevetu u jednoj bandi na obali, osjećam tvoje ljubomore i opsesije koje ga odvode u potragu za tim mističnim Chaga-graditeljima koje on voli više nego tebe; i tebe, u potjeri za njim. Ja sam tu kad dižeš svoj šator u ruševinama stare 01 Tukai lovačke kuće, čujem s tobom glasove koji stižu iz dubine Chage koje zamišljaš da su Langrisheovi, da te dozivaju.

Počinjem se pitati hoće li moje zalihe biti dostatne. Prvobitno sam se pripremila za dvadeset dana. Možda će trebati toliko samo da dođem do nižih padina planine. Poludjeli Chaga-život zbunjuje moje osjećaje za vrijeme i prostor: ne mogu ocijeniti koliko daleko, kojom brzinom sam

došla. Bila sam tako sigurna onda; sad me moja glupost, da pomišljam da mogu naći jednog čovjeka - koji, ako sam poštena sa sobom, što rijetko jesam, možda čak nije ni živ - u pet tisuća kvadratnih kilometara doslovno drugog svijeta, zapanjuje. Osjećaj izoliranosti je kolosalan.

Danas sam vidjela jednog makaki majmuna, nervozne oči u treperavoj krošnji. Kožasto jedro rebara, poput nekog ostataka vremena dinosaura, raslo mu je iz leđa. Nisam to shvatila kao dobar znak.

Na dvije trećine druge cigarete, Gaby je procijenila da joj se ne dopada ta žena. Sve je bilo previše kod nje: njeni opisi, njeni osjećaji, njena mišljenja, njena iskustva, njeno voljenje. Bila je poput jedne od onih užasnih irskih žena pisaca koje vidite na kasnonoćnim talk showima koje su užasavajuće izražajne i misle da su one izmislile seks i nitko drugi ne može nikako imati bilo kakvih osjećaja ili strasti ili istinskih emocija u svom životu. Ona je tamna, pomislila je Gaby. Tamna strana mjeseca.

Wa-Chagga su možda posljednji ponosni ljudi u Novoj Africi s mojom ljubljenom kožnom jaknom sigurno izgledam poput fetišističkog lika iz nekakve mačevi-i-vračevi fantastike.

Gaby se namršila i ponovo pročitala retke na dnu stranice i na vrhu slijedeće. Treći put, i još nisu imali smisla.

...posljednji ponosni ljudi u Novoj Africi s mojom ljubljenom kožnom jaknom sigumo izgledam poput fetišističkog lika...

Podigla je dnevnik do svjetiljke za čitanje. Tamo. Toliko blizu hrpta da biste primijetili samo ako pogledate. Dvije stranice su uklonjene. Rez je bio veoma oštar i ravan. Kirurško uklanjanje. Sasvim razbuđena, Gaby je prelistala stranice pod svjetlom. Pukotine u spoju listova ukazivale su gdje su drugi djelovi bili izrezani. Prema kraju izgledalo je da je manje strana ostalo nego što je bilo uklonjeno.

Pilot Sibirska se oglasio: ping. Weelson, Nairobi za pet. Ćirilični znak Ne pušite/Vežite pojaseve se upalio. Antonov je oštro skrenuo. Detektivsko pitanje "tko je izrezao ostatak" će pričekati. Sada, Gaby McAslan morala je brinuti o tome što će joj T.P. Costello reći.

25

T.P. nije rekao ništa kad ju je dočekao u zračnoj luci Wilson. Nije rekao ništa kad su ušli u SkyNetov Landcruiser, ili kad ih je dovezao u Nairobi. Nije rekao ništa dok su skretali u Ulicu Toma M'Boye, ili kad

je skrenuo pred SkyNetove urede. Kad je ugasio auto i dao ključeve Gaby progovorio je.

"Ja ovdje izlazim."

"Što ja radim?" pitala je Gaby tugaljivo.

"Što ti radiš," rekao je T.P. Costello, "je da odvezeš ovu stvar kući, odeš u krevet, spavaš osamnaest sati i, sutra kad si svježa i odmorna i bistra, staviš svoju najprofesionalniju odjeću, dođeš ovamo i javiš se Jakeu Aaronsu i pitaš ga ima li zadataka za SkyNet Satellite Newsovu novu istočnoafričku dopisnicu. I, zato što će ti trebati, zadržat ćeš ovaj auto. Što ti radiš?"

Dok je T.P. govorio, ona je spustila glavu dok nije dodirivala rub instrument-table. Suze su umrljale bedra njenih posuđenih traperica.

"Ti seronjo," prošaputala je. "Ti jebeni bolesni seronjo. Mislila sam da izlećem odavde."

"Zamalo i jesi. Znaš zašto si ovdje a ne na šalteru za ukrcaj na Kenyatti da odgovoriš hoćeš li za pušače ili nepušače? Zato što je uspjelo. To je jedini razlog. Jer su u ovom trenutku zakupci prava na emitiranje usred najvećeg dražbovnog rata još od Događaja Kilimandžaro dok prikazivači uzduž i poprijeko mašu dolarima i njemačkim markama. Zato što je u ovom trenutku naš dragi prijatelj Dr. Dan na nogama u Domu zahtijevajući istragu optužbi koje tvoje izvješće iznosi dok UN šalju svoje momke za ograničavanje štete da, po njihovim riječima, 'povuku treću četu iz Bakua s aktivne službe', što našim jezikom znači na prvi Iljušin odavde. Zato što su piskutavi glasovi i čiste savjesti posvuda u Thorn Treeju. Preuzela si rizik. Uspjelo je. Ovaj put. Znaš, ako ikad više, ikad više, napraviš nešto takvo bez da prethodno zatražiš moju dozvolu, šutnut ću te natrag u lijepi Belfast takvom brzinom da ćeš imati opekline od trenja na svojoj lijepoj guzici. Što ćeš imati?"

"Opekline od trenja. Na mojoj guzici," rekla je Gaby, još uvijek ne u stanju dići pogled.

"To je točno," rekao je T.P, izlazeći iz auta. "O, skoro sam zaboravio. Ne postoji besplatan ručak. Tvoj prijatelj Dr. Shepard nazvao je dok si bila u zraku. Mislim da bi morala pokrenuti kakve god kontakte imaš da porade na ovom čim prije. Tvoj doušnik William. Izgleda da su ga premjestili iz Tsavo Zapada u Kajiado na daljnje pretrage. Drže ga u posebnom izolacijskom odjelu. Jedinica 12."

Imala je. Imala je sve. Bila je vjerna svojoj zvijezdi vodilji i ona ju je počastila s više nego što je tražila od nje. Stavila ju je ispred

kamere, ali joj je također pružila i pogled u svoje skriveno srce koje je malo ljudi ikad vidjelo i, možda, ako ne postane glupa i ne proba odigrati stvar previše cool i upropasti stvari, dala joj je muškarca kojeg je htjela. Grad, zemlja, vrvili su mogućnostima. Nešto joj je kucnulo na prozor. Digla je pogled. Na papučici Landcruisera stajao je dječak od devet ili deset godina obrijane glave, kuckajući kažiprstom po staklu i pokazujući joj da kupi model Svemirske Stanice Unity koji je napravio od žicanih vješalica i izrezanih konzervi Heinekena. Gaby se nasmijala i zajecala istodobno sjetivši se da je zaboravila reći T.P.-u za Moonin dnevnik.

26

Od slave do slave.

T.P. je počeo s velikim irskim nogometnim ratnim pokličem *Ole, Ole, Ole, Ole, Ole* pet minuta prije zadnjeg zvižduka. Ekipa ga je još pjevala dok su išli prema tuševima.

"Jedan nula, jedan milijun nula," rekao je T.P. dok je kupio dobitak od svog UNECTA parnjaka.

Bila je to pobjeda za pamćenje. Gaby je jedva čekala seciranje gola uz mnogo piva kad Manga Blizanci završe montirati video. Sedamdeset peta minuta. Victor Luthu iz računovodstva prebacuje preko UNECTA-ine strašne nigerijske polutke Kojoa Lainga. Lopta pada pred Gabyine noge i lijevo krilo se otvara pred njom poput dveri nebeskih. Ulaz u šesnaesterac i najbolji centaršut u njenom *životu* preko dva odbrambena i Tembova glava je tamo, diže se, da je zakuca u dno mreže. Skočila je na Farawaya, šarenog poput papagaja u njegovoj ženskomamećoj opremi, omotala ga pjegavim rukama i nogama.

"Hej Kenijo! Obožavam ovog čovjeka! Mislila sam da je drkadžija, sad mislim da je Isus. Bacaju svašta na njega, Faraway sve to pokupi."

"Oš razmijeniti dresove, Gaby?" rekao je Faraway, obnavljajući svoj cool.

Oksana Teljanjina dotrčala je i zagrlila ih oboje. Bila je pridodata timu SkyNeta. Sibirci nikad nisu imali dovoljno svojih na jednom mjestu da izvedu svoj tim. U svojim podsječenim hlačama preko biciklističkog šorca, s posuđenim kopačkama i tetovažom, bila je zastrašujući lijevi bek.

"Skoro sam gaće upišala!" povikala je.

Preko njenog ramena, pored korner-zastavice, Gaby je ugledala još jednu osobu.

Sheparda.

"Ti!" vrisnula je, bacajući se na njega.

"Izgledaš kao konj s tom dugom kosom i u tom tijesnom lycra šorcu," prošaputao joj je u uho. "Jako bih volio strgnuti ga ovog časa i povaliti te na klupi za rezerve."

"Jesi mislio na mene dok me nije bilo?"

"Ništa drugo."

"Pa što radiš ovdje gore?"

"Vodim te u izlazak. Imaš neku odjeću za presvući sa sobom?"

"Da, slobodnu i radnu. Ne samo da izgledam kao konj, zaudaram kao konj."

"Zaudarat ćeš još gore tamo gdje te vodim."

Koraknula je natrag da mu uputi onaj upitni pogled iskosa ispod svoje kose za koji je znala da mu nijedan muškarac ne može odoljeti. "Si uvijek tako nasrtljiv?"

"Uvijek."

Otišla je do svlačionice da pokupi svoju torbu. Oksana Teljanjina je razvezivala svoje vezice. "Ti, on, da?" pitala je, praveći *fiki-fiki* pokret zabadanjem lijevog kažiprsta u krug od desnog palca i kažiprsta.

"Još ga nisam stigla ni poljubiti," rekla je Gaby mijenjajući obuću.

"On je jako sladak. Takav muškarac, mnoge žene hoće babunirati. Hoćeš ga zadržati, zapamti: Serbski Jeb." Oksana je imitirala vezivanje čvora čvrsto oko podatnog zgloba. Gaby ju je gađala svojom praznom bocom za vodu, izašla i bacila svoju sportsku torbu otraga u UNECTA-inog Mahindru u kojem je Shepard čekao. Shepard joj je stavio ruku na butinu i pokrenuo auto.

"Kamo me vodiš?" pitala je, ne prepoznajući ulice.

"Kao što sam rekao, u izlazak," Shepard je držao ruku čvrsto na njenoj butini cijelim putem iz Nairobija, kroz Keekorok i Olorgesaile i gradove zapadno.

"Ovo je baš izlazak," rekla je Gaby kad je put od tucanika ustupio mjesto crvenoj zemlji.

"Nešto za proslaviti," rekao je Shepard.

"Dobio si posao."

Zamahnuo je šakom u zrak.

"To je ptica, to je avion, to je UNECTA-man! Stalno ošamućen od promjene vremenskih zona. Stalni poremećaj probave od promjena ishrane. Može naizust citirati svaku reviju za putnike svih zrakoplovnih tvrtki na svijetu. Morat ću kupiti još jedno odijelo. Ima jedan indijski krojač dolje kod Gradske Tržnice koji ti može napraviti bilo što za dvadeset četiri sata. Možda to čak i uključuje plave trikoe za cijelo tijelo."

"Ti bi znao za to, brzoklizaču."

"Gaby, jedva čekam. Ne mogu dočekati da zatraže da odem negdje i riješim nešto. Ponekad zbilja dobiješ ono što si htio u ovom životu."

"Znam," rekla je Gaby. "Ponekad, karma ode na godišnji i svi dobiju ono što žele namjesto onog što zaslužuju. Nova istočnoafrička dopisnica SkyNet Satellite Newsa pozdravlja novog UNECT*Afrique* Lutajućeg Izvršnog Ravnatelja."

Vozili su se u ogromni zapad.

"Idemo prema Mari," rekla je Gaby.

"Tamo ima stvari koje želim da vidiš prije nego što zauvijek nestanu," rekao je Shepard.

Put od crvene zemlje postao je dva otiska guma na zelenoj, navodnjenoj ravnici prošaranoj mnogim stablima. Velika migracija gnuova došla je u sjeni kiše u tu zemlju. Bili su poput smeđe rijeke, vijugave, koja se račvala u pritoke i rukavce i odvojke toliko široke i spore da je migracija naizgled odstagnirala u močvaru pasućih jedinki. Ali nisu mogli stati, ništa više nego što bi rijeka mogla odbiti gravitaciju koja je vuče u more. Mahindra je nastavio preko velike ravnice. Gaby je nagnala Sheparda da stane na vrhu jednog dugog grebena s kojeg se vidjela široka zelena dolina puna životinja. Izvadila je svoju vizikameru iz sportske torbe i ustala otraga na džipu, polako šetajući kamerom po cijeloj panorami.

"Neće nikako snimiti ovo," rekao je Shepard.

"Znam," rekla je Gaby u svojim nogometnim čarapama i sjajećem šorcu i zeleno žutoj majici s *McAslan: 9* na leđima i SkyNetovim globusom naprijed. "Nikad ne mislimo da će sva ta ljepota također nestati."

"Promijenjena u drugu vrst ljepote," rekao je Shepard.

"Užasne ljepote, kao što je Yeats rekao," rekla je Gaby.

Logor je bio postavljen između dvije akacije pokraj obale jedne sezonske pritoke rijeke Mare. Bila su tu dva šatora, zahod platnenih

zidova, safari tuš napravljen od bačve za naftu i sita, vatra, stol s dvije sklopive stolice i tri lovočuvara naoružana Kalašnjikovima s olupanim Nissanom Safari.

"Mi smo u desnom šatoru," rekao je Shepard.

"'Mi smo'?" upitno je rekla Gaby.

"Pa, dobrodošla si i u lijevi, ako ti je tako draže. Dečki se neće buniti. Večernja vožnja za razgledanje divljači je u pet popodne. Večera poslije smrkavanja. Ako ti treba tuš, zamoli dečke. Diskretni su, što znači da ih nećeš baš uhvatiti kako zaviruju."

Jedan od lovočuvara pošao je s njima u Mahindri da uočava divljač. Druga dvojica otišli su u drugom smjeru u Nissanu; "Da ulove večeru," rekao je Shepard. Sam je vozio džip, slijedeći osmatračeve upute da jurne ravno u naizgled neprohodnu šikaru ili niz nemoguće strme obronke.

"Obožavaš ovo, zar ne?" viknula je Gaby.

"Rodio sam se osamdeset godina prekasno," viknuo je Shepard njoj. "Volio bih da sam živio u danima Union Jacka i zajutraka u Norfolku i whiskeya u Mount Kenya Safari Clubu gdje žene nisu puštali unutra. Danima lorda Aberdarea i barona Von Blixena i Bijele Napasti, kad je tu bila samo zemlja i životinje koje se po njoj kreću, i raštrkana plemena i njihova stoka."

"Ali također voliš i Chagu."

"To je dilema. Volim ih obje, ali jedna neće dopustiti drugoj da preživi."

Sunce je zašlo kad su se vratili u logor pod stablima akacije. Noć je bila onako vedra i beskrajno duboka kako to samo afričke noći mogu biti. Lovočuvari su uspješno ubili, i postavili su stol kraj logorske vatre. Bilo je bijelog platna, dobrog kristala i Mozarta na velikom prijenosnom CD playeru.

"Uložio si mnogo planiranja u ovo," rekla je Gaby, otuširana i odjevena u svoju uredsku uniformu čizama, jahaćih hlača i svile, onoliko formalno obučena koliko je to mogla biti. "Što bi uradio da sam rekla ne?"

"Oteo te," rekao je Shepard, u jedinom zgužvanom lanenom odijelu u kojem ga je vidjela onaj prvi dan u Kajiadu, onoliko formalno obučen koliko je to on mogao biti. Sipao je vino. Čuvari su donijeli odreske od antilope. Poslije toga, bilo je whiskeya. Gaby je okretala čašu od brušenog stakla u prstima i pitala: "Mogu li sad obaviti taj intervju?"

"Ovdje? Sad? Za SkyNet?"

"Ne." Pogledala ga je preko ruba čaše, što je bio još jedan trik za muškarce kojem je sebe naučila. "Za mene. Želim znati tko si ti, Sheparde. Želim znati šiparičke stvari: Koji si znak, koja ti je omiljena boja, što voliš piti."

"Bik. Zelena: točno nijansa tvojih očiju. Tri prsta Wild Turkeya s malo leda i žlicom izvorske vode."

"Omiljena glazba."

"Čuješ je."

"Da si element, što bi bio?"

"Misliš vodik, helij, litij?"

"Primitivnije od toga. Zemlja, zrak, vatra, voda."

"Zemlja."

Da, jesi, pomislila je Gaby McAslan, pripaljujući cigaretu na svijeći.

"Koja si boja?"

"To sam ti već rekao."

"Rekao si mi svoju omiljenu boju. Pitam te koja boja ti misliš da si."

"Neka vrst izblijedjele terakote, točno nijansa koju bi lonci za cvijeće moje majke poprimili nakon dva ljeta na sunčanoj strani verande."

Da, govoriš mi istinu, pomislila je Gaby McAslan. "Koje si doba?"

"Ovo je čudan način za vođenje intervjua."

"Ovo je jedini način za vođenje intervjua ako hoćeš doznati bilo što vrijedno."

Šutio je tokom tri gutljaja whiskeya.

"Jesen," rekao je. "Jesen u Nebraski, koja je sva srebrna i zlatna; srebro mraza, zlato bundeva za Noć Vještica u dvorištima otraga i žutih rajčica na stabljici i golih polja kukuruzne strnjike i žuti rub obzorja pod purpurnim snježnim oblacima koji se spuštaju iz Dakota. Jesen koja je hladnoća večeri kad založiš vatru i tvoj whiskey uhvati njen odsjaj i toplinu, koja je baš kao stih u pjesmi o tome kako vjetar dolazi zviždeći preko ravnice, i uvlači se pod strijehe i čuješ da crijepovi na krovu klepeću ali ti se ne žuri da se zabrineš zbog toga, ne još."

Blagi Bože, pomislila je Gaby, seksat ću se s filmom Franka Capre.

Ne, to nije fer. Ti bi govorila s isto toliko ljubavi o Stražarnici i Pointu u njegovim raznim dobima i raspoloženjima.

"Drvo, tkanina, grnčarija ili kovina?"

"Grnčarija."

"Barok, Klasika, Romantizam, Moderna?"

"Klasika. Ne zapisuješ ovo."

"Zapisujem ovo, tamo gdje je bitno. Krug, kvadrat, trokut?"

"Nekakav blago zaokružen kvadrat. Ili blago kvadratiran krug."

"Ravnice, planine, šume ili otoci?"

"Ravnice. S gorespomenutim vjetrom koji zviždi niz njih. I kukuruzom visokim do slonovog oka."

"Kakav si ti auto?"

"Nešto prilično nalik onom što već vozim. Možda jedan od onih starih britanskih Landrovera koji si mogao voziti vječno preko bilo kakve podloge u bilo kojim uvjetima i uvijek bi ti oprostio. Ali s perajama, odbojnicima i bijelim gumama onih auta iz pedesetih kakve se viđalo u starim rock'n'roll filmovima koji su izgledali veliki kao Rhode Island. Ako to ima smisla."

Savršeno ima smisla. Sad si shvatio, Sheparde, znala sam da hoćeš. A ja shvaćam tebe.

"Kakva si vrsta životinje?"

"Nešto veliko i mudro, što može vidjeti na daleko preko ravnice, kao žirafa, ali ne smiješno kao žirafa. Ne nešto iz krda. Nikad nisam bio timski igrač."

To znam, brzoklizaču.

"Ali ne samotno, kao što je leopard samotnjak. Lav. To sam."

"Koje si čulo?"

Odložio je čašu. Sad ga je imala. Posljednje pitanje učinit će to nepromjenljivim. Očekivanje je bilo topao sjaj whiskeya u njoj.

"Dodir," rekao je i ustao sa svoje sklopive stolice i uzeo je za ruku veoma nježno i poveo je prema desnom šatoru.

"Jesmo li sigurni?" pitala je Gaby.

"Lovočuvari drže stražu," rekao je Shepard, krivo razumijevajući.

"Upozoravam te, ja ispuštam užasne glasne mačje zvukove."

"Sve ovdje ispušta užasne glasne mačje zvukove."

"Dobro onda," rekla je i povukla ga na sebe na šatorskom krilu.

Drugi put rekla mu je da ima nešto posebno što je željela iskušati. On se osmjehnuo na onaj lijeni, lovačka-mačka način muškaraca koji su se zasitili ali im je ostalo apetita za još. U šatoru je bilo dovoljno konopca. Gaby je uputila molitvu totemskim duhovima Oksane Teljanjine dok je brzo vezivala Sheparda za šatorske kolce. On se jako smijao i pored tvrdoće tla.

"Nećeš više tako za koju minutu, momčino," rekla je Gaby, prevrćući se na njega i gurajući svoj riđi pubes prema njegovoj bradi. Deset minuta poslije on je ispuštao užasne glasne mačje zvukove. Deset minuta poslije preklinjao je. Deset minuta poslije bio je u izmijenjenom stanju svijesti, očiju fiksiranih na šipku šatora, svakog mišića zategnutog poput klavirske žice. Deset minuta poslije Gaby se smilovala i pustila ga svršiti. Iscrpljena, blažena, bolna, poljubila ga je u bradavice i sklupčala se kraj njega, gnjezdeći se u toplotu i čvrstinu i miris i udobnu muškoću njega. Ugnježđena tu, zaspala je. Probudila se u mraku pred zoru, sjetivši se s užasom da je Shepard još uvijek vezan.

Bio je previše ukočen i istegnut da vozi Mahindra na jutarnjem safariju. Čuvar koji je vozio jako mnogo se smješkao. Kao i njegove kolege dok su posluživali odreske i šampanjac za doručak. Prije večere tog dana, Shepard je izveo Gaby daleko vani u Mahindri.

"Nešto posebno što želim da vidiš," rekao je.

Svježina je utjerala izmaglicu i prašinu natrag u tle i u prostoru između dana i stvari koje love noću, raširila se oko Gaby. Shepard je upravljao Mahindrom duž staze gnuova starije od bilo kog ljudskog puta. Migracija ju je slijedila sto tisuća godina. Farovi su hvatali oči u sumraku; odvojene od krda na drevnom putovanju na zapad prema zelenijim ravnicama Mare. Gaby nikad nije vidjela sunce tako veliko, naslonjeno na rub svijeta. Shepard je zaustavio auto nasred velike ravnice.

"Gledaj i čekaj," rekao je.

Sumrak se produbio u indigo. Ljetnje zvijezde pojavile su se nad ravnicama Afrike na tamnom istoku.

"Jesi li ikad izašao noću i pogledao gore u zvijezde i vidio ih veoma male i blizu, točkice svjetla?" prošaputala je Gaby, kao odjek Shepardove poze. "I onda bi se tvoja percepcija izokrenula i shvaćao bi da su one nezamislivo velike i udaljene a da si ti ono što je veoma malo i beznačajno, i znajući da je to bilo kao sveta stvar, da si ti malen, ali živ, a da su one možda ogromne i veličanstvene, ali su mrtve i zbog toga si ti beskrajno veći i važniji nego što bi one ikad mogle biti?"

"Tamo odakle ja dolazim, nebo je kao zemlja: veliko, pobuđujuće, beskrajno," rekao je Shepard tiho. "Zimi, u noćima kad je vjetar koji dolazi iz Kanade tako hladan i suh da ti zaledi dah u plućima, sazvježđa svjetlucaju poput leda. U takvim noćima možeš upasti u nebo, i padati zauvijek između tih ledenih, smrznutih zvijezda."

"To je ono što ne mogu oprostiti VGO-u," rekla je Gaby. "Oduzima nam zvijezde. Nisu udaljene i štovanja dostojne, već bliske, živuće, inteligentne. Ne sviđa mi se zamisao da je još netko na našem nebu, čineći nas malima."

"Vidiš tamo prijeko?" pokazap je Shepard. "Odmah lijevo od Antaresa. Oko dva stupnja."

"Ophiuchi?"

"Znaš se snaći na nebu. Tamo je odakle su došli. Stiglo je na vrućoj liniji UNECTA-e jučer ujutro. Plinoviti oblaci u Ro Ophiuchiju, vani na rubu Škorpionove petlje. Pošto smo baratali hipotezom da su tvorci Chage možda evoluirali u svemiru, orbitalni teleskopi su analizirali spektre dubokosvemirskih molekularnih oblaka. Svih sirovina za život ima tamo vani; ugljikohidrati, aminokiseline, RNK. Iz dubokosvemirskih oblaka zaključeno je prvo postojanje buckylopti. Dobijali smo spektre kompleksnih fullerena iz Ro Ophiuchi koji su vraški jednaki onima koje je *Tolkien* uočio na Japetu. Samo, oni su nekih osamsto svjetlosnih godina dalje prema središtu galaksije. Ukoliko damo tvorcima Chage velikodušnu brzinu širenja od jedan posto brzine svjetlosti, gledamo kroz teleskope na civilizaciju najmanje sto tisuća godina staru, a vjerojatno i mnogo stariju.

"Peter Werther rekao mi je da ovo nije prvi put da smo bili u dodiru s njima," rekla je Gaby. "Prvi kontakt bio je u samu zoru čovječanstva, vani na tim ravnicama prije tri, četiri milijuna godina."

"Mogli su biti raširenі cijelim odvojkom Strijelca u to vrijeme. Bog zna koliko dugo su putovali, koliko su stari i odakle potiču."

Crta tamnog crvenila držala se zapadnog obzorja pod frontom purpurnih oblaka. Tišina je bila ogromna.

"Sheparde," prošaputala je Gaby. "Plašiš me."

"Plašim i sebe," rekao je Shepard. "U pravu si, Zvijezde više nisu naše. Nikad nisu ni bile. Nešto je stiglo tamo prije nas, prije nego što smo mi uopće postojali."

"Pretpostavljam da bismo se mogli uhvatiti za ruke i zviždukati *Tako je govorio Zarathustra*," predložila je Gaby.

Vidjela je Shepardovo lice kako se izboralo od smijeha, a tada je najednom pritisnuo prst na njene usne.

"Šš. Ovdje su. Gledaj."

Izašle su iz tame ispod sjenovitih stabala, prvo velika lavica, držeći visoko glavu, nozdrva raširenih, usta otvorenih, kušajući noć. Onda su došle dvije mlađe ženke, koje su se raširile da zaštite kraljičine bokove. Za njima su došli mladunci. Bilo ih je devet iz dva legla; neki su bili primjetno veći i sposobniji od drugih. Slijedili su glavnu lavicu u labavom poretku jedan po jedan, lutajući po dva ili tri koraka van crte da onjuše trnovito grmlje ili balegu gnua. Jedna stara ženka s obješenim lalocima i bedrima bila je zaštitnica.

Čopor je prošao na tri metra od prednjeg dijela Mahindre. Jedan od mladunaca je sjeo, digao zadnju nogu u zrak i polizao svoje međunožje. Matrijarh je pogledala na svjetleći obzor i terenac s opčinjenim putnicima i krenula dalje. Mladunci su je slijedili. Lavovi su nestali u velikoj tami.

"Lovočuvari su ih promatrali," rekao je Shepard. "Rekli su mi gdje ću ih naći. Izgubili su dva, jednog zbog hijena, drugo je bilo odgurano od sise. Ali ja mislim da će se sad izvući."

"Sheparde," rekla je Gaby McAslan. "Hvala ti. To je bila izuzetna počast."

"Nije li?" rekao je Shepard. Pokrenuo je auto i krenuo natrag drevnim tragom gnuova pod velikim jarkim zvijezdama južne polulopte.

"Pričaj mi o tvojoj djeci," zatražila je Gaby. "Tvojim mladuncima."

Imena su im bila Fraser i Aaron. Fraser je imao trinaest godina, Aaron je tek navršio jedanaest. Fraser je bio onaj obdaren karizmom. Svijet će mu uvijek dolaziti u prste a da on ne mora posegnuti da ga uhvati. Aaron će morati naporno raditi za sve što hoće, ali i pored toga, ili možda zbog toga, Aaron će biti onaj čije će ime svijet znati. Fraser će stvarati srca, lomiti srca i biti sretan. Aaronova sreća uvijek će biti kupljena, i zato više cijenjena. Suočavajući se s Gabyinom ljubomorom na druge koji su imali dublje i starije zahtjeve na njega, iz života i odnosa koji ona nije mogla podijeliti ni izbrisati, Shepard je rekao da su dečki jedina dobra stvar koja je proizašla iz njegovog braka.

"Mi se ženimo mladi," rekao je, "mi ljudi iz ravničarskih država. Zimski ljudi. Nešto duboko u psihi, potreba da te netko štiti od velikog neba, par finih toplih nogu da dijele tvoj krevet. Srela me na klizačkom takmičenju. Ja sam bio na zadnjoj godini Iowa Statea, na biokemiji kao glavnom predmetu s biofizikom kao sporednim. I bavio sam se brzim klizanjem. Ona je imala petlju: došla je do mene, čestitala mi na pobjedi i rekla da imam najslađe butine koje je ikad

vidjela. Također, da imam i najvidljiviju crtu donjeg rublja koju je ikad vidjela. Također, da je fetišist za momke u tajicama još otkad je Christopher Reeve učinio da povjeruje da ljudi zbilja mogu letjeti.

Vjenčali smo se slijedećeg proljeća. Bilo je prerano, bili smo premladi. Ali kako to da znaš kad ti je tek dvadeset? Nisi siguran ni što si, a kamoli što hoćeš. Ali svijet nas prisiljava da donesemo sve velike odluke prije nego što imamo mudrosti da ih dobro donesemo. Obrazovanje, karijera, odnosi, što raditi s ostatkom života: pola tvojih velikih životnih odluka donosi se prije nego što ti dopuste jednu tako trivijalnu stvar kao što je glasati. Možeš zasnovati obitelj ali ti ne dopuštaju popiti piće u baru.

Vjenčali smo se u grozničavom vrelom, bludnosanskom, ne-možeš-jesti, strgati-odjeću-jedno-s-drugog stadiju ljubavi. Nikad nismo pomislili da će se to promijeniti; kad se promijenilo, mislili smo da umire. Tada smo odlučili imati Frasera. Ustvari, tada je Carling odlučila roditi Frasera. Ne, to je pokvareno. Uradili smo dobru stvar iz lošeg razloga, i naravno da to nije išlo kako smo planirali, pa smo se još više stisnuli unutar sebe, uplašeni da je dijete jedino što nas drži skupa. Baš smo se preselili na UCSB da počnem sa svojim doktoratom kad se Aaron rodio. Carling je tad dosadilo da se igra velike zemaljske pogače i našla je posao u uredu jednog arhitekta. Sav novac išao je ravno na čuvanje djece, ali bio je to bijeg od povraćanja i *Ulice Sesame.* Ja sam morao raditi noću da dobijem vrijeme na hardwareu, Carling je bila gospođa devet-do-pet, pa sam ja na kraju završio jureći po cijelom gradu u kršu od starog Volvoa koji smo zvali Svinja, kupujući špeceraj, dovozeći iz škole, odvozeći u vrtić i pokušavajući spavati, jesti, čitati, usisavati i opuštati se u međuvremenu. Što je pretpostavljam odlično za povezivanje oca i sinova ali ne i za brak. Svakako ne za brak. Četiri sata zajedno ostavlja mnogo slobodnog prostora za nevjeru. Opet postajem pokvaren. I gorak."

"Ona te prevarila?"

Pljusak meteora izgorio je do ničega na nebu iznad ravnice Mara. Možeš vidjeti vječnost u tom nebu, pomislila je Gaby. Prema van i unutra. I unatrag, u tim noćima koje su bile tako mirne i tople i bliske da si mogao čuti kontinent kako diše.

"Sa svojim šefom u arhitektonskoj firmi. Sve klišei. To je najviše grizlo. Bilo je sve klišeizirano. Zamišljaš da bi te tvoja životna partnerica, tvoja ljubav, majka tvoje djece, bila u stanju iznenaditi, čak i u tome. Ne ona. Sve klišei. Zadržala je djecu, međutim, nije mogla zadržati muškarca. Rekao sam da neću postati pokvaren i gorak, ali to mi još uvijek pruža velik i duboko sitničarski užitak. Cijelo vrijeme dok je ona varala mene s njim, on je varao nju s ženom

koju je sreo u klubu ljubitelja kože. Cijelo vrijeme dok je Carling stajala ispred suca govoreći kako taj čovjek ima stil života koji će značiti najbolju moguću budućnost njenoj djeci, on se ljuljao sa stropa Gospođice Sirova Koža obješen za muda. Smijao sam se da mi puknu crijeva kad sam to čuo."

"Nedostaju li ti dječaci?"

"Nedostaju mi kao što bi mi nedostajala moja desna ruka. Kad oni nisu ovdje, osjećam se samo djelomično potpun. Dolaze dva puta na godinu, ostanu tjedan dana za Uskrs, duže krajem ljeta."

"Je li to upozorenje?"

"Pretpostavljam da jeste. Ne toliko za kad su ovdje nego kad odu."

"Pretpostavljaš mnogo o ovom odnosu."

"Kad dođeš do toga da si razveden s četrdeset i nešto godina, dvadeset tisuća kilometara od svoje djece, naučiš da se ne igraš s odnosima. To je kvantna stvar. Da ili ne. Sve ili ništa. Bez igara, Gaby."

"Ja ne igram igre, Sheparde."

"Igraš."

"Ne s tobom."

"Igrači igara ne mogu stati."

"Da onda sve završimo ovdje?" pitala je Gaby, čija je naprasitost buknula poput naglog proždirućeg požara u savani.

"To sam mislio, Gaby. Igre. Što ti želiš?"

"Želim tebe, Sheparde."

"I ja želim tebe. Želim ovu riđokosu, zelenooku keltsku furiju s njenim nerazumljivim i barbarskim naglaskom i njenom pjegavom kožom koja je kao kod malog djeteta i njenim tijelom koje je poput najmudrije, najgrješnije kurve u paklu i njenom prenaglom naravi i njenim ponosom i njenom ambicijom i njenom neobazrivošću i njenom sebičnošću i njenom velikodušnošću i njenom hrabrošću i njenom vedrinom."

"Vi muškarci baš znate napričati hrpu dreka."

"Ali je to garantirano svježi drek svaki dan."

Stol je bio postavljen za večeru natrag u logoru. Čuvari su stajali blizu. Gaby je zamakla u šator i vratila se sa smotanom tkaninom.

"Poklon za tebe. *Quid pro quo.* Stara nogometna tradicija, razmjena dresova."

Shepard je odmotao tkaninu, namrštio se na tren na otiskanu masturbirajuću opaticu i njeno priznanje, sad isprano skoro do nečitkog. Nasmiješio se, ustao, raskopčao košulju i skinuo je. Pije nego što je mogao navući majicu Gaby mu je stavila ruku na grudi i povukla ga, kao da je namagnetiziran, u desni šator.

Nisu uradili srpsku stvar te noći, ali ono što su uradili bilo je tako veoma dobro i tako veoma dugo da su skoro zaboravili na stvari iza njih u hladnoj prošlosti, i duge prste kojima su doticale njihove živote.

27

Koštalo je NASA-u više da plati satelitsku tvrtku čiji je lansirni prozor prisvojila nego da iznajmi HORUS orbiter da podigne pogonsku jedinicu do Unityja. Nadali su se da nadoknade sve to i još više kad sonda *Gaia* uđe u orbitu oko VGO-a i slike počnu pristizati. Servisi vijesti već su počeli licitirati. Tako su projektni ravnatelji rekli financijskim menadžerima. Nitko od njih nije nikad pomišljao da će pri Prvom Kontaktu posredovati računovođe.

Ovo je bio plan misije. Jedinica za manevriranje sresti će se s *Gaiaiom* vani na rubnom području Jupitera, pristati uz nju i uključiti svoje motore kako bi pokrenuli sondu na putanju koja će je odvesti u polarnu orbitu oko Velikog Glupog Objekta. Rotacija diska dovest će svaki dio njegove površine pod osmatranje *Gaiainih* senzora.

Osam sati prije lansiranja s Unity, flota bespilotnih jednostupanjsko-orbitalnih teretnjaka Zrakoplovstva SAD lansirana je iz Zrakoplovne baze Edwards, skupa s timom stručnjaka u vojnom shuttleu. Učinjene su revizije u proračunima tereta. Bili su potrebni dodatni rezervoari reakcijske mase, nove i učinkovitije konstrukcije. Nitko u multinacionalnoj posadi Unityja nije u to vjerovao dok su gledali delta-v shuttlea Zrakoplovstva koji pristaje uz Presretač u njegovoj sastavnoj orbiti, okreće svoj rastežući trbuh zvijezdama i bljuje svemirske radnike u egzoskeletima i produženjima iz svog teretnog prostora. Nove i učinkovitije konstrukcije; s prugama i zvijezdama sa strane, koje moraju postavljati vojni stručnjaci?

Shuttle Zrakoplovstva deorbitirao je u posljednjim sekundama. Pogonske jedinice za odvođenje na sigurnu udaljenost plavo su se zažarile. Presretač *Gaiae* pomakao se u orbitu za lansiranje. Na pedeset kilometara glavni motor je proradio. Vodikov plamen nestao je u veliku noć. Kad je presretač prošao orbitu Marsa, izbacio je u zadnji čas dodane vojne rezervoare i prebacio se na usporavanje. Ta informacija, skupa s ostalima koje su se odnosile na let presretača,

prošla je kroz malo poznatu hijerarhiju NASA-e ravno do stola Predsjednika SAD.

28

Miriam Sondhai rekla je Gaby McAslan da ima posjetitelja kad se ona vratila, iskonska i zažarena, u staru misionarsku kuću. Bila je veoma iznenađena kad je zatekla T.P. Costella kako sjedi na škripavoj kožnoj sofi, pijući Miriam Sondhain *chai.* Ludo je očekivala da to bude njena sestra Reb, pristigla u Keniju istim hirom koji ju je nosio kroz ostatak njenog života, da vidi što je Gaby uradila sa zvjezdanom tapiserijom.

Gabyina putna torba bila je na stoliću.

"Pa, sad kad si se završila ševiti do besvijesti s blistavim novim UNECTA-inim lutajućim Izvršnim Ravnateljem, možda SkyNetovoj novoj istočnoafričkoj dopisnici ne bi smetalo da zasluži svoju prenapuhanu plaću," rekao je T.P.

"Kopao si po mojim stvarima," zarežala je Gaby. Torba je bila puna loše spakiranog nepraktičnog rublja i nešto kozmetike. "Pipao si moje gaćice, T.P. Costello. Vjerojatno si ih i njušio."

"Kad se mora. Imam posla za tebe."

"Pošalji Jakea. On je viši istočnoafrički dopisnik."

"Jake je bolestan."

"U ovom poslu se ne razbolijeva."

"Bolestan je," odgovorio je T.P. Costello. Lice mu je bilo nepomično i nečitko poput Kabuki maske. "Imaš deset minuta da skineš tu nogometnu opremu, prestaneš zaudarati kao čarape lovca na krzna i počneš izgledati kao profesionalna novinarka. Deset minuta, pa te onakvu kakva si odvlačim na Kenyattu. Imaš let za uhvatiti. Putovnica ti je tu unutra, ne brini. I tuba kreme faktora osam. Trebat će ti na Maldivima."

"Maldivima?"

"Foa Mulaku je uskipjeo."

"Vidi se da je ovu torbu pakirao muškarac," rekla je Gaby, kopajući po njoj da nađe stvari za tuširanje. "Nema tampona."

29

Iza grebena, dno se survavalo i boja vode promijenila od blijedozelene uz obalu, gdje si mogao vidjeti sjene koje su koraljne ribice bacale na mulj, u ultramarin plavu takve prozirnosti da si mogao pogledati preko ograde i zamisliti plavo-na-plavom dubokomorskih lovaca, stalno u potrazi, tristo metara niže. SeaCat je prošao kroz prolaz u grebenu i povećao brzinu. Otok se smanjio na crtu koraljnog pijeska i zelenih palmi, onda na crtu tame na moru, i konačno nestao iza obzorja. Veliki katamaran nekad je prevozio turiste na ferijama između Seychellskih otoka, ali ga je UNECTA uzela za čarter da opslužuje svoje baze u Indijskom oceanu. Sad je prevozio svjetske medije. Bilo je tri stotine reportera sa svojim viteškim svitama na katamaranu tog vedrog kolovoskog jutra. Bar nikad nije tako dobro poslovao.

SkyNetov tim bio je na stražnjoj palubi za sunčanje, pripremajući se za satelitsko povezivanje s Londonom.

Faraway je namještao mikrofon na Gaby, Tembo isprobavao kutove kamere: "Ne na izravnom suncu, oči ti potamne a gledatelji ti ne vjeruju ako ti ne mogu vidjeti oči". Gaby je gledala ptice kako se jate i obrušavaju iznad uskovitlanih brodskih tragova. More je jedna stvar, pomislila je. Sjedinjeno. Cijelo. Bit će da je jutro iznad onog dijela jednog mora koje se lomilo oko Pointa. Tata se vraća sa svoje jutarnje šetnje, Reb je uključila automat za espresso. Rane satelitske vijesti su im pozadina za kavu i brioche iz Marks and Spencera. Paddy bi bio ispod stola, lupajući repom na svaku riječ koja završava sa zvukom "y". Najednom, šokantno, Gaby će upasti sa zaslona u njihovo jutro, uživo sa svojim vijestima o nevjerojatnim stvarima u egzotičnim mjestima. Jedna je stvar, more, i velika je to stvar. Veća od bilo čega što mu ti možeš donijeti. Nikakav ljudska briga ne može se mjeriti s njegovim nepojmljivim jedinstvom. Čemu strah, onda, kad sve stvari iz mora izlaze i vraćaju mu se?

"Sad te spajam, Gaby," rekao je Faraway. Ona je klimnula glavom. Glas Jonathana Cusacka, voditelja *Svijet jutros,* šaputao je u njenom uhu: "A sad imamo na satelitskoj vezi našu novu istočnoafričku dopisnicu, Gaby McAslan."

Istočnoafrička dopisnica, Gaby McAslan. *Ja!* Upomoć!

Tembo joj je dao znak. Uklonila je kosu s lica. Oznaka *emitiranje* je krenula i Jonathan Cusack rekao je: "Pa, Gaby, što se točno događa tamo u Indijskom oceanu?"

Na četvrt sekunde Gaby je mislila da će povratiti uživo u udarnom terminu.

"Pa, Jonathane, ja sam na tiskovnom brodu za Istočni Sedam Pet, UNECTA-inu stalnu ploveću osmatračku platformu uz Foa Mulaku objekt. Trebali bismo stići za nešto više od sat, oko jedan i trideset po našem vremenu."

"A što će se dogoditi kad dođete tamo?" pitao je Jonathan Cusack, petnaest tisuća kilometara daleko.

Gaby je opet odgurnula kosu s lica. Faraway je napravio grimasu i pokret palcem klanja preko grla.

"Da malo podsjetimo: Foa Mulaku ili, da ga nazovemo njegovim pravim imenom, Objekt Maldivskog Grebena, bio je četvrti biološki paket. Zaustavio se nekih tisuću osamsto metara pod morem u vodama Ekvatorijalnog kanala. Do trena kad je UNECTA lokalizirala točno mjesto, paket je kolonizirao dno mora u promjeru od devet kilometara, osamdeset kilometara sjeveroistočno od otoka Gan. Ono što čini podvodne Chaga-oblike toliko različitim od kopnenih manifestacija je da, kad su se jednom učvrstile, rastu prema gore a ne prema van. Foa Mulaku je iznenadio znanstvenike dospjećem u stanje konačnog pojavljivanja mnogo brže nego što je predviđano - prvobitno su govorili o sredini studenog, a sad je izvjesno da će izići iz mora tokom slijedećih nekoliko sati."

"Možeš li nam dati neku predodžbu o onom što ćemo vidjeti?" pitao je Jonathan Cusack.

Nekad mi se sviđao, pomislila je Gaby. Bio je moja medijska figura za maštanje broj jedan. Sad taj glas od satena i sablji šapuće u mom uhu.

"UNECTA su izradili prilično detaljan sonarni model: Foa Mulaku je kao skraćeni stožac, s osnovom na morskom dnu a najvišim djelovima dvadeset metara ispod površine. Stožac je sačinjen od izvjesnog broja jasnih razina naslaganih jedna na drugu - zamislite divovsku svadbenu tortu. Tokom prošlog mjeseca Foa Mulaku je ubrzao svoj tempo rasta na četrdeset metara na dan, i očekujemo gornje strukture da probiju površinu tokom sljedećih pet sati."

"Vraćati ćemo se na Maldive uživo kako se situacija bude razvijala; u međuvremenu, Gaby McAslan, hvala ti."

Zadržala je osmijeh dok joj Tembo nije pokazao znak za gotovo i svjetlo emitiranja se ugasilo. Začuo se aplauz i ohrabrujući povici novinara koji su išetali iz bara da gledaju vatreno krštenje. Paul Mulrooney, CNNov Glavni čovjek u Africi, donio joj je nešto s rumom i puno leda.

"Ja sam se upišao u gaće, prvi put kad sam išao uživo," rekao je.

"Gledao sam ravno u kameru i pričao o epidemiji kolere u ruandanskom izbjegličkom logoru dok mi je to teklo niz nogu i preko cipela. Hvala Bogu da te vide samo od struka naviše."

Monitori za prikaz kursa postavljeni oko putničkih oblasti pokazivali su da je SeaCat prošao pola puta i novinari su se pomakli na pramčanu palubu da prvi put ugledaju vrhove tornjeva Istočnog Sedam Pet. Na moru kao i na kopnu, UNECTA su bili prisiljeni kupovati kreativno. Nekoliko dobro sračunatih podmićivanja preteklo je ponudu indonezijskog rezališta za Royal Dutch/Shellovu platformu za istraživanje nafte povučenu iz upotrebe. Podvodna i daljinska oprema ičešljana je iz stopedesetkilometarskog otpada u koji se istočna obala Škotske pretvorila nakon North Sea Oila. Polovica posade Istočnog Sedam Pet bili su offshore radnici iz Aberdeena otpušteni kao tehnološki višak, koji su se u smještajnim blokovima nelagodno miješali s opuštenim istraživačima iz Oceanografskog centra Woods Hole.

Dok je SeaCat prilazio Istočnom Sedam Pet oko hidroplana Berijev koji se punio iz pontonskog tankera, brodice na napuhavanje Gemini izbile su između nogu platforme i bijesno okružile katamaran.

"Greenpeaceovi demonstranti," rekao je Paul Mulrooney. "Ne znam za što optužuju UNECTA, oni nisu izmislili ovu stvar." Kad su gumene brodice obišle konačni krug i jurnule prema prastarom grčkom trajektu na čijoj krmi je bila naslikana duga, koji je bio usidren kilometar-dva zapadnije, povikao je: "Idite i plovite vašim glupim malim brodicama oko Japeta, ili Ro Ophiuchi plinovitog oblaka, ako želite nekoga kome ćete se buniti."

R. M. Srivapanda, ravnatelj Istočnog Sedam Pet, bio je na pontonu da dočeka svoje goste. On je bio taman, strpljiv Tamil u jednom od onih odijela okruglog ovratnika koja izgledaju tako dobro na Indijcima a tako loše na svakoj drugoj rasi. Lijeva manžeta bila je zavučena u džep: Gaby se sjetila iz T.P.-ovog žurnog brifinga u zračnoj luci da je podlakticu izgubio u bliskom susretu s brodskim propelerom dok je ronio pokraj Sri Lanke. Sve što mu je trebalo bila je bijela perzijska mačka u zdravoj ruci i dvadeset žena u crvenim trikoima sa strojnicama da bude negativac-genij iz filma o Jamesu Bondu, riješen ovladati svijetom iz svoje baze u Indijskom oceanu. Iznimka James Bond čekao je gore na razini jedan, u gužvi tronožaca, satelitskih antena i dopisnika koji naviru iz kaveza dizala u potrazi za najboljim lokacijama. Na licu mu je bio samouvjereni izraz koji bi čovjek imao da ima dozvolu ići bilo gdje i uraditi bilo što u ime UNECTA.

"Ti!" povikala je Gaby.

"Ja!" složio se Shepard.

Prišao joj je kroz plimu izvjestitelja. Faraway je povikao. Našao je mjesto s neusporedivim pogledom na Objekt Maldivskog Grebena: promatračnicu na glavnom komunikacijskom jarbolu Istočnog Sedam Pet. Tembo je umanevrirao gore, spojio svoju kameru i snimao pozadinske kadrove. Dok je Faraway spuštao ruku dolje da povuče Gaby, Shepard je rekao, brzo i tiho: "Useli se sa mnom. Želim spavati s tobom, buditi se s tobom, doručkovati s tobom, obavljati osobnu higijenu s tobom."

"Isuse, Sheparde, ti baš biraš trenutak," rekla je Gaby verući se uz jarbol.

"Je li to odgovor?" povikao je Shepard na gore. Ali Gaby je već promatrala tu stvar u moru. Moralo se primjeniti trik gledanja da ju se vidi, poput slika koje su bile u modi kad je Gaby ulazila u pubertet koje su izgledale kao hrpa višebojnih špageta ali bi se navodno, ako gledaš mimo njih, čarolijom stopile u 3-D skačuće dupine ili dinosaure. Trik je tu bio takav, da se gleda ne u površinu već ispod pljuskanja i zibanja površine tako da se oblici svjetla i tame i boje spoje skupa i postanu slika.

Nije baš nalik svadbenoj torti, pomislila je Gaby. Nije nalik bilo čemu izuzev onom što jeste, što su je njeni tvorci smislili da bude. Ukoliko ima tvorce, ukoliko te okrugle, bijele, mozgu nalik stvari odmah ispod površine nisu samo prirodni oblici, ako te duboke brazde i krivudavi plavi grebeni nisu samo slučajnosti evolucije, ako one bodlje tamo dolje nisu nešto što je nekad imalo značenje i funkciju na nekom svijetu u plinovitim velovima Ro Ophiuchi, ali je ovdje, osam tisuća svjetlosnih godina dalje, prazan ostatak.

"Zmaj u moru," rekao je Tembo pobožno. "Zapisano je u Knjizi Ezekielovoj."

Zapisano je u stranicama daleko starijim od tih, pomislila je Gaby. Zapisano je u rasnom sjećanju, u istim onim genima koji omogućuju bebama da plivaju prije nego što nauče strah od vode. Kraken. Midgardska zmija. Morski bogovi i sirene i varljivi ženski duhovi oceana. Stvar koja živi u moru.

Razglas je zaškripao od feedbacka. Škotski naglasak objavio je razdiobu sjedala, u rekreacijskoj prostoriji na razini tri za pet minuta. Gaby se borila za mjesto u redu pred ženom za jednim stolom s PDU-om i kutijom bedževa koja je dijelila mjesta na promatračkim helikopterima. Došla je do stola i dala imena članova svog tima helikopterskoj ženi. "Njoj neće trebati sjedalo," rekao je glas u njenom uhu i prije nego što se Gaby stigla pobuniti da joj je ili *sjedalo* ili *posao,* povukao ju je u stranu na mirnije mjesto među zguranim stolovima za bilijar. Novinari koji su čekali u redu zagledali su se.

"Vjerojatno ću zažaliti ovo," rekao je Shepard. "Hvataj svoj tim, dođite sa mnom."

30

"Nema šanse da se ikad uguram u ovo." Gaby McAslan podigla je crveno-srebrni kostim s velikim crnim brojkama sprijeda i otraga.

"Rasteže se," rekao je Shepard. On je već navukao svoj preko kupaćih gaćica. Palcem je prešao preko zatvarača.

"Bazdi," rekla je Gaby. "Tko je zadnji nosio ovo?"

"Bazdi na tebe. Napravljen je od sintetičke kože, iste stvari koju presađuju žrtvama s opeklinama, s par kemijskih trikova koje smo naučili od Chage i tako obojen da te helikopteri mogu naći ako ispadneš iz broda. Fullerenski strojevi nisu nikad dirali ljudsko meso, tako da je upravo koža savršen materijal za izolacijsko odijelo. Ili bi radije još jednu noć u dekontu?"

"Lois Lane nije ta koja navlači tajice u telefonskoj govornici," žalila se Gaby navlačeći ga. Jeste se rastezao. Bio je sasvim udoban. Dobro bi joj došao umetak, ali vjerojatno su muškarci smislili odijela i nisu pomišljali na Vidljivo Ocrtavanje Sanitarnog Uloška, a kamoli na to kako je kad ti siječe guzu. Provjerili su brojeve odijela kod kontrolora i sišli na dok.

"Hej! Devetnaest!" povikao je Faraway, čitajući broj na Gabyinim grudima. Zaskičao je kao lovački pas kad namiriše kuju.

Tembo je bio uposlen u trećem čamcu s Chaga-zaštićenom kamerom s UNECT*Asie* znakom rogova i jin-janga sa strane. Faraway je ožičavao Gaby dok je zauzimala svoje sjedalo.

"Emitiramo natrag do satelitske veze na platformi a oni će to proslijediti Londonu." Ubacio joj je slušalicu u uho i ugurao kosu natrag pod zaštitnu kapuljaču. Njegov dodir bio je veoma nježan. Drugi brodovi već su Zaplovili. U prvom je bio snimateljski tim same UNECTA-e. U drugom je bila ekipa za iskrcavanje. Dva posljednja člana posade uskočila su u treći čamac. Namrštili su se na SkyNetov tim. Shepard ih je pogledao kao da izaziva njihovo pravo da ga pitaju bilo što i mahnuo da se krene. Kormilar je gurnuo gas gore. Mali čamac digao se u vodi i izjurio iz sjene Istočnog Sedam Pet na svjetlo.

More je bilo zasljepljujuće. Brzina je bila briljantna. Nebo je bilo puno štekćućih helikoptera. Gaby se uhvatila za rub i ustala. Strgnula je svoju kapuljaču i pustila da joj se kosa vijori iza nje da bi je lica na

prozorima helikoptera vidjela i znala tko je tamo dolje u čamcu tri. Hvala ti, Sheparde. Hvala ti, Bože. Hvala vam, tuđinci koji plivate u molekularnim oblacima Ro Ophiuchija. Hvala ti, T.P. Costello, što si mi vjerovao da neću sjebati stvar. Hvala ti, živote.

Tembo je snimao dva prednja čamca. Faraway se nelagodno prepentrao preko sjedala i kucnuo Gaby po ramenu.

"Imam London na vezi."

Klimnula je i uvukla slušalicu dublje u uho. Geostacionarna statika je zablebetala. Redatelj u studiju Docklandsa došao je na vezu da joj odbrojava do uključenja. Instinktivno, Tembo je okrenuo kameru na nju kad je Jonathan Cusack rekao: "Vraćamo se uživo našoj reporterki na Istočnom Sedam Pet, Gaby McAslan. Pa, Gaby, gdje si ti točno?"

I *ide.*

"Ja sam na čamcu za pristajanje, sa Istočnog Sedam Pet, na putu prema samoj Foa Mulaki. Ovaj jako zgodni modni krik koji nosim je najnovije UNECTA izolacijsko odijelo, tako da se možemo približiti objektu a da ne moramo proći dekontaminaciju. Znanstvenici koji će se, nadamo se, iskrcati na nju, u čamcu su odmah ispred nas: pojavljivanje se očekuje za -" Shepard je raširio jednu šaku i podigao dva prsta druge "- sedam minuta." Objektiv joj se približio licu. Faraway je držao znak s VIDE TI SE BRADAVICE ispisano flomasterom. "Pitat ću jednog člana posade kakav je točno plan." Izvan kadra, Shepard je mahao rukama kao škarama, očiju raširenih od panike. Gaby ga je izbjegla i sjela pored kormilara, preplanulog Škota s crnim 6 na crvenom odijelu. Čučeći u dnu čamca, Faraway joj je dodao mikrofon sa SkyNetovom kutijom na njemu. Tembo se odmaknuo da ih oboje uhvati u kadar. Bolno svjesna svojih bradavica, Gaby je rekla: "Oprostite, možete li reći gledateljima vaše ime?"

"Gordon McAlpine," rekao je kormilar, gledajući druge čamce kako usporavaju dolazeći u zonu pojavljivanja. On je smanjio brzinu da odgovara njihovoj.

"Pa, Gordone, možete li mi reći što će se događati?"

"Zamisao je da mi napravimo vizualni pregled površine i odaberemo potencijalna mjesta za iskrcavanje - nemamo pravu predodžbu koliko će se visoko dići iz vode; neke od lokacija, koje dobro izgledaju na sonaru, mogu se pokazati nepristupačnima. Istraživački timovi i snimateljska ekipa idu prvi; tek kad je sigurno, i mi ćemo prići pored njih."

"Znači da je iskrcavanje definitivno moguće."

"Ništa nije definitivno moguće u ovom poslu."

Natrag u studio, prošaputao je redatelj.

"Hvala, Gaby," rekao je Jonathan Cusack. "Vraćat ćemo se na Foa Mulaku kako informacije budu pristizale ali, ako bih se sad mogao okrenuti našim gostima u studiju, Dr. Fergusu Doddsu iz Britanskog Oceanografskog Promatranja, i Lisi Orbah, našoj stručnjakinji za Chagu, da čujemo njihove komentare..."

Odlično, Gaby, rekao je nepoznati redatelj. Ne *prekidaj vezu.*

Potapšala je kormilara Gordona po leđima. Razmijenili su palac-gore. Čamci su ugasili motore i zibali se na nemirnim dubokim mračnim vodama Ekvatorijalnog kanala. Helikopteri su bučno kružili iznad, čekajući, čekajući.

Jedan je škotski glas povikao preko lica voda.

"Tamo puše!"

"Faraway!" proderala se Gaby.

"Već ih imam," rekao je visoki Luo.

Idemo na tebe, rekao je londonski redatelj.

"I vraćamo se na Istočni Sedam Pet gdje nam Gaby McAslan kaže da se nešto događa," rekao je hladnokrvni Jonathan Cusack.

"Svakako se događa," rekla je Gaby. "Stiže showtime."

Počelo je kao kovitlanje vode, poput struje oko stijena u plitkoj rijeci. Sad je površina bila probijena odozdo oštrim bodljama, desetinama njih, postavljenim u prstenovima i prstenovima prstenja. Tek kad su im vrhovi bili tri metra iznad površine, počele su se bodlje postupno širiti prema vani. Čvornovate, plosnate osnove krune od trnja pojavile su se. Sad su gornji režnjevi formacija, koje su izgledale poput čudovišnih ljudskih mozgova, probile površinsku napetost. Morska voda tekla je, cureći i žuboreći kroz pukotine, dok su se masivne bijele strukture nadnosile sve više nad flotilu čamaca. Vrhovi trnove krune sad su bili trideset metara iznad razine mora, a još uvijek je Foa Mulaku izbijao iz dubina. Struktura je postajala očita. To nije bio otok, već društvo otoka: bijele mozak-formacije okružene oreolom visokih trnovih kruna, međusobno povezane mrežom crvenih i plavih bedema koji su sad dolazili na površinu, vlakno po mokro vlakno.

Sve to je Tembo hvatao na svojoj Chaga-otpornoj kameri a Gaby je pričala kao što nikad prije nije pričala; čuđenje koje je osjećala pred takvim događajem, i strah, i zapanjenost, i sve te stvari koje kamera ne može prenijeti, i način na koji je ta stvar iz mora mirisala, i velike duboke zvukove koji su dopirali iz njenog korijenja duboko dolje u Ekvatorijalnom kanalu.

Čamci su pokrenuli motore. Polako su ušli u nakvašeni labirint lukova i bedema. Blistava voda pod njihovim trupovima svjetlucala je od riba. Foa Mulaku škripao je i pucketao dok se sušio na suncu. Pojavljivanje se okončalo; stvar koja je živjela u moru ušla je u novu fazu evolucije. Bijele kupole pucale su duž režnjeva. Objekti oblika stisnute šake, ali visoki kao dva čovjeka, izbijali su iz pukotina.

"Rukostabla," došapnuo je Shepard. Gaby je ponovila njegove riječi Londonu. Čamci su zašli dublje u srce tuđinskog arhipelaga. Iznad njih, bijele šake su rastvarale svoje prste, jedan po jedan. Gaby je postala svjesna da je njen glas jedini koji govori u mokroj, škripavoj bazilici Foa Mulakua i ublažila je svoj ton do šapata poštovanja. Ovo je bilo sveto mjesto. *Potopljena katedrala,* nazvao je Chagu Moonin dnevnik. Ovo je bilo mjesto kojem su te napisane riječi odgovorale. *Sagrada Familia* nakon potopa. Ali, nije se utopila. Ona se podigla. Venera na školjki. Zmaj u moru, probuđen.

Kormilar Gordon zavrtio je kormilo. "Ulazimo," rekao je. Prvi brod već je izišao na nagib najbliže ispucale kupole. Snimateljski brod UNECTA-e ga je slijedio.

"Chaganauti samo provjeravaju jesu li im maske za lice i respiratori na mjestu prije iskrcavanja," prošaputala je Gaby, zadovoljna svojim upravo skovanim neologizmom. "Samo da vam dam do znanja tamo u Londonu da ću, ako izađemo iz broda, ja morati staviti moju i izgubit ćemo glasovni kontakt. Oni sad zakoračuju na površinu."

Shepard je mahnuo kormilaru Gordonu da nasuče čamac.

"Istovaruju pokusnu opremu iz čamca," rekla je Gaby. Tembo je legao preko klupa i naslonio kameru na pramac zbog stabilnosti. "Kao što možete vidjeti, UNECTA ekipa za snimanje sad se također iskrcala. Naš čamac se primiče, izgleda da ćemo prići, i možda meni bude dopušteno da zakoračim na površinu Foa Mulakua."

Sad je studio zašutio.

"Rukostabla," kucnuo je Shepard Gaby po ramenu. "Gledaj."

Tembo je reagirao prekrasno. On je vraški dobar kamerman, pomislila je Gaby. Njegov Bog dao mu je moćan dar.

Bijele ruke sad su bile sasvim raširene, ali nije to bilo ono što je uzbudilo Shepardovu pažnju. Bila je to činjenica da su sve bile postavljene, poput komadića mozaika, u široku, plitku zdjelu, usmjerenu u jugozapadni kvadrant neba.

"Pogledaj kut," prošaputao je Shepard u Gabyino uho kroz crveno-srebrnu rastegnutu kapuljaču. "Kladim se da je to dvadeset stupnjeva."

Gaby je odredila svoj život po zvijezdama iznad Ballymaccormic

Pointa. Odmah je razumjela.

"Rukostabla su se izgleda postavila u nešto što izgleda kao satelitska antena," rekla je studiju. "Koliko ja mogu odrediti, usmjereni su duž ekliptike; laički rečeno, to je astronomska ravnina u kojoj leže orbite planeta. I, stigli smo. Gordon je navukao nos čamca na obalu. Ja odlažem stavljanje maske na lice što dulje mogu, da bih mogla i dalje govoriti vama. Dobijam signale od UNECTA osoblja, koje se upravo iskrcalo, da ostanem gdje sam, ali sam sigurna da će me, čim ustanove da je sigurno, pustiti da prođem." I imat ću ubitačnu rečenicu za taj trenutak, pomislila je Gaby. Veliku kao i ona o malom koraku za *jednog* čovjeka, a ogromnom skoku za čovječanstvo. Samo što ja to neću sjebati kao Armstrong. Ali Isuse, prva stvar koju će svijet vidjeti bit će moja srebrna guzica kako prelazi. Smjelo idem gdje još ni jedna žena nije bila, a jedino čega će se svi sjećati bit će moj celulit.

Shepard se odvojio od glavne grupe da pogleda gdje se bijela mozak-kupola uzdiže iz podloge. Imao je crno 9 na srebrnim leđima svog odijela. Gaby je primjetila da mu butine izgleda nisu izgubile kondiciju otkad je fotografija na njegovom arapskom stolu snimljena. Posegnuo je rukom u rukavici da dotakne uzvisinu. Površina se namreškala poput lica koje se mršti i izbacila polip bijele materije. Shepard je povukao ruku natrag. Polip je zadrhtao, izborao se i savio u oblik ruke, točan duplikat po veličini i obliku Shepardove. Video kamere okrenule su se tamo. Tembo je fokusirao poput snajpera. Shepard je oprezno približio svoju ruku na koji milimetar od imitacije. Raširio je prste, skupio ih. Duplikat je kopirao njegove pokrete. Ispravio je palac. Chaga-stvar je ispravila palac. Pritisnuo je svoj dlan čvrsto na tuđinski dlan.

I Gaby je zavrištala i pokušala zgrabiti svoje slušalice pod kapuljačom, kad je šištanje satelitske veze postalo urlik buke i bola, i Foa Mulaku je zagrmio prema zvijezdama.

31

Vozač moped-taksija mislio je da je to nešto najsmješnije što je ikad vidio. Troje novinara koji viču jedan na drugog kao gluhe stare budale. Smijao se tome cijelim putem do Addu Reef Hotela gdje su strani znanstvenici sazvali konferenciju. Kad su ga novinari pitali koliko košta vožnja, govorio je tiho da bi ga morali nekoliko puta pitati. Humor je bio vrijedan izgubljene napojnice.

"Seronja," rekla je Gaby McAslan kad je ušla u krcati foaje i ostavila svoju torbu na recepciji. U ušima joj je još zvonilo. Liječnici na Istočnom Sedam Pet rekli su joj da nije bilo trajne štete kad je Foa Mulaku poslao svoju poruku prema nebu, ali čak ni koncert Sepulture na koji je prošvercala Reb s petnaest godina, za koji je mislila da je nešto najglasnije što će čuti prije Sudnjeg dana, nije joj se toliko zadržao u unutarnjem uhu.

Hotel Addu Reef bio je izgrađen da izgleda kao etničko ribarsko selo. Stajao je na stupovima u laguni dubokoj do gležnjeva. Njegove sobe za goste, koje su bogatije i brže novinske agencije monopolizirale, bile su okupljene u malim zajednicama na krajevima izdignutih staza. Etnička ribarska sela nisu imala *en suite* kupaonice ili potpuno opremljene sale za vježbanje. Etnička ribarska sela nisu imala vibrirajuće krevete ispunjenje termostatički kontroliranim fluorescentim gelom, ili staklene prozore u podu za promatranje riba, ili pakiranja rebrastih kondoma i letaka o sigurnom seksu u noćnim ormarićima od bambusa. Etnička ribarska sela nisu imala noćne ormariće od bambusa.

UNECTA je preuzela noćni klub da održi svoju konferenciju za tisak. Osoblje je postavilo barske stolice u polukrug i postavilo stol ispred DJ-evog pulta za miksanje. Većina sjedala je već bila zauzeta. Faraway je dodao SkyNetov znak gustišu mikrofona zalijepljenih na konferencijski stol. Prepoznavši ga, glave su se okretale da potraže Gaby McAslan i saginjale se da šapuću.

"Dobar kut, Gaby," rekao je Paul Mulrooney, češući se o nju na putu natrag od bara s čašom nečeg jantarnog.

"To je Shepardova rečenica," rekla je žena s bedžem UPI koju Gaby čak nije ni poznavala. Novinari su se hihotali iza svojih čaša. Gaby je našla mjesto u sredini zadnjeg reda stolica. Faraway joj je čuvao lijevi bok, Tembo s tronošcem desni. Ipak je netko uspio udariti u nju

otraga, i ispustiti joj u krilo grubu karikaturu klečećeg muškarca s ogromnim penisom kako jebe čućeću ženu u psećem položaju. Žena je imala dugu kosu obojenu crvenim flomasterom i balon s tekstom koji joj je izlazio iz usta: "Gaby McAslan, SkyNet News, s još jednom ekskluzivnom reportažom."

Tembo je istrgnuo papir, zgužvao ga u kuglu i stavio u usta. Fokusirao je svoju kameru, sažvakao i progutao bez komentara.

Tim UNECTA-e je ušao. R.M. Srivapanda, upravo pristigao hidroavionom s Istočnog Sedam Pet, sjeo je u sredinu. S njegove desne strane bio je veoma uspravan Afrikanac u strogom crno-bijelom odijelu. Gaby ga je prepoznala kao Harrisona Muthiku, Tiskovnog sekretara iz Nairobija. Srivapandi s lijeva bila je Azijka koja se predstavila kao Mariko Uchida iz UNECT*Asie* Odjela za svemirske znanosti. UNECT*Afrique* Lutajući Izvršni Ravnatelj bio je upadljivo odsutan.

Tiskovna konferencija je započela. Harrison Muthika prvi je progovorio.

"Volio bih vam svima zahvaliti što ste došli večeras. Žalim zbog kratkog roka obavještavanja ali, još jednom, tuđini su nas iznenadili. Kao što ste van svake sumnje svjesni, u sedamnaest-nula-osam po lokalnom vremenu, pojavljujući morski objekt poznat kao Foa Mulaku emitirao je radijski signal fenomenalne jačine."

Bilo je suhog smijuckanja i netko je dobacio: "Govorite jače, ne čujemo!"

Harrison Muthika se osmjehnuo. "Signal je obuhvatao elektromagnetni spektar između centimetarske i metarske duljine i trajao je dva sata, tri minuta i dvadeset sekundi. Snaga signala procijenjena je na sto i pedeset megavata."

Mrmljanje. "Kako je struja dobijena?" povikao je glas s francuskim naglaskom. Harrison Muthika podigao je ruku.

"Molim vas. Bit će prigode za pitanja na kraju. Ovaj ogromni udar radio energije preplavio je emitiranje u istočnoafričkoj, indijskooceanskoj i jugoistočnoazijskoj oblasti; sve komunikacije na tim frekvencijama su utišane. Poremećenje samo mobitelskih mreža koštalo je barem dvanaest milijardi dolara u prekinutim poslovima, da ne pominjemo feedback oštećenja sustava za pohranu podataka. Televizijski i navigacijski sustavi su se srušili, izgubljen je kontakt s nekoliko tisuća brodova i zrakoplova, kao i prekid kontrole leta u cijeloj regiji. Samo je Božjom milošću potpuna zračna katastrofa otklonjena, mada još nemamo potpunu sliku: rubni djelovi East Pacific mreže tek sad se vraćaju u sustav.

Možda će vas interesirati da doznate da je anonimni NASA-in šaljivčina koji stoji iza imena 'VGO' i 'Tolkien' ovaj događaj okrstio kao 'Vrisak'."

"To je Carl Sagan, zar ne?" dobacio je jedan glas s američkim naglaskom.

"Ne mogu to potvrditi, i moram vas opet zamoliti da svoja pitanja sačuvate za kraj. Transmisija je analizirana, i pokazano je da se sastoji od stotinu i osamdeset sedam signala, od kojih svaki nosi kod prijenosa podataka brzinom jednog i četvrt megabytea u sekundi."

Gaby je zbrajala na svom PDU-u. Prosječni krimić mogao je stati na floppy disk, oko jedan i četvrt megabyteova. Sto i osamdeset krimića u sekundi, puta sto i dvadeset tri minuta puta šezdeset sekundi, to je sedam tri osam nula sekundi jednako jedan milijun tri stotine i osam tisuća i šezdeset plus dodatnih pet stotina i šezdeset jedan za one zadnje tri sekunde i to je cijela jedna knjižnica Umorstava u balskoj dvorani i Leševa u biblioteci.

"Bili smo u stanju uhvatiti samo posljednjih sat i pet minuta transmisije," nastavio je Harrison Muthika. "Neuralna mrežna analiza još uvijek traje - kod nije ni nalik bilo čemu s čim smo se do sad sretali - ali mislimo da imamo dovoljno prepoznatljivog uzorka da ekstrapoliramo." Projektor s tekućim kristalima bacio je prizor na video zaslon plesnog podija. Prelet kroz poslagane molekule uklopio bi se u psihotropne dance spotove koji su obično tu puštani. Gaby je odmah prepoznala upletena spiralna stubišta. Plesati uz svoju vlastitu DNK. "Ovo nije, naravno, ono što bi bilo primljeno, to je aproksimacija naše analize. Emitirana informacija sastojala se od trodimenzionalne matrice podataka, izražene u uvjetima atomske specifikacije njenih sastojaka." Molekule su se uvijale iza Harrisona Muthike poput zmija koje se pare na baobabu, drvetu gdje je čovjek rođen. "Model DNK je samo mali dio transmisije. Ostatak je fragmentaran ali, ukoliko smo u pravu, ima ogromno značenje. Čini se da je to potpuna mapa ljudskog genoma."

Ruke su jurnule gore. Harrison Muthika sjeo je i pogledao na Mariko Uchida. Žena iz UNECT*Asie* preuzela je riječ.

"Vjerojatno ste pogodili da je cilj transmisije bio Objekt Hyperion, ili VGO kako ga mi volimo zvati. Zašto je genetski kod bio emitiran prema prostoru Saturna je nešto što ćemo vjerojatno doznati tek kad VGO stigne ovamo. Međutim, sat vremena nakon kraja Vriska, naš Miyama orbitalni teleskop snimio je ovaj CCD prizor Objekta Hyperion."

Za Gaby je izgledao kao bilo koji zrnati, mutni CCD snimak.

Univerzum viđen kroz naočale za noćni vid serijskog ubojice. Elipsa sivog na tamnije sivom, probodenom sagorjelim raspelima preeksponiranih zvijezda.

"Poboljšat ću prizor," rekla je Mariko Uchida. Još uvijek je za Gaby to bio svijetlo sivi oblik na tamnoj pozadini, ali je li to bilo nešto na rubovima? "Ovdje su prizori koje je Miyama teleskop snimio tokom pet sati koji su uslijedili." Parada slika bila je poput niza stranica istrgnutih iz loše nacrtane crtanofilmske slikovnice za prelistavanje. "Objekt stalno drži istu stranu prema suncu; pretpostavljamo da sustavi organizacije na njoj zahtijevaju energiju za funkcioniranje. Nazvala bih ih 'životom', samo što postoje u priličnom vakuumu. Uočite zakrivljenje ruba." Laserski pokazivač skakao je od kadra do kadra dok je AV kompjuter prikazao sve slike u slijedu. Rub diska se savijao naviše, poput ravne gline na grnčarskom kotaču koja se razvlači u široku, plitku zdjelu. "Pojačanje zakrivljenosti je veoma blago, manje od jedan posto ali, kad uzmete u obzir veličinu objekta i da se ovo odvijalo tokom perioda od pet sati, s VGO-om udaljenim oko šezdeset pet svjetlosnih minuta, počet ćete zamišljati razmjeru sila koje su ovdje angažirane."

Ona ih voli, pomislila je Gaby, te moćne sile. Taj osmijeh više nije dio arhitekture. Ona voli da njom dominiraju sile na nebu. Postaje sva mekana i vlažna na tom podiju razmišljajući o silama van poimanja. Tko god da je s njom, dobro će proći u krevetu noćas.

"Promjene su morale početi onog trena kad je prvi signal Vriska primljen s Foa Mulakua. Uradili smo naše ekstrapolacije kako bi VGO mogao izgledati kad stigne u zemaljski prostor." Jedna sekvenca pokazala je trzavo animirani VGO kako se skuplja duž ruba u stožastu parabolu i rasteže. Animacija je puštena dvaput. Prvi put se VGO rastegnuo u veliko kozmičko jaje. Drugi put se smotao u cilindar dug petsto kilometara, sto i pedeset širok preko ravnog dijela. "Mogućnosti za drugi, cilindrični oblik su veće; pedeset osam posto prema trideset devet posto za ovoid. Ostali postoci pokriveni su suludim pretpostavkama od savršenih kocki preko svemirskih Cadillaca do staraca s dugim bijelim bradama. Cilindrični model ima veću vjerojatnoću, jer je to dobro uvriježeni oblik za naseobinu u dubokom svemiru. S pretpostavkom da će se rotacija oko osi ubrzati kad se VGO uvuče u sebe, kao što se klizačica ubrzava u okretu kad skupi ruke uz tijelo, mi pretpostavljamo da će se unutrašnja rotacijska gravitacija maksimalno uvećati do nula točka šest zemaljske, što se čini u skladu s unutarnjom planetolikom sredinom. Međutim, to bi mogao biti samo ljudski šovinizam; Chaga-tvorci tek trebaju pokazati bilo kakve antropomorfne tendencije; nema razloga zašto bi njima bilo potrebno stvoriti biosferu unutar VGO-a. Međutim, sadržina transmisija s Foa

Mulakua je značajna u kontekstu toga."

"Vi mislite da se VGO pretvara u samodostatnu zemlji-nalik sredinu kao neka vrsta tuđinskog veleposlanstva?" upala je Gaby. Čula je mrmljanje. Čula je šaputanje i podrugljiv cerek.

"Mislim," rekla je Japanka. "Vjerujem da je Objekt Hyperion, kako ga mi vidimo, univerzalan oblik koji je korišten mnogo puta od strane Chaga-tvoraca u njihovim migracijama i kontaktima s vanzemaljskim sredinama. Nema dokaza da je čovječanstvo neka posebna krajnja točka na njihovom putu: mogli su ostaviti mehanizme, koji su zacrnili Japet i proizveli i biološke pakete i VGO, prije mnogo tisuća ili čak milijuna godina i nastaviti prema drugim zvjezdanim sistemima. Sasvim je moguće da je sustav programiran da čeka dok se inteligencija ne razvije dovoljno da ga stimulira, što smo mi učinili našim sondama poslatim na vanjske planete."

Peter Werther rekao je da nas ona zna odavno, pomislila je Gaby. Možda je zato ona emitirala DNK kod i mapu ljudskog genoma; da stavi do znanja onome, što god je tamo vani, da još uvijek ima života na trećem planetu, i koliko su se pametni majmuni promijenili otkad smo se zadnji put sreli.

R.M. Srivapanda sad je bio na nogama. Mahanjem svojom zdravom rukom smirivao je podignute ruke.

"Molim vas, dame i gospodo, pitanja poslije. Ima još." Sačekao je tišinu. "Sto i devet sati prije pojavljivanja, Objekt Maldivskog Grebena emitirao je niz veoma glasnih niskoamplitudnih zvukova dugotrajne osnove. Snimali smo ih hidrofonima; s promjenom faze i kompresirani, oni zvuče ovako."

Ozvučenje noćnog kluba bilo je veoma dobro. Na njemu se snimak čuo bez ikakvog šištanja ili izobličenja ili krčanja preopterećenosti. Mora da je sjajno za ples, pomislila je Gaby. Zvuk je počeo kao visoko muzikalno cvrkutanje, koje se survalo u zaglušujući urlik bas nota koje su podsjetile Gaby na portugalske *fado* pjevače i islamske mujezine. Pjesma se završila uzdižućom notom koja se popela u ultrazvučno, kroz frekvencije od kojih su zujeće uši boljele. Gaby se sjetila starog National Geographic floppy diska koji je neprekidno puštala na zvučnicima u svojoj sobi u svojoj tinejdžerskoj Zelenoj fazi. Tata je na kraju zaprijetio da će kupovati tunjevinu zbog koje u ribolovu ubijaju dupine ukoliko ne prestane. Pjesma kitova. Hoće razgovarati s njima, a neće s nama.

"Već je neko vrijeme poznato da kitovi koriste hladne struje kao prenosnike valova duž kojih se ciklusi pjesme mogu usmjeriti preko nekoliko tisuća kilometara. Objekt Maldivskog Grebena izgleda koristi

srednjeoceansko strujanje s istim učinkom. Praćenje obilježenih plavih kitova u Indijskom oceanu otkrilo je čudan uzorak." Klimnuo je glavom tehničaru iza miks pulta. Karta oceanskog bazena pojavila se na zaslonu, označena crvenim strijelama s repovima različitih dužina. Vrhovi strijela polako su se skupljali oko plave zvijezde Foa Mulakua. "Karta pokazuje samo populaciju u Indijskom oceanu, ali imamo podatke koji ukazuju na migracije među skupinama *Balaenoptera musculusa* u južnom Atlantiku i Pacifiku. Fragmenti zvuka Foa Mulakua počeli su se pojavljivati u snimcima pjesme plavih kitova čak i oko Hawaiija: skupine ga prenose jedne drugima duž hladnih struja. Po trenutnim procjenama, osamdeset posto svjetske populacije plavih kitova preselit će se u oblast Carlsberg grebena/Srednjeindijskog bazena za tri mjeseca, a objekt još doziva."

"Da, ali što kaže?" doviknuo je pitanje Paul Mulrooney. "I zašto to kaže njima a ne nama?"

R.M. Srivapanda odmahnuo je glavom i skupio usta.

"Barem će Greenpeace imati što raditi," rekao je Paul Mulrooney. "Svi ti kitburgeri koje treba štititi." Komentar nije izazvao onoliko smijeha koliko je planirao.

"Vrlo dobro. To je sve što imamo za reći." R.M. Srivapanda pogledao je svoje kolege. Oni su klimnuli. "Pa, ima li pitanja?"

Tristo glasova zavikalo je u isti mah.

32

Vidjela je svjetlo vatre i krenula prema njoj duž plaže. Rakovi su joj trčkarali oko nogu, uvijek onu dovoljnu sekundu brzi da izbjegnu uništenje. Mjesec i plima bili su visoki. Ocean je daleko dopirao na mekom koraljnom pijesku. Penjala se preko debala palih palmi.

Bilo ih je četvoro oko vatre, na stolicama za plažu od čeličnih cijevi i platna, blizu crte drveća. Pogačice su se pekle nad žeravicom od naplavljenih drva. Jedna je bila cureća grudva gorućeg tijesta. Hladnjačke kutije sadržavale su pune boce; prazne su bile prevrnute na mekom pijesku. Troje ljudi nosilo je bijele majice koje su na sebi imale otisnuto *Foa Mulaku Klub za sunčanje i ćaskanje.* Četvrta je imala sliku masturbirajuće opatice.

"Gaby!" Shepard je skočio na noge. Izgledao je pripito. "Tiskovna konferencija gotova?"

"Na recepciji su rekli da ćeš biti ovdje dolje," rekla je hladno. "Ja

sam očekivala da ću te vidjeti tamo." Bit će ljuta na njega kasnije, kad ne bude svjedoka. Protljala je dlanom čekinje njegove brade. Prred.

"Dođi. Sjedi. Popij pivo. Šteta što nemamo još stolica." Predstavio je bijele majice: Depak Ray, ravnatelj UNECT*Asie* baze Kavieng na Novoj Irskoj; Mariella Costat iz UNECT*Amerique* stožera u Quitou; Dave Mortensen iz Riverside nanotehnološke jedinice UCLA. "Mi zalazimo duboko. Što-ako-iramo. Istražujemo krajnje granice. Zalazimo u zonu sumraka. Otvaramo Dosjee X."

"I, što ste našli u Zoni Sumraka?" pitala je Gaby.

"Da možda zvijezde nisu naše odredište," rekao je Depak Ray. "Ljudska inteligencija evoluirala je kao odgovor na niz izazova sredine, koji su specifični za okolišnu nišu koju nastanjujemo. Ti kitovi tamo vani, koji plivaju prema Foa Mulakuu, drugačije su rješenje za drugačiji niz problema s okolišem. Tvorci Chage su međuzvjezdana civilizacija zato što, odakle god dolazili, njihova niša je zahtijevala da razviju kretanje svemirom. Mi, s našim majmunskim rukama i našim majmunskim očima i našim majmunskim mozgovima i našim majmunskim opsesijama individualnošću i seksom, nismo evoluirali da načinimo taj skok. Ako su tvorci Chage ikad bili individualne inteligencije poput nas, sada nisu; ako ikad ponovimo njihova postignuća, nećemo ni mi biti."

"Tvorci Chage su Chage?" rekao je Dave Mortensen.

"Naše istraživanje u Kaviengu izgleda da podržava tu tezu," rekao je Depak Ray. "Za istočnopacifičke entitete - mi pokušavamo da se riječ 'simb' usvoji kao zvanični termin, 'Chaga' je previše specifično za Afriku - ustanovili smo da su sve mnogobrojne tisuće naizgled različitih vrsta genetski povezane jedne s drugima. One su sve - da posudimo izraz iz fizike - izotopi jedni drugih. Simbovi su u osnovi jedna vrsta s mnogo proizašlih varijanti."

"Izogeni?" predložio je Dave Mortensen. "Kao psi: koker španijeli, hrtovi, terijeri, borzoiji?"

"Tako blisko srodni, da, ali varijacije su mnogo više izdiferencirane."

"Klasa," rekla je Mariella Costas. "Genetski srodna zajedničkom pretku."

"Suptilnije od toga," rekao je Depak. "Više kao vodeni žig u papiru nego obiteljsko stablo."

Pivo i umor počeli su hvatati Gaby. Pijesak je izgledao dovoljno mekan da se na njemu sklupča i prebaci ga preko sebe poput plahte.

"Ja ne mogu probaviti tu stvar sa svehraniteljskom život-

majčinskom boginjom," rekao je Dave Mortensen. "Ti tipovi su inženjeri. Oni mogu rasklopiti osnovnu građu univerzuma, i sagraditi što god im se prokleto hoće od nje. Chage - simbovi, što god - su napravljene stvari. Tehnologija. Strojevi."

"Ja imam problema s takvim mehanističkim shvaćanjem univerzuma," rekla je Mariella Costas. Gaby nije mogla skinuti pogled s njenog brka. "U mojoj zemlji vjerujemo u zajedništvo; da u okupljanju skupa postajemo jači nego naš zbroj kao jedinki. Simbovi su kao obitelji, zajednice, klanovi, plemena ako tako hoćete. Korporacije, možda: oni su se svi udružili zbog zajedničke svrhe, koja ne bi mogla biti postignuta individualno i, u nekom smislu, svi oni nose korporacijsku uniformu: u svojim genima."

"Ali ako je, kao što ime simb nagovještava, ta stvar simbiotska, onda ne može biti potpuno samodovoljna," sad je govorio Dave Mortensen. "Možda joj je potrebno čovječanstvo da se bude u stanju pomaknuti iz ovog zvjezdanog sistema."

"Veliki Glupi Objekt čini se dovoljno učinkovitim načinom za širenje Chage kroz galaksiju," odgovorila je Mariella Costas.

"Možda postoje i brži, učinkovitiji načini," rekao je Amerikanac. "Crvotočine, tahioni, sve te utvarne stvari na rubu kvantne teorije."

"Vi Amerikanci, vi uvijek morate imati svoje snove o granici," rekao je Depak. "Mjestu s druge strane koje vas vuče dalje. 'Zvijezde Odredište Naše'; plemenitost, ne, *superiornost,* čovječanstva nad svim mogućim vrstama, i *homo americanusa* nad svim ostalim ljudima."

To je ono oko čega se sve vrti, pomislila je Gaby. UNECT*Afrique/ Asie/Amerique.* To je intelektualni kolonijalizam. Bijeli momci govore ostatku svijeta što da misli i kako da to misli. Svim siromašnima i prljavima i prenapučenima i čudno obojenima. Uključujući i irske seljačine koje mašu lopatama.

"Tvorcima Chage ne treba ljudska Velika znanost," rekao je Shepard. "Imaju dovoljno svoje. Znate li kako su učinili da Hyperion nestane? Kvantna crna rupa. Tako u JPLu smatraju, na osnovu gravitacionih profila neposredno prije i poslije pucanja. Nešto s masom, recimo, ovog otoka, stisnuto u singularitet manji od atomskog jezgra. Vani u svemiru je dovoljno neopasna, možda malo zasija u visokim gamama kad usisa poneku zalutalu molekulu vodika. Nahrani je ledenim satelitom, i za nula točka sedam pet sekundi eksplodira u naletu veoma čvrste Hawkingovog zračenja i gomilanja superugrijanog plazmatskog diska. Devedesetpostotno pretvaranje mase u energiju. Od toga megatonaža komete Shoemaker-Levy izgleda kao vatromet pod krovom."

Gaby je pomislila na Mariko Uchida iz Odjela svemirskih znanosti UNECT*Asie*; kako se ona uspalila misleći o VGO-u. Zakucavajuće mikro crne rupe bile su više nego meko i vruće i vlažno. Bile su vezivanje za sve četiri i povez na ustima i krokodil-štipaljke na bradavicama: potpuno predavanje silama na nebu.

Sad su raspravljali o tome što bi se čovječanstvo moglo nadati da nudi bićima koja manipuliraju osnovnim čimbenicima stvarnosti. Sve što možemo ponuditi tvorcima Chage je kako biti ljudski. Ali to je dovoljno. I ja mislim da je to ono po što su tvorci Chage došli.

Zbacila je cipele i otišla dolje do mora. Bilo joj je potrebno povezati se sa stvarnošću vode. Hodala je malo po plimnoj crti, osjećajući teksturu i povlačenje pijeska pod svojim tabanima. Valovi na grebenu bili su drhtaj u vodi. Ima li morskih pasa tamo vani, pod mjesecom? pomislila je Gaby, došlih s visokom plimom kroz otvore u grebenu, bacajući svoje mjesečeve sjene na meko laporno dno lagune? Osjećaju li me, jesam li ja škakljaj elektriciteta na njihovim bočnim crtama osjeta? Bilo je malih morskih pasa u vodama oko Stražarnice, i jednom je iz Meteorološke sobe vidjela siluetu jednog velikog kako lijeno pliva iza stijena oko ulaza u luku. Ako se ikad prestanu kretati, umiru. Potrebno im je stalno kretanje vode kroz škrge, ili se utope. Utopljena riba. Oksanina totemska životinja bio je vuk. Ja bih trebala istetovirati morskog psa na gornji dio lijeve dojke, pomislila je Gaby.

Osjetila je njegovo prisustvo kao vibraciju u vodi prije nego što je progovorio.

"Previše za tebe?"

"Činilo se nekako apstraktno."

"Sve je, dok VGO ne stigne ovamo."

"Šetaj sa mnom, Sheparde."

Primio ju je za ruku. Nitko to nije uradio otkad joj je bilo osamnaest. Odgajali su ih staromodno u ravničarskim državama. Hodali su duž crte vode, dalje od vatre i ljudi oko nje i svjetala hotela koji je stajao nad vodom.

"Sheparde, jesi li me izbjegavao na tiskovnoj konferenciji?"

"Naravno da nisam, zbog čega to misliš?"

"Ne bih voljela misliti da sam ti nešto čega se sramiš, profesionalno ili inače. Ne bih voljela misliti da si imao neki razlog stiditi me se, ili zažaliti zbog nečega što si možda učinio za mene. Ne bih to uopće voljela."

"Ne stidim te se. Nisi nešto čega se sramim."

"Pa, kad govna počnu letjeti, stajat ćeš uz mene? Jer hoće, ovo je opasna veza." Zagazila je u vodu, osjećajući njen težak pritisak na njena bedra, između njenih nogu. Povukla je Sheparda dublje: do struka, do prsa.

"Naravno da hoću."

Pritisnula se uz njega, razvezala čvor koji mu je držao bermude. Ruka joj je kliznula u njegovo rublje, milovala mu jaja. Odmah se digao, tvrd. Obujmila ga je rukama oko vrata, poskočila i skupila noge oko njegovog struka.

"Drago mi je to čuti. Znaš, ne bih voljela dijeliti hladnjak, mikrovalnu, muzički sustav, tuš i krevet s nekim kome ne mogu vjerovati."

"Ti se..."

"Torbe su mi na recepciji."

"Volim te, Gaby McAslan."

"Ja volim tebe, Dr. M-za-misteriju Sheparde. Oh!" Poput slijepih lovaca iz morskih dubina, njegovi prsti našli su put kroz rub njenih izblijedjelih podsječenih traperica, pod elastiku njenih gaćica, i dalje do vrha njenog klitorisa. Mirisao je ugodno na kremu za sunčanje i pivo, ali se ona odgurnula od njega onoliko koliko su joj ruke dopuštale, jer je imala jednu stvar za pitati ga a, ako ga sad pusti da se seksa s njom, zaboravit će je. "Sheparde."

"Mm?"

Svukao je bermude.

"Uuh. Ti kopile. Onaj dnevnik."

"Mm?"

"Znaš li što mu se dogodilo? Ima dijelova koji nedostaju. Netko je prošao kroz njega s jako oštrim nožem i izrezao cijele stranice."

"Dao sam ti ga onako kako sam ga dobio iz 01 Tukaija. Ako mu se bilo što dogodilo, to je vjerojatno bilo tamo."

"Ali čemu se truditi, Sheparde? Ako stranice koje nedostaju pominju nešto što UNECTA ne želi da se zna, zašto ne samo izgubiti cijeli dnevnik? Spaliti ga, izrezati na komadiće?"

"Zar ti nikad ne prestaješ biti istraživačka novinarka?"

"Izgleda da ne, kapetane UNECTA." rekla je Gaby, i spustila se na njega u mjesecom obasjanoj vodi kojom su plivali morski psi.

Prvi put se probudila zbog nepoznatog kreveta.

Drugi put se probudila zbog nepoznate sobe u kojoj je nepoznati krevet bio. Treći put se probudila zbog nepoznatog sna koji je zbog nepoznate sobe sanjala u nepoznatom krevetu.

Četvrti put se probudila zato što je videofon pištao u četiri i četrdeset sedam ujutro. Mogla je vidjeti njega u dnevnoj sobi, kako priča u mikrofon leđima okrenut njoj. Gaby nikad nije primjetila koliko mu je guzica dlakava. Podigla se u dvostrukom krevetu i umotala oko sebe tapiseriju zvijezda koju je raširila kao prekrivač. On je govorio tiho. Sve što je čula bili su njegovi odgovori nečujnom glasu pixelirane mrlje na zaslonu.

"Pali Anđeo? Gdje? Koje je procijenjeno vrijeme stizanja? Koliko vremena za reagiranje? Stani. Bit ću tamo. Recimo deset minuta. I jedinice se već kreću prema mjestu? Zbilja funkcionira. Dobro. Tupoljev?" Mogla je znati po načinu na koji su mu se ramena pomakla da se smješi. "Nema problema." Sklopio je zaslon i ušao u spavaću sobu.

"Gab?"

"Budna sam. Što se zbiva?"

Upalio je svjetiljku kraj kreveta. Imala je kožno sjenilo izbušeno u obliku afričkih životinja. Antilope i žirafe od svjetla rastrčale su se po zidovima. "Nešto je iskrslo. Moram ići."

Oblačio se brzo. Izvukao je svoju pripremljenu torbu ispod kreveta. Gaby je skupila tapiseriju čvršće oko sebe, osjećajući se neugodno ranjivom, napuštena gola u nepoznatom stanu. "Ići gdje?"

Čula je njegov uzdah dok je navlačio košulju preko glave. "Ne smijem ti reći."

"Ne smiješ mi reći."

"To je sigurnosna stvar."

"Mislio sam da mi vjeruješ. To si mi rekao one noći na plaži na atolu Addu."

"Vjerujem ti. Molim te, ne pitaj me, ne mogu odgovoriti. Ova stvar, to nisi samo ti, to su svi."

"Koliko te neće biti?"

Navukao je svoje terenske čizme, skoknuo u kupaonicu da uzme još one toaletne stvari koje uvijek zaboraviš staviti u pripremljenu

torbu. "Par dana. Možda tjedan, ovisi."

"Ovisi o čemu?"

"Nećeš me tako nasanjkati."

"Valjda mogu probati saznati?"

Tapšao se po džepovima, izgledajući odsutno, pokušavajući se sjetiti što je možda zaboravio. Pogledao je na sat.

"Kriste. Auto samo što nije ovdje. Ti radi što god hoćeš, Gab." Pokupio je torbu i krenuo prema vratima.

Gaby ga je slijedila, umotana u izvezeni zodijak. "Sheparde, da nisi zaboravio nešto?"

Zastao je kao ukopan.

"Isuse H. Kriste! Da!"

Kad se okrenuo, nije je poljubio, što je bilo ono na što je ona mislila.

Imao je izraz muškarca koji će upravo zatražiti ogromnu uslugu. "Jesi li još zvanično na dopustu koji ti je T.P. dao za Foa Mulaku?"

"Što hoćeš da uradim s tim, Sheparde?"

Duboko je uzdahnuo.

"Sasvim sam zaboravio. Savim zaboravio. Trebaš mi da odeš u Kenyatta zračnu luku prekosutra i dočekaš moje klince koji stižu letom iz LAX-a."

"Isuse, Sheparde!"

"Uvijek dolaze u ovo vrijeme u godini. Ima jedna banda dolje na obali, odmah sjeverno od Mombase, u Kikambali. Odvedi ih tamo; možeš uzeti ključ iz mog ureda. Možeš ti to, Gaby. Samo na par dana."

"Par dana?"

"Najviše tjedan."

"Sheparde..."

"Hvala, Gaby. Znao sam da mogu imati povjerenja u tebe."

Vrata su se zalupila na bilo kakav komentar koji bi ona mogla izustiti.

Gabyin videodnevnik 27. kolovoz 2008.

Umrla sam i dospjela u pakao.

Ljudi misle da je novinarstvo teško. Novinarstvo je kad juriš okolo gonjena azerskim vojnicima i kad te strpaju u izolacijsku ćeliju i kad moraš reći financijskoj tvrtki zašto si zapalila jako skupi terenac koji su ti oni posudili novce da kupiš i kad te s ulice kupe potjernici i kad nezvana upadaš na veleposlaničke prijeme i živiš pod čeličnom stegom T.P. Costella i letiš s deset minuta pripreme na drugi kraj svijeta i nikad se dovoljno ne naspavaš ali uvijek moraš izgledati dobro ispred kamere i previše kave i nikad dovoljno seksa i redovnih obroka, što su to redovni obroci? cigarete su obroci. Novinarstvo je šala mala. Roditeljstvo je teško. I dugo. I nezahvalno. I isporučuje se bez prekidača za isključivanje, tastera za pauzu, premotavanja unatrag i podešavanja jačine.

Ovo je moja spavaća soba u UNECTA-inoj kućici na plaži u Kikambali. Vani, vlažnost je nekih devedeset postotaka, temperatura je skoro polovica toga u stupnjevima, vjetar šuška u palmama, valovi se lome o plažu i, što god da je puzavo noću, puzi u noći. Uključujući i neke ozbiljno velike crne stonoge s crvenim nogama. Ovo sam ja kako se skrivam u mojoj mreži za komarce. Ne od komaraca. Ili od ozbiljno velikih crnih stonoga s crvenim nogama, mada, ako mi jedna uđe ovamo, trebat će mi boravak u tapeciranoj sobi. Skrivam se od Shepardove djece. Ona su Sotonin nakot.

Upravo ću popušiti cigaretu.

Gdje da počnem? Uvježbavanje na dočekivanju na Kenyatti. Bok, vi ste Fraser i Aaron, je li? Vašem tati je jako žao što ne može biti tu da vas dočeka, pa je poslao mene da se pobrinem za vas i odvedem vas do Mombase i pobrinem se da se dobro provedete. Ja se zovem Gaby. Ja sam cura vašeg tate koja živi s njim. Prošla sam to i prošla i prošla dok su podaci o letu prešli iz stiže u spustio se u iskrcavanje, dok to nisam znala naizust i oni su prošli kroz vrata kontrole putovnica i nisam se mogla sjetiti ni jedne riječi. Moje ime: to je bilo otprilike sve što su dobili. Vjerojatno su shvatili što sam.

Odrastanje izbaci u montaži trivijalne ali bitne detalje kako je kad si klinac, kao što su da stalno moraš na veće i neprestano si gladan i činjenicu da vrijeme prolazi sporije za djecu nego za odrasle. Trebala sam se pobrinuti da odu u zračnoj luci. Trebala sam im kupiti užinu u restoranu. Nisam ih trebala ugurati, ošamućene od promjene vremenskih zona, u Landcruiser i proći rijeku Athi prije nego što su oni shvatili na kojem su kontinentu, a kamoli tko sam ja i gdje ih

vodim.

Cigareta broj dva. Toliko je gadno.

Potrudila sam se što sam bolje mogla. Zbilja, Sheparde. Pokušala sam razgovarati s njima, što nije baš lako kad ti u svakom trenutku koza nekog izbjeglice može skočiti pod kotače, ili dijete nekog izbjeglice, ili i sam izbjeglica. Što god sam rekla, bilo je pogrešno. Dobar let? Rekli su mi sve, kako je stjuardesa vidjela da su oni dva sama dječaka i povela ih u pilotsku kabinu, da vide kako se upravlja zrakoplovom. Moja najbolja prijateljica pilotira za UNECTA, kažem ja. Zove se Oksana, ona leti na jednom od onih Antonova, znate? Stvarno dobra prijateljica; da vas jednom odvedem da je vidite i možda nas ona povede na let, pa možete vidjeti kako ona upravlja zrakoplovom, zar to ne bi bilo sjajno, ne?

Šutnja.

Previše sam navalila.

Pokušam televiziju. Pokušam video igre. Pokušam knjige, stripove, filmove, muziku, životnu sredinu. Crknem namrtvo. Oni nemaju pojma o čemu ja lupetam. Zaboraviš koliko se toga, što si mislio da je tvoje djetinjstvo, sastoji od kapitalističkog plasmana proizvoda i kratkotrajnosti pop kulture koje nisu prelazne iz zemlje u zemlju, a kamoli iz generacije u generaciju. Tko je ono rekao da su Britanija i Amerika dvije zemlje koje razdvaja zajednički jezik? To mora da su najduljih pet sati koje je neka cura ikad provela u jednom terencu.

Dolje iza Kathekanija put prolazi na koji kilometar od terminuma. Pokušavaju ostaviti glavne veze s obalom neprekinute, koliko je god moguće, dok inženjerci kenijske vojske prosjecaju privremeni zemljani put petnaest kilometara sjeveroistočnije, ali je to prilično tijesno. Turisti i radoznalci su posvuda kao mravi na pikniku, čekaju da vide kako Tsavo Zapad prelazi preko ceste, i možda povire na Chagu. Svi ti kamper-kombiji i šatori i autobusi, to izgleda kao Ayers Rock, ili festival Glastonbury.

"Ovo je Tsavo Zapad," kažem ja klincima, kao da sam ga izvadila iz šešira. I, veoma je impresivan, nadnosi se nad grad šatora i kombija i sve ljude koji su došli da ga gledaju. "Vaš tata je upravljao njime."

"Znamo," kaže Fraser. "Bio je Ravnatelj Istraživanja."

"Znamo," kaže Aaron. "Odveo nas je tamo puno puta. Poznajemo sve ljude tamo."

Onda, pokušaj da impresioniram dečke time što se pljeskanjem dlanova pozdravljam s SkyNetovom ekipom koja je došla da snimi prelazak. Dodatnu atraktivnost vijesti obezbijedio je vozač matatua

koji je pokušao izbjeći zastoj na putu i krenuo prečicom pod stražnju lijevu tračnicu Traktora Jedan. Još uvijek ima živih u zgužvanom limu: donose tešku opremu za siječenje iz Voija helikopterom. Tsavo Zapad ima milijun dolara vrijedne sustave za manipulaciju virtualne stvarnosti, ali ne može izvući unesrećene iz jedne olupine.

Zaklet ću se na što god hoćeš da sam vidjela Keanua Reevesa u gomili s ovosezonskom mačkom-sa-strane u obaveznoj khaki odjeći i slatkim čizmicama. Pokušavam pokazati ga dečkima, ali Aaron gleda u pogrešnu osobu a Frazer kaže da je Keanu Reeves šmrljav. Nisam sigurna je li to dobro ili loše. Svakako neću napraviti nešto toliko necool kao što je pitati.

Nakon toga, mislim da su jedine riječi progovorene do Mombase, kad sam ih morala pitati kuda se ide do Nyali mosta, bile: "Moram na zahod." I to nekoliko puta. Zašto je Bog muškarcima dao mjehure velike kao zrno kikirikija?

Naravno da znaju kuda se skreće s glavnog puta za Kikambalu, i koji odvojak pješčanog puta kroz palme vodi do bande. Dečki jure uz stube kao da je to dome slatki dome a ja odlijepljujem gaćice od sjedala s kojim su se stopile i uteturam u bandu željna pića pljuge kupke i deset godina samice, zar ne daju toliko za djecoubojstvo? a dečki su u kuhinji gledajući me s onim odbacujućim a ipak optužujućim iskrivljavanjem usta za koje djeca instinktivno znaju da raspinje odrasle pretpostavljenom krivnjom i kažu oni su gladni gdje je hrana?

Hrana? kažem ja. Hrana?

Tako da je to pješice skoro kilometar pentranja preko palih palmi i govorenja ne učtivo ali odlučno prodavačima školjki i suvenira do tog mjesta za koje dečki znaju koje se zove Kontinentalna Blagovaonica Kikambala i gdje riba ne valja plodovi mora ne valjaju omleti ne valjaju salata možda ne valja ali odrezak sigurno ne valja i gdje je jedina stvar koja valja curry koji, zapanjujuće, stiže kompletan s chapattijem, chutneyima, pilav rižom, sambalom od povrća, dhalom i nečim tako ljutim da još imam opekline na desnima i košta otprilike dolar i pol po osobi. Ja naručim kole ali Fraser kaže da kad su na ferijama tata ih tretira kao muškarce i piju pivu. Do sad sam naučila ne prepirati se, pa je to runda Heinekena za sve. I dovoljno su veliki da se sami uspavljuju, hvala vam lijepa.

Sheparde, trebam te! Pripaljujem cigaretu broj tri, krijući se u mojoj mreži za komarce, pričajući s ovom glupom vizikamerom i moleći se *molim te, Bože, reci mi što možemo raditi sutra!* Ne mogu podnijeti tjedan dana ovoga. Jesi li mi to uradio namjerno, kopilanu jedan?

Vrata su se otvorila. Gaby je skočila, izvirila glavom iznad mreže za komarce. "Aarone?"

Nosio je bermude za plažu, šarene natikače i veoma slatku malu japansku yukatu s uzorkom bambusa.

"Gaby, je l' nešto nije u redu s nama?" Govorio je kao minijaturni Shepard. Modulacija, izrazi, naglasak. Jimmy Stewart, slijedeća generacija. "Što hoćeš reći?"

"Sve što kažeš zvuči ljutito."

"Sve što?"

"Kao to. Zvuči kao da si ljuta na nas, ili ljuta zbog nečega."

"Nisam ljuta, Aarone. Baš mi se sviđate ti i Fraser. Još ne znam baš mnogo o vama, ali ono što znam mi se baš sviđa. Je li to moj naglasak? Da li zbog toga stalno zvučim ljutito? To je samo način na koji ljudi govore tamo odakle sam ja, mi o tome ne razmišljamo jer svi zvučimo isto jedni drugima, ali da, mislim da shvaćam kako to može zvučiti grubo i naglo i možete pomisliti da sam ljuta. Ali nisam. To je samo način na koji govorim. U redu?"

"OK."

"Čuj, nisam baš najbolje počela, znam. Nisam baš jako dobra u ovome; muške stvari, sve to. Ni ja se baš ludo ne zabavljam. Htjela bih da se svi slažemo, samo što je stvar u tome da ne znam što bih radila s vama. Možda bi mi ti mogao reći što vi volite raditi, malo mi pomoći u tome."

"Pa," rekao je Aaron, "volimo plivati rano. To je jedna od stvari koje volimo raditi ovdje. Voliš li ti plivati?"

"Obožavam plivati."

"Ima još jedna stvar koju volimo raditi, ali tata još ne zna za to jer je još učimo."

"A što je to?"

"Igramo nogomet, na europski način."

U glavi Gaby McAslan, tribine na Old Traffordu digle su se na noge kao jedan, kličući. "To je nešto što i ja jako volim raditi."

"Za zbilja?"

"Za zbiljski zbilja. Aarone, ima nešto u čemu bi mi ti mogao pomoći."

"Što je to?"

Vidi ga kako stoji tamo sa svojim natikačama i yukatom, pomislila

je Gaby, i oprosti mi izdaju koju ću tražiti od njega.

"Znaš li kako glasi ime tvog tate? Za što je ono slovo M.?"

"Da," rekao je Aaron ozbiljno, "ali moraš obećati da, ako ti kažem, nećeš nikad reći nikom drugom dok god si živa, čak ni tati."

"Obećajem. Ruku na srce."

Pa joj je rekao za što M. stoji, i Gaby McAslan održala je svoje obećanje i nikad nije rekla nikom drugom, dok god je bila živa.

35

Platio je taksisti i slijedio zvuk glasova do mora. Igrali su nogomet na tvrdom pijesku dolje pokraj plimne crte. Nagomilane majice bile su gol. Iz zaklona drveća, Shepard ih je gledao kako trče i viču. Nakon Rutshurua bilo je to poput igre anđela. Osjetio je da je okrenuo leđa tamnom, prijetećem kontinentu i čudovišnim, nedokučivim stvarima koje su rasle u njegovom srcu, i gledao na transcedentno, ljekovito more.

Dečki su nosili samo daskaške šorceve; Gaby je bila u maslinastozelenom kupaćem kostimu s kaišićem preko leđa. Imala je pruge od fluorescentne cink-oksidne kreme na gornjem dijelu oba gola guza. Dečki su nosili cink oksid poput ratnih boja preko nosa, obrva i malenih bradavica. Fraser je oduzeo loptu Gaby definitivno nepropisnim klizećim startom, okrenuo se i opalio je prema Aaronu na golu. Još uvijek se dizala kad je proletjela pored njega. Dok je Aaron trčao da je pokupi, tjerajući bijele morske ptice u let ispred sebe, Gaby i Fraser započeli su pobjednički ples, iskrećući stopala u pijesku i vičući *Uuh, ah, Cantona; reci uuh-ah Cantona.* Shepardov pogled bio je prikovan trzanjem plavih crta na Gabyinoj stražnjici.

"Tata!"

Aaron je uletio u njega poput dobro ispucanog penala. Nije ga vidio kako prilazi preko pijeska. Lopta se otkotrljala prema nadolazećoj plimi. Ostali su zastali usred pobjedničkog plesa i dotrčali.

"Rano si se vratio," rekla je Gaby. "Pali Anđeo nije potrajao koliko si očekivao?"

Shepard se lecnuo, kao da su mu se kraste iznutra otvorile. "Moglo bi se tako reći." Njegova djeca glasno su zatražila pažnju. Pobrao ih je u zagrljaj. "Izgleda da ti dobro ide," rekao je Gaby.

"Kalifornijci bi rekli da stupam u dodir sa svojim unutrašnjim

djetetom. Ja to zovem igranjem."

"Tata!" povikao je Aaron. "Gaby nas je naučila navijačku pjesmu!" Na melodiju "Stars and Stripes Forever" zapištao je: "Ryan Giggs, Ryan Giggs, Ryan Giggs; Ryan Giggs, Ryan Giggs, Ryan Giggs."

Nakon toga nije prestalo biti dobro.

Poslijepodne su s maskama i perajama otišli do grebena. Gaby se pretvarala da je užasnuta kad su joj dječaci ispričali za morske zmije koje ti se uviju oko nogu i ugrizu te i natekneš i potamniš i lice ti eksplodira za trideset sekundi. Još uvijek nije bilo hrane u bandi pa su opet otišli te večeri do Kontinentalne Blagovaonice Kikambala. Giriama konobar dao im je poseban stol na verandi gdje su mogli gledati i slušati more i piti Heineken i mnogo se smijati. Dečki su bili previše uzbuđeni da odu leći, a kako nije bilo televizije i čak ni Voice of Kenya radija, odlučeno je da svatko uradi nešto za zabavu. Prvo je Shepard otpjevao Periodni sustav na melodiju Gilbert i Sullivanove "I am the Very Model of a Modern Major General". Nakon završnog stiha: da su to svi elementi za koja se na Har-var-du zna, ako ih ima još, nadam se da ću ih ot-kri-ti ja, dodao je: "U stvari, ima ih još tridesetak ali većina njih su samo brojke."

"Plus fullereni," rekla je Gaby.

"Oni nisu elementi," izjavio je Aaron.

Dečki su s Gaby izveli stari trik Kralj Sijama, u kojem je ona morala kleknuti pred Aarona dok ju je Fraser tjerao da kaže "O-wattanna-Siam" sve brže i brže dok nije govorila "Oh what an ass I am (O kakvo sam ja magare)", što je štos koji svi znaju ali je ona ionako sudjelovala u tome. Onda su Shepard i njegovi sinovi stepovali u klompama na "In the Mood" za koju su zaboravili riječi i završili sa dam-da-da da-dada, dam-da-da dadada.

"Na tebe je red," rekao je Aaron Gaby.

Među otpacima prethodnih stanara, što je većinom bilo nešto alkoholičarsko ili narkomansko ili pornografsko, Gaby je našla jednu staru španjolsku gitaru. Bila je ugođena na čudan afrički zategnuti način pa ju je preštimala. Sjela je na sofu od pletenog pruća, zabacila kosu iza desnog uha i otpjevala prvo jednu staru irsku pjesmu o nostalgiji za mjestima koja su sad bila izbrisana farmama, odbačenim vozilima, kamp kućicama i turističkim bungalovima u stilu hacijende. Onda je otpjevala pjesmu koju je uvijek voljela, o svim lažima koje muškarac kaže ženi i slobodi koju ona nađe kad ode od njih. Nitko od muškaraca nije progovarao neko vrijeme kad je završila. Onda je Shepard rekao: "Nisam znao da to znaš."

"Moj tata bio je mišljenja da svako civilizirano ljudsko biće mora znati kuhati, crtati, svirati neko glazbalo, i pjevati u tonu," rekla je Gaby. "Ja i moje sestre pravile smo soul grupu. Stavljale smo male crne haljine i izvodile Motown klasike uz karaoke traku koju smo imale."

"OK vojsko," rekao je Shepard. "U krevet. Ribarski brod dolazi rano."

Otišli su ne pisnuvši.

Kasnije, kad je mjesečina kroz stropni prozor pretvorila mrežu za komarce u paviljon od svjetla, Gaby je rekla: "Sheparde, klinci su ti sjajni."

"Aha. Jesu, zar ne? Znam da sve radim pogrešno; nije to samo: sada smo se mi dečki skupili, oni ne bi trebali piti pivo, i ne bi trebali buljiti u tebe u onom kostimu - što rade, vjeruj mi. Oni su samo klinci. Trebao bih pustiti ih da budu klinci. Svaki put obećam sebi da ću ovaj put biti samo tata a ne Kralj Divlje Granice i Indiana Jones, ali onda ih vidim i oni zaslužuju tako mnogo, i želim da oni imaju sve što ja imam, vide što ja vidim, dotaknu ono što ja dotičem, čuju što ja čujem, okuse ono što ja okusim, osjete ono što ja osjećam."

"Bulje u ono u što ti buljiš."

Ležali su neko vrijeme jedno uz drugo u velikom krevetu od ebanovine koji je donijet na dhowu iz Pembe prije sto godina.

"Gaby."

"Sheparde."

"Što znaš o Palom Anđelu?"

Gaby se nagnula iz kreveta da uzme cigaretu iz kutije na noćnom stoliću od pruća.

"To je plan da se uhvati, izolira i analizira biološki paket prije nego što ispusti svoj teret."

"Kako to znaš?"

Puhnula je dim u svjetleći vršak kupole.

"To je pitanje povjerljivosti. Između mene i mojih izvora. Pa, gdje je anđeo pao?"

"Zair. Istočni Zair, mjesto zvano Rutshuru. Znali smo da jedan dolazi - imali smo ga na dubokosvemirskom praćenju već nekoliko tjedana - ali ne gdje će se spustiti; nikad ne možeš biti siguran zbog varijacija u spuštanju s kočenjem zrakom."

"Samo što je uvijek unutar plus-minus jedan i pol stupanj

zemljopisne širine," rekla je Gaby.

"Odabrali smo izvjestan broj lokacija zasnovano na vjerojatnoći udara koje su pokrivale radijus od dva sata leta; na taj način, kad se paket počne spuštati, možemo dovesti naše pokretne jedinice do mete. Kako je bilo, spustio se na pola sata od baze Kilembi u zapadnoj Ugandi. Sve naše pokretne jedinice prebacile su se u Gomu gdje su UN ostavili zračnu luku i bazu za potporu nakon ruandanskog građanskog rata. Helikopteri su bili u zraku prije nego što je ta stvar pala na zemlju. Sikorskyji su je pokupili prije nego što se uopće ohladila. Zvali su me u Nairobi i izvukli Tupoljev. Ja sam bio jedini putnik. 1.8 Macha, samo za mene. Tip bi se mogao navići na to."

Penis s krilima, Oksana je nazvala prioritetni nadzvučni transport.

"Stigao sam tamo baš kad su je donosili u čahuri inertnog plina. Teorija je bila da se memei, fullerenske mašine, kako ih god kvragu hoćeš zvati, neće biti u stanju replicirati u kemijski inertnoj atmosferi. Laboratoriji su bili skroz postavljeni - inženjeri su se potrgali od posla - reflektori, struja, kupole na napuhavanje gdje će istraživači raditi na kapsuli. Vidjela si kutije s rukavicama gdje guraš ruku kroz zid da radiš u biološki opasnoj atmosferi. Mi smo to odveli stupanj dalje; imali smo cijela odijela spojena harmonika-tunelima.

Ekipa ih je navukla - bili su Francuzi, dobra posada, znao sam neke od njih iz Tsavo Zapada i Tinga Tinge - i ušla. Otvorili su kapsulu sjekačem s dijamantskom oštricom - vidjela si sheme, znaš kako paketi izgledaju."

Kao stvari koje sam ja nalazila naplavljene na obalu, pomislila je Gaby. Jajaste vrećice, sandučaste sjemenke, ili zavrnute grobnice školjki mekušaca. Ali izbačene iz dubljeg i mračnijeg mora od onog koje okružuje moje djetinjstvo.

"Njegovo rastavljanje bilo je poput medicinske operacije - ili demontiranja bombe. To bi mogla biti bolja analogija. Svaki korak veoma polagan, veoma odmjeren, sve objašnjavano i snimano i dokumentirano prije nego što se prijeđe na slijedeći. Proveli su sat vremena opisujući proces sječenja vanjskog toplinskog omotača i njegovog ljuštenja; analiza je pokazala da je to nekakvo kompozitno polimer-drvo s izvjesnim svojstvima fleksibilne keramike. Savršen materijal za smanjenje trenja. Kad su ga našli, oklop je bio u ranom stadiju raspada; mora postati porozan da bi dopustio sadržaju da izađe.

Zamisli naranču - te izdužene, tekućinom ispunjene stanice spakirane u kriške - i imat ćeš neku zamisao o unutrašnjosti paketa. Ali tamno crveno, skoro purpurno. Posebno brutalno krvava naranča.

Svitalo je do vremena kad su zbog uzimanja uzoraka uklonili prvu stanicu. Svaka je bila velika otprilike kao moj kažiprst i završavala kompliciranom gužvom vlakana osjetljivih na svjetlo."

"Nervnih završetaka?" pitala je Gaby. "Poput mozga, to tvrdiš?"

"Sjeme i moždane ćelije kombinirano. Čahura može programirati svoje sastojke, promijeniti specifikacije memea da proizvede različite oblike."

"Bez Buljookih Čudovišta koja kažu: 'Vodite me svom vođi'?"

"Napravili smo skenove, rendgenske snimke, gama-flash snimke. Struktura je bila skroz jednoobrazna. Nismo očekivali nikakva Buljooka Čudovišta. Zbog čega mi je veoma drago; ja sam bio nešto najbliže vođi tamo.

Ne znam kako se desilo." Jedan zeleni gušter pretrčao je preko zida i držao se, glavom dolje, pod prozorskom daskom. "Možda inertna atmosfera nije bila onoliko čista koliko smo mislili, ili su inženjeri zbrzali posao. Prva stvar od koje sam znao da nešto ne valja, bila je Dominique Ferjac koja se trzala u svom odijelu poput ribe na udici. Mora da joj je negdje procurilo, kisikova atmosfera puhnula je u inertnu komoru i fullereni su se počeli reproducirati. Odijelo je bilo poput gaze za nekoliko sekundi. Trebao sam tad zaustaviti stvar, ali su ostali htjeli što je moguće više uzoraka strpati u inertne vreće i provući kroz komoru vani. Nisu znali da će tako eksplodirati. Nitko od nas nije znao da će tako eksplodirati. Trebali smo pogoditi; ta stvar mora raširiti svoje spore što dalje i što je brže moguće. Dok smo mi izvukli Dominique iz odijela i u rezervoar za dekont, zrak je curio u inertnu atmosfera i kad je došao do određenog postotka, stvar je buknula kao gejzir. Kao jebeni Stari Vjerni. Mjehur se zacrvenio. Uhvatilo je ekipu: mogli smo ih čuti preko radija kako viču da ih vadimo, ali sve se raspadalo oko nas. Posljednje što smo čuli prije nego što smo izgubili komunikaciju bilo je kako netko više *sauve quipeut, sauve quipeut.*

Zamalo sam ušao tamo da ih izvučem. Bio sam kod zapečaćenih vrata vanjskog mjehura, kad je jedan od vojnih časnika potegao pištolj na mene i rekao da će me ubiti u mjestu ako slomim kontaminacijski pečat. Bio je to jebeni kaos, Gaby. Jebeni kaos, još uvijek ne mogu vjerovati da se sve tako brzo raspalo. Nekako je vojska raščistila područje prije nego što je mjehur pukao, ali smo ipak izgubili ekipu, jednog Sikorskyja i Bog zna koliko opreme. Jesi li ikad vidjela prerijski požar, Gaby, koji se širi brže nego što čovjek može trčati?"

"Dolje na Strangford Loughu plima je takva preko ravnog dijela. Jednom sam je vidjela kako pretiče jednog jadnog psa mješanca."

Gaby je gledala kako joj se dim diže iz nosnica. "Još uvijek mogu vidjeti šape, kako pokušavaju plivati protiv struje, i njegovu njušku, dignutu iz vode. Sjećam se njegove vlasnice, u panici, ali nije ništa mogla učiniti."

"Kretala se kao ta plima," rekao je Shepard. "Kretala se kao požar. Kao požar, proždirala je što bi dotakla i ostavljala sve izmijenjeno iza sebe. Sam Bog zna kako sam stigao do Tupoljeva - bio sam zadnji ukrcani. Zadnji ukrcani. Uvukli su vrata za mnom i krenuli. Dvadeset sekundi nakon što smo počeli rulati, stube su otišle. Bilo je toliko blizu. Iz zraka sam mogao vidjeti cijelu pistu; bila je poput jedne od onih satelitskih fotografija u minijaturi; taj krug užasne boje širok kilometar i pol, pečatom udaren na zelenu brdovitu zemlju."

"Si dobro, Sheparde?"

"Dobro sam. Sada." Uzeo je cigaretu iz Gabyinih usta i stavio je u svoja. Gabyino srce zalupalo je od naglog čudnog eroticizma. "Mislio sam da sam ostavio ovo prije mnogo godina. Nikad odista ne prestaneš, zar ne? Čim smo se regrupirali, natrag u Kilembeu, poslao sam tim u hermetičkim odijelima natrag po preživjele. Izvukli smo ekipu - još uvijek su u dekontaminaciji u Kilembeu. Ali Dominique je umrla, Gaby. Mrtva je. Filtracijski i pumpni sustav njenog rezervoara je stao. Ugušila se tamo unutra, Gaby. Sama. Zarobljena u tami. Nisam mogao ništa učiniti."

"Nisi ti kriv, Sheparde."

"Ja sam bio najviši časnik, a ja sam samo trčao i mahao rukama dok je Dominique Ferjac umirala. Nisam znao što da radim, Gaby. Nešto se dogodilo, za što se ja nisam pripremio, i nisam mogao naći odgovor na licu mjesta."

"Tko to zna što raditi, Sheparde? To je tuđinski svijet tamo vani, ne poštuje naša pravila i zakone niti slijedi naše menadžerske metode ili strategije istraživanja."

"Od toga se ne osjećam ništa bolje."

"I ne treba. To je zalog solidarnosti, od jedne osobe do nosa u dreku drugoj. Jer, kao što si ti rekao, barem je garantirano svježi drek svaki dan. I usput, od tih stvari dobijaš rak." Gaby je uzela cigaretu natrag, popušila je do samog kraja i ugasila na podu. Okrenula se prema Shepardu, krenula rukom preko njegovog boka na način koji mu se toliko sviđao da je to jedva mogao podnijeti. "Ako se od toga nisi osjetio bolje, što kažeš na ovo?"

Osmjehnuo se.

"Malo."

"A onda ovo?" Uradila je ono što je volio još više, što je jedva izdržavao.

"Bolje."

"Ovo?" Pomakla je svoja usta dolje da uradi stvar koju je toliko volio da ga je to zamalo ubilo.

"Najbolje," zastenjao je, primio njenu dugu kosu u ruku i povukao joj nježno glavu na gore, da bi pogledala u njega. "Samo još jedna stvar. Tvoj prijatelj, Peter Werther. Bio je u pravu. Chaga nas je poznavala veoma dugo. U uzorku koji smo uspjeli izvući iz Rutshuru paketa, našli smo ljudske gene. Ili radije, protoljudske gene. Razlikuju se od naših u par malih ali bitnih kromozoma. Obavili smo genetsku linearnu analizu i generacijsko traganje unatrag i mislimo da imamo gene *Australopithecusa,* pretka *homo sapiensa* koji je živio i umro na ravnicama istočne Afrike prije nekih četiri do četiri i pol milijuna godina."

"Eeevo ga Lucy!" rekla je Gaby, poležući glavu na njegov trbuh.

"Eeevo je Gaby," rekao je Shepard i pomaknuo njenu glavu natrag na mjesto gdje ga je toliko zadovoljavala.

36

Zrakoplov ih je odnio i bilo je previše stolica za stolom i premalo šorceva u vešmašini i stražnji pojasevi u Mahindri bili su previše uredni i previše zategnuti i previše nekorišteni u svojim kućištima. On je bio neutješan. Upozorio ju je da će biti takav, ali od toga nije bilo ništa bolje ni njoj ni njemu. I ona je bila neutješna. To su bili najbolji dani. Ronjenje po grebenu. Borba oko zadnjeg chapattija za večerom. Nogomet na bijeloj koraljnoj plaži u suton. Cjenjkanje za odvratne antikvitete na tržnicama Mombase. Učenje trikova i tajni tropskog voća. Do Mare. Do SkyNetovih ureda, gdje je Gaby osjetila da ima previše dobrodošlice i osmijeha na licima iza stolova. Naročito ženskim. Gaby nije dovela Sheparda i njegovu djecu kao trofeje seksualne pobjede, nije bila svjesna da se borila u ratu osvajanja, ali je zamišljala šapate kako trče iza njenih leđa poput gamadi. Do Elephant Bara, zadnje večeri, gdje su Oksana i svi Sibirci koji se nisu mogli opiti postavili dečke na stol, ispili im zdravice i nosili ih oko bara na ramenima, pjevajući "Consider Yourself' iz *Olivera.* Sibirci koji se nisu mogli napiti jako su se furali na mjuzikle.

A onda su oni otišli i ništa nije bilo dobro. Gaby i Shepard gložili su se u Shepardovom ružnom stanu, u kojem nije dovoljno življeno,

poput dvije mačke koje dijele istu posudu za hranu, dok on nije otišao u Zair pokušati od debakla Goma spasiti što se dalo spasiti, a ona se vratila u Ulicu Toma M'boye da ustanovi da su se šapati sparili i okotili poglede, i mrmljanja, i mala okupljanja koja bi se uvijek razišla kad ona prođe pored njih. Bilo je podrugljivih porukica zalijepljenih na njen videofon; vratila bi se iz toaleta i zaticala grube animacije nje i Sheparda kako se jebu na zaslonu njenog terminala. Nitko nije priznao te zločine kad je ustala i optužila prostoriju. Žene jedva da su je primjećivale, čak i njena prva saveznica Ute Bonhorst, a većina muškaraca odnosila se prema njoj s učtivom odvratnošću, kao da je ona gubavac u slastičarni. Afrikanci su se prema njoj odnosili kao i uvijek. Jake Aarons bio je drugarski a istodobno na distanci kao i uvijek, a T.P. Costello držao se iznad uredskih sitničarenja. Abigail Santini posebno se trudila da bude prijazna. Identificirajući izvor infekcije, Gaby je pripremila svoju osvetu.

Znala je da će ih sve naći za određenim stolom u Thorn Treeju: T.P.-a, Jakea, Mohammeda Siriyea iz Uvodničkog, Abigail. Moralo je biti svjedoka. Gaby je uzela piće sa šanka i pridružila im se na verandi. Klimanja. Pozdravi.

"Zar ono nije tvoja bivša sustanarka tamo pored jukeboxa?" pitala je Abigail Santini. "Ona Somalijka?"

"Gle, jeste," rekla je Gaby. Mahnula je. Miriam Sondhai mahnula je natrag, hineći iznenađenje.

"Tko je ona bijelkinja s njom? Ona u lezbijskom šiku?"

Gaby je slegnula ramenima i pijuckala svoje piće. "Valjda neka prijateljica." Doznat ćeš dovoljno brzo, pomislila je. Kad je Abigail otišla u toalet, Gaby je uzela svoju torbu i krenula za njom. Miriam i Oksana napustile su svoj stol trenutak kasnije i slijedile je unutra. Čekale su kad je Abigail izašla iz kabine. Bilo je veoma brzo. Oksana je uhvatila desnu stranu, Miriam lijevu. Gaby ju je gurnula nad umivaonik i povukla joj glavu gore da ih može obje vidjeti u ogledalu.

"Ono što moraš razumjeti je da sam ja sa Shepardom zbog onog što on je, a ne što može učiniti za mene," rekla je Gaby. "Znam da možeš imati problema s takvim načinom razmišljanja, ali trebala bi se potruditi. To ti stvarno može promijeniti pogled na život. Još jedna stvar koju bi trebala razumjeti je da ja nisam zavidna na stvari koje ne mogu imati. Znam da si gurala svoje cice u Shepardovo lice mnogo prije nego što sam se ja pojavila, ali ono, što ti izgleda ne možeš shvatiti, je da su muškarci inteligentni, muškarci mogu birati, muškarci nisu samo kurčevi s taman dovoljno motoričkog sustava uz to da ih dovede do sljedeće pizde. Da je Shepard htio tebe, bilo bi tvoje rublje u njegovoj košari, ali nije, i moje je tamo, i tako će i

ostati. Sad, kad smo obavili točke jedan i dva, možda se možemo otisnuti do točke tri. Ne ide se okolo i širi priče ljudima iza leđa da su faćkalice s pizdom mjesto mozga koje se neće ustezati od ničega da spavanjem dopru do dobre reportaže. Jer, sve što imam, dobila sam svojim zaslugama, svojim znojem i pameću. Ne dugujem nikom ništa. Ja vidim što želim, uzmem to svojom rukom. Posljednje za razumjeti: ja sam Kelt, mi smo narod koji više voli izravnu akciju od kampanje šaputanja. Ako nas nešto smeta, mi po pitanju toga učinimo nešto. I mi smo narod s jako, jako dugim sjećanjem i jako, jako naprasitom naravi. To je to. Govor je završen. *Showtime*."

Izvadila je električni brijač iz svoje torbe.

"Ne bi se usudila!" povikala je Abigail Santini.

"Ne bih? Ja sam T.P.-ova zelenooka djevojčica, otporna sam na vatru."

Uključila je brijač i povukla prekrasnu sivu široku crtu preko Abigailine lubanje od zatiljka do čela. Meka kovrčava crna kosa padala je na pod toaleta. Abigail Santini se trzala i izražajno psovala na talijanskom, ali Miriam i Oksana su je čvrsto držale. Gaby se divila svojih ruku djelu. Prvobitno je namjeravala sve skinuti, ali Union Jack uzorak pruga bio je više zadovoljavajući. Abigail Santini bit će prisiljena sama obrijati ostatak. Gurnula je čelo svoje neprijateljice do dignutog ruba umivaonika i pripremila svoje oružje za drugi prelaz od uha do uha.

Ruka u rukavici je zaustavila njenu. Vrh rukavice bio je osut gotičkim šiljcima. Na prstima je bilo srebrno prstenje. Ruka je uzela brijač od Gaby i isključila ga. Ženski toalet bio je pun mladih crnkinja u ozbiljnoj koži.

"Ostavite nas, molim," rekla je cura u koži koja je zaustavila Gabyinu odmazdu. Abigail Santini okrenula se na vratima za oproštajni pogled mržnje. Žena s kožnom vrpcom i umecima na rebrastom trikou izgurala ju je nenježno u bar. Mrmljanje razgovora za stolom istog trena je prestalo.

"Ja ostajem s mojom prijateljicom," rekla je Oksana.

"U redu je," rekla je Gaby. "Obećavam."

Oksana i Miriam su otišle. Potjernice su zauzele poze u skladu sa svojom odjećom. Haran je ušao u ženski toalet. S njim je bila najdeblja crnkinja koju je Gaby ikad vidjela. Nosila je ogromnu kanga haljinu na kojoj su bili štampani prizori iz kenijske političke povijesti od kojih je izgledala još veća. M'zee Jomo Kenyatta, otac nacije, virio je iz nabora njenog odgovarajućeg turbana.

"Vaši mirovni pregovori su napredovali od našeg zadnjeg susreta," rekla je Gaby. Haran se škrto nasmiješio i kucnuo jednu od kožnih cura svojim štapom. Ona je preuzela stražarsku dužnost vani.

"Mombi i ja smo dospjeli do položaja međusobnog razumijevanja. Trenutno smo angažirani u procesu asimilacije i racionalizacije naših operacija i klijenata."

Debela crnkinja nije progovarala. Imala je prelijepe oči. One ne bi trebale biti prelijepe, pomislila je Gaby. Trebale bi biti praseće i hladne u naborima sala.

"Deset izrešetanja-u-prolazu za isto toliko dana je asimilacija i racionalizacija?" pitala je Gaby. Mombi se nijemo nasmijala ali nije progovorila.

"Mi ubijamo one koje je neophodno ubiti," rekao je Haran. "Ti zločesti dečki prljaju ulice; mi samo pravimo javnosti uslugu, činimo grad sigurnim za poštene građane." Smjestio se na rub jednog umivaonika i držao ravnotežu s obje ruke na vrhu svog štapa. "Glede našeg aranžmana, postigao sam stanovit napredak u oba tvoja zahtjeva. Čini se da oba smjera istrage vode na isto mjesto."

"Jedinica 12? Peter Werther je tamo kao i William?"

"Bio je odveden tamo izravno iz zajednice Što Je Sunce Reklo. Time je naš aranžman zadovoljen. Međutim, znajući da ti nećeš biti zadovoljna samo potvrdom da je on odveden, i kamo je odveden, vršio sam daljnja ispitivanja u tvoju korist glede prirode te Jedinice 12."

"Koja dodaješ računu."

Haran se nasmiješio. Na njegov znak, jedna potjernica postavila je PDU na jedan od umivaonika. Zaslon je pokazivao zeleno-bijeli žičani okvir CAD animacije jednog arhitektonskog plana. Izgledalo je kao nekoliko onih romantično nepraktičnih kotača svemirskih stanica iz *2001* nagomilanih jedan na drugi, polako se okrećući u tamnozelenom cybersvemiru. Gaby se nagnula do zaslona, pokušavajući dešifrirati razmjere i natpise. Jedna kutijica bila je postavljena na vrh središnjeg vretena. Znala je što je to, i cijela stvar je zadobila proporciju.

"Nabavili smo sheme za podzemne strukture od odjela Centralnog planiranja Nairobija," rekao je Haran. "Oni su mnogo prijemčiviji za ponude od UNECTA."

"Nevjerojatno je."

"Najveći pothvat građevinarstva u Keniji za posljednjih pet godina. Mogu ti pokazati troškovnik i detalje konstrukcije. Veoma su dojmljivi."

"Kako su mogli nešto tako veliko držati u tajnosti?"

"Nije to tako teško, kad Ujedinjeni Narodi upravljaju tvojom državom," rekla je Mombi. Glas joj je bio visok i muzikalan, još jedna neskladnost s njenim ogromnim tijelom.

"Čemu služi?" pitala je Gaby. Kakvu god cijenu Haran tražio od nje, vrijedilo je toga da se ova tajna podzemna citadela iznese u javnost.

"Tu smo naletjeli na teškoće," rekao je Haran. "Ona radi s drugačijim protokolima i lozinkama od ostatka sustava. Moji operativci ne mogu dobiti izravan pristup njoj. Naše obavijesti su izvučene iz sekundarnih izvora kao što su prihodi, računovodstvo, potrošnja energije, logistika. Iz konstrukcijskih specifikacija, koje smo nabavili od tvrtki koje su gradile jedinicu, zaključili smo da je konstruirana da bude samodostatna sredina. Poređenje troškova snabdjevanja s iznosima plaća otkriva zanimljiv nesklad. Ima pedeset članova osoblja s punim radnim vremenom na platnom spisku jedinice - od kojih većina ima medicinske kvalifikacije, što je značajno. Količina hrane, koja se unosi u sustav jedinice, dovoljna je za mnogostruko veći broj."

"Koliko puta?"

"Približno šest puta."

Tri stotine ljudi, tamo dolje pod zemljom, u tim kružnim hodnicima, idući okolo i ukolo pod umjetnim svjetlom zauvijek. Preplanulost Petera Werthera izblijedila bi pod fluorescentima. Za njega bi to bilo samo još jedno čudno mjesto. Za Williama, koji je većinu svog života proveo na otvorenom, pod suncem, bez zidova, on bi uvenuo i očajavao, misleći da ga nikad više neće pustiti. Što je njegovo iskustvo u Chagi bilo, da su ga uzeli i zatvorili u tim zakrivljenim hodnicima?

"Tko su ti ljudi?" pitala je Gaby.

"Ne znamo. UNECTA ne drži popise. To mjesto ne postoji, sjeti se."

"Kako ih možemo izvući?"

"Ne možeš," rekoa je Haran. "Nitko nikad nije izašao. Kako možeš izvući ljude koji nisu zvanično unutra?"

"Samo jedna stvar izlazi," rekla je Mombi. "Krv. Svaka tri tjedna, kontigent od dvije stotine osamdeset tri uzorka se preko kurira šalje na Odjel hematologije Nacionalne bolnice Kenyatta."

"To znamo po prijevoznoj dokumentaciji," rekao je Haran. "Jedan od članova moje potjere ima rođaka koji radi na bolničkoj recepciji."

Tako se to obavlja u Keniji, pomislila je Gaby. Rođakom prijatelja,

ili prijateljevim rođakom. Imali su informacijsko umrežavanje u ovoj zemlji mnogo prije nego što je worldweb ispleo svoje svilene niti preko globusa. Krv. Dvije stotine i osamdeset tri kapi.

"Koje odjeljenje?"

"GAPU odjeljenje za istraživanje HIV 4," rekla je Mombi. Haran se nasmijao. Gaby ga nikad prije nije čula da se smije. Bilo je to poput laveža neke grabežljive zvijeri koja vreba duž uličica i baraka zaselaka.

"Toliko mnogo mjeseci si živjela u istoj kući s odgovorom na tvoju zagonetku," rekao je. "Prerano si se iselila."

"Haranov čovjek je pregledao arhive," rekla je Mombi. "Odjel hematologije GAPUa obrađivao je uzorke dvadeset sedam mjeseci."

"Testiraju ih na HIV 4?"

"Čini se da je tako. Kao što je moj partner rekao, teško je prodrijeti u osiguranje tih organizacija. Došli smo do granice onog što mi možemo otkriti. Sad si ti u jedinstvenom položaju da otkriješ istinu. Kad je otkriješ, nadam se da ćeš je podijeliti sa mnom, pošto sam ja, za razliku od mog prijatelja Harana, žena koja voli ovu zemlju."

Haran se ponovo nasmijao i gurnuo svoj štap naprijed. Na taj znak, *watekni* su se pomakle sa svojih položaja, do vrata da pokrivaju povlačenje kroz Thorn Tree bar. Mombi je klimnula glavom Gaby dok je izlazila. Haran je zastao na tren.

"U veoma jedinstvenom položaju, Gaby. Istina je možda bliža čak i od Miriam Sondhai. Ukoliko Lutajući Izvršni Ravnatelj UNECTA ne zna što se dešava u njegovoj vlastitoj organizaciji, tko zna?"

Dodirnuo je vrhom svog štapa obod plantažerskog šešira i Gaby je ostala sama u ženskom toaletu.

T.P. je bio za stolom prema ulici. Ostali su svi otišli. Nije izgledao kao sretna sova. "Ovo ne mogu otrpjeti, znaš."

"T.P, slušaj, TP, to je zavjera..."

"Već sam čuo i prije, Gaby. Novinari izvještavaju o vijestima. Oni ne postaju vijesti. To nije profesionalno. Nije me briga tko je počeo prvi, ali ne želim da tiskovna zajednica misli da ja upravljam nekakvom ergelom hrvačica u blatu. Ovo je disciplinsko pitanje, Gaby. Previdjet ću ugošćavanje teško naoružanih *wateknija* u damskom veceu. Ali ne pokušava se od starije On-line urednice napraviti Sinead O'Connor."

"Jebi ga, T.P...."

"Spreman sam to istrpjeti ovaj jedan put, pod uvjetom da priložiš jednomjesečnu zaradu nekoj zakladi za pomoć izbjeglicama, koju sama odabereš."

"Isuse, T.P."

"I hoću vidjeti priznanicu. A ni pismena isprika neće naškoditi. Ti si opasna, Gaby. Ne samo za sebe - to ide u opis radnog mjesta reportera ovdje - već za svakog tko dođe u dodir s tobom."

"Vjeruj mi, T.P."

Ostavio je nešto šilinga na stolu. "Ne mogu. U tome je problem."

"T.P!" Zastao je na stubama prema ulici. "Imam dnevnik, T.P.; ona je živa. I mislim da znam gdje je mogu naći."

37

U anonimnom iznajmljenom Toyota kamionetu, Gaby McAslan gledala je lik u crvenom jednodjelcu kako izlazi iz kolnog ulaza i trči pored travnatog ruba.

Bože, što ako ima novu šifru za alarm? pomislila je Gaby McAslan hodajući kolnim ulazom do prednjih vrata.

Tri. Osam. Četiri. Četiri. Dva. Sedam. Četiri. Devet.

I pomoli se.

I *okreni.*

Vrata su se otvorila tišinom starog mahagonija na dobro nauljenim šarkama. Bilo je tu unutra. Miriam Sondhai bila je ikona mnogih vrlina, ali nije bila Madonna memorije. Njena pažnja bila je okrenuta uzvišenijim stvarima od brojeva koji definiraju moderni život. Svaki tjedan bi joj bankomat sažvakao karticu. Dok je joggirala preko parkirališta Zubne bolnice prema autocesti Mandela, šifra za vrata bila je zadjenuta u džep na njenim tenisicama. Gabyina cijela shema počivala je na teoriji da je Miriam bila isto tako nemarna sa svojom šifrom ulaska u Global Aids Policy Unit sustav.

Gdje potražiti? Filofax na stolu. Preočito. Imala je loše pamćenje ali nije bila glupa. Isto vrijedi i za PDU. Torbica, koja visi na vješalici za kapute od tikovine i antilopskog roga. Sva istina je u torbici.

Sad je prošla novi Sirikwa Hotel, čeka na *keepie-leftie* na rupu u prometu. Četrdeset pet minuta.

Ruž za usne. Sitniš. Marke. Kartica za bolničko parkiralište.

Ključevi. Druge svačije stvari. Koverta sa somalijskom markom, frankirana u Mogadishuu. Srebrna olovka. Paracetamol. Madonnama ne treba paracetamol, ili proizvodi za žensku higijenu. Mali ravni adresar, s kutovima ojačanim ljepljivom trakom. Na koricama je smeđi muškarac s kohlom na kapcima i zakovrčanim crnim brcima hvatao pod suknju smeđu ženu s kohlom bez brkova. *Rođendanska knjižica indijske erotske umjetnosti.*

Madonne svakako nemaju Rođendanske knjižice indijske erotske umjetnosti.

Odnijela je teku do stola, prelistala strane pune istančanih tantričkih sparivanja i godišnjica. *Ne zaboravi* iznad minijature zelenokože žene čiju vulvu liže muškarac s malim prstima izvijenim u spiritualnom položaju. Ispod toga, duge šifre slova i znamenki.

Trideset šest minuta. Sad dolazi do velikog raskrižja na dnu University Roada.

Gaby je razvukla PDU-ov smotani zaslon i zakačila ga za okvir. Na plastici impregniranoj tekućim kristalima treptale su pozivne ikone. Pomilovala je pločicu za dodir i otvorila direktorij. Pozivna veza s Bolnicom Kenyatta uspostavljena je za nekoliko sekundi. Cigareta bi očajnički prijala, pomislila je Gaby. Na fatalan trenutak skoro je podlegla. Kliknula je na Global Aids Policy Unit. Upiti za lozinku pojavili su se. Utipkala je prvu od šifri u rođendanskoj knjižici. Ušla je ravno u Odjel virologije. Isuse, Miriam, daj malo pripazi. Oštre zube ima taj svijet kroz koji trčkaraš u crvenoj lycri. Još jedan upit. Pokušaj sljedeću na popisu.

Neispravna lozinka.

Broj tri, onda.

Neispravna lozinka.

Trenutak znojavih dlanova. Tri pokušaja i ispadaš. Usuđuje li se ona poduzeti rizik da će sljedeća šifra na popisu biti također pogrešna i alarmirati odbrambene mehanizme? Jebeš sve. Već se suočavala s azerskim BTR 60 i Hart jurišnim helikopterima.

HBP37FFONLHJC162XC.

Nije ni čudo da ih zapisuje.

Zaslon se ispunio ikonama. Miriamini tomovi radnog prostora vruće su pulsirali. Odgovor bi mogao biti u njima, ili u bilo kojoj drugoj stotini smještenih fajlova. Do sad je sve bilo petlja i adrenalin. Sad je na redu bio rad, uz metronomske korake Miriam Sondhai po ulicama Nairobija.

Gaby je razvukla *find* meni i utipkala *krv i/ili uzorci. Dvadeset dva fajla nađena,* rekao joj je PDU. Odabrala je prvi iz izvlačećeg menija. Bila je to baza podataka o uzorcima kulture stanica, iz pokusa u tijeku, glede odnosa između virusa HIV 4 i materijala jezgri pomoćnih T-stanica.

Fajl dva. Mjesečni rezultati testova krvi osoblja. Joseph Isangere: potvrđena reakcija antitijela. Isuse.

Fajl tri: krvne grupe i registracije davatelja organa.

Fajl četiri: Zaključan fajl rezultata krvnih i urinskih testova osoblja na upotrebu droge. Puštaju da doznaš ako je netko zakačio tu užasnu stvar s kojom rade, ali je stroga tajna ako povuku koji večernji dim da si skrenu misli od prokletih virusa i stvari koje oni čine.

Dvadeset tri minute. Miriam Sondhai je na autoputu Uhuru, trči duž zemljanih nogostupa pokraj redova za autobus i čekača matatua, s gradom slijeva; izbjeljeni, rastrgani park joj je zdesna; tečna je i prelijepa, kakvu ju je Gaby vidjela onog prvog jutra iz T.P.-ovog Landcruisera.

Fajl pet. Sezame otvori se.

Podaci o testovima na HIV 4. Obećavajuće. Bila je to vraška baza podataka. Petnaest tisuća unosa. Gaby je postavila pretraživačke parametre za *Kajiado,* UNECTA, *Jedinica 12.* Držala je dah dok je komanda *Nađi bilo koje* prolazila bolnicom. Nemoj misliti koliko će dugo trebati da to prođe kroz celularnu mrežu do PDU-a, rekla je sebi. Nemoj misliti da je, na završetku autoputa Uhuru, Miriam Sondhai na putu natrag. Nemoj misliti da može postojati stotinu pasa čuvara postavljenih da zalaju na miris bilo kojeg od tih parametara koje si postavila.

Pretraga je bila neuspjela na *Kajiado* i *Jedinica 12,* ali na UNECTA joj je bacila tri stotine imena. Neka su bila nađena pod UNECTA kao adresa smještaja ili poslodavac. Većina - dvije stotine i osamdeset tri - pominjali su UNECTA kao izvor navoda.

"Rezultat," prošaputala je. Sedamnaest minuta. Sat koji otkucava, stopala koja trče, uzdasi koji odjekuju, srce koje čekića. Mogla je kopirati podatke na diskove koje je donijela, i biti na sigurnom natrag kod Sheparda prije nego što se Miriam Sondhai svuče da ode pod tuš. Ali, ako su to pogrešni arhivi, morat će ponovo provaliti u bolnički sustav.

Provjeri svoj izvor prije nego što se zaletiš, Gaby. Tisuću hackera u redu za socijalnu pomoć reći će ti da je nestrpljivost bila uzrok njihove propasti.

Zatražila je prikaz popisa imena.

Naomi Rukavindi, nekad iz Moshija, u Kilimandžaro Oblasti Tanzanije; poslužit ćeš za početak.

Tu je bio loš Slikaj-me snimak žene iznenađenog izraza s lijepom kosom i zubatim osmijehom, tu su bile statistike dobi i fiziologije, nekoliko linkova koji su se mogli otvoriti lozinkom, i listinzi broja antitijela, i krivulje limfocitne aktivnosti, i devijacije imunoloških reakcija. Na vrhu zaslona broj je označavao da je to 36. stranica od 36. Trotjedni uzorci, rekla je Mombi. Stotinu i osam tjedana. Preko dvije godine praćenja napredovanja bolesti koja je ubijala za šest mjeseci. Gaby je kliknula na *nađi prvu* i po predosjećaju je raširila pored stranice 36. Broj i odnosi i histogrami i krivulje poklapali su se. Skrolovala je kroz fajl, grafikon za grafikonom. Nije bilo odstupanja.

"Trebala bi biti mrtva, gospođo Naomi Rukavindi," prošaputala je Gaby.

Isprobala je ostale UNECTA fajlove. Prvi fajl imao je četrdeset osam stranica, najkraći tri. Niti jedan od njih nije pokazivao nikakvo opadanje stanja. Nitko nije umro od ubistvenog HIV 4.

Lice na vrhu najnovijeg fajla od tri stranice pripadalo je Williamu Biju, nećaku šogorice Tembove žene.

Pogledala je na sat.

Pet minuta.

Kriste.

Otpakirala je disk koji je ponijela, pažljivo stavljajući celofanski omot u svoju torbu dok ga je PDU formatirao. *Kopiraj fajl,* naredila je i gledala kako pijesak teče kroz digitalni pješčanik dok je zamišljala Miriam Sondhai kako dolazi Avenijom Nkrumah, pored lančane ograde osnovne škole. Što ako promet nije bio gust? Što ako nije bila zadržana na raskrižju ili na *keepie-leftie!* U svakom trenutku mogla bi začuti bat trčećih nogu po crvenoj cigli.

Kopija je bila gotova. Provjerila je ima li otisaka prstiju na hard disku prije gašenja. I ne zaboravi smotati zaslon. Isuse, stvar je još topla. Bila je na vratima kad je vidjela Rođendansku knjigu indijske erotske umjetnosti na stolu.

Je li torbica bila otvorena ili zatvorena? Znajući Miriam, okladila se na zatvorena. Mahagonijska vrata su se čvrsto zatvorila. Bila je na pola puta do auta kad se sjetila da ponovo uključi alarm. Svjetlo *uključen* trepnulo je na nju.

Plus jedna minuta. U dodatnom vremenu je. Ušla je u iznajmljeni

kamionet, pokrenula ga i kad je pogledala u retrovizor da krene vidjela je Miriam Sondhai kako stiže oko ćoška Avenije Nyrere. Hajde. Hajde. Hajde. Opet je pogledala u zrcalo na skretanju u Aveniju Ondaatje i vidjela Miriam kako skreće s pločnika na kolni ulaz.

Pet cigareta i četvrt boce Shepardovog pričesnog Wild Turkeya zaustavili su joj drhtanje ruku dovoljno da ubaci disk u svoj PDU i otvori ukradenu bazu podataka. Ikone su se razmotale u listingu. Petnaest tisuća referenci na HIV 4, poredanih abecedno, počinjući s Aa, završavajući sa Zy.

Aa je bilo za Aarons, Jake H.

38

Začula je prvi pucanj dok je cimala vrpcu za zvončiće pred ulaznim vratima.

Jake Aarons imao je prekrasna ulazna vrata. Zamijenio se s jednim Makonde razbarom za svoj terenac, dolje na granici Tanzanije i Mozambika. Bila su dva metra deset visoka, dva i deset široka, i donio ih je cijelim putem natrag do Nairobija na krovu matatua. Jake je bio veoma sretan zbog pogodbe. Novi terenac bilo je lako kupiti. Nitko u Nairobiju nije imao tako lijepa vrata. Ali on ih tog jutra nije otvarao.

Začuo se još jedan pucanj. Gaby je odustala od cimanja i obišla kuću sa strane. Našla je Jakea Aaronsa kako stoji do koljena u vodi, u bazenu smještenom u pravokutnik između dva krila kuće. Bio je odjeven samo u bermude s crvenim javorovim listom na lijevoj nogavici. U lijevoj ruci bila mu je boca tequile, u desnoj revolver. Na rubu bazena stajalo je visoko ogledalo. Gaby je gledala kako Jake otpija dug gutljaj iz boce, podiže oružje na ogledalo i pravi rupu kroz odraz vlastite glave. Bile su još dvije rupe na ogledalu; u visini prepona i prsa.

"Jake."

Okrenuo se, ispustio bocu, nanišanio revolverom na korijen Gabyinog nosa. "Isuse, Jake!"

Boca tequile je dvaput poskočila i potonula. Jake je s uzdahom spustio oružje.

"Otišao je, Gaby. Kurvin sin me ostavio. Uzeo je moju lovu, uzeo mi je svu jebenu lovu, kurva mala. Spakirao je svoje stvari i otišao i uzeo moju lovu."

Napravio je grimasu poput nijemog krika i sjeo na kamenom

popločani rub bazena. Ruka koja je držala revolver visila mu je između nogu.

"Kako si doznala, Gaby?"

"Jake, tako mi je žao."

"Ne, meni je žao. Tebi je upala sjekira u med za karijeru. A sad idemo na našu Glavnu dopisnicu u Istočnoj Africi, Gaby McAslan. Trčanje okolo uz sućut i saosjećajnost i ljubljenje guzice starog bogatog ujaka s nasljedstvom." Trgnuo je revolver i ponovo ga uperio na Gaby. Činilo se da je pretežak da bi ga on držao. "Nije mudro razmišljati o ucijenjivanju čovjeka koji ima revolver, a nema što izgubiti ako ga upotrijebi."

"Kakva ti osoba misliš da sam ja, Jake?"

"Najgora vrsta osobe: ignorantna manipulatorica. Igraš se sa životima, ne možeš se uzdržati. Neodoljivo te privlače oni koji su u položaju da ti pomognu pri napredovanju. Ti to ne znaš, naravno, i tvoja potpuna nevinost je to što te čini onom koju je na kraju nemoguće odbiti. Onaj jadni kopilan Shepard s kojim se ševiš; imaš li ti ikakvu predodžbu o konfliktu lojalnosti koji ga koštaš? Naravno da nemaš, ti nemaš ni trunke pojma kakvo si ti čudovište, srce, a zato što sam ja umirući stari budalaš koji može reći apsolutno sve što hoće, sad ćeš morati to odslušati i naučiti nešto iz toga."

"Čekaj malo. T.P. ne zna za ovo?"

Nasmijao se.

"O, odao sam se, je li? Nitko ne zna osim tebe, mene, bolnice i onog jebenog nevjernog pizduna koji je rekao da će zauvijek ostati sa mnom i utekao s pimpekom među nogama čim je saznao da je Stari Bwana Jake zakačio Boleštinu."

Gaby je povikala i pokrila uši kad je Jake ispraznio ostatak bubnjića u ogledalo. Ptice su se s lepetom krila digle iz svojih gnijezda na crijepovima od terakote.

"Želiš li znati u čemu je ironija toga? Vjerojatno ne želiš, ali ćeš svejedno čuti. Nije čak ni počelo kao četvorka. Počelo je kao doza trojke, koju računam da sam pokupio od jedne hitne zubarske intervencije koju sam morao obaviti u Ugandi prije par godina. Siguran seks? Napisao sam knjigu o njemu. Kondomski dečko, to sam ti ja. Sigurno zubarstvo? Za to ti ne kažu. Ali, kog vraga, ako si možeš priuštiti AZT, interferon i transfuzije antitijela, čak te ni ne odbijaju za životno osiguranje kad imaš trojku. Bolnica te drži na oku i otprilike svaki drugi mjesec uzima uzorak krvi da budu sigurni da HIV 3 virus nije mutirao u HIV 4 varijantu. I sve je bilo krasno, do prošlog

mjeseca."

"Foa Mulaku." Ona je dobila priču jer je T.P. rekao da je Jake bolestan. "T.P. je znao za HIV 3."

"T.P. je cijelo vrijeme znao za trojku. Pogrešno ga procjenjuješ, Gaby. On je možda posljednji častan čovjek u elektronskom novinarstvu. Bolnica me pozvala da dođem: anomalni proteini antitijela u mojim uzorcima. Mrtav si od trenutka kad kažu *anomalni proteini antitijela,* ali ne možeš prestati nadati se. Tražiš znakove i čuda, poput duge, ili brojanja ptica na dalekovodima ili majmuna na stablima, ili zbrajanja brojeva autobusa da vidiš hoće li ispasti nešto drugo, a ne trinaest; bilo šta što izgleda kao obećanje za da. Podmićuješ Isusa molitvama i svijećama; Alaha također, ako će uraditi posao. Čak i Hindu bogove dolje kod hrama; samo mi dajte znak. A onda dolazi pismo u kojem te mole da dođeš kod Dr. Singha, i mogli bi ti baš i reći u pismu da je četvorka, mrtav si, zato što bi onda barem mogao to srediti sam sa sobom osobno, a ne bi morao proći terapiju s Osobnom savjetnicom za traume koja sjedi prekriženih ruku s onim jebenim krava-gleda-preko-ograde izrazom koji navodno zrači empatijom i razumijevanjem. Isuse Kriste!

A onda ti osoba, kojoj se okreneš za stvarnu empatiju i razumijevanje, zbog svih onih puta kad ti je rekao da te voli, stalo mu je do tebe, uvijek će biti tu za tebe, uvijek će ti pomagati i njegovati te i dati ti vjeru i nosit će te kad ti put postane pretežak i sva ta Galeb Jonathan Livingstone/Osobni razvoj sranja, ostavi tri reda na listu papira na kuhinjskom stolu u kojima kaže da mu je žao, tako žao, ali staza njegovog života zove ga dalje. Staza života! Uzme pet tisuća dolara moje love da mu se nađu na njegovoj žutom ciglom popločanoj stazi života!"

Jake je bacio revolver na čvorka koji je stajao na pločicama, bulјeći u njega s nakrivljenom glavom. Odskočio je u nebo s ljutitim krikom.

"Pa, kako si doznala?"

"Ušla sam u bazu podataka Global Aids Policy Unit."

"Ne legalno, to nisi. Tko ti ju je hackirao? Haran?"

On ima kontrolu ovdje, pomislila je Gaby. Njegova bolest dala mu je ovladavanje krivnjom i suosjećajnošću i zna da me može nagnati da uradim što god želi.

"Koliko dugo znaš za Harana?"

"Svi mi sklapamo ugovor s đavlom. Koliko ti naplaćuje?"

"Oko za oko. Ali Haran nije sredio GAPU fajlove. To sam sama

uradila. Ukrala sam lozinke od Miriam Sondhai."

Jake Aarons napućio je usne i klimnuo. Bila je to kombinacija gesti koju je Gaby dobro poznavala; njegova profesionalna radoznalost bila je pobuđena. Nije to mogao spriječiti, kao što ni kleptomanijak ne može prestati krasti. Bila je to njegova nada za spasenje.

"Ostani tu." Otišao je u kuću, umotao se u ogrtač i stavio čajnik na vatru u svojoj plavo-žutoj kuhinji. Izgledala je kao kuhinja čovjeka koji često jede vani.

"Čaj? Earl Grey? Tequila je pišaka. Čaj je piće za razmišljanje." Iznio je poslužavnik s čajnikom i šalicama do bazena i pozvao Gaby da namoči noge u vodu pokraj njega. "Sad, pričaj. Pričaj mi o stvarima koje su za vijesti, jer od toga prestanem morati razmišljati o svim onim stvarima koje mi te pločice proteina u mom krvotoku oduzimaju."

Sipao je dvije šalice. Komplet je bio japanski, ukrašen ispod glazure budističkim molitvama. Gaby je izula čizme i rekla mu za krvne uzorke UNECTA, i o nestalom Williamu Biju i Peteru Wertheru i mjestu na koje su bili nestanuti. Nije mu rekla da su žrtve HIV 4 bile žive dugo nakon što ih je virus trebao ubiti. Nije htjela dati Jakeu nadu u spasenje u koje nije bila sigurna da i sama vjeruje.

Jake je uživao u svom čaju.

"Mislim da smo mi poput graditelja Transkanadske željeznice koji su krenuli od obje obale i sastali se u sredini," rekao je. "Odgovori mi na ovo: Koja je velika UN laž o Chagi?"

"Svatko tko zađe duboko nikad se ne vrati."

"Sad slušaj jednu priču," rekao je Jake. "Još u prvim danima, prije nego što je napor UN stao na noge, i većina strategija evakuacije i zaustavljanja je još bila prepuštena nacionalnim vladama, Tanzanijci su postavili logore, u Moshiju na južnoj strani planine, da prihvate Wa-chagga narod koji je otjeran s viših padina. Postojalo je opće vjerovanje da će rast stati kad dođe do podnožja planine. Naravno, nije, tako da su Tanzanijci imali ne samo nekoliko desetina tisuća Wa-chagga koje su morali evakuirati iz logora za premještaj, imali su i osamdeset tisuća stanovnika Moshija i Bog zna koliko iz okolnih oblasti. Nije nikakvo čudo da su u tom kaosu uspjeli izgubiti par stotina Wa-chagga. U stvari, pravo je čudo da nisu izgubili i više. Zvanično, svi iz tih logora su prisutni i na broju, ali malo *magendoa* kupuje mnogo istine. Kad ustanoviš da se izgubila polovica jednog plemena, počneš razmišljati što se još moglo također izgubiti."

"Ili je bilo nestanuto." Niti jedna riječ ovog razgovora nije išla po

Gabyinom planu igre. Imamo uloge za igrati, pomislila je. Ti si ogorčeni, umirući čovjek koji traži pomirenje sa svijetom, ja sam nudilac utjehe, suosjećanja, solidarnosti; i pecam napredak u karijeri. Ti mi ne bi trebao pričati o izgubljenim plemenima. Ne bi trebao imati taj nanjušio-sam-priču sjaj u očima.

"Hvala Bogu da UN i WHO prave zabilješke o onima koje procesiraju u svoje logore, ili nikad ne bih uočio sliku. Ono što sam saznao o Jedinici 12 je, da je svatko koga nestanu tamo bio u kontaktu s Chagom."

Još uvijek mu Gaby nije rekla što ona sumnja za to mjesto.

"Postao sam znatiželjan gdje je to izgubljeno pleme otišlo kad su se izvukli iz Moshi logora," nastavio je Jake. "Otišli su natrag na zemlju svojih predaka. Na Kilimandžaro. U Chagu. Duboko unutra. I još su tamo. Safari odredi Crnih Simbi imali su kontakte s njihovim isturenim patrolama. Oni žive, tamo duboko unutra, i napreduju. Chaga se brine za njih. A ja idem tamo unutra, naći ih i dokazati da su nam UN lagali o tome kako je zbilja tamo unutra."

"Kako?"

"Kao što si rekla, svi mi sklapamo pogodbe s đavolom. Meni se nisu sviđali uvjeti *wateknija* za moju dušu. Više volim jednostavne transakcije gotovinom. Kao i taktikalci."

"Isuse, Jake."

"Potomstvo će prosuditi tko je bio mudar a tko nije, Gaby. Potjere su gotove. Svakog dana Chaga im odgrize još malo. Taktikalci nisu zainteresirani za informacije kao robu. Uopće nisu zainteresirani za robu. Zainteresirani su za svoju budućnost. Oni znaju da će Chaga poništiti sve očite interese. Sve osim njihovih."

Jake Aarons sipao je još čaja.

"Građanski rat?"

"Na kraju, da. Ali ne plemenska koljačina u ruandskom stilu. Čak ni somalijski ratnogospodarizam. Kad uslijedi, a uslijedit će prije nego što vlada misli, bit će to rat za i protiv Chage. Ostati, ili biti pušten otići. Budućnost i prošlost. Dok političari počinju preispitivati vjerski stav Ujedinjenih Naroda za neprekidnu evakuaciju, vani u zaselcima postoje jake stranke - među kojima je i moj vlastiti kartel Crnih Simbi - koje su za masovnu migraciju u Chagu. Njihovi safari odredi donose više od lijepih stvarčica sa ekspedicija iza terminuma. Činjenica da se oni tako lako kreću tamo-amo dokazuje da je UNECTA-ina opsesija dekontaminacijom obična laž."

To je paravan za provjere HIV 4, pomislila je Gaby.

"Vodiš me, Jake," rekla je glasno.

"Osjećam čelik u tvom glasu, Gaby. Ovaj put će te ipak ta riđokosa keltska karizma morati iznevjeriti. Moji planovi su uobličeni, već mjesecima. Ako išta, Slim dijagnoza mi je samo dala poticaj da uzmem svoju hrabrost u obje ruke i uradim to. Gle čuda, ti planovi ne uključuju tebe."

"Reći ću T.P.-u."

Jake je otišao u kuću i vratio se s mobitelom.

"Reći T.P.-u da njegov Glavni istočnoafrički dopisnik ima Slim? Reći ću mu sam." Utipkao je prvih osam brojeva izravne linije T.P. Costelloa. "Trebao bi znati."

"Reći ću mu za tvoju malu ekspediciju u srce tame."

Jakeov prst zastao je iznad zadnje znamenke.

"Stari novinarski krvosljednici nikad ne umiru, reći će on. Neće uskratiti svom najvjernijem reporteru i najboljem prijatelju šansu da ujaše u Valhallu starih novinarskih cugaroša, i to još s pričom desetljeća kao dodatkom. Tvoj potez."

Riječi su nahrupile u naletu, poput čvoraka sa protresenog stabla.

"Reći ću Shepardu."

Jake je gledao Gaby mnogo trenutaka. Podigao je prst s brojčanika i odložio mobitel na poslužavnik pored japanskog čajnika.

"I bi, ti kučketino. Pa, Jake, je li ti dan bio dobar? Svakako; zatražim podršku od čovjeka koji mi je rekao da bi dao život za mene, zato što sam saznao da mi je ostalo šest mjeseci života, od kojih ću tri provesti kao zasrani i zapisani nesposobni ga-ga kostur priključen na strojeve za održavanje života, i on pobjegne s pet tisuća dolara. Onda me moja kolegica s posla ucijeni.

Krasnog li dana, svijete."

"Imaš moju potpunu šutnju. Ekskluziva će biti tvoja, ja neću nikakve zasluge. Samo želim ići tamo, Jake. To je sve što sam ikad htjela."

"I riječi *Glavna istočnoafrička dopisnica* pod tvojim licem na Vijestima u deset."

S vremenom ćeš prestati osjećati krivnju zbog toga što si uradila, rekla je Gaby sebi. Bit će to samo još jedna pruga ružičastog zaraslog ožiljka od zla koje si morala počiniti da uradiš dobro. Uzela je mobitel.

"Pa, zovem li Sheparda?"

"Nazvat ću te sutra, oko osam," rekao je Jake. "Predstavit ću te ekipi. Izložit ću tvoj slučaj, ali odluka ideš li ili ne njihova je. Što god oni odlučili, nećeš razotkriti stvar. Ako izdaš Crne Simbe, ni sve usluge iz Haranove vreće neće te spasiti od njih. Razumiješ li me?"

"Razumijem te."

"Sutra. Osam."

39

Gabyin pisani dnevnik

Prvi dan

Pišem ovaj dnevnik naslonjena na veliki baobab koji je sve što je ostalo od svijeta koji razumijem.

Logor Jedan je osam kilometara unutar terminuma u podnožju naglog uzdizanja šume zvanog Veliki Zid, u prijelaznoj zoni gdje se zemaljski život rastavlja i uklapa u život Chage. Kaotični teren kopnenih koralja i istrulih akacija čini ovo dobrim mjestom za skrivanje od špijunskih satelita, kaže Moran, naš vođa. Sutra ulazimo pod krošnju. To jest, ako ona prije toga ne dođe do nas. Veliki Zid je u pokretu. Ulogoreni smo među svijetlosmeđim bačvastim objektima poput slamnatih gljiva triput viših od mene. Svako malo jedna pukne i izbaci vitko crveno deblo. Možeš ih vidjeti kako ti rastu pred očima. Neki odu gore trideset, pedeset metara bez ikakvog znaka zaustavljanja. Voljela bih da sam mogla ponijeti vizikameru. Toliko je lakše pokazati nego opisati, ali Jake ljubomorno čuva ograničenu količinu pripremljenih diskova u Chagaotpornoj kameri.

Ako sam išta naučila iz Mooninog dnevnika - koji nosim sa sobom u rancu - to je da je važno znati odakle početi. Tako da neću početi s lažima koje sam rekla Shepardu o reporterskim zadacima ili sa skupljanjem moje opreme krišom - platneni ranac, rukom rađene kožne čizme, metalni kanisteri za vodu, toaletni pribor, krema protiv sunca, cigarete - čak i Chagaotporna čelična četkica za zube; ili susretom iznad dućana u Ulici Kamukunji, gdje sam se upoznala s Moranom i M'zee i Sugardaddyjem i Rose i Bushbaby.

Početak ću s vatrenim okršajem, jer on označava definitivni prelaz iz poznatog u tuđinsko. Hodali smo na jug prema terminumu, od mjesta gdje nas je grbonja Crnih Simbi ostavio. M'zee; koji je, kao što njegovo ime nagovještava, najstariji i najiskusniji u našoj ekipi - vidi oblak prašine južno od nas koji se kreće otprilike u smjeru willy-williyja koji pušu preko ravnice Amboseli. M'zee pogleda dalekozorom i potvrdi:

pljačkaška ophodnja u recikliranom terencu koji su opremili teškom strojnicom. Uhvaćeni smo između njih i špijunskog satelita koji se pojavljuje iza obzorja za deset minuta. Po Moranovoj zapovjedi, sklanjamo se u jednu suhu jarugu, pod našim termalnim prekrivačima. Oni su zapanjujući proizvod vojne tehnologije: izvlače tjelesnu toplotu iznutra i preraspoređuju je da se uklopi u prosjek okoline vani. Učinkovito si infracrveno nevidljiv. Moja glavna briga nisu pljačkaši ni sateliti, već to što sam ustanovila da jedan škorpion puzi preko mene. Čekam. Znojim se. Užasavam se. Onda čujem helikoptere i zaledim se. Satelit je gore, uočio je pljačkaše i uzbunio vojsku. Zračna Konjica stiže ravno nad nas, lebdi, i kreće dalje na jug. Nema šanse da oni čuju bilo što osim sebe samih, ali ja zadržavam dah dok mi se ne pojave crvene točke pred očima. Baš kad sam na rubu samoizazvanog nestanka kisika, helikopteri odu na jug. Nekoliko trenutaka kasnije, čuje se udaljeno štektanje teške strojnice, urlik turbina helikoptera u manevru izbjegavanja a zatim pucketavi, stakato zveket pucnjave Gatlinga. Osjetim kako se zemlja zatrese od tupe eksplozije i nema više pucnjave. Helikopteri još jednom pređu iznad nas i okrenu na zapad.

Kad je satelit zašao za obzor, skupljamo termalne prekrivače i krećemo brzo, prije nego što pješaštvo stigne da zauzme oblast. Znam iz iskustva koliko se daleko stup dima vidi na ovakvom terenu. Naš kurs vodi nas blizu olupine; Jake moli priliku za slikanje. Moran se slaže, i šalje Sugardaddyja s nama, za zaštitu. Sugardaddy ne očekuje preživjele, ali smrt u šipražju okuplja opasne karmine. Slikam zadimljenu olupinu pocrnjelog čelika i trupla rasuta po sprženoj zemlji. Nikad prije nisam vidjela ubijeno ljudsko biće.

Vatra je sagorjela gornje dijelove do kosti; dijelovi u kontaktu s tlom su netaknuti, s krpama plavog jeansa i pamučnih majica. Jake kaže da je to način na koji tijela izgore u ratu. Kad jedan šakal, hrabriji od ostatka čopora, potrči bliže da zagrize jedno od tijela, ja vrisnem, *ubij ga, samo ubij jebenu stvar, možeš li?* Sugardaddy hladnokrvno diže svoj Kalašnjikov i otpraši prokletinju u šiprag u prasku kosti i crijeva.

Moran je ljut što je Sugardaddy ugrozio sigurnost tim pucnjem, ali Sugardaddy je Luo, kao i Faraway, i, kao i Faraway, sotonski je tašt. Pozivajući se na poštovanje dužno njegovim godinama i iskustvu, M'zee održava mir između ta dva muškarca, ali dan će uskoro doći kad će se Sugardaddy i Moran boriti do smrti, kao životinje iz čopora. Svi smo mi šakali, ovdje vani.

Bili smo na takvoj uzbuni, promatrajući zbog prašnjavih tragova vojnika koji bi došli da istraže, da sam primjetila da smo prešli terminum tek kad sam uočila puzajući osjećaj na lijevom zapešću,

kakav sam dobijala kad sam bila mala a mačke su spavale u krevetu i ja sam zamišljala da njihove buhe plaze po meni. Po mom Swatchu su izbili narančasti prištevi. Toliko sam pazila na sve ostalo da sam zaboravila na plastični sat. Bacila sam ga na šesterokutni pokrov baš kad je remen istrulio u krpe i grudve probavljenog polietilena. Moja zadnja veza s ljudskim svijetom je nestala: vrijeme. Ovdje nema vremena; nema povijesti, nema budućnosti, samo vječito sada. Sadašnjost, i prisutnost: osjećaj Velikog Zida iza mojih leđa je poput razumne misterije, koja puzi prema meni na milijardu crvenih stonoginih nogu.

40

Gabyin pisani dnevnik

Drugi dan

Vrijeme za koji red dok oni pripreme čamce.

Cijelo jutro smo marširali kroz Veliki Zid. Ako su rubne zemlje napregnule moje moći opisivanja, Veliki Zid me zapanjio. Vitka crvena debla dižu se sto pedeset, dvjesto metara prije nego što se razdijele i opet dijele na stotine ogranaka, od kojih svaki drži jedan ogroman šesterokutni list. Ti listovi su svi u vodoravnoj ravnini tako da čine manje-više neprekinutu površinu: utisak je da si ne u šumi, nego među stupovima koji drže krov svijeta.

"Crkveno... kao da si u potopljenoj katedrali," opisala je ovo mjesto u svom dnevniku moja prethodnica. Mrzim koristiti tuđe usporedbe - naročito njene - ali ta najbolje prenosi osjećaj ovog mjesta. Krovni listovi su prozirni, i daju boju svjetlu koje prolazi kroz njih u cikloramu drevnih svjetlosti, ispresjecanu rubovima bijelog gdje sunce sja kroz razmake između ploča. Nekih deset, dvanaest metara od tla, debla se šire u ogromno zračno korijenje i potpornje, tako da hodamo kroz arhitekturu kupola i lukova i mostova.

Stvari se kreću u krošnji; neke toliko brzo da ne možeš biti siguran da si ih vidio, neke tako sporo da ne možeš biti siguran da se uopće kreću. Negdje daleko, nešto cvrkuće. Ništa rođeno na zemlji ne proizvodi takav zvuk.

Kako se ja osjećam, krećući se kroz ovo katedrali nalik mjesto? Sablasno; uzvišeno. S nevjericom, kao da su sve ovo naslikali hollywoodski scenografi i srušit će se sa treskom kad vjetar puhne dovoljno jako. Želeći biti stvarno, nadajući se da ću opet ugledati onu stvar koju sam vidjela kako klizi između glatkih debala, koja je

izgledala velika kao mikrolaki, ali istodobno nestrpljiva da vidim kakvu će mi slijedeću novotariju Chaga otkriti.

Krećemo se poput male, žestoke gamadi kroz ovaj kolosalni krajobraz. Kako i priliči za El Macho Honchoa, Moran ide prvi, s pouzdanim zamjenikom M'zeeom iza njega; sljedeća ide Bushbaby, pa druga žena, Rose, koja mi nije rekla ni jednu riječ otkad smo krenuli, pa Jake, pa ja, i kao zaštitnica, Sugardaddy. Sedam nas je. Ispričavam se. Kad mi je to jednom palo na pamet, nikako da ode. Kako odoljeti iskušenju da se zapjeva "haj-ho, haj-ho"?

Ne zaboravljajući psa. Koji je govnasto smeđi mješanac, kakvih na stotine vidite kako njuše okolo po zaselcima i zapišavaju stvari i tjeraju ih kamenjem. Ali ovdje vani, njegov nos skitnice trijumfira tamo gdje ljudskom rukom stvorena sredstva za navigaciju izdaju. Doveo nas je ravno do skrovišta gdje su zakopali platnene čamce. Zato što on nije bilo kakav skitnica, kaže Bushbaby ponosno. On je dresiran za ovaj posao. Dresirala ga je šutljiva Rose, njena rođakinja. Ona uzgaja i dresira Chaga-pse. Nitko nije bolji u tome, kaže ona. Vjerujem joj. Dok dečki sastavljaju čamce, ja sjedim i stenjem i uzdišem i pokušavam olakšati svoje žuljeve i natrljane bradavice. Ključne kosti su mi istrugane. Rose poseže do te stvari koja izgleda poput crvenog saća koje raste na korijenskom potpornju pod kojim smo se sklonili. Istisne mrlju jarke boje iz jedne od ćelija. Ponudi mi je i, prvi put, progovara.

"Za tebe," prevodi Bushbaby s Kalenjina. "Pojedi je. Od nje ćeš se osjetiti bolje. Sasvim je sigurna. To je šumska hrana. Sve što je crveno u Chagi uvijek će biti jestivo."

Bolje smrt nego šmrljavljenje, što bi Fraser i Aaron Shepard rekli. Ubacujem tu stvar u usta. Velika je kao bananica, ima teksturu šumskog puža i okus na cimet, whisky i lisnu plijesan. Dvije minute kasnije počinje mi biti toplo u želucu. Dok ovo pišem, osjećam se kao da mogu maršírati uz deblo jednog od ovih krovnih stabala noseći ih sve u jednoj ruci. Osjećam se dobro, ta-ra ta-ra ta-ra ta. Raste svud po Chagi, ta stvar. Tržišni potencijal bio bi nevjerojatan, da je mogu iznijeti. Nije trajna, kaže mi Bushbaby. Kao manna Izraelaca. Zar nije i njihova sveta hrana stigla s neba?

Ali primjećujem jednu stvar kod Rose. Kad mi pruža šumsku hranu, vidim da su joj mali prsti na obje ruke bili grubo amputirani.

Sad krećemo dalje. Nastavit ću kad bude bilo prilike.

(Kasnije)

Moon sigurno nije išla ovim putem. Ne mogu naći u njenom dnevniku nikakav spomen ovih močvara i vodotokova koji krivudaju

kroz ovaj nevjerojatni, užasavajući teren. Ali, ona je pisala prije mnogo godina: močvare Amboseli bile bi izvan terminuma. Ruševine stare 01 Tukai lovačke kuće, koju je opisala, moraju biti danima ispred nas. Kad si u Chagi, zaboraviš da, dok se krećeš unutra kroz nju, ona se kreće van mimo tebe.

Opet ima neba. Strop Velikog Zida razbio se na izolirana krovstabla (kako je teško davati imena stvarima, opisati ih onakva kakva su, a ne kako se čine!) koja se dižu iz onog što Moon drugdje opisuje kao "isušeni koraljni greben". Da, ali u planinskim razmjerama: prstokoralji su desetinama metara visoki, mozgokoralji su veliki kao kuće, rukostabla visoka skoro kao suncobran-sekvoje, minijaturni Foa Mulakui, sve same bodlje i rogovi. Većinu onog kroz što prolazimo mogu opisati samo navođenjem njihovih svjetovnih pandana. Obilja. Orgulje. Kriglostabla. Mjehuri. Žarulje. Smrznuti pilići (zbilja! Veliki kao kamion, i točno one morbidne nijanse brojlerske kožice). Katedrale. Mikserske drške. Vjetrenjače. Ribeži za sir. Hulahopke. Satne opruge. Kandelabri. Mrežice. Slijedimo uski, vijugavi vodotok kroz Disneyland kućanskih svaštarija. Specijalne efekte osmislio Hyeronimus Bosch. Naši čamci su sablasno tihi, pokretani motorima na kamionske akumulatore. Jedva da ostavljamo brazdu po vodi, dok se krećemo između nadnosećih cijevi i dodataka. Jake je u prednjem čamcu s Moranom i M'zeeom. Bijedne žene i psi slijede, s rukom nepouzdanog Sugardaddyja na kormilu.

U stanju smo naoružanog opreza. Chaga, čini se, veoma dobro odgovara svemu što uđe u nju. Vodenkonji su državni neprijatelji broj jedan. Mogu lako prevrnuti ove sastavljene platnene jurišne čamce. Bushbaby i Rose imaju Uzije; jedini zadovoljavajući način da se zaustavi vodenkonj je da se u njega smjesti maksimalan broj naboja za minumum vremena. Osobno, ja bih se osjećala mnogo sretnije s nečim što ima vatrenu moć pola brigade nego s ovim pedesetkalibarskim Magnumom kojeg su mi dali, čak i sa zgodnim malim Chagaotpornim laserskim nišanom, koji ne smijem koristiti prečesto jer ne možemo zamijeniti bateriju. Hajde, konjiću, uljepšaj mi dan. Jesam li ispucala pet metaka, ili svih šest?

Neke od ptica, koje sam vidjela kako love u plitkoj vodi, izgleda nose čudne parazite poput autonomnih, mutiranih tjelesnih organa.

Prije desetak minuta Rose je, preko Bushbaby, pitala može li mi uplesti kosu. Ja sam se divila njenoj otkad sam je srela na mjestu polaska: upletenoj i umotanoj nitima, koncem i voskom, urešenoj indijskim zvončićima i perlama jantara. Bushbaby kaže da su se njih dvije isto toliko dugo divile mojoj kosi. Ne mogu se načuditi boji. Rose vadi svoje niti i žice i perle iz ranca, sjeda iza mene i počinje s poslom. Podiže mi kosu. Ja je hvatam za ruku, okrećem se licem prema njoj.

"Potjera?" pitam, podižući osakaćenu ruku.

Ona klima glavom. "Mombi."

Vidiš ružičaste Cadillace, i kicoška odijela, i cure koje su slatke i napućene u najlonu i koži. Nikad ne vidiš zamjenike i zakon koji oni sprovode. Za prvi neposluh, lijevi mali prst. Za drugi, desni mali prst. Za korisnike tipkovnice, sakaćenje je simboličko kao i funkcionalno.

Izgube strpljenje kad dođe do trećeg prijestupa.

Poljubim Roseinu šaku, ne skidajući oči s nje.

Radi sjajan posao s mojom kosom. Perle se ljuljaju i kuckaju pri svakom pokretu koji napravim glavom. To je više od samo ubijanja vremena ili znaka osobne naklonosti. To je ritual. Označavanje. Sad sam primljena u pleme.

Moran dovikuje s prednjeg čamca. Noćas ćemo logorovati u ostacima lovačke kuće 01 Tukaija, tamo gdje ova snijegom navodnjena močvara izlazi iz jezera Amboseli i gdje ulazimo u Diskontinuitet Loolturesh. Opet idem njenim stopama: Moon, Niamh O'Hanlon, moja Arne Saknussen.

(Kasnije)

Moran kaže da se njemu čini da tu vani ima još nekoga.

Treći dan

M'zee se slaže. Nismo sami ovdje. To nisu Wa-chagga; njihovo područje je s dalje strane diskontinuiteta. Istraživači UNECTA su jedna mogućnost. Crne Simbe nisu u svađi s njima, ali UNECTA izvještava vojsku, s kojom su svi Taktikalci u jednostranom ratu, tako da je kontakt najbolje izbjeći. Jedina stvar koju Taktikalci mrze više od vojske su njihovi kartelski takmaci. Mnogo bogatsva i moći prelazi preko terminuma u logore, neki shvaćaju kasnije od drugih, pa šalju borbene timove da slijede safari odrede do njihovog izvora, pobiju sve što diše i zauzmu ono što nađu za svoj kartel. Zastrašujući su. Nacija Wa-chagga ima sporazum s kartelom Crnih Simba, štitit će nas od zauzimača. Ali, oni su udaljeni jedan dan preko jezera Amboseli u platnenim čamcima, a prva i zadnja stvar koju ćeš o zauzimačima saznati je svrab laserskog nišana na tvom čelu i ništa nikad više. Famozno. *Apokalipsa danas* u Diskontinuitetu Loolturesh.

Ima stvari koje su više zastrašujuće od zauzimača. Obi-ljudi. Šumske lutalice. Ljudi koji su našli put u Chagu, postali zarobljeni njom, i promijenili se.

Promijenili! kažem ja. Nitko ne odgovara.

Jake je danas s nama u ženskom čamcu. Želi kadrove prelaska jezera, i smatra da bi on trebao režirati snimak, da ne bismo bacali prostor na našoj ograničenoj zalihi diskova. Nikad nije zašao ovako duboko. Jezero Amboseli nekad je bilo sezonsko, pojeno podzemnim izvorima koji su povlačili otopljeni planinski snijeg; isparavalo je na vrelini sušne sezone. Sad je stalno, zatvoreno je pod prozirni krov Diskontinuiteta Loolturesh. Krov se sastoji od balona pedeset metara u promjeru, nekako učvršćenih skupa, usidrenih oko tri stotine metara gore na kablovima i čvornovatim usidrenjima koja se drže za dno jezera. Tisuće, vjerojatno milijuni balona, bistrih kao staklo. Kadar: povlačeća perspektiva mirnih voda jezera Amboseli s beskrajnim vraćanjem okomitih crta. Plovidba oko usidrenja čini prolaz sporim, posebno kad ne znaš na što ćeš naići iza sljedećeg čvora kablova i korijenja.

Ima stvari koje se kreću u balonskoj krošnji; stvari koje se drže zakrivljenih podpovršina, hraneći se sa mjestimičnih velova prozirne plave mahovine; i drugih stvari koje lebde poput oživjelih zeppelina, usmjeravajući se među kablovima laganim mreškanjem svojih paučinastih repnih membrana. Jake mi mora reći da prestanem snimati. Ali tamo su, stvarni su. Imam ih.

Majmuni su kolonizirali taj okomiti krajobraz. Trče gore-dolje po kablovima, čeprkajući zalogaje iz pukotina među upletenim nitima, puneći usta, gledajući nas kako prolazimo ispod. Mnogi od njih nose elegantno opscene deformitete: rogove od zelenog koralja, krzna od zelene i purpurne plijesni, dodatne parove crvenih ruku i šaka.

Promjenjeni.

Ona je vidjela ovo, sjećam se. Zabilježila je ovo. Ali, ona ne izvlači zaključke jesu li to prenatalni deformiteti ili Chaga nekako manipulira mesom odrasle životinje. Nema zaključaka koje sam ja pročitala. Možda su oni, kao i toliko toga, u nestalim stranicama.

Ovaj krajobraz rađa paranoju.

Jake. Učim da se prema njemu ne odnosim kao prema zbirci klišea. Življi je ovdje, sa smrću tako jakom unutar njega, nego što sam ga ikad prije vidjela. Uspijeva održati svoju krojačku besprijekornost - Bog zna kako, ja izgledam kao Jana iz džungle nakon naporne noći. Čak i njegovi krugovi od znoja su savršene kružnice. Duh mu je jak, ali se bojim da ga tijelo počinje izdavati. Lako se umara. I san mu je nemiran - nekoliko puta noću zaviče dovoljno glasno da probudi logor. Jake mi kaže da čuje glasove u snu. Mrmljanja u njegovom stražnjem mozgu, kao netko tko govori u drugoj sobi, dovoljno glasno

da se čuje glas ali ne i riječi koje izgovara.

Onaje pisala o glasovima duhova, koji je zovu dublje u središte. Zamišljala je da je to poludjeli, izgubljeni Langrishe. Je li ga ikad našla? Je li on još uvijek tamo vani u svim tim tisućama kvadratnih kilometara tuđinskog?

(Kasnije)

Logor broj tri. Sad već dobro u čudnovatom. Trebala bih izvesti ono ti-ni-ni-ni, ti-ni-ni-ni iz *Zone sumraka,* samo što sve ovdje gore izvodi to prirodno. Ovdje gore. Ha ha.

Mi smo na drugoj strani Diskontinuiteta, u zemlji Kristalnih Monolita. Zemlji Wa-chagga. Nadamo se da je njihov izmet to što je Pas našao blizu mjesta iskrcavanja gdje smo sakrili čamce. Svjež izmet. Oko sat do dva star. Ništa ne potraje dugo ovdje. Ako nije od Wa-chagga, to znači da nas oni koji su nas slijedili više ne slijede. Ispred nas su.

Iza Diskontinuiteta, teren se mijenja tako naglo kao u onim starim filmovima o Tarzanu gdje Johnny Weissmuller utrči iz saharskog pijeska ravno u tropsku džunglu. Zona Kristalnih Monolita nije samo jedna Chaga. To je cijela robna kuća njih, poslaganih jedna na drugu. Svaka razina je odvojena biosfera, sa svojom jedinstvenom florom i faunom. Put naprijed je prema gore.

Nepogriješivi nos Psa vodi nas ravno do uspona, stotinjak čeličnih klinova ukucanih u glavni stup onoga što izgleda kao fassbinderovska Fitzcarraldo-fantazija naftne rafinerije izgubljene u Amazonu. Sugardaddy odmotava par stotina metara starinskog planinarskog konopljinog užeta i remene za tijelo i kreće uz uspon. Prekrasno je. Kameni ples. Povlači gore Psa, koji se lagano ljulja u remenovima, poput četveronožnog Foucaultovog njihala.

Jedina stvar koja me drži za te čelične klinove je odlučnost da neću biti odvučena gore poput polutke u mesnici. Ne gledaj dolje, kažu. Nemam problema s tim. Rose dolazi gore za mnom, sa skoro isto toliko stila kao i Sugardaddy, dok joj Uzi visi pod guzicom.

Postoji jedan stari američki robovski izraz koji si ne mogu izbiti iz glave: Put u zraku. Mi smo hodočasnici na tom putu, prema svetom Zionu; *Ngaje N'gai,* Božjoj Kući na Masai jeziku. Tamo gore, vidiš da to nije toliko razina koliko mreža mostova, potporanja i grana. Zamislite organski ekvivalent jedne cestovne petlje u Los Angelesu i imate predstavu o tome. Grane su široke poput autoputa. Gdje se potezi spajaju, mogli biste održati finale Kupa u punoj veličini sa svim navijačima i parkingom. Lako je biti blaziran; većina onog što te okružuje je prazan prostor. Postani previše bezbrižan, i ravno do dolje

je preko sto metara. Pas kreće u njuškanje po najtanjim pipcima s nonšalancijom od koje zastaje srce.

Samo malo svjetla dopire dolje kroz više razine. Zastajem na tren da uživam u rijetkoj zraci sunca na svom licu. Gledajući gore duž nje, vidim šaku plavog neba izgrebanu tragom mlažnjaka. Ova razina je Zemlja malih majmuna, s nekoliko pridodanih plemena čimpanzi (ili čimpanza, kako se već kaže). Čini se da čimpanze gazduju ovdje i nemaju apsolutno nikakav strah od ljudi. Huču na nas iz svojih enklava visoko na deblima, gađaju nas govnima. Neke od krupnijih čimpanzi nose bedrene kosti velikih životinja.

Je li to normalno za čimpanze?

M'zee je namirisao oluju kako stiže, još prije nego što su prvi naleti vjetra izazvali sablasne jecaje i stenjanje iz slojevite šume. Stižemo do oboda i postavljamo logor broj tri kad bura navali na nas. Jak vjetar u Chagi je silno zastrašujuća stvar. Sve se kreće. Sve se njiše ljulja i krčka i stenje i svakog trena misliš, O Isuse, sve će se raspasti, svi ćemo umrijeti. Tražiš nešto jako i stabilno da se pridržiš, ali sve se kreće s tobom. A vjetar stvarno urliče, kao da traži tvoju dušu a, ako je ne može dobiti, i tijelo će poslužiti. Otpuhao bi nas, u našim malim termalnim prekrivačima, ravno sa razine i u stotinak metara vrišteće smrti, da nismo bili zakopčani. Bushbaby, Rose, ja i Pas, koji leži ponosno ližući svoju erekciju, umotane smo u nečem što izgleda kao mješavina tajne pećine i vreće za spavanje koja se otvorila u deblu stabla kad ga je Moran liznuo. Unutra je spužvasta cijev, osvijetljena bioluminiscentnim mrljama, koja se rasteže dok ne bude dovoljno mjesta za tri žene (u pomalo zbijenoj grupi) i psa. Bushbaby mi je pokazala vime u podu koje možeš sisati i dobiti hranljivu mlječiku. Ima okus kao pina colada, kaže. Nisam toliko očajna. Još ne. Iznad ulaznog proreza kroz koji smo se provukli, poput obratnog rođenja, je pupoljak veličine teniske loptice koji je Rose pomilovala da zatvori membranu pred nadolazećom olujom. Isti trik će je otvoriti. Sve je to mrvicu previše porođajno za moj ukus. Peter Werther, Adam Chage, govorio je o sklanjanju u takve stvari. Tko je onda bila Eva od koje je Chaga naučila magiju maternice?

Neki nevidljivi mehanizam snabdjeva nas svježim zrakom, ili bismo se svi ugušili u kombinaciji znojnih, neopranih žena i psećeg pimpeka. Dosta za danas. Bushbaby kaže da se Rose čudi zašto ja stalno pišem pišem pišem. I ja se čudim.

Probudila se i znala odakle joj je poznat taj trenutak. Bilo je to sjećanje na zimske olujne noći u Stražarnici, kad je kiša drmala prozore spavaće sobe a vjetar blebetao pod strijehama i skupiš se pod

poplunom, u okruženju mačaka, uživajući u osjećaju topline i sigurnosti i zatvorenosti. Probudiš se u besatnim satima koje ura ne mjeri da ustanoviš da je oluja prošla i, u ogromnoj tišini iza nje, odvučeš se dolje i na verandu da stojiš i izgubiš se u ogromnoj tišini koja je polegla po zemlji.

Čak ni Pas se nije trgnuo kad se Gaby provukla kroz usmine vrata u svjež, čist zrak s visoravni. Jedini zvuk u slojevitoj šumi bio je lupkanje kišnih kapi koje su curile s razine na razinu na razinu, tekući dolje do tla. Polagana kiša svjetlucala je dok je padala; noćna šuma blistala je od deset tisuća bioluminiscentnih svjetala. Gaby je osjećala da je pripremljena za hod među zvjezdama. Uzvišena. Odabrana. Neranjiva. Krenula je duž visoko izvijenog mostića, neodoljivo privučena mističnim. Na drugom kraju, luk se spajao s drugima u zamršeni ukras konopa, cjevčica i cijevi orgulja. U skrovištu između dva niza panovih frula veličine čovjeka, Gaby je uradila nešto što nije radila od svoje desete godine, na tajnim mjestima Pointa za koje je samo ona znala. Skinula je odjeću. Složila ju je u urednu hrpicu, našla oslonce za noge u frulama i penjala se dok nije došla do još jednog luka. Našla je sigurno mjesto na rubu i sjela tako da joj noge vise iznad zvijezdama ispunjenog ambisa. Slušala je kapanje vode kroz slojevitu šumu. Osjećala je Chagu na svojoj koži.

Mogla je nestati ovdje. Ovaj luk vodio bi do drugog, a taj do opet drugog, i odveo je daleko od svake nade za povratak u ljudski svijet. Ponovo Raj. Povratak životinjskoj svjesnosti; vječno Sada, prije nego što je Pad oboružao čovječanstvo savješću i brigom. Nije je čudilo što bi je zapadni industrijalisti htjeli ograditi. Chagin Dar Obilja bilo je poricanje potrošačkog kapitalizma. Ali varljiv je Raj u kojem se sve može dobiti tako da samo posegneš. Odluka da proguraš svoja nadanja i snove kroz nepopustljivi materijalni svijet je ono što te čini ljudskim. Kad bi ustala s tog mjesta, i ušla tamo i nikad se ne vratila, ona Gaby McAslan koju si od sebe napravila isparila bi.

Zadrhtala je, najednom smrznuta i gola. Ustala je sa svog nagiba, popela se dolje kroz *vox humana* i *vox angelica* i obukla svoju odjeću. Dok se vraćala natrag u logor broj tri, vidjela je jedan lik kako sjedi na rubu provalije, u istom položaju, s nogama iznad ambisa, u kojem je ona sjedila.

Zaledila se.

"I ti?" rekao je glas Jakea Aaronsa. "Sveto je, zar ne?"

"I zastrašujuće," rekla je Gaby. Sjela je prekriženih nogu kraj njega, malo dalje od ruba. "Predivno je, pobuđuje štovanje, to je najbliže što sam ikad prišla religioznom doživljaju, i to je kraj svega što biti ljudski znači."

"Ili vrata u nove načine da se bude ljudski," rekao je Jake. "Ono što Chaga meni kaže je, sad se ne morate boriti za resurse, sad su sva pravila ponude i potražnje razbijena: ovdje ima dovoljno za svakoga tako da sad možete eksperimentirati s novim načinima življenja, novim načinima interakcije, novim društvima i strukturama i sociologijama, znajući da imate dozvolu pogriješiti. Ako sjebete stvar, to neće vas i vašu djecu koštati života. Kao što je Amerika bila, onda u danima pionira kad su sve religijske zajednice dolazile iz Europe, jer je bilo mjesta za njih da slijede svoja vjerovanja bez miješanja sa strane. Stalni eksperiment."

"Ili stagnacija."

"Pesimisto."

"Šupljoglava komunjaro."

Jake se nasmijao. To je zvučalo veoma glasno u nijemoj slojevitoj šumi. "Ja moram biti optimist, zar ne? Ali to je više od čežnjivog mišljenja. Ono što ću ti reći zvučat će ti kao klasična shizofrenička paranoja, ali glasovi, oni iznutra, znam čiji su."

"Nemoj mi reći da je to Bog, Jake."

"Ma vraga. To je glas Chage." Podigao je ruke, moleći je za vrijeme da objasni. "Nemoj mi još 'Isuse, Jake!'. Vjerovala si Peteru Wertheru kad je rekao da je mogao čuti Chagu kako misli sama za sebe. Pogledaj ovo mjesto, što je to? Mreža čvorova i spojeva, neuralno umreženje, za ime Krista, u makro i mikro razmjerama. Sve se ovdje povezuje. Sve misli. Znaš li koja je najnovija teorija o Kristalnim Monolitima? Oni su Chagin primarni sustav za uskladištenje memorije. Bevabyteovi informacija holografski uskladišteni u kristalinske matrice. Hard diskovi veličine nebodera. Nekako sam i ja priključen u sustav. Ja sam *watekni* on-line cyberpankerska maštarija. Direktna neuralna povezanost s mrežom podataka."

"Isuse, Jake."

"Nemoj mi pokušavati reći da je sve to mašta bolesnog čovjeka koji će sklopiti pogodbu s bilo kojim đavolom da pretekne Veliku 4, Gaby."

"I neću, Jake. " Sada. Morala mu je reći sada. Duboko je uzdahnula. "Jake, sjećaš li se onog dana kad sam došla kod tebe, kad sam doznala za tebe iz bolničkih fajlova. Doznala sam još nešto. Svi ti ljudi u Jedinici 12, svi oboljeli od HIV 4 koji su bili izloženi Chagi: Jake, oni su svi još živi. Trebali su umrijeti godinama prije - ti si mi rekao, ta stvar ubija za šest mjeseci, maksimum - ali ti ljudi su još živi. Ima nečega ovdje, u ovom mjestu, ovoj džungli, što zaustavlja HIV 4. Zato ti čuješ svoje glasove; traži put da se uvuče u tebe."

Jake je pogledao u Gaby. Nije mu mogla pročitati izraz lica. Ustao je sa svog mjesta na visini i otišao kroz mokru šumu. Gaby ga je zazvala po imenu ali nije se okrenuo.

41

Gabyin dnevnik

Četvrti dan

Kontakt.

M'zee ima čula životinje koja lovi. Sad smo na visokim stazama, krećemo se kroz sve gušću maglu. M'zee stane, pogleda gore, podigne prst i napravi krug njim. Crne Simbe skidaju oružja s ramena. Zakoče ih sa škljocajem. Nismo sami. M'zee kreće prvi s teškom strojnicom koju zovu *m'toto:* Bebica. Moran mu pokriva desni bok, Sugardaddy lijevi. Ja sam iza Morana, Jake iza Sugardaddyja, s naređenjima da ako se išta dogodi, da se bacimo dolje, ostanemo dolje, držimo se van polja vatre i upucamo sve što dolazi na nas. Bushbaby i Rose su u zaštitnici. Rose pušta Psa sa uzice da trči naprijed.

Svakih nekoliko sekundi okrenemo se i provjerimo da su lica pored i iza nas ista ona koja smo vidjeli i prošli put. Magla se zgušnjava. Moje bermude i gornji dio su posrebreni rosom, ali osjećam znoj kako mi curi niz bokove. Moj promočeni ranac kao da je težak osamdeset tona. Žuljevi mi krvare u čizmama. Listovi su mi puni grčeva od jučerašnjeg penjanja. U bilo kom trenutku, dvije ruke mogu posegnuti iz magle i otkinuti mi glavu monofilamentnom garotom. Nikad se nisam osjećala uplašenije. Nikad se nisam osjećala življe.

Kad sam davno hodala s vojnikom, redovom Peteom, paradirala bih svoju uvriježenu Političku korektnost svaki put kad bi se on ponadao da će njegova postrojba biti prebačena u Bosnu, zato što je htio biti u akciji. Sad ga razumijem. Moj Bože. Ovo mjesto me pretvorilo u Ratoljupca.

M'zee podiže ruku. Pas stoji metar i po, ispred njega, leđa nakostriješenih, zuba iskeženih.

U zaklonu sam prije nego što nam Moran stigne mahnuti da zalegnemo. Zakotrljam se u vodom ispunjen kanal gdje se dvije grane nadnose jedna na drugu. Nešto curi ispod mojih bedara. Ne mislim na to.

M'zee i Moran kreću naprijed. Pas trčkara za njima. Nestaju u magli. Ležim u hladnoj vodi očekujući pucnje. Nema ih. Postaje mi

hladno. Mora ih biti. Kao da sam tamo satima, dolje u hladnom jarku. Šuškanje pokreta. Zakortljam se na leđa, grabeći Magnum.

"Da sam ja tvoj neprijatelj, sad bi bila mrtva," kaže Bushbaby. "Diži se, krećemo."

Na Jakeov znak vadim kamkorder iz futrole i slijedim ga.

Nalazimo ih u malom amfiteatru patuljastih rukostabala. Ljudi su raspeti na bijele prste rukostabala. Žene su obješene za pete. Tijela su razodjevena. Svi su ubijeni po jednim metkom u glavu. Trupla su unakažena. Penisi muškaraca su odsječeni i gurnuti ženama u usta. Chaga je počela prisvajati leševe. Muškarci vise kao prizori srednjevjekovnih kužnih križeva: reljefna raspela polustopljena s mesom rukostabala. Viseći prsti žena produžili su se u pipke koji urastaju u mrežu kablova i vlakana grana.

Muhe, i stvari poput zelenog paperja, dižu se u oblacima dok Moran pregleda mrtve. Nalazi tetovažu na vrhu ramena prve žene: obris kocke, znak Djece Šeika Mohammeda Obeida iz Hajji kartela. Smatra da su mrtvi četiri do pet sati. Izgleda kao da su bili iznenađeni dok su spremali zasjedu za nas. Bili su nesumnjivo ubijeni nakon što su obješeni.

Moj poludjeli adrenalinski žar ohladio mi se u krvi. Od rata mi je zlo. Nema ničeg slavnog u njemu, ničeg plemenitog. Samo okrutno i tužno. Ovo je užasno mjesto da izgovoriš svoju zadnju riječ, pomisliš svoju zadnju misao, udahneš svoj posljednji dah i znaš apsolutno da će posljednja stvar koju ćeš vidjeti biti lik koji stoji iznad tebe s oružjem.

Stalno mi se misli vraćaju na jednog dečka iz moje grupe na faksu. Nikad nismo bili prijatelji, naši društveni krugovi nisu se preklapali. Samo sam ga upoznala po načinu na koji je umro. Bavio se pećinskim ronjenjem; to je suludo i pod najboljim uvjetima, a kamoli solo samoubilački uron u koji je krenuo, protivno svim savjetima, u poplavljene tunele sustava pećina Marble Arch. Nije se opametio čak ni kad mu je komadić prljavštine začepio ventil i sva zaliha zraka mu je otišla i jedva se uspio vratiti do atmosfere. Bio je siguran da postoji neotkrivena velika pećina, na kraju uskog tunela u koji se uvlačio kad je zapao u nevolju. Otišao je dolje sljedećeg dana da nađe tu pećinu. Nikad se nije vratio. Smatraju da se ista stvar opet dogodila, ali je otišao predaleko duž cijevi da se uspije vratiti. Umro je sam, pod kilometrima kamena, u hladnoći i mraku, znajući da mu zrak bježi, znajući da neće uspjeti, znajući da će posljednja, zbilja posljednja stvar koju će ikad vidjeti biti zraka njegove svjetiljke kako sjaji na krečnjački tunel.

Tijelo je još tamo dolje. Preopasno je izvući ga. U vodi tako

hladnoj, tako daleko od svjetla, moglo bi ostati netaknuto zauvijek, plutati u klopci pod tim kilometrima stijena.

Imala sam noćne more tjednima nakon što sam čula kako je umro. To je najjezivija priča koju znam, zato što je istinita.

Mislim na ta tri muškarca i dvije žene, kako umiru sami, bespomoćni, tamo gdje ih nitko nikad neće naći, gdje nitko neće nikad znati, i šiljak leda zabada mi se duboko u dušu.

Prije nego što ih ostavimo, M'zee zastaje da ispusti gromoglasan prsti-u-usta zvižduk i poviče: "Wa-chagga!" iz sveg glasa. Dok napredujemo, ponavlja zov. Konačno razaznam zvižduk odgovora u šumskoj zvučnoj podlozi nezemaljskih hukanja i zvončića i cvrkuta. M'zee uzvraća dugim jednotonskim zvižduk om; odgovori mu složen cvrkut. Dali smo lozinke i prešli crtu paljbe. Koju su pogrešnu notu, koji neodgovarajući odgovor, dali oni jadni kopilani tamo natrag?

Wa-chagga nas čekaju u velikom prirodnom atriju okruženom zidovima zavjesa upletenih peteljki sa kojih vise ogromni sklopljeni cvijetni pupoljci. Ima ih devet: šest muškaraca, tri žene. Osim po boji njihovih kamuflažnih hlača, koje su Chagine purpurna, tamnocrvena, ljubičasta, ne mogu se razlikovati od Crnih Simbi. Pomalo sam razočarana. Očekivala sam Plemenite divljake. Majica na jednoj od žena je sa slikom brazilskog navalnog internacionalca Arcangelesa.

Svi oni izgledaju veoma mlado. Svi nose jako velike puške. Svi imaju zeleno-crvene stvari prebačene iza glave, s jednom peteljkom koja ide u uho i drugom koja dotiče donju usnu. Oni su kombinirana odbrambena ophodnja/trgovačka misija, poput naoružanih trgovačkih avanturista iz doba navigatora. Oni su sve što je Taktikalcima dopušteno da vide od Wa-chagga nacije i njenih organskih gradova raštrkanih po podnožjima Kilimandžara. Vadim kameru da snimim ovaj povijesni trenutak.

Sve postaje užasno tiho.

Jedan Wa-chagga dečko s ravno podšišanim dreadlocksima najednom uzvikuje: "Znam tko ste vi!" Njegov engleski je skoro bez naglaska. "Vi ste sa televizije: Jake Aarons, SkyNet News! A vi ste Gaby McAslan. Vi ste radili one smiješne pričice na kraju vijesti."

I preplavljeni smo rukama koje se hoće rukovati i nasmiješenim licima i glasovima koji nas pozdravljaju i traže autogram i hoće li oni biti na satelitskim vijestima?

Kasnije mi g. Uredni-dread, koji se zove Lucius, diplomac ekonomije sa Univeziteta u Dar Es Salaamu, pokazuje kako to da smo tako velike zvijezde među Wa-chaggama. Možda je to bilo dizajnirano

kao Daewoo mikrovizija, ali je onda netko strgnuo kućište i gurnuo unutra komad plavog danskog sira i četvrt kile *fettucine verde* i ne samo da to nekako radi, nego može uhvatiti slike sa takve daljine kao što je Zimbabwe. Organska kola, kaže Lucius. Chaga može analizirati bilo koju elektronsku ploču s kolima i sintetizirati manji i učinkovitiji organski ekvivalent. Te stvari rade na orahe. Orahe specifične za jednu biljku; oguliš ih i imaš šaku petvoltnih baterija. Ono što sam primijetila da nose na glavi je isto takvo: organski radio predajnici-prijemnici, mada su većinu vremena prebačeni na Voice of Kenya. Lucius me pušta da isprobam njegov. Ugodio ga je na pirate duž sjevernotanzanijske obale, koji puštaju radikalnu dance muziku.

Crne Simbe i Wa-chagge sjedaju da trguju. Za oružje se brzo slože; Sugardaddy, glavni pregovarač Crnih Simbi, uzima narudžbe za streljivo. Kompjuterski software, zapečaćen u metalnim kutijama, uzet je nakon živahnog cjenkanja na svahiliju između Sugardaddyja i Luciusa, koji je izgleda bio dečko s dosta autoriteta. Cigarete su odložene na stranu dok se njihova korisnost ne odvagne. Boce koncentrata Coca Cole pobuđuju veliko uzbuđenje. Sugardaddy je oličenje superiorne indiferentnosti dok se prsti guraju u bocu i sišu da se provjeri da je to prava stvar. Ako je itko stručnjak za kolu, onda su to Afrikanci. Izmjena riječi, pljeskanje dlanova; sve cigarete su prihvaćene i pogodba je zapečaćena. Kola je, doznajem, jednokratna trgovina; kad jednom Chaga pokupi njene molekule i sintetizira je, u šumi će kišiti Coca Cola. Hoće li praviti i Dijetnu, pitam se?

Zauzvrat, Sugardaddy dobija dvije čelične termosice. U prvoj termosici je jak sveobuhvatni antibiotik, koji će ubiti sve bakterije imune na penicilin. U drugoj je lijek za koleru. Chaga je oboje sintetizirala. Lucius mi kaže da nitko od njegovih nije bio bolestan, otkad su pobjegli iz logora i vratili se na planinu.

"Ne možeš se razboljeti," kaže on. "ne s protuagensima za svaku zarazu koje nosi vjetar. Pokupiš ih na milijune sa svakim dahom."

Uključujući, čini se, i nešto što u mjestu ukopava HIV 4.

(Kasnije)

Rekla bih da mi se Lucius pokušava upucavati.

Ostali muškarci su izvaljeni oko mikrovizije i gledaju prijenos ženskog kickboxinga iz Bangkoka i piju domorodačko pivo. Mrmljaju nesumnjivo opscene komentare na zaslon i smiju se. Žene sjede u krugu za sebe, pričajući na svahiliju i smijući se i puckajući prstima. Ja sjedam odvojeno da pišem, i Lucius dolazi i sjeda pored mene.

"Oni su prosti, grubi ljudi," kaže mi, gledajući grupu oko televizora. "Vi ste kao ja, vi ste inteligentni, senzitivni, obrazovani."

Pitam ga kako je inteligentni, senzitivni, profinjeni momak s fakulteta postao naoružani borac za slobodu u kamuflažnoj odjeći.

"Lojalnosti su dugotrajne i jake u Africi," kaže on. "Kad sam čuo što se dogodilo farmama moje obitelji gore na Kilimandžaru, nisam mogao ostati daleko, ne dok bi moglo biti u mojoj moći da im pomognem. Nisam mogao učiniti ništa protiv Chage, ali kad su moji pobjegli iz logora u Moshiju, otišao sam s njima, jer sam znao da će im trebati svakakve sposobnosti da ponovo izgrade naciju.

Našli smo Chagu na minimalnoj razini nastanjivosti. Nismo shvaćali njene načine, nismo joj vjerovali da nas hrani i štiti. Neki su umrli, mladi, veoma stari, ranjivi, i iz njihovih tijela Chaga je naučila potrebe ljudi i uzgojila ih. Od njihovih tijela došlo je meso koje jedemo, od njihove krvi voda koju pijemo, od njihove kože naša skloništa, od njihovih kostiju naši gradovi i naselja, od njihovih duhova svjetlo i toplota i struja koja ih pokreće. To izgovaram kao religiozni tekst. To je skoro molitva među nama. Vi pomišljate da smo mi od Chage napravili našeg Boga? Da, u jednom afričkom smislu; bogovi koji su sitničavi, i praktični, i pitaju te pitanja kao, Luciuse, što bi radije imao, savršenu dušu ili novi BMW serije 8? i ne ljute se kad kažem BMW. Chaga nam daje oboje: ona utka vanjske stvari u sebe i čini da budu više nego što jesu. I, stvarajući sebe, stvara sebe većom. Van Chage je život. Unutar Chage je život puta život. Život na kvadrat."

Pritiskam ga za ono što je mislio kad je rekao da Chaga čini da stvari budu više nego što jesu. To je nalik Jakeu, kad je rekao, na noć oluje, da je Chaga vrata u nove načine da se bude ljudski. Lucius izvrdava. Kasno je, kaže. Drugi ga zovu. Ne, ne zovu ga. Ono što oni rade je da zure duboko skoncentrirani u Azijski Ženski Sveakcijski Topless Okršaj. Ali, barem neću morati zaustavljati njegove pokušaje da mi se upuca. Jake zauzima njegovo mjesto pored mene. Topless Azijske Ženske njega pretjerano ne privlače, pretpostavljam. Postaješ jetka, Gaby. Vruće vijesti. Dok su dečkima mozgovi bili pomućeni nauljenim azijskim cicama koje skakuću u krupnom planu, on ih je obrađivao da nam dopuste da posjetimo jedno od njihovih naselja. S tim se ne bi složili ni pod kakvim okolnostima, ali uspio je iščupati iz njih obećanje da će nas povesti dublje u Chagu da vidimo nešto za što ne žele reći što je, ali smatraju da će nas veoma interesirati.

"Kad krećemo?" pitam.

"Odmah ujutro. Lucius će nas voditi."

Žene pričaju između sebe veoma živahno, smijući se i sakrivajući lice rukama. Sigurno pričaju o seksu.

Peti dan

Oprostili smo se u jutarnjoj magli. Rose, Bushbaby, M'zee i Pas ostaju da dovrše poslove s Wa-chaggama.

Ravnomjerno se spuštamo otprilike sat vremena. Postoje putevi između razina; vrtoglave lančanice upletenih cjevčica koje povezuju mostove s platformama poput kablova visećeg mosta. Lucius trči uz njih frajerskom lakoćom jednog od onih čovjek-paukova koji su izgradili manhattanski obzor. Pokušava me impresionirati. Od toga ga ja, opterećena streljivom i akrofobijom, grabeći svaki oslonac za prste ruku i nogu, poželim raspaliti koljenom u jaja. Lucius me uči Chaga-umijeću: sve crveno uvijek će biti jestivo, narančasto je voda, plavo struja, bijelo informacija. Zeleno i žuto su toplo i hladno; crno su droge, i farmaceutske i rekreacione.

Nailazimo na trenutak izgubljene povijesti upleten u kablove između svjetova; prekrivene kosture tri helikoptera, uhvaćenih poput kukaca u mrežu i isisanih do prozirnosti. Jake trljanjem sklanja koru pseudolišajeva i otkriva tanzanijske vojne oznake. Pilotske kabine pune su izuvijanih peteljki i žutih trnova; zamišljam ogoljene lubanje kako se zelenkasto cere. Da li samo zamišljam?

Naviše. Do podnevne stanke želim leći i umrijeti i pustiti da Chaga raste preko mene, kao preko te izgubljene eskadrile helikoptera, i usiše moju dušu u Kristalne Monolite koje upravo počinjem primjećivati kroz krov šume. Barem Lucius može razjasniti jednu misteriju, prije nego što umrem. Pitam ga jesu li on ili njegovi ljudi ikad sreli bijelu ženu koja je putovala prema unutra, sama, tri, četiri godine prije. Da, jeste. Ona je bila... Irkinja, kao ja? Da, ali ne riđa, kao ti. Bila je tamna, po tenu i duhu. Takvu ženu zapamtiš. Naletjela je na jednu od ophodnji iz Rongai sela. Doveli su je - to je bilo kad je Webuye bio poglavica, prije nego što je novi režim izglasao povučeniju politiku glede stranaca u šumi. Pitala je svakoga, jesu li vidjeli jednog bijelca da je prošao tuda mjesecima prije. Nije htjela ostati više od jedne noći, jer je morala nastaviti dalje prema unutra, u potrazi za svojim čovjekom.

Postoji još jedna stvar, kaže Lucius, u kojoj sam slična njoj. Obje smo provele sate pišući u teke. Znam, kažem, uzimajući Liberty teku iz mog ranca. Ovo je taj dnevnik. Postavljam ga na kabel između nas. Lucius ga sumnjičavo gleda; piše li tu nešto o Wa-chaggama, i selu Rongai? pita on. Sva pominjanja ljudi koji žive u Chagi su isječena, kažem mu. Oštrim nožem. Wa-chagga nisu to uradili, kaže on,

prelistavajući žute stranice.

Pitam ga zna li je li Moon ikad našla čovjeka za kojim je tragala. Da, kaže Lucius. Bio je u ophodnji koja ju je srela, mnogo mjeseci kasnije, kako luta po kaotičnom terenu u podnožju Citadele. Bila je skoro sasvim iscrpljena, i duboko nepovjerljiva. Zamolila je Wa-chagge da je povedu do naselja Nanjara, gdje su ljudi prije bili ljubazni prema njoj, a onda do terminuma. Nije govorila o onom što je doživjela u visokoj zemlji iza Citadele, ali je bilo jasno da ju je to promijenilo.

Nakon što je pokupila svoje stvari iz Nanjare, ophodnja Wa-chagga odvela ju je kroz slojevitu šumu do jezera Amboseli, gdje bi je predali pod zaštitu odreda Taktikalaca, ali se ona otrgnula i pobjegla u pribježište Diskontinuiteta.

Tako, T.P. Time se to završava. Paranojom i razočarenjem na bijeloj planini, i ljubavlju koja nije bila tako jaka i tako besmrtna kao što je Moon mislila. Oni koji vole previše, izgube previše. Ako je to neka utjeha, ni Langrishe je nije mogao zadržati. Smiješno. Tužno. Užasavajuće: kako se sve to vraća na tu jednu riječ: promijenjeno.

Plašim se za Jakea.

Naviše.

Nisam mislila da smo tako visoko. Najednom prolazimo kroz krošnju do vrha šume. Mogu vidjeti. Imam obzorje. Mogu osjetiti sunce na koži. Ponovo imam krajobraz.

Kristalni Monoliti dižu se iznad mene, onoliko viši koliko sam ja više od dubokog korijenja šume. Njihove facete bacaju sunčeve dijamante preko krošnje. Ispred mene, mreža grana i podupirača proteže se između raširenih prstiju grebenskog terena koji sam uočila onog jutra kad me Shepard poveo na let mikrolakim. S druge strane kanjonske zemlje, oblaci se polagano cijepaju na gornjim zidinama Citadele.

Kanjonska zemlja izgleda kao lak teren za hodanje. Laže. Grebeni su načinjeni od porozne, mrveće tvari koja ti utone pod čizmama i raspada ti se među stežućim prstima. Trebalo nam je sat vremena da bi se popeli na najbliži vrh grebena, nakon čega nam je Lucius sa sadističkim užitkom rekao da naš put leži u šumskim dolinama između njih.

Seronja.

Ako je meni teško, za Jakea je pravi pakao. Moramo zastati svakih deset minuta da se on odmori. Još nije progovorio sa mnom o onome što sam mu rekla u noći velike oluje. Ne zajebavam te, Jake. Ne bih.

Tebe ne.

Lucius obećava da ćemo biti tamo prije sumraka. Nismo. Sumrak pada dok mi počinjemo s prelaskom zadnje doline, skoro je ponoć prije nego što nam kaže da možemo stati, stigli smo.

Prvo ne mogu vidjeti da ima ičega do čega bi se stiglo. Tada, nakon nekog vremena, slušajući noćne zvukove Chage, shvaćam da je to trik gledanja, kao Foa Mulaku prije nego što je izronio. Počinjem razaznavati uzorak među biosvjetlima grana, kao svjetleća slika koja nastaje spajanjem točkica. Najednom se to spoji i ja stojim na rubu kolosalne provalije gledajući preko u staze, stubišta, sobe, skele, kuće i platforme ugrađene u otok Chage koji se izdiže iz dubokog tamnog korijenskog tla.

Netko je sagradio grad među vrhovima drveća.

42

Zvao se Henning Bork. On je bio s Univerziteta Uppsala. S Dr. Ruth Premadas, Dr. Yvesom Montagnardom i njegovom sestrom Dr. Astrid Montagnard, bio je sve što je ostalo od UNECTA-inog ekspedicijskog dirižabla *Tungus.* Izgradili su ga, živjeli, i nastavili sa svojim radom već pet godina u ovom arborealnom naselju koji su zvali Treetops. Također su iznjedrili Huberta, četiri godine. *Izgleda kao četvorogodišnjak, ponaša se kao četristogodišnjak,* opisala je dijete Gaby u svom dnevniku. To se dešava kad se pametnjakovići spare; Yves Montagnard bio je Hubertov otac, ali Gabyina hipoteza o majci se ili sukobljavala s vidljivim činjenicama - Ruth Premadas bila je veoma tamnoputa Tamilka - ili kršila osnovni tabu skoro svakog ljudskog društva.

Što bi moglo objasniti zašto je on takav mutant, pomislila je Gaby.

Nova lica bila su novost u Treetopsima. Uskrsavajući društvene ljubaznosti, Henning Bork priredio je večeru za svoje goste. Sjedili su oko dugog, uskog drvenog stola na balkonu iznad velike provalije koja je bila glavna obrana Treetopsa. Hrana za obrok je sva bila iz Chage. Nešto od toga Gaby nije mogla razlikovati od zemaljskog originala; nešto bi imalo okus kao *ovo* ali teksturu kao *ono,* a nešto od toga nije bilo ni nalik bilo čemu iz njenog iskustva ali, nakon šoka nepoznatog, bilo je zaista dobro za jesti. Dr. Premadas poslužila ih je za desert voćem koje je izgledalo kao govance na kukuruznom klipu i imalo ukus *točno* kao lijene ljetnje večeri kad znaš da ne moraš sutra ići na posao.

"Ovo bi moglo biti popularno kao čokolada ako ga se prehrambeni kombinati ikad dočepaju," rekao je Jake Aarons.

"Otkrivamo neki novi hranljivi usjev svaki tjedan," rekla je Astrid Montagnard, botaničarka. "Katalogizirali smo više od dvjesto prehrambenih artikala Chage koji bi mogli imati velik utjecaj na svjetsku ishranu. To je mnogo puta više od onih koje su u Stari svijet donijete iz Amerike."

"Chaga sintetizira hranu iz ljudskog DNK ustroja," rekao je Francuz na drugom kraju stola. On je bio molekularni biolog. "Ništa što nađete tamo vani nikad neće biti otrovno, ili čak ni u manjoj mjeri štetno. Što nas bolje zna, to će bolje hrana koju nam pruža biti u skladu s našim potrebama. Siguran sam da su s našim gostima Crnim Simbama stupali

u kontakt predstavnici biotehnoloških korporacija, tražeći da prokrijumčare uzorke kroz sigurnosni kordon."

"Nosili smo uzorke, da," rekao je Moran. "Ali čuo sam da ih oni ne mogu uzgojiti."

"Naravno da ne mogu," rekao je Yves Montagnard silovito. "To se ne može razdvojiti od Chage. To je sve jedna stvar, jedan sustav. Svakom dijelu je potreban svaki dio; to je istinska simbioza. Možda oni mogu nakalemiti gene u neku zemaljsku vrstu i dobiti neki hibrid koji će rasti na njivama, ali to je potpuna suprotnost onoga što je kod Chage bitno. Oni žele još jedan poljobiznis proizvod; tamo vani je kraj poljoprivrede. Kraj sužanjstva pluga. Kraj tržišta i subvencija i viškova koji znače brdo pšenice ovdje, umiranje od gladi ondje. Sve se može dobiti samo uzimanjem. To je povratak društvu lovaca-sakupljača, koje je najbolje ishranjeno, najzdravije i kulturološki najpustolovnije na zemlji."

"Morate oprostiti Yvesu," rekao je Henning Bork. "Ovo mjesto pojačava idealizme, ali oduzima ljude pred kojima im može dati oduška."

Ruth Premadas donijela je kavu, ili ono što je u Chagi služilo kao kava. Vjetar je zapuhao, pomičući lebdeće kugle bioluminiscencije, ljuljajući grane velikog stabla koje je nosilo naselje. Gaby se uhvatila za stol kad se platforma pomakla. Dr. Premadas je sipala Chaga-kavu ne prolivši ni kap.

"Ne brinite," rekao je Henning Bork. "Sagradili smo je da podnese i gore od toga. I podnijela je i mnogo gore stvari od onog što smo očekivali. Chaga je urasla u nju, čineći je jakom."

"Kako je uopće došlo do toga da ste tu?" rekla je Gaby, postavljajući pitanje na koje je većina gostiju željela odgovor.

Henning Bork skupio je dlanove kao da je željno očekivao tu priliku da se pozabavi vještinom kazivanja priče poslije jela.

"Posljednji let *Tungusa.* Ovako ide priča."

Zračni brod Sibirska *Tungus* bio je poslat iz 01 Tukai lovačke kuće početkom druge godine širenja Chage, kad se masa tuđinskog života počela diferencirati u odvojene zone, i pretpostavke o tome da je ona proizvod tuđinskog dizajna počele su se uobličavati. Fotografije iz zraka pokazale su kompleksne formacije koje se razvijaju daleko od dosega UNECTA-inih pješačkih ophodnji. I sami tvorci Chage mogli bi ih nastanjivati. Tuđinci su bili jako u modi te godine.

Zamisao je prvi put bila korištena u brazilskim selvama tijekom osamdesetih. Bila je veoma jednostavna. Transportna letjelica lakša od

zraka donijela bi veliku, laganu sklopivu splav, postavila ju na vrh šumske krošnje i brzo rasklopila da raširi njenu težinu preko što veće površine. Znanstvenici su koristili splav u vrhovima drveća kao sigurnu bazu iz koje mogu mogu proučavati ekologiju gornjeg sloja. Kad bi završili, mogli su spakirati splav, pozvati transport i odlebdjeti do sljedeće lokacije. Sad je, sa zapadnjačkom tehnologijom i istočnjačkim bogatstvom, UNECTA planirala to napraviti veće i bolje. Podizna snaga sibirskih dirižabla za prijevoz drvne građe mogla je prenijeti cijeli istraživački laboratorij na krov Chage. Redovno snabdijevan zračnim brodovima, mogao je ostati tamo koliko god želi, znanstvena zajednica u krošnji.

Tungus se podigao iz 01 Tukaija s dva člana posade i četvoro znanstvenika opremljenih smještajem, izvorom energije i zalihama za pet tjedana, usmjeren na predodređenu lokaciju na sjevernim padinama Kilimandžara. Zračni brod prešao je terminum i nikad se više nije čulo za njega.

"Nismo znali da sloj Chaginih spora doseže toliko visoko iznad krošnje," rekao je Henning Bork svojim gostima za večeru. "Izgubili smo prvu plinsku ćeliju na visini od pedeset metara, prilazeći da se spustimo. Bili smo maksimalno opterećeni. Kad je i druga otišla, znali smo da se nećemo uspjeti vratiti natrag. Kapetan Kozirev pokušavao je meko prizemljiti zračni brod na krošnju kad smo izgubili svu visinu i pali dolje.

Čistom milošću nitko nije poginuo ili bio ozbiljno povrijeđen," nastavio je Šveđanin. "Bilo je očito da se brod više neće moći dići. Niti smo mogli pozvati u pomoć, radio je pojela Chaga. Naravno, tad nismo znali da Chaga ponovo sastavi ono što konzumira; radio, kao i našu opremu za pokuse i analize."

"Znači da biste sad mogli pozvati pomoć," upao je Jake Aarons.

"Da," rekao je Henning Bork. "Ali ne želimo. Imamo samodovoljnu, samoodržavajuću istraživačku zajednicu; stalno pronalazimo nova otkrića, zalazimo dublje u tajne Chage. Uvijek ima još nešto za otkriti. Ovaj naš Treetops je na samom rubu Chagine glavne zone morfološkog eksperimetiranja; oblasti iza ovog područja grebena, koju zovemo Rasplodna Jama. Trebali biste je vidjeti; to je evolucijski motor Chage; mjesto gdje sve njene uskladištene genetske informacije postaju meso i doživljavaju izmjene. Mogli biste je promatrati stotinu godina i nikad ne vidjeti istu stvar dva puta. Imamo promatračku platformu tamo gore; odvest ću vas sutra da se sami uvjerite. Možda ćete tada razumjeti zašto ne želimo otići. Zašto bismo se vratili u vanjski svijet, samo da nam sve ovo oduzmu i daju nekom drugom?"

"Profesionalna posesivnost?" rekla je Gaby. Nije to razlog, pomislila

je. Postoji neka druga stvar koja ih drži vezane za ovu splav šatora i platformi u vrhovima drveća, i sklopili su između sebe pogodbu da to sakriju od nas.

"Nastavljate svoju misiju drugim sredstvima," rekao je Jake. "Izgleda da ste se dobro snašli ovdje; struja, grijanje, hrana, voda. Ali, što se dogodilo s posadom dirižabla?"

"To je ružna stvar," rekao je Henning Bork. Gaby je vidjela kako on pogledava svoje kolege na način ljudi koji moraju potvrditi svoju priču. "Veoma ružna stvar. Pokušali su se vratiti. Nisu mogli živjeti ovdje, nisu na ovom mjestu nalazili intelektualno uzbuđenje koje je nas vezalo za njega. Snabdjeli su se onim što smo mogli odvojiti iz olupine *Tungusa;* kojeg smo, kao što možete vidjeti, učinkovito reciklirali, i krenuli kroz krošnju. To je bilo davno, prije nego što smo uprogramirali odbrane. Chaga je bila manje, da tako kažemo, uposlena tada."

"Chaga je bila i manja," rekao je Moran, osjećajući uvredu i uzvraćajući je.

"Ali mnogo opasnija," rekla je Astrid Montagnard. Hubert joj je sjedio u krilu. To derle kao da uopće nije treptalo. "Čudna, tuđinska, opasna. Sada se Chaga razvija prema ljudskim normama, ali onda, u tim ranim danima, sve je pokušavano. Sve."

"Nisu se vratili," rekla je Gaby.

"Da," rekao je Henning Bork. "Ne znamo što je bilo s njima."

"Wa-chagga ne znaju ništa o njima," rekao je Lucius.

"Ali, još bi mogli biti živi tamo vani," rekao je Jake Aarons. Gaby je razumjela razlog zbog kojeg je pitanje postavljeno.

"Mogli bi," rekao je Henning Bork.

"Šuma hrani vas i Wa-chagge," nastavio je Jake. "Mogla bi i njih hraniti, zar ne? Da li bi mogla i više od toga? Da li bi ih mogla nekako prilagoditi da žive bliskije s njom? Ući u neku vrstu simbiotskog odnosa s njima, promijeniti ih? Rekli ste da je ta Rasplodna Jama Chagin motor evolucije, gdje život doživljava izmjene. Ljudski život, ljudsko meso?"

"Na što ciljate, g. Aarons?" pitao je Henning Bork. Vjetar je ponovo pretresao veliko drvo. Bio je vlažan i hladan na Gabyinoj koži, poput tajnovitosti.

"Organska kola," rekla je ona, mičući razgovor od osjetljivih tema, kao i svaki civilizirani kućni gost. "Organska televizija?"

"Da," rekao je Henning Bork.

"Organska satelitska televizija?"

"To također."

"Možete li hvatati SkyNet Sport? Sad će biti jedna utakmica koju ne bih voljela propustiti."

43

"Jedan nula," bjesnila je Gaby u svom dnevniku. "Tragično. Dagenhamski djevojački orkestar bolje bi se branio. Bilo je bizarno, gledati analizu Alana Jeffersa u poluvremenu na televizoru koji izgleda kao pjena rastopljenih prokulica u nečem što je nekad bio komandni most Sibirsk zračnog broda, ali je sad dio kuće na drvetu iz maštarije Izgubljenih Dječaka u najdubljim, najmračnijim dubinama Chage.

Soba koju su mi dali je šator od šipki i omotača dirižabla oko petnaest metara niz deblo od glavnog centra, točno na rubu onoga što zovu Opkopom. Pogled ujutro trebao bi biti upečatljiv, ukoliko još budem tu da uživam u njemu. Vjetar se pojačava; cijelo mjesto lepeće i ljulja se poput broda u uraganu. Punim jedrima naprijed prema srcu tame, lupeži moji! Brod nasukan na vrhove drveća; kao nešto iz vaše omiljene priče iz djetinjstva. Otrcana posada buržuja nasukanih na pustom otoku, igrajući se svojih istančanih rituala. Premalo lica, prečesto viđenih, osjećam skoro incestuoznu introvertnost. Možda doslovno. Govore mnogo; drže u tajnosti još više, ali postali su naivni u prikrivanju zbog previše intimnosti. Čine greške, nespretni su u svom krivom usmjeravanju. Ova soba, na primjer. Zašto imam osjećaj da sam uskočila u prostor nekog drugog? Nekog tko nije uključen u popis posade Treetopsa, računajući i sablasnog Huberta. Nešto nije baš košer ovdje."

Začulo se uljudno nakašljavanje iza zavjese na vratima. Gaby je odložila olovku, zaklopila dnevnik. Zavjesa se podigla, povučena.

"Imaš li koji trenutak?" pitao je Jake Aarons. Svejedno je ušao. "Mislim da imam razumno objašnjenje za glasove."

"Ne glas Chage."

"Da, glas Chage. Ali ne mistično ili magično ili božansko. Naučno. Chaga može sintetizirati organska kola; gledala si vražji nogomet na organskoj satelitskoj televiziji. Ako može biti napravljeno tamo vani, zašto ne ovdje unutra?" Kucnuo je prstom po čelu. "Što je sve ovo tu unutra ako ne stanična kola za organski kompjuter? Od trenutka kad sam prešao terminum, Chaga je u mojoj glavi gradila organski modem

od mojih vlastitih proteina, molekul po molekul, stanicu po stanicu, vlakno po vlakno. Umrežavala me u taj ogromni sustav skladištenja i obrade podataka. Zato postaje glasnije i jasnije; veze se šire. Sad nisu samo glasovi, Gab. Sad su vizije - slike, prizori, poput snimaka sjećanja; pogleda na kratak sekund najveće bistrine, a onda gotovo."

"Slike čega, Jake?"

"Drugih života, Gab. Drugih svjetova. Drugih načina postojanja. I ovog svijeta, također. Peter Werther bio je u pravu. Bili su ovdje i prije. Na samom početku čovječanstva, na samom početku svega toga. Te stvari imamo zabilježene u Burgessovom škriljcu; nevjerojatna raznovrsnost predkambrija, kao nikad prije ni poslije..."

"Oni su to napravili?"

Jake je slegnuo ramenima. Vjetar je napuhao krhku sobu. Gaby je bila veoma svjesna velike provalije ispod sebe.

"Jake, zašto svi ne čujemo glasove i nemamo vizije? Zašto samo ti?"

Napravio je bolnu grimasu.

"Imam teoriju i o tome. Neću okolišati s riječima; ova kola, taj organski modem koji mi raste u glavi, to je mutacija. Nešto uzrokuje da stanice mog tijela rastu na takav način da primaju elektromagnetske signale iz Chage i kao reakciju pokrenu moje vlastite neurone. Nešto reprogramira DNK u tim stanicama da rastu na takav način. Sad, to je veoma teško uraditi u jednom razvijenom organizmu. Dovoljno je lako u spolnim stanicama tvojih roditelja, tako da potomstvo ispolji mutaciju ali, da se uđe u sve neophodne stanice, i promjeni njihovo programiranje, i onda to uključi; to je teško.

Ukoliko nešto nije već prisutno u tijelu, u stanicama, u DNK, što se ponaša kao domaćin. Kao vektor. Krtica s ove strane genteskog puškobrana koja otvara vrata hackerima DNA."

"Virus HIV 4."

Jake je ponovio grimasu.

"Svaki dan tijekom pustinjske kampanje u Drugom svjetskom ratu, feldmaršal Montgomery proučavao bi fotografiju Erwina Rommela koju je držao na svom stolu. Ne bi rekao ni riječ, samo ju je gledao. Poznaj svog neprijatelja bio je Montgomeryjev moto. Time je dobio rat u pustinji. Ja poznajem svog neprijatelja, Gaby. Proučavao sam sve njegove strategije i taktike; njegove iznenadne ofanzive, njegova taktička povlačenja i pregrupiranja. On je čvrst - čvršći od mene - ali znam kako djeluje. Znam koja su njegova oružja, i na kakvom terenu se voli boriti - dolje u kromozomima, ulične borbe u vlaknima DNK - i

kakvu kamuflažu koristi da nadmudri moj imunološki sustav. Ali možda sam ga precijenio; možda on nije maskirani odred smrti, možda je on samo Trojanski konj kojeg unesu u grad i otvori kapije da pusti unutra pravu invazijsku vojsku. A možda to nije invazijska, uništavačka vojska tamo vani, već strani industrijalci i investitori. Možda oni ne žele probosti sve mačem, već postaviti tu trgovinu, tamo tvornicu, odmaralište negdje drugdje, obaviti malo urbane obnove, ubaciti malo nove infrastrukture i, kad su gotovi, ti si mala kolonijalna ispostava neke biokemijske supersile."

"Malo se gubim u toj analogiji, Jake. Ti misliš da je virus HIV 4 nekakav katalizator koji dopušta mutagenim agensima Chage da rade na razvijenim stanicama?"

"Katalizator," rekao je Jake. "To je prava riječ. Ono što ne reagira u procesu. Uklapa se, Gab; sva ona tajnovitost oko Jedinice 12 i žrtava HIV 4 koje su trebale biti mrtve prije godinu dana. Svi izloženi Chagi. Svi su ušli u neku vrstu simbiotskog odnosa koja sprečava virus HIV 4 da se razvije u AIDS."

"Izazivao si Henninga Borka za večerom."

"Nije to opovrgnuo."

"Isuse, Jake, rekao si da imaš razumno objašnjenje." Lebdeća biosvjetla buknula su na Gabyin podignuti glas. "Znaš što to implicira za HIV 4?"

"Da je napravljena stvar." klimnuo je Jake. "Mislio sam na to. Svakako je stariji od čovječanstva, možda od većine života na zemlji. On je stroj za varijacije tvoraca Chage, i to užasno učinkovit: samo one inficirane jedinke koje se izlože mutagenim agensima prežive. Možda nije udar asteroida bio to što je zbrisalo dinosaure, ili smanjivanje habitata; možda su oni napredovali u evolucijsku slijepu ulicu, pa su tvorci Chage obavili malo plijevljenja."

"Jurski AIDS?"

"Možda. Možda su SIV-ovi i HIV 1, 2 i 3 degenerirane verzije prvobitnog virusa. Uz virusovu sposobnost da mijenja djelove genetskog materijala, možda postoje milijuni varijacija virusa HIV 4. Znanstvenici su uvijek imali problem kokoši i jajeta s virusima. Možda su svi oni stigli s nekog drugog mjesta."

"Mnogo možda, Jake."

"Da li mi ti to kažeš da vjerujem u to zato što želim vjerovati? Ti si bila ta koja mi je dala taj čarobni metak."

Vjetar je zapuhao odozdo, donoseći sa sobom zvonko glasanje neviđenih, nezamislivih bića. Zidovi od balonske svile lepršali su i

nadimali se. Uhvaćene kugle svjetlosti lelujale su po maloj platnenoj sobi, bacajući nagle čudne sjene.

Hubert se penjao poput životinje. Gabyino srce je zamalo stalo kad ga je vidjela kako se penje ravno uz deblo na rubu opkopa. "Rođen je za to," smirivao ju je Henning Berk. Ta rečenica znači više nego što govori, pomislila je Gaby. Dok su se kretali kroz visoku krošnju prema strmini gdje su ljudi iz Treetopsa držali svoju promatračnicu, Gaby je mogla osjećati dijete, tamo gore u gustom raslinju, kako vreba nespretne odrasle. Skrivene oči, koje gledaju. Uznemiravajuća stvar bila je da ih je, čak i kad je dječak bio ponovo s njima, još uvijek mogla osjetiti kako gledaju. Sat hoda uz dolinu u kojoj je Treetops ležao doveo je malu ekspediciju do promatračnice. Bila je to kupola od greda i svile pokupljenih s olupine *Tungusa,* namještena na strmini tamo gdje se strmo obrušavala prema Rasplodnoj Jami dolje. Henning Bork, Yves Montagnard, Jake Aarons i Gaby McAslan uklopili su se u nju kao kriške naranče. Gaby je probala namjestiti kamkorder ne udarivši nikoga.

"Gdje je Hubert sad nestao?" pitao je Jake.

"On će se igrati negdje," rekao je Yves Montagnard. Gaby je pomislila da ona ne bi bila tako bezbrižna da se njena krv i meso igra po takvim strmim provalijama i stupicama. Ali, Jake joj je našao nešto za snimati.

Sjećala se zemlje ispod, sa svog leta mikrolakim. Pomislila je da izgleda kao Willow Pattern tanjur. Sad je bila na samom njenom rubu, i uopće nije tako izgledala. Polako je okretala kameru po gredama i nabreklim sferama i pomislila je da izgleda kao nešto oderano i zagnojeno, sve same plave vene i od plina nateklo, zagnojeno meso koje se nateže u kosturnim rebrima. Izgledalo je mesnato i opsceno i intimno, poput laparoskopije kanceroznog jajnika.

Na granici njenog zumiranja, u podnožju Citadele, mjehur je pukao u prasku mliječne tekućine i praha. Nešto je jurnulo iz njega, predaleko i prebrzo da se slijedi kamerom. Slijedila je kamerom tamnozeleni bedem Citadele, do oblaka koji su visjeli nad Kilimandžarom. Peter Werther bio je doveden tamo i spušten, gologuz kao Adam u Raju. Otišao je od Raja, i cijena toga bio je dezinficirani bijeli apartman ispod Kajiado Centra, i multinacionalni doktori koji mjere napredovanje njegove osobne Chage preko njegovog tijela. *Bilo šta što izađe iz nje je njihovo,* rekao je Dr. Dan. Pogledala je Jakea, koji je uzbuđeno razgovarao s Henningom Borkom. On je ispunjavao njihove kriterije. Oni će ga uzeti. Odvest će ga dolje u njihove kružne hodnike, i nikad ga neće pustiti da ponovo vidi danje svjetlo. Pogledala je u Jakea i bojala se za njega. Ali, on nije bio glup. Mnogo stvari, nešto

grijeha, ali nikad glup. On je to znao isto tako dobro kao i ona, i donio je svoju odluku.

Ne vraća se.

"Neki od većih mjehura sadrže cijele ekosisteme u minijaturi," govorio je Henning Bork, pregledajući Rasplodnu jamu dalekozorom. "Kao male, kako se kaže? diorame, života na drugim planetima. Naravno, jedna je od naših mnogobrojnih frustracija to što ne možemo stići na vrijeme do njih da uzmemo uzorke; potraju samo oko jedan dan prije nego što budu reapsorbirani. Prije nego što nam je nestalo mjesta na diskovima, snimili smo na video mnogo sati tih diorama. Često ne možemo shvatiti što vidimo. Ponekad to ne možemo uopće prepoznati kao nešto živo. Ponekad smo vidjeli stvari tako tuđinske da su bile užasavajuće. Ah! Prati nas sreća."

Pokazao je preko ograde. Gaby je slijedila to do velikog mjehura na kilometar i pol zapadno. Omotač je bio bolno nategnut u obručima plavih rebara. Gaby je neskladno pomislila na seksualne igračke koje je jedan njen stari partner volio koristiti. Mjehur se poderao, kao da je udaren iznutra, i pukao. Bijela prašina jurnula je iz proreza. Omotač se pocijepao na desetak mjesta i omlohavio. Iza kamere, Gaby je sad pomišljala na drevne filmske žurnale o propasti *Hindenburga.* Ali hladno. Bez vatre.

Čak i pri najvećem uvećavanju, Gaby nije mogla odrediti je li stvar u mjehuru prirodna ili umjetna, organska ili neorganska. Grad, stroj; stroj, grad. Izgledalo je kao grad, ili šuma, šačica kamenih prstiju. Svaki je bio veliki kao manji neboder; proporcije Rasplodne Jame mogle su svesti Manhattan na grad-igračku u plastičnoj mećavi. Grad, ocijenila je Gaby na osnovu pravilnih geometrijskih uzora na stranama kamenih stupova. Bili su u obliku trodimenzionalnih fraktala sve manjih tetraedara. Crvenih kao terakota. Neke od većih formacija bile su promjera petnaest metara, obrasle manjim buketima tetraedara. Gaby je klela nedostatak rezolucije te kamere; površine tetraedarskih formacija su se izgleda kretale.

"U pravu ste," odgovorio je Henning Bork na njeno zbunjeno mrštenje. "To je živi fraktal. Svaka generacija tetraedara izrasta iz površine svog roditelja. Neki su u procesu spora - kad tetraedri dostignu molekularnu razinu, napuštaju roditeljsko tijelo i migriraju preko kamene površine do nove sijačke zone. To je diorama koju smo snimili nekoliko puta ranije. Vjerujemo da je to neka vrsta žive gline, koja koristi kemijsku energiju da se reproducira iz minerala svoje roditeljske stijene. Parazitska živa glina, možda. Postoje dokazi da su zemaljske gline bile matrica za rane oblike molekula RNK. Možda je ovo krajnja točka različite geološke evolucije zasnovane na RNK."

Upozorenje je zasvijetlilo na Gabyinom okularu. *Promjena diska. Posljednji disk.* "Chagina rekonstrukcija neke žive gline koju je srela negdje na svojim putovanjima," dodao je Yves Montagnard.

"Buckyloptni golemi," prošaputao je Jake.

Hubert se ponovo pridružio maloj ekspediciji na putu natrag do Treetopsa. Što god da je našao na grebenu padine, to ga je ponukalo da se sjeti kako je biti dječak. Ali u svom dnevniku te večeri, Gaby je ipak napravila podmuklu usporedbu s Fraserom i Aaronom Shepardom. Nije bilo u pitanju samo to što su oni Shepardovi klinci i što su bili dio jednog od divnih perioda njenog života. Hubert je bio previše dijete svoje sredine. Njegova čudnovatost činila se skoro genetskom. Gaby je zaklopila svoj dnevnik i pokušala zaspati, ali je ustanovila da se stalno budi s jakim osjećajem da nije jedina u svojoj maloj platnenoj ćeliji. Svaki put, jedina prisutnost bila je njena. Prisilila bi se da ponovo zaspi i sanjala je o stvarima koje su je neviđene gledale iz krošnje Chage, slijedile je natrag u Treetops i došle lepećući preko zračnog opkopa da je zaguše lepetavim kožnim krilima.

Probudila se s uzvikom.

U sobi. Bilo je u *sobi.*

Na zvuk njenog glasa, bioluminiscenti su se probudili i ispunili platnenu kocku zelenim sjajem. Pri njihovom svjetlu, nešto se pokrenulo. Gaby se iskotrljala iz svoje ležaljke na spužvasti pod i zgrabila Magnum iz ranca. Crveno sjeme laserskog svjetla zaskakalo je po napuhnutim zidovima i zaustavilo se na čelu četvorogodišnje bijele djevojčice s kosom crnom poput noći vani. Lice joj je bilo mršavo poput gladi.

"Svjetlo!" povikala je Gaby. Bioluminiscenti su zasjali. Čučeći na podu, Gaby i djevojčica buljile su jedna u drugu, spojene koncem lasera. Tada je djevojčica povikala, otrčala do prozora i, prije nego što ju je Gaby mogla uhvatiti ili je zaustaviti ili upozoriti, skočila u sto metara opkopa. Gaby je zavrištala i posegnula za prozorom. Pri mutnom svjetlu slojevite šume, vidjela je nešto poput veoma velikog, veoma blijedog šišmiša kako poput sablasti leti prazninom. Letjelo je na opnama kože rastegnutim između zapešća i gležnjeva. Gaby je vidjela kako se spušta na granu i okreće joj tamnooko, crnokoso nasmješeno lice.

44

Ponovo su se prepirali u svom privatnom žargonu francuskog,

engleskog i ruskog. Gaby je jako lupila tanjurom po stolu. Uredno se prelomio na pola. Svi su pogledali u nju.

"Vaša kćerka?" zapitala je.

Ništa nije čvrsto spavalo u Treetopsu. Gabyini krici probudili su koloniju za manje od minute. Bojeći se napada, Lucius i Crne Simbe su se naoružali. Bilo je potencijano fatalnih neprepoznavanja dok su se košnice bioluminiscenata zagrijavale. Red se stvorio u centru, na mostu, oko skandinavske mirnoće Henninga Borka. On je prepustio Gaby riječ, da kaže što je vidjela. Tada je prepirka počela.

"Moja kćerka, da," rekao je Yves Montagnard. "Hubertova blizanka. Mala Nicole."

"Ako ste vi tata, tko je kog vraga mama?" pitao je Jake.

"Nije bitno čije dijete ili čija bliznakinja," upala je Gaby, "ona je jebena šišmišica. Vidjela sam je kako leti, za ime Božje. Petar jebeni Pan."

"To je priroda njene promjene," rekao je Henning Bork. "Zato smo je skrivali od vas. Ali ona je divljakuša, i veoma je znatiželjna. Ne želi ostati skrivena."

"Ona ne živi sama u džungli, ne u njenim godinama," rekao je Jake. "Još nešto je tamo vani. Lagali ste nam za posadu *Tungusa*."

Svi istraživački novinari su frustrirani vrhunski detektivi, pomislila je Gaby.

"Samo napola lagali," rekla je Ruth Premadas. "Ljudmila je majka Huberta i Nicole. Ona je bila kopilot zračnog broda. Kad smo saznali da stranci dolaze, rekli smo joj da odvede Nicole u promatračnicu Rasplodne Jame."

"Osjetila sam da je u mojoj sobi netko živio," rekla je Gaby. "Nije ni čudo da je Hubertu bilo tako stalo doći do promatračnice s nama, i otrčati u drveće."

"Ali kapetan," inzistirao je Jake. "Kako se zvao? Kozirev? Jeste li rekli istinu o njemu? Da se on pokušao vratiti, i izgubio?"

"Jesmo. Istina je. Ali bilo je gore nego da se izgubio," rekao je Henning Bork. "Promijenio se."

Gaby je uočila da Jake slijedi svoju znatiželju do ruba izricanja neizrecivih stvari o sebi. Pazi se, prijatelju.

"Kao Nicole, mislite?"

"Ne." Henning Bork uzdahnuo je. "Kako to mogu reći? Novo tijelo, pretpostavljam. Simbiot, parazit? Mi nemamo izraze za ono što Chaga

čini mesu."

"Obi-ljudi," rekao je Sugardaddy. "To pokušavate reći. Viđao sam ih, ali samo na tren. Kreću se jako brzo, za tako velike stvari, i tako tiho. Kao da zapovjede džungli da ih pusti proći, i da se zatvori za njima i sakrije tragove."

"Što si vidio?" upitao je Jake.

Sugardaddy je odmahnuo glavom poput starca koji ustanovljava da je svijet nadišao njegove čudesne priče.

"Toliko stvari da one ne bi mogle biti sve od istog bića. Dlaka. Koža. Organi u prozirnim vrećama. Velike noge s kandžama, stvari veće i jače od nojevih, ali najfiniji, najtanji prsti. Više kao vlasi-nego prsti. Lica; njih se najbolje sjećam. Vidite lica, u tim naborima mesa..." Ponovo je odmahnuo glavom.

"A ipak su oni isto biće," rekao je Henning Bork. "Mi ih zovemo orthotijelima; čini se da su to simbiotski organizmi koji mogu primiti ljudsko tijelo u sebe i ispreplesti se s živčanim, probavnim i kardiovaskularnim sustavima. Izgleda da pojačavaju ljudske mogućnosti na mnogo načina: poboljšano zdravlje i imunitet na bolesti, velika snaga i brzina, povećani doseg osjetila, sposobnost interakcije s okruženjem Chage."

"Vidio sam ih da izlaze na slobodu," rekao je Sugardaddy. "Otvarali su se kao ženska stvar, i ljudi unutra bi išetali, kao da se rađaju. To kažem zato što su bili povezani s tim stvarima pupčanim vrpcama. To se dogodilo vašem kapetanu?"

"Dogodi li se to svakome tko se izgubi u Chagi?" pitao je Jake.

Bojiš se, pomislila je Gaby. U pravu si što se bojiš, ako je to cijena tvog oslobađanja. Nije ni čudo da UNECTA drži te jadne kopilane zaključane tamo gdje ih nitko ne može vidjeti.

"Ne svakome," rekao je Yves Monagnard. "Chaga je mjesto stalne promjene i transformacije, ali promjene uzimaju mnoge oblike. Za neke je to privlačnost orthotijela - čini se da je privlačenje u osnovi seksualno između čovjeka i simbiota, spajanje dragovoljno, skoro čin ljubavi. Za druge, to je biti promijenjen u utrobi, mijenjajući gene roditelja, kao Nicole i Hubert - o da, moj sin je promijenjen, mada to nije vanjska promjena kao Nicoline opne za lebdenje. A neki se mijenjaju u svojim tijelima, simbiozom Chaga virona sa zemaljskim infektivnim virusima."

"HIV 4," rekla je Gaby.

"Iskorištavanje retrovirusa kao nosećih tijela, da se ubaci molekularna informacija u gene, bilo je trend u istraživanju genetskog

inženjeringa mnogo prije Događaja Kilimandžaro," rekla je Ruth Premadas. "Kad su taksonomi u 01 Tukaiju primijetili mutacije koje se dešavaju u potpuno diferenciranim majmunima, koji su se prilagodili okolišu Chage, to se činilo plodnim smjerom ispitivanja. Ja sam bila u timu koji je okupljen u centru Kajiado da istraži odnose između Chaga virona i genetski hipervarijabilnih virusa. Neposredno prije misije *Tungusa,* postigli smo proboj u SIV - Simian Immunodeficiency Virus - i hipotezirali smo slična međudjelovanja s ljudskim virusima imunodeficijencije."

"Chaga je motor evolucije," rekao je Yves Montagnard svojim glasom velikih Ideja. "Došla je da nas gurne naprijed kao vrstu, možda kao mnoge vrste. Naša tehnologija dovela nas je do evolucijske slijepe ulice. Biotehnologija nam dopušta da evoluiramo u smjerovima u kojima želimo evoluirati: viši, jači, zdraviji, većeg IQ-a, ljepši. Zamišljamo da će to biti buduće čovječanstvo. Apsurdno. Da je neko pleme *Australopithecusa* sjelo da konstruira sljedeći evolucijski proboj, oni bi planirali nešto što bi moglo trčati brže, vidjeti dalje, njušiti bolje, imati oštrije nokte za iskopavanje kukaca i korijenja. Oni ne bi planirali govorećeg, mislećeg *homo sapiensa* koji izrađuje alatke.

Tamo vani je okoliš onoliko stran nama koliko bi Pariz bio *Australopithecusu,* okoliš koji se mijenja tako da zahtjeva nove reakcije od nas, koji može stvoriti tisuće habitatskih enklava. Ne znamo što će nam trebati da se proširimo u univerzum, pa nam je Chaga dala dar za širenje u tisuću, deset tisuća, milijun podvrsta; milijun sjemenki čovječanstva bačenih u tamu."

"T reci koje će sjeme niknuti, a koje neće'," citirao je Jake.

"Da," rekao je Francuz žestoko. "I možda će, zato što tamo vani ima dovoljno mjesta, svo sjeme niknuti. Transljudskost. Postljudskost. Sve to, bilo što od toga. Na ovim istočnoafričkim ravnicama čovječanstvo je rođeno; mora biti više od kozmičke koincidencije da će se na istim tim ravnicama novo čovječanstvo, ono što dolazi za nama, što mi ne možemo vidjeti, uzdići."

Gaby je pomislila na legendu o stablu gdje je čovjek rođen, i svim rasama na zemlji koje se vraćaju do tog predačkog baobaba, s korijenjem u zemlji i granama među zvjezdama, da se rastope u njegovoj sakupljenoj vodi i budu iznova stvorene. Slatke, zavodljive Velike Ideje. Kako su duge njihove noge, kako lako koračaju preko nas. Gle, oni su već iza obzorja, dok mi plužimo svoj put kroz blato. Koliko nam je mnogo stoljeća trebalo da naučimo vidjeti da su ljudi čija koža je drugačije boje od naše isto toliko ljudski kao i mi, a sad tražiš od nas da prigrlimo tu krilatu djecu i hibridne obi-ljude i zamjenjake. Stvari, koje možda čak ne prepoznajemo kao ljudske,

moramo zvati braćom i sestrama.

"Ja sam neobrazovani radni čovjek," rekao je Moran neočekivano. "Ne razumijem dobro te stvari. Ne znam za *Australopithecusa* i evoluciju i to što zovete transljudskošću, postljudskošću. Sve što znam su moj narod, moj dom, moj kartel, moja obitelj. Znam moju zemlju. Znam moju djecu. Znam ovo." Izvukao je gerilski nož duge oštrice iz kožnih korica na bedru. Nož je bio predivan. On je bio čovjek koji bi se brinuo za oštricu. Moran je položio nož na stol blagovaonice. "Recite mi što to znači za mene. Što to znači za moju obitelj, moju djecu, moju naciju."

Po prvi put, Gaby je osjetila u izvjesnoj mjeri divljenje za Morana. On je bio Afrikanac. Mogao je gledati u svjetla Velikih Ideja, Velike Znanosti, Velikih Glupih Objekata, bez da bude zaslijepljen, i postaviti jedino pitanje koje je imalo ikakav značaj: *a što ste u zadnje vrijeme učinili za mene?*

"Budi zahvalan za djecu koju sad imaš," rekao je Lucius tiho. "Ako vjeruješ u nekog boga, moli se za onu koja će se tek roditi, da ih možeš naučiti voljeti kao što voliš onu koja su već tvoja."

"Mutacije se događaju i vama," rekao je Jake Aarons. "Baš kao i ovdje. Zato nas nisi želio odvesti u vaš grad."

"Da," rekao je Lucius. "To je ono što te ideje, koje jedva razumiješ, znače za tvoju obitelj, tvoju djecu, tvoju naciju, Morane. Uči od nas, da te ne bi uništile kao što uništavaju narod Wa-chagga, tako što nas stavljaju jedne protiv drugih. U mom gradu, Kamwangi, i u Nanjaru i Usarangeiju i Mraou; i u Nasengiju i Marangu Gateu, mi kažemo da je promjena priroda Chage, ali nikad nije štetna i razorna, i da tu djecu, koja su rođena različita zbog nje, treba prihvaćati i cijeniti baš kao i onu koja su normalna. To nije grijeh ili sramota ili znak nemilosti Boga ili bijesa duhova. To je način ovog mjesta."

"Ali to nije slučaj među ostalim naseljima."

"Oni uzimaju izmijenjenu djecu čim se rode i ostavljaju ih."

"Isuse," prošaputala je Gaby.

"Institucionalizirani infanticid," rekao je Jake.

"Da," rekao je Lucius smrknuto. "To uništava narod Wa-chagga. Mi smo jedni drugima čudovišta. Ljudi iz Kibongoa neće razgovarati s ljudima iz Usarangeija; ljudi Marangua i Marangu Gatea su neprijatelji zbog toga. Uskoro, bojim se, ubijat ćemo jedni druge."

"Djeca," rekla je Gaby.

"Tražili smo od savjeta gradova koji nam se suprotstavljaju u tome

da nas puste uzimati promijenjenu djecu, ali oni se boje da mi uzgajamo vojsku monstruma da zbrišemo njih. Tako da slijedimo ljude koji ostavljaju djecu u šumi. Ako ih ne možemo potkupiti, čekamo dok ne odu i uzmemo bebu. Ali, ne spasimo ih sve. Ne možemo ih spasiti sve. Vjerujemo da je Chaga ljubazna prema njima, kao i prema svima drugima koji se moraju osloniti na nju da bi preživjeli. Ali to je tek nada, ništa više. Od onih koje spasimo, i od naših, ima mnogo onih koja ne prežive. Preduboko su izmijenjeni. Vi biste mi rekli da su to žrtve evolucije, Dr. Montagnard; da su oni varijacije koje se ne prilagode i budu iskorijenjene. Ja ne mogu biti tako hladnokrvan."

Zavjesa od omotača dirižabla koja je visila preko vrata trgnula se u stranu. Moran i Sugardaddy potegli su oružje.

"Ne morate to raditi," rekao je lik na vratima. Govorio je ženskim glasom, s jakim slavenskim naglaskom. "Mi nismo opasni po vas, ukoliko ne pripadate strani koja misli da su djeca Božja čudovišta." Niska bijela žena pješčano plave kose, odjevena u podsječene vojničke hlače i poderanu majicu, ušla je u dugu prostoriju. Dijete se držalo za njene noge; djevojčica, bijela, gola, bolno mršava. Imala je blistave oči na prljavom licu, koje fakine iz favela pretvaraju u anđele. Dijete je gledalo tuđinska tijela u blagovaonici i stislo se bliže uz majku. Nabori kože bili su zategnuti između zapešća i gležnjeva. Folikuli su se naježili.

"Prepali ste Nicole. Došla je vidjeti zašto je morala otići od kuće, i dojurila je natrag meni da kaže da je strana žena potegla revolver na nju. Ne morate je ozlijediti, ona neće ozlijediti vas. Zašto biste je htjeli ozlijediti? Zato što je drugačija od vas? Zato sam je dovela natrag ovamo, da možete vidjeti da ona nije čudovište ni nakaza ni primjer evolucije na djelu ni prva generacija novog čovječanstva," rekla je Ruskinja. "Ona je samo djevojčica, i Hubert je samo dječak, i našli su se u čudnom svijetu s novim i zastrašujućim sposobnostima, i pokušavaju iznaći kako sve to radi, kako mogu živjeti u njemu. Oni ne razmatraju misterije univerzuma i ne rješavaju jednadžbe Velikog Jedinstva Polja. Oni se mrgode. Tuku se jedno s drugim. Imaju histerične napadaje. Ne vole ići leći, i pljuju hranu i neće jesti ono što im spremimo. Samo dječak i djevojčica. Pa, djevojčica može jedriti zrakom na svojim krilnim opnama; pa, dječak se može povezati s mislima Chage, i u svojim snovima prebaciti svoju svijest u životinje i ptice i stvorenja koja je šuma stvorila; ali, oni nisu grijeh protiv Boga ili Alaha ili svete crkve. Nicole će se pozdraviti s vama, ali prvo vi muškarci morate odložiti svoja oružja, jer ona plaše moju kćer."

Otišli su iz Treetopsa sljedećeg jutra. Gaby je bila ošamućena od nedostatka sna i previše čuda. Njen osjećaj za začudno bio je presit, poput zmije koja je progutala kozu. Napredovanje kroz krošnju do točke sastanka s M'zeeom, Bushbaby i Rose bilo je sporo. Jake je stalno zaostajao, i ekipa bi morala čekati dok netko ne ode natrag po njega. Moran je postajao nestrpljiv zbog otezanja i zastajanja. Sljedeći put kad se to dogodilo, Gaby se dragovoljno javila da bude ta koja će se vratiti. Našla je Jakea nekoliko minuta niže niz granu, kako sjedi na opuštenom kablu koji se protezao do sidrišta u osnovi jednog od Kristalnih Monolita.

"Rekla bih da imaš deset, petnaest minuta prednosti prije nego što nas počnu tražiti," rekla je Gaby.

Jake Aarons nasmješio se svojim profinjenim osmijehom iz Thorn Tree bara. "Što ćeš im reći?"

"Da te nisam našla."

On je nekoliko trenutaka razmišljao o implikacijama te laži.

"Da, to bi trebalo biti dovoljno. Ne volim da im lažeš; oni su dobri ljudi."

"Moran je krelac."

Jake se nasmijao.

"Imaš cigaretu?"

Gaby je imala.

"Nisam znala da pušiš."

"U teatralno prigodnim trenucima pušim."

Nije bio opušten pušač, ali izgleda da mu je Camel prijao.

"Tradicionalna posljednja želja," rekao je.

"Neko vrijeme sam mislila da si se preplašio pa nećeš," rekla je Gaby.

"Neko vrijeme jesam. Ustravili su me s onim stvarima o orthotijelu. To je gore od umiranja. Kao hodajuća željezna pluća napravljena od mesa. Radije bih riskirao s UNECTA i Jedinicom 12, nego s tim. Ono što me uvjerilo bio je onaj klinac, Hubert. On je bio rođen s tim, ja sam to zakačio, ali smo obojica isti tu unutra. Čujemo je. Vidimo kroz njene oči. Sanjamo njene snove. Dijelimo ista kola, tu unutra, tako da to možda ipak nije nekakva očajnička posljednja fantazija matorog pedera, kojom maše pred licem smrti kao karmičkom novinarskom iskaznicom. Znam da, ako zastanem da to pobliže promotrim, suludo

je, to što planiram učiniti. Ali mi smo ljudi, Gab, možemo se prilagoditi bilo čemu. Možemo trijumfirati bilo gdje. Pisali su opere u Auschwitzu, za ime Krista. Yves Montagnard nije bio u pravu. Postoji samo jedan način da se bude čovjek; tu unutra. Ono što nosimo preko toga nije bitno." Jake je pogledao na svoj čelični Rolex. "Još nekoliko minuta prije nego što se domoroci uznemire. Kad se sve svede, Gab, ono što je bitno je da ću biti u tome. Neću promatrati, neću biti autsajder koji gleda unutra, bilježi, izvještava, komentira. Bit ću unutra. Bit ću dio koje god priče koja se ovdje kazuje. Sve što ostatak svijeta može učiniti je gledati: gledati Chagu, gledati VGO, gledati zvijezde, gledati zaslon da vidi kako televizijske vijesti također gledaju to. Ali, ja ću biti ono gledano. Počinit ću T.P.-ov smrtni grijeh. Neću javljati vijesti, postat ću vijest. A ako ne razumiješ kakvo je to moćno, moćno iskušenje, onda nisi u krvi novinarka."

Jake je izdahnuo posljednji dim Gabyine cigarete i pažljivo smrvio opušak petom.

"Ipak, T.P. bi trebao znati. Znam da je to hrpa govana kojom te teretim, ali reci mu, Gab. Reci mu sve. I Tembou također, zato što je on dobar čovjek i mogu mu vjerovati da se neće izbrbljati pred nekom ženskom, kao što bi Faraway. Reci njima. Nikome drugom. Ah da. Jedna zadnja stvar koju sam ti dužan. Onaj dnevnik koji ti je Shepard dao. Zar nisi pogodila?"

"Ljudi žive u Chagi. Moon je srela Wa-chagge."

"Gaby, Gaby, Gaby." Nitko nikad nije mogao kao Jake Aarons izvesti pogled profesionalnog razočarenja, koji nije bio razočaranost tvojim ograničenjima, već propustom da dosegneš svoju nadarenost. "Nije što, ni zašto, nego je tko. Tko bi ti dao očito obogaljeni dnevnik, koji ćeš sigurno istražiti, kad bi bilo toliko lakše poreći da je ikad postojao?"

"Shepard?"

"On je muškarac. Ja sam muškarac. Radimo to s različitim metama, ali tu dolje, svi mi smo isti." Uhvatio se za međunožje. Gesta je bila uznemiravajuće nedostojanstvena. "Kad pimpek preuzme, um se isključuje. Bio je toliko ludo zagrijan da te uvuče u svoj krevet, da itekako nije brinuo za posljedice. Kvragu, vjerojatno kroz maglu testosterona nije mogao ni vidjeti da će biti posljedica."

"Shepard."

"Vrijeme je da krenem, rekao bih." Jake je ustao, pružio ruku Gaby. Baš kao posljednje zbogom. Te stvari se najbolje obave brzo. Kažu da je kratak, oštar bol bolji od godina nagrizajuće otupjelosti.

"Jake."

"Nemoj ništa reći, jer bi me čak i jedna riječ mogla nagnati da to ne učinim, a ne bih volio mrziti te ostatak života. Nemoj reći ništa, nemoj me pokušati slijediti, nemoj zazivati moje ime, nemoj me gledati. Samo klekni i zatvori oči." Iznenadila je sebe uradivši što je tražio. "Znat ćeš kad ih možeš opet otvoriti." Osjetila je njegove prste kako lagano dotiču njene očne kapke u blagoslovu. Na *nekom divnom mjestu* bilo je dah na njenoj jagodici.

Otvorila je oči. Nije ga bilo. Vrisnula je njegovo ime deset puta. Chaga nije odgovorila. Plakala je neko vrijeme za njim, ali ne predugo, jer se mora vratiti Crnim Simbama prije nego što je dođu potražiti.

46

Spustili su se kroz krov pjevajuće šume. Muškarci nisu povjerovali u Gabyinu priču, da nije mogla naći Jakea i da se boji da je on pao, ništa više od nje, ali bili su muškarci i ponositi i ne bi sebi dopustili spoznati da bi se jedna žena usudila lagati njima. Gaby je slijepo slijedila Sugardaddyja kroz slojevitu šumu. Njen unutarnji objektiv hvatao je besprijekorno urednog Jakea Aaronsa kako se penje na konačni greben, da stane na tren i pogleda daleke bedeme Citadele, i očeliči se za spuštanje u lude zemlje dolje. Napetost i krivnja rasli su do skoro seksualnog intenziteta. Okrenut će se i poći za njim. Naći će ga. To će biti lako, jer je tako suđeno. To se dogodilo nekoliko puta. Svaki put, udarac iznutra bio je sve manje brutalan, i na kraju je znala da može živjeti s njim otišlim. Bila je to neka vrsta umiranja. To je bio način da se to osjeti. Život je sačinjen od milijuna malih smrti i ponovnih rađanja. Prevrtala je tu pomisao po glavi uvijek iznova dok se spuštala niz kabel.

Tako su je uspjeli uhvatiti potpuno nespremnu.

Grane su zašuškale. Nešto ogromno palo je iz neba na nju i oborilo je, izbilo joj dah, izbilo sva osjetila i vid iz nje. To nešto ju je prevrnulo na leđa. Dahtala je, gušila se, borila za dah, mahala rukama. Zatekla se kako gleda uz cijev jurišne puške u bijelog čovjeka u kamuflažnoj odjeći Chaginih boja, s plavom kacigom na kojoj je bio znak karte svijeta, što je Gaby računala da je bitno, ali u tom trenu nije mogla shvatiti zašto.

"Jebo te, bijela kučka," rekao je bijelac s puškom. Imao je južnoafrički naglasak. Uhvatio je Gaby jednom rukom i povukao je na

koljena. Kad se ona zakašljala i pljunula, trgnuo joj je ruke na leđa.

"Hej!" povikala je kad je osjetila čelične obruče kako joj se zatvaraju oko zapešća. Južnoafrikanac s puškom povukao ju je na noge. Vidjela je tri crnca kako pokušavaju staviti lisice Moranu koji se trzao i otimao. Lucius je već bio imobiliziran, Sugardaddy se grčio na stazi, stežući trbuh. Jedna plava kaciga stajao je iznad njega, raširenih nogu, s oružjem držanim visoko, kundakom dolje.

"Što to radite?" povikala je Gaby kad joj je vojnik bolno zavrnuo ruke iza leđa. "Tko, kvragu, vi zamišljate da ste?"

"U-jebeni-jedinjeni Narodi, gospodična," rekao je bijeli vojnik. "I mi to ne zamišljamo, mi to znamo."

Bilo je još UN trupa na mjestu sastanka. M'zee, Bushbaby i Rose bili su zarobljeni, skupa s Wa-chagga ženom koju je trgovačka grupa ostavila da sačeka Luciusa. Južnoafrikanci su ih zaskočili prije dva dana, rekla je Bushbaby Gaby. Oni su bili nova i opasna stvar u Chagi, dubinska ophodnja Ujedinjenih Naroda, koja lovi i eliminira gerilu i subverzivne elemente koji krše njihovu zabranu. Našli su ostatke poklanog safari odreda. Našli su prigodne krivce. Bit će optužbi za umorstvo, uz kršenje sigurnosti, kad ih dirižabl vrati na drugu stranu terminuma. Bushbaby je rekla da joj je žao. Tako joj je žao. Ona je bila ostavljena na straži, ali oni su bili prebrzi. Predobro obučeni. Bili su posvuda oko njih, prije nego što je stigla dosegnuti oružje. Moran je slušao njeno preklinjanje, onda joj pljunuo u lice i šutnuo je, što je jače mogao, među dojke. Vojnici UN su ga odvukli. Nije im se opirao, već je zurio u Bushbaby dok je crni časnik pozivao zračni brod. Cijelo vrijeme dok se zujanje elisa javljalo iz šumskog čavrljanja, buljio je u Bushbaby kao da je zurenjem može ubiti. Rose je sjedila na tlu s koljenima skupljenim uz grudi, ljuljajući se polako, plačući tiho.

Ubili su psa.

47

Stajala je u zraci sunca dok su se vrata iz jedinice za transfer zatvarala. Jedan glas ju je upozorio da se odmakne od zidova. Pod se trgnuo i okrugla platforma počela se spuštati. Gaby je buljila u visoki svjetlarnik. Rub sivog oblaka protezao se preko ravnice plavog. Listopadne kiše su dolazile. Siva betonska cijev mijenjala je boju, u zeleno, u žuto, u plavo, u bijelo dok se platforma kretala niz nju. Isti glas koji ju je upozorio na približavanje zidovima cijevi obavijestio je zatvorenike da su sad u oblasti preliminarne dekontaminacije Bijele

Zone. Platforma je stala na Trećoj Razini Bijele Zone. Na toj dubini, svjetlarnik je bio maleni kvadrat svjetla. Gaby je pogledala uz zraku svjetla, puštajući je da joj toplo pada na lice.

Pečat hermetičkog zatvaranja otvorio se i ljudi u bijelim izolacijskim odijelima došli su da je odvedu sa svjetla. Soba u koju su uveli Gaby, Crne Simbe i Luciusa i Wa-chagga ženu bila je bijela i zasljepljujuće osvijetljena bez očitog izvora svjetla. Iza dugog staklenog prozora, nekoliko ljudi u civilnoj odjeći s UNECTA bedževima sjedilo je za stolom. Jedan bijelac stavio je slušalice, kucnuo mikrofon nekoliko puta da provjeri radi li kako treba, i rekao zatvorenicima da stave svoju opremu na dugi bijeli stol s desne strane. Likovi u izolacijskim odijelima, koji su ih doveli, otvorili su rance i istresli njihov sadržaj na dugi bijeli stol. Razvrstali su hrpe imovine, uzimajući njima zanimljive stvari, bacajući ostatak kroz prorez u zidu za koji je Gaby znala da vodi dolje u vatru. Gledala je kako njen termalni prekrivač ide kroz prorez u zidu. Gledala je kako njena rezervna odjeća, toaletni pribor, njen ranac idu dolje u plamen.

Pregledač je podigao njen dnevnik.

"Da niste to takli; to je moje, moj dnevnik, nemate prava na njega! Vratite mi ga!" povikala je.

Bezlični lik u izolacijskom odijelu upitno je nagnuo glavu i spustio dnevnik u vrećicu. Našao je drugi dnevnik, Moonin dnevnik. Gaby nije rekla ništa dok je on bio stavljan u vrećicu koja je hermetički zatvorena. Jakeov kamkorder oduzet je još na zračnom brodu, s oružjem. Sad nije imala ništa od čega bi joj ljudi povjerovali.

"Razodjenite se, molim," rekao je čovjek iza stakla. Imao je srednjeamerički naglasak. Izgledao je pomalo i zvučao mnogo kao Shepard. Gaby ga je fiksirala pogledom dok je izuvala svoje Chagaotporne čizme i i skidala podrezani pamučni gornji dio, purpurne i crvene Chaga-kamuflažne hlače, grudnjak, gaćice. I dalje je zurila u njega, dok su ljudi u bijelim odijelima skupljali njenu odjeću s odjećom svih ostalih i bacili je kroz prorez u zidu. Čovjek o kojem je mislila kao o anti-Shepardu nije je mogao pogledati u oči.

"Proslijedite u sljedeći odjeljak molim," naredio je.

Gaby nije skidala pogled s njega dok je prolazila kroz klizna vrata. Tako je propustila vidjeti kako je Moran skočio na Bushbaby i lupio njom u metalni okvir vrata. Ali je čula meki pucajući prasak lubanje na bijelo obojenom čeliku. I vidjela je Rose kako juri na Morana, prstiju stisnutih u kandže. I vidjela je izmiješana tijela, meso i bijelu tkaninu; čula je glasove kako viču, na svahiliju, Kalenjinu i engleskom. Vidjela je pet bijelih odijela kako odvlače Morana i drže ga. Vidjela je

drugih pet kako odvoze Bushbaby na traumatološkim kolicima. Vidjela je kako se Bushbaby grči, kao da ima epileptičan napad. I vidjela je blistavu mrlju i potočić krvi na okviru vrata, koji su bijela odijela brzo obrisali.

U sljedećoj zoni posjeli su Gaby na stolicu i odsjekli sve niti i žice i perle i pletenice koje joj je Rose uplela u kosu. Sjekli su nepažljivo, režući šiške kose koju Gaby nije sjekla sedam godina. Gledala je kovrče riđe kose na bijelom podu i znala je da to ne može preživjeti. Što god da je ležalo iza sljedećih vrata, nije moglo biti veće oskvrnuće.

U istoj prostoriji bilo je nekoliko popločanih odjeljaka. Glas anti-Sheparda rekao joj je da pokrije svijetle pločice svojim stopalima i šakama. Dok je stajala sasvim raširena, dva bijela odijela prelazila su preko nje tankim visokotlačnim vodenim mlaznicama. Kroz paru i kapljice zurila je u kameru na zidu preko koje ju je čovjek sa Shepardovim glasom promatrao. Tu je mogla plakati. Nitko ne bi vidio. Suze bi bile samo još vode na njenom tijelu. Mogla je plakati. Ali nije htjela, ne dok je taj čovjek gleda kroz oko leće.

Topli mlazevi zraka osušili su joj tijelo i čupavu gužvu kose. Dobila je bijeli papirni ogrtač i krenula u sljedeću zonu. Riječi *Jedinica 12: Bijela Zona* bile su tiskane plavim slovima na leđima ogrtača. Papir joj je grebao izdreranu kožu.

U sljedećoj zoni bila je stolica za porađanje.

Bilo je i većih oskrvnuća od rezanja njene kose.

Otimala se ali su joj zavezali ruke u držače i noge u stremene. Onda su radili stvari s dilatorima i gumenim rukavicama i endoskopom i podmazujućim želeom.

"Ne morate to raditi," stalno je govorila liječniku koji joj je zavukao šaku u vaginu. "Nema medicinskih razloga za ovo. Samo me želite poniziti zato što smo jebali UN u guzicu."

Onda je liječnik napravio nešto od čega je jauknula i potegla kožne vezove. Ni to nije morao uraditi.

Odveli su je u sljedeći sektor, koji je bio mrtva bijela soba s bijelim stolom i dvije bijele stolice u njoj. Gaby je postavljena na jednu stolicu. Nakon nekog vremena, vrata su se otvorila i čovjek kojeg je zvala anti-Shepardom ušao je i sjeo za stol preko puta nje. Bio je odjeven u bež laneno Nehru-odijelo. Bedž pričvršćen za džep na grudima identificirao ga je kao Russela Shulera, s pristupom svim razinama.

Gaby je stavila ruke na bijeli stol i buljila u prostor između njih. Nakon stolice za porađanje, nije mogla pogledati Russela Shulera u

oči. Nije mogla pogledati bilo koga u oči. "Intervju otpočet u dvadeset i osamnaest, drugi listopad, dvije tisuće i osme," rekao je on u zrak. "Preliminarni debrifing gđice Gaby McAslan."

Gaby je digla pogled.

"Imate li cigaretu?"

"Žalim. Pušenje nije dozvoljeno u ovoj jedinici."

"U tom slučaju želim vidjeti veleposlanika Europske Unije. Postupanje sa mnom ovdje krši povelju samih UN o pravima čovjeka."

Čovjek po imenu Russel Shuler uzdahnuo je i zatražio od nje da mu ispriča sve što joj se dogodilo u Chagi.

"Ubili ste Roseinog Psa," rekla je Gaby. "Kako je Bushbaby?"

Russel Shuler se namrštio, a onda identificirao ulično ime.

"Ah. Da. Ona. Žalim što vam to moram reći, ali umrla je na operacijskom stolu."

Gaby je zaklopila oči i zamišljala kako prevrće stol, uzima bijelu stolicu i lomi naslijepo oko sebe, dok sve ne bude u onoliko komada u koliko je ona bila.

"Optužit ćemo muškarca, onog koji sebe zove Moran, za umorstvo, naravno."

"Zovite mi veleposlanika EU," rekla je Gaby McAslan tiho.

Čovjek je uzdahnuo, što je bio znak za dvojicu krupnih ljudi u medicinskom bijelom da dođu i odvedu Gaby niz zakrivljeni bijeli hodnik do bijele sobe bez prozora s čeličnim toaletom u jednom kutu, higijenskim odjeljkom u drugom, krevetom onoliko daleko od toaleta koliko je bilo moguće, televizijskim zaslonom na jednom zidu i televizijskom kamerom na drugom. Vrata su se uklopila u zid bez vidljive granice, kao i ona druga vrata u onoj drugoj bijeloj sobi u Tsavo Zapadu.

"Hoću Sheparda, dajte mi Sheparda," vikala je Gaby dok nije jedva mogla istisnuti riječi iz svojih glasnica. Onda je strgnula papirni ogrtač, pocijepala ga u dronjke i nabila ih u čelični klozet. Napravila je gnijezdo od krevetnine, skupila se u fetalni položaj u sredini i plakanjem se uspavala do snova u kojima je trčala niz zakrivljene bijele hodnike za stalno izmičućim likovima Bushbaby i Psa dok oni nisu došli do ruba i pali u ključalu magmu i Gaby nije mogla učiniti ništa zato što joj je glava bila obrijana a ruke svezane njenom kosom.

Probudila se s uzvikom. Vrata su bila otvorena.

"Sheparde?" rekla je.

Tri lika bila su ocrtana naspram bijelog hodnika. Nosili su kiruršku odjeću. Između njih je bila stolica za porađanje na kotačićima.

"Ne morate to uraditi," rekla je Gaby kad su stavili svoje strojeve u nju i isisali svoje injekcije tekućine iz nje. "Ne trebate to raditi. Nemate prava to raditi. Nemate prava. Nemate prava. Nemate prava."

Bilo je nečega u igli koju su joj dali, jer je spavala bez snova nakon toga i, kad se sljedeći put probudila, bilo je to zato što su se vrata otvorila i Shepard je stajao tamo. Srce joj je poskočilo. Opet je živjela. Radost je progorjela kroz sanjivost i kemikalije i, u toj jasnoći, vidjela je da to nije Shepard, već njegov zli blizanac, koji je došao s bijelom majicom i bijelim hlačama s uzicom, jer nije bio dovoljno hrabar da sjedi s druge strane stola od gole žene.

To je bio uzorak vremena u Jedinici 12. Vrata se otvaraju i ili je Russel Shuler ili stolica za porađanje; vrata se zatvaraju; tup, fetalni san; dobro pripremljena hrana koja bi mogla biti i pasji drek koliko joj je Gaby osjećala okus, petljanje s upravljanjem televizora, buljenje u dvadeset godina stare reprize na Voice of Kenya *Remingtona Steelea* ili Oprah Winfrey. S vremena na vrijeme shvatila bi da bi iza zaslona trebali biti kanali vijesti: CNN, SkyNetovi, Foxovi. Umjesto toga, ustanovila je da željno iščekuje reklamu za pomadu *Venus de Milo*. Jedan fiks bio je dostatan da se ljulja naprijed-natrag u svom gnijezdu od pokrivača, tiho pjevušeći "Venus de Milo, Venus de Ljepota". Od njega je prestala željeti cigaretu. Željela je cigaretu više nego što je željela van iz te bijele sobe, s njenim odjeljkom za tuširanje i čeličnim pisoarom i okom kamere koje je gleda kako se blago ljulja u svom gnijezdu, pjevušeći. Ponekad je pomišljala da ono što joj daju u igli mora biti veoma dobro, da od toga tako malo brine o tome što želi van iz jedinice 12. To je bio život. Prilagodit će se. Već joj je išlo jako dobro. Russel joj je to rekao tokom svojih debrifing seansi. Ali cigareta bi bila savršena.

A onda bi se probudila pri mutnom svjetlu, i osjetila punu težinu Jedinice 12 kako je pritiska, i znala bi da je toj stvari prestalo djelovanje, jer se mogla prisjetiti gdje i što i tko je ona, i što joj je urađeno, i koliko će se to dugo nastaviti, jer oni su imali apsolutnu moć ondje. Onda bi do krvi lupala šakama po mjestu gdje su vrata nestala, dok ne dođu bijeli kirurzi, i ona bi se probudila pitajući se što je napravila svojim rukama da su u zavojima, ali ne previše zabrinuta, jer je skoro bilo vrijeme za *Santa Barbaru*.

I probudila se.

I bile su dvije siluete na vratima.

"Gđica McAslan?" pitao je bliži od tamnih likova. Gaby se namršila

u svom gnijezdu od pokrivača. Lik je govorio kenijskim naglaskom. "Smijem li ući?"

Gaby je klimnula. Lik je ušao. On je bio visok, veoma taman crnac u svijetlosmeđem odijelu. Kravata mu je bila veoma uredno vezana. Nosio je aktovku. Postavio ju je na Gabyin krevet. Ona je ustuknula od nje u kut.

"Moje ime je Johnson Ambani," rekao je. "Ja sam odvjetnik. Veoma sam zadovoljan što vas zatičem u prihvatljivom zdravstvenom stanju, gđice McAslan. Hoćete li molim vas potpisati ovaj dokument?" Raširio je dvije stranice na svojoj aktovki, i označio crnim Xevima gdje bi trebala potpisati. Ponudio je Gaby kemijsku od nehrđajućeg čelika. Zurila je u nju kao da joj je ponuđena zmija.

"Što potpisujem?"

"Dokumente koji vas pridružuju kao konzultanticu Posebnoj Ministarskoj Istrazi Nacionalne Skupštine o kršenju ljudskih prava Kenijaca i stranih državljana od strane Ujedinjenih Naroda," rekao je drugi lik, velik, širok crnac. U obrisu, njegove usne školjke bile su obruči rastegnutog mesa.

"Dr. Dan?" rekla je Gaby, glasom koji nije koristila od svoje šeste godine.

"Osobno, gđice McAslan," rekao je Dr. Daniel Oloitip. "Sad, ako biste htjeli da svijet vidi što je bilo skrivano na ovom mjestu, potpisat ćete papire koje je g. Ambani, moj pravni savjetnik, pripremio za vas."

Pitanja su mogla čekati. Ne dugo, jer bila su to veoma velika pitanja, čak i pod kemijskim smogom u njenoj glavi, ali dovoljno dugo da našvrlja *Gaby McAslan* na crne Xeve ne čitajući otiskano. Johnson Ambani pričvrstio je plastični bedž na Gabyinu zaprljanu bijelu majicu. Na njemu je bila njena SkyNetova tiskovna fotografija i pisalo je *Komisija Za Ministarsku Istragu Nacionalne Skupštine: Posebni Konzultant.*

Njena kosa bila je duga i lijepa na slici.

"Dr. Dan," rekla je. "Može li mi netko dati cigaretu?"

48

Zakrivljeni bijeli hodnik bio je pun crnih muškaraca i žena u jednoličnim odijelima. Slijedili su Dr. Dana, kao što plima slijedi mjesec, dok je on prolazio kraj svih bijelih vrata koja su bila identična, osim po brojevima na njima. Bosonoga i ošamućena od sredstava za

smirenje, Gaby se držala uz rame Dr. Dana čistom inercijom.

"Stvari se polako kreću u ovoj zemlji, i idu zaobilaznim putevima, ali na kraju stignu gdje treba," rekao je krupni političar. "Dvije godine guram vladinu istragu o ovom mjestu, ali sve se dogodi u Božje vrijeme."

"Znali ste?" Njen mozak bio je opterećen staklenom vunom.

"Za ono što UN rade ovdje? Ponešto. Svi mi imamo svoje izvore; ja ne bih htio kompromitirati moje tako blizu središtu. Ti!" Okrenuo se, pokazao na kojeg god UNECTA pratioca u bijelom koji mu je naletio pod prst. "Donesi gđici McAslan šalicu veoma jake crne kave. Vi ste bili moj adut, gđice McAslan. Moj Božji prst. Kad sam doznao da UN drže zapadnu novinarku protivno kenijskom Ustavu, i konvenciji o pravima čovjeka samih UN, bilo je veoma lako povući međunarodne medije iza mene. Svi su oni tamo gore, iza žice, vrište za vama, gđice McAslan."

Pripadnik osoblja Jedinice 12 donio je kavu. Gaby ju je pokušala pijuckati dok je Dr. Dan vodio svoj politički cirkus niz hodnik.

"Nisu mi dali da gledam bilo kakve televizijske vijesti. Ne znate kako je to bilo tamo dolje, Dr. Dan."

"Vi ste glavna priča na svim kanalima. Čak i tako, Mohammed al Nur pokušao se pozvati na imunitet UN-a i odbio moj nalog za *habeas corpus*." Egipatski Glavni Tajnik bio je vodeći zagovornik premoći UN-a nad nacionalnim vladama. "Međutim, za jednog dobrog muslimana, g. al Nur pokazuje žaljenja vrijednu zainteresiranost za žene koje se seksaju s psima."

"Navodno," rekao je Johnson Ambani.

"Navodno. Ali, još uvijek sam siguran da on ne bi volio da video snimka koju smo dobili iz sobe u Hiltonu, s njim i Giriama ženom i dobermanom, dospije u ruke golicavog i korumpiranog zapadnog tiska. Rečeno mi je da je bio itekakav tehnički podvig da on, žena i doberman budu istodobno fokusirani."

Gaby je potisnula kikot. Čak ni Bijela Razina Jedinice 12 nije bila dovoljno hermetična i antiseptična da zadrži vani zaraznu bizarnost svakodnevnog afričkog života.

"Napravili su veliku grešku što su vas pokušali nestati, gđice McAslan. Ali bila bi još veća greška pustiti vas, nakon što ste vidjeli ono što ste vidjeli."

"Kamera!" vrisnula je Gaby. Jaka crna kava rastjerala je drogiranost kao što sunce rastjera jutarnju maglu. "Uzeli su moju kameru; sve je u njoj, sve, o Jakeu i Treetopserima i Wa-chagga i

Rasplodnoj Jami. Sve."

Dr. Dan klimnuo je Johnsonu Ambaniju koji je otvorio svoju aktovku i izvadio još jedan papir.

"Ovo je ovlaštenje za zapljenu materijalnih dokaza," objasnio je dok ga je Dr. Dan potpisivao bez čitanja. Dao je papir jednoj od odvjetnica u pratnji. "Možete li ovo odnijeti do administracije, i reći im da nađu i daju vam kameru gđice McAslan?" Ona je otrčala, nezgrapna u uskoj suknji i visokim petama.

"I dnevnike," povikala je Gaby za njom. "Moj i Moonin, imaju ih oba."

"To je već sređeno, gđice McAslan," rekao je odvjetnik Ambani. Opet je posegnuo u svoju čarobnu aktovku i izvukao dvije plastične vrećice označene biohazardnim simbolima i UNECTA-inim polumjesecima i planinom. "Našli smo ovo s ostatkom vaših osobnih stvari."

Anti-Shepard Russel Shuler čekao je na vrhu širokog nagiba koji se spuštao do zone ispod Bijele Razine Tri.

"Preokret je fair play, Russ," rekla je Gaby kuckajući po bedžu na svojoj zaprljanoj majici. "Ovaj put ja obavljam debrifing."

"To je preveliko za vas," rekao joj je Russel Shuler. "Preveliko je za bilo koga. Nismo još spremni za to. Vjerujte mi, nisam ja neprijatelj ovdje."

Radnici Bijele Zone ostali su gore kad je Russel Shuler poveo delegaciju niz nagib. Boja zida promijenila se u crvenu na pola puta do dolje.

"Crvena Zona je naša oblast maksimalne izolacije i promatranja," rekao je Russel Shuler. "Mada razumijem da vam se moraju otvoriti svi dijelovi ovog kompleksa, i da vam moje osoblje treba pružiti svu moguću pomoć, moram vas savjetovati da dobro razmislite o implikacijama objavljivanja onog što vidite ovdje."

"Dr. Dan," prošaputala je Gaby dok ih je Russel Shuler vodio crvenim hodnikom koji je mirisao na mošus i plijesan. "Shuler je u pravu. Chaga, ona mijenja ljude. Ne samo mentalno ili emotivno, nego i fizički. Koristi virus HlV-a kao vektor u stanice da reprogramira gene. Može promijeniti živuće tkivo."

Topli zrak koji je pristizao iz dubine spleta tunela prodrmao je iskaznice Istražnika.

"Pa ipak su tamo dolje naši ljudi, kakve god promjene da su im se dogodile," rekao je Dr. Dan. "Kako god da izgledaju, što god da su

postali, mi ćemo vidjeti što se ima za vidjeti."

Russel Shuler je okupio političare i odvjetnike u krug oko sebe pred vratima koja su bila obojena, pomislila je Gaby, točno bojom pakla.

"Dame i gospodo, vi ste sada na Razini Jedan Crvene Zone. Ovo je područje u kojem držimo one HIV-izmjenjene pacijente čije adaptacije su uglavnom neurološke. U mnogim slučajevima, njihovi darovi i sposobnosti čine se sasvim nadljudskim; skoro kod svih, nemoguće ih je objasniti ili izmjeriti."

Otvorio je vrata boje pakla.

Soba je bila namještena raskošno poput luksuznog hotela. Zračeće prelijepa Nilo-Hamitka sjedila je prekriženih nogu na king size krevetu, praveći petlje od vezica svojih tenisica. Nasmiješila se posjetiteljima ali nije progovarala.

"Sarai je manipulatorka vjerojatnosti," rekao je Russel Shuler. "Testirali smo je, koristeći pokuse kvantnog efekta tunelskih elektrona; nekako - Bog zna kako - ona može utjecati na kvantni kolaps svjetskih linija, tako da je ishod uvijek u njenu korist."

"Oprostite, ali ne razumijem," rekao je Dr. Dan.

"Grubo rečeno, u kvantnoj teoriji, ako bacite novčić, to nije ni pismo ni glava, već stanje i pisma i glave sve dok čin gledanja palog novčića ne kolabira te mogućnosti u jednu sigurnost. Ili glava ili pismo. Ono što Sarai radi je da se pobrine da to uvijek bude strana koju je ona rekla. Ishod je uvijek u njenu korist."

"Sama stvara svoju sreću," rekao je Dr. Dan.

"Kao to što smo mi došli ovamo," rekla je skupštinarka iz Nanyukija.

"Sve služi njenim svrhama," rekao je Russel Shuler.

Sarai se moćno nasmiješila i preokrenula svoju petlju.

U sljedećoj sobi, veoma mršav čovjek spavao je u fetalnom položaju. Dizanje i spuštanje njegovih grudi bilo je tako sporo i plitko, da je Gaby neko vrijeme sumnjala da on uopće diše.

"On zaspi početkom listopadskih kiša," rekao je Russel Shuler. "Opet se probudi početkom ožujskih kiša. Metabolizam mu usporava do puzanja. Kao hibernacija, samo što je u niskoenergetskom snu proces starenja zaustavljen. S naše točke gledišta, njegov životni vijek je veoma produžen."

S njegove točke gledišta, isto je tako kratak i krhak kao bilo koji od

naših, pomislila je Gaby. Premalo spavanja i buđenja.

Pročitala je ime na sljedećoj sobi.

"Ovdje," rekla je Russelu Shuleru. "Želim vidjeti tko je ovdje." *William Bi* bilo je ime na vratima.

"Molim vas, ispričajte me," dopro je glas preko ritmične škripe. "Neću stati, zato što se vi nećete zadržati dugo, a ako stanem neću stići treći."

William Bi sjedio je na sobnom biciklu, jako pritiskajući pedale. Bio je obučen u zamrljan crveni šorc i podsječenu majicu. Na ravnom zidnom zaslonu grubo animirani biciklist jurio je po putu sa plakata prema vječno bježućem obzorju.

"Bok, Gaby," rekao je William ne skidajući pogled sa zaslona i ne prekidajući ritam. Bio je onako mršav i mlad i androgino lijep kakvog ga se Gaby sjećala, kad ih je dirižabl pokupio sa gorućeg Nissan terenca na rubu Chage. "Mislio sam da ću naletjeti na tebe ovdje."

"Williame, žao mi je. Nikad nisam htjela da se ovo dogodi."

"Sarai je jedina koja može učiniti da se dogodi ono što ona želi da se dogodi. Ali, ja mogu vidjeti što ona čini da se dogodi, pa sam zadovoljan."

"Williamov osjećaj za vrijeme je izmijenjen," rekao je Russel Shuler. "On živi u duljem sadašnjem trenutku nego mi. Ono što mi shvaćamo kao sadašnjost je otprilike šest sekundi. Williamova sadašnjost je oko tri i pol minute, unaprijed i unatrag, s ograničenom pred- i post-kognicijom do otprilike pola sata."

"Mislim da biste trebali pozvati servisere," rekao je William naginjući se nad ručke svog bicikla. Prestigao je prvog kompjuterskog biciklista, i prilazio je zadnjem kotaču još jednog. "Postrojenje za zrak opet će vam praviti probleme za nekih desetak minuta."

Russel Shuler izvadio je interkom iz svoje Nehru jakne i obavio poziv.

"Skoro je uvijek u pravu," rekao je kad je završio razgovor sa serviserima. "Morali smo sprečavati da osoblje od njega dobija preporuke za klađenje na trkama, ili lutrijske brojeve."

"On može vidjeti u budućnost i prošlost?" pitala je jedna od Skupštinarki. "Odjednom?"

"Istodobno, da. Ne mislim da bi naši kratko-vremenski umovi ikad mogli ispravno zamisliti kako to mora izgledati. Možda stanje neprekidnog *deja vu* za i prošlost i budućnost."

"Ona ti neće zahvaliti za to," rekao je William naglo, snažno naležući na pedale. Znoj mu je curio niz čelo. "Dnevnik. Previše je podsjeća na stvari koje bi voljela zaboraviti."

Prošao je animiranog biciklista i prešao crtu cilja. Kao što je predvidio, bio je treći.

Na vrhu sljedećeg nagiba na dolje, Russel Shuler rekao je članovima komisije: "Dolje na Razini Dva Crvene Zone su umjerene fizičke adaptacije. Neke od njih možda će vam biti uznemiravajuće, ali molim vas, nemojte pokazivati nikakve negativne emocije pred pacijentima. Mnogi od njih imaju velikih teškoća da se suoče s onim što je Chaga učinila njihovim tijelima."

Boja zidova Crvene Razine Dva bila je nekoliko nijansi tamnija nego u hodniku iznad; krv umjesto čistog pakla.

U prvoj sobi, jedna žena ležala je na drvenoj stolici za plažu pod stropom zasljepljujuće bijele svjetlosti. Bila je naga, izuzev donjeg dijela bikinija na točkice. Njena kosa, oči, koža bili su tamnozeleni. Russel Shuler rekao je Istrazi da je ona fotosintet. Njena koža i cirkulacijski sustav bili su inficirani kompleksnim molekulima koji su se vezivali za stanice i omogućavali im da izvlače hranu i energiju izravno iz sunčevog svjetla, poput biljaka. Cijevi punog spektra na stropu bile su jačine skoro normalnog afričkog dnevnog svjetla. U mraku bi uvenula i drhtala i umrla.

Žena je okrenula leđa Istražnoj komisiji Nacionalne Skupštine i podigla primjerak časopisa *Viva!* koji je odložila na pod.

Dr. Dan slučajno je odabrao sljedeća vrata. Iza njih su našli sredovječnu ženu u stolcu, s majmunom koji se bištao na ramenu, i s rukama na koljenima. Pored njenih nogu sjedila je mačka i lizala svoje međunožje. Na vrhu ogledala na toaletnom stoliću skakutala je ptica. Ploča stolića bila je umrljana bijelim ptičjim izmetom. Žena nije imala očiju. Prazna koža pokrivala je njene očne duplje. Nije imala ušiju. Njena lubanja bila je glatki oval mesa. Ipak, kad su ljudi ušli u njenu sobu, okrenula je glavu prema njima, kao da vidi i čuje, i toplo ih pozdravila.

"To su životinje," rekla im je. "Vidim kroz njihove oči, čujem kroz njihove uši." Podigla je majmuna na krilo. "Ali imaju tako kratkotrajnu pažnju."

Russel Shuler objasnio je da ta žena ima neurološko usađivanje u nervne sustave svojih životinja. Mogla je prebacivati točku gledišta između njih, i učila se višestrukosti: mačji vid, majmunski njuh, ptičji sluh.

"Vidjela sam ovo," rekla je Gaby. "U Chagi: Hubert, dječak iz Treetopsa: on može dijeliti svijest s drugim bićima u šumi."

"Doista?" rekao je Russel Shuler.

"Moram obratiti pažnju na njega," rekla je žena sa životinjskim očima.

"Za što je sve to?" rekla je jedna odvjetnica dok su žurili duž hodnika, pored vrata iza kojih nisu imali vremena pogledati, prema Razini Tri Crvene Zone. "Koji je razlog za te transformacije?"

"Evolucija, gospođo," rekao je Russel Shuler. "Samo novi načini da se bude čovjek. Nema više razloga za to nego za oči na krilima leptira ili paunov rep. Svi razlozi i nikakav razlog: to funkcionira. To je ispravno za svoje mjesto i vrijeme."

Obratio se Istrazi u cjelini.

"Prije nego što siđemo na treću i konačnu razinu, moram vas upozoriti da su ovdje smješteni najradikalnije izmjenjeni. Ono što vidite može izazvati odvratnost, šok, čak i strah. Zapamtite da su oni ljudi. Neće vam naškoditi, nisu opasni. Oni su samo ljudi, pokusi u načinima da se bude čovjek. Ako netko od vas ne želi sići s nama na Razinu Tri, možete poći ravno gore do recepcije, tako što ćete se vratiti par stotina metara duž ovog hodnika i popeti servisnim dizalom. Dat ću vam nekoliko sekundi da se odlučite."

Ja sam se odlučila, pomislila je Gaby McAslan. Našla sam samo jedno ime sa mog popisa nestalih. Drugo dvoje je tamo niz tu rampu, što god da su postali, tako da se ja neću vratiti.

Russel Shuler sačekao je svojih nekoliko sekundi. Nitko se nije okrenuo.

"OK," rekao je Russel Shuler. "Još samo jedna stvar. Ako imate išta plastično što vam je vrijedno, savjetujem vam da to ostavite ovdje. U nekim slučajevima, promjene su se proširile s jedinke na sredinu."

"Što to znači?" pitao je Dr. Dan, skidajući svoj bedž i digitalni sat. "Doznat ćete."

Sišli su dolje, ostavljajući za sobom hrpicu identifikacijskih bedževa, satova i olovaka.

Prva vrata otvarala su se na predvorje u koje je Komisija stala bez mnogo guranja. Na suprotnom zidu bili su dug prozor sa zavjesom i vrata sa zračnom komorom. Russel Shuler podigao je mikrofon ukopčan u utičnicu ispod prozora.

"Temperatura i razina CO2 unutra previsoki su za ljudsku toleranciju," rekao je. "Ali, pozvat ću Kighomu da vas pozdravi."

Progovorio je u mikrofon na tečnom svahiliju. "Molite se da je ovo varijacija koja se neće primiti," rekao je razmičući zavjese.

Soba iza njih bila je sasvim konvencionalna. Mladić, koji je mahnuo iz naslonjača u kojem je čitao nogometni časopis, nije to bio. Koža mu je bila toliko crna da se činilo da nema crte lica. Kosa mu je bila koštano bijela. Oči su mu bile mliječne, kao da je pogođen kataraktama. Nos mu je bio veoma velik i širok, prsa široka i duboka. Dok su Russel Shuler i Skupštinari razgovarali s njim na svahiliju, Gaby ga je pobliže promotrila. Mrtva crna koža bila je debela i voštana; bez dlaka, skoro bez pora. Mliječnost očiju bila je uzrokovana membranom, poput mačjeg trećeg kapka, koja je išla tamo-amo između treptaja.

"Izvrsna adaptacija za zadržavanje vode," rekao je Russel Shuler, promatrajući Gaby kako promatra. "Treći kapak zadržava suze za recikliranje i štiti od prašine i potencijanih alergena. Ne znoji se, urin mu je visoko koncentriran. Prilagođava se temperaturi okoliša. Ta koža ga također štiti od ultraljubičastog zračenja i sprečava pristup česticama iz zraka. U skladu s tim, tu su i nosni filteri i sinusne mukozne membrane."

"On je čovjek za kraj svijeta," rekla je Gaby. "Konačno čovječanstvo za zagađenu, radijacijom sprženu, stakleničku Zemlju. On može preživjeti tamo, i napredovati, Isuse Kriste."

"Da, g. Shuler, u pravu ste, trebali bismo se moliti," rekao je Dr. Dan. "Moliti se veoma jako."

Kighoma je mahnuo za zbogom i vratio se svom nogometnom časopisu.

Russel Shuler zastao je prije otvaranja vrata sljedeće sobe.

"Za ovog biste mogli ustanoviti da je naročito uznemiravajući. Svjetlo držimo slabim; izgleda da se njemu tako više sviđa, mada je prilagođen velikim fluktuacijama na svim razinama, kao što ćete ustanoviti. Najsigurnije je samo stati i pustiti da vam se oči prilagode. Možda ćete osjetiti kako se nešto kreće pored vas, veoma blizu i veoma brzo; nemojte se prepasti, Juma se voli poigravati sa svojim sposobnostima, i pomalo je šaljivčina. Ako možete, pokušajte ne ustuknuti; njegova margina greške veoma je uska."

Tamna soba činila se punom nevidljivih dimenzija, kao kino-sala u kojoj se projektor pokvario i svi se boje pomaknuti. Bila je dovoljno velika da ima svoje male vjetrove: Gaby je osjetila strujanje zraka kako pomiče fine dlačice na njenoj ruci. Osjetila je masivne objekte postavljene iznad glave. Netko se nakašljao. Velika prostorija uzvratila je čudnim odjecima. Gaby je opustila oči i pustila ih da se

defokusiraju; stari astronomski trik koji je naučila od oca. Mase koje je osjetila iznad sebe bile su četvrtaste police i blokovi, natrpani jedan na drugi poput majke svih penjačkih vježbališta. Zidovi, blokovi, strop bili su prekriveni čeličnim alkama. Sredina sobe bila je od poda do stropa ispunjena gredama i stupovima. I oni su bili prekriveni rukohvatima. Post-industrijska vježbaonica, pomislila je Gaby. U istom trenutku, vidjela je nešto kako se prevrće s ruba kocke ispod samog stropa, ide niz zid takvom brzinom da je to bilo više nalik padu, juri pored nje i uspinje se na jedan od središnjih stupova da skoči na vrh naspramne kocke. Crno lice pogledalo je dolje na ljude.

Ruke. Za to se činilo da je svo od ruku. Previše ruku.

Russel Shuler zazvao je na svahiliju. Lice se namrštilo, klimnulo u stranu; možda da, možda ne. Onda se prebacilo preko strmine, jurnulo vrtoglavom brzinom niz zid, skočilo na potporanj i visjeo tamo.

Bilo je uzvika. Bilo je uzdaha. Johnson Ambani se prekrižio. Ta stvar izgledala je kao da je sva od ruku jer je bila sva od ruku.

Dečku nije moglo biti više od osamnaest godina. Izuzev potpunog odsustva dlaka, bio je sasvim normalan dolje do početka rebara. Ispod toga na njemu su izvršene promjene. Nije imao donji torzo, nije imao noge, nije imao stopala. Umjesto toga bio je dodatni par ramena, ruku i šaka. Držao je rukohvate svojom desnom gornjom i donjom rukom. Bio je odjeven u plavi rebrasti kombinezon visokog ovratnika koji je omogućavao svim njegovim rukama da se slobodno kreću. Russel Shuler pitao ga je na svahiliju hoće li sići i upoznati se s Istražnom Komisijom. Stao je sa sve četiri ruke na pod. Gaby je pomislila na vitku crnu životinju, i pobojala se da je to rasistički ili seksistički ili promjenaistički. Dečko se osovio na donje ruke i stao uspravno, premještajući težinu sa šake na šaku. Bio je visok Gaby do ramena. Ispružio je gornju ruku u znak pozdrava jednoj od pravnih pomoćnica. Žena se odmaknula, a onda se sjetila svog položaja i nježno je prihvatila.

"Molim vas," rekao je dečko na zamuckujućem engleskom. "Tako mi je dosadno. Možete li ga natjerati da ih natjera da me pošalju tamo gore? Želim biti tamo gore. Tamo mi je namijenjeno biti. Učim se engleski. Time govore tamo gore."

"Tamo gore?" pitala je Gaby, i u istom dahu shvatila. "Kriste."

"Svemirska stanica Unity," rekao je Russel Shuler. "Kontaktirali smo s NASA-om oko njegovog premještaja. Juma je prilagođen životu u beztežinskom stanju. Noge i bokovi počeli su atrofirati ubrzo nakon što smo ga stavili u karantenu - poput gangrene. Morali smo amputirati. Istovremeno kad su donje ruke počele rasti, unutarnji

organi su se rekonfigurirali. Stvari koje su učinjene tijelu tog mladića su zastrašujuće. On je žilav dečko."

"Molim vas," rekao je Juma ponovo, svim skupštinarima. "Tako mi je dosadno."

Gaby si nije mogla izbiti iz glave prizor beznogog prosjaka koji se gurao na kolicima, pored kuće Miriam Sondhai, pomoću drvenih blokova pričvršćenih na ruke.

"Pustite ga," rekao je Dr. Dan bijesno svojim tihim dubokim glasom. "Pustite ih sve. Ovo nije mjesto za njih. Nemate ih prava držati ovdje kao životinje. Čak i moja stoka je slobodnija i poštovanija od tih ljudi."

A kao što Masai puštaju krv svojoj stoci, tako UN crpe iz svog stada njihovu HIV-zaraženu krv, pomislila je Gaby.

"Gdje bi otišli?" rekao je Russel Shuler. "Natrag njihovom narodu? Natrag u zaselke i logore? Njihove vlastite majke ne bi ih prepoznale kao ljude, a kamoli da su nekad bili njihova djeca. Koliko dugo mislite da bi opstali, čak i oni kojima ne treba poseban okoliš? Koliko dugo prije nego što ih neki islamski fundamentalistički mula ili apokaliptički kršćanski evangelistički propovjednik proglasi za Sotonina čudovišta i počne s čistkama? Vaša Istražna Komisija Nacionalne Skupštine možda je već posijala sjeme tog holokausta. Svi oni novinari, ulogoreni tamo vani, htjeti će znati što ste našli ovdje dolje. Možda je sigurnije da svijet ne dozna."

"Ako ne sad, kad onda?" rekla je Gaby. "Vrijeme je protiv vas. Vrijeme je protiv svih nas, jer onaj veliki zeleni stroj tamo dolje stiže sve bliže, i svima nam ponestaje opcija."

"Molim vas," dobacio je Juma sa visokih polica gdje se sklonio od prepiranja. "Ovo nije moje mjesto. Tako mi je dosadno. Odvedite me tamo gore."

Russel Shuler prošao je pored sljedećih vrata. Zaustavio je grupu pored zavjese od teških plastičnih traka koja je visila preko hodnika.

"Sjetite se onog što sam vam na Drugoj Razini rekao za promjene koje su se proširile na sredinu. To područje je iza ove zavjese. Još uvijek se imate šansu vratiti ukoliko želite."

Prošao je kroz viseće trake. Svi iz Komisije su ga slijedili.

Miris je bio skoro fizički po utisku. Ne da je bio gadan ili neprijatan; bilo je to što su njegovi kompleksni estri i ketoni ubadali duboko u stražnji mozak i svojim dodirom budili sjećanja koja su desetljećima spavala. Gaby se sjetila baobaba na okuci puta za Namangu, gdje je prvi put vidjela Chagu, i fragmenata sjećanja koje je

njen miris pobudio u njoj. Oštar seksi znojan zavodljiv magični tajanstveni Chagin parfem. Chaga je rasla ovdje dolje, duboko pod zemljom. Plavičast sjaj, poput televizijskog svjetla, dopirao je iza okuke hodnika. Russel Shuler poveo je svoje goste prema njemu.

Gaby je glasno uzviknula. Bio je to san svakog djeteta o Jules Verneovoj ogromnoj šumi gljiva u središtu Zemlje. Hodnik je bio poduprt rebrima pseudokoralja, s kojih su visili bioluminiscentni plodovi i grozdovi crvenih saća. Prsti vlažne žute spužve curili su sa stropa; batrljci istog matrijala su se uzdizali prema njima s poda. Organski stalaktiti i stalagmiti. Pod pod Gabyinim bosim nogama čini se da je bio glazirana, stopljena kost.

"Širi se," rekao je Russel Shuler. "Oko pedeset centimetara na dan. Imamo mjesec i pol prije nego što moramo napustiti razinu. Na kraju će preuzeti cijelu instituciju. Bili ste u pravu, gdice McAslan. Vrijeme nije na našoj strani."

Postavio je ruku na narančastu izbočinu iz stisnutih usta od mišića na zidu hodnika. Usne su se s uzdahom otvorile.

"U redu je, neće vas pojesti," rekao je.

Prostorija iza bila je velika. UNECTA je nikad nije konstruirala u toj veličini. Mogli ste komotno smjestiti SkyNetove urede iz Ulice Toma M'boye pod taj krov.

"Radila je na stijeni," objasnio je Russel Shuler dok je Gaby pogledom slijedila izdužene stupove i kablove sve više i više do stropa bioluminiscentnih balona. "Hvala Bogu da još nije došla do nijednog vitalnog sustava." Sa stropa Gaby je gledala niz hrpe opuštenih sfera (profiterole, zamislila je), i petnaestmetarske višeglavne cvjetove (prokulice, pomislila je), i prste sveprisutnog kopnenog koralja, sve do bijelca duge plave kose i blijede brade i vodenasto plavih očiju koji je stajao kraj njihovog podnožja (Petera Werthera, znala je). Odjevenog u daskaški šorc.

"Dobar dan," rekao je on svojim mekim južnonjemačkim naglaskom. "Očekivao sam vas. Ima li netko možda cigaretu?"

"Peter Werther," prošaputala je Gaby McAslan.

"Gaby McAslan." Peter Werther se srdačno rukovao s Gaby, a zatim sa svim članovima Komisije.

"Peter," rekla je Gaby obazrivo. "Kad sam vas intervjuirala tamo u Što Je Sunce Reklo, imali ste oznaku, biljeg vašeg vremena u Chagi. Dio nje koji je rastao na vašem tijelu. Više nije tamo."

"Reci joj," rekao je Russel Shuler.

"Još uvijek raste na mom tijelu," rekao je Peter Werther. "Nikad neće prestati rasti na mom tijelu. Vidite, ovo," lagano se dodirnuo po grudima i ovlaš naklonio, "nije moje tijelo. Ovo je samo produžetak mog tijela. Peter Werther je ova soba, i sljedeća soba, i ona iza toga, i hodnik iz kojeg ste ušli, i molekularni strojevi koji se probijaju kroz čvrstu stijenu prema svjetlosti i zraku. Ovo nije ništa više moje tijelo nego taj kopneni koralj ili onaj svjetleći balon, i ništa manje. Sve su to aspekti mene, izrasli iz mene. Moje tijelo, moj um, moja osoba, svud su oko vas.

Jeste li sigurni da nemate cigaretu?"

Gaby je shvatila da je tu i tada prestala pušiti.

"Nismo ga mogli dekontaminirati," rekao je Russel Shuler. "Ne bez da ga ubijemo. Promatrali smo ga u Bijeloj Zoni deset dana, kad je ta stvar podivljala."

"Pitali ste me koliko dugo, sjećate li se? Tamo na jezeru Naivasha," rekao je Peter Werther Gaby. "Ne dugo. Dvanaest sati, dok mi koža nije bila potpuno pokrivena."

"Odveli smo ga dolje u Crvenu Tri, gdje smo imali čistu medicinsku jedinicu," nastavio je priču Russel Shuler. "Do tad je bio komatozan. Vitalni znaci su poludjeli: bilo je kao da mu se ta stvar poigrava s fiziologijom, testira do ruba uništenja."

"Russel odbija povjerovati mi kad kažem da nisam bio u komi," rekao je Peter Werther. "Bio sam mrtav. Opet. Kao što sam umro i tamo gore na Kibou u snijegu, kad se paket Kilimandžaro spustio. Chaga me tad dovela natrag, opet me dovela natrag. Umro sam i živio dvaput, i sad, sasvim sam siguran, neću umrijeti i treći put."

"Prvo su izašli iz mekih otvora," nastavio je Russel Shuler. "Oči, nos, usta, anus: sjemeni pipci. Onda su vlakna spora pukla kroz kožu, svuda. Morali smo evakuirati. Počeo je apsorbirati krevet i opremu za praćenje."

"Nešto divno, to sam vam rekao." Konverzacija je bila između Petera Werthera i Gaby. Russel Shuler, Istražna Komisija, bili su daleki posmatrači. "Zar to nije divno? Kako vam mogu početi govoriti kako je to vratiti se u svijest, ne kao čovjek, već kao šuma, um raširen kroz mnogo dijelova, mnogo tijela istodobno? Ne mislim da se to može ispričati, samo doživjeti. Ali, nedostajao mi je osjećaj da sam tijelo, da se mogu kretati i povezati moja čula s izravnim djelovanjem. Tako, sačinio sam ovo tijelo koje vidite, tijelo kojeg se sjećam i koje mi se najviše sviđa. Ali ima i drugih tijela, koja sam sačinio s posebnim sposobnostima u posebne svrhe. To nisu ljudska tijela, ti drugi Peteri Wertheri. Dođite sa mnom. Pokazat ću vam to podzemlje koje sam

postao. Virgil vašem Danteu."

Gaby je pomišljala na stare filmove o Velikom Bwani Bijelom Lovcu dok je Peter Werther - nije mogla misliti o njemu kao o produžetku okruženja - poveo komisiju kroz svoju osobnu džunglu do usta-vrata između kablova balona.

Druga prostorija bila je veća od prve, i ispunjena gustom lepezastom vegetacijom. Kad je Gaby uočila oči kako vire između vlati, pitala je Petera Werthera jesu li to drugi dijelovi za koje joj je rekao.

"Ne, to su ljudi. Žrtve ovog mjesta," rekao je Peter Werther.

"Arborealne adaptacije," rekao je Russel Shuler. "Najuobičajeniji oblik. Ima ih toliko, da su skoro pleme."

Razdvojene vlati su se sklopile. Gaby je čula pokrete, šuškanje u koraljnoj krošnji.

Bilo ih je sedam; tri muškarca, dvije žene, dvoje djece. Bili su bolno mršavi kao i Nicole Montagnard. Rebra vidljiva pod majicama. Lica iz tri desetljeća gladovanja emitiranog na televiziji. Gaby nije mogla podnijeti da im pogleda ključne kosti. Ali nisu bili letargični, izmučeni, iscrpljeni od života, kao žrtve gladi. Bili su zdravi, energični, brzog duha i tijela, zdravi i u formi. Adaptacija im je dala veoma duge podlaktice, veoma duge ruke, veoma duga stopala, veoma duge smotane kožne repove. Rupe su prorezane otraga u njihovim nogometnim šorcevima da prođu hvatački repovi. Neki su ih nosili smotane oko nogu. Ženama je bilo draže prebaciti ih u kolutu preko ruke. Djeca su se držala majki repovima.

Ljudi sa stabala. Majmunski ljudi. Stotinu djetinjih rasističkih klišea nahrupilo je poput balona u Gabyin um. Pokušala ih je probosti iglom razuma. Promijenjeni. Načini da se bude čovjek. Stare predrasude teško su pucale.

Odredili su muškarca koji je govorio engleski za poglavicu svog malog plemena. Promjene su ostavile dovoljno njegovog lica da ga identificiraju kao Masaija.

"Dr. Daniel Oloitip." Pozdravio se s Dr. Danom na masaiju. "Vi ste moj skupštinski zastupnik. Glasao sam za vas na prošlim izborima. Veoma mi je drago što vas vidim ovdje, ali se pitam - svi se mi pitamo - što ćete učiniti glede nas? Kad ćete nas osloboditi?"

"Uskoro," rekao je Dr. Dan. Pogledao je Russela Shulera prije nego što je nastavio. "Uskoro ćete svi biti oslobođeni odavde, da se vratite svom narodu, svojim obiteljima, svojim domovima."

Čovjek se nasmijao. Bio je to prezrivi smijeh ponosnog Masaija.

"Moja obitelj me neće prepoznati, moj narod me neće prihvatiti, moj dom mi je oduzela Chaga. Tako da moramo otići u Chagu. To je sloboda za nas. Kamo bi drugdje?"

Peter Werther poveo je Komisiju još jednim sfinkter-vratima u glavni hodnik, a odatle u novu Chaga-prostoriju. Ta je bila najmanja od soba koje je Peter Werther iskopao iz temelja Jedinice 12. Bila je taman tolika da primi utvaru kuće. Gaby se nije mogla sjetiti druge usporedbe. Sjećanje na kuću, izvedeno u mesu Chaga-tvari. Utvarni zidovi od pjene. Utvarni podovi od ugibajuće spužve. Utvarni prozori od prozirne žute gaze koja se micala na strujanjima zraka koja su puhala tim podzemnim svijetom. Utvarna vrata od viseće mahovine. Utvarne zavjese od puzavica, utvarne svjetiljke od bioluminiscentnih žarulja. Utvarno pokućstvo: stolice, stolovi, kreveti, izrasli od mekog zelenog koralja.

I, u sredini zelene utvare od kuće, sjedio je anđeo medija. Taj anđeo bio je bijela žena, koja je nosila bijeli prsluk bez rukava i crveno-purpurne kamuflažne hlače Chaginih boja, koja je klečala na meditacijskom stolcu izraslom iz poda. Krila su joj bila raširena. Dodirivala su meke zidove utvarne sobe. Nisu bila pernata poput krila Jehovinih anđela; ovo su bile plahte svjetlucave paučine, poput krila vilinkonjica, i bila su puna lica. Lica filmskih likova. Lica medijskih zvijezda. Lica sportskih zvijezda. Lica glumaca iz reklama za dijetnu Coca Colu i tampone. Lica ljudi iz Afrike i Južne Amerike i Pacifičkog Ruba i Europe. Lica stranih dopisnika i reportera satelitskih vijesti. Gaby je vidjela lice Jakea Aaronsa. Stara fotografija; elegantan osmijeh, još elegantnije odijelo. Gaby je vidjela njeno vlastito lice, kako se pojavljuje na trenutak i pretapa u CNNovog europskog voditelja. Kao i na fotografiji na bedžu koji je ostavila na vrhu nagiba, kosa joj je bila duga i blistava i prelijepa. Anđeoska krila lagano su se pomakla, napuhavajući se na medijskom vjetru. Ženine oči bile su sklopljene. Grudi su joj se polako dizale i spuštale, kao u kontemplaciji. Imala je crnu, prirodno kovrčavu kosu koja joj je padala na ramena.

Otvorila je oči.

"Gle, vidi, vidi," rekla je. Imala je dublinski naglasak. Možeš izvaditi curu iz Barrytowna, ali ne i Barrytown iz cure.

"Moon," uzdahnula je Gaby McAslan.

Žena je ustala sa stolca. Krila su joj se sklopila i sklonila na mjesto na leđima koje Gaby nije mogla vidjeti.

"Ti si Gaby McAslan," rekla je Moon. Zvučala je razočarano. "Znam tko si ti. Gledala sam te. Pratila te. Znam sve o tebi."

"Znam tko si ti," rekla je Gaby. "Pratila sam te, tako dugo, tako blizu. Znam sve o tebi. Odavde to znam." Podigla je ruinirani dnevnik s Liberty uzorkom u svojoj prozirnoj, vrećici s oznakom UNECTA. "T.P. ti šalje pozdrave."

49

Listopadne kiše su došle. Od obzorja do obzorja nebo je bilo površina sivih oblaka. Crvena prašina Kajiada pretvorila se u vodenasto blato. Gaby je bosonoga progacala kroz njega do vladinog Landcruisera Dr. Dana. UNECTA nije imala viška obuće za žene, ali im je posudila žute plastične kišne kabanice. Gaby je u svoju umotala kameru, s posljednjim svjedočenjem Jakea Aaronsa uskladištenim na njene diskove. Moon je svoju prebacila preko one stvari na njenim leđima koju teleobjektivi iza žice nisu smjeli vidjeti. Cijelim putem gore u dizalu, cijelo vrijeme pravničkih natezanja na recepciji, Gaby je zurila s mučnom fasciniranošću u stvar koja je pulsirala i sjajila se na Mooninim leđima tamo gdje je prorezala bijeli prsluk.

Jednom, kad je bila dijete, šetajući pse po Pointu, naišla je na truplo utopljene ovce, naplavljeno u uvalu. Bilo je dugo u moru; sva vuna je opala, truplo je bilo natečeno, uglačano, oči izjedene od rakova. Nije to, što je bilo mrtvo, preplašilo Gaby, već to što je izgledalo tako tuđinsko. Vraćala se, dan za danom, gledati tu trulu, odvratnu, fascinantnu stvar, dok je plima nije konačno opet odnijela.

Stvar na Mooninim leđima bila je užasna i divna na isti način. Kroz prozirno meso, Gaby je mogla vidjeti kako se drži za ženu stotinom crvenih stonoginih nogica, gura neuralne konektore u njenu kičmenu moždinu, tuđinsko poput utopljene ovce, pipajući si put do mjesta i ljubavniku nedostupnih. Bilo je saveznik zapanjujućih sposobnosti; sklopljena krila bila su plahte organskih kola koja su radila na svjetlo. Nosile su Moon kroz planetarne telekomunikacijske mreže: mogle su primati stotine zemaljskih i satelitskih kanala istodobno, dekodirati ih i filtrirati odabrane informacije u njenu svijest. Televizijski snovi.

Dvije žene ušle su na stražnje sjedište, kapajući na presvlake. Gaby je prstima začešljala svoju upropaštenu kosu. Porast će. Bit će ponovo u redu. Imala je slike. One će učiniti da sve opet bude u redu.

"Idemo," rekao je Dr. Dan Johnsonu Ambaniju, koji je bio ne samo njegov odvjetnik nego i vozač. Vladin Landcruiser odvezao se od maslinastog monolita Jedinice 12. Kenijske zastave vlažno su se lepršale na držačima sa strane. Drugi Landcruiser ga je slijedio. U njemu su bili Lucius i Wa-chagga žena. Ni za njih nije bilo mjesta u

ovoj naciji, među ovim ljudima. I oni su išli na jug, natrag u Chagu. Crne Simbe su već vraćene u Nairobi, osim Morana, koji je zadržan u zatvoru pod optužbom za umorstvo Bushbaby. Ukoliko ga osude, mogao bi biti obješen. Gabyino užasavanje od ritualne kazne borilo se s njenim bijesom zbog Bushbabyine smrti. Nije bilo potrebno da bilo tko umre.

Mrzila je glupost ubijanja. Mrzila je krhkost ljudskih života. Mrzila je smrt.

Mediji su čekali izvan žice. Stotine njih, svi u crvenom blatu na kiši. Kamere, mikrofoni, teleobjektivi. Neki su imali ljestve naslonjene na žicu. Dr. Dan odigrao je asa u adutu. Nestanite crnu afričku žrtvu HlV-a 4 i to je još jedan unos u baze podataka WHO-a. Nestanite bijelu europsku televizijsku novinarku i kombiji su po deset na gomili na nogometnom igralištu s druge strane puta. Gaby je napravila grimasu kad se sjetila T.P.-ovog smrtnog grijeha: ona je bila novinarka koja je postala vijest. Kada se vladin auto približio, nekoliko kamera je bljesnulo. Počeo je stampedo prema vratima. Plave kacige odškrinuli su vrata i progurali se da odgurnu reportere.

"Samo vozi," rekao je Dr. Dan. "Ne zaustavljaj. Ako jednog pregaziš, jamčit ću za tebe."

Johnson Ambani trudio se poslušati svog klijenta, ali su reporteri preplavili plave kacige i nahrupili na Landcruiser. Objektivi su gurani na prozor. Bljeskalice su osvjetlile unutrašnjost auta. Glasovi su zagrajali, ruke su gurnule mikrofone i disk-snimače. *Gđice McAslan, Dr. Oloitip, tko što da li kad kako ste možete li hoćete li?* Gaby je uočila SkyNetov znak u zidu tehnologije i Farawaya, glavom i ramenima iznad tiska. T.P. Vidjela je T.P.-a. Pritisnula je dlanove na staklo i viknula njegovo ime. Johnson Ambani milio je naprijed dok nije imao dovoljno mjesta da nagazi gas. Nekoliko najupornijih trčalo je za Landcruiserom. To mora da su slobodnjaci, pomislila je Gaby. Auto je u brzini poskočio preko željezničkih tračnica i skrenuo lijevo na Namanga Road. Drugi Landcruiser izvukao se iz gužve i slijedio.

"Moon," rekla je Gaby. Vremena i prostora je ponestajalo. "Moram znati. Priča koju dnevnik ne kaže. Tvoja priča, tvoja i Langrisheova."

"Ne prestaješ, je li?" rekla je Moon. "Profesionalka do kraja. Ti dobijaš ekskluzivni."

"Ovo je za mene, i samo za mene. Moram znati kako se priča završava. Toliko mi duguješ. Mogu pogoditi neke djelove koji su isječeni iz dnevnika, ali ne znam kako se završilo. Ne znam jesi li ikad našla Langrishea."

Moon je neko vrijeme gledala kišu koja je padala po savani. Nije se

mogla zavaliti u sjedalo zbog one stvari na njenim leđima.

"Da, pretpostavljam da ti dugujem. Našla Langrishea? Pretpostavljam da jesam. Našla sam nešto što je nekad bilo Dr. Peter Langrishe."

"Promijenjen."

Moon se nasmijala.

"Itekako. Ali ne kao oni jadni kopilani u Jedinici 12. To nije bilo stvoreno bolešću. Kao i ova moja stvar, bilo je to nešto što je šuma uzgojila. Tamo gore u Citadeli, tamo ima stvari koje su kao tijela koja traže dušu. I kad se spoje, spoje se zauvijek. Možeš li razumijeti što ti govorim?"

"Obi-ljudi. Orthotijela. Langrishe je ušao u jedno od njih?"

"Je li ovo priča ili intervju? Da. U početku je to skrivao od mene, kad mi je došao iz oblačne šume gore na planini. Došao bi mi noću, ili se skrivao u magli; nikad nije dopustio da ga preblizu vidim. Samo glas, koji melje i melje o evoluciji, o tome kako je našao tuđince, kako je Chaga njihov alat za proširenje čovječanstva u istinsku galaktičku vrstu. Bio je u pravu, našao je svoje tuđince; oni su bili on. On je bio oni.

Pokazao mi je što je uradio od sebe. On je mislio da je to prekrasno. Veličanstveno. Ja sam vidjela čudovište. Travestiju. Poricanje moje ljubavi prema njemu; da je učinio tako nešto toliko olako, ne misleći na bilo koga osim sebe. Sve što sam ja ikad bila bio je magarac koji je klimao glavom na njegove teorije o 'tuđinskom', i par stalno raširenih nogu. Znaš li kako je to biti izdan od stvari koja je ukupna svrha tvog života?"

Počinjem to učiti, pomislila je Gaby McAslan.

"Htjela sam pobjeći od te tužne, bolesne stvari, natrag u moj svijet, mojim ljudima, mom životu. Ali nisam ga mogla ostaviti, ne tako. Još uvijek sam ga voljela. Možeš mrziti grijeh ali voljeti griješnika. On je bio čudovište, ali mnoge žene su voljele čudovišta. Čudovišta izvana i čudovišta iznutra.

Htio je da ja postanem kao on. Nisam htjela to napraviti. Koristio je sve stare emotivne ucjene: mogli bismo dijeliti dublju ljubav u novim tijelima, nije me mogao voljeti potpuno u mom početnom obliku. Nova ljudskost, isti stari kurvinski trikovi. Imao je orthotijelo pripremljeno za mene; pokazao mi ga je, uradio je sve izuzev fizičke prisile da me navede da uđem u njega. Kad sam apsolutno odbila, udaljio se od mene. Okrenuo se drugima poput njega; ja sam otišla živjeti s Wa-chaggama u Nanjara selu. Trebala su mi ljudska lica,

ljudski glasovi. Ali, trebao mi je i Langrishe - nisam ga mogla ostaviti. Sve što sam ikad voljela bilo je još tamo, netaknuto, obavijeno tim tuđinskim tijelom. Koji je psihološki izraz? Konflikt približavanja/izbjegavanja? I tako, kad bi pretraživači otišli iz Nanjare u visoku šumu, ja bih išla s njima, da se nađem s Langrisheom."

"Zašto?" pitala je Gaby.

"Svi oni, natrag u Jedinici 12, pitali su isto pitanje. Da se seksam s njim," rekla je Moon. "Seks je bio jedino što nam je ostalo. Mogao je izaći iz tog orthotijela - stvar ga je držala na pupčanoj vrpci. Četiri metra slobode. Dovoljno slobode za pojebati se. I svi oni, natrag u Jedinici 12, imali su taj isti izraz gađenja, dušice.

Onda me uhvatio. Bilo mu je lako to uraditi - nervni sistem orthotijela bio je produžetak šume, mogao je manipulirati Chagom skoro kako je god htio. Tako me je uvijek mogao naći. Jebali smo se, ja sam zaspala kao što uvijek spavam poslije, i sljedeće što sam znala, probudila sam se u nekoj rupčagi zida Citadele, gologuza, bez ijedne dlake, dva mjeseca mog života izbrisana i nešto ni najmanje lijepo zakačeno na moju kičmenu moždinu.

On je bio dovoljno bezobrazan da se razbjesni. Nije to bilo ono što je planirao za mene. Chaga ga je izdala, skrenula me od orthotijela u koje me je planirao usaditi. Tada sam znala da sam katastrofalno pogriješila, toliko pogriješila da nisam mogla vidjeti koliko griješim. Nije ništa ostalo od Langrishea unutar tog zlodjela, osim opsesije. To je bilo sve što je ikad postojalo, potreba da se žrtvuje sve, čak i ja, njegovoj požudi za tuđinskim.

Znala sam da moram potpuno pobjeći iz Chage; on će me uvijek moći naći, poraziti, dovesti me k sebi. S vremenom će promijeniti moje tijelo po svojoj želji. Jedna lovačka grupa iz Kamwange našla me u podnožju Citadele. Uvjerila sam ih da me odvedu do Nanjare gdje sam poznavala ljude. Trebale su mi zalihe, da, ali su mi još više trebali dokazi. Trebao mi je dnevnik. Od Nanjare, tragačka grupa povela me van: išli su na sastanak sa safari odredom Taktikalaca, za dodatnu svotu uz pogodbu, mogli su me prokrijumčariti kroz vojni kordon UN-a oko terminuma. Oni nisu razumjeli da sam ja željela da me nađe vojska. Željela biti odvedena u bazu UNECTA-e. Željela biti debrifirana o tome što se događa tamo gore u Citadeli. Željela da oni pročitaju moj dnevnik, onda vide dokaz koji mi raste iz sredine leđa, i odrežu ga s mene skalpelima.

Napustila sam ih prije točke sastanka, sama se probila do terminuma i kroz njega u vanjski svijet. Naravno, uočila me i pokupila jedna zračna patrola. Odveli su me u 01 Tukai, bazu gdje je Langrishe radio. Dok sam ja bila spetljana s njegovom novom inkarnacijom gore

na planini, ona je našla sebi tračnice, prebacila se na njih i postala pokretna. Dala sam im dnevnik. Ispričala sam im za stvari koje sam vidjela u srcu Chage. Pokazala sam im stvar na mojim leđima. Obavili su testove. Obavili su skenove. Sastavili su izvješća i rekli mi da je ta stvar različita od svakog drugog živog organizma na koji su ikad naišli i da bi bilo zločin protiv nauke učiniti ono što ja želim i isjeći je iz mene. Ima jedna medicinska institucija gdje me žele poslati, gdje imaju znanstvenike koji će pobliže pogledati tu stvar i vidjeti ima li načina da je uklone, bez da nju ubiju a mene ostave hemiplegičnom."

Moon se ponovo nasmijala.

Landcruiser je zastao na jednom vojnom kontrolnom punktu. Johnson Ambani je uzdahnuo i izvadio posljednji komad papira iz svoje aktovke i dao ga vojniku koji jedva da je iskazivao poštovanje, promočen i bijedan. Izgledao je kao Sjevernoafrikanac, kojem je dosadno i loše je raspoložen pod listopadnom kišom. Vojnik je salutirao i rekao Johnsonu Ambaniju koliko daleko na jug je sigurno voziti.

Vladin auto pomakao se dalje, prema terminumu.

"Morala si otići od Langrishea, ali sad moraš ići natrag," rekla je Gaby. "Nakon svega što ti je napravio, nakon svega što bi ti napravio."

"Ne više," rekla je Moon. "Naučila sam neke stvari o sebi u Jedinici 12. Ona je veoma dobra za to. Daju ti dosta vremena za samootkrivanje. Godine. Otprilike jedino što tamo možeš raditi je samootkrivanje. Naučila sam voljeti ovu stvar na mojim leđima. Moram. Nije ja, ali je dio mene. Kao vječna trudnoća: dio nečeg odvojenog ali intimno povezanog; nečeg što me treba. Kao što me Langrishe treba. Zato me je htio promijeniti: tako da ne mora sam poći na svoje putovanje u ono što postaje. To ga plaši; shvatila sam to, dolje u jedinici 12. On nije siguran da se može nositi s tim u što se pretvara. Potrebna sam mu, potrebna mu je čvrstina ljubavi koja ne mora biti točno onakva kakav je on, ali će poći s njim gdje god on krenuo. Potrebna sam mu da usidri svoju ljudskost, da mu kažem da je još ljudsko biće, još u stanju biti voljen."

"A voliš li ga?" pitala je Gaby.

Landcruiser je zakrckao na kamenitom rubu. Put je tu išao dugim ravnim nagibom, dolje u dolinu sezonske rijeke koja je sad vrtložno bujala. S druge strane uspinjao se isto tako dugo i ravno do vrha doline. Na pola puta bio je terminum.

Drugi vladin automobil zaustavio se na suprotnom rubu. Lucius i Wa-chagga žena izašli su i stajali na kiši. Mlazevi vode tekli su niz ispucali asfalt. Rijeka je bila crvena od erodirane zemlje.

"Hvala vam," rekla je Moon Dr. Danielu Oloitipu. "Uvijek ću se sjećati ovoga." Rukovali su se preko naslona sjedala.

"Nesumnjivo ćemo se opet sresti jednog dana," rekao je Dr. Dan. "Čini se da budućnost inzistira na tome."

Moon i Gaby su izašle iz auta. Gaby joj je pružila dnevnik. Kišne kapi rasprskavale su se na plastici. Moon je zaklopila Gabyinu ruku oko dnevnika i gurnula ga njoj na grudi.

"Vrati ga T.P.-u. Obećala sam da ću mu ga vratiti. Više mi ne treba. Započinje nova priča; što će biti, kako će se razvijati, nije ni na kom do na meni da kaže." Moon je skinula UNECTA-inu plastičnu kabanicu i pustila je da padne na zemlju. Kiša joj je prilijepila tanki prsluk za ramena i grudi.

Wa-chagge su se zahvalili i oprostili i bili su na pola puta do mosta. Moon je uzdahnula, podigla ruku za zbogom i krenula za njima. Gaby ju je gledala kako ide dolje do rijeke. Prešla je nekoliko metara kad je zastala, kao da joj je još nešto palo na pamet, i okrenula se.

"Reci T.P.-u da mi je žao. Opet je izgubio. Sad može odustati od mene," povikala je. Siva kiša tekla joj je niz lice. "Gaby McAslan. Čak i da smo se dulje znale, ne bismo bile prijateljice, rekla bih."

"Vjerojatno si u pravu," doviknula je Gaby natrag. Ali je gledala tu ženu kako silazi do mosta, gaca kroz crvenu vodu poplave, penje se dugim ravnim nagibom s druge strane u terminum gdje je Gaby više nije mogla vidjeti.

50

T.P. Costello zaustavio je veliki SkyNetov terenac ispred ružne kuće u univerzitetskom kraju. Bilo je kasno, mračno. Čak i reporteri su otišli kući. Gaby nije vidjela nikakva svjetla u kući, ali Mahindra je bio na kolnom ulazu pored njenog Landcruisera.

"Idi. Treba ti san. Montaža može sačekati."

"Ne želim," rekla je Gaby. "On će biti tamo."

"Morat ćeš se jednom suočiti s njim."

"Kad budem mogla pogledati stolicu na kotačićima, a da se ne poželim izbljuvati ili zaklati nekog, to će biti pravi čas."

"Toliko je loše."

"Još gore. Ostavio me tamo, T.P. Ostavio me da jebeno istrunem."

"Što prije, to bolje."

"To je hrpa jebenog dreka, i ti to znaš, Thomase Pronsiase Costello."

T.P. je oslonio zapešća na volan i skupio usne. Gaby je znala da to nije zato što ga je uvrijedila. Pokušavao je naći način da on uđe u tu kuću s njom, i suoči se s čim god se mora suočiti. Ti ostaješ uz svoje prijatelje, pomislila je Gaby. Ne ostavljaš ih u paklu kad je u tvojoj moći da ih spasiš. Ali, ovo nije tvoja borba, sada. Ovo je samo moje.

"Zašto mi, kvragu, Jake nije mogao reći da ima HIV 4?" rekao je T.P. nakon kraće šutnje.

"Zato što ti ne možeš prestati kupiti tuđa sranja," rekla je Gaby nježno. "Radio si to s Moon, pa ipak te ostavila. Stalno upadaš u mučeništvo zbog ljudi do kojih ti je stalo."

"Ružna navikica. Prokleti je kliše, ali zbilja ne mogu povjerovati da ga više nema."

"Nije mrtav," rekla je Gaby.

"Znam to. Ne mrtav već prenijet? Transfiguriran? Koji je religijski izraz? Ali to je smrt, u neku ruku. Chaga, hoću reći. Tamo je, ne može se zaustaviti, sve je bliže svake sekunde svakog dana, to je kraj svega što poznajemo i razumijemo. Možemo je gledati i razmatrati kad je daleko, ali kad se počne primicati našim životima i kućama i poslu, kad počinje uzimati stvari koje nam nešto znače, onda nas prestraši da se useremo. Idi, izlazi odavde. Ako se škrabala vrate i prave ti probleme, nazovi me. Znam neke policajce koji mi duguju više nego što duguju ikom drugom."

"T.P." Pružila mu je Moonin dnevnik. "Rekla je da ga trebam vratiti tebi."

"Ma vraga. Da zatvorimo krug? Ne bih joj pružio to zadovoljstvo. Neću tu jebenu stvar. Ti je uzmi. Radi što hoćeš s njom. Isjeci je. Spali je. Obrisi guzicu njom. Gaby!" Ona je baš krenula zalupiti vrata. "Jedna stvar. Nemoj previše zamjerati Shepardu. On je samo muškarac."

Elektronska brava otvorila se na njen dodir. Ušla je u mračnu spavaću sobu i stavila dnevnik na stolić. Otišla je natrag u hodnik i uz stube. Spavaća soba bila je u mraku.

"Sheparde?" rekla je u tamu. "Hoću razgovarati s tobom." Nema odgovora. Mora da se krije od nje gore u Zairu ili dolje u Tsavou. To bi bilo dobro. Jedna noć, dan ili dva sasvim sama da stekne neku perspektivu o onom što osjeća, onda bi ga mogla vidjeti bez da mu poželi iskopati oči. Opet je sišla dolje da si natoči piće. Upalila je

svjetlo u dnevnoj sobi.

Shepard je sjedio u ružnom kožnom naslonjaču s niskim naslonom. Noge su mu bile ispružene na podu. Ruke su mu bile ispružene na naslonima za ruke.

"Kriste!"

"Gaby."

Iznenađenje je postalo šok je postao bijes, kuljajući iz nje poput crne žuči. Nije ga mogla zaustaviti. Nije htjela.

"Ti seronjo," rekla je. "Znaš li kroz što sam prošla? Znaš li što su mi napravili? Naravno da znaš. Svi ste vi skupa u tome. Svi ste vi jedna velika sretna obitelj. UNECTA se brine za svoje, zar ne? Kao jebeni Masoni; zbijate se skupa, krijete svoje jebene male tajne od gadnih, znatiželjnih kučki. E, pa, sad je sve vani. Mislili ste da možete sve držati u tajnosti, držati gadnu, znatiželjnu kučku pod ključem tamo gdje je nitko nikad neće čuti. Znaš li što su mi radili tamo dolje? Šopali su me drogama. Skroz su mi preokrenuli glavu; onda su me vezali u stolicu i jebali šakom. Jesi li se smijao kad su ti to rekli? Jesi li im ti rekao da je to samo ono što kučka zaslužuje? Činit će joj dobro? Jer, jebeno je sigurno da nisam baš primijetila da si razbio muda pokušavajući me izvući odande, Sheparde. Pustio si me njima. Pustio si ih da mi sve to rade. Pustio bi me da istrunem tamo dolje. Pa, zašto nisi ništa napravio? Koštalo bi te tvog Izvršnog Ravnateljstva? Riđokosa kučka ti je sad nezgodna? Jesu li ti to rekli? Dok se penješ na više položaje, pobrini se da se otreseš irske fufice? Ona traži previše usluga. Traži preveliku uslugu, je li to, od čovjeka koji je navodno voli, da zaustavi svoje drage kolege da nabijaju šake u gumenim rukavicama tamo gdje je on nabijao sebe? Ili su te zamolili da i oni probaju malo toga?

OK, OK. Možda si imao opravdanje. Možda nije bilo da nisi htio; možda nisi mogao. Možda si bio preko u Zairu ili Planinama jebenog Mjeseca, i doznao si tek kad si se vratio i cijela stvar je već pukla. Ali si mi ipak lagao. Prevario si me. Naveo si me da pomislim da ti mogu vjerovati, a onda, kao i svaki drugi muškarac, svaki drugi jebeni muškarac kojeg sam ikad znala, izdao si me."

Gaby je podigla dnevnik sa stolića. Gledajući ga kako sjedi tamo, nepomičan, bezosjećajan, poželjela je udarati njegovo bestrasno lice njime, dok krv ne poteče ili kost pukne ili on na neki način prizna njen bijes.

"Dao si mi ga onako kako si ga dobio? Kurac od ovce jesi. Ja znam, Sheparde. Glupi irski curetak je skužio. Pa što si napravio s nedostajućim stranicama? Nabio ih u neku kutijicu za dragocjenosti

ispod podnih dasaka, za slučaj da ikad dođe do ove scene pa ti budu potrebne da umilostiviš Valkire? Ili si zbilja imao muda da ih spališ? Ne. Ne." Hodala je preko sobe i natrag. Zabila je optužujući prst prema njemu. "Ne bi ti to uradio. Ne bi mogao to uraditi. G. UNECTA Shepard. Te stranice su uredno arhivirane negdje, za slučaj da ikad budu potrebne UNECTA-i. Isuse, ti beskičmeno kopile. Jesi li mislio da neću skužiti? Jesi li imao tako nisko mišljenje o meni? Ili te samo zaslijepilo ovo?" Dograbila je svoje međunožje, bijesno ga promrdala napred-natrag. "Lagao si mi. OK. Muškarci to rade. Trebala sam do sad naučiti. Moja je krivica što sam bila naivna i nadala se i previše očekivala od dvanaest centimetara erektivnog tkiva. Ali ono, što te čini neoprostivim kopilanom, je da si mislio da sam ja kurva. Mislio si da, ako mi daš ovo," podigla je dnevnik, "ja ću tebi dati ovo." Protljala se rukom između bedara. "I plaćao si i dobijao ono što si mislio da ti je vrijednost zauzvrat, dok se jednog dana tržište nije zaoštrilo i cijena je postala previsoka i odbacio si kurvu. Zar nije tako? Naravno da jeste, zato ne govoriš ništa. Zato me nećeš pogledati. Zato što se bojiš. Zato što sam ja u pravu. Zato što se ne možeš suočiti s istinom. Pa hajde, Sheparde. Reci nešto. Da čujemo. Ili ne zavrijeđujem ni patetičnu, polovičnu ispriku? Hajde, Sheparde, ja čekam. Što mi imaš reći?"

"Dočekao me faks kad sam se vratio s disciplinskog saslušanja," rekao je Shepard, veoma tiho. Nije se pomakao u naslonjaču. Nije pogledao Gaby. Nije skrenuo pogled od nje. Nije registrirao ništa u svom vidnom polju. "Od kuće. Od mojih u Lincolnu.

Bila je prometna nesreća. U Santa Barbari. Carling je vozila. Fraser je mrtav. Aaron je u kritičnom stanju na intenzivnoj. Auto je prešao srednju crtu - policija još ne zna kako - i zabio se u kamion koji je dolazio iz suprotnog smjera. Carling je uvijek bila sranje od vozačice. Poginula je trenutno. Fraser je bio na prednjem sjedalu. On se uvijek morao voziti napred. Privilegija što je stariji. Izvukli su ga, ali bio je mrtav prije nego što je stigao u bolnicu. Aaron je pretrpio znatne unutarnje ozljede. Kralježnica mu je slomljena. Možda neće preživjeti. Ako preživi, sigurno je da će biti paraliziran od struka nadolje. Jedan od mojih sinova je mrtav, skupa s mojom bivšom ženom; drugi je obogaljen. To mi se dogodilo danas."

Za Gaby, to je bilo kao da je ustao iz svog ružnog kožnog naslonjača i prešao sobu i nabio šaku do zapešća u njen trbuh. Nije mogla disati. Nije mogla vidjeti. Svijet je prestao postojati. Zatekla se kako stoji uza zid, glave zabačene unatrag.

"O dragi Isuse, Sheparde."

"Možda sam to mogao podnijeti, možda sam s vremenom mogao opet pogledati svijet oko sebe i vidjeti nešto dobro i snažno, da je bilo

nekoga kome bih mogao vjerovati da će me držati ako oslonim svoju težinu na nju. Nekoga za koga sam stavio na kocku svoj život, svoju karijeru, svoj osobni i profesionalni integritet, nekoga za koga sam napravio glupu grešku, jednom, koja je narasla i progutala me. Nekoga za koga sam bio spreman razapeti se pred Općom Skupštinom UNECTA, da je spasim od poslijedica njene nestrpljivosti, a kad je Opća Skupština rekla ne, kompromitirao sigurnost tako što sam pustio da informacija procuri do nekoga tko je bio na položaju da s tim može nešto uraditi. Ali, ja sam glup; ti si mi to rekla, mora da si u pravu. Svijet nije takav, zar ne? Ja se naslonim, moja podrška izgleda čvrsto, ja joj povjerim moju punu težinu i ona se slomi i padne." Ustao je. Pokret je bio polagan i precizan kao dio japanske drame. "Ja sad idem van."

"Sheparde!" vrisnula je Gaby.

Vrata dnevne sobe su se zatvorila.

"Sheparde!" vrisnula je opet.

Prednja vrata su se zatvorila.

"Sheparde," treći put.

Vrata Mahindre su se zatvorila. Čula je kako se motor pali i vidjela svjetlo farova kroz zavjese. Gaby je zabacila glavu i zaurlala poput umiruće životinje. Gotovo.

Dring. Hajde. Dring dring. Javi se.

Dring dring dring. Znam da si tu, pol četiri je ujutro, gdje drugdje bi bila? Vrata od mahagonija su se otvorila.

"Tko si dovraga ti?" pitala je Gaby visoku mladu crnkinju koja je stajala u hodniku obučena u na brzinu navučeni kimono.

"Ja živim ovdje," rekla je djevojka. "Tko ste kog vraga vi?"

Miriam Sondhai pojavila se iza nje. "U redu je. Ja ću se pobrinuti za ovo."

Mlada žena pomakla se iza Miriam Sondhai, ali nije odlazila. Sumnjičavo je promatrala Gaby čije ruke su bile pune zgužvane zvjezdane tapiserije.

"Miriam, gotovo je sa Shepardom. Više ne mogu živjeti s njim, mogu li ostati ovdje?"

"Ne."

Gabyina noga je već bila preko praga. "Zašto?"

"Ne, ne možeš ući u moju kuću," rekla je Miriam Sondhai. "Nije otvorena onima koji zloupotrijebe njeno povjerenje. Znam što si učinila, Gaby McAslan. Nisi onoliko pametna koliko misliš, niti sam ja toliko glupa. Moj PDU bilježi izlazne i ulazne pozive. Znam da sam zaboravna, ali ne toliko da ne znam kad sam išla trčati. Previše si dobro pokrila tragove; da si to napravila kao provalu, nikad ne bih posumnjala, ali samo je jedna osoba znala šifre za alarm. Zašto si me morala prevariti? Zašto nisi od mene tražila tu informaciju?"

"Da li bi mi je dala?"

"Znači, zato što si ti na strani istine i pravde i dobra, to opravdava sve, je li?"

"Miriam, žao mi je."

"Ne, nije. Uradila bi to opet da moraš. Provalila bi u moju kuću, njuškala po svim mojim privatnim, osobnim stvarima, zloupotrijebila povjerenje koje sam ti dala. Čak i sad, pojavljuješ se na mom pragu i zamišljaš da je u redu tražiti od mene pomoć zato što misliš da ja ne znam što si uradila.

Sve što sam ti povjerila, ti si zloupotrijebila. Pa, još ću ti se samo jednom povjeriti, i onda se neću bojati da ćeš ti to možda

zloupotrijebiti, jer neće biti ničeg više što od mene možeš uzeti. Slušaj, Gaby McAslan.

Kad mi je bilo osam godina, majka moje majke došla je iz Chisimaioa da pazi na mene dok je moja majka bila na jednoj konferenciji u Kairu. Bilo mi je drago da je vidim; voljela sam svoju baku. Bila sam uzbuđena kad je ona uzela taksi i odvela me u grad. Mislila sam da ćemo ići u kupnju. Ali nismo se odvezle do tržnica, ili do ulica gdje su stranci kupovali stvari dolarima ili njemačkim markama. Odvela me do jedne kuće u predgrađu pored islamske škole. Bila je to kuća mule učitelja. Moja baka upoznala me s njim, rekla mi da je on veoma sveti čovjek i da moram uraditi što god on kaže.

Odveo me u kuhinju i posjeo me na stol. Onda je rekao da povučem suknju gore i uzeo brijač i odrezao mi klitoris. Moja baka stalno je govorila da je to dobro, da će me sad muškarci željeti i da ću biti dobra supruga i roditi mnogo djece. Ali krvarenje nije prestajalo u taksiju, ili kod kuće. Moja baka se bojala, ali nije se usuđivala odvesti me u bolnicu jer će onda moj otac doznati što je ona učinila dok sam joj bila povjerena. Omatala me plahtama da zaustavi krvarenje, ali nije prestajalo i ona se zbilja uplašila i pobjegla. Kuharica me našla kad je došla skuhati večeru i odvela me u bolnicu mog oca. On je pozvao moju majku, ona se vratila prvim zrakoplovom iz Kaira da me tješi, ali ono što je odrezano ne može se nikad staviti natrag. Žensko obrezivanje bilo je običaj u obitelji moje majke; njena majka je to uradila njoj, a ona se zaklela da se to nikad neće dogoditi njenoj kćeri. Ali ju je izdala osoba kojoj je vjerovala. Nikad nije pogledala moju baku ni progovorila s njom poslije toga. Na samrti je ta starica molila moju majku da joj oprosti, ali ona nije htjela doći do nje. Moja baka umrla je bez oproštaja."

Mlada žena stavila je ruku na Miriamino rame.

"Bila sam dijete; voljela sam svoju baku. Vjerovala sam joj. Ona me odvela čovjeku koji me unakazio brijačem na kuhinjskom stolu. Ono što si mi ti uradila ne razlikuje se od toga, Gaby McAslan."

Miriam Sondhai se okrenula. Sustanarka je pogledala Gaby kao da je nešto što je uginulo na verandi, a onda zatvorila teška vrata od mahagonija.

"Jebi se, Gđo Čista i Savršena!" povikala je Gaby. "I tvoja jebena cura lezbača! Nećeš baš daleko dospjeti s njom bez jebenog kiltorisa! Ne trebam te! Ne treba mi nitko od vas!"

Bijesno je trubila sirenom cijelim putem niz kolni ulaz i duž Avenije Nkrumah. Sirena je ostavljala piskav odjek u njenim ušima: zvuk svega kako se raspada. Uvijek je mislila da će se sve raspasti s

cijepajućim treskom, ili grmljavinom lavine, ne ovim stalnim šištanjem svega kako biva uništeno atom po atom. Tjerala je Landcruiser brže, brže bulevarima Nairobija, pokušavajući pobjeći od toga, ali ne možeš voziti brže od onog što ti je u unutrašnjem uhu.

Glasno je povikala i okrenula volan. Landcruiser se zatresao. Bacila ga je u pogon na sva četiri i krenula po središnjoj traci i preko nje u drugi smjer. Kad se raspada, dolje u molekulama, treba ti magija da to opet sastaviš. Treba ti osoba koja je rekla da će biti tu kad se sve sruši.

Kuća je bila montažna koliba, postavljena u dugom nizu identičnog privremenog smještaja koji je neizbježno postao stalan. Gaby nije mogla dešifrirati ćirilične pločice s imenima, ali su kitice suhih trava i nizovi vjetrenih zvončića koji su visili s oluka identificirali bungalov. Zora isprugana tragovima mlažnjaka ispunjavala je zemlju dok je ona s nadom kucala na vrata.

"Oksana, gotovo je."

"Gaby. O Bože moj. Uđi uđi uđi."

Pripremila je čaj s velikim količinama votke u njemu. Pustila je Gaby da bunca i psuje i plače i sve to prosuje na njene prostirke od kokosovih vlakana. Pustila ju je da se iscrpi pričanjem svega toga, a onda ju je ubacila u krevet s tabletom za spavanje. Bezvremensko vrijeme kasnije Gaby se probudila, kao što se izmučeni bude unatoč svakoj kemijskoj pomoći, nadajući se da je stvarnost bila to što je sanjala, i da se probudila u načinu na koji su se stvari odista trebale odvijati. Ali nije bilo tako, jer nikad nije i nikad ne može biti.

52

Psi laju noću prije potresa.

Ponekad, baš prije nego što tvoj svijet pogodi munja, dato ti je da čuješ tutnjavu oluje koja se primiče.

Bilo je na licu Joshue vratara.

Bilo je na licima ljudi u dizalu - marljivije su izbjegavali kontakt očima nego inače.

Bilo je u Nijemcima kraj prozora i Skandinavcima u Tmurnom Ćošku i Od.z.Eng.jez. u sredini.

Bilo je u Tembu i Farawayu koji dižu pogled sa stola. Bilo je u izvjesnom smiješku Abigail Santini dok je kliznula pored nje. Bilo je nadasve u tome što je T.P. Costello podigao pogled, uplašen i kriv u

svom staklenom odjeljku.

To što možeš čuti dolazeću grmljavinu ne znači da možeš izbjeći udar, ništa više nego što psi koji laju mogu spriječiti da tvoja kuća padne u provaliju.

"Gaby," T.P. je ušao u novinarsku sobu. "Mali razgovor u mom uredu."

Svi su je slijedili očima. T.P. je zatvorio vrata i smjestio se na rub svog neurednog stola.

"T.P, ako je zbog onog izvještaja, žao mi je ako sam ti sjebala sindikacijske dogovore, ali jučerašnji dan nije se računao za mene: da budem iskrena, Shepard i ja smo se gadno zakvačili. Totalno iskreno, Shepard i ja smo gotovi. Bila sam kod Oksane; zato me nisi mogao naći. Mogu obaviti nadsinkronizaciju danas; kvragu, voljela bih, to bi mi skrenulo misli s drugih stvari." Vidjela je da T.P. stalno petlja oko lista papira na njegovom stolu i baca poglede na njega. "T.P., što je to da je tako zanimljivo?"

"To je faks od Stožera administracije UNECTA-e. Tiče se tebe."

A onda se oluja prolomi, i uopće nije grmljavina, već entropijsko zujanje u unutrašnjem uhu molekula koje se raspadaju i otpadaju.

"Žao mi je, Gab. Ruke su mi vezane. Ne mogu se boriti protiv ovoga, ne bez da stavim sve na kocku."

"Što se događa, T.P.? Reci mi."

"Oni žele da odeš. Četrdeset osam sati da napustiš UNECTA-ino polje operacija."

A kad nijema munja udari, ide ravno i oštro kroz srce i ništa ne preživi.

"Oh Isuse, T.P."

"Time se osvećuju za razotkrivanje Jedinice 12. UN trebaju žrtvenog jarca da pokažu Dupeliscima u Nacionalnoj Skupštini da još imaju muda. Dr. Dan pliva u bazenu punom političkih pirana pokušavajući da spasi živu glavu, a ti si nezaštićena meta. *M'zungu.* Prljavo piskaralo. Žensko. *Persona non grata.* Naravno, sve je to iskazano najdiplomatski]im jezikom, ali željezna šaka je da će oni možda morati 'preispitati svoj položaj *vis a vis* prisustva međunarodnih medija'. Engleski rečeno, ili ti odlaziš, ili svim novinskim mrežama poništavaju UN-ovu akreditaciju. UNECTA navlači Veliko Kameno Lice i na kraju se svi otimaju za povremena priopćenja za tisak i možda konferencije za Ramazan, Yom Kippur i Božić. Vezane su mi ruke, Gaby. Ne mogu ja biti čovjek koji će potopiti cijelu istočnoafričku

operaciju."

"Moj Bože. Znala sam da sam gadno povrijedila Sheparda, ali nikad nisam pomišljala da je osvetoljubivi kopilan."

"Shepard je jučer dao ostavku na mjesto Lutajućeg Izvršnog Ravnatelja. Glasine iznutra kažu da je skočio prije nego što su ga gurnuli: unutarnja istraga dovela je do zaključka da ga je, mada ga se ne može izravno povezati s tvojim istraživanjem Jedinice 12, njegov odnos s tobom činio znatnim sigurnosnim rizikom. U stvari, već je počinio nekoliko prekršaja protokola i ovlasti."

Gaby je zatvorila oči.

"Zar se ne možeš pogađati s tim ljudima, T.P.? Ne mogu ovo sad izgubiti, ne ovako."

"Cjenjkao sam se poput prodavačice ribe na Moore Streetu," rekao je T.P. "Ovo je njihova najbolja ponuda. Htjeli su te izbaciti ne samo iz Kenije, nego i iz SkyNeta. Da nije činjenica kako se naš voljeni vlasnik, Kapetan Bili, ovlaži svaki put kad te vidi na zaslonu i želi ti sisati nožne prste, bila bi gotova kao novinarka, ovdje ili bilo gdje. Što bi bila?"

Gotova, T.P. Ali to već znam.

"Što ću ja raditi?" rekla je.

"Pa, za početak, imaš četrdeset osam sati, pa zaradi ono što ti plaćam. Pokaži dva prsta UNECT*Afrique*. Završi ono izvješće. Daj sve one intervjue koje sam ti ja tako iscrpno naslagao. Očisti stol i izađi iz ove zgrade s 'Jebi se, dušo' izrazom na licu, kao mačka od milijardu dolara, što i jesi."

"T.P., ti baš znaš nasrati hrpu dreka."

Ali je uradila što je on rekao. Završila je svoje konačno izvješće i, mada to nije ništa promijenilo i ništa od toga nije bilo lakše, uspjela se osjetiti kao stotinjak tisuća dolara kad je smjestila kartonsku kutiju punu stolnih prepreka pod ruku, a to je bilo dovoljno valute da pogleda Abigail Santini u oči.

"Gaby!"

Faraway je ustao od svoje radne stanice. Nasmiješio se čuvenim Faraway-osmijehom i zabubnjao rukama po vrhu stola. Tembo je ustao i pridružio se ritmu. I cijeli ured je ustao i zagrmio rukama na stolovima, lupanjem stolicama, trešenjem fascikala i kutija diskova, udaranjem knjigama. U svom staklenom odjeljku, T.P. Costello podigao je trijumfalnu šaku.

Naginjali su se kroz prozor i zviždali i klicali dok je ona išla niz

ulicu Toma M'boye do parkirališta.

Gaby je davala po jedan intervju svakih sat vremena u Elephant Baru. Bio je to politički izbor mjesta događanja. Thorn Tree je bio novinarski bar. Svi koji su je intervjuirali bili su medijske ličnosti koje je nikad nisu primijetile prije Jedinice 12, a sad su bili njeni najbolji prijatelji i najvatreniji navijači.

Između intervjua, nazivala je Sheparda. Svaki put je dobijala njegovu automatsku sekretaricu. Kad se potpuno uvjerila da je otišao u SAD pokopati svog sina i bivšu ženu, odvezla se tamo da uzme ostatak svojih stvari. Nije ih bilo mnogo. Spakirala ih je tiho. Bilo joj je drago kad je izašla iz kuće. U njoj je prevladavao osjećaj kao da su umiranju izrasla krila i prešlo je ocean da se tu ugnjezdi. Sibirci su joj priredili tulum u Elephant Baru te večeri. Mnogo SkyNetovih je došlo, mada je T.P.-ov zvanični oproštajni ručak bio zakazan za sljedeći dan u hotelu Norfolk. Pravilo oblačenja se taj jedan put nije striktno primjenjivalo, ali je većina gostiju s entuzijazmom prihvatila pravilo da se koljena moraju vidjeti. Sibirski piloti izveli su "There is Nothing Like a Dame" iz *Južnog Pacifika* u Gabyinu čast, kompletno s akrobatskim plešućim marincima. Onda su nosili Gaby na ramenima oko šanka i preko piste pjevajući: "Bloody Gaby is the Gal We Love."

"Znala sam da ću ga izgubiti," rekla je Gaby Oksani, nakon što su se pjevači vratili u bar da popiju još mnogo više, i ostavili ih same na uzletištu sa zrakoplovima. "Ne mogu sebi dopustiti da zadržim stvari. Ja sam bila dijete koje je moralo sve svoje božićne poklone rastaviti već dvadeset šestog, jer mi je dosadilo da rade samo ono za što su napravljeni i onda ih nisam mogla opet sastaviti."

"Ti si ptica koja leti pravolinijski," rekla je Oksana. "Ti odabreš svoje odredište, uočiš orijentire, letiš ravno prema njima. Ja, ja idem u krugovima, jer se tako svijet kreće. Stvari se približe, stvari se opet razdvoje. Na taj način ništa ne bude izgubljeno. Vratit ćeš se natrag u ovu zemlju. Nitko tko ovdje dođe ne napusti je, tu unutra." Dotaknula je mjesto gdje su njene grudi bile tetovirane totemskom maskom vuka. "I naći ćeš Sheparda opet, jer ga nikad nisi zbilja ostavila, tu unutra."

Zrakoplovna svjetla kretala su se u velikom mraku iznad grada. Gaby je mislila na ono vrijeme na obali, s klincima. Krugovi su tad bili najbliži, i stoga je sve što su mogli poslije toga bilo da se razdvoje. Ali neka putovanja završavaju, pomislila je.

Vidjela je Frasera kako joj oduzima loptu klizećim startom i okreće se da je ispali preko gol-crte. Pokušala ga je zamisliti mrtvog. Nešto se poderalo iznutra. Vidjela je Aarona kako izlazi iz mora s maskom i disaljkom, prevrće se na pijesak sa svojim žutim perajama. On će biti u invalidskim kolicima zauvijek. Ako ostane živ. Stvar unutra se još

malo poderala. Kad se podere do kraja, sve što se rastavilo unutra prosut će se i njoj će trebati puno, puno vremena da sve pokupi i vrati ih natrag na svoje mjesto. Ako bude bila pažljiva, izdržat će dok ne ode od ovog mjesta, dalje od tih ljudi koje nije željela posramiti golotinjom svog očaja.

Za T.P.-ovim oproštajnim ručkom Gaby je otkrila još istaknutih prijatelja i žestokih obožavatelja one vrste koja čeka do dana kad tvoj avion polijeće da ti to kaže. Izražavano je žaljenje zbog njene kose, svjetionika u novinarskoj zajednici.

"Raste natrag," rekla je Gaby. Ali je vidjela kako joj se Abigail Santini nasmješila.

Dr. Dan bio je pozvan ali se preko svog odvjetnika Johnsona Ambanija ispričao što ne može prisustvovati. Dobio je sudski poziv za saslušanje pred Ministarskom komisijom, da odgovori na optužbe da je prekoračio ovlasti svoje istrage.

"Mislila sam da sam ja u govnima," rekla je Gaby. "Zar mu vi ne biste trebali pomagati s vašom čarobnim aktovkom?"

"Inzistira da ovu bitku vodi sam," rekao je Johnson Ambani.

Indijska hrana u Norfolku bila je izvrsna, pivo odlično. Faraway je iza hrpe samose predložio Gaby seks, i zašivena stvar unutra se još malo poderala jer je po prvi put razumjela da su sve Farawayeve šale i aluzije i dvo-i-jednosmislice bile konstruirane da prikriju istinu da je on lud za njom.

On i Tembo došli su s T.P.-ijem u zračnu luku.

"Zašto kiosci prodaju toliko romana o terorističkim otmicama i zrakoplovnim nesrećama?" pitao je Tembo. Onda je rekao: "Idi s Bogom, Gaby McAslan. Molit ću se Isusu da se vratiš sigurno, i da nam opet dođeš. Znam da će se to dogoditi. Isusova krv me još nikad nije izdala."

Faraway nije rekao ništa, ali ju je zagrlio i okrenuo se da ona ne bi morala vidjeti nešto tako ne-cool kao što je emocija na njegovom licu.

"Budi pametna, curo moja, a dobar nek bude tko hoće," rekao je T.P. "Što ćeš biti?"

Nije odgovorila, jer je baš tad zemaljska stjuardesa pozvala posljednje putnike za let za London Heathrow da odmah krenu kroz kontrolu putovnica.

Kompjuter za rezervacije bio je ljubazan. Dao joj je red od tri sjedala samo za nju. Gledala je kroz prozor dok se zrakoplov dizao. 474-400 nagnuo se i ona je uočila Chagu u Nyandarui kroz procjepe u

kišnim oblacima. S visine leta bio je to veliki šareni tepih položen preko brda i dolina Bijele Visoravni. Gaby ju je gledala dok se velovi visinskih cirusa nisu zatvorili nad njom, i ona više nije mogla vidjeti mjesta s najčudnijim imenima na svijetu. Pila je i spavala ostalih osam sati do Heathrowa.

Prošla je kroz ulazni šalter u Londonu tokom zore i rezervirala kartu na redovnom letu za Belfast. Nije bilo ničega čemu bi se vraćala u Londonu. Sve je bilo u Irskoj. Kupila je ljudima alkoholne poklone i čekala u kafeteriji da njen let bude prozvan, pijući sok od grejpa. Gledala je letjelice kako se dolaze spustiti i mislila na šamanku zvanu Oksana Mihajlovna Teljanjina i njen zrakoplov zvan Dostojanstvo.

Redovni let bio je jednu trećinu pun. Dala je sebi sjedalo do prozora i pogledom tražila orijentire dok je mlažnjak slijedio crtu obale do grada na vrhu zaljeva. Prešao je uski prozor poluotoka Ards, okrenuo iznad Donaghadeeja - prepoznala je otoke Copeland, i svjetionik na kamenom molu. Vidjela je Stražarnicu na njenom komadiću zemlje uz luku, i jesenju smeđu boju Pointa.

Njen otac sačekao ju je na aerodromu. Kupio je novi auto: Landrover terenac. Crni pas Paddy bio je otraga. Sonya je bila naprijed. Više od auta se promijenilo. Gaby se pravdala umorom kao svojim razlogom što ne govori mnogo na putu kući.

Reb i Hannah i pomalo smeteni Marky bili su u kući da pozdrave heroinu koja se vratila. Hannahina najstarija, u svojoj najboljoj dječjoj haljinici od Laure Ashley, zapanjeno je zurila u svoju Ujnu Gaby. Nova beba se rasplakala jer je Paddy počeo lajati.

Poslije ručka, Gaby je izmolila da bude sama, i navukla svoje afričke čizme i kaput za ružno vrijeme i otišla na Point. Išla je putem kojim je išla one noći kad je mislila da su zvijezde pozvale njeno ime. I one su se kretale u krugovima, ali njihove orbite bile su sporije i veće i suptilnije nego što bi ljudski životi mogli osjetiti. Stala je na rub kopna gledajući u more. Vjetar je pomicao polja zimskog ječma iza nje. Zaboravila je kako je hladna ova zemlja. To je prodiralo kroz svu njenu slojevitu odjeću tropske težine. More je bilo uzburkano, lomeći se u frenetične male bijele svitke pjene, konstantno se reapsorbirajući. Pokupila je ravan kamen sa obale i hitnula ga u žabicu. Dva, tri, četiri odskoka. Bacila je još jednom žabicu. Tri, četiri, pet. Šest je bio njen osobni rekord. Nije ga potukla, čak ni dostigla, danas.

Hannah i Marky su otišli kući dok se Gaby vratila s Pointa, ali se Hannah vratila natrag u Stražarnicu te večeri: sestre skupa. Hannah je nosila malu crnu haljinu. Gaby je znala značenje toga. Alkoholni pokloni su popijeni. Sestre su evocirale uspomene i sramotile svog oca pred Sonyom glede njegovih neizbježnih nedostataka kao roditelja.

Onda je Hannah izvadila traku, i mikrofone, i Reb je odgurala Gaby uz stube i u rezervni crni body i minicu u koju je mogla ući i ništa više. Tata i Sonya su vikali od nestrpljenja dok je Gaby nabacivala šminku. Začuo se aplauz kad su soul sestre uzele svoje mikrofone i zauzele položaj.

"Čekaj na ono," rekla je Reb i Gaby se nasmješila kad je uvod počeo svirati, jer je to bio uvod u onu pjesmu koja kaže da kad ne možeš više, trebaš samo posegnuti i netko će biti tu. Isturila je bok, podigla jednu ruku, dva, tri četiri, i *idemo.*

Finis Africae

53

Na južnoj strani neba je 9. veljače, vrhunac ljeta, dok sonda *Gaia* ulazi u veoma ekscentričnu polarnu orbitu oko Velikog Glupog Objekta i biva uhvaćena malom vlastitom gravitacijom objekta, mjesec bivšeg mjeseca. U mjesecima od Vriska, Veliki Glupi Objekt se savio od diska promjera tisuću dvjesto kilometara u šuplju paraboličnu šalicu tristo kilometara duboku, otvorenu prema svemiru najednom kraju. Matematika održavanja orbite oko objekta koji konstantno mijenja oblik nije nikad prije izvođena, ali Kontrola Leta ima povjerenja u svoje kompjutere i *Gaiainu* rezervu reakcijske mase.

Najviša točka sondinog kursa, preko srednjeg dijela izduženog objekta oblika šalice, je pedeset kilometara. Najmanji prilazak, nad otvorenim krajem, je dva i pol kilometra. U astronomskim terminima, to je francuski poljubac.

Ta stvar guta komparative, sasuši superlative. *Gaiain* prvi frontalni snimak, snimljen sa trideset kilometara, pokazuje najveći zatvoreni prostor koji je čovječanstvo ikad vidjelo. To je poput gledanja u jamu sto i pedeset kilometara široku i tristo duboku. Možeš ubaciti svih sedam Danteovih krugova Pakla, i sve ostale paklove velikih opisivača pakla, u tu jamu i više ih nikad ne vidjeti.

Obod šupljine okružen je šumom stalagmita (stalaktita, ispravljaju neki) koja seže devet kilometara. Svaki stalagmit, ili stalaktit, visok je dvanaest kilometara. Kao zubi, komentira jedan mlađi obrađivač podataka iz Gaia Kontrole u redu za kavu. Nakon toga nitko ne pogleda u VGO bez da vidi planetoždera koji hrli prema zemlji, razjapljenih čeljusti.

Spektroskopska analiza otkriva tanku CO2 atmosferu koja se drži unutrašnjosti cilindra. Koliko god daleko kamere mogu vidjeti u unutarnju šupljinu, prekrivena je karakterističnim koraljnim oblicima Chage: cijeli jedan zemljopis, neotkrivena zemlja. Kasniji prijelazi potvrđuju prijašnja uočavanja objekata u nul-g vakuumu obrtne osi VGO-a. Oni su dvjesto kilometara niz cijev. Kompjutersko poboljšanje rezolucije pokazuje da su loptasti, malo manje od tristo metara u promjeru i izrazito slični delikatno lijepim staklenim školjkama zemaljskih mikroskopskih dijatoma. Objekti su u pokretu. Jedan za

drugim, ubrzavaju duž osi VGO-a. Na dan 18. veljače, prvi napušta otvorena usta VGO-a. Sat kasnije, drugi objekt se pojavljuje. Tristo dvadeset i sedam takvih dijatoma lansirano je iz VGO-a tokom sljedećih trinaest dana. Jedan prolazi na sto metara od *Gaiae*. U astronomskim terminima, to je više nego samo francuski poljubac. To je duboko grlo. Izbačeni objekti odlaze do položaja sto tisuća kilometara ispred VGO-a i raštrkaju se u disk tri tisuće kilometara u promjeru. Imenilac imena u NASA-i okrsti ih Roj. Njihova svrha postaje očita kad Asteroid M113C, tijelo nejednake orbite čija bi ga povratna putanja dovela na tri tisuće kilometara od Velikog Glupog Objekta, najednom nestane. *Gaiaini* senzori, na krajnjoj granici svog dosega, priopćavaju postojanje petnaest manjih tijela koja zauzimaju orbitu M113C-a. Izrazito negirajući zakone nebeske mehanike, sva se ona pomiču iz te orbite da se sastanu s Rojem.

U Washingtonu, nestanak M113C-a čini upitnima one u zadnji čas dodane rezervoare učinkovitije konstrukcije koji su poslati do *Gaiae* i izbačeni u orbiti Marsa. Operacija Obrani Slobodu može biti tek gesta prkosa.

Dok se Veliki Glupi Objekt približava predstražama Zemlje, umata se u cilindar tristo kilometara dug i sto i pedeset širok. Tamni kraj - daljinski istraživači su sami nalazili terminologiju - se zatvara. S njegove udaljenije strane je užasavajući ledobraz brijegova i santi veličine balkanskih nacija i siga dugih desetine kilometara: zalihe goriva VGO-a; masa koja se izravno pretvara u energiju i moment. Na drugom kraju - svijetlom kraju - okružujući zubi su se stopili u čvrsti prsten. Rupa u njegovom središtu je sve manja i manja. Procijenjeno vrijeme do zatvaranja je stotinu i pet dana. *Gaiaina* ključanica na svijet unutra smanjuje se, frustrirajući egzomorfologe i ksenobiologe; fascinantne promjene odvijaju se unutar cilindra. Atmosferski pritisak je dvadeset puta veći nego kad je *Gaia* ušla u orbitu; proizvodnja O2 raste eksponencijalno. Pojavili su se prstenasti planinski lanci, u razmacima od šezdeset kilometara. Rastu naviše po sto metara na dan. S vremenom će podijeliti unutrašnjost na pet odsječaka.

Na dan 28. prosinca, jedna naredba emitira se iz ureda Predsjednika SAD u prostor Marsa. Odbačeni rezervoari zbacuju vanjske omotače, otkrivajući potisne sustave za manevriranje. Pažljivo kontrolirano paljenje izvodi ih iz prostora Marsa na kurs presretanja Velikog Glupog Objekta. Na vrh pogonskih jedinica smješteno je pet megatonskih MIRV bojevih glava. Naciljane su da ulete ravno u otvorena usta Velikog Glupog Objekta, aktiviraju se i istodobno detoniraju naspram rotirajućeg zaštitnog zida tamnog kraja.

Novo ime za nuklearni napad na VGO je Operacija Ušica Igle.

Između 02:30 i 17:08 na dan 16. ožujka, Sjedinjene Države Amerike vode i gube svoj prvi međuplanetarni rat. U skupocjeno opremljenom apartmanu za vođenje bitke ispod Pentagona, Vrhovni Stožer i Glavni Ravnatelj NASA-e gledaju kako numerirane ikone na velikom Matsui zidnom zaslonu nestaju jedna po jedna dok Roj uočava, presreće i uništava projektile. U 18:03 Predsjednika zovu u njegov golf klub i kažu mu vijest. Nikakva šteta nije nanijeta neprijatelju. Žrtve s prijateljske strane iznose sto posto.

Na dan 23. travnja, *Gaia* završava svoju četrdesetprvotisućitu orbitu oko Velikog Glupog Objekta i otvor na svijetlom kraju se zatvara, sakrivajući njegova čuda i užase i tajne.

54

Kuća je stajala na rubu vode. Bila je visoka i ravna, s krovom od crvenog crijepa i oguljenim bijelim zidovima. Stabla palmi okruživala su je s tri strane, a na četvrtoj se šišana trava u stilu engleske livade protezala do stuba prema lučici. Prozori bijele kuće imali su žaluzine koje se nisu mogle zatvarati jer su bile bojom zaljepljene uz zid. Viši prozori imali su balkone, na koje su kućni gosti bili upozoreni da ne izlaze jer su skroz zahrđali. S visokih prozora na morskoj strani mogao si gledati duž cijele luke Kilindini sve do Port Reitza. To je bio pogled koji je žena promatrala tog jutra, sa najvišeg prozora, odmah ispod crvenog crijepa krova. Ruke su joj bile gole, i prekrižene na prozorskoj dasci, i naslanjala je bradu na njih. Gledala je trajekt za Likoni, koji je prelazio preko luke, do kopna južno, na samo sto metara od kuće. Trajekt je bio velika ružna kada od plovila, koja je rigala crni dizelski dim dok se kretala po uskoj crti vode. Izbacio je svoju rampu na betonsko pristanište. Čak i prije nego što se zaustavio, ljudi i vozila su nahrupili iz trajekta na strmi put prema gradu. Žena je gledala pretovareni autobus kako režući slijedi velika drvena kolica natovarena konzervama margarina. Ljudi su imali teškoća u guranju kolica uzbrdo i tražili su od prolaznika da im pomognu. Žena je mogla čuti ljutitu sirenu autobusa kako trubi. U međuvremenu su prodavači karata plesali između vozila koja su čekala da se ukrcaju na trajekt. Plesali su tako spretno i lukavo da je žena računala da, i pored naizgled nemogućeg zadatka, nisu propustili naplatiti nijednu kartu. Prva vozila spuštala su se nizbrdo dok su se posljednji kamioni iskrcavali, bljujući dizelski dim.

S druge strane vode, putnici su već bili poredani sve do puta. Dok je trajekt prelazio svoj četiristometarski put, žena je vidjela konvoj bijelih vojnih vozila kako dolazi preko brda. Između njih bile su

stisnute crne Mercedes limuzine sa zatamnjenim prozorima; državni automobili, iz hotela Južne obale koje je vlada rekvirirala. Konvoj je skrenuo na krivu stranu puta i prošao pored putničkog reda i spretnih naplaćivača do ruba vode. Vojnici s plavima kacigama izašli su iz vojnih vozila da zadrže ljude na putu i usmjere promet koji se iskrcavao sa trajekta u jednu traku. Konvoj se prvi ukrcao na trajekt. S visokog prozora, žena ih je gledala kako prelaze vodu i prate crne vladine Mercedese uzbrdo i van pogleda.

Onda je pogledala iza trajekta, u luku Kilindini, s dimnjacima i napuklim tornjevima naftne rafinerije iza. Pogledala je izbjegličke olupine naslagane uz obalu, i skupine splavi i pontona i čamaca koje su ih okruživale, koje su svele luku na jedan uski kanal. Još malo pa će se gradovi čamaca sastati na obje strane i moći će se pješice preći od Mombase do Kilindinija. Izmaglica plavog dima gorućeg drva visjela je nad plovećim gradom ljudi sa čamaca. Stabla koja su se nekad protezala do vode na obali Kilindinija odavno su posječena i odnesena za gorivo. Žena je načula da ljudi sa čamaca hodaju sve do Dianija u potrazi za gorivom. Također je čula da neki od ljudi sa čamaca uzimaju porez u drvima od onih koji moraju preći preko njihovog čamca da dođu do svojih. Također je čula da policija puca na svakoga tko pokuša sjeći drveće oko vladinih hotela.

Oni bi uzeli najbolje plaže za sebe, pomislila je žena. I najbolje sobe, i ostavili njoj sobu na najvišem katu pansiona bez dizala, bez klimatizacije, s vodovodnim instalacijama koje su funkcionirale kako kad, ventilatorom na stropu koji nije funkcionirao uopće, gušterima na zidovima, balkonima koji bi te bacili dvadeset metara niže ako zakoračiš na njih, žaluzinama koje nisu zaklanjale svjetlost i vrućinu kad si htio odspavati u vrijeme sieste, i najboljim pogledom u cijeloj Mombasi.

"Lijepo je vratiti se," rekla je Gaby McAslan. Okrenula se od prozora prema muškarcu na krevetu. Muškarac na krevetu se osmjehnuo. Bio je ispružen u nonšalantnom egzibicionizmu muškarca koji se upravo seksao, gledajući ženu.

"Lijepo je što si se vratila," rekao je Faraway. "Barem je meni drago što sam imao šansu ustanoviti da je riđa i tamo dolje."

Gaby je sjela na krevet pored njega i poljubila ga. On je produžio poljubac, pomaknuo njenu ruku prema svom nabreklom penisu.

"Imam posla, Faraway. Moram otići dolje do Diani Beacha i podmazati nekoliko dlanova da dobijem tu sigurnosnu propusnicu. Tri dana sam bacila uludo, sjedeći na svojoj guzici, dok Nairobi nestaje."

"Ne bih rekao uludo bačena," rekao je Faraway. "I nisi uvijek na

svojoj guzici sjedila. Hajde, hoću ponovo uraditi onu stvar." Podigao je slušalice Walkmana i crne hulahopke. Statička buka zašištala je iz slušalica; radio je bio ugođen na nasumičnu statiku. "Đavolice! Kad mi staviš slušalice i vežeš oči, tako da ne mogu vidjeti, ne mogu čuti; samo osjetiti, samo opipati, onda je kao da sam ništa doli ogroman penis. Kilometarski *ftuba*."

"Zato se to i radi. Izoštravanje dodira kroz senzornu deprivaciju."

"Gdje si naučila takve trikove?" Faraway je prekrižio ruke ispod glave i gledao je kako se oblači.

"Je li me morao netko naučiti?"

"Uvijek sam govorio da si ti đavolja žena. Ti si mi iskvarila dušu. Ja sam proklet."

"Ti si lijeni kopilan. Menadžeri Stanice morali bi unaprijed riješiti papirologiju dozvola."

"Zamjenik Menadžera Stanice. Bio sam unapređen više od moje kompetencije. Pokušao sam ih upozoriti, ali to je prokletstvo birokracija. Slušaj, ženo; dok ti budeš častila pićem državne službenike po barovima na plaži, ovaj lijeni kopilan će pokušavati srediti nam transport do Nairobija, povezivanje s novim okružnim stožerom na Zanzibaru, i objašnjavati T.P. Costellu zašto je njegova reporterka za posebne zadatke još zaglavljena u Mombasi. Takav naporan rad zaslužuje nagradu, ako ne i ispriku. Večeras." Podigao je crne hulahopke i slušalice Walkmana. Gaby ga je udarila jastukom. Uzela je ključeve svog auta.

U redu za trajekt shvatila je da prorezana sarong-suknja pokazuje daleko previše bedra prodavačima karata, a čizme s vezicama očito su bile djelo frustriranog stopalnog fetišista, ali moda naštampanog uzorka životinjske kože zagolicala je praiskonsku lovkinju-sakupljačicu u stražnjem dijelu njenog mozga. Faraway ju je uvjeravao da je to ovosezonska moda dok ju je opremao u dolarskim dućanima duž Avenije Moi zamjenom za tešku zimsku odjeću, koju je donijela iz svog hladnog sjevernog građanskog rata. Farawayevo shvaćanje mode bilo je nešto što mu je omogućavalo da gleda ženske noge. Gaby je podigla tamne naočale na nos dok se vozila na trajekt. Čak nije bilo ni vremena za fotokromiranje očiju. U stvari, pomislila je, naočale su više cool.

Odjeća za vrelu klimu. Auto za vrelu klimu. Muzika za vrelu klimu na radiju, koja je zvučala dobro, koja je zvučala kako treba. Nikad nije zvučala tako bilo gdje drugdje gdje je čula kenijsku muziku. I tropsko voće je isto bilo takvo: kad bi se prestao smijati cijeni, ustanovio bi da nikad nemaju tako dobar ukus kao kad bi ih kupio na tržnici u

Kariokoru ili s drvene tezge kraj usputne autobuske stanice. I tkanine i moda i pokućstvo izgledali su kako treba samo pod ekvatorijalnim svjetlom. Ali, čak je i pogrešnost tih stvari bila dovoljna da je dovede natrag na mjesto gdje su bile ispravne. Naročito mirisi. Dim drva. Drveni ugljen. Govna i dizel. Tropsko voće. Suha zemlja, kravlja balega. Asfalt poslije kiše. Noćne cvjetnice. Instant Afrika. Nikad je ne napustiš, jer ona tebe nikad ne napušta. Afrika je u srcu. Zato se seksaš s Farawayem. On je uvijek bio onaj vjerni, onaj koji ti je slao smiješna, bezobrazna pisma i poklone za rođendan, koji bi te nalazio bilo gdje na svijetu gdje su te poslali. On je bio taj koji je došao čak do Londona zbog šanse da bi to moglo biti više od samo prijateljstva, ali London nije bio mjesto za to, ni Irska, kamo si ga odvela da ga pokažeš ljudima i mjestima iz kojih si crpla svoju snagu - cijelo vrijeme se žalio kako je hladno, tako hladno. Ma koliko posebna, to nisu bila prava mjesta. Ovo jeste. Vrućina ga je činila pravim. Svjetlo ga je činilo pravim. Mirisi i prizori i senzualnost drevnog arapskog otočnog grada činili su to pravim. Kenija je bila mjesto gdje su prijatelji mogli postati ljubavnici, bez žaljenja.

Nadala se.

Put na jug bio je desetkilometarsko parkiralište željezarije UN-a. Vojnici su zviždali i klicali bijeloj ženi u otvorenim kolima koja juri pored njih. Bila je dovoljno pametna da im ne uzvrati opscenim gestama. Ono što je Faraway čuo za njih da pucaju na drvosječe očito je bilo glasina. Svugdje je bilo žena s naramcima drva na glavama. Možda su muškarci smatrali da vojnici neće pucati na žene. Možda nitko nije pucao na nikoga, ali su muškarci rekli tu priču ženama zato što su bili lijeni. Hotelske table s imenima, s lijeve strane puta, sve su imale dodatke: Ministarstvo Poljoprivrede, stočarstva i trgovine ispod Golden Bezah hotel; Ministarstvo financija zakucano preko ploče Diani Reef hotela; Ministarstvo prosvjete ljuljalo se ispod znaka Trade Winds. Gaby je izbjegavala kurire na skuterima s kartonskim kutijama državnih dokumenata labavo smještenim otraga. Kenijska vlada nije bila u svom novom domu dovoljno dugo da ustanovi kompjutersku mrežu, a po gradu se pričalo da već traže mjesto gdje će se preseliti kad Mombasa padne. Sve će pasti na kraju. SkyNet mogao se premjestiti na Zanzibar, ali vladi ne smije ponestati nacije kojom će vladati.

Gaby je skrenula pored znaka za hotel Jadini Beach. Plastična ploča informirala ju je da je to u stvari Ministarstvo vanjskih poslova. Na kontrolnom punktu, na brzinu napravljenom od bačve za naftu napunjene pijeskom i iskrivljene metalne šipke na šarki, Gaby je pokazala svoju novinarsku iskaznicu i pitala gdje da ide za prijavu za Formular DF108. Policajci su je uputili duž puta koji je išao iza

teniskih terena, pored dućana opreme za vodene sportove i postrojenja za kloriranje bazena, do bloka za smještaj osoblja gdje je postavljeno odjeljenje koje obrađuje prijave za DF108.

Iza teniskih terena bio je još jedan kontrolni punkt. Čovjek na njemu odbio je podići svoju iskrivljenu metalnu šipku i pustiti je proći. Pristup tom odjeljenju za strance je bio moguć samo uz formular DF108.

"Ja pokušavam izvaditi prijavu za DF108. Ne mogu ukoliko me ne pustite."

"Žalim. Ne mogu vas pustiti bez DF108. Jeste li probali u vašem konzularnom uredu?"

"Oni su me poslali ovamo."

"Ovo je veoma nepravilno."

"Hoće li od ovog postati pravilnije?" Podigla je novčanice od dvjesto šilinga.

"Pokušaj podmićivanja vladinog službenika je ozbiljan prijestup," rekao je čovjek.

"Čuj, ti glupane, samo mi trebaju dvije minute. Ako me nećeš pustiti, onda ti idi i donesi mi jedan."

"Da napustim položaj dok je moja zemlja u nevolji?"

"Ako kažeš 'to vrijedi više od mog posla', možeš dodati i fizički napad na vladinog službenika svojoj optužnici," rekla je Gaby McAslan. Jedan crni Mercedes doškripao je pješčanim putem i stao s druge strane zapreke. Vozač je zatrubio.

"Morat ćete otići i podnijeti molbu odgovarajućim putem," rekao je vladin službenik. "Nemojte mi oduzimati vrijeme." Vladin auto je opet zatrubio. Službenik je podigao rampu i salutirao dok je Mercedes prolazio. Gaby je razmatrala da projuri kroz otvor, ali se rampa spustila tako brzo da je odskočila na svojoj zavarenoj šarki. Crni auto zaustavio se pored SkyNetovog terenca. Ogledalni prozor zazujao je dolje. Krupno oznojeno crno lice provirilo je.

"Trebali biste biti impresionirani što u ovim korumpiranim vremenima još ima ljudi kojima je stalo do njihovog posla, gđice McAslan," rekao je čovjek.

"Dr. Dan!"

Političar je pozvao vladinog službenika do sebe.

"Ova *m'zungu* je sa mnom," rekao je Dr. Dan. Gaby se činilo da je čula kako službenik odgovara *da, ministre.* Mercedes se okrenuo među

stablima palmi. Gaby ga je slijedila kroz zapreku. Službenik je ponovo salutirao.

"Mislila sam da ste mrtvi," rekla je Gaby. Stolovi oko bazena bili su zauzeti ljudima u odijelima s PDU-ima i torbama papira, ali prisustvo Dr. Dana raščistilo je velik broj vladinih činovnika i dovelo cijeli roj konobara. "Politički ili zbilja."

"Whisky, da?" Dr. Dan potpisao je račun sa šanka. Na čašama je bio ugraviran grb Republike Kenije. "Skoro sam bio. U oba smisla. Kad me nisu mogli ubiti politički, pokušali su drugim sredstvima. To ima dugu i časnu povijest u našoj zemlji. Ali ja ne umirem tako lako. "Ovoliko-" podigao je palac i kažiprst razdvojene jedan centimetar "-je dobro kao i milijun kilometara. Ali sad imamo novog predsjednika i novi poredak. I novog ministra vanjskih poslova." Promiješao je svoje piće svojom plastičnom žirafom. Godine su bile ljubazne prema njemu, pomislila je Gaby. Sad je veći, sporiji, teži, ali to je težina mudrosti i moći i lukavost polaganog vrebanja.

"Ministar vanjskih poslova," rekla je. "Tako me T.P. uspio vratiti u ovu zemlju nakon četiri i pol godine u divljini."

"Nisam vam mogao pomoći kad ste me posljednji put trebali. Ovo je bilo najmanje što sam mogao učiniti - ne znam zašto je bilo problema s DF108. Ali sad neće više biti problema. Puno sam mislio na vas, tokom godina."

"Ja sam mislila o ovom mjestu svaki dan dok sam pratila one ratove. Jedan glupi mali etnički festival klanja za drugim. U Sibiru se u ovo doba godine smrzneš da ti guzica otpadne. Majčica Rusija je sjebana, ali neće leći i pomiriti se s neizbježnim."

"I Majka Kenija."

"Kako izgleda gore u Nairobiju?"

"Kažu da se uspostavila u sjevernim predgrađima. Taktikalci izlaze iz svojih zaselaka da se bore međusobno i protiv snaga sigurnosti. UN se pretvaraju da provode evakuacijski plan, ali ima previše ljudi, nema zakona, nema reda, a svi ni ne žele biti evakuirani."

"Da li ih zbilja puštaju?"

Jedna grupa tajnica je hladila noge u bazenu jedući užinu. Brčkale su nogama po vodi, smijući se.

"Kažu da ih tisuću dnevno prolazi samo kroz vrata Westland," rekao je Dr. Dan. "Naravno, ne mogu kontrolirati ulazak u nju, ništa više nego što su ikad mogli kontrolirati bilo koji njen dio. Tko zna

koliko tisuća neovlašteno prelazi terminum? Tetoviraju ih, znate li? Vojnici UN-a na vratima imaju tetovažne pištolje. Rade trenutno i bezbolni su, tako mi je rečeno. Kad ste označeni i prođete kroz vrata, ne smijete se vratiti ili će vas strijeljati."

"Koji simbol koriste?"

"Slovo E, na gornjem dijelu šake. Za 'egzil'. Trebalo bi biti G."

"Ali G je tek četvrto slovo Chage."

"Za 'građanin'."

"Potrebni ste im, Dr. Dan," rekla je Gaby. "Treba im vaša vizija i vaša istrajnost da izgrade valjanu naciju."

"Hvala vam, gđice McAslan. Sjećate li se kad smo se prvi put sreli, na noćnom letu iz Londona, da sam ja žalio što nam Chaga neće dati vremena da izgradimo naciju? Pet godina kasnije, mogu vidjeti da nam Chaga daje vremena, i prostora, i resurse, da izgradimo Keniju koju smo trebali izgraditi. Dobru naciju, afričku naciju; koja nije nekakav produžetak zapadnog kolonijalizma u drugom obliku, sa zapadnim pravnim i političkim i prosvjetnim sustavima, zapadnim vrijednostima i moralom. U Chagi možemo pronaći afrička rješenja za afričke probleme - možda ćemo doznati tamo unutra da nam je ono, što smo mislili da su bili naši problemi, donio Zapad. Mi možemo uraditi zastrašujuću stvar: možemo izgraditi novu Afriku koja ne duguje Zapadu ništa, kojoj ne treba ono što nam Zapad ima za prodati, koja ima resurse i sposobnosti na kojima joj Zapad može samo zavidjeti." Dr. Dan pogledao je, preko bazena i palmi koje su se prostirale dolje do plaže, na velike sive trupove ratnih brodova iza bijele vode grebena. "Te topovnjače, za koje kažu da su tu da nas zaštite: one se ne razlikuju od onih slova E koje Ujedinjeni Narodi tetoviraju na šake izgnanika. Oni nas se boje. Boje se onog što bismo mogli postati, kad nacije Nove Afrike postanu najmoćnije na zemlji. Pitali ste me za moju viziju: pokazao sam vam je. Nadam se da ste zadovoljni s onim što vidite. Ah!" Vladin službenik u havajskoj košulji i izgužvanim svijetlosmeđim hlačama dao je Dr. Danu koverat. "Izvrsno. Hvala vam." Pružio je koverat Gaby.

"Vaš DF108."

"Ne znate što mi to znači, Dr. Dan."

"Znači da ste prijateljica te nove nacije, nadam se. Oh. Skoro sam zaboravio spomenuti. Netko koga odavno poznajete vratio se u Keniju."

"Oksana Teljanjina?"

Dr. Dan namrštio se, ne prepoznajući ime.

"Ne. Dr. Shepard."

55

Doletjela je ranim letom u zjapećem teškom transporteru Antonov. Faraway je bio s njom. Bili su jedini civili. Njihova sjedala bila su u sredini centralnog bloka, daleko od prozora. Ona neće moći vidjeti Chagu. Gaby je pokušala umjesto toga potaknuti neke od vojnika da razgovaraju o svojim očekivanjima povlačenja iz Nairobija ali su oni bili premladi i ovo im je bio prvi put van rodne zemlje i preplašeni podčasnici rekli su im da se paze novinara. Gaby je na kraju većinu puta provela spavajući Farawayu na ramenu. Bijeli dečki vojnici pitali su se što bjelkinja radi s crncem. Crni dečki vojnici pitali su se zašto crnac nije našao neku svoje vrste dovoljno dobru za njega.

T.P. Costello čekao je na dolaznom, kao i prvi put kad je sve bilo svježe i čisto i uzbudljivo i nije moglo poći po krivu. Gaby se činilo da on uopće nije promijenio odjeću za četiri i pol godine. Unutar te odjeće, meso mu je omekšalo i opustilo se, podbradak mu se spustio, a čelo podiglo. Ali nepovratno kuhana sova.

"Što te, dovraga, zadržalo?" pitao je, jer je znao da ona zna da se to očekuje od njega. "UN su objavili svoje povlačenje iz Nairobija. Tri dana i ovo je otvoren grad."

Sve što pokazuje natrag pokazuje naprijed. Stari Landcruiser na parkiralištu. Nove fluorescentne narančaste zebra-pruge.

"Ljudi s velikim cijevima stalno su brkali SkyNetov globus sa znakom UN-a," objasnio je T.P.

Stari katekizam, nova rubrika. T.P. je pružio Gaby jaknu bez rukava iste boje kao i pruge na autu. "Današnja boja za tiskovni korpus. Nemoj je gledati tako, takve su spasile život nekoliko ljudi koje poznaješ." Uzeo je platnenu torbu iz džepa i spustio je u Gabyinu ruku. Skoro ju je pustila da joj sklizne kroz prste; bila je neobično teška.

"Što to imaš tu unutra?"

"Krugerrande. Trebat će ti sredstvo plaćanja. Zaboravi dolare, zaboravi njemačke marke, zaboravi yene; zlato je jedina univerzalno konvertibilna valuta na ulicama. I nešto za čuvanje toga, i tebe."

Dao joj je revolver kalibra .45. Gabyini mali smrznuti ratovi naučili su je baratati oružjem, mada joj je bio odvratan taj dodir na koži. Otvorila je revolver. Bio je napunjen. "To je Black Rhino

streljivo."

"Ako ih oboriš, ne želiš da se ponovo podignu."

"Gdje bih trebala ovo držati? U svojoj torbici?"

Na zadnjem sjedalu, Faraway se prijapički nasmiješio, pomišljajući na prijedloge.

"Ne treba ni spominjati da u ovoj varoši ne možeš naći smještaj ni za ljubav ni za novce," rekao je T.P., slijedeći upute vojnih policajaca s bijelim rukavicama prema izlaznom punktu. "Čak je i pansion tvoje stare prijateljice gđe Kivabulaye pun kao konzerva sardina."

"Gaby će odsjesti kod mene," rekao je Faraway. T.P. je popratio izjavu šutnjom stisnutih usana dok su vojnici mahali Landcruiseru da prođe na put za grad.

Za četiri i pol godine otkad se zadnji put vozila tim putem, bezemljaška naselja su izrasla toliko da su okružila zračnu luku sa svih strana. Kartonske kućice naginjale su se uz žicu ograde, koristile stražnje zidove skladišta i hangara kao oslonce. Sumaglica vječitog plavog dima drveta visjela je nad plastičnim krovovima, prekidana povremenim gustim stupovima gdje bi neka straćara gorjela. Žene su nosile svoje terete grančica i plastičnih posuda s opranim rubljem na glavama. Muškarci su čučali i gledali žene kako rade. Djeca su, s muhama oko očiju i prstima u ustima, gledala zrakoplove koji su im polijetali iznad glava. Sve je bilo isto, ali je bilo različito. Duh se promijenio. Ljudi u uličicama, ili pored puta prodajući svoje gomile konzervi Spritea i karma narukvica, izgledali su izmoždeno i bezvoljno. Život je istekao iz njih, ostavljajući ih prozirnima i sasušenima. Gaby je razumjela. Oni su bili plimni ljudi; naplavine zaostale na plaži nakon što je sve druge odnijela voda; na obalu, u nove tranzitne logore na istoku i daleko na sjeveru, u Chagu. Od onih koji su ostali neki su bili previše uplašeni da odu. Neki su bili presiromašni da odu. Neki nisu htjeli ići, ali će čekati s onim što imaju, dok Chaga ne dođe i natjera ih da se odluče gdje će otići. Neće čekati još dugo. Gaby je vidjela neprijateljsku crtu koraljnih prstiju i rukostabala kako se diže u izoliranim prugama iznad krovova potleušica. Par kilometara sjevernije, gustiš looltureshkih balona labdio je nad getoom koji ih je okruživao.

Za neke je to bilo dovoljno da prevlada njihov strah ili njihovo siromaštvo ili njihovu inerciju. Autima, autobusima, kamionima, matatuima, moped-taksijima ili volovskim kolima ili magarcem, biciklom, pješice, krenut će sa svojim stvarima i svojim životima na put. Trake druge strane autoputa za zračnu luku bile su polagana povorka razbaštinjenih, petnaest metara široka, petnaest kilomertara

duga, koja se polako vukla između linija vojnika na straži.

"Hm?"

"Rekao sam, jesi li čula da se Shepard vratio?" pitao je T.P.

"Čula sam." Htjela je da to zvuči kao da joj ne znači ništa više od povratka nekog drugog novinara čiji je rad cijenila ali ga je poznavala samo po poslu. Htjela je da to tako zvuči Farawayu. Shepard joj nikad nije pisao, nikad nije pokušao kontaktirati s njom, dati joj šansu da objasni ili se ispriča ili kaže možemo li početi iznova. Pa zašto bi joj srce poskočilo svaki put kad bi začula njegovo ime i pomislila da se vratio u ovaj umirući grad? Zato što ga je voljela. Nije voljela Farawaya. Dala mu je seks za njegovu lojalnost i prijateljstvo i dobrotu, ali ne ljubav. Bili su u pravu, oni koji su rekli da je ona čudovište. "Pa, što je on radio?"

"Uglavnom preko u Ugandi i Zairu, prljao ruke. UNECTA ga nije htjela izgubiti, pa su ga postavili na niži položaj predvođenja transterminumskog istraživačkog tima u Kilembeu. Zadobio je mnogo poštovanja; većina od onih patentiranih novogenskih prehrambenih proizvoda koje su poljobiznis korporacije izvukle iz Chaginih izvora nastala je od posla koji je obavio Shepardov tim. Onda su prošli tjedan našli njegovu zamjenu kao UNECT*Afrique* Lutajućeg Izvršnog, skakućućeg Belgijanca Conrada Laurensa, mrtvog u krevetu u jednoj sobi Intercontinentala s tri kineske droce. Pa je Shepard pozvan natrag da pomogne u velikoj likvidacijskoj rasprodaji. Ispraznili su ono što je ostalo od 01 Tukaija - cijela stvar je ostala bez goriva pa su je ostavili nasukanu usred nekog autokina. Chaga ga sad rastavlja na dijelove."

Landcruiser se trgnuo od izneadnog kočenja. T.P.-ovi zglobovi šake bili su bijeli na volanu. Obje noge bile su skroz pritisnute do poda. Trgnuo je volan i za koji centimetar promašio kamion UN-a koji je stao u mjestu nasred puta. Gaby se ispetljala iz naslona T.P.-ovog sjedala, otvorila usta da se izdere na njega, i onda vidjela to.

Dolazilo je preko sirotinjskog naselja sa sjevera, daleko od putanje bilo kog zrakoplova, i nisko, veoma nisko. Prenisko za sigurnost. Bilo je veliko, i dolazilo je brzo. Ako ne pogodi put, neće ga promašiti za mnogo. Da kamion nije stao, bio bi pogođen. Stvar je projetjela iznad njih s naletom zraka. Činilo se da visi nad Landcruiserom. Gaby je mogla osjetiti hladnu sjenu njegovih krila. Bilo je nešto od šišmiša u tome, i nešto od zmaja za letenje ili mikrolakog, pomislila je, ali i grabežljiva aerodinamičnost višenamjenske borbene letjelice.

Bože, bilo je stvarno veliko.

Ljudi s druge strane puta bacili su se ničice kad se stvar naizgled obrušila na njih. Ispustila je plin. Krila su joj se iskrivila. I pored sve

veličine, bila je lagana kao list. Podigla se iznad straćara na rubu puta, dobila nekoliko desetina metara visine i skrenula.

Naglo čekićanje helikopterskog motora bilo je skoro šokantno. Stroj je stigao od iza grebena s druge strane puta: Hind B jurišni helikopter. Ogrebao je vrhove dimnjaka od limenih konzervi, izveo okret pod visokom gravitacijom i krenuo za uljezom.

Svi su sad stajali, gledajući kako se helikopter približava letećoj stvari. Začuo se rafal lančane strojnice i svi su zaklicali. Još jedan, još klicanja. Treći i veliki šišmiš-zmaj se raspao na desetak vrtećih dijelova koji su lupili u naselje straćara. Gaby je vidjela krhotine krila i repa i aerodinamičnog trupa kako se prevrću po zraku skupa s pločama lima i komadima drva i potrgane plastike.

Ali bezemljaši na autoputu klicali su kao da je karneval, ili kao da je došao papa. Gaby je izašla iz auta i pogledala prema mjestu udara, štiteći oči rukom. Helikopter se trijumfalno okrenuo i prešao preko puta za zračnu luku u oluji prašine i urlika turbina.

"Nisam mislila da će biti toliko veliki," rekla je.

"Urade vraški puno štete kad udare, ali to je samo među siromaškim dijelom župe pa UN nisu zabrinuti," rekao je T.P. stojeći pored nje. Vojnici su trčali duž prašnjavih ulica sirotinjskog naselja, šireći se u strijelce. "Njihov posao je da drže pristup zračnoj luci otvoren, to je sve. Ovo je najbliže što je jedan od njih dospio već tjednima. Pomalo gube vještinu, ali ga je barem helikopter oborio prije nego što je teret postao aktivan. Oni su kao zaprašivači, prosipaju Chagine spore posvuda.

Ako misliš da su chagaplovi upečatljivi, trebala bi vidjeti Kule Izlijeganja. Na desetke tih stvari, gore na rubu terminuma, oko sto metara visokih. Chagaplovi rastu u čahurama na vrhu. Izlegu se, protegnu krila - baš kao leptiri, mogu ti pokazati snimke - i onda otpadnu sa sise i odjedre. Kenijska vojska - ono što još nije dezertiralo - je tamo gore i tuče ih topništvom. Naravno da ih Chaga opet napravi čim ih razbiju, ali ih barem usporavaju. Helikopteri obično skinu ono što preostane. Iznenađen sam da su pustili jednu da se ovoliko približi zračnoj luci. Jedan pogodak tamo i cijeli program UN-a je otišao u materinu."

"Gdje je naučila da gradi takve stvari?" rekla je Gaby.

"Od nas. A što si mislila?" T.P. je ponovo pokrenuo auto. Gaby je dugo gledala izolirane plantaže tuđinske Chage koje su rasle iz ljudskog krajobraza. Biološki paketi. Krilato sjeme, kao spareni helikopter javora. Prelijepi korijen, tako je njen otac zvao javore. Oni bi izgurali sve ostalo, preuzeli mjesto.

A najveće krilato sjeme od svih, Veliki Glupi Objekt, bio je na samo tri mjeseca od Zemlje.

"Odbacit ću te do Farawaya," rekao je T.P., izbjegavajući vojni promet dok je kretao prema zlatnim tornjevima Nairobija. "Ako stigneš, bit ćemo u Thorn Treeju. Ima tamo ljudi koji se raduju što će te opet vidjeti. Inače, Press centar UN-a, sutra u osam i trideset. Isuse, dobro je imati te opet ovdje, Gaby. Što je?"

Nije odgovorila. Navikavala se na težinu i osjećaj revolvera u ruci.

56

Tembo je pozdravio Gaby s neuzdržanim kršćanskim veseljem i pokazao joj videoslike svoje nove kćerke, stare deset mjeseci. Ime joj je značilo Poslije Kiša. Gaby je rekla da je to jedno od najljepših imena za dijete koja je ikad čula, ali bila je rođena pod gorkom zvijezdom razbaštinjenih. Već je izgubila jednu kuću, a privremena montažna u koju je premještena bila je na pet dana od terminuma. Mogao si vidjeti kopnene koralje i lepezostabla s vrata; dvije ulice dalje. Kad stignu do jedne ulice dalje, Tembo i njegova obitelj će otići. Nije znao kuda. Nadao se da će to biti Zanzibar. Zato je došao na tiskovnu konferenciju UN-a u Sali za konferencije Centra Kenyatta; zato što je danas general Sir Patrick Lilley, Vrhovni komandant istočnoafričkih kopnenih snaga, izdavao izlazne vize kenijskim državljanima.

T.P. Costello rezervirao je blok sjedala na pola puta duž središnjeg prolaza.

"Nije te bilo u Thorn Treeju sinoć," rekao je Gaby.

"Imala sam pametnija posla," rekla je ona, ne mogavši sakriti osmijeh.

"Reci mi da ne ševiš Farawaya."

"Ševim Farawaya. I, za tvoju informaciju, on se ševi izuzetno glasno, i dugo."

"Droljo."

Nije mu rekla za stvar sa senzornom deprivacijom s povezom i statičkom bukom, zato što bi on krivo razumio. Bilo je to dijelom za potpunost kože na koži. Ostatak toga bio je da isključi stalno leteće helikoptere i rafale pucnjave sa ulica i udaljenu tutnjavu topništva gore u sjevernim buržoaskim kvartovima, koje je stalno vršilo paljbu na rub Chage. Da isključi to i zaboravi da je Shepard tamo vani na tim ulicama koje nije više poznavala. Da se pretvara, u tišini i sljepilu, da

je tijelo ispod nje bilo koje tijelo, ta koža bilo koja koža, bilo koje boje koju bi poželjela.

Sala za konferencije je utihnula. Visok čovjek pješčane kose u pustinjskoj kamuflažnoj odjeći zauzeo je mjesto za govornicom. Proučio je svoje bilješke, gurnuo naočale na nos i promotrio redove novinara. Gaby je pomislila na oštrodlake foksterijere. General Sir Patrick Lilley, klasa '85e sa Sandhursta. Aktivna služba u Bosni, Somaliji, Ruandi, Iraku, Peruu, Pakistanu. Misliš li da je svijet zaboravio onaj nezvanični, kamerom zabilježeni komentar o ostavljanju vražjih žabara da se sami srede? Ne ljudi u onim spaljenim selima i bombardiranim gradovima, koje si odbio štititi jer bi to moglo značiti da će na tvoje male dječake vojnike pucati. Ne ljudi u ovoj sali, ovoj zemlji. Svi smo mi žabari; i mi se sami sređujemo. Kad ja izađem na te ulice, to neće biti s tvojim dadiljama u plavim kacigama. Bit će to s ljudima koje ja i ulica poštujemo. Bit će to s Crnim Simbama.

"Dobro jutro, dame i gospodo," rekao je general Sir Patrick Lilley. "Lijepo je vidjeti tako mnogo poznatih lica. Prije nego što prijeđemo na dodjeljivanja, uobičajena dopuna." On govori kao Posljednji Englez, pomislila je Gaby. "Terminum Nyandarua simba zvanično je fiksiran danas kao crta širine na Referentnoj karti jedan stupanj dvanaest minuta dvadeset tri sekunde južno. Programirajte svoje GPS lokatore u skladu s tim. Uobičajena upozorenja glede zalutalosti na pogrešnu stranu vrijede.

Korisnici Nairobi localneta East African teleporta iskusili su prekid transmisije i greške u podacima. Otkrili smo da je to uzrokovano upadom simb organskih kola u mrežu optičkih vlakana. Izgleda da se Nyandarua simb integrira s East African teleportom. Nismo u stanju predvidjeti dugotrajne posljedice toga; ukoliko to bude predstavljalo prijetnju sigurnosti, morat ćemo zatražiti vladino odobrenje da izoliramo Nairobi localnet. U međuvremenu, bojim se da ćemo svi morati otrpjeti upade i prekide."

Gaby se čudila što mu beretka ne sklizne sa glave pod tim kutom. Pribadače za šešir, to je tvoja tajna, zar ne, Sir Paddy?

"Sad, na glavni posao ove tiskovne konferencije. Prozivat ću agencije, koje su zatražile izlazne vize, abecednim redom. Molim one koji su prozvani da im dokumente ovjeri moja pomoćnica." Koja je bila kučka foksterijera. Gaby je proučavala lica onih koji su čekali da im imena prozove general Sir Paddy. Svi su bili crni. Većina je imala izraz užasnute pomirenosti s neizbježnim koji je Gaby jednom vidjela na licu gnua kojeg je čopor hijena oborio hvatanjem za nos i prosuo mu crijeva.

General Sir Paddy prozvao je SkyNet, odjel po odjel. Gaby je

gledala kako T.P. kupi svoj izlazak iz Kenije. Čula je ime koje nije prepoznala i bila je veoma iznenađena kad je vidjela Farawaya kako silazi niz stube. Onda je začula svoje ime i otišla pokupiti papire i plastični bedž sa svojom fotografijom na njemu od kučke foksterijera. General Sir Paddy prešao je na Transworld Television do vremena kad se Gaby vratila do svog mjesta. Tek je tamo, vidjevši ruke koje stežu vize i bedž-iskaznice, shvatila.

"Gdje je Tembova? Što je s Tembom?" Nitko nije mogao pogledati u nju. Zaurlala je dolje na podijum. "Što je koji kurac s Tembom?" General Sir Paddy zastao je u svom čitanju imena da se namršti na tu glasnu, nepristojnu, buntovnu Irkinju.

"T.P, moraš učiniti nešto. On ima ženu i djecu, za ime Božje. On je kao obitelj, kao moj najdraži ujak. Dugueš mu, T.P."

"Nema ništa što mogu učiniti, Gaby. Ruke su mi vezane u ovom. Vjeruj mi, to mene peče isto koliko i tebe."

"Već sam i prije čula to, T.P." Okrenula se poći da se suoči s generalom Sir Lilleyem na njegovom podiju. T.P. Costello ju je uhvatio i okrenuo nenadanom snagom.

"Idi na jetra Sir Paddyju, i sjebala si stvar za sve nas. Mi ovdje visimo o jako tankom koncu."

"Četiri i pol godine, i još mi uvaljuješ isto dupelizačko sranje," rekla je Gaby. "Hoćeš li ikad shvatiti da nam nisu potrebni ti ljudi? Faraway, Tembo, trebam vas. I tvoju obitelj, Tembo. I ključeve Landcruisera, T.P."

"Gdje ih vodiš? Kamo voziš?"

"Da idem na jetra koje god službe koja odlučuje o tim stvarima, dok mi ne daju rezultat koji hoću."

57

UNHCR ju je poslao u ured OAU. OAU ju je poslao u UNHCR ali ona im je rekla da su je oni poslali tamo pa su joj oni predložili da pokuša kod IRC-a. U IRC-u su rekli da oni tu stvar ne mogu obaviti i poslali su je u Veleposlanstvo EU. Veleposlanstvo EU pogledalo ju je kao da je ona pasji drek na tepihu i reklo joj da ide u kenijski Ured Ministarstva vanjskih poslova na aveniji Harambee. Ovo je bila potpuno unutarnja stvar, odlučila je avenija Harambee i poslala je u Ured unutarnjih poslova i nacionalnog nasljeđa na aveniji Moi, gdje je sedam stotina rastafarijanskih hodočasnika u crvenom, zlatnom i

zelenom, koji su došli priključiti se vekiom egzodusu u Svetu planinu Zion u Africi, bilo ulogoreno sa svojom djecom i kozama koje su kupili od izbjeglica koji su se rado rastali s njima za čvrstu valutu. Iznervirano osoblje UNHCR u bijelim i plavim neprobojnim prslucima pokušavalo ih je ukrcati na autobuse koji će ih odvesti do vrata Westland da budu propušteni. Čvrstovalutne koze pasle su škrtu travu u središnjoj traci puta i brstile vrhove juka zakržljalih od smoga.

Pošto je taj proces trebao potrajati, a mala Poslije Kiša je počela plakati i Gabyini živci su se istanjili, Tembo je predložio prečicu kroz servisne uličice kojom će izaći na drugi kraj avenije Moi. Bilo je trupla u uličicama iza zlatnih kula Nairobija. Bila su napuhnuta i voštana od plina i truleži. Gaby nije mogla izbjeći da pređe preko nekih. Natjerala je sebe da sluša Poslije Kiša a ne pucanje i prskanje raspadnutog mesa.

Bilo je isto tako loše kao i rastafarijanci izvan Ureda unutarnjih poslova. Pet stotina ljudi pokušavalo se progurati kroz rotirajuća vrata. Policajci su se sklonili pod trnovito drveće, pošto nisu bili u stanju preduzeti učinkovite mjere. Na Farawayev prijedlog, Gaby im je prišla s mikrofonom, kamerom i kamermanskim timom.

"Možete li nam pomoći da uđemo tamo?"

Policajci su gorljivo odustali od svog ljenčarenja i raščistili stazu do vrata. Uspjeli su to obaviti smiješeći se u kameru. To je bilo šteta; kamera nije bila uključena.

Izborili su se do činovnika za pultom koji ih je poslao nadređenom, koji ih je uputio na izvršnog službenika na petom katu u uredu sa stolom, stolicom, PDU-om i osamdeset kartonskih kutija za dokumente, koji je rekao da se za sve tiskovne akreditacije brinu UN i poslao ih u Stožer Istočnoafričkog zapovjedništva na Chiromo Roadu.

Niti jedan dućan nije ostao otvoren na cijeloj Aveniji Haile Selassie. Oni koji nisu bili popljačkani i spaljeni bili su zatvoreni roletama. Na skupim dućanima koji su prodavali satove i nakit i druge stvari koje se daju unovčiti, čelične sigurnosne zavjese bile su polomljene od strane napadača koji su koristili tehniku ovna za vrata. Prednji kraj jednog Suzuki terenca virio je iz izloga Sharma i sinova, Diskontnih draguljara. Trgovci su postavili robu na pločnicima: preklopni stol na kojem su bili raširen CD-i i disk-playeri; plastična vreća za gnojivo razrezana i raširena po tlu, na koju su boce Volvic mineralne vode bile poredane u malim ziguratima. Čovjek s puškom pokraj sebe prodavao je auto-akumulatore na verandi Ureda kršćanskog nakladništva. Na stražnjim sjedalima djeca su plakala. Gđa Tembo ih je obgrlila.

"Psst sad, malene," govorila je. "Ne plačite, ne plačite."

Gabyina iskaznica i formular DF108 bili su proučavani na pet raznih punktova na prilasku Istočnoafričkom Vojnom Zapovjedništvu. Vojnici su izbacili sve putnike da podignu sjedala da se uvjere da ne nose eksploziv prije nego što su otvorili barijeru do parkirališta za posjetitelje. Gaby je ostavila Farawaya kao sredstvo za odvraćanje kradljivaca i umarširala Temboa, gdu Tembo, Sarah, Etambele i Poslije Kiša do recepcije i zahtjevala da vidi nekoga s ovlastima da izda izlaznu vizu SkyNetovom najvrednijem prikupljaču vijesti i njegovoj obitelji. Nakon četrdeset minuta, jedan ađutant bio je dovoljno neprezaposlen da dođe reći civilima da su u pogrešnom odjeljenju Istočnoafričkog Vojnog Zapovjedništva. Ovo je bilo Istočnoafričko Vojno Strateško Zapovjedništvo. Njima je trebalo Istočnoafričko Vojno Logističko Zapovjedništvo, koje je preuzelo Crkveni Vojni Centar Obuke na Jogoo Roadu.

Landhries Road bio je zatvoren barikadom od slupanih auta tamo gdje se jedan chagaplov spustio na stanicu međugradskih autobusa. Znakovi za obilaženje rukom naslikani na zahrđala vrata usmjeravali su promet duž Pumwani Roada. Sirotinjska naselja su postala veća tokom četiri i pol godine; dolje do i preko rijeke Nairobi. Sirotinjska naselja se nikad nisu smanjivala. Loša su kad se u njima živi, ali gora u raspadanju. Mnoge od straćara su se urušile ili prevalile u rijeku, koja je bila močvara plastike, otpadnog metala, drva i mrtvih stvari.

Bila je jedna blokada na putu na vrhu Kericho Roada. Dva Nissan kamioneta s protuzračnim topovima pričvršćenim na šasiju - *pickniji,* kako su ih zvali na ulicama - bili su parkirani jedan do drugog, ograničavajući promet na jednu traku pored ljudi koji su nosili automatsko oružje. Neskladno, bili su odjeveni u crveno-purpurnu Chaga-kamuflažu ispod trenirki nogometnih trenera. Kartelske zastave koje su visile s antena na *picknijima* bile su crno-bijela fullerenska sfera nogometne lopte na zelenom polju. Nogometno, buckyloptno, pomislila je Gaby. Znala ih je: Soca Boys, jedan od manjih kartela Taktikalaca koji je ostao žestoko nesvrstan dok su ostali sklapali saveze i organizirali blokove sila. Pokazivanje snage; poruka prvoligaškim trenerima da bi Soca Boys mogli biti vrijedni igrači za imati na svojoj strani kad finalno doigravanje počne.

Taktikalci su mahnuli kamionetu skrivenom pod gomilom drva za loženje da prođe. Gaby je ispecala par Krugerranda. Landcruiser je dopuzao bliže. Općinski autobus je rigajući dim prošao kroz punkt. Gaby nije mislila da još voze.

"Sakrijte oružje," zašištala je Gaby. "Vi otraga, izgledajte preplašeno."

"To nije nimalo teško," rekla je gđa Tembo.

Jedan Soca Boy s trenirkom Grampus 11 prišao je otvorenom prozoru. "Bok, *m 'zungu*," rekao je. "Jako šaren auto vozite. Da li bi voljeli staviti moje lice na televiziju, gospođice novinarko?"

Helikopter je stigao odnikud preko sirotinjskih naselja, čvrsto i brzo; Hokum topovnjača s UN napisanim sa strane. Čim su ga ugledali, Soca Boysi potrčali su prema svojim vozilima. Helikopter se okrenuo u zraku. *Pickniji* su se odvezli velikom brzinom. Helikopter ih je pokušao slijediti kroz jazbinu stambenih zgrada za siromašne. Nekoliko minuta kasnije, Gaby je prošla kolonu oklopnih vozila UN-a koja je punom brzinom pristizala Leman Roadom. Za dva dana otići će iz ovog grada, ali tokom ta dva dana još su vladali ulicama i nisu dopuštali izazivanje.

"Zar nije to mjesto gdje si vodio zbor?" pitala je Gaby dok su prolazili pored velike crkve od crvene cigle s crvenim limenim krovom.

"Sv. Stjepan, da," rekao je Tembo. "Ali tamo više nitko ne pjeva."

Stožer Istočnoafričkog Vojnog Logističkog Zapovjedništva Ujedinjenih Naroda, ranije centar za obuku Crkvene vojske, bio je odmah naspram Crkve Sv. Stjepana. Još jednom, iskaznice i ovlasti su pregledane, i Gaby je umarširala obitelj na recepcijski odjel i odbila ih skloniti dok ne vidi onoga, tko god to bio, tko je nadležan za izlazne vize. Ovaj put je morala čekati samo trideset pet minuta da jedan ađutant razgovara s njom, Tembom i Farawayem. Čekali su još trideset pet minuta da ađutant proslijedi molbu svom nadređenom, i još trideset pet da nadređeni provjeri s ljudima dolje na recepciji i razmisli može li on razgovarati s civilima. Tembova žena i djeca sjedili su na plastičnim stolicama ispod prozora montažne zgrade koja je bila recepcijski odjel i jeli sendviče iz automata i čokoladu. Faraway je gledao kroz prozor, pijući kavu. On je jedan od onih muškaraca, pomislila je Gaby, koji se nesvjesno opuštaju u poze koje ženama izgledaju dobro.

Nadređeni je rekao da on ne može zaprimiti prijavu za hitnu vizu samo na Gabyin autoritet. Faraway je pregovarao u svojoj funkciji Zamjenika Menadžera Stanice. Časnik još nije bio uvjeren. Fareaway je nazvao T.P.-ija svojim mobitelom i dao ga časniku. Gaby je gledala kroz prozor vojnike koji su sjedili pokraj Jogoo Roada. Vidjela je muškarca u islamskoj odjeći kako dolazi uz put gurajući nešto što je izgledalo kao štenara na kolicima. Gaby se sjetila tog čovjeka, tog stroja. Unutra je skrivena žena pod velom, od koje jedino oči hvataju svjetlo. Neki od vojnika ponudili su muškarcu novac. On nije ništa htio prihvatiti. Gaby ga je gledala kako odmiče putem. On je dio Kenije koja je bila, pomislila je, koju sam ja voljela ali koju više ne

mogu naći, jer je postala tuđa i ružna, kao trulo sirotinjsko naselje, ili žena skrivena u drvenom koritu.

Faraway je stavio svoj PDU na stol. Otisnuti dokumenti su izlazili iz njega. Časnik ih je odnio preko tabora, pokraj kapele do smještajnog bloka gdje je posao bio obavljan. Tembo je gledao od Farawaya do svoje žene i djece. Neki od vojnika koji su prolazili recepcijskim odjelom čučnuli bi da popričaju s Tembovim prelijepim kćerkama.

Umotani čovjek s drvenim koritom na kotačima opet je dolazio niz Jogoo Road. Gaby ga je gledala kako prolazi pored vojnika koji su se sunčali. Nisu mu nudili novac ovaj put.

Časnik se sad vraćao preko tabora. Činilo se da je zadihan. Njegovo bijelo lice bilo je crveno. Sjeo je iza pulta i stavio dva formulara pred Farawaya da potpiše.

Gaby je vidjela sve stvari koje su se zatim desile kao odvojene, različite montaže doživljaja.

Vidjela je prosjaka u arapskoj nošnji kako stiže trčeći putem što brže može. Nije imao kolica sa sobom.

Vidjela je vojnike pokraj puta kako se dižu na noge dok on trči pored njih. Vidjela je Farawaya kako se okreće od pulta recepcije sa svojim najvećim smiješkom i po jednim listom papira u svakoj ruci.

Vidjela je bijeli bljesak, i vatrenu loptu unutar bijelog bljeska.

Čula je eksploziju. Čula ju je kao da joj je eksplodirala u svakoj stanici tijela i istresla iz njih njihov samrtni hropac.

Vidjela je prozor recepcijske kućice kako ulijeće unutra kao milijun ubadajućih kukaca od stakla. Vidjela je Temba kako obara ženu i djecu na pod dok im staklo prolazi iznad glava. Vidjela je Farawaya kako se baca na pod, umotava u kuglu, s rukama oko glave. Vidjela je osoblje recepcije kako se zaklanja iza svojih stolova i pultova dok staklo kiši na njih.

Činilo se da je ona jedina koja stoji, kao ona zgrada s kupolom u Hiroshimi koja je bila neposredno ispod Debelog Dečka.

Gaby je mogla uhvatiti svaki detalj u jednom treptaju. Čovjek u arapskoj nošnji ležao je licem dolje na sredini Jogoo Roada. Bomba je eksplodirala stotinjak metara dalje niz put. Nije ostalo ništa od drvenih kolica koja su je nosila. Tri kamiona su gorjela; jedan od izbjegličkih autobusa bio je prevrnut. Tijela vojnika bila su razbacana kao pljeva. Iznad svega se nadvila ogromna tišina i sporost. Tada je zvuk nahrupio u mirnoću poslije bombe i bilo je vrištećih muškaraca i gorućih vozila i vičućih ljudi.

"Hajdemo!" povikala je Gaby svom timu. "Imamo posla."

Faraway je utrpao hitne vize u ruke gđe Tembo i potrčao za Gaby.

Bilo je to kao da je bila neutrino. Kretala se kroz uništena vozila i skupine šokiranih ljudi bez međudjelovanja, bez da ju je njihova zbunjenost i patnja odvraćala od njene svrhe. Vojnici su vadili suborce iz izobličenih olupina vozila; vukli smrskana tijela dalje od lokvi zapaljenog goriva. Gaby je prolazila pored njih. Krpe mesa i spaljene tkanine bile su sastrugane u jarak. Gaby je poslala oko kamere preko njih i krenula dalje. Vojnici su tješili svoje vrišteće prijatelje. Čovjek koji je sjedio pored vojnika bez lica vikao je i vikao i vikao da liječnik pomogne njegovom prijatelju. Vojno medicinsko osoblje trijažiralo je žrtve. Sirene su jaukale u pozadini: hitna pomoć, vatrogasci, brzo stižući. Usred svega toga, Gaby je slala oko kamere da luta. Nitko je nije primjećivao. Vatrogasci su zasipali pjenom goruća vozila. Hitne pomoći, civilna i vojna, kretale su se između vojnih kamiona i ispuštale traumatološke ekipe. Još uvijek nitko nije vidio Gaby i Farawaya i Temboa. Tek kad je vojna policija došla da zatvori područje ljudi su vidjeli da je među njima novinarska ekipa koja snima najgore trenutke u njihovom životu. Dvije bijele kacige došle su do Gaby i Farawaya i Temboa i izgurali ih van ruba kordona.

"Jebeni strvinari," rekao je jedan od vojnih policajaca.

Gaby ga nije čula. Vidjela je jedan džip UN-a kako stiže u središte razaranja. Jedan muškarac je iskočio i bio pozdravljen od vojnika koji ga je sproveo kroz olupine i tijela. Gaby je znala tog muškarca. "Sheparde!" povikala je. "Sheparde!"

Ali nije ga mogla nagnati da je čuje preko zvukova sirena i umiranja.

58

"Tako, ja moram saznati na satelitskim vijestima da se Gaby McAslan vratila u Nairobi," rekla je Oksana Teljanjina. Samovari su još kuhali u Elephant Baru, ali je boksački ring stajao tamo gdje je nekad bila jama ognjišta. Uokvirene potpisane fotografije kickboksačica takmičile su se za mjesta na zidu s ikonama i fotografijama ruskih letjelica, pored mandala i neopaganskih postera. Veliki su se novci obrtali u nelicenciranom kickboksu, rekla je Sibirka Gaby. A Elephant Bar postao je kavana Posljednja Šansa za supkulture sa cijelog planeta koje su ocijenile da im Chaga nudi najbolju budućnost. Njihovi autobusi obojeni paisley-uzorkom i mrtvi transsaharski Landroveri bili

su nakrcani po pet u redu u dvorištu preko puta. Promjene, čak i kod Oksane Teljanjine. Tečniji engleski. Kraća kosa: pola centimetra sa svih strana. Više tetovaže: njeno totemsko drvo prosvjetljenja pustilo je izdanke po gornjem dijelu torzoa, mrseći stotine malih ikonskih tetovaža u svoje grane. Brutalna moda štampanih uzoraka životinjskih koža za koju se Gaby činilo da je simbol olakog oružja i pomasnog nasilja Nairobija prije pada.

"Jesu li saznali tko je to napravio?" pitala je Oksana. Bile su za stolom na verandi, s kojeg se pružao pogled na redove An72f-ova. Oni i nekoliko helikoptera s druge strane uzletišta bili su sve što je ostalo; otkad je Kenyatta zatvorena za civilni promet, svi veliki mlažnjaci su se preselili tamo.

"Amerikanci nam pokušavaju reći da je to neka islamska fundamentalistička grupa, ali njima su to uvijek ili islamski fundamentalisti ili droga. Bila sam tamo, vidjela sam; bio je to neki kartel Taktikalaca koji je htio pokazati svojim takmacima da ga UN ne mogu tek tako nadjačati. Postaju smjeliji, jači. Divljačkiji. Petnaest mrtvih po zadnjim procjenama."

"Ako hoćeš ostati u mojoj kući, znaš gdje je ključ," rekla je Oksana. "Barem ćeš biti sigurna, ovo je zaštićena oblast."

"Dok UN ne odu. Hvala, ali sam s nekim drugim."

"S kim?"

"Farawayem."

Oksana je pokušala izgledati mudro, što nije lako kad imaš samo pola centimetra čekinja na glavi. Na trenutak je Gaby pomislila da bi ona mogla biti jedna od kickboksačica u ringu večeras. "I, je li on onoliko dobar kao reputacija koju širi o sebi?"

"Voljan je, pametan je, probat će bilo što, ima dobru izdržljivost, ali mu nedostaju, eh, finese."

Oksana se zagrcnula svojim pivom. "Kandidat za Serbski Jeb?"

Gaby je potisnula drhtaj. Igra s vezivanjem je za nju izgubila čar nakon porođajne stolice u Jedinici 12. Budi slijep, budi gluh, budi sveden na okus, miris, dodir, ali budi slobodan. Više nikad neće preuzimati ili davati kontrolu u seksu.

"On je dovoljno zaljubljen u mene."

"Ali ti nisi u njega."

"On to zaslužuje, ali ja uopće nisam zaljubljena u njega. To je loša navika koju sam stekla, spavanje s prijateljima. Uvjerim sebe da oni razumiju, ali oni to uvijek krivo shvate i netko bude povrijeđen. To

nije ljubav, pokušavam im reći; to je dodirivanje. To je osjećati se dobro s još nekim. To je želja da se probudim ujutro s još jednim tijelom u krevetu. To je potreba da me nešto dodiruje, inače me ništa više nikad neće dodirnuti. Pogledaj me; bližim se tridesetoj. Imam sijede, metabolizam mi je otišao kvragu - nekad sam najbolje poslove obavljala na dijeti od alkohola, nikotina i čokolade, sad samo pogledam hranu i ona mi se teleportira u želudac - sad je pismo-glava što će mi prvo tresnuti o zemlju, cice ili guzica, a moj stil života ne dopušta mi da se skrasim, a kamoli da imam bilo kakav odnos nalik nečem odraslom. Pa spavam s prijateljima, jer im mogu vjerovati i jer su mi potrebna njihova tijela pored mene ujutro, i oni se svi zaljube u mene i raspadnu se kad me nađu u krevetu s nekim drugim prijateljem.

Želim imati odrasli odnos nategnutosti i kompromisa i morati žrtvovati, dobiti stvari zauzvrat koje nikad nisi tražio i nadati se da će još biti kraj mene ujutro da dotaknem kad kosa skroz posijedi i cice tresnu o pod. Hoću da me se od mene zahtijeva stvari. Hoću da radim na voljenju. Želim prestati biti slobodna."

"Ti hoćeš Sheparda," rekla je Oksana. Mlada konobarica u boksačkoj opremi donijela je još piva. Nije bilo Tusker, nisi mogao više dobiti nijedno od dobrih kenijskih piva, ali bilo je hladno, i barem si mogao zamisliti slona kako šeće po uzletištu. "Veliki kurčevi i votka!"

Gaby je uzvratila zdravicu.

"Vidjela sam ga danas na mjestu bombe. On nije vidio mene. Bilo je kao da su se četiri i pol godine smotale i nestale. Želim ga, nikad ga nisam prestala željeti, ali se bojim da, ako ga nađem, neće prihvatiti moju ispriku niti mene."

"Sve su to krugovi, kao što sam ti rekla zadnji put kad smo se srele ovdje," rekla je Oksana. "Ako nam bude oduzeto, vratit će nam se nekad. Ali da nađeš put natrag, prvo se moraš otisnuti."

"Jesi li te stvari pokupila iz kineskih kolačića?" rekla je Gaby zlobno. Onda, znajući da je bila uvredljiva, rekla je: "Ti si mi rekla da imaš dar gledanja u srca. Pogledaj u moje srce; reci mi kako se sve to uklapa unutra, jer ja više ne znam."

Oksana je povukla stolicu na drugu stranu stola, nagnula se naprijed i pogledala u Gabyine oči. Sibirkine oči su bile plave; plavo jezera Bajkal, koje je najdublje plavetnilo na svijetu, i u treptaju koji nije bio treptaj, Gaby je vidjela deset tisuća godina leda na tundri koji je ležao iza njih i davao im moć. To nije bila kenjaža. Nikad nije bila kenjaža. Moć je bila stvarna.

"Ti hoćeš da ja to učinim za tebe," rekla je Oksana. Helikopter se digao s druge strane uzletišta i bučno prošao iznad bara. "Ja ne mogu biti ona koja određuje put. Ti želiš da ti on oprosti, ali se bojiš da neće, ili ne može, zato što je nada da hoće, i da će te opet voljeti, to je zvijezda koja je vodila tvoj život. Ti si promijenila zvijezde, Gaby, a ti to još ne znaš. Još uvijek slijediš staru zvijezdu, i ona te odvodi dalje. Slijediti tu novu zvijezdu je riskirati da će ona propasti, i tvoja snaga i povjerenje s njom. Vidiš mene i pitaš se jesam li ja još jedna od onih ljudi koji ne mogu ne biti privučeni tebi i voljeti te, i bojiš se tih ljudi jer se ne možeš spriječiti da ih pomalo voliš. Čak i Faraway, kojeg kažeš da ne voliš; bojiš se da ćeš ga ozlijediti. Voliš ga. Voliš mene, ali se bojiš čime bih ja mogla odgovoriti na to. Ne smiješ me se bojati. Volim te, čisto, i nečisto, ali moje mjesto je uz tebe a ne ispod tebe i što god da odlučiš, ja ću to poštovati."

"Ne zaslužujem te, Oksana," rekla je Gaby. "Ne zaslužujem Farawaya, nikoga do vas."

"Ne dobijemo uvijek ono što zaslužujemo. Vidiš ono?" Oksana je pokazala na tamno obzorje, daleko od sjaja grada. Gaby je razumjela; pokazivala je na mutnu zvijezdu među sazvježđima južne hemisfere: VGO, na tri mjeseca od zemlje. "Ako bilo što znači da ne dobijamo ono što zaslužujemo, ono znači. Chaga tamo vani znači. Naša je, ako imamo hrabrosti ući u nju, i preuzeti je. Hajde. Postaje hladno tu vani, a upravo su počeli prvi meč."

U baru, gledatelji su se na desetke tiskali oko ringa. Jedna Giriama s ožiljcima skarifikacije preko obraza i čela lemala je kao vola u kupusu zaprepašćujuće lijepu indijsku djevojku s dugom crnom kosom vezanom u konjski rep. Muškarci su klicali i urlali i ulagali svoje dolare i njemačke marke i Krugerrande.

59

Krstarila je južno od terminuma u sjeni kula izlijeganja s Farawayem u *pickniju* Crnih Simbi. Crne Simbe posudile su Gaby šofera, tjelesnu stražu i stražnjeg topnika. Stražnji topnik stajao je otraga, prelazeći nišanom teške strojnice, montirane na rotirajuće postolje, preko vila srednje klase. Nazivao je sebe Cool K, i nosio je skupocjene tamne naočale koje su pokrivale lice cijelom širinom. Tjelesna straža zvala se Missaluba. Njoj je smetalo što mora paziti na *m'zungu* ženu i njen pripitomljeni crni kurac. Željela je biti u akciji gore u Parklandsu. Vozač se zvao Mojo. Vozio je zastrašujuće brzo, jer su mu rekli da je prestar za borbe u Parklandsu.

Bio je dan Minus Jedan. Kenijska vojska se te noći povukla na položaje između Ngara Roada i Northern Ring Roada, braneći područje centra grada. Ujedinjeni Narodi bili su vrpca bijelog i plavog rastegnuta petnaest kilometara duž puta za zračnu luku. Ovo je bio prvi dan u mnogo tjedana da nisi čuo helikoptere kako lete iznad tebe. Svi su otišli čuvati vezu sa zračnom lukom. Sjeverna predgrađa su napuštena i Taktikalci su ih dijelili između sebe. *Pickniji* su se ganjali po avenijama zasjenjenima drvećem. Bijela gipsana žbuka na bungalovima liječnika i računovođa bila je odlomljena mecima. Teška oklopna kola manevrirala su kroz vrtove, obarajući drveće, mrveći dječje tobogane i penjalice, lomeći sjenice i terase. Trupla su plutala u bazenima. Usječeni rovovi iskopani su kroz Gradski park. Jedna osnovna škola je gorjela, zapaljena tokom okršaja u pokušaju da se ukoni snajper. Samo su zlatni lukovi ostali od izgranatiranog McDonaldsa; dvoboj minobacača pomakao je fokus na Rimokatoličku crkvu. Prave bitke vodile su se oko strateški važnih i snažno branjenih benzinskih pumpi.

Da nije bilo starih veza, Sugardaddy ne bi odvojio *pickni* s posadom za Gaby. Sad je bio general Sugardaddy, general Starehe divizije centar, s teškim i lakim mehaniziranim postrojbama i pješaštvom pod svojim zapovjedništvom. Njegova naređenja bila su da bude vrh proboja sve do terminuma, čisteći sve na svom putu da uspostavi slobodan pristup Chagi. Bili su već na pola puta do tamo. U noći, divizija Starehe istrijebila je Soca Boyse, ali su se Ebonettesi ukopali na kraju Murang'a Roada i pružali žestok otpor. Generali lijeve i desne divizije, čiji je zadatak bio štititi bokove, slali su onoliko trupa koliko su mogli odvojiti da pomognu proboju, ali su bili snažno napadnuti od strane Ujedinjene Kršćanske Fronte sa zapada i Nyayo Alijanse sa istoka. Terminum je dovodio neprijatelja pedeset metara bliže svaki dan.

Dok su njegovi poručnici naručivali *pickni* i sastavljali posadu, general Sugardaddy prepričao je četiri i pol godine koje su protekle od Jedinice 12. Rose je bila gore na bojišnici. Više nije uzgajala pse za Chagu. Imala je zapovjedništvo nad mehaniziranom izviđačkom postrojbom. M'zee je već tri godine bio u Chagi.

Sugardaddy je uvijek mislio da je pravi dom srca starijeg čovjeka bio u tom drugom svijetu. Čuo je da M'zee radi s novim useljenicima u gradovima Crnih Simba koji su rasli petnaest, dvadeset kilometara iza terminuma. Velika nacija gradila se tamo. Možda je M'zeeov posao bio veće djelo, na kraju. Moran je bio mrtav. Objesili su ga zbog umorstva Bushbaby. Na godišnjicu vješanja, Rose je otišla na grob, čučnula i popišala se na njega. A on, Sugardaddy, kralj coola, bio je ratnik. Sad ih je bilo veoma malo koji su ga se sjećali po tom imenu, a još manje

onih koji bi ga se usudili koristiti. Želio bi da se može vratiti u godine kad je bio to ime. Nije bio baš siguran da mu se sviđa biti general, i ulijevati strah.

Gaby se pitala ima li general Sir Patrick Lilley ikad takvih dvojbi.

"Pošto moraš reći nešto svijetu, reci mu istinu o nama," rekao je Sugardaddy. "Ni za pohlepu, ni za moć, ni za teritoriju se mi ne borimo. To je da bismo mogli otvoriti put u Chagu, i držati ga otvorenim da svi ljudi koji žele otići, ili nemaju gdje drugdje otići, mogu proći sigurno. Naša budućnost je ono za što se borimo. Naša nacija."

Onda se odvezao u rat u svom osobnom *pickniju.* Gaby ga nikad više nije vidjela.

Ali još uvijek je to ubijanje, htjela mu je reći. Nema kraja ubijanju i opravdanjima koja muškarci smišljaju za njega. Vidjela sam desetak malenih ratova kao što je tvoj, generale Sugardaddy, i čula razloge koje su muškarci smislili za njih, i oni su isto tako uvjerljivi i isto tako lažni kao i tvoji. Pravi razlog je da muškarci ratuju zato što muškarci to vole. Graditelji Chage su prešli osam stotina svjetlosnih godina da nauče kako je biti čovjek i loše vijesti s Planeta Zemlje su da muškarci ubijaju zato što se od toga ovlaže.

Vozač Mojo je sad ulazio *picknijem* u centar grada. Uradio je to zato što je mogao. Nitko ga neće zaustaviti. Nitko ga neće čak ni dvaput pogledati. Mogao se voziti gore-dolje po aveniji Moi, pored svih ostalih Taktikalaca koji bi ti, bilo gdje drugdje, izbacili pluća kroz leđa, ali ne tu, jer čak i strvinarskim psima treba negdje da onjuše i liže guzice jedni drugima. Htio je pokazati bijeloj kučki i njenom komadu mesa da Crne Simbe zaslužuju poštovanje na ulici. Igrao se požudnog kuckanja branikom s Lambretta skuterom na kojem su se vozile dvije mlade žene. Dopuzao bi do njih, dotakao jezikom svoju gornju usnu, prošao. One bi se provukle iza njega s unutarnje strane i nabirale noseve na njega. Konačno ih je ostavio za sobom u prometu na City Hall Wayu. Pored njega, Gaby je gledala mladog prosjaka na kolicima koji se gurao jarkom. Njegova konstrukcija bila je inovativna - gajba od voća zašarafljena za skateboard. Bez upozorenja, gurnuo se ispred *picknija.*

"Prosjak!" vrisnula je Gaby. Mojo je legao na kočnice. Klinac na skateboardu nestao je ispod ukrasa na šasiji koji je nekad bio jedan od onih plastičnih propetih lavova koje je srednja klasa bez ukusa stavljala na stupove svojih vrata. "Oh Kriste, udario si ga."

Lice klinca diglo se iznad rešetke hladnjaka. Stajao je na svoje dvije noge. Smiješio se. U rukama mu je bila sačmarica pumparica.

Bacio se ničice na šasiju, ispalio obje cijevi kroz vjetrobran. Buka. Staklo. Krv. Gaby je vrisnula, misleći da je mrtva. Krv i meso rasprskani preko njene desne strane nisu bili njeni.

Klinac sa skateboarda skorljao se sa šasije u zaklon. Motor Lambrette je zacvilio. Začula su se dva pucnja sačmarice sa stražnje strane *picknija.* Djevojka otraga izvadila je sačmaricu s pištoljskom drškom iz svog ranca. Ponovo ju je punila dok je njena vozačica okretala skuter za još jedan prolaz. Lambretta je kružila oko *picknija,* ispaljujući pucanj za pucnjem u topnički položaj. Po stražnjem prozoru curila je krv na obje strane. Missaluba je ispetljala svoj Kalašnjikov iz prostora za noge i otvorila vrata. Vozačica Lambrette ih je zatvorila udarcem noge dok je jurila pokraj njih. Missaluba je jedva izbjegla da izgubi prste i lice.

Veliki plavi Plymouth kabriolet dovezao se uporedo. U njemu su bili muškarci s afro frizurama i velikim pištoljima. Vozač i suvozač pokrivali su Missalubu dok su muškarci otraga iskočili i izvukli je dolje na beton. Klinac sa skateboarda i cura sa sačmaricom sa Lambrette izvukli su Mojovo tijelo bez lica iz kamioneta i povukli Gaby preko vinila klizavog od krvi u gurnuli je na zadnje sjedalo Plymoutha. Muškarac u najmanjoj atletskoj majici koju je Gaby ikad vidjela pretražio ju je. Zacoktao je i odmahnuo glavom na kalibar njenog streljiva, kao učitelj Kršćanske Braće koji je našao vibrator u školskoj torbi. Neodobravajuće ali impresionirano. Missaluba i Faraway klečali su pokraj *picknija.* Klinac sa skateboarda i cura s Lambrette pritisnuli su cijevi sačmarica na njihove zatiljke.

"Uzmi je," rekao je suvozač, ćelavi muškarac s opuštenim brkovima, okruglim tamnim naočalama i dugim kožnim kaputom. Cura s Lambrette šutnula je Missalubu u bubrege i brzo joj vezala ruke plastičnim kabelskim vezama. Ubacili su je u prtljažnik velikog plavog Plymoutha.

"Što s njim?" pitao je klinac sa skateboarda. Želio je upucati Farawaya. Veoma jako ga je želio upucati. Želio mu je raznijeti glavu poput eksplodirane lubenice, iz koje prska crveno meso i crne koštice mudrosti.

"Ostavi ga," rekao je kožni kaput. "On je isto pleme. Idemo. Sad."

Klinac je nogom podigao skateboard, uhvatio ga jednom rukom i uskočio otraga pred Gaby. Plymouth je s dimom odjurio od smrskanog *pickniju.* Bilo je krvi, stakla i praznih patrona posvuda po City Hall Wayu, i Faraway koji je stajao usred njih u svojoj svijetlonarančastoj jakni današnje boje. Lambretta je pokupila putnicu i odkrivudala kroz promet.

Muškarac s ćelavom glavom i obješenim brkovima u kožnom kaputu okrenuo se na svom sjedalu prema Gaby.

"Dobro jutro, gđice McAslan. Pozdravi od Šerifa Harana, i on želi da dođete s nama da raspravite o svom računu."

60

Poveli su je prednjim stubištem. Jednom je neki metak isključio jedan od neonskih slapova koji su okruživali vrata. Izbacivač više nije stajao vani, već promatrao ulicu kroz metalni prorez.

Bar na balkonu zaudarao je na znoj, ustajale cigarete i onaj zaostali zadah kad karakteristične kemikalije skupih parfema neutraliziraju jedna drugu. Glavna svjetla na stropu bila su uključena. Mogao si vidjeti progoretine od cigareta na tepihu. Dolje u jami s bijelim pločicama, redovi tuš-slavina prskali su vodu koja se isparavala po dvadeset nagih muškaraca koji su polako sapunali jedni druge. Gaby se zapitala, kao i uvijek, odakle Cascade Club kupuje svoju vodu.

Haran je bio na svom prijestolju u uredu sa staklenim podom na vrhu stuba označenih s "privatno" na dva jezika. Kožni Kaput i Skateboard Kid su posjeli Gaby u stolicu naspram njemu i stali pored vrata. Nisu mislili da bi ona mogla pokušati pobjeći. Samo su htjeli izgledati zastrašujuće. Haran je naložio jednom od njih da joj da vlažnu krpicu da obriše krv i mozak sa svog lica. Kad mu se njeno stanje više nije gadilo, progovorio je.

"Razočaran sam. Zbilja. Moram čuti od drugih da si opet u mojoj zemlji. Gaby, pomislio bih da ćeš ti prije svratiti do svog starog prijatelja i saveznika."

"Ubili ste one Crne Simbe. Jebeno ste ih ubili. Nisu imali šanse."

Haran se zavalio u svoje prijestolje od ebanovine i promatrao ženu pred sobom.

"U ratu smo, Gaby. I sama si to shvatila, birajući stranu."

Gaby se okrenula u svojoj stolici da optuži Skateboard Kida.

"On je htio ubiti Farawaya. Htio mu je raznijeti jebenu glavu."

"Isto je pleme," rekao je Kožni Kaput. "Ne bih ga pustio da to uradi."

"Ali to je bilo izrazito nedolično s njegove strane," rekao je Haran. "Mog vlastitog plemenskog brata. Meso mog mesa. Želiš li da dam da ga ubiju, kao ispriku?"

I bi, znala je. Bila bi to mala cijena za Gabyin moralni očaj.

"Ne želim više ubijanja. Muka mu je od ubijanja i umiranja, razumiješ li? Muka mi je od toga da je to uvijek najlakša opcija."

"Eto, Simeone," rekao je Haran. "Sad duguješ ovoj *m'zungu* svoj život."

"Što želiš, Harane?"

"Uvijek koncizna, Gaby. Vrlo dobro. Potjere su gotove. East African teleport je u dronjcima. Mreža agenata, operativaca i utjerivača se srušila. Više nema potražnje za robom koju ja priskrbljujem. Stoga, u skladu sa zakonima ekonomije, trebam premjestiti svoju industriju na mjesto gdje ima sirovina i tržišta u obilju."

"Hoćeš van."

"Govorim s tobom bez stida i krivnje. Hoću van. I otići ću van."

"Znači, ostavljaš Mombi da se suoči sa sranjem."

"Mombi smatra da ima mjesta za one kao što smo mi u novoj Keniji. Uvijek mi je nedostajao njen patriotski zanos. Možda mi nedostaje i njena vizija. Ali ono što znam je da nema mjesta za Harana u toj novoj naciji. Otići ću van. Ti ćeš me izvući."

"Raznosiš ljude usred City Hall Waya zbog šanse da te nekako mogu iznijeti kao ručnu prtljagu? Bolesna šala, Harane."

Isprepleo je prste. Gaby je mogla čuti kako zglobovi pucketaju.

"Oprosti ako se ne smijem, Gaby. Novinske agencije su vadile svojim lokalnim ljudima vize kod UN-a. Vjerujem da je još moguće podnijeti kasnu prijavu izravno Istočnoafričkom Zapovjedništvu."

"Ako znaš toliko o tome, onda ćeš znati da je to nemoguće bez potvrde od šefa stanice."

"Gaby, suzdržavao sam se da to prije spomenem, ali smatram da bih te morao podsjetiti da si bila prisiljena napustiti ovu zemlju ne sredivši svoje poslove. Sjetit ćeš se znatnog ulaganja koje sam imao u otvaranje načina da dođeš do priče o Jedinici 12; ulaganja za koje mislim da nije nerazumno očekivati uzvrat."

"Pozivaš se na to."

"Duguješ mi, Gaby. Predvidio sam da će biti problema pri nabavljanju nove vize, pa ću se zadovoljiti vizom koja je već izdata nekom drugom."

"Sad se šališ."

"Da ti pokažem kako moj smisao za humor radi? Mislim da hoću."

Haran je klimnuo Kožnom Kaputu. On i Skateboard Kid su napustili prostoriju sa staklenim podom. Nije ih bilo nekoliko minuta. Haran je sjedio nepomično, gledajući u Gaby preko vrhova svojih spojenih prstiju. Da je Gaby imala cigaretu, ugasila bi je u njegovu očnu duplju. Kad je začula korake utjerivača na stubama, zvučali su teško, natovareno.

Ušli su u ured s Missalubom, tjelesnom stražaricom Crnih Simbi, između njih dvojice. Svukli su je do gaćica i epoksi-ljepilom zalijepili na veliku ploču melaminske plastike. Naslonili su je uz zid ureda. Ona se trzala, ali je kemijska veza bila čvrsta. Usne su joj zalijepili skupa.

"Ostani sjediti, Gaby," rekao je Haran. Kožni Kaput je stao iza njene stolice da se pobrine da ona posluša. Haran je otvorio jednu ladicu i izvadio nešto što je stavio na svoj stol od ebanovine. Bio je to veliki pištolj za klamanje. Gaby je viđala svog oca kako koristi takav da zaklama čičanu ogradu. Mogao je utjerati klamu dulju od centimetra u stup od čvrste borovine.

"Ozlijedi je," rekao je Haran.

Skateboard Kid je uzeo pištolj za klamanje i otišao do žene zalijepljene na ploču. Pritisnuo je cijev pištolja na njenu lijevu bradavicu. Povukao je obarač. Žena je zagunđala i pokušala se koprcati na plastičnoj ploči, ali ju je ljepilo držalo nepomičnom.

"Izići ću, Gaby. Ti ćeš mi naći vizu."

"Oh Isuse. Oh jebi ga. Harane, ne mogu ti dati nečiju vizu, one imaju fotografije."

"Ozlijedi je još."

Skateboard Kid je probušio drugu bradavicu i zabio klame u dlanove obje ruke. Gaby je vrisnula kao da su zaklamani u njeno meso.

"Zašto ne želiš pomoći ovoj ženi?" rekao je Haran. "Je li to zato što je crna? Ili zato što je Afrikanka, pa je njen život jeftiniji od europskog? Ili je to zato što je ona žena koja nije rađala djecu? Mora da je mrziš jako mnogo kad je puštaš da trpi toliko bola."

Ona je bitna, pomislila je Gaby, pognute glave. Ali su bitni i ljudi koje tražiš da izdam. Sve što imam je izbor između dva zla, a ja sam previše bijela, previše europska, previše sterilna u svojoj utrobi, da budem u stanju odabrati između njih.

Pogledala je u svoja stopala i odmahnula glavom. Kosa joj je pala oko lica, zaklanjajući je kao veo.

"Tako. Ozlijedi je mnogo."

Smiješeći se, Skateboard Kid je smjestio uredan niz klama, u razmaku od dva centimetra, u ženino tijelo od čela do pubične kosti. Gaby je poskočila sa svoje stolice, urlajući i bjesneći. Kožni Kaput ju je gurnuo natrag. Skateboard Kid je bio pedantan u svom poslu. Kad je djevojka Crna Simba otrgnula kožu sa svojih usana u vrisku bola, on je prekinuo ono što je radio da joj zaklama usta. Gaby mu je uputila sve pogrde i kletve ali Skateboard Kid nastavio je klamati, nastavio se smješkati. Digao mu se. Kad je završio okomitu crtu, krenuo je na njene grudi. Opsovao je kad je u pištolju nestalo klama nakon prve dojke i morao ga je ponovo puniti. Djevojka Crna Simba prestala je vrištati. Visila je nijemo sa plastične ploče, luda od bola.

"Prestanite," prošaputala je Gaby. Nije mogla gledati u stvar na bijeloj plastičnoj ploči. "Spasite je. Pomozite joj."

"Bojim se da si ostavila to za malo prekasno," rekao je Haran. Gledao je polagano raspinjanje lišen interesa ili uzbuđenja. "Sve što možeš je odlučiti kad će je prestati boljeti. Njena smrt je tvoja. Nadam se da imaš hrabrosti dati joj je brzo."

Gaby je pogledala u oči mlade žene. Pogledaj što si pustila da mi se dogodi, govorile su Missalubine oči. Pogledaj ovo moje dobro tijelo, u kojem sam voljela živjeti, koje je bilo tako dobro i korisno; pogledaj kako je bilo upropašteno zbog tvog kukavičluka, tako da je sad sve što mogu samo umrijeti. Sve ovo što me nosilo kroz dvadeset godina života je razbijeno i bačeno, sve što je ono željelo i čemu se nadalo prodaje se jeftino, zbog tebe.

"Ubijte je!" povikala je Gaby. "Za ljubav Božju, ubijte je. Dat ću ti tvoju vizu. Dat ću ti Farawayevu vizu. O Kriste, oprosti mi."

"To je dobro, Gaby, ali nije odgovarajuće. Moram imati moje vjerne zamjenike da upravljaju mojom novom operacijom. Mora biti netko u tvojoj organizaciji tko ima grupnu vizu. Izdržavani? Obitelj? Rodbina?"

Gaby je zarila lice u šake.

"Tembo," prošaputala je. "On izvodi svoju obitelj. O Isuse Bože, što to ja radim?"

"Gdje ga mogu naći?"

Napisala je adresu na komadić papira koji joj je Kožni Kaput pružio.

"Nemoj ih ozlijediti. Ozlijedi ih, ti kopile, i lovit ću te i ubiti te onako polako kao što si ti ubio nju.

Haran je pogledao cedulju i dao ju je Skateboard Kidu.

"Ne budi melodramatična," rekao je Gaby. "Ti nećeš učiniti ništa." Svom zamjeniku je rekao: "Ovo je porodični čovjek. Njega će biti lako uvjeriti. Ne moraš koristiti silu s njim ili njegovim voljenima. Prijetnja je dovoljna."

Skateboard Kid otišao je na svoju misiju. Gaby je zabacila glavu, preklinjući bilo kog Boga da sprži njenu dušu koja je iščupana iz korijena. Zatvorila je oči.

"Harane. Tvoj dio pogodbe."

Začula je dva pucnja u brzom nizu. Bili su zaglušujući u zatvorenom uredu. Kad se usudila otvoriti oči bila je sama u uredu sa staklenim podom.

Ostavili su je tu s užasom i strahom i krivnjom. Vrata nisu bila zaključana. Njena krivnja držala ju je zarobljenom. Pomislila je na život koji je prekinula. Ubila je tu ženu kad je pustila da joj prvu klamu utjeraju u tijelo. Oduvijek je smatrala da je ona jedna od hrabrih i čistih, koji su mrzili nasilje toliko da bi radije umrli nego ubili. Kako su jednostavno njene iluzije razotkrivene. Možeš ubiti nečinjenjem isto kao i činjenjem. Možeš ubiti šutnjom isto kao i riječima. Ubijaš dobrim namjerama i ljubavlju prema prijateljima. Možeš ubiti time što se zavaravaš da vrag vodi neuredne račune.

Pomislila je na Skateboard Kida kako dolazi u natrpanu kuću na dvije ulice od terminuma. Vidjela je gđu Tembo i Sarah i Etambele i Poslije Kiše. Vidjela je Skateboard Kida kako stoji među njima i obećava užasne stvari, i kako djeca vrište od straha.

Povratila je na stakleni pod. Poželjela je umrijeti, ako bi to donijelo išta dobro. Ali ne bi. Umiranje nikad nije donosilo ništa dobro. Ništa nije dolazilo od nasilja osim još nasilja. Presuđeno je Gaby McAslan: izdajnica i ubojica.

Našli su je kako leži na leđima na staklenom podu pored sasušene bljuvotine, bulјeći u strop. Kožni Kaput i Skateboard Kid povukli su je na noge. Otišla je krotko s njima dolje do glavnog šanka i kroz stražnje prolaze do kafea na terasi oko dvorišnog vrta. Danas nije bilo mušterija. Konobari u bijelim jaknama sa srebrnim poslužavnicima su nestali. Polagani stropni ventilatori bili su nepomični, fontane u vrtu nijeme. Haran je sjedio za velikim stolom od bambusa sa staklenom pločom na kojoj je stajala etiopska kutija za Evanđelje; ona veoma fina koja je koštala Gaby polovicu mjesečne plaće, s polovicom plaće uguranom unutra, prije pet godina. Mombi je sjedila nasuprot njega, okružena potjernicama u čipki i crnoj koži. Tokom proteklih godina, Mombi je narasla od ogromne do čudovišne. Sad je bila mjesec, satelit umotan u crnu svilu. Klimnula je glavom Gaby dok su zamjenici

posjedali Gaby za stol. Kožni kaput joj je stao pored ramena, Skateboard Kid je sjeo pored Harana.

"Bit će ti drago da znaš da je podatak izvučen i trenutno je u vizualnom procesiranju," rekao je Haran.

"A čije lice si morao proštepati po sredini?"

"Kao što sam ti rekao, porodični ljudi imaju mudrost. Trebala si znati da ja ne bih povrijedio dijete."

A što je onda Missaluba Crna Simba bila? Star si kad ti ratnici pustoši počinju izgledati mladi.

"Imam ono što sam zahtijevao." Haran se nasmiješio svojim osmijehom gmaza. "Tvoj dug prema meni je ispunjen. Naš odnos je završen. Slobodna si ići." Skateboard Kid je ispružio kutiju za Evanđelje Gaby.

Duboko je udahnula.

"Ti znaš što on planira učiniti," rekla je Mombi. Krupna žena je iskosa pogledala Gaby, ali nije progovorila.

"Gaby. Budi mudra. Budi zahvalna. Budi slobodna. Molim te otiđi," rekao je Haran. Još uvijek je Skateboard Kid držao ispruženu kutiju za Evanđelje.

"Znaš li kakav je to podatak on htio od mene?"

"Gaby, dok si bila moj klijent, uživala si moju zaštitu. Sada nisi, i ta obaveza je okončana. Jacksone, molim te da ispratiš gđicu McAslan odavde."

Kožni kaput zabacio je rep svog kožnog kaputa da oslobodi pištolj. Gaby je bila brža. Udarila ga je u muda rubom svoje šake i, kad se zgrčio, izvukla je njegov pištolj. Napipala je sigurnosnu kočnicu, napela kokot i uperila ga, s obje ruke, u Haranovu glavu. Skateboard Kid ispustio je kutiju za Evanđelje i trgnuo svoje oružje. Bilo je veliko. On je bio cool, i nasmiješen. Mogao ga je držati uperenog na bijelu ženu jednom rukom, bez drhtanja. Ali je bio tu sekundu prespor i to je od svega načinilo pat poziciju umjesto čistog upucavanja.

"Harane, kaži mu da ga spusti. Kaži mu da ga položi na stol. Mogu te ubiti. Ubit ću te."

"Veseli me što mogu reći da si me iznenadila, Gaby. Impresioniran sam. Ali što to dokazuje? Možda ću ja umrijeti. Ti sigurno hoćeš. Još smrti, Gaby. Nepotrebnih smrti."

Gaby je obliznula usne. Jezik joj je bio toliko suh da joj se lijepio za donju usnu.

"Znaš da će pobjeći od tebe," rekla je Mombi. "Ona informacija koju je htio od mene; to je izlazna viza. Natjerao me da izdam jednog prijatelja i njegovu obitelj da je se domogne. On sutra odlazi odavde, Mombi, zadnjim zrakoplovom. Ostavlja te, da plivaš ili potoneš. Živo mu se jebe, Mombi. Sve što ste radili zajedno da postignete, svo povjerenje koje ste izgradili, nije mu bitno. Njegova vlastita koža jeste. On odlazi a ti možeš otići kvragu."

"Gaby, dosadna si mi," rekao je Haran. Kožni Kaput je ustao, lica zgrčenog od testisnog bola. Haran mu je mahnuo da se odmakne od Gaby, dalje od Skateboard Kidove nišanske crte. "Ona laže, naravno."

"Zašto bih lagala, Mombi? On me pustio, zašto bih ostala i stavila se pred njegove metke zbog laži? On bježi i ostavlja te, Mombi. Ne možeš mu vjerovati."

Skateboard Kid držao je oružje mirno i sigurno poput smrti i pravde. Haran je pogledao predivnu etiopsku kutiju za Evanđelje na staklenom stolu.

"Ubij je," rekao je.

"Ne." Mombine cure u koži bile su zastrašujuće brze. Jedna je preuzela Skateboard Kida, druga je pokrivala Kožni Kaput. Gabyine ruke su boljele ali je držala mušicu na korijenu Haranovog nosa. "Neću to dopustiti. Vrati joj vizu njenog prijatelja," rekla je Mombi.

"Vjeruješ ovoj bijeloj kučki a ne meni?" rekao je Haran.

"Da," rekla je Mombi. "Daj joj njen papir ili ću ja ubiti tvoje ljude a *m'zungu* će te prostrijeliti tu gdje sjediš."

Haran se nasmiješio. Bilo je to kao da se koža guli s lubanje.

"Donesi vizu," rekao je Kožnom Kaputu. Mombi je rekao: "Sad se pokazuješ kao budala koja si uvijek i bila. Ovdje nema ničega za nas, možeš li to razumjeti?"

"Budala je onaj koji misli da može vječito bježati od Chage," rekla je Mombi. "Uhvatit će te na kraju. Zato ćeš ostati sa mnom, Harane. Doći ćeš sa mnom u Chagu. Tamo izrasta nova mreža; njene niti su fullerenski ugljik, ne optičko vlakno, ali još uvijek može hraniti ribare dovoljno vješte da je zabace i pokupe njen bogati ulov. Radit ćeš sa mnom, Harane. Povratit ćemo sve što nam je oduzeto. Postići ćemo uspjeh veći od svih naših snova o veličini. Tamo unutra je budućnost. Ostati ovdje vani je biti gurnut u prošlost. Nećeš se izvući ovdje, Harane. Nije ostalo ništa osim još i još ovoga. Trebao bi mi zahvaliti, što ti još nudim to nakon što si me pokušao izdati."

Kožni kaput je pažljivo stavio dva lista papira na stakleni stol.

"Stavi ih u kutiju," rekla je Gaby. "Daj mi kutiju."

"Idite sada," rekla je Mombi. "Izvucite svog prijatelja iz zemlje, pošto je odlučio da mora otići. Haran vam neće naškoditi. Sad ste pod mojom zaštitom."

Gaby je podigla etiopsku kutiju za Evanđelje jednom rukom i oprezno se povukla duž balkona. Pištolj se sad tresao. Bol u njenoj desnoj ruci bila je nevjerojatna.

"Idite!" naredila je Mombi.

Gaby se okrenula i potrčala. Protrčala je kroz stražnje prostorije, i kroz Cascade Club gdje je barsko osoblje pralo čaše a dečki se igrali dolje u jami. Trčala je niz strme ulične stube. Srela je jednog potjernika koji se penjao. Povikala je na njega, zamahala velikim pištoljem. On se priljubio uz zid kad je ona izjurila na ulicu i ugledala falangu kamuflažno obojenih *picknija* i oklopnih transportera iz vojnih viškova kako napreduje ulicom.

Stala je kao ukopana. Vozila su stala. Vjetar je micao kartelske stijegove Crnih Simbi na njihovim antenama. Vrata prvog *picknija* su se otvorila. Crnac u fluorescentnoj narančastoj jakni je izašao.

"Izgleda da ti nisu potrebni John Wayne i Sedma konjička da dođu preko brda i spase te," rekao je Faraway. "Ali mislim da će oni ipak doći preko brda, jer imaju nepravde za ispraviti."

Gaby je potrčala i uletjela u njega kao slobodan udarac sa ruba šesnaesterca. Faraway ju je zgrabio. Uvijek je bio bolji vratar nego što mu je njegov cool dopuštao. On ju je proveo kroz borbene linije dok su Crne Simbe napredovali prema Cascade Clubu.

"Imam je," rekla je Gaby, podižući kutiju za Evanđelje. "Vizu. Imam je." Onda je počelo drhtanje. Faraway je uhvatio kutiju za Evanđelje u zadnji čas. Odveo je Gaby do glavne ulice i kroz gomilu gledalaca koji su se nadali da će vidjeti krv do jednog štanda s kavom. Kupio joj je slatkasti kenijski *chai* s mlijekom i posjeo je na nogostup dok nije mogla govoriti kroz drhtanje. Polako joj je izvukao pištolj iz ruke, pogledao ga, odložio ga.

"Izvukla sam se, Faraway," prošaputala je Gaby. "Dobila sam Tembovu vizu natrag. Mombi ga je natjerala da mi je da. Nemoj ih pustiti da povrijede Mombi, ona me spasila. Haranu mogu raditi što god hoće."

Zvuk teškog automatskog oružja dopro je preko avenije, i bilo mu je odgovoreno kraćim ravnim lavežom sačmarica i ručnog oružja.

61

Dan Nula.

Gužva ispred vrata zračne luke bila je najgora koju je Gaby ikad vidjela, ali je uspjela progurati Landcruiser i putnike pored vojnika koji su izgledali kao da znaju da mogu držati žicu samo još toliko. Mislila je da će, kad jednom budu u zračnoj luci, sve biti u redu. Nije bila u pravu. Gužva u holu za odlaske bila je još gora.

Stajali su u predvorju između vanjskih i unutarnjih vrata. Tembo je stezao svoju izlaznu vizu. Gđa Tembo stezala je Poslije Kiše. Sarah je stezala svoju najbolju lutku; Etambele je stezala svoju omiljenu igračku, koja je bila krznena pernica.Stajali su sa svojim identifikacijskim bedževima prikačenim na odjeću i gledali gužvu. Bilo je to skoro religiozno; toliko ljudi tako zbijenih u takvom zatvorenom prostoru. Duše stisnute u kutiju od stakla i betona, čekajući egzodus ili strašni sud.

"O moj Bože," rekla je Gaby.

Nesumnjivo važna obavještenja preko razglasa prolazila su bez da se čuju i poslušaju u babilonskoj kuli glasova u skupu. Ljudi su bili pregusto stisnuti da postupe po njima.

"Ima ljudi u bijelim uniformama na šalterima za ukrcaj," rekao je Faraway, videći preko glava gomile. "Imamo kameru sa sobom, pa bi štos s Timom vijesti mogao opet upaliti."

"S djecom i prtljagom?" pitala je Gaby. Duboko je udahnula da se pripremi za utapanje u gomili. Faraway se zabio u gomilu, mašući sto tisuća šilinga vrijednom video kamerom kao pendrekom. Tembo i njegova obitelj uvukli su se u rupu koju je on otvarao prolazom. Gaby je preuzela zaštitnicu, mašući mikrofonom i vičući: "SkyNetova ekipa! Pustite nas proći, molim!" Po načinu na koji se Faraway osmjehivao dok vas je laktom gurao od šaltera za ukrcaj, rekli biste da vam je činio osobnu uslugu.

"Petoro za put," izjavio je ženi u UN-u bijelom za šalterom, koju nije bilo briga da li ljudi preskaču red dok god je njena karta bila na sigurnom u stražnjem džepu njenih hlača. Provjerila je izlazne vize i tipkala informacije na svoj zaslon. Toliko je sporo to radila da ju je Gaby poželjela izvući iz njene kabinice i pritisnuti tipku, bilo koju tipku, koja bi mogla nešto napraviti. Žena je proučavala riječi na svom

zaslonu jako dugo, a vizu još dulje. Uzela je Tembovu putovnicu i pregledala je najdulje. Provjerila je imena žene i djece u putovnici i na izlaznim vizama i na zaslonu. Provjerila je bedževe s fotografijama prema putovnici i zaslonu. Onda im je pokazala da stave torbe na vagu. Dopuštena prtljaga na izbjegličkim letovima bila je jedan komad za svakoga, za odrasle i djecu. Tembo i gđa Tembo uspjeli su sve to svesti na dva velika kovčega, koje su vukli, i ranac za Sarah. Etambele nije htjela biti izostavljena, pa je i ona imala ranac, jedan maleni platneni koji je gđa Tembo sašila. U njemu je bila odjeća njene lutke, jedna haljinica i njeno rublje. Gaby nije mislila da bi mogla biti toliko nemilosrdna sa svojim vlasništvom. Uzmi malo, ostavi malo, izgubi malo bio je njen profesionalni moto. Žena iz UN-a je pogledala torbe, ali se nije pomakla da ih izmjeri ili označi.

Gaby samo što nije zavrištala.

Faraway samo što nije lupio ženu kamerom.

Tembo se premještao s noge na nogu.

Gđa Tembo je bila ukočena od užasa koji je počeo sa Skateboard Kidom i neće završiti dok ne udahne miris klinčića na povjetarcu Zanzibara. Činilo se da će Sarah i Etambele briznuti u plač.

Žena za pultom je protresla kutiju punu pečata, odabrala jedan i pogledala ga. Onda je, tako naglo da su svi to skoro propustili vidjeti, ovjerila vize, označila torbe i isprintala karte za ukrcaj.

Tembo se nasmiješio kao da mu je Isus dotaknuo čelo. Gđa Tembo zagrlila je njega, svoju djecu, Farawaya, čak i Gaby. Faraway je sproveo ljude i torbe kroz vrata za ukrcaj.

Vani na uzletištu, veliki transporteri Antonov bili su krilo uz krilo, umatajući crne niti izbjeglica u svoje prostore za teret. Plave kacige s bilježnicama mahali su ljudima da prođu duž ruba piste. Gabyina kosa zamrsila se u vrelom strujanju zraka od rulajućih letjelica zračnog mosta. Tembo i Faraway su se borili s kovčezima. Gđa Tembo stiskala je dragocjene karte za ukrcaj bliže sebi čak i od Poslije Kiša. Sarah i Etambele su se odlučno borile sa svojim rancima.

Plava kaciga je zaustavio red dok se jedan zrakoplov pomicao sa svog mjesta na pistu. Provjerio je Tembovu izlaznu vizu i Gabyine i Farawayeve novinarske iskaznice i poslao ih do sljedećeg zrakoplova. Bio je to mali An72f. Imao je ćirilično ime ispisano sa strane. *Dostoinstvo.* Gaby je znala da će sad biti u redu. Mogla ih je povjeriti brizi Oksane, šamanke-anđela turbomlažnjaka s obrijanom glavom. Jedna žena stajala je pored repne rampe skupljajući propusnice za ukrcaj. I Gaby je shvatila da je to to. Oni je napuštaju. Zagrlila je Temba.

"Ti si najbolji prokleti kamerman s kojim sam ikad radila," zaurlala je. "Nedostajat ćeš mi kao smrt."

"Nema smrti," zaurlao je Tembo njoj. "Isus ju je tukao, deset nula. Opet ćemo se sresti, isto tako sigurno."

"Hvala vam što ste nas spasili jednom, a onda nas spasili opet," rekla je gđa Tembo.

To je način da se misli o tome, pomislila je Gaby. Dvaput-spašeni. Na taj način vaše muke i smrt curice iz Crnih Simbi nisu uzalud.

Faraway je zagrlio gđu Tembo, koja se pretvarala da je skandalizirana, i djecu, i onda Temboa. Držao je svog dragog prijatelja jako dugo, kako čovjek radi kad zna da više nikad neće vidjeti tog dragog prijatelja.

"Bit će dobro na Zanzibaru," povikao je. "Kao raj je tamo na tom otoku začina. Možda ne tvoj raj, ali moj raj. Sunce, pijesak, hladne palme, hladno pivo, tople noći, vrele vrele žene velikih grudi koje mirišu na cimet i klinčić. Slušaj, mogu ih čuti kako plaču za tvojom velikom obdarenošću, Tembo."

Tembo i njegova obitelj dali su svoje karte ženi i ušli uz rampu u trbuh velikog zrakoplova i Gaby ih više nije mogla vidjeti. Ona i Faraway su se odmaknuli i sačekali da se zrakoplov napuni i rampa zatvori. Začepili su uši zbog zapanjujuće buke-motora Lotarev koji se odjednom pale. *Dostoinstvo* se pomaklo sa svog mjesta. Do sad, Gaby nije bila sigurna da su Tembo i njegova obitelj na sigurnom. Mahnula je, znajući da je jako teško da će biti viđena. Zrakoplov se okrenuo na kraju piste, zaletio i odlijepio se.

"Ah," rekao je Faraway, gledajući dimne tragove kako skreću iznad udaljenih tornjeva Nairobija. Zvučao je kao čovjek koji je pustio da mu jedan dio tijela umre.

"Vidjet ćeš ga opet; ti si njegov Zamjenik Menadžera Stanice, za ime svega."

"Neću ga više vidjeti. Ja ne idem na Zanzibar. Odlučan sam glede toga već dulje vrijeme, Gaby. Rekao sam ti one večeri kod Temboa, kad smo on i ja pokušali učiniti Afrikanku od tebe: kad dođe vrijeme, ja ću riskirati s Chagom. Ja ne odlazim. Chaga je budućnost. To je Kenija kakva bi trebala biti. Ja želim biti dio toga. Tembo ima djecu za koju se boji; on je donio pravu odluku za sebe. Ali ja, kakva bi to budućnost mogla biti bez neusporedivog Farawaya?"

"Ti baš biraš trenutak, čovječe."

"Nikad nije dobar trenutak za reći neke stvari." Nasmiješio se. Gaby nije mogla odoljeti tome. "Svakako znaš da je jedini razlog što sam

ostao ovoliko dugo bio taj što sam mislio da ću dobiti šansu da *fiki-fikim* ženu mojih snova. Pa sad idem u novi svijet sretan, jer koliko je muškaraca na ovom svijetu natjeralo ženu svojih snova da zavija kao šakal?"

"Ti." Lupila ga je u šali.

"Gaby, ja znam da me ti ne voliš. Nije mi potrebno da me voliš. Ja sam sretan, kao što sam rekao. Ne boli me što još voliš Sheparda - vidio sam kako pokušavaš sakriti izraz na svom licu svaki put kad se njegovo ime spomene. Čuo sam kako vičeš njegovo ime kad je eksplodirala ona bomba na Jogoo Roadu. Barem si bila dovoljno pristojna da ga ne vičeš kad je moja bomba eksplodirala u tebi. Slušaj, ja sam tako sjajan tip, reći ću ti gdje ga možeš naći. On je u Konferencijskom centru Kenyatta. Oni uklanjaju svaki trag da je UNECTA ikad bila tamo. Požuri. Možeš ga još zateći tamo prije nego što krene ovamo."

Ustanovila je da trči.

Ustanovila je da sprinta kroz neskladno pusti dolazni dio, žena koja trči kroz deset čistača koji plešu valcer mašinama za poliranje po mozaičkom podu.

Ustanovila je da se uvlači u svoj prsluk današnje boje dok trubi da si raskrči put kroz evakuirane ispred glavnih vrata. Nadala se da nije ubila nikoga dok je nabijala Landcruiser zebrastih pruga prema otvorenom suncokretu Kenyatta kule.

Dva poljska servisna helikoptera Sokol okruživala su ulaz u centar. Bijeli UN kamioni bili su raštrkani oko njih. Mobilna dizalica pokušavala je dići bronačni UNECT*Afrique* amblem s njegove plinte. Ljudi su žurili poput termita graditelja kroz vrata s kolicima punim dokumenata i ormarića za spise. Kordon vojnika zaustavio je Gaby na pola puta preko trga.

"Novinarka," rekla je ona, mašući svojim DF108 pred vojnikovim licem i pokazujući svoju narančastu jaknu. On joj je učtivo prepriječio put. Nevjerojatno, da narodi daju takvim ljudima dozvolu da ubijaju u njihovo ime. Ispraznila je zlatni potočić Krugerranda iz vrećice u ruku. "Dobro. Koliko?"

Dva su bila dovoljna.

Uhvatila je jednu civilnu utovarivačicu za ruku, okrenula je, razbacala njen naramak fascikla za spise po obojenim pločicama trga. "Dr. Shepard. Gdje je?"

Žena se namrštila. Gaby ju je ostavila njenim razbacanim fasciklima i uhapsila jednog visokog Sikha s UNECTA-inim bedžem

pričvršćenim na turban. "Dr. Shepard. Moram ga naći."

"Petnaesti kat."

Ovaj put, kao i onog prvog jutra kad je stajala zapanjeno u tom ogromnom foajeu i osjećala da je član velike nevidljive vjerske zajednice, nitko nije pogledao Gaby dvaput. Pritisnula je gumb dizala, pritisnula ga opet, udarila ga tri puta kao da će od toga doći brže, ali samo je išlo gore i gore, pa je krenula stubama. Nakon pet katova naslonila se na jedan prozor, hvatajući dah. Pomisao na Sheparda kako završava tamo gore i pritiska gumb dizala da krene dolje dalo joj je snagu za još pet. Dašćući, sa srcem koje joj je lupalo po rebrima, naslonila je čelo na staklo. Mogla je vidjeti neprimjetno zakrivljen horizont događaja terminuma preko sjevernih predgrađa. Stupovi kula izlijeganja, svaki visok kao zgrada Kenyatta, povlačili su se u daljinu poput promatračnica nekog čudovišnog bedema. Kao i Jake prije njega, Faraway je krenuo tamo. Zar je morala uzeti sve muškarce do kojih joj je stalo? Tembo. Uradila je dobro za Temboa, na kraju. Djeca čine stvari drugačijima, teškima. Vidjela je stupove dima kako se dižu po gradu. Stvari plamte tamo dolje. Ubijanja. Pomislila je na osvetu koju su Crne Simbe izvršile na Haranu i njegovoj potjeri. Vidjela je dim koji se digao iz Cascade Cluba kad su ga zapalili, ali nije znala što se dogodilo Haranu. Nadala se da je on mrtav, i da je Mombi preživjela da prijeđe preko crte u obojenu zemlju s druge strane.

Zatvorila je oči, zaželjela da joj srce uspori kucanje. Shepard.

Šutnula je vrata za petnaesti kat i pala kroz njih.

"Bože," prošaputala je, "umirem." Podigla se i potrčala zakrivljenim hodnikom, otvarajući svaka vrata na koja je naišla i vičući: "Sheparde!" u prostoriju. Svaka soba bila je ista: odsječak tepiha, stakleni zid i napušteni uredski namještaj od čeličnih cijevi.

"Sheparde!"

Mogla ga je promašiti. Mogla je prijeći cijeli krug ovog hodnika desetak puta. Gdje su bili svi ljudi? Sikh je rekao da su tu gore, raščišćavaju petnaesti. Pomakli su se dalje. Pomakli su se dolje. Prostor dizala. Možda još unose stvari u dizala. Provjeri tu. Jeste provjerila, i vidjela je klizna vrata kako se zatvaraju pred punim dizalom civila natovarenih kartonskim kutijama. Naprijed. Točno između vrata koja su se zatvarala. Gledajući ravno u nju. "Sheparde!"

Prepoznao ju je. Njegove oči raširile su se od iznenađenja. Otvorio je usta da progovori. Krenuo je naprijed. I vrata su se zatvorila pred njim. Gaby je zajaukala i udarila gumb za poziv donjim dijelom dlana. Osvjetljeni brojevi iznad vrata brzo su se smanjivali, naglo stali na osam. Gaby je izjurila iz predvorja dizala natrag na stube. Petnaest.

Četrnaest. Lakše je silaziti, ali ne mnogo. Ima mnogo gravitacije u tom središnjem bunaru. Ne gledaj dolje preko ograde. Trinaest. Dvanaest. Skrećući na jedanaest, vidjela ju je kroz prozor i ukočila se.

Velika stvar na šišmiševskim krilima stigla je tiho poput tajne želje preko zadimljenog obrisa Nairobija. Nije izgledala prirodno u zraku; činilo se da se bori sa zračnim strujanjima i izbjegava ih klizeći u stranu, obrušavajući se i kriveći svoja kožna krila. Letjela je prkosno, i po tome je Gaby znala, s utemeljenom sigurnošću, da će udariti u toranj. Udarit će u toranj na dvije razine ispod nje, u deveti kat. Znala je da se ne može izvući. Stajala je na odmorištu jedanaestog kata i gledala kako stvar raste i ispunjava joj vidno polje. Krila šišmiša su joj zaklonila pogled. Povikala je i pokrila lice. Stvar je udarila u toranj Kenyatta poput topničke granate. Gaby se zateturala prema velikom padu u sredini stubišta kad se zgrada zatresla. Pogledala je u bezdan i bacila se natrag. Odozdo je doprlo lupanje i udaljena lomljava padajućih predmeta koji se odbijaju od zidova stubišta. Gaby se primakla onoliko blizu koliko se usuđivala. Mogla je čuti šištanje nečega pod visokim tlakom; jesu li to pukle vodovodne cijevi, ili je chagaplov ispuštao svoje spore?

Stvar je razorila vanjske i unutarnje pregrade i zaglavila se u jedan ured koji je izlazio na stubište. Od desetog do osmog kata stube nisu postojale. Sumporno žuti cvjetovi već su izbijali po betonskim zidovima; tepih razorenog ureda kuhao je u čorbu pseudogljivica. Sluzavi konopci Chaga-tvari visili su po stubištu. Već hvataju i kablove dizala. Nije bilo drugog puta dolje. Bila je u klopci.

Procvjetali pakleni toranj.

Pomislila je da je to prilično dobar štos za smisliti dok se penješ da spasiš živu glavu od pohlepno proždiruće Chage. Gore. Bio je to jedini put. Jedina nada. Na dvadeset drugom, njene noge su vrištale. Uteturala je u jedan ured koji je gledao na Parliament Square. Kordon vojnika jurio je prema svojim transporterima. Konvoj kamiona se formirao i kretao. Helikopteri su pokrenuli motore. Podigla je jednu stolicu od čeličnih cijevi i razbila prozor. Nitko nije digao pogled. Bacila je stolicu van. Nitko je nije vidio kako pada.

"Ne možeš me ostaviti ovdje!" povikala je. "Sheparde, ne možeš mi to učiniti!"

Vidio ju je. Znao je da je tu. Gledat će da vidi tko izlazi iz foajea. Ne bi je napustio. Što će uraditi? Ne može se popeti uz toranj da je spasi. Helikopter.

Penjala se, u deliriju napora i bola. Vrh. Na vrh. Na vrhu svijeta, tata. Mlada Novinarka U Trileru Spašavanja Sa Nebodera. Nije se

mogla sjetiti koliko katova ima Konferencijski centar Kenyatta.

Stube su se završile ispred nje i otvorila je vrata. Sunce. Svjetlo. Vjetar. Vrelina. Visina. Vrtoglavica. Bila je u sredini središnjeg cvijeta na vrhu tornja. Čelične latice širile su se od nje. Ne gledaj na rub. Ne gledaj gore. Ne gledaj dolje. U što onda da gledaš?

Helikopter se digao pored nje, dovoljno blizu da ona osjeti strujanje zraka. Okrenuo se na zapad, prema zračnoj luci. Gaby je skinula svoju narančastu novinarsku jaknu i zamahala njom iznad glave.

"Primijetite me, mater vam vašu! To sam ja. Još sam tu. Dođite i pokupite me. Hajde, Sheparde, nemoj me sad iznevjeriti."

Gaby je mahala svojom narančastom jaknom i vikala i vikala i vikala.

Najava oluje na Floridi

62

Rak je trčao duž plimne crte, loveći. Grabio je u ritmu blagog toka pjenom obrubljene vode. Njegove noge ostavljale su male igličaste otiske u bijelom pijesku. Pijesak nije bio s toga mjesta. Bio je donijet, kao i ostatak dugog, uskog poluotoka, kamionom s drugog mjesta. U dodatku ugovora stajalo je da graditelji moraju okolišno uljepšati trikilometarsku prugu zasipanu smećem. Između bijelog pijeska i ruba trave, mogao si vidjeti kosti te stvari: konzerve i aute i dvadeset milijuna crnih plastičnih vreća za smeće. To je činilo to mjesto dobrim za rakove, i galebove, i gacače po plitkoj vodi između poluotoka i obale.

Ničeg nije bilo na plimi danas. Čak ni istruljeli kondom ispran iz hotelskih odmarališta niz obalu. Rak je potrčao plažom da se uzvere na hrpu smeća. Bio je to veliki kopilan; ljuštura mu je bila velika kao tvoja šaka, i boje dignutog pimpeka. Nosio je svoja borbena kliješta kao što od udaraca otupjeli udebljali poluteškaš nosi svoje rukavice. Grabio je svojim sitnim čeljustima po smeću i kušao. Jurnuo je u stranu i povukao nešto zavučeno pod nabrani crni trbuh vreće za smeće. Štakor je tu uginuo i istrunuo. Rak je vukao i vukao. Okinuo je jednu nogu svojim borbenim klještima.

Galeb je promatrao velikog raka lebdeći šest metara iznad, čekajući svoj trenutak da se obruši i ukrade. Vidio je raka kako maše štakorovom nogom u svojim klještima. Jurnuo je. Grleno je zakričao na raka, lepetao krilima, ubo kljunom. Bio je veći, pametniji, gadniji; sve što je rak imao bilo je debeo oklop i glupa tvrdoglavost. I dalje se držao. Galeb je zaplesao za njim, kljujući. Rak je uzmaknuo sasvim na travu. Rak je mogao u stranu ići isto tako lako kao i naprijed i natrag. Galeb nije popuštao. Rak je vodio galeba preko žilave, slane trave. Na rubu betona odlučio se oduprijeti. Galeb je pleo zrakom i ubadao. Veliki rak podigao je svoja borbena kliješta i kružio.

Najednom su sve ptice u plimnoj vodi poletjele s lupanjem krila. Rak se borio iz svog kuta. Galeb je zastao s napadom i podigao glavu. Osjetio je uznemirenost zbog koje su ostali uzletjeli. Graknuo je kao da

kaže 'jebeš raka', i skočio u nebo. Rak je bio previše glup, odviše pohlepan i premalo osjetljiv da nauči lekciju onog što je preplašilo galeba. Žvakao je svoju trulu štakorsku nogu. Tek kad je osjetio tutnjavu kroz noge, uzbuna je prodrla kroz njegovu tupost. Potrčao je, držeći visoko dignutu sažvakanu nogu. Tražio je pukotine i zakutke u žilavoj travi umjetnog poluotoka. Nije bilo takvih u koje bi se mogao sakriti toliko veliki rak . Vratio se natrag na beton. Bio je toliko glup.

Kotači su ga promašili, ali ga je vatra zahvatila. Tri tisuće stupnjeva tekućeg vodika koji se spaja s tekućim kisikom pretvorilo ga je u žeravicu; zračni udar rasuo je trunje hitinskog pepela po pisti.

Ptice koje su kružile spuštale su se, jato pojato, u plitku vodu u zavjetrini poluotoka. U velikom autokampu kilometar i pol južnije, ljudi su vikali i klicali i aplaudirali dok se trag pare nosačkog trupa HORUS-a izvijao prema nebu.

"Petnaest kilometara putanje, petnaest tisuća metara visine," rekao je debeli bradati muškarac s ružnim šeširom i majicom na kojoj je na grudima pisalo: *Fort Lauderdale u '10-oj: konvencija World SF-a.* Gledao je nebo dalekozorom.

"Odvajanje nosača za dvanaest minuta," rekao je isto tako debeo, bradat muškarac s isto toliko ružnim šeširom. Na njegovoj majici bila je slika starinskog space shuttlea i riječi *Nacionalna Aeronautička Udruga: Per Ardua Astra.* Imao je radio zataknut u uho.

Ljudi su pogledom slijedili HORUS naviše. Bilo ih je pet tisuća u autokampu tog dana. Još tisuća gledalo je s drugih odobrenih promatračkih područja, ili s plaža, ili s jahti blizu obale. Ali oni ozbiljni, pravi VGO-ovski luđaci, bili su u autokampu. Bilo je to poput nekakvog festivala. Bilo je registarskih pločica iz svih četrdeset osam država Unije i dalje na zadnjicama Winnebagoa, terenaca, većih i manjih prikolica, karavana, kamioneta s šatorima otraga, monster-kamiona, motorkotača. Nomadsko selo šatora izraslo je na dinama pored kampa. Šator-prikolice obiteljske veličine, mali šatorčići za jednog čovjeka. Sklopivi roštilji na plin, brodski štednjaci, logorske vatre od nakupljenih naplavina pažljivo okružene kamenjem. Čizme ostavljene vani preko noći. Hladnjaci za pivo od terakote koji se isparavaju u sjeni. Nadstrešnice, tende, suncobrani.

Bio je to festival svemira. Kao i svi najbolji festivali, bio je besplatan. Atrakcije gore na pozornici bila su svakodnevna lansiranja HORUS-a, ali kao i svaki festival na koji vrijedi otići, tek se dolje u gradu šatora i prikolica, među seksom i drogama i cugom i slobodnom filozofijom i lakom konverzacijom, mogla naći prava akcija.

Ljudi su se udaljavali od pozornice za gledanje. Prateći avioni su

pilazili da se spuste na trokilometarski umjetni poluotok koji je stršao u ocean. Hiperbola dima razilazila se na povjetarcu s mora. Oblaci su se držali obzorja; jedna tropska oluja se kretala po Atlantiku tamo vani. Meteorološki sateliti su pratili njeno napredovanje duž Golfske struje. Izgledi su bili malo veći od pola-pola da će doći do obale. Najave lošeg vremena bile su na snazi od Fort Lauderdalea do Daytona Beacha. Ako dođe do Kennedyja, obustavit će program lansiranja HORUS-a na nekoliko dana, kao i besplatni festival u kampu. Ime tropske oluje bilo je Hilary.

"Odvajanje lansirnih uspješno," rekao je muškarac s radiom u uhu. "*Isaac Asimov* penje se u prelaznu orbitu. Sastajanje s Unityjem za dvadeset sedam minuta."

Njegov debeli prijatelj se nasmiješio i mudro klimnuo.

Gaby McAslan otpješačila je natrag do kombija SkyNet Newsa. Bio je to dobar kut gledanja; neskladna mješavina Puta u svemir i Hippy Chica. Momcima u kombiju mnogo je više odgovaralo od hotela u kojima se ostatak svjetskih medija utaborio. Ali ovako, Gaby je računala da oni svake noći imaju akciju, otraga u svom kombiju SkyNeta SAD. Trenutno su oni uspoređivali traku na štetu ovog prema ranijim lansiranjima.

"Noćna su najbolja," rekao je onaj koji je sebe zvao Rodrigo. "Cijelo jebeno mjesto se osvijetli kao jebeno Božićno drvce."

"Evo ti one stvari što si tražila," rekao je drugi, kojeg je Rodrigo zvao Čovječe, mada je bio nekoliko godina mlađi. "Što uopće misliš raditi s tim?"

"Moj posao," rekla je Gaby i uzela snimač minidiskova i mikrofon smanjene glave. Mik Smanjene Glave bilo bi bolje oslovljavanje za Čovjeka od Čovječe. Obojica su bili krelci. Ni prvi ni posljednji put otkad je došla pokrivati VGO, Gaby je poželjela da joj je na raspolaganju njen kenijski tim. To nije moglo biti; obojica njenih ljudi bili su zarobljenici Chage; Faraway doslovno, Tembo po tome što mu je odbijena viza da uđe u Sjedinjene Države. *Potencijalna biohazardna prijetnja zbog izloženosti mutagenim supstancama,* rekao je Konzulat na Zanzibaru. *Ti si crni Afrikanac* bilo je istina. Barijere rase i straha već su bile podignute. Gaby je bila bliže od Temboa vironima Chage u tim posljednjim danima Nairobija, ali ona je bila prave nacionalnosti, prave rase, prave boje kože da ne bude odbijena na žutoj crti.

U svojoj sobi u Starview Lodgeu preko puta lagune, Gaby se ozvučila i navukla ružnu odoru za koju je podmitila sobaricu u Kennedy Ramadi. Provjerila je sebe u zrcalu. Snimač se nije vidio. Sa recepcije su joj pozvali taksi do Ramade. SkyNetov auto bio bi opasno

očit. Vozač ju je ostavio kod ulaza za osoblje.

UNECTA je stigla punom snagom u Svemirski Centar Kennedy da orkestrira bliski susret čovječanstva s Velikim Glupim Objektom. Pretovarili su kapacitete NASA-inog smještaja. Desetak hotela, motela i odmarališta sve do Canaverala na jug bili su određeni za smještaj prekipjele mase VDO-ovaca i njihove neizbježne svite medija i prišipetlji visokog društva. Kennedy Ramada bila je čvorište UNECTA*Svemirovih* operacija. Bez novinara ili prirepaka tamo. Vratari i poslužitelji prepoznavali su miris novinarske duše, a ljudi u odijelima koje bi prizvali imali su tvrde šake. Sad kad je Ellen Prochnow - Glavna Rukovoditeljica UNECTA*Svemir* - zauzela predsjednički apartman, tvrde šake su pojačane velikim pištoljima. To je bio razlog da je Gaby McAslan u svojoj podmićivanjem dobivenoj odori sobarice žurila kroz kuhinje i skladišta prije no što je prepoznaju.

Materijal je bio teško nabavljen - nagovještaj, tajni sastanak, kopiran fajl, razbijena baza podataka - i s mukom prikupljen, ali Gaby je sa imala dokaze da s njima suoči Ellen Prochnow. UNECTA*Svemir* je djelomično financirala Operaciju Konačna Granica isplatama od biotehnoloških tvrtki i proizvođača naoružanja, koje su privukli izgledi za razvijanje sustava oružja od Chaginih bioloških paketa. Humana bomba koja uništava neprijateljevu sposobnost za vođenje rata a ne škodi ljudima.Rratovi koji se mogu dobiti. Sva pisma, faksevi, intervjui, svjedočenja, šifre i lozinke bili su na disku u njenom džepu na grudima. Želite li ovo komentirati, gđo Prochnow?

Gaby je klimnula glavom Gloriji, njenoj vezi iznutra, u hodniku prema dizalu za poslugu.

"Ona je tu, uvjeravam vas," prošaputala je Gloria.

Njen muž je vjerojatno već ušmrkao dvije tisuće dolara u nos, pomislila je Gaby. Je li joj maškara malo predebela oko lijevog oka? Zaklon. Treba ti zaklon. Uvukla se u praonicu i dograbila prenosivi stalak s odjećom spremnom da se vrati vlasnicima.

"Sačekajte sljedeće dizalo, molim," rekla je sobaru koji je čekao na narednom katu. Svi iz Irske mogu izvesti uvjerljiv američki naglasak. Osvijetljeni brojevi su treptali iznad vrata. Gaby se zabavljala razgledajući odjeću na stalku.

Udarila je po dugmetu za zaustavljanje dizala.

Gaby je skinula vješalicu i pažljivo pogledala majicu. Slika na grudima izblijedjela je tokom godina pranja, ali je to očito bila tinejdžerska opatica dignutog habita, koja s užitkom masturbira.

Gaby je sjedila u kutu lifta cijelu minutu, bulјeći u majicu dok su

se svjetla poziva palila. Vratila je majicu na stalak, otišla dolje do prizemlja, progurala stalak kroz predvorje do recepcije i zatražila papir i olovku.

"Dajte to Dr. M. Shepardu, molim vas," rekla je. Ostavila je stalak pored recepcije i izašla na prednja vrata, pored svih buljećih političko-svemirsko-VGO-ovsko-Chaga-ovskih ljudi. Uočila je nešto na televizoru u predvorju. Jedan pogled bio je dovoljan da identificira prepoznatljivi "Prva dama svemira" stil oblačenja Ellen Prochnow, i riječi *Prijenos uživo* u donjem desnom kutu.

Baš ti hvala, Gloria.

63

Još jedna zemlja, još jedna tiskovna konferencija. Toliko amfiteatara sjedala, toliko stolova i stolica i vrčeva s vodom i nervoznih pogleda na sedmi red i pročišćavanja grla prije onog "Dobro jutro, dame i gospodo." Postaješ stara, Gaby McAslan. Postaješ cinična. Postaješ umorna. Jedno veliko zadnje čudo i čarolija i to mi je dosta, u redu? Postaješ usamljena, u svom sedmom sjedalu sedmog reda, sa svim tim licima oko tebe koja poznaješ tako dobro, ali koja nikad ne postanu više od lica.

Je li već dobio onu poruku?

Ne. Nemoj misliti na to. Misli na to kako će joj Rodrigo i Čovjek srediti onaj kontakt s Ružičastim Podzemljem. To bi bila sjajna priča za uraditi. Simbovi su širili supkulture kao triper u kupleraju; bilo je politički neizbježno da nastanu pederske zajednice u ogromnim Chagama Ekvadora i južne Venezuele. Nije bilo nimalo iznenađujuće da postoji tajni podzemni put koji prebacuje bijele *norte* homoseksualce preko terminuma. Tamo nema homofobije ili proganjanja. Nema straha od Boleštine.

Sad bi prolazili tjedni a da ne pomisli na Jakea Aaronsa.

Opet je pomislila na Sheparda. Samo je dva sata prošlo otkad si mu ostavila onu poruku. Vjerojatno je još nije dobio, a kamoli razmislio o svom odgovoru. Što uopće on radi ovdje dolje?

Ellen Prochnow držala je ovu tiskovnu konferenciju sama. Nikad nije bila stidljiva po pitanju svog lica na blijedoplavom zaslonu. To je bio Chanelov kostim. Pravi stil nikad nije van mode, kao što je rekla Coco.

Bože, što ako se Shepard ne pojavi?

Ellen Prochnow obavila je gledanje u sedmi red. Bok. To sam ja, ona s riđom kosom, točno? Još me ne poznaješ, ali kad Ima li pitanja krene, bolje ćemo se poznavati. Puno bolje. Ellen Prochnow nije nervozno pročistila grlo. Ona je bila profesionalka.

"Dobar vam dan, dame i gospodo." Poluosmijeh je bio veoma dobar. "Dobro došli u Svemirski Centar Kennedy na brifing o misiji br. 88 Operacije Konačna Granica. Većina vas vjerojatno zna tko sam ja -" smijeh na tren "- ali za one koji su bili na nekom drugom planetu ili Velikom Glupom Objektu, ja sam Ellen Prochnow, Glavna Rukovoditeljica UNECTA*Svemira,* i upoznat ću vas kasnije s posadom i ekspedicijskim timom misije 88, HORUS-a *Arthur C. Clarke*."

Koliko je njih na platnom spisku biotehnoloških tvrtki, Ellen? pomislila je Gaby. Koliko analitičara oružja?

"Prvo, najnovije o našem Velikom Prijatelju tamo gore. Od 11:30 po Greenwichu 18. rujna, Veliki Glupi objekt je u položaju iza Zemlje na razdaljini od sedamsto dvadeset tisuća kilometara, nešto manje od trostruke razdaljine između Zemlje i Mjeseca. Roj je ušao u prateću poziciju 15 000 kilometara iza VGO-a i mi pretpostavljamo da je zamrznuo aktivnost. Pretpostavljeno vrijeme do zemaljske orbite je dvije stotine petnaest sati i trideset osam minuta. Postignuće Zemaljske Orbite bit će u četvrtak 27. rujna u 10:22 po Greenwichu; to je oko pet i dvadeset ujutro po standardnom istočnom vremenu, ili Još Samo Jedan Jack Daniels Pa Idem Leći po vremenu novinara na Floridi."

Nemoj se smijati vlastitim šalama, Ellen.

Nastavila je mljeti o izvještajima o stanju Velikog Glupog Objekta. Ono malo što je *Gaia* mogla slikati kroz pet prozorskih proreza koji su se protezali cijelom dužinom cilindra ukazivalo je da su se zagonetni prstenovi planina učvrstili u pregrade debele pet kilometara, mada je gravitometrička analiza ukazivala na prisutnost velikih praznih prostora do tri kilometra u promjeru unutar zidova. Predviđeno je da zadaci *Gaiae* budu promijenjeni u niske prelete preko prozorskih proreza da se pokuša načiniti karta unutrašnjosti prije početka ljudskog istraživanja. Da, tuđinske inteligencije bile su jedna od mogućnosti. Čak i sami tvorci Chage. Kao i Harvey, nevidljivi zec visok dva metra. Ima li još pitanja?

Ne još, pomislila je Gaby. Čekaj dok se Veliki Bijeli Major Tomovi budu kezili za kamere prije nego što izvučeš svoje *j'accuse.*

"Možete pokupiti najnovije snimke s *Gaiae* i teleskopa Hubble i Chandrasekar na recepciji kad budete izlazili," rekla je Ellen Prochnow.

"Sad bih vam voljela predstaviti posadu i tim za misiju svemirske letjelice *Arthur C. Clarke.* Ovo će biti misija br. 88 Operacije Konačna Granica, trideset četvrto lansiranje HORUS-a iz Svemirskog centra Kennedy. Dame i gospodo, molim vas da pozdravite Komandanta Phillippu Gregory, pilota orbitera Damona Ruscoea, Letnog Inženjera McAuleya Trudina s *Arthur C. Clarkea* i tim misije."

Ljudi su aplaudirali. Gaby je očekivala da će oni izaći plesnim korakom uz podizanje nogu, ali bila je to samo još jedna gomila nasmješenih, mašućih ćelavih astronauta u bijelim kombinezonima s UNECTA*Svemirovim* znakom polumjeseca i zemlje na grudima i leđima. Obrijane glave imale su neke veze sa spriječavanjem da dlake lebde po Unityiju, Gaby je načula. Stanica je bila već popunjena daleko iznad kapaciteta, a ljudi Konačne Granice bivali su odaslani gore brže nego što su svemirski graditelji stizali zašarafiti nove odjeljke i napuniti ih zrakom. Gaby se sviđala ideja da uspjeh ili neuspjeh Prvog Kontakta ovise o jednoj zalutaloj, lebdećoj stidnoj dlaci. Bezdlakost je odgovarala crncima mnogo više nego bijelcima, koji su svi izgledali jadno i izbjeglički. Pa, tko je stručnjak za oružje? pomislila je Gaby, naslanjajući se na svoje prekrižene ruke i gledajući tim misije kako izlazi iz kulisa i oblikuje polukrug iza Ellen Prochnow. Ti, krupni crnče sa sretnim izrazom lica? Ti, sitna bjelkinjo s izrazom golog užasa na licu? Ti, satniče jake vilice na marinskom licu, s previše lijepim očima koje odaju sve?

Ti?

Ti.

"Ti," namrštila se Gaby na dvanaesti kombinezon od kraja. "Ne možeš mi to napraviti, ne ovdje, ne sad."

64

Bilo je jedno lansiranje te večeri. Bio je to samo SSTO teretnjak - jedva da su tim stvarima uopće davali brojeve misije, toliko im je nedostajao glamour - ali je proizveo mnogo buke i upečatljiv stup plamena nad lagunom. Svemirski manijaci i raketofetišisti koji nisu otišli preko nasipa do Kampa gurali su se oko nekoliko teleskopa Starview Lodgea na gornjoj razini da uzdišu i dive se. Gaby je imala bar na terasi samo za sebe. Drugi novinari su je zafrkavali zbog njenog izbora hipijevskog, zaluđeničkog, NewAgeovskog Starview Lodgea umjesto manje neizbirljivih hotela plaćanih na trošak firme niz obalu i preko lagune. Gaby je odsjela tu zato što su se Gaby sviđale vibracije i klijentela. Podsjećalo ju je na Afriku. Podsjećalo ju je na Stražarnicu.

Njena kobilica postavljena je iste godine kad je i kobilica Unityja sastavljena zavarivanjem u niskoj orbiti, i porasla je u simbiozi s ponovnim procvatom svemirskog doba. Nigdje drugdje nisu održavali svakonoćne priredbe gledanja VGO-a, isto toliko društveno i estetski pune značenja kao i bilo koji japanski piknik s promatranjem trešnjinih cvjetova. I nije bilo novinara.

"Očekuješ nekoga?" pitao ju je Fini Eddie, barski momak koji joj se dopadao.

"Nadam se nekom," rekla je i sisala svoju pina coladu i gledala blago svjetlucavi stup oblaka od lansiranja rakete kako se razilazi na oceanskom vjetru. Koji je jačao; tropska oluja Hilary kao da se koleba između čudnih udvarača vani na Bahamima. Gaby je mahnula svojim koktel-štapićem po zraku. Dođi, olujo, dođi. Ako leptirova krila u Beijingu mogu prizvati uragan, svakako koktel-štapić sa Saturn Pet raketom na kraju u Starview Lodgeu može narediti Hilary da se obruši na ovu obalu, zaljulja ovu drvenu arku od hotela u njenom sidrištu, razbjesni se nad HORUS-ima i lanserima i SSTO-ovima iznad vode i pritisne ih uz zemlju, i otpuše Sheparda natrag meni. Otpuši mi sate, otpuši mi dane njega, prije nego što uđe u svoju raketu i odleti od mene.

Nije se žurio doći. Ali još uvijek je kasnio u granicama pristojnosti.

Gaby je potražila VGO na nebu. Ta svijetla zvijeda u trbuhu Riba, naslonjena na rub svijeta, kako će izgledati kad uđe u orbitu? Govorili su o položaju na pola puta između zemlje i mjeseca. Pogledala je to veliko svjetlo na nebu i pokušala izračunati prividne promjere. Svijetla mrlja. Možda čak prepoznatljiv cilindar. Imat će mijene, kao mjesec. I bio je mjesec. Četrnaestodnevna orbita.

Kako će to izgledati Shepardu, na Unityju, ili na Visokom Čeliku, onom užasavajućem daskaškom gnijezdu od nosača, solarnih ploča i okolišnih rezervoara koji su tamo vani izgradili kao finalni odskočni kamen do VGO-a. Prevelik da bude svemirski brod; planet na tvom pragu. To je vjerojatno bio jedini način da se na njega gleda i ostane pri zdravoj pameti.

Naručila je još jednu pina coladu od Constantina, barskog momka koji joj se nije dopadao. Sad je nepristojno kasnio. I uspio je odvratiti njeno pitanje za Elen Prochnow. Kako ustati i izigravati Zlu Vješticu Sedmog Reda pred čovjekom kojeg si molila da dođe i nađe se s tobom da mu kažeš koliko ti je žao, kako si se promijenila, kako ti je on bio u mislima svaki dan.

Vjetreni zvončići od bambusa škljocali su jedan o drugi. Puši vjetre, dođi mi. Slušaj me, ne mogu ga izgubiti zbog kozmičke ironije.

Gore na palubi s teleskopima strastveno su razgovarali o centrifugalnoj gravitaciji.

"Je li bilo poruka za mene na recepciji?" pitala je Finog Eddieja.

"Ne kad sam zadnji put gledao."

"Možeš li pogledati opet?"

Pogledao je opet. Još nije bilo poruka.

"On kasni," rekao je Fini Eddie.

On kasni tri pina colade, pomislila je Gaby. Kašnjenje od tri pina colade je "izgleda da se neće pojaviti" zakašnjenje. To je "ne želi te vidjeti" zakašnjenje. To je "sad je svemu kraj, Gaby McAslan" zakašnjenje. Četvrta pina colada je najduža, ona uz koju smišljaš što ćeš sad raditi s ostatkom života. To će trebati biti najduža koju je Emilio za šankom ikad smutio. Nije imala plan ako on ne dođe. Stravičan je ovaj univerzum, pomislila je, u kojem su takvi sitni momenti, takvi atomi odluke, poluge na kojima se pomiču cijeli životi i budućnosti. Čudni udvarači duše; kao ona oluja koju je pokušala čarati svojim koktel-štapićem.

On je 'neće se pojaviti' kasnio. On je 'nikad se neće pojaviti' kasnio.

"Nije došao," rekao je Fini Eddie dok je uzimala sitniš iz torbe da ostavi za napojnicu.

"Izgleda da neće, Eddie."

Ustala je da ode. I tamo je bio, pitajući za smjer na recepciji. Cura je pokazivala ravno u nju. Nestala joj je snaga iz nogu. Sjela je, najednom užasnuta. Shvatila je da ne zna što bi mu rekla.

Ustanovila je da premeće po torbici kako bi pronašla cigarete kojih tamo nije bilo već pet godina.

"Gaby?"

"Oh. Bok." Zatečena, zajapurena. "Sjedni, daj sjedni; Eddie, jedan Wild Turkey s izvorskom vodom, jel' tako? a ja ću još jednu pina coladu. Jesam dobro zapamtila, ha? Jeste Wild Turkey?"

"Dobro si zapamtila."

Ustanovila je da radi sve osim da pogleda u njega. Natjerala je svoj pogled da se okrene prema njemu. On nije muškarac kojem dobro stoji da nema kose, pomislila je. Od toga je izgledao kao uljez u samom sebi. Kupio je novo odijelo, jedno od onih dvodjelnih indijskog kroja koja su bila u modi. Nije mu baš sjajno stajalo, ali činilo se da mu je udobno u njemu.

Stravična pomisao da mu ga je možda neka žena kupila sledila joj

je srce.

"Sviđa mi se što si uradio sa svojom kosom," rekla je Gaby, pokušavajući ponovo početi.

Shepard je prešao rukom preko glave.

"Još uvijek pomalo sijeda i puna peruti. Meni se sviđa ono što si ti uradila sa svojom."

Gaby se samosvjesno nasmiješila i dotakla meke kovrče.

"Dojadio mi je stari izgled 'Joni Mitchell dok pjeva Big Yellow Taxi'."

"Kraća ti dobro stoji," rekao je Shepard. "Žao mi je što toliko kasnim, siguran sam da si pomislila da neću doći. Iznenadili su nas neplaniranim sastankom. Čini se da je Hilary tamo vani odlučila da bi joj se svidjelo malo provoda na obali i htjeli su nas upozoriti za slučaj da moraju pomaknuti datum lansiranja unaprijed."

"Mogu li to učiniti?" Fini Eddie donio je pića. Shepard ih je platio bonovima Svemirskog Centra.

"Ja osobno ne bih rekao. Pomakli su lansiranje *Gene Rodenberryja,* koje je misija br. 86, za nula-devet-trideset sutra ali, uz brzinu kojom oluja pristiže, ne mislim da će ni to uspjeti. Prognoza kaže da će udariti oko trideset kilometara južno od Canaverala oko nula-sedam-nula-nula."

Oh, Sheparde, naveli su te da govoriš kao oni, pomislila je Gaby.

"Nisi bio na ljetnom popisu," rekla je. "Bilo je vraško iznenađenje naći te u stroju na tiskovnoj konferenciji."

"Vraško iznenađenje za mene što sam se tamo našao." Shepard je otpio dug gutljaj svog pića. Vjetar je sad ojačao, dizao je papirnate podmetače, tresao lampione. Puše iz Afrike, pomislila je Gaby. "Svaki stručnjak na misiji ima zamjenu. Prekjučer je Carla Freyera oborio nekakav tajanstveni virus koji je zaradio od hotelskog klimatizacijskog sustava - to je rizik koji te prati kad pređeš svoje kapacitete za karantenski smještaj - i trebao im je netko sa specijalizacijama u Chaga nanokemiji i terenskim iskustvom. Dali su mi pet dana da dovedem svoje trbušne mišiće do standarda za visokopotisno uzletanje. Četiri sata dnevno u teretani, ostatak u centrifugi za obuku, podvodnom vježbanju kretanja u odijelu, ili stvaranju tima. Jedva se mogu micati, toliko sam ukočen i istegnut."

"Ti si baš u ekspedicijskom timu."

"Ne u Prvom Valu. Ne među onima koji idu na vrata, kucaju i onda čekaju da vide hoće li se netko javiti. Ja ću prolaziti s Drugim Valom:

ekipe Zeleno i Žuto, kad mostobran bude uspostavljen."

"Ne mogu zamisliti kako će to biti."

"Ne mogu ni ja. Dečko iz ravničarske države, tamo gore na Konačnoj Granici. Jašući na Visokom Čeliku. Smrzlo mi se govno od straha, Gaby."

I meni se smrzlo govno od straha, pomislila je Gaby, slušajući zveket vjetrenih zvončića i glasove sa palube iznad. Sve one stvari koje želim reći, koje trebam reći, koje sam vježbala četiri godine i devet mjeseci, tu su unutra, a sve što izlazi je plitka, površna, pristojna konverzacija uz piće. Bojim ih se izreći, Sheparde. Bojim se da će te moje riječi opet rasporiti.

"Kako si znala da sam u Ramadi?" pitao je Shepard.

"Novinarski njuh." Ne, večeras će govoriti samo istinu. "Pokušavala sam se prišunjati apartmanu Ellen Prochnow - imam dokaze s kojima je želim suočiti da tvrtke za proizvodnju oružja financiraju Konačnu Granicu u zamjenu za mjesta na shuttleovima i prvi izbor onog što ekspedicija nađe. Nisam uspjela naći nju, ali sam našla izvjesnu dobro zapamćenu majicu."

Shepard se nasmijao. Smijeh mu se promijenio s godinama. Sad je to bio mračan, mudar smijeh, sa starom krvi unutra.

"I, usput rečeno, hvala ti što si poslao onaj helikopter natrag po mene," nastavila je Gaby. "Spasio mi je guzicu."

"Sjećam se jednog starog odgovora na to jako dobro," rekao je Shepard. "Nisam te mogao ostaviti zaglavljenu na vrhu Kenyatta centra dok se Chaga uspinje ispod tebe."

"Nikad ti se nisam stigla zahvaliti. Dok sam došla do zračne luke, ti si već bio otišao. Pa ti moja guzica zahvaljuje sada."

Shepard je podigao čašu prema njoj.

"Prihvaćam zahvalnost tvoje guzice. Što si dovraga uopće radila tamo gore?"

"Došla da vidim tebe," rekla je Gaby. Došla da ti kažem da mi je žao, da sam bila u krivu, i zla i okrutna, i da sam te povrijedila zato što sam ja bila povrijeđena i da sam htjela da sve opet bude onakvo kakvo je bilo kad je bilo ispravno i dobro i prljavo; to nije rekla.

Shepard je oklijevao. Promijenit će temu, pomislila je Gaby.

Promijenio je temu.

"Je li bilo gadno, poslije?"

"Da. Na kraju, jako gadno. Bilo je ubijanje, samo ubijanje; ubijanje

zbog samog ubijanja. Udarali su na Simba Koridor svim što su imali, ali su ga Crne Simbe držali otvorenim dva mjeseca. Pola milijuna ljudi je njim otišlo u Chagu prije nego što su ga zatvorili za sobom. Faraway - sjećaš li ga se? Visoki Luo s pokvarenom maštom - on je ostao sa mnom do samog kraja."

"Sjećam ga se," rekao je Shepard. Izraz na njegovom licu bio je izraz čovjeka kojeg njegova sjećanja odnose na mjesto kamo ne želi ići.

"Kad su počeli granatirati zračnu luku, a UN su prestali s odlaznim letovima, i bilo je zbilja zastrašujuće, on me izvukao. Uspjeli smo poslati poziv na obalu prije nego što se mreža srušila; onda me vozio preko terena noću, kroz linije čarke, do mjesta gdje su mogli spustiti zrakoplov da me pokupi. Sjećaš li se Oksane Teljanjine?"

"Je li ona bila nekakav mistik; šamanka, je li to?"

Ona je bila ta koja je rekla da može spustiti An72 bilo gdje, pomislila je Gaby, i mogla je. Nakon noći drmusanja po neprijateljskom šipražju, u neizvjesnosti kad će naletjeti na još jednu naoružanu izvidničku postrojbu i hoće li im ponestati Krugerranda prije nego što im ponestane ljudi koje su morali podmićivati; bila je neusporediva radost vidjeti taj ružni, predivni mlažnjak kako dolazi na svjetlu zore, dolje na taj zemljani put, i crvenu prašinu koja se diže iza njega. Trebalo je više od prirodne moći da se tako leti. Trebalo je više od prirodnog prijateljstva da se napravi takva usluga.

"A Faraway?" pitao je Shepard.

"On je ostao." Vidjela ga je, na punom sjaju svjetla u svitanje, kako stoji na šasiji terenca, radosno mašući dok *Dostoinstvo* uzima zalet pred polijetanje. Smješeći se. Uvijek se smiješio, čak i na kraju. "Ali mu je dobro. Odlično mu je krenulo. On je nekakva velika zvjerka u toj novoj naciji. Kad se East African teleport ponovo uključio u sustav - Zelena Mreža, tako ga zovu - javio mi se. Ta stvar već može podnijeti prijenos podataka. Neki ljudi dobijaju ljubavna pisma. Faraway meni šalje požudne fakseve."

"Ne mogu zamisliti kako je tamo unutra," rekao je Shepard. "To zvuči čudno od nekog tko je vidio onoliko i bio onoliko duboko koliko i bilo tko drugi. To je turistička stvar, lijepa za posjetiti, ali ja ne mogu zamisliti da živim tamo."

"Kažu da ima na stotine - na tisuće - nezavisnih, samodovoljnih zajednica posvuda po onom što su nekad bile Bijele Visoravni. Ako ne nađeš ono što hoćeš tamo gdje si, okupiš nekoliko prijatelja sličnih sklonosti, nađeš mjesto koje ti odgovara i iz te stvari izraste ti selo po mjeri. Deset Tisuća Plemena je trenutno zvučni naziv."

"Ali smo izgubili Nairobi, Tsavo, Amboseli, Maru, Kilimandžaro, Kirinjagu, Dolinu Procjepa. Svih njih više nema. Meni nedostaju. Nisam siguran da je to što nam je dato u zamjenu dovoljan nadomjestak. Još koliko prije nego što će Mombasa otići?"

"Ima još par godina." I Kikambala, i banda, i plaža gdje su se tvoja djeca igrala, i greben gdje su plivali, kad je bilo onoliko dobro koliko ikad može biti. Ti ne govoriš o Chagi koja oduzima stvari. Ti govoriš o vremenu, i promjeni. Ti govoriš o smrti. Znala je da ako ih sad ne kaže, da će ostati neizrečene zauvijek, i da će to za njih biti isto tako mrtvo kao i da je bacio njenu poruku i nikad nije došao u Starview Lodge.

Položila je ruke na stol, s dlanovima gore. Drhtale su.

"Sheparde, žao mi je. Povrijedila sam te. Bila sam gruba, neosjetljiva, sebična, lažljiva, luda; bila sam sto različitih grijehova te noći, sve samih smrtnih."

"Našla si tu jednu ranu, i krenula ravno na nju."

"Uvijek je tako. To je moj talent. Zato sam dobra u nogometu i užasna u odnosima. Ne mogu si pomoći, vjerojatno nikad neću moći prestati s tim, pritiskati ih tamo gdje najviše boli. Ali ne radim to namjerno. Jebi ga, Sheparde, to uspijeva samo s ljudima koje volim."

"Kao sad?"

"Boli li?"

"Ima li ikad da ne boli?"

"Koliko dugo je ikad?"

"Četiri godine i devet mjeseci i zaboravio sam koliko dana."

"O, sranje," rekla je Gaby McAslan. "Mislim da ću sad morati zaplakati i moja maškara će se razliti i svi će znati. Jesi li zbilja mislio na mene svo to vrijeme, Sheparde? Možeš mi lagati za to. Neće mi smetati, ali probaj zvučati uvjerljivo."

"Tko laže?" rekao je Shepard.

"Lažove," prošaputala je Gaby. "Jesi li mi oprostio?"

"Odavno."

"Onda zašto ti je kog kurca," rekla je Gaby, glasom tako tihim da ga se jedva moglo čuti preko sve jačeg vjetra, "trebalo četiri godine devet mjeseci i zaboravio si koliko dana da mi to kažeš?"

"Tisuću gluposti. Tisuću nepovjerenja. Tisuću strahova. Muškarci su emotivne kukavice."

"Bojao si se? Mene?"

On nije rekao ništa. Pošten komentar, pomislila je. "To je prilično šepav izgovor, Sheparde."

"Koji je tvoj?"

"Nisam znala hoćeš li razgovarati sa mnom, a kamoli oprostiti mi."

"Ja, da ti oprostim? Ali kad sam te vidio u onom trenutku u Nairobiju, u Kenyatta tornju..."

"Kad sam te došla tražiti."

"Točno."

Pogledali su se preko stola. Vjetar koji je došao preko iz Afrike posvađao je plamičke svijeća u njihovim staklenim držačima i napuhao roletne od bambusa.

"Sjećaš li se u starim crtićima o Tomu i Jerryiju kad bi onaj pas učinio nešto glupo?" pitala je Gaby.

"I glava bi mu postala njačući magarac?"

"Točno." I-a I-a.

"Sad ću se rasplakati," objavila je Gaby McAslan.

Dok su oni pravili budale sami od sebe i jedno od drugog, glasovi s teleskopske palube postali su glasniji, kao i buka iz glavnog bara, koji se postupno napunio tako da si sad mogao vidjeti samo leđa ljudi pritisnutih uz staklo. Najednom je netko otkrio da ima i vani, i vrata su se otvorila i ljudi su iznutra nahrupili van. Odjurili su do ograde. Činilo se da iščekuju neki događaj.

"*Robert A. Heinlein* se spušta ranije zbog oluje." Shepard je morao podići glas. Dok je govorio, kilometri svjetala za pistu upalili su se preko puta lagune. Pentagrami i heksagrami moći, dio po dio. Promatrači svemira su zamuknuli. "Ima li neko mirnije mjesto gdje možemo otići?" pitao je Shepard. "Netko će sigurno prepoznati moju frizuru i htjeti razgovarati sa mnom o svemiru."

"Ima moja soba," rekla je Gaby. "Ona je dolje kraj bazena. Nitko ne ide tamo, nije na svemirskoj strani hotela. Ne moramo ući u sobu; možemo samo sjediti kraj bazena, ako hoćeš."

Složili su se da sjede na rubu bazena s nogama u vodi. Gaby je slušala stratosfersku tutnjavu pratećih zrakoplova gore na rubu oluje, koji bojnim radarima love pristižući shuttle.

"Kako možeš razmišljati o tome?" pitala je. Gledala je kako se krugovi na vodi šire od njenih lagano pomičućih gležnjeva i sudaraju jedan s drugim.

"Kažu da je to samo poput autobusa s krilima."

"Koji vuče četiri gravitacije, s petsto tona jakog eksploziva u guzici."

"Ako dobiješ šansu, i ti ćeš to napraviti."

Bez i trenutka oklijevanja, rekla je sebi.

"Aaron dolazi ovamo na lansiranje," rekao je Shepard.

"Koliko mu je sad godina?" pitala je Gaby.

"Skoro šesnaest. Užasno je narastao tokom četiri i pol godine. On bi volio da mislim da se dobro nosi s tim, da je cool, da može izdržati, ali previše se trudi nadoknaditi. Bio je u godinama kad djeca nagonski koriste svoje tijelo kad mu je ono oduzeto, i pokušava nadoknaditi gubitak sportovima iz kolica: streličarstvom, košarkom. Hoće trenirati za maraton. Previše se napreže - još uvijek je samo klinac." Shepard je ispraznio svoju čašu i pustio je plivati po bazenu. Krugovi su je odnijeli do duboke vode. "Ima jedna operacija koju oni hoće iskušati. To je nešto što su razvili u Ekvadoru od simbovske tehnologije. Mogu nakalemiti simbova neuralna vlakna na ljudske završetke živaca. Ako uspije, mogao bi ponovo hodati, ponovo trčati. Biti kakav je bio. On to neće priznati, ali boji se toga. Mislim da mu se sviđa biti izuzetan. Mislim da se boji da se vrati na to da bude običan streličar, običan igrač košarke, običan dugoprugaš. Je li to užasno reći za vlastitog sina?"

"Sheparde, ne znam što da kažem za Aarona, i Frasera. To jednostavno izgleda... krivo. To najviše. Krivo: prijestup protiv prirode. Nije se trebalo dogoditi tako. Roditelji ne bi trebali nadživjeti svoju djecu. Roditelji ne bi trebalo da ih sahrane i žale za njima i pokušaju da žive ostatak svog života dok pomišljaju svaki dan na ono što bi oni trebali raditi, gdje bi trebali biti, što bi trebali postići i doživjeti."

"Odjeća me najviše ubila," rekao je Shepard. "Traženje po ormarima, skupljanje svih stvari koje je on nosio: košulja i hlača i majica i cipela i rublja. Nisam ih mogao vidjeti da ne pomislim na njega u njima: sva ta odjeća koju je odabrao jer mu se svidio oblik ili boja ili uzorak ili moda, koju je voljeo nositi. Raširim ih i pomislim, više se neće presvući u ovu majicu, ili staviti te kratke hlače, ili odlučiti da mu se danas ne stavlja ta kapa. Stvari koje mu više ne trebaju. Sve sam ih dao. Nisam mogao podnijeti čak ni pomisao na Aarona u njima kad poraste do njih.

To je kao požar pod zemljom, Gaby, koji je gorio tamo u mraku godinama, koji utihne na jednom mjestu i pomisliš da se možda

ugasio, ali on je samo prešao negdje drugdje. Ima požara u rudnicima ugljena u Pennsylvaniji koji su gorjeli dolje ispod zemlje dulje od ljudskog vijeka."

"Zavidim ti na toj vatri," rekla je Gaby. "Zbilja. Zaista. Moji jajnici me šutnu svaki put kad spomeneš njihova imena, Sheparde. Buljim u bebe u kolicima. Zalazim u dućane s dječjom odjećom; ona tužna žena pored 'od 0 do 6 mjeseci' koja je previše uplašena da podigne i opipa onu slatku crvenu haljinicu. Moj biološki sat govori: 'Požuri sad, vrijeme je'. Nad mene se nadnosi tridesetineštost. Uvijek sam ti zavidjela na tvojim klincima, jesi li to znao, Sheparde? Nekad sam mislila da zavidim njihovom pravu na tebe; sad znam da je činjenica da su bili djeca ono na što sam bila zavidna. Umorna sam od toga da nemam ništa van sebe za što bih brinula."

Vjetar je sad puhao jako, bacajući im odjeću, mreškajući površinu bazena u male valove koji su napunili čašu za whiskey i potopili je na dno dubokog kraja.

"Gaby," rekao je Shepard, "dođi i plivaj sa mnom." Glas mu je bio promukao od želje. Ustao je, skinuo svoje indijsko odijelo koje mu nije baš pristajalo. Tijelo mu je bilo bez dlaka kao i glava. "Tako se vježbamo za besteżinsko stanje. Plivaj sa mnom, Gaby. Volim vidjeti žene u vodi. Žene kako plivaju."

S vrtoglavicom od iščekivanja, Gaby se skinula do gaćica i slijedila Sheparda u bazen. Čekao ju je u dubokoj vodi gdje je čaša za whiskey potonula. Plivala je prema njemu, uživajući u klizenju vode pored njenog tijela. Znači, sad te uzbuđuju mokre žene, Sheparde? Plivala je pored njega.

"Sheparde, svih tih godina, je li ikad bilo još nekog? Ima li još nekog sad?"

"Nikoga koga bi mi bilo žao izgubiti. A kod tebe?"

Bilo bi previše kompliciranо objašnjavati za Farawaya, a još nije razjasnila svoja osjećanja o toj stvari s njim. Činilo se kao razbijanje nečega ili liječenje. Zacjeljivanje. Ucijeljivanje. "Ne," rekla je.

HORUS orbiter *Robert A. Heinlein* prešao je preko Starview Lodgea, i muškarca i žene koji su plivali u dubokom kraju bazena, sa snažnim zvukom proleta. S treskom se spustio na glavnu pistu preko lagune. Gaby je čula svemirske promatrače sa stražnje strane hotela kako kliču i tapšu. Primakla se bliže Shepardu, zavukla prste u elastiku njegovih gaćica.

"Sve dlake s tijela?" pitala je nevino.

"Da pogledamo," rekao je on.

Gaby se glasno nasmijala. Vjetar je zapuhao i zalupao pod mnogobrojnim strijehama Starview Lodgea, i voda u bazenu postala je ples kapljica kad se kiša stuštila.

65

Aaron je stigao iz Minneapolisa drugog dana oluje. Uspio je stići sat vremena prije nego što su zatvorili zračnu luku. Gaby je jedva prepoznala vitkog skoro šesnaestogodišnjaka u kolicima u dobroj kondiciji. On se sjećao Gaby. Činilo se da mu je drago što je vidi. Njegova sjećanja na nju su sva bila dobra; rado ih je dijelio s Gaby dok je ona vozila iznajmljena kola kroz nalete pljušteće kiše do Ramade gdje je Shepard rezervirao sobu. Pitala se kako će on prihvatiti vijest da se ona istodobno useljava u Ramadu.

Posjeta tropske oluje Hilary obali neće brzo biti zaboravljena. Dopuhala je na jug, krenula na sjever, razmišljala o povratku natrag na more dan ili dva, onda ocijenila da joj se sviđa jug i opet otišla tamo dolje. Ostavila je za sobom smeće razvaljenih kampova prikolica, polomljenih stabala palmi, oborenih reklamnih panoa, pentekostalnih crkvi bez krova, benzinskih pumpi sa skinutim nadstrešnicama, kratkih spojeva na dalekovodima, razbijenih lukobrana, potopljenih brodica, pearlharboriranih marina i desetmetarskih jahti u parkiralištima samoposluživanja. Tokom pet dana svojeg napredovanja, ispustila je tromjesečnu količinu kiše na suhu obalu.

Gaby McAslan nikad više nije pogledala koktel-štapić bez da osjeti ubod strahopoštovanja prema moći kojom je petnaest centimetara fluorescentne plastike moglo upravljati.

Kao što se ona molila, Hilary je razbila program lansiranja HORUS-a. Kad bi se vjetar spustio ispod šezdeset na sat, povremeni bi se SSTO s mukom podigao prema sivim oblacima, praćen klicanjem svemirskih manijaka pod kabanicama i plastičnim plahtama. Hoteli UNECTA-e napunili su se novinarima koji su uz piće čekali da oluja stane i Konačnim Graničarima obrijanih glava koji su se nervozno motali hodnicima u svojim UNECTA*Svemir* bijelim trenirkama, poput konvencije Frajerskih Budista. Gaby je tokom oluje provodila što je više mogla vremena sa Shepardom u krevetu. Kad nije mogla biti tamo, vodila bi Aarona da gleda rakete na kiši, ili promatra lansiranja s Rodrigom i Čovjekom, ili gleda likove u zdepastim bijelim skafanderima dolje u dubokovodnom tanku za obuku, ili kako se kreću u simulatorima virtualne stvarnosti poput staraca koji vježbaju Tai Chi.

"Brzo, Gab, zarazi me nečim gadnim ali nesmrtonosnim," rekao je Shepard kad je cura iz vremenske prognoze na televiziji objavila da je tropska oluja Hilary izgubila dno i puni se s juga, da brzina vjetra opada i da će se cijeli sustav smiriti do ničega nad Bermudom.

"U pravu si za Aarona," rekla je Gaby, umatajući se u Shepardovu plahtu. "Previše se trudi."

"Primijetila si," rekao je Shepard iz kupaonice. Bio je oblijepljen od glave do pete UNECTA*Svemirovom* depilatorskom kremom. Žuto svjetlo oluje sijalo je kroz pukotine u prolazećim sivim kišnim oblacima.

"Kad sam bila vani s njim, da. Sve je previše. Ništa nije opušteno, prirodno. Sheparde, ne mislim da je on onaj zbog kojeg on sve to radi. Mislim da si to ti."

"Što misliš time reći?" doviknuo je on preko zvukova tuširanja.

"Sjećaš li se, tamo u Mari, kad si rekao da će Fraser stvarati srca, lomiti srca i svijet će mu uvijek dolaziti u prste, a Aaron će morati naporno raditi za sve što hoće postići, ali će zbog toga svijet znati njegovo ime?"

"Imaš dugo pamćenje."

"Mislim da je življenje u skladu s tim očekivanjem najvažnija stvar njegovog života. Sve što čini je da bi ti dokazao da je vrijedno što je on živ a Fraser nije - da on može biti ne samo Aaron nego i Fraser."

Shepard je izašao iz kupaonice. Izgledao je tuđinskije nego ikad, nag, gladak, mokar. "O, ne, Gaby."

"To ti je ona šteta koju nanesemo a nikad ne znamo, Sheparde."

Odmahnuo je glavom i počeo raditi zgibove na šipki tuš-zavjese.

Na televizijskim vijestima, voditelj je izvijestio da su Rojev novi položaj petnaest tisuća kilometara iza VGO-a i neaktivni status sada potvrđeni. PVDZO je sad sto i dvadeset dva sata i dvadeset sedam minuta.

Te večeri su večerali u Starview Lodgeu, jer je hrana bila odlična a nije bilo boljeg mjesta za promatranje kako se *Ursula K. LeGuin* spušta iz orbite. Svemirski manijaci bili su ljudi mekog srca i dali su Aaronu mjesto pored same ograde. Dok su gledali kako se svjetla za spuštanje pale blok po blok, Shepard je rekao: "Žao mi je zbog onog sa Jedinicom 12, Gaby. Uradio sam što sam mogao."

"Znam. T.P. mi je rekao da si ti pustio vijest da procuri do Dr. Dana. Ipak, nisi morao dati ostavku zbog mene. To me uplašilo, Sheparde, zato sam bila toliko luda te noći. Po prvi put, bila sam

potpuno bespomoćna. Nisam mogla učiniti ništa da ih zaustavim. Bila sam nestanuta. Bila sam utopljena. Bila sam ne-osoba. Ništa. Bilo je to kao biti mrtav, Sheparde."

Gledatelji su svi počeli klicati kad su ugledali crni delta oblik orbitera na vedrom žutom nebu koje se pojavilo nakon oluje.

Znala je da će to biti posljednja večer. Pozvali su ga u ponoć na predletne preglede, testove, brifinge. Gaby i Aaron rekli su sve oproštaje koje su trebali reći u hotelskom predvorju.

Koordinator misije se unervozio jer im je trebalo tako dugo da ih kažu.

"Pazi na Aarona."

"Aaron može paziti sam na sebe."

"Nisam ni pitao; gdje ideš nakoh što dođe u zemljinu orbitu?"

"Natrag u Tanzaniju. T.P. Costello je nagovorio UNECTA-u da me povede na jednu od vaših dubinskih ophodnji. Vidjet ću tih Deset Tisuća Plemena, sresti ljude sutrašnjice, staviti njihova lica na televiziju."

"Javit ću se kad se vratim."

"A kad će to biti?"

Shepard je slegnuo ramenima. "Pitaj Evoluiste. Ali kad dođem, zbilja bih voljeo vidjeti Irsku s tobom; mjesta o kojima pričaš; Stražarnicu, Point, i tvoje."

"Idi s Bogom, brzoklizaču."

"Pisat ću ti."

"Ha ha."

"Samo gledaj."

Vrata minibusa su se zalupila. .

Gaby i Aaron su jeli i pili i pričali u baru hotela dok nisu vidjeli kako zora boji nebo izvan staklenog predvorja. Nije bilo Heinekena, ali Gaby je računala da će Aaronu biti dobro i s Millerom. Bilo je to pravo piće za klinca čiji će se otac sastati s tuđinskim artefaktom. Ustanovili su u neko doba baš prije zore da se odlično slažu za sina i ljubavnicu.

Ujutro su razgovarali sa Shepardom u Bijeloj Sobi preko videofona. Oboje su se složili da izgleda okamenjeno. Nisu ponovili oproštaje od prethodne noći. Oproštaje videofon nije prenosio, a ionako je za njih on već napustio planet.

Shepard im je nabavio počasne propusnice za Rukovodeću Oblast Promatranja unutar Svemirskog Centra. Gaby se zakačila s jednim zvaničnikom NASA-e oko prilaza za Aaronova kolica i zastrašila ga da im dodijeli sjedala pored Predsjedničke lože, koju je tog dana koristila Ellen Prochnow. Gaby je primijetila to, kao i stvarno sjajne NASA-ine dalekozore koje su podijelili svima. Pitala se koliko komada očekuju da će im biti vraćeno.

Bio je to dobar dan za lansiranje, vruć i vedar. Visoki tlak došao je iza Hilary. Nekoliko lokvi kišnice još je bilo u travi pored piste ali glavno uzletište su preko noći osušila posebna vozila. Toplinska izmaglica isparavala je s betona. HORUS je bio tamna, grabežljiva sjena, nevjerojatno izdužena poput kukca-lovca, koja se kretala u drhtanju izmaglice. Kliznuo je iz velikog hangara, duž piste do kraja glavnog uzletišta i okrenuo se.

U T minus šezdeset sekundi na velikom zaslonu odbrojavanja, vučna jedinica se otkačila i jurnula poput fotofobne bube u svoj bunker otporan na mlaz. Znamenke su otkucavale na velikom brojaču. Svi su se oduprli iskušenju da broje uz zadnjih pet. Ovo nije bila Nova Godina. Sat je stigao do nule.

Dva kilometra niz pistu, ništa se nije dešavalo kao odgovor na to.

Tada je Gaby zavrištala jer joj se činilo da je svemirski brod eksplodirao u loptu dima i plamena. Onda je vidjela crni oblik koji je jurio iz vatre prema njoj. Trikovi toplinske izmaglice bili su raštrkani. Bio je velik. Bio je brz. Jahao je na vatrenom repu, dolazeći ravno na nju. Gabyino srce je poskočilo kad je nosački trup prošao ispred tribine i, sasvim neočekivano, savim nevjerojatno, sasvim čarobno, digao se u zrak.

Buka je bila glasnija od bilo čega što je čula u životu. Mogla je vrištati iz sveg glasa i nitko ne bi znao. I jeste. Gledala je, urlajući od veselja, kako lanser ide gore, i nastavlja ići gore, u predivnoj asimptotičkoj krivulji, s HORUS orbiterom koji mu se drži na leđima poput uzbuđenog djeteta. Dim se razišao na južnom vjetru, ali svemirski brod se i dalje uspinjao, preko umjetnog poluotoka piste za lansiranje, preko gacača po plimnoj vodi i galebova i velikih rakova, preko svemirskih zaluđenika i raketofetišista dolje u Kampu, preko izletnika u brodicama, preko zelenih voda Golfske struje, još uvijek se dižući. Sad ga ništa nije moglo oboriti.

"Petnaest kilometara putanje, petnaest tisuća metara visine," rekao je debeli bradati muškarac s ružnim šeširom i majicom na kojoj je pisalo: *Fort Lauderdale u '10-oj.*

"Odvajanje nosača za dvanaest minuta," rekao je drugi debeo,

bradat muškarac s isto toliko ružnim šeširom i majicom sa slikom starinskog space shuttlea.

Na rukovodećoj tribini ljudi koji su sve to vidjeli i prije odlazili su do svojih apartmana korporacijske gostoljubivosti, ali lice Gaby McAslan još je bilo okrenuto nebu. Gledala je blještavu trunku raketnog ispusta dok nije nestala u visokom plavetnilu.

"Jebeno dovraga!" povikala je Aaronu. "Prokleto jebeno dovraga! Zar to nije najveća stvar koju si ikad vidio?"

"Da li ti plačeš?" pitao je Aaron.

"Naravno da plačem," odgovorila je Gaby. Tada je ugledala Ellen Prochnow kako okuplja svoju svitu oko sebe i kreće prema vratima predsjedničke lože. Petljajući po svojoj torbici, Gaby je potrčala duž reda sjedala, pokušala prijeći niski pregradni zidić.

"Hej! Oprostite! Gđo Prochnow! Mogu li načas popričati s vama?"

Stablo gdje je čovjek rođen

66

Bok Gab.

Rekao sam da ću pisati.

Zao mi je što mi je lice tako podbuhlo - vidjećeš ga prilično; nema baš puno toga u što bi se moglo gledati u ovoj maloj ispovjedaonici koju zovu Prostorom za Osobnu Komunikaciju - to ti je beztežinsko stanje. Svi završe tako što izgledaju kao negativci u Bondu. Tri stotine Ernsta Stavroa Blofelda, koji se okreću u svojoj ludoj svemirskoj stanici osamsto milja iznad zemlje.

Ovo je Svemir, Dan Prvi. Ako malo pomaknem kameru, tamo, možeš li je vidjeti? Majčica Zemlja, tu gore iznad nas. To je orijentacija koju sam izgleda ja odabrao. Većina drugih se orijentira obratno; nogama prema zemlji. Vjerojatno krećem prema vrtoglavici i još više mučnine nego što je sad osjećam: sve što pojedeš sjedne ti ravno na dno jednjaka i ne mrda. Također, svi ostali su metrički a ovaj domaćinski seljo je još na jardima i miljama. Pokušavam se prilagoditi, ali jednostavno nemam *osjećaj* za kilometar.

Vidiš ono? Eno prolazi Baja California. Uvijek je Baja California, zar ne? Mogao bih gledati kako se planet okreće iznad mene cijeli dan, što je razlog da te ograničavaju na deset minuta tu unutra. Vrlo je popularna rekreacija, promatranje Zemlje. Imaju potpuno opremljen Gaiaistički kontemplarijum vani u hidroponskoj cijevi broj dva. Lebdiš u lotusu, slušaš pjesmu kitova i gledaš kako se velika zelena majka svih nas okreće pred tobom. Jedna Jodo Tendai grupa zapjevavača dijeli je istodobno s tečajem joge u beztežinskom stanju. Obećao sam sebi prije nego što sam krenuo da se neću pretvoriti u jednog od onih astronauta-mistika koji nalaze da biti van omotača atmosfere i gravitacije donosi religijsko prosvijetljenje, ali bilo bi veoma lako podleći Zen stanju nepovezanosti sa svjetovnim stvarima. Ipak, nikad nisam mogao izvesti lotus. Nešto s mojom lijevom goljenicom nije u redu.

Ono što si mi jednom rekla za rezervacijske kompjutere

zrakoplovnih tvrtki vrijedi dvostruko za space shuttleove. Postavili su me uz jednog cetologa - Bog zna zašto im je potreban stručnjak za kitove na VGO-u; pretpostavljam da žele pokriti svaku mogućnost - koji je bio još više usran od straha od mene ali proklet bio ako će to pokazati. Pričao je cijelim tijekom pred-lansirnih provjera kako se pojavljuju mutacije u populaciji kitova koja je odgovorila na poziv Foa Mulakua i da je to očit dokaz da su cetaceanci barem isto toliko inteligentni i vrijedni uogromnjavanja vrste kao i ljudi. Kad su zbilja upalili motore, stavio je ruke preko glave i urlao cijelim putem do odvajanja nosećeg trupa. Njegove riječi meni bile su doslovno: "Pa, to je bilo zabavnije od Čarobne Planine." Ne bih rekao da je time mislio na roman Thomasa Manna.

Prava priča, prema Shepardu, je kao da te zavežu u cijev bez prozora koja najednom ubrza i ne staje i sve one stvari koje te uče o tome da plitko dišeš i ne prazniš pluća sasvim i zategneš trbušne mišiće i stisneš sfinktere ti sve ispare iz glave jer ne možeš vidjeti gdje ideš, nemaš predstavu gdje si, nemaš pojma koji se vrag dešava i želiš da se završi kao što nikad nisi ništa drugo želio da se završi ali istodobno ne želiš jer ono što će se sljedeće desiti može biti još gore. Izgleda kao vječnost do odvajanja nosećeg trupa, a to je kao kad dno otpadne sa ekspresnog dizala i ostavi te da se držiš za zidove. Gravitacija malo opadne, pa ti sad samo ragbist sjedi na grudima a ne sumo hrvač, ali to je gore, jer se osjećaš nejakim, da nemaš snage izdržati, da će u svakoj minuti ovaj zacrnjeni autobus na krilima ispasti s neba.

I to je točno ono što i čini. Riječi "s pola gasa" ne pišu u priručnicima za pilote HORUS-a. Oni mu daju pun potisak dok ne sagore i zadnju kap goriva, a onda prelaze na jedrenje. Prelaziš iz više gravitacija kroz orbitalnu do slobodnog pada. Naglasak je na riječi "pad". Svi su zavrištali. Svi smo pomislili da su se motori pokvarili i da se survavamo na zemlju. Plamen i udar. Prilično mnogo povraćanja. Neki su se već usrali od straha kad je *Clarkie* lansiran. Sjediš vezan u svom sjedalu pokušavajući izbjeći kugle lebdeće bljuvotine dok cijelo mjesto zaudara kao kanalizacija i pilot ti priopćava da je *Arthur C. Clarke* postigao zemljinu orbitu i kreće u transfernu putanju koja će ga dovesti do Svemirske Stanice Unity za četrdeset devet minuta.

Kažu da je još gore na putu natrag do dolje.

Pomislio bi da ma koliko milijardi te stvari koštaju po komadu, ne bi im propao proračun da ugrade poneki prozor.

Moram ići. Sljedeća duša čeka na video-ispovjed. Volim te, Gaby. Vraški mi nedostajete ti i Aaron a samo je devetnaest sati prošlo. Veliko je iskušenje dotaći zaslon i tražiti od tebe da ga i ti dotakneš i

slične patetične saharinske kenjaže. Više sutra. Vidimo se.

Svemir, Dan Drugi. Ovdje Ernst Stavro Blofeld.

Ona predivna spirala oblaka iznad mog lijevog ramena je tropska oluja Hilary, koja se vrti Atlantikom u smjeru prema Irskoj. Brzo se puni, tako kažu naši promatrači vremena; krajnji jugozapad će dobiti par centimetara kiše i nekoliko crijepova skinutih s krovova. Ti si sa sjeverozapada, je li?

Svemir je, otkrivam, kao ljetnje logorovanje. Ne spavaš dovoljno, ne jedeš kako treba, ne pereš se, osjećaš se umorno i naduto i stalno se pitaš gdje si to dovraga dospio. Čahurna vreća koju ti daju za spavanje je dovoljno udobna - čudni, čudni snovi, Gaby, nisam znao da ih imam u sebi - i bila bi itekako zgodna za dvoje, ali dvije minute nakon što se ispetljaš iz nje, netko drugi upadne unutra. Toliko smo pretrpani da primjenjujemo sustav toplih vreća. Tri smjene po osam sati u krpama. Nadam se da žena prije mene nema nikakvih gadnih malih navika koje ću otkriti. Također, nadam se da ja neću ostaviti nikakve za tipa koji dolazi poslije mene.

Dovoljno je loše što sve izgleda tako glupo u beztežinskom stanju - jedenje, spavanje, pričanje, vježbanje s onim glupim gumenim vrpcamma, ali u Unity to su gluposti na malom dometu. Intimnost je neophodna, privatnost je nezgodna aberacija. Odlazak u kupaonu; ne samo da možeš čuti svako stenjanje i gunđanje i ah! nego svatko ima svoj ili svoju osobnu obojenu pipu za pušačicu, kako je mi dečki zovemo, i Bog neka ti je na pomoći ako upotrebiš tuđu. To je mnogo gore od korištenja tuđe četkice za zube. Bilo je ozbiljnih tuča, koliko sam čuo. Sve i svatko ti čuči na glavi cijelo vrijeme. Iznenađuje me da je uopće ostalo neodgrizenih glava.

Ima jedan tip, ovdje je nekih mjesec dana dulje od mene, dečko iz Tima Crveno; on ima jedan disk Grateful Deada koji baš mora puštati punom jačinom u svim mogućim prilikama. Zadobija preobraćenike za Jedinu Pravu Muziku, kaže on. Jedina Prava Muzika njemu u guzicu, ako ću imati šansu. Morat ću čekati na red, ima ih još pedeset koji bi ga izbacili kroz zračnu komoru, bez pitanja, ili ako ne mogu njega, i njegov disk će poslužiti. U svemiru, nitko ne može čuti Dead.

Japanski članovi tima najbolje se nose sa svim. Pretpostavljam da oni svoje živote žive toliko jedan drugom na glavi da žele odgristi glave, ali ih etiketa priječi.

Unity je čudna, po tome da ima nutrinu ali nema vanjštinu. Ne vidiš ništa dok prolaziš kroz tlačnu cijev iz HORUS-a; to je samo velika cijev nakon male cijevi nakon malecke cijevi. Mogli bismo isto tako

biti na dnu mora, ili u središtu zemlje, kao i osamsto milja gore u svemiru. To je teško mjesto za zamisliti u cjelosti - dobiješ mnogo bolju predstavu s televizije, na kojoj izgleda veoma impresivno, tih milju i pol spleta konstrukcijskih greda, solarnih ploča, rezervoara, okolišnih modula. Iznutra je poneki jarbol, ili dio solarnog sklopa, ili proizvodna jezgra koju uočiš kroz maleni prozor. Veoma je lako zalutati unutra; prolazi kao da se pomiču i prespajaju dok ne gledaš. Ima zrnce istine u tome, svaku smjenu se probudiš i ustanoviš da su građevinci zašarafili novi odjeljak ili otvorili novu komoru do tlačnog dijela za koji nisi ni znao da postoji. Ironično je da je trebala pojava VGO-a da gurne istraživanje svemira u renesansu. Ova stvar, HORUS shuttleovi, Visoki Čelik, intra-orbitalni tegljači; sve bi to bile nepodnošljive proračunske pijavice prije petnaest godina. Mogli bismo sad otići na Mars, da nemamo zanimljivijih mjesta za otići. VGO nam da je naš razlog za odlazak u svemir, i uzima nam ga.

Netko učtivo kašljuca vani. Jedan posljednji utisak, koji je u stvari prvi utisak. Po dolasku na Unity, to je prva stvar koja te udari. Bazdi na prdež. Tri stotine ljudi u prostoru konstruiranom da primi sto sedamdeset pet u krajnjem slučaju, pretovarena klimatizacija i sva ta visokoproteinska ishrana bogata ugljikohidratima? Netko ispusti jedan svake sekunde u danu - nećeš vjerovati, ali preko u Hidroponici Jedan održavaju 'tko se može dalje otprditi' takmičenja. Prdež, noge i pišaća. To ti nikad ne kažu na televiziji.

Još sutra. Volim te.

Opet ja, Gaby. Ovdje Unity. Dan Treći.

Upravo sam se vratio s tuluma gledanja VGO-a dolje u Daljinskom Pregledu. Izravni unos s Hubblea i našeg vlastitog, manjeg opservatorija. Orbitalni teleskopi mogu postići takvu finu rezoluciju da možeš vidjeti sjenu *Gaiae* kako prelazi preko svijetlog kraja, poput buhe na Mount Rushmoreu. To ti pomogne shvatiti koliko je u materinu velika ta stvar tamo vani. Možemo vidjeti planine na vanjskom omotaču, gledati sjene kako se produljuju i skraćuju kad se objekt okrene od sunca. Ono što je najčudesnije je osjećaj boje. Prema toj stvari Jupiter nije nimalo gizdav. Šarena je kao pivska konzerva bačena u svemir.

Ne bojim je se. Neće poslati kugu ili anđele uništenja po zemlji, ili otvoriti svoju posudu zaraza, ili smrviti planet u komadiće. Došla je ovamo po nas. Ljude. I dok se taj dar od sila na nebu primiče sve bliže, mi se hvatamo za zidove naše male čahure, bezdlaki majmuni koji se prepiru oko Grateful Deada i tko to radi s kim, i kad, i gdje, i u kom položaju, i tko upotrebljava čiju cijev za pišanje. Nalazim da je to

strašno smirujuće. Evoluisti su prešli osamsto svjetlosnih godina da nauče koncept ironije. Nama Amerikancima je trebalo samo dva i pol stoljeća.

Ovdje je na djelu vrlo lukav kastinski sustav. Zasnovan je na duljini tvojih čekinja. Što ti je glatkija glava, to si niže na društvenoj ljestvici. Na vrhu su Šveđani, koji imaju tri do četiri tjedna dlaka posvuda po sebi. To je fatalno; zatekao sam sebe kako se ponašam kao stari morski vuk, dijelim beskorisne upute i prezrive poglede djevcima sa *Julesa Vemea* i ESA HOTOL-a koji je pristao jučer, zadržavajući za sebe bilo što što bi moglo biti korisno ili bitno. Na kraju će završiti ritualnim maltretiranjem. Nadam se da neću biti tu za to. Instinkt krda i timsko vezivanje su taktika preživljavanja u ekstremnim uvjetima kao što su ovi. Svemirske stanice i zatvori. Čak i unutar grupa, sve je ili se prilagodi ili se gubi. Dobijam valove neprijateljstva od ostatka Tima Zeleno zato što odbijam prihvatiti istu prostornu orijentaciju kao i oni tijekom grupnih vježbi. Moje "tamo gore" je njihovo "ovdje dolje" i obratno. Policija za Jedinstvo Misli. Ovo gunđanje doprijet će do njih, a onda sam nadrljao. Mreža ogovaranja ovdje gore krši Posebni i Opći relativitet.

Postoji još jedna vrsta kastinskog jaza, dublje ukorijenjenog, a to je između Svemiraca i Putnika. Svemirci su posada Unityja, njegovi građevinci, sistem inženjeri, piloti tegljača i shuttleova, bilo tko da radi sa svemirom kao sirovinom. Mi ostali smo Putnici. Redovi. Dišemo njihov teško zarađeni zrak, pišamo njihovu skupo recikliranu vodu, ostavljamo našu prhut po njihovim čahurama i prolazima. Jure cijevima kao da nisi tamo, guraju se ispred tebe u redu za hranu ili za klozet, *pričaju oko tebe dok pokušavaš snimiti osobnu poruku,* razvlače te zbog bilo kojeg od stotinu izmišljenih prekršaja svemirske rutine koji naravno ugrožava živote svih prisutnih duša, i uopće su *totalno militaristički nacisti koji su ljubomorni zato što oni samo voze taksi, a mi smo oni koji su došli gledati predstavu.*

Ima jedno mjesto koje sam otkrio - neću ga nazvati privatnim, jer ništa to nije na ovom brodu luđaka - ali nije gužva, i ima prozor na dio za pristajanje. Imaš mnogo slobodnog vremena kad si Putnik. Ja svoje volim provoditi gledajući svemirske brodove. Zar nije tvoja prijateljica Oksana jednom rekla da je vrijeme provedeno razgledajući zrakoplove izuzetno valjano potrošeno vrijeme? To vrijedi dvostruko za svemirske letjelice. Rijetko kad prođe sat vremena da ne vidiš nešto usidreno uz jedinicu za pristajanje. Uglavnom su to oni brutalni mali SSTO robotski teretnjaci - naša pupčana vrpca s matičnim svijetom, bez koje bi doslovno odgrizali jedni drugima glave. Pogledom tražim HORUS-e i HOTOL-e kad izlaze iz atmosferske mutnoće na rubu svijeta. Prelijepe su stvari. Čini se da lete na svemiru, daskaju po

njemu, kao stari Srebrni Letač; to što se sve odvija u apsolutnoj tišini i sporosti Zen drame čini ga još ljepšim. Za mene, tegljači su najzanimljiviji. Ništa za gledanje, osim, pretpostavljam, izvjesne estetike svrsishodnosti u nezgrapnoj nakupini motora, rezervoara, konstrukcijskih greda i teških hvatačkih ruku. Ono što me fascinira je da su to bića dubokog svemira. Svemirski zrakoplovi, tetretnjaci, oni su zemaljske stvari, njihov posao je isključivo da prođu kroz taj sloj zraka. Tegljači nikad ne bi mogli postojati u gravitaciji i atmosferi; oni su apsolutno konstruirani za svemir. To me interesira prvenstveno zato što ću za veoma kratko vrijeme upoznati jednog - ili prije okolišne čahure koje oni prebacuju - mnogo intimnije. Sele nas. Timovi Zeleno i Žuto idu na Visoki Čelik. Odlazimo sutra u dvadeset i trideset, u dvije čahure. Ja sam na drugom brodu. Možda neću imati vremena za pričati tebi sutra - veliku količinu pripreme treba obaviti prije leta, provedeš petnaest sati ušuškan u zračnu vreću i smatraju da je najbolje da te uspavaju za to. Pa je vjerojatno da će, kad ti se sljedeći put obratim, to biti s Visokog Čelika.

Usput rečeno, koristio sam tvoje ime kao tupo oruđe da odbijem neželjene prijedloge - bilo ih je nekoliko, s mnogo slobodnog vremena i bestežinskim stanjem za eksperimentiranje, što bi očekivala? - i čini se da su mišljenja podijeljenja jesi li ti Krist ili Antikrist oko one stvari s Ellen Prochnow. Paranoja se ovdje razmnožava kao zubni bacili, nitko ne vjeruje u njeno poricanje, ali istodobno, nitko ne želi provjeravati piše li na koži njegovog susjeda 666 ili McDonnel Douglas Aviation. Pa smo baš lijepa smjesa nepovjerenja. Ne boj se, neću prihvatiti nijednu od ponuda koje sam dobio.

Sranje. Debelo sam prekoračio vrijeme. Volim te. Bok.

Bok Gab. Ovo je Dan Peti a ovo je Visoki Čelik.

Još jedna plastična nutrina, s četverokutom zvijezda iznad desnog ramena. Putovanje svemirom je jako razočaravajuće. Ideš iz jedne bijele plastične cijevi u drugu, gdje te blago gurkaju i premještaju okolo, i onda te bezvremeno vrijeme poslije izvade iz te cijevi i stave u drugu potpuno identičnu. Nemaš apsolutno nikakav osjećaj da si išao bilo gdje. Hvala Bogu da te uspavaju. Skafanderi s popusta u diskontu, to su ti zračne vreće. Održat će te na životu ako čahura izgubi tlak ili je tegljač ispusti, a ako se kraj odlomi i odlebdiš u svemir, emitirat će i signal opasnosti tako da, teorijski, netko može doći i pokupiti je. Mada je što će pokupiti nakon nekoliko dana u mumiji na napuhavanje koja lebdi u svemiru dobro pitanje za psihijatre. Ako umreš u svemiru, gdje ideš?

Gadne, gadne male pomisli kao takva ti se uvuku u glavu i ne daju

se izvući.

Loš je znak što nakon Unity, prva stvar koju primijetiš za Visoki Čelik je zadah. Dvanaest smještajnih modula, jedna milja sklopova solarnih ploča, energetsko postrojenje i jedan APR na stalku, na pola puta do Mjeseca. Zemlja je zastrašujuće mala i daleka. Sad izgleda kao planet, a to nije utješno. Mjesec je zatrašujuće velik i blizak. I on izgleda kao planet. Najveći, najbliži i najviše zatrašujući od svega je VGO. On izgleda kao jebeni kraj svijeta.

VGO ispred mene, Chaga iza mene. Mogu vidjeti Afriku odavde. Oblaci pokrivaju najveći dio ekvatorijalne regije, mogu vidjeti putanju monsuna, koji se završe od Madagaskara, preko Indijskog oceana, iza obzorja. Kroz prekide oblaka mogu vidjeti obrise Chaga raštrkanih po kontinentu; krugovi i grozdovi krugova, koji se spajaju. Mogu vidjeti tebe, Gaby. Kako se osjećaš, dolje u Tanzaniji? Ovdje gore u mom mjehuru zraka i smrada i plastike, ja se osjećam staro, krhko, i uplašeno.

Glavni okvir opet se trese. Mora biti da se pale motori tegljača. Visoki Čelik se pomiče u stacionarnu orbitu, deset milja iznad svijetlog kraja Velikog Glupog Objekta. S te daljine izgledat će veći nego Zemlja s Unityja. Morat ću svoju prostornu orijentaciju razriješiti do DUZO-a: letim iznad, ili lebdim ispred tristokilometarskog cilindra ukoliko se to pokaže psihološki preživljavajućim. Ono što nije je zamisliti da se nadnio nad tebe poput Božjeg čekića.

Postoji još jedna veza između tebe i mene, Gaby, osim vizija Afrike. Ovdje ima Promijenjenih; beztežinskih adaptacija s četiri ruke. Oni su nevjerojatni; osjećam se kao cigla u akvarijumu u usporedbi s njima. Hoće li budućnost tako izgledati? I to je zastrašujuće. Ima ih četvorica, trojica su Južnoamerikanci, ali jedan je dječak kojeg si našla u Jedinici 12, Juma. Znao sam za njega, Gaby. Znao sam za sve njih: Petera Werthera, onu Moon ženu. Lagao sam ti. Žao mi je, nisam imao drugog izbora. I bila si u pravu - čudno kako se možeš sjetiti svake riječi i nijanse najgorih dana svog života - jesam ti dao onaj dnevnik da te domamim u krevet, i zažalio sam onog trena kad sam to uradio, jer sam znao da ćeš čačkati po tajni nedostajućih stranica. Nedugo nakon što si otišla shvatio sam da sam uradio pravu stvar iz krivog razloga. Dnevnik je doveo do toga da izneseš Jedinicu 12 na otvoreno i otkriješ sve njene paranoične male tajne koje sam ja htio ali nikad nisam mogao pokazati. Prilično kasno za samoopravdavanje, rekla bi ti.

Žalim što zvučim malo melankolično u ovom nastavku; svi su pomalo potišteni, nervozni, zgrčeni, nestrpljivi. VGO je na šesnaest sati od DUZO-a i evo nas, sjedimo u našoj limenoj konzervi daleko

iznad zemlje, shvaćajući kako smo bijedno nepripremljeni. I osjećam se daleko od kuće. Nedostaje mi gravitacija. Nedostaje mi voda. Nedostaje mi zrak, i vjetar. Nedostaješ mi ti. Nedostaje mi Aaron. Nisam siguran da je VGO nadoknada za sve to što mi nedostaje, ali sljedeći put kad ti budem pričao, bit će ovdje.

Dan Šesti, Gaby. Ovdje je.

DUZO je bio prije dva sata pedeset minuta. Vidjela si slike. Svi na planetu su vidjeli slike. Ovakav je bio osjećaj biti tamo.

Kad si me odmjeravala i zavodila svojim pitanjima i odgovorima tamo u Mari, rekla si mi da sam ja stvor zemlje i ravnica i velikog neba i praznih zemalja gdje nije ostalo mnogo mjesta za Boga. Prilično pronicljivo, Gaby. Religija nikad nije igrala veliku ulogu u mom životu. Ali VGO je bio najbliže što sam ikad prišao stvarnom religioznom iskustvu. Rekao sam ti da se neću pretvoriti u mistika. Ne pretvaram se. Bilo je to iskreno divljenje Bogu s pravom moći i vraškim bužetom za specijalne efekte.

Ono zategnuto, depresivno osjećanje o kojem sam ti pričao prošli put produbilo se kako se vrijeme PSUZO smanjivalo. Visoki Čelik je prvi postigao svoju orbitu; imali smo sedam sati gledanja kako nam ta stvar dolazi pred nos. Pola sata prije DUZO-a samo smo prestali s onim što god smo trebali raditi i našli nekoga da budemo s njim. Treba ti netko da te drži dok nebo pada. Kakvi smo mi mali majmuni, držimo se jedni drugih u našoj limenoj kanti. Ja sam bio sa ženom po imenu Clarissa iz Tima Žuto. Našli smo jedan prozor, zaglavili se ispred njega, i samo se držali i gledali kako ta stvar dolazi. To je ono što slike ne mogu prenijeti, Gaby. Samo je dolazio, i dolazio, i jebeno dolazio, i pomisliš, to mora biti sve, ali i dalje dolazi. Lebdeći tamo u dvanaest smještajnih modula, nekoliko solarnih jedara, postrojenjem za zrak i tri tegljača, osjećaš se kao da će pljesnuti Visoki Čelik poput komarca. Ono što sam rekao za lansiranje iz Kennedyja, to je bilo ništa, Gaby. Ovo je bio strah od nečega; da ćeš umrijeti. To je bio egzistencijalni užas, strah od ne znam čega što bi se moglo dogoditi. Ljudi su se molili, Gab, neki su plakali, od straha, čuda, ljubavi. Suze lebde u beztežinskom. Stezao sam Clarissu tako jako da su joj ostale modrice.

I onda sam osjetio kako se Visoki Čelik kreće. Čula si teoretičare, da je bio uhvaćen u gravitacijski vrtlog masa-momenat pogona dok je VGO stabilizirao svoju orbitu. Bio je to takav osjećaj, Gaby, kao da svaki dio svega oko tebe, i svaki dio tebe, do najmanjeg atoma, nešto drži i blago ali čvrsto vuče. Poput pada, s ničim za što bi se uhvatio, osim ljudskog tijela pored tebe.

Ne tražim od tebe oproštaj za to, Gaby. I ti bi učinila isto s prvim ljudskim tijelom koje prolebdi pored.

Mislio sam da se raspadamo; sve što se dogodilo je da je Visoki Čelik bio povučen u orbitu usporedo s osi VGO-a i zaokrenut u skladu s njegovom rotacijom. Okrećemo se usporedo s VGO-om.

Tako: dolazak VGO-a. Kakav je to bio osjećaj? Kao da je Bog došao. U svakom smislu te riječi, pristojnom i nepristojnom. Užasnuta depresija koja nas je držala tokom orbitalnog prilaza spržena je osjećajem kvaziduhovnog zanosa i aktivnosti. Tu smo, živi smo, imamo sveti posao za obaviti. Skoro je kao da nas VGO *odobrava*. Učimo se živjeti s njim na deset milja lijevo od krme. Način da se gleda na njega je da je to novi mjesec za Zemlju. Zar to nije prekrasno? Dva mjeseca se dižu. Iz Visokog Čelika ne možeš vidjeti da je cilindar, i pomoću trika prostorne perspektive možeš ga odgurnuti od sebe tako da postaje svijet daleko ispod tebe, i šarenilo i uzorci na strani koju gledaš su kontinenti i oceani.

Ono što zbilja jesu je Chaga. Chaga prilagođena na vakuum, koja prekriva brda i doline prednjeg kraja i stijenki cilindra. Iz ove blizine, možeš razaznati mnoge pojedinačne detalje; neke od formacija su tisuće stopa visoke. Veličina im opada prema rubu. Na neki način, ja nalazim da je ta bujica stranog života skoro domaća; proveo sam većinu svoje karijere gledajući s visoka kroz prozor na ogromne diskove Chage. U stvari je manja od mnogih dugotrajnijih zemaljskih simbova - svakako mnogo manja od Nyarandarua-Kilimandžaro-Mount Elgon Chage. To je stavlja u perspektivu.

Naša tri tegljača rade kartu unutrašnjosti. Dva rade na tijelu cilindra - jedan ima specifičnu misiju da se kreće duž prozora i snimi onoliko informacija o unutrašnjosti koliko može, ali njegov pogled uglavnom zaklanjaju oblaci - a treći lebdi nad prednjim krajem, radeći pune spektralne skenove površine, tražeći mogući način za ulazak. Bože, počinjem zvučati poput njih. Ipak, to je dobar vic: prijeđe sav taj put i zaboravi ugraditi vrata. Mada nekako sumnjam u to. Tim Crveno iz Prvog Vala je tamo vani u čahuri tegljača, spreman ući ako nađu ulaz. Tim Žuto je u zračnoj komori, spremajući se u čahuru da je tegljač pokupi. Mi smo na Narančastoj uzbuni, poziv može stići svakog trena. Užasno je zavodljiv ovaj stil govora.

Čekaj malo. Što? Isuse Kriste. U redu. Žalim Gab. Moram ići. Timu Crveno se upravo posrećilo.

Ne, Gaby. Tvoje oči te ne varaju. Dobro pogledaj, Gaby, jer nitko na planetu nikad nije dobio ovakav videogram. Mogao bih gledati cijeli dan, a dan ovdje traje tjedan dana. Zašto nisu utrpali pjesnike ili pisce ili muzičare u Operaciju Konačna Granica, ljude koji bi mogli

ispoštovati ovo mjesto a ne samo mjeriti ga i analizirati i snimati. Stavit ću kameru ovamo gore da možeš vidjeti cilindričnu zemlju iza mene. Nemam baš strašno mnogo vremena; sad kad smo na tlu, uvijek ima nečega za obaviti ili izvjestiti ili promotriti. Od Zen ljenčarenja do karoshija. Ali Putnici sad plaćaju za svoje karte.

Priča do sad. Naglo sam pozvan od moje posljednje poruke tebi zato što je Tim Crveno tamo na prednjem kraju najednom ustanovio da se milju širok odsječak obrtne osi otvara pred njima. Bio je to klasični znan-fan kliše: "Vrata su se raširila." Poput otvora kamere. Nakon pola sata dobijanja dozvole od Zemlje, pomakli su tegljač u otvor. Ono što su našli unutra, kao što si nesumnjivo vidjela na televiziji, bila je zračna komora oko tri milje široka - to su šupljine u pregradama - i na njenom drugom kraju: ovo. Cilindričnu buckyloptnu džunglu, duboku šezdeset kilometara, četiristo pedeset okolo.

Dobra je stvar, pretpostavljam, što je mnogima od tih "prava stvar" astronauta mašta premošćena. Da sam tamo bio ja, ulazeći tegljačem u beztežinsku atmosferu, ja bih još bio tamo, okrećući se sa svijetom, blaženo sišao s uma. Ono što su oni uradili bilo je da spuste čahuru Tima Crveno dolje u mikrogravitaciju na rubu untrašnjih vrata komore, i vrate se kroz komoru do Visokog Čelika.

Mi smo prošli jutros. U zadnji čas; Visoki Čelik počeo je prilično zaudarati kako Unity prebacuje svoje trupe do bojišnice onoliko brzo koliko se tegljači mogu okretati. Mogao bih ubiti glupog računovođu koji je ocijenio da nije ekonomski isplativo ugrađivati prozore u čahure tegljača. Ne možeš to vidjeti na televizijskim monitorima. Jesam li ti to rekao jednom, tamo u Mari? Stalno si snimala sve na video. Kladim se da to više nikad nisi pogledala.

Tamo je jedna neistražena zemlja, veća i divljija od svih rezervata divljači u Keniji.

Kad iskoračiš van i dotakneš je očima, tek tad je vidiš. Možeš ovo uraditi ovdje. To krši svaku ozbiljnost istraživanja svemira: nulta gravitacija, ali atmosfera. Previše rijetka da se udiše, ali dovoljno ugrijana svjetlom kroz pet prozorskih proreza da dopusti šetanje skoro u kratkim rukavima. Tri sloja odjeće, maska za disanje, i povodac da te ne odnesu čudni vjetrovi koje stvara koriolisova sila. Bunar pseudogravitacije brzo se strmoglavljuje; sedamdeset milja ravno do dolje daje ti vremena da obaviš mnogo vrištanja.

Što sam ja osjetio kad sam iskoračio iz komore čahure? Nestvarnost. Čistu ljudsku nevjericu. Dolinu široku sto i pedeset kilometara možeš zamisliti - skupa s rijekama i par kopnom okruženih malih mora - ali um ne dopušta *pećinu* iste veličine. Neće prihvatiti šume i rijeke koje ti vise nad glavom, i kategorično neće dopustiti

mora tamo gore. Vode iznad zemlje, zar nije bilo nešto o tome u Knjizi Postanka? Pa kažeš sebi da je to sve kulisa, kompleksni stakleni snimak za hollywoodski znan-fan film; na kraju krajeva, tu si u majici i trapericama, ovo ne može biti tuđinski svijet. Ali onda detalji počnu raditi na tebi. Jezera blistaju. Oblaci se kreću u čudnim spiralama duž zakrivljene zemlje. Možeš vidjeti sjenu kiše koja pada na buckyloptnu džunglu. Da tamo dolje ima nečega što može napraviti buku koja se čuje na sedamdeset pet kilometara, čuo bi je. Poželiš strgnuti svoju masku za zrak i ispustiti veliki uzvik i čekati da ti se njegov slabašni odjek vrati od pregradnog zida šezdeset kilometara dalje. Stvarno je. Tu si. I od toga se osjetiš veoma malen, a opet istodobno veoma velik. Sjećaš li se da smo razgovarali o tom osjećaju, one večeri kad su upravo otkrili fullerenske oblake u Ro Ophiuchiju? Pitala si me jesam li ikad stajao pod zvijezdama i izgubio i našao sebe u njihovoj udaljenosti i ogromnosti. To je ono što osjećam ovdje: ova cilindrična zemlja me tako potpuno čini patuljastim da sam doslovno poništen, ali ovdje sam, nazočan tome, tumačim ga, izražavam ga ja sam razlogom što je začeto i konstruirano od razvalina Hyperiona. Bitan sam. VGO je proizvod tehnologije koja izgleda kao magija u usporedbi s našom, ali mi smo ga napravili. Tu smo. Bitni smo. Mali, veliki. To je poput anđela koji nisu, pored sve svoje božanstvenosti, konačno nimalo bliži beskrajno visokom i svetom Bogu nego ljudi. Ovaj artefakt može biti cijeli jedan svijet ali, mjeren naspram zvijezda, spiralnih odvojaka, galaksija, širećeg univerzuma koji dijelimo, malen je kao i ja. Oba smo mali svijetli bljeskovi razuma. Oba trebamo nekoga da nas drži pred mrakom. I tako se držimo jedni drugih. Simbioza.

I tako, tu smo. Sad, što da radimo?

Donijeli su nove smještajne module sa Unityja - mnogo veće od standardnih čahura tegljača - i imaju *prozore*. Gradimo Logor jedan ovdje gore na rubu zračne komore. Nekih sto metara prema unutra, tlo se spušta krivuljom u obliku šalice do glavnog cilindra. Sedamdeset pet kilometara nizbrdo. Tim Crveno je desetak kilometara niže. Lako je ići u ovoj laganoj gravitaciji; kad ona postane jača, nagib se ublaži. Ne bi nas trebalo iznenaditi, ovo mjesto je građeno za nas. Ali nije prelako; nema stepenica k nebu, nema dizala do pakla. Ako želimo naučiti što Evoluisti imaju za pokazati i reći nam, moramo se pomučiti za to. Tim Crveno želi napraviti zrak koji se može disati prije nego što postave Logor Dva, odmah ispod crte snijega. Sutra će sići kroz oblake u šumu ispod.

Sutra ću ih slijediti. Tim Zeleno spušta se u zakrivljenu zemlju. Volim te, Gaby. Poželi mi sreću, poželi mi tisuću stvari. Čudno, više uopće nisam uplašen. Imam zemlju pod nogama, mogu crpsti snagu iz toga. Sad moram ići; kao što sam rekao, uvijek ima nešto za raditi,

ovdje, i jedan tegljač se vraća na Visoki Čelik za deset minuta i može ponijeti ovaj disk - eno, možeš li vidjeti? Drži položaj tamo u obrtnoj osi. Nadam se da će te ovo pismo naći, ma gdje bila. Volim te, Gaby McAslan.

Upravo sam čuo. Poruka od Tima Crveno. Oni kažu da ima *likova,* koji se kreću tamo dolje u magli.

Gaby McAslan izbacila je disk iz PDU-a i naslonila bradu na ruke na volanu Landcruisera. Pismo je stiglo u Tinga Tingu u pet i trideset tog jutra, nakon što je deset dana bilo izgubljeno u limbu Kontrole Operacije Konačna Granica. Zatražila je od ljudi u komunikacijama da je obavijeste u bilo koje vrijeme kad nešto dođe. Dobri ljudi. Nekad su vukli ljude iz kreveta u starim danima lovačkih kuća zbog jednog artritičnog slona koji si češe guzicu o stablo, pomislila je. Koliko je, onda, to prigodnije za vijesti s drugog svijeta?

Staza je bila gruba ali ju je bilo lako slijediti, čak i po mraku. Svijetleći parovi očiju bježali su od njenih svjetala. Gaby nije mogla reći zašto je morala otići sama gore na brdo da pogleda disk. Osjećaj rituala. Osjećaj doličnosti. Osjećaj romantičnog. Osjećaj duhovnog, povezanosti sa zemljom, i velikim nebom koje je visilo nad njom, i sa Shepardom, nadasve.

Rub svjetla protezao se nad istočnom polovicom svijeta. Novi dan. Uvijek je čudo. Mjesec je već zašao. Svjetlije zvijezde i planeti još su sjali u omekšaloj boji indiga. Nitko nije izazivao VGO, blještavi oval svjetla koji je tek prošao zenit. Dogled bi ga raširio u poluzasjenjeni cilindar. Dva mjeseca je prekrasno, Sheparde.

Nebo se rasvijetlilo. Gaby je petljala s radiom u autu, našla Voice of America. Rana jutarnja muzika. Ulila je kavu iz boce koju joj je žena na izlazištu Tinga Tinge dala zato što je bilo hladno tu vani u visokoj savani. Pijuckala je poklon i gledala kako se zemlja otvara pred njom. Niz te litice i preko doline bila je Chaga, nikad ne spavajući, nikad ne prestajući, prilazeći joj pedeset metara svakog dana. Danas će krenuti na svoju ekspediciju u nepoznatu zemlju; niz dolinu, preko terminuma, u zemlju Deset Tisuća Plemena i prekrasnu, zapanjujuću, divnu, bizarnu naciju koju su stvarali tamo. Bilo je lica koja je željela vidjeti, tamo unutra.

Sav prostor da budemo sve stvari koje možemo biti. Sve stvari koje imamo potencijal biti. Vrata dječje sobe bila su otvorena. Dva milijuna godina djetinjstva je završeno. Sad će doći oluje i promjene puberteta, borbe adolescencije za identitet i samosvojstvo i ovladavanje. Koliko bi dugo mogli izdržati, kakva je zrelost koja će doći kad oni prođu,

Gaby nije mogla pojmiti. Nije zamišljala da će biti dugo kao djetinjstvo - svakako, bit će teže - ali tinejdžerski milenijumi bit će zaslijepljujuće blještavi.

Kava je bila izvrsna.

PDU je zapištao. Poziv, od Temboa, iz Tinga Tinge. Izgledao je i zvučao izvučeno iz kreveta i pitao se što je dovraga ona naumila tamo u divljini. Vijest sa Miyama orbitalnog teleskopa, preko T.P. Costella na Zanzibaru. Phoebe, osamnaesti mjesec Saturna, upravo je nestala.

Gaby se smijala dugo i jako na taj dobar vic nebeskih sila. Možda su došle na Zemlju da se nauče ironiji. Ta vam je dobra, svi vi sjajne zvijezde. A evo još bolje. Dobre vijesti sa Zemlje.

Zavalila se u sjedalu Landcruisera i naslonila vrhove prstiju na trbuh. Prošla su tri dana otkad je test dao pozitivan rezultat. Bilo je mnogo brže nego što je planirala. Već je zamišljala da može osjetiti život kako pupa tu dolje, okrećući se i okrećući u beстežinskim vodama začeća. U kakvom ćeš svijetu živjeti, mali! Kakvu ćeš budućnost imati.

Bilo joj je drago što je začeće bilo tako zapanjujuće naglo. Mogla je otići dolje u Chagu s Tembom i UNECTA-inom ekipom bez bojazni da će ga njene spore možda promijeniti. Nije bila sigurna da li bi to bilo dobro ili loše u ovom novom svijetu.

Tama je sad skoro nestala. Svjetlo je ispunilo zemlju, prolilo se niz strane litica u dolinu, dodirnulo najviša rukostabla i pseudokoralje Chage. I ona se mijenjala tamo unutra, gubeći svoj oblik i strukturu kako je postajala bliža ljudskim potrebama i društvima. Simbioza. Rast skupa. Zagrljaj u velikoj, velikoj tami.

Gornji kraci sunca su dotakli obzorje. Samo mu je VGO sad mogao konkurirati, a i on će uskoro izblijediti. Nebo je bilo visoko, duboko plavo, vedro i čisto. Gaby je ispraznila ostatak kave kroz prozor auta i krenula ga upaliti. Zaustavila se.

Lav je izašao iz trnovitog grmlja ispod litica i penjao se padinom do vrha. Bila je to stara ženka, obješenih laloka, obješenog trbuha, snažna i puna ožiljaka. Onjušila je gume Landcruisera. Gaby je sjedila, ne mrdajući ni mišić, jedva dišući. Stara lavica pomakla se na ploču ravnog kamena ispod velikog baobaba koji se nadnosio nad dolinu. Onjušila je kamen i sjela. Gaby ju je promatrala, kako leži pod stablom, gledajući preko sve svjetlije zemlje.

Nakon nekog vremena, još jedan lav došao je i legao pored nje.